voor de uitvoering van deze transacties, die een extra uitvoer naar Duitschland beteekent, verstrekt zullen worden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Sir. H. Deterding 2551 G.)

1 JANUARI 1937

A. ZWITSERLAND. — Na drie maanden devaluatie.
Op 26 Sept. '36 werd besloten tot devaluatie van den Zwitsersche Franc, niet als gevolg van den financieelen toestand van het land, doch in het belang van de economische ontwikkeling. Hoewel het voorbarig is thans reeds de conclusies te trekken omtrent de resultaten van de devaluatie, publiceert het „Office Suisse d'Expansion Commerciale" te Lausanne in een officieele verklaring belangwekkende mededeelingen over den stand van zaken, drie maanden nadat de Zwitsersche Franc zich bij de leidende buitenlandsche valuta's heeft aangesloten.
In de eerste plaats wordt gewezen op het terugvloeien van het goud. De goudvoorraad van de Zwitsersche Nationale Bank, die ongeveer 1 5 milliard Francs bedroeg bij het begin der devaluatie, steeg spoedig tot meer dan twee milliard Francs en bereikte begin December een hoogte van 2 milliard 630 millioen Francs. De toestand op de arbeidsmarkt is in verschillende deelen van het land in verscheidene vakgroepen verbeterd. Ook op het gebied van het vreemdelingenverkeer, dat voor Zwitserland van zoo groot belang is, zijn de gunstige gevolgen van de devaluatie merkbaar.
Een van de belangrijkste doeleinden van de devaluatie was de verbetering van den buitenlandschen handel. In vergelijking met de overeenkomstige periode in 1935 is de uitvoer in October '36 gestegen van 74 millioen tot 84.5 millioen Francs. In hoeveelheid bedroeg de stijging 26.8 pct. Ook in November bleef de buitenlandsche handel zich gunstig ontwikkelen. De uitvoer bereikte een hoogte van 91.5 millioen Francs, hetgeen 7 millioen meer is dan in October 1936 en 15 millioen meer dan in November 1935. De invoer steeg in November tot 141 millioen Francs, hetgeen 13 millioen hooger is dan in de voorafgaande maand en 28 millioen hooger dan de invoer in November 1935.
Verder wordt opgemerkt, dat gedurende de eerste elf maanden van 1936 de totale uitvoer belangrijk is gestegen, de invoer daarentegen is in vergelijking met 1935 gedaald. Het passief der Zwitsersche handelsbalans is daardoor gedaald tot 130 millioen Francs.
De verhoogde uitvoer kwam voornamelijk ten goede aan de textiel-industrie, de metaal- en machine-industrie, de uurwerkindustrie, de levensmiddelenindustrie en de chemische en pharmaceutische industrie.
Ter voorkoming van onnoodige prijsstijgingen heeft de Zwitsersche regeering tal van contingenteeringen opgeheven en de invoerrechten van verscheiden goederen verlaagd. Als voorbeeld wordt gegeven de verlaging van de invoerrechten op benzine, die, hoewel deze moet worden ingevoerd, in den kleinhandel in het geheel niet in prijs is gestegen. Daar prijsverhooging van tal van goederen, hotelprijzen, tarieven voor gas en electriciteit en van huren zonder toestemming der autoriteiten verboden zijn, heeft de devaluatie nog slechts weinig invloed op het algemeen prijspeil gehad. (Office Suisse d'Expansion Commerciale)
(Vorig bericht blz. 2484 C.)

B. AUTOMOBILISME. — Nieuw patent van Ford. —
De automobielmagnaat Henry Ford heeft zich verzekerd van een nieuw patent. Men verwacht dat dit patent een radicale verandering teweeg zal brengen in den bouw van auto's. Indien het nieuwe model werkelijk succes zal hebben, zouden alle bestaande fabrieken geheel herzien moeten worden. Het nieuwe patent voorziet in een auto met den motor in de lengte-richting, ongeveer boven de achteras geplaatst. De heele schakelinstallatie is in een motoronderdeel ondergebracht. Ofschoon het patent alleen dat onderdeel betreft en men gelooft, dat de motor verder van dezelfde soort is als die tegenwoordig in gebruik zijn, verwacht men, dat de carosserie eindelijk gebouwd zal kunnen worden in den druppelvorm, waarover den laatsten tijd zooveel gesproken is, maar waartoe men in de practijk niet kan komen. De voorkant van den auto zou dan den vorm hebben van den onderkant van een druppel en de lijnen van den auto zouden scherp convergeeren naar achteren. De chauffeur zit in het midden vooraan in den auto met een vrij uitzicht, daar de radiator geheel komt te vervallen. Gezegd wordt, dat de motor voor de inzittenden van den auto geruischloozer zou zijn en dat hij economischer zal functioneeren.
De ambtenaren aan het patentbureau zijn meer dan achttien maanden bezig geweest met hun onderzoek om na te gaan of de uitvinding van Ford wel werkelijk nieuw was. In Mei 1935, werd het verzoek voor het patent ingediend en het zou gaan om een „experiment". (Times)

C. JAPAN. — Visscherij-overeenkomst Japan-Rusland geteekend. —
In tegenwoordigheid van den Mikado heeft de Geheime Raad in een plenaire vergadering een ontwerpprotocol goedgekeurd, waarbij de visscherij-overeenkomst met Rusland met een jaar wordt verlengd.
Aan deze vergadering was een bijeenkomst voorafgegaan van een speciale commissie uit den Geheimen Raad, welke een gunstig oordeel over de verlenging der overeenkomst uitsprak, maar tevens uiting gaf aan haar leedwezen, dat de Russische regeering heeft nagelaten deze formeel te onderteekenen. De commissie drong er bij de regeering op aan maatregelen te nemen om herhaling van een dergelijke nalatigheid te voorkomen.
Naar vernomen wordt, heeft op 23 Dec. '36 de onderteekening plaats gehad en wel tusschen Stomoniakov, ondervolkscommissaris voor Buitenlandsche Zaken en Sjigemitsoe, Japansch ambassadeur te Moskou.
(Domei) **(Vorig bericht blz. 2559 B.)**

D. NEDERLAND. — Crisis-Varkensbeschikking 1937.
In de Staatscourant van 29 Dec. '36 (nr. 253) is opgenomen de crisis-varkensbeschikking 1937.
De aantallen biggenmerken die door de verschillende landbouw-crisisorganisaties in hun gewest kunnen worden toegekend zijn hierbij als volgt vastgesteld:

voor Groningen	71.530
Friesland	123.140
Drenthe	233.580
Overijssel	287.970
Gelderland	434.120
Utrecht	133.200
Noord-Holland	93.130
Zuid-Holland	205.470
Zeeland	48.410
Noord-Brabant	312.880
Limburg	177.700

De aantallen varkens die kunnen worden toegewezen bedragen volgens deze beschikking voor:

Groningen	53.994	+ 1.118
Friesland	82.650	+ 1.894
Drenthe	97.259	+ 1.582
Overijssel	160.344	+ 4.230
Gelderland	292.948	+ 9.012
Utrecht	105.923	+ 700
Noord-Holland	76.685	+ 1.744
Zuid-Holland	240.070	+ 1.315
Zeeland	44.170	+ 1.364
Noord-Brabant	218.670	+31.379
Limburg	141.707	+ 998

Hierbij wordt opgemerkt, dat van de in de tweede plaats genoemde aantallen uitsluitend gebruik mag worden gemaakt voor de extra toewijzing van varkens. (Staatscourant)
(Vor. ber. Varkens 2066 A.; Varkensvleesch 2485 B.)

E. BELGIE. — Episcopaat tegen het Communisme.
Op Kerstdag is in België een herderlijk schrijven verschenen van de gezamenlijke bisschoppen. De brief wijst op het communistisch gevaar en haalt als waarschuwende voorbeelden die ongelukkige landen aan, waar de communisten de macht hebben. In Spanje, aldus het schrijven, gaat, sinds de communisten zich van het Madrileensche bewind hebben meester gemaakt, de op zichzelf reeds zoo gruwelijke burgeroorlog gepaard met een afschuwelijken godsdienstoorlog.
„Hoe is het mogelijk", zoo vragen de bisschoppen, „dat sommige landgenooten partij kiezen voor de machten ten dienste van het bolsjewisme? Voorzeker, bij velen is die sympathie ingegeven door hun liefde voor de democratie en door hunne verknochtheid aan de rechten van de vrijheid der menschen. Maar welk een naïviteit en welk een misrekening te gelooven, dat de zegepraal van het bolsjewisme in Spanje de zaak van de democratie en van de vrijheid zou dienen! Is het niet duidelijk, dat zij integendeel

de brutale overheersching zou inluiden van een dictatuur zonder God, noch gebod, op Russische leest geschoeid, met het gevolg, dat alle burgers, ook de werklieden, dezelfde slavernij zouden moeten ondergaan en dezelfde ellende zouden te deelen krijgen? Tegen het bolsjewistisch gevaar achten de bisschoppen van België het noodig, dat alle krachten van orde zouden samenwerken, waaronder het geheel der katholieke krachten.
Intusschen waarschuwen de bisschoppen tegen de gevaren van denkbeelden omtrent een totalitairen, dictatorialen partijloozen staat en leggen tenslotte den nadruk op de rechten van de Katholieke Actie op de integrale vorming van de jeugd. (De Maasbode)

2 JANUARI 1937

A. **MIGUEL DE UNAMUNO OVERLEDEN. —**
De beroemde Spaansche schrijver en wijsgeer, prof. Miguel de Unamuno, is op 31 Dec. '36 na een kortstondige ziekte te Salamanca overleden. Hij heeft den leeftijd bereikt van 72 jaar.
Miguel de Unamuno was geboren te Bilbao in 1864. Hij ontving zijn opleiding te Madrid, waar hij promoveerde in de letteren en wijsbegeerte, en werd in 1892 benoemd tot hoogleeraar in het Grieksch aan de universiteit van Salamanca, waar hij in 1900 rector-magnificus werd. Tijdens het bewind van Primo de Rivera werd hij wegens zijn scherpe aanvallen op de regeering naar de Canarische eilanden verbannen. Hij kreeg echter amnestie en vestigde zich in Parijs. Bij het begin van den Spaanschen burgerstrijd heeft hij zijn sympathie uitgesproken voor de beweging van Franco.
Hij was romanschrijver, dichter, wijsgeer en publiceerde ook artikelen in de pers.
Tot zijn bekende romans behooren: Niebla, Abel Sanchez, La Tia Tula en Amor y Pedagogia. Een zeer bekend gedicht van hem is El Cristo de Velasquez. (A. N. P.) **(Vor. ber. Miguel de Unamuno 1550 D.)**

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nationaal Luchtvaartlaboratorium. —**
Bij de Tweede Kamer is op 31 Dec. '36 ingediend een wetsontwerp, dat de bedoeling heeft, den huidigen Rijksstudiedienst voor de luchtvaart om te zetten in een stichting, genaamd: Nationaal Luchtvaartlaboratorium. De noodzaak heeft zich namelijk doen gevoelen, niet alleen het departement van Waterstaat, doch ook andere departementen, zoomede de luchtvaartindustrie en de particuliere gebruikers, rechtstreeks bij de leiding van dat apparaat te betrekken en mede in de kosten te doen bijdragen.
Het ligt in het voornemen der regeering, een commissie in te stellen, welke met de overheidscontrôle op luchtvaartmaterieel zal worden belast in dier voege, dat zij zal hebben te adviseeren betreffende elke uitreiking, verlenging, enz. van bewijzen van luchtvaardigheid. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 2593 C.; Tw. Kamer 2595 B.)

C. **POLEN. — Het spoorwegverkeer door den Poolschen corridor. —**
De onderhandelingen, tot regeling van het spoorwegverkeer tusschen Oost-Pruisen en de rest van Duitschland over Poolschen grond hebben tot overeenstemming geleid. Ook voor het jaar 1937 geldt de bepaling, dat het verkeer over het kortst mogelijke, in Polen gelegen traject moet geschieden. Ook voor het vraagstuk der betaling is een oplossing gevonden. Duitschland zal een gedeelte van het bedrag, waarschijnlijk een derde, in deviezen betalen en de rest in goederen. Verder is het Duitsch-Poolsche handelsverdrag, dat 31 December zou afloopen, voor den tijd van twee maanden verlengd. Begin Januari '37 zullen er onderhandelingen over een nieuw handelsverdrag beginnen. (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vorig bericht blz. 2163 C.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Dienstplichtwet. —**
Het in de Troonrede aangekondigde ontwerp tot wijziging van de Dienstplichtwet is thans bij de Tweede Kamer ingediend. Voorgesteld wordt:
1. Verlenging van den eersten oefeningstijd bij de zeemacht met zes maanden (voor kustwachters twee maanden).
2. Uitbreiding van het aantal herhalingsoefeningen bij de landmacht, zonder dat evenwel de totale duur dier oefeningen verlengd wordt.
Voor het gros der dienstplichtigen worden drie herhalingsoefeningen van 13 dagen ingevoerd (onderofficieren evenals thans 7 dagen langer). Een deel der dienstplichtigen — zij die ingedeeld zijn bij formaties, welke als grensdekking dienst doen — zal echter in vervanging van een derde herhalingsoefening van 13 dagen eenige malen voor een paar dagen moeten opkomen.
Ook voor de zeemilitie wordt de mogelijkheid geopend de herhalingsoefeningen bij gedeelten in verschillende tijdvakken te doen volbrengen.
3. Ten einde een in voorbereiding zijnde verhooging van de lichtingsterkte spoedig te kunnen invoeren, wordt aan de vrijstellingen wegens broederdienst, reeds verleend voor de lichting 1938 en nog te verleenen voor de lichting 1939, een voorloopig karakter gegeven. (A. N. P.)
(Vor. ber. Dienstplicht 2583 B.; Tw. Kamer 2603 B.)

E. **ROTTERDAM. — Tunnel. - Aanleg onder de Nieuwe Maas. —**
Verschenen is thans het voorstel van B. en W. in zake den tunnel-aanleg onder de Nieuwe Maas tusschen Park en Charlois. In dit voorstel dringen B. en W. er bij den raad op aan goedkeuring te hechten aan het z.g. kleine tunnelplan met slechts 2 banen voor auto-verkeer en 2 banen voor wielrijders en voetgangers. Met dit plan, aldus B. en W., heeft de gemeente een bevredigende oplossing in haar bereik en het zou niet te verdedigen zijn deze door uitstel van beslissing, welke van aanvaarding van een andere oplossing het gevolg zou zijn, weer in gevaar te brengen.
De kosten zijn te stellen op:
Groote tunnelplan (bestek 840): Bouwkosten incl. risico's *f* 13.000.000, bijkomende kosten *f* 3.100.000. Stichtingskosten *f* 16.100.000.
Kleine tunnelplan (bestek 841): Bouwkosten incl. risico's *f* 10.500.000, bijkomende kosten *f* 2.830.000. Stichtingskosten *f* 13.330.000.
Brugplan (bestek 126): Bouwkosten incl. risico's *f* 12.000.000, bijkomende kosten *f* 2.470.000. Stichtingskosten *f* 14.470.000.
Gemiddelde jaarlijksche exploitatiekosten: Groote tunnelplan *f* 270.000, Kleine tunnelplan *f* 226.000, Brugplan *f* 216.000. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 2053 F.)

F. **NEDERLAND. — Huldiging van staatsraad mr. J. Limburg. —**
De huldiging, welke mr. J. Limburg op zijn 70sten verjaardag op 29 Dec. '36 is ten deel gevallen, heeft opnieuw doen blijken, hoezeer deze veelzijdige internationale jurist in breede kringen hoog staat aangeschreven.
Het heeft dan ook H. M. de Koningin behaagd mr. Limburg tot Commandeur in de Orde van den Nederlandschen Leeuw te bevorderen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Mr. J. Limburg 2467 A.)

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Zelfbestuur van Goa.**
De door Mangi Karaeng Bontonompo, optredend als bestuurder van het landschap Goa, afgelegde en beëdigde korte verklaring, is goedgekeurd en bekrachtigd, waarmede hij tevens is erkend en bevestigd als bestuurder van het landschap Goa. (Aneta)
(Vorig bericht blz. 2552 C.)

3 JANUARI 1937

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Deensch: Gudmundur Kamban — „Jeg ser et stort, skøt Land". (Gyldendalske Boghandel, Kóbenhavn) **(Vorig bericht 2560 A.)**
Duitsch: L. Feuchtwanger — „Der Falsche Nero". (Querido, Amsterdam)
Dr. J. Meurer — „Wilhelm Diltheys Gedankenwelt und die Naturwissenschaft". (Junker & Dünnhaupt, Berlin) **(Vorig bericht 2596 A.)**
Engelsch: Nicol Macnicoll D. D. — „Is Christianity Unique?" A comparative Study of the Relegions (Student Christian Movement Press) **(2596 A.)**
Fransch: J. Hersch — „L' illusion philosophique". (Alcan, Paris)
J. H. Rosny Ainé — „Dans le Calme et dans la Tempête". (Flammarion fils, Paris) **(Vor. ber. 2596 A.)**
Nederlandsch: Albert Verwey — „Het Kind van het Land". Persoonlijke en staatkundige overdenkingen bij het huwelijk van Prinses Juliana (Uitg. v.h. C. A. Mees, Santpoort) **(Vorig bericht 2596 A.)**
Noorsch: S. Boo — „Fire i bilen". (Aschehoug, Oslo) **(Vorig bericht 2541 E.)**
Zweedsch: A. v. Krusenstjerna — „Dunklet mellan träden". (Bonniers, Stockholm) **(Vor. ber. 2577 A.)**
(Red. K. H. A.)

B. ENGELAND. — Middellandsche Zee-accoord met Italië. —
Het Britsche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft den volgenden officieelen tekst gepubliceerd van de Britsch-Italiaansche overeenkomst, die 2 Januari 1937 te Rome is geteekend:
„De regeering van het Vereenigd Koninkrijk en de Italiaansche regeering — bezield door den wensch meer en meer bij te dragen tot de zaak van den algemeenen vrede en de veiligheid en tot de verbetering der betrekkingen onderling en tusschen alle Middellandsche Zee-mogendheden, en vastbesloten de rechten en belangen van die mogendheden te eerbiedigen,
erkennen, dat de vrijheid van toegang, uitgang en doorvaart van de Middellandsche Zee van vitaal belang is voor de verschillende deelen van het Britsche rijk en Italië en dat die belangen in geen enkel opzicht onvereenigbaar met elkaar zijn.
Zij ontkennen den wensch te hebben, dat de status quo, wat de nationaliteit over de gebieden aan de Middellandsche Zee betreft, wordt gewijzigd.
Zij verplichten zich elkaars rechten en belangen in dat gebied te eerbiedigen.
Zij komen overeen alle moeite te doen, om pogingen te verijdelen, welke de goede betrekkingen kunnen schaden, welke deze verklaring juist beoogt te consolideeren.
Deze verklaring heeft ten doel de vredesbelangen te dienen en is niet tegen de een of andere mogendheid gericht."
Voorts is de briefwisseling tusschen den Britschen gezant, sir Eric Drummond, en den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, gepubliceerd. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Betrekkingen Engeland-Italië 2534 E.)

C. SPANJE. — Burgeroorlog. - 3 Januari 1937. —
Twee incidenten hebben den internationalen toestand in verband met Spanje verscherpt. Het Spaansche stoomschip „Soton" is door de Duitsche kruiser „Königsberg" beschoten, aan den grond geloopen en vervolgens vlot gekomen en het Spaansche stoomschip „Aragon" is door den Duitschen pantserkruiser „Graf Spree" opgebracht als represaillemaatregel voor het door de Basken in beslag genomen Duitsche stoomschip „Palos".
Verder is een Duitscher, Gudde genaamd, door de Baskische autoriteiten terechtgesteld. Lothar Gudde werd met de wapenen in de hand gevangen genomen en twee dagen later te Bilbao gefusilleerd.
Volgens de Times blijkt uit de Duitsche persberichten, die door de Duitsche regeering zijn geïnspireerd, dat de niet-inmengingsvoorstellen, door Frankrijk en Engeland voorgesteld, door Duitschland geïgnoreerd worden en dat Engeland en Frankrijk nieuwe beproevingen te doorstaan zullen krijgen voor hun geduld en voor hun vastberadenheid.
(A. N. P. - Times - Berl. Tageblatt)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2596 D.)

D. SERIMPI-DANS. — Huldebetoon aan het Koninklijke Huis. —
De Javaansche Prinses Goesti Raden Adjeng Siti Noeroel Koesoemo-Wardhani, dochter van Z. H. Pangéran Adipati Ario Mangkoe Negoro VII, heeft op

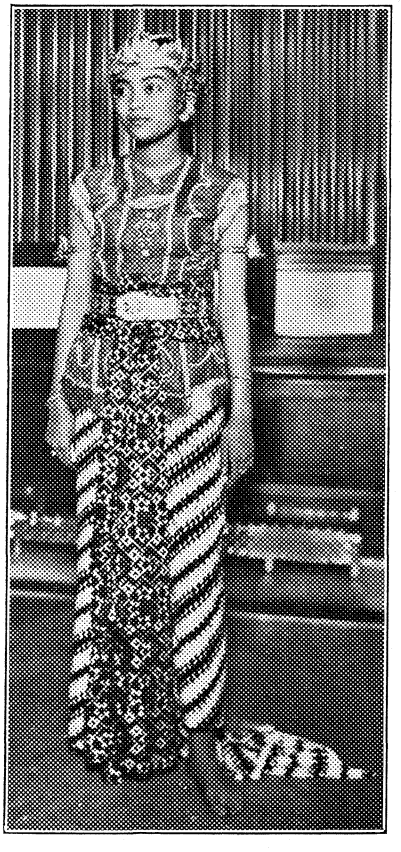

28 Dec. '36 eenige dansen uitgevoerd voor H.M. de Koningin, Prinses Juliana en Prins Bernhard, in het Paleis te Den Haag. Deze dansen werden begeleid door gamelan-muziek, die per radio uit Nederl. Oost-Indië werd uitgezonden. (Red. K. H. A.)

E. JAPAN. — Tariefoorlog met Australië geëindigd.
Het handelsconflict tusschen Australië en Japan, dat ontstaan is doordat eerstgenoemd land in Mei '36 scherpe douane- en contingenteeringsmaatregelen tegen den invoer van Japansche textielproducten heeft genomen, welke door laatstgenoemd land met dienovereenkomstig scherpe represaillemaatregelen tegen Australische producten zijn beantwoord, is bijgelegd en de hervatting van de Japansche wolaankoopen in Australië, die uit de thans gesloten overeenkomst voortspruit, kan als een bijzondere stimulans voor de prijsbeweging op de wolmarkt worden beschouwd. De omvang der overeengekomen Japansche wolaankoopen zal wel ongeveer in overeenstemming met de beste verwachtingen zijn.
(Domei - A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2538 A.)**

HET HUWELIJK VAN HET PRINSELIJK PAAR.

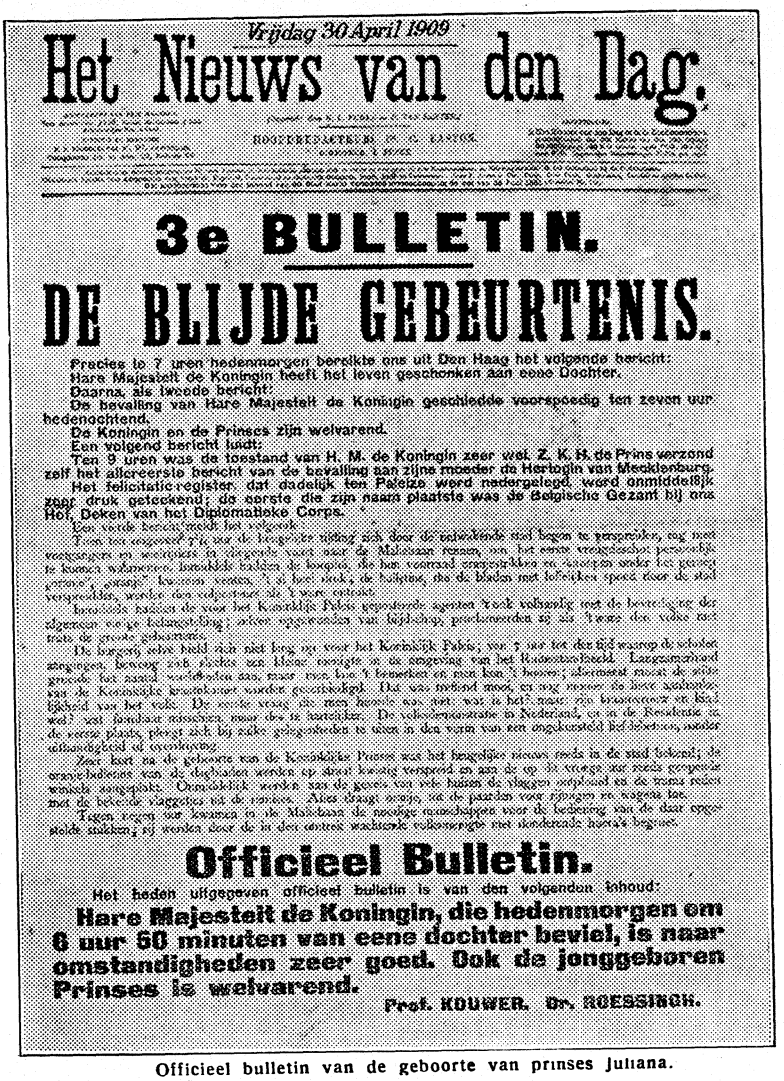

Vrijdag 30 April 1909

Het Nieuws van den Dag.

3e BULLETIN.

DE BLIJDE GEBEURTENIS.

Precies te 7 uren hedenmorgen bereikte ons uit Den Haag het volgende bericht:
Hare Majesteit de Koningin heeft het leven geschonken aan eene Dochter.
Daarna, als tweede bericht:
De bevalling van Hare Majesteit de Koningin geschiedde voorspoedig ten zeven uur hedenochtend.
De Koningin en de Prinses zijn welvarend.
Een volgend bericht luidt:
Ten 9 uren was de toestand van H. M. de Koningin zeer wel. Z. K. H. de Prins verzond zelf het allereerste bericht van de bevalling aan zijne moeder de Hertogin van Mecklenburg.
Het felicitatie-register, dat dadelijk ten Paleize werd nedergelegd, werd onmiddellijk zeer druk getekend; de eerste die zijn naam plaatste was de Belgische Gezant bij ons Hof, Deken van het Diplomatieke Corps.

[illegible]

Officieel Bulletin.

Het heden uitgegeven officieel bulletin is van den volgenden inhoud:

Hare Majesteit de Koningin, die hedenmorgen om 6 uur 50 minuten van eene dochter beviel, is naar omstandigheden zeer goed. Ook de jonggeboren Prinses is welvarend.

Prof. KOUWER. Dr. ROESSINGH.

Officieel bulletin van de geboorte van prinses Juliana.

De verloving. — De particulier secretaris van H. M. de Koningin meldde op 8 September 1936, in opdracht van Hare Majesteit, aan den Regeeringspersdienst de verloving van H. K. H. Prinses Juliana met Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld.

Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, is geboren 30 April 1909, dochter van Koningin Wilhelmina en Prins Hendrik der Nederlanden. H. K. H. is presidente van het Roode Kruis. In 1926 nam zij zitting in den Raad van State en het belangrijke Nationaal Crisiscomité had zijn ontstaan aan het initiatief van H. K. H. te danken.

Prins Bernhard Leopold Friedrich Eberhard Julius Kurt Karl Gottfried Peter von Lippe-Biesterfeld, is geboren te Jena 29 Juni 1911 en dus 25 jaar oud.

Hij doorliep het gymnasium te Berlijn en na zijn eindexamen ging hij aan de Berlijnsche universiteit in de rechtswetenschappen studeeren. Hij heeft in 1935 zijn candidaatsexamen gedaan.

Vervolgens vertoefde hij eenigen tijd in Engeland en maakte ook een reis naar Marokko. Daarna is hij in dienst getreden bij de I. G. Farben, het groote chemische wereldconcern. Prins Bernhard werd geruimen tijd gedetacheerd in Parijs bij het Fransche filiaal. Ook heeft hij later gewerkt op het hoofdkantoor der I. G. Farben te Berlijn.

Geestdrift. — In geheel ons land, ook in Ned. Oost-Indië, Suriname en Curaçao, is op 8 September '36, na het bekend worden van het nieuws van de verloving van Prinses Juliana met Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld, feest gevierd. Overal hebben de feestklanken weerklonken, overal werden optochten gehouden en werden concerten of zanguitvoeringen gegeven.

Geen stad en geen dorp is achtergebleven in het vreugdevertoon op dezen voor ons Vorstenhuis zoo blijden dag. Op velerlei manieren heeft de bevolking wederom getoond, hoe zij meeleeft met het Huis van Oranje.

Op 9 September '36 hielden H. M. de Koningin, Prinses Juliana en Prins Bernhard de volgende radiotoespraken:

De rede van H. M. de Koningin. —

Ingezetenen van alle deelen des rijks!

De bladen hebben u gisteren (8 September) de blijde tijding kond gedaan van de verloving mijner dochter met Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld.

In groote en beslissende oogenblikken in mijn leven en in dat der mijnen, gevoel ik mij meer dan ooit met u nauw verbonden, dank zij uw innig medeleven met ons in lief en leed.

Het is voor mij daarom eene diep gevoelde behoefte in dit gelukkig oogenblik, waarop ik, vergezeld van het van blijdschap stralend verloofd paar voor den zender sta, enkele woorden tot u te richten, opdat gij in ruime mate zoudt kunnen deelen in onze vreugde.

Ik kan u niet zeggen, hoe dankbaar ik ben, dat deze verloving eene is, die uitsluitend berust op beiderzijdsche genegenheid, de beste waarborg voor eene gelukkige toekomst.

Het is voor mij eene voldoening, hieraan te kunnen toevoegen, dat ik de keus mijner dochter van harte toejuich en eene alleszins verstandige acht, gezien de goede eigenschappen, die mijn aanstaande schoonzoon bezit.

Ofschoon hij onlangs eerst den leeftijd van 25 jaar bereikte, heeft hij blijk gegeven, een degelijk en hard werker te zijn. Aanstonds na voltooiing van zijne studie in de rechten in zijn vaderland, heeft hij werk gezocht en gevonden op economisch gebied. Een jaar geleden werd hij te werk gesteld te Parijs en het lag in de bedoeling, de daar aangevangen arbeid en studie te Amsterdam voort te zetten. Zijn verloven gebruikte hij voor buitenlandsche reizen tot verdere ontwikkeling en hij bezocht o.a. Nederland en Marokko. Waar het slechts mijne bedoeling is, het verloofde paar bij u in te leiden, wensch ik dit thans aan het woord te laten komen.

Ik besluit met den uit het hart opwellenden wensch, dat Juliana en Bernhard door het smaken van een groot eigen geluk in ruime mate de kunst mogen verstaan, anderen gelukkig te maken en tot een zegen te zijn en veel, zeer veel voor ons volk in al zijne geledingen te kunnen doen. Daartoe sterke hen God. — Ik heb gezegd.

De rede van Prinses Juliana. —

Hierna hield Prinses Juliana de volgende rede:

Hoe kan ik u beschrijven, wat een blij moment het voor mij is, u mijn verloofde voor te kunnen stellen.

Ik ben heel gelukkig, nadat wij elkander in den loop van dit jaar in alle stilte heel goed hebben leeren kennen. Het eerst ontmoetten wij elkander in de wintersport, daarna herhaalde malen hier in het land, tenslotte onlangs in de bergen. Geleidelijk aan zijn wij het samen „eens" geworden en wel zeer eens.

Nu wij van deze stilte plotseling gekomen zijn in de

Ons prinsesje in 1911

(Reproductie-recht Nygh & v. Ditmar N.V.)

Prins Bernhard als kind in huzaren-uniform

feestvreugde te onzer eere — gisteren nog geheel onopgemerkt rijdende naar mijn ouderlijk huis — nu maken wij uren mee, die onder de mooiste van ons gemeenschappelijk leven gerekend zullen blijven.
Wij staan verrast en overweldigd door wat ons hier opwachtte en ik dank u bij dezen hartelijk voor dit alles en tevens voor mijn deel van de tallooze schriftelijke en telegrafische gelukwenschen en het paradijs van bloemen, die wij hier gevonden hebben, en wat sindsdien nog steeds aangegroeid is.
Mijn verloofde wil zich eerst nog eenigen tijd rustig wijden aan de studie van ons land en zijn overzeesche gewesten en die, geleid door zijn persoonlijken aanleg, speciaal van de economische zijde aanvatten.
Wij zijn zoo gelukkig en ontvangen zooveel blijken van hartelijk medeleven, dat onze grootste wensch is, zooveel mogelijk geluk te verspreiden waar wij de mogelijkheid zullen vinden, dit te doen.
Thans zal Bernhard eenige woorden tot u spreken.

De rede van Prins Bernhard. —

Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld sprak als volgt in het Nederlandsch:

In de eerste plaats een woord van innigen dank voor de hartelijke ontvangst, welke mij in Nederland ten deel is gevallen. Ik begrijp natuurlijk volkomen, dat die hartelijkheid in de allereerste plaats de Prinses geldt en niet mij, die voor u een onbekende ben. Maar toch heb ik reeds zoovele hartelijke gelukwenschen ontvangen, dat ik niet kan nalaten, er hier mijn diepgevoelden dank voor uit te spreken.
Maar ik wil trachten, mij zoo spoedig mogelijk met mijn toekomstige vaderland vertrouwd te maken. En ik hoop, dat men mij rustig den tijd zal willen laten, om mij hier in allerlei belangen in te werken. Ik hoop, dat wij dan na twee of drie maanden kunnen trouwen.
Ik ben heel gelukkig en mijn streven zal er op gericht zijn, mijne aanstaande vrouw tot een werkelijken steun in het leven te zijn.
In mijne betrekkingen met het Nederlandsche volk neem ik mij voor, mij te laten leiden door het voorbeeld van de zoo bijzondere betrekking, welke van ouds bestaat tusschen Nederland en het Huis van Oranje.

Grootsche hulde te Den Haag en Amsterdam. —
Op 12 September '36 werd prinses Juliana en prins Bernhard te Den Haag een grootsche hulde gebracht. Op 17 September werd het Koninklijke verloofde paar te Amsterdam met onbeschrijfelijk enthousiasme ingehaald. Duizenden defileerden langs de Koningsloge in het stadion.
H. M. de Koningin, prinses Armgard en prins Aschwin, moeder en broeder van prins Bernhard, waren aanwezig.

Dank aan het Nederlandsche volk. —
H.K.H. prinses Juliana en Z.D.H. prins Bernhard hebben op 29 Sept. '36 voor de radio bedankt voor de bij hun verloving ontvangen gelukwenschen.
Prinses Juliana zei o.m.: Wij hebben verbijsterd van ontroering gestaan — en dat talrijke malen opnieuw — over de afmetingen, die de algemeene vreugde, juist over ons persoonlijk geluk, heeft aangenomen. Een schooner welkom hadt gij waarlijk nooit mijn aanstaanden man kunnen bereiden.
Z.D.H. prins Bernhard, die daarna sprak, zei o.m.: De radio heeft toch altijd het voordeel rechtstreeks van hart tot hart te gaan. Mag ik mij van schriftelijke dankbetuiging ontslagen rekenen? Dan zal ik nu aan den arbeid gaan en mijn economische studies voortzetten over de belangen van Nederland en speciaal zijn overzeesche gewesten. Ik zou daarbij een vriendelijk beroep willen doen, met name op de ingezetenen van Amsterdam, geen notitie van mij te nemen en mij zooals ieder ander rustig en ongestoord aan mijn dagelijksche werk te laten gaan, en dan zal ik een nieuwe reden tot dankbaarheid jegens u allen hebben.

Grootsche hulde te Rotterdam. —
Na het vertrek van den Koninklijken trein op 9 Oct. 1936 deelde de burgemeester van Rotterdam, mr. P. Droogleever Fortuyn, mede, dat de Koninklijke Familie hem had verzocht Haar diepgemeenden dank over te brengen aan de burgerij van Rotterdam. H. M. de Koningin had zich in zeer waardeerenden zin uitgelaten over de ordemaatregelen, die men in alle deelen van de Maasstad had getroffen, en over de belangstelling welke de bevolking heeft getoond. De Prinses en de Prins waren zeer opgetogen over de bijzonder hartelijke ontvangst, die men Hun had bereid.

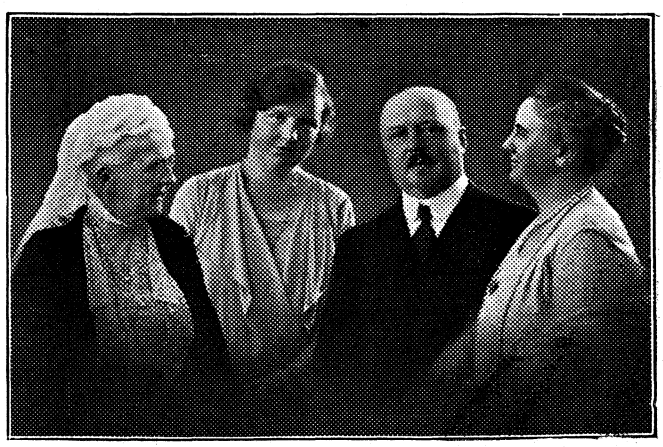

De Koninklijke familie — Koningin Emma, Prinses Juliana, Prins Hendrik, Koningin Wilhelmina.
(Foto Ziegler — Reproductie-recht Nygh & v. Ditmar N.V.)

Viervoudige afstamming van Prins Bernhard-Leopold van Lippe-Biesterfeld uit Prins Willem I van Oranje

Willem I Prins van Oranje, Graaf van Nassau enz.
De Vader des Vaderlands
× 3° 1575
Charlotte Prinses van Bourbon-Montpensier

Louise Juliana van Nassau, Prinses van Oranje
× 1593
Frederik IV Keurvorst van de Paltz

Catharina Belgica van Nassau, Prinses van Oranje
× 1596
Philips Lodewijk II Graaf van Hanau-Münzenberg

Louise Juliana Keurprinses van de Paltz
× 1612
Johannes II Paltzgraaf van Zweibrücken

Frederik Paltzgraaf van Zweibrücken
× 1640
Anna Juliana Gravin van Nassau-Saarbrücken

Elisabeth Prinses van Paltz-Zweibrücken
× 1667
Victor Amadeus Vorst van Anhalt-Bernburg

Leberecht Prins van Anhalt-Bernburg-Hoym
× 1702
Everardina Jacoba Wilhelmina Barones van Weede

Wilhelmina Charlotte Prinses van Anhalt-Bernburg-Hoym

Charlotte Elisabeth
Keurprinses van de Paltz
× 1616
George Willem
Keurvorst van Brandenburg

Hedwig Sophia
Prinses van Brandenburg

Amalia Elisabeth Gravin van Hanau-Münzenberg
× 1619
Willem V
Landgraaf van Hessen-Cassel

Willem VI
Landgraaf van Hessen-Cassel

Catharina Juliana Gravin van Hanau-Münzenberg
× 1631
Albert Otto Graaf van Solms-Laubach

Karel Otto Graaf van Solms-Laubach
× 1654
Amoena Elisabeth
Gravin van Bentheim

Catharina Amalia Gravin van Solms-Laubach

× 1649

Philips Landgraaf van Hessen-Philippsthal

× 1680

Willem Landgraaf van Hessen-Philippsthal
Generaal der Cavalerie in Nederlandschen dienst

× 1724

Dorothea Maria Prinses van Hessen-Philippsthal
× 1764
Johan Karel Lodewijk Graaf van Löwenstein-Wertheim-Virneburg

Sophia Amalia Charlotte Gravin van Löwenstein-Wertheim-Virneburg
× 1788
Albert Frederik Karel Graaf van Castell-Castell

Frederik Lodewijk Hendrik Graaf van Castell-Castell
× 1816
Frederika Christiane Emilie Prinses van Hohenlohe-Langenburg

Adelheid Gravin van Castell-Castell
× 1839
Julius Graaf en Edele Heer van Lippe-Biesterfeld

Ernst Graaf en Edele Heer van Lippe-Biesterfeld
× 1869
Caroline Gravin von Wartensleben

Bernhard Prins van Lippe
× 1909
Armgard von Cramm

Bernhard-Leopold Prins van Lippe-Biesterfeld

Ontleend aan „De Nederlandsche Leeuw", het maandblad van het Koninklijk Nederlandsch genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, onder hoofdredactie van dr. Th. R. Valck Lucassen

Willem van Oranje, de Vader des Vaderlands

Prins Bernhard onderscheiden. —
H. M. de Koningin heeft Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld benoemd tot grootkruis in de orde van den Nederlandschen Leeuw.

Wetsontwerpen inzake huwelijk en naturalisatie van den Prins. —
De wetsontwerpen, betrekking hebbende op de naturalisatie van Z.D.H. Prins Bernhard, en de goedkeuring van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana, luiden als volgt:
Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.
Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut!

doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat redenen van Staatsbelang het noodig maken aan Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, den aanstaanden Gemaal Onzer beminde Dochter, het Nederlanderschap te verleenen, tot hetwelk Zijne Doorluchtige Hoogheid ook aanzoek bij Ons heeft gedaan, en dat het dienstig is mede eenige gevolgen dezer naturalisatie te regelen:
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. — De hoedanigheid van Nederlander wordt bij dezen verleend aan Zijne Doorluchtigheid Prins

Naaste graad van bloedverwantschap tusschen H.K.H. Prinses Juliana en Z.D. Prins Bernhard-Leopold van Lippe-Biesterfeld

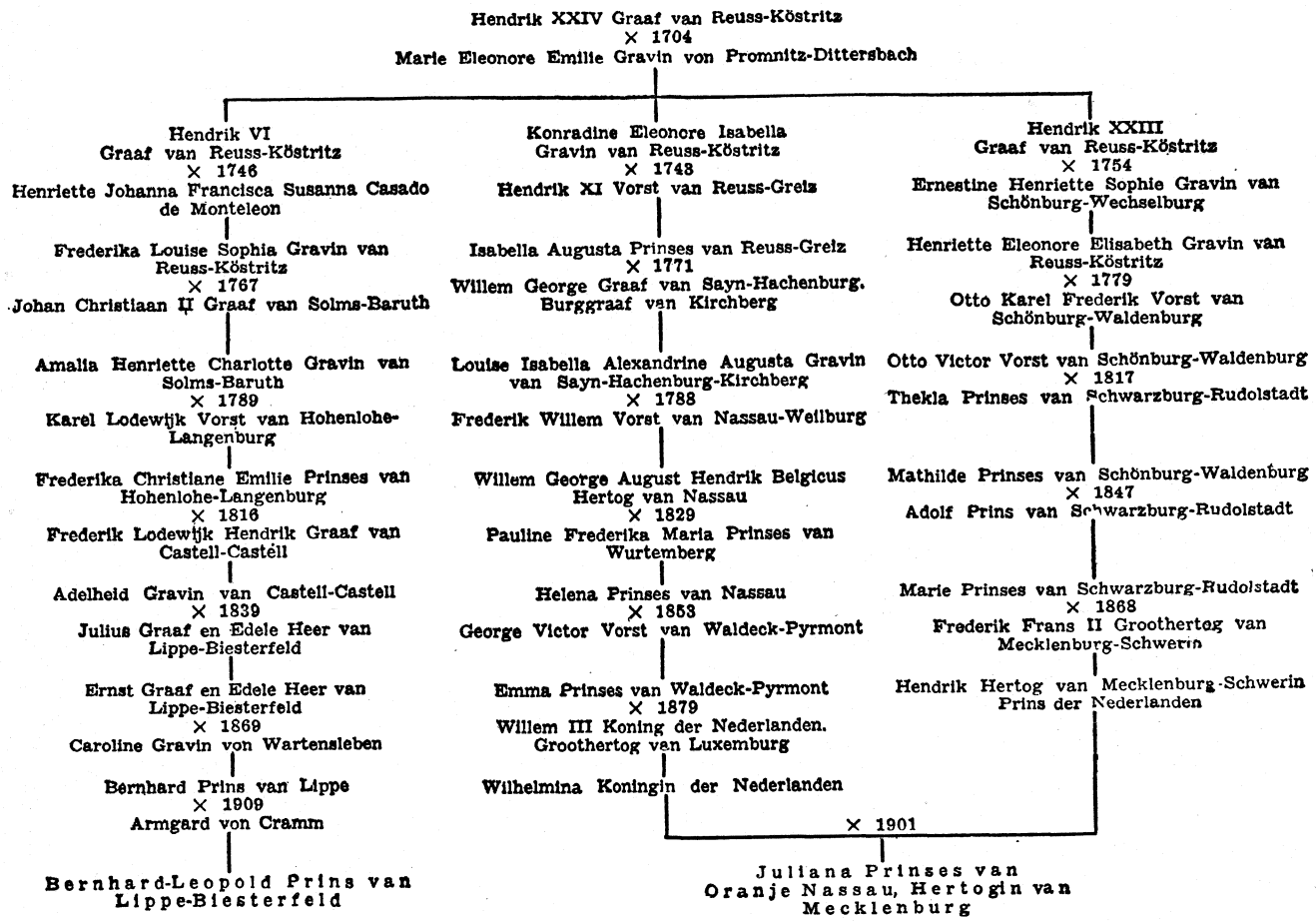

Ontleend aan „De Nederlandsche Leeuw", het maandblad van het Koninklijk Nederlandsch genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, onder hoofdredactie van dr. Th. R. Valck Lucassen

Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, geboren te Jena 29 Juni 1911, wonende te 's-Gravenhage.

Artikel 2. — Zijne Doorluchtige Hoogheid is, van het oogenblik waarop Hoogstdezelve de hoedanigheid van Nederlander verkrijgt, ingezetene van het Rijk.

Artikel 3. — Op het aan deze wet ontleende Nederlanderschap is, staande het huwelijk tusschen Onze beminde Dochter en Zijne Doorluchtige Hoogheid, artikel 7 der wet van 12 December 1892 (Staatsblad no. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 November 1935 (Staatsblad no. 685), niet van toepassing.

Dit Nederlanderschap wordt na ontbinding van het huwelijk verloren, zoowel ingevolge het bepaalde bij artikel 7 voormeld, als indien Zijne Doorluchtige Hoogheid den wil om den staat van Nederlander niet langer te behouden schriftelijk te kennen geeft aan Onzen minister van Justitie, die daarvan onmiddellijk aankondiging doet in de Nederlandsche Staatscourant.

Verlies van het Nederlanderschap door Zijne Doorluchtige Hoogheid is op den staat van de uit dit huwelijk geboren kinderen niet van invloed.

Artikel 4. — Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministerieele Departementen, autoriteiten, colleges en ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat met het oog op artikel 17 der Grondwet het voorgenomen huwelijk van Onze beminde Dochter met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld wettelijke toestemming behoeft en dat het tevens wenschelijk is de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede eenige gevolgen van deze echtverbintenis te regelen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. — Tot het huwelijk door Onze beminde Dochter Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz., enz., aan te gaan met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, verleenen Wij onze toestemming.

Artikel 2. — Met afwijking in zooverre van het

De inzegening van het Prinselijk Huwelijk in de Sint Jacobskerk te 's-Gravenhage

STAATSBLAD
VAN HET
KONINKRIJK DER NEDERLANDEN.

(N°. 1.) ***WET*** *van den 24sten November 1936, houdende goedkeuring van het huwelijk van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses* JULIANA *en regeling van de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede van eenige gevolgen van deze echtverbintenis.*

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat met het oog op artikel 17 der Grondwet het voorgenomen huwelijk van Onze beminde Dochter met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins *Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld* wettelijke toestemming behoeft en dat het tevens wenschelijk is de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede eenige gevolgen van deze echtverbintenis te regelen,

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Tot het huwelijk door Onze beminde Dochter Prinses *Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden*, Prinses van Oranje Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz. enz. aan te gaan met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins *Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld*, verleenen Wij Onze toestemming

1 2

Artikel 2.

Met afwijking in zooverre van het bepaalde bij de artikelen 20 en 131 van het Burgerlijk Wetboek zal het huwelijk worden voltrokken in tegenwoordigheid van al dan niet binnen het Koninkrijk gevestigde meerderjarige getuigen, ten getale van twee of zooveel meer, als de Hooge Partijen zullen verkiezen.

Artikel 3.

Ten aanzien van Zijne Doorluchtige Hoogheid en van de kinderen uit voormeld huwelijk geboren, zullen in geval van naamsverandering of naamsbijvoeging, de artikelen 64 en 65 van het Burgerlijk Wetboek niet van toepassing zijn.

Artikel 4.

Overal waar in wettelijke voorschriften de uitdrukking „Lid van het Koninklijk Huis", „Leden van het Koninklijk Huis", „Prinsen van Ons Huis", „Prinsen van het Koninklijk Geslacht" of „de Vorsten van Ons Huis" voorkomt, zal daaronder mede begrepen zijn Zijne Doorluchtige Hoogheid.

Artikel 5.

Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten November 1936.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie,
VAN SCHAIK.

Uitgegeven den *zes en twintigsten* November 1936.

De Minister van Justitie,
VAN SCHAIK.

bepaalde bij de artikelen 20 en 131 van het Burgerlijk Wetboek zal het huwelijk worden voltrokken in tegenwoordigheid van al dan niet binnen het Koninkrijk gevestigde meerderjarige getuigen, ten getale van twee of zooveel meer, als de Hooge Partijen zullen verkiezen.
Artikel 3. — Ten aanzien van Zijne Doorluchtige Hoogheid en van de kinderen uit voormeld huwelijk geboren, zullen in geval van naamsverandering of naamsbijvoeging, de artikelen 64 en 65 van het Burgerlijk Wetboek niet van toepassing zijn.
Artikel 4. — Overal waar in wettelijke voorschriften de uitdrukking „Lid v. h. Koninklijk Huis", „Leden van het Koninklijk Huis", „Prinsen van Ons Huis", „Prinsen van het Koninklijk Geslacht" of „de Vorsten van Ons Huis" voorkomt, zal daaronder mede begrepen zijn Zijne Doorluchtige Hoogheid.
Artikel 5. — Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging. Lasten en bevelen, dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Het voorgenomen huwelijk. —
Officieel werd gemeld, dat Prinses Juliana en Prins Bernhard op 7 Januari 1937 in het huwelijk zullen treden.

Wetsontwerpen inzake huwelijk en naturalisatie van den Prins door Tweede Kamer goedgekeurd. —
De Tweede Kamer heeft op 11 Nov. '36 de wetsontwerpen:
goedkeuring van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana en regeling van de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede van eenige gevolgen van deze echtverbintenis;
naturalisatie van Z.D.H. Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Bies-

Koningin Wilhelmina, prinses Armgard, prins Aschwin, prins Bernhard, prinses Juliana

STAATSBLAD
VAN HET
KONINKRIJK DER NEDERLANDEN.

(N°. 2.) ***WET*** *van den 24sten November 1936, houdende naturalisatie van Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins* BERNHARD LEOPOLD FREDERIK EVERHARD JULIUS COERT KAREL GODFRIED PIETER VAN LIPPE-BIESTERFELD *en regeling van eenige gevolgen dier naturalisatie.*

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat redenen van Staatsbelang het noodig maken aan Prins *Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld*, den aanstaanden Gemaal Onzer beminde Dochter, het Nederlanderschap te verleenen, tot hetwelk Zijne Doorluchtige Hoogheid ook aanzoek bij Ons heeft gedaan, en dat het dienstig is mede eenige gevolgen dezer naturalisatie te regelen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins *Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld*, geboren te *Jena* 29 Juni 1911, wonende te *'s-Gravenhage*.

Artikel 2.

Zijne Doorluchtige Hoogheid is, van het oogenblik waarop Hoogstdezelve de hoedanigheid van Nederlander verkrijgt, ingezetene van het Rijk.

2 2

Artikel 3.

Op het aan deze wet ontleende Nederlanderschap is, staande het huwelijk tusschen Onze beminde Dochter en Zijne Doorluchtige Hoogheid, artikel 7 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 November 1935 (*Staatsblad* n°. 685), niet van toepassing.
Dit Nederlanderschap wordt na ontbinding van het huwelijk verloren, zoowel ingevolge het bepaalde bij artikel 7 voormeld, als indien Zijne Doorluchtige Hoogheid den wil om den staat van Nederlander niet langer te behouden schriftelijk te kennen geeft aan Onzen Minister van Justitie, die daarvan onmiddellijk aankondiging doet in de *Nederlandsche Staatscourant*.
Verlies van het Nederlanderschap door Zijne Doorluchtige Hoogheid is op den staat van de uit dit huwelijk geboren kinderen niet van invloed.

Artikel 4.

Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten November 1936.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie,
VAN SCHAIK.

Uitgegeven den *zes en twintigsten* November 1936.

De Minister van Justitie,
VAN SCHAIK.

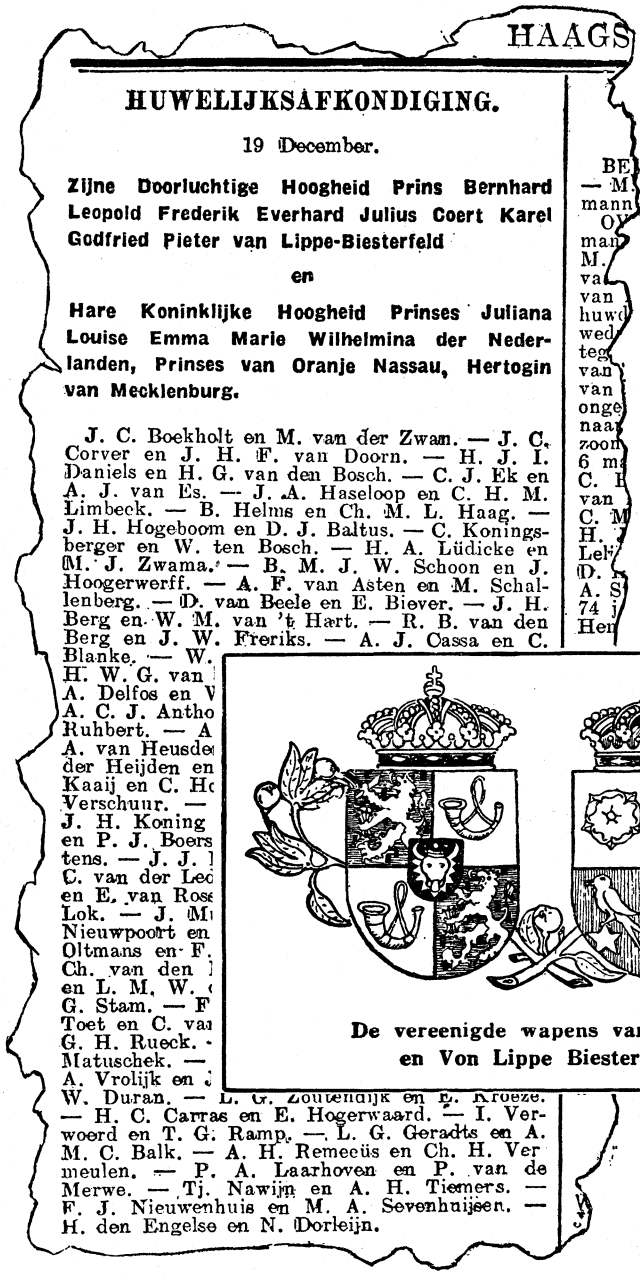

HAAGS

HUWELIJKSAFKONDIGING.

19 December.

Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld

en

Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje Nassau, Hertogin van Mecklenburg.

J. C. Boekholt en M. van der Zwam. — J. C. Corver en J. H. F. van Doorn. — H. J. I. Daniels en H. G. van den Bosch. — C. J. Ek en A. J. van Es. — J. A. Haseloop en C. H. M. Limbeck. — B. Helms en Ch. M. L. Haag. — J. H. Hogeboom en D. J. Baltus. — C. Koningsberger en W. ten Bosch. — H. A. Lüdicke en M. J. Zwama. — B. M. J. W. Schoon en J. Hoogerwerff. — A. F. van Asten en M. Schallenberg. — D. van Beele en E. Biever. — J. H. Berg en W. M. van 't Hart. — R. B. van den Berg en J. W. Freriks. — A. J. Cassa en C. Blanke. — W. H. W. G. van A. Delfos en V A. C. J. Antho Ruhbert. — A A. van Heusde der Heijden en Kaaij en C. Hc Verschuur. — J. H. Koning en P. J. Boers tens. — J. J. C. van der Lec en E. van Rose Lok. — J. Mi Nieuwpoort en Oltmans en F. Ch. van den en L. M. W. G. Stam. — F Toet en C. van G. H. Rueck. - Matuschek. — A. Vrolijk en W. Duran. — L. G. Zoutendijk en E. Kroeze. — H. C. Carras en E. Hogerwaard. — I. Verwoerd en T. G. Ramp. — L. G. Geradts en A. M. C. Balk. — A. H. Remeeüs en Ch. H. Ver meulen. — P. A. Laarhoven en P. van de Merwe. — Tj. Nawijn en A. H. Tiemers. — F. J. Nieuwenhuis en M. A. Sevenhuijsen. — H. den Engelse en N. Dorleijn.

Huwelijksafkondiging

terfeld en regeling van eenige gevolgen dier naturalisatie, zonder debat en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Wetsontwerpen inzake huwelijk en naturalisatie van den Prins door Eerste Kamer goedgekeurd. —
De Eerste Kamer behandelde op 19 Nov. '36 de wetsontwerpen tot goedkeuring van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana en regeling van de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede van eenige gevolgen van deze echtverbintenis, en tot naturalisatie van Z.D.H. Prins Bernhard. De minister-president, dr. H. Colijn, had met zes andere ministers achter de regeeringstafel plaats genomen. Deze wetsontwerpen werden zonder hoofdelijke stemming en zonder debat goedgekeurd.

Militaire rangen verleend aan Prins Bernhard. —
De Staatscourant bevatte de volgende Koninklijke besluiten:

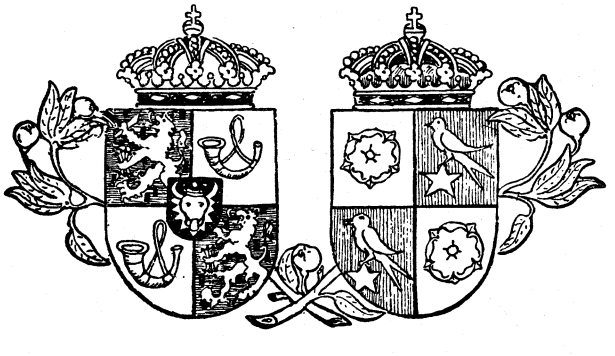

De vereenigde wapens van Oranje en Von Lippe Biesterfeld.

Wij Wilhelmina, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Defensie a.i., van 3 December 1936,
Hebben goedgevonden en verstaan:
den aanstaanden Gemaal van Onze beminde dochter Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana, Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld, te benoemen tot luitenant ter zee der 1ste klasse (kapitein) à la Suite van de Koninklijke marine, en tot kapitein (ritmeester) à la Suite van de Koninklijke landmacht.
Onze Minister van Defensie is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan akte zal worden gezonden aan Zijne Doorluchtige Hoogheid voornoemd en dat voorts in afschrift zal worden medegedeeld aan den Raad van State, aan de Algemeene Rekenkamer en aan den Chef van Ons Militaire Huis.
's-Gravenhage, 4 December 1936. WILHELMINA.

Bij Koninklijk besluit van 4 December '36 is aan Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld de titulaire rang verleend van kapitein (ritmeester) bij het Koninklijk Nederlandsch-Indisch leger.

Ondertrouwd. —
Op 19 December 1936 zijn H.K.H. Prinses Juliana en Z.D.H. Prins Bernhard op het stadhuis te 's-Gravenhage ondertrouwd. De Burgemeester van 's-Gravenhage, mr. S. J. R. de Monchy, fungeerde als ambtenaar van den Burgerlijken Stand.

Acte van Ondertrouw.
De acte van ondertrouw, welke door de Prinses en den Prins en burgemeester De Monchy, als ambtenaar van den Burgerlijken Stand, is onderteekend, luidt als volgt:

Prins Bernhard opgenomen in de Nederlandsche Weermacht

Heden, den negentienden December negentienhonderd zes en dertig verschenen voor mij, ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente 's-Gravenhage, Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, oud vijf en twintig jaren, en Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje Nassau, hertogin van Mecklenburg, enzoovoorts, enzoovoorts, oud zeven en twintig jaren, beiden wonende alhier, hun voornemen te kennen gevend om met elkander een huwelijk aan te gaan. Hiervan is deze acte opgemaakt, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.

De afkondiging van den ondertrouw. —
De afkondiging van het voorgenomen huwelijk van Prinses Juliana en Prins Bernhard, welke op 19 Dec. 1936 om twaalf uur aan het stadhuis te Den Haag is aangeplakt, luidt als volgt:

De ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente 's-Gravenhage verklaart, dat door aanplakking van dit geschrift aan het huis der gemeente op heden, Zaterdag den 19den December 1936, des middags te 12 uur, afkondiging geschiedt van het voorgenomen huwelijk van Z.D.H. Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, oud 25 jaren en H.K.H. Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz. enz., oud 27 jaren, beiden wonende alhier.
De ambtenaar van den burgerlijken stand voornoemd:
DE MONCHY.

Prins Bernhard opgenomen in de Nederlandsche weermacht. —
„Ik zweer trouw aan de Koningin, gehoorzaamheid aan de wetten en onderwerping aan de krijgstucht. Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig."
Na de woorden van deze meer dan honderdjarige eedsformule met heldere stem te hebben gesproken, ten overstaan van de symbolen der weermacht, de rechterhand ten eed geheven, werd Prins Bernhard op 23 Dec. '36 voor het front der troepen van land- en zeemacht en in tegenwoordigheid van H.M. de Koningin, Zijn Bruid, Prinses Juliana, Prins Aschwin en de hoogste leger- en marine-autoriteiten, op het Malieveld te 's-Gravenhage, in de weermacht opgenomen.
De Gouverneur van de residentie, luitenant-generaal jhr. W. Roëll, nam den Prins den eed af.
Toespraak van den Commandant van het Veldleger.
Na deze plechtigheid wendde de Gouverneur der residentie zich tot de verzamelde troepen met de volgende toespraak:
Officieren, onderofficieren, korporaals, tamboers, hoornblazers, trompetters en manschappen.
Ik spreek de zekerheid uit — in het bijzonder tegenover U officieren — dat deze officier bij zijn intrede in de Koninklijke weermacht de volle militaire kameraadschap zal ontvangen en als zoodanig in alles met raad en daad zal worden bijgestaan en voor zoover gij van lageren rang zijt, gelast ik u aan alle bevelen, welke zijnerzijds in het belang van den dienst of van de krijgstucht zullen worden gegeven te gehoorzamen en deze stiptelijk uit te voeren.
Het is mij een groote vreugde, van H.M. de Koningin de toestemming te hebben mogen erlangen, Uwe Doorluchtige Hoogheid als nieuw beëedigd officier van Hare Majesteits weermacht enkele gedachten op dezen voor U en voor de weermacht zoo belangrijken dag mede te geven.
Voor elken officier is de aflegging van den eed als zoodanig de belangrijkste in zijn militaire leven. Zij heeft voor hem als soldaat zelf een sacramenteele beteekenis.
De eed is de rots, waarop hij blijft staan. Niets en niemand kan den officier ontslaan van zijn onder het inroepen van Gods heilige hulp afgelegden eed.
In Uwe benoeming bij de drie hoofddeelen der Koninklijke weermacht heeft Hare Majesteit daarenboven in U zelf gesymboliseerd de eenheid van beteekenis, optreden en kameraadschap van de geheele weermacht van Harer Majesteits 70-millioenen imperium, in de vier werelddeelen gelegen en in de Grondwet nadrukkelijk vastgesteld.
U zijt thans officier van de Koninklijke weermacht, drager van het Koninklijke charter, steuner van gezag en vrijheid, de groote goederen van het Nederlandsche volk.
In die weermacht, zien op ons neer vele eeuwen van roemrijk bestaan. U denkt aan Indië en ziet voor U zijne geschiedenis van J. P. Coen tot van Heutz.
U ziet oceanen en U denkt aan de vloot onder onze zeehelden, die zelfs in één jaar twee groote koninkrijken tot driemaal toe de trotsche vlag deed strijken.
U ziet onze Koninklijke Landmacht en voor U staan de roemruchte figuren der groote Oranjes met de Staatsche legers en eindelijk bij Quatre Bras en Waterloo, die van Koning Willem II, de Brigade Detmers, waarvan de Rijdende Artillerie, als het oudste korps hier symbolisch aanwezig is.
En de mannen die daar streden waren van dezelfde natuur als de soldaten, die hier voor U staan.
Mannen, vredelievend van aard, maar trouw aan Oranje, gehecht aan hunnen grond en even taai en koppig in de verdediging van het vaderland als hunne dijken tegen den erfvijand, het water.
Flinke trouwe harten, uitstekende soldaten, mits deze voorwaarde, dat zij rechtvaardig, met persoonlijke belangstelling, ja zelfs met humor, behandeld worden en vrijheid in de uitoefening van hun godsdienst hebben.
En daarom wijs ik U op de groote pijlers van de Nederlandsche krijgstucht, rechtvaardigheid, belangstelling en vrijheid den Almachtige naar eigen geaardheid te dienen, zonder welke een Nederlandsche krijgstucht onbestaanbaar en met welke zij onverbreekbaar is. En waarom?
Omdat zij tenslotte elementen zijn van de mystiek van Oranje, onze oudste geestelijke Grondwet, geschreven met het bloed van den Vader des Vaderlands, dat ook in Uwe aderen stroomt, van het Oranje, dat U thans ook gerechtigd zijt om de lendenen te dragen en waarvan de verpersoonlijking is Hare Majesteit de Koningin, onze Grondwettige opperbevelhebster, die bovenal in de door haar gegeven voorschriften eischt, dat de krijgstucht nadrukkelijk maar zacht, vaderlijk en rechtvaardig zij en die kort geleden weder in eere hersteld heeft den aanhef van het oude reglement van krijgstucht van Koning Willem I, luidende:
„Daar de godsdienst de bron is van alle geluk, deugd en waren moed, behoort ook in den krijgsstand een ieder zich tot het hooghouden daarvan en tot een zedige levenswijze te bevlijtigen."
Daarom noodig ik U uit met alle troepen en alle aanwezigen tot een driewerf hoera voor Hare Majesteit de Koningin en voor Uwe Koninklijke Bruid.
Leve de Koningin. — Leve Prinses Juliana.

Geschenken. — Tweeledig geschenk van het Nederlandsche volk. - Jacht en Inrichting van het Paleis Soestdijk. —
Bij de aanbieding van het huwelijksgeschenk door het Nationale Comité heeft op 29 Dec. '36 de voorzitter, mr. L. A. Trip, de Prinses en den Prins o.a. als volgt toegesproken:
Het heeft Uwe goedkeuring weggedragen, dat het nationaal geschenk zou bestaan uit een prinselijk jacht tot het bevaren van Neerlands wateren en uit een verbouwing en inrichting van de prinselijke woning in het paleis Soestdijk.
Dat op het paleis Soestdijk, waaraan zoovele herinneringen verbonden zijn, de keuze mocht vallen, heeft Nederland ongetwijfeld met voldoening vernomen. Dit paleis toch roept de herinnering op aan den

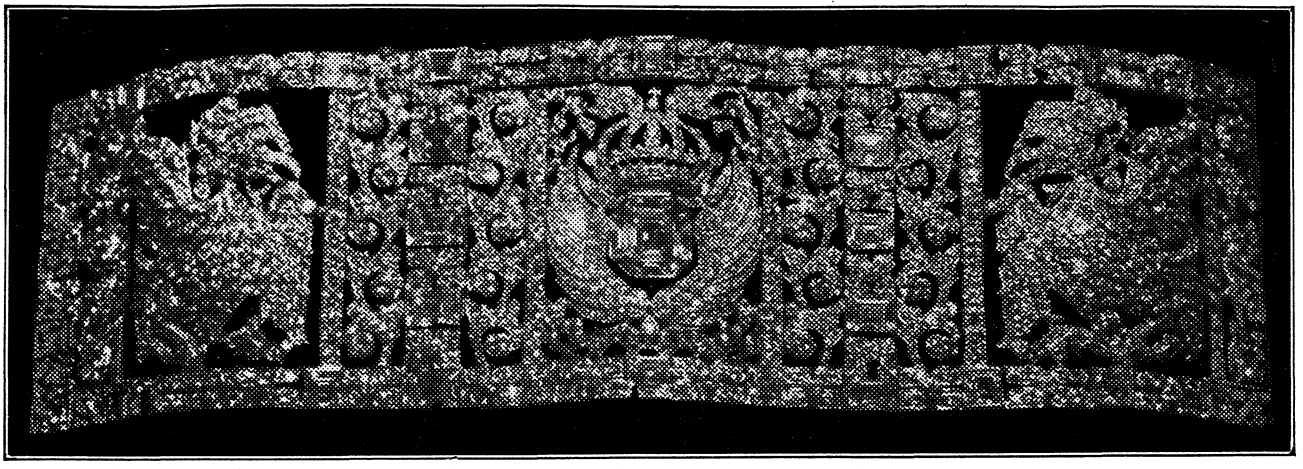

Diamanten Armband, geschenk van Nederlandsch Oost-Indië.

grooten tijd van stadhouder Prins Willem III, tevens koning van Engeland, die opdracht gaf tot den bouw van het lustslot. Het hernieuwt de herinnering aan het herstel en de handhaving van Neerlands onafhankelijkheid onder het koningschap van Oranje, waar het in 1815 uit naam van het Nederlandsche volk door Koning Willem I werd geschonken aan den Kroonprins, den opperbevelhebber van het Nederlandsche leger in den roemrijken veldtocht tegen Napoleon, aan den lateren koning Willem II.

Ook Uw besluit, een jacht ter bevaring van de Nederlandsche wateren wel te willen aanvaarden, heeft tot dankbaarheid gestemd. De wetenschap, dat de bij uitstek nationale watersport door U zal beoefend worden, is een reden tot vreugde. Wie Nederland in zijn waren aard wil leeren kennen, dient zijn vele belangrijke stroomen, meren en kanalen te bevaren. Het doet ons leed dat wij de geschenken niet in voltooiden staat kunnen aanbieden. De beschikbare tijd was daartoe te kort. Maar wel kunnen wij verzekeren, dat in den aanvang van den zomer het Prinselijk jacht ter beschikking zal staan en eenige maanden daarna de arbeid aan het paleis zal beëindigd worden.

Oorkonde aangeboden. —

Wij zien ons dus verplicht, Uwe Koninklijke Hoogheid en Uwe Doorluchtige Hoogheid te verzoeken, thans slechts te willen aanvaarden de oorkonde, die vastlegt, dat uit naam van het Nederlandsche volk heden het nationaal huwelijksgeschenk werd aangeboden en die de omschrijving van dat geschenk met bijbehoorende teekeningen bevat.

Diamanten Armband, Geschenk van Nederlandsch Oost-Indië. —

Op 30 Dec. 1936 hebben de heeren mr. J. W. Meyer Ranneft, oud-vice-president van den Raad van Nederlandsch-Indië, Pangéran Ario Adipati Koesoemo Joedo, oud-lid van den Raad, de oud-regent R. A. A. Soejono en de heer Van der Leeuw, directeur der Handelsvereeniging Amsterdam, ten Paleize aan H. K. H. Prinses Juliana het Indische geschenk aangeboden. Het is een armband welken, volgens een zeer gewaardeerde beslissing van de Prinses, Zij zal dragen op den huwelijksdag. Ook later zal deze armband één der sieraden van de Kroon zijn.

Het sieraad bestaat uit brillanten, gezet in platina; in de bovenste helft van het middenstuk staat de Nederlandsche kroon. Daaronder zijn aan beide zijden de uitgeslagen vleugels van een garoeda, den bekenden mystieken Indischen vogel. Elk der beide zijvakken wordt gevuld door een garoeda, gekeerd naar het middenvak. Tusschen de groote figuren zijn arabesken aangebracht volgens Oudjavaansche motieven; de randversiering is ontleend aan een motief van den Boroboedoer.

De diamanten zijn alle volstrekt loupezuiver; zij zijn van de helderste blauwwitte kleur, afkomstig uit Zuid-Afrika. De 34 groote steenen vertoonen alle het moderne vierkante slijpsel. De figuren zijn geheel bezet met brillanten, alle geslepen in den ronden vorm met 58 facetten. Het geheele aantal steenen is meer dan 1700.

De doos is vervaardigd van een speciaal alliage, waaraan in Indië groote waarde wordt gehecht. Op den deksel zijn in betrekkelijk kleine afmetingen de wapens geplaatst van de Prinses en van den Prins, terwijl links en rechts in twee vignetten de Indische gelukwenschen in symbool zijn gebracht door de afbeelding van rijstaren, buigend van rijpheid, de vrucht en bloesem van den cocospalm en andere gewassen, een tros pisangs, sirihranken en een tros van den pinangnoot.

Geschenken van Suriname en Curaçao. —

Mr. A. J. A. A. baron van Heemstra deelde mede, dat Suriname als onderdeel van den verbouw van het Paleis Soestdijk een schouw in de ontvangkamer aanbood, terwijl Curaçao de inrichting van de eetkamer verzorgde.

H.M. de Koningin schonk aan het Bruidspaar een 200-paards cabriolet.

Geschenken werden o.a. aangeboden door delegaties van de Kon. Landmacht, de Kon. Marine, het Indische leger, den Bijzonderen Vrijwilligen Landstorm, de Friesche Vrouwen, de Nederlandsche schooljeugd, diverse dames uit vele Nederlandsche steden, de bij het Nederlandsche Hof geaccrediteerde gezanten. Zestig Amsterdamsche studenten, estafetteloopers, brachten een Oorkonde aan het Bruidspaar.

Gala-avond. —

De door het Comité tot Luisterrijke Viering van het Vorstelijk Huwelijk georganiseerde eere-avond heeft op 5 Januari 1937 in het Haagsche Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen plaats gehad. Twee duizend genoodigden in avondtoilet of in een schittering van uniformen hebben het Bruidspaar en de Koningin toegejuicht toen dezen binnentraden.

Staande in eerbiedige aandacht hoorden allen het „Wilhelmus" aan, waarbij de Duitsche gasten hun rechterarm ophieven.

Hetzelfde geschiedde bij het spelen van het Duitsche volkslied, onmiddellijk gevolgd door een strofe van het Horst Wessellied.

Prins Bernhard zelf bleef in de houding staan.

Hierna werd het Engelsche „God save the King" gespeeld, dat spontaan door een groot gedeelte van de genoodigden luide werd meegezongen.

De volksliederen werden, onder leiding van kapitein Walther Boer, directeur van de Koninklijke Militaire Kapel, uitgevoerd door het Residentie-orkest.
Hierna werd het programma van dezen gala-avond uitgevoerd. Jonkvr. Claudine Witsen Elias droeg een gedicht voor van Werumeus Buning, waarna het Bruidskoor en daarbij aansluitend het voorspel tot de derde acte van Wagner's opera „Lohengrin" werd uitgevoerd door het Residentiekoor en -orkest, o.l.v. Peter van Anrooy.
Als derde nummer volgden eenige Hollandsche volksliederen uit verschillende tijden door Harry van Oss, met begeleiding van Felix de Nobel aan de piano.
Voor de pauze werd nog de orkest-compositie „Indrukken uit Weenen, Wiener Dreivierteltakt op. 28" van Joh. Wagenaar, naar een gedicht uit Von Bauernsfelds „Buch von uns Wienern" ten gehoore gebracht.
Na de pauze volgde de operette „Een verloving bij lantaarnlicht" van Jacq. Offenbach en tenslotte een geestdriftige apotheose, voorstellende de hulde van Nederland en de Overzeesche Gewesten aan het Bruidspaar
Het programma was hiermede ten einde. Nog werd het „Wilhelmus" gespeeld, dat door velen werd meegezongen. Spontaan bracht het publiek een langdurige ovatie aan H.M. de Koningin en het Prinselijk paar.

Hooge onderscheidingen. —
Ter gelegenheid van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana met Prins Bernhard heeft H.M. de Koningin eenige hooge onderscheidingen verleend.
Bevorderd is tot Grootkruis in de Orde van den Nederlandschen Leeuw dr. H. Colijn, minister van Staat, minister van Koloniën, voorzitter van den raad van ministers.

Z.Exc. Dr. H. Colijn.

De vice-president van den Raad van State, Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland is benoemd tot Minister van Staat.
Luitenant-generaal Jhr. W. Roëll, commandant van het veldleger, is benoemd tot Grootkruis in de Huisorde van Oranje.
Benoemd tot Grootkruis in de Huisorde van Oranje: den Minister van Staat, Jhr. Mr. Dr. H. A. van Karnebeek, Commissaris der Koningin in de provincie Zuid-Holland.
Benoemd tot Commandeur in de Huisorde van Oranje: Mr. S. J. R. de Monchy, Burgemeester van 's-Gravenhage.

Kwijtschelding of vermindering van straf. —
De Regeeringspersdienst meldde:
Bij gelegenheid van het huwelijk van H.K.H. de Prinses der Nederlanden met Z.D.H. Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld is, zooals ook vroeger bij dergelijke heugelijke feiten geschied is, aan onderscheidene veroordeelden gratie verleend.
Meerendeels betreft dit veroordeelingen tot, in den regel geringe, geldboeten.
Bovendien is, op den voet van den jaarlijkschen af- en ontslag, aan een aantal tot vrijheidsstraf veroordeelden, afslag of kwijtschelding van straf gegeven.
Voorts hebben — zooals reeds gemeld — bij deze gelegenheid de veroordeelden wegens de muiterij aan boord van „De Zeven Provinciën", voorzoover dezen hun straf nog niet ondergaan hadden, òf kwijtschelding gekregen van het nog onvervulde gedeelte hunner vrijheidsstraf, òf een zoodanigen afslag, dat de mogelijkheid geschapen is, hen voorwaardelijk in vrijheid te stellen; de maatregelen daartoe te geraken, worden spoedig getroffen.

7 JANUARI 1937

Het Prinselijk huwelijk. —
De voltrekking van het Prinselijk huwelijk ten stadhuize te 's-Gravenhage door mr. S. J. R. de Monchy en de inzegening ter kerke door ds. Welter, na een bezielende rede van prof. dr. H. Th. Obbink, is op 7 Januari 1937 ter residentie geschied. De feestvreugde en de gevoelens van verknochtheid van het Nederlandsche volk aan het Oranje-huis, waaraan elk vaderlander, ongeacht rang of stand, hier zoowel als in de overzeesche gewesten en in alle plaatsen ter wereld, waar de Nederlandsche driekleur wappert, op zoo spontane wijze uiting had gegeven gedurende de bruidsdagen, culmineerde op dezen historischen dag in de residentie in een overweldigende betuiging van liefde, trouw en eerlijke geestdrift.

Samenstelling van den stoet. —
Het was ongeveer elf uur, dat de bruidsstoet het Paleis aan het Noordeinde verliet en zich op weg begaf naar het Stadhuis. De samenstelling van den stoet was de volgende:
De stoet werd geopend door een afdeeling Koninklijke marechaussee te paard, ter sterkte van 8 ruiters, gevolgd door een detachement van het Korps rijdende artillerie, in de blauwe uniform, ter sterkte van 16 ruiters alsmede 9 trompetters.
Hierna kwam een eskadron van 2 pelotons van het 3e half-regiment huzaren, samengesteld uit de drie in Den Haag aanwezige eskadrons, voorafgegaan door den standaard van het 3e half-regiment huzaren en het muziekkorps.
Dan kwamen 3 berlines, elk bespannen met 2 paarden en gaande 1 lakei naast elk portier, waarin gezeten waren de bruidsmeisjes en bruidsjonkers.
Vervolgens kwam de gouden koets met het Prinselijk bruidspaar. De koets was bespannen met acht paarden, voorafgegaan door 2 postillons, gaande een koetsier naast elk paard en vier lakeien naast elk portier.
Het bruidspaar had een eere-begeleiding van 20 officieren, allen dragende de huzaren-uniform met blauwe uitmonstering in ceremonieele tenue. De commandant van het 2e regiment huzaren, kolonel baron Creutz, reed ter rechterzijde van de koets en ritmeester Latour, die het escorteerend escadron commandeerde, ter linkerzijde. Acht officieren der huzaren reden voor de koets, 2 officieren rechts en 2 links en acht officieren achter de koets.
Onmiddellijk hierna volgde de glazen koets, waarin gezeten waren de Koningin en Prinses Armgard.
Het rijtuig was bespannen met 4 paarden, gaande een koetsier naast elk paard en 4 lakeien naast elk portier.
De chef van het militaire huis van de Koningin, vice-admiraal Bauduin en de gouverneur der residentie, generaal jhr. W. Roëll, reden respectievelijk ter rechter- en ter linkerzijde van de koets. De overige officieren van het militaire huis van H.M. reden naast en achter de koets.

Het Prinselijk Paar met bruidsmeisjes en bruidsjonkers.

Na de glazen koets volgde een berline, bespannen met vier paarden, gaande twee lakeien naast elk portier en waarin gezeten waren hertog Adolf Friedrich van Mecklenburg en prins Ernst Aschwin van Lippe-Biesterfeld.
Daarna kwam een berline, bespannen met vier paarden, gaande twee lakeien naast elk portier en waarin zaten hertogin Adolf Friedrich van Mecklenburg en Julius zur Lippe.
Vervolgens een berline, eveneens bespannen met vier paarden en gaande twee lakeien naast elk portier met Prinses Julius zur Lippe en graaf Rabe Oeynhausen-Sierstorpff.
Daarachter kwam een coupé, ook met vier paarden bespannen en gaande twee lakeien naast elk portier, waarin gezeten waren jonkvrouwe L. P. van de Poll, dame du palais honoraire van de Koningin en jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland, kamerheer i. b. d. van de Koningin, vice-president van den Raad van State. Dan een coupé bespannen met vier paarden en gaande twee lakeien naast elk portier met mevrouw Beelaerts van Blokland en prof. dr. J. Huizinga.
Ten slotte een coupé bespannen met vier paarden en gaande twee lakeien naast elk portier, waarin zaten gravin Rabe Oeynhausen-Sierstorpff en kolonel von Pantschulitzew.
Achter het laatste hofrijtuig volgde een detachement veld-artillerie te paard van het 2e regiment, waarbij ingedeeld waren 12 trompetters met de pauken.
Na het detachement artillerie kwam een eskadron van 2 pelotons van het 3de half-regiment huzaren, terwijl de stoet gesloten werd door een afdeeling politie-troepen te paard, ter sterkte van 8 ruiters.

Het bruidstoilet. —
Het bruidstoilet van de Prinses is van ivoire satin peplum en in overleg met H.K.H. in een eenvoudig, smaakvol gedrapeerd model, waarvan de sierlijke lijnen aan een Grieksch gewaad doen denken, met manteau de cour, vervaardigd.
De sluier is in tulle geborduurd met zilveren rozen, zoodanig gerangschikt, dat men daarin de emblemen van Lippe-Biesterfeld herkent.
De bruidskrans is van oranjebloesem en gegarneerd met vijf echte brillanten rozen, in grootte afloopend, wederom zoodanig gearrangeerd, dat zij het embleem Lippe-Biesterfeld vormen.
De ceintuur is gegarneerd met naturel oranje bloesems, deels van bloeiende oranjeboomen van Paleis Het Loo, deels gezonden door eenige Nederlanders in Italië.
De manteau de cour, waarvan de sleep vijf meter lang is, wordt opgehouden door de vier bruidskinderen, in het wit gekleed.
De japonnen der twaalf bruidsmeisjes zijn van hetzelfde model als de bruidsjapon. Zij zijn bij twee gelijk van fijne zijden crêpe, in de pasteltinten lila, bleu, groen, geel, oranje en rose.
De japonnen worden geaccentueerd door fluweelen coiffures en ceintuurs, welke in eenzelfde kleurengamma, doch in donkerder tinten gehouden zijn en daardoor warm aandoen. Ook de zijden schoentjes zijn in de donkere tinten, terwijl de lange handschoenen, aansluitende aan de japon, in de pasteltinten gehouden zijn.
Deze tinten zijn speciaal uitgezocht door H.K.H. de Prinses zelf, die op den blijden dag van haar huwelijk het symbool van den regenboog heeft willen bezigen om de plechtigheid zoo mogelijk nog aan luister en innigheid te doen winnen. Immers de regenboog, teeken van het verbond tusschen hemel en aarde, is het symbool van een blijde en hoopvolle stemming.
Prins Bernhard was gekleed in de ceremonieele tenue van ritmeester der huzaren.

Het burgerlijk huwelijk. —
In de vestibule van het Stadhuis ontving burgemeester de Monchy het bruidspaar.
De burgemeester geleidde het bruidspaar naar zijn kamer, welke voor deze gelegenheid als ontvangstsalon was ingericht. Wethouder van der Bilt geleidde de Koningin en de kabinetschef van den burgemeester, jhr. Six, Prinses Armgard.
In de kamer van den burgemeester werd een enkel oogenblik vertoefd, totdat allen zich hier verzameld hadden.
Van de bruidsmeisjes en bruidsjonkers deden in het stadhuis 4 paren dienst, twee paren waren bij den

ingang aanwezig en begeleidden het bruidspaar tot aan de trouwzaal.
In de burgemeesterskamer werd de stoet geformeerd door baron Baud, de grootmeester van de Prinses had zich reeds eenige oogenblikken tevoren naar de trouwzaal begeven.
Toen allen de voor hen bestemde plaatsen hadden ingenomen, begaf men zich, voorafgegaan door den burgemeester, naar de trouwzaal.
Bij den ingang werd het bruidspaar opgewacht door twee paren bruidsmeisjes en bruidsjonkers, die hun dienst in de trouwzaal hadden te vervullen.
Nadat de bruid en de bruidegom op de voor hen bestemde zetels hadden plaats genomen, zeide burgemeester de Monchy;

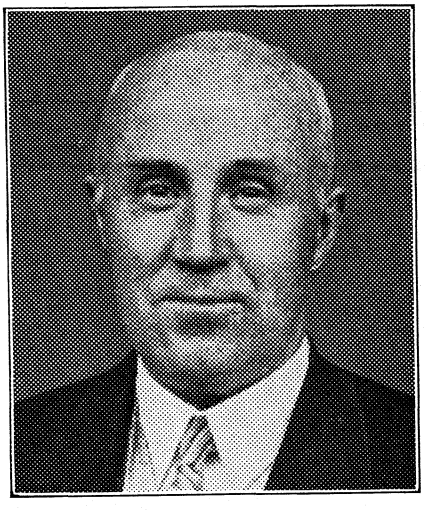

Mr. S. J. R. de Monchy.

„Bruid en Bruidegom, gij zijt voor mij, ambtenaar van den Burgerlijken Stand, verschenen, opdat uitvoering zal worden gegeven aan uw voornemen om in het huwelijk te treden. Nu aan de formaliteiten, bij de wet voorgeschreven, is voldaan en de afkondiging van het huwelijk zonder stuiting is verloopen, bestaan er geen bezwaren tegen thans tot de voltrekking van uw huwelijk over te gaan, mits de moeder van den bruidegom en de moeder van de bruid hare toestemming verleenen.
Vervolgens richtte de burgemeester zich eerst tot de moeder van den bruidegom en vroeg of zij hare toestemming verleent tot het huwelijk van haar zoon met H.K.H. Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz.
Nadat deze vraag bevestigend was beantwoord, richtte hij zich tot de moeder van de bruid.
Toen ook de Koningin de vraag bevestigend had beantwoord, richtte de burgemeester zich weer tot bruid en bruidegom. Hij verzocht hun op te staan, elkander de ontbloote rechterhand te geven en de vragen, welke hij hun stellen zou, bevestigend te willen beantwoorden.
Aan den bruidegom vroeg de burgemeester:
„Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, verklaart gij in tegenwoordigheid uwer getuigen, H.K.H. Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz., aan te nemen tot uw echtgenoote?"
Na de bevestigende beantwoording van deze vraag ging de burgemeester als volgt voort:
„Verklaart Uwe Hoogheid getrouwelijk alle de plichten te zullen vervullen, welke de wet aan den huwelijken staat verbindt?"
Nadat Prins Bernhard ook deze vraag bevestigend had beantwoord, richtte de burgemeester beide vragen in gelijken zin tot Prinses Juliana. Nadat H.K.H. hetzelfde antwoord als haar bruidegom had gegeven, zeide de burgemeester:
„Dan verklaar ik, als ambtenaar van den Burgerlijken Stand in naam der wet (hamerslag), dat Z. D. H. Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld en H. K. H. Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz., enz., in den echt zijn verbonden."
Nadat bruid en bruidegom aan het verzoek van den burgemeester weder op hun zetels plaats te nemen, hadden voldaan, hield de burgemeester de volgende toespraak.

Rede van den burgemeester. —

Koninklijke Hoogheden.

Het is mij een buitengewoon voorrecht de eerste te mogen zijn, die u oprecht gelukwenscht met uw besluit, dat ik zooeven in naam der wet mocht bekrachtigen.

Majesteit.

Het zij mij vergund, ook Uwe Majesteit mijn eerbiedigen gelukwensch aan te bieden, nu Zij het geluk mag smaken, met haar volle instemming haar eenig kind verbonden te zien aan den man, naar wien de keuze van haar hart uitging.

Auch erlaube ich mir der Mutter und dem Bruder seiner Königlichen Hoheit des Prinzen Bernhard, sowie den verehrten weiteren Verwandten des hohen Ehepaares, meine aufrichtigen Glückwünsche anzubieten.

Koninklijke Hoogheden,
Jonge Echtgenooten.

Het is wel het grootste geluk, dat ons menschen beschoren kan zijn, wanneer een man en een vrouw elkander in oprechtheid verklaard hebben, dat het hun liefste wensch is om voortaan samen hun leven te leiden, schouder aan schouder te staan om samen te dragen wat ieder aan zorgen en verdriet te torsen krijgt, maar ook om de vreugde en de heerlijkheid van het leven tezamen te genieten.
Elk van u heeft het geluk gekend van een zonnige jeugd, omringd als gij waart door de liefde van die u het naaste stonden.
Wat de toekomst u brengen zal, niemand kan het u zeggen. Maar vast staat, dat de band, dien gij heden gelegd hebt, u sterk zal maken in de smart, omdat gij elkanders troost zult hebben, u de vreugde dubbel zal doen genieten, nu gij immers het geluk van den ander als eigen geluk zult ervaren.
Naar menschelijke berekening zal u, Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana, eenmaal — moge het tijdstip nog heel verre zijn — de Kroon der Nederlanden te dragen worden gegeven. Op den hoogen en daardoor noodwendig eenzamen post, dien gij dan zult innemen, zal het voor u een heerlijkheid zijn, naast u een man te hebben, aan wien gij al Uwe zorgen en moeilijkheden zult kunnen toevertrouwen, een man die U kent en begrijpt, voor wien gij Uw hart kunt uitstorten en die als geen ander deelen zal in Uwe blijdschap en voldoening, wanneer de uitkomst de juisthеid van moeilijke beslissingen aantoont. Dan zal voor u beiden het eenvoudige woord uit het Burgerlijk Wetboek, waarvan gij zooeven de naleving hebt beloofd: „De echtgenooten zijn elkander wederkeerig getrouwheid, hulp en bijstand verschuldigd", eerst recht een hooge beteekenis verkrijgen en zal het U, Prins Bernhard, een genot zijn om uwe echtgenoote in zoo menig opzicht dien bijstand te verleenen, die haar de vervulling van hare hooge taak lichter zal maken.
Op dit oogenblik lacht echter gelukkig nog een blijde, zorgelooze toekomst u beiden tegen. Hartelijk

verheugen zich uwe moeders en uw broeder in uw jong geluk en het zal u goed gedaan hebben te zien, hoe het Nederlandsche Volk, dat u, Prinses, van uwe geboorte af op de handen heeft gedragen, in deze maanden met u heeft medegeleefd, gelijk het in deze uren bij honderdduizenden op en langs de straten van deze stad, bij millioenen aan de radiotoestellen over vier werelddeelen verspreid, u zoo nabij tracht te zijn als slechts mogelijk is.
Gij hebt — het zij mij vergund dit te zeggen — die groote aanhankelijkheid verdiend. Zoo jong gij nog zijt, hebt gij toch reeds jaren geleden uw persoon ingezet tot leniging van nood. Gij hebt in crisistijd den stoot gegeven tot de oprichting van een instelling, die licht bracht in de duisternis, welke in vele gezinnen heerschte en gij zijt die instelling door uwen bijna dagelijkschen arbeid blijven steunen. En toen gij werd aangezocht om de opperste leiding op u te nemen van den omvangrijken arbeid van het Nederlandsche Roode Kruis, waart gij ook daartoe aanstonds bereid.
Dat gij, Prins Bernhard, thans onze Prins der Nederlanden, u onmiddellijk gezet hebt aan de bestudeering van ons economisch leven door bezoeken aan belangrijke centra in alle deelen van ons land, door uwen arbeid ook aan de instelling, die het geesteskind was van den eersten Koning, het heeft groote waardeering gewekt bij de Nederlanders, wier hart u reeds geopend was, omdat gij hun geliefde Prinses deed stralen van geluk, die Nederlanders, wier taal gij al dadelijk zoo goed bleek te beheerschen, wier aard zich tot uwen eenvoud aangetrokken gevoelde. Aldus hebt gij beiden aan ons volk de hand gereikt en het heeft die met graagte gegrepen. Na hetgeen gij beiden reeds deedt, behoef ik u niet te vragen: trekt die hand niet terug. Komende van de plaats, waarop gij staat, kan een enkel woord, een enkele daad van u zoo vaak tot zegen zijn. Een woord van bemoediging door u gesproken, uw blik waaruit deelneming spreekt, geven kracht in droefenis. Uw waardeerend woord wordt door hem, wien het gold, zijn leven lang niet vergeten.
Zoo mede te leven met ons volk, het kost — gij hebt het reeds ervaren — groote inspanning en zelfverloochening, maar duizendvoudig vindt gij die beloond in de liefde en de aanhankelijkheid van dankbaar Nederland, dat in deze dagen tallooze beden omhoog zendt voor u beider geluk.
Neemt gij u voor in het leven, dat gij thans samen beginnen gaat, allereerst elkander te dienen in trouwe toewijding, aan uwe moeders uwe kinderlijke liefde te blijven schenken en om u heen, in het volk te midden waarvan gij leeft, den zegen te verspreiden van uw medeleven en uwe belangstelling, dan zult gij stellig de daad, die gij heden hebt verricht, als de beste, de mooiste van uw leven blijven beschouwen.
Toen de burgemeester was uitgesproken verzocht hij den assisteerenden ambtenaar, den heer P. C. Wesseling, referendaris ter gemeente-secretarie en chef van de afdeeling bevolking, verkiezingen en burgerlijken stand, de huwelijksacte voor te lezen, welke als volgt luidt:

De huwelijksacte. —

Heden, den zevenden Januari negentienhonderd zeven en dertig, zijn voor mij, ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente 's-Gravenhage, Salomon Jean René de Monchy, burgemeester van 's-Gravenhage, in het openbaar, in het huis der gemeente verschenen, ten einde een huwelijk aan te gaan:
Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, oud vijf en twintig jaren, geboren te Jena, wonende alhier, meerderjarige zoon van wijlen Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Kasimir Friedrich Gustav Heinrich Wilhelm Eduard zur Lippe en van Hare Doorluchtige Hoogheid Prinses Armgard Kunigunde Alharda Agnes Oda zur Lippe-Biesterfeld, oud drie en vijftig jaren, wonende te Reckenwalde, kreis Bomst, en Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enzoovoorts, enzoovoorts, oud zeven en twintig jaren, geboren te 's-Gravenhage, wonende alhier, meerderjarige dochter van wijlen Zijne Koninklijke Hoogheid Hendrik Wladimir Albrecht Ernst, Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg, vorst van Wenden, Schwerin en Ratzeburg, graaf van Schwerin, heer van de landen Rostock en Stargard, enzoovoorts, enzoovoorts, en van Hare Majesteit Wilhelmina Helena Pauline Maria, bij de gratie Gods Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enzoovoorts, enzoovoorts, enzoovoorts, oud zes en vijftig jaren, wonende alhier.
De afkondiging van dit huwelijk is zonder stuiting afgeloopen en had alhier plaats op den negentienden December negentienhonderd zes en dertig.
Hare Doorluchtige Hoogheid voornoemd, moeder van den bruidegom en Hare Majesteit mede voornoemd, moeder van de bruid, alhier tegenwoordig, hebben verklaard, dat zij Hoogstderzelver toestemming geven tot het aangaan van dit huwelijk.
Bruidegom en bruid hebben mij overgelegd de bij de wet voorgeschreven acten en bescheiden.
Zij verklaarden, elkander aan te nemen tot echtgenooten en getrouwelijk te zullen vervullen alle de plichten, welke de wet aan den huwelijken staat verbindt, waarna ik in naam der wet heb verklaard, dat zij door den echt aan elkander zijn verbonden.
Als getuigen waren tegenwoordig:
Z.D.H. Prins Ernst Aschwin Georg Carol Heinrich Ignatz zur Lippe-Biesterfeld, oud twee-en-twintig jaren, wonende te Berlijn, broeder van den bruidegom. Z.H. Hertog Adolf Friedrich Albrecht Heinrich zu Mecklenburg, oud drie-en-zestig jaren, wonende te Bad-Doberan, oom van de bruid. Z.D.H. Prins Julius Ernst Rudolph Friedrich Victor zur Lippe, oud drie-en-zestig jaren, wonende te Dresden-Blasewitz, oom van den bruidegom. Rabe Caspar Heinrich Aschwin Maria Laurentius Joseph Ludwig graaf von Oeynhausen-Sierstorpff, oud zeven-en-dertig jaren, wonende te Bad-Driburg. Kreis Höxter, neef van den bruidegom. Jonkvrouwe Louise Pauline van de Poll, oud negen-en-zeventig jaren, dame du palais honoraire van Hare Majesteit de Koningin, wonende te Zeist. Jonkheer Frans Beelaerts van Blokland, oud vier-en-zestig jaren, kamerheer in buitengewonen dienst van Hare Majesteit de Koningin, vice-president van den Raad van State, wonende alhier. Johan Huizinga, oud vier-en-zestig jaren, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden, wonende te Leiden, en Alexis von Pantschulitzew, oud acht-en-veertig jaren, kolonel in het voormalig lijfgarde Grodno Huzarenregiment in het Keizerlijk Russische leger, wonende te Reckenwalde, Kreis Bomst.
Hiervan is deze acte opgemaakt, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.

De onderteekening. —

Deze huwelijksacte, welke volgens wettelijk voorschrift in tweevoud is opgemaakt en door ieder tweemaal geteekend moet worden, werd allereerst onderteekend door den bruidegom, vervolgens door de bruid, daarna door Prinses Armgard, als moeder van den bruidegom, vervolgens door H.M. de Koningin, als moeder van de bruid, dan door de getuigen en ten slotte door den burgemeester.
Na de onderteekening overhandigde de burgemeester den bruidegom het trouwboekje en aan den grootmeester van de Prinses een extract uit de huwelijksacte — den zoogenaamden kerkbrief —, welke baron Rengers later in de kerk aan prof. Obbink ter hand heeft gesteld.
Het trouwboekje is, wat den inhoud betreft, gelijk aan het boekje, wat aan iederen bruidegom na de

Het Prinselijk Bruidspaar

H. K. H. Prinses Juliana en Z. K. H. Prins Bernhard

voltrekking van zijn huwelijk wordt uitgereikt. Men heeft alleen door een andere indeeling van de twee eerste bladzijden het mogelijk gemaakt, dat de namen van bruid en bruidegom voluit geschreven konden worden.
Door de gang van het stadhuis begaf de stoet zich na afloop der plechtigheid in de trouwkamer weer naar de vestibule.
In de hall waren vier gobelin-stoelen uit het tijdperk van Lodewijk XIV neergezet. In de gang stonden cadetten en adelborsten als een eerewacht opgesteld. Bloemstukken van witte begonia's hingen ter weerszijden van het koepelvormige uitsteeksel naar beneden.

Het Kerkelijk huwelijk. —
Aan de deur van de Sint Jacobskerk te 's-Gravenhage werd het Prinselijk paar ontvangen door den opperkamerheer en een kamerheer en naar de consistoriekamer geleid, gevolgd door de Koningin en de gasten.
Tevens was bij de deur der kerk ter begroeting aanwezig een commissie uit den kerkeraad der Nederlandsch Hervormde gemeente te 's-Gravenhage, bestaande uit de heeren dr. L. D. Poot (voorzitter van dien raad), ds. J. Ravesloot (scriba), mr. J. Æ. A. Lisman, kerkvoogd, L. Slagter, ouderling en jhr. mr. J. M. M. van Asch van Wijck, advocaat-diaken.
Onmiddellijk achter de zetels van het bruidspaar bevonden zich de zetels voor H.M. de Koningin, Prinses Armgard van Lippe-Biesterfeld, prins Aschwin en de overige vorstelijke gasten. Deze namen, gezien van den preekstoel in deze volgorde plaats: achter de bruid had de Koningin plaats genomen, achter den bruidegom Prinses Armgard van Lippe-Biesterfeld, aan de zijde van de Koningin was Prins Aschwin gezeten, naast dezen de vorstin van Lippe en voorts de vorst van Waldeck-Pyrmont, prinses Carola van Lippe, de groothertog van Mecklenburg, de vorstin van Erbach-Schoenberg, de erfgroothertog van Mecklenburg, Prinses Alice van Groot-Brittannië en de vorst van Bentheim-Steinfurt. Aan de zijde van Prinses Armgard waren achtereenvolgens gezeten hertog Adolf van Mecklenburg, groothertogin douairière van Oldenburg, de vorst van Lippe, Prinses douairière van Saksen-Meiningen, Prins Julius van Lippe, hertogin Adolf Friedrich van Mecklenburg, de erfgroothertog van Oldenburg, de groothertogin van Mecklenburg en de hertog van Kent. Op een tweede rij zaten van links naar rechts prins Ernst August van Lippe, mevrouw Beelaerts van Blokland, kolonel von Pantschulitzew, lady May Henry Abel Smith, graaf van der Goltz, prinses Julius van Lippe, de graaf van Athlone, de vorstin van Bentheim-Steinfurt, graaf Rabe Oeynhausen-Sierstorpff, gravin von der Goltz, jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland, gravin Rabe Oeynhausen-Sierstorpff, majoor Henry Abel Smith, jonkvrouwe van de Poll en prof. dr. J. Huizinga.
Aan weerszijden van den preekstoel waren de plaatsen voor de bruidsmeisjes en bruidsjonkers. Daarachter was een groote groep van speciale gasten uitgenoodigd vanwege de Prinses en den Prins, onder wie een groot aantal tijdgenooten en studiegenooten van de Prinses. Aan weerszijden van genoemde personen hadden groote groepen dames en heeren van de hofhouding plaats genomen. Een zeer fleurige groep werd verder gevormd door alle actieve vlagofficieren en opperofficieren, waarbij tevens gezeten waren de leden der ridderlijke orden (het Duitsche Huis Ballije van Utrecht, de Joanniters en de Malthesers) in hun veelkleurige uniformen. Aan de zijde van den weg, die de bruidsstoet van de consistoriekamer naar de plaats der huwelijksvoltrekking volgde, werd een andere groep, die zeer de aandacht trok, gevormd door de Indische vorsten, ook bevonden zich aan deze zijde de ministers, leden van het kabinet, en de ministers van staat met hunne echtgenooten en de voorzitters der hooge colleges van staat. Verder waren aanwezig een groot aantal kerkelijke autoriteiten van verschillende gezindten.
Op een der galerijen was het zangkoor van Excelsior opgesteld. Op de galerij boven het orgel bevond zich een zangkoor van Sem Dresden.

Binnenkomst van den bruidsstoet. —
Twaalf paren bruidsjonkers en bruidsmeisjes gingen aan het bruidspaar vooraf, de vier bruidskinderen volgden.
Daarna traden twee aan twee binnen: de Koningin met prins Aschwin aan haar linkerzijde, prinses Armgard van Lippe-Biesterfeld met hertog Adolf Friedrich van Mecklenburg, hertogin Adolf Friedrich van Mecklenburg met prins Julius zur Lippe, prinses Julius zur Lippe met graaf Rabe Oeynhausen-Sierstorpff, jonkvrouwe L. P. van de Poll met jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland, mevrouw Beelaerts van Blokland met prof. Huizinga, en gravin Rabe Oeynhausen-Sierstorpff met kolonel von Panschulitzew.

Toespraak van prof. Obbink. —
Na het votum, uitgesproken door den hofprediker, prof. Obbink, klonk plechtig de zang der gemeente door het kerkgebouw:

„Dankt, dankt nu allen God
Met blijde lofgezangen" (enz.)

ging de hofprediker voor in het gebed en hield daarna de volgende toespraak:
Een onstuimige vreugde brak over geheel Nederland los bij het vernemen van de zoo geheel onverwachte verloving onzer beminde Prinses Juliana. Dagenlang wapperden de vlaggen huis aan huis van den Dollard tot de Schelde en tot de overzeesche gewesten toe. En die vreugde laaide opnieuw op toen ons volk gelegenheid kreeg kennis te maken met Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld, toen hij zich aan de zijde onzer Prinses op zoo ongedwongen wijze onder ons bewoog en aanstonds door zijn persoon en optreden aller harten won. Met ongetemperde vreugde zijn de Prinselijke verloofden door het Nederlandsche volk ontvangen. Nu bleek weer eens hoe diep de liefde voor het Oranjehuis in de ziel van ons volk is geworteld, hoe onverwoestbaar de banden zijn, die vorstenhuis en volk aan elkander verbinden.

Prof. dr. H. Th. Obbink

En nu staat Gij, Prins Bernhard en Prinses Juliana, zoo pas in den echt verbonden, als man en vrouw in ons midden. Niet alleen de oogen van die hier vergaderd zijn, maar de oogen van geheel Nederland en van overzee en over het rond der aarde, waar Nederlanders wonen, richten zich naar deze plaats en uit duizenden harten stijgen gebeden op naar den

troon van God, dat Zijn liefde en zegen U geleiden mogen op a. uwe wegen.
En in dit oogenblik gevoelen wij ook de geestelijke aanwezigheid van hen, die ons reeds zijn voorgegaan en die wij thans zoo gaarne in ons midden hadden gezien.
O, als al die menschen wier oogen op U zijn gericht in dit plechtig uur, het eens vermochten het levensgeluk, dat zij U toewenschen, voor U tot werkelijkheid te maken. Uw beider leven zou één stralende vreugde zijn. Want geheel Nederland heeft U lief en ziet op U met ontroerde en eerbiedige dankbaarheid aan God, dat Hij het zoo heeft willen maken als het heden is: Gij beiden, leden van ons beminde Koningshuis, door den huwelijksband vereenigd.
Maar de talrooze getuigen van dezen dag, door wier liefde Gij U omringd en gedragen weet, hebben het niet in de hand Uw huwelijksleven rijk en mooi te maken. Van hen en hun vriendelijke gezindheid hangt Uw beider levensgeluk niet af, noch van de goede en hartelijk gemeende wenschen, waarmede zij U op Uw levensweg vergezellen, doch waarvan de vervulling niet in hunne hand ligt.

Het Prinselijk bruidspaar in de Sint Jacobskerk

Gij beiden weet dat ook zeer wel. Daarom is Uw eerste daad na uw officieele echtelijke verbintenis, dat Gij hier temidden der christelijke gemeente U komt stellen voor Gods aangezicht om zijn zegen af te smeeken over den gesloten huwelijksband. Ik vergeet dus niet, en weet mij daarmee in overeenstemming met Uw gevoelen, dat deze plechtigheid een zuiver godsdienstig karakter draagt en een kerkelijke handeling is. Ik ga dan ook stilzwijgend voorbij allerlei dat bij een gelegenheid als deze zou kunnen worden gezegd of misschien verwacht. Ik sta hier niet om bij de goede wenschen der duizenden nog mijn wenschen toe te voegen, maar ik ga uit van een woord Gods, dat geen wenschen maar een belofte inhoudt, — want Hij alleen kan beloven zonder falen. Ik bedoel het woord uit den 32sten psalm, het laatste gedeelte van het achtste vers: Mijn oog zal op u zijn. En ik leg den nadruk hierop, dat onder de duizenden wier oogen in dit oogenblik op U zijn gericht, er één is, die meer kan dan toezien en wenschen uitspreken,

Die wolken, lucht en winden
wijst spoor en loop en baan,
Die ook een weg zal vinden
waarlangs uw voet kan gaan.

Hij belooft het: Mijn oog zal op U zijn. Dat is een woord vol troost en kracht voor U beiden, nu Gij voortaan samen den levensweg zult gaan. Het zegt U dit: Dat God U zal begeleiden op al Uw wegen, dat Hij U zal sterken in den levensstrijd, dat Hij U zorgend en bewarend zal omringen, dat Uw gebed niet tegen een gesloten hemel zal stuiten, maar dat Uw Vader in den hemel Uw gebeden hoort en er op antwoordt.
Ieder huis heeft zijn kruis, zegt een Nederlandsch spreekwoord en ook Uw huis zal Zijn kruis wel hebben. Maar of een kruis zwaar is of licht, of wij er onder bezwijken of het met vreugde dragen, hangt niet af van de zwaarte van het kruis, maar van de kracht van den drager en de bron van alle ware levenskracht is een leven in Gods gemeenschap.
Of ons leven rijk is of arm, hangt niet af van de veelheid van aardsche goederen, noch van het getal der voor- en tegenspoeden die ons op onzen levensweg ontmoeten, maar van de vraag of wij ons leven met zijn blijde en smartelijke ervaringen mogen zien in het licht der eeuwigheid, dat is in het licht van Gods liefde.
Of een huwelijk slaagt of mislukt, hangt niet af van de vraag of de beide echtgenooten het altijd en in alles eens zijn — het aan elkander aanpassen van twee karakters heeft zijn moeilijke zijden — maar of zij samen kunnen knielen voor Gods troon met gebed en dankzegging en of hun liefde in Christus geheiligd is.
Soms mislukt een huwelijk van twee goedwillende menschen, wanneer zij trachten buiten God om door eigen kracht en wijsheid er iets van te maken. Te mogen gelooven dat God, die twee levens samenbracht, ook die beide levens samen leiden wil door Zijne liefde, dat hij hun samen een levenstaak geeft en hun voor die levenstaak zijn goddelijke hulp toezegt, dat is het geheim van het waarachtig huwelijksgeluk.
En waar elk huis het noodig heeft te leven onder open hemel, zal Uw huis dat noodig hebben in dubbele mate: Uw hooge plaats te midden van het Nederlandsche volk, Uw meer dan gewone verantwoordelijkheid tegenover elkander en tegenover ons vaderland en daarmee tegenover God stelt U tot plicht met groote wijsheid te wandelen in Uw persoonlijk èn in Uw openbaar leven. Het Nederlandsche volk wil hoog tegen U opzien, met eerbiedige liefde, tegen U beiden, zooals wij het tot nu toe deden tegenover onze beminde Prinses. Wij willen in U

beiden zien ons voorbeeld in trouw, in eenvoud, in plichtsbetrachting, in Godsvertrouwen.
Gij Prinses Juliana, hebt reeds overvloedig getoond en toondet het onvervaard tot in uw bruidsdagen toe, welk een hooge opvatting Gij hebt van Uw taak en verantwoordelijkheid en hoe Gij medeleeft met de belangen en nooden van ons volk. Tot welk terrein van socialen en filanthropischen arbeid Gij Uw belangstelling en onvermoeide werkkracht uitstrekt en welke offers Gij U getroost om te helpen en te steunen waar dat noodig is, behoef ik waarlijk niet te zeggen: Het ligt voor aller oogen.
En Gij Prins Bernhard, hebt van stonde aan, dat Gij de Nederlandsche grens overschreed, opgemerkt, hoe onze Prinses, thans Uwe gemalin, door ons volk op de handen wordt gedragen niet alleen, maar ook hoe Zij die Haar toegebrachte vereering en liefde eerlijk heeft verdiend èn door Hare persoonlijkheid èn door Hare volkomen toewijding aan het welzijn van ons volk.
Het moet voor U een heerlijke gedachte zijn, Haar daarbij terzijde te staan om nu samen te doen wat Zij tot nu toe alleen deed. En wij, die reeds hebben opgemerkt Uw vitaliteit, Uw breede belangstelling, Uw open oog, Uw blijmoedig hart, wij zijn overtuigd, dat Gij samen de schoone lijn zult doortrekken, die van Grootmoeder over Vader en Moeder heen naar de Dochter loopt: de lijn van werken der barmhartigheid en sociale zorg voor hen die lijden of in nood zijn. Er is voor U samen prachtig werk te doen in Nederland, waarvoor het gansche volk U dankbaar zal zijn.
En op dezen voor U en voor ons geliefde vaderland zoo gewichtigen dag, zegt God U toe, dat ook voor het volbrengen van deze taak zijn oog op U zal zijn en dan houdt dat in, dat Gij in Uw hoogen staat veel genade Gods behoeft maar ook dat die genade Gods Uw deel zal zijn.
U gedragen te weten door de liefde en de gebeden van ons volk mogen reeds een lichtend spoor zijn op Uw levensweg, maar de zekerheid, dat Uw vader in den hemel weet wat Gij van noode hebt, zelfs eer Gij Hem bidt en dat Hij in U ook ons volk wil zegenen zij U een sterkende gedachte.
De duizenden getuigen van dit plechtig oogenblik gaan straks huns weegs en nemen de beste wenschen voor Uw welzijn mee in hun hart. Maar die eene getuige die U belooft, dat Zijn oog op U zal zijn, blijft bij U met zijn goddelijke hulp en liefde. Zooals een moeder haar kind voortdurend volgt met een oog vol waakzame liefde, zoo is Gods oog op U nu en voortaan. Maar dan ook Uw oog op Hem. Om het van Hem te verwachten, zooals Zijn oog op U rust om te geven. Hij zij de derde, neen de eerste in Uw verbond. En Uw weg zal licht en vrede zijn.
Hoogvereerde en geliefde Koningin. God geve U de genade lange jaren de blijde getuige te mogen zijn van het geluk Uwer kinderen, wandelend in den weg des Heeren waarin Gij Uw dochter hebt opgevoed.
En Gij Prinses Armgard, Moeder van onzen Prins Bernhard, die Uw zoon afstaat aan een vreemd volk om onze Prinses gelukkig te maken en zelf daarin gelukkig te zijn, houdt U overtuigd, dat Hij reeds nu de liefde van ons volk heeft gewonnen en dat Nederland hem met vreugde ontvangt als de gemaal onzer Prinses Juliana. Amen.

De inzegening. —
Ds. Welter, oud-hofprediker, stond toen op en nam zijn plaats achter den catheder in.

Hij sprak als volgt:

„Moge ik u thans eerbiedig verzoeken, op te staan van uwe plaatsen, elkander de rechterhand te reiken, u ten volle te doordringen van de heiligheid en heerlijkheid van dit oogenblik en zoo staande, als voor Gods aangezicht, God, die u ziet en hoort, te antwoorden op de vragen, die ik u thans van zijnentwege ga voorleggen.
Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld bekent gij voor God en allen die hier zijn vergaderd, dat gij genomen hebt en neemt tot uw wettige vrouw haar, wier hand in de uwe rust, haar nimmer te zullen verlaten, haar lief te hebben en te eeren gelijk een getrouwe en godvreezende man zijn wettige vrouw schuldig is, dat gij heiliglijk met haar leven wilt naar uitwijzen van het heilig evangelie?
Wat is daarop uw antwoord?

Nadat Prins Bernhard deze vragen bevestigend had beantwoord, richtte ds. Welter zich tot Prinses Juliana en stelde haar de vragen in gelijken zin.
Ook Prinses Juliana antwoordde bevestigend.

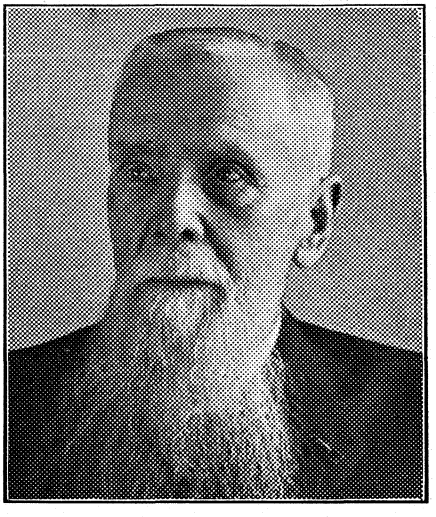

Ds. W. L. Welter.

De grijze predikant strekte toen zijn handen zegenend naar het jonge paar uit en sprak:
„Mag ik u thans verzoeken, samen neder te knielen tot het ontvangen van den zegen des Heeren?"
Prins Bernhard en Prinses Juliana knielden op het kussen neer, waarop ds. Welter hen als volgt toesprak:

„De vader der barmhartigheid die U tot dezen heiligen staat des huwelijks geroepen heeft, verbinde U met rechte liefde en trouw en geve U zijnen zegen. Ja, de Heer zegene U en behoede U. De Heer doe zijn aangezicht over U lichten en zij U genadig. De Heer verheffe zijn aangezicht over U en geve U vrede. Amen."

Ds. Welter verzocht het paar zijn plaatsen weder in te nemen: „Mag ik U thans verzoeken als Koninklijk Echtpaar Uwe plaatsen weder in te nemen?"

Thans trad prof. Obbink wederom naar voren tot het verrichten van de ceremonie van het verwisselen der ringen.
Plechtig klonk zijn stem:

„Deze ringen mogen voor U het symbool zijn van de onkreukbare en overbrekelijke trouw, die gij elkander hebt toegezegd".

Onmiddellijk hierop zette het orgel de zegenbede in, welke staande door allen werd medegezongen:

U zeegne God,
Hij stelle u tot een zegen.
Gezegend zij uw hoofd, uw hart,
[uw wegen.
Uw aardsch, uw eeuwig lot.

O God, verhoor
En schenk ons deze bede:
Toon hun uw gunst, doordring
[hen van uw vrede,
Licht met uw licht hen voor.

Nadat de laatste orgeltonen verklonken waren, heeft prof. Obbink aan Prins Bernhard een Bijbel uitgereikt, het geschenk, dat elke man ontvangt bij de kerkelijke inzegening zijns huwelijks.
De aangeboden Bijbel is in quarto formaat, gebonden in zwart leder.
Prof. Obbink zeide daarbij het volgende:
„Gij hebt reeds vele geschenken ontvangen. Geen van deze overtreft in innerlijke waarde het geschenk, dat ik u aanbied namens den kerkeraad der Nederduitsch-Hervormde gemeente van 's-Gravenhage: een huwelijksbijbel. De kerkeraad biedt u dezen Bijbel aan in het vertrouwen, dat hij voor u zal zijn een lamp voor uw voet en een licht op uw pad. Dat gij veel daarin zult lezen en er kracht uit putten."
Daarna ging de predikant voor in dankgebed.
De slotzang „Halleluja, eeuwig dank en eere" (enz.) werd nog door de gemeente gezongen, gevolgd door het uitspreken van de zegenbede.
Tot slot zong het koor Psalm 138, den lofpsalm van J. P. Sweelinck.

Belangrijke Koninklijke Besluiten voor het Vorstelijk Paar. —
Op 7 Januari 1937 is verschenen een buitengewone Nederlandsche Staatscourant, waarin is opgenomen de volgende bekendmaking:
Heden heeft ten stadhuize te 's-Gravenhage de voltrekking plaats gehad van het hooge huwelijk van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz. enz. met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld.
De inzegening van het huwelijk heeft daarna plaats gehad in de Groote Kerk aldaar.

Voorts bevat deze Staatscourant drie Koninklijke Besluiten:
Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.,
gelet op artikel 65 der Grondwet,
hebben goedgevonden en verstaan:
Na de voltrekking van het huwelijk van onze beminde dochter Prinses Juliana der Nederlanden met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, aan Zijne Doorluchtige Hoogheid te verleenen den titel van Prins der Nederlanden, met het praedicaat van Koninklijke Hoogheid.
Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad en in de Staatscourant zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.
WILHELMINA.
's-Gravenhage, den 6den Januari 1937.

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.,
gelet op artikel 65 der Grondwet,
gezien het tusschen Ons en Zijne Doorluchtige Hoogheid den Vorst van Lippe gesloten familieverdrag,
hebben goedgevonden en verstaan:
aan onze beminde dochter Prinses Juliana der Nederlanden na de voltrekking van haar huwelijk met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld te verleenen den titel van Prinses van Lippe-Biesterfeld, met dien verstande, dat zij dien zal voeren na den naam Mecklenburg.
Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad en in de Staatscourant zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.
WILHELMINA.
's-Gravenhage, den 6den Januari 1937.

Bij het derde Koninklijk Besluit heeft het Hare Majesteit behaagd aan Zijne Koninklijke Hoogheid Bernhard, Prins der Nederlanden, Prins van Lippe-Biesterfeld, zitting te verleenen in den Raad van State.

Het Vorstelijk Bruidspaar gedenkt wijlen Prins Hendrik. —
De secretaris van Prins Bernhard, jhr. ir. W. G. Roëll, heeft op 7 Januari 1937 in den ochtend een bezoek gebracht aan de Nieuwe Kerk te Delft.
Jhr. Roëll kwam om half acht aan. Hij werd ontvangen door den commissaris van den Koninklijken Grafkelder, den burgemeester van Delft, mr. G. van Baren, die in ambtsgewaad was en den heer D. Houtzager.
Jhr. Roëll vertoefde eenigen tijd in den grafkelder, waar hij een krans van aronskelken namens het Vorstelijk Bruidspaar op de kist van wijlen Prins Hendrik legde.
Om acht uur vertrok jhr. Roëll weer naar de Residentie.

EENIGE PERSSTEMMEN.

Engeland. — Onder den titel „Gelukkig Nederland" (Happy Holland) schrijft de Times een sympathiek hoofdartikel over het huwelijk van Prinses Juliana en Prins Bernhard.

„De feestviering van deze week zou niet zoo volkomen onbezorgd hebben kunnen zijn, als het Nederlandsche volk bij zijn vreugde over het Koninklijk huwelijk, niet besefte, dat het bijeenhoort en dat onder de bekwame leiding van dr. Colijn betere dagen gaan aanbreken na vele jaren van economische depressie.
Het volk van Groot-Brittannië heeft den economischen vooruitgang van Nederland met groote sympathie gadegeslagen; wij zijn met Nederland verbonden door banden van handel en traditie en het Koninklijk huwelijk in Den Haag zal vandaag in Engeland herinneringen wakker roepen aan een van de meest gastvrije en mooiste landen, welks fiere en nijvere bevolking steeds de bezoekers oprecht verwelkomt en welks landschap, dat zich van de duinen aan zee uitstrekt over grazige weiden, heiden en dennebosschen, ons Engelschen zoo vertrouwd eigen aandoet. Geen volk kan warmer gelukwenschen voor de Koninklijke bruid en bruidegom koesteren dan het Britsche."

België. — De officieuze Indépendance Belge wijdt een hoofdartikel aan het prinselijk huwelijk waarin het constateert, dat in geen enkel land ter wereld volk en dynastie dichter bij elkaar staan, hulde brengt aan den glorierijken naam van Oranje en herinnert aan de vele banden die tusschen Nederland en België bestaan, vooral aan de zoo liefderijke gastvrijheid tijdens den wereldoorlog aan honderdduizenden Belgische vluchtelingen betoond, en tenslotte op de hartelijkheid van de huidige Nederlandsche betrekkingen wijst.

De Vlaamsche courant De Dag schrijft: „Ook hier te lande bij ons eigen volk zal het Oranjefeest niet ongemerkt voorbijgaan. Op een dag als deze zullen de herinneringen uit het verre en nabije verleden duidelijker dan anders tot den geest moeten spreken.
N. R. C.

8 JANUARI 1937

A. Binnen- en Buitenlandsche Politiek. —

Het is zes jaar geleden, dat Koning Carol van zijn ballingschap terugkeerde. Hij heerscht thans oppermachtig in zijn land. Erfelijke politieke dynastieën als de Bratianu's, die de verbanning van den Koning hadden bewerkstelligd en die de machten achter den troon plachten te zijn, zagen hun invloed verschrompelen; buitengewoon bekwame staatslieden, zooals Titulescu, merkten dat zij niet onmisbaar waren. Het prerogatief van de Kroon, benoeming en ontslag van ministers, wordt op de juiste wijze en op het geschikte oogenblik toegepast, en zoo zijn de regeeringen te Boekarest inderdaad koninklijke kabinetten. Een goed bestuurd Roemenië behoeft onder de tegenwoordige omstandigheden niet te klagen. Het land is onschatbaar rijk en zijn grenzen sluiten alle Roemenen in. Het cardinale doel van de Roemeensche politiek is daarom de grenzen, welke het uit den oorlog heeft overgehouden, te handhaven. Dit beheerscht ook de buitenlandsche politiek. Roemenië moet samenwerken met alle landen die tegen wijziging van het Vonnis na den Wereldoorlog zijn. Deze landen zijn Frankrijk, Polen, Joego-Slavië en Tsjecho-Slowakije. Deze politiek is zonder afwijking door Roemenië gevoerd, en zal, volgens de officieele verklaring, ook gevoerd blijven worden, ook na het aftreden van Titulescu, die de belichaming was van de Roemeensche aanhankelijkheid aan de „Fransche" politiek.

De hoogachting voor Frankrijk in Roemenië is traditioneel en diepgeworteld. Maar in de laatste maanden is Duitschland een machtige militaire mogendheid geworden, welker vijandschap onaangenaam zou zijn voor een klein land, dat niet direct door Duitschland wordt bedreigd. De daaropvolgende toenadering tusschen Frankrijk en Rusland, dat nog steeds niet de rechten van Roemenië op Bessarabië heeft erkend, heeft in Boekarest een reactie gewekt. Er is herleving te bespeuren van de vóór den oorlog zoo krachtige conservatieve partij in Roemenië, die pro-Duitsch was, en die na den oorlog natuurlijk ineenstortte, toen bleek hoe onjuist de verwachtingen van deze partij waren geweest.

ROEMENIË

De grenzen van Roemenië die bedreigd geacht zouden kunnen worden zijn die met Hongarije, Bulgarije en Rusland, en op alle drie fronten heeft Roemenië zich gedekt door militaire allianties: tegenover Hongarije door alliantie met Joego-Slavië en Tsjecho-Slowakije; tegenover Bulgarije door Joego-Slavië, Griekenland en Turkije; tegenover Rusland door Polen. De bescherming van de Roemeensche belangen voor directe bedreiging is daarmede volledig en velen in het land zijn de overtuiging toegedaan, dat het niet noodig is, dat Roemenië zich vijanden op den hals haalt door zich buiten de sfeer van deze directe belangen te begeven. Titulescu echter liet zich telkens hooren als supporter van de „groote" Fransche politiek. De zenuwen van Boekarest werden herhaaldelijk op de proef gesteld door de identificatie van Titulescu met de Fransche politiek, en door zijn periodiek herhaalde bedreigingen van ontslagneming, welke in het buitenland den indruk gingen vestigen alsof het een zaak was van Titulescu tegen de rest van autoriteiten in de Roemeensche buitenlandsche politiek.

De vijanden van Titulescu in Roemenië, wier onophoudelijke aanvallen, zelfs in een zorgvuldig gecensureerde pers, hem bij zijn actie in het buitenland zeer lastig waren, handelden voornamelijk wegens beweegredenen van binnenlandsch-politieken aard. Binnenkort zullen in Roemenië verkiezingen worden gehouden, en verscheidene politici, die hopen dat hun kans dan zal komen en die zien hoe de gebeurtenissen in Europa zich ontwikkelen, gelooven, dat men een overgang naar rechts kan verwachten en dat het dus beter is in Roemenië een politiek te volgen die anti-communistisch, anti-semietisch, antidemocratisch en „autoritair" is. Zooals ook andere politici in andere landen, die niet meer in functie zijn, maken zij pelgrimstochten naar Berlijn, en komen vol enthousiasme terug.

De slechte tijden maken, dat er algemeen hevig tekeer wordt gegaan tegen corruptie bij de openbare diensten, iets, wat in Roemenië wellicht niet méér voorkomt dan in andere landen, maar waarover hier misschien openlijker wordt gesproken. De salarissen van de ambtenaren zijn betrekkelijk laag, maar er is veel gelegenheid er iets bij te verdienen. Dit kan gedeeltelijk nog een gevolg zijn van het Turksche wanbestuur. Hoe het zij, het publiek begint zich nu tegen dergelijke praktijken te verzetten. Eenigen tijd geleden slaagde de politie er nog in door zekere voorschriften alle auto-eigenaars ertoe te dwingen een verouderd model balhoorn te koopen bij een zeker adres, waar men een grooten voorraad ervan had. Nu is een poging om de auto-eigenaars te dwingen een zeker soort richtingaanwijzer te koopen, welke ook maar aan één adres te krijgen is, mislukt. Een hooggeplaatst ambtenaar moest als gevolg van de actie der openbare meening aftreden, maar het is waar, dat hij nu weer een andere belangrijke functie heeft gekregen.

De strijdkreet „Weg met de corruptie" wordt thans vaak gekoppeld aan de leuze „Weg met de Joden", ofschoon er maar weinig Joden ambtenaar zijn. Nationaal-socialistische ideeën hebben ingang gevonden en een anti-semietische beweging versterkt, welke altijd al bestond. De beïnvloeding van buiten af geschiedt niet alleen langs dezen moreelen weg. Bij sommige kranten en politieke kringen is duidelijk, dat er Duitsche materieele steun achter zit. Het geld, dat naar Roemenië wordt gezonden uit Duitschland en Italië, ter bevordering van het fascisme, is waarschijnlijk heel wat meer dan hetgeen uit Rusland komt voor communistische propaganda.

Verscheidene politici, die gelooven, dat het anti-semietisme voor hen in de toekomst beloften inhoudt, voeren nu ook anti-Joodsche leuzen in hun wapen.

Vaida Wojwod, die ministerpresident was vóórdat de tegenwoordige liberale regeering aan het bewind kwam, heeft de Boerenpartij verlaten en een „Roemeensch Front" opgericht, met een gematigd programma voor een autoritaire regeering. Hij wil evenredige vertegenwoordiging van alle leden der minderheden in de functies en beroepen. Het schijnt, dat koning Carol zich in 1937 tot de Roemeensche Frontpartij zal moeten wenden ter vorming van een nieuwe regeering, inplaats van tot de oude, democratische Boerenpartij, die eigenlijk dan weer aan de beurt zou zijn. De heftigste anti-semietische actie wordt gevoerd door de IJzeren Garde van Corneliu Codreanu. Officieel bestaat de IJzeren Garde niet meer, maar de partij noemt zich thans de „Iedereen voor zijn land"-beweging en heeft als voorloopig leider generaal Cantacuzino gekozen, die op openbare vergaderingen met een revolver pleegt te zwaaien om aan te geven hoe het Joodsche probleem opgelost behoort te worden. De IJzeren Garde heeft ettelijke moorden op haar geweten, maar is nog niet ontbonden. De vraag is alleen maar of vrees of begunstiging daarvan de oorzaak is. Zij is ingericht volgens het Duitsche model, met stormtroepen en officieel illegale groene hemden. Hoeveel leden er zijn weet men niet, maar de organisatie ervan is perfect.

Van de misstanden welke deze partijen beweren, dat zij willen afschaffen, is het communisme al zeer ongevaarlijk. Roemenië heeft heel wat eerder een stijging van de prijzen van graan en olie op de wereldmarkt noodig dan een redding van het communisme. Wat het Joodsche probleem betreft: volgens de statistiek zijn er in Roemenië 850.000 Joden, of 5% van de bevolking. In werkelijkheid is het aantal echter grooter. (Times - Alg. Handelsblad)

A. **BERNARD DIAMANT OVERLEDEN. —**
De bekende koordirigent Bernard Diamant is op 30 Dec. '36, 64 jaar oud, overleden. In tal van functies heeft hij het Nederlandsche muziekleven in het algemeen, het Rotterdamsche in het bijzonder, gediend. Bernard Diamant werd op 16 Juli 1872 te Delft geboren.
In 1896 werd Diamant organist aan de Groote Kerk van de Ned. Herv. Gemeente te Delfshaven, een functie, welke hij vele jaren waarnam. Kort daarna werd hij benoemd tot directeur van de Chr. Zangvereeniging Excelsior.
In 1902 werd Diamant benoemd tot directeur van de Rotterdamsche Liedertafel, in 1919 aanvaardde hij de benoeming tot directeur van de Kon. Zangvereeniging „Rotte's Mannenkoor", welke vereeniging onder zijn leiding een periode van grooten bloei heeft beleefd.
Voorts is hij opgetreden als dirigent van de Kon. Utrechtsche Mannenzangvereeniging en van de gemengde zangvereeniging „Ons Huis".
Bernard Diamant heeft tal van groote werken, zooals Bossi's „Il Paradiso perduto" en Strauss' „Die Tageszeiten" in ons land het eerst uitgevoerd; zijn gezondheidstoestand dwong hem echter gaandeweg de verschillende posities op te geven, welke hij zoovele jaren op de meest succesvolle wijze had ingenomen.
Bernard Diamant, die ook als paedagoog (hij was leeraar aan de Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen) en componist van vocale werken, groote verdiensten bezat, was ridder in de orde van Oranje Nassau en Officier d'Académie. (Telegraaf)

B. **ENGELAND. — Aartsbisschop van Canterbury over de a.s. Kroningsplechtigheid en tegen het antisemitisme. —**
Ter gelegenheid van het nieuwe jaar heeft de aartsbisschop van Canterbury, dr. Lang, een boodschap aan de geloovigen gericht, waarin hij o.a. sprak van de „wolken, die de hoop op vrede verduisteren". Hij voegde hieraan toe, dat de geloovigen moeten bidden, dat de buitenlandsche inmenging in het Spaansche conflict deze hoop nog niet vermindert. Het zou verkeerd zijn, aldus de aartsbisschop, alle vertrouwen te verliezen en van oorlog te spreken als van iets onvermijdelijks. De oorlog zal niet onvermijdelijk zijn, indien de staatshoofden besloten zijn hem te beletten en indien de christenen in alle landen trouw blijven aan den Vredesvorst.
Sprekende over den terugkeer tot het geloof, sprak de aartsbisschop de hoop uit, dat de kroning niet slechts zal zijn een bekleeding van den koning met de koninklijke waardigheid in naam van den godsdienst, maar een herbevestiging, dat de natie aan den dienst van God gewijd is. De aartsbisschop toonde zich voorts bezorgd over de toenemende mate van antisemitisme in Engeland.
„Dit gevoel van een kleine minderheid kan sterker worden, als men het niet geneest. Ik hoop, dat de schande ons bespaard zal zijn, op de een of andere wijze een verwerpelijk vooroordeel aan te moedigen, waardoor bepaalde landen, met name Duitschland, zich laten leiden, er toe gebracht worden de Joden te vervolgen. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Aartsbisschop van Canterbury 2601 C.)

C. **FRANKRIJK. — Verzoenende nieuwjaarsrede van den Franschen ambassadeur te Berlijn. —**
Te Berlijn ontving op 1 Jan. 1937 de Fransche ambassadeur, François-Poncet, de leden van de Fransche kolonie. In zijn toespraak behandelde hij de gebeurtenissen van het afgeloopen jaar. „Dat jaar", aldus de ambassadeur, „is verstreken, zonder dat zich een tragedie of een onherstelbaar ongeluk heeft voorgedaan, in weerwil van de ernstige episoden, welke de wereld heeft doorgemaakt. Dit is op zichzelf reeds een reden tot optimisme".
Met betrekking tot de verhouding tot Duitschland, zeide François-Poncet: „Men zou zich vergissen, wanneer men meende, dat Frankrijk voornemens is, Duitschland te vernederen, te omcirkelen, te onderdrukken of een kruistocht tegen dat land te leiden. Anderzijds zou men zich evenzeer vergissen, wanneer men Frankrijk zou beschouwen als een wanordelijk, decadent land, dat zich zijnerzijds zou laten vernederen, omcirkelen, onderdrukken of tot voorwerp van een kruistocht zou laten maken. Frankrijk wenscht in vrede en harmonie met Duitschland te leven en het terug te brengen in den kring van groote mogendheden op de plaats, die het toekomt, nl. een der voornaamste plaatsen. Frankrijk weet, dat de organisatie van den vrede, de actieve medewerking van Duitschland vereischt, en doet bij monde van zijn leidende staatslieden een beroep op die medewerking". Spreker eindigde met zijn vertrouwen te uiten in hetgeen het nieuwe jaar brengen zal.
(L'Intransigeant)

D. **ZWITSERLAND. — Begrooting 1937 aangenomen.**
De Zwitsersche bondsvergadering heeft na langdurige beraadslagingen de federale begrooting voor 1937 ten bedrage van 525 millioen franken aangenomen. Het tekort bedraagt 40 millioen.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 2586 F.)**

9 JANUARI 1937

E. **NEDERLAND. — Raad voor de luchtvaart. - Samenstelling van het nieuwe college. —**
Met ingang van den dag, waarop de Luchtvaartrampenwet ingevolge haar artikel 49 in werking treedt, zijn voor den tijd van twee jaren benoemd: tot voorzitter van den Raad voor de Luchtvaart: mr. dr. D. A. P. N. Koolen, lid van den Raad van State; in en bij den raad voor de luchtvaart benoemd tot plaatsvervangend voorzitter: mr. dr. J. Donner, oud-minister van Justitie, lid van den Hoogen Raad der Nederlanden; tot secretaris: mr. J. M. Kan, commies bij den Luchtvaartdienst; tot plaatsvervangend secretaris: mr. P. du Ry van Beest Holle, advocaat en procureur.
Tot gewone leden: prof. dr. ir. C. B. Biezeno, hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft; ir. D. de Iongh Wzn., oud-directeur van Gouvernementsbedrijven in Nederl.-Indië; dr. J. Jongbloed, arts privaat-docent voor luchtvaartgeneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht; jhr. G. L. Schorer, vice-admiraal b.d. (Alg. Handelsblad) **(V. b. 2284 E.)**

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — De beklimming van den Carstensz-top door den heer Colijn. —**
Over de beklimming van den Carstensz-top door den heer Colijn van de Nieuw-Guinea Petroleum Mij. (een zoon van den minister) heeft de resident van Ambon het volgende getelegrafeerd:
De heer Colijn heeft den Oostelijken Carstensz-top, welke 5040 meter hoog is, langs den noordwand beklommen. Hij heeft het Carstensz-gebergte in verschillende richtingen doorkruist en geologische en botanische gegevens verzameld. Hij vestigde er verder de aandacht op dat het Carstensz-gebergte een gletschercomplex is met verscheidene toppen van ongeveer vijfduizend meter hoogte.
Het weer was zeer slecht waardoor bestijging van meer toppen niet mogelijk was. (Aneta)

G. **NEDERLAND. — Onderhoud van dr. Colijn met den correspondent van de „Agence Economique et Financière. —**
In een onderhoud hetwelk de correspondent van de „Agence Economique et Financière" met dr. Colijn gehad heeft, werd door den minister-president gelegenheid gegeven kennis te nemen van zijn zienswijze omtrent eenige belangrijke problemen, die bij de jaarwisseling de aandacht trekken.
Geen gevaar voor oorlog. —
Ten aanzien van den internationalen politieken toestand kwam de minister tot de slotsom, dat het hem alles bij elkaar genomen voorkomt, dat men voorshands voor het uitbreken van een Europeeschen of wereld-oorlog niet beducht hoeft te zijn.
In verband met het probleem der Duitsche koloniale verlangens merkte dr. Colijn op, dat Duitschland streeft naar koloniaal be-

zit omdat het dan een deel zijner grondstoffen in eigen valuta betrekken kan en zich daarvoor geen vreemde deviezen hoeft te verschaffen.
Men begrijpt echter, zoo ging hij voort, dat ook dat probleem niet zou bestaan indien de monetaire en handelspolitieke verhoudingen gezond waren zooals dit het geval was voor den wereldoorlog. Zoodoende komt men ook bij dit probleem weer terug tot de stelling, dat de groote wrijvingsvlakken in de wereld slechts zullen verdwijnen bij een gezond monetair stelsel gepaard aan een gezonde handelsbeweging. Het onderwerp monetaire moeilijkheden leidde vanzelf tot een beschouwing in vogelvlucht van wat er zich te dien aanzien en tevens in economisch opzicht momenteel in Duitschland voordoet. Er zij slechts vermeld, dat minister Colijn als zijn overtuiging uitsprak, dat de zorgen der voormannen in het Reich thans wel heel groot moeten zijn en dat er dan ook heel wat noodig zal wezen om zonder gevaarlijke experimenten de economische en financieele moeilijkheden, die men thans doormaakt te overwinnen.
Wat in het algemeen de internationale monetaire situatie aangaat gaf dr. Colijn te verstaan, dat deze tengevolge van verschillende factoren nog geenszins een stabiel karakter vertoont. Een oplossing van de monetaire problemen is ten slotte alleen op deugdelijke wijze te bereiken als eindelijk het gezond verstand in de wereld zal gaan zegevieren en men zal overgaan tot herstel van een vrijer ruilverkeer.
De minister moest echter tevens constateeren, dat helaas de wereld hiervoor nog niet rijp schijnt te zijn.

Moeite om den gulden niet te doen stijgen. —
Met betrekking tot den economisch-financieelen toestand in Nederland merkte dr. Colijn op, dat de moeite, die het kost om den gulden niet te doen stijgen, nog eens duidelijk bewijst, dat op zichzelf beschouwd hier te lande depreciatie niet noodig was, doch men moest daartoe onder de bekende omstandigheden wel overgaan, aangezien men nu eenmaal niet in zijn eentje bridge kan spelen.

Opleving los van depreciatie. —
Ontegenzeggelijk valt er ook in Nederland een opleving waar te nemen, echter geheel en al los van de depreciatie, want ook daarvoor kon men dit verschijnsel reeds constateeren, wat o.m. mede uit de werkloosheidscijfers bleek. Die opleving is natuurlijk verblijdend, maar zij mag toch geen aanleiding geven, om nu maar opeens te meenen, dat wij er zijn.
Zoo dient men er zich ook rekenschap van te geven, dat zij ten deele samenhangt met een zich elders voordoende credietinflatie.
Voorzichtig financieel beleid, aldus de conclusie van den minister-president, blijft dus vereischt. (Agence Econ. et Financière)
(Vor. ber. Dr. H. Colijn 2585 C.)

A. **MANDSJOEKWO. — Japansche standaardtijd ingevoerd. —**
De regeering van Mandsjoekwo heeft medegedeeld, dat alle klokken in Mandsjoekwo op 31 Dec. '36 om elf uur één uur zullen worden vooruit gezet, zulks in overeenstemming met haar besluit van 27 Juli '36 om met ingang van 1 Januari 1937 in Mandsjoekwo den Japanschen standaardtijd in te voeren. (Domei)

B. **FRANKRIJK. — Het bagno in Guyana wordt opgeheven. —**
Het bagno in Fransch Guyana gaat werkelijk verdwijnen. De Fransche minister van Justitie heeft in een officieel communiqué, ter aankondiging van het wetsvoorstel, openlijk toegegeven, dat de mislukking der strafkolonie moet worden vastgesteld, daar deze niet heeft geleid tot bescherming der maatschappij tegen gevaarlijke misdadigers en evenmin tot verbetering der veroordeelden.
Den minister was in den op 29 Dec. '36 onder voorzitterschap van Lebrun gehouden ministerraad machtiging gegeven, het wetsontwerp in te dienen. In zijn toelichting zegt hij o.a., dat alle landen successievelijk al heel langen tijd de deportatie hebben afgeschaft. Het ontwerp voert een hervorming in, die het uitvloeisel is van een lange serie proefnemingen en studies in alle landen der wereld.
In het vervolg zullen personen, die tot dwangarbeid worden veroordeeld, in tuchthuizen worden opgesloten en wel gedurende drie jaar geheel alleen in een cel, daarna moeten zij voortdurend gemeenschappelijk werk verrichten, dat tevens tot hun moreele opheffing moet dienen, doch des nachts blijven zij alleen opgesloten.
Na afloop van zijn straftijd zal de gewezen gevangene aan een aantal proefnemingen worden onderworpen, welke zijn reclasseering moeten bevorderen. Het bagno in Guyana zal geleidelijk verdwijnen, daar diegenen, die er thans zijn, er zullen blijven. Het wetsontwerp regelt ook de behandeling van hen, die tot verbanning zijn veroordeeld. Zij zullen in arbeidsinrichtingen worden opgenomen, waar zij zich aan de maatschappij moeten leeren aanpassen, waarna zij eventueel voorwaardelijk in vrijheid gesteld kunnen worden. (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 2457 D.)

C. **DUITSCHLAND. — Kerkvervolgingen. - Protest tegen beknotting van geloofsvrijheid. - Herderlijk schrijven van Duitsche bisschoppen. —**
In een lang herderlijk schrijven der katholieke bisschoppen van Breslau wordt, nadat gewezen is op de gevaren van het bolsjewisme en op de moeilijkheden, waarmede de katholieke kerk in Duitschland te kampen heeft, het volgende gezegd:
Wij zien met bezorgdheid, hoe de eerbied voor den Christelijken godsdienst wordt vernietigd, hoe het volk stelselmatig aangespoord wordt de kerk te verlaten en hoe pogingen worden aangewend, om tot de beweging behoorende ambtenaren en werknemers er toe te bewegen, de kerk den rug toe te keeren.
Wij moeten eischen, dat de jeugd en het volk niet langer wordt verteld, dat na de overwinning van het bolsjewisme als staatsvijand no. 1, het de beurt zal zijn van de katholieke kerk als staatsvijand.
Wat het bolsjewisme betreft, wordt in den brief gezegd, dat de bisschoppen het hun plicht achten, den Führer in den strijd tegen het bolsjewisme te steunen.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Kerkstrijd 2537 E.; Herderlijk schrijven 2151 B.)**

D. **NEDERLAND. — Verhooging van Nationale veiligheid. - Mr. W. J. R. Thorbecke spreekt voor de Phohi-microfoon. —**
In de reeks voordrachten voor Ned-Indië over aangelegenheden van nationaal belang, die door den Phohi voor de Indische luisteraars wordt uitgezonden, heeft mr. W. J. R. Thorbecke, oud-gezant in China, in zijn functie van bestuurslid der Vereeniging voor Nationale Veiligheid over het streven dezer vereeniging gesproken.
Wijzende op de actie, ingezet door de Vereeniging voor nationale veiligheid, om een geest van weerbaarheid over ons volk vaardig te doen worden en de militaire weerkracht te verhoogen, deelde spr. mede, dat de vereeniging het plan heeft opgevat een fonds te stichten, uit welks inkomsten jongelieden uit alle lagen der bevolking in staat zullen worden gesteld het militaire vliegbrevet te behalen, opdat Nederland in geval van nood over een behoorlijke reserve aan vliegers kan beschikken. Het bestuurslid de heer 's Jacob, die op het oogenblik in Indië vertoeft, zal zich in verbinding stellen met het Algemeen Weermachtcomité en spreker hoopte, dat het hem zal gelukken versplintering te voorkomen en aller streven te coördineeren.
Wij, Hollanders, zoo vervolgde mr. Thorbecke, zijn een vredelievend volk. Wij verfoeien den oorlog. Maar de ervaring uit den wereldoorlog heeft ons geleerd welk een groote preventieve werking van een behoorlijke weermacht kan uitgaan. En bij de huidige politieke spanningen in geheel Europa zijn wij tot de overtuiging gekomen, dat een zelfstandigheidspolitiek alleen nog maar mogelijk is, voor zoover onze zelfstandigheid ook effectief verdedigd kan worden.
Over de verdediging van Ned.-Indië sprekend, zeide mr. Thorbecke, dat over de technische middelen ter verdediging van de onschendbaarheid van ons Indisch territoir de meeningen kunnen uiteenloopen. Maar alvorens methode en tempo vorm kunnen aannemen, is hoofdvereischte de vast aaneengesloten wil van alle landgenooten om onze onafhankelijkheid en vrijheid te verdedigen. Een volk, dat den wil heeft zich te handhaven en zijn weg in de toekomst te banen, zulk een volk beschikt over de beste wapenrusting.
(Vaderland) **(Vor. ber. Nationale Veiligheid 2482 B.)**

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Tinfusie. —**
Bij den Volksraad is een wetsontwerp ingediend, houdende machtiging aan den minister van Koloniën, om voor en namens het gouvernement van Nederlandsch-Indië met de Billiton Mij. een N.V. op te richten, welke den naam zal dragen van Vereenigde Nederlandsch-Indische Tinbedrijven afgekort V. E. N. I. T. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt *f* 55 millioen, verdeeld in 4.950 aandeelen A en 550 aandeelen B, elk aandeel is *f* 10.000 groot.
De aandeelen A zijn uitsluitend in handen van rechtspersonen in Nederlandsch-Indië, de aandeelen B in het bezit van de Billiton Maatschappij. (Aneta)
(Vor. ber. Tin 2591 A.; Nederl.-Indië 326 D.)

A. FILMKUNST. — Nederl. Indische Films. - Pareh. De eerste film van de in Batavia gevestigde Filmproductiemaatschappij Java-Pacific-Film werd, onder beschermheerschap van het comité „Indië in Nederland door de Film" (INEF), op 20 Nov. '36 in ons land in première gebracht. De film „Pareh", die met verschillende ondertitels, o.a. „Het Lied van de Rijst", „Een Rijstlied van Java" en „De Macht van de Kris" aangekondigd wordt, werd geheel door Inlanders gespeeld en geeft een eenvoudig, onopgesmukt verhaal van het Inlandsche leven, waarin weinig van blanke invloeden te bespeuren is. Hij werd vervaardigd door Mannus Franken en A. P. Balink. De nasynchronisatie geschiedde in Nederland. N.V. Nova-Film brengt „Pareh" in roulatie. (Red. K. H. A.)

B. NEDERLAND. — Het zoogenaamde vlagincident. - Duitschland's klachten. - Het Duitsche volkslied. - Nota van de Nederlandsche regeering aan de Duitsche regeering. - Prins Bernhard's verklaring. —

De Regeeringspersdienst meldt:
In de Duitsche pers zijn de laatste dagen eenige beschouwingen verschenen, welke eendeels overdreven, deels geheel onjuist beeld geven van enkele gebeurlijkheden hier te lande tijdens de Prinselijke bruidsdagen.
In aanmerking nemende de haar bekende verhouding tusschen de Duitsche overheid en de Duitsche pers heeft de Nederlandsche Regeering hierin aanleiding gevonden, door den tijdelijk zaakgelastigde te Berlijn stappen bij de regeering aldaar te ondernemen. De Nederlandsche Regeering toch achtte de zaak van groot belang ook omdat de in Duitschland ingezette perscampagne ook den persoon van den aanstaanden gemaal van de Prinses der Nederlanden in de polemiek heeft betrokken, o.m. door hem te verwijten, dat hij zijn vroegere vaderland zou hebben verloochend en deze campagne er verder zelfs toe geleid heeft, dat aan het vertrek naar Nederland van eenige Duitsche gasten van H. M. de Koningin aanvankelijk moeilijkheden werden in den weg gelegd.
Het is haar bekend, dat Z. D. H. Prins Bernhard spontaan in een persoonlijk schrijven aan het Duitsche Staatshoofd op de geïncrimineerde feiten het juiste licht heeft doen vallen en de medewerking van den Rijkskanselier heeft ingeroepen om aan die, den Prins persoonlijk zooveel ergernis gevende campagne een einde te maken. Verder heeft de Nederlandsche Regeering kennis genomen van een tot haar door de Duitsche regeering gericht beroep om het mogelijke te doen verdere uitingen hier te lande, welke zouden kunnen worden uitgelegd als geringschatting van de Duitsche Rijksvlag en van het Duitsche volkslied te voorkomen.
Met waardeering voor de goede bedoeling acht de Nederlandsche Regeering zich daardoor toch bezwaard, omdat die mededeelingen haar aanleiding vonden in incidenten waaromtrent de Duitsche Regeering slechts eenzijdig was ingelicht en omdat zij blijk gaven van een volkomen misvatting van het karakter, dat de viering van het aanstaande Vorstelijke huwelijk draagt. Van den aanvang af was het toch de uitdrukkelijke wensch van de Koningin geweest, dat die viering in elk opzicht het karakter van een familiegebeurtenis zou dragen, een wensch, ook door de Nederlandsche Regeering en het Nederlandsche volk nauwgezet geëerbiedigd. De Nederlandsche Regeering heeft in dit verband de Duitsche Regeering erop gewezen, dat voor zoover vlagvertoon plaats vond naast de Nederlandsche nationale vlag met Oranje-wimpel niet de vlag van het voormalige Vorstendom Lippe-Detmold, doch de kleuren van het geslacht van den gemaal der Prinses werden vertoond, dat voor het uitsteken van de Duitsche Rijksvlag van Nederlandsche officieele gebouwen of van privé-woningen van Nederlanders derhalve geenerlei aanleiding bestond, maar dit zelfs onvereenigbaar zou zijn geweest met het karakter van een familie-gebeurtenis, hetgeen eveneens geldt ten aanzien van het spelen van volksliederen.
Voor het ten gehoore brengen, naast het Wilhelmus van Nassauwe, van het Duitschland-lied, ter eere van een voormalig onderdaan van het Duitsche Rijk, bestond evenmin aanleiding; wel werd, als hulde voor zijn geslacht, ter eere van Prins Bernhard hier meermalen een Lippisch lied gespeeld, dat men hier te lande, mogelijk ten onrechte, doch in ieder geval volkomen te goeder trouw, heeft beschouwd als te zijn het lijflied van de Lippische Vorstelijke familie. Zulks geschiedde intusschen nimmer op officieele feesten, doch uitsluitend door particulieren, in café's, enz.
De Nederlandsche Regeering neemt aan, dat door deze uiteenzetting elke misvatting bij de Duitsche Regeering geheel zal zijn weggenomen en spreekt tenslotte de verwachting uit, dat de Duitsche Regeering, mocht zij zich in de toekomst op een of andere wijze gegriefd gevoelen over een vermeende onwelwillende houding van Nederlandsche zijde, zij haar standpunt eerst bepalen zal, nadat zij door navraag bij de Nederlandsche Regeering omtrent de juiste toedracht der feiten zich een oordeel heeft kunnen vormen.

Persoonlijke verklaring van Prins Bernhard. —

De Regeeringpersdienst is gemachtigd het volgende mede te deelen:
Wegens misverstanden, welke tengevolge van het communiqué van het Algemeen Nederlandsch Persbureau van Zaterdag 2 Januari in de Duitsche pers zijn ontstaan, ziet Z. D. H. Prins Bernhard zich genoodzaakt persoonlijk het volgende te verklaren:
Het A.N.P.-bericht berustte op geen enkele opdracht van Prins Bernhard en droeg geen officieel karakter.
Prins Bernhard wenschte slechts na het in Duitschland publiceeren van sommige voorvallen elk misverstand voor de toekomst te vermijden en heeft mitsdien verzocht het spelen van het Lippe-Detmoldlied na te laten bij officieele gebeurtenissen, waarbij het Wilhelmus pleegt gespeeld te worden. Dit geschiedde uitsluitend, omdat hij den indruk wil vermijden, dat hij het Lippe-Detmoldlied als volkslied te zijner eere beschouwt. Aan het uiten van dezen wensch was niet verbonden een verzoek om voor hem slechts het Wilhelmus te doen hooren en andere volksliederen niet.
Prins Bernhard is zeer verwonderd geweest over de interpretatie welke aan het A.N.P.-bericht is gegeven. Hij wil thans voorkomen, dat in Duitschland de mare wordt verbreid, als zou hij het Lippe-Detmoldlied beschouwen als voor hem het Duitsche volkslied te vervangen (het Lippe-Detmoldlied is trouwens nog nimmer na het Wilhelmus ten gehoore gebracht). Het spreekt overigens vanzelf, dat Prins Bernhard nimmer verzocht heeft het Duitsche volkslied niet te spelen.

10 JANUARI 1937

C. DUITSCHLAND. — Voedselvoorziening. - Vetkaarten. —

Op alle aanplakzuilen te Berlijn stond te lezen: Nog twee dagen heeft het hoofd van elk Duitsch gezin den tijd om een vetkaart aan te vragen.
Uiterlijk Maandag 28 December moest het desbetreffend formulier te bevoegder plaatse ingediend zijn.
Drie maanden zijn er voorbij gegaan sinds Adolf Hitler zijn tweede vierjaren-plan proclameerde. Sinds drie maanden heeft heel het geweldig propaganda-apparaat der nationaal-socialistische regeering door middel van pers, radio en film een enorme geestdrift aangekweekt voor het groote ideaal: een Duitschland, dat ondanks zijn armoede aan grondstoffen toch sterk wordt door eigen kracht en onafhankelijk van het buitenland.
Thans, nu overal de „blokwacht" van huis tot huis, van verdieping tot verdieping, de hem toevertrouwde „volksgenooten" bezoekt en de groote vellen papier overhandigt, die ingevuld moeten worden en van talrijke gewichtige stempels voorzien, opdat de eigenaar er van tegen de door den „rijkscommissaris" vastgestelde prijzen zijn vrouw de noodige „Schmalz" of „Talg" kan laten inkoopen, thans zeggen wij, is de stemming plotseling eenigszins down geworden.
Zoolang men nog koopen kon wat men wilde, was het wel aardig om in de vergaderzalen, aan de radio en uit de krant te vernemen, hoe groot en sterk en onafhankelijk Duitschland ging worden door de eendrachtige samenwerking van heel het Duitsche volk onder de krachtige leiding van den economischen dictator Hermann Göring. Nu men zich voor het feit geplaatst ziet, dat men weer kaarten aan moet vragen — in Duitschland heeft men in de dagen der distributie nog heel wat bitterder ervaringen opgedaan dan te onzent — is het begrijpelijk, dat den menschen de moed wel min of meer in de schoenen zinkt. (De Tijd) **(V. b. Voedselvoorziening 2591 C.)**

D. NEDERLAND. — Handelsverdrag met Italië geteekend. —

De tijdelijke zaakgelastigde van Nederland te Rome, jhr. J. van Panhuys, en de vertegenwoordiger der Italiaansche regeering hebben een nieuwe handelsovereenkomst geteekend, welke na zeer lange onderhandelingen tot stand is gekomen. Deze overeenkomst vervangt het accoord van Juni 1935 en maakt een einde aan de door de sancties en tegensancties veroorzaakte ontwrichting der Italiaansch-Nederlandsche handelsbetrekkingen.
De nieuwe overeenkomst omvat een regeling van de handelsbetrekkingen tusschen Italië eenerzijds en Nederland en Ned.-Indië anderzijds en een clearingregeling tusschen Italië en Nederland.
Daar het saldo van de bestaande clearing reeds grootendeels is afgewikkeld is de nieuwe regeling vooral van belang voor de door Italië geblokkeerde Nederlandsche vorderingen, welke van vóór de sancties

dateeren en die volgens de nu getroffen regeling in een periode van 7 à 8 maanden kunnen worden afgelost. (Telegraaf - Giornale d'Italia) **(1895 B.)**

A. **BELGIE. — Rexisme. - Léon Degrelle spreekt voor de radio te Turijn. - Protest der Belgische regeering.** De leider van de rex-beweging, Léon Degrelle, heeft op 6 Jan. '37 voor Radio-Turijn een rede gehouden, welke door zeven andere Italiaansche zenders werd gerelayeerd.
Na te hebben herinnerd aan het nationale opbouwwerk van Mussolini, gaf hij een uiteenzetting van het programma der rexisten, terwijl hij besloot met er op te wijzen, dat fascisme en rexisme een gemeenschappelijken vijand hebben in het „sovjet-barbarisme, dat de Europeesche beschaving bedreigt."
Degrelle ontving eveneens de vertegenwoordigers van de Turijnsche pers, voor wie hij een verklaring aflegde over het rexisme, welke hij besloot met de woorden: „Het jaar 1937 zal het beslissende jaar zijn".
Daar de Belgische regeering Degrelle heeft verboden voor de Belgische radio te spreken, heeft zij tegenover de Italiaansche regeering haar misnoegen uitgesproken over de vergunning, die aan den rexistenleider verleend is om van de Italiaansche zenders gebruik te maken, teneinde krachtiger propaganda tegen haar te kunnen voeren.
(Handelsblad v. Antwerpen) **(V. b. Rexisten 2502 D.)**

B. **NEDERLAND. — N.S.B. en de Geref. Kerken.** — Van de hand van prof. dr. K. Schilder, hoogleeraar aan de Theologische School der Geref. Kerken te Kampen, is (bij J. H. Kok aldaar) onder den titel „Geen Duimbreed" een werk van ongeveer negentig bladzijden uitgekomen over het besluit der onlangs te Amsterdam gehouden Generale Synode dezer Kerken, om het Kerkelijke tuchtrecht toe te passen op die leden der kerkgemeenschap, die aangesloten zijn bij de N.S.B. en de Christen-Democratische Unie.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. 2093 E.; N.S.B. 2542 C.)**

C. **BELGIE. — Graaf Borchgrave en de Spaansche regeering.** —
De Belgische regeering heeft de Spaansche regeering een krachtige nota gezonden, waarin excuses, schadevergoeding van een millioen voor de familie en uitlevering van het stoffelijk overschot van graaf Borchgrave met militaire eer geëischt worden.
Graaf Borchgrave werd te Madrid dood gevonden. Zijn lichaam was met eenige kogels doorboord.
(Agence Belga) **(V. b. Burgeroorlog Spanje 2604 C.)**

D. **VEREENIGDE STATEN. — Het wapenembargo van kracht.** —
De Senaat heeft de resolutie betreffende een embargo op wapenen met overweldigende meerderheid aangenomen na een kort debat.
Het congres heeft de resolutie eveneens aangenomen en wel met 403 stemmen; slechts één afgevaardigde stemde tegen.
De tekst van de door het Congres aangenomen resolutie luidt:
Zoolang de staat van burgeroorlog, welke thans in Spanje heerscht, zal voortduren, zal het onwettig zijn wapens, munitie en oorlogsuitrustingen uit de Ver. Staten of zijn bezittingen uit te voeren naar Spanje of naar vreemde landen, met het doel dit materiaal naar Spanje te re-expedieeren.
Alle voor den uitvoer naar Spanje van wapens, munitie en oorlogsuitrustingen verleende vergunningen zijn ipso facto geannuleerd. Een boete van ten hoogste 10.000 dollars staat op de overtreding, evenals een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar. De president zal het oogenblik aangeven, waarop de omstandigheden, welke tot deze resolutie hebben geleid, zullen hebben opgehouden te bestaan.
Het wapenembargo is officieel op 9 Januari '37 ingegaan. (New York Herald Tribune) **(2352 A.)**

11 JANUARI 1937

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave.** —
Amerikaansch: William Faulkner — „Absalom, Absalom!" (Random House, New York 1936) **(2568 A.)**
Belgisch-Fransch: Madeleine Ley — „Olivia." (Gallimard, Paris 1936) **(Vor. ber. 2596 A.)**
Duitsch: Albert Schaeffer — „Cara." (Rütten & Loening Verlag, Frankfurt a. M.)
F. C. Weiskopf — „Die Versuchung." Roman eines jungen Deutschen. (Oprecht, Zürich 1936) **(2604 A.)**
Engelsch: Sir Arthur Salter — „World Trade and Its Future." (Oxford University Press, Milford, London) **(Vor. ber. 2604 A.)**
Fransch: Marthe Lacloche — „L'enfant qui regardait le ciel." (Grasset, Paris) **(Vor. ber. 2604 A.)**
Friesch: „Gysbert Japicx' wirken, bisoarge trock J. H. Brouwer, J. Haantjes en P. Sipma by A. J. Osinga, Bolsward 1936." **(Vor. ber. 2568 A.)**
Hebreeuwsch (in het Nederlandsch): Prof. dr. J. L. Palache — „De Hebreeuwsche literatuur van den na-Talmoedischen tijd tot op onze dagen, in schetsen en vertalingen". (Menno Hertzberger & Co.)
Italiaansch: Alberto Chiari — „Il libro delle rime di Franco Sacchetti." (Laterza, Bari) **(V. b. 2588 A.)**
Nederlandsch: Dr. Th. v. Schelven — „Wat maakt U van Uw leven?" (N.V. Uitg. Mij. „Kosmos", A'dam) **(Vor. ber. 2604 A.)**
Noorsch: S. Undset — „Den trofaste hustru." (Aschehoug, Oslo) **(Vor. ber. 2604 A.)** (Red. K. H. A.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Begrooting 1938. - Rede van President Roosevelt.** —
President Roosevelt heeft op 8 Januari '37 bij het Amerikaansche congres de begrooting voor 1938, d.w.z. voor het boekjaar, dat 30 Juni 1938 eindigt, bij het Congres ingediend.
In zijn boodschap zegt de president, dat de begrooting voor 1936 in evenwicht is en blijft, ook indien hierbij nog supplementaire uitgaven worden gevoegd tot een maximum van $ 1.537.123.000, ter bestrijding van de werkloosheid. Voor het geval, dat de verbetering in zaken in het huidige tempo voortgaat, zal de begrooting voor 1939 geheel in evenwicht zijn, waarbij moet worden aangenomen, dat de aflossing der schulden gelijk blijft.
Roosevelt is voornemens, op later datum aan het Congres voor te stellen credieten te openen, ter bestrijding van de werkloosheid in 1938. Hij hoopt, dat deze credieten niet meer dan $ 1.537.123.000 zullen bedragen.
Deze hoop is gegrondvest op de veronderstelling, dat de industrie zal medewerken, door aan een grooter aantal mannen en vrouwen werk te verschaffen, dan het geval was in het afgeloopen jaar.
Verder is hij voornemens een uitgebreid plan tot reorganisatie van het bestuur in te dienen, waardoor naar hij hoopt een besparing van $ 87 millioen op de begrooting van 1938 zal worden verkregen.
De uitgaven worden in de begrooting geraamd op $ 6158 millioen, waarbij inbegrepen de aflossing der schulden, doch zonder de uitgaven ter bestrijding van de werkloosheid, welke, naar Roosevelt hoopt, niet meer dan $ 1.537.123.000 zullen bedragen tegen $ 2.215.000.000 in 1937.
De begrooting voor leger en vloot is met $ 27 millioen gestegen tot $ 99.160.000, een record voor vredestijd.
Roosevelt verklaart, dat de uitgaven voor defensie dienen tot vermeerdering van de effectieven, welke door het Congres is goedgekeurd, alsmede tot het vervangen van oorlogsschepen.
In de begrooting van defensie zijn fondsen opgenomen voor het beginnen van den bouw van twee nieuwe linieschepen van 35.000 ton, welke 50 millioen elk zullen kosten. Voorts zijn voorzieningen getroffen voor den bouw van 400 marinevliegtuigen, terwijl voor het leger plannen zijn opgesteld, die een minimum van 530 nieuwe vliegtuigen eischen, welke in 1938 gereed moeten zijn.
De inkomsten worden geraamd op $ 7.293.607.000 hetgeen een vermeerdering van $1.465.456.000 beteekent, voornamelijk tengevolge van de meerdere ontvangsten uit de inkomsten-belasting door de verbetering in zaken en tengevolge van de toepassing van de financieele wetten van 1936.
De opbrengst van de inkomstenbelasting wordt geraamd op $ 992.400.000 meer dan in 1937. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Begrooting 2436 A.)

G. **OSLO-CONVENTIE. — Dr. H. Colijn over samenwerking.** —
De Svenska Dagbladet publiceerde op 9 Jan. '37 een onderhoud van een bijzondere verslaggever met den Nederlandschen minister-president, dr. H. Colijn, waarin deze een voorstel doet aan de staten, die behooren tot de z.g. conventie van Oslo, n.l. de Scan-

dinavische landen met België en Nederland, inleidende onderhandelingen aan te vangen met het doel wederzijds de tarieven te verlagen en de bepalingen, welke den handel tusschen deze staten belemmeren, uit den weg te ruimen.
Het oogenblik voor dergelijke onderhandelingen is naar de meening van dr. Colijn juist nu bijzonder gunstig, aangezien Nederland en België door hun monetaire maatregelen dezelfde vrijheid hebben verworven als de Scandinavische landen. Nederland is bereid aan dergelijke onderhandelingen deel te nemen.
(Svenska Dagbladet) **(V. b. Dr. H. Colijn 2622 G.; Oslo-Conventie 704 E.)**

A. **LUCHTVAART. — Maryse Bastié vliegt over het Zuidelijk gedeelte van den Atlantischen Oceaan. —** De Fransche vliegster Maryse Bastié is er op 30 Dec. '36 in geslaagd, over het Zuidelijk gedeelte van den Atlantischen Oceaan te vliegen en het record van Jean Batten te verbeteren. Zij is van Dakar (West-Afrika) naar Natal (Brazilië), een afstand van ruim 3000 K.M., in den tijd van 12 uur en 5 minuten gevlogen, of 70 minuten vlugger dan de Nieuw-Zeelandsche. Haar gemiddelde snelheid bedroeg ongeveer 250 K.M. per uur. (L'Auto)
(Vor. ber. Records 2486 D.)

B. **H.K.H. PRINSES JULIANA EN Z.K.H. PRINS BERNHARD. — Dankbetuiging aan het Nederlandsche volk en Nederl. Oost-Indië. —**
Nederland. — Waar het ons tot ons leedwezen niet mogelijk is, ditmaal allen door de radio persoonlijk te bedanken voor de groote hartelijkheid en aller medeleven tijdens onze bruidsdagen en bij ons huwelijk, willen wij langs dezen weg daarvoor onze bijzondere erkentelijkheid uitspreken.
Wij zijn diep getroffen door de algemeene vreugde en door al wat voor ons in deze zoo gelukkige dagen werd gedaan, dat zooveel gloed en luister aan onzen bruidstijd bijzette.
Wij betuigen allen daarvoor onzen warmen dank, niet in het minst aan hen, die op eenigerlei wijze hebben medegewerkt aan het nationaal huwelijksgeschenk of aan een der vele andere geschenken, welke ons uit het vaderland of uit den vreemde toegezonden werden.
Voor den bloemenschat, die ons wederom kwam verrassen en voor de gelukwenschen uit alle deelen van het rijk en uit het buitenland, betuigen wij langs dezen weg onze groote erkentelijkheid, waar het ons helaas niet mogelijk is ieder persoonlijk te beantwoorden. JULIANA. BERNHARD.

Nederl. Oost-Indië. — De gouverneur-generaal van Ned.-Indië heeft het volgende telegram van H.K.H. de Prinses ontvangen:
Zeer erkentelijk voor alle bewijzen van medeleven van Ned.-Indië met ons groote geluk en voor de ons namens de Ned.-Indische regeering en de bevolking aangeboden gelukwenschen, betuigen wij Uwe Excellentie, daarvoor onzen warmen dank, ook voor Uw persoonlijke gelukwenschen en die van mevrouw Van Starkenborgh. Wij wenschen nogmaals uiting te geven aan onze groote dankbaarheid voor den prachtigen armband, namens Indië geschonken, en voor de talrijke blijken van medeleven, waarvoor wij verzoeken onzen welgemeenden dank aan de bevolking over te brengen. JULIANA.
(Vor. ber. Huwelijk Prinselijk Paar 2605—2620.)

12 JANUARI 1937

C. **JACOB VELLENGA OVERLEDEN. —**
Te Velp is op 6 Januari '37 overleden, 79 jaar oud, de heer J. Vellenga, oud-hoofd van een M.U.L.O.-school te Rotterdam.
De begrafenis had op 11 Januari op de begraafplaats Crooswijk te Rotterdam plaats. Aan de groeve voerde o.a. de heer R. J. Weersma, leeraar aan het Lyceum, het woord als oud-leerling en oud-onderwijzer aan de school van den heer Vellenga. Jacob Vellenga, zoo zeide spr., was een merkwaardig mensch, een man, die in vele opzichten met hoofd en schouders boven anderen uitstak, een man van karakter, moed en energie. Toen de school aan de Lijnbaanstraat gesticht werd, was het de bedoeling daarvan een inrichting te maken, die de leerlingen speciaal opleidde voor het practische zakenleven van Rotterdam. Als hoofd van zoo'n school had men een man noodig met veel practisch inzicht, die tevens een uitstekend paedagoog was. De heer Vellenga heeft zijn school opgebouwd en deze groote bekendheid verschaft. Men sprak in Rotterdam van de school van Vellenga en een grooter eer kan een schoolhoofd niet te beurt vallen. Met zijn staf heeft hij tallooze opgeleid, die in het zakenleven van de stad een eerste plaats zijn gaan bekleeden.
Zijn methode voor het onderwijs in het Engelsch: „English taught in English" heeft verscheidene drukken beleefd. (Red. K. H. A.)

D. **SPANJE. — Burgeroorlog. —**
De Spaansche regeering heeft op 6 Jan. '37 den secretarisgeneraal van den Volkenbond een nota doen toekomen, waarin geprotesteerd wordt tegen de aanhouding van Spaansche schepen in de territoriale wateren en tegen de steeds talrijker wordende groepen vrijwilligers, die naar de rechtschen gezonden worden. De Duitsche en de Italiaansche regeering hebben op 8 Jan. '37 geantwoord op de Fransch-Britsche nota betreffende het tegengaan van den stroom van vrijwilligers. Het Italiaansche antwoord, dat in overleg met Berlijn is opgesteld, is ongeveer gelijk aan het Duitsche.
De voornaamste punten van de Duitsche nota zijn:
Duitschland spreekt zijn verwondering uit over de Fransch-Britsche afzonderlijke demarche, naast de besprekingen in de non-interventie-commissie; er wordt verwezen naar vroegere Duitsche en Italiaansche voorstellen tot het verbieden van het zenden van vrijwilligers naar Spanje; de vraag wordt gesteld, of een verbod thans eenzijdige bevoordeeling voor de linkschen zou beteekenen en ten slotte verklaart Duitschland zich, onder zekere voorwaarden, bereid, gemeenschappelijke maatregelen te steunen. Deze voorwaarden zijn:
1) dat de andere belanghebbende staten tot het aannemen van dezelfde houding besluiten;
2) dat ook de oplossing der andere, met de indirecte inmenging samenhangende, aangelegenheden onverwijld ter hand wordt genomen;
3) dat alle belanghebbende regeeringen instemmen met een onvoorwaardelijk doelmatig toezicht ter plaatse op de tenuitvoerlegging van het verbod, waartoe men zal besluiten.

Te Cadiz landen bijna dagelijks Duitsche en Italiaansche troepen. Ook de regeeringstroepen worden door vrijwilligers van Duitsche, Fransche en vooral Russische nationaliteit gesteund. Naar verluidt zouden Duitsche troepen in Spaansch-Marokko geland zijn en Ceuta wordt door Duitsche soldaten versterkt.
De toestand wordt in Engeland en Frankrijk als zeer ernstig geacht.
Rijkskanselier Hitler schijnt het met de leiding van de weermacht niet eens te zijn inzake de hulpverleening aan Spanje.

Bij de Nieuwjaarsontvangst van het corps diplomatique heeft rijkskanselier Hitler den Franschen ambassadeur François-Poncet de verzekering gegeven, dat Duitschland niet van plan is, en dat ook nooit is geweest, de integriteit van het Spaansche grondgebied of de Spaansche bezittingen in welk opzicht ook aan te tasten.
Zijnerzijds heeft de Fransche ambassadeur, namens zijn regeering, de verzekering gegeven, dat Frankrijk vastbesloten is de integriteit van Spanje en het statuut van Spaansch Marokko, binnen het kader van de bestaande accoorden, te eerbiedigen.
(Agence Belga - Daily Telegraph - Berliner Tageblatt - Giornale d'Italia) **(Vor. ber. Burgeroorlog 2625 C.)**

E. **SOVJET-RUSLAND. — Militaire Begrooting 1937.**
In het Kremlin is op 11 Jan. '37 de zitting van het centrale executieve comité der Sovjet-Unie geopend. Nadat de zitting was geopend met een rede van Petrofski, nam de volkscommissaris van Financiën, Grinko, het woord, ten einde de nieuwe begrootingscijfers bekend te maken.
Uit hetgeen hij mededeelde, blijkt, dat de militaire begrooting voor het jaar 1937 met 35% is verhoogd. In het afgeloopen jaar werd een bedrag van 14.815 millioen roebel voor de landsverdediging uitgetrokken: de nieuwe begrooting daarentegen eischt een uitgave van 20.102 millioen roebel.
De geheele begrooting omvat een bedrag van bijna 103 milliard roebel, zoodat het defensie-budget ongeveer een vijfde van het totaal vormt.
(Agence Belga) **(Vorig bericht blz. 2136 C.)**

A. Positie van Nederland in den wereldkoffiehandel.

Volgens Laneuville bedroeg de consumptie (werkelijke afleveringen) gedurende 1935-'36 25.845.000 balen tegen 22.681.000 balen in 1934-'35, 24.451.000 balen in 1933-'34 en 22.484.000 balen in 1932-'33.

Uit onderstaande statistiek blijkt, dat de cijfers van Nederland, die zich sedert 1933-'34 in neergaande lijn hebben bewogen, thans in overeenstemming met de alom verbeterde conjunctuur, wederom een herstel aantoonen.

De aanvoeren en afleveringen bedroegen in balen (volgens Laneuville):

	AANVOEREN.			AFLEVERINGEN.		
	1935-'36	1934-'35	1933-'34	1935-'36	1934-'35	1933-'34
Nederland	1.639.000	1.401.000	2.273.000	1.641.000	1.456.000	2.122.000
Engeland	266.000	303.000	436.000	331.000	313.000	420.000
Hamburg	2.560.000	1.887.000	2.429.000	2.513.000	1.948.000	2.227.000
Bremen	666.000	690.000	758.000	679.000	725.000	675.000
Antwerpen	680.000	446.000	679.000	610.000	516.000	545.000
Havre	3.016.000	2.172.000	2.855.000	2.523.000	2.379.000	2.503.000
Bordeaux	100.000	107.000	103.000	104.000	105.000	99.000
Marseille	611.000	461.000	540.000	589.000	461.000	524.000
Kopenhagen	275.000	289.000	283.000	277.000	293.000	273.000
Zweden	882.000	694.000	874.000	845.000	851.000	587.000
Genua	329.000	319.000	392.000	350.000	338.000	417.000
Triëst	252.000	232.000	368.000	325.000	260.000	429.000
Europa	11.276.000	9.001.000	11.990.000	10.787.000	9.645.000	10.821.000
Ver. Staten	13.503.000	11.349.000	11.879.000	13.160.000	11.563.000	12.091.000
Totaal	24.779.000	20.350.000	23.869.000	23.947.000	21.208.000	22.912.000

KOFFIE

Uit het jaarverslag van de Vereeniging v. d. Koffiehandel ontleenen wij het volgende:

Het jaar 1936 is voor den Nederlandschen Koffiehandel een veelbewogen tijdvak geweest, waarbij factoren, die met het artikel zelf nauwelijks of geen verband hielden, veelal een overwegende rol hebben gespeeld. Indien wij het prijsverloop — dat stellig eenige reden tot voldoening gaf — buiten beschouwing laten, dan dient geconstateerd te worden, dat de economische moeilijkheden, welke een vlotten handel in den weg stonden, eerder toe- dan afgenomen zijn.

Contingenteeringen, beperkende valuta-bepalingen en verdere belemmeringen waren aan de orde van den dag. Hierbij dient in het oog te worden gehouden, dat het artikel koffie in de allereerste plaats haar belangrijkheid voor de Nederlandsche markt aan den transitohandel ontleent. Geen enkel ander land in Europa kan — en zulks is, zij het ook ten koste van zéér vele opofferingen, gelukkig nog steeds het geval — op zulk een omvangrijken koffiewederuitvoer bogen, als Nederland. Dat deze uitvoer echter allengs aan beteekenis heeft ingeboet, is een onbetwistbaar feit en het is spijtig te moeten vaststellen, dat de verschillende wegen, welke het artikel naar den buitenlandschen consument voeren, meer en meer den Nederlandschen handel en onze havens onberoerd laten.

Geeft het bovenstaande dus geen redenen tot optimistische beschouwingen, anderzijds dient te worden vermeld, dat men wat meer vertrouwen stelde in het artikel in het algemeen, zoodat de ondertoon van de markt gedurende het afgeloopen jaar doorgaans niet ongunstig was. De statistische positie van het artikel kan hiertoe overigens weinig aanleiding hebben gegeven. Deze is immers verre van bemoedigend; Brazilië zag zich nog steeds voor de uiterst moeilijke taak geplaatst om, door het nemen van drastische maatregelen, aan de bestaande overproductie het hoofd te bieden. De vastberadenheid, waarmede hierbij te werk wordt gegaan, zoomede het feit, dat andere Zuid- en Centraal-Amerikaansche koffie-produceerende landen niet ongeneigd bleken Brazilië de helpende hand te reiken, gaf velen aanleiding de toekomst wat rooskleuriger in te zien, alsook om bij het aangaan van nieuwe engagementen wat minder terughoudendheid te betrachten.

Dat deze toestand nochtans vele gevaren in zich bergt, kan niet worden ontkend, althans men dient in het oog te houden, dat zoolang het „kwaad" niet in den wortel wordt aangetast, m.a.w. niet wordt overgegaan tot productie-beperking, overdreven verwachtingen omtrent het prijsverloop in de naaste toekomst niet gewettigd schijnen.

Het invoeren en later weer prijsgeven van een crisisheffing op koffie en niet in de laatste plaats het instellen van een goud-embargo, zijn op het prijspeil van het artikel van grooten invloed geweest. Over het algemeen kan worden gezegd, dat deze onvoorziene gebeurtenissen onze markt weliswaar bij tijd en wijle levendiger aanzien gaven, doch anderzijds, dat de moeilijkheden, die de handel hierbij kreeg te overwinnen, zeer groot waren.

Wat onzen handel betreft, hieronder begrepen de zaken, die door Nederlandsche firma's worden gedaan voor rechtstreeksche verscheping van uit de productielanden naar nagenoeg alle koffie-invoerende landen van de wereld, zoo mogen wij wel verwachten, dat eenige verdere opleving kan worden te gemoet gezien.

De schatting van den export gedurende 1935-'36, schatting van den export 1936-'37 en schatting van de oogsten 1936-'37 (herleid tot balen van 60 K.G.) na aftrek van het verbruik in de productielanden is als volgt (in duizenden):

	Schatting Export 1935-'36	Schatting Export 1936-'37	Schatting Oogsten 1936-'37
Santos	10.558	10.000	15.500
Overig Brazilië	5.307	5.000	6.000
Nederl. Oost-Indië	1.350	1.300	1.750
Suriname en Demerara	50	50	50
Columbia	3.800	3.500	3.500
Venezuela	1.000	1.000	1.000
Guatemala	870	780	780
Salvador	730	900	900
Haiti en San Domingo	600	500	500
Mexico	700	700	700
Costa-Rica	400	450	450
Britsch-Indië	150	150	150
Jamaica, Ecuador en Honduras	325	325	350
Nicaragua	275	250	250
Afrika en overige landen	1.700	2.000	2.000
Totaal	27.815	26.905	33.880

Resumeerende, kan men constateeren, dat het jaar 1936 zeer moeilijk voor den Nederlandschen koffiehandel is geweest, doch, in tegenstelling met de voorafgaande jaren, niet ongunstig kan genoemd worden.

(Laneuville - Jaarversl. Ver. v. d. Koffiehandel)

(V. b. 2205 C.; Nederland 2484 D.; Positie 1643 G.)

A. **AMSTERDAM. — Nieuwjaarsrede van den voorzitter van de Kamer van Koophandel. —**
In de op 4 Jan. '37 gehouden vergadering van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam heeft de voorzitter, de heer Gottfr. H. Crone, zijn traditioneele nieuwjaarsrede uitgesproken, waaraan de volgende bijzonderheden zijn ontleend:
Spr. wees er o.a. op, dat het economisch herstel in de wereld zich voortzette en ook Nederland thans binnen den kring van deze conjunctureele opleving getrokken werd. De verbetering draagt echter nog in veel opzichten het stempel der kunstmatigheid en dus van innerlijke zwakte.
Ook het thans achter ons liggende jaar bracht voor Amsterdam nog geen beslissende wending ten goede. Vooral tijdens de eerste drie kwartalen waren de aanwijzingen van een kentering schaarsch. Daarna kwam er wel wat meer teekening, doch aangaande den blijvenden aard van de oplevingsverschijnselen, die na het loslaten van den gouden standaard konden worden opgemerkt, valt nog weinig te zeggen. Er is met dat al ook in Amsterdam weer meer hoop op de toekomst gekomen. Het Amsterdamsche bedrijfsleven staat gereed om het zijne tot den wederopbouw der welvaart binnen onze stad bij te dragen. Hoezeer deze welvaart door de economische crisis werd aangetast, blijkt onder meer uit de uitkomsten der Gemeentefondsbelasting. Het gemiddelde inkomen van de aangeslagenen daalde van *f* 2316 tot *f* 2034. Het gemiddelde werkloozental was in alle Amsterdamsche bedrijven grooter dan in 1935, het maandelijksche gemiddelde steeg van 53.994 in 1935 tot 58.199 in 1936.
Met instemming maakte de voorzitter der Kamer van Koophandel gewag van de voorgenomen versterking van het contact van de gemeentelijke bedrijven met het Amsterdamsche bedrijfsleven. Uitvoerig behandelde spr. de geldelijke positie der gemeente.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 1636 D.; Kamer v. Koophandel 2293 B.)**

B. **ROTTERDAM. — Nieuwjaarsrede van den burgemeester. —**
In de nieuwjaarsrede, welke de burgemeester van Rotterdam, de heer P. Droogleever Fortuyn, in den Raad heeft uitgesproken, kon hij een zeker optimisme niet ongerechtvaardigd achten voor Rotterdam. Het aantal werkloozen toont voor het eerst sedert eenige jaren een daling van bijna 1200 aan het einde van 1936. Voor de haven was 1936, ondanks ingetreden verbetering, nog een tijd van moeilijkheden, maar er is hoop. Het aantal zeeschepen was 1500 hooger, de scheepstonnage 2½ millioen netto register ton, de goederenhoeveelheid bijna vijf millioen gewichtstonnen meer.
Wat het stukgoederenverkeer betreft, kon Rotterdam zijn positie in 1936 niet verbeteren. Bovendien is zijn oude plaats als vooraanstaande erts- en kolenhaven nog steeds ernstig aangetast. (N. R. Crt.)

13 JANUARI 1937

C. **NEDERLAND. — Radio. — Kathodestraal-Oscillograaf. - Meetinstrument voor trillingen. —**
Naar het Persbureau „Industria" mededeelt, is bij Philips te Eindhoven een electro-optisch instrument vervaardigd, de kathodestraal-oscillograaf, waarmede het mogelijk is niet alleen ingewikkelde electrische trillingsverschijnselen op het eerste gezicht te identificeeren, maar ook acoutische, optische en mechanische trillingen te bestudeeren of ze door middel van een foto of film van het oscillogram vast te leggen. Volgens de mededeeling zal het instrument zoowel bruikbaar zijn op het gebied van de radio- en aanverwante technieken als bij mechanische onderzoekingen van motoren, machines, de trilling van gebouwen, bruggen, spoorstaven; voor het testen van geluidsinstrumenten, het meten van uiterst korte tijdsverloopen en zoo meer.
De kathodestraalbuis, welke men in het belang van de televisie heeft verbeterd, zoodat zij bruikbaar werd voor het zichtbaar maken van de draadloos overgebrachte beelden, bleek ook voor de vervaardiging van het nieuwe meetinstrument, dat voor verschillende doeleinden toepassing kan vinden, dienst te kunnen doen. (Persbureau Industria)
(V. b. Radio 2551 D.; Kathodestraalbuizen 1694 A.)

D. **NEDERLAND. — Vreemdelingen. - Vergunning voor beroepen of bedrijven beperkt tot physieke personen. —**
De regeering heeft het beginsel van het wetsontwerp tot regeling van het zelfstandig uitoefenen van beroepen en bedrijven door vreemdelingen in dier voege gewijzigd, dat alleen physieke personen (dus niet vennootschappen e.d.) verplicht zullen zijn, zich van een vergunning te voorzien alvorens hun werkzaamheden te kunnen verrichten. Voorts wordt voorgesteld, dat ook voor vreemdelingen, die een bestuursfunctie vervullen bij een hier te lande gevestigden rechtspersoon, welke een beroep of bedrijf uitoefent, een vergunning voorgeschreven zal zijn.
Deze wijzigingen zijn aangebracht bij een nota van wijziging, welke de op 5 Jan. '37 bij de Tweede Kamer ingediende Memorie van Antwoord vergezelt.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 2334 E.)**

E. **SCHAKEN. — Nationaal schaakgebouw te Amsterdam. —**
Dezer dagen is te Amsterdam „Het Amsterdamsche Schaakhuis" officieel geopend. Nadat 's-Gravenhage reeds een aantal jaren door de stichting „Het Nationaal Schaakgebouw" in het bezit van een eigen home was gekomen, is nu Amsterdam gevolgd, dank zij de samenwerking tusschen de twee grootste vereenigingen, het V.A.S. en de A.S.C.
De stichting „Het Amsterdamsche Schaakhuis", Pl. Franschelaan 14, is het resultaat van deze samenwerking geworden. (Alg. Handelsblad)

F. **MR. J. H. TELDERS OVERLEDEN. —**
Op 7 Januari '37 is te 's-Gravenhage in den ouderdom van 60 jaar overleden mr. J. H. Telders, oudlands-advocaat en ouddeken van de orde van advocaten bij den Hoogen Raad der Nederlanden.
Jean Henri Telders is 4 Februari 1876 te Gorinchem geboren. Nauwelijks gepromoveerd, werd de jonge doctor beëedigd als advocaat en procureur bij den Hoogen Raad. Hij werd verbonden aan het kantoor van mr. W. Thorbecke, een van de bekwaamste advocaten uit die dagen en destijds landsadvocaat. Al spoedig werd mr. Telders plaatsvervangend landsadvocaat en toen mr. Thorbecke in 1917 kwam te overlijden, volgde mr. Telders hem als landsadvocaat op.
Gedurende 19 jaar heeft mr. Telders dit ambt uitgeoefend en bovendien een zeer drukke particuliere practijk gehad. (Het Vaderland)

G. **WERELDBEWAPENING. — Duitsch economisch rapport. —**
In 1936 heeft de wereld voor bewapening, naar het bureau voor bestudeering van den economischen toestand in zijn driemaandelijksch rapport raamt, een bedrag van 35 milliard mark besteed, tegen slechts 10 milliard in 1913 en respectievelijk 15 en 16 milliard mark in de jaren 1928 en 1929.
Tijdens den geheelen wereldoorlog en in de periode 1925 tot 1929 vormden de bewapeningen niet meer dan 4% van de totale industrieele productie. In 1936 was dit percentage tot 11 gestegen.
Het rapport geeft vervolgens een opsomming van de bedragen, waarmede de bewapeningsuitgaven in de onderscheiden landen toegenomen zijn.
Wat het Duitsche rijk betreft wordt slechts opgemerkt, dat het zich in een uitzonderingspositie bevindt, aangezien het door het verdrag van Versailles in een minderwaardige positie gebracht was, zoodat het zich genoodzaakt zag zijn bewapeningen op het-

zelfde peil als dat der omringende staten te brengen. Op basis van de bewapeningsuitgaven van Frankrijk zou Duitschland, aldus het rapport, het recht gehad hebben tusschen 1920 en 1934 een som van 20 milliard mark aan zijn bewapeningen te besteden. Aan het hoofd der lijst plaatst het rapport de Sovjet-Unie, die tusschen 1928 en 1936 haar militaire uitgaven verzestienvoudigd heeft.
Voor Frankrijk wordt de stijging in de bewapeningsuitgaven op 56%, voor Groot-Brittannië op 39% en voor de Vereenigde Staten op 38% aangegeven. Op basis van het nationaal inkomen zijn de bewapeningsuitgaven sinds 1928 tot het twee- à drievoudige gestegen. Het hoogst zijn zij in verhouding in Rusland, waar zij 12½% van het nationaal inkomen bedragen, het laagst in de Vereenigde Staten, waar zij slechts 1½% van het nationaal inkomen vormen. Ten slotte raamt het rapport, dat de productie van oorlogsmaterieel in de komende drie jaar tot 15% à 20% van de totale industrieele productie zal stijgen. (Völkischer Beobachter)

(Vor. ber. Bewapening 2593 D.; Uitgaven 1756 F.)

A. **FILMKUNST. — Nederlandsche Films. - „Klokslag Twaalf". - „Op een avond in Mei". —**
De Nederlandsch spekende film „Klokslag Twaalf", die door de France-Europe-Film in Parijs werd vervaardigd en door het Amsterdamsche kantoor van deze firma in ons land wordt uitgebracht, beleefde op 5 November '36 de première.
Het scenario is van Alfred Machard en werd voor de Nederlandsche versie bewerkt door Sam Waagenaar en Louis de Bree.
Regie: Leo Joannon; muziek: Jean Wiener; productie-leiding: Jean Rossi; hoofdrollen: Fientje de la Mar, Louis de Bree, Annie van Duin, Mien Duymaer van Twist, Johan Elsensohn, Oscar Tourniaire, Elias van Praag, Cor Hermus, John Gobau, Coen Hissink en Chris Baay.
In verband met de hooge kosten, die aan het maken van een zuiver Nederlandsche film verbonden zijn, en het kleine taalgebied, waarin deze vertoond kan worden, zijn reeds eerder films in het buitenland als versie van een voor dat land gemaakte film vervaardigd („De 4 Mullers", „Fientje Peters - Poste Restante" en „'t Was 1 April").
„Klokslag Twaalf" is de eerste van een serie films, die op deze wijze in Parijs gemaakt zullen worden. Men gaat uit van een Fransch scenario en de hoofdzaak is het maken van een Fransche film, die in het veel grootere taalgebied vrijwel geheel de kosten kan opbrengen. Daarnaast wordt, met behulp van de voor deze film geëngageerde technische- en productie-staf en gebruik makende van de reeds in het studio gebouwde decors, dezelfde film in de Nederlandsche taal door spelers uit ons land gespeeld. Hierdoor worden de aanmaakkosten van de voor Nederland bestemde film belangrijk minder, dan het geval zou zijn, als deze in ons land zonder versie in een tweede taal opgenomen werd.
„Op een avond in Mei". — Op 11 Dec. '36 vond de première plaats van de Nederlandsche film „Op een avond in Mei", opgenomen in Loet C. Barnstijn's filmstad en uitgebracht door de firma Croeze & Bosman.
Muziek naar motieven van Johan Strauss, bewerkt door Willy Buchbinder. Regie: Jaap Speijer. Fotografie: Akos Farkas. Hoofdrollen: Johan Elsensohn, Cissy van Bennekom, Adolphe Engers, Henk Speijer, Marie van Westerhoven, Minny Erfman en Henry de Vries. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Nederl. Films 2527 D.)

14 JANUARI 1937

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Het Prinselijk Huwelijk. —**
Bij den aanvang van het gala-diner, dat op 7 Jan. '37 ter eere van het Prinselijk Huwelijk ten paleize door den gouverneur-generaal aan vele hoofdambtenaren, officieren en verdere genoodigden werd aangeboden, stelde de gouverneur-generaal een dronk in op H. M. de Koningin en op het Prinselijk echtpaar, waarop alle aanwezigen het Wilhelmus uit volle borst meezongen. Na afloop van het diner onderhielden de gouverneur-generaal en mevrouw Starkenborgh zich nog geruimen tijd met de gasten. Den geheelen avond heerschte er een zeer geanimeerde stemming.
Bij de feestviering was te Batavia allereerst het woord aan de jeugd. Veertigduizend leerlingen van lagere scholen maakten een stadwandeling en vulden de straten met een vroolijke en kleurige menigte.
Te tien uur werden op verschillende punten in de stad Juliana-boomen geplant, waarbij luide hoera's op het welzijn van het bruidspaar werden uitgebracht.
Een aardige noot in het programma vormde het in de lucht loslaten van honderden ballonnetjes op het moment waarop de boomen in den grond werden geplant.
Hoezeer ook de inlandsche bevolking met het feest medeleeft, blijkt uit de tallooze eerepoorten over geheel Java voor inlandsche woningen en bij toegangen van kampongs aan de groote wegen opgericht.
Te Madioen werd onder groote belangstelling van de burgerij en in aanwezigheid van alle ambtenaren van het B.B., op het voorerf van het raadhuis een Juliana-fontein onthuld.
Medan, de hoofdplaats van de oostkust van Sumatra, was op schitterende wijze geïllumineerd. Aan den optocht naar het huis van den resident nam geheel Medan en de omgeving deel. Alle rassen en standen waren in dezen stoet opgesteld. Namens de burgerij verzocht de burgemeester het hoofd van het plaatselijk bestuur hulde te willen overbrengen aan het bruidspaar.
In dezen optocht liepen duizend fakkeldragers en negen muziekcorpsen luisterden onder vroolijke marschen den stoet op.
Ook te Padang maakte de illuminatie een imposanten indruk. Helaas viel hier op dien dag veel regen. Straten waren versierd en gouvernementsgebouwen en kantoren passend gedecoreerd en geïllumineerd. Ook van de versiering van winkels en particuliere woningen was veel werk gemaakt.
Te zeven uur in den morgen defileerden de troepen, hetgeen door de autoriteiten en veel publiek werd aanschouwd. Verder werden diensten gehouden in diverse kerken, waarna feestelijkheden van verschillenden aard werden afgewerkt.
Van Madoera meldt men, dat hier het feest alom werd gevierd, overal hingen vlaggen. Te Soemenep en te Bankalan waren veel versieringen en eerepoorten aangebracht en in Pamekasan prijkten de woning van den resident, de kaboepaten, de woning van den regent en de kazerne van de barisan-troepen in feestelijke verlichting. Een optocht van voertuigen is gehouden, waaraan de bevolking in groote mate deelnam. In den morgen vingen de feestelijkheden aan met een militairen marsch, waarna sportfeesten voor de scholen werden gehouden. Helaas was ook hier de regen spelbreker, zoodat de sportfeesten en andere feestelijkheden die zouden worden afgewerkt, zijn afgelast.
Ook te Semarang en te Soerabaja was een zeer uitgebreid feestprogramma opgesteld. In eerstgenoemde plaats dreigde voortdurend regen, doch gelukkig bleef het droog, zoodat ieder in groote opgewektheid aan de vreugde deelnam.
Ook te Bandoeng zijn op uitgebreide schaal Oranjefeesten gehouden.
Te Tjimahi verliepen alle feestelijkheden geheel volgens het programma, daar alles door goed weer werd begunstigd. Te Bandoeng waren overal eerepoorten opgericht en illuminaties en versieringen aangebracht. Er heerschte een ontzettende drukte en de politie had handen vol werk. Een troepenrevue trok enorme publieke belangstelling en de diensten, in de verschillende kerken opgedragen, werden door talloozen bijgewoond. (Aneta)

(Vor. ber. Huwelijk Prinselijk Paar 2605-2620; Dankbetuigingen 2626 B.)

C. **PALESTINA. — Britsche Koninklijke Commissie. - Arabische eischen. —**
De Moefti van Jeruzalem heeft op 12 Jan. '37 voor het eerst voor de Britsche Koninklijke Commissie, die een onderzoek in Palestina instelt, het standpunt der Arabieren uiteengezet. De meeste leden van het Arabische hooge comité hadden plaats genomen op de getuigenbanken.
In zijn betoog verklaarde de Moefti, dat de Arabieren het doel nastreven, de nationale onafhankelijkheid van Palestina te verkrijgen. Zijn eischen kwamen neer op de volgende drie punten:

1. De poging om van Palestina een Joodsch nationale tehuis te maken moet worden opgegeven.
2. De Joodsche immigratie en de aankoop van terreinen door Joden moeten worden stopgezet.
3. Het huidige mandaat over Palestina moet verdwijnen en plaats maken voor een verdrag tusschen Engeland en de Arabieren.

De Moefti zeide tenslotte nog, dat hij vreesde, dat de Joden de beroemde Moskee van Omar zouden willen vernietigen en op de plaats daarvan den ouden tempel weer willen opbouwen. (Times) **(2548 E.)**

A. JAN PIETERSZOON COEN. — 1587—8 Januari 1937. —

De nationale feesten van 7 Januari hebben eenigszins op den achtergrond gedreven de herinnering aan den geboortedatum van den grooten Nederlander, die 350 jaar geleden geboren werd, Jan Pieterszoon Coen. Hij was de stichter van Batavia en wij zien in hem den grondlegger van ons groote koloniale rijk.

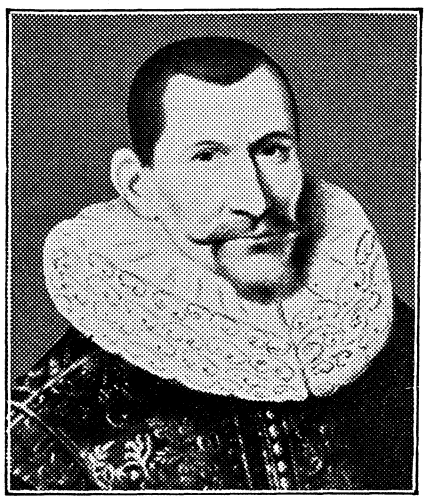

Jan Pieterszoon Coen.

In tegenwoordigheid van een detachement van land- en zeemacht, van alle leden van den Raad van Indië, en van vele hooge autoriteiten, overhandigde op 8 Januari, Coen's geboortedag, de president van de Javasche Bank, mr. dr. Buttingha Wichers, te Batavia, aan de directie van het Koninklijk Bataviaasch Genootschap de som van *f* 60.000, welke bestemd is voor den aankoop van het perceel, waarin het graf van Coen zich bevindt.

De gouverneur-generaal van Nederlandsch Oost-Indië legde op dezen dag een krans aan den voet van het monument voor J. P. Coen aan het Waterlooplein, voor het gebouw van het departement van Financiën. (Aneta - Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2584 E.)**

15 JANUARI 1937

B. VEREENIGDE STATEN. — Bewindsapparaat wordt herzien. —

President Roosevelt heeft bij het Congres aanbevelingen ingediend tot algeheele reorganisatie van de departementale diensten, waardoor de arbeid van den president aanzienlijk vereenvoudigd wordt. Er komen twee nieuwe ministers en zes assistenten, die een gedeelte van Roosevelt's werk zullen overnemen. Door de moderniseering en reorganisatie der diensten zal dertig millioen dollar bezuinigd worden.

Voorts zal afgeschaft worden, dat ambtenaren uit politieke overweging zullen worden benoemd.

(New York Herald Tribune, Parijs)

C. NEDERLAND. — Goudclausule Koninklijke Petroleum Maatschappij. —

Het Gerechtshof heeft 11 Jan. '37 arrest gewezen in de procedure tusschen de Ver. v. d. Effectenhandel te Amsterdam en de Koninklijke, waarin de Vereeniging uitbetaling op goudbasis eischt van de 4% dollarleening 1930 der Koninklijke.

De Haagsche Rechtbank had de vordering van de Vereeniging voor den Effectenhandel toegewezen.

Het Gerechtshof heeft vervolgens de Vereeniging niet-ontvankelijk in haar eisch verklaard, van welke uitspraak appellante in cassatie ging.

De Hooge Raad verwees de zaak terug naar het Haagsche Gerechtshof, dat in zijn uitspraak van 11 Jan. '37 het vonnis van de rechtbank heeft bevestigd.

(Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. 2363 C.; Kon. Petr. Mij. 2509 A.)

D. KALI. — Het wereldverbruik. —

In de buitengewone algemeene vergadering van de Kali Mij. St. Therese te Mulhouse (Elzas) werd een overzicht gegeven van het wereldverbruik van kali. Volgens opgave van den directeur-generaal dezer mij. bedroeg het kaliverbruik voor landbouwdoeleinden, met uitzondering van Frankrijk en Duitschland in 1926-'27 665.000 ton, in 1927-'28 760.000 ton, in 1928-'29 870.000 ton, in 1929-'30 870.000 ton, in 1930-'31 530.000 ton, in 1933-'34 825.000 ton, in 1934-'35 1 millioen ton en in 1935-'36 ongeveer eveneens 1 mill. ton. Terwijl Nederland per H.A. ongeveer 27 K.G. zuivere kali gebruikt en België 18 K.G., gebruikt Frankrijk slechts 5 K.G. (Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Kali 463 G.)

E. NEDERLAND. — Maaltijd ter eere van de Indische gasten door de regeering aangeboden. —

De minister van staat, voorzitter van den ministerraad, heeft op 11 Jan. '37 in de Ridderzaal pl.m. honderd genoodigden verzameld aan een maaltijd, mede ter eere van de delegaties der zelfbesturen uit Nederl.-Indië, die in verband met het Prinselijk huwelijk hier te lande verblijven en die voltallig aanwezig waren.

Tot de genoodigden behoorden de leden van het kabinet, de ministers van staat, de voorzitters der beide Kamers der Staten-Generaal, de vice-president van den Raad van State en de leden Hasselman en Rutgers, de oud-gouverneur-generaal van Nederl.-Indië van Limburg Stirum en de Jonge, de oud-ministers van Koloniën de Graeff en Welter, dr. Meyer Ranneft, oud-vice-president van den Raad van Ned.-Indië.

Rede van Dr. H. Colijn. — Bij den aanvang van den maaltijd stelde minister Colijn een dronk in op het Koninklijk Huis.

Later op den avond hield Z.Exc. een redevoering, waarin hij alle aanwezigen namens de regeering toesprak en in het bijzonder Z.H. Pangeran Adipati Ario Mangkoe Nagoro.

„Gij hebt", aldus de minister, „thans aan uw zoo lang reeds gekoesterden wensch gevolg kunnen geven om, vergezeld van uw gemalin en uwe dochter, als hoofd van Uw Huis in persoon Hare Majesteit de Koningin hulde te betuigen.

Maar in niet mindere mate geldt mijn welkomstgroet u, leden der depuaties van Zijne vorstelijke hoogheid den Soesoehoenan van Soerakarta, Hunne hoogheden den sultan van Jogjakarta, het hoofd van het Pakoe Alamsche huis en den sultan van Langkat en van den zelfbestuurder van Koealoe-Ledong.

De regeering waardeert ten zeerste uwe aanwezigheid hier te lande gedurende de nationale plechtigheden en feestelijkheden, waarin het Koninklijk Huis zoo nauw is betrokken.

Uit verre landen van tropenweelde en zonneschijn zijt Gij, landgenooten, in dit gure jaargetijde hierheen gekomen om, hetzij in eigen naam, hetzij uit naam van uw vorstelijke lastgevers, geschenken aan te bieden aan het hooge bruidspaar, dat onlangs in den echt is verbonden, maar ook om getuigenis af te leggen van uw aller onwankelbare trouw aan Uwe hooge souvereine en van Uwe innige verknochtheid aan het Koninklijk Huis.

Namens de regeering dank ik u voor de door u betoonde, zoo bijzondere belangstelling, welke getuigenis aflegt van uw diep gevoelde loyaliteit.

Ongetwijfeld hebt gij allen het als een groot en onvergetelijk voorrecht beschouwd deze hoogtijdagen hier te lande te hebben kunnen medemaken; dagen, waarop de jubelende bevolking van gansch het Koninkrijk der Nederlanden, ongeacht de groote verscheidenheid in aard en wezen, zich spontaan als geestelijke eenheid heeft vertoond, zich gelukkig prijzend onder de regeering van H.M. de Koningin.

Ook gij, Inheemsche landsgrooten van overzeesch Nederland, hebt, door te komen getuigen van het hartelijk medeleven van uwe landgenooten, vorsten, hoofden en volk, in de heuglijke nationale gebeurtenis dezer dagen, uwerzijds op treffende wijze uiting gegeven aan de rijkseenheidsgedachte, welke in de breede massa van zoovele millioenen levend is.

Ik geloof, dat ik uit ons aller naam spreek wanneer ik — zij het ook bij overvloede — u de verzekering geef, dat wij bewoners van Europeesch Nederland evenzeer met U en Uwe landgenooten ginds medeleven in lief en leed; voorts dat wij, die vanavond met u aan dezen disch vereenigd zijn, meermalen in gedachten bij u zullen verwijlen, wanneer gij temidden van de Uwen zult zijn teruggekeerd.

Z.Exc. verzocht den dank der regeering ook over te brengen aan de vorsten, die delegaties naar Nederland hadden afge-

vaardigd, en sprak den wensch uit, dat het verblijf der Indische gasten hun blijdschap mocht hebben opgeleverd.
Minister Colijn gewaagde nog van den nood der tijden die een tijdlang tot stilstand had gedwongen, waardoor de taak in Indië moest worden ingeperkt. Maar thans licht het achter de donkere wolken en wij zullen de tijdelijk onderbroken taak met kracht voortzetten."
Tenslotte stelde de minister een dronk in op de Indische gasten en de prosperiteit van Indië, de parel aan de kroon van het Koninkrijk.

Antwoord van de Indische gasten. — Deze dronk werd beantwoord door Z.H. den Mangkoe Nagoro, die in enkele woorden uitdrukking gaf aan de gevoelens van dankbaarheid en erkentelijkheid welke hem en zijn gemalin in deze dagen vervuld hadden. Dankbaar voor de warme hartelijkheid en voor de zorg, welke hem van alle kanten zijn ten deel gevallen, erkentelijk voor het thans beleefde begrip omtrent de saamhoorigheid en de eenheid van allen die leven — en hier bezigde spr. een Javaansch zinnebeeld — „In de boomschaduw" van het Koninklijk huis van Oranje-Nassau.
Met een: Lang leve de Koningin, lang leve het Prinselijk bruidspaar, eindigde spreker zijn korte rede.
Daarna heeft het woord gevoerd Pangeran Ario Soerjohamidjojo die namens den Soesoehoenan van Soerakarta verzekerde, dat de vereerende uitnoodiging een diepen indruk op zijne delegatie had gemaakt.
Onder teekenen van bijval stelde spr. een dronk in op de Nederlandsche regeering.
Nadat Pangeran Ario Soerjohamidjojo in welgekozen bewoordingen namens den sultan van Djokja had dankgezegd voor de Nederlandsche sympathie en gastvrijheid, stelde deze een dronk in op den minister-president.
Daarna voerde nog het woord Pangeran Ario Praboe Soeriodilogo namens Prins Pakoe Alam VII, die zeide dat het hem verheugde het Nederlandsche volk in eigen land te hebben kunnen ontmoeten en hebben leeren kennen. Het zoo bekend staande koele volk heeft zich in deze dagen ontpopt als een volk met een warm kloppend hart.
Het zou — volgens spr. — voor hem niet mogelijk zijn geweest om van een kort verblijf een maximum profijt te trekken, indien hij de medewerking van de Nederlanders zou hebben moeten missen.
Spr. dankte dr. Colijn, als hoofd der regeering en ieder die hem behulpzaam is geweest voor de betoonde gastvrijheid en ondervonden hartelijkheid.
Namens de delegatie van den sultan van Langkat bracht Tengkoe Kamil dank aan minister Colijn voor de vriendelijke woorden door dezen tot de Indische delegaties gericht en voor de vele zorgen en moeite door de regeering genomen om de delegaties met raad en daad bij te staan. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Huwelijk Prinselijk Paar 2605-2620; Dr. H. Colijn 2625 G.)

A. NEDERLAND. — Handelsbalans 1936. —

Blijkens mededeeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek, bedroeg de waarde van den Nederlandschen invoer (zonder goud en zilver) in December '36 *f* 114 (v.m. *f* 101, v. j. *f* 73) millioen en die van den uitvoer *f* 79 (v.m. *f* 77, v. j. *f* 52) millioen.
De waarde van den invoer (zonder goud en zilver) beliep over 1936 *f* 1.017 (v. j. *f* 936) millioen, die van den uitvoer *f* 745 (v. j. *f* 675) millioen.
Het percentage van den invoer, gedekt door den uitvoer, beliep in December '36 69,6% (v. m. 76,6%, v. j. 71,2%) en bedroeg voor het geheele jaar 1936 73,3% (v. j. 72,1%).

	(In millioenen guldens) Invoer		Uitvoer		% v. d. invoer gedekt door uitvoer	
	1935	1936	1935	1936	1935	1936
Januari . .	76	79	55	50	71.9	63.6
Februari . .	70	74	51	50	72.4	68
Maart . . .	80	79	54	55	67.9	69.3
April . . .	78	81	50	57	64.1	70.7
Mei	78	76	58	53	74.3	69.3
Juni	73	77	51	53	69.5	68.9
Juli	76	80	54	60	70.9	74.9
Augustus . .	76	82	61	64	80.6	77.3
September . .	76	82	59	72	78.2	87.7
October . .	94	92	70	75	74	81.6
November . .	86	101	60	77	70.4	76.6
December . .	73	114	52	79	71.2	69.6
Totaal . . .	936	1017	675	745	72.1	73.3

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2497 A.)**

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Wijziging der Indische Tariefwet. —

Bij den Volksraad is op 13 Jan. '37 ingediend een ontwerp-ordonnantie tot wijziging en aanvulling van de Indische tariefwet en van het tarief van invoerrechten, met buiten-werking-stelling van artikel 16 van de Indische comptabiliteitswet.
In de Memorie van Toelichting is o.a. vermeld, dat de voortschrijdende industrialisatie in Ned.-Indië behoeften doet gevoelen aan verruiming van den vrijdom van invoerrechten op korten termijn en tevens aan de herziening, c.q. afschaffing, van sommige invoerrechten. Vrijstelling of teruggave van invoerrechten kan verleend worden voor materialen e.d. voor de vervaardiging van goederen, welke worden uitgevoerd uit die gedeelten van Ned.-Indië, waar in- en uitvoerrechten worden geheven. Dit is van belang voor de hier te lande werkende exportindustrieën. (Aneta)

(Vor. ber. Invoerrechten 2502 B.; Uitvoerrechten 2555 B.)

16 JANUARI 1937

C. SPAANSCH-MAROKKO. — Duitsche penetratie. - Een relaas van de „Times". —

De correspondent van de „Times" te Tanger meldt, dat de publicatie, op een geschikt oogenblik, van de Duitsche en Fransche verklaringen wel in staat is de bezorgdheid te kalmeeren, welke door de recente bewijzen van Duitsche penetratie in Spaansch Marokko was gewekt.
Men kan thans hopen, dat de door Frankrijk en anderen bewezen vastbeslotenheid, om zich te verzetten tegen de schending van de conventie van 1912, goed zal worden begrepen en dat zij, die zich misschien voorbereiden haar te schenden, een einde zullen maken aan hun activiteit, eer het te laat zal zijn.
Reeds nu bestaat er geen twijfel, vervolgt de „Times"-correspondent, dat de Spaansche nationalisten en hun Duitsche raadgevers den geest der conventie overtreden, indien nog niet openlijk dan wel naar de letter. De economische exploitatie der Spaansche zone ten bate van Duitschland neemt reeds aanzienlijke afmetingen aan en schijnt nog toe te nemen.

Er werden voorbereidingen getroffen, welke, indien zij voltooid zullen zijn, het mogelijk zouden maken, 20.000 man troepen te ontvangen. Het blijkt evenwel nog niet, of thans een groote strijdmacht in de zone aanwezig is en het is te hopen, dat men hier slechts met een voorzorgsmaatregel te doen heeft.
In de buurt van Ceuta schijnen voorbereidende werkzaamheden voor versterkingen te zijn uitgevoerd. Men heeft het bewijs van geheimzinnige activiteit aan de kust ten Oosten van Melilla. Sinds eenige weken kruisen Duitsche oorlogsschepen voortdurend voor de Marokkaansche kusten.
Te Bessora werden tegelijkertijd zeven Duitsche oorlogsschepen opgemerkt. Duitsche duikbooten hebben hun basis te Melilla. Naar men zegt, maken zij vaak tochten naar de Spaansche wateren. Het vliegveld van Melilla en de marineluchthaven zijn bij technici van de Duitsche luchtmacht in gebruik. Zij dienen voor Junkers- en Dornier-toestellen.
Men kan thans zeggen, dat Melilla een Duitsche stad is. Bijna al het Spaansche personeel is vertrokken.
Een andere vliegbasis werd georganiseerd te Tetoean, waar achttien Duitsche vliegtuigen op 6 Januari daalden. Men zegt, dat te Aralayi, bij Melilla, een schuilplaats voor watervliegtuigen wordt ingericht.
De correspondent beschrijft ten slotte de activiteit der Duitsche handelsschepen, die beladen met tanks en oorlogsmateriaal aankomen en vertrekken met delfstoffen uit de mijnen, welke door Duitsche ingenieurs worden bestuurd.
De „Times" spreekt dan nog over tal van Duitsche schepen, die een zeker aantal bezoekers aan land zetten en dezen niet allen weer aan boord terugnemen. (Times)

(Vor. ber. Spaansch-Marokko 1253 F.)

A. NEDERLAND. — Werkloosheid. - Overzicht over de jaren 1930 tot en met 1936. —

De directeur van den rijksdienst der werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling deelt mede, dat in de week van 21 tot en met 26 December 1936 het aantal leden van ingevolge het Werkloosheidsbesluit 1917 gesubsidieerde vereenigingen bedroeg 531.900 (waarvan 74.100 landarbeiders).

Van de verzekerden, niet behoorende tot de landarbeiders, waren de geheele week werkloos: in de verslagweek 21 tot en met 26 December 31.1 %; in de overeenkomstige week 1935 34.9 % en in de overeenkomstige week 1934 30.5 %.

Bij 1058 organen der openbare arbeidsbemiddeling stonden op 26 December 1936 in totaal 467.043 werkzoekenden ingeschreven, onder wie 443.479 mannen. Van deze werkzoekenden waren er 451.392 werkloos, onder wie 432.806 mannen.

Nevenstaande grafiek geeft een beeld van de werkloosheid (waarbij zij, die een gedeelte der week werkloos waren, voor een derde zijn medegerekend) volgens de persberichten over elk van de jaren 1930 tot en met 1936. In de jaren voor 1931 was het regel, dat van het midden van den zomer af de werkloosheid eerst langzaam, daarna geleidelijk sneller steeg (zie de lijn over 1930). De werkloosheid in 1931 vertoonde dit beeld eveneens, doch in de volgende jaren, toen de werkloosheid in haar geheel een steeds hooger peil bereikte, ondervond zij in mindere mate den invloed der jaargetijden. In 1936 heeft van Augustus af (toen de zomerwerkloosheid een ongekende hoogte bereikte) een licht verbetering in den algemeenen toestand tot gevolg gehad, dat de invloed van herfst- en winterseizoen grootendeels werd opgeheven, met het gevolg, dat de werkloosheid van October af minder was dan in 1935. Op het einde van het jaar stond zij ongeveer op het peil van de jaren 1934, 1933 en 1932.

(Vorig bericht Werkloosheid 2538 E.)

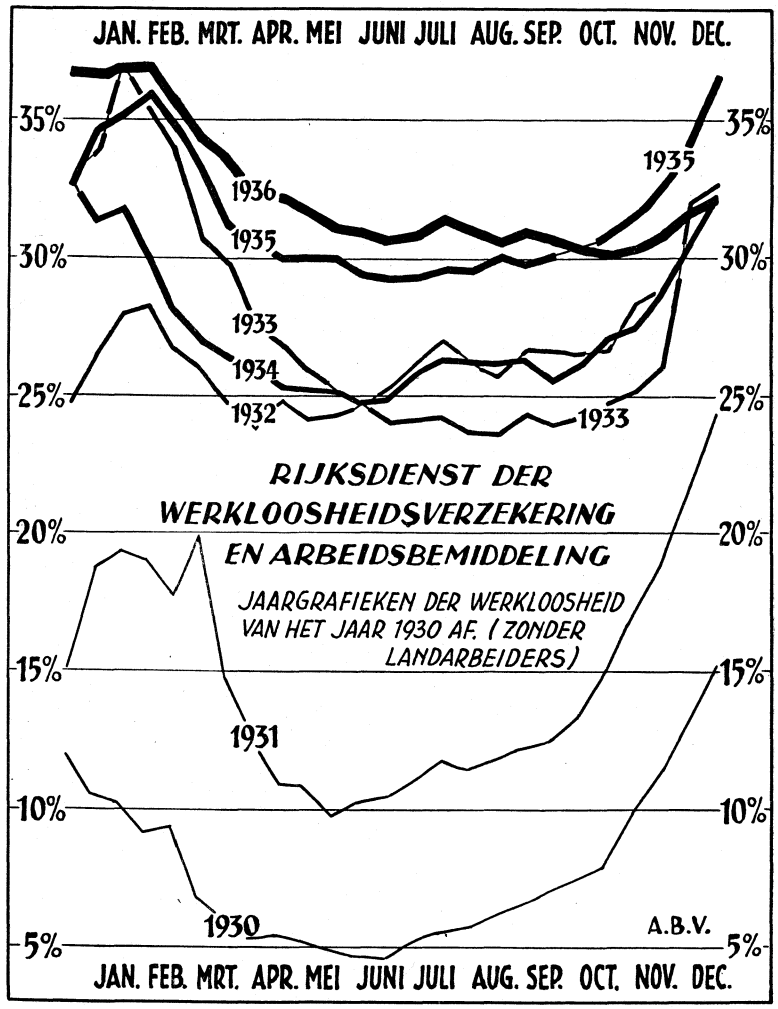

B. ENGELAND. — Minister Eden doet een beroep op samenwerking. - „Wij verkiezen boter boven kanonnen." —

Op een feestmaal van de Foreign Press Association in het Savoy-Hotel heeft minister Eden op 12 Jan. '37 een rede gehouden, waarin hij verschillende aspecten van den buitenlandschen toestand heeft besproken.

Ten aanzien van Spanje zeide hij, dat het aan de Spanjaarden moest worden overgelaten, welk regeeringsstelsel zij verkozen. Het ging niet aan eenig stelsel aan hen op te leggen en daarom zal Groot-Brittannië blijven arbeiden om inmenging door andere mogendheden tegen te gaan.

Eden was niet van meening, dat de uitkomst van den burgeroorlog onvermijdelijk een fascistische of communistische regeering zou moeten beteekenen, daar geen van deze twee regeeringsvormen in overeenstemming was met het Spaansche volkskarakter. Spanje zal een eigen, Spaansche regeeringsvorm aannemen en hoe minder de buitenlanders zich daarin mengen, hoe spoediger deze tot stand zal komen.

Er was in 1936 een onrustbarende neiging om Europa in twee kampen te verdeelen. Die neiging schijnt thans te verminderen, zooals bijv. gebleken was bij de Britsch-Italiaansche gedachtenwisselingen over de Middellandsche Zee. Zulk een verdeeling van Europa in twee kampen was een van de ernstigste bedreigingen van den vrede en ook stemde zulk een verdeeling volgens spreker niet overeen met de werkelijkheid.

Groot-Brittannië gelooft in het democratische stelsel, aldus Eden, dat geenszins het midden houdt tusschen de dictaturen van links en van rechts, doch dat geheel anders is dan elk van die twee, hetgeen niet wegneemt, dat Groot-Brittannië niets liever dan een goede buur wil zijn en in alle verdraagzaamheid en zonder zijn democratische instellingen te willen opdringen, waar men daarvan niet gediend is, op voet van vriendschap wil leven met beide.

Er is geen land, waarmede wij niet in vriendschap wenschen te leven en van dien geest van samenwerking behooren alle naties te zijn doordrongen om den vrede te verkrijgen.

„Wij gelooven niet in strijd," zeide Eden, „wij gelooven in samenwerking teneinde den levensstandaard van allen te verhoogen. Dit kan nimmer door oorlog worden bereikt. Alleen door internationale samenwerking kan de eerste en grootste plicht van staatsmanschap worden vervuld, welke bestaat in het vergrooten van het geluk en den voorspoed van het volk."

Met groote voldoening had Eden Hitler's verklaring tegenover het corps diplomatique gelezen en de Britsche regeering beantwoordde de daarin uitgedrukte gevoelens met warmte. „De wereld is immers niet zoo bankroet, dat zij geen weg kan vinden om dat groote doel, den wereldvrede, te verwezenlijken." riep Eden uit. Hoe kan dit nu geschieden? Aleen als er vertrouwen is in de politiek, kan er sprake zijn van een economisch herstel in Europa.

Wij herbewapenen thans op geweldige schaal, maar eigenlijk willen wij geen geld aan bewapeningen verspillen. Er is een betere weg.

Wij verkiezen boter boven kanonnen en wij zijn bereid ons best te doen om door economische samenwerking en door te werken aan het tot rust brengen van Europa te verzekeren, dat anderen ook boter zullen hebben in een wereld, die geen kanonnen noodig heeft.

Het is aan de naties om te kiezen. Door het verbeteren van de internationale betrekkingen, door vrije samenwerking tusschen de volken, door verlaging van de tariefmuren, welke den internationalen handel belemmeren, door een waarachtige poging om elkanders standpunt te waardeeren, kunnen wij den internationalen toestand verbeteren. Geen natie kan welvaart verkrijgen op de puinhoopen van een andere. In de moderne wereld zijn alle landen zoo niet politiek, dan toch economisch op elkander aangewezen en als wij onze politiek baseeren op dat fundamenteele feit, zijn wij na toe aan het vinden van een oplossing voor de problemen, welke thans schijnbaar onoplosbaar zijn.

(Manchester Guardian) **(V. b. Anthony Eden 2590 G.)**

C. SPAANSCH-MAROKKO. — Vreemdelingen zijn welkom. - Fransch en Engelsch onderzoek naar Duitsche penetratie. —

De hooge commissaris van Spaansch Marokko heeft, na een bespreking te Tetoean tusschen den Franschen consul en kolonel Beigbeder, aan den Franschen militairen attaché in Tanger, kapitein Luiset, een permanent vrijgeleide verstrekt, dat hem veroorlooft, zich vrij te bewegen in de Spaansche zone van Marokko, met inbegrip van Melilla en Ceuta.

Radio-Sevilla heeft op 13 Jan. '37 in een uitzending

in de Fransche taal, alle vreemdelingen op hartelijke wijze uitgenoodigd, een bezoek te komen brengen aan de Spaansche zone van Marokko en zich rekenschap te geven van de onjuistheid der geruchten over het ontschepen van Duitschers en vreemdelingen van welke nationaliteit verder ook.
Voorts heeft de plaatsvervangende hooge commissaris van Spaansch Marokko, kolonel Beigbeder, thans dezelfde uitnoodiging gericht tot den Britschen consul in Tetoean als reeds tot Frankrijk gericht is, waardoor ook de Britsche autoriteiten in staat zullen worden gesteld, in Spaansch Marokko een onderzoek in te stellen naar de beweerde activiteit der Duitschers.
Binnenkort zal de Britsche torpedojager „Vanoc" Gibraltar verlaten, om naar Melilla en Ceuta te gaan. Beide steden zullen worden bezocht. (A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 2631 C.)

17 JANUARI 1937

A. **ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Rassenkwestie.**
Het is den Italianen, die in Abessynië wonen, op strenge straffen verboden samen te leven met vrouwen van het Abessynische ras. Een overtreding van dit verbod, zelfs al is de samenleving slechts van korten duur, wordt als een delict beschouwd, waarop één tot vijf jaar gevangenisstraf staat, daar dergelijke Italianen „elk gevoel van waardigheid en politiek besef" verloren hebben.
Deze maatregel geldt echter alleen voor buitenechtelijke gemeenschap. Een huwelijk tusschen een Italiaan en een Abessynische vrouw is niet verboden, omdat dit uiteraard zeer zelden zal voorkomen en in de practijk ook gemakkelijk verhinderd kan worden. (Giornale d'Italia) **(Vor. ber. Organisatie 2381 A.)**

B. **WERELDWERKLOOSHEID. — Eenige cijfers. —**
De nota van het Internationale Arbeidsbureau bevat eenige mededeelingen over het aantal werkhebbende arbeiders in de verschillende landen in vergelijking tot dit aantal in het jaar 1929, waarin de wereldcrisis uitbrak. Uit deze cijfers blijkt, dat in vele landen thans reeds een grooter aantal arbeiders in de gelegenheid is arbeid te verrichten dan in 1929 het geval was, zoodat in deze landen de crisis, wat althans de kwaal der werkloosheid betreft, reeds geheel schijnt te zijn overwonnen.
Het aantal werkhebbenden in 1929 op 100 stellend, bedraagt dit aantal in het laatste kwartaal van 1936 méér dan 100 in de volgende landen:
Bulgarije (135), Engeland (108), Estland (128), Hongarije (100,7), Letland (109), Zuid-Afrika (125), Zuid-Slavië (107) en Zweden (111).
Daarentegen hebben de werkhebbenden het peil van het jaar 1929 nog niet bereikt in de volgende negen staten:
België (88), Canada (93), Frankrijk (75), Luxemburg (69), Nederland (73), Polen (85), Tsjecho-Slowakije (89), de Ver. Staten van Amerika (87) en Zwitserland (69).
Zoo was de toestand althans in October van het jaar 1936. Nieuwere gegevens omtrent het aantal werkhebbenden stonden begin Januari nog niet ter beschikking van het Internationale Arbeidsbureau. (Intern. Arbeidsbureau) **(Vor. ber. blz. 2535 A.)**

C. **INTERNATIONALE UNIE DER KATHOLIEKE PERS. — Bijeenkomst te Luxemburg. —**
In de laatste dagen der afgeloopen week kwam het uitvoerend comité van de permanente internationale commissie van Katholieke Dagbladen onder voorzitterschap van Pater Leon Merklen, hoofdredacteur van het Parijsche Katholieke Dagblad „La Croix", te Luxemburg bijeen. Aan dit congres werd o.m. deelgenomen door mgr. Origer (Luxemburger Wort), staatsraad dr. Fr. Funder (Reichspost, Oostenrijk), mgr. S. Kaczynski (K.A.P. Polen), mgr. Jos. Pauchard (K.I.P.A., Freiburg, Zwitserland), directeur Xavier Mapuss (Alzazia Elzes), dr. Araki (Boedapest) en den secretaris dr. H. Hoeben van het internationale Katholieke persbureau te Breda, Holland. Dr. Hein Hoeben bracht een uitvoerig rapport uit over de zich steeds meer uitbreidende werkzaamheden van het secretariaat sedert het internationaal congres der Katholieke Pers te Rome.
In dit rapport viel een zeer optimistische toon te beluisteren. Tijdens de beraadslagingen van het congres werden nieuwe plannen besproken voor een systematische bestrijding van de moderne godloosheid in zijn veelvuldige verschijningsvormen, alsmede de interne organisatie en de nauwere samenwerking met de reeds bestaande nationale Katholieke persbureaux. (De Maasbode) **(Vor. ber. Katholieke Pers 2482 E.)**

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Belgisch-Fransch: Jean Tousseul — „Humbles Visages." (Les Editions de Belgique 1936) **(V. b. 2625 E.)**
Duitsch: W. Bonsels — „Der nicht gespielte Film." (Bruckmann, München)
Friedrich Schilling — „Flieger an allen Fronten." (Verlag Scherl, Berlin) **(Vor. ber. 2625 E.)**
Engelsch: Leslie Weatherhead — „It happened in Palestine." (Hodder & Stoughton)
G. M. Young — „Victorian England." (Oxford University Press 1936) **(Vor. ber. 2625 E.)**
Fransch: Charles Maurras — „La dentelle du rempart (préface de Bernard Grasset)." (Grasset)
M. P. Nicolas — „De Nietzsche à Hitler." (Fasquelle) **(Vor. ber. 2625 E.)**
Japansch (in het Engelsch): Haruko Ichikawa — „Japanese Lady in Europe." (Jonathan Cape) **(Vor. ber. 2596 A.)**
Nederlandsch: Willy Matray-Bédier — „Oermensch." (H. J. W. Becht, Amsterdam)
Urb. Van de Voorde — „Het Pact van Faustus." (Vlaamsche uitgave.) (Die Poorte, Oude God, Antwerpen 1936) **(Vor. ber. 2625 E.)** (Red. K. H. A.)

E. **NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Zestien luchtkruisers. —**
Het departement van Defensie heeft besloten, aan de N.V. Nederlandsche Vliegtuigenfabriek „Fokker" te Amsterdam een opdracht te verstrekken tot den bouw van 16 luchtkruisers van het type T 5.
De voorbereidingen van constructieven aard zijn in verband met deze opdracht reeds ver gevorderd en zal dan ook eerlang met den daadwerkelijken bouw kunnen begonnen worden.
Het type T 5 is een vrijdragende middendekker met optrekbare wielen en bedoeld als gevechtsvliegtuig en lange afstand-bommenwerper.
De vleugel is geheel opgebouwd uit hout, volgens de normale Fokker-constructie, terwijl de driedeelige romp wat het middenstuk betreft, constructief één geheel met den vleugel vormt en dus ook uit hout is opgebouwd, terwijl het voor- en achterstuk uit gelascht chroom-molybdenum staal bestaat.
De bekleeding van den romp is grootendeels duralen aluminium-plaat, voor het overige doek.
In den neus van den romp is een 20 of 23 m.m. kanon gemonteerd. Hierin bevindt zich ook de vizierinrichting voor het werpen der bommen.
Vervolgens komt de hooger gelegen plaats van den bestuurder, terwijl meer naar achteren zich weer een machinegeweerpost bevindt, van waaruit boven over den romp naar achteren en naar de zijden kan worden geschoten. In dezen post bevindt zich een hulpstuurinrichting.
Weer iets verder naar achteren komt weer een machinegeweerpost, waaruit het vuren mogelijk is zoowel van uit de flank als door den vloer van het vliegtuig.
Tenslotte is nog een machinegeweer gemonteerd geheel in het einde van den staart in eenzelfde soort koepel als bij het Fokker gevechtsvliegtuig G 1 is toegepast.

De bommenwerpers zullen worden uitgerust met twee Bristol „Pegasus"-motoren, type XX, die elk maximaal 925 P.K. leveren en, vliegende op kruissnelheid, 625 P.K.
Leeg weegt de Fokker T 5 4500 K.G., terwijl de nuttige lading 2600 K.G. bedraagt, zoodat het totaal gewicht op 7100 K.G. komt.
De maximum snelheid komt op 390 K.M. per uur en de kruissnelheid, bij een gebruik van twee-derde van het beschikbare motor-vermogen, op 328 K.M. per uur. In 2,4 minuut klimt de T 5 naar 1000 meter en in 16,8 minuut naar 6000 meter. De hoogtegrens ligt op ruim 8000 meter.
In zijn prestaties is dit Nederlandsche ontwerp superieur aan den ten behoeve van den Indischen militairen luchtvaartdienst in Amerika bestelden Martin-bommenwerper, terwijl ook de bewapening van het Nederlandsche ontwerp veel krachtiger is en zijn algemeene bouw en indeeling eveneens een belangrijke vooruitgang op het Amerikaansche product beteekent. (De Tel.) **(V. b. Leger, Vloot en Luchtmacht 2484 B.)**

18 JANUARI 1937

A. FRANKRIJK. — De Kamer verbiedt dienstneming in Spanje. —
Met algemeene stemmen heeft de Fransche Kamer op 15 Jan. '37 het regeeringsontwerp, dat het kabinet machtigt de aanwerving van vrijwilligers voor Spanje te verbieden, aangenomen.
Deze eenstemmigheid, waarbij zelfs geen blanco-stemmen behoefden te worden genoteerd, is de uitdrukking van den wensch der geheele Kamer, zonder onderscheid van politieke overtuiging, dat alles gedaan worde, opdat de burgeroorlog in Spanje niet ontaarde in een algemeen conflict. (Agence Belga)
(Vor. ber. Burgeroorlog in Spanje 2626 D.)

B. CHINA. — Communisme. — Tsjang Hsu-liang. —
Sterke afdeelingen communistische troepen rukken in Zuidelijke richting op naar Sianfoe. Vele Engelschen en Amerikanen hebben de provincies Sjensi en Kansoe verlaten. Een aantal missionarissen zal naar Nanking vertrekken.
De Nanking-regeering overweegt maarschalk Tsjang Hsu-liang, die in December maarschalk Tsjang Kai-sjek ontvoerd heeft en daarvoor tot 10 jaar gevangenisstraf werd veroordeeld, maar, naar verluidt, onmiddellijk gratie is verleend, met het commando in Sianfoe te belasten. Hij zou reeds in gezelschap van 10 militaire leiders naar Fengoea vertrokken zijn.
(Sin Pao Agency) **(Vor. ber. Communisme 1877 B.; Tsjang Hsu-liang 2596 C.)**

C. ITALIE. — Nieuwe samenstelling van Directorium der Fascistische Partij. —
Men heeft het directorium der fascistische partij vernieuwd. Het zal voortaan, behalve uit den partijsecretaris Achille Starace, die in functie blijft, bestaan uit Adelchi Serena, Vincenzo Zamgara en Dino Gardini, onder-secretarissen en Giovanni Marinelli, administratief secretaris.
Tot de zeven overige leden behooren Pietro de Francisci, rector magnificus van de universiteit van Rome en Fernando Mezzasoma. Men ziet in de aanwezigheid van laatstgenoemden den wensch, een nauw contact te handhaven tusschen de partij en de wereld der wetenschap. (Corriere della Sera)

D. FRANKRIJK. — Anti-Fransche campagne in Duitschland. —
Voor de tweede maal in één week is door de Duitsche pers, die door de Duitsche regeering is geïnspireerd, een felle anti-Fransche campagne ontketend. Frankrijk wordt er van beschuldigd in de Zuidelijke departementen een Sovjet-regeering te tolereeren, waarvan Perpignan de hoofdzetel zou zijn onder communistisch bewind. De Action Française, het royalistische blad dat fel gekant is tegen de regeering-Blum en geen enkele regeering in bescherming neemt, schijnt Duitschland het materiaal te hebben verschaft voor zijn anti-Fransche campagne.
Van Fransche zijde is in een onderhoud met bevoegde Duitsche kringen gewezen op de moeilijkheden, die uit een dergelijke houding der Duitsche bladen kunnen voortvloeien. (Le Matin)
(Vor. ber. Frankrijk-Duitschland 2622 C.)

E. NEDERL. OOST-INDIE. — De regeering vraagt meer bevoegdheid in tijden van spanning. —
Bij den Volksraad is een ontwerp-ordonnantie ingediend, waarbij de regeering de bevoegdheid verkrijgt, in dringende omstandigheden — met name in tijden van buitengewone internationale spanning — een bijzonder overheidstoezicht te doen uitoefenen op het reizen en het verblijf van hier te lande aanwezige personen, ter bescherming van de uitwendige veiligheid van Ned.-Indië.
In de Memorie van Toelichting verklaart de regeering, dat thans ter zake eerst kan worden opgetreden, wanneer een staat van oorlog of de staat van beleg reeds is afgekondigd, terwijl het toch geenszins is uitgesloten, dat zij reeds te voren de bevoegdheid tot ingrijpen moet bezitten. (Aneta)
(Vor. ber. Toezicht op de Diensten 1767 A.)

F. VEREENIGDE STATEN. — De dollar. —
De machtiging van president Roosevelt om tot eventueele devaluatie van den dollar over te gaan is verlengd tot 1939. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Roosevelt 2598 B.)

G. DISCONTOKOERSEN. — Javasche Bank. —
De Javasche Bank heeft haar disconto met ingang van 14 Jan. '37 met 1% verlaagd tot 3%. Het tarief voor beleeningen op promessen blijft onveranderd op 6%.
De wijzigingen in het disconto der Bank waren de laatste jaren de volgende:

14- 7-1926	4 %	16- 8-1933	4½ %
25- 2-1929	4½ %	1- 7-1934	4 %
22- 7-1929	5½ %	1-11-1934	3½ %
10- 2-1930	5 %	3- 6-1935	4½ %
10- 3-1930	4½ %	1- 7-1935	4 %
1- 7-1933	5 %	14- 1-1937	3 %

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1857 E.)**

19 JANUARI 1937

H. NEDERL. OOST-INDIE. — 3% Conversieleening.
Op 25 Januari '37 wordt de inschrijving opengesteld op een 3% Nederl.-Indische Conversieleening, groot nom. *f* 150.000.000, waarvan reeds een bedrag van *f* 55.838.200 bij openbare bankinstellingen is geplaatst. De koers van uitgifte bedraagt 96¾ %. De leening is gegarandeerd door Nederland; zij is verdeeld in schuldbewijzen aan toonder groot *f* 1.000, *f* 500 en *f* 100. De inschrijving geschiedt met recht van voorkeur voor houders van niet-uitgelote, per 16 Febr. '37 aflosbaar gestelde, schuldbewijzen der Nederlandsch-Indische leeningen 1930 en 1931.
(Keesings Fin. Archief) **(V. b. Leeningen 1742 A.)**

I. SPANJE. — Burgeroorlog. —
De strijd rond Madrid blijft onveranderd. De berichten der regeeringstroepen en die van de rechtschen zijn steeds in tegenstrijd.
Malaga werd eenige malen door rechtsche vliegers gebombardeerd en naar verluidt zouden Franco's troepen 15 K.M. dichter bij Malaga gekomen zijn.
Naar de Times meldt is de Duitsche economische penetratie in Spaansch-Marokko van groot belang. Te Melilla houden vele jonge Duitschers verblijf, die, volgens de Times, volleerde militaire vliegers zijn. Zij hebben hun intrek in het „Hotel Nacional" genomen, dat speciaal voor hen werd ingericht. Het Joodsche personeel van dit hotel werd ontslagen.
(Times - A. N. P.) **(Vor. ber. Burgeroorlog 2634 A.)**

TURKIJE

A. Politieke ontwikkeling.

Het Oostelijke Middellandsche Zeegebied is ook thans, in het tijdperk van het vliegtuig, evenals ten tijde van het zeilschip en de galei een der gevoeligste plekken in het „zenuwstelsel" van de Europeesche politiek gebleven, zoodat zelfs de kleinste prikkel ergens op een punt in een zijner randstaten onvermijdelijk reflexbewegingen in de Europeesche machtcentra moet opwekken.

Turkije heeft de bijzondere plaats, welke het van oudsher in dit veld van spanningen toekwam, onveranderd gehandhaafd, zooals dit trouwens door zijn geografische constellatie niet anders mogelijk zou zijn geweest, echter met één belangrijk verschil: terwijl zijn functie gedurende de laatste jaren vóór den wereldoorlog zuiver passief was geworden, doet het zich tegenwoordig hoe langer hoe actiever in de internationale politiek gelden. Tengevolge hiervan nemen ook de elementen, welke voor de beoordeeling van de politieke oriënteering en de ontwikkeling in de naaste toekomst van Turkije toonaangevend zijn, in gelijke mate in belangrijkheid toe.

De onlangs tot stand gekomen conventie van Montreux betreffende de zee-engten heeft in dit verband de Turksche positie belangrijk versterkt en tegelijkertijd een grootere beteekenis aan het Russisch-Turksche bondgenootschap gegeven.

Wat de economische politiek aangaat, loopen de draden in de eerste plaats naar Duitschland, waar 40% van Turkije's buitenlandsche handel is geconcentreerd, verder naar Rusland, dat in belangrijke mate aan de financiering van zijn industrialisatie deelneemt en in den laatsten tijd eveneens naar Engeland. Hier heeft echter de politiek — als een van de resultaten van het Abessynische conflict — den doorslag gegeven.

Voor den gemiddelden toeschouwer zijn de naar het Oosten gerichte tendenzen minder duidelijk.

De betrekkingen tusschen de Oostersche landen zijn van den meest uiteenloopenden aard. Natuurlijk worden de betrekkingen nauwer daar, waar, zooals in het N.-Westen van Iran, in de Trans-Kaukasische Sovjet-republieken en in Noord-Syrië, een niet onbelangrijk aantal Turken woont. Ofschoon Turkije elk politiek irredentisme nadrukkelijk en principieel van de hand wijst, verhindert dit toch niet, dat de aantrekkingskracht dezer sterke nationale eenheid van 16 millioen menschen in de volle kracht van hun economische en cultureele renaissance bij bepaalde gelegenheden zeer levendig tot uitdrukking kan komen. Het jongste bewijs hiervan zijn de aansluitings-tendenzen van de Noord-Syrische gebieden van Antiochië en Alexandrette, welke naar aanleiding van de herziening der Fransch-Syrische mandaatsverhoudingen in een acuut stadium traden, waarmede de Volkenbond zich juist thans bezighoudt.

De belangstelling van Aziatische zijde voor de Turksche opleving gaat trouwens veel verder, dan bij ons in het algemeen bekend is. Studiereizen van Perzische, Indische, Japansche of Chineesche publicisten, economen of politici naar Turkije zijn niet zeldzaam.

Als bewijs daarvoor moet worden gewezen op een omvangrijke en zeer gedetailleerde vragenlijst der regeering te Nanking tot Ankara gericht, waarin om uitsluitsel betreffende den Turkschen hervormingsarbeid en de hiermede tot nu toe bereikte resultaten wordt gevraagd.

Hierbij mag niet over het hoofd worden gezien, dat het streven om zich van de politieke en economische voogdij van Europa los te maken, tegenwoordig diep in alle Aziatische landen doordringt en dat Turkije hiervan de eerste staat is geweest, wien dit tot nu toe is gelukt.

Weliswaar is het voor vele noodzakelijke industrieproducten nog op het buitenland aangewezen, doch eenerzijds streeft Turkije elk jaar met succes naar vermindering van dezen buitenlandschen toevoer en aan den anderen kant verstaat het de kunst om door een consequent doorgevoerd compensatiesysteem zijn economische gelijkwaardigheid in dezelfde mate te handhaven als zijn politieke. Telt men hierbij dan nog de zoo goed als volledig ten uitvoer gelegde nationalisatie van de vroeger zich in buitenlandsch bezit bevindende spoorwegen, banken of mijnen, dan wordt het begrijpelijk, dat de Turken als succesvolle pioniers, zich in de sympathie verheugen van die landen, welke deze emancipatie van het „imperialisme van Europa" nog niet in dezelfde mate konden verwezenlijken. Dank zij de handig gevoerde Turksche propaganda vindt ook elke verdere schrede in dit opzicht naar buiten overal instemming. Dat dit alles ook op de geestelijke constellatie van Turkije terugwerkt, behoeft geen betoog.

Hiermede komen wij dan tot de categorie van bewegingen, welke door aan elkaar verwante ideologieën in het leven zijn geroepen, een thans eveneens in Europa zeer actueel middel van politieke „techniek". Het cultureele of politieke bestaansrecht van een „Azië voor de Aziaten"-beweging en haar mogelijkheden zullen hier thans niet worden onderzocht. Dat deze beweging echter bestaat, valt niet te loochenen; Europeesche en Aziatische schrijvers van naam houden zich reeds jaren met haar problemen bezig.

De geestelijke en materieele verschillen in het peil van ontwikkeling tusschen Turkije en onverschillig welke Centraal-Aziatische volksgemeenschappen, staan als een paal boven water; toch is het aantal Turken, in het bijzonder onder de intellectueele jeugd, niet klein, dat in het volle begrip van de beteekenis van deze woorden verklaart: „Wij zijn Aziaten!" De overtuiging, dat Turkije in deze Aziatische gemeenschap een cultureele zending toekomt, welke op de vroeger bereikte resultaten steunt, speelt hierbij geen kleine rol.

Een tweede band in deze ideeënwereld vormt de Islam. Men moet zich niet op een dwaalspoor laten brengen door de steeds grooter wordende vermindering van den invloed van de geestelijkheid op de Turksche bevolking en evenmin door de in vele kringen op den voorgrond tredende vrijdenkerij. Het volk is mohammedaansch gebleven; alleen de middeleeuwsch-islamietische beschaving werd losgelaten.

Analoge verschijnselen doen zich bij andere Mohammedaansche volkeren voor, zij het ook niet met dezelfde heftigheid. Als godsdienst, als wereldbeschouwing en als algemeene cultuurbasis heeft de Islam daardoor vermoedelijk aan waarde gewonnen. Wederom zijn het de intellectueelen die een scherpe scheidingslijn tusschen „moderniseering" en „Europeaniseering" willen zien en die den nadruk leggen op deze bindende kracht van een gelouterden en aan den tijd aangepasten Islam, zonder hierbij ook maar in de verste verte aan het vroegere, thans volkomen overwonnen politieke pan-Islamisme te denken.

Dit zijn enkele van de factoren, welke in veelzijdige schakeering de geestelijke constellatie van Turkije beïnvloeden. Al moge hun beteekenis meer of minder belangrijk zijn, zij moeten in ieder geval bij de beoordeeling van de algemeene richtlijnen der Turksche politiek van uit Europeesch standpunt in aanmerking worden genomen. Zeer zeker ontbreekt het niet aan tegengestelde bewegingen, die aansturen op volledige gelijkschakeling met de Europeesche belangen-sfeer en op een volkomen losmaken van de Aziatische ideeën-wereld. Ook is dit alles nog beperkt tot een intellectueele minderheid, door wie de groote massa zich gaarne laat leiden. Doch een reeks van oorzaken heeft sedert geruimen tijd een wezenlijke sociale verandering gebracht, welke bezig is zich in steeds sneller tempo te voltrekken.

(Met speciale toestemming van het Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Buitenl. Politiek 1793 D.)

A. **KATOEN. — Wereldproductie. —**
De jongste ramingen van de totale wereldkatoenproductie geven een sterke stijging ten opzichte van 1935 te zien.

	1934	1935	1936
	(in 1000 bln. à 478 lb.)		
Ver. Staten	9.634	10.638	12.407
Andere Noord- en Midden-Amerikaansche landen	258	299	395
Zuid-Amerika	1.938	2.214	2.320
Azië (zonder Rusland)	7.705	7.768	8.675
Rusland	1.738	2.250	3.100
Afrika	2.152	2.450	2.730
Europa	76	103	130
Pacific-landen	19	18	22
Totaal	23.520	25.740	29.779

Intusschen wordt de aanplant van katoen alom op groote schaal verder uitgebreid.
(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. Katoen 1509 C.)**

B. **DUITSCHLAND. — Sir Henry Deterding geeft een verklaring van zijn plan. —**
Sir Henry Deterding heeft thans zelf een verklaring gegeven van zijn plan om het te veel van Nederlandsche producten ten behoeve van Duitschland op te koopen. Hij deelt mede, de volgende stappen te hebben genomen:
1. het geheele surplus der landbouwproducten in Nederland aan te koopen;
2. dit zoo snel mogelijk naar Duitschland te vervoeren;
3. het daar tegen Duitsche valuta te doen verkoopen;
4. het verkregen provenu daarvan in Marken aan de Duitsche Winterhilfswerke ter beschikking te stellen (waardoor die producten indirect in ieders bereik in Duitschland komen en een prijsstijging daar gedurende den winter wordt voorkomen);
5. een beroep te doen in Nederland op de grootst mogelijke medewerking in zijn streven tot wederopbouw van de hartelijke verstandhouding tusschen Nederland en Duitschland.
De heer Deterding zou het op prijs stellen, indien een zoo groot mogelijk aantal Nederlanders hem een bewijs van instemming met zijn plan zou doen toekomen in afwachting van zijn nadere uitwerking en eventueele uitbreiding. Ook zij, die zijn plan financieel willen steunen kunnen daartoe thans reeds hun bijdragen storten bij de Kasvereeniging te Amsterdam onder het motto: Westersche samenwerking.
Inmiddels is zijn plan reeds grootendeels uitgevoerd. Een som van 5 à 6 millioen is besteed voor den aankoop van producten van landbouw en veeteelt o.a. 6 millioen eieren, 15 millioen K.G. aardappelmeel, 3000 K.G. spek, runderen enz. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Sir H. Deterding 2601 G.)

C. **BELGIE. — Het Mendelssohn-crediet. —**
De minister van Financiën, De Man, heeft mededeelingen verstrekt betreffende den tegenwoordigen stand van het Mendelssohn-crediet.
In October 1936 heeft de Belgische staat reeds ƒ 61.4 millioen van het crediet aan de firma Mendelssohn terugbetaald. Bovendien waren de noodige maatregelen getroffen om het restant ad ƒ 38.6 millioen vóór het einde van 1936 terug te betalen. In verband met de devaluatie van den gulden heeft de firma Mendelssohn evenwel aangeboden dit saldo te consolideeren en op 24 Oct. 1936 werd overeengekomen, dat de leening voor drie maanden zou worden vernieuwd. Verdere vernieuwing zou bovendien nog voor drie daarop volgende kwartalen mogen geschieden. Het disconto bij iedere vernieuwing bedraagt 1⅜%, zoodat, rekening houdende met alle lasten, de rentevoet met ongeveer 1½% wordt verlaagd.
De Belgische staat zal echter slechts overgaan tot consolideering als de Nederlandsche valuta zal gestabiliseerd zijn. In dit geval zal de rentevoet van de geconsolideerde leening dien van de geunificeerde binnenlandsche 4% leening niet mogen overtreffen. Mochten deze voorwaarden onmogelijk blijken te verkrijgen, dan zou de Belgische staat de voorkeur geven aan de vervroegde aflossing van het geheele bedrag. (Hbld. v. Antwerpen)
(Vorig bericht blz. 2000 A.)

D. **NEDERLAND. — Versche groenten naar België.**
De directie van den Landbouw deelt mede, dat met ingang van 20 Januari het Belgische Koninklijk besluit van 21 Maart 1934, waarbij is bepaald, dat voor den invoer in België van alle soorten groenten en fruit een machtiging van het Belgische Ministerie van Landbouw wordt vereischt, van toepassing zal zijn voor alle soorten versche groenten en vruchten. Van genoemden datum af zullen derhalve versche groenten en vruchten alleen dan in België kunnen worden ingevoerd, indien en voor zoover de Belgische ontvanger in het bezit is van een machtiging als bedoeld. (Het Vaderland)

E. **FRANKRIJK. — Belangen in Noord-Afrika. —**
Le Petit Parisien wijdt een uitvoerig artikel aan de Fransche belangen in Afrika, die door Duitsche inmenging in Spanje en Marokko geschaad zouden kunnen worden.
Hierbij wordt vooral de nadruk gelegd op het aanzienlijke contingent troepen, dat bij mobilisatie uit de Afrikaansche gebieden gerequireerd kan worden. Algiers telt namelijk 7 millioen inwoners, Marokko 5½ en Tunis 2½ millioen.
In totaal bedraagt het aantal inwoners van deze koloniën 15 millioen. Wanneer men bedenkt, dat de bevolking van het moederland 42 millioen bedraagt, een getal dat de Franschen, bij vergelijking met het aantal inwoners van Duitschland, reeds lang verontrust, valt het te verklaren, dat zij alleen hierom reeds tot geen prijs de verbinding met de Afrikaansche gebieden, waar zich zulk een belangrijke aanvulling van hun menschenmateriaal bevindt, bedreigd willen zien. (Le Petit Parisien)

20 JANUARI 1937

F. **DUITSCHLAND. — Kielerkanaal voor vreemde oorlogsschepen gesloten. —**
Het Kielerkanaal zal voortaan voor vreemde oorlogsschepen gesloten zijn. Een verlof om het te bevaren zal langs diplomatieken weg verkregen moeten worden. De betrokken mogendheden zijn van dezen maatregel op de hoogte gesteld.
(Berliner Tageblatt)

G. **DUITSCHLAND. — Grondstoffenvoorziening - Suiker en textielvezels - Dagbladen moeten 10% minder papier gebruiken. —**
De Duitsche dagbladen ontvingen het voorschrift tien procent minder papier te gebruiken.
Deze maatregel is genomen binnen het kader van het vierjarenplan en heeft de strekking hout te sparen, dat thans wordt gebruikt voor de productie van textielvezels en zelfs voor voedingsmiddelen. Volgens het blad „Der Vierjahrenplan", kan uit 100 K.G. hout 60 K.G. suiker worden bereid en 25 K.G. gist. De productie van suiker uit hout zal in staat stellen voor den verbouw van broodgranen gronden te reserveeren, die thans voor de productie van suikerbieten worden gebruikt. (Der Vierjahrenplan)
(V. b. Grondstoffen 2584 A.; Vierjarenplan 2552 A.)

H. **NEDERLAND. — Baksteenindustrie. —**
De Baksteenbond heeft besloten geen verdere pogingen te doen tot verbindendverklaring van de ondernemersovereenkomst in de baksteenindustrie.
Oud-minister Steenberghe is, in verband hiermede, afgetreden als voorzitter. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Mr. M. P. L. Steenberghe 2160 A.)

I. **KOPER. — De restrictie tijdelijk buiten werking.**
De koperproducenten deelen thans officieel mede, dat de restrictie der koperproductie met ingang van 14 Jan. tijdelijk buiten werking is gesteld. De leden van de restrictie-overeenkomst hebben unaniem besloten, dat de restrictie weer in werking zal treden, zoodra dit weer noodig mocht blijken.
(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. Koper 2053 A.)**

K. **JAPAN. — Contrôle op deviezentransacties. —**
In verband met de recente teekenen der zwakke positie van den yen heeft de minister van Financiën een

direct van kracht zijnd decreet gepubliceerd, waarbij een algemeene invoercontrôle wordt ingesteld, door middel van verleening van officieele licenties voor transacties in buitenlandsche deviezen.
Het ministerie streeft er naar om speculatie op termijn in yens te vermijden en eveneens speculatieve invoeren te voorkomen door invoering van een aanzienlijke verhooging der tarieven, welke naar verwacht wordt in April of Mei zal geschieden. Het decreet is slechts tijdelijk van kracht en loopt op **31 Juli af.** (Domei - Times)

A. NEDERLAND. — Kunstzijde-uitvoer. —

	Hoeveelheid (netto in duiz. K.G.)		
	1936	1935	1934
	7.222	7.614	8.102
Gem. per maand . .	601	634	675
	Waarde in gld. (in duiz.)		
	1936	1935	1934
	12.393	13.816	16.439
Gem. per maand . .	1.032	1.151	1.369

(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. blz. 2217 D.)**

B. FRANKRIJK. — Rede van Herriot in de Kamer.
Bij het innemen van zijn voorzitterszetel heeft Herriot in de Kamer een redevoering uitgesproken, waarin hij een overzicht gaf over de door de Kamer ten uitvoer gelegde aanzienlijke taak. De republiek is thans te sterk geworden, dan dat het, wie het ook zij, veroorloofd zou zijn haar aan te tasten. Binnen dit kader wordt een nieuw statuut uitgewerkt. Tegenover het bezitrecht wordt een arbeidsrecht gevestigd. Wanneer de procedures van arbitrage en verzoening haar intrede doen in onze zeden kunnen wij hopen, dien socialen vrede te bereiken, die het geweld niet in het leven kan roepen en die slechts in rechtvaardigheid gedacht kan worden.
Voortgaande wees Herriot er op, dat een zoodanige politiek een onvoorwaardelijke toewijding aan de wet eischt, een eerbiediging van de wet door allen, trouw aan de gesloten overeenkomst en aan het gegeven woord.
Tegenover den laster, die nog vaak jegens Frankrijk geuit wordt, stelt Frankrijk de zuiverheid van zijn geweten. Frankrijk heeft de hand toegestoken en steekt nog steeds de hand toe aan zijn tegenstanders in den strijd. Het zou er toe willen bijdragen den volkeren een charta van definitieven vrede te geven, zooals het indertijd de regels van het individueele recht geschonken heeft. Het heeft zijn beste verwachtingen geplaatst op den Volkenbond, dien het ondanks zekere teleurstellingen, wil blijven verdedigen en vervolmaken. Het weet, dat de hervatting van den bewapeningswedloop de volkeren meesleept op een gevaarlijke helling en ze blootstelt aan gevaren, die het door zijn verstand en zijn moed weigert als onontkoombaar te beschouwen. Het wil zijn welvaart op de ellende van geen enkel volk grondvesten. Het houdt zich te allen tijde gereed voor redelijke overeenkomsten en eerbiedigt de binnenlandsche privileges der naties, zooals het zijn eigen privileges wil verdedigen. Frankrijk zal nooit ophouden te werken aan het uit den weg ruimen van de misverstanden, die soms ernstiger zijn dan de belangen botsingen zelf.
Zijn rede beëindigende stelde Herriot de diepe eenheid in het licht van het Fransche volk evenals het feit dat „zoodra het om het vaderland gaat er slechts één Frankrijk is." (Le Temps)
(Vor. ber. Herriot 2326 C.)

C. H. M. DE KONINGIN. — Dankbetuiging. —
Diep getroffen en erkentelijk voor de groote belangstelling en de treffende wijze, waarop mijn volk in alle zijn geledingen in alle deelen van het Rijk heeft blijk gegeven mede te leven met het groote geluk mijner kinderen bij gelegenheid van hun huwelijk, wensch ik op deze wijze, daar afzonderlijke beantwoording niet mogelijk is, allen hartelijk dank te betuigen voor de mij toegezonden gelukwenschen.
WILHELMINA.
(Vor. ber. Huwelijk Prinselijk Paar 2605—2620; Koningin Wilhelmina 2579 A.)

D. HAROLD SAMUEL OVERLEDEN. —
Op 14 Jan. '37 is te Londen plotseling overleden de ook in ons land algemeen bekende pianist Harold Samuel, die zich vooral door zijn Bachvertolking op het concertpodium onderscheidde. Samuel had zich als het ware het begrijpen van Bach's figuur en muziek tot levenstaak gesteld. Hij beschikte daarbij over de combinatie van een levendige intelligentie, een diep innerlijk aanvoelen en een smettelooze techniek. Hij had het geheele piano-oeuvre van Bach, zooals eens een zijner vrienden het uitdrukte, niet alleen in zijn hoofd, maar ook in zijn hart.
Harold Samuel werd 1879 te Londen geboren en doceerde reeds sedert jaren aan de Koninklijke Muziekacademie aldaar, waaraan hij eens zijn eigen opleiding ontving. (Haagsche Courant)

21 JANUARI 1937

E. JAPAN. — Textiel-uitvoer in 1936. —
De Japansche bond van katoen- en textielfabrikanten heeft medegedeeld, dat de Japansche uitvoer van katoenen stukgoederen in 1936 2.707.799.000 vierk. yards bedroeg, vergeleken met den Britschen uitvoer van katoenen stukgoederen in 1936 groot 1.917.220.000 vierk. yards.
Gerangschikt naar bestemming kocht Britsch-Indië van Japan (alles in duiz. vierk. yards) 482.273, tegen 416.382 van Engeland. Ned. Oost-Indië resp. 350.410 en 27.211. Het Europeesche continent 94.599 en 204.052. Zuid-Amerika 171.322 en 238.649. Australië 81.890 en 158.948. China 119.497 en 7.767. Singapore 48.432 en 34.190 van Engeland. Landen rondom de Middellandsche Zee 258.659 en 112.598. Afrika 280.741 en 368.530. Andere landen 819.975 en 348.895.
De Japansche uitvoer van katoenen stukgoederen bedroeg in 1936 483.487.000 yen hetgeen in vergelijking met 1935 een vermindering naar waarde van 12.610.000 en een vermindering naar hoeveelheid van 171.310.000 vierkante yards beteekent, doch vergeleken met 1934 een vermeerdering naar hoeveelheid van 130.535.000 vierkante yards en een vermindering naar waarde van 8.864.000 yen. (Osaka Mainichi)
(Vor. ber. Katoenindustrie 1631 D.; Uitvoer 2191 F.)

F. NEDERLAND. — Padvinders. - Wereldjamboree 1937. - Moeilijkheden inzake het bestuur opgelost. —
Naar verluidt is een juridische oplossing gevonden, waardoor de moeilijkheden in zake het bestuur van de stichting Wereldjamboree 1937 definitief uit den weg zijn geruimd.
Het betrof hier het feit, dat naast het bestuur in zijn samenstelling nog leden van het vorige bestuur er aanspraak op maakten, deel van het bestuur uit te maken, en zelfs de bevoegdheid van het nieuw opgetreden bestuur betwistten.
Deze situatie had eenige moeilijkheden doen ontstaan, die een definitieve oplossing noodzakelijk maakten. Daartoe wendde het bestuur zich tot mr. Th. Bodde te 's-Gravenhage. Het ging o.a. over het beschikkingsrecht over de geldmiddelen van de jamboree, welke bij een bankinstelling te 's-Gravenhage waren gedeponeerd.
De heer Diemont, die zich beschouwde als het eenig overgebleven lid van het bestuur, bleek ten slotte bereid tot een juridische oplossing mede te werken, waartoe hij zich tot den hoofdverkenner, staatsraad Rambonnet, wendde, die op zijn beurt generaal Behrens, plaatsvervangend voorzitter, hierin kende.
Na overleg met den juridischen adviseur mr. Bodde is ten slotte de oplossing gevonden, welke hierop neerkomt, dat de heer Diemont ter bevordering van een goeden gang van zaken alsnog zijn ontslag heeft genomen, waarna het nieuwe bestuur opnieuw is geconstitueerd in zijn reeds eerder gepubliceerde samenstelling: staatsraad J. J. Rambonnet, voorzitter, generaal H. Behrens, plaatsvervangend voorzitter, luitenant-kolonel C. W. Becking, penningmeester-secretaris, A. Oosterlee te Nijmegen en ir. P. Telders te Baarn, leden.
Van de vergadering, waarin deze constitutie heeft plaats gevonden, is een notarieel proces-verbaal opgemaakt.
Hiermede is aan de laatste moeilijkheid, die aan de verdere voorbereiding van de wereldjamboree in den weg stond, een eind gekomen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Padvinders 2223 B.)

G. NEDERLAND. — Onderwijs. - Kerkelijk hoogleeraar vanwege het Herst. Evang. Luth. Kerkgenootschap. - Inaugureele rede van Ds. J. C. V. van Bemmel over „Deus Absconditus". —
Ds. J. C. V. van Bemmel, Herst. Evang. Luth. predikant te Hoorn en benoemd kerkelijk hoogleeraar vanwege het Herst. Evang. Luthersch Kerkgenootschap aan de universiteit te Utrecht, heeft in laatstgenoemde kwaliteit op 18 Jan. '37 aldaar zijn inaugureele rede gehouden over „Deus Absconditus", den verborgen God. Spr. behandelde Luther's denkbeelden, en in het bijzonder de beteekenis, die de neo-platonische mystiek voor Augustinus en voor Luther heeft gehad. Van beiden geldt, dat zij het neoplatonisme slechts gedeeltelijk en niet in zijn con-

sequenties aanvaarden; van Luther zou men kunnen zeggen, dat het neo-platonisme feitelijk voor hem meer de vorm was, waarin hij schatten van hooger orde uitdraagt, dan het materiaal waarmede hij dat doet. Dit blijkt vooral uit zijn beschouwing over het „peccatum orginale". Het begrip nu van den Deus Absconditus, den verborgen God, d.w.z. van de onbegrijpelijkheid, den donkeren verborgen achtergrond die er ondanks de openbaring Gods in Zijn wezen blijft bestaan, in dit begrip ligt reactie tegen de scholastiek, maar bij Luther ook tegen het humanisme. Er is een Deus Relevatus, een God, die Zich in Christus geopenbaard heeft, maar achter dezen staat de Deus Absconditus.

Na op deze dingen verder te zijn ingegaan, kwam spr. op den oorsprong van de uitdrukking „Deus Absconditus" in Luther's „Dictata super Psalterium", zijn te Wittenberg gegeven colleges over de Psalmen uit de jaren 1513 tot 1515. Zooals er geen „niemandsland" is tusschen gerechtigheid en zonde, zoo is er ook geen tusschen den Verborgen en den Geopenbaarden God.

Achter het Psalmboek staat voor Luther de Deus Absconditus, maar uit het schemerende Mysterieuze treedt de Deus Revelatus naar voren; zoo is het heele Psalmboek een verheerlijking van Christus Crucifix, die wegneemt de huivering voor den vèr-weg-zijnden Onbegrepene, den Ongenaakbare, den Ongrijpbare.... In Gods Tabernakel, Christi Lichaam, is den gelooVige schuilplaats bereid.

Met de gebruikelijke toespraken beëindigde spreker zijn rede. (Red. K. H. A.)

(V. b. 2539 F.; Ambtsaanv. i. h. Onderwijs 2575 G.)

A. ROTTERDAM. — Symbool „Geef-Meer-Werk-Actie" plechtig in bedrijf gesteld. —

Er is op het Calandplein te Rotterdam een „draaiend rad" opgericht met een diameter van 6 m., dat 1200 kg. weegt.

Op 16 Jan. '37 is, niet zonder plechtigheid, dit rad in bedrijf gesteld.

Nadat een heraut en twee trompetters hun klanken hadden uitgeschald, begaf zich het Comité Herlevend Rotterdam, vergezeld van de harmonie van de tram naar het Calandplein, waar leden van gemeenteraad en Kamer van Koophandel, zoomede van de deelnemende organisaties, zich hadden opgesteld.

De proclamatie van den burgemeester, die overal in de stad is verspreid en waarin de burgerij wordt opgewekt mee te werken tot bestrijding der werkloosheid door het doen uitvoeren van werk, werd voorgelezen. De heer L. de Groot, de voorzitter van het comité, hield een toespraak en het rad, bestraald door schijnwerpers, ving aan te draaien onder de tonen van de muziek van de harmonie.

Het was nog slechts symbool, maar het rad zal naar wij hopen niet tevergeefs dag in dag uit de leus verkondigen: „Koop wat ge noodig hebt, geef meer werk, laat de machine weer draaien."

De groote menigte die de plechtige in gebruik stelling bijwoonde, zal de leus wel verder dragen.

Een deel van het ceremonieel werd later op den Linker Maasoever op het Afrikaanderplein herhaald, waarheen de genoodigden bij de plechtigheid zich met extra-trams hadden begeven.

(Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Werkloosheid 2538 E.)

B. ENGELAND. — Een „Volksfront". —

De Socialistische Liga, de Onafhankelijke Arbeiderspartij en de Communistische Partij hebben op 17 Jan. '37 in afzonderlijke conferenties besloten tot vorming van een eenheidsfront.

De nationale raad der Onafhankelijke Arbeiderspartij heeft bij de goedkeuring eener gemeenschappelijke actie twee reserves gemaakt, n.l. ten aanzien van de Arbeiderspartij en de internationale politiek.

(Daily Herald)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — De financieele tegemoetkoming. - Besteding van de *f* 25 millioen. —

Thans zijn ingediend een vijftal wetsontwerpen, strekkende tot: verleening van een financieele tegemoetkoming aan Ned.-Indië ten einde dat gebiedsdeel in staat te stellen tot het treffen van bijzondere maatregelen van welvaartszorg; goedkeuring van de besluiten van den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië tot wijziging en aanvulling van eenige afdeelingen van de begrooting van Ned.-Indië voor het dienstjaar 1936.

Het eerste wetsontwerp betreft het verleenen van geldelijken steun door Nederland aan Ned.-Indië tot een bedrag van ten hoogste *f* 25 millioen, te verdeelen over drie jaren gerekend van 1 October 1936, ten behoeve van de uitvoering in Indië van bijzondere maatregelen van welvaartszorg, terwijl de genoemde vier overige wetsontwerpen de goedkeuring betreffen van besluiten van den Gouverneur-Generaal in verband met de besteding van een gedeelte van dat bedrag.

De hierbovenbedoelde steun maakt deel uit van het complex van wederzijdsche maatregelen ter bevordering van de economische samenwerking tusschen Nederland en Ned.-Indië.

De ingetreden wijzigingen in de monetaire verhoudingen hebben in de voornemens der Regeering ten dezen geen verandering gebracht, aangezien door de onvermijdelijke prijsstijging van importgoederen, ten gevolge van de depreciatie van den gulden, de economische toestand van een groot gedeelte der inheemsche bevolking, voornamelijk op Java, zeker niet minder zorg eischt dan voorheen.

Het bedrag van *f* 25 millioen moet worden beschouwd als het maximum, dat Nederland in de huidige tijdsomstandigheden voor voormeld doel kan beschikbaar stellen.

Ten aanzien van de besteding van de steungelden heeft de Regeering zich laten leiden door de volgende drie hoofdbeginselen:

1. De gelden moeten in het algemeen zoodanig worden aangewend, dat na afloop van de drie jaren geen periodiek terugkeerende lasten op het Indische budget zullen zijn gelegd.
2. Geen vermindering van lasten zal worden aangebracht, waarop na afloop der drie jaren zou moeten worden teruggekomen.
3. Uitvoering in de eerste plaats van maatregelen tot duurzame versterking van den economischen toestand en daarnaast van arbeidsintensieve werken. (Het Vaderland)

(Vorig bericht blz. 2450 D.)

22 JANUARI 1937

D. DUITSCHLAND. — Het bestaande verdrag over het handels- en betalingsverkeer met Sovjet-Rusland verlengd. —

Op 24 December is door dr. Schacht en door den Russischen handelsvertegenwoordiger in Duitschland, D. W. Kandelaki, een protocol geteekend, waardoor het bestaande verdrag over het handels- en betalingsverkeer voor het jaar 1937 wordt verlengd. De overeenkomst voorziet in het bijzonder in de regeling voor de betaling van de in 1937 vervallende schulden van Rusland en Duitschland. (Köln. Zeitung)

(Vorig bericht blz. 1765 B.)

E. RECHTSZAKEN. — Verzet tegen officier in burger. —

Het Hoog Militair Gerechtshof heeft uitspraak gedaan in de zaak tegen den gewoon dienstplichtig huzaar, die door den krijgsraad voor de landmacht te 's-Hertogenbosch wegens opzettelijke ongehoorzaamheid was veroordeeld tot veertien dagen gevangenisstraf.

Het Hof heeft het vonnis van den krijgsraad bevestigd.

Het betreft hier het geval van een huzaar, die geweigerd heeft een officier in burger te gehoorzamen, door wien hem was gelast de houding aan te nemen en zijn naam op te geven. (De Maasbode)

F. DUITSCHLAND. — Duitsche Maginot-linie in het Oosten. —

Een bericht uit Berlijn maakte dezer dagen melding van een verbod tot nader order om boven een gebied tusschen de Warthe en den Oder te vliegen. Het vermoeden werd geuit, dat dit verbod verband hield met het aanleggen van versterkingen bij de Poolsche grens.

Dit vermoeden wordt thans bevestigd door hetgeen de Berlijnsche correspondent van het Deensche blad de „Berlingske Tidende" weet mede te deelen. Hij meldt namelijk, dat het hier betreft den aanleg van een Duitsche Maginot-linie aan de Oostgrens van Duitschland met Polen, welke haar voltooiing nadert. De linie strekt zich van de Warthe in het Noorden tot den Oder in het Zuiden uit op een afstand van 30 km. van dat deel van de Poolsche grens, waarachter de vroegere Duitsche provincie Posen ligt. Er is lang gewerkt aan een geweldig versterkingsstelsel met ondergrondsche verbindingsgangen van cement en men is nu zoover, dat de versterkingswerken boven den grond moeten worden voltooid. Vandaar het vliegverbod voor het geheele gebied.

Verwacht wordt, dat er zooveel spoed achter het werk zal worden gezet, dat het nog dit jaar zal voltooid zijn.

De linie, die buitengewoon sterk moet zijn, ligt op ongeveer 40 km. ten O. van Frankfort a./d. Oder en op 120 km. van Berlijn.
De voltooiing ervan wordt bespoedigd uit vrees voor het gevaar dat Duitschland uit het Oosten meent te zien dreigen. (Berlingske Tidende)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2593 D.; Grensversterking 2590 D.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Een kolonisatie-raad ingesteld. —**
Ingesteld is een kolonisatieraad, waarvan de taak zal zijn:
Advies uit te brengen aan de regeering in aangelegenheden betreffende de kolonisatie, hulp, leiding en voorlichting te verschaffen aan vereenigingen en organisaties, die arbeid op het gebied der kolonisatie verrichten, bestemming te verleenen of voorstellen te doen voor de besteding van, van wege de Overheid voor kolonisatiedoeleinden beschikbaar gestelde fondsen, en maatregelen in het belang van den kolonisatiearbeid te treffen of voor te stellen.
De taak van den raad omvat niet bemoeienissen ten aanzien van de kolonisatie van Inheemsche landbouwers. Voorzitter van den raad is de heer J. H. B. Kuneman. (Aneta)

B. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Burgemeester van Leipzig dr. Gördeler neemt ontslag. —**
Dr. Gördeler, burgemeester van Leipzig, is eenige dagen geleden afgetreden.
Naar wij vernemen heeft Dr. Gördeler, die vroeger een belangrijke positie heeft bekleed als Rijkscommissaris voor de Prijsregeling, zoowel onder Dr. Brüning als onder Hitler, ontslag genomen in verband met het feit, dat thans ook uit het Gewandhaus zelf de beeltenis van Felix Mendelssohn is verwijderd.
Zooals bekend is, werd eenigen tijd geleden het standbeeld, dat ter eere van dezen componist, den stichter van het Gewandhaus, voor dit gebouw was opgericht, reeds verwijderd. (A. N. P.)
(Vor. ber. 2551 B.; Dr. Goerdeler 1560 E.)

C. **ENGELAND. — Duitsch commentaar op Minister Eden's rede van 12 Januari 1937. —**
De „Berliner Börsenzeitung"' reageert o.a. op de voor Duitsche ooren onaangenaam klinkende opmerking van Eden, dat Engeland in tegenstelling met Duitschland boter belangrijker vindt dan kanonnen. „Wij meenen te weten," zegt het blad, „wat Eden daarmede bedoelt. Hij heeft blijkbaar naar den Moskouschen zender geluisterd, die de wereld vertelt, dat in Duitschland hongersnood heerscht, dat in Duitschland geen boter meer is te krijgen en dat Duitschland in plaats daarvan kanonnen produceert. Ook al ware dit botersprookje waarheid," aldus het blad, „dan zouden we deze opmerking van den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken toch niet bijzonder fraai kunnen vinden. Engeland is in hoofdzaak, dank zij Versailles, zoo doorvoed en rijk, dat het kanonnen èn boter kan fabriceeren of ter beschikking stellen, zooveel als het maar wenscht. Duitschland gaat met de karige middelen, welke het dictaat van Versailles hem heeft overgelaten zóó zuinig om, dat de menschen in Duitschland altijd nog zooveel te eten hebben, boter inbegrepen, als zij noodig hebben en dat het ook de kanonnen kan fabriceeren, welke voor de verdediging van het land noodig zijn, en tot welker vervaardiging het Duitsche volk gedwongen is door de dagelijks toegenomen bedreiging van de zijde zijner tot de tanden gewapende buren." (Berl. Börsen Zeitung) **(2632 B.)**

D. **MEXICO. — Begrooting 1937. - Schulden. —**
De begrooting voor 1937 van Mexico geeft een bedrag aan uitgaven te zien van 330 millioen pesos tegen 287 millioen pesos op de begrooting van 1936. De definitieve uitgaven hebben in 1936 427 millioen pesos bedragen. De middelen van de schatkist bedragen aan het einde van 1936 10 (v. j. 32) millioen pesos.
De openbare schuld is van 16 tot 34 millioen pesos gestegen.
President Cardenas heeft verklaard, dat de metaalreserve 314.840.000 pesos heeft bedragen.
Een overeenkomst ter regeling van de Mexicaansche schuld is 5 Jan. tot stand gekomen.
Op grond van voorwaarden, vervat in het verdrag, zullen de schulden tot een totale waarde van $ 275 millioen in 275 millioen pesos worden geconverteerd, wat bij de tegenwoordige valuta een vermindering met rond 25% beteekent. In de overeenkomst is verder nog bepaald, dat de schuld binnen 40 jaren geliquideerd zal worden en dat de rente 4% zal bedragen. (La Republica) **(Vor. ber. 2103 F.)**

23 JANUARI 1937

E. **ITALIE. — Goerings bezoek aan Mussolini. —**
Virginio Gayda is de eerste, die, in de „Giornale d'Italia", bijzonderheden mededeelt van de besprekingen tusschen Mussolini en Goering en speciaal over het nu spoedig te verwachten Italiaansch-Duitsche antwoord op de Britsche nota.
De reis van Goering heeft volgens hem de kracht van het Duitsch-Italiaansche front ten aanzien van alle Europeesche vraagstukken bevestigd. Te Rome en te Berlijn blijft de buitenlandsche politiek, zooals Italië die voert, het richtsnoer. Andere overeenkomsten, waaraan door Italië wordt deelgenomen, bijvoorbeeld het accoord met Engeland, zijn daarmede niet in strijd, integendeel: zij vormen met die politiek een eenheid.
Het belangrijkste der tusschen Mussolini en Goering besproken vraagstukken is het Spaansche. Te dien aanzien kunnen de drie volgende hoofdbeginselen der Duitsch-Italiaansche politiek worden aangegeven:
1. Een communistische regeering kan in Spanje niet geduld worden.
2. De burgeroorlog moet beperkt blijven tot de oorspronkelijke nationale elementen.
3. Men is bereid tot medewerking aan iedere poging van goeden wil tot het behoud der neutraliteit.
Italië biedt Engeland zijn medewerking aan. Als voorwaarde wordt slechts gesteld, dat de niet-inmenging algemeen wordt aanvaard en streng wordt toegepast.
Italië aanvaardt het toezicht op de vrijwilligers, maar eischt, dat het toezicht óók geldt voor het voeren van propaganda voor geldelijken steun aan een der strijdende partijen. (Giornale d'Italia)
(V. b. Goering 2562 E.; Italië-Duitschland 2464 E.)

F. **ZUID-AFRIKA. — Nieuwe immigratiebepalingen door het Parlement aangenomen. —**
De nieuwe, door dr. D. F. Malan, leider der Nationale Partij, voorgestelde immigratiebepalingen (pag. 2589 B.) zijn op 13 Jan. '37 in het Parlement ingediend, doch ondervonden veel critiek. Generaal Smuts zeide bij de bespreking van het wetsontwerp, dat het niet de bedoeling is, dat het aantal immigranten beperkt wordt of dat de groote lijnen der Zuid-Afrikaansche politiek veranderd worden. De Unie is een begeerenswaardig gebied voor landen, die naar Koloniën uitzien, heigeen een reden te meer is om den toevloed van geschikte blanken niet te stuiten. Wij zullen — aldus vervolgde Smuts — noch een Jood, noch een ander uitsluiten: alle goede werkers zijn welkom.
De leider van de Dominionpartij, Stallard, zeide, dat hij tegen het wetsontwerp zou stemmen.
Het Zuidafrikaansche Huis van Afgevaardigden heeft op 18 Jan. 1937 met 83 tegen 28 stemmen in tweede lezing het immigratiewetsontwerp aangenomen, nadat met 91 tegen 18 stemmen een door Malan ingediende motie van wantrouwen was verworpen, waarin de regeering verweten werd, dat zij de verdere immigratie van Joden niet volkomen had verhinderd.
Krachtens het wetsontwerp wordt in de Zuidafrikaansche Unie ieder als vreemdeling beschouwd, die niet door geboorte Brit is.
In de gehouden zitting van het Huis hield generaal Hertzog, de premier, een rede, waarin hij onder meer zeide:
Willen onze beschermende maatregelen doeltreffend zijn, dan mogen zij niet het kenmerk van vervolging dragen.
De redenen, die de regeering tot indiening van het onderhavige wetsontwerp hebben geleid, zijn gelegen in den grooten stroom van Joden naar Zuid-Afrika en in de groeiende verbittering tegen de Joden, die in de Unie te constateeren valt en die in hoofdzaak het gevolg van deze sterke immigratie is.
Een tweede factor vormen, naar Hertzog verder opmerkte, de

waarschuwingen, welke de regeering van Zuid-Afrika van haar gezanten in Europa heeft ontvangen. Deze waarschuwingen houden in, dat het gevaar bestaat, dat Zuid-Afrika als gevolg van den onzekeren staat van zaken in Europa en den revolutionnairen geest, die in vele Europeesche landen heerscht, door ongewenschte elementen wordt overstroomd.
Derhalve acht de regeering het noodig, dat op het binnenkomen van immigranten een strikte contrôle wordt uitgeoefend.
Hertzog verklaarde vervolgens, dat het aantal Joden in Zuid-Afrika zoo groot is geworden, dat onder het niet-Joodsche deel der bevolking groote ongerustheid is ontstaan, die zich reeds in krachtige anti-semietische gevoelens begint te uiten. Hierdoor is het gevaar gerezen, dat zoo aan het ongeremd binnenstroomen van Joden in Zuid-Afrika niet paal en perk gesteld wordt, deze anti-semietische gevoelens zulk een omvang zullen aannemen, dat bloedvergieten er het gevolg van zou kunnen zijn.
(A. N. P.) **(Vor. ber. 2589 B.; Gen. Hertzog 1606 D.)**

A. DUITSCHLAND. — Julius Streicher's rede. —
Op 17 Jan. '37 heeft Julius Streicher, Adolf Hitler's vriend en vertrouweling, het woord gevoerd op een vergadering van 2000 vrouwen. Hij zeide dat het hem genoegen deed, dat zij naar hem kwamen luisteren terwijl de kerkklokken luidden, „omdat gij wellicht een meer goddelijken dienst verricht dan zij die op dit oogenblik in de kerk zijn." Streicher, aldus de „Times", voer heftig uit tegen de dienaren der kerk, zonder onderscheid van protestanten of katholieken die hij „papen" noemde. De kerk zou het stevigste bolwerk van het internationale jodendom zijn.
De internationale situatie besprekende zei Streicher, dat men Hitler moest danken „omdat hij een wapen had gegeven om den oorlog te voorkomen. Indien de Joden er echter in slagen de naties op te zetten in een oorlog tegen ons, zullen wij als één man opstaan, omdat wij weten, dat deze laatste worsteling gericht zal zijn op bevrijding van de menschheid van den duivel, van den Jood." (Times)
(Vor. ber. Julius Streicher 1911 A.)

B. ENGELAND. — Minister Eden's rede in het Lagerhuis. - Spanje. - Niet-inmenging de eenige juiste politiek. - Duitschland en Marokko. - Italië. —
In de eerste vergadering van het Lagerhuis na het Kerstreces heeft minister Eden op 19 Jan. '37 zijn aangekondigde verklaring afgelegd over de buitenlandsche politiek en over de Spaansche aangelegenheden in het bijzonder. Met voldoening constateerde spreker de toenemende zucht tot den vrede in Groot-Brittannië en in talrijke andere landen. Niettemin betreurde hij het ontbreken van vrijheid in meeningsuiting, hetwelk het vrije spel der wereldmeening belemmerde. Dit betreuren wij, zoo vervolgde Eden, omdat wij ervan overtuigd zijn, dat de wensch naar vrede onder de volkeren zoo groot is, dat, indien alle belemmeringen voor de vrije meeningsuiting waren weggenomen, de gevaren voor den vrede voor het grootste gedeelte zouden zijn verdwenen. 1937 moet een jaar zijn met buitengewoon moeilijke internationale problemen, maar ook een jaar van internationale mogelijkheden. Iedere maand, die gewonnen is voor den vrede, kan geschreven worden op het actief van den vrede.
De internationale toestand, geschapen door het conflict in Spanje, verduistert thans alle andere gebeurtenissen. Hoewel de strijd met onverzwakte hevigheid voortwoedt, zijn de gevaren om Europa in het conflict te betrekken belangrijk verminderd, ofschoon zij niet geheel weggenomen zijn. Na nog eens herhaald te hebben, dat de Britsche politiek gekant is tegen inmenging, verklaarde Eden, dat degene, die gelooft dat als gevolg van dezen burgeroorlog een of andere buitenlandsche mogendheid de opperheerschappij over Spanje zal krijgen en zijn buitenlandsche politiek zal voeren, zich naar sprekers overtuiging vergist.
Dit zou het minst waarschijnlijke resultaat zijn van dezen burgeroorlog. Tegen een zoodanige uitkomst zullen wij ernstig bezwaar hebben en wij zullen daarin niet alleen staan. Vier en twintig millioen Spaniaarden staan in deze aan onze zijde. De eenige zaak, die Spanje misschien nog kan vereenigen, zou de gemeenschappelijke haat zijn tegen vreemde overheersching. De inmenging in Spanje is niet alleen verkeerd uit menschlievende overwegingen, maar ook uit politieke. Het is geen Britsch belang, of zich in Spanje een rechtsche, dan wel een linksche regeering vormt. Partij te kiezen in dezen of genen zin zou deelneming beteekenen aan den strijd tusschen tegengestelde ideologieën, een strijd, welken wij veroordeelen.
Italië. — Vervolgens sprekende over de Engelsch-Italiaansche overeenkomst zeide Eden: Er is geen woord, geen regel, geen komma in de Italiaansche verklaring, die aan welke buitenlandsche mogendheid ook het recht zou kunnen geven, hoe haar regeering ook gekleurd moge zijn, te intervenieeren in welk deel van Spanje ook.
Na deze woorden keerde de minister terug tot de kwestie van de Britsche belangen in Spanje en het Spaansche conflict, waarover hij zeide, dat deze belangen zijn: ten eerste, het conflict niet buiten de grenzen van Spanje zelf te laten treden en ten tweede, de politieke onafhankelijkheid en territoriale integriteit van Spanje te doen eerbiedigen. Sinds Blum het initiatief nam tot de niet-inmenging hebben alle deelen van de Britsche openbare meening dit principieel gesteund. De critiek is eerst begonnen toen bleek, dat de niet-inmenging onvolledig was. De inbreuken hebben veel bitterheid gewekt en aan de niet-inmengingspolitiek veel van haar doelmatigheid in het bekorten van den oorlog ontnomen, maar toch kan niet betwijfeld worden, dat deze politiek voor Europa de juiste politiek geweest is en blijft.
De vrijwilligers. — Ook aan de vrijwilligers wijdde Eden enkele woorden, zeggende, dat de Engelschen er naar gestreefd hebben het uitzenden van vrijwilligers, van welken kant ook, tegen te gaan. Spreker gaf toe, dat het feit, dat dit onderwerp niet eerder te berde is gebracht aan zekere mogendheden in zekere mate een rechtvaardiging geeft. In dit verband noemde spreker het door het Fransche parlement aanvaarde wetsontwerp betreffende de vrijwilligers, zeggende: Wanneer alle regeeringen dit standpunt zouden gaan innemen, zou de toestand beter zijn, dan op dit oogenblik.
Marokko. - Geruststellende rapporten. — Vervolgens besprak Eden den toestand ten aanzien van Marokko. Hij noemde in dit verband de mededeeling van den Franschen ambassadeur van 8 Januari betreffende beweerde bedrijvigheid, die, naar hij zeide, uiteraard ongerustheid had gewekt in Frankrijk op grond van zijn ligging tegenover Marokko en zijn verdragen. Men heeft toen den Britschen consul-generaal gevraagd rapport uit te brengen en zijn antwoorden, die sindsdien ontvangen zijn, zijn van een over het algemeen geruststellenden aard. Wat het vlootbezoek aangaat, zijn de rapporten nog niet geheel bestudeerd, maar zij zijn toch over het algemeen geruststellend ten aanzien van het aan land zetten van Duitsche troepen. De regeering zal voortgaan den toestand in dit gebied nauwlettend waar te nemen, aangezien zij nauw betrokken is bij een handhaving van den toestand in de Spaansche zone, zooals die bij de thans van kracht zijnde verdragen, is vastgelegd.
De Italiaansch-Engelsche overeenkomst had een einde gemaakt aan de gespannen betrekkingen die door vroegere gebeurtenissen tusschen beide landen waren ontstaan. De overeenkomst had niet de geringste betrekking tot reeds bestaande vriendschapsbanden en de algemeene richting der buitenlandsche politiek zou er niet het minst door gewijzigd worden. Die politiek bleef nog steeds gegrondvest op de drie pijlers: bevestiging van den vrede, onderlinge samenwerking en versterking van den bond der naties onder de auspiciën van den Volkenbond.
De versterking van de Engelsche weermiddelen, vooral van de luchtmacht, diende dan ook slechts om deze doelstellingen der buitenlandsche politiek onder alle omstandigheden te kunnen waarborgen.
De Engelsche regeering erkent het beginsel niet, dat Europa slechts voor de keus zou staan tusschen heerschappij van de fascistische of de communistische beginselen en dat de rol van de democratie eigenlijk uitgespeeld zou zijn en democratische beginselen ten slotte slechts tot den zegepraal van het communisme zouden leiden. De Engelsche regeering is integendeel vast overtuigd dat de gezonde democratische instellingen zooals Engeland die kent zoowel tegen de heerschappij van fascisme als communisme een afdoenden tegenweer bieden.
Duitschland. — Daarna roerde de minister met enkele woorden de positie van Duitschland aan. De toekomst van Duitschland en de rol, welke het in Europa speelt houdt op het oogenblik iedereen in ons werelddeel bezig. Een groote natie van 65 millioen inwoners belijdt op het oogenblik het ras en het nationalisme met een zelfde overgave als zij gepredikt worden. De wereld vraagt zich af, waarheen deze leerstellingen Duitschland en met dit land, ons allen moeten voeren. Ernstig zoekt Europa thans een antwoord op deze vraag, want het kan niet steeds meer afdrijven naar een onzekere toekomst en verscheurd worden tusschen nationale rivaliteiten en tegengestelde ideologieën. Duitschland bezit de macht, invloed uit te oefenen op een keuze, die niet alleen zijn eigen lot, maar ook dat van Europa zal beslissen. Wanneer het algeheele samenwerking met Europa kiest, dan zal er geen mensch meer in Engeland zijn, die het niet zal helpen hem den weg te banen tot de welvaart.
Het is ijdel te meenen, dat wij met lapmiddelen de kwalen kunnen genezen waaraan wij lijden. Remedies van lokalen aard zullen niet voldoende zijn. Wij kunnen de wereld niet genezen met verdragen, noch met redevoeringen of mooie woorden. Er moet een vaste wil bestaan tot samenwerking en deze wil moet zich uiten, geheel los van nationale leerstellingen en met aanvaarding van iederen Europeeschen staat als deelgenoot van de algemeene Europeesche samenwerking, onder het verminderen der wapening tot het noodzakelijk minimum voor de behoeften der landsverdediging en ten behoeve van een internationaal organisme tot regeling van conflicten onder contrôle van den Volkenbond. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Anthony Eden 2632 B.)

24 JANUARI 1937

C. LUCHTVAART. — Ramp te Mont l' Evèque. —
Een sportvliegtuig der Nationale Luchtvaartschool, de P.H.-M.A.G., is op 19 Jan. '37 te Mont l'Evèque, bij Senlis, circa 50 K.M. ten Noorden van Parijs, neergestort en geheel vernield. De inzittenden, de heeren A. R. Somer, instructeur der N. L. S.; J. B. A. Tissot, leerling der N. L. S.; J. Hoeven, chef-werktuigkundige, en J. Maltha, werktuigkundige dier school, allen afkomstig van het vliegveld Ypenburg, werden op slag gedood.

De P.H.-M.A.G., een Waco, welke het eigendom is geweest van den onlangs verongelukten sportvlieger M. A. G. v. d. Leeuw, was om 2 uur 25 Ned. tijd van Le Bourget gestart met bestemming naar Ypenburg. Tengevolge van vleugelbreuk, kwam de machine ten val, tijdens goed vliegweer.
De lijken der slachtoffers zijn opgebaard te Senlis en zullen zoo spoedig mogelijk naar Nederland worden overgebracht. (A. N. P.)
(Vor. ber. Vliegongelukken 2575 E.)

A. **BELGIE. — Vlaamsche Katholieken en Nationalisten. - Geen fusie. —**
De partij der Vlaamsche Katholieken, die sedert verscheidene weken gestreefd heeft naar een coalitie en fusie tot één partij met de Vlaamsche nationalisten, heeft van dit plan afgezien. (Hbld. v. Antwerpen)
(Vor. ber. Vlaamsche Nationalisten 2483 D.)

B. **JAPAN. — Rede van den minister van Buitenlandsche Zaken, Arita. - Overeenkomst met Nederl. Oost-Indië. —**
Bij de opening van het nieuwe parlement heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Arita, op 20 Jan. 1937 een redevoering uitgesproken.
Arita zeide o.m., dat de Japansche regeering nieuwe pogingen in het werk zal stellen, om te komen tot een verbetering van de betrekkingen met Groot-Brittannië. De Japansch-Amerikaansche betrekkingen zijn laatstelijk beter geworden. Japan wenscht geenszins een wedloop in vlootbewapening en hoopt, dat men zal komen tot het sluiten van een rechtvaardig en billijk vlootverdrag ter beperking en ter vervanging van de verdragen van Washington en Londen. Japan blijft gehecht aan het niet-aanvalsbeginsel, maar gevoelt ernstige ongerustheid ten aanzien van de slagboomen in den internationalen handel, waarom het aanbeveelt de kwestie der koloniale markten te doen behandelen door de mogendheden in den geest van het verdrag betreffende het Congobekken.
Voortgaande zette Arita uiteen, dat het Japansch-Duitsche verdrag ten doel heeft een verdediging tegen het internationale communisme. Japan is niet verder dan dit doel gebonden.
Wat China betreft, zal Japan een politiek van onderhandelingen voeren, ondanks de omstandigheid, dat de vroegere onderhandelingen geen resultaten hebben opgeleverd.
Met Rusland hoopt Japan de normale betrekkingen te kunnen handhaven en te kunnen komen tot een regeling van de geschilpunten, die thans met dit land bestaan.
Ten aanzien van Nederl.-Indië heeft Arita in zijn redevoering o.a. het volgende gezegd:
Door de bemiddeling van de regeering van Nederl.-Indië en onze eigen regeering is een overeenstemming tot stand gebracht tusschen de scheepvaartondernemingen der beide landen. Het sluiten van deze overeenkomst, welke een eisch van Nederl.-Indië vormde, alvorens kon worden overgegaan tot handelsbesprekingen, baande den weg voor desbetreffende onderhandelingen, die met tastbare resultaten gevoerd zijn. (Domei)

C. **GRIEKENLAND. — Duitsche „Leening" aan Griekenland voor den aankoop van oorlogsmateriaal. —**
Het Grieksche ministerie van Financiën deelt mede, dat binnenkort een decreet zal worden uitgevaardigd waarbij de regeering gemachtigd wordt een „leening" van 3 milliard drachmen te sluiten met Duitschland. De rente zal 3% bedragen en de „leening" zal in een periode van 6 jaar via de clearing worden afgelost. De clearing-rekening vertoont voortdurend een saldo ten gunste van Griekenland, daar Duitschland de grootste afnemer is van Grieksche tabak. De nieuwe „leening" en het saldo van de clearing-rekening dat ca. 1600 millioen drachmen bedraagt, zullen worden gebruikt om in Duitschland oorlogsmateriaal te koopen. Behalve eenige andere voordeelen, stelt deze „leening" Griekenland in staat nog in den loop van dit jaar het eerste deel van het militaire organisatieplan uit te voeren. Dit plan, dat in een periode van 8 jaar zal worden uitgevoerd, zal totaal 5½ milliard drachmen aan uitgaven vergen. Een ander voordeel van deze „leening" is nog, dat zij uit het overschot van de clearing zal worden terug betaald, zoodat Griekenland hiervoor dus geen deviezen behoeft af te staan en de Grieksche valuta niet in gevaar wordt gebracht. (Proïa)

D. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt aanvaardt tweede ambtsperiode. —**
Ter inleiding van zijn tweede ambtsperiode heeft president Roosevelt op 20 Jan. '37 te Washington een redevoering uitgesproken, waarin hij o.m. zeide te beloven, dat hij, wat hij den kanker der onrechtvaardigheid noemde, zou doen verdwijnen, den kanker, die gebrek veroorzaakt, waar overvloed heerscht. Wij zijn vastbesloten, aldus de president verder, van iederen Amerikaanschen burger een onderwerp van belangstelling en zorg voor zijn land te maken. Onze ouders hebben de federale regeering in het leven geroepen met het doel het algemeen welzijn aan te moedigen en voor het Amerikaansche volk de voordeelen van de vrijheid te verwerven en vandaag doen wij een beroep op dezelfde machten in deze regeering om dezelfde doeleinden te bereiken.
De grondwet van 1787 heeft onze democratie niet machteloos gemaakt. De vooruitgang van het herstel is klaarblijkelijk, maar de nieuwe orde van zaken, die sedert 1933 bestaat, beteekent meer dan dat. Door nieuwe methodes te gebruiken voor de sociale rechtvaardigheid, hebben wij ons verbonden op de oude grondslagen een duurzamer bouw op te trekken tot een beter gebruik der komende geslachten. Onze voeten zijn op weg naar een duurzamen vooruitgang. De traditioneele plechtigheden ter gelegenheid van de ambtsaanvaarding en de presidentieele boodschap werden bedorven door een neerstroomenden regen. De ambtenaren en de duizenden belangstellenden waren ten slotte door en door nat. De oorzaak hiervan was, dat Roosevelt het voorstel had afgewezen den eed af te leggen in het kapitool en zich hield aan de regelingen, die er op berekend waren, dat de eed buiten op het door den regen overstroomde perron zou worden afgelegd. Met de vinger op de steeds grooter wordende menigte wijzende, zei Roosevelt: wanneer deze menschen den regen kunnen verdragen, dan kan ik dat ook. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Roosevelt 2634 F.; Herkiezing 2532 D.)

E. **NEDERLAND. — De Theemarkt in 1936. —**
Door de „Pakhuismeesteren van de Thee" is verslag uitgebracht over de Nederlandsche theemarkt in 1936, waarin wordt medegedeeld, dat in het afgeloopen jaar 23 veilingen werden gehouden. Het aanbod bestond uit 8¼ millioen kg. Java thee en 4⅛ millioen kg. Sumatra thee. Op de veilingen heerschte in den regel een willige en opgewekte stemming, en vooral in de najaarsveilingen was de vraag levendig. Door de handhaving van het restrictiepercentage voor het jaar aanvangende 1 April 1937 op 17½% van de standaardproductie, kreeg de handel meer vertrouwen in de markt. De prijzen konden in verband hiermede naar boven loopen. De depreciatie van den gulden bleef ook niet zonder invloed en alles bijeen bedroeg de gem. veilingprijs in 1936 39½ ct. per h. kg. De aandacht wordt er op gevestigd, dat ondanks de propaganda voor het theeverbruik, het verbruik hier te lande naar hoeveelheid en kwaliteit afneemt, hetgeen in hoofdzaak wordt toegeschreven aan de hooge rechten welke hier te lande op de thee worden geheven.
Hierdoor zijn de verpakkers genoodzaakt de kwaliteit der melanges te verminderen, en de ervaring heeft geleerd, dat prijsverhooging of het terugzetten der kwaliteit het verbruik doet afnemen. Het invoerrecht

is een last welke om verlichting vraagt zoowel gezien van Indisch als van Nederlandsch standpunt. In het verslag wordt de hoop uitgesproken, dat de tegenwoordige regeering alsnog een uitweg moge vinden om tot die verlaging over te gaan.

(Verslag v. d. Pakhuismeesteren van de Thee)
(Vor. ber. Thee 2428 C.; Nederland 1936 E.)

25 JANUARI 1937

A. OSLO-CONVENTIE. — Dr. Colijn's voorstellen. - Overzicht. —

Dr. Colijn's voorstellen, om nieuwe pogingen in het werk te stellen, ten einde tot vermindering der handelsbelemmeringen te komen tusschen de z.g. Oslostaten en wel de Scandinaafsche landen, Nederland en België, hebben in Duitschland geen goede pers. Het wordt Z.Exc. euvel geduid, dat hij in het persgesprek met het Svenska Dagbladet onderscheid gemaakt heeft tusschen staten, die bereid zijn tot internationale samenwerking en staten, die zich aan

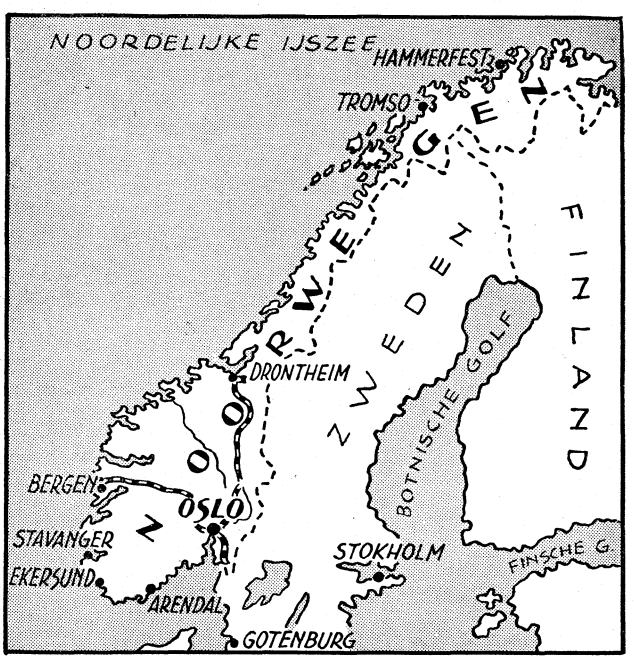

autarkie hebben overgegeven. De wijze, waarop Dr. Colijn zijn gedachten heeft geformuleerd, was voor Duitschland niet kwetsend, doch de Duitsche vertalingen van den Zweedschen tekst waren eenigszins scherper van toon geworden. Overigens meent Duitschland, dat een samenwerking tusschen de Oslo-staten en een verruiming van het onderlinge handelsverkeer tusschen die landen, schadelijk zou kunnen zijn voor zijn handelsbelangen in Scandinavië. Het initiatief van onzen minister-president heeft in Scandinavië over het algemeen een zeer gunstige ontvangst gehad. Dr. Colijn schijnt de Ouchy-gedachte op een herleefde Oslo-conventie te willen enten. Het verdrag van Ouchy voorzag in een geleidelijke vermindering van de handelsbelemmeringen tusschen Nederland en België, een overeenkomst, waarbij alle staten zich hadden kunnen aansluiten. Het verdrag kon echter niet tot stand komen, aangezien Engeland, zich beroepend op de meestbegunstigingsclausule, eenzijdig wilde deelen in voordeelen van de overeenkomst, zonder daar zelf iets tegenover te stellen.
(Vorig bericht 2625 G.; Dr. H. Colijn 2630 E.)

B. CHINA. — Verklaring van Wang Tsjing Wei. —

Wang Tsjing Wei, de voorzitter van den politieken raad, is te Nanking aangekomen. Voor de leden van den Kwo Min Tang heeft hij belangrijke verklaringen afgelegd.

Zoo verklaarde hij ten aanzien van de buitenlandsche politiek, dat China de hand toesteekt aan alle naties, die geen agressieve bedoelingen hebben. Hieraan voegde hij toe: „China kan echter niet over vriendschap spreken, wanneer het slachtoffer is van de inbreuken van een aanvaller". Betreffende den Japanschen eisch aangaande een bondgenootschap tegen het communisme, herhaalde hij de stelling der regeering: De onderdrukking van het communisme in China is een binnenlandsche zaak. De Chineesche regeering is in staat het communisme te onderdrukken en zou deze taak hebben voltooid, wanneer het niet was gedwongen geweest het hoofd te bieden aan een aanval van buiten af. Als antwoord aan de aanhangers van een anti-Japansch eenheidsfront, vroeg hij eerst een zoodanig front te definieeren. Wat een samengaan met de roode troepen betreft, was hij van meening, dat het Fransche volksfront als voorbeeld genomen kon worden, want dit omvat geen gewapende formaties. Frankrijk heeft een enkele regeering en een nationaal leger.

Hieraan voegde Wang Tsjing Wei toe, dat een oorlog tegen Japan het bestaan van het volk op het spel zou zetten, zoolang China niet een voldoende macht had verkregen.

Wang Tsjing Wei besloot zijn verklaringen met te zeggen, dat het noodzakelijk is het werk van het nationaal herstel voort te zetten door consolidatie van de grondslagen der regeering onder het teeken van den Kwo Min Tang. (Sin Pau Agency)
(Vorig bericht Wang Tsjing Wei 2025 A.)

C. ENGELAND. — Minister Eden's rede van 19 Jan. 1937. - Perscommentaren. —

Eden's rede in het Lagerhuis heeft in Italië, zoo wordt uit Rome gemeld, in het algemeen een gunstigen indruk gemaakt, al is er geen commentaar in de couranten verschenen. Al klonken zijn opmerkingen over de democratie niet aangenaam in fascistische ooren, de rede zelf wordt constructief en vreedzaam genoemd en geschikt voor betere samenwerking. Men uit er echter eenige verbazing over, dat Eden zich tot Duitschland richtte en niet tot Rus'and, welk land door Italië wordt beschouwd als het meest verantwoordelijke voor de tegenwoordige stoornissen in Europa.

Eden, zoo schrijft het „Berliner Tageblatt" in een beschouwing, welke het aan de jongste rede van den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken wijdt, heeft gezegd, dat 1937 niet alleen een jaar van groote problemen maar ook van groote gelegenheden zal zijn, maar, zoo voegt het blad er terstond aan toe, men heeft den indruk, dat hij reeds een van deze groote gelegenheden heeft laten voorbijgaan door niet duidelijk enkele verantwoordelijkheden vast te stellen. Zulks zou ook de politiek van Engeland, hetwelk volgens Eden niet zal dulden, dat een buitenlandsche mogendheid zij het ook voor den duur van een generatie Spanje of de Spaansche buitenlandsche politiek beheerscht, ten goede zijn gekomen. „Wat ter wereld", zoo vraagt het Tageblatt verder, „geeft Eden het recht de revolutionnaire plannen van Moskou in Spanje op één lijn te plaatsen met de afwikkeling, welke Berlijn en Rome voor dit zwaar geteisterd land wenschen. De heer Eden heeft de gelegenheid gehad de taak van Engeland in de kwestie van de niet-inmenging duidelijk te omschrijven, hij heeft deze gelegenheid niet te baat genomen."

Hetzelfde wordt ongeveer beweerd in een commentaar van de „Deutsche Allgemeine Zeitung" en „Völkischer Beobachter". **(Vorig bericht 2640 B.)**

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Nieuwe vliegvelden. —

Voor een beter toezicht op de Groote Oost uit de lucht zullen vliegvelden worden aangelegd op Boeton, Celebes, Ambon en Nieuw-Guinea, van welke vlieg-

velden ook de civiele luchtvaart gebruik zal kunnen maken.
Verder is machtiging verleend voor den aanleg van een vliegveld op Kali Banteng te Semarang. De kosten hiervan worden geraamd op ƒ 330.000. (Aneta)
(Vor. ber. Ned.-Indië 1955 G.; Vliegvelden 2480 E.)

A. **JAPAN. — Kabinet-Hirota afgetreden. —**
Het Japansche kabinet, waarvan Hirota premier was, heeft op 23 Jan. '37 besloten af te treden. De Keizer heeft de ontslag-aanvrage van Hirota aangenomen.
Omtrent de reden van dit besluit wordt gemeld, dat de minister van Oorlog, Terautsji, weigerde een compromis te aanvaarden, waardoor de ministers niet tot een accoord konden komen ten aanzien van de houding, die tegenover den Landdag moest worden aangenomen en een aftreden onvermijdelijk werd.
Minister Terautsji eischte namelijk, dat de Landdag ontbonden zou worden en dreigde met aftreden, indien het kabinet den Mikado niet voorstelde tot die ontbinding over te gaan. De andere leden van het ministerie wilden echter de pogingen tot verzoening met het parlement voortzetten. Zij hoopten n.l., dat Terautsji, die vooral verstoord was over de aanvallen, welke tijdens de zitting van 21 Jan. '37 door den afgevaardigde Hamada op het leger waren gedaan, op zijn besluit om heen te gaan zou terugkomen, indien ook de partijen haar aanvallende houding zouden wijzigen. Deze weigerden echter op eenigerlei wijze toe te geven.
De afgevaardigden hekelden de politiek van Hirota inzake het verdrag met Duitschland, de houding in China en de onverantwoordelijke militaire uitdaging aan Sovjet-Rusland. Hirota zou een strooman der militairen zijn. (A. N. P.) **(V. b. Kabinet 2427 D.)**

B. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Stephan Lackner — „Die weite Reise". (Oprecht, Zürich 1937)
Heinz Politzer — „Fenster vor dem Firmament". (Julius Kittl, Leipzig) **(Vorig bericht 2633 D.)**
Engelsch: H. R. Ekins — „Around the world in Eighteen Days and How to do it". (Longmans, Green & Co.)
Jack Lindsay — „Adam of a New World". (Giordano Bruno) (Nicholson & Watson) **(Vor. ber. 2633 D.)**
Fransch: Henri Alain-Fournier — „Lettres au petit B". (Aux Editions Emile-Paul)
Henri Valet — „Le Mauvais Temps". (Grasset)
(Vorig bericht 2633 D.)
Italiaansch: E. Viviani della Robbia — „Vita di una Donna". (Sansoni, Firenze) **(Vor. ber. 2625 E.)**
Nederlandsch: Dr. P. H. Ritter Jr. — „De Goede Herder". Roman (Scheltens & Giltay, Amsterdam)
Jan Veldman — „De Verlossende Vlucht". (N.V. Leiter-Nypels, Maastricht) **(Vorig bericht 2633 D.)**
Russisch: Leo Tolstoj — „Neizdannje teksti". (Onuitgegeven teksten), door N. Goesdja en N. Goessof (Staatsuitgeverij, Moskou) **(Vor. ber. 2588 A.)**
(Red. K. H. A.)

C. **VOLKENBOND. — De Sandjak-kwestie voorloopig geregeld. —**
Te Genève is op 23 Jan. '37 overeenstemming bereikt tusschen de vertegenwoordigers van Turkije en Frankrijk inzake de Sandjak-kwestie. De voorloopige overeenkomst houdt het volgende in:
Onder garantie van den Volkenbond en in het kader van den Syrischen staat zullen de binnenlandsche kwesties van dit gebied in volle onafhankelijkheid worden geregeld. Het binnenlandsch organisch statuut van Sandjak zal worden opgesteld onder toezicht van den Volkenbond welke zal waken voor de bescherming der minderheden. Het Fransch-Turksch militair verdrag zal Sandjak beschermen tegen iederen aanval van buiten af.
De overeenkomst is zoo getroffen, dat alle betrokken partijen voorloopig tevreden kunnen zijn, in afwachting van de nadere regeling. (A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 2594 D.)

D. **FRANKRIJK. — Dienstneming in Spanje. - Senaat eenstemmig in deze kwestie. —**
De Fransche Senaat heeft 21 Jan. '37 de behandeling voortgezet van het wetsontwerp, dat de regeering voor den tijd van zes maanden machtigt alle maatregelen te nemen die zij noodig acht om het vertrek van vrijwilligers naar Spanje te beletten.
Dit wetsontwerp is door den Senaat met algemeene stemmen aangenomen. (L'Intransigeant)
(Vor. ber. 2634 A.; Burgeroorlog in Spanje 2634 I.)

E. **SCHAKEN. — Tournooi te Birmingham. —**
De eindresultaten van het te Birmingham gehouden schaaktournooi luiden als volgt:
Eliskases en Prins beiden 8½ pt. deelen den eersten en tweeden prijs; derde Winter, 7 pt.; vierde Koltanowski, 6½ pt. (Birmingham Post)
(Vor. ber. Schaaktournooi 2503 C.)

F. **PORTUGAL. — Bomaanslagen. —**
Op 21 Januari zijn in verschillende stadsdeelen van Lissabon bommen ontploft, in de gebouwen van het Ministerie van Opvoeding, in het Spaansche Consulaat, in de ongeveer 15 kilometer ten Noorden van Lissabon gelegen Radioclub en nog vele andere officieele gebouwen. Volgens een ministerieele verklaring zijn de bommen van buitenlandsche fabrikaat en de bomaanslagen zouden het werk zijn van buitenlanders, geholpen door eenige slechte Portugeezen.
Naar verluidt schijnt de ware oorzaak der bomaanslagen te liggen in de antipathie, welke het Portugeesche volk koestert voor de interventie zijner regeering in Spanje ten gunste van Franco.
(O Seculo - Le Journal)

G. **FRANKRIJK. — Rede van premier Blum te Lyon.**
Ter eere van André Février, den voorzitter van de socialistische fractie in de Kamer van Afgevaardigden van Lyon werd op 24 Januari te Lyon een groote demonstratie gehouden, welke werd bijgewoond door minister-president Blum en 15 ministers en onderstaatssecretarissen. Na een rede van Herriot zeide Léon Blum o.a. het volgende:
„Negen maanden na de verkiezing en niettegenstaande vele moeilijke oogenblikken, is de idee van het Volksfront levendiger en sterker dan ooit.
Het klimaat in Frankrijk is veranderd. Iedere onpartijdige beoordeelaar, die dit land tien maanden geleden zou hebben verlaten en er thans terugkeert, zou getroffen zijn door de veranderingen, die er hebben plaats gegrepen, niet alleen op moreel, maar ook op materieel gebied.
Er is weer gezondheid, vertrouwen en vroolijkheid. Dit alles moedigt ons aan op onzen weg voort te gaan en wij zullen dit doen met aan het parlement binnenkort hervormingen voor te leggen, als de stichting van een nationaal werkloosheidsfonds, de verzekering tegen landbouwrampen, de ouderdomsrente etc.
Ik verberg zoo min aan mijzelf als ik dit ooit aan de openbare meening gedaan heb, dat nog vele moeilijkheden te overwinnen zijn. De Fransche economie moet zich nog aanpassen aan een aantal maatregelen, die haar op hetzelfde oogenblik zijn opgelegd. De verhouding tusschen het binnenlandsche prijsniveau en de loonen, waarvan het behoud en de toeneming der algemeene koopkracht afhangen, is nog verre van stevig. De financieele situatie met zijn verschillende aspecten: begrooting, schatkist, kapitaalmarkt etc. is nog niet normaal. Ik zou liegen en u zult mij niet gelooven, wanneer ik zeide, dat alle uitgevoerde kapitalen weer naar het land zijn teruggekeerd of dat de oppotting van goud en bankbiljetten tot het verleden behoort.
Ik ben zoodoende tot dat deel mijner redevoering gekomen, dat naar ik weet met de meeste belangstelling wordt verwacht. Wat beteekent o.m. eigenlijk de uitdrukking: „Directe onderhandelingen?"
Wij voeren voortdurend soortgelijke „directe onderhandelingen" door middel nl. van onze gezanten. In den loop van deze gesprekken is geen enkel onderwerp taboe. Wij zijn steeds bereid geweest en zijn dit nog, niet alleen om dagelijksche vraagstukken te behandelen, maar ook algemeene onderwerpen, betrekking hebbende op het politieke leven van twee groote naties aan te snijden. Maar wanneer men over directe onderhandelingen spreekt, dan bedoelt men er mede een „afzonderlijke regeling", waarvan andere staten uitgesloten zouden zijn.
Dit is trouwens de methode, die de voorkeur van kanselier Hitler heeft en door hem in practijk wordt gebracht.
Deze methode heeft echter niet de voorkeur van de Fransche regeering en wordt door haar ook niet in de practijk gebracht.

Wij willen niet de Fransche veiligheid losmaken van den Europeeschen vrede. Wij willen dit niet, omdat wij het niet kunnen. Geen enkel speciaal accoord zou Frankrijks veiligheid kunnen garandeeren en deze overtuiging vindt haar uitdrukking in de formule van den „ondeelbaren vrede".
Wij kunnen in Europa geen onverschillige toeschouwers zijn. Wij zijn leden van den Volkenbond en blijven trouw aan het pact. Wij hebben vriendschappen gesloten, die wij niet willen verloochenen. Ons doel blijft een algemeene regeling der Europeesche problemen. Wij hebben zelfs bewezen, dat wij om dit doel te bereiken bereid zijn tot de openhartigste, onbaatzuchtigste, ik zou bijna zeggen verdienstelijkste medewerking. Maar het is binnen het kader van een Europeesch accoord, dat wij de oplossing van het Fransch-Duitsche probleem zoeken.
In vele hoofden is spontaan de idee opgekomen, dat een soort van contract tusschen ons en onze naburen zou kunnen worden gesloten, waarbij Duitschland op economisch gebied concessies zou verkrijgen in ruil voor de medewerking aan een bevredigende regeling van de Europeesche situatie. Ik zou mij niet op dit terrein willen plaatsen. Ik geloof niet, dat wij aan Duitschland een soort van koop (koehandel) zouden moeten voorstellen.
Wij hebben een te sterk beset van onze eigen nationale waardigheid. Wij zijn te vast besloten om die zoo noodig te doen eerbiedigen, dan dat wij zelve niet de waardigheid eener andere natie zouden wenschen te respecteeren. Wij zijn er nog verder van verwijderd de gevaarlijke en verkeerde idee te koesteren, dat de verscherping der economische moeilijkheden in Duitschland deze natie op een goeden dag zou kunnen dwingen hulp te vragen en zich voorwaarden te laten stellen. Wij zullen ons er tevens voor wachten eenigen twijfel te opperen aan den door kanselier Hitler bij verscheidene plechtige gelegenheden verkondigen vredeswil. Als er ooit accoorden tot stand mochten komen, dan moeten en kunnen deze niet anders worden gesloten dan in een geest van vertrouwen en op den voet van gelijkheid."
De minister-president toonde daarna echter de noodzakelijkheid van ontwapening aan, wil men ooit tot economische accoorden komen.
„Welke natie," riep hij uit, „zal met een ander land willen samenwerken, hetzij door het credieten te verleenen, hetzij door het van grondstoffen te voorzien, hetzij door het faciliteiten van kolonisatie etc. te verschaffen, wanneer zij de vrees mocht koesteren, dat de aldus verleende hulp zich op zekeren dag tegen haarzelf zou keeren?"
Hierop baseerde Léon Blum zijn conclusie, die in enkele woorden als volgt luidde: „Een plotseling staken van den bewapeningswedloop zou in sommige landen economische troebelen kunnen veroorzaken en zal dus waarschijnlijk gepaard behooren te gaan met overeenkomsten van economischen aard, die aan de industrieele landen de gelegenheid zouden geven de aldus vrijgekomen werkkrachten elders aan te wenden. Frankrijk is bereid zoowel vandaag als morgen aan de oplossing der problemen in den hierboven aangegeven zin mede te werken.
(Le Temps - Le Petit Parisien)
(Vorig bericht Léon Blum 2568 B.)

26 JANUARI 1937

A. DUITSCHLAND. — Perscampagne tegen Tsjecho-Slowakije. —
Reeds maanden lang voert de Duitsche pers een stelselmatige campagne tegen Tsjecho-Slowakije, dat zij ervan beschuldigt met Rusland een verbond te hebben gesloten tot een aanvalsoorlog, welke het Russische leger reeds lang tegen centraal-Europa zou voorbereiden. In dit verband verzekert de Duitsche pers, dat talrijke vliegvelden, zoowel onder als boven den grond, op Tsjechisch gebied zijn aangelegd ten behoeve van de Sovjet-luchtmacht. In Tsjecho-Slowaaksche kringen heeft men reeds herhaaldelijk deze berichten tegengesproken, maar dit is voor de Duitsche pers geen reden geweest met haar campagne op te houden.
Om de goede trouw van Tsjecho-Slowakije te bewijzen heeft de generale staf te Praag aan den Britschen militairen attaché voorgesteld een bezoek te brengen aan alle vliegvelden in het land en er ieder gewenscht onderzoek in te stellen. De Britsche militaire attaché heeft dit voorstel aanvaard. Een gelijkluidende uitnoodiging is gericht tot den Duitschen militairen attaché. (Prager Presse)
(V. b. Duitschland—Tsjecho-Slowakije 1201 H.)

B. JOEGO-SLAVIE. — Pact met Bulgarije geteekend.
Op het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Belgrado is op 24 Jan. '37 de plechtige onderteekening geschied, door Stojadinowitsj en den Bulgaarschen premier Kusseiwanov, van het pact van vriendschap tusschen de koninkrijken Bulgarije en Joego-Slavië. Het pact bevat slechts twee artikelen. Artikel 1 luidt, dat tusschen de koninkrijken Joego-Slavië en Bulgarije een onschendbare vrede en een oprechte, eeuwige vriendschap heerschen.
Artikel 2 bepaalt, dat het verdrag in werking treedt na de zoo spoedig mogelijk te Belgrado te verrichten uitwisseling van de ratificatie-documenten.
(Politika) **(V. b. Bulgarije—Joego-Slavië 1510 B.)**

C. SPANJE. — Burgeroorlog. - De vrijwilligerskwestie (niet-inmenging). - Italiaansch en Duitsch antwoord.
Naar verluidt zou een watervliegtuig afkomstig van den Duitschen kruiser „Admiral Graf Spee" op het vliegveld van Roquetad bij Almeria bommen hebben geworpen.
Zoowel te Rome als Berlijn is het antwoord op de Britsche nota nopens de vrijwilligers op 25 Jan. '37 aan de Britsche ambassades aldaar overhandigd.
Beide regeeringen hebben het antwoord in onderling overleg opgesteld. Het Italiaansche antwoord zegt:
1e. De Italiaansche regeering heeft met aandacht de memorie van de Britsche ambassade van 11 dezer nopens het vraagstuk van de niet-inmenging en met name van de vrijwilligers bestudeerd.
2e. Naar de meening, geuit door de Britsche regeering, zijn de naast betrokken mogendheden het er over eens, dat het noodzakelijk is onmiddellijk maatregelen te nemen om den toevloed van vreemde vrijwilligers in Spanje te stuiten, mits deze maatregelen gelijktijdig worden genomen door alle regeeringen, dat men vlijtig doorgaat met het onderzoek van andere vormen van middellijk inmenging en ten slotte, dat men een doeltreffend stelsel van toezicht dienaangaande instelt.
De Italiaansche regeering verheugt zich erover een nieuwe gelegenheid te krijgen om te herhalen, dat, wat haar betreft, deze doeleinden juist behooren tot het voornaamste, wat zij zich voorstelt te bereiken. Zij stemmen overeen met die, welke vervat zijn in artikel 4 van haar nota van 7 dezer.
Dientengevolge is de Italiaansche regeering bereid de noodige wetgevende maatregelen te nemen om op haar gebied de werving, het vertrek en de doorreis te beletten van lieden, die zich naar Spanje willen begeven om deel te nemen aan het huidige conflict.
Dergelijke maatregelen, die feitelijk reeds zijn vastgesteld, zullen worden toegepast, zoodra de overige regeeringen zich bereid zullen hebben verklaard het stelsel van toezicht te aanvaarden en door tusschenkomst van de commissie van Londen den datum voor hun gemeenschappelijk van kracht verklaren van de maatregelen zullen hebben vastgesteld.
3e. In haar memorie heeft de Britsche regeering eraan herinnerd, dat de commissie van niet-inmenging reeds een plan van toezicht op de havens en de landsgrenzen van Spanje heeft uitgewerkt en dat dit plan, op geschikte wijze pasklaar gemaakt en zoodanig uitgebreid, dat er behalve oorlogstuig ook de komst van vrijwilligers in Spanje over land en over zee onder zou vallen, voldoende zou kunnen worden geacht om het doel te bereiken.
Wat dit betreft verzoekt de Britsche regeering te vernemen of de Italiaansche regeering mogelijk bezig is andere middelen en vormen van toezicht, dan in dit plan uiteengezet, te overwegen en zoo ja, welke, waarbij zij zich bereid verklaart deze zoo snel mogelijk te bespreken en onderzoeken.
De Italiaansche regeering heeft de eer te verklaren, dat zij vrijwel gereed is met het onderzoek van de verschillende ontwerpen van de commissie, en met name van het plan van toezicht te land en ter zee, het plan tot uitbreiding van dit toezicht op de vrijwilligers, het ontwerp voor toezicht op de luchtvaart, van welke ontwerpen het enkele pas eenige dagen geleden heeft ontvangen.
Zij behoudt zich voor weldra door tusschenkomst van haar vertegenwoordiger in de Londensche commissie welomschreven aaanwijzingen te geven in dit opzicht, ook wat aangaat het toezicht op de luchtvaart.
Het Duitsche antwoord komt in de groote lijnen met de Italiaansche nota overeen en aanvaardt het beginsel, dat alle betrokken mogendheden gelijktijdig maatregelen tegen de indirecte inmenging zullen doen ingaan en dat een effectief controle-systeem zal worden ingesteld. De Duitsche regeering zegt reeds een wet gereed te hebben welke het vertrek van Duitsche onderdanen naar Spanje evenals de aanwerving verbiedt. Administratieve maatregelen zullen de doorreis van personen, die willen deelnemen aan den burgeroorlog verhinderen.
(Giornale d'Italia - Berl. Tageblatt - A. N. P.)
(Vorig bericht Burgeroorlog 2643 D.)

D. NEDERLAND. — Nieuw contract in het Zeevisscherijbedrijf te IJmuiden. —
Tijdens de op 25 Jan. '37 gehouden algemeene ledenvergadering van de Vereeniging van reeders van visschersvaartuigen te IJmuiden, is met 36 stemmen voor en 24 tegen besloten het bestuursvoorstel tot afsluiting van de loon- en arbeidsvoorwaarden op de met de vakorganisaties besproken voorwaarden te aanvaarden. Deze stemming had betrekking op de loon- en arbeidsvoorwaarden voor de zeelieden, terwijl de onderhandelingen met betrekking tot de vischloggers zullen worden voortgezet. (Telegraaf)
(Vorig bericht Visscherij 2572 D.)

A. Bezoek van onze ministers. - Economische toestand.

Op 25 Januari 1937 zijn de ministers Deckers en Gelissen, die in gezelschap van de heeren Lamping, directeur van de Handelsaccoorden en ir. Peters, secretaris van den minister van Landbouw en Visscherij, een reis naar Scandinavië hebben gemaakt, in Den Haag teruggekeerd.

In officieele kringen alhier wordt er de nadruk op gelegd, dat de Nederlandsche ministers niet naar Scandinavië waren vertrokken om te onderhandelen over een nieuw verdrag. Het doel van hun bezoek was het terrein te verkennen en te ontdekken of de leden van de Oslo-conventie tot overeenstemming kunnen komen om een collectieven aanval te doen op de bestaande handelsbelemmeringen.

Wat den algemeenen economischen toestand van de landen, welke zij bezocht hebben, betreft, waren de beide ministers eenstemmig van oordeel, dat men inderdaad van een hoogconjunctuur in die landen kan spreken. Wanneer men de verschillende fabrieken bezoekt, zoo zeiden zij, ziet men, dat deze overal in vollen gang zijn. De werkloosheid is uiterst gering en uit alles blijkt, dat de bedrijvigheid nog steeds een opgaande lijn vertoont.

Sterk krijgt men den indruk, dat de fabrieken eigenlijk „overbezet" zijn. Koortsachtig wordt overal gewerkt en van verschillende kanten vernamen de Nederlandsche bezoekers, dat tal van industrieën thans eigenlijk meer produceeren dan de capaciteit bedraagt.

Onze handelsbalans met Zweden heeft sinds 1932 een zeer merkwaardig beeld vertoond.

Zweden exporteerde naar Nederland

in	voor een waarde van:
1932	ƒ 17.925.000
1933	„ 18.549.000
1934	„ 18.867.000
1935	„ 14.346.000
1936 (11 maanden)	„ 14.072.000

Nederland exporteerde naar Zweden:

in	voor een waarde van:
1932	ƒ 14.140.000
1933	„ 12.916.000
1934	„ 16.459.000
1935	„ 20.522.000
1936 (11 maanden)	„ 21.205.000

SCANDINAVIË

Noorwegen is voor ons van veel geringer belang.

Noorwegen exporteerde naar Nederland		Nederland exporteerde naar Noorwegen	
in	voor een waarde van: ƒ	in	voor een waarde van: ƒ
1932	8.160.000	1932	10.276.000
1933	10.063.000	1933	11.210.000
1934	6.756.000	1934	6.756.000
1935	5.698.000	1935	7.589.000
1936 (11 m.)	6.091.000	1936 (11 m.)	8.442.000

Wij ontvangen uit Noorwegen traan, houtwerk, visch, papier, salpeter en kunstmest, huiden en vellen — en wij reciproceeren met kolen, traan, oliën en vetten, bloembollen, manufacturen, garens, suiker, versche groenten, erwten en boonen, maar dit alles in betrekkelijk kleine hoeveelheden.

Denemarken is een geval op zichzelf; het land exporteerde:

naar Nederland		Nederland exporteerde naar Denemarken	
in	voor een waarde van: ƒ	in	voor een waarde van: ƒ
1932	7.571.000	1932	10.062.000
1933	7.261.000	1933	8.216.000
1934	5.069.000	1934	7.943.000
1935	4.779.000	1935	3.886.000
1936 (11 m.)	4.603.000	1936 (11 m.)	3.331.000

Denemarken kwam over het algemeen de wereldcrisis al aardig te boven; de verhouding tusschen in- en uitvoer onderging een aanmerkelijke verbetering; tegenover een invoervermeerdering van 31 millioen kronen stond een uitvoervermeerdering van 52 millioen kronen in één half jaar tijds. Indien in het eerste deel van 1936 niet een groot arbeidsconflict in de industrie ware uitgebroken, waarbij één derde van alle georganiseerde arbeiders betrokken is geweest, dan zou het economisch verloop nog belangrijk gunstiger geweest zijn.

Het voordeel van het sterk verminderde invoeroverschot werd echter weer ongunstig beïnvloed door buitenlandsche prijzenfluctuaties: Denemarken moest zijn invoer met een naar verhouding veel grooteren uitvoer dan een jaar tevoren betalen.

Doch, de industrieele bedrijvigheid nam toe, de werkloosheid verminderde, voor landbouwproducten vertoonde het indexcijfer eenige stijging, de scheepvaartondernemingen werkten zeer bevredigend, de scheepsbouw kwam in vol bedrijf.

Noorwegen kenmerkt zich door passieve handelsbalansen. Over de eerste negen maanden van 1936 steeg — in vergelijking met dezelfde periode van 1935 — het invoersaldo van 153,5 millioen tot 171,8 millioen kronen. Met Engeland, Duitschland, Zweden, de Ver. Staten, Denemarken, België en Luxemburg, Frankrijk en Nederland — en dat zijn voorzeker dè handelscontactlanden voor Noorwegen — wees de handelsbalans volgens de per 1 October 1936 afgesloten statistiek een passief saldo aan.

Intusschen vermeerderde in Noorwegen de industrieele productie, het aantal opgelegde schepen verminderde aanzienlijk; de in cultuur gebrachte gronden zijn de laatste jaren belangrijk uitgebreid, het met tarwe beplante areaal werd zelfs meer dan verdubbeld; de groothandelsprijzen zijn sinds 1934 voortdurend gestegen; de export van visch- en visscherijproducten nam toe over 1935 en 1936, evenals trouwens de totale export; vooral de inkomsten uit de scheepvaart verbeterden aanzienlijk.

Het nationaal vermogen, dat sinds 1924 steeds teruggeloopen was, steeg in de betere jaren met 148 millioen kronen.

Ook hier dus, na de crisis een zekere mate van welvaart.

Zweden staat er verreweg het gunstigste voor in het staten-trio; het algemeene indexcijfer voor de industrieele productie bedroeg er (basis 1935: 100) in Juli 1936: 107 en in Augustus d.a.v. 108; het gebruik van ijzer en staal was in het laatste jaar hooger dan ooit te voren; de omzet op de binnenlandsche markt was voortdurend levendig; in vele industrietakken bereikte de productie een record; in sommige gevallen deed zich zelfs een tekort aan geschoolde arbeiders voor.

In vergelijking met 1935 lagen de prijzen van bijna alle landbouwvoortbrengselen in 1936 op hooger niveau, hetgeen van groot belang was voor de binnenlandsche koopkracht, aangezien de landbouwende bevolking van Zweden nog steeds de grootste volksgroep vormt.

De buitenlandsche handel leverde over de eerste drie kwartalen van 1936 een invoer-overschot van 91.4 millioen kronen op; over dezelfde periode van 1935 een dito overschot van 117.2 millioen; een vermindering van dit overschot dus met 26 millioen kronen.

De staatsschuld liep er terug van b.v. 2.372 millioen kronen op 31 Juli 1936 tot 2.344 millioen op 30 Sept. d.a.v.; de inkomsten van het budgetjaar 1935-'36 beliepen 994 millioen kronen, zijnde 67 millioen boven de raming. (Aftenposten - Svenska Dbl. - Politiken)

(V. b. Min. Deckers 2486 C.; Min. Gelissen 2443 A.; Handelsbetrekkingen Nederl.-Denemarken 1894 B.; Econ. Toestand Denemarken 2543 A.; Noorwegen 1973 B.; Zweden 1883 G.; Scandinavië 2529 A.)

A. NEDERLAND. — In- en Uitvoer over 1936. —

Handelsverkeer met eenige landen in 1935 en 1936
(zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal).

	1935				1936			
	INVOER uit het buitenland		UITVOER naar het buitenland		INVOER uit het buitenland		UITVOER naar het buitenland	
	br. gew. ton	waarde × ƒ 1000	br. gew. ton	waarde × ƒ 1000	br. gew. ton	waarde × ƒ 1000	br. gew. ton	waarde × ƒ 1000
Argentinië	1.719.900	73.993	134.385	7.530	1.370.592	67.182	256.391	10.280
België en Luxemburg	3.194.588	103.259	3.994.019	72.098	3.160.118	118.870	4.429.130	85.588
Bolivia	5.853	5.818	674	59	9.207	6.156	4.041	285
Brazilië	68.284	9.970	7.880	2.363	43.475	9.452	15.233	3.393
Britsch-Indië, enz.	150.199	12.621	45.453	7.129	193.645	16.555	44.605	6.656
Britsch West-Afrika	96.801	11.347	13.288	3.399	87.092	13.579	14.231	4.770
Bulgarije	14.319	1.133	1.940	295	14.500	1.150	3.320	700
Canada	146.830	8.875	37.428	4.330	318.281	19.119	69.937	191
Chili	41.367	2.598	2.588	586	43.909	2.655	6.471	804
China enz.	68.210	8.294	10.768	1.371	50.865	8.162	11.355	1.819
Columbia	18.919	2.461	3.388	491	15.343	2.101	3.663	837
Costa Rica	330	125	319	80	1.058	206	698	107
Curaçao, enz.	482.996	9.755	38.405	6.102	809.620	17.110	54.361	5.288
Denemarken	33.584	4.778	56.009	3.456	29.677	3.825	75.702	5.278
Duitschland	7.566.001	239.324	2.213.919	129.248	7.219.948	237.209	2.059.668	116.610
Egypte enz.	24.176	1.686	83.089	3.924	73.633	3.359	77.061	4.095
Estland	11.098	602	7.951	568	6.913	584	14.240	1.136
Finland	242.544	6.042	87.989	4.515	229.371	7.676	85.381	5.672
Frankrijk	543.965	44.098	1.643.739	47.098	484.623	42.064	1.916.836	54.809
Fransch Marokko en Tanger	103.440	1.612	39.715	2.517	124.445	1.972	40.039	3.454
Griekenland	39.637	2.989	27.114	3.164	72.948	3.341	27.265	2.945
Groot-Brittannië enz.	1.491.401	87.328	1.097.662	142.311	1.472.608	86.409	1.288.611	164.347
Hongarije	9.478	1.873	3.056	896	21.680	2.634	2.178	1.127
Iran en Afghanistan	64.391	2.064	1.119	603	65.998	2.219	1.461	851
Italië	114.628	12.137	375.483	15.632	20.576	2.791	35.024	3.615
Japan	47.227	7.481	40.060	2.100	26.550	7.257	14.053	1.240
Joego-Slavië	14.550	844	14.266	1.602	38.060	1.907	13.725	1.479
Letland	59.364	1.952	1.822	766	58.966	2.205	2.251	691
Litauen en Memel	46.487	2.253	10.227	1.286	34.791	1.695	19.839	1.836
Mandsjoekwo en Kwantoeng	124.460	7.408	436	163	116.815	8.327	455	191
Mexico	135.511	4.200	3.829	1.348	32.103	2.602	5.637	2.130
Nederlandsch-Indië	206.106	57.135	94.326	31.822	305.392	79.119	137.243	43.577
Noorwegen	110.329	5.698	175.936	7.589	142.241	7.061	231.449	8.915
Oostenrijk	6.252	3.567	28.987	4.973	6.008	4.226	39.376	5.864
Palestina	14.102	1.252	12.673	1.737	14.378	1.341	7.767	1.494
Polen en Danzig	321.947	12.111	73.807	7.980	404.970	16.670	112.592	11.484
Portugal	33.691	1.520	40.895	3.554	41.793	2.024	47.659	4.260
Roemenië	97.548	2.411	5.272	550	79.456	4.018	1.639	1.225
Sovjet-Rusland	807.461	22.500	59.121	10.998	789.977	22.028	36.662	17.434
Spanje	404.754	9.113	195.874	14.729	454.545	10.335	83.464	6.803
Tsjecho-Slowakije	82.477	16.660	39.533	10.520	87.368	18.523	36.772	10.593
Turkije	12.190	1.918	16.986	1.758	7.422	1.585	3.541	1.023
Unie van Zuid-Afrika	58.145	2.401	99.504	5.540	14.220	1.091	122.857	7.069
Uruguay	19.108	2.126	7.278	750	12.267	1.806	12.834	947
Ver. Staten van Amerika	602.300	64.806	240.445	33.155	647.357	72.252	355.666	44.575
Zweden	347.351	14.346	556.716	20.501	350.003	16.183	728.498	23.300
Zwitserland	13.471	10.895	358.034	16.773	13.615	10.754	446.358	17.873

UITVOER VAN ENKELE VOORNAME PRODUCTEN DER NEDERLANDSCHE INDUSTRIE. (× ƒ 1.000)

Tijdvak	Katoenen manufacturen	Wollen manufacturen	Kunstzijdengarens	Prod. d. machine-industrie	Radio-art.	Metaaldr. gloeilampen	Papierwaren	Kunstmest	Margarine	Zuivelproducten
1935:										
1e kwartaal	3.795	349	3.599	4.384	9.329	1.361	3.567	5.261	364	16.054
2e kwartaal	3.554	227	3.399	4.268	8.420	1.268	3.576	3.935	264	17.796
3e kwartaal	3.899	210	3.332	3.881	11.260	1.512	3.555	3.814	297	18.410
4e kwartaal	5.105	253	3.526	4.356	9.317	1.733	4.143	5.551	450	18.766
Totaal	16.353	1.039	13.856	16.899	38.326	5.874	14.841	18.561	1.375	71.026
1936:										
1e kwartaal	3.435	227	3.103	4.569	5.518	1.254	4.091	5.552	321	17.820
2e kwartaal	3.791	208	2.876	4.356	5.545	1.029	3.705	3.479	377	21.895
3e kwartaal	5.908	193	2.876	3.935	9.364	1.311	3.852	2.683	402	24.428
4e kwartaal	7.536	269	3.513	4.764	14.010	1.992	4.348	3.908	582	23.215
Totaal	20.670	897	12.368	17.624	34.437	5.586	15.996	15.622	1.682	87.358

1936 Kwart.	In mill. gld., omger. met behulp v. h. indexcijfer Invoer	Uitvoer	In mill. K.G. Invoer	Uitvoer
I	392	252	4.522	3.145
II	381	266	4.833	3.085
III	389	310	5.402	3.346
IV	441	333	5.600	3.961

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vorig bericht blz. 2631 A.)

27 JANUARI 1937

A. FRANKRIJK. — Premier Blum's rede te Lyon. - Perscommentaren. —

Duitschland. — Minister-president Blum heeft te Berlijn geen slechte pers. Niet dat men alles aanvaardt, wat hij te Lyon gezegd heeft, of zich ditmaal niet aan critiek waagt, zulks is geenszins het geval. Maar de toon van de beschouwingen en de critiek is ditmaal niet venijnig of boosaardig. Men heeft den indruk dat de redacties van bevoegde zijde instructie hebben gekregen zoo waardig mogelijk te zijn en een dergelijke instructie zou dan eveneens als een teeken in de goede richting kunnen worden begroet. De bladen hebben zich ditmaal ook niet beperkt tot bondige samenvattingen van de rede van Blum. Zij publiceeren veel meer zeer uitvoerige stukken van zijn uitlatingen.

Het „Berliner Tageblatt" stelt vast, dat Blum zeker aan de verwachtingen, welke door zijn vrienden werden gekoesterd, heeft voldaan en zich onvoorwaardelijk heeft uitgesproken voor het principe van de politiek van het volksfront. Wat de buitenlandsche politiek aangaat, hier heeft hij de traditioneele houding van het Frankrijk van na den oorlog gehandhaafd. Toch was in de toon van zijn rede een verbetering vast te stellen, die niemand in Duitschland zal ontgaan. Hij heeft zonder voorbehoud verzekerd niet te twijfelen aan de zoo vaak plechtig geproclameerde vredelievendheid van Hitler. Hij wil de nationale waardigheid van Duitschland niet kwetsen door voorstellen welke onvereenigbaar zijn met deze waardigheid. Het Tageblatt herinnert echter verder aan de algeheele onvruchtbaarheid van alle pogingen om collectieve regelingen tot stand te brengen, terwijl afzonderlijke overeenkomsten gesloten door Duitschland wel degelijk zouden hebben bijgedragen tot verbetering van den Europeeschen toestand.

Het commentaar van de „Angriff" eindigt aldus: zooals bekend, wil iedere Duitscher vrede met Frankrijk. Wij hebben geen rekening aan onzen buurman in het Westen aangeboden. Blum erkent dit en dit is het waardevolle deel van zijn rede. Het geeft reden voor de beste hoop, dat men het toch nog met elkander eens zal worden.

Italië. — De „Lavoro Fascista" zegt, dat Blum voortborduurde op het thema van den ondeelbaren vrede en dat hij dus niet in overeenstemming was met de Italiaansche principes.

Andere bladen wijzen er op, dat een algemeene regeling te vinden is in een gemeenschappelijk front tegen het bolsjewisme. **(Vor. ber. Blum 2643 G.)**

B. FRANSCH NOORD-AFRIKA. — Nieuwe Vlootbasis te Mers-el-Kebir. —

Volgens een mededeeling in de „Temps" zal Frankrijk van het Afrikaansche kustplaatsje Mers-el-Kebir een van de grootste marine-steunpunten aan de westelijke Middellandsche Zee maken. (Le Temps)
(Vor. ber. Fransch Noord-Afrika 2636 E.)

C. POLEN. — Het anti-semitisme aan de Hoogescholen. —

De minister van Onderwijs, Swientoslawski, heeft in de begrootingscommissie van de Sejm verklaard, dat hij niet kan voldoen aan de wenschen van de studenten om aan de rectoren van de hoogescholen opdracht te geven speciale plaatsen te reserveeren voor de Joodsche studenten. (Polska Agencia Telegr.)
(Vorig bericht blz. 2562 B.)

D. FRANKRIJK. — Fransche Staatsschuld. —

De openbare Fransche staatsschuld, inclusief de door de Amortisatiekas voor terugbetaling overgenomen schuld bedroeg op 31 Aug. 1936 frs. 347.777.000.000 (v. j. frs. 323.619.000.000). In deze cijfers zijn niet begrepen de schuld ten laste van het Nationale Fonds voor Landbouwcrediet en de P.T.T. van francs 12.868.000.000.

In dezelfde periode steeg de Fransche buitenlandsche staatsschuld van fr. 2.786.000.000 tot fr. 5.613.000.000, welke toeneming verband hield met het Engelsche crediet aan Frankrijk, dat echter inmiddels weer is afgelost. De binnenlandsche schuld nam toe van frs. 320.833.000.000 tot frs. 342.164.000.000. De vermeerdering is toe te schrijven aan de dekking van het tekort over 1936 en de buitengewone uitgaven voor nationale verdediging en openbare werken. De eeuwigdurende schuld is door operaties van het Amortisatiefonds met frs. 430.000.000 afgenomen tot frs. 50.532.000.000. De vlottende schuld steeg in het jaar per 31 Aug. 1936 van frs. 55.854.000.000 tot frs. 66.825.000.000. (Agence Econ. et Financière)
(Vorig bericht blz. 1247 H.)

E. FILMKUNST. — Nederlandsche Films. - Amsterdam bij Nacht. —

De Nederlandsche film „Amsterdam-bij-nacht" kwam 8 Jan. '37 in première. De opnamen vonden plaats in de Cinetone-Studios en de distributie is in handen van N.V. Nova-Film. Regie: A. Benno. Productieleiding: Rudolf Meijer. Fotografie: R. Lach. Montage: G. J. Teunissen. Muziek: Max Tak. Hoofdrollen: Louis de Bree, Annie van Duyn, Piet Köhler, Cissy v. Bennekom, Jan Kieveron, Gusta Chrispijn-Mulder. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Ned. Films 2629 A.)**

28 JANUARI 1937

F. NEDERLAND. — Textiel-import. - Commissie van overleg. —

Een commissie van overleg inzake textielimport is opgericht. Deze commissie is tot stand gekomen op initiatief van de Federatie van Nederlandsche Textiel-Grossiersbonden, van de Kath. Organisatie van Grootwinkelbedrijven, van de Ned. Ver. van Handelsagenten, van de Ver. tot behartiging van Textiel-Importbelangen, van de Demo (onderafd. van den Kon. Ned. Middenstandsbond) en van het comité uit winkeliers, die belang hebben bij den invoer van buitenlandsche tricot- en andere textielgoederen (het z.g. Comité-Goemaat).

De nieuwe commissie van overleg heeft zich reeds in verbinding gesteld met de andere organisaties op textielgebied met het doel, de basis der nieuwe samenwerking zoo volledig mogelijk te maken. Het streven der commissie is er op gericht:

1e. onderlinge verschillen, waar deze mochten bestaan op het gebied van contingenteering en/of andere import belemmerende maatregelen, door gezamenlijke besprekingen zooveel mogelijk te elimineeren;

2e. op grond hiervan gezamenlijk éénsluidende adviezen uit te brengen of verzoeken in te dienen;

3e. een zoodanige organisatie in het leven te roepen, dat hiervan gezegd kan worden, dat zij inderdaad den importhandel in textiel vertegenwoordigt, waardoor de overheidsinstanties in de gelegenheid zullen zijn zich, waar dit noodig of wenschelijk zou mogen zijn, tot deze, den handel vertegenwoordigende, organisatie te wenden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Textiel 2506 C.)

G. FRANKRIJK. — Wereldtentoonstelling te Parijs. Het algemeen commissariaat der Parijsche wereldtentoonstelling van 1937 deelt in een communiqué mede, dat de openingsdatum der wereldtentoonstelling van kunst en techniek te Parijs op 1 Mei '37 zal plaats hebben. (Le Matin)

H. NEDERLAND. — Mijnbedrijf. - Steenkool. —

De netto-productie der gezamenlijke steenkoolmijnen in Limburg gedurende de maand December 1936 bedroeg 1.134.068 ton steenkool tegen 1.010.713 ton in December 1935. De productie over 1936 is bijna 1 millioen hooger dan over 1935, n.l. 12.802.538 ton tegen 11.877.844 ton in 1935.

Deze vermeerdering der productie is voornamelijk verkregen in het laatste halve jaar en is globaal 770.000 ton hooger dan gedurende het eerste halve jaar 1936. Slechts gedurende het jaar 1931 werd een grootere hoeveelheid steenkool gedolven n.l. 12.901.391 ton.

Indien de tegenwoordige gunstige omstandigheden voor de mijnen blijven aanhouden, en alles wijst er op, dat dit inderdaad het geval zal zijn, dan zal 1937 zeer zeker een recordjaar worden. De verhoogde vraag naar steenkool, ook in de omliggende landen, heeft ten gevolge gehad, dat gedurende de maand

December op geen enkele mijn verzuimdiensten behoefden te worden ingelegd. Op alle mijnen werd regelmatig het bedrijf 25 werkdagen uitgeoefend. Sedert 1 Juli 1936 toen het aantal arbeiders tot 28.604 gedaald was, is dit geregeld gestegen en bereikte op 1 Januari '37 een hoogte van 29.574, dus 970 arbeidskrachten meer. Dat de hoogere productie en afzet, de verdwijning van de verzuimdiensten en het te werk stellen van meer arbeiders, voor de geheele mijnstreek een merkbare opleving ten gevolge hebben, zal wel geen nader betoog behoeven.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Mijnbedrijf 2526 D.; Steenkool 1723 E.)

A. **NEDERLAND. — Spoorwegontvangsten in 1936.**
De ontvangsten der Nederl. Spoorwegen zijn in 1936 een flink stuk onder het bedrag, dat in het voorafgaande jaar werd ontvangen, gebleven. Ofschoon een definitieve vergelijking nog niet mogelijk is, omdat over de maand December '36 nog slechts de geschatte ontvangsten bekend zijn, kan reeds gezegd worden, dat het nadeelig verschil ongeveer 6½ millioen gulden zal bedragen.
De geraamde ontvangsten over December '36 beloopen in totaal *f* 7.619.900, waarvan *f* 4.031.000 aan vervoer van reizigers en *f* 3.152.000 aan goederenvervoer. Met deze som mede was de totale ontvangst van 1 Jan. '36 af *f* 94.460.579,96 tegen *f* 101.120.313,79 (definitief) in 1935.
Het gemiddeld aantal kilometers in exploitatie bedroeg van 1 Jan. '36 af 3.421 tegen 3.531 in 1935. De ontvangst per dagkilometer bedroeg derhalve in 1936 *f* 75,45 tegen *f* 78,46 in 1935.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 2442 A.)**

B. **VOLKENBOND. — De werkzaamheid van het Nansen-bureau. —**
In een bijeenkomst van het geografische genootschap te Oslo, heeft Michael Hansson, de leider van het Nansen-bureau te Genève, het vraagstuk der politieke vluchtelingen besproken. Deze bijeenkomst werd bijgewoond door koning Haakon, minister Koht, en verscheidene diplomaten en vele autoriteiten.
Hansson schatte het aantal politieke vluchtelingen op 700.000 à 800.000. Na de politieke, sociale en financieele moeilijkheden van het Nansen-bureau uiteen te hebben gezet, drong spreker er op aan, dat de vluchtelingen niet aan hun lot zullen worden overgelaten, wanneer overeenkomstig de beslissing van den Volkenbond, het Nansen-bureau einde 1938 zal worden geliquideerd. De Bond moet erkennen, dat zij verplicht is de vluchtelingen te beschermen, zoowel in politiek als in wettelijk opzicht. Het is duidelijk, dat het vraagstuk niet voor einde 1938 kan worden opgelost en als het secretariaat van den bond zich niet in staat acht een doeltreffende bescherming in te stellen, dan moet het werk van het Nansen-bureau worden toevertrouwd aan een andere organisatie.
Dit voorstel van Hansson werd gesteund door minister Koht en den voorzitter van de storting, Hambro. Het Noorsch Telegraaf-agentschap wijst er op, dat Noorwegen steeds een levendig belang heeft gesteld in het lot van politieke vluchtelingen. Minister Koht heeft bij den Volkenbond een voorstel ingediend tot steun aan deze vluchtelingen, terwijl in Noorwegen aanzienlijke sommen bijeen zijn gebracht uit de opbrengst van de Nansen-postzegels, series welke werden verkocht met een toeslag van 10 ore per zegel, bestemd voor het Nansen-bureau. (Aftenposten)
(Vor. ber. Vluchtelingen 2389 C.)

C. **LUXEMBURG. — Nationale Feestdag. —**
Verleden jaar heeft de volksvertegenwoordiging van het groothertogdom Luxemburg den verjaardag der regeerende vorstin tot nationalen feestdag verklaard en op 23 Januari '37 is dan ook de 41ste verjaardag van H. K. H. Groothertogin Charlotte voor het eerst als nationale feestdag gevierd.
Een plechtig Te Deum vond plaats in de kathedraal der hoofdstad; het geheele corps diplomatique was hierbij aanwezig. Nederland was vertegenwoordigd door zijn gezant bij het Luxemburgsche hof, mr. J. A. N. Patijn, vergezeld van den gezantschapsattaché, den heer J. G. de Beus.
Later op den dag is een gala-maaltijd gehouden, waaraan het corps diplomatique eveneens aanzat.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Luxemburg 2574 E.)**

29 JANUARI 1937

D. **IERLAND. — De Valera streeft naar een Vereenigd Ierland. —**
„Tijdens onze jongste gedachtenwisseling", aldus verklaarde de minister voor de Dominions, Malcolm Mac Donald, op 25 Jan. '37 in het Lagerhuis in antwoord op een vraag van den conservatieven afgevaardigde voor Ulster, sir Donald Ross, „drong de premier van den Ierschen Vrijstaat, de Valera, er krachtig op aan, dat maatregelen genomen zouden worden voor de schepping van een vereenigd Ierland. Eenigerlei definitief plan heeft hij mij evenwel niet voorgelegd en de aangelegenheid is daarna trouwens niet meer ter sprake gekomen." (Daily Telegraph)
(Vor. ber. De Valera 682 H.)

E. **DUITSCHLAND. — Economische politiek. - Dr. Hj. Schacht's rede. —**
In een te Berlijn gehouden rede heeft de rijksminister van Economische Zaken en bankpresident dr. Schacht o.a. verklaard, dat alle groote economische prestaties slechts mogelijk waren, omdat alles wat op de gouden kapitaalmarkt werd gebracht, aan contrôle en strenge discipline werd onderworpen.
Als tweede factor moet de voortgang met de politiek tot regeling van het schuldenvraagstuk worden genoemd.
Wij kunnen thans als winst op de schuldenaflossing der laatste vier jaren de ronde som van 8 milliard Rijksmark boeken. Ten aanzien van de elf milliard Rijksmark, die wij op het oogenblik nog aan het buitenland schuldig zijn, moet steeds opnieuw onderhandeld worden, want wij kunnen ons in economisch opzicht niet van het buitenland afzonderen.
Als derde factor moet de wijziging in de geheele Duitsche handelspolitiek worden beschouwd, volgens welke Duitschland niets meer koopt dan het betalen kan, en slechts dat koopt, wat men noodig heeft en niet dat wat een ander wil verkoopen.
Als vierde factor van de economische politiek der laatste jaren noemde dr. Schacht het handhaven van de pariteit der Duitsche valuta. (Völk. Beobachter)
(Vor. ber. Dr. Schacht 2584 A.; Econ. Toest. 2395 E.)

F. **NEDERLAND. — Weldadigheidszegels 1936-'37. —**
Blijkens de voorloopige cijfers hebben de weldadigheidszegels 1936-'37 opgebracht *f* 5.024.166 tegen in 1935-'36 *f* 4.519.474. De totale meerwaarde boven de frankeerkosten beloopt rond *f* 143.600 (v. j. *f* 128.600), zoodat plus minus *f* 15.000 méér dan het vorige jaar ter beschikking van de kinderverzorging kan worden gesteld. De daling van het verkoopcijfer van den 5-centszegel vindt haar oorzaak in de wijziging van het locale briefport, dat in den loop van 1936 van 5 cent op 3 cent is gebracht. Overigens is in alle waarden de verkoop en daardoor de opbrengst beduidend gestegen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 2183 H.; Postzegels 2411 E.)

G. **NEDERLAND. — Geschiedenis. - Inaugureele rede van Prof. dr. R. R. Post te Nijmegen over de beteekenis van de Romeinsche Archivalia voor de Nederlandsche Kerkgeschiedenis. —**

In de aula van de R.K. Universiteit te Nijmegen heeft prof. dr. R. R. Post, benoemd hoogleeraar in de kerkelijke geschiedenis der Middeleeuwen en in de algemeene en vaderlandsche geschiedenis der Middeleeuwen, op 25 Jan. '37 zijn ambt aanvaard met het uitspreken van een rede over de beteekenis van de Romeinsche archivalia voor de Nederlandsche kerkgeschiedenis. Spr. begon met een uiteenzetting over de inrichting van het Vaticaansche archief, in welk doolhof men zonder Ariadnedraad

geen weg vindt. Herhaaldelijk zijn plannen besproken om door de te Rome gevestigde buiten- en binnenlandsche instituten met gezamenlijke krachten en op gemeenschappelijke kosten een volledig repertorium op alle documenten van het Vaticaansche archief tot stand te laten brengen. Dit plan, dat — aldus spr. — werkelijk een voorbeeld van internationale samenwerking zonder weerga zou kunnen geworden zijn, kreeg niet eens een begin van uitvoering en het stierf een spoedigen dood, zooals zooveie schoone pogingen van internationale samenwerking. De vraag besprekende of men belangrijke documenten kan vinden b.v. over het ontstaan, de ontwikkeling en verspreiding van de moderne devotie, over de observantenbeweging in Nederland, de kerkelijke toestanden, het geestelijk en godsdienstig leven, de boetpredikers, heiligen en theologen, de kloosters en kapittels, de geschiedenis der bisschoppen, hun benoemingen, hun verhouding tot de curie en de wereldlijke regeerders enz., zeide spr. dat er een gewichtig onderscheid is te maken tusschen de Middeleeuwen en den nieuweren tijd. Want de gebeurtenissen der zestiende eeuw brachten niet alleen een grooten omkeer in de verhouding van de Nederlanden tot den H. Stoel en daardoor in den aard van het archiefmateriaal, maar ook een belangrijke hervorming der centrale regeering der Kerk, waarvan een ander systeem voor het bewaren der archiefstukken het gevolg was. Eischt men evenredigheid tusschen de waarde der stukken en de kansen om ze te vinden, dan zullen de Middeleeuwsche documenten heel wat belangrijker moeten zijn dan die van de nieuwere tijden. Daartegenover staat echter, dat we in het algemeen van de tijden voor de hervorming minder goed op de hoogte zijn en dat alle nieuwe gegevens uit dien tijd bijzonder wekom moeten worden geacht. Vele van de toestanden en gebruiken, waartegen zich de hartstochtelijke hervormingsgeschriften van de vijftiende eeuw hebben gericht, worden door deze documenten zoodanig belicht, dat we den omvang dezer verschijnselen en de verspreiding in de Nederlanden kunnen vaststellen. Twee belangrijke zaken, waarvan men de centrale kerkelijke regeering vaak een verwijt heeft gemaakt, kunnen door de Vaticaansche documenten tot de ware verhoudingen worden teruggebracht, n.l. de belasting, die de Ned. clerus aan de curie te betalen had en het aantal der bij Ned. kerken gestichte beneficies, die aan vreemdelingen, vooral aan Italianen en curieambtenaren werden gegeven. Naast de cumulatie worden hier andere kwalen van den tijd vermeld: b.v. het groote verschil tusschen het inkomen der hoogere en dat der lagere geestelijkheid, de talrijke pauselijke reservaties en provisies, waardoor vooral de geestelijke patronaatsheeren in het uitoefenen van hun collatierechten werden benadeeld; verder het al te gemakkelijk verleenen van dispensatie in kerkelijke wetten en plaatselijke gewoonten.

Ten opzichte van de betrouwbaarheid, de historische geloofwaardigheid der bronnen is, aldus spr., eenige reserve noodig. Wel kan aan de echtheid der oorkonden, welke in de registers zijn opgenomen, niet worden getwijfeld, maar toch kan niet elk bericht van deze documenten als waarheid worden aanvaard. Het blijkt, dat de stukken elkander dikwijls corrigeeren, waaruit echter weer volgt, dat we eerst alles onder de oogen moeten hebben, om met zekerheid conclusies te kunnen trekken, vooral als men persoonlijke of locale kwesties onderzoekt. Het valt niet te ontkennen, dat deze omstandigheden de practische waarde van het Vaticaansche archiefmateriaal heel wat verminderen. Niet een stuk geeft voldoende inlichtingen en zekerheid, maar alleen alle stukken van een bepaald pontificaat of van een langere periode tezamen. Dit bezwaart natuurlijk het archiefonderzoek ten zeerste.

Het werk van het Pruisisch Historisch Instituut te Rome zal, naar spr. meent, den sleutel bieden om de schatten van het Vaticaan ook voor ons te ontsluiten. Maar helaas er zullen nog eenige geslachten overheen moeten gaan, voor dit reuzenwerk geheel zal zijn voltooid. Het Nederlandsch Historisch Instituut te Rome, dat overigens nog veel werk heeft met het publiceeren van documenten uit lateren tijd, zal zich daardoor weinig met de late Middeleeuwen behoeven te bemoeien. Toch zou het naar spr.'s meening nuttig kunnen zijn, wanneer de historische afdeeling daarvan aan de hand van het Repertorium Germanicum de op Nederland betrekking hebbende stukken opzoekt, deze aanvult met de pauselijke documenten, welke elders zijn overgeleverd en dit alles tot een groote publicatie vereenigt.

In de zestiende eeuw begon een nieuwe periode. Afgezien van de vele kleine fondsen zijn voor dien tijd de op de Ned. kerkgeschiedenis betrekking hebbende stukken bewaard in het fonds der Nunziatura di Fiandra en het archief der Propaganda. De toestand der katholieken tijdens de Republiek wordt door deze gegevens duidelijk geteekend.

Spr. eindigde met de toespraken tot de vertegenwoordigers van het Ned. Episcopaat, het bestuur van de St. Radboutstichting, het curatorium, de hoogleeraren en de studenten.

(Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2637 G.)

A. **BELGIE. — Nationale Bank van België. —** Blijkens de winst- en verliesrekening van de Nationale Bank van België hebben de ontvangsten in de tweede helft van 1936 frs. 61.96 mill. (v. j. frs. 60.29 mill.) bedragen. Er is derhalve een stijging met frs. 1.67 mill., die echter geheel wordt geabsorbeerd door de stijging van de algemeene onkosten, zoodat het tweede halfjaar afsluit met een onveranderde netto winst van frs. 9.89 mill. Hieruit zal een onveranderd dividend van frs. 49.47 bruto, zijnde frs. 37.50 netto, uitgekeerd worden. (Het Laatste Nieuws)

(Vor. ber. Nat. Bank van België 2191 B.)

30 JANUARI 1937

B. **AMSTERDAM. — Het Boschplan. - Tentoonstelling.** In de Militiezaal aan den Singel te Amsterdam is op 25 Jan. '37 onder groote belangstelling de Boschplantentoonstelling geopend door den minister van Sociale Zaken, mr. M. Slingenberg, die daarbij o.a. de volgende rede hield:

Amsterdam heeft in een grootsche conceptie, zijn roemrijk verleden waardig, het plan opgevat, om een bosch aan te leggen, en is zulks reeds gedeeltelijk in uitvoering, een bosch van bijna 900 H.A., een oppervlakte, die alle stadsbosschen, waar ook in Europa, meervoudig overtreft.

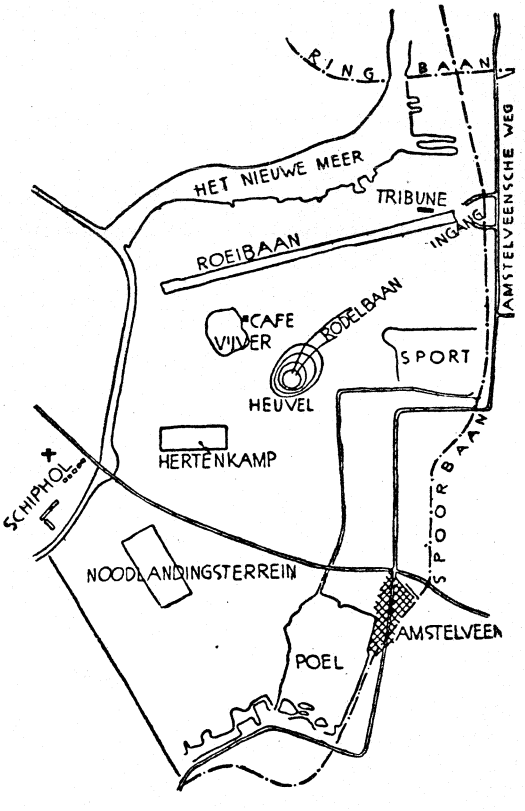

Boschplan.

Ik spreek niet over de financieele uitvoerbaarheid, zulks ligt niet binnen het kader van dit betoog, en ik verwacht zelfs niet, dat de warmste voorstanders van het plan zullen veronderstellen, dat in de allernaaste toekomst het bosch voltooid zal zijn. Ook Rome is niet in een dag gebouwd. Uit den opzet van dit boschplan blijkt echter, dat de aloude durf en ondernemingsgeest, die de stad groot hebben gemaakt, ook nog in het tegenwoordige stadsbestuur aanwezig zijn. Reeds heeft de Gemeenteraad het beginselbesluit genomen en B. en W. gemachtigd om de uitvoering nader in studie te nemen.

Reeds heeft het dagelijksch bestuur der stad aan die opdracht gevolg gegeven en is het College gereed met een uitgewerkt plan.

Voor mij is het een verheugenis, dat reeds nu het eerste begin der uitvoering aan eenige honderden, straks aan een duizendtal arbeiders werkgelegenheid geeft. Zoo wordt ook hier in het werkende land gearbeid. En de regeering geeft daarbij gaarne den bij een dergelijke werkverruiming gebruikelijken financieelen steun.

Thans heeft het Gemeentebestuur een tentoonstelling georganiseerd met het doel om aan het publiek een aanschouwelijke voorstelling te geven hoe men zich dit monumentale bosch gedacht heeft.

(Alg. Handelsbl.) **(V. b. Mr. M. Slingenberg 2563 E.)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Aardschuivingen verwoesten dessa's op Oost-Java. —
Officieel wordt gemeld, dat ten gevolge van zware regens in het district Kalisat (Oost-Java) in de dessa's Ardjasa, Rowohsarie en Randoengaoeng, aardschuivingen hebben plaats gegrepen, waarbij vermoedelijk 21 menschen zijn omgekomen. (Aneta)

B. VEREENIGDE STATEN. — Overstroomingen. — Ohio en Mississippi. —
De overstroomingsramp heeft in de eerste acht dagen een catastrophalen omvang aangenomen. Het aantal vluchtelingen in het Ohio- en Mississippi-dal heeft het millioen overschreden.
Een gigantisch evacueeringsplan zal met spoed worden uitgevoerd. Alle steden, dorpen en boerderijen gelegen in een gebied, dat zich tachtig kilometer links en rechts van den benedenloop van den Mississippi uitstrekt, zullen worden ontruimd.
Men rekent er op, dat in den kortst mogelijken tijd een half millioen menschen uit het bedreigde gebied zullen moeten worden geëvacueerd.

De ziekenhuizen in het geheele gebied zijn overvol en duizenden geneesheeren, verplegers en verpleegsters spannen dag en nacht hun uiterste krachten in om de epidemieën te bestrijden. Het Roode Kruis heeft in de geteisterde streken thans 123 vluchtelingenkampen en 39 veldhospitalen ingericht. In sommige gebieden van Indiana heeft men zelfs reeds roodvonk-barakken doen verrijzen.
Het doodencijfer zou reeds tot 400 zijn gestegen.
(New York Herald Tribune)
(Vorig bericht Overstroomingen 2240 A.)

C. BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland. - Mutaties. - Arthur Wauters vervangt Emile Vandervelde. —
De socialistische minister van Hygiëne in het kabinet-Van Zeeland, Emile Vandervelde, werd op 28 Jan. '37 opgevolgd door zijn partijgenoot Arthur Wauters. De Koning heeft deze mutatie aanvaard.
Minister Vandervelde ging niet accoord met het beleid van den minister van Buitenlandsche Zaken, dien hij verweet de Spaansche en andere kwesties niet juist te behandelen. (Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Kabinet 2360 F.)

D. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - De Nederlandsche Bank. - Verlenging octrooi. —
In de zitting der Eerste Kamer van 26 Jan. '37 werd aan de orde gesteld het wetsontwerp tot verlenging en wijziging van het aan De Nederlandsche Bank verleende octrooi.
Het wetsontwerp werd z. h. s. aangenomen met aanteekening dat de heeren De Marchant d'Ansembourg en Van Vessem (beiden N.S.B.) geacht willen worden te hebben tegengestemd. (De Maasbode)
(Vor. ber. 2575 D.; Eerste Kamer 2541 A.)

E. DANZIG. — Accoord bereikt. - Na bespreking Beck-Eden-Greiser. —
In zake de kwestie-Danzig is te Genève op 25 en 27 Januari 1937 een accoord tot stand gekomen. De algemeene basis voor dit accoord werd gelegd in een bijeenkomst, waaraan de Poolsche minister, kolonel Beck, minister Eden en de voorzitter van den Senaat van Danzig, Greiser, deelnamen.
De Volkenbondsraad heeft den Nederlander Vice-Admiraal de Graaff uitgenoodigd het ambt van Hoogen Commissaris van Danzig te aanvaarden; Vice-Admiraal de Graaff heeft echter dit ambt niet aangenomen.

Het rapport van Beck wijst er ook op, dat het raadzaam is dat de Hooge Commissaris den goeden gang van het binnenlandsch bestuur van Danzig door het onderzoeken van klachten niet zal hinderen.
Terwijl de bevoegdheden van den Hoogen Commissaris op papier over het algemeen onveranderd blijven voortbestaan, ook al blijkt uit de rapporten van Eden en Beck, dat de raad het niet wenschelijk acht, dat de Hooge Commissaris al te veel in binnenlandsche kwesties van Danzig zal worden gemoeid, is de bevoegdheid op een belangrijk punt ingekort. De Hooge Commissaris zal niet langer het recht hebben te beslissen of een kwestie over het constitutioneele leven van Danzig al dan niet op de agenda van de raadszitting zal worden geplaatst. De beslissing over deze kwestie, die in het verleden tot tal van onaangename verwikkelingen tusschen den Hoogen Commissaris en den Senaat van Danzig aanleiding heeft gegeven, zal voortaan uitsluitend bij de raadscommissie van drie (Engeland, Frankrijk en Zweden) liggen.
Eden en Beck vermelden in hun rapport bovendien met instemming, dat de Senaat van Danzig geruststellende verklaringen had afgelegd over het politieke leven van Danzig en over de toekomstige betrekkingen tusschen den Danziger Senaat, den Volkenbond en den Hoogen Commissaris. Zij spraken het vertrouwen uit, dat in de toekomst de spanning van den laatsten tijd tusschen den Senaat en den Hoogen Commissaris zich niet zal herhalen. (Agence Belga)
(Vorig bericht blz. 2370 F.)

31 JANUARI 1937

F. ROTTERDAM. — Maastunnel. - Plan goedgekeurd en aanbesteed. —
De burgemeester heeft op 21 Jan. '36 in den Raad medegedeeld, dat op 20 Jan. '37 in een vergadering van gedelegeerden van het college van B. en W. en de ministers van Waterstaat en Financiën overeenstemming is bereikt aangaande het vraagstuk van de tweede oeververbinding, zoowel wat den vorm als wat de financiën betreft.
Op 26 Januari heeft de Rotterdamsche Raad z. h. st. het tunnelplan, zooals dit door B. en W. was voorgesteld, goedgekeurd.
De raad heeft vervolgens besloten tot opdracht van den bouw van een tunnel voor tweebanig autoverkeer (rijvloer ter breedte van 8 meter) en voor verkeer van wielrijders en voetgangers (nuttige breedte van 6 meter) onder de Nieuwe Maas te Rotterdam aan een combinatie van aannemers bestaande uit M. J. van Hattums Havenwerken N.V., W. Blankevoort Czn. Aannemings Mij. N.V., de N.V. Nederlandsche Aanneming Mij. voorh. H. F. Boersma, de N.V. Christiani en Nielsen's Gewapend Beton Mij. en N.V. Int. Gewapend Beton Bouw.
De prijs zal, onder goedkeuring van den minister van Waterstaat, nader tusschen B. en W. en genoemde aannemers-combinatie moeten worden vastgesteld.
Ten aanzien van de financiering is men tot overeenstemming gekomen. De financiering zal geschieden door voorschotten van het rijk op, ten aanzien van den rentevoet en de terugbetaling, voor de gemeente aannemelijke voorwaarden. De regeering heeft tevens toegezegd aan de gemeente een voorschot uit het werkfonds te zullen verleenen voor de verbetering van de toegangswegen, welke in verband met den tunnelaanleg noodzakelijk is. (N. Rott. Crt.) **(2603 E.)**

A. **DUITSCHLAND. — Adolf Hitler's rede. — Volmachten van Hitler vier jaar verlengd. - Slotrede van Hermann Göring. —**

Nadat in de op 30 Jan. '37 gehouden Rijksdagzitting in de Kroll-opera de aan Hitler verleende volmachten met algemeene stemmen voor vier jaar waren verlengd, heeft de Führer en Rijkskanselier, Hitler, zijn jaarlijksche redevoering gehouden. De hoofdpunten van zijn rede kunnen als volgt worden samengevat:

1) Duitschland voltooit zijn rechtsgelijkheid en trekt de handteekeningen in, welke in 1919 geplaatst werden onder de verklaring van Duitschlands schuld aan den oorlog; de periode der „verrassingen" is thans beëindigd.

2) De Duitsche regeering heeft aan de regeeringen van Nederland en België haar bereidheid te kennen gegeven, de neutraliteit dezer landen onder alle omstandigheden volkomen te garandeeren.

3) Duitschland heeft jegens de landen, die het geen koloniën hebben afgenomen, ook geen koloniale eischen.

4) Met het bolsjewistische Rusland wil Duitschland niet meer dan de strikt noodzakelijke betrekkingen onderhouden.

5) In Spanje wenscht Duitschland slechts een krachtige nationalistische regeering tot stand te zien komen.

6) Duitschland is niet geïsoleerd; het streeft ook niet naar een isolement, maar is bereid loyaal mede te werken aan de oplossing van alle Europeesche problemen.

7) Over zijn bewapening heeft Duitschland alleen zelf te beslissen.

Adolf Hitler wierp allereerst een terugblik op de afgeloopen vier jaren sinds hij aan het bewind is gekomen.
De Führer kwam vervolgens tot het feit, dat het nationaal-socialisme in plaats van het liberale staatsbegrip van het individu en van het marxistisch begrip van de menschheid, het rasechte (blutbedingte) en met den bodem verbonden volk geplaatst heeft.
De bloed-en-rassenleer van de nationaal-socialistische beweging zal een wijziging in het begrip en daarmede in het beeld van de geschiedenis der menschelijke vergankelijkheid en haar toekomst vormen. Dit zal niet tot een vervreemding tusschen de volken, doch integendeel voor de eerste maal tot een werkelijk wederzijdsch begrip leiden. Dit zal ook echter tegelijkertijd verhinderen, dat het Joodsche volk onder het masker van rechtschapen wereldburger alle andere volkeren innerlijk bederft en daardoor tracht te beheerschen.
In de plaats van de parlementair-democratische wanorde is thans een regiem van orde, discipline en daden gesticht, zooals het in Duitschland in een dergelijke gesloten eenheid en alles omvattende macht nog nimmer bestond.
In Duitschland bestaat thans slechts één drager van de souvereiniteit, n.l. het volk zelf.

Nieuw strafrecht. — Hitler besprak daarna de reorganisatie van het recht. Binnen enkele weken zal het nieuwe Duitsche strafwetboek worden afgekondigd.
Nu ik — aldus de Führer — na vier jaar voor u verschijn om rekening en verantwoording af te leggen, kunt gij mij en de nationaal-socialistische regeering niet weigeren te bevestigen, dat ik mijn belofte ben nagekomen.

De buitenlandsche politiek. — Inzake de buitenlandsche politiek verklaarde Hitler het volgende:
Het herstel van de Duitsche rechtgelijkheid was een gebeurtenis, welke uitsluitend Duitschland betrof. Hiermede hebben wij geen volk iets ontnomen en geen volk eenig leed berokkend.

Duitsche Spoorwegen. — Ik verkondig, dat ik in den zin van het herstel der Duitsche rechtsgelijkheid de Duitsche Reichsbahn en de Duitsche Rijksbank haar vorig karakter zal ontnemen en onvoorwaardelijk onder de bevoegdheid van het Rijk zal plaatsen.

Duitsche schuld aan den oorlog. — Ik verklaar hiermede, dat hierdoor dat deel van het verdrag van Versailles zijn natuurlijke oplossing gevonden heeft, dat ons volk de rechtsgelijkheid ontnam en het tot een minderwaardig volk degradeerde.
Ik trek daarmede echter vooral op de plechtigste wijze de Duitsche onderteekening terug van de verklaring, welke indertijd van een zwakke regeering tegen haar beter weten in is afgeperst, dat Duitschland de schuld draagt aan den oorlog.
Dit herstel van de eer van ons volk, welke uiterlijk zijn meest zichtbare uitdrukking vond in de invoering van den dienstplicht, het oprichten van een nieuw luchtwapen, het herstel van de Duitsche marine, en de herbezetting van het Rijnland door onze troepen, was de moeilijkste en gedurfdste taak en arbeid van mijn leven.

Verrassingen. — De tijd der z.g. verrassingen is thans gesloten. Als gelijkgerechtigde staat zal Duitschland, zich bewust van zijn taak in Europa, op loyale wijze medewerken aan de oplossing der vraagstukken welke ons en de andere landen bezig houden.

Geen isolement. — In aansluiting hierop ging de Führer in op de onlangs gehouden rede van den Britschen minister van Buitenlandsche Zaken, Eden. Duitschland, zeide hij, wil niet geïsoleerd zijn en voelt zich niet geïsoleerd. De vroegere spanningen zijn door een aantal overeenkomsten uit den weg geruimd, waarmede een bijdrage is geleverd tot een verbetering der Europeesche toestanden.
Steeds weer heeft Duitschland verzekerd, zoo verklaarde hij, dat er b.v. met Frankrijk in het geheel geen menschelijk denkbaar geschilpunt kan bestaan.

Neutraliteit van België en Nederland. — De Duitsche regeering heeft verder aan België en Nederland verzekerd, dat zij bereid is deze landen steeds als onaantastbare neutrale gebieden te erkennen en als zoodanig te waarborgen.
Op economisch gebied streeft het Duitsche volk naar een levendiger uitwisseling van goederen met zijn nabuurlanden. „Ik verheug mij over elke stijging van onzen buitenlandschen handel, maar met het oog op de onduidelijke politieke situatie zal ik niets nalaten, dat aan het Duitsche volk ook dan nog een levensbestaan zal waarborgen, wanneer andere volken wellicht het slachtoffer der bolsjewistische infectie zijn geworden."

Bolsjewisme. — Voor den heer Eden is het bolsjewisme wellicht iets, dat in Moskou zetelt, voor ons is dit bolsjewisme echter een pest, waartegen wij ons in Duitschland zelf bloedig moeten verzetten.
Wij willen geen nauwere betrekkingen met Rusland dan strikt noodig is.
Het Duitsche volk mag geen omgang met de bolsjewisten hebben en de Duitsche soldaten mogen geen hulpdiensten verrichten voor het bolsjewisme. Ook zullen wij van het bolsjewisme nimmer hulp aannemen. Als er landen zijn, die dat wel willen doen, aldus Hitler, zij zullen er aan te gronde gaan.

Spanje. - Marokko. — Duitschland wil ook geen misbruik maken van den toestand waarin Spanje zich bevindt. Onze sympathie voor generaal Franco vloeit uitsluitend voor uit den wensch, dat een sterk nationalistisch Spanje zal ontstaan, hetgeen tot consolidatie van Europa kan leiden.
Duitschland heeft tegenover landen, die het geen koloniën hebben afgenomen, ook geen koloniale eischen.
Het Duitsche volk, zoo vervolgde Hitler, heeft zich eens een koloniaal rijk opgebouwd, zonder iemand te berooven en zonder een verdrag te schenden. Dit koloniale rijk is aan Duitschland ontnomen.
De eisch naar koloniën in een zoo dicht bezet land als Duitschland zal steeds als iets vanzelfsprekends weer naar voren komen.
Als mogelijke wegen, om tot een werkelijken toestand van vrede te geraken noemde Hitler o.m.:
De inwendige stabiliteit en ordening van alle landen en wederzijdsche eerbiediging der levensvoorwaarden van den ander;
reorganisatie van den Volkenbond tot een evolutionnair orgaan, onder erkenning van aller absolute rechtsgelijkheid; en beschouwing der bewapeningskwestie in haar geheel.
Over de bewapening van Duitschland zal uitsluitend in Berlijn worden beslist.
Aan minister Eden gaf hij de verzekering, dat Duitschland nooit meer een verdrag zal teekenen, dat in strijd is met zijn eer en onvereenigbaar met de levensbelangen van het volk en dus op den duur niet kan worden gehandhaafd.
Tenslotte kondigde Hitler o.m. een plan tot uitbreiding van eenige groote steden aan, o.a. van Berlijn als rijkshoofdstad, van München als hoofdstad der nat.-socialistische beweging, van Neurenberg, als stad der rijkspartijdagen en van Hamburg als handelsstad. Verder zal het tot de taak der toekomst behooren, aldus Hitler, het werkelijk leven van ons volk, zooals het zich nu in staatkundigen vorm ontwikkeld heeft, door een grondwet te bezegelen. In zijn slotzinnen gaf de Führer uitdrukking aan de hoop, dat de almachtige God hem den vrede moge schenken om het geweldige werk te kunnen voltooien.

Nobelprijs voor Duitschers verboden. — De Führer heeft een decreet uitgevaardigd, waarbij een nationale Duitsche prijs gesticht wordt voor Kunsten en Wetenschappen. Deze nationale prijs zal jaarlijks worden toegekend aan drie verdienstelijke Duitschers en bedraagt voor elk van hen 100.000 mark.
Verder wordt het voortaan aan alle Duitschers verboden den Nobelprijs aan te nemen.

Slotrede van Hermann Göring. — In zijn redevoering, waarmede de vergadering van den Rijksdag in de Kroll-opera besloten werd, sprak de voorzitter, Hermann Göring, o.a. over het proces te Moskou tegen de Trotzkisten als volgt: wanneer in dit proces beweerd wordt, dat een verantwoordelijke minister van het Duitsche Rijk persoonlijk met den heer Trotzki onderhandeld heeft, dan lachen niet alleen wij daarover, maar de geheele wereld, want het is niet noodig uiteen te zetten, dat noch een verantwoordelijk minister, noch een zijner afgezanten, of zelfs een enkele bewust-Duitsche man met den heer Trotzki een gesprek zou aanknoopen. Nooit heeft zich voor een dergelijk doeleinde een vliegtuig naar Noorwegen begeven. Als een tweede voorbeeld hoe men, naar Göring's meening, Duitschland tracht te krenken, zinspeelde hij op de toekenning van den Nobelprijs voor den vrede aan Ossietzky: „dat men aan een landverrader, een met tuchthuis bestraft individu, een prijs voor den vrede toekent, is niet alleen voor Duitschland beschamend, maar belachelijk voor degenen die dit gedaan hebben. Dit is de reden, waarom de Führer het decreet heeft uitgevaardigd over de stichting van een Duitschen nationalen prijs."

Alle Rijksministers thans lid der Nat.-Soc. Partij. — In de kabinetszitting van 30 Jan. '37 heeft Hitler alle tot dusver niet tot de nationaal-socialistische partij behoorende leden van het kabinet, te weten dr. Schacht, generaal von Blomberg, Eltz von Rübenach, von Schwerin-Krosigk, baron von Neurath en dr. Gürtner in de partij opgenomen en hun de hoogste partij-onderscheiding, het gouden partij-insigne verleend.

Het gouden partij-insigne is tevens toegekend aan generaal von Fritsch, admiraal von Räder, aan den Pruisischen minister van Financiën prof. Popitz, en aan de staatssecretarissen dr. Meissner, dr. Lammers (Rijkskanselarij), dr. Funck (Propagandaministerie), Körner (Pruisen), en Milch (Luchtvaart). (D.N.B.)
(Vorig bericht Hitler 2497 C.; Goering 2639 E.)

A. **PROF. ALBERT EINSTEIN. — Zwaartekrachtgolven. —**
Prof. Albert Einstein heeft in een bulletin van het Franklin-instituut te Philadelphia een mededeeling gedaan over zwaartekracht-golven. Volgens het telegram passen deze golven wonderwel in het kader van recente resultaten van het natuurkundig onderzoek met betrekking tot de structuur der materie.
In 1917 heeft Einstein het eerst het denkbeeld geopperd, dat er zwaartekracht-golven zouden zijn. Het recente rapport behelst een wiskundige studie, die ten doel heeft het bestaan van dergelijke golven aan te toonen. Einstein schrijft ze toe aan de massa's der vaste lichamen. Terwijl de massa van de aarde een zeer lange golf zou veroorzaken, brengt de massa van een atoom maar een uiterst korte golf teweeg.
Einstein ziet dus de oorzaak van de zwaartekrachtverschijnselen in een reeks van golven.
(New York Herald Tribune, Paris)
(Vor. ber. Prof. Einstein 2592 C.)

B. **SOVJET-RUSLAND. — Proces Radek c.s. beëindigd. —**
Te Moskou is weer een Trotzkisten-proces beëindigd. De hoofdbeklaagden waren Radek, Sokolnikof, Piatakof en Serebrykof, in totaal 17 personen, allen vooraanstaande personen der Sovjet-Unie.
Het betreft hier een analoog geval als het Zinovjefproces; evenals toen werden ook nu alle beklaagden ervan beschuldigd betrokken te zijn bij een wijdvertakte samenzwering, welke door Trotzki zou zijn gesmeed om het Sovjet-regiem te vernietigen en Duitschland, Polen en Japan te helpen. In de acte van beschuldiging werd voorts betoogd, dat Trotzki met Hess te Berlijn onderhandelingen heeft gevoerd, terwijl Radek, Piatakof en Sokolnikof te Moskou als agenten optraden.
Evenals in vorige dergelijke processen, hebben alle beschuldigden openhartig bekend zich schuldig gemaakt te hebben aan spionnage en terrorisme en Stalin naar het leven te hebben gestaan.
Intusschen noemt Trotzki, de banneling, die kort geleden in Mexico een toevluchtsoord heeft gevonden, heel dit proces één opgemaakte leugen.
De openbare aanklager, Wysjinski, heeft tegen alle zeventien beklaagden de maximale straf, den dood door den kogel, geëischt.
In de uitspraak op 29 Jan. '37 werden dertien der beklaagden ter dood veroordeeld. Radek, Sokolnikof en Arnold zijn tot tien jaar gevangenisstraf veroordeeld en Stroilof tot acht jaar. (Tass Agency)

Telegram van Prof. Mannoury aan Moskou. — Prof G. Mannoury, hoogleeraar aan de Universiteit te Amsterdam (voormalig lid van de communistische partij in Nederland) heeft in verband met het proces tegen de Trotzkisten het volgende telegram naar Moskou gezonden:

„Opperste gerechtshof, Moskou.

Het Woikof-proces was massatoorn. Het Kirof-proces was massawraak. De Zinovjef- en Radek-processen zijn massa-angst. De symptomen: Vernauwing van het associatienet tot op de emotioneele onderassociaties. Uitschakeling van het gevoel voor contradictie. Vernietigingswenschen.
De oorzaken: Het verdrongen complex der wereldrevolutie. De symboolvorming-Trotzki.
De herstelmiddelen: De vrije gedachte en het vrije woord.
(w.g.) G. MANNOURY."
(Vor. ber. Radek 2485 C.; Processen 2427 B.)

C. **ENGELAND. — Wetsontwerp inzake het Regentschap gepubliceerd. —**
Het wetsontwerp betreffende het regentschap, waarvan de tekst op 28 Jan. '37 is gepubliceerd, bepaalt, dat een regentschap zal worden ingesteld ingeval een vorst den achttienjarigen leeftijd nog niet heeft bereikt, of wanneer de vorst door ziekte niet in staat is zijn functie uit te oefenen. Regent zal zijn de persoon, die in de orde der troonopvolging eerste in rang is. De regent zal niet de bevoegdheid hebben goedkeuring te hechten aan een wetsontwerp, waarin de orde der troonopvolging wordt gewijzigd of besluiten worden genomen aangaande den Protestantschen godsdienst. Wanneer de vorst jonger is dan achttien jaar en niet gehuwd, zal zijn moeder regentes zijn.
Verder voorziet het wetsontwerp in de eventueele voogdij over den persoon van den vorst en in het geval dat de vorst bepaalde koninklijke functies kan delegeeren, waarbij is bepaald, dat de bevoegdheid om het parlement te ontbinden niet kan worden gedelegeerd, tenzij de vorst hiervoor uitdrukkelijk opdracht heeft gegeven.
Nader wordt gemeld, dat de minister van Binnenlandsche Zaken op 28 Jan. '37 in het Lagerhuis op een desbetreffende vraag heeft geantwoord, dat de regeering niet het voornemen heeft een wetsontwerp in te dienen om te bepalen dat Prinses Elisabeth de eenige troonopvolgster is, aangezien daaromtrent geenerlei twijfel bestaat. (Times)

D. **FRANKRIJK. — Engelsche leening aan de Fransche Spoorwegen. —**
De overeenkomst tot verleenen van een bankcrediet aan Frankrijk is op 29 Jan. '37 tot stand gekomen. De onderhandelingen zijn ten einde gebracht. Een syndicaat onder leiding van Lazard Brothers zal aan de Fransche spoorwegen een crediet verstrekken van £ 40 millioen. De interestvoet bedraagt 3½%. De leening is terugbetaalbaar in tien maanden en wordt gegarandeerd door de Fransche regeering.
De opbrengst zal ten goede komen aan de Fransche schatkist, welke de tekorten van de spoorwegen heeft te financieren. Indirect zullen hierdoor de middelen van het Fransche stabilisatiefonds worden versterkt.
(L'Intransigeant) **(Vor. ber. Leeningen 2180 H.)**

E. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
Het disconto van de Bank van Frankrijk werd op 28 Jan. '37 verhoogd van twee op vier procent.
(Le Temps) **(Vorig bericht 2493 E.)**

1 FEBRUARI 1937

F. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Pearl Buck — „Fighting Angel." (New York, London 1936-'37)
Harry Hansen — „O'Henry Memorial Award Prize Stories." (New York, London 1936) **(V. b. 2625 E.)**
Chineesch (in het Duitsch): Franz Kuhn — „Die Jadelibelle." (Schützenverlag, Berlin 1936) **(2588 A.)**
Duitsch: Erik Reger — „Heimweh nach der Hölle." (Rohwolt, Berlin) **(Vor. ber. 2643 B.)**
Engelsch: Hugh Walpole — „Essays by divers Hands, Transactions of the Royal Society of Literature. New Series, Vol. XV." (University Press, Oxford; Milford, London) **(Vor. ber. 2643 B.)**
Fransch: Marcel Jouhandeau — „Le Saladier." (Gallimard, Paris 1936) **(Vor. ber. 2643 B.)**
Italiaansch: Curzio Malaparte — „Fughe in prigione." (Vallecchi, Firenze) **(Vor. ber. 2643 B.)**
Nederlandsch: Salvador Hertog — „De wilde schuit." (Querido, Amsterdam) **(Vor. ber. 2643 B.)**
Poolsch (in het Duitsch): Joseph Wittlin — „Das Salz der Erde." (Allert de Lange, A'dam) **(2625 E.)**
Portugeesch (in het Hollandsch): Aquilino Ribeiro — „De man die den duivel doodde." Vertaald door Dr. J. Brouwer. (W. J. Thieme & Co., Zutphen 1936) **(Vor. ber. 2079 H.)**
Russisch (in het Engelsch): Nicholas Ostrovski — „The Making of a hero." (Secker & Warburg) **(Vor. ber. 2643 B.)**
Zweedsch: E. Manker — „Vägen går krokigt." (Hökerberg, Stockholm) **(Vor. ber. 2604 E.)**
(Red. K. H. A.)

A. NEDERLAND. — De depreciatie van den Gulden.

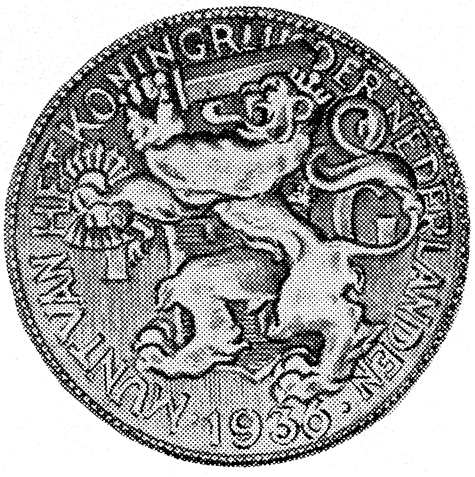

Herinneringspenning van M. Meesters.

Sedert 28 Sept. 1936 heeft de depreciatie van den gulden zich als volgt ontwikkeld:

	Dollar-koersen	Guldens-depreciatie
28 September	ƒ 1.83	19.8%
29 September	ƒ 1.79½	18.2%
30 September	ƒ 1.82½	19.5%
October gemiddelde	ƒ 1.86½	21.3%
November gemiddelde . . .	ƒ 1.83½	20.7%
December gemiddelde . . .	ƒ 1.83	19.8%
Jan. 1937 gemiddelde	ƒ 1.82½	19.5%

(Vorig bericht blz. 2501 B.)

B. ROTTERDAMSCHE BANKVEREENIGING N.V. - Jaarverslag 1936. - Dividend 5½% (v. j. 4½%). —

Aan het jaarverslag over 1936 der Rotterdamsche Bankvereeniging N.V. ontleenen wij het volgende:

Het belangrijkste feit in de financieele geschiedenis van het afgeloopen jaar was zonder twijfel het losmaken van den gulden van het goud. Onze munt, los van het goud, toont eerst recht haar innerlijke kracht; het ingesteld Egalisatiefonds heeft moeite om den gulden niet boven zeker peil te laten stijgen.

Alles bijeengenomen zijn de resultaten van onze instelling over het afgeloopen jaar zeer bevredigend te noemen. De algemeene omstandigheden — politiek en economisch — brengen ons echter er toe in overweging te geven wederom een uiterst voorzichtig beleid te volgen en belangrijke bedragen aan onze reserves toe te voegen.

Indien onze voorstellen, die de instemming van Commissarissen hebben, ook de goedkeuring der aandeelhouders wegdragen, zal na de gewone storting in het Pensioenfonds en een afschrijving op gebouwen van ruim ƒ 578.000 (v. j. ƒ 550.000) een bedrag van ƒ 1.000.000 (onv.) aan de gewone reserve en ƒ 1.500.000 (v. j. ƒ 1.300.000) aan de bijzondere reserve voor mogelijke risico's worden toegevoegd, waarna een dividend van 5½% (v. j. 4½%) kan worden uitgekeerd.

Winst- en verliesrekening.

Credit: Het winstcijfer van wissels en rente bedraagt ƒ 7.319.972 (ƒ 7.598.464), provisie ƒ 4.632.139 (ƒ 3.801.405) en dat der effecten en syndicaten ƒ 596.726 (227.522).

De debetzijde der winst- en verliesrekening vertoont de volgende cijfers:

Bedrijfsonkosten ƒ 5.843.417 (ƒ 6.015.242); Pensioenfonds ƒ 475.888 (ƒ 485.913); afschrijving gebouwen ƒ 578.584 (ƒ 553.071); reserve ƒ 1.000.000 (onv.); bijzondere reserve tegen mogelijke risico's ƒ 1.500.000 (ƒ 1.300.000), dividend 5½% ƒ 2.475.000 (ƒ 2.025.000), dividend en tantième belasting ƒ 265.671 (ƒ 203.512); tantièmes ƒ 193.500 (ƒ 64.500); saldo op nieuwe rekening ƒ 249.923 (ƒ 60.109). (Jaarverslag Rotterd. Bankver.)

(Vorig bericht blz. 2162 B.)

C. ALBANIE. — Economische ontwikkeling. —

Naar aanleiding van een reis naar Albanië brengt dr. O. Ronart een artikel in het Tijdschrift voor Econ. Geographie over „De economische ontwikkeling van Albanië." Schr. zet uiteen, hoe in slechts 10 jaren tijds door koning Zogou I met behulp van Italiaansch kapitaal en Italiaansche voorlichting een moderne staat is opgebouwd. Daar Albanië nooit kapitaalvorming in West-Europeeschen zin heeft gekend, moest alle kapitaalverkeer met het buitenland loopen via het centrale gezag. De organisatie van het economisch leven kan dan ook „staatskapitalistisch" worden genoemd. De Banque Nationale d'Albanie werkt met een kapitaal van 12½ millioen goudfranken, gefourneerd door drie Italiaansche banken: de Credito Italiano, de Banca Commerciale Italiana en de Banco di Roma. Daarnaast bestaat in Albanië voor industrie- en grondverbeteringsfinanciering, de „Soca" (Societa per lo Sviluppo Economico dell' Albania), eveneens werkend met Italiaansch kapitaal.

Begin 1935 bestond 13% van den Albaneeschen bodem uit bouwland, 11% uit bebouwbaar land, 30% uit weide, 35% uit bosch, terwijl 11% uit woesten grond of meren bestond. De agrarische productie neemt snel toe, n.l. van 1930 op 1934: tarwe van 29,400 tot 42,900 ton, mais van 46,000 tot 141,700 ton, olijfolie van 25,600 tot 28,300 ton. Ook de veestapel is niet onaanzienlijk.

Uiteraard heeft een land als Albanië een grooten invoer noodig. Deze gaat geheel door de handen van de regeering. Het onvermijdelijk deficit daarbij geeft geen aanleiding tot betalingsmoeilijkheden, aangezien Italië steeds weer borg staat. Italië is de grootste klant en leverancier.

De nationale industrie is groeiende. Moderne meelfabrieken staan in Durazzo, Scutari, Tirana, Elbasan en Koritza; olieraffinaderijen in Elbasan en Valona; een brouwerij in Koritza; een cementfabriek in Scutari, enz. (Tijdschrift voor Econom. Geographie)

D. DUITSCHLAND. — Perscampagne tegen Tsjecho-Slowakije. - Engelsch onderzoek geweigerd. - Geen Duitsche militaire bezetting in Marokko. —

Lord Cranborne heeft op desbetreffende vragen in het Lagerhuis namens de regeering geantwoord, dat de Britsche regeering de Tsjechische uitnoodiging om de Tsjechische vliegvelden door den Britschen militairen attaché te doen bezoeken, niet heeft kunnen aanvaarden, aangezien dit een interventie zou beteekenen in een controvers tusschen twee staten, waarbij de Britsche regeering geen enkel rechtstreeksch belang heeft. Bij het Britsche bezoek van luchtvertegenwoordigers aan Duitschland, gaat het om een geheel andere zaak. Ten aanzien van de Britsche bezoeken aan Tetoean en Ceuta verklaarde Cranborne verder, een rapport van den Engelschen consul te Ceuta te hebben ontvangen, dat bijzonderheden behelst over een reis, die de consul met twee andere heeren door Spaansch Marokko heeft gemaakt om de geruchten te controleeren, dat de Duitschers bezig waren dit gebied als een soort wingewest in te richten. In Tetoean waren eenige Duitschers, die daar handelsproblemen bestudeerden, maar nergens werden barakken voor vreemde troepen ingericht. De bouw van een nieuwe reeks arbeiderswoningen heeft dit gerucht waarschijnlijk doen ontstaan.

Te Ceuta waren zeer weinig Duitschers, maar in elk geval geen enkele met militairen rang, maar te Melilla waren 150—300

Duitschers aan het vliegveld verbonden en hier had de Britsche consul ook verscheidene Junkers-toestellen gezien.
Op een vraag, of de uitnoodiging om Marokko te bezoeken niet te vergelijken was met de invitatie van de Tsjechische regeering, en of men in deze gevallen niet een inconsequente politiek had gevoerd, antwoordde Cranborne, dat de gevallen geheel verschillend waren, daar de Britsche regeering, door het verdrag betreffende de Marokkaansche zone, tot Marokko in een geheel andere betrekking stond. (Manchester Guardian)
(V. b. Perscampagne tegen Tsjecho-Slow. 2644 A.; Spaansch Marokko 2632 C.)

2 FEBRUARI 1937

A. FRANKRIJK. — Minister Delbos' rede. - Hitler's rede van 30 Januari 1937. —

Bij de inwijding van een doodenmonument te Chateauroux heeft de minister van Buitenlandsche Zaken Yvon Delbos op 31 Januari '37 een rede gehouden over den internationalen toestand.
Hij zeide onder meer: „Toen de Fransche regeering de leer der niet-inmenging in Spanje aanvaardde, wilde zij den brand beperken in plaats van hem te voeden. Ik meen te mogen zeggen, dat onze pogingen, tezamen met die van Engeland en van alle verdedigers van den vrede, niet vergeefs zijn geweest. Wij zijn ook, aldus vervolgde Delbos, voortgegaan met de organisatie van den algemeenen vrede. Wij blijven voorstanders van versterking der veiligheidsprocedure van den Volkenbond. De laatste zitting van den Raad heeft voor meer dan een netelig schijnende aangelegenheid een bevredigende oplossing gebracht.
Onze nauwe vriendschap met Engeland, de kracht van onze betrekkingen met de Kleine Entente, Polen en Sovjet-Rusland beteekenen voor ons even zoovele waarborgen in den strijd tegen den oorlog. Daarbij komt dan nog de moreele band met vele andere staten. In de eerste plaats de groote Amerikaansche democratie. Wij willen onze vriendschapsbetrekkingen uitbreiden tot de geheele wereld en de mogelijkheid daarvan kan bewezen worden door samenwerking voor het economische herstel, door het sluiten van handelsovereenkomsten en door het deelnemen aan alle gedachtenwisselingen over de internationale moeilijkheden, door middel van arbitrage. Wie heeft het recht te aarzelen, indien hij heeft te kiezen tusschen de vernietiging der overwonnenen, die uit een oorlog voortkomt, en de weldaden van een vredelievende samenwerking?
Daarom twijfel ik niet aan de oprechtheid der plechtige verklaringen, welke wij gehoord hebben, zoowel van den anderen kant der Alpen als van de overzijde van den Rijn. Gisteren (30 Januari) nog heeft Rijkskanselier Hitler zijn vredelievendheid betuigd. Er bestaat dus geen verschil van inzicht over het doel, maar wel over de werkwijze. Ik spreek hier geen antwoord uit op de rede van Hitler, want ik heb nog geen gelegenheid gehad die ernstig te bestudeeren en te overdenken.
Ik zal slechts vorm geven aan eenige mijner indrukken. Ik neem gaarne acte van Hitler's verklaring, dat er menschelijkerwijs gesproken geen enkel twistpunt tusschen Frankrijk en Duitschland kan bestaan. Dat is ook onze gedachte en ons verlangen. Maar Duitschland en Frankrijk zijn niet de eenigen op aarde, voor de handhaving van den vrede zijn algemeene regelingen noodig, die ook anderen betreffen. Hitler heeft door zijn rede het vertrouwen in de handteekeningen onder verdragen niet versterkt. Wel heeft hij verklaard, dat Duitschland tot eerlijke samenwerking bereid is, maar internationale samenwerking sluit zeer moeilijke onderhandelingen in. Doch ik erken gaarne, dat zijn rede meer positiefs inhoudt, zelfs ten aanzien der ontwapening.
Wij weten, dat het niet noodzakelijk is, dat men reeds in den aanvang van gelijk inzicht moet zijn om tot een gunstig resultaat te komen, doch wij blijven bereid mede te werken aan alle pogingen tot toenadering, slechts onder voorwaarde, dat zij tegen niemand gericht zijn. Daarbij denk ik aan Sovjet-Rusland: hoe willekeurig zou het zijn, een volk van bijna 200.000.000 zielen, dat evenzeer den vrede noodig heeft en wenscht, uit te sluiten.
Wij vragen van Duitschland niet meer dan van anderen en onszelf. Als wij ons bereid verklaren mede te werken aan een redelijkere verdeeling der grondstoffen, moeten wij toezien dat de oorlog niet bevorderd wordt. Wil men den vrede, dan moet de oorlogsnijverheid veranderen in vredesnijverheid. Die moeilijkheid kan alleen opgelost worden indien de bewapeningslust verdwijnt en indien in vertrouwen op veiligheid alle handelsgebieden worden opengesteld voor de nieuwe voortbrengselen. Tot het aanvaarden van deze groote taak noodigen wij Duitschland en alle andere landen uit. Om haar tot een goed einde te brengen moeten wij aan weerskanten overgevoeligheid en wantrouwen van ons afzetten. (Le Temps)
(Vor. ber. Delbos 2567 I.; Hitler's Rede 2651 A.)

B. DUITSCHLAND. — Adolf Hitler's rede van 30 Januari 1937. - Perscommentaren. —

FRANKRIJK. — In de **Echo de Paris** vestigt Pertinax er de aandacht op, dat wat nog van de hypotheek der geallieerden op het goed van den Duitschen staat was overgebleven, grondslag der Young- en Dawes-leeningen, thans ook verdwijnt, en meent, dat te Berlijn stappen gedaan moeten worden, om de rechten der obligatiehouders te verdedigen.

De **Figaro** wijst op Hitler's reserve ten aanzien van zoo goed als alle door de Fransche en Engelsche woordvoerders aangeroerde vraagstukken en zijn volkomen stilzwijgendheid zoover het sommige andere punten betreft.

ENGELAND. — De diplomatieke medewerker van de **Times** schrijft, dat de algemeene indruk over de rede van Hitler in bevoegde Britsche regeeringskringen is, dat zij „niet bemoedigend" is. Hitler heeft geen constructieve voorstellen gedaan, maar maakt den indruk te trachten tijd te winnen. Men gelooft echter, dat de rede voornamelijk voor binnenlandsch gebruik bestemd was.

VEREENIGDE STATEN. — De commentaar op de rede van Hitler alhier is algemeen, dat de onzekerheid erdoor blijft bestaan, terwijl men er den nadruk op legt, dat Hitler niets belooft over Duitschland's deelneming in eenige werkelijke collectieve actie tot samenwerking.

SOVJET-RUSLAND. — De **Izwestija** schrijft: tegenover het Engelsch-Fransche initiatief Duitschland economisch en politiek te steunen binnen het kader van een algemeene overeenkomst der Europeesche mogendheden en onder voorwaarde, dat Duitschland zal afzien van zijn autarkistische politiek en van zijn ontzaglijke verdere bewapeningen en voorts zal afzien van het tot stand brengen van een anti-sovjetblok, verklaart Hitler ondubbelzinnig, dat alles bij het oude blijft.
Engeland en Frankrijk hebben Duitschland de hand toegestoken. Maar deze bleef in de lucht hangen.

BELGIE EN NEDERLAND. — De Belgische en Nederlandsche pers is zeer gereserveerd nopens Hitler's neutraliteits beloften. Vele bladen memoreeren nog even het „vodje papier" in 1914.
(Vor. ber. Hitler's Rede 2651 A.)

C. JAPAN. — Kabinet-Hajasji gevormd. —

De kabinetscrisis in Japan is ten einde. Generaal Hajasji, de door den Mikado aangewezen formateur, is er na langdurige onderhandelingen met leger en vloot in geslaagd, een nieuw ministerie te vormen.
De ministerlijst ziet er als volgt uit:
Premier: General Hajasji.
Buitenlandsche Zaken: Hirosji Saito (thans ambassadeur te Washington).
Oorlog: Luitenant-generaal Kotaro Nakamoera (directeur voor de militaire opvoeding).
Marine: Vice-admiraal Mitsoemasa Jonai (chef van den marinestaf).
Binnenlandsche Zaken: Kakitsji Kawarada (sinds 1932 lid der organisatie voor de verzoening tusschen kapitaal en arbeid en oud-minister van Binnenlandsche Zaken).
Financiën: Tokotaroe Joeki (president der Japansche Industriebank, benevens voorzitter van de Japansche en van de Tokiosche Kamers van Koophandel).
Justitie: Suehikh Sjino (thans procureur-generaal).
Voor de portefeuilles van Onderwijs, Landbouw en Boschwezen moeten de ministers nog aangewezen worden.
De benoeming van generaal Nakamoera tot minister van Oorlog en van vice-admiraal Jonai tot minister van Marine beteekent — naar het Domei-agentschap meldt — dat Hajasji zijn eigen candidaten voor deze beide posten, respectievelijk luitenant-generaal Itagaki en admiraal Suetsoega, heeft laten vallen en in plaats daarvan de door de leger- en vlootleiding voorgestane candidaten heeft aanvaard. In politieke kringen gelooft men, dat Hajasji een politiek van geleidelijke hervormingen zal voeren. (Domei)
(Vor. ber. Kabinet 2643 A.)

D. VOETBAL. — Duitschland-Nederland. —

Op 31 Januari werd te Düsseldorf de internationale voetbalwedstrijd Duitschland-Nederland gespeeld. Deze wedstrijd, welke een zeer spannend verloop had, eindigde in een gelijk spel (2—2), welk resultaat voor de Hollanders zeer eervol genoemd mag worden. Met rust was de stand 1—1. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1690 H.)

E. SCHEEPSRAMPEN. — De „Jonge Jacobus" vergaan. —

Het aanvankelijke bericht omtrent de bemanning van de „Jonge Jacobus", waarin werd medegedeeld, dat alle opvarenden, die zich kort voor het vergaan van het schip (bij de Berlengas-eilanden) in de reddingsboot hadden begeven, gered zouden zijn, is helaas onjuist gebleken.
De bemanning van de „Jonge Jacobus" bestond uit 23 leden, waarvan tien Nederlanders. De buitenlanders waren grootendeels Spanjaarden.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Scheepsrampen 2537 B.)**

A. Voordracht van Dr. J. Brouwer. - Oorzaken en ontstaan van den Burgeroorlog. —

Voor een talrijk en aandachtig gehoor in den kring van het letterkundige genootschap „Oefening kweekt kennis" te 's-Gravenhage, heeft dr. J. Brouwer, den laatsten tijd bekend geworden door verschillende publicaties over den tegenwoordigen toestand in Spanje, een uiterst belangwekkende lezing gehouden.

Dr. Brouwer begon zijn voordracht met openlijk dank te brengen aan de Nederlandsche en de Spaansche autoriteiten voor hun snel ingrijpen, waardoor spr.'s leven gered is kunnen worden.

Voor dr. Brouwer is het Spaansche gebeuren niet anders dan een wetenschappelijke kwestie, een onderdeel van zijn werk. Als zoodanig wenschte hij dan ook zijn betoog van dezen avond beschouwd te zien.

Voor een goed begrip van hetgeen er thans in Spanje gebeurt, is het noodig te weten, wat er aan den burgeroorlog is voorafgegaan. In 1931 kwam de revolutie, in wezen niet anders dan de revolutie van 1789, aanmerkelijk verouderd, verwaterd. Die revolutie van 1789 kon tot Spanje niet doordringen, in de 19e eeuw is herhaaldelijk getracht, de beginselen van de revolutie van 1789 tot Spanje te brengen, maar steeds is dat mislukt. Het Spaansche probleem is eerst pas goed te begrijpen, wanneer men weet dat er in Spanje een gemis is aan burgerij. De feodale krachten waren te sterk voor de vorming van een werkelijke burgerij. In 1931 kon de poging gelukken, omdat van 1917 af de Spaansche burgerij zich snel heeft gevormd. Terwijl elders in de wereld de burgerij haar staatkundige rechten begon te verliezen, begon in Spanje juist deze kracht te groeien.

En toch kwam de revolutie in Spanje in 1931 nog uiterst behoedzaam. Ze werd tot werkelijkheid gebracht door een groepje van mannen, doordrongen van pacifistische denkbeelden. Het is juist de te groote voorzichtigheid geweest, die de republiek van 1931 van den beginne af heeft doen mislukken. Wil men n.l. een revolutie doen gelukken, dan moet men zich in één slag meester maken van alle staatsorganen, enz. In Spanje kwam uiterlijk een revolutie tot stand, die geheel geleid werd door menschen van het oude regime, dank zij de voorzichtigheid waarmede de omwenteling was begonnen. En zoo kwamen de tegenstanders van de republiek successievelijk in verzet, konden langzamerhand in verzet komen, totdat in 1936 de openlijke strijd begint.

Dat is echter niet de opstand van de feodale krachten, grootgrondbezitters, leger en de officieele geestelijkheid. Daarvoor moet men weten, dat Spanje is een agrarisch land, middeleeuwsch georganiseerd.

Het leger was een basis van een kaste, die daarmede de middelen had, tegen het staatsbestuur in te gaan, wanneer het niet goed gaat naar haar meening. De hooge geestelijkheid was een instituut in handen van hen, die de macht in handen hadden. Ze werden door de aristocraten benoemd. Aanvankelijk heeft men dit niet geloofd. Men noemde het een zuiver binnenlandsche beweging van opper-officieren, en een poging van groot-grondbezitters om ongedaan te maken, wat er ten aanzien van hen tijdens de republiek was gebeurd, en in de derde plaats werd als oorzaak genoemd, dat de kerk terug greep naar haar oude positie. De kerk als politiek-economisch instituut, want dat is de kerk in Spanje.

Wilde men den opstand winnen, dan was noodig: militaire, financieele en economische hulp en de hulp van de publieke opinie. Deze laatste in deze beteekenis, dat twee buitenlandsche couranten meer waarde hebben dan honderd machinegeweren in Spanje.

In Duitschland en Italië heeft men politieke hulp gekocht. De Balearen werden een Italiaansche vlootbasis en zijn het nog. Marokko is niet alleen een Duitsch economische basis doch ook de Canarische Eilanden worden dit op het oogenblik, en bovendien ook militaire! Het Asturische kolenbekken is aan Duitschland geconcedeerd, Casseres eveneens.

SPANJE

Voor spr., voor wien deze feiten vast staan, plaatst dit alles de opstandelingen in het juiste licht. Dit bewijst de „liefde" van de opstandelingen voor hun vaderland!

Wat is er nu sedert midden 1936 in Spanje gebeurd? In het kort beschreef dr. Brouwer ter beantwoording van deze vraag, wat er in Barcelona aan den vooravond van den opstand is geschied.

Toen een delegatie van het anarchistische vakverbond bij de plaatselijke autoriteiten kwam om hen te waarschuwen voor het uitbreken van den opstand, toen die delegatie om wapens verzocht om dien opstand te kunnen onderdrukken, toen werden deze voorstellen van de hand gewezen. Aan het verzoek om wapens werd niet voldaan. Wilt ge wapens, aldus werd aan de delegatie geantwoord, neem dan het geweer van elken guarda civil die valt! Het anarchistische vakverbond greep toen evenwel naar de wapens, die het in eigen bergplaatsen had bijeengebracht! De regeering deed dus niets. Maar door deze houding wordt de positie van Barcelona beheerscht.

Wat gebeurde er in Madrid? De sloppen met het grauw zijn leeg geloopen. Een andere groep van menschen is tot collectieven waanzin vervallen. Een derde groep heeft allereerst front gemaakt tegen den militairen opstand van het duistere volk uit de sloppen.

Wat Madrid de eerste maanden van den opstand heeft doorgemaakt, kwalificeerde dr. Brouwer als verschrikkelijk.

De Guarda Civil — de marechaussee — uit alle dorpen en steden werd teruggeroepen, want deze waren de gehate vijanden van de bevolking; ze werden naar het front gestuurd en daar zijn ze vrijwel allen naar de opstandelingen overgeloopen.

De z.g. overvalspolitie — ten tijde van de republiek georganiseerd — was zeer goed aan het ongeregelde front te gebruiken. Het resultaat was, dat er in het geheel geen openbare macht was. Er was geen apparaat ter beschikking van de overheid om veiligheid van lijf en goederen van de bevolking te verzekeren.

Het front was niet een militair front overigens, maar het liep door de ministeries, door de huiskamers. In Madrid vertrouwde niemand den ander in den beginne. De duistere elementen gingen in naam van de syndicaten, in naam van democratisch Spanje, in naam van de regeering huiszoekingen doen, gingen m.a.w. moorden en rooven!

Voor de duistere elementen was de militaire opstand een sociale opstand; in plaats van man naast man te vechten om Spanje schoon te vegen van de aanvallers, heeft men met Spaansche indolentie de militairen gelaten voor wat ze waren. Maar, men is tevens begonnen het regeeringsapparaat van den bodem af opnieuw op te bouwen!

De sociale revolutie! Dat heeft men een communistische revolutie genoemd, maar dat is onjuist, want de communisten in Spanje zijn zeer weinig in aantal en de ideologie van de Spaansche communisten is een andere, dan die men elders kent en vreest.

Merkwaardig was het voor spr. te constateeren dat de socialisatie van bedrijven niet volledig bleek te zijn. Ze behielden het kapitalistisch-democratisch kenmerk. En dat wordt veroorzaakt, volgens dr. Brouwer, door de omstandigheid, dat die socialisatie niet diep uit het volk voortkomt.

En wat zien we thans? Van anarchisten tot kapitalistische democraten wordt schouder aan schouder gewerkt naar „het gezag in één hand", d.w.z. politiek, militair, economisch, administratief. Totdat de aanval op Madrid begon, waren er van regeeringswege zeven of acht generale staven, verschillende economische besturen, organen enz. om deze onmogelijke situatie tot een oplossing te brengen, was het noodig alles in één hand te brengen.

Dr. Brouwer heeft zijn toehoorders na een korte rustpoos een aangrijpende beschrijving gegeven van het bombardement dat Madrid van 8 tot 11 Jan. '37

heeft doorstaan, en dat hij als gevangene in een onderaardsch gewelf bij Madrid heeft beleefd. Het prachtige westelijke park was geworden tot een toonbeeld van den dood.
De heerlijke universiteitsstad: Een slagveld, Niemandsland.
Dat was voor spr. een samenvatting van geheel Spanje: Niemandsland! De menschen hebben hun besef van evenwicht en verhoudingen verloren. Ze hebben verloren het gevoel van broederschap, ze hebben verloren hun gevoel van begrijpen van anderer inzichten. Spanje: Niemandsland, waarin alle menschelijke gevoelens plaats moeten maken voor destructieve gevoelens.
Waarheen gaat het met Spanje? Deze vraag is op velerlei wijze te beantwoorden, volgens dr. Brouwer. Feiten zijn: 1. De regeering in Valencia weet zich met den dag meer te handhaven en te doen gelden; 2. „Het gezag in één hand" is militair nu vrijwel een feit. Het algemeen bestuur heeft de verdediging van Madrid op het oogenblik zeer stevig in handen. De openbare orde wordt thans met den dag meer gehandhaafd. Spr. heeft aan den lijve ondervonden, dat er weer een autoriteit is in Spanje.
In vier maanden tijd is een corps politietroepen gevormd van 18.000 jonge mannen, een goed betrouwbaar corps. Zoo'n garde te organiseeren is een Titanenwerk geweest, zooals het organiseeren van het geheele regeeringsapparaat een titanenarbeid is. C. N. T. en U. G. T. werken mede. Maar de vereenigde Marxistische Arbeiderspartij is de groep, die de Regeering steeds meer vreest, al erkent ze dat niet. En het is op het oogenblik de eenige werkelijke revolutionnaire groep, die voortdurend groeit.
Communisten en anarchisten vechten evenwel op het oogenblik voor het behoud van de democratie.
Dr. Brouwer heeft getracht de zakelijke inmenging van Rusland in Spanje vast te stellen. Deze inmenging is echter om bijzondere redenen van politiek zeer gering. De vele Russische petten, die men in Spanje ziet dragen, beteekenen nog niet, dat er ook Russen onder loopen. Rusland zal wel wat wapens zenden, maar wat Rusland voornamelijk doet is technische voorlichting geven, o.a. op het gebied van luchtafweer en tankafweer.
In dit verband gaf dr. Brouwer een imposante beschrijving van een gemechaniseerden Duitschen aanval, die hij heeft meegemaakt. Een dergelijke aanval beteekent de dood van alle aanvallers. Vandaar, aldus spr., dat in Duitschland menige brief circuleert over den zoon, die bij de „manoeuvres" om het leven is gekomen..... (Nieuwe Rotterd. Courant)

Radio-rede van Generaal Mola. —
Generaal Mola heeft in een rede voor de microfoon o.a. gezegd, dat het nationalisme van de rechtschen het sterkste argument is, dat zij kunnen stellen tegenover de ongerustheid van de andere mogendheden. Noch het nationalistische Spanje, noch zijn leider zullen ooit toestaan, dat Spanje, zijn koloniën of protectoraten ooit aan een anderen wil gehoorzamen dan een Spaanschen of andere belangen dienen dan Spaansche.
Tenslotte zeide hij, dat de vrede zal worden opgelegd zonder de hulp van Duitsche bataljons, want deze zijn niet in Spanje. (O Seculo, Lisbôa)

Verklaring van den socialistischen ex-minister Prieto.
„Engeland heeft geweigerd", aldus Prieto, „de regeering de vliegtuigen te leveren die vóór het uitbreken der vijandelijkheden besteld waren. Frankrijk heeft dat ook gedaan. Irun viel, terwijl de bestelde voorraden oorlogstuig in Hendaye opgestapeld lagen. De opstandelingen kregen wèl wapenen. Zij hebben daarvoor de ijzermijnen van het Riff, de kopermijnen van de Rio Tinto, de olijvenoogst van de Canarische eilanden in pand gegeven, zoodat Spanje bedreigd wordt met een bankroet, wanneer de opstandelingen het zouden winnen."
Prieto schrijft verder, dat het de Fransche regeering voordeeliger zou uitkomen de Spaansche regeering de bestelde voorraden oorlogstuig te leveren dan later de grens te moeten versterken tegen een fascistischen staat. (El Socialista).
(Vor. ber. Burgeroorlog 2644 C.; Mola 2391 C.)

A. **NEDERLAND. — Keuring Luchtvaartmaterieel. - Commissie van advies ingesteld. —**
Ingesteld is een commissie met de taak om overeenkomstig de bepalingen van de bij beschiking van 31 Dec. 1936 vastgestelde „Regeling Keuring Luchtvaartmaterieel" adviezen te verstrekken met betrekking tot de luchtwaardigheid van luchtvaartuigen en de deugdelijkheid van onderdeelen, motoren daaronder begrepen.
Voor het tijdvak van 1 Januari '37 tot en met 31 Dec. 1939 zijn in de commissie benoemd:
1. tot lid en voorzitter: F. A. van Heyst, luitenant-kolonel-vlieger bij de luchtvaartafdeeling;
2. tot lid en plaatsvervangend voorzitter: H. J. Takens, officier van den marine-stoomvaartdienst der eerste klasse;
3. tot leden: ir. A. G. von Baumhauer, ingenieur bij den Rijksstudiedienst voor de luchtvaart en J. P. van der Heijden, inspecteur bij den luchtvaartdienst;
4. tot plaatsvervangende leden: ir. C. A. F. Falkenhagen, adjunct-inspecteur bij den luchtvaartdienst en M. C. Palm, eerste luit.-vlieger bij de luchtvaart-afd.;
5. tot secretaris: P. de Winter, officier van den marine-stoomvaartdienst der tweede klasse.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Luchtvaartraad 2622 E.)**

B. **DUITSCHLAND. — Handel in 1936. —**
De invoer van Duitschland bedroeg in 1936 Rm. 4218 mill. en de uitvoer Rm. 4768 mill. Vergeleken met het vorige jaar steeg de invoer met Rm. 60 mill., welke stijging uitsluitend is toe te schrijven aan de verhoogde gemiddelde waarde van den invoer. Kwantitatief was deze zelfs iets lager dan in het vorige jaar. De uitvoer was Rm. 500 mill., dit is ongeveer 12% hooger dan in het vorige jaar. Daar de gemiddelde uitvoerprijzen in 1936 nog lager waren dan in 1935, is de uitvoer kwantitatief iets sterker gestegen dan in waarde.
Het jaar 1936 sluit met een actief saldo van Rm. 550 mill. tegen Rm. 111 mill. in het vorige jaar. Dit groote actieve saldo is voor een aanzienlijk deel het resultaat van verschillende betalingsregelingen, o.a. de liquidatie van het Duitsch-Fransche verrekeningsverkeer. Aldus is het mogelijk geweest het debetsaldo op verschillende andere verrekenings-conto's te verlagen en bovendien te voldoen aan de loopende verplichtingen uit kapitaal en reisverkeer.
(Frankfurter Zeitung) **(Vor. ber. blz. 1812 G.)**

3 FEBRUARI 1937

C. **VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid verminderd. —**
Twee millioen werkloozen zijn volgens een rapport van de „American Federation of Labour" in het jaar, dat in November 1936 eindigde, weer in het arbeidsproces opgenomen. (American Feder. of Labour)
(Vorig bericht blz. 2264 F.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Een maand staking in de Automobiel-industrie. —**
Het was op 31 Jan. '37 een maand geleden, dat de staking onder de arbeiders in de automobielindustrie uitbrak en de toestand is in die maand allerminst verbeterd. De meeningsverschillen tusschen Miss Perkins, minister van Arbeid, en den president van de General Motors, Alfred P. Sloan Jr., zijn zoo groot gebleken, dat er niet meer de minste kans bestaat voor een doeltreffende interventie door de regeering te Washington en de taak van verzoening is weer komen te berusten bij den gouverneur van Michigan, Frank Murphy. (Times) **(V. b. Stakingen 1493 A.)**

A. GOUD. —
Nevenstaande grafiek toont duidelijk de groote verschuiving, die er in twee jaar tijd in den wereldgoudvoorraad is ingetreden (cijfers in millioenen dollars). Een enorme stijging blijkt het goudbezit der Vereenigde Staten te hebben ondergaan, welk bezit van $ 6.829 millioen op 1 Febr. 1934 is toegenomen tot $ 11.045 millioen op 31 October 1936, waardoor Amerika thans meer dan de helft van den monetairen wereldgoudvoorraad bezit.
(New York Herald Tribune - De Telegraaf)

(Vor. ber. 1699 F.; Goud 2410 A.)

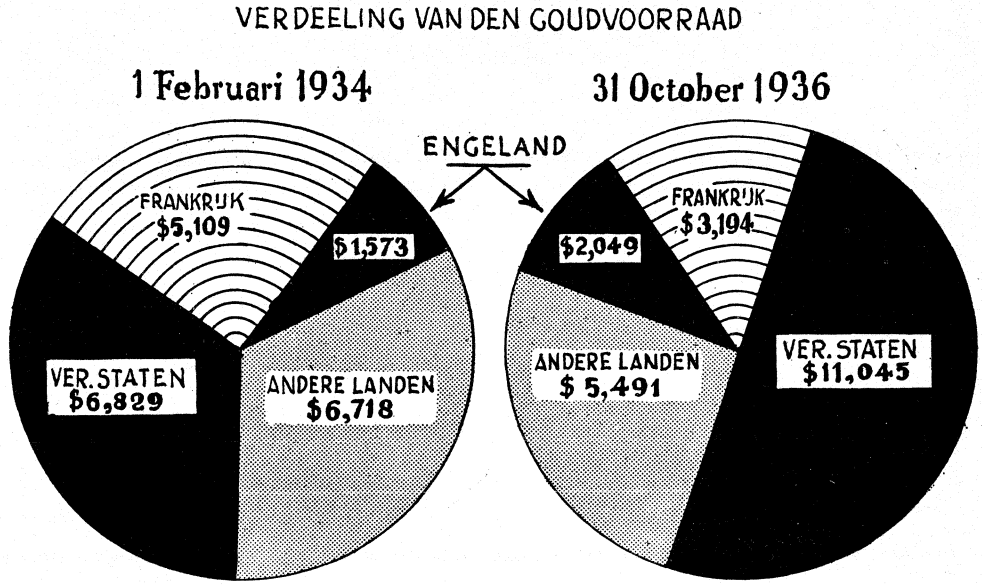

B. NEDERL. OOST-INDIE. — 3% Conversieleening.
De regeeringspersdienst deelt het volgende mede:
Als uitslag van de inschrijving op de Indische Conversieleening van *f* 150 millioen kan worden medegedeeld, dat van het bij het publiek berustend bedrag van rond *f* 94 millioen van de 4½% leeningen van 1930 en 1931 rond *f* 73 millioen voor conversie is aangemeld en dat op het voor vrije inschrijving beschikbare bedrag ad *f* 21 millioen is ingeschreven voor bijna *f* 318 millioen, zoodat een groote reductie op deze vrije inschrijvingen zal moeten worden toegepast. (Regeeringspersdienst) **(V. b. 2634 H.)**

C. NEDERLAND. — De Clearing in 1936. —
In het verslag van de vaste Commissie voor overleg met de regeering inzake handelspolitieke aangelegenheden wordt o.m. het volgende opgemerkt.
De Regeering deed aan de Commissie de onderstaande opgave toekomen van de verdeeling der beschikbare clearinggelden voor landbouw, industrie, koloniën en diensten.
Wat de uitbetalingen voor den export betreft, merkte zij daarbij op, dat deze betrekking hebben op export, waarvoor betalingscontingenten werden vastgesteld, alsmede voor export in clearingcompensatie.
Globaal overzicht van de verdeeling der in de clearing beschikbare middelen, voor landbouw, industrie, koloniën en diensten (alles in *f* 1000) in de periode 1 Januari—30 September 1936.
Bij het Nederlandsch Clearing Instituut werd gestort in het:

	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	Over 't geh. j.
	51.329	55.212	51.721	62.625	220.887
Afzonderingen	12.777	11.724	11.456	13.935	49.892
Beschikbaar	38.552	43.488	40.265	48.690	170.995

Gedurende deze periode werden door het Nederlandsch Clearing Instituut uitbetaald de volgende bedragen voor:

	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	geh. jaar
Landbouw . .	12.209,5	13.008,7	15.284,1	18.863,5	59.365,8
Industrie . .	5.782,0	7.302,5	5.883,7	6.903,1	25.871,3
Koloniën . .	14.817,9	14.686,3	13.573,2	18.529,5	61.606,9
Diensten . .	6.408,1	8.355,7	7.551,1	10.727,0	33.041,9
	39.217,5	43.353,2	42.292,1	55.023,1	179.885,9

Aan deze cijfers kan de commissie nog toevoegen, dat ongeveer 60% van de bedragen, welke ten laste van de clearing komen voor de groep „Koloniën", wordt gecompenseerd door uitvoer van goederen van Duitschland naar Nederlandsch-Indië.
Ter aanvulling van bovenstaande cijfers zond de Regeering aan de Commissie een overzicht over den stand en de ontwikkeling van de Nederlandsch—Duitsche clearing. Uit mededeelingen van de Regeering is haar gebleken, dat de achterstand, welke aan het einde van het jaar 1936 rond *f* 35 millioen bedroeg, vrijwel geheel wordt gedekt doordat het totale bedrag, dat hier te lande door debiteuren die op crediet hebben gekocht, in de clearing gestort moet worden, doorloopend bijna *f* 35 millioen grooter is dan het totale bedrag, dat in Duitschland uit dien hoofde moet worden gestort. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Clearing met Duitschland 2601 A.)

D. NEDERLAND. — De herberekening der Indische Pensioenen. —
In de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer inzake het wetsontwerp tot herberekening der Indische pensioenen heeft de minister dit wetsontwerp zoodanig gewijzigd, dat met behoud van het voor de oude en nieuwe pensioenen voordeelige systeem van herberekening, niemand meer in pensioen zal achteruitgaan dan volgens de thans geldende Kortingswet. Voorts is de werkingsduur der wet teruggebracht tot 1 Januari 1940, terwijl voor oogen moet worden gehouden, dat, wat er na dien datum ten aanzien van de herberekening ook moge geschieden, aan de verhooging, met name van de militaire pensioenen van vóór 1920, een blijvend karakter niet kan worden ontzegd.
De oorspronkelijk geraamde besparing van *f* 7,3 millioen zal hierdoor worden teruggebracht tot ongeveer *f* 4 millioen. (Het Vaderland)
(V. b. Ind. Pensioenen 2572 C.; Herberek. 2507 D.)

4 FEBRUARI 1937

E. ZWEDEN. — In- en Uitvoer. —
Invoer in 1936 kr. 1.619 (v. j. 1.476) mill. Uitvoer kr. 1.505 (v. j. 1.297) millioen. Zoowel invoer als uitvoer zijn de hoogste geweest sedert 1930. Het invoeroverschot bedraagt kr. 114 mill. tegen kr. 179 mill. in 1935. (Svenska Dagbladet) **(Vor. ber. 2225 F.)**

F. DUITSCHLAND. — Schoolstrijd in Duitschland. —
Op 30 Jan. '37 is te München de jaarlijksche inschrijving van schoolkinderen gehouden, waarover de laatste weken zooveel te doen is geweest. Meer dan 95% van de ouders hebben besloten hun kinderen naar de staatsscholen te zenden en dus slechts 5% verkozen r.k. scholen. Verleden jaar waren deze cijfers, zooals eenigen tijd geleden al gemeld, resp. 65 en 35%. Zelfs de meest optimistische katholieken verwachtten ook dit jaar weer een meerderheid voor de seculaire scholen, maar niemand, ook de nat.-socialisten niet, verwachtte een zoo groote meerderheid, al hebben de Katholieken slechts van den kansel de hunnen kunnen aansporen, terwijl de nat.-socialisten alle mogelijke propaganda-middelen konden toepassen en al klaagt de Kerk erover dat de meest ontoelaatbare pressie op de ouders is toegepast. Het bovengenoemde resultaat is een zware slag voor de Kerk en zal een belangrijke factor zijn voor de tenuitvoerlegging van het doel der nationaal-socialisten: afschaffing der confessioneele school.

Op 31 Jan. '37 is van alle kansels der katholieke kerken een scherp protest voorgelezen tegen de methodes van de nazi's om dit resultaat te verkrijgen. (Times - Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 1695 H.)**

A. NEDERLAND. — Scheepsbouw. —

In „Econ. Stat. Berichten" treffen wij een artikel aan van de hand van ir. W. Royer, waarin de verbetering wordt besproken, die in de scheepsbouwindustrie is ingetreden.
Hieraan ontleenen wij het volgende:
Sinds de tweede helft van 1936 is de zeescheepvaart opgeleefd, tengevolge van toeneming van het vervoer. Dit geldt niet alleen voor goederen, doch ook voor passagiers, hetgeen in het bijzonder merkbaar is in het verkeer over den Noord Atlantischen Oceaan. De aanzienlijke vermindering van de wereldtonnage in de laatste 5 jaren deed zelfs op sommige routes een tekort aan tonnage ontstaan. Door oogstverhoudingen nam b.v. het vervoer van graan belangrijk toe.
Financieel wordt de scheepvaart in vele landen blijvend gesteund door de overheid.
Geen wonder, dat de scheepsbouw thans de gevolgen begint te ondervinden van de opleving in de scheepvaart.
Belangrijk voor den Nederlandschen scheepsbouw is zijn positie in de internationale markt. Nederland concurreert met Groot-Brittannië en Ierland, Duitschland en Scandinavië. Deze om de Noordzee liggende landen kunnen, wat den scheepsbouw betreft, als één geheel worden beschouwd, tegenover België, Frankrijk, Italië, de Ver. Staten en Japan, die van minder belang zijn, hetzij door geringe afmetingen van de scheepsbouwindustrie, hetzij doordat zij andere markten bedienen.
De onderlinge verhouding van de productie der werven in Groot-Brittannië, Nederland, Duitschland en Scandinavië sinds 1899 blijkt uit het volgende staatje:
De gegevens zijn genomen uit de statistieken van Lloyd's Register over van stapelgeloopen tonnage. Zij omvatten alle koopvaardijschepen van 100 B.R.T. en daarboven. Rusland is na 1914 niet opgenomen onder de „B.R.T. totaal", welke overigens de geheele wereld omvat.

Van stapelgeloopen tonnage.
In Noordzeelanden onderling vergeleken.
In procenten van totaal.

Jaar.	B.R.T. totaal	Groot-Britt.	Neder-land	Duitsch-land	Scan-dinavië	B.R.T. Nederland
1899 ...	2.121.738	70	1.7	10	3	34.384
1914 ...	2.852.753	60	4.1	14	3.5	118.153
1921 ...	4.356.843	35	5.3	12	4.5	232.402
1924 ...	2.247.751	64	2.8	8	5.5	63.627
1929 ...	2.793.210	55	6.7	9	9	186.517
1930 ...	2.889.472	51	5.3	8	11	153.072
1934 ...	947.419	47	4.8	8	14	46.905
1935 ...	1.302.080	38	4.4	17	20	57.133

Merkwaardig is vergelijking van de jaren 1899 en 1929. Groot-Brittannië heeft veel verloren. Duitschland is niet veel veranderd. Nederland en Scandinavië zijn belangrijk vooruitgegaan. Van 1929 tot 1935 valt op, dat de achteruitgang van Groot-Brittannië voortschreed terwijl Scandinavië het deel, dat het had van de 4 groepen tezamen, zag verdubbelen. Nederland is teruggevallen tot het deel, dat het in 1914 had. Duitschland vertoont in 1935 een plotselinge toeneming.
In Nederland is een gezonde toeneming merkbaar. Opvallend is dat de totaal in aanbouw zijnde tonnage van het 3e kwartaal 1935 tot het 3e kwartaal 1936 met 75% is toegenomen, terwijl voor Nederland in deze periode de toeneming 125% bedraagt. Toch is 140.000 B.R.T. in aanbouw niet bijster veel. Het bevat 33.000 B.R.T. voor het s.s. „Nieuw Amsterdam" voor de Holland-Amerika Lijn en ruim 70.000 B.R.T. voor de pas bestelde 8 tankschepen voor het Shell Concern. Er is dus nog niet veel inbegrepen van de bestellingen, welke zoo hoog noodig zijn om onze koopvaardij op peil te brengen.
In Nederland doet zich gebrek aan geschoolde werkkrachten vreezen. Te voorzien is, dat dit slechts zeer tijdelijk zal zijn, indien de werklieden, die lang werkloos waren, zich voor passende loonen weder in de industrie willen doen inschakelen.
Voor de toekomst van onze Nederlandsche scheepsbouwindustrie kan met grond verwacht worden, dat zij thans het diepste punt achter den rug heeft. De snelheid waarmede een haar toekomend welvaartspeil bereikt zal worden, hangt af van de mogelijkheid voor Nederlandsche reeders om snel die orders te plaatsen, die noodzakelijk zijn om hun plaats op de wereldzeeën te handhaven. De vraag of de regeering hierbij zal helpen speelt een groote rol.
(Econ. Statistische Berichten)
(V. b. 2540 G.; Overz. 1725 A.; Scheepsbouw 2526 E.)

B. DUITSCHLAND. — Concentratiekampen. - Verklaring van den Chef der Rijkspolitie. —

In een interview heeft de chef van de Rijkspolitie, Himmler, het een en ander verteld over de concentratiekampen, waarin op het oogenblik 4 à 5 duizend personen zijn opgesloten, meest wegens beweerde politieke misdrijven.
Himmler zeide, dat de concentratiekampen noodig waren voor twee klassen van personen: ten eerste de onverbeterlijken, die altijd de belhamels waren geweest bij het begaan van politieke misdrijven. Dit waren gedegenereerde menschen, vaak Joden of half-Joden, en een bijzonder groot aantal erfelijk belasten. Deze menschen zouden nooit meer uit het concentratiekamp komen. De staat moet voor altijd tegen hen beschermd worden. De tweede klasse van gevangenen in de kampen bestaat uit misleiden, die nog overtuigd kunnen worden. „Wij trachten hen te overtuigen door de beproefde methode van orde, geregeld werk en strikte discipline," aldus Himmler, „en niet door het middel van politieke opvoeding." De hoofdzaak is, dat deze menschen gewend worden aan een geregeld, ordelijk leven, en dat hun physieke toestand verbeterd wordt. De kampen staan onder toezicht van de „doodshoofden"-afdeeling der S.S. Dat was, volgens Himmler, een waarborg voor de handhaving van de discipline, maar ook voor een rechtvaardige en humane behandeling, want deze politie was die van Hitler zelf, uit het volk gekozen ten nutte van het volk.
Himmler heeft ongeveer 100.000 man politie onder zich, die een militaire opleiding krijgen. Er zijn drie of vier volledig getrainde en uitgeruste regimenten S.S., en het „doodshoofden"-regiment, dat toezicht houdt op de concentratiekampen. Tot de S.S. behooren ook nog 2 à 3 duizend ongewapende jonge mannen die een half-militaire opleiding krijgen. (Times)
(Vor. ber. Concentratiekampen 1455 C.; Himmler 2345 F.)

C. SOVJET-RUSLAND. — Proces Radek c.s. —

Het hooger beroep van al degenen, die in het politieke proces ter dood zijn veroordeeld, is verworpen. Het Fransche communistische dagblad „l'Humanité" meldt, dat de dertien te Moskou ter dood veroordeelden terechtgesteld zijn. (l'Humanité) **(2652 B.)**

5 FEBRUARI 1937

D. NEDERLAND. — Rede van Adolf Hitler van 30 Jan. '37 inzake Nederland's neutraliteit. - Onze zaakgelastigde te Berlijn vraagt nadere inlichtingen. —

De passage in de rede van den Duitschen rijkskanselier van 30 Jan. '37, welke op Nederland betrekking had, heeft de vraag doen rijzen, of de Duitsche regeering aan de Nederlandsche tevoren rechtstreeks een mededeeling zou hebben gedaan inzake Duitschland's bereidheid tot erkenning te allen tijde van Nederland's neutraliteit. Een dergelijke mededeeling werd echter door de Nederlandsche regeering niet ontvangen, zoodat zou moeten worden aangenomen, dat de uitlatingen van den rijkskanselier betrekking hadden op vroegere openbare uitlatingen zijnerzijds. Teneinde dienaangaande alsnog afdoende zekerheid te verkrijgen, is den tijdelijken zaakgelastigde te Berlijn opgedragen omtrent de strekking van de woorden van den rijkskanselier nadere inlichtingen in te winnen. (Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. 2651 A.)**

E. VOLKENBOND. — Grondstoffen voor misdeelde landen. —

De Poolsche minister van Buitenlandsche Zaken, kolonel Beck, heeft bij den Volkenbondsraad een rapport ingediend over een betere verdeeling der grondstoffen onder de grondstoffen-arme landen van de wereld. Dit is het eerste concrete voorstel, dat hierover na sir Samuel Hoare's rede in September 1935 over deze aangelegenheid wordt ingediend.
Na aan de rede van den voormaligen Britschen minister van Buitenlandsche Zaken herinnerd te hebben, evenals aan het besluit van de jongste Assemblée in October van het vorige jaar om een internationale commissie ter bestudeering dezer kwestie in te stellen, merkte de minister in zijn memorandum op: „sedert September 1935 is de toestand er niet beter op geworden. Integendeel, het probleem van de voorziening van grondstoffen wordt verward met koloniale kwesties, met kwesties van emigratie, van overbevolking, met kwesties van handels- en financieel belang, evenals met de herbewapening en het nationale prestige. Dit heeft tot de levendigste polemieken aanleiding gegeven. Het is daarom volgens de Poolsche regeering noodzakelijk een onpartijdige en deskundige commissie in te stellen, die onverwijld de kwestie ter hand zal kunnen nemen. Dientengevolge verzoek ik den raad een dergelijke commissie, waartoe door de Assemblée in October 1936 het besluit reeds werd genomen, oogenblikkelijk samen te stellen. Wat het mandaat der commissie betreft, voorziet de commissie eveneens in het

doen van een keuze van grondstoffen, waarover een bestudeering ter hand genomen zal moeten worden.
De commissie, waarvan hierboven sprake is, werd inmiddels samengesteld. Zij bestaat uit: Leith Ross (Engeland), Stucki (Zwitserland), dr. Pospisil (Tsjecho-Slowakije), prof. Charles Rist (Frankrijk), prof. Van Gelderen (Nederland), Rose (Polen), luit.-kol. Thomas Fernandez (Portugal) en prof. Ivar Hogboh (Zweden). Den secretaris-generaal van den Volkenbond is opgedragen in overleg met den rapporteur voor economische kwesties den datum der eerste commissiezitting vast te stellen, en ten behoeve van de commissie alle documenten bijeen te brengen, die zij voor de vervulling van haar taak noodig kan hebben.
(Neue Zürcher Zeitung)
(Vorig bericht blz. 1947 D.)

A. **DUITSCHLAND. — De Duitsche Bank is weer vrij.** Naar verluidt beteekent de verklaring van Hitler, dat hij de Rijksbank weer volledig onder de souvereiniteit van de regeering van het Rijk stelt, het vervallen van de laatste internationale banden voor de bankwet. Deze banden bestonden tot dusverre in zoover, dat zekere voorschriften van de bankwet niet zonder een internationale procedure gewijzigd konden worden. Voorts was de Rijksbank-president wettig verplicht lid te zijn van de Bank voor Internationale Betalingen. Door de verklaring van Hitler neemt Duitschland ook op dit gebied de wetgevende souvereiniteit weer in eigen handen. (D. N. B.)
(Vor. ber. Rijksbank 2250 F.)

B. **ENGELAND. — Bewapening. —**
De minister voor de coördinatie der defensie, sir Thomas Inskip, heeft een verklaring gepubliceerd, waarin hij mededeelt, dat tusschen 1 April en 31 December '36 bestellingen geplaatst zijn voor het bewapeningsprogram tot een bedrag van 137.509.900 pond. Ongeveer een vierde gedeelte hiervan is geplaatst in de noodlijdende gebieden. In dit bedrag zijn echter niet opgenomen de bedragen, die gevoteerd zijn voor de vloot en de vlootinstellingen.
(Daily Telegraph)
(V. b. Leger en Vloot 2553 C.; Luchtmacht 2472 C.)

C. **FRANKRIJK. — Bewapening. - Redevoeringen van de ministers Cot en Daladier. —**
In de Kamer hield Cot, de minister van Luchtvaart, op 2 Febr. 1937 de volgende rede:
„Ik ken slechts één leger, dat over een uitgebreider materiaal beschikt dan het onze, n.l. het Russische leger. Sedert zes maanden hebben wij gewerkt. Vergeleken met 1 Juni 1936 is het aantal toestellen der eerste linie met 37% uitgebreid, de munitie vergroot met 50% en de bewapening met 70%. Geen enkele inspanning in een luchtleger kan vergeleken worden met die, welke wij in zes maanden ten uitvoer hebben gelegd."
Ter beantwoording van de interpellaties over de nationale verdediging heeft minister Daladier een rede gehouden, waarin hij een uiteenzetting gaf van de genomen maatregelen, de gevolgen van de staking en van den geest in het leger.
Na uiting te hebben gegeven aan den vredeswil van Kamer en regeering zeide de minister, dat, zoolang aan den Franschen oproep tot vermijding van oorlogen geen gehoor is gegeven, de grenzen onschendbaar gemaakt moeten worden. Europa breidt zijn bewapening uit, kinderen en zelfs bejaarde mannen worden voor den militairen dienst opgeleid, de Europeesche naties bereiden een snelle overwinning voor. Hoe kan men onder dergelijke omstandigheden goedkeuren, dat Frankrijk zich verzwakt? Hoe grooter de vredeswil van het land, des te meer moet men handelend optreden, opdat Frankrijk geen gemakkelijke prooi wordt.
Er is een corps van 15.000 specialisten ingesteld voor de opleiding der jeugd en betere instructie van het kader. Van een opperbevelhebber voor alle wapens in vredestijd is de minister geen voorstander, in oorlogstijd kan de regeering zoo noodig daartoe overgaan. De regeering werkt echter reeds thans aan de coördinatie van land-, zee- en luchtmacht.
Verder is een totale uitgave van 19 milliard francs voor de bewapening goedgekeurd. In 1933 is de eerste gemechaniseerde lichte divisie gevormd, een tweede is in voorbereiding en een derde zal spoedig volgen. Hierbij komen nog de zware divisies. De uitbreiding van de motoriseering maakt een snellere verplaatsing van manchappen en materiaal mogelijk en hiervoor zijn wegen noodig, vooral langs de grenzen.
Minister Daladier zette vervolgens uiteen, waarom hij een tegenstander is van een beroepsleger. Men zou dan minstens een staand leger van 300.000 man moeten onderhouden. Indien dit leger gedecimeerd wordt en wederom blijkt, dat een offensief slechts kan slagen na een groote concentratie van materieel en menschen, wat zal dan het lot van het land zijn? Ieder leger heeft reserves noodig en een offensief is alleen mogelijk na mobilisatie.
Spreker zeide, dat ondanks de luchtmacht, de versterkte linie van Duinkerken tot Bazel het schild moet worden, waarachter de strijdmacht geconcentreerd moet worden. Deze linie moet een tegenaanval mogelijk maken, onverschillig of het gaat om de verdediging, of de nakoming van Frankrijks internationale verplichtingen.
Frankrijk heeft ook een sterke vloot noodig; de minister van Landsverdediging werkt vriendschappelijk samen met de ministers van Luchtvaart en Marine bij de coördinatie van de strijdkrachten.
Ten aanzien van de organisatie van de arsenalen deelde de minister mede, dat een program voor vier jaar is opgesteld. Na de staking is thans de productie van materieel weer normaal. Hierna verklaarde de minister, dat hij de legerleiding heeft verzocht geen politieke propaganda in het leger toe te laten.
Een motie inzake het regeeringsbeleid werd met 413—124 stemmen aangenomen. (L'Intransigeant - Le Temps)
(Vor. ber. Daladier 2535 B.; Defensie 2567 A.)

6 FEBRUARI 1937

D. **DUITSCHLAND. — Militaire wegen. —**
De Parijsche correspondent van de Nieuwe Rott. Crt. deelt het volgende mede:
In de Kamer heeft Beauguitte bij de behandeling van de interpellaties over de landsverdediging de aandacht gevestigd op de wegen, die in Duitschland in de richting van de Nederlandsche grens zijn aangelegd en die zich z.i. onderscheidenlijk naar Nijmegen, Hengelo en Groningen richten. Ze zijn volgens deze uitspraak op autoverkeer op groote schaal ingericht en verre superieur aan de Fransche. Het genoemde Kamerlid is de overtuiging toegedaan, dat Duitschland een strategische manoeuvre door Zwitserland en Nederland in den zin heeft en leest uit het net van die militaire wegen het Duitsche aanvalsplan, want hij gaat van de stelling uit, dat die autostrada's niet zuiver economische wegen zijn. In het Rijnland convergeeren drie groote bundels naar de streek van de Saar, Trier en Aken. In de richting van Nederland, aldus nog steeds André Beauguitte, bestaat de bundel uit vier wegen, die te Aken alsmede in de buurt van Venlo, Nijmegen en Hengelo uitkomen.
Hij gelooft volstrekt niet, dat die grootscheepsche werken uitsluitend tot het verhelpen van de werkloosheid of voor een toeristisch doel werden aangelegd. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2638 F.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — De besteding van de 25 millioen. —**
Bij den Volksraad zijn zeven aanvullende begrootingen voor 1937 ingediend, in verband met de besteding van de bijdrage van 25 millioen gulden.
De algemeene toelichting geeft de volgende specificaties:
Voor het jaar 1937 is gerekend op verwerking van een totaal bedrag van *f* 8,567,930 en wel als volgt: voor irrigatiewerken *f* 1,996,500; voor kolonisatie, ook voor Europeesche kolonisatie, o.a. in Nieuw Guinea *f* 1,024,000; voor bouwwerken, o.a. herstel van de Pranbanangtempels, den bouw van een nieuw museum te Djocja, van een nieuwe C.B.Z. te Soerabaja, van een psychiatrische kliniek te Batavia, van een nieuwe H.B.S., tevens A.M.S. te Semarang, van een aantal scholen buiten de groote bevolkingscentra op Java en voor longlijderssanatoria *f* 920.000; voor bruggen en wegen *f* 945.000; voor assaineeringswerken *f* 640.000; voor werkverschaffing in de metaalindustrie *f* 515.000; voor landbouw en veeteelt *f* 429.230; voor het boschwezen *f* 471,600; voor de nijverheid *f* 471.500; voor de visscherij *f* 105.100, voor schuldbevrijding van grondbezit *f* 250.000; voor storting in het Madoera-welvaartfonds *f* 800.000.
(Aneta) **(Vorig bericht blz. 2638 C.)**

F. **JAN PIETERSZOON COEN HERDACHT. —**
Op 1 Febr. 1937 herdacht Hoorn, de historische handelsstad aan de oude Zuiderzee, het feit, dat het op 8 Januari 350 jaar geleden was, dat zijn groote zoon, de stichter van Batavia en de grondlegger van onze macht in Indië, aldaar geboren werd. De hulde aan zijn nagedachtenis heeft niet op den dag zelf plaats gehad, want toen stond ons heele land in het teeken van de huwelijksfeesten voor Prinses Juliana en Prins Bernhard. Welk een beteekenis ook in officieele kringen aan het feit gehecht wordt, blijkt uit de bereidwilligheid van den minister-president, dr. H. Colijn, om tijdens de bijeenkomst in de Groote Kerk te Hoorn een herdenkingsrede uit te spreken.

Met deze rede wordt het belang van de plechtigheid te Hoorn boven dat van een plaatselijke hulde geheven, mogen wij er een nationale uiting in zien, vertolkend de dankbaarheid en bewondering van het geheele volk.
Na de rede van Mr. Leemhorst, burgemeester van Hoorn, in de Groote Kerk te Hoorn gehouden, besteeg Z.Exc. dr. H. Colijn den preekstoel en hield een herdenkingsrede, getiteld: „Desespereert niet . . . ."
Spr. begon met op te merken, dat de vijftig tot zestig jaren, die in ongeveer gelijke deelen, gegroepeerd liggen ter weerszijden van den overgang van de 16e naar de 17e eeuw, in onze rijke volkshistorie de belangrijkste zijn te achten.
Toen in 1597 de klokken beierden bij den terugkeer op de Tesselsche reede van Houtman's expeditie, zou toen de 10-jarige Hoornsche knaap, Jan Pietersz., die in 1587 het levenslicht in deze stad aanschouwde, hebben meegejuicht over den gelukkigen afloop van een stoutmoedigen tocht?
We kunnen het niet zeggen, want de jaren zijner jeugd liggen voor ons grootendeels in het duister.
Spr. bracht hierna de voornaamste feiten uit Coen's loopbaan in herinnering.
Het is voor ons, kinderen der 19e en 20ste eeuw, vervolgde spr., niet eenvoudig het werk der mannen uit de eerste jaren der 17de eeuw te waardeeren zooals dat zou behooren te geschieden. Het is niet voldoende te wijzen op het zeer uiteenloopende der materieele omstandigheden toen en thans, al zijn die verschillen ook zoo groot, dat we er ons nauwelijks een goede voorstelling van kunnen maken, gewend als wij zijn aan al de technische hulpmiddelen van dezen tijd.
Ontzaglijk noemde spr. de taak waarvoor Coen in 1618 gesteld was. Niet het minst, wijl hij bij de volvoering van zijn plannen voortdurend de Engelschen op zijn weg vond en de beide naties in Europa met elkander in vriendschap leefden.
Spr. ging uitvoerig in op de gebeurtenissen aan het einde van het jaar 1618, toen de open oorlog tusschen de Nederlanders en de Engelschen in de wateren van West-Java was uitgebroken en toen Coen een besluit nam, dat hem voor altijd rangschikt onder de grootste bevelhebbers van vroeger en later tijd. De verspreide vloot wordt vereenigd, het dreigende gevaar afgewend, Bantams macht wordt gebroken en wij hebben, zoo bericht Coen naar het vaderland, „voet en dominie in 't land van Java becomen".
Spr. behandelde vervolgens Coen's beide landvoogdelijke perioden, waarvan de eerste een militair, de tweede een staatkundig karakter droeg. Het militair optreden droeg in dit tweede tijdvak een duidelijker staatkundigen achtergrond, waarbij Coen zekere denkbeelden huldigde, die eerst in later eeuwen, zij het in gewijzigden vorm, toepassing hebben gevonden.
Spr. wees in dit verband op Coen's pleidooi voor een blijvende kolonisatie van Nederlanders in verschillende deelen van den archipel.
Wat Coen begon, is door een Van Diemen, een Van Goens, een Speelman en — om er een van lateren tijd te noemen — een Van Heutsz voltooid geworden.
Coen zelf stierf in den nacht van 20 op 21 Sept. 1629 na nog op den 20sten zelf van Batavia's wallen de verdediging te hebben geleid. De volledige overwinning heeft hij niet meer aanschouwd, maar in het geloof aan de zegepraal heeft hij de oogen mogen sluiten. Tien dagen na zijn verscheiden was zij werkelijkheid geworden en de vrucht ervan is zichtbaar tot op dezen dag.
Het werk van de grooten uit onzen bloeitijd dwingt het nageslacht tot dankbare erkentelijkheid. Ze waren talrijk die bouwers van „grooter Nederland".
Zij allen dienden het vaderland met eere, bouwden aan zijn roem en grootheid, maar van die allen verdient Coen toch de eereplaats, wijl hij eens voor al de grondslagen legde van ons Aziatisch rijk.
Deze man spreekt tot ons eeuwen nadat hij gestorven is. Hij eischt iets van ons: hij wil dat wij zijn voorbeeld zullen volgen in opofferingsgezindheid, in kloekheid, in zorgvuldig beraad, als het er om gaat de zaak van het vaderland en die van „grooter Nederland" te dienen.
De plechtigheid in de kerk werd daarop besloten met het gezamenlijk zingen van het Wilhelmus met orgelbegeleiding.
(Red. K. H. A.)

(Vorig bericht blz. 2630 A.)

A. DUITSCHLAND. — Eltz von Rübenach, rijksminister van Verkeerswezen, afgetreden. —

De rijksminister van Verkeerswezen, Eltz von Rübenach, heeft op 2 Febr. '37 zijn ontslag ingediend. Bij deze gelegenheid is het verkeersministerie in tweeën gesplitst en is de staatssecretaris in het rijkspostministerie, dr. Ohnesorge, door den Führer benoemd tot rijksminister der Posterijen en de directeur-generaal der Duitsche Rijksspoorwegmaatschappij, dr. Dorpmüller, tot rijksspoorwegminister.

Naar verluidt heeft Eltz von Rübenach geweigerd, het hem op 30 Januari '37 door den Führer verleende lidmaatschap der nationaal-socialistische partij en het gouden partij-insigne, het hoogste onderscheidingsteeken der beweging, te aanvaarden, en wel op grond van zijn overtuiging, dat de jongste maatregelen der regeering en de strekking der nationaal-socialistische politiek ten opzichte van de katholieke kerk en in het bijzonder ten opzichte van de opvoeding der jeugd, onvereenigbaar zijn met de beloften, welke de rijksregeering in het in 1933 tusschen staat en katholieke kerk gesloten concordaat heeft gedaan.
(Telegraaf)

(Vor. ber. 2651 A.; Kabinet 1624 F.)

B. JAPAN. — Kabinet-Hajasji. - Verdaging van het parlement. —

De Keizer heeft op 2 Febr. '37 den kabinetsformateur, generaal Hajashi, ontvangen, die hem de nieuwe ministerlijst voorlegde. De Keizer keurde de ministerlijst goed.
Behalve de reeds genoemde portefeuilles (pag. 2654 C.), omvat het nieuwe kabinet nog de volgende ministers:
Minister van Landbouw en Verkeersmiddelen: Tatsoenosoeke Jamasai.
Minister van Handel, Industrie en Spoorwegen: Vice-admiraal Takoeo Godo.
Minister-president Hajasji zal zelf voorloopig de portefeuilles van Buitenlandsche Zaken en Opvoeding waarnemen, totdat hiervoor andere ministers definitief zijn benoemd, terwijl de minister van Financiën, Joeki, tevens de portefeuille van Koloniën heeft gekregen.
Het schijnt nog niet vast te staan, dat Hirosji Saito minister van Buitenlandsche Zaken zal worden.
De Yomioeri Sjimboen schrijft, dat het program van het nieuwe kabinet zal inhouden:
1. Opheldering van de nationale politiek.
2. Ontwikkeling van den constitutioneelen regeeringsvorm met in achtneming der voor Japan geldende bijzondere omstandigheden.
3. De geleidelijke tenuitvoerlegging van bestuurshervormingen, evenwel met vermijding van radicale maatregelen.
4. Perfectioneering van de nationale verdediging.
5. Ontwikkeling van handel en industrie.
6. Stabilisatie van het nationale leven.
7. Totstandbrenging van eensgezindheid ten aanzien van de buitenlandsche politiek.

Op 3 Februari heeft generaal Hajasji alle partijen voorgesteld te besluiten tot nog een verdaging van de parlementszitting, teneinde de nieuwe regeering in staat te stellen de financieele ontwerpen te herzien. Na een gemeenschappelijke conferentie hebben alle fracties van het Lagerhuis zich tegen deze verdaging verzet.
Evenwel heeft generaal Hajasji zich tot den Keizer gewend met het verzoek in te grijpen. De Keizer heeft daarop een bevelschrift onderteekend, waarin deze verdaging opgelegd wordt.
In politieke kringen is men van meening, dat de partijen uiting gegeven hebben aan hun ontevredenheid over het kabinet-Hajasji, waarin zij niet vertegenwoordigd zijn, door het verzoek om vrijwillige verdaging van het Lagerhuis te verwerpen.
(Domei - Yomioeri Sjimboen)

(Vor. ber. Kabinet 2654 C.)

C. ZWEMSPORT. — Nida Senff verbetert wereldrecord 200 M. rugslag. —

Tijdens de zwemwedstrijden, welke op 2 Febr. te Amsterdam werden gehouden, slaagde Nida Senff (A.D.Z.) er in het wereldrecord 200 Meter rugslag met 4.1 sec. te verbeteren en te brengen op 2 min. 44.6 sec. (Oud record 2 min. 48.7 sec. op naam van Mevr. Eleanor Holm-Jarrett).
Ook Ida van Feggelen (Het Y) zwom dezen afstand binnen den ouden wereldrecordtijd in 2 min. 46.2 sec., terwijl als derde Dini Kerkmeester (O.D.Z.) met een tijd van 2 min. 47.8 sec. eveneens beneden het oude wereldrecord bleef. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Nida Senff 2502 C.)

7 FEBRUARI 1937

D. NEDERLAND. — De grondwetsherziening. - Historische terugblik. —

Grondwetsherzieningen zijn in ons land zeldzaam; in 123 jaren tijds hebben wij er maar acht gekend. Sinds 1848 heeft men de grondwetswijzigingsprocedure nog opzettelijk verzwaard, door voor de herziening niet alleen een volstrekte meerderheid in de zittende Kamers te eischen, doch bovendien in de nieuw-opgetreden Kamers een versterkte meerderheid van twee derden der Kamers: inzake de grondwet mocht men zich niet laten leiden door den waan van een dag, de grondwet moet stabiliteit vertoonen.
De eerste eigenlijke grondwet werd ons volk geschonken in 1814 door Koning Willem I, nadat wij in den Franschen tijd (1795, 1798, 1801 en 1805) reeds enkele staatsregelingen hadden leeren kennen.
Was op 2 December 1813 de koninklijke proclamatie betreffende de „waarborging eener wijze constitutie verschenen" op 29 Maart 1814 trad deze grondwet in werking: bij getrapte verkiezing kozen de Provinciale Staten en de „Landschappen" als vertegenwoordigend college de Staten-Generaal, één Kamer van 55 personen, die zouden stemmen „zonder last of ruggespraak"; ook bevatte de Grondwet toen o.a. godsdienstvrijheid.
Reeds in 1815 moest de grondwet herzien worden:

de vereeniging met België lokte den Koning wel aan, maar daartoe moest uit de Grondwet de bepaling verdwijnen dat de Koning moet belijden den hervormden godsdienst; tegelijkertijd kwam het twee-Kamerstelsel; de bestaande (Volks) Kamer werd Tweede Kamer met 110 leden, op dezelfde wijze gekozen als tevoren en daarnaast kwam de Eerste Kamer met 40 tot 60 leden, door den Koning benoemd uit „aanzienlijken en zeer verdienstelijken"; de Tweede Kamer moest voortaan openbaar vergaderen; ook vrijheid van drukpers (thans weer actueel), onschendbaarheid der woning (huisrecht) en het recht van petitie werden in de grondwet opgenomen. In 1839 maakte de afscheiding van België weer een wijziging noodzakelijk; deze kwam in 1840 tot stand; tevens werd ingevoerd de ministerieele verantwoordelijkheid; Koninklijke besluiten moesten mede door den minister onderteekend worden; de aantallen Kamerleden werden gehalveerd; voortaan kregen de Staten-Generaal eenige bemoeiing met de Koloniën.

In 1848 is echter de grondwet ontstaan, het staatsrechtelijk document, onder welks vigueur wij eigenlijk nog heden leven: de ministerieele verantwoordelijkheid werd volledig en in verband daarmee werd de Koning onschendbaar; Tweede Kamer, Provinciale Staten en Gemeenteraden mochten voortaan bij directe verkiezing gekozen worden en de Eerste Kamer door Provinciale Staten; niet langer werd de Eerste Kamer door den Koning benoemd; er kwam een eind aan de z.g. „besluiten-regeering": aanwijzingen werden opgenomen, welke onderwerpen nader bij wet geregeld moesten worden; de Tweede Kamer kreeg (bij het recht van Initiatief en Budget, hetwelk zij reeds bezat), het Enquête- en het Amendementsrecht; beide Kamers het recht van Interpellatie en van Petitie; de burgers mochten zich voortaan verheugen in het recht van Vereeniging en Vergadering en vrijheid van stichting van bijzondere scholen.

In 1884 had een hoogst onbeduidende herziening plaats; bepaald werd, dat voortaan de grondwet ook herzien zou mogen worden tijdens een Regentschap. De herziening van 1887 was echter weer zeer belangrijk: het censuskiesrecht werd vervangen door een kiesrecht, gebaseerd op „teekenen van geschiktheid en maatschappelijken welstand"; het aantal leden der Tweede Kamer werd gebracht op honderd, dat der Eerste Kamer op 50; geopend werd de mogelijkheid van administratieve rechtspraak, een taak als thans wordt waargenomen door de afdeeling geschillen van den Raad van State.

De overige grondwetsherzieningen behooren tot de jongste parlementaire geschiedenis: in 1917 hebben de Kamers het algemeen kiesrecht met evenredige vertegenwoordiging aanvaard, waarbij ook vrouwenkiesrecht mogelijk werd gemaakt; voorts kreeg de financieele gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs haar beslag; in 1922 werd tenslotte het vrouwenkiesrecht actief en passief ingevoerd; de overzeesche gebiedsdeelen werden voortaan tot het Rijk gerekend en het allereerste begin van ordening — althans de mogelijkheid daarvan — werd zichtbaar, zoodat de bepaling werd opgenomen, dat de wet ook aan andere dan in de grondwet genoemde lichamen verordenende bevoegdheid kon geven; de grondslag van een bedrijfsradenwet, een bindend-verklaring van collectieve ondernemingsovereenkomsten was gelegd. (De Tijd - Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Grondwet 2586 A.)

A. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Een verklaring van de partij der Sudeten-Duitschers. —**
Minister-president Hodza heeft een aantal afgevaardigden van de Sudeten-Duitsche partij van Henlein ontvangen. De afgevaardigden legden er den nadruk op, dat de Sudeten-Duitschers van meening waren, dat de toestand onmogelijk door administratieve maatregelen grondig en duurzaam kon worden verbeterd. De partij der Sudeten-Duitschers beschouwt de nu door den minister-president ingeleide actie, als de afsluiting van de in 1926 begonnen poging om de politieke verhoudingen op administratieve wijze te regelen. De partij ziet in de grondslagen van de tegenwoordige politiek der regeeringspartijen geen mogelijkheid de tegenstellingen van politieken aard tot een bevredigende oplossing te brengen.

Zij blijft haar politiek, zooals die op 19 Juni 1935 in het Parlement geformuleerd werd, echter trouw en zij zal de tegenwoordige onderhandelingen dan ook niet in de war sturen, wat natuurlijk niet wil zeggen, dat zij geen zakelijke critiek zal uitoefenen. Zij zal steeds voor een algemeene oplossing in staatspolitiek opzicht in de Tsjechoslowaaksche republiek blijven strijden en haar strijd om recht zeker niet opgeven.

De minister-president antwoordde hierop, dat hij het kon begrijpen, dat de Sudeten-Duitsche partij, deel uitmakende van de oppositie, zakelijke critiek zou blijven uitoefenen.

De regeering heeft de taak positief werk te verrichten en zij zal met alle partijen die een positieve houding innemen rekening houden. Hij was er van overtuigd, dat de grondwet alle mogelijkheid bood om de nog niet opgeloste nationaliteitenkwesties te regelen en hij zeide te meenen, dat de regeering in de toekomst in deze richting zeker succes bij haar werk zal hebben. (Ceské Slovo)

(Vor. ber. Sudeten-Duitschers 2541 C.)

B. **OSLO-CONVENTIE. — België en Zweden. - Uitnoodiging der Nederlandsche regeering aan Oslostaten. —**
België-Zweden. — Koning Leopold van België heeft op 2 Febr. '37 op een galadiner ten paleize te Brussel, gegeven ter gelegenheid van het bezoek van koning Gustaaf van Zweden, een rede gehouden, waarin hij o.m. verklaarde: „België voegt zijn pogingen bij die van Zweden om met samenwerking van andere mogendheden te komen tot een uitbreiding van de principes, welke in de conventie van Oslo zijn neergelegd." (Agence Belga)

Uitnoodiging van Nederland. — De Nederlandsche regeering heeft tot de regeering der Scandinaafsche landen, België en Luxemburg de uitnoodiging gericht experts te zenden naar eene, omstreeks het eind van deze maand te 's-Gravenhage te houden informeele samenkomst, teneinde met elkander de mogelijkheden te onderzoeken van een nauwere economische samenwerking tusschen de dusgenaamde Oslo-staten en te overleggen, in hoeverre in verband hiermede een programma ontworpen zou kunnen worden voor een eventueel ter zake te houden conferentie. (Regeeringspersdienst)

(De Zweedsche minister van Buitenlandsche Zaken, Sandler, heeft dezer dagen een bezoek aan Den Haag gebracht en met minister De Graeff een onderhoud gehad.) **(Vor. ber. Oslo-Conventie 2642 A.; Koning Leopold III 2534 B.; Sandler 1948 A.)**

8 FEBRUARI 1937

C. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's voorstel tot hervorming Opperste Gerechtshof. —**
Op 5 Febr. '37 heeft president Roosevelt onverwachts een boodschap aan het Congres gezonden, waarin hij een algeheele hervorming van het Federale Gerechtshof aanbeveelt. Hij stelt o.a. voor, het aantal rechters van het opperste gerechtshof en van de lagere gerechtshoven te vermeerderen.

De boodschap werd vergezeld van een wetsontwerp, waarbij de president wordt gemachtigd het aantal rechters van het opperste gerechtshof met zes te vermeerderen en dat aldus op het maximum aantal van vijftien te brengen.

Verder krijgt de president, volgens het ontwerp, de bevoegdheid in iedere rechtbank een extra rechter te benoemen, als de zittende rechter 70 jaar zal zijn geworden, zijn functie sedert 10 jaar uitoefent en zich na een half jaar na het bereiken van den 70-jarigen leeftijd, niet heeft teruggetrokken. Dit voor-

stel werpt geen enkele kwestie van constitutioneel belang op.
Tenslotte wordt voorgesteld, dat, indien een lagere rechtbank een uitspraak heeft gedaan ten aanzien van een constitutioneele kwestie, onmiddellijk hooger beroep op het opperste gerechtshof mogelijk zal zijn en dat deze zaak dan den voorrang zal hebben.
(N. Y. Herald Tribune) **(V. b. Roosevelt 2641 D.)**

A. JAN BIJL OVERLEDEN. —
Te Den Helder is op 3 Febr. '37 na een langdurige ziekte overleden Jan Bijl, de bekende redder van een zeer groot aantal schipbreukelingen, oud-schipper van de Noord- en Zuid-Hollandsche Reddingmaatschappij. Jan Bijl, die een van de meest bekende redders in Nederland is geweest, was broeder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, drager van de bronzen en zilveren reddingsmedailles van de Koningin, het zilveren kruis van Oostenrijk en de zilveren medaille van Engeland. Het aantal door Jan Bijl geredde personen bedraagt 262.
Bijl heeft ook verdienstelijk werk gepresteerd als duiker, o.a. in samenwerking met de bekende duikers Sperling. (Heldersche Courant)

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Belgisch-Fransch: Georges Linze — „Les Enfants Bombardés." (La Renaissance du Livre, Bruxelles) **(Vor. ber. 2633 D.)**
Duitsch: H. Mumelter —„Der Skibazillus. Eine Satire und Erzählungen." (Rowohlt, Berlin)
W. Schmidtbonn — „Hü Lü" (Rütten & Loening, Potsdam) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Engelsch: J. Hampden Jackson — „England since the industrial revolution 1815—1935." (Gollancz)
Randall Swingler — „No Escape." (Chatto and Windus) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Fransch: Lucienne Ercole — „Jeux du Ciel." (Rieder, Paris)
Daniel Halévy — „La République des Ducs." (Grasset) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Italiaansch: Bonaventura Tecchi — „La Signora Ernestina." (Treves, Milano) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Nederlandsch: Ernest van der Hallen — „De Aarde roept." (De Sikkel, Antwerpen, Vlaamsche uitgave)
F. W. van Heerik — „Tussen twee zomers" (poëzie). (C. A. J. van Dishoeck, Bussum) **(V. b. 2652 F.)**
Zweedsch: Prince Wilhelm — „Glimtar fran ett Blatt Hav." (Norstedt, Stockholm) **(Vor. ber. 2652 F.)**
(Red. K. H. A.)

C. NEDERLAND. — Vrije doorvoer van wapenen en munitie tijdelijk opgeheven. —
In verband met den oorlogstoestand in Spanje heeft de minister van Justitie een tweetal beschikkingen, die betrekking hebben op den vrijen doorvoer van vuurwapenen en munitie, tijdelijk buiten werking gesteld. De bedoeling van dezen voorzorgsmaatregel, die de regeering vrijwillig treft, is voor bepaalde gevallen van doorvoer, waarvoor geen vergunning noodig was, thans ook een consent voor te schrijven, ten einde een effectieve contrôle mogelijk te maken.

De tot nader order buiten werking gestelde regelingen zijn de beschikkingen van 28 Juli 1926, houdende vrijlating van den rechtstreekschen doorvoer van ter zee binnenkomende vuurwapenen en munitiën, en van 28 November 1928, houdende vrijlating van den doorvoer van ter zee binnenkomende ontplofbare stoffen, verpakt of gevormd in een soort patroon of bom, ook al is tijdelijke overlading in lichters in de kruithavens noodig.
(Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Uitvoerverbod van Wapenen 2011 D.)

D. GEESTELIJK LEVEN. — Het 33ste Eucharistisch Congres te Manilla geopend. —
De aartsbisschop van Manilla, Z.H. Excellentie Mgr. O'Doherty, heeft op 3 Febr. '37 officieel het Internationaal Eucharistisch Congres op de Esplanada de Luneta geopend met een toespraak waarin hij de indrukwekkende scharen van Katholieken begroette, die uit alle deelen der wereld naar Manilla zijn gekomen.
De geheele clerus was op 4 Febr. '37 in de kathedraal bijeengekomen om te luisteren naar de eerste conferentie van het Congres over de Eucharistie. Tezelfdertijd baden de leeken in de kerken voor den vrede.
In den middag vereenigden zich 50.000 geloovigen op het groote grasveld in het Lunetapark voor de eerste internationale vergadering voor leeken.
In verscheidene talen werden toespraken gehouden over de hernieuwing van het Eucharistisch offer.
Nadat het Heilig Sacrament ter aanbidding was uitgesteld, werd het congreslied gezongen. Des avonds preekte de Aartsbisschop van San Francisco, Mgr. John Mitty, in het Lunetapark.

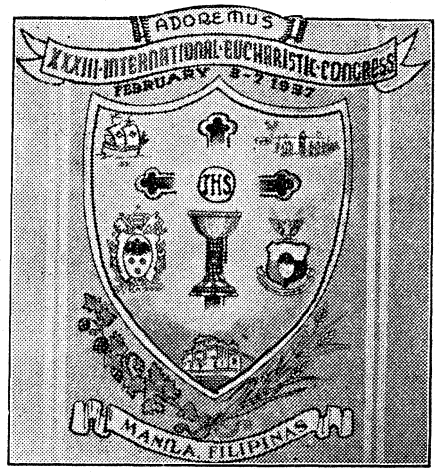

Het wapen van het 33ste Internationaal Eucharistisch Congres te Manilla.

Na de preek werden de schijnwerpers gedoofd om het schitterend verlichte altaar in den tropischen nacht beter te doen uitkomen. Alle aanwezigen kregen brandende kaarsen in de hand.
Te middernacht werd een Pontificale H. Mis opgedragen, tijdens welke de H. Communie door 300 priesters werd uitgereikt.
Na de Pontificale H. Mis werd het congreslied gezongen. De geloovigen bleven verder den geheelen nacht de H.H. Missen bijwonen, welke werden opgedragen. (De Maasbode - De Tijd)
(Vor. ber. Eucharistisch Congres 2034 I.)

9 FEBRUARI 1937

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - Malaga door de rechtsche troepen genomen. —
Op 9 Febr. '37 werd door de rechtschen officieel medegedeeld, dat Malaga geheel in handen der rechtsche troepen is. Een deel van de vloot van Franco ligt in de haven.
Volgens een bericht uit Cordova is het geheele eskader der rechtschen de haven van Malaga binnengevallen.
Een vaartuig, waarop de regeeringsbevelhebbers zich hadden ingescheept, zou door de rechtsche vlootmacht zijn aangehouden.
De Spaansche regeering meldt: Overeenkomstig de orders van het oppercommando der republikeinsche strijdmacht werd Malaga door de republikeinsche troepen ontruimd. Zij trokken zich in goede orde op nieuwe stellingen terug, een hoeveelheid oorlogsmateriaal met zich meenemend. Reeds hebben zich versterkingen bij hen gevoegd om elk nieuw voortdringen der Witten te verhinderen.
De Italiaansche regeering heeft op 2 Februari officieel een gezant bij de regeering van Franco benoemd n.l. den vroegeren gezant te Rio de Janeiro, Coberto Centalupo. (A. N. P.)
(Vor. ber. Burgeroorlog in Spanje 2655 A.)

CANADA

A. Economische toestand. —
De Royal Bank of Canada publiceert een redevoering van den president, Morris W. Wilson, uitgesproken ter gelegenheid van de 68ste jaarvergadering van de Royal Bank of Canada, waarin hij o.a. het volgende zeide:
Het is duidelijk, dat de bank voordeel heeft getrokken uit den verbeterden economischen toestand, zoowel hier te lande als daarbuiten. De gestadige toeneming der deposito's gedurende de afgeloopen jaren is bijzonder bevredigend, de winsten, hoewel iets beter, zijn nog niet voldoende.
Op de vergadering van verleden jaar was het mogelijk mede te deelen, dat de opwaartsche beweging van het zakenleven in Canada definitief was geworden, doch zelfs de meest optimistische persoon zou geaarzeld hebben een verdere verbetering te voorspellen, even groot als die, welke in 1936 werd bereikt. Het nationale inkomen steeg en de koopkracht van bijna alle groepen der bevolking in het land verbeterde. In de land- en mijnbouw, boschcultuur, visscherij, en in het meerendeel van de fabrieksindustrieën waren de zaken winstgevend.
Te midden van de algemeene tevredenheid over het herstel van zaken kan het niet misplaatst zijn, er op te wijzen, dat vele menschen vandaag nog in het zakenleven blijven, voornamelijk omdat de banken vertrouwen in hen hadden gedurende de crisis. Als wij het groote aantal van onze klanten beschouwen, die zich nu herstellen, na een periode van groote moeilijkheden, ben ik van meening, dat wij deze gelegenheid moeten aangrijpen om hen zoowel als onszelf te feliciteeren met de resultaten van deze samenwerking tusschen klant en bankier in Canada.

De graan-moeilijkheden. — Sprekende over den landbouw zeide Morris W. Wilson o.a., dat opnieuw een ernstige droogte groote gebieden in het Westen bedreigt, waarvan de gevolgen voor de boeren vernietigend zijn. Er zijn talrijke boerderijen, die sedert vele jaren geen volledigen oogst hebben binnengehaald. De ontstane toestand kan niet langer in zijn geheel, behandeld worden door de plaatselijke autoriteiten, het is een nationaal vraagstuk geworden. De boeren, die verleden jaar goede oogsten hebben binnengehaald, hebben geprofiteerd van hoogere prijzen, doch te midden van het algeheele herstel, dat andere takken van het nationale inkomen hebben doorgemaakt, ligt het inkomen van de landbouwers verre ten achter. De waarde van de Canadeesche landbouwproducten bedroeg verleden jaar ongeveer 750 millioen dollar, vergeleken met een gemiddelde van 1452 millioen dollar in de jaren 1925—1928. Het stemt tot bevrediging, dat de graanvoorraden in Canada weer van normale grootte zijn geworden. De natuur is goed op weg om de regeering van Canada uit de graanmoeilijkheden te helpen. Het is te hopen, dat zij niet opnieuw in deze moeilijkheden zal geraken. Men kan echter niet zeggen, dat er in Canada geen graanvraagstuk is, zoolang de buitenlandsche afzet gehinderd wordt door hooge tarieven, contingenteeringen en deviezenrestricties. Het is irrationeel, dat de Canadeesche boer een grooten oogst moet vreezen, terwijl in Europa de volken honger lijden. Iedere mogelijke poging moet worden gedaan om de buitenlandsche markten opnieuw te winnen voor landbouwproducten. Dan zal blijken dat hier een gezonde basis aanwezig is, voor samenwerking tusschen Canada en de buitenlandsche regeeringen, met het doel, de Canadeesche boeren te laten medewerken om toestanden van halve verhongering, zooals onlangs beschreven in de rapporten van den Volkenbond, te voorkomen.

Bosch- en mijnbouw. — De prijzen voor krantenpapier vertoonden gedurende het afgeloopen jaar een lichte stijging en dit, tezamen met een grooteren verkoop, heeft de krantenpapier-industrie bevredigd.
Het moet echter gezegd worden, dat de onkosten, voornamelijk de loonen, eveneens gestegen zijn. De verbeterde financieele uitkomsten zijn daarom te danken aan een hoogere capaciteit.
In de houtindustrie viel een bevredigende vraag van Engeland te constateeren sedert het begin der opleving in de Engelsche bouwvakken.
Deze vraag heeft zich in het afgeloopen jaar gehandhaafd en is de belangrijkste factor voor de verbetering in de houtindustrie.
De waarde van de Canadeesche mijnbouwproducten bereikte in 1936 een nieuw record met 350 millioen dollar, vergeleken met 312 millioen in 1935 en met 310 millioen dollar in 1929.
Zoowel de productie van goud als van onedele metalen bereikte een nieuw hoogtepunt. Nu een groot aantal mijnen in nieuwe gebieden geëxploiteerd worden, de bedrijvigheid in de bestaande gebieden toeneemt en er reden bestaat om te gelooven, dat de nieuwe ontdekkingen niet minder belangrijk zullen zijn, dan die, welke in exploitatie zijn, zijn de vooruitzichten van de Canadeesche mijnbouwindustrie gunstiger dan ooit.
Sprekende over de fabrieksindustrie zeide Morris W. Wilson, dat de hoeveelheid der productie hooger was dan het peil van 1926 en in October het hoogste punt sinds Juli 1929 bereikte.
De in 1936 opgewekte hoeveelheid electrischen stroom overtrof die van 1935 met ongeveer 9%. De ijzer- en staalfabricatie overtrof de hoeveelheid van 1926 met ongeveer 40% en de leder-, schoen- en laarzenproductie over 1936 was 20% hooger dan in het basisjaar.

De toestand der spoorwegen. — In den toestand der Canadeesche spoorwegen is weinig verbetering gekomen en naast de werkloosheid blijft dit het ernstigste economische vraagstuk van Canada. Hoewel in het spoorwegverkeer en in de ontvangsten een lichte verbetering intrad, werd deze weder teniet gedaan door de stijging der exploitatiekosten, hoofdzakelijk de loonen.
De tekorten van de spoorwegen beteekenen daarom een zware last op de schouders der belastingbetalers.

De buitenlandsche handel. — Vergeleken met vele andere landen verkeert Canada in een gunstige positie, wat betreft het herstel van den buitenlandschen handel, daar de Canadeesche fabrikanten een der eersten waren om van de pogingen te profiteeren, gedaan door Groot-Brittannië en de Ver. Staten om den wereldhandel weder tot bloei te brengen.
Gedurende de afgeloopen twaalf maanden bedroeg onze export bijna een milliard dollar vergeleken met 742 millioen dollar in 1935 en met 660 millioen dollar in 1934.
De uitvoer overtrof gedurende het afgeloopen jaar den invoer met 450 millioen dollar.

(Report of The Royal Bank of Canada)
(Vor. ber. Conjunctuur-Statistiek 2241 A.; In- en Uitvoer 2290 D.)

B. Goudclausule. —
De Canadeesche minister van Financiën, Dunning, heeft verklaard, dat wetsvoorstellen zijn ingediend, teneinde debiteuren te vrijwaren voor het betalen van agio in verband met de bestaande goudclausules van obligatieleeningen.
Deze wetsvoorstellen hebben ten doel den debiteuren van obligatieleeningen toe te staan, in de wettige valuta van het land en tegen de nominale waarde aan hun verplichtingen te voldoen.
Tot nu toe hadden de Canadeesche regeering en andere instellingen, die obligatiën met goudclausules hadden uitgegeven, vertrouwd op de opvatting dat de obligatiehouders geen betaling in goud zouden kunnen eischen.

(La Presse, Montreeal)
(Vor. ber. Gouden Standaard 785 B.)

A. ENGELAND. — Bankwezen. —
Hieronder volgt een overzicht van de winsten in 1936 gemaakt door de z.g. „Big Five" banken.

Tusschen haakjes staan de interim-dividenden gevolgd door de slot-dividenden in het betreffende jaar door de banken gedeclareerd:

	1936	1935	Laagste winst ooit behaald	Hoogste winst 1929
Barclays	£ 1.894.361 (7 + 7)	£ 1.783.784 (7 + 7)	£ 1.554.679 §) (14)	£ 2.331.580 (14)
Lloyds	1.743.955 (6 + 6)	1.642.785 (6 + 6)	1.438.822 §) (12)	2.542.084 (16⅔)
Midland	2.467.894 (8 + 8)	2.353.098 (8 + 8 + 2)*)	2.019.143 †) (16)	2.665.042 (18)
Nat. Provincial	1.770.173 (7½ + 7½)	1.665.437 (7½ + 7½)	1.593.318 †) (15)	2.189.704 (18)
Westminster	1.731.955 (9 + 9)	1.402.656 (9 + 9 + 2)*)	1.464.955 §) (18)	2.160.384 (20)
Totaal	£ 9.608.338	£ 8.847.760	£ 8.070.917	£ 11.888.794

§) 1933. †) 1932. *) 2% = eeuwfeest-bonus. (Financial News)

B. ZUID-AFRIKA. — Immigratie. —
Het secretariaat van de Nederlandsch-Zuid-Afrikaansche Vereeniging deelt mede, bericht te hebben ontvangen van haar kantoor te Kaapstad, dat, ingevolge de nieuwe vreemdelingenwet, een ieder, die geen Britsch onderdaan is, een „permit" dient te hebben van den pas ingestelden immigratieraad, alvorens hij tot de Unie kan worden toegelaten.
Immigranten, die onder auspiciën van de vereeniging reizen, kunnen, bij wijze van overgang, een tijdelijk „permit" voor drie maanden krijgen.
De toelating op voorhanden geldmiddelen is vervallen. Voortaan zal storting van een vereischt bedrag worden gevraagd. Het is dus niet meer mogelijk het geld binnen twee jaar terug te zenden, of het op andere wijze te gebruiken.
De overige immigratiebepalingen zijn ongewijzigd.
Men wende zich voor nadere inlichtingen tot het secretariaat der vereeniging, Keizersgracht 141, Amsterdam-C. **(Vor. ber. Immigratie 2639 F.)**

10 FEBRUARI 1937

C. ENGELAND. — De Duitsche Ambassadeur te Londen en de Hitler-groet. —
De Duitsche ambassade heeft op 5 Febr. '37 officieel tegengesproken, dat Von Ribbentrop, de Duitsche ambassadeur te Londen, toen hij op 4 Febr. '37 in Buckingham Palace bij het overhandigen van zijn geloofsbrieven den Koning driemaal den nationaal-socialistischen groet bracht, de woorden „Heil Hitler" zou hebben gebruikt. Verder wordt verklaard, dat over de geheele wereld de Duitsche vertegenwoordigers een dergelijk saluut brengen voor willekeurig welk staatshoofd.
Intusschen vraagt men zich thans in politieke kringen af, of nu ook Maisky, de ambassadeur der Sovjet-Unie, het in zijn hoofd zal halen bij een volgende gelegenheid ten paleize, in plaats van de gebruikelijke buigingen, met gebalde vuist den communistischen groet zal brengen en of de Argentijnsche ambassadeur zijn beide handen boven zijn hoofd in elkaar zal slaan, zooals tegenwoordig in zijn land het „democratische" saluut wordt gebracht.
De persberichten, volgens welke von Ribbentrop bij de Britsche regeering een persona non grata zou zijn, worden in officieele kringen volkomen dwaas genoemd. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Von Ribbentrop 2587 B.)

D. JAPAN. — Kabinet-Hajasji. - Japansche Perscommentaren. —
„Onmachtig, onsamenhangend ministerie", zeggen de Japansche bladen.
De Japansche bladen hebben het nieuwe ministerie zeer koel ontvangen. Zij noemen het zelfs nog te zwak om een werkelijke oppositie te verwekken. De „Nitsji-Nitsji" schrijft o.a.: „Het ziet er niet naar uit, dat het land vertrouwen kan stellen in een kabinet, dat zich zoo onmachtig toont."
De algemeene partij-secretaris van de Seijoekai heeft aan de pers verklaard: „Hajasji heeft een zeer zwak ministerie gevormd, zonder eenig samenhangend program en zonder gezag." **(V. b. Kabinet 2660 B.)**

E. JOEGO-SLAVIE. — Premier Stojadinowitsj en de buitenlandsche politiek. —
Premier Stojadinowitsj heeft in een rede voor de Kamercommissie van Financiën o.a. gezegd: Het leger is een belangrijke factor van de buitenlandsche politiek. Het zal weldra 1½ millioen soldaten tellen, de beste van Europa. Ofschoon gereed voor den oorlog, is onze politiek vredelievend. Wij nemen deel aan de vreedzame actie van Europa, met name die van den Volkenbond, waarvan wij een trouw lid zijn: wij zijn trouw aan onze handteekening, ook wanneer dit ons niet gemakkelijk viel, zooals bij de sancties tegen Italië. Er blijkt echter uit, dat wij trouw blijven aan ieder, wien wij trouw beloven.
Italië heeft er belang bij met ons in goede nabuurschap te leven, en wij hebben dat ook.
Aan onze regeering is officieel medegedeeld, dat het Britsch-Italiaansche accoord ook ten doel heeft de handhaving der Joegoslavische grenzen. Onze grenzen aan de Adriatische Zee worden dus gewaarborgd door twee landen, die iets beteekenen in Europa.
Na zijn rede te Milaan reikte Mussolini ons de hand ter verzoening. Geen lid der regeering van ons land zou die hand niet hebben aangenomen. Wij verwachten, dat de woorden zullen worden gevolgd door daden, en dan staat niets meer een goede nabuurschap in den weg. Bij de bestaande vriendschappen hebben wij die van Engeland verkregen. Onze betrekkingen met Duitschland zijn ook zeer goed. Wij doen niemand onrecht.
(Vreme) **(Vor. ber. Stojadinowitsj 2317 E.)**

F. DUITSCHLAND. — Duitsche Joden te Berlijn. - De helft krijgt ondersteuning. —
Het bestuur van de Joodsche gemeente te Berlijn besprak in een vergadering in de afgeloopen week het vraagstuk van de ondersteuning der armlastige Joden, waaromtrent Heinrich Stahl, voorzitter der gemeente, mededeelde, dat in den afgeloopen winter van de 143.000 Joden ruim 60.000 moesten worden ondersteund. (Joodsche Perscommissie)
(Vor. ber. Joden 2034 A.)

G. DANZIG. — Oppositie wordt uitgeschakeld. —
De leider der nationaal-socialistische partij in Danzig, Forster, heeft op 5 Febr. '37 een verklaring afgelegd, waarin hij zeide: „Practisch bestaan er geen oppositie-partijen meer in Danzig, zij zullen spoedig heelemaal hebben opgehouden te bestaan.
De nationaal-socialistische politiek heeft zich zegevierend verzet tegen de inmenging van den Hoogen Commissaris van den Volkenbond in de binnenlandsche zaken van Danzig.
Het gevaar, dat Danzig van Poolsche zijde bedreigde, is uit den weg geruimd en betrekkingen van goede nabuurschap met de Poolsche republiek zijn gevestigd." (Gazeta Polska) **(V. b. Soc. Democr. 2502 F.)**

H. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Eenheidstarief Ziektewet. —
De differentiatie in het premietarief voor de Ziektewet, welke tot ongelijkmatige belasting voor de werkgevers leidt naar gelang van de gemeente waar zij zijn gevestigd, acht de minister van Sociale Zaken

onjuist, zoodat hij thans aan de Tweede Kamer een wetsontwerp heeft aangeboden, strekkende om aan een eenheidstarief wettelijken grondslag te geven.
(De Telegraaf)
(Vor. ber. Ziektewet 2081 H.; Tw. Kamer 2603 D.)

11 FEBRUARI 1937

A. **ROTTERDAM. — Maastunnel. - Contract met Aannemers-Maatschappij geteekend. —**
Op 2 Febr. '37 is ten stadhuize te Rotterdam het contract geteekend waarbij aan de reeds bekende combinatie van aannemers wordt opgedragen de bouw van een tunnel onder de Maas van het Park naar Charlois. Het project voor deze tunnel heeft om het te onderscheiden van de vele plannen die in den laatsten tijd genoemd zijn den naam gekregen „8/6". Hiermede wordt aangeduid, dat in het tunnellichaam worden aangebracht twee tunnelpijpen, één van 8 meter voor tweebanig autoverkeer, één van 6 meter, in te richten voor fietsers en voetgangers.
In het contract komt o.a. deze belangrijke clausule voor:
Naar aanleiding van het telegram van den minister van Waterstaat d.d. 31 Januari 1937 aan B. en W., waarvan afschrift bij deze overeenkomst is gevoegd, zal in onderling overleg tusschen de aannemers en B. en W. alsnog wijziging kunnen worden gebracht in de indeeling en hoofdafmetingen van het werk, waarbij uiteindelijk de keuze is aan B. en W. In dit geval zal de aannemingssom op billijke wijze worden gewijzigd."
Wat de verdere bepalingen van het niet minder dan 15 pagina's tellende contract aangaat, vermelden we nog, dat de vijf aannemingsmaatschappijen tezamen zullen oprichten de N.V. Maastunnelbouw, welke N.V. alle rechten en verplichtingen in het contract den aannemers opgelegd, zal overnemen. Deze N.V. heet in het contract de aannemer, en aan dezen aannemer wordt de bouw van een tunnel voor twee-banig autoverkeer en voor verkeer van fietsers en voetgangers opgedragen voor ƒ 11.382.000.
De verschillende aannemingsmaatschappijen garandeeren, dat het door haar te vormen en volgestorte aandeelenkapitaal van de N.V. Maastunnelbouw van ƒ 1.750.000 intact zal blijven, zoolang eenige verplichting jegens de gemeente op de N.V. rust.
B. en W. hebben tot uiterlijk 17 Febr. 1937 de beslissing in handen of ze aan de N.V. Maastunnelbouw zullen opdragen de vervaardiging van aansluitingscaissons op de tunnel. Wordt daartoe besloten, dan wordt de aannemingssom met ƒ 370.000 verhoogd tot ƒ 11.752.000.
De uitwerking en uitvoering van het ontwerp voor de tunnel 8/6 zal geschieden met inachtneming van de bepaling van bestek 840 (de groote tunnel); die van de bijkomstige werken als onderdoorgangen, roltrapschachten, roltrappen, signaalinrichting, telefoon enz. zal plaats hebben volgens de bepalingen van bestek 841 (de kleine tunnel).
In het contract staat, met eenige vrijheid, ook al weer, dat de tunnel gereed moet zijn in 1100 werkdagen. Een premie voor vroegere oplevering is in de bepalingen niet opgenomen. Die termijn van 1100 werkdagen begint te tellen op den dag, door den Gemeentelijken technischen dienst vast te stellen. De dienst gaat onmiddellijk aan den arbeid en men rekent, naar ir. Witteveen en ir. van Dunné verzekerden, dat bijvoorbeeld over een maand die termijn kan beginnen. Raamt men den werktijd op ongeveer 4 jaren, dan zal dus zoo om en nabij 1 Januari 1941 de tunnel in gebruik kunnen worden genomen.
De werkwijze. — De ingenieurs van den Gemeentelijken technischen dienst wezen er op, dat ten aanzien van onderdeelen van de werkmethode nog niet alles vast staat, men volgt hoogstwaarschijnlijk de methode door Christiani en Nielsen in haar bestekken voorgesteld, zoodat de beide tunnelpijpen in één tunnellichaam worden opgenomen. Men kent echter de moeilijkheden en twijfelt er niet aan of die zullen in onderlinge samenwerking worden opgelost. Nauw contact tusschen de N.V. Maastunnelbouw en den Gemeentelijken technischen dienst is natuurlijk noodig. De N.V. zal een kantoor hier vestigen en het is de bedoeling, dat, om de samenwerking te bevorderen, het bureau Tunnelbouw van den Technischen dienst in hetzelfde pand onderdak vindt.
De verantwoordelijke leidster van het gecombineerde bedrijf wordt de N.V. Internationale Gewapend betonbouw, haar directeur, de heer J. F. A. Elich, krijgt dus die verantwoordelijkheid te dragen, voor den tunnelbouw, die geschieden zal volgens de z.g. zinkmethode, waarbij het tunnellichaam dus in gedeelten wordt gebouwd uit beton, de stukken in geulen, in de rivier uitgebaggerd, worden neergelaten en aan elkaar verbonden.
(De Maasbode) **(Vorig bericht blz. 2650 F.)**

B. **SOVJET-RUSLAND. — Sabotage der Trotskisten. - Commentaren van de Prawda en Izwestija. —**
Voor de vele ongevallen en vernielingen in de industrieele ondernemingen der Sovjet-Unie, waarover ook in het jongste Trotskistenproces zooveel is gesproken, heeft de „Prawda" thans een verklaring gevonden: er is een verborgen hand in het spel.
De arbeiders in de Moskousche metaalfabrieken, aldus het blad, hadden groot gelijk, toen zij zeiden, dat groote bedrijven niet vanzelf stopgezet worden, machines niet vanzelf stuk gaan en ketels niet zoo maar uit elkaar springen. Overal kan men de verborgen hand vaststellen.
De Trotskist Bitker, gewezen leider van de synthetische rubberindustrie, heeft met voorbedachten rade deze industrie vernietigd. De werklieden hebben die sabotage niet tegengewerkt, hoewel zij wisten van welk een groot belang de grondstoffen waren. Slechts Stalin's aanhanger Ordzonikidze wist door direct ingrijpen sabotage tegen te gaan, hoewel de daders toch nog hun vernielzucht konden botvieren. Overal, aldus de „Prawda", is gesaboteerd, bij den Oeralspoorweg, de koperindustrie in Centraal-Oeral en de andere spoorwegen.
Het blad trekt hieruit de conclusie, dat in een aantal staatsbedrijven en trusts de partijpropaganda slecht werkt. De waakzaamheid wordt verminderd door de bourgeois-slaafschheid tegenover de fabriekschefs en het partijbestuur.
Naar de „Izwestija" mededeelt, is het eerste gevolg van de anti-sabotage-campagne geweest, dat de arbeiders van den Zuiderspoorweg, welks directeur werd gefusilleerd, thans ook den plaatsvervangenden directeur Dalmatof, de afdeelingschefs Nowikof en Levin en den hoofd-ingenieur Prodowikof hebben aangeklaagd.
Volgens een bericht van het Duitsche persbureau uit Warschau, is thans te Moskou ook de directeur der Sovjet-staatsbank, Marjasin, gearresteerd.
(Prawda - Izwestija) **(V. b. Sabot.-Proces 2658 C.)**

C. **DUITSCHLAND. — Deviezenbezit der Duitsche Rijksbank. —**
De reserves aan buitenlandsche deviezen in het bezit van de Rijksbank, zijn naar vernomen wordt, belangrijk toegenomen als gevolg van de invoering van de doodstraf op het achterhouden van deviezen door particuliere personen. Tot het einde van de afgeloopen maand gold een amnestie en gedurende deze periode zijn naar verluidt R.M. 210 millioen ingeleverd.
Het bedrag is bijna driemaal zoo groot als de gecombineerde goud- en deviezenportefeuilles voorkomende in den laatsten weekstaat van de Rijksbank. Het verluidt, dat de nieuwe toegevloeide deviezen niet zullen worden opgenomen in den weekstaat en zullen dienen als noodreserve.
(Frankfurter Zeitung) **(Vor. ber. Rijksbank 2659 A.)**

D. **NOORWEGEN. — Premier der arbeiders-regeering huldigt den koning. —**
Aan een feestmaal ter gelegenheid van de invoering, een eeuw geleden, van het gemeentelijk zelfbestuur in Noorwegen, heeft de premier van het kabinet der arbeiderspartij, Nygaardsvold, hulde gebracht aan den Koning, die met den Kroonprins aanzat.
Hun deelneming, aldus de premier, drukt haar stempel op deze feestviering. Nu de vertegenwoordigers van de staatsmacht met die van de gemeenten uit het heele land bijeen zijn is de persoon van den koning als de vertegenwoordiger van de rijkseenheid het natuurlijke middelpunt.
Wij koesteren, zoo ging Nygaardsvold voort, voor Z.M. den koning een persoonlijk gevoel van achting en genegenheid. Van het eerste uur van zijn regeeringstijd af heeft onze door het volk gekozen koning de grootste loyauteit getoond jegens de grondwet des lands. Met groote bekwaamheid en een nooit falend plichtsgevoel heeft de koning te allen tijde zijn hooge ambt vervuld. Door zijn vele reizen en bezoeken in het heele land heeft de koning zich een groote kennis verworven van de levensomstandigheden van de bevolking van stad en land. En bij al zijn reizen heeft hij zich bemind gemaakt door allen.
In dankbare blijdschap dat wij Uwe Majesteit en Uwe Koninklijke Hoogheid in ons midden hebben, heb ik de eer een dronk uit te brengen op de gezondheid van Uwe Majesteit en Uwe Koninklijke Hoogheid.
Op deze rede volgde het koningslied. De koning beantwoordde de rede, waarna men het volkslied zong.
(Aftenposten) **(Vor. ber. Nygaardsvold 1730 B.)**

A. KLEINE ENTENTE. — Het boek van Sjeba. —

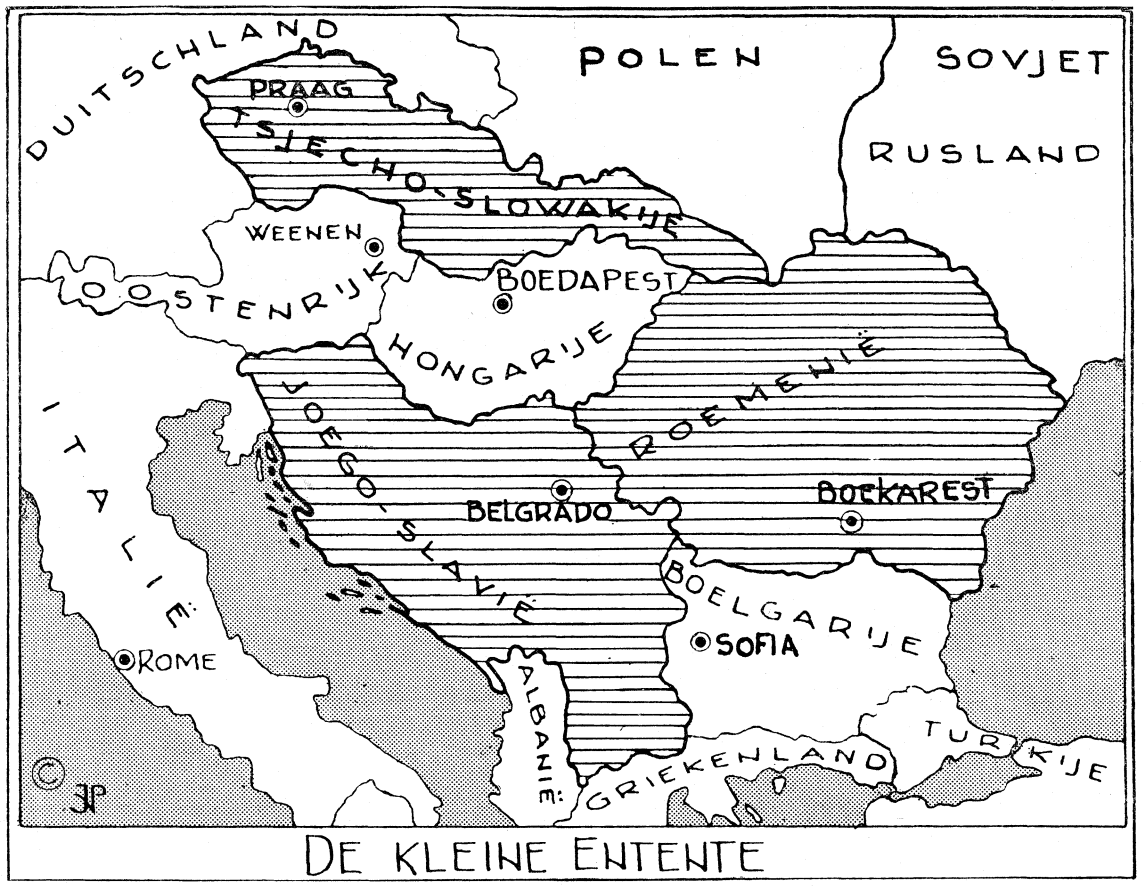

De Tsjecho-Slowaaksche gezant te Boekarest, Sjeba, is op 8 Febr. '37 vandaar vertrokken. Zijn heengaan is het slot van een campagne, welke een element is in het proces van stagnatie en regressie in de Kleine Entente — wanneer men al niet van een crisis wil spreken — en waarvan het einde duidelijk toont, dat er sinds de jongste conferentie van den drie-bond te Bratislawa onder de staten spanningen zijn ontstaan, die ook het hardnekkigste optimisme zich niet meer kan ontveinzen.

Sjeba is een der actiefste Tsjechische diplomaten en ook de oudste. Gedurende den oorlog was hij secretaris van Masaryk en Stefanik. Zijn herinneringen uit dien tijd en van de vredesconferentie waaraan hij deelnam, geven een bijzondere historische waarde aan zijn boek „De Kleine Entente en Rusland", dat ongeveer een jaar geleden verscheen. Sjeba was toen reeds gezant te Boekarest. Het boek was in het Tsjechisch geschreven en daar het niet in een vertaling uitkwam duurde het in weerwil van den grooten opgang in het eigen land geruimen tijd eer men buiten de grenzen er bijzondere aandacht aan schonk. De eerste critiek kwam van Poolsche zijde en weldra sloeg deze naar Duitschland over waar zij tot een storm aanzwol. Met name legde men Sjeba zelf woorden in den mond die in werkelijkheid door anderen waren gebezigd en door hem slechts waren aangehaald. Dit gold in het bijzonder het op de vredesconferentie geopperde denkbeeld van een gemeenschappelijke grens tusschen Tsjecho-Slowakije en Rusland.

Het was duidelijk, dat het voornamelijk Polen en Roemenië waren, die zich het meest voor dit denkbeeld eener Tsjechisch-Russische grens interesseerden, toen deze gedachte eenmaal aan Sjeba was toegeschreven en daardoor actueel was geworden. Vermoedelijk dank zij den goeden zorgen van den Poolschen persattaché te Boekarest werd daar onder de leden van het parlement een anonieme brochure verspreid, die ook vertalingen van passages uit het boek van Sjeba inhield.

Het effect was verzekerd, temeer daar Sjeba — wat natuurlijk aan de geschiedkundige waarde van zijn werk niets afdoet — bij het schrijven blijkbaar nu en dan had vergeten welke positie hij als diplomaat bekleedde. Hij sprak b.v. met ontstellende openhartigheid over het gebrek aan kennis van de Roemeensche taal bij koning Carol toen deze pas in het land terug was en hij bleek voor de militaire prestaties van het Roemeensche leger in den oorlog al bijzonder weinig waardeering te koesteren.

Dit maakte het gemakkelijk met de campagne het beoogde doel te bereiken om in het Roemeensche parlement een debat uit te lokken over de gevoelens van Sjeba en Tsjecho-Slowakije ten opzichte van Roemenië zoowel als over de Roemeensche politiek ten aanzien van Rusland.

De minister van Buitenlandsche Zaken, Antonescu, verdedigde Sjeba zooveel hij kon.

Daartegenover verklaarde hij onomwonden, dat hij het voorbeeld van Praag om de betrekkingen met Moskou te versterken, zooals zijn voorganger Titulescu dit had gewenscht, niet zou volgen.

Een en ander heeft echter niet kunnen beletten, dat Sjeba zich tot heengaan genoopt zag.

Meer indruk dan dit vertrek, dat tenslotte een incident had kunnen blijven, maken echter de commentaren, waarmede de Roemeensche pers het gepaard laat gaan en deze winnen nog aan waarde wanneer men bedenkt, dat er in Roemenië een scherpe censuur bestaat.

Uit deze commentaren blijkt duidelijk, dat men met het doen van concessies in den vorm van „de vrije hand laten" in de Kleine Entente op een hellend vlak is geraakt en dat men dit althans in Boekarest blijkt te voelen.

Tsjecho-Slowakije heeft van beide andere staten den zegen gekregen op zijn vriendschap met Rusland. Joego-Slavië is daarop op zijn beurt vriendschap met Duitschland gaan aankweeken en sluit juist thans met Bulgarije een verdrag, dat met Volkenbond en Balkan-pact naar het oordeel van de twee andere eigenlijk kwalijk valt te rijmen.

Het scherpst formuleert dit de Curentul, welks nationalistische bezitter, de bekende publicist Pamfil-Steicaru, o.m. schrijft: „Wij zitten tusschen twee staten, die een buitenlandsche politiek volgen, welke diametraal tegengesteld is aan de onze. Wien kunnen wij eigenlijk nog wat wijs maken, wanneer wij trachten den schijn van eenheid in de Europeesche politiek te redden met het blanketsel der levenskracht, welke de Kleine Entente eigenlijk nog maar alleen ten aanzien van Hongarije bezit? Komen er misschien nog meer nieuwe verrassingen uit de toenadering van Joego-Slavië tot Duitschland en Italië? Waarom ons illusies maken over de solidariteit der Kleine Entente?

„Het boek van Sjeba heeft de vraag doen rijzen in hoeverre de Kleine Entente nog in den tegenwoordigen vorm kan blijven voortbestaan."

(Algemeen Handelsblad)

(Vor. ber. Kleine Entente 2545 F.)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Het beslag leggen op luchtvaartuigen. —**
Ingediend is bij de Staten Generaal een wetsontwerp aangaande voorbehoud van de bevoegdheid tot bekrachtiging van het op 29 Mei 1933 te Rome gesloten verdrag tot het vaststellen van eenige eenvormige bepalingen inzake conservatoir beslag op luchtvaartuigen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tw. Kamer 2664 H.)

B. **DUITSCHLAND. — Dr. Goebbels roept „Europa ontwaak". —**
Rijksminister Goebbels heeft op 4 Febr. '37 in de Hanseatenhalle te Hamburg een rede gehouden, waarin hij een opsomming gaf van hetgeen het nationaalsocialistische regime in de jaren van zijn bestaan voor Duitschland heeft bereikt.
Hij besprak tevens de buitenlandsche politiek en wees op het gevaar, dat het bolsjewisme voor de Westeuropeesche cultuur oplevert.
„Wij beijveren ons", zoo zeide Goebbels, „Europa voor dit gevaar de oogen te openen. Evenals wij door onze leus „Duitschland ontwaak" het Duitsch volk van den afgrond hebben weggesleurd, zoo zullen wij door onzen kreet „Europa ontwaak" de volken waarschuwen. Duitschland heeft in dat opzicht een waarlijk Europeesche taak te vervullen. Het is op weg de vaandeldrager van een nieuw ontwaakt Europa te worden. Wanneer men het bolsjewisme maar moedig en vastberaden onder de oogen ziet, heeft het reeds de helft van zijn gevaarlijkheid verloren". (Angriff)
(Vor. ber. Dr. Goebbels 2594 C.)

C. **MALARIA. — Bloem als malaria bestrijder. —**
De ziekte, welke in Britsch-Indië de meeste dooden eischt, is de malaria. Vandaar ook, dat de gezondheidsdiensten alle mogelijke middelen te baat nemen om haar te bestrijden.
Thans meent men een nieuw wapen in dezen strijd te hebben ontdekt in den vorm van een bloem, die gemakkelijk aan den rand van rijstvelden kan worden geplant.
Het is namelijk een bekend feit, dat de rijstvelden met hun ondiep watervlak de voornaamste broedplaatsen vormen van de malariaverspreidende insecten. Deze nieuwe ontdekking, welke geen schadelijken invloed op den rijstoogst zou hebben, zal dus een groote schrede voorwaarts beteekenen bij de bestrijding van deze ziekte.
De belangrijkheid van de ontdekking springt nog meer in het oog, wanneer men bedenkt, dat 1/3 van het in Britsch-Indië in cultuur gebrachte land met rijst is bebouwd. Volgens het Landbouwproefstation bedraagt de totale bebouwde oppervlakte 260 millioen acres, waarvan 80 millioen met rijst is beplant.
(Singapore Times) **(V. b. Malaria Bestrijd. 2532 A.)**

12 FEBRUARI 1937

D. **SPANJE. — „Rompparlement" te Valencia bijeen.**
De Cortes is op 1 Febr. '37 bijeengekomen onder voorzitterschap van Martinez Barrio. Er waren honderd afgevaardigden aanwezig, zonder uitzondering leden der meerderheidspartijen. Largo Cabellero las een wetsontwerp voor waarbij kracht van wet wordt verleend aan alle sedert 1 December uitgevaardigde regeeringsdecreten. Dit ontwerp werd na een korte onderbreking der zitting bij handopsteken met algemeene stemmen aangenomen.
Alle decreten die sedert de laatste Corteszitting (in begin December) zijn geproclameerd zijn dus tot wetten verheven.
Largo Caballero noemde dezen uitslag een bewijs van vertrouwen in de regeering.
(El Socialista, Valencia) **(V. b. Parlement 2233 F.)**

E. **TURKIJE. — Samenwerking met Italië en Joego-Slavië. —**
De Turksche minister van Buitenlandsche Zaken, Rustu Aras, heeft een bezoek aan Milaan en Joego-Slavië gebracht. In een officieel communiqué omtrent zijn onderhoud met Stojadinowitsj wordt gezegd, dat Rustu rapport heeft uitgebracht over zijn onderhoud met Ciano te Milaan. De twee ministers waren verheugd over de gunstige ontwikkeling der betrekkingen tusschen hun landen en Engeland, zij hadden het Britsch-Italiaansche gentlemen's agreement met voldoening begroet en met vreugde geconstateerd, dat den laatsten tijd in de betrekkingen van hun landen met Italië een zeer „vriendschappelijke toenadering" merkbaar is, die ook op de andere leden der Balkan-Entente haar invloed doet gevoelen.
Rustu deed mededeeling van zijn besprekingen te Genève. Stojadinowitsj uitte zijn voldoening over het totstandkomen van een compromis tusschen Frankrijk en Turkije inzake het Sandjak Alexandrette. De Turksche regeering had de goede harmonie geconstateerd, welke bestaat tusschen Joego-Slavië en het bevriende Frankrijk. (Politika)
(V. b. Joego-Slavië 2541 D.; Polit. Ontwikk. 2635 A.)

F. **HENRI DUVERNOIS OVERLEDEN. —**
De roman- en tooneelschrijver Henri Duvernois is 30 Jan. '37 op 61-jarigen leeftijd overleden.
Henri Duvernois, wiens eigenlijke naam Schwabacher was, publiceerde zijn eersten roman „Les vous et les toi" in 1892, hij was toen zeventien. Hij bracht hem geen groot succes, maar opende hem den weg in de journalistiek. In 1902 verscheen zijn eerste ernstige werk: „Le Roseau de Fer". Hij laat thans een oeuvre na van meer dan dertig romans en vele tooneelstukken: „Popote", „La bonne infortune", „Le veau gras", „Fauborg Montmartre", „La Maison des confidences", „Edgar", „Gisèle", „Crapotte", „Morte la Bête", „Un soir de Pluie", „Le Boulevard", „Spectatrice", „Les Soeurs Hortensias", „A l'ombre d'une femme", „La Poule", de bundels tooneelstukken met „La Fugue", „Jeanne", „Coeur", de „Comédies en un acte" en de „Nouvelles comédies en un acte". Een aantal van zijn mooiste korte schetsen vindt men ook in „Tifinoiseau".
Duvernois had zeer vele lezers in ons land: een vluchtige fantasie, melancholie en stille humor verzacht de wrangheid van het leven die in veel van zijn latere boeken den ondergrond vormt: zijn zienswijze vond sympathie, evenzeer als zijn stijl van fijne schakeering en prachtig belichte details bewondering.
Ook van Duvernois' tooneelwerk zijn in ons land enkele stukken opgevoerd o.a. „Jeanne" (de tooneelbewerking van Morte la Bête) door Wegener, en Louis de Vries; de eenakter „Seul", door Van Kerckhoven en Laseur; „La Fugue" („Bernard en Jeanne") door het Centraal Tooneel.
Duvernois was in de Parijsche literaire kringen zeer gezien en bemind. Hij was o.a. vice-president van de „Société des auteurs et compositeurs dramatiques".
(Le Temps - Red. K. H. A.)

G. **NEDERLAND. — Bezoek van Zuid-Afrikaansche studenten. —**
Dezer dagen heeft ons land een aantal Zuid-Afrikaansche studenten geherbergd. In „sight-seeing"-tempo hebben zij Amsterdam, de Zuiderzeewerken, Leiden, Den Haag en Delft bezocht, nadat zij al een ingespannen reis door Europa achter zich hadden. Maar de leider dier studentengroep, de heer Badenhorst, had toch nog wel tijd over om te verzekeren, dat het bezoek aan Nederland wel het meest geslaagd mocht heeten van de geheele reis. Aan welke verzekering, die meer beteekende dan woorden alleen, hij toevoegde, dat men het den Zuid-Afrikanen hier „baie antreklik" had gemaakt, en dat het hun „baie" veel vreugde zou geven, „as jullie Hollandse studente ook is na Suid Afrika kom" . . .
De algemeene secretaris van het Nederlandsch Bureau voor Buitenlandsche Studentenbetrekkingen te Leiden, de heer J. C. de Jongh, heeft tijdens den afscheidsmaaltijd het enthousiaste betoog van den Zuid-

Afrikaanschen leider beantwoord, en verklaard, dat het voor hem en zijn bureau een groote voldoening was te vernemen, dat de reis in elk opzicht de deelnemers heeft bevredigd; spr. herinnerde daarbij aan de medewerking ondervonden van prof. dr. J. van der Hoeve te Leiden, die zich onmiddellijk bereid verklaarde als rector magnificus de gasten in de gehoorzaal aan het Rapenburg te ontvangen. Voorts heeft de Zuid-Afrikaansche gezant dr. H. D. van Broekhuizen, veel tot het slagen van den tocht door Nederland bijgedragen, en van alle kanten hebben particulieren bij het huisvesten der gasten groote gastvrijheid betracht. (Alg. Handelsblad)

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Betere verdeeling van den beschikbaren arbeid. —

Bij de Tweede Kamer is thans ingediend een wetsontwerp, houdende tijdelijke bepalingen welke ten doel hebben te komen tot een betere verdeeling van beschikbaren arbeid.

In het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer nopens de begrooting van Sociale Zaken voor 1937 werd door verscheidene leden aangedrongen op het treffen van voorzieningen, waardoor een ongelimiteerde vervanging van volwassen arbeiders hetzij door jeugdige personen dan wel door vrouwelijk personeel zou kunnen worden tegengegaan.

Het thans ingediende wetsvoorstel strekt ter voldoening aan de toezeggingen, welke de Minister bij de Memorie van Antwoord op bedoeld Voorloopig Verslag op beide punten deed.

Volgens het ontwerp zal het werkterrein der vrouw, voor zoover dit zich, wat den fabrieksarbeid betreft, na 1 Januari 1935 heeft uitgebreid, tot de toen in acht genomen grenzen kunnen worden teruggebracht. Daartoe zal bij algemeenen maatregel van bestuur het percentage kunnen worden vastgesteld, dat vrouwen en meisjes mogen uitmaken van het personeel, dat in een fabriek of werkplaats met bepaalden arbeid belast is, dan wel het verrichten van bepaalden fabrieksarbeid door vrouwen of meisjes verboden of alleen onder zekere voorwaarden toegelaten kunnen worden. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Arbeidswet 1660 H.)

B. ZEEZIEKTE. — Uitvinding van dr. G. P. Utermöhlen tegen zeeziekte. - Toestel gedemonstreerd. —

Velerlei middelen tegen zeeziekte zijn er reeds uitgedacht, maar iets wat afdoende hielp, was tot nog toe niet gevonden.

Thans heeft dr. G. P. Utermöhlen, chef van den geneeskundigen dienst der N.V. Stoomvaart Mij. „Nederland" na lang experimenteeren een toestel uitgedacht, dat naar verluidt schijnt te helpen.

Het gebruik ervan moet niet alleen de patiënten die het reeds te kwaad hebben gekregen, genezen, maar men kan door het tijdig te gebruiken, ook zeeziekte er door voorkomen.

Dr. Utermöhlen is bij de constructie van zijn apparaat uitgegaan van het resultaat der onderzoekingen van prof. dr. Quix van de universiteit te Utrecht, die tot de conclusie was gekomen dat de oorzaak van de zeeziekteverschijnselen moet worden toegeschreven aan een abnormale prikkeling van het z.g. binnenoor, het labyrinth, waarin zich de oorsteentjes en boogvormige kanalen bevinden, die op een bepaalde manier geplaatst zijn. Deze organen beheerschen den evenwichtstoestand van den mensch.

Zijn de invloeden van buiten, zooals bij een slingerend of stampend schip zoo groot, dat zij de normale prikkelingen in het gehoororgaan overschrijden, dan treedt vaak het verschijnsel op, dat we zeeziekte noemen. Dr. Utermöhlen heeft nu een toestel geconstrueerd, waarop men in liggende houding het hoofd moet laten rusten.

Het toestel bestaat uit een metalen geraamte waartusschen aan trekveeren een rubberkussen is opgehangen. Door de elasticiteit van kussen en veeren worden de bewegingen van het schip zoodanig opgevangen, dat ze niet meer storend inwerken op de oorsteentjes in het labyrinth.

De resultaten met dit toestel verkregen, zijn, blijkens rapporten van scheepsgeneesheeren en patiënten, zeer goed.

Bij het overeindkomen van den patiënt vertoonen de verschijnselen zich natuurlijk weer, tenzij de bewegingen van het schip zijn verminderd, maar men behoeft het kussen slechts weer te gebruiken en het lijden is wederom voorbij.

Het „Dr. Utermöhlentoestel tegen zeeziekte" waaraan als internationale aanduiding de naam „Asa" (Anti-Sea-sickness Apparatus) is gegeven, is een eenvoudig toestel, dat niet veel plaats inneemt, en wanneer de metalen deelen eenmaal opvouwbaar zijn geconstrueerd, ook gemakkelijk in een reiskoffer kan worden geborgen.

Op alle schepen van de Mij. Nederland is het „Dr. Utermöhlentoestel tegen zeeziekte" reeds in gebruik. (A. N. P.)

C. DUITSCHLAND. — De organisatie van de Duitschers in het buitenland. —

Adolf Hitler heeft op 30 Januari een „chef voor de organisatie van de Duitschers in het buitenland" benoemd. Zijn taak zal het zijn te waken over de belangen van de Duitsche onderdanen in den vreemde, en te zorgen dat hun aangelegenheden ter kennis komen van het ministerie van buitenlandsche zaken. Daarom is deze chef onmiddellijk ondergeschikt aan den minister van buitenlandsche zaken. Gouwleider Bohle, de chef van de buitenlandsche organisatie van de N.S.D.A.P. is tot deze nieuwe functie benoemd. Voor zoover de besprekingen met zijn werkkring in verband staan, zal hij deelnemen aan de zittingen van den ministerraad. (Angriff)

13 FEBRUARI 1937

D. LUXEMBURG. — De economische toestand. —

Indien men afgaat op de indices van het economische leven in het groothertogdom Luxemburg, dan zou men kunnen zeggen, dat het dieptepunt van de algemeene crisis in het derde kwartaal van het vorige jaar wel bereikt moet zijn. Voordien toonden die gegevens een voor dat land nog verheugende mate van stabiliteit, nadien zijn ze omhoog gegaan.

In 1913 waren in de geheele Luxemburgsche industrie ongeveer 31.800 arbeiders werkzaam. In 1929 was dit aantal gestegen tot het maximum van 44.000 en daarna weer afgenomen tot 28.500 in 1933. In de laatste drie jaren steeg het weer tot 30.250 in 1936. Belangwekkend is daarbij, dat er steeds veel vreemde arbeidskrachten in het groothertogdom werkzaam zijn; in het afgeloopen jaar waren er b.v. 24.790 Luxemburgers, 1.155 Belgen, 1.966 Duitschers, 413 Franschen, 1.634 Italianen en 568 van andere nationaliteit.

Een groot gedeelte van deze arbeiders werkt in de hoogovenindustrie. Verheugend voor het land is de toeneming van het eigen volk: van de 19.168 arbeiders welke er in 1913 in deze industrie werkzaam waren, telde men slechts 7.707 Luxemburgers, van de 17.995 van 1936 zijn het er 13.914. Het aantal in de hoogovenindustrie werkzame arbeiders heeft zich de laatste drie jaren langzaam doch gestadig uitgebreid.

In December van het afgeloopen jaar, toen verschillende seizoenswerkzaamheden geëindigd waren, was de werkloosheid nog niet noemenswaard. Het aantal ondersteunde werkloozen, in Januari 1933 nog 1200, was in Januari 1936 nog slechts 136, in October van het verslagjaar 15 en in December nog slechts 40.

In het afgeloopen jaar nam het groothertogdom Luxemburg in de rij der ijzer en staalproduceerende landen ter wereld de negende plaats in. Het is de voornaamste factor in het economische leven van het groothertogdom. Het laatste jaar geeft ook in dit opzicht eenig teeken van opleving. Zoo bedroegen de gietijzer- en staalproductie van de Luxemburgsche hoogovens onderscheidenlijk in de jaren:

	gietijzer	staal
1933	1.887.538 ton	1.844.838 ton
1934	1.955.258 ,,	1.932.387 ,,
1935	1.872.372 ,,	1.836.828 ,,
1936	1.986.604 ,,	1.981.054 ,,

De vermeerdering van de gietijzerproductie bedroeg in het afgeloopen jaar dus 6.1 pct. ten opzichte van 1935; de staalproductie zelfs 7.9 pct. Het aantal hoogovens in bedrijf is bij de Arbed 13 van de 20; Hadir 6 van de 13, Rodange 3 van de 5 en Steinfort geen enkele van de 3.

Een aanwijzing voor de verbetering van den economischen toestand des lands is ook de groote daling van het aantal faillissementen; in 1931 beliep het nog 105 en in het afgeloopen jaar nog slechts 20. Het aantal protestwissels is echter niet navenant verminderd, slechts van 1436 in 1935 op 1213 in het verslagjaar, maar het bedrag ervan toont toch wèl een groote vermindering, nl. van 3.205.079 frank in 1935 op 1.783.783 frank in 1936. (Le Soir)

(Vor. ber. Luxemburg 2648 C.)

E. NEDERLAND. — Kon. Nederl. Petroleum Maatschappij - Dollarleening. —

De directie der Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij maakt bekend, dat zij bereid is, alle nog niet geïncasseerde en nog niet verjaarde coupons harer 4% dollar obligatieleening, vervallen vóór 26 September 1936, te betalen tegen overgifte daarvan ten kantore van de Nederlandsche Handel Maatschappij te Amsterdam op basis van de arresten van den Hoogen Raad van 13 Maart 1936 en het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 11 Januari 1937.

In aansluiting aan deze bekendmaking deelt de directie der Koninklijke mede, dat de warrant, die bij de inwisseling van dollar- in guldensobligaties zal worden uitgegeven, een afzonderlijk stuk zal zijn.

Deze warrant zal een formule inhouden, krachtens

welke de rechten van den warranthouder niet zullen worden benadeeld door uitbreiding van kapitaal voor 31 Maart 1943.
Voor zoover de maatschappij zelve houdster der dollarobligaties is, zal geen omwisseling geschieden.

(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Kon. Petr. Mij. 2630 C.)

A. **NOBELPRIJS. — Commentaren op Adolf Hitler's besluit. —**
In zijn commentaar op het besluit, dat Duitschers verbiedt een Nobelprijs te aanvaarden, verklaart het conservatieve blad „Svenska Dagbladet" het te betreuren, dat dit besluit een „geestelijke autarkie" instelt, die Duitschland alleen nog maar meer kan isoleeren dan de economische autarkie.
Het liberale blad „Stockholms Tidningen" spreekt eveneens van een intellectueel isolement en is van meening, dat Duitschland niets te winnen heeft bij deze verbreking der geestelijke betrekkingen.
De liberale „Dagens Nyheter" schrijft: „Dit besluit van Hitler zal de oogen openen voor het cultureele regime, dat in Duitschland heerscht. Het is een beleedigende en wanhopige maatregel, die onmogelijk in de taal der beschaving kan worden gedefinieerd. Het blad legt er den nadruk op, dat de Nobelprijzen steeds werden toegekend in een geest van volkomen objectiviteit en van eerbied voor geestelijke waarden en voegt er aan toe, dat de consequenties van dit besluit absurd zijn, daar Hitler zijn land buiten den vreedzamen internationalen wedijver op geestelijk gebied sluit.
Het blad is voorts van meening, dat dit besluit alleen verklaard kan worden uit de vrees, dat de Nobelprijs zou kunnen worden toegekend aan Duitschers, die het regiem vijandig gezind zijn. Het eindigt met te zeggen, dat men van Zweedsche zijde verstandig zal doen door het decreet als de hysterische crisis te beschouwen van een regiem, dat alles aangrijpt om zijn prestige en zijn kracht te herwinnen.
De bekende Zweedsche ontdekkingsreiziger dr. Sven Hedin, zet, naar het Deutsch Nachr. Bureau meldt, in „Dagens Nyheter" zijn standpunt uiteen ten aanzien van het Duitsche verbod. Hij constateert, dat het Noorsche Nobel-comité door de toekenning van den vredesprijs aan Von Ossietzky, welke volgens hem iedere zakelijke motiveering miste, de Duitsche rijksregeering een beleediging heeft aangedaan. Door het besluit van het Noorsche comité is z.i. ook een schaduw op Zweden gevallen. Sven Hedin betreurt, dat door den Duitschen maatregel ook de Zweedsche Nobel-comité's een terechtwijzing hebben gekregen. Tenslotte huldigt hij de opvatting, dat aan het Noorsche Nobelcomité het recht tot verdere toekenning der prijzen moet worden ontnomen.

(Vorig bericht blz. 2651 A.)

B. **ELIHU ROOT OVERLEDEN. —**
De beroemde Amerikaansche staatsman Elihu Root is 8 Febr. '37 op 92-jarigen leeftijd overleden.
Elilu Root, die in 1845 te Clinton in den staat New York is geboren, studeerde in de rechtsgeleerdheid en nam spoedig een belangrijke plaats in het staatkundige leven der Ver. Staten in. In de kabinetten van McKinley en Theodore Roosevelt was hij minister van Oorlog. Hij heeft ook zitting in den Senaat gehad en talrijke andere functies zijn door hem bekleed. In 1917 stond hij aan het hoofd van de delegatie van Wilson, die bij Kerenski moest aandringen op het voortzetten van den strijd tegen Duitschland. Verder heeft hij zitting gehad in de commissie van rechtsgeleerden, die een plan moest uitwerken voor de instelling van een Permanent Hof van Internationale Justitie in Den Haag. In 1912 werd Root de Nobelprijs voor den vrede toegekend.

(New York Herald Tribune)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - De Grondwetsherziening. - Eindstemming. —**
In de vergadering van de Tweede Kamer van 11 Febr. 1937 was aan de orde de eindstemming over de wetsontwerpen tot het in overweging nemen van voorstellen tot verandering in de Grondwet.
De heer Sneevliet (rev.-soc.) zeide, dat reactionnaire krachten aan deze wijziging ten grondslag liggen. Spr. zou tegen de wetsvoorstellen stemmen.
Het eerste wetsontwerp (inkomen der Kroon) werd aangenomen met 91 tegen 5 stemmen. Tegen de heer Sneevliet (rev.-soc.) en de vier communisten.
Het tweede wetsontwerp (schadeloosstelling en pensioen Kamerleden) werd aangenomen met 92 tegen 4 stemmen (tegen de communisten).
Het wetsvoorstel betreffende de mogelijkheid om ministers zonder portefeuille te benoemen, werd aangenomen met 84 tegen 12 stemmen. Tegen de comm., staatk. ger., de heeren Duys (zonder partij), Arts (kath. dem.), Lingbeek (herv. ger.), Sneevliet (rev.-soc.) en Westerman (ex. nat. herstel).
Het wetsvoorstel betreffende de evenredige vertegenwoordiging „binnen door de wet te stellen grenzen" werd aangenomen met 81 tegen 15 stemmen. Tegen de comm., staatk. ger., Arts, Westerman, Lingbeek, Van Houten (chr. ger.), Duys, Sneevliet, Coops en Vos (beiden lib.).
Het wetsvoorstel betreffende het weren van revolutionnaire elementen werd aangenomen met 60 tegen 36 stemmen. Tegen de soc.-dem., comm., Van Houten, Sneevliet, de vrijz. dem., Arts, Westerman en Duys.
Het wetsvoorstel betreffende het instellen van openbare lichamen voor beroep en bedrijf werd aangenomen met 81 tegen 15 stemmen. Tegen de liberalen, comm., staatsk. gef., Lingbeek en Sneevliet.
Het wetsvoorstel tot het aanbrengen van verschillende andere wijzigingen in de Grondwet (opheffing parlementaire immuniteit bij schending van geheimen en opruiing, staatssecretarissen, beperking verkiesbaarheid van leden, Curaçao wordt Nederl. Antillen) werd aangenomen met 56 tegen 40 stemmen. Tegen de vrijz. dem., soc.dem., Van Houten, comm., Sneevliet, de staatsk. ger., Lingbeek, Westerman, Arts en Duys.
Tevoren motiveerde de heer Kersten (staatk. ger.) zijn stem tegen het aanstellen van staatssecretarissen; de heer Albarda (s.d.) evenzoo wegens het samenvoegen van deze onderwerpen in één wetsontwerp; de heer Duys idem omdat hij tegen staatssecretarissen is.
Het wetsvoorstel betreffende de bepalingen van overgangsrecht werd z. h. s. aangenomen (met aanteekening, dat de communisten tegen waren).
Afwezig waren de Kamerleden van Voorst tot Voorst (r.-k.), Vervoorn (plattel.), mej. Katz (c.-h.) en Boon (lib.). (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Grondwet 2660 D.; Wijziging 2586 A.; Tweede Kamer 2668 A.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Lintbebouwing.**
Bij de Tweede Kamer is thans ingediend het reeds aangekondigde wetsontwerp ter vaststelling van bepalingen tot het in het verkeersbelang tegengaan van lintbebouwing langs wegen onder beheer van het rijk of op het rijkswegenplan voorkomende.
Het is naar de meening van de ministers van Waterstaat en Sociale Zaken wel buiten elken twijfel, dat het bij Koninklijke Boodschap van 16 Juni 1932 bij de Tweede Kamer ingediende ontwerp van wet tot vaststelling van bepalingen tot het tegengaan van lintbebouwing langs wegen onder beheer van het rijk of op het rijkswegenplan voorkomende naar zijn strekking in de beide takken van de volksvertegenwoordiging vrijwel algeheele instemming heeft gevonden, hoewel de uitwerking van het aan dat ontwerp ten grondslag liggende beginsel vooral in de Eerste Kamer bedenking heeft ontmoet.
Het staat bij hen evenzeer vast, dat waar de lintbebouwing zich langs de groote wegen nog bij voortduring uitbreidt de redenen, die indertijd tot indiening van het wetsontwerp hebben geleid, thans in toenemende mate gelden. Met een en ander is, naar het voorkomt, de indiening van dit wetsvoorstel voldoende verklaard.
Ook dit wetsontwerp is met toelichting ontleend aan voorstellen van de Staatscommissie voor de waterstaatswetgeving.
Met de thans voorgestelde regeling wordt tegemoet gekomen aan de bezwaren tegen het vorige ontwerp, zooals die in het bijzonder in de Eerste Kamer hebben gegolden, met name tegen de bepalingen omtrent de uitwegen, de vergoeding bij schade en de rechtspraak. (Het Vaderland)

(Vor. ber. 2061 F.; Tw. Kamer 2669 C.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Automobielstaking. —**
Uit Detroit wordt gemeld, dat tusschen de vertegenwoordigers der werknemers en die der werkgevers bij de General Motors een overeenstemming is bereikt. Hiermede komt een einde aan de staking, die in het geheel twee en veertig dagen geduurd heeft. Verklaard werd, dat de arbeiders in de 42 dagen stilliggen der fabrieken circa $ 40 millioen aan loonen verloren hebben. De kosten voor de onderneming werden niet aangegeven. De bepalingen der overeenkomst, met de directie van de General Motors en 7 vertegenwoordigers van de arbeiders, houden, volgens den bemiddelaar, gouverneur Murphy, in, dat de Maatschappij:

1. de United Automobile Union erkent als het orgaan, dat voor de bij haar aangesloten leden collectieve onderhandelingen kan voeren;
2. Geen drang zal uitoefenen op de bij deze Union aangesloten leden;
3. Op 16 Februari een aanvang zal maken met collectieve onderhandelingen;
4. De productie in de fabrieken zoo spoedig mogelijk zal hervatten;
5. Alle arbeiders, stakers of geen stakers, weer in dienst zal nemen;
6. Niet zal overgaan met haar rechtsvervolging tegen de „sit-down" stakers.

Van haar kant zal de Detroit arbeiders-union de heerschende staking beëindigd verklaren en alle bezette fabrieken ontruimen. Zij zal 16 Febr. '37 aanvangen met het voeren van collectieve onderhandelingen over loonen en werktijden. De vakvereeniging zegt voorts toe, dat op de terreinen en fabrieken van de maatschappij geen lidmaatschapscampagne voor haar vakvereeniging gevoerd zal worden. Verder, dat zij geen enkele belemmering in den weg zal leggen aan de productie tijdens de onderhandelingen, welke de volgende week aanvangen.

Uit Detroit werd verder nog gemeld, dat de 2000 „sit-down" stakers na het weekend zullen stemmen over de hierboven gemelde overeenkomst.

Aangaande de eischen tot loonsverhooging, welke door de Lewis-vakvereeniging gesteld worden verraste de General Motors op 12 Febr. '37 met de aankondiging, dat in alle fabrieken de loonen met $ 5-cent per uur verhoogd zullen worden, ingaande per 15 Februari, hetgeen een verhooging van de loonkosten met $ 25 millioen per jaar voor de maatschappij uitmaakt. Chrysler heeft reeds een loonsverhooging aangekondigd. (N. Y. Herald Tribune)

(Vorig bericht blz. 2656 D.)

14 FEBRUARI 1937

A. NEDERLAND. — Protest der St. Josephsgezellen tegen Godsonteering in Sovjet-Rusland. —

Meer dan duizend St. Josephsgezellen uit de steden en dorpen van het district Amsterdam zijn op 7 Febr. '37 te Amsterdam bijeengekomen om bij monde van centraal-praeses H. Drost een massaal protest te doen hooren tegen de Godsonteering, waartoe de centrale der Godloozen te Moskou heeft besloten.

De spreker van dezen morgen, centraal-praeses H. A. J. Drost, beklom daarop het spreekgestoelte.

Op 7 Febr., aldus spr., begint te Moskou, het broeinest der godloosheid, een internationaal congres van Godloozen, waaraan 1600 afgevaardigden uit 46 landen — ook uit Nederland — deelnemen. Hier zal de Godshaat internationaal worden georganiseerd, hier worden nieuwe methoden uitgedacht tot verdrijving van God uit het zieleleven der menschen. Altijd zijn er menschen geweest, die persoonlijk met God hebben gebroken, maar de systematische bestrijding van God kon slechts een uitvinding zijn van dezen tijd.

En deze actie wordt gevoerd, alsof er op aarde geen vier honder millioen Katholieken zijn, die heel hun leven willen maken tot één Godsbelijdenis. De Amsterdamsche St. Josephsgezellen, zij, die behooren tot de bloem van dit machtige leger, wilien hiertegenover getuigen van hun geloof in God, hun trouw aan Christus en de Kerk, zij zouden geen Kolpingsbloed in de aderen hebben, wanneer heel dat gebeuren hen koud liet. Hun protest gaat uit over stad en land en daarbuiten en moet aanzwellen naar alle zijden tot een wereldkreet van verontwaardiging over dit hemeltergend, menschonteerend drijven.

Hoe ver is Europa, van huis uit Katholiek, toch afgedwaald na 2000 jaren Christendom! Is het niet teekenend, dat juist thans een Internationaal Eucharistisch Congres wordt gehouden met innig meeleven van heel de bevolking, in Azië, op de Philippijnen, een Missieland. Onze moderne wereld daarentegen pleegt socialen Godsmoord. De moderne mensch, zoo heeft de Paus gezegd, ontsteelt aan God den wereldtol. Daartegenover moeten wij ons geloof stellen, om te redden, wat nog te redden is, te voorkomen, wat nog te voorkomen is. Wij willen Gods zegen, niet Gods vervloeking over de menschheid.

Voor of tegen God is vandaag de alles beslissende vraag en spr. herinnerde met nadruk aan 's Pausen waarschuwing aan al degenen, die uit geldzucht en harteloosheid het communisme wapenen in de hand geven tegen de Kerk. Tot hoe droeve ervaring heeft Katholieke laksheid op sociaal gebied reeds geleid. Wij moeten den christelijken geest terugwinnen en daarmee den christelijken vrede.

Aan het slot van zijn rede keerde spr. zich tegen het nationaalsocialisme en waarschuwt er voor, om, den eenen duivel ontvluchtend, niet door den ander te worden doodgedrukt. Want al scheidt een breede kloof beide stelsels, één brug verbindt hun stroomingen: de bedreiging van het Christendom. Als ik dit zeg, riep praeses Drost uit, ben ik niet politiek, maar verdedig ik de heiligste rechten van den Katholiek, den christelijken geest.

Met de verzekering van trouw aan Jezus Christus, onzen Koning tot in eeuwigheid, beëindigde spr. zijn langdurig toegejuichte rede. (De Tijd)

(Vor. ber. Sovjet-Rusland, Kerkel. Leven 1542 C.)

B. BEWAPENING. — De legers der Europeesche Mogendheden en Japan. —

De „Paris Soir" geeft de volgende getallen aan over de sterkte der legers, tegenover de oppervlakte der verschillende mogendheden.

	Oppervlakte van het Moederland	Sterkte v. h. leger in act. dienst
Duitschland	470.900 km².	800.000
Oostenrijk	84.000 „	40.000
België	30.444 „	65.000
Frankrijk	551.000 „	400.000
Engeland	244.000 „	113.500
Bulgarije	103.000 „	20.000
Griekenland	130.000 „	68.000
Nederland	34.000 „	16.300
Hongarije	93.000 „	35.000
Italië	310.000 „	550.000
Polen	388.000 „	266.000
Sovjet-Rusland	21.176.000 „	1.300.000
Roemenië	295.000 „	141.000
Zwitserland	41.000 „	15.000
Tsjecho-Slowakije	140.000 „	171.850
Turkije	763.000 „	194.000
Joego-Slavië	247.542 „	110.900
Japan	382.000 „	232.000

(Paris Soir) **(V. b. 2430 D.; Bewapening 2628 G.)**

C. NEDERLAND. — Nederlandsch-Spaansche handelsbetrekkingen. - Vereeniging opgericht. —

Dezer dagen werd te Amsterdam opgericht de „Vereeniging tot bevordering van de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Spanje", wier zetel zal zijn gevestigd te 's-Gravenhage.

Deze vereeniging heeft ten doel de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Spanje, in den meest uitgebreiden zin, te stimuleeren.

Zij tracht dit doel in het bijzonder te bereiken door:

1. Belangeloos haar hulp en bemiddeling te verleenen bij commercieele transacties tusschen Nederlandsche en Spaansche belanghebbenden, o.a. door het door haar intermediair doen plaats vinden van compensatie-transacties.
2. Het bevorderen van een samenwerking en vriendschappelijk overleg tusschen Nederlandsche en Spaansche belanghebbenden en bevordering van het wederzijdsch handelsverkeer.
3. Het voorstaan van de belangen van den Nederlandsch-Spaanschen handel bij de Nederlandsche en Spaansche regeeringen.
4. Alle verdere wettige middelen.

Leden kunnen zijn alle te goeder naam en faam bekend staande Nederlandsche kooplieden, industrieelen en bedrijven, die bij de uitoefening van hun onderneming goederen uit Nederland naar Spanje plegen te exporteeren en goederen uit Spanje naar Nederland plegen te importeeren.

Oprichters zijn: de Algemeene Kunstzijde Unie N.V. te Arnhem, Comm. Venn. G. C. Koopman & Co. te Amsterdam, Unilever N.V. te Rotterdam, Nederlandsche Mij. voor Havenwerken N.V. te Amsterdam, Staatsmijnen te Heerlen, N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken te Eindhoven, N.V. Culturen en Fabrieken Princenhage-Kapelle te Breda, Kon. Ned. Hoogovens en Staalfabrieken N.V. te IJmuiden, Valencia Sinaasappelen Import Mij., N.V. „Solkandera" te Rotterdam.

Het secretariaat is gevestigd te Eindhoven, aan den Emmasingel no. 29, waar aspirant-leden zich kunnen aanmelden en alle gewenschte inlichtingen te verkrijgen zijn. (Alg. Handelsblad)

D. JAPAN. — Kabinet-Hajasji. - Mutaties. —

Haroemitsj Tanabe, lid van de Privy Council van de Mandsjoekwo-regeering, heeft geweigerd de door Hajasji hem aangeboden portefeuille van Verkeerswezen in het nieuwe kabinet te aanvaarden. Hajasji heeft de portefeuille daarop aan graaf Kodama, lid van het Hoogerhuis, aangeboden. Deze heeft de functie aanvaard.

Generaal Teraustji, lid van den oorlogsraad en afgetreden minister van Oorlog, is aangesteld als superintendant generaal voor de militaire opleiding, als hoedanig hij generaal Soegiyama opvolgt, die, na het aftreden van Nakamoera, minister van Oorlog is geworden.

De „Asahi Sjimboen" schrijft, dat de verandering van minister van Oorlog een dubbele zegen zal blijken.

Ten eerste zal het leger thans in staat zijn eenheid en solidariteit tot stand te brengen door middel van den nieuwen minister van Oorlog, die de populairste is onder de oudere legerofficieren en die een langdurige ervaring heeft van het militaire bestuur. Ten tweede zal de regeering van Hajasji versterkt worden door het toetreden van Soegiyama tot het kabinet, zoodat de nogal gespannen betrekkingen tusschen kabinet en leger daardoor zullen worden verbeterd. (Domei - Asahi Sjimboen) **(V. b. Kabinet 2664 D.)**

15 FEBRUARI 1937

A. **BEWAPENING. — Vergelijkende staat der lichtere vlootstrijdkrachten van het Britsche Rijk, de Vereenigde Staten en Japan. —**
De Japansche Admiraliteit heeft een vergelijkenden staat der lichtere vlootstrijdkrachten van het Britsche Rijk, de Ver. Staten en Japan gepubliceerd. Deze staat luidt als volgt:

	A-kruisers:		B-kruisers:	
	Totale tonnage	Aantal schepen	Totale tonnage	Aantal schepen
Japan	107.800	12	110.755	21
Ver. Staten . .	151.800	16	75.900	11
Britsche Rijk .	143.970	15	215.070	38

Bij de B-kruisers zijn niet meegerekend de Japansche schepen „Hirato" en „Jahagi", doch wel de in 1895 in dienst gestelde Amerikaansche kruiser „Olympia" en de Britsche kruisers der Hawkins-klasse (behalve de „Vindictive") en de vijf schepen der „Ceres"-klasse.

Torpedobootjagers:	Totale tonnage	Aantal schepen
Japan	116.559	94
Ver. Staten	209.000	180
Britsche Rijk	100.509	154

Niet meegerekend zijn de Japansche jagers „Take", „Nasji" en „Kaja" en 33 Britsche jagers (met een totale tonnage van 31.795 ton), welke worden gesloopt.

Onderzeebooten:	Totale tonnage	Aantal schepen
Japan	62.298	53
Ver. Staten	67.410	75
Britsche Rijk	56.144	54

Hierbij zijn niet inbegrepen de Japansche onderzeebooten „Ro 54" en „Ro 55". (Osaka Mainichi) **(Vor. ber. 2593 A.; Bewapening 2670 B.)**

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Het 33ste Internationaal Eucharistisch Congres te Manilla. - Toespraak van Z.H. Paus Pius XI. —**
Op 7 Febr. '37 heeft Z.H. Paus Pius XI voor den microfoon de volgende slotboodschap en den slotzegen uitgesproken over het Eucharistisch Congres te Manilla:
Eerbiedwaardige Broeders, geliefde Zonen!
Wij hebben U ter gelegenheid van het 33ste Internationaal Eucharistisch Congres reeds Onze gevoelens doen kennen in het schrijven aan den Kardinaal-Legaat. Nochtans willen Wij op dit oogenblik mondeling een Vaderlijk woord tot U richten. Voor alles wenschen Wij U van ganscher harte geluk, dat Gij met zoo geweldige ontplooiing van pracht en met zoo gloeiende liefde aan Jezus Christus, den onder het Eucharistisch geheim verborgen Koning van het heelal een zoo heerlijken triomf hebt bereid, een triomf, die uit harten opwelt, die van liefde branden voor den Goddelijken Verlosser en waarin Wij daarom niet alleen een voorbijgaand verschijnsel zien, maar veeleer een innerlijke kracht, die het gansche leven van ieder Uwer tot deugdzaamheid kan vormen.
Onder de rijke vruchten, die Wij van Uw bijeenkomsten verwachten en van God afsmeeken hopen Wij bijzonder op datgene wat het voornaamste doel van dit congres geweest is: n.l. dat de missie-ijver steeds toeneme en dat de activiteit in het belang der H. Missies steeds meer groeien moge door een toenemende vereering en het veelvuldiger algemeen ontvangen van het hoogheilig Sacrament des Altaars. Want juist uit deze Eucharistische bron ontvangt de geest het licht, het hart de warmte en het werken en de moeite de bovennatuurlijke vruchtbaarheid.
Helaas zijn er in onze dagen al te veel die, verblind door misleiding en bedrog of gevangen in de ketenen van hartstochten en zonde of door onderlingen haat en tweedracht verdeeld, zich van Jezus Christus verwijderen; van Jezus Christus, Die de Weg, de Waarheid en het Leven is; en zoo een beklagenswaardigen ondergang tegemoet gaan.
Daarom moet gij U, Eerbiedwaardige Broeders en Zonen des te inniger en trouwer om Christus scharen en Hem Uwerzijds, gelijk het Uw plicht is, de geschonden eer weergeven en met alle krachten er naar streven, dat de in dwaling verkeerende broeders en al degenen, „die zich in de duisternis en in de schaduwen des doods bevinden", zoo spoedig mogelijk door Hem het licht, de waarheid en het leven verkrijgen.
Mochten toch allen Hem erkennen, aanbidden en volgen, Hem, Die alleen „woorden des eeuwigen levens" heeft, opdat eindelijk de overal verbreide sociale onrust verdwijne, de geesten zich tot de gerechtigheid en de liefde keeren en de afgestompte en geteisterde menschheid ten laatste een christelijken vrede vinde.
Dit, Eerbiedwaardige Broeders en geliefde Zonen, zijn de hartewenschen die Wij, Die niet slechts als het ware onder U aanwezig zijn in den persoon van Onzen Legaat, maar ook met U vereenigd juist door die Vaderlijke liefde, die allen afstand overwint, in ootmoedig gebed aan het Allerheiligst Hart van Jezus aanbevelen.
Dat de zegen van den Almachtigen God, van den Vader, den Zoon en den H. Geest op U neerdale en eeuwig op U rusten moge. Amen. (De Maasbode)
(V. b. Paus Pius XI 2594 F.; Euchar. Congr. 2662 D.)

C. **BELGIE. — Kamiel Huysmans in de Kamer. —**
De Belgische Kamer heeft op 10 Febr. '37 een zeer rumoerige zitting gehouden. Bij een verzoek om inlichtingen over de reis van Kamerpresident Huysmans naar Spanje ontstond een handgemeen tusschen uiterst rechtsche (Rex) en socialistische afgevaardigden, zoodat de zitting geschorst moest worden. (De Nieuwe Eeuw)

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Carl van Doren — „Three Worlds." (Cape) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Belgisch-Fransch: Léon Louis Sosset — „Influence du germanisme sur les lettres belges de 1835—1900." (Editions de la „Revue Nationale", Bruxelles) **(Vor. ber. 2662 B.)**
Duitsch: H. E. Busse — „Heimer und Barbara." (List, Leipzig)
P. Sethe — „Europäische Fürstenhöfe damals." (Societas Verlag, Frankfurt a. M.) **(Vor. ber. 2662 B.)**
Engelsch: Frank Morison — „War on Great Cities." (Faber and Faber)
Edward Thompson — „Burmese Silver." (Faber and Faber) **(Vor. ber. 2662 B.)**
Fransch: H. de Montherlant — „Pitié pour les femmes." (Grasset)
Monique Saint-Hélier — „Le Cavalier de Paille." (Grasset) **(Vor. ber. 2662 B.)**
Italiaansch: L. Viani — „Parigi." (Treves, Milano) **(Vor. ber. 2662 B.)**
Japansch (in het Engelsch): Kengi Hamada — „Prince Ito - A liberal statesman." (Allen and Unwin) **(Vor. ber. 2633 D.)**
Nederlandsch: G. P. Bakker — „Haar avontuur." (De Tijdstroom, Lochem)
S. Troelstra — „Bokma de Boer en dr. J. Pollmann. — „Het Spel van Moeder en Kind." (Oude kinderrijmen voor jonge ouders.) (De Toorts, Heemstede) **(Vor. ber. 2662 B.)**
Noorsch (in het Nederlandsch): Aksel Sandemose — „Een vluchteling kruist zijn spoor," vertaald door Greta Baars-Jelgersma. Voorwoord van Sigrid Undset. (Erven J. Bijleveld, Utrecht) **(V. b. 2625 E.)**
Russisch: Poeskjin — „Wremennik Poesjkinskoj Komissii." (Kroniek van de Poesjkin-commissie.) Dl. 1—2. (Uitg. v. d. Academie v. Wetenschappen der U. d. S. S. R.) **(Vor. ber. 2652 F.)** (Red. K. H. A.)

E. **ENGELAND. — Defensieleening. - 400 millioen pond sterling voor vijf jaren. —**
Neville Chamberlain heeft op 11 Febr. '37 in het Lagerhuis aangekondigd, dat binnenkort een defensieleening zal worden uitgegeven ten bedrage van hoogstens 400 millioen pond sterling voor uiterlijk vijf jaar, tegen 3% rente.
De regeering stelt zich voor reeds thans een wetsontwerp in te dienen, waardoor zij gemachtigd wordt zich kapitaal te verschaffen of alle begrootingsoverschotten aan te wenden voor verdedigingsdoeleinden binnen een zekere periode.

Jaarlijks zal op de begrooting voor Defensie een bedrag worden gereserveerd voor den rentedienst op de nieuwe leening, en ook na afloop van deze periode ter terugbetaling der leening binnen dertig jaren.
Voor zoover de gewone inkomsten niet toereikend zullen zijn en heffingen op het kapitaal noodig zullen blijken, aldus Chamberlain, is het noodig het Lagerhuis te verzoeken daartoe de statutaire machtsbevoegdheid te geven, aleer de defensiecredieten kunnen worden opgenomen.
De financieele resolutie, welke noodig is, zal vergezeld gaan van een witboek, dat binnenkort zal worden uitgegeven.
Alle uitgaven voor de verdediging zullen ook voortaan aan het Lagerhuis worden voorgelegd in den vorm van begrootingen, en zij zullen door het parlement worden gesanctionneerd. (Financial News)
(Vor. ber. Leeningen 2079 C.)

16 FEBRUARI 1937

A. NEDERLAND. — Hitler's rede van 30 Jan. 1937. - „De handhaving van Nederland's neutraliteit." —
De minister van Buitenlandsche Zaken heeft thans de nadere vragen van het Eerste Kamerlid van Vessem beantwoord. De vraag was, of de minister bereid is, mede te deelen op welke vroegere openbare verklaringen van de zijde van den Duitschen leider en rijkskanselier de zinsnede in diens op 30 Jan. '37 uitgesproken rede, naar het inzicht van den minister blijkbaar terug sloeg. Die zinsnede luidde:
„De Duitsche regeering heeft voorts aan België en Holland verzekerd, dat zij bereid is deze staten te allen tijde als onaantastbare neutrale gebieden te erkennen en te garandeeren."
De minister antwoordt thans, dat hij veronderstelde, dat de aangehaalde zinsnede terugsloeg op de mededeeling, door den Duitschen rijkskanselier op 7 Maart 1936 in het openbaar gedaan, volgens welke de Duitsche regeering bereid was om een niet-aanvalsverdrag tusschen België, Duitschland en Frankrijk te sluiten onder waarborg van Groot-Brittannië en Italië, en ook Nederland als partij tot zulk een verdrag toe te laten, indien dit onzerzijds mocht worden gewenscht en de andere betrokken staten daarmede mochten instemmen. Kon de minister den bewusten passus in de rede van den rijkskanselier van 30 Jan. '37 op geen andere wijze verklaren, daarbij werd door hem niet voorbijgezien, dat de mededeeling van 7 Maart 1936 en de inhoud van de meer bedoelde zinsnede van ongelijke strekking zijn.
Van de zijde der Duitsche regeering verkregen inlichtingen hebben de juistheid van de bovengenoemde veronderstelling bevestigd.
Verder is gebleken, dat de uiting in kwestie van den rijkskanselier moet worden opgevat als een aanbod, dat geldt zoowel voor het geval, dat een nieuw Westelijk pact tot stand mocht komen en in dat verdrag een regeling wordt getroffen, als voor een verdragsregeling in anderen vorm, indien geen Westelijk pact wordt gesloten.
Daarop is onzerzijds aan de Duitsche regeering medegedeeld, dat wij, met alle waardeering voor de uit het aanbod sprekende goede bedoelingen, niet bereid zouden zijn nopens de onaantastbaarheid van ons grondgebied met eenig land een verdrag te sluiten.
Die onaantastbaarheid is voor ons een axioma, dat zich niet leent als onderwerp voor een door ons te sluiten verdrag.
(Regeeringspersdienst)
(Vorig bericht blz. 2658 D.)

B. OSLO-CONVENTIE. — Conferentie na 1 Maart. —
Van alle zg. Oslo-Staten is thans de toezegging ontvangen, dat zij deskundigen naar de te 's-Gravenhage te houden conferentie zullen afvaardigen.
Naar wij vernemen zal de conferentie niet vóór 1 Maart bijeenkomen. (Vaderland) **(V. b. 2661 B.)**

C. NEDERLAND. — Nederlanders geen „Grenzdeutschen". —
De minister van Buitenlandsche Zaken heeft geantwoord op vragen van den heer Van der Waerden, inzake eenige op de inwoners van Nederland betrekking hebbende uitdrukkingen, voorkomende in het Duitsche „Jungvolk Jahrbuch" 1937, in welk boek alle Nederlanders met „Grenzdeutschen" worden betiteld:
De Duitsche regeering heeft ter kennis van de regeering doen brengen, dat de verkoop van het „Jungvolk Jahrbuch" is stopgezet en dat de nieuwe uitgave uiteenzettingen als de in de eerste vraag bedoelde niet meer zal bevatten. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Duitschland, Vlagincident 2624 B.)

D. SPANJE. — Burgeroorlog. —

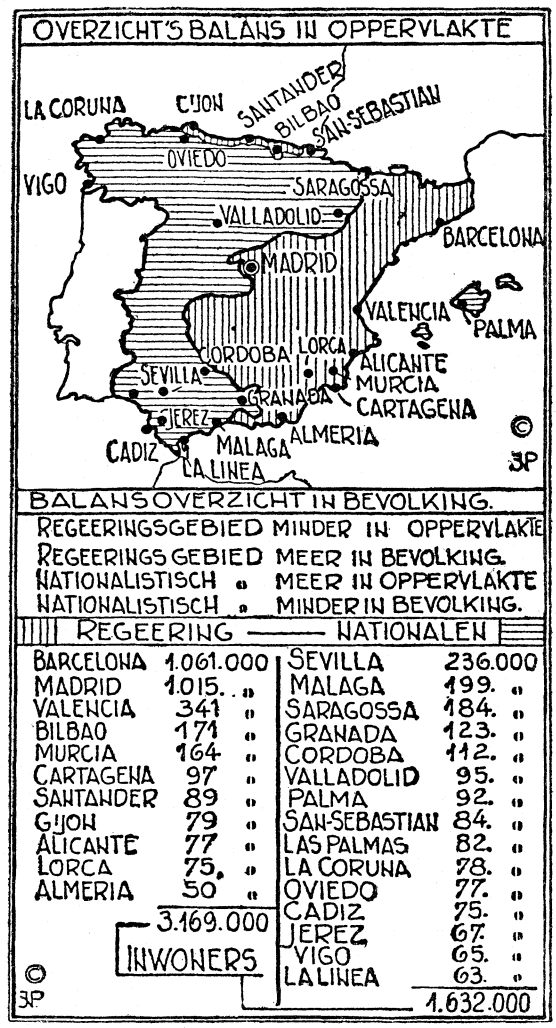

Het kaartje geeft een duidelijk gebieds-overzicht van den Spaanschen burgerstrijd, met aan beide zijden de verhoudingsfactoren in grondgebied en bevolking; eveneens de nieuwe frontlijn nà den val van Malaga.
Het geheele rijk telt 24.242.038 inwoners.
De dichtheid van bevolking is zeer uiteenloopend; in de generale lijn zijn de kuststrooken het dichtst bevolkt; in het midden van Spanje het minst.
Uit het staatje blijkt, dat vanaf Barcelona tot Almeria, de oostelijke kuststrook, nog in handen der regeering, de grootste bevolkingscentra liggen.
(Vor. ber. Burgeroorlog 2662 E.)

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Concessiestelsel voor electrische centrales. —
De minister van Waterstaat heeft een ontwerp voor een nieuwe Electriciteitswet doen samenstellen, dat thans bij de Tweede Kamer is ingediend.
Krachtens deze wet wordt voor den aanleg en/of exploitatie van electriciteitswerken, door middel waarvan de electrische energie geheel of gedeeltelijk voor anderen wordt verkrijgbaar gesteld, behalve wanneer een en ander geschiedt door het Rijk, een door de Kroon verleende concessie vereischt.
Op een aanvrage om concessie wordt niet beschikt voordat zijn gehoord de Electriciteitsraad, Gedeputeerden van de desbetreffende provincie of provincies en de concessionaris voor het gebied, waarop de aanvrage geheel of gedeeltelijk betrekking heeft.
(Telegraaf)
(V. b. Electr. Centr. 2371 B.; Tw. Kamer 2669 D.)

A. **Presidentsverkiezing.** —
De verkiezing van minister-president Kallio tot president van de Finsche republiek geschiedde bij de tweede stemming, waarbij Kallio 177 van de 300 stemmen verwierf.
Bijna alle leden van het diplomatieke corps en tal van persvertegenwoordigers hebben de verkiezing bijgewoond.
Kallio presideerde als minister-president de bijeenkomst der kiesmannen.
Bij de eerste stemming behaalde Svinhufvud (aftredend) 94 stemmen (18 van de vaderlandsche volksbeweging, 68 van de lijst-Svinhufvud en acht „Zweedsche stemmen"). Kallio verwierf slechts 56 stemmen van zijn partijgenooten, terwijl de vroegere president Stahlberg 150 stemmen verkreeg, d.i. juist één stem minder dan de vereischte absolute meerderheid.
Bij de tweede stemming verklaarden de sociaal-democraten, die eerst Stahlberg hadden gestemd, zich voor Kallio, die daardoor 177 stemmen behaalde.

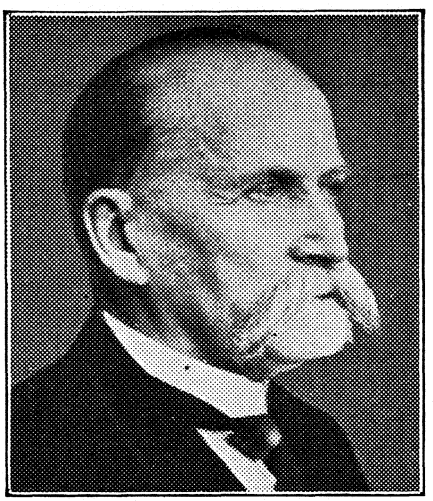

Kyösti Kallio.

Stahlberg verkreeg slechts 19 en Svinhufvud 104 stemmen.
Kallio zal op 1 Maart 1937 in functie treden.
Men verwacht, dat de tegenwoordige regeering dan direct zal aftreden en dat de nieuwe regeering wat meer naar links georiënteerd zal zijn.
Kyösti Kallio werd in 1873 geboren en is thans dus 63 jaar oud. Hij is landeigenaar en sinds 1904 lid van den Finschen landdag.
Sedert 1920 is hij gedurende veertien zittingsperioden voorzitter van het Huis geweest. Van 1917 tot 1922 was hij minister van Landbouw en in 1925 minister van Verkeerswezen. Bovendien was hij minister-president van 1922 tot 1924, van 1925 tot 1926, van 1929 tot 1930 en ook in het thans nog zittende kabinet, dat in October 1936 aan het bewind kwam.
Voorts bekleedt Kallio een belangrijke positie in de bank van Finland.
Kallio spreekt slechts het Finsch, terwijl hij tegen de invoering van het Zweedsch is.
De val van Svinhufvud, die sinds 1931 president van Finland was, is voornamelijk toe te schrijven aan zijn betrekkingen tot het Derde Rijk, waartegen vooral de sociaal-democraten heftig bezwaar hadden, zooals uit de gehouden verkiezing duidelijk blijkt. Het grootste gedeelte van het volk wenscht onder alle omstandigheden Finlands neutraliteit.
De democratie in Finland heeft nog een moeizamen strijd te voeren voor haar volledige verwezenlijking. De val van Svinhufvud en de verkiezing van den leider der boerenpartij, Kallio, tot president der Finsche republiek vormen misschien een schrede voorwaarts in de richting eener volledige toepassing der democratie in Finland. Van een Lappo-gevaar is geen sprake meer.
In den zomer van het vorige jaar heeft de Finsche sociaal-democratische partij haar verkiezingsoverwinning van 1933 nog aanzienlijk verbeterd, zoodat zij 83 van de 200 zetels verkreeg. De regeeringspartij, de progressieven, liep terug van elf op zeven zetels, maar de premier bleef rustig zitten. In October 1936 viel de regeering op grond van een politieschandaal en de groote meerderheid van het parlement was van oordeel, dat een democratisch coalitiekabinet kon worden gevormd met deelneming der sociaal-democraten. In een land, waar de parlementaire democratie normale practijk is, zou de regeeringscrisis ongetwijfeld in dezen zin zijn opgelost.
In Finland bestond evenwel die practijk nog niet. De president der republiek, de grijze Svinhufvud, een man, die overigens voor Finland ongetwijfeld groote verdiensten heeft gehad, voelde persoonlijk niets voor de sociaal-democraten, hij gaf dus opdracht een kabinet te vormen zonder sociaal-democraten, maar een dergelijk kabinet bleek niet te kunnen worden gevormd en zoo moest Svinhufvud zich ten slotte tevreden stellen met een ministerie, hoofdzakelijk uit leden van de boerenpartij. (A. N. P. - Suomenmaa)
(Vor. ber. Kallio 2485 D.; Svinhufvud 2590 B.; Photo 2604a.)

FINLAND

B. **Bestuur.** —
De wetgevende macht, die op de grondwet van 1919 berust, is aan een Kamer van Afgevaardigden gegeven, die 200 leden telt. Deze leden worden gekozen volgens algemeen direct kiesrecht voor den tijd van 3 jaar, waarbij het stelsel van evenredige vertegenwoordiging is aanvaard. Het Finsche volk heeft de uitvoerende macht aan den president opgedragen, die door 200 kiesmannen, voor 6 jaar wordt gekozen. De president heeft het recht van ontbinding der volksvertegenwoordiging en ook het recht om door het suspensief veto een door de volksvertegenwoordiging aangenomen wet, éénmaal te vernietigen. De Kanselier van Justitie moet er voor zorgen, dat de president en de 11 ministers, die hem bijstaan (Staatsraad) niets ondernemen in strijd met de Constitutie. De ministers zijn verantwoordelijk.
De rechterlijke macht, hiërarchisch ingedeeld, is onafhankelijk van de uitvoerende macht. De rechter is onafzetbaar.
Finland is administratief ingedeeld in districten (län). De Maaherra of landshövding (districtshoofd) staat aan het hoofd van een län, die weder onderverdeeld zijn in kihlakunta (onderdistricten) en gemeenten. De burgerij heeft deel aan het bestuur der gemeenten.
Bij de wet van 1921 werden Finsch en Zweedsch als talen aangenomen.
De Aland-kwestie, die er met Zweden bestond, werd in dier voege opgelost, dat de Aland-eilanden aan Finland bleven. In 1923 kwam een einde aan de gespannen verhouding tot Sovjet-Rusland door een verdrag waarbij de grenzen werden vastgesteld.
Ongeveer 10% van de bevolking van Finland spreekt Zweedsch. Het land is, zooals bekend, eeuwenlang, n.l. van 1154 tot 1809 onder Zweedsche heerschappij geweest. Daarna behoorde het tot Rusland; het verklaarde zich in December 1917 onafhankelijk. Het percentage van 10% geeft intusschen geen juist beeld van de beteekenis van de Zweden voor Finland, daar zij er belangrijke openbare functies bekleeden.
Reeds jaren bestaat er in Finland een streven om het land geheel te verfinschen en die actie, welke met name onder de studeerende jeugd veel aanhangers telt, richt zich in het bijzonder op de rijksuniversiteit te Helsinki, de Finsche naam voor de hoofdstad, die in het Zweedsch Helsingfors heet. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Verfinsching Universiteit 1668 E.)

A. NEDERLAND. — Handelsverkeer met de groote buurlanden en met de Oslo-staten. —
In verband met het initiatief der Nederlandsche regeering tot bijeenroeping van een informeele conferentie van deskundigen uit de Oslo-landen, om over een mogelijk program voor een conferentie tot vermindering der onderlinge handelsbelemmeringen te beraadslagen, is het van belang onderstaande cijfers, die wij in de „Ned. Werkgever" aantreffen, te bestudeeren. Het orgaan van het Verbond van Ned. Werkgevers schrijft daarbij o.a.:

„Ons handelsverkeer met de Oslo-staten indien wij België-Luxemburg daarbij rekenen, heeft zich verhoudingsgewijs gedurende de crisisjaren betrekkelijk goed kunnen handhaven, zooals uit onderstaande cijfers blijkt. Vergelijkt men daarmede de cijfers van onzen handel met de groote buurstaten Duitschland, Engeland en Frankrijk, dan blijkt een veel sterkere achteruitgang. Zonder de waarde van deze cijfers voor het onderhavige probleem te overschatten, blijkt toch wel, dat het handelsverkeer met de Oslo-landen de aandacht alleszins waard is."

	Invoer in Nederland uit in *f* 1000				Uitvoer uit Nederland naar in *f* 1000			
	1930		1936		1930		1936	
België—Luxemburg	258.298		118.870		194.997		85.588	
Denemarken	16.859		3.825		30.956		5.278	
Noorwegen	16.959		7.061		23.405		8.915	
Zweden	39.782		16.183		30.983		23.300	
Finland	23.059		7.676		9.913		5.672	
Totaal Oslo-staten	354.957	14.7 %	153.615	15.1 %	290.254	16.9 %	128.753	17.3 %
Duitschland	767.684	31.8 %	237.209	23.3 %	365.714	21.3 %	116.610	15.7 %
Engeland	227.029	9.4 %	86.409	8.5%	382.982	22.3 %	164.347	22.1 %
Frankrijk	107.299	4.4 %	42.064	4.1 %	139.279	8.1 %	54.809	7.4 %
Totaal dezer drie landen	1.102.012	45.6 %	365.682	35.9 %	887.975	51.7 %	335.766	45.2 %
Totaal handelsbeweging van Nederland met alle landen	2.418.000	100 %	1.017.000	100 %	1.719.000	100 %	745.000	100 %

(Nederl. Werkgever - Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. In- en Uitvoer 2646 A.)**

B. NEDERLAND. — Stijging van het koersniveau. —
Onlangs heeft de Amsterdamsche Bank reeds een berekening gemaakt van de stijging der beurswaarde van ter Amsterdamsche beurze genoteerde fondsen. Thans wordt in het 14-daagsch overzicht deze berekening verder uitgewerkt.

Hiertoe heeft de bank voor dertien groepen van aandeelen, waarin vele representatieve soorten voorkomen — in totaal 138 aandeelen — de stijging van de beurswaarde per groep van 26 September tot 30 December berekend, waarbij zij tot het volgende resultaat kwam:

Aantal en soort der berekende aandeelen	Uitgegeven kap. in guldens	Beurswaarde in guldens 26 Sept. 1936	30 Dec. 1936	Toenem. beurswaarde in guldens	in %
7 bankinstellingen	239.500.000	254.785.000	325.010.000	70.225.000	28
24 industr. ondernemingen	440.627.730	447.611.043	665.306.235	217.695.192	49
2 electr. en gasondernemingen	28.536.000	48.728.670	64.337.550	15.608.880	32
8 handelsondernemingen	46.850.000	57.991.500	80.185.000	22.193.500	38
6 mijnbouwmijen	20.212.900	50.088.261	72.589.430	22.501.169	45
1 petr. maatschappij	503.624.000	1.475.618.320	2.125.293.280	649.674.960	44
14 rubberondernemingen	48.727.200	60.633.718	125.800.382	65.166.664	107
11 scheepvaartmijen	134.340.600	86.536.714	161.217.582	74.680.868	86
17 suikermaatschappijen	97.282.300	149.356.485	263.763.756	114.407.271	77
8 tabaksmaatschappijen	55.784.000	126.934.400	166.225.260	39.290.860	31
18 theeondernemingen	17.157.500	26.395.900	37.720.825	11.324.925	43
11 diverse cultuurondernemingen	15.200.000	15.904.300	25.436.000	9.531.700	60
11 diversen	32.364.800	23.090.824	32.093.108	9.002.284	39
138 ondernemingen totaal	1.680.207.030	2.823.675.135	4.144.978.408	1.321.303.273	47

(Rapport Amsterdamsche Bank) **(Vor. ber. Depreciatie 2653 A.)**

C. ITALIE. — Een kroonprins geboren. —
De prinses Piemont heeft op 12 Febr. '37 te Napels het leven geschonken aan een zoon. Het prinsje is Victor Emmanuel, prins van Napels, genoemd.
(Corriere della Sera)

17 FEBRUARI 1937

D. OOSTENRIJK. — Rede van dr. Von Schuschnigg. - Monarchie. —
Bondskanselier dr. von Schuschnigg heeft te Weenen op 14 Febr. '37 de aangekondigde rede gehouden voor 1500 leiders van het Vaderlandsche Front. De kanselier zette zijn politiek ten aanzien van het herstel der Habsburgers en de pogingen van de nationalisten en Groot-Duitschers, om zich te hereenigen uiteen. Dr. Schuschnigg waarschuwde de monarchisten tegen iedere ontijdige actie en ten aanzien van de pogingen om Groot-Duitsche bonden op te richten zeide hij „non possumus".
Men kan niet genoeg den nadruk leggen op het besluit paal en perk te stellen aan de Groot-Duitsche propaganda, op het oogenblik, dat Weenen zich gereed maakt den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, Von Neurath, te ontvangen.
„Het standpunt van Oostenrijk en het Vaderlandsche Front in de kwestie der monarchie", zoo zeide Schuschnigg, „wordt bepaald door drie punten:
1. den eerbied voor de historische traditie van Oostenrijk;
2. alleen het Oostenrijksche volk is competent te beslissen over zijn regeeringsvorm, gebaseerd op de grondwet;
3. geen experimenten.
De monarchistische propaganda moet ondergeschikt blijven aan de binnen- en buitenlandsche politiek van

het nieuwe Oostenrijk. Alleen de leiders van den staat kunnen eventueel door een volksstemming een beslissing uitlokken. Op deze wijze handelt men in het belang van het volk, het land en het huis van Oostenrijk".

„Men schijnt in het buitenland te denken, dat de campagne voor het vormen van groot-Duitsche bonden een gecamoufleerde politieke actie is", aldus de bondskanselier. „Kort geleden werd in intellectueele kringen gesproken over de oprichting van een „Deutsch-sozial-bund", zonder dat deze evenwel gericht was tegen het Vaderlandsche Front. Toch kan hierdoor misverstand ontstaan en de binnenlandsche samenwerking wordt er veeleer door verzwakt dan verbeterd. Daarom is de oprichting van dergelijke bonden inopportuun. We zullen niets toestaan, waardoor onze politieke richting in een verkeerd licht kan worden geplaatst."

De bondskanselier deed voorts een dringend beroep op de Oostenrijksche arbeiders, in wie hij verklaarde een onbegrensd vertrouwen te stellen. (Reichspost)

(V. b. Dr. Schuschnigg 2563 F.; Habsburgers 2345 D.)

A. **DUITSCHLAND. — Frankfort, Europa's grootste luchthaven. —**

Nauwelijks een jaar nadat het vliegveld te Frankfort a. d. Main geheel vernieuwd en uitgebreid als „Wereldluchthaven Frankfort" werd geopend, blijkt, dat het toch nog te klein is. Zoo een enorme vlucht heeft het Duitsche en het internationale luchtverkeer het afgeloopen jaar genomen, dat opnieuw tot uitbreiding van Frankforts wereldvliegveld is besloten.

In 1937 staan namelijk grootscheepsche plannen voor het Duitsche Zeppelinverkeer op het program. In den herfst zal de nieuwe luchtreus, de LZ 130, in dienst worden gesteld in plaats van de thans reeds acht jaar in bedrijf zijnde „Graf Zeppelin". Voorts staan twintig tochten naar Zuid-Amerika op het program en evenveel tochten van Frankfort naar Lakehurst in Noord-Amerika.

Voor de nieuwe LZ 130 zal te Frankfort een nieuwe hangar gebouwd worden. Dit brengt het voordeel mee, dat de eenige groote luchtscheepsbouwhal te Friedrichshafen dan vrij wordt voor den beoogden bouw van de LZ 131. Wanneer alles naar wensch verloopt, zullen het volgend jaar dus vier luchtschepen regelmatig vluchten tusschen Duitschland en Noord- en Zuid-Amerika ondernemen, te weten de Graf Zeppelin, (die dan weer gerestaureerd zal zijn) de Hindenburg, de LZ 130 en de LZ 131. Met het oog daarop wordt het vliegveld te Frankfort thans met 1 km² terrein en een nieuwen ankermast voor luchtschepen uitgebreid. (Frankfurter Zeitung)

(Vorig bericht blz. 2381 D.)

B. **PROF. DR. MAX WEBER OVERLEDEN. —**

Op 84-jarigen leeftijd is 17 Februari '37 prof. dr. Max Weber, oud-hoogleeraar aan de Universiteit van Amsterdam en zoöloog van internationale vermaardheid, te Eerbeek overleden.

Max Wilhelm Carl Weber werd den 5den December 1852 te Bonn geboren.

Zijn hoofdwerk wordt gevormd door „Die Säugetiere" en dit geldt nog steeds als de bron van onze kennis omtrent de zoogdieren. (Red. K. H. A.)

C. **GRONINGEN. — Dr. J. P. Fockema Andreæ heeft verzoek om ontslag ingediend. —**

Dr. J. P. Fockema Andreæ heeft bij H. M. de Koningin een verzoek om ontslag ingediend als commissaris der Koningin in de provincie Groningen.

Dr. Fockema Andreæ werd in 1879 te Leiden geboren. Hij genoot in Utrecht, waar hij als commies ter gemeente-secretarie zijn carrière aanving en die als burgemeester beëindigde, een groote populariteit. Toen hij tot het hooge ambt van Commissaris der Koningin in de provincie Groningen werd geroepen, bleek dit wel uit de hartelijke wijze waarop stadsbestuur en burgerij van hem afscheid hebben genomen. In 1907 werd hij lid van den Utrechtschen raad en kort daarna koos dit college hem tot wethouder. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

D. **NEDERLAND. — Overeenkomst met Turkije. —**

De onderhandelingen, die waren aangeknoopt tusschen een groep Nederlandsche industriëelen en de Turksche regeering, hebben tot een gunstig resultaat geleid. Er is een contract opgesteld, dat deze week zal worden geparafeerd. In dit contract wordt bepaald, dat een bedrag van vijf en dertig millioen gulden geïnvesteerd zal worden in irrigatiewerken, installatie van radioposten en inrichting van de havens, Heraclea, Adana en Mersina. De rekening zal vereffend worden door successieve graanleveringen. (Alg. Handelsblad - Akcham)

(Vor. ber. Handelsbetrekkingen 2532 B.)

E. **DANZIG. — Volkenbondscommissaris benoemd. —**

De Volkenbond heeft op 14 Febr. '37 den Zwitser dr. W. Burckhardt, hoogleeraar in de geschiedenis aan het Institut Universitaire des Hautes Etudes Internationales te Genève, tot hoogen commissaris te Danzig benoemd. (Neue Zürcher Zeitung)

(Vor. ber. Hoogen Commissaris 2650 E.)

18 FEBRUARI 1937

F. **ZWEMSPORT. — Ragnhild Hveger verbetert het wereldrecord 400 meter borstcrawl en het wereldrecord 200 meter rugslag. —**

Tijdens de internationale zwemwedstrijden, welke op 10 Februari '37 te Kopenhagen werden gehouden en waaraan verschillende Nederlandsche zwemsters deelnamen, is Ragnhild Hveger er in geslaagd het wereldrecord op de 400 m. borstcrawl, dat op naam stond van Willy den Ouden, met een tijd van 5 min. 16 sec., te verbeteren en te brengen op 5 min. 14.2 sec. Op 14 Februari, tijdens de wedstrijden te Aarhus, slaagde de Deensche zwemster er in, het wereldrecord op de 200 meter rugslag, met 3.3 sec. te verbeteren en te brengen op 2 min. 41.3 sec. Dit record stond op naam van Nida Senff met 2 min. 44.6 sec. (Politiken)

(Vor. ber. Nida Senff 2660 C.; Willy den Ouden 2204 E.)

G. **DUITSCHLAND. — Grootere kolenproductie in het Roerbekken. —**

Sedert de tweede helft van 1936 is de productie der mijnen van het Roergebied weder voortdurend gestegen. Dit blijkt duidelijk uit het volgende overzicht:

Jaar	Productie in mill. ton	per arbeidsdag
1929	123.6	407.000
1932	73.3	240.000
1933	77.8	257.000
1934	90.4	298.000
1935	97.7	322.000
1936	107.4	354.000

(Frankfurter Zeitung)

H. **VEREENIGDE STATEN. — Zilver. - In- en Uitvoer. —**

In 1936 bedroeg de zilver-uitvoer der Vereenigde Staten $ 2.965.000 (v. j. $ 18.801.000) en de invoer $ 182.816.000 (v. j. $ 354.531.000). (Economist)

(Vor. ber. Zilver 1899 F.)

I. **NEDERLAND. — De Rijnvaart onder Duitsch recht. - De scheepvaartgerechten. —**

De Duitsche minister van justitie heeft de bevoegdheid gekregen maatregelen te treffen ter uitvoering van de nieuwe Duitsche wet, die een gevolg was van de opzegging van den internationalen status van eenige Duitsche rivieren. De minister kon „Amtsgerichte" aanwijzen, die geschillen, betreffende de vaart op den Rijn behandelen.

In de Kölnische Zeitung vinden wij nu deze scheepvaartgerechten opgesomd. In eerste instantie worden

binnenscheepvaartzaken behandeld door: 1. het kantongerecht Duisburg—Ruhrort voor het rechtsgebied van de kantongerechten Bonn, Dinslaken, Düsseldorf, Düsseldorf—Gerresheim, Duisburg, Duisburg—Hamborn, Duisburg—Ruhrort, Emmerich, Goch, Kleef, Keulen, Keulen—Mülheim, Königswinter, Krefeld, Moers, Neuss, Opladen, Ratingen, Rees, Rheinberg, Siegburg, Oerdingen, Wezel, Xanthen.
2. het kantongerecht St. Goar voor het gebied van de kantongerechten Andernach, Boppard, Ehrenbreitstein, Eltville, Koblenz, Linz, Neuwied, Niederlahnstein, Rüdesheim, St. Goar, St. Goarshausen, Sinzig, Stromberg.
3. Het kantongerecht Mainz voor het gebied van de kantongerechten Bingen, Grossgerau, Lamperthain, Mainz, Oberingelheim, Oppenheim, Osthofen, Worms.
4. Het kantongerecht Ludwigshafen voor de kantongerechten Frankenthal, Germersheim, Kandel, Ludwigshafen, Spiers.
5. Het kantongerecht Mannheim voor het gebied Karlsruhe, Mannheim, Philippsburg, Schwetzingen.
6. Het kantongerecht Kehl voor het gebied Breisach, Bühl, Ettenheim, Kehl, Kentzingen, Lahr, Lörach, Mühlheim (Baden), Offenburg, Rastatt, Staufen.
De behandeling van beroepen en bezwaren tegen de vonnissen van de genoemde scheepvaartgerechten zal geschieden voor de „Oberlandesgerichte" Keulen en Karlsruhe. Het Oberlandesgericht Keulen behandelt beroepen en bezwaren, die gericht zijn tegen vonnissen van de scheepvaartgerechten Duisburg—Ruhrort en St. Goar. Beroepen op beslissingen van de andere scheepvaartgerechten worden te Karlsruhe behandeld. Het Oberlandesgericht Karlsruhe houdt het mondelinge gedeelte van de binnenscheepvaartprocessen te Mannheim. (Kölnische Zeitung)

(Vor. ber. Rijnvaart 2581 A.)

A. ALEXANDER POESJKIN. — Een eeuw na zijn dood. —

Alexander Poesjkin.

In alle landen waar Russen wonen, in de Sovjet-Unie, in West-Europa, ook in Nederland, werden in den loop van deze week herdenkingsplechtigheden gehouden naar aanleiding van den 100sten sterfdag van Alexander Sergejewitsj Poesjkin, den dichter die door de Russische critiek op één lijn wordt gesteld met de grootsten der wereldliteratuur, en die nochtans buiten Rusland nauwelijks bekend is.

(Red. K. H. A.)

B. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Preek van Kardinaal Faulhaber te München. —

Merkwaardige tooneelen hebben zich op 14 Febr. 1937 voor de St. Michaelskerk te München afgespeeld, toen een ontzaglijke menigte na afloop van den dienst aartsbisschop Faulhaber een ovatie bracht. Het geheele plein was dicht bezet en luide toejuichingen weerklonken, toen de kardinaal naar buiten kwam. Overal hoorde men „Heil Faulhaber". Kroonprins Ruprecht van Beieren, die den kerkdienst had bijgewoond, werd eveneens luide toegejuicht, toen hij door de menigte werd herkend.
De dienst had plaats ter herdenking van den vijftienden jaardag van de kroning van den paus.
De preek van den kardinaal was een van de openhartigste veroordeelingen van de nationaal-socialistische politiek, welke men ooit te München heeft gehoord. Hij beschuldigde openlijk de nationaal-socialistische regeering van schending van haar verdragsverplichtingen met het Vaticaan en zeide, dat het Rijksconcordaat, dat Hitler in 1933 met het Vaticaan heeft gesloten, herhaaldelijk is geschonden, ofschoon het uit vrijen wil was afgesloten en volkomen te goeder trouw was geteekend.
Hoe, zoo vroeg hij, zullen andere regeeringen vertrouwen kunnen stellen in het woord van Duitsche staatslieden of gelooven, dat Duitschland zijn verdragen zal naleven, wanneer deze overeenkomst, uit vrijen wil afgesloten, niet nageleefd wordt?
Een hooggeplaatst persoon van het Rijk heeft onlangs verklaard, dat het concordaat verouderd was en herzien moest worden. In 1933, zoo zeide hij, hadden wij het concordaat noodig om het vertrouwen te herstellen. Deze houding lijkt, zoo betoogde kardinaal Faulhaber, op die van een man, die een rijke buitenlandsche vrouw trouwt en later, wanneer Duitsche vrouwen in de mode zijn, zijn buitenlandsche vrouw wegzendt. Ik weet wel, dat het concordaat niet een huwelijk of een overeenkomst is, maar niettemin is het een plechtig gesloten verdrag, dat niet zonder meer kan worden verloochend. Wij weten wel, dat indien het concordaat wordt opgezegd, alle subsidies zullen ophouden, maar voor een katholiek priester is het concordaat geen kwestie van salaris. Wij zullen niet van honger omkomen zonder de staatssubsidies.
De kardinaal begon zijn preek met voorlezing van den inhoud van het Rijksconcordaat en somde één voor één de clausules en de waarborgen op, welke waren geschonden. Deze zijn:
1e. de geloofsvrijheid;
2e. vrijheid van verkeer tusschen het Vaticaan en zijn bisschoppen en tusschen de bisschoppen en de priesters;
3e. bescherming van de priesters door den staat. Hier voegde de kardinaal er aan toe, dat desondanks de nationaal-socialistische pers er bijna dagelijks mede voortgaat om de priesters aan te vallen;
4e. de handhaving van katholieke scholen en particuliere scholen van R.K. orden;
5e. de handhaving van de katholieke nonnen als onderwijzeressen op R.K. staatsscholen.
Al deze clausules, welke in het concordaat waren gegarandeerd, zoo zeide de kardinaal, zijn geschonden.
„Men legt beslag op de brieven van de bisschoppen," zoo zeide hij, „men neemt de priesters gevangen, sequestreert de kerkelijke goederen, zendt de religieuze en katholieke onderwijzers weg, verbiedt de processies en verspreidt een stroom van lasteringen tegen de hoogste kerkelijke waardigheidsbekleeders.
Het concordaat, dat in 1933 tusschen de katholieke kerk en Duitschland gesloten werd, kan men niet verbreken, niet schenden, zonder in strijd met de eer te handelen. Geheel de wereld zegt nu, dat men het concordaat alleen maar geteekend heeft om tijd en macht te winnen, ten einde later, als de weg eenmaal vrij was, elken invloed van de kerk te kunnen vernietigen."
De kardinaal merkte vervolgens op, dat de paus minder te lijden heeft van zijn ziekte dan van het steeds toenemenden ongeloof in Duitschland.
Hij eindigde zijn preek met de woorden: „Wij willen het concordaat niet ter zijde stellen; maar als het concordaat ter zijde geschoven wordt, zal het den staat meer schade berokkenen dan de kerk, daar dergelijke maatregelen het aanzien van Duitschland in het buitenland ten zeerste benadeelen zullen."
Uit de gemeente, welke met zeer groote emotie naar de preek had geluisterd, weerklonk herhaaldelijk tijdens de opsomming van de overtredingen van het concordaat het geroep „Foei". Toen de kardinaal sprak over het telegram van gelukwensch, dat Hitler vier dagen geleden aan den paus had gezonden, weerklonk er een sarcastisch gelach.

(De Maasbode - De Tijd - De Telegraaf)

(V. b. Kard. Faulhaber 2537 E.; Kerkstrijd 2623 C.)

19 FEBRUARI 1937

C. JAPAN. — Kabinet-Hajasji. - Regeeringsverklaring

De minister-president Hajasji heeft op 15 Febr. 1937 zijn regeeringsverklaring voorgelezen.
Hajasji somde de volgende punten op, welke de regeering denkt te verwezenlijken:
1. De stabilisatie van den toestand in Oost-Azië.
2. De reorganisatie der nationale verdediging.
3. De ontwikkeling der industrie onder contrôle van den Staat, zonder afbreuk te doen aan het particulier initiatief.
4. De bevordering van den handel met het buitenland.
Tevens kondigde Hajasji een voorloopige belastingverhooging aan, maar een vermindering van de begrooting der regeering-Hirota met 270 millioen yen.
Hij zeide voorts, het mislukken der onderhandelingen met China te betreuren en gaf zijn bereidwilligheid te kennen te streven naar overeenstemming met het geheele Chineesche volk.

Wat Groot-Brittannië betreft, Japans politiek met het doel de vriendschap met dit land te bevorderen, evenals met de Ver. Staten, blijft ongewijzigd.
Verder zal de regeering streven naar oplossing van de bestaande geschilpunten met Sovjet-Rusland, langs den weg van wederzijdsche concessies. Voorts deelde hij mede, dat Japan geen territoriale bedoelingen heeft in Noord-China.
Na de rede van Hajasji heeft het Lagerhuis zijn vertrouwen in de regeering uitgesproken. In politieke kringen verzekert men, dat het Lagerhuis aldus wil voorkomen, dat de bestaande regeering wordt vervangen door een kabinet, dat nog sterker onder invloed van het leger staat.
Domei meldt nog, dat in antwoord op interpellaties in het parlement Hajasji aanvallen deed op het fascisme. Hij verklaarde zich voorstander van de eerbiediging der Keizerlijke constitutie. (Domei)
(Vor. ber. Kabinet 2670 D.)

A. **NEDERLAND. — „Handhaving van Nederland's neutraliteit." - Duitsch commentaar. —**
Ten aanzien van de verklaring van den Nederlandschen minister van Buitenlandsche Zaken, jhr. de Graeff, inzake dat deel van de rede van den Fuehrer van 30 Januari, waarin deze verklaarde, dat Duitschland bereid was, Nederland en België als onaantastbare neutrale gebieden te erkennen en te garandeeren, verneemt het Duitsche Nieuwsbureau in welingelichte kringen te Berlijn, dat de opvatting van Nederland geenszins in tegenstelling is met de opvatting van Duitschland over het recht van andere staten een vrije beslissing te nemen. De Fuehrer heeft in zijn rede, waarop de verklaring van minister de Graeff betrekking heeft, ook nadrukkelijk te kennen gegeven, dat het tot stand komen van een dergelijke overeenkomst afhankelijk is van den wensch van Nederland. De Duitsche bereidwilligheid, de onaantastbaarheid van Nederland evenals die van België te garandeeren, houdt natuurlijk op, indien Nederland van meening is, dat het overeenkomstig zijn internationale positie geen wensch te kennen moet geven in de richting van het Duitsche aanbod.
Men begrijpt in Duitschland dit standpunt van Nederland volkomen. De Fuehrer heeft in dezelfde rede in een ander verband ook gezegd, dat iedere staat zelf moet beslissen over zijn eigen veiligheid en over den vorm en mate hiervan.
Voor Duitschland is slechts een ding van belang: in alle openbaarheid te hebben duidelijk gemaakt, dat het op iedere wijze bereid is de onschendbaarheid van Nederland te garandeeren en hierdoor grondig een eind te hebben gemaakt aan alle gepraat over een andere opvatting van Duitschland.
(Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. 2672 A.)**

B. **KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF. — Telexdienst. —**
Het is ons aangenaam U te kunnen berichten, dat Keesings Historisch Archief van heden af over een eigen Telexdienst, aangesloten bij het Algemeen Nederlandsch Persbureau, beschikt.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Telex-net A. N. P. 2255 F.)**

C. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbonden. - Rijkskerkcommissie afgetreden. —**
De rijkskerkcommissie, de regeering van de Duitsche evangelische kerk, is op 12 Febr. '37 afgetreden.
(Nieuwe Rott. Crt.) **(V. b. Evang. Kerkenb. 2599 B.; Rijkskerkcommissie 2001 E.)**

D. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbonden.**
Na de aankondiging van 13 Febr. '37 werd te Berlijn op 16 Febr. ijverig maar tevergeefs in het Reichsgesetzblatt gezocht naar de wet of de verordening inzake de oplossing van de kerkelijke kwestie ontstaan door het aftreden van de rijkskerkcommissie. Evenwel werd in den loop van den avond de onzekerheid opgeheven door de afkondiging van het besluit van den Leider om een constitutioneerende generale synode der Evangelische Kerk te laten verkiezen, terwijl de rijkskerkcommissie ad interim de loopende bestuurszaken blijft afdoen.
In den officieuzen commentaar staat bij dezen maatregel, dat de Evangelische Kerk in staat zal worden gesteld om uit eigen kracht van binnen uit een zelfvernieuwing te voltrekken. Het kerkvolk zoo heet het dan verder moet vrijwillig zijn eigen toekomst bepalen en een synode kiezen die dan een kerkelijke constitutie zal ontwerpen overeenstemmend met de meening van de synode en dus met de meening van de meerderheid van het kerkvolk.
Hierbij zal men in aanmerking moeten nemen, dat in Duitschland gelijk in vele andere landen ook in de Evangelische Kerk het percentage actieve en ijverige leden niet erg groot is in vergelijking tot de half onverschilligen, die om zoo te zeggen slechts incidenteel aan het kerkelijke leven deelnemen. Zooals de zaken nu in Duitschland staan, zullen deze in kerkelijk opzicht „lauwen" als men het zoo mag uitdrukken, welke echter geenszins in politiek opzicht lauw behoeven te wezen, stellig aan de stemming deelnemen en gezien ook de uitslag van veel vroeger gehouden dergelijke verkiezingen, zullen de lieden van de belijdenis-synode naar alle waarschijnlijkheid blijken numeriek een uiterst kleine groep te vormen, gesteld al, dat deze candidaten zullen kunnen stellen. Het heet nu, dat een groot pacificatiewerk is ingeleid, een belangrijke bijdrage tot den binnenlandschen vrede alsook voor den vrede in de wereld. Evenwel is niet te verwachten, dat de belijdenisgroep en de haar verwante richtingen, ook indien zij blijkt geheel in de minderheid te zijn den strijd en de oppositie zullen willen staken, omdat deze groep zich niet beroept op haar numerieke grootheid maar op de kracht van haar overtuiging. Feitelijk zou men dus kunnen beweren, dat na afloop van deze verkiezingen de heele toestand weinig veranderd is. Dit zal echter practisch nauwelijks het geval zijn, want de staat alsook de nieuwe synode zal zich daarna beroepen op den uitslag van de verkiezingen waaraan het heele kerkvolk heeft deelgenomen, zoodat dan maatregelen tegen de kleine oppositioneele groep daarop kunnen worden gegrondvest. (N. R. Crt.)
(Vorig bericht blz. 2677 C.)

20 FEBRUARI 1937

E. **NEDERLAND. — Zionisme. —**
Eenigen tijd geleden heeft de Nederl. Zionistenbond zijn 37ste jaarlijksche algemeene vergadering te Amsterdam gehouden.
De heer Nehemia de Lieme uit 's-Gravenhage hield hierop een referaat over: Zionistische politiek.
In het kort maakte spr. melding van den huidigen toestand in Palestina, die tot het instellen van de Royal Commission heeft geleid. Hij zou er de voorkeur aan hebben gegeven, dat de Engelsche troepen niet zoo snel waren teruggetrokken. Het is zeer moeilijk over de Zionistische politiek thans te refereeren, omdat de toestand vrij labiel is en de leiding van de Zionistische Organisatie op de belangrijkste punten geen vaste lijn heeft gevolgd, waardoor ook de meeningsvorming in de organisatie is belemmerd. Het spreekt vanzelf, dat dit de Engelsche regeering en onzen tegenstanders niet verborgen is gebleven, aldus spr.
Er is altijd een strooming onder de Zionisten geweest, die deels ontkend heeft, dat Engeland strategische belangen diende bij de uitvaardiging van de Balfour-verklaring, deels die strategische belangen verkleinde en deels de grootmoedigheid als voornaamsten en eenigen factor aannam. De feiten spreken een duidelijke taal. Een van de verdeelingstractaten die Engeland vóór de Balfour-verklaring sloot, betrof de verdeeling van Syrië en Palestina. Daarbij zou Engeland Haïfa in bezit nemen en Palestina zou geïnternationaliseerd worden. Naast andere factoren (de Vereenigde Staten en de bevordering van de deelneming in den oorlog) heeft dit den doorslag gegeven. Dit Arabische belang is sedertdien niet af-, doch toegenomen. Spr. wees op de olie-pijpleiding, de olie-haven en de vliegvelden.
Haïfa alleen is niet te denken zonder beschermend achterland. Door de uitbreiding der strategische belangen is dit probleem van het veilige achterland dringender geworden en van meer belang nog dan bij het Suezkanaal.
Spr. wees erop, dat hij niet de grootsche politiek van de Balfour-verklaring wilde beknibbelen, doch hij wenschte de werkelijke toestanden te zien. Het grootsche is daarin gelegen, dat men zich moeilijk een regeering kan denken, behalve de Engelsche, die op een dergelijke wijze haar levensbelangen met

een zoo vèrstrekkende belofte aan een onderdrukt volk weet te vereenigen. Desniettegenstaande is Engeland in het bezit van zoo belangrijke strategische punten in Palestina krachtens het Mandaat. En zonder het Mandaat en de doelstelling hiervan — het Joodsch Nationale Tehuis — heeft Engeland geen bezitrecht, geen titel op Palestina. En een Arabisch Palestina biedt geen beveiliging van het achterland dezer strategische punten, te zwijgen nog van de heilige plaatsen.
Wanneer er in Palestina Arabieren zijn, die een Arabisch Palestina wenschen, dan is deze wensch in strijd met het Mandaat en op dit punt kunnen de Zionisten en de Arabieren elkaar niet ontmoeten. Een ijzeren wet, dat de Joden nergens een meerderheid mogen vormen, ook niet in Palestina en overal een minderheid moeten zijn ook in Palestina, erkennen wij niet. Wanneer men vasthoudt aan dezen gebruikelijken term van Arabieren, dan vormen de Arabieren in velerlei landen van ettelijke malen de uitgestrektheid van Palestina de meerderheid en beheerschen deze landen. Dat dit nu ook ten Westen van den Jordaan zoo zou moeten zijn, is niet te aanvaarden.
Spr. vroeg zich evenwel af, waarom de mandataris, die plotseling zoo vriendelijk gestemd is voor de Arabische klachten, niets heeft ondernomen, trots de vele adviezen, die tot dusverre zijn uitgebracht, om den toestand van de Arabieren te verbeteren: coöperatie, Arabische woeker en groot-grondbezit als de ruwste exploitant, irrigatie voor het geheele land nam hij als voorbeeld.
Juist in de ontwikkeling van Palestina, zooals het mandaat dit voorschrijft, als geheel, ligt de sleutel van de positie voor de Joodsche immigratie, terwijl de toenemende industrialisatie dan de capaciteit tot opneming zou vergrooten. Dan zou het Mandaat tot zijn recht komen, zonder dat een Arabier verdrongen zou worden. Dit is een voorwaarde, die de Zionistische organisatie gaarne aanvaardt en van harte vervult.
Een dergelijke ontwikkelingspolitiek zou, als reeds te constateeren was, den levensstandaard van den Fellach verhoogen, waardoor ook arbeids-moeilijkheden zullen vermeden worden. De Mandataris heeft deze politiek niet gevoerd. Integendeel, hij heeft, als de levensstandaard van Joodsche en Arabische arbeiders door verheffen van het levenspeil van de laatsten tot elkaar kwam, nog arbeiders met veel lagere looneischen uit de omringende landen in grooten getale toegelaten, waardoor deze tendenz naar economische bevrediging werd doorbroken.
Spr. waarschuwde voor verscheidene voorstellen tot concessies ten principale, die naar de geruchten willen, thans worden besproken. Een uitbreiding van het Goloes met Palestina heeft geen zin! Voor een verhuizing naar een ander land met Joodsche minoriteit, zullen wij op den duur onze jeugd niet kunnen behouden. Het ideaal blijft de bevrijding van het Joodsche volk in- en door Eretz Jisroël!
Overeenkomstig het advies van den heer R. D. van Essen (Zwolle) werd de bondspenningmeester, de heer J. Pinkhof, gedéchargeerd evenals de waarnemende J.N.F.-commissaris, de heer J. Maassen (Rotterdam).
In besloten zitting werd het beleid van de redactie van het bondsorgaan De Joodsche Wachter behandeld. Ook de redactie werd voor haar beleid gedéchargeerd.
Een groot aantal statuten en reglementswijzigingen werd aangenomen en ten slotte met algemeene stemmen het beleid van het bondsbestuur goedgekeurd.
Mr. Elias trok op advies van den bondsvoorzitter zijn voorstel inzake het algemeen Joodsch Weekblad in. De nieuwe redactie van De Joodsche Wachter zal met de gemaakte opmerkingen rekening houden.
In den Eereraad werden benoemd de heeren Nehemia de Lieme ('s-Gravenhage), E. Asscher Ezn., Mr. K. J. Edersheim, dr. A. van Raalte, mevr. C. Wijsenbeek-Franken en S. de Wolff (allen te Amsterdam), rabbijn S. Ph. de Vries (Haarlem), J. E. Stokvis ('s-Gravenhage) en mr. M. Franken en mr. I. Cohen Hzn. (beiden te Rotterdam).
Mr. Abel J. Herzberg werd als voorzitter herkozen.
Mr. I. L. Hamburg (Amsterdam) zal als nieuwe bondssecretaris optreden. Verder werden in het bondsbestuur gekozen de heeren mr. I. Kisch Hzn., mr. M. L. Kan, J. van Blitz, J. Pinkhof, M. H Max Bolle (allen te Amsterdam), M. Katzenelson ('s-Gravenhage) en dr. ir. E. Th. Gelber (Deventer).
Tot leden der redactie van De Joodsche Wachter werden gekozen de heeren dr. ir. P. J. Denekamp (Oss), mr. I. Isaäc ('s-Gravenhage), J. Mossel (Alkmaar) en Alfred Polak (Tilburg).
Tot leden van den bondsraad werden o.m. benoemd opperrabbijn A. B. N. Davids (Rotterdam), opperrabbijn S. Dasberg (Groningen), prof. dr. D. Cohen (Amsterdam), dr. A. A. Weinberg (Groningen) en mr. M. Zeldenrust ('s-Gravenhage).
Met een kort woord heeft daarna de voorzitter het congres gesloten. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Nederl. Zionistenbond 2114 A.)

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Herberekening Indische pensioenen aangenomen. —

Bij de algemeene beschouwingen over de Indische Begrooting op 12 Febr. '37 in de Tweede Kamer heeft de minister-president dr. H. Colijn met den grootsten nadruk en ernst de herberekening van de Indische pensioenen verdedigd.
In tweeden termijn heeft de minister er op gewezen, dat hij bij dit wetsontwerp in normale tijden de portefeuillekwestie zou stellen. Slechts het feit, dat er verkiezingen aanstaande zijn, weerhield dr. Colijn er van thans hiertoe over te gaan.
Zijn grootste grief was, dat verleden jaar de Kamer zelf deze herberekening wenschte, maar zich nu verschuilt achter allerlei kansberekeningen.
Bij zijn verdediging van het wetsontwerp gaf minister Colijn een aantal voorbeelden ten bewijze, dat er in de Indische pensioenen groote, onbillijke ongelijkheden voorkomen. De scheidingslijnen liggen voor 1925 en na 1933. Men zegge nu niet, dat stijging van indexcijfers te verwachten is: eerst zijn zij met 21,4 punten gedaald, waartegenover maximaal 17% op de pensioenen gekort is.
Op 16 Febr. '37 heeft de Tweede Kamer het wetsontwerp inzake de herberekening der Indische pensioenen met 51 tegen 28 stemmen aangenomen, nadat minister Colijn een amendement van den heer De Geer had overgenomen, waardoor de werkingsduur beperkt wordt tot acht maanden. (De Telegraaf)

(Vor. ber. 2657 D.; Tw. Kamer 2672 E.)

B. CHINA. — Rede van Wang Tsjing Wei voor de Kwomintang. - Uiteenzetting van zijn politiek programma. —

De vergadering van het centrale uitvoerend comité der Kwomintang te Nanking werd op 16 Febr. '37 geopend.
In de openingszitting heeft Wang Tsjing Wei zijn politiek programma uiteengezet.
Dit programma bevat:
1. De herwinning van het verloren gebied en de bescherming van het territoir;
2. Het in evenwicht brengen der binnenlandsche verhoudingen ter bevordering der landsverdediging en het onderdrukken van den communistischen veldtocht;
3. Economische verheffing van de massa;
4. Geleidelijke instelling van een democratischen regeeringsvorm. (Sin Pau Agency)

(Vor. ber. Wang Tsjing Wei 2642 B.)

C. JAN SWAMMERDAM HERDACHT. —

Op 12 Febr. '37 is in het groot-auditorium der Leidsche Universiteit plechtig de 300ste geboortedag van den grooten natuurkundige Jan Swammerdam herdacht. Na een korte redevoering van den rector magnificus, prof. dr. J. van der Hoeve, en van den voorzitter der Kon. Acad. van Wetenschappen, prof. dr. J. Huizinga, werd een herdenkingsrede uitgesproken door dr. A. Schierbeek, privaat-docent in de geschiedenis en de didactiek der biologie aan de Leidsche Universiteit. (Red. K. H. A.)

D. MGR. FRANCISCUS KENNINCK OVERLEDEN.

Op 10 Febr. '37 is in den ouderdom van 77 jaar te Utrecht na een sleepende ziekte, waarin de laatste week plotseling verergering intrad, overleden mgr. Franciscus Kenninck, aartsbisschop van Utrecht van de Oud-bisschoppelijke Cleresie.
De overleden aartsbisschop was 1859 in Den Helder geboren. Hij ontving zijn opleiding in het seminarie te Amersfoort, waar hij vele jaren als prefect werkzaam was. In 1886 werd hij tot professor in de exegese benoemd en in 1888 tot priester gewijd. Van 1898 tot 1910 was hij pastoor voor de gemeente van den Hl. Georgius te Amersfoort. Na den dood van den president van het seminarium, Th. van Santen, keerde hij als diens opvolger in het seminarie terug als professor in de dogmatiek en als president. Sedert 1909 was hij lid van het Utrechtsche metropolitaankapittel. Den 8sten Maart 1920 werd hij als opvolger van mgr. Gerardus Gul tot aartsbisschop van Utrecht gekozen. Deze verkiezing vond voor den eersten keer plaats volgens het nieuwe reglement van 1905, volgens hetwelk alle geestelijken van het aartsbisdom kiesgerechtigd zijn. Den 28sten April daaropvolgend werd hij in de St. Gertrudiskerk te Utrecht tot bisschop gewijd door mgr. H. T. J. van Vlijmen, bisschop van Haarlem, onder assistentie van den bisschop der Duitsche oud-katholieke kerk, mgr. dr. G. Moog, en den bisschop der Zwitsersche oud-katholieke kerk, mgr. dr. E. Herzog.
Gedurende het episcopaat van mgr. Kenninck zijn er in de Nederl. oud-katholieke kerk groote dingen tot stand gekomen. In de eerste plaats mogen wij noemen de instelling van een oud-katholieke synode, als beheerend en adviseerend lichaam, waarin naast de bisschoppen en de professoren leekenafgevaardigden der gemeenten zitting hebben. Twee jaar geleden werd door deze synode, onder leiding van den aartsbisschop, besloten, dit lichaam aan een grondige herziening te onderwerpen. Vervolgens mogen wij herinneren aan de opheffing van het verplichte priestercoelibaat in 1921, waarmede een reeds sedert vele jaren geuite wensch der kerk in vervulling was gegaan.
Onder het episcopaat van mgr. Kenninck en vooral door diens toedoen werd een pensioenfonds voor de geestelijken opgericht en het plan voor een pensioeneering van de weduwen en weezen

der geestelijken aan de orde gesteld. Onder zijn beleid werden nieuwe kerken gebouwd te Amersfoort en Leiden.
Aan de oecumenische beweging heeft de overledene een levendig aandeel genomen. Hij heeft het nog mogen beleven, dat de hereenigingspogingen met de Anglic. kerkgemeenschap met succes werden bekroond en dat de intercommunie (sacramentsgemeenschap) tusschen de O. K. en Anglic. kerk tot stand kwam. Dat was in 1932.
Met de andere oud-katholieke bisschoppen was hij te Canterbury tegenwoordig bij de inthronisatie van den huidigen Engelschen patriarch, dr. Lang.
Ook met de Oostersch-orthodoxe kerk stond hij in nauwe relaties. Onder zij presidium vonden in 1930 conferenties plaats tusschen Oostersch-orthodoxe en oud-katholieke bisschoppen en professoren om over de mogelijkheid eener intercommunie tusschen deze beide kerken te beraadslagen. Het uitblijven dezer intercommunie is voornamelijk aan den onzekeren toestand van het oecumenisch patriarchaat van Constantinopel te wijten en aan de moeilijkheden, die aan het bijeenroepen van een algemeene orthodoxe synode verbonden zijn.
Volgens de kerkelijke reglementen moet binnen drie maanden een nieuwe bisschop gekozen zijn. (Het Vaderland)

21 FEBRUARI 1937

A. VEREENIGDE STATEN. — De hervorming van het Federale Hooggerechtshof. —
Het Huis van Afgevaardigden heeft met 215 tegen 147 stemmen een resolutie aangenomen, waarin de hervormingsplannen van president Roosevelt ten aanzien van het Federale Hooggerechtshof verworpen worden.
Volgens uitlatingen van Roosevelt is de president voorloopig niet voornemens zijn plannen tot hervorming van het Federale Hooggerechtshof voor de openbare meening te verdedigen, door middel van radio-toespraken of anderszins. De verdediging van de hervormingsplannen laat hij voorloopig aan zijn aanhangers en aan hen, die overtuigd zijn van de noodzakelijkheid der voorgestelde reorganisatie, over.
(Telex - A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2661 C.)**

B. AANSLAGEN. — Maarschalk Rodolfo Graziani e.a. te Addis Abeba gewond. —
Op 19 Febr. '37 is te Addis Abeba op den onderkoning van Abessynië, maarschalk Rodolfo Graziani, door Abessyniërs een aanslag gepleegd. De maarschalk werd licht gewond. Ernstiger getroffen werden de Italiaansche generaal Liotta, die zich in zijn gezelschap bevond, alsmede eenige Abessyniërs, o.w. de Aboena Kirillos.
Meer dan 2000 Abessyniërs, verdacht van samenzwering tegen de Italiaansche regeering, zijn gearresteerd. (Telex - A. N. P.)
(Vor. ber. Graziani 2337 A.)

C. ENGELAND. — Het Witboek gepubliceerd. - £ 1500 millioen voor verdediging. —
In de eerstkomende vijf jaar zal Engeland — het 16 Febr. '37 verschenen Witboek onthult het — ten behoeve van zijn defensie niet veel minder dan 1500 millioen pond sterling (ongeveer 13,5 milliard gulden) besteden, inclusief de normale begrootingsuitgaven, en rekening houdend met het speciale bewapeningsprogram, dat in uitgaven ten bedrage van 400 millioen pond sterling voorziet.

Het Witboek wijst nogmaals op de soepelheid van het bewapeningsprogram, dat gewijzigd kan worden, als dit op grond van de omstandigheden noodzakelijk mocht zijn. Vervolgens worden de motieven voor de nieuwe maatregelen nagegaan en wordt de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid, de vrijheid der verbindingen tusschen de deelen van het Britsche rijk te handhaven en het materieel te moderniseeren.
Van onze 15 slagschepen — aldus het document — zijn er slechts drie na den oorlog gebouwd. Het aantal marinevliegtuigen is aanzienlijk uitgebreid, zoodat in dit verband maatregelen noodig zijn. Bij het leger moeten sommige onderdeelen versterkt worden; onder meer zijn twee nieuwe bataljons tanks noodig. De uitrusting van veldartillerie en infanterie zal gemoderniseerd worden, de mechanisatie van het leger wordt versneld.
Maatregelen zijn getroffen voor het vormen der enorme reserves aan munitie, die in een modernen oorlog gedurende de eerste maand noodig zijn, alvorens de uitbreiding der industrie haar beslag gekregen heeft.
Ten behoeve van de luchtmacht zullen tal van nieuwe vliegvelden aangelegd worden en ruim 75 oefenkampen in Groot-Brittannië en de overzeesche gebieden worden ingericht. Het effectief der luchtmacht bedroeg in 1936 ruim 50.000 man en zal in het komende begrootingsjaar opnieuw belangrijk worden uitgebreid.
Het Witboek gaat dan uitvoerig in op de maatregelen, die in het moederland en de overzeesche gewesten genomen worden tot bescherming tegen luchtaanvallen.
Sinds wij onze ontzaglijke taak ondernamen, heet het ten slotte, is de situatie, die de Britsche regeering tot het nemen van haar maatregelen heeft genoopt, niet gunstiger geworden. Op het oogenblik althans geeft naar het oordeel der regeering niets haar het recht het bewapeningsprogram te verminderen of het tempo der bewapening te verlangzamen. Naar alle waarschijnlijkheid zal dan ook het peil der uitgaven gedurende de eerstkomende twee of drie jaar zeer veel hooger zijn dan dat voor het loopende jaar. Hoezeer de Britsche regeering ook de noodzakelijkheid van deze omvangrijke uitgaven betreurt, zij is er van overtuigd, dat zij aanvaard dienen te worden.
Het Lagerhuis heeft op 18 Febr. '37 de resolutie, waarbij de Britsche regeering gemachtigd wordt, een leening van 400 millioen pond sterling uit te schrijven ten behoeve van de defensie, met 329 tegen 145 stemmen aangenomen. (Daily Telegraph)
(V. b. Bewapeningsprogr. 2659 B.; Leening 2671 E.)

D. BELGIE. — Buitenlandsche politiek. - Nederland.
Tijdens het debat in de Belgische Kamer over de begrooting van Buitenlandsche Zaken heeft minister Spaak eenige interpellaties beantwoord. Hij zeide o.a., dat België thans in een tijdperk van herstel leeft, niettegenstaande alle douane-moeilijkheden, welke den uitvoer hinderen of beletten. De handel met de Scandinavische landen en Amerika gaat goed vooruit. Volgens de opvatting van de Nederlandsche staatslieden — aldus minister Spaak — kan het geschil over het Maas—Scheldekanaal de goede betrekkingen tusschen België en Nederland niet aantasten.
(Het Laatste Nieuws)
(V. b. Buitenl. Politiek 2389 D.; Nederland 2636 C.)

E. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Siegfried Trebitsch — „Die Dritte." (Herb. Reichner Verlag, Wien, 1937)
Bruno Walter — „Gustav Mahler." (Herb. Reichner Verlag, Wien, 1936) **(Vor. ber. 2671 D.)**
Engelsch: H. S. Ashton — „Clamour for Colonies." (Thornton and Butterworth, 1936)
Ardaser Sorabjee N. Wadia — „The Belle of Bali." (Dent) **(Vor. ber. 2671 D.)**
Fransch: Raymond Guérin — „Zobain." (Roman) (Edit. de la Nouvelle Revue Française, 1936)
Francis de Miomandre — „Direction Etoile." (Plon) **(Vorig bericht 2671 D.)**
Italiaansch: Carlo Gamba — „Botticelli". (Collezione „Valori plastici.") (Hoepli, Milano) **(V. b. 2671 D.)**
Nederlandsch: Vondel — Volledige dichtwerken en oorspronkelijk proza, verzorgd en ingeleid door Albert Verwey. (Uitg. H. J. W. Becht, A'dam)
Alie van Wyhe-Smeding — „Tusschen de Menschen." (Uitg.bedrijf Eigen Volk) **(Vorig bericht 2671 D.)**
Zuid-Afrikaansch: I. van Melle — „Bart Nel, de opstandeling". (Wereldbiblioth. A'dam 1936) **(1956 B.)**
(Red. K. H. A.)

F. NEDERL. OOST-INDIE. — Bestrijding van den handel in vrouwen en kinderen in het Verre Oosten.
De Volkenbondsconferentie ter bestrijding van den handel in vrouwen en kinderen te Bandoeng, heeft resoluties aangenomen, waarvan de voornaamste punten de volgende zijn:
In het Oosten moet een bureau van den Volkenbond worden gevormd, belast met het ontvangen van de diverse gegevens en het doorgeven daarvan.
Aangedrongen wordt op het scheppen van contact tusschen de Chineesche regeering eenerzijds en de landen, die belang hebben bij buitenlandsche concessies in China, anderzijds, ter uitwisseling van gegevens, enz.
Er wordt op aangedrongen, dat de verschillende regeeringen regelingen treffen, waarbij de scheepvaartmaatschappijen worden gedwongen met de havenautoriteiten samen te werken.
De conferentie oordeelt, dat de afschaffing der reglementeerde huizen van ontucht het einddoel zal moeten zijn. (Aneta)

22 FEBRUARI 1937

A. BALKAN-STATEN. — Conferentie te Athene. - Communiqué. —
Na de laatste vergadering van den raad der Balkan-Staten (Joego-Slavië, Roemenië, Turkije en Griekenland), die te Athene werd gehouden, werd een officieel communiqué verstrekt, volgens hetwelk de beraadslagingen over de solidariteit en de buitenlandsche politiek der betrokken staten in volledige overeenstemming zijn verloopen. De Balkan-Entente zal de instandhouding van den vrede en den opbouw van den Volkenbond steunen. Het agreement tusschen Engeland en Italië i.z. de Middellandsche Zee en het vriendschapsverdrag tusschen Bulgarije en Joego-Slavië worden begroet als een daadwerkelijke steun aan den vrede op den Balkan. (Proïa)
(Vor. ber. Balkan-Entente 2293 E.)

B. VOLKENBOND. — Paraguay uitgetreden. —
Uit Asuncion wordt vernomen, dat de regeering van Paraguay officieel bekend heeft gemaakt, dat het uittreden van Paraguay uit den Volkenbond thans rechtsgeldig is geworden.
Zooals men weet heeft Paraguay twee jaar geleden het lidmaatschap van den bond opgezegd.
(Telex - A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1698 E.)**

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Pakoe Alam VII overleden. —
Z. H. Pangeran Adipati Ario Pakoe Alam VII, hoofd van het Pakoe Alamsche huis, is op 16 Febr. '37 te Djokjakarta overleden.
Zijn oudste zoon, Pangeran Ario Praboe Soeriodilogo, die zijn vader vertegenwoordigd heeft bij het huwelijk tusschen Prinses Juliana en Prins Bernahrd, maakt momenteel een reis door Europa. (Aneta)
De Pakoe Alam heeft in 1931 zijn zilveren jubileum gevierd als hoofd van het Javaansche vorstenhuis, dat met historische banden van trouw verbonden is aan het Nederlandsche bewind.
Bij deze gelegenheid werd hij benoemd tot commandeur in de Orde van Oranje Nassau.
Het Pakoe Alamsche Huis dankte zijn ontstaan aan den Engelschen gouverneur-generaal Raffles, die — als tegenwicht tegenover den Sultan van Djokjakarta — in het jaar 1812 een halfbroer van den toenmaligen sultan tot zelfstandig vorst verhief onder den titel Pangeran Pakoe Alam — d.i. Prins, spijker of spil der Wereld. Aan dezen, van den sultan van Djokjakarta onafhankelijken prins werd toegewezen een gebied, zijnde het tegenwoordige regentschap Pakoe Alam, met het uit een kampong bestaand onderdistrict van dien naam, ter hoofdplaats Djokjakarta en het regentschap Adikarto bewesten de Progo.
(Red. K. H. A.)

D. POLEN. — Het program van Kolonel Koc. —
Op 21 Februari '37 heeft Kolonel Koc voor de microfoon de ideologische en politieke verklaring afgelegd over het nieuwe politieke kamp, dat hij heeft gesticht.
Hij beriep zich hierbij op de toespraken van maarschalk Rydz-Smigly, waarin deze aandrong op eenheid en de onderlinge geschillen te vergeten en eensgezind te werken aan de verdediging van den Staat.
Ten aanzien van den godsdienst verwees Koc naar de regeling van Godsdienst en Staat, welke is vastgelegd in de grondwet.
Wat de sociale kwestie betreft, zeide spr., dat geen leer, welke slechts een sociale groep dient, voor Polen dienstig is. Het communisme is den Poolschen geest zoo vreemd, dat hiervoor in Polen geen plaats is. Een communistisch Polen zou geen Polen meer zijn; Polen heeft het communisme op de slagvelden in 1919 en 1920 van de hand gewezen.
De weerbaarheid van den staat, zoo zeide Kolonel Koc verder, eischt organisatie van het economisch leven. Spr. baseert zich op het privébezit en particulier initiatief, doch de Staat behoudt het recht invloed uit te oefenen op de harmonische ontwikkeling van de totale productie. Aangezien de structuur van Polen voornamelijk steunt op de breede massa van arbeiders en boeren, moet vooral rekening worden gehouden met het lot, den welstand, de cultuur en de gezindheid van deze massa.
Vervolgens wees Kolonel Koc op de noodzakelijkheid van verbetering van de toestanden op landbouwgebied. Aangezien dit echter de overbevolking in den landbouw niet verhindert, moet de ontwikkeling van de industrie en de steden worden nagestreefd.
Ten aanzien van de minderheden zeide Kolonel Koc, dat zij geëerbiedigd zullen worden, voor zoover zij het staatsbelang niet schaden. Willekeur en terreur tegen het Joodsche deel van de bevolking zullen niet worden geduld. Doch het streven van het Poolsche volk naar economische zelfstandigheid noemt spreker natuurlijk. (Polska Agencia Telegraficzna)

E. SPANJE. — Non-interventie-accoord. —
In de zittingen van 15 tot 19 Febr. '37 is het subcomité (Frankrijk, Engeland, Sovjet-Rusland, Italië, Portugal en Duitschland) der non-interventiecommissie tot een accoord gekomen.
Dit accoord omvat de volgende twee punten:
1. Een verbod van het zenden en het laten vertrekken van vrijwilligers naar Spanje, welk verbod op 20 Febr. '37 in werking is getreden.
2. De algemeene lijnen van een contrôleplan dat van 6 Maart af toegepast zal worden.
Een ring van oorlogsschepen van Groot-Brittannië, Frankrijk, Sovjet-Rusland, Duitschland, Italië en Portugal zal het landen van vrijwilligers in de Spaansche havens beletten. Britsche en Portugeesche oorlogsschepen zullen in de Golf van Biscaje surveilleeren, de Noordwestkust van Spanje zal onder contrôle van de Fransche en Russische vloot staan, de Zuidkust onder contrôle van Britsche, Fransche, Russische en Portugeesche oorlogsbodems, de Oostkust van Spanje onder contrôle van Italiaansche en Duitsche oorlogsschepen. Ongeveer 800 Engelsche beambten zullen de Portugeesche landgrenzen controleeren.
(Telex - A. N. P.) **(Vor. ber. Burgeroorlog 2672 D.; Buitenl. inmenging 2644 C.)**

23 FEBRUARI 1937

F. VATICAAN. — Annexatie van Abessynië erkend.
De Heilige Stoel heeft de annexatie van Abessynië implicite erkend. Een dankbetuiging aan Victor-Emanuel, die hem had geluk gewenscht ter gelegenheid van de herdenking zijner kroning, heeft de Paus n.l. geadresseerd aan „den Koning van Italië, Keizer van Abessynië". (Corriere della Sera)
(Vor. ber. Abessynië 2600 F.)

G. NEDERL. OOST-INDIE. — Java-Suikerareaal verhoogd met 200.000 ton. —
Op 22 Febr. '37 werd een verhooging van het suikerareaal in de Javasche Courant gepubliceerd. Na informatie deelde het Departement van Economische Zaken mede, dat in de laatste maanden een groote suikerafzet heeft plaats gevonden, die in sommige opzichten een reëel karakter draagt.
Daarom is de regeering er op verzoek van de N.I.-V.A.S. toe overgegaan om de productie voor het jaar 1937 (oogst van 1938) van 1.200.000 tons op 1.400.000 tons te brengen.
Daarmede zal dan in 1938 dezelfde hoeveelheid als in 1937 worden geproduceerd. Intusschen is dit nog 100.000 ton beneden het schema, dat een essentieel deel uitmaakt van de in het jaar 1936 aangenomen suikerregeling.
Voor Midden- en Oost-Java is dit besluit zeer belangrijk, daar vijf tot zeven millioen meer geld aan loonen, transport, grondhuren enz. in omloop komt, waarvan het overgroote deel aan de inheemsche bevolking ten goede zal komen. (Aneta)
(Vor. ber. Suiker 2556 G.; Productie 2155 B.)

A. Overzicht 1935-1936. - Anderhalf milliard lager dan in 1930. —

In het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn de voornaamste cijfers opgenomen van de Inkomstenbelasting 1935-'36, die in vergelijking worden gebracht met de cijfers over enkele voorafgaande jaren. Voor alle natuurlijke binnen het Rijk wonende belastingplichtigen tezamen volgen hier allereerst enkele cijfers betreffende een aantal achtereenvolgende jaren.

Opgemerkt zij, dat bij onderstaande gegevens geen rekening is gehouden met de in den loop der jaren gewijzigde waarde van het geld.

	Aantal aangesl.	Bedr. v. h. ink. in mill. gld.	Bedr. d. bel. in hoofdsom maal ƒ 1000
1921-1922 .	1.638.456	4.292 (+ 653)	130.093
1922-1923 .	1.690.155	4.138 (— 154)	110.987
1923-1924 .	1.631.980	3.848 (— 290)	94.852
1924-1925 .	1.624.580	3.761 (— 87)	90.519
1925-1926 .	1.657.883	3.864 (+ 103)	96.571
1926-1927 .	1.694.049	3.903 (+ 39)	98.937
1927-1928 .	1.719.376	3.932 (+ 29)	100 056
1928-1929 .	1.746.075	4.029 (+ 97)	83.579
1929-1930 .	1.830.875	4.285 (+ 256)	90.694
1930-1931 .	1.892.553	4.367 (+ 82)	91.048
1931-1932 .	1.867.154	4.206 (— 161)	82.670
1932-1933 .	1.668.161	3.657 (— 549)	65.172
1933-1934 .	1.484.616	3.157 (— 500)	51.584
1934-1935 .	1.445.019	3.042 (— 115)	48.850
1935-1936 .	1.355.051	2.828 (— 214)	44.678

De vermeerdering of vermindering van het totaal der inkomens ten aanzien van het voorafgaand jaar is telkens tusschen haakjes vermeld.

Uit deze cijfers blijkt, dat, als gevolg van de in 1920 ingetreden malaise, het gezamenlijke inkomen der belastingplichtigen van 1921-1922 tot 1924-1925 is gedaald met ƒ 530 millioen en van laatstgenoemd jaar tot 1930-1931 ten gevolge van de verbetering in den algemeenen economischen toestand wederom is gestegen met ƒ 606 millioen. Als gevolg van de in 1929 ingetreden economische crisis is daarop een vermindering ingetreden van ƒ 1539 millioen van 1930-1931 tot 1935-1936. Dat deze terugslag voor het eerst in het cijfer over 1931-1932 tot uitdrukking komt vindt zijn oorzaak in het feit, dat het bedrag der inkomens in het algemeen betrekking heeft op de inkomsten genoten in het voorafgaande kalenderjaar, in dit geval dus 1930. Over 1935-1936 betreffen de gegevens dus de inkomsten over het kalenderjaar 1934, zoodat het zich zeer langzaam ontwikkelend economisch herstel in deze cijfers nog niet tot uitdrukking komt.

Inkomstenbelasting

De sinds 1930-1931 ingetreden daling is het kleinst van 1933-1934 op 1934-1935, hetgeen voor een deel het gevolg is van de op 1 Mei 1934 ingetreden scherpere bepalingen tegen onjuiste belastingaangiften. Van 1934-1935 op 1935-1936 beliep de daling nog ƒ 214 millioen. Het totaal der inkomens over 1935-1936 is hierdoor nog ƒ 933 millioen lager geworden dan over 1924-1925 (24,81%). De bevolking nam van 1 Januari 1925 tot 1 Januari 1936 toe met 15,85%, met welk percentage een vermeerdering der gezamenlijke inkomens correspondeert van ƒ 596 millioen, zoodat geen rekening houdend met de waardeverandering van het geld, het totaal der inkomens over 1935-1936 ƒ 1539 millioen lager is dan het cijfer, dat verkregen wordt, indien van 1924-1925 af het totaal der inkomens dezelfde stijging zou vertoonen als de bevolking. Wat het aantal aangeslagenen betreft, kan worden medegedeeld, dat dit aantal over 1922-1923 — in tegenstelling met het bedrag der inkomens en der belasting — nog iets hooger is dan over 1921-1922. Per 1000 inwoners kwamen over 1921-1922 en 1922-1923 resp. 235 en 238 aangeslagenen voor. Laatstgenoemd aantal daalde tot 222 over 1924-1925, steeg wederom tot 238 over 1930-1931, waarop een nieuwe daling volgde tot 160 over 1935-1936.

Bij vergelijking van het totaal der inkomens van jaar op jaar dient er rekening mee te worden gehouden, dat in den loop der jaren een aantal eigen zaken, vennootschappen onder firma e.d. zijn omgezet in z.g. „besloten" naamlooze vennootschappen, als gevolg waarvan sindsdien slechts in de inkomstenbelasting valt, hetgeen aan de naamlooze vennootschappen onttrokken wordt in den vorm van uitdeelingen (salarissen inbegrepen), onverschillig of de vennootschap winst of verlies heeft gemaakt. De vergelijking van jaar tot jaar wordt hierdoor onzuiver gemaakt. Bovendien wordt deze vergelijking bemoeilijkt, doordat bij de vaststelling van het inkomen voor 1927-1928 verrekening is toegestaan van verliezen voor 1926-1927 en van 1928-1929 af van verliezen in beide voorgaande jaren.

Voor enkele van bovengenoemde jaren, volgen hieronder de totaalcijfers betreffende het aantal aangeslagenen, verdeeld naar enkele inkomensgroepen, in absolute cijfers en in pCt. van het totaal.

	Absolute cijfers			
Inkomensgroepen	1921-'22	1930-'31	1934-'35	1935-'36
ƒ 800— 1.400	518.032	793.988	648 490	614.035
1.400— 2.000	514.930	538.246	394.142	375.670
2.000— 3.000	342.342	302.169	217.230	195 801
3 000— 5.000	155.207	154.653	114 019	103 912
5.000— 10.000	72.044	69.488	50.741	46.892
10.000— 20.000	22.865	22.030	14.622	13 448
20.000— 30.000	5.541	5.570	3.105	2.903
30.000—100 000	6.160	5.496	2.415	2.169
100.000 en daarb.	1.335	913	255	216
	1.638.456	1.892.553	1.445.019	1.355 051

	In pCt. van het totaal aantal aangeslagenen			
	1921-'22	1930-'31	1934-'35	1935-'36
ƒ 800— 1.400	31.62	41.95	44.88	45 32
1.400— 2.000	31.43	28.44	27.28	27.72
2.000— 3.000	20.90	15.97	15 03	14.45
3.000— 5.000	9.47	8.17	7.89	7.67
5.000— 10.000	4.40	3.67	3.51	3 46
10.000— 20.000	1.39	1.17	1 01	0.99
20.000— 30.000	0.34	0.29	0 21	0 21
30.000—100.000	0 37	0.29	0.17	0.16
100.000 en daarb.	0.08	0.05	0.02	0 02
	100.—	100.—	100.—	100.—

Slechts een zeer klein deel van alle belastingplichtigen valt in de hoogere inkomens. Over 1935-1936 maakt bijv. het aantal aangeslagenen met inkomens van ƒ 5.000 en meer slechts 4.84% (1921-1922 6.58%) uit van het totaal aantal aangeslagenen.

De inkomens voor deze aangeslagenen bedragen 24.79% (1921-1922 35.30%) van het totaal, terwijl aan belasting werd bijgedragen 58.83% (1921-1922 73.86%) van het totaal.

De 95 16% (1921-1922 93.42%) der aangeslagenen met inkomens beneden ƒ 5.000 hadden 75.21% (1921-1922 64.70%) van het totaal inkomen en bedroegen 41.17% (1921-1922 27.14%) tot het totaal der belasting bij. De voor deze belasting geldende progressie komt in deze cijfers duidelijk tot uitdrukking.

Van 1921-1922 af is het gemiddeld inkomen per aangeslagene hieronder vermeld:

1921-'22 ƒ 2.619	1926-'27 ƒ 2.304	1931-'32 ƒ 2.253
1922-'23 ƒ 2.448	1927-'28 ƒ 2.287	1932-'33 ƒ 2.192
1923-'24 ƒ 2.358	1928-'29 ƒ 2.307	1933-'34 ƒ 2.126
1924-'25 ƒ 2.315	1929-'30 ƒ 2.340	1934-'35 ƒ 2.105
1925-'26 ƒ 2.331	1930-'31 ƒ 2.308	1935-'36 ƒ 2.087

Uit deze cijfers blijkt, dat het gemiddeld inkomen per aangeslagene van 1921-1922 tot en met 1924-1925 voortdurend is gedaald en wel van ƒ 2.619 tot ƒ 2.315, waarop na enkele schommelingen een stijging is gevolgd tot ƒ 2.340 over 1929-1930. Het gemiddeld inkomen is daarop gedaald tot ƒ 2.087 over 1935-1936, waardoor het wederom ƒ 532 lager is dan het hoogste der cijfers over de voorgaande jaren (1921-1922) en nog ƒ 18 lager is dan het laagste dezer cijfers (1934-1935). (Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(V. b. Inkomstenbelasting 2551 I.; Overzicht 2181 A.)

A. NEDERLAND. — IJsselmeer met N.O.-Polder. — Binnenkort, in ieder geval vóór het einde van deze maand, zal er op het ministerie van Waterstaat wederom een belangrijke aanbesteding plaats hebben in zake de indijking en droogmaking van de Wieringermeer.

In April van het vorige jaar werd een aanvang gemaakt met de voorbereiding van de uitvoering van den Noordoostelijken Polder. Na goedkeuring door den minister van Waterstaat werd een bestek opgemaakt en aanbesteed en in Mei 1936 kon het voorbereidend werk begonnen worden: het graven van een werkhaven, het inrichten van opslagterreinen en het maken van een fundeeringsput met omringdam.

Door noesten arbeid is Nederland bezig zich er een provincie bij te veroveren, daarmede leefmogelijkheid scheppend voor duizenden en duizenden.

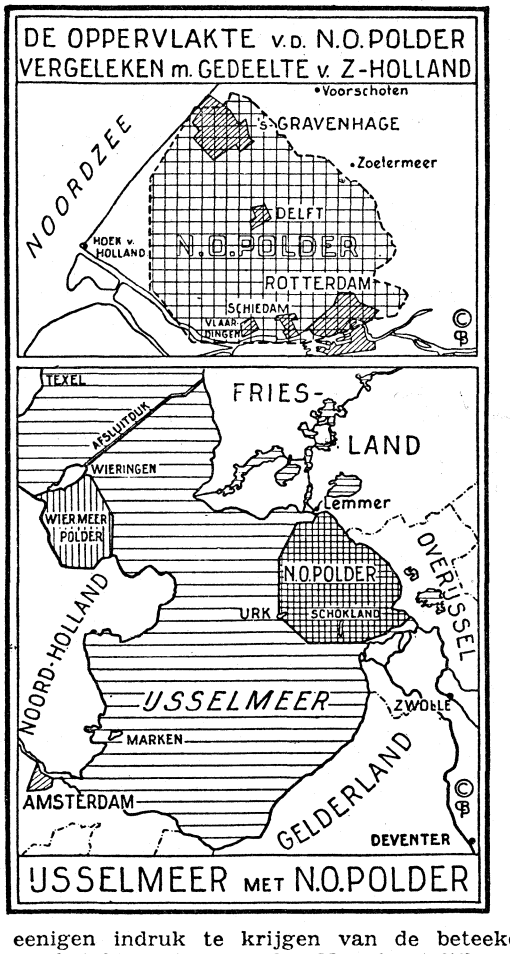

Om eenigen indruk te krijgen van de beteekenis, meer in het bijzonder van den Noordoostelijken polder, welke bij de aanstaande aanbesteding betrokken is, is het belangwekkend het oordeel te vernemen van den directeur van het Bodemkundig Instituut te Groningen, dr. D. J. Hissink, omtrent de gronden, welke hier verworven worden.

„De gronden van den toekomstigen Noordoostelijken polder maken een zeer gelijkmatigen indruk", aldus dr. Hissink. „Het is lang niet onmogelijk, dat zij tot de homogeenste gronden van Nederland zullen behooren; deze gelijkmatigheid is een groot voordeel voor de cultuur.

De groote middenmoot van dezen polder, bijna 60%, wordt gevormd door een vrij gelijkmatig gebied van rond 28.000 H.A. van niet al te zware kleigronden, rijk aan koolzure kalk en met voldoende humus, phosphorzuur en kali, om een langen tijd groote oogsten op te leveren. De rest van den polder bestaat uit rond 10.000 H.A. lichte zavelgronden en rond 8000 H.A. goed zandige gronden, alle eveneens rijk aan koolzure kalk."

Het bijgaande vergelijkingskaartje geeft een duidelijk beeld van de oppervlakte grond, welke gemoeid is met de droogmaking van dezen Noordoostelijken polder, waarvan de eigenlijke werkzaamheden — het aanleggen van de meerdijken in aansluiting op het eiland Urk en op het vorige bestek — na de eerstdaags plaats hebbende aanbesteding zullen kunnen aanvangen. (De Telegraaf) **(V. b. 2089 K.)**

B. CHINA. — Presteert de Chinees hetzelfde als de Japanner? —

De vraag wordt dikwijls gehoord „kan de Chinees wat de Japanner doet?" De Sin Wan Pao schrijft hierover het volgende: De Chinees is grondiger dan de Japanner en derhalve veel langzamer en conservatiever. Er is echter geen twijfel aan, dat China ontwaakt is en dat het een factor in den wereldhandel vormt. Langzamerhand zal ook de discipline der Chineesche troepen en de bewapening met menig Europeesch leger te vergelijken zijn. In ieder geval is Japan op dit oogenblik overtuigd van het feit, dat China geen speelbal meer is. (Sin Wan Pao)

C. EDUARD DOUWES DEKKER. —

Den 19 Februari 1937 was het vijftig jaar geleden, dat Eduard Douwes Dekker (Multatuli), een der grootste prosaschrijvers, die Nederland kent, te Nieder-Ingelheim stierf. (Red. K. H. A.)

24 FEBRUARI 1937

D. NEDERLAND. — Dr. ir. M. D. Dijt over het Plan-Deterding. —

Voor leden van de Haarlemsche Handelsschoolvereeniging heeft dr. ir. M. D. Dijt op 18 Februari '37 in het gebouw van den Protestantenbond een lezing gehouden over het plan-Deterding, waarin hij na een uitvoerige inleiding de ontwikkeling van den economischen toestand in Duitschland na den wereldoorlog schetste ten opzichte van de andere landen en de houding van Nederland hiertegenover, om tenslotte te wijzen op het gewicht van het plan-Deterding, dat niets anders wil dan in de wanverhouding ontspanning brengen en een stoot wil zijn in de goede richting aan de voor Europa en voor ons land zoo noodzakelijke samenleving. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Deterding 2636 B.)

E. DUITSCHLAND. — Heldengedenkdag. - Vrede is Duitschland's doel zegt Veldmaarschalk v. Blomberg.

22 Februari '37 werd in Duitschland de heldengedenkdag gevierd. In de Staatsopera hield de rijksminister van Oorlog, Von Blomberg, in tegenwoordigheid van Adolf Hitler, een rede, waarin hij de gevallenen in den wereldoorlog herdacht. Uit de graven van de gesneuvelden, aldus de minister, stijgt overal de kreet op: „Vergeet den haat, toont u ons offer waardig, verhindert met alle kracht een herhaling van deze verschrikking". (Angriff)
(Vor. ber. Von Blomberg 2278 C.)

F. FRANKRIJK. — Flandin en de regeering-Blum. —

In een redevoering, uitgesproken in het Théâtre des Ambassadeurs te Parijs is oud-minister-president Flandin, voorzitter van de groep der links-republikeinen, niet zuinig geweest in zijn lof voor Blum en Delbos, omdat zij weerstand hadden kunnen bieden aan de druk van bepaalde elementen van het Volksfront in zake de politiek jegens Spanje. Hij juichte verder de nauwe samenwerking tusschen Londen en Parijs toe, de kostbare vrucht van de bijstandsverdragen, welke hij in Maart van het vorige jaar had kunnen sluiten en welke opwogen tegen de herbezetting van het Rijnland. Hij betreurde het daarentegen, dat Frankrijk bij de afwikkeling van de Abessynische kwestie niet meer zin voor realiteit aan den dag

had gelegd en nog niet tot betere samenwerking met Italië was gekomen.
Over de algemeene politiek tot organisatie van den vrede sprekende, merkte Flandin op, dat de regeering van het Volksfront zich in haar handelingen los gemaakt had van een ideologie, welke Blum dikwijls zijn voorgangers verweten had niet te deelen. De militaire diensttijd van twee jaar, herbewapening op groote schaal, hernieuwing van het militaire bondgenootschap met Polen en de leening van twee milliard aan dat land, hernieuwing van de leening aan Tsjecho-Slowakije, het waren alle punten van een programma, dat Blum als leider van de oppositie steeds bestreden had met de theorie van vrede door ontwapening.
Aan het einde van zijn rede kwam Flandin tot de slotsom, dat de huidige regeering in haar buitenlandsche politiek en in haar maatregelen tot de nationale verdediging verdient, dat men vertrouwen in haar stelt. (Le Temps) **(V. b. Flandin 2243 C.)**

A. NEDERLAND. — Diplomatie. - Dr. A. Loudon gezant te Bern. —

De Regeeringspersdienst meldt:
Naar wij vernemen is binnenkort de benoeming te verwachten van dr. A. Loudon tot Hr. Ms. gezant te Bern.
De nieuwbenoemde gezant te Bern, dr. A. Loudon, is op 5 Juni 1892 in Den Haag geboren. Hij studeerde aan de Leidsche universiteit in de rechten en trad, na de diplomatieke examens te hebben afgelegd, in Juni 1920 in diplomatieken dienst. Als gezantschapsattaché was hij aan de legatie te Londen en later als gezantschapssecretaris aan het 2de klasse gezantschap te Buenos Aires verbonden.
Ook van de legatie te Washington maakte dr. Loudon deel uit. Bij K.B. van 17 Juni 1926 werd hij benoemd tot gezantschapssecretaris eerste klasse. Na een jaar verlof buiten bezwaar van 's lands schatkist te hebben genomen, werd hij bij de legatie te Madrid aangesteld. Zijn benoeming tot gezantschapsraad volgde in Mei 1932. In hetzelfde jaar benoemde de regeering dr. Loudon tot tijdelijk zaakgelastigde te Lissabon en met ingang van 20 November 1934 verleende zij hem den persoonlijken titel van buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister.
Dr. Loudon is officier in de Orde van Oranje-Nassau, ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw en drager van verschillende buitenlandsche ordeteekenen. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Diplomatie 2565 E.)

B. NEDERLAND. — Handelsmissie naar Zuid-Amerika. —

Onder leiding van jhr. van Karnebeek is op 18 Febr. 1937 een Nederlandsche delegatie met vele leidende figuren uit regeeringskringen en uit het economische leven naar Argentinië, Brazilië, Chili en Uruguay vertrokken om een oriënteerings- en studiereis in genoemde landen te maken.
De regeering, de Nederlandsche banken, industrie en handelswereld hebben samengewerkt om de suggestie van het Nederlandsch-Zuid-Amerikaansch Instituut (voorzitter dr. E. Heldring), een missie naar enkele Zuid-Amerikaansche landen te zenden, te verwezenlijken. Samen dragen zij de financieele lasten.
(De Telegraaf)

C. DUITSCHLAND. — Geen Joden in het leger. —

De Rijksminister voor Binnenlandsche Zaken heeft, in overeenstemming met den Rijksminister van Oorlog, een nieuwe verordening uitgevaardigd in zake dienstplicht, volgens welke Joden niet meer worden toegelaten tot den militairen dienst. Ieder dienstplichtige moet een verklaring afleggen, dat hem, na zorgvuldig onderzoek, geen omstandigheden bekend zijn, die de opvatting rechtvaardigen, dat hij Jood zou zijn. (Der Angriff) **(V. b. Joden 2664 F.)**

D. ENGELAND. — Duitsche Koloniën. —

In antwoord op de in het Britsche Lagerhuis gestelde vraag in duidelijke bewoordingen te verklaren, dat de Britsche regeering niet in overweging kan nemen het nationaal-socialistische Duitschland eenig gebied, dat onder Britsche contrôle staat, af te staan, zeide Lord Cranborne, dat naar hij onlangs reeds verklaard heeft, de regeering een dergelijk probleem niet onder oogen heeft gezien.
Het conservatieve Lagerhuislid Duncan Sandys heeft de volgende motie ingediend, welke door verscheidene zijner collega's wordt gesteund:
„Het Lagerhuis heeft met voldoening kennis genomen van de door de regeering gegeven verzekering, dat zij geen afstand van koloniaal of mandaatgebied onder oogen ziet."
De onderteekenaars der motie hopen tijdens het debat, dat zal worden gevoerd, van de regeering een krachtiger verklaring te verkrijgen dan die welke tot dusver met betrekking tot de positie der mandaatgebieden zijn afgelegd. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Duitschland, Koloniën 2587 B.)

E. NEDERLAND. — Luit.-Generaal Jhr. W. Roëll vraagt ontslag. —

Naar het Vaderland verneemt staat het thans vast, dat de commandant van het veldleger, luit.-generaal jhr. W. Roëll, als zoodanig eervol ontslag heeft gevraagd aan de Koningin.
Hij zal worden opgevolgd als commandant van het veldleger door generaal-majoor der infanterie J. J. G. baron van Voorst tot Voorst, commandant van de vierde divisie te Amersfoort. Deze zal dan als commandant van de vierde divisie worden opgevolgd door den kolonel van den generalen staf P. W. Best, commandant van de luchtvaartafdeeling. (Vaderland)
(Vor. ber. Luit.-Gen. Jhr. W. Roëll 2595 C.)

25 FEBRUARI 1937

F. ENGELAND. — Het Witboek. - Commentaren. —

De „Lokal-Anzeiger" ziet in de houding van Engeland een nieuw motief voor de Duitsche regeering om haar bewapeningspolitiek voort te zetten.
„Hitler heeft in zijn jongste rede gezegd, dat ieder land over zijn eigen bewapeningspolitiek moet beslissen. Dit geldt ook voor Engeland. Maar het feit, dat de Britsche minister verwijst naar het Witboek van Maart 1936 en naar de argumenten, welke zijn aangevoerd ten gunste van een bewapeningspolitiek en dat hij voorts bij deze gelegenheid Duitschland heeft genoemd, doet ons hopen, dat het Engelsche volk, gezien zijn tegenwoordige pogingen, meer begrip zal toonen, indien Duitschland, dat in geografisch opzicht in veel ongunstiger positie verkeert en dat aan de bedreigingen van het bolsiewisme is blootgesteld, zijnerzijds alles doet, wat in zijn vermogen is om zijn weermiddelen te herstellen, welke men het vijftien jaar lang heeft geweigerd."
De „Echo de Paris" schrijft dat de redevoeringen van Baldwin en Inskip een uitstekenden indruk hebben gemaakt en de overtuiging hebben gewekt dat het Engeland nu eindelijk ernst is.
De „Temps" en de „Figaro" wijzen er op, dat de herbewapening geenszins isolatie behoeft te beteekenen en zij verwachten van het besluit van Engeland een krachtigen steun tot waarborg van den vrede.
Het „Giornale d'Italia" schrijft, dat de Engelsche diplomatie bezig is haar prestige, dat leelijk gehavend was, te herwinnen. De Britsche leeuw heeft vijftien jaar lang niet meer gebruld, wat verschillende kleine wolfjes al te stoutmoedig had gemaakt.
De „Tribuna" erkent, dat de herbewapening van Engeland een algemeene dienst is aan de geheele menschheid bewezen en een bijzondere waarschuwing inhoudt aan Duitschland en Japan om in hun imperialistische politiek niet te ver te gaan.
De „Nitsji Nitsji" vindt, dat de Engelsche regeering eindelijk ingezien heeft, dat met een Volkenbonds- of vredespolitiek op het oogenblik geen goed garen te spinnen is. Voor Japan beteekent een sterk Engeland tevens vrede in het Oosten.
(Vorig bericht blz. 2679 C.)

G. SOVJET-RUSLAND. — Het leger is betrouwbaar. - Duitsche waarschuwing. —

De Duitsche minister van Oorlog acht het noodig het publiek te waarschuwen tegen onjuiste berichten die verspreid worden door de pers over Rusland.
Het politiek-militaire weekblad „Deutsche Wehr" publiceert in de aflevering van 20 Febr. '37 een sensationeel artikel, onder het opschrift „Brief uit Moskou", dat afkomstig schijnt te zijn van een hooge Duitsche militaire persoonlijkheid, die in Rusland verblijft. Het artikel behelst technische, militaire détails, bijv. gesprekken met kringen van den generalen staf over problemen van bewapening, recruteering en tactiek.
Naar aanleiding van berichten over spanningen tusschen Stalin en de roode generaals schrijft de correspondent:
„Wij zijn van meening, dat van militair standpunt gewaarschuwd moet worden tegen de verleiding te

gelooven aan de zwakheid van Rusland. De trouw van het roode leger is onbetwistbaar.
Alle groote legerchefs, met name Worosjilof, Jegorof, Boedjenni, Blücher, Poesjatsjefski en Kamenef zijn met Stalin verbonden. De chefs, die een hooge positie bekleeden, denken er geenszins aan deze te ruilen voor een volstrekt onzekere toekomst, die tot niets zou leiden." (Deutsche Wehr)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2563 C.)

A. GRIEKENLAND. — De handelsvloot. - Uitbreiding sinds 1931. —
Terwijl in de voornaamste landen de tonnage van de koopvaardijvloot sedert 1931 merkbaar is verminderd, zoo schrijft het maandblad „Ons Zeewezen", zijn de Grieksche reeders voortdurend aan de markt geweest om tweedehands-schepen te koopen.
De groei van de Grieksche koopvaardijvloot sedert 1927 blijkt uit de volgende cijfers (in ton):

1927 . . .	1.028.813	1935 . . .	1.711.165
1929 . . .	1.216.685	1936 . . .	1.800.850
1934 . . .	1.507.260		

Deze groei in 10 jaar, zijnde 772.000 ton, bedraagt ongeveer 77% van de vloot van 1927 en hoewel in de crisisjaren niet in dezelfde mate scheepsruimte is aangekocht als voorheen, heeft men nooit iets van een stilstand kunnen merken. (Ons Zeewezen)

B. NEDERLAND. — Verbindendverklaring van ondernemersovereenkomsten. - Minister Gelissen geeft een verklaring. —
De minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, prof. Gelissen, heeft naar aanleiding van de vraag van den heer Smeenk betreffende de afwijzing van een tweetal verzoeken van organisaties tot algemeen verbindendverklaring van de ondernemersovereenkomsten in de baksteenindustrie en in de bakkerijen te Amsterdam en te Rotterdam een uitvoerige uiteenzetting van zijn standpunt gegeven.
Baksteenindustrie. — De kern van de moeilijkheden in de baksteenindustrie moet worden gezocht in een blijvende onevenwichtigheid tusschen productiecapaciteit en afzetmogelijkheden. De gevolgen van deze blijvende overcapaciteit doen zich sedert jaren in ernstige mate gevoelen.
Indien men nu echter voor oogen houdt dat bij een blijvende overcapaciteit alleen een snelle uitschakeling en vernietiging van het overtollige gedeelte met behoud van het gerationaliseerde productie-apparaat, dat in overeenstemming met de behoeften dient te zijn, kan leiden tot een gezonden toestand, dan behoeft het geen nader betoog, dat een ondernemersovereenkomst, die zich bepaalt tot een evenredige productiebeperking over alle fabrieken, waarbij bovendien oneconomisch werkende bedrijven op één lijn worden gesteld met goed ingerichte ondernemingen, niet voldoet aan de minimum-eischen, welke ten aanzien van de saneerende werking in dit geval dienen te worden gesteld.
Op grond hiervan kon de minister niet tot algemeen verbindendverklaring van deze ondernemersovereenkomst overgaan.
In het op verzoek van den minister gewijzigde bindend besluit, dat de Ned. Baksteenbond heeft ingediend, werd aan het meerendeel der minder belangrijke voorwaarden, welke waren gesteld, voldaan. Op het belangrijkste punt, en wel ten aanzien van de voorwaarde, dat met vrij groote zekerheid moest kunnen worden verwacht, dat de belanghebbenden in de baksteenindustrie inderdaad een blijvend saneerende regeling zouden sluiten en ter algemeen verbindendverklaring voordragen, bevredigden de voorstellen van den Ned. Baksteenbond den minister echter niet.
Geheel afgezien van de meerderheid, welke zich voor het gewijzigde bindende besluit uitsprak en welke meerderheid niet meer dan 56 pct. der productiecapaciteit bedroeg, meende de minister, nu op het kardinale punt van de tot stand koming eener werkelijk saneerende overeenkomst geen voldoende zekerheid bestond, algemeen verbindendverklaring van de betreffende ondernemersovereenkomst niet te kunnen bevorderen, tenzij de Ned. Baksteenbond er alsnog in zou slagen andere voorstellen te ontwerpen, die aan het hier bedoelde bezwaar in voldoende mate zouden tegemoetkomen.
Het is den minister niet duidelijk, dat men dezen eisch, met een beroep op de omstandigheid, dat een vestigingswet voor de industrie thans nog ontbreekt, als onredelijk en onvervulbaar kan terugwijzen.
De minister merkt nog op, dat hij juist de aandacht heeft gevestigd op een vestigingswet als noodzakelijk complement op de wet op de ondernemersovereenkomsten.
Een ordening, waarin alle fouten, in het verleden gemaakt, afgewenteld worden op den consument, acht de minister in strijd met het algemeen belang, terwijl de wet juist als voorwaarde voor een algemeen verbindendverklaring stelt, dat het algemeen belang de verbindendverklaring vereischt. Intusschen is hij alsnog bereid een ondernemersovereenkomst, die met zijn vroeger gestelde eischen rekening houdt, goed te keuren.

Bakkerijbedrijf te Amsterdam en Rotterdam. — De kern van de moeilijkheden in het bakkerijbedrijf is hierin gelegen, dat nieuwe bakkerijen worden opgericht op plaatsen, waar deze vestiging economisch niet verantwoord is.
Het gevolg hiervan is ondermijning van den financieelen weerstand van den broodbakkersstand, achteruitgang der kwaliteiten, een te groot en derhalve onderbezet productie-apparaat.
De gedachtengang, welke de kern van deze ondernemersovereenkomst vormt, was deze, dat de ongelimiteerde vestiging, welke vooral te wijten is aan de omstandigheid, dat men door ongebreidelde prijsconcurrentie zich een zeker debiet tracht te veroveren, door het stellen van een minimumprijs, wordt tegengegaan.
De minister heeft ten aanzien van de saneerende werking van een minimum-prijsregeling een geheel andere verwachting dan de bedrijfsgenooten. Minimum-prijzen voor brood vormen naar de meening van den minister in plaats van een rem op, eerder een aantrekking voor nieuwe vestiging. Anderzijds zal ook naar zijn meening de minimum-prijsregeling remmend werken op het afsterven van minder efficiente bedrijven en het wegvallen van de overtollige productiecapaciteit.
Waar het antwoord op de vraag naar de saneerende werking, het essentieele punt van deze ondernemersovereenkomst, ontkennend moest luiden, bestond voor den minister niet de mogelijkheid om de algemeen verbindendverklaring in overweging te nemen.
Houdt men daarnaast nog in het oog, dat een behoorlijke contrôle op de prijzen, vooral voor een product als brood, in de practijk op zeer groote moeilijkheden stuit, terwijl de mogelijkheid van concurrentie via service, kwaliteit en het verhandelen van bij-artikelen een dergelijke prijsregeling illusoir kan maken, dan zal het naar de meening van den minister geen nader betoog behoeven, dat hij den door de bedrijfsgenooten voorgestelden weg niet kon inslaan.
De belangen van dat deel der bevolking, dat thans het goedkoopste brood betrekt, met andere woorden die van de minst draagkrachtigen, zouden zich tegen een proefneming ernstig verzetten.
De minister is van oordeel, dat het bakkerijbedrijf langs den directen weg van beperking der vestigingsvrijheid tegen een euvel, dat voor een groot deel verantwoordelijk is voor de huidige misstanden, dient te worden beschermd. Dit directe middel zou kunnen worden gevonden door een eventueele toepassing van het thans bij de Eerste Kamer aanhangige ontwerp Middenstandsvestigingswet, wanneer dit kracht van wet zou verkrijgen. (De Maasbode)
(Vor. ber. Ondernemersovereenkomsten 2506 D.; Baksteenindustrie 2636 H.; Min. Gelissen 2645 A.)

C. MEXICO. — De R.K. Kerk. —
Men verzekert, dat de president der republiek, Cardenas, persoonlijk de kwestie van den R.K. eeredienst zal regelen. De R.-Katholieken, aldus verluidt, zouden strikt de rechten krijgen, die in de wet op de eerediensten van den staat Vera Cruz zijn vervat, maar welke zij niet hebben willen aanvaarden, toen de wet in 1927 werd afgekondigd. Zij zouden de heropening verkrijgen van de kerken, die overgedragen zullen worden aan commissies van verantwoordelijke leeken, benevens veertien priesters, d.w.z. een priester voor honderdduizend inwoners. De regeering zou clandestienen eeredienst door de vingers zien, op voorwaarde, dat deze zich niet te zeer uitbreidt. Men meent, dat deze oplossing geen moeilijkheden zal brengen.
(Agence Belga) **(V. b. Godsdienststrijd 2500 C.)**

26 FEBRUARI 1937

D. NEDERLAND. — Padvinders. - Overeenstemming.
De gezamenlijke besturen van de Nederlandsche Padvinders Vereeniging en de Padvindersvereeniging Nederland (N. P. V. en P. V. N.) welke laatste zich, sedert een drietal jaren, ten gevolge van een verschil van opvatting inzake de padvinders-belofte, heeft afgescheiden, deelen mede, dat tusschen de besturen der vereenigingen een overeenkomst is gesloten, waardoor een aaneensluiting voor een proeftijd van drie jaren is bereikt.
Bij deze overeenkomst wordt voorop gezet, dat de N. P. V. zich, wat de belofte betreft, geheel stelt op het standpunt, dat is vastgelegd in haar statuten.
De P. V. N. erkent staatsraad J. J. Rambonnet als hoofdverkenner.
Bij de besprekingen is voor beide partijen als het gewenschte einddoel gesteld, weder te komen tot één nationale padvindersvereeniging onder één leiding.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Padvinders 2637 F.; Geschil 1588 A.)**

E. LUCHTVAART. — K.L.M.-luchtwegen naar acht landen. —
Voor het eerst in de geschiedenis der K.L.M. zal Amsterdam op 1 Maart reeds met Milaan en Weenen

verbonden zijn, terwijl ook Stockholm een onmiddellijke aansluiting krijgt met het luchtnet van de K.L.M.
Drie namen zijn hieraan verbonden, welke reeds burgerrecht hebben verkregen; de Rome Air Rapide, waaraan de Italianen den weidschen naam van Freccia Azurra (blauwe pijl) hebben verleend, de Blauwe Donau Express en de Scandinavian Air Express.

De Blauwe Donau Express leidt over Praag, waar een nieuw vliegveld is gekomen, naar Weenen.
In den zomer zal deze lijn weer worden doorgetrokken tot Boedapest, waarheen tweemaal per dag van Amsterdam uit zal worden gevlogen.
Wat de Alpenlijn betreft, het vorige jaar werd deze dienst met 100% regelmatigheid uitgevoerd — het aantal passagiers bedroeg 8000 — een afdoende bewijs van de levensvatbaarheid dezer luchtverbinding. De Nederlanders werken hier samen met de Duitschers (D.H.L.) terwijl waarschijnlijk met de Italianen (Avio Linee) het triumviraat tot stand zal komen voor de verbinding van Italië met Noord-Europa. De Italianen zullen naar alle waarschijnlijkheid met 1 Maart de doorverbinding van Milaan naar Rome voor hun rekening nemen.
Een der ochtenddiensten van Kopenhagen naar ons land (via Hamburg) wordt met ingang van Maart verlegd en wel van 8.55 uur vertrek Kopenhagen op 13.30 uur, zoodat onze hoofdstad een uitnemende verbinding met Stockholm heeft verkregen. Uit Stockholm vertrekt men te 10 uur, aankomst Amsterdam 16.20 uur.
Met dat al is het luchtnet der K.L.M. in Maart aanzienlijk uitgebreid. Amsterdam en Rotterdam staan dan in onmiddellijke verbinding, langs rijksluchtwegen, met de hoofdsteden van acht landen in de oude wereld. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. K. L. M. 2526 C.)

A. **FRANKRIJK. — De schoolstrijd in Elzas-Lotharingen. —**
Het schoolconflict in Elzas-Lotharingen is ter sprake gebracht tijdens een onderhoud, dat de afgevaardigde van het Moezel-departement, Schuman, op 19 Februari had met premier Blum. Deze laatste schijnt verzekerd te hebben, dat hij de tweetalige en confessioneele school niet wenschte aan te tasten; hij overweegt zelfs de mogelijkheid het decreet van 10 October 1936 te verzachten.
De katholieken in den Elzas bereiden een enorm adres voor, dat van de handteekening van alle Katholieken, die bij de schoolkwestie betrokken zijn, zal voorzien zijn. (De Tijd)

B. **NEDERLAND. — Nieuwe thesaurier-generaal benoemd. —**
Bij Kon. besluit van 10 Februari is benoemd tot thesaurier-generaal de heer B. J. de Leeuw, oud-directeur van financiën in Nederl.-Indië, thans waarnemend thesaurier-generaal.

De nieuwe thesaurier-generaal bij het departement van financiën, de heer B. J. de Leeuw, werd 19 October 1887 te Dinxperlo geboren.
In 1921 werd hij voor den tijd van 3 jaar naar Indië uitgezonden als inspecteur van financiën 2de klasse.
Na zijn terugkeer in 1925 hier te lande werd de heer de Leeuw in 1927 benoemd tot inspecteur van de registratie en domeinen, waarna hij in 1930 weer naar Indië vertrok, thans als thesaurier-generaal bij het departement van financiën te Weltevreden.
Met ingang van 16 Maart volgde zijn benoeming tot directeur van financiën bij dit departement, welke functie hij tot 1934 bleef bekleeden, toen hem op zijn verzoek een eervol ontslag werd verleend onder dankbetuiging voor de goede diensten door hem in moeilijke omstandigheden aan den lande bewezen.
De heer de Leeuw is in Indië voorzitter geweest van den raad van departementshoofden en lid van de commissie van bijstand voor de staatsspoor- en tramwegen.
Hij is ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw en officier in de orde van Oranje-Nassau. (Vaderland)

(Vor. ber. Thesaurier-Generaal 2054 A.)

C. **POLEN. — Verhouding tot Litauen. —**
Het Poolsche blad, de „Kuryer Poranny", keert zich in een artikel getiteld „Litauen vernietigt de solidariteit van de Oostzee-staten" tegen de anti-Poolsche houding van dit land.
Het blad constateert, dat Litauen een te ver gaande vriendschap met Sovjet-Rusland onderhoudt, in plaats van zich evenals de andere Oostzeestaten te beperken tot betrekkingen van loutere nabuurschap. Het is een bekend feit, aldus het blad, hoe sterk op het oogenblik de invloed van de Sovjets op Kowno is. En Litauen heeft dezen invloed gaarne aanvaard. De Baltische Staten en ook Polen hebben altijd begrepen, dat hun eigenbelang vereischt, dat zij zich bij geen enkel blok aansluiten, doch een onafhankelijke politiek voeren, ten einde het evenwicht te kunnen handhaven.
De gemeenschappelijke houding van de Oostzeestaten zou veel meer resultaten afwerpen, als Litauen deze niet vernietigde door zijn anti-Poolsche politiek. Terwijl Letland en Estland de situatie van de Oostzeestaten juist wenschen te consolideeren, is de politiek van Litauen er op gericht, deze te vernietigen. Vroeg of laat zal er toch een opheldering moeten komen, aldus besluit dit artikel. (Kuryer Poranny)

(Vor. ber. Polen-Litauen 2599 D.)

27 FEBRUARI 1937

D. **NEDERLAND. — Minister Colijn over het Defensie-beleid. —**
Aan de memorie van antwoord op het voorloopig verslag der Eerste Kamer nopens het wetsontwerp tot vaststelling van hoofdstuk 8 (departement van Defensie) der Rijksbegrooting voor 1937 ontleenen wij het volgende:
De maatregelen, welke zullen kunnen leiden tot een verdere versterking der weermacht, worden op zoodanige wijze voorbereid, dat een volgend Kabinet in staat zal zijn dienaangaande op zeer korten termijn een beslissing te nemen en de ter uitvoering van die beslissing vereischte wetsontwerpen zeer spoedig zal kunnen indienen.
Voor zooveel de marine betreft heeft de regeering er de voorkeur aan gegeven om de beschikbare financiën in de eerste plaats te besteden aan versterking van de maritieme weerkracht voor Indië. Aan dezen gedachtengang is onvermijdelijk verbonden een beperking van de maritieme verdediging in Nederland tot mijnversperringen, die tegen opruiming beschermd zullen worden door gepantserde bewakingsvaartuigen.
Een voldoend sterke weermacht is onmisbaar voor het behoud van onze onafhankelijkheid. Zelfs bij een goed functionneeren van den Volkenbond, waaraan de regeering groote waarde hecht, kan een dergelijke weermacht niet worden gemist. Ook bij een collectief optreden zal de te verwachten hulp niet onmiddellijk beschikbaar kunnen zijn en zal de weermacht de schending van ons grondgebied moeten kunnen tegengaan.
In het huidige stadium, waarin de Volkenbond verkeert, is, naar de meening van den minister, het tijdstip voor het organiseeren van de collectieve verdediging nog niet aangebroken.
Niet de N.S.B., aldus de minister, doch de ontwikkeling van den internationalen politieken toestand, gepaard gaande met het opvoeren van de bewapening in de ons omringende landen, is oorzaak geweest, dat de regeering het noodzakelijk heeft geoordeeld op het gebied van 's lands defensie bijzondere maatregelen te treffen en de uitvoering van verder strekkende maatregelen ter verbetering en versterking van de weermacht voor te bereiden.
Overigens zou de regeering zich niet gaarne willen verlaten op de in de N.S.B. heerschende tucht, gehoorzaamheid, leiderschap en trouw; zij is van oordeel, dat gedurende de militaire opleiding deze eigenschappen bij de weermacht op een anderen, meer hechteren grondslag worden gekweekt, waarop de regeering beter kan bouwen.
De geest in het leger. — Dat de geest der N.S.B. in het leger algemeen instemming zou hebben gevonden, ontkent de minister ten stelligste.
Met betgeen daaromtrent door een aantal leden werd opgemerkt, acht de regeering deze bewering in strijd met de werkelijkheid en daarenboven zoo kennelijk onjuist, dat zij voor het instellen van onderzoek ter zake geen aanleiding kan vinden.
Wat het tempo betreft bij de uitbreiding van de vloot voor Indië, dat verscheidene leden versneld zouden willen zien, merkt de regeering op, dat bij de bepaling van dit tempo de financieele omstandigheden toch niet uit het oog mogen worden verloren.
Het maakt inderdaad een punt van overweging uit tot den bouw van kazematten met gietstalen koepels over te gaan, in den geest, zooals deze ook reeds in het buitenland in daartoe geëigende terreinen toepassing vinden.
Ten behoeve van het houden van een beproeving is de bouw van een dergelijke kazemat reeds in voorbereiding, teneinde zoo spoedig mogelijk tot eventueele invoering te kunnen overgaan.
Aangezien de bouw van de kazematten aan de Oost- en Zuidelijke grens grootendeels gereed is, komen dergelijke stalen kazematten niet in aanmerking voor de verdediging langs IJsel en Maas.
Gasmaskers. — In overleg met den minister is door den minister van Sociale Zaken een regeling ontworpen, gebaseerd op de Warenwet, waarbij het noodige toezicht op het in den handel brengen van gasmaskers en andere middelen van bescherming tegen strijdgassen wordt uitgeoefend.
De invoering van deze regeling kan thans zeer spoedig worden verwacht.
In afwachting van deze regeling zijn echter aan verschillende leveranciers, op hun verzoek, door den minister certificaten afgegeven, indien bij ingesteld onderzoek bleek, dat het door hen in den handel gebrachte type gasmasker, aan redelijke eischen voldeed, waardoor dus reeds bepaalde waarborgen tegen den verkoop van ondeugdelijke gasmaskers in het leven worden geroepen.
Het onderzoek betreffende de contract-arbeiders is ingesteld.

Het heeft geleid tot de conclusie, dat het noodzakelijk zal zijn een kern vast te stellen, welke in vast dienstverband zal behooren te zijn.
Het ligt in het voornemen zoodanige maatregelen te treffen, dat vaste aanstellingen, voor zooveel noodig, omstreeks 1 Juli 1937 zullen zijn uitgereikt.
Het standpunt van de regeering ten aanzien van de oud-gepensionneerden, de gepasporteerde marinemannen en de oud-marinewerklieden mag bekend worden verondersteld.
Van den minister zijn thans geen nieuwe voorzieningen te verwachten. (Telex - A. N. P.)

(Vor. ber. Dr. H. Colijn 2642 A.; Defensie 2573 H.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2633 E.)

A. NEDERLAND. — Jaarlijksche uitgaven voor diverse sociale doeleinden. —

Wat er voor diverse sociale doeleinden jaarlijks wordt uitgegeven somt het blad „Nederland Waakzaam" op: Voor werkloozenzorg wordt in totaal uitgegeven 141 millioen. Daarnaast wordt — dit zijn cijfers van 1934 — voor armenzorg door particuliere, kerkelijke en overheidsinstellingen 115 millioen besteed, waarvan 79% door de overheid. In de 141 millioen voor de werkloozenzorg zit een bedrag van 12 millioen voor subsidies aan de werkloosheidsverzekeringskassen der georganiseerde arbeiders. Daarnaast keeren deze kassen zelf nog eens 8 millioen uit.
Krachtens de Ongevallenwet wordt jaarlijks 20, krachtens de Invaliditeitswet 27, krachtens de Ziektewet 20 millioen uitgekeerd. Daarbij voegt zich dan nog een bedrag van 625 millioen, dat sedert 1919 ingevolge de Ouderdomswet is uitbetaald aan rente en uitkeeringen bij overlijden. Er loopen krachtens deze laatste wet momenteel 193.000 renten.
Krachtens de Invaliditeitswet ontvangen thans een rente 28.000 weduwen, 13.000 weezen, 110.000 ouden van dagen en 47.000 invaliden.

(Nederland Waakzaam)

B. FRANKRIJK. — Premier Blum kondigt een pauze aan. - Critiek van Thorez. —

Minister-president Blum heeft op 21 Febr. '37 in gezelschap van den secretaris-generaal der C.G.T., Jouhaux, zich naar het monument voor de in den oorlog gevallenen begeven, waar zij bloemen neerlegden. Tijdens een noenmaal, aangeboden door het gemeentebestuur, heeft Blum uiteengezet, waarom thans een pauze zal treden in de door de regeering uit te voeren hervormingen.
„Wij zijn — aldus Blum — vast besloten de moeilijkheden te overwinnen. Wij zullen niet terugtrekken en geen stukje van het verworven terrein prijsgeven. Doch om te zware lasten voor het land te vermijden is een adempauze noodig voor wij beginnen aan een nieuwe étappe, die, als de vorige, de instemming heeft van het Volksfront.
Er is geen sprake van een verslappen, hoe weinig ook, van den band, die ons bindt met de volksmassa's noch op nationaal, noch op internationaal gebied."
Blum hield dienzelfden avond te Nantes een rede, waarin hij o.m. bestreed, dat de regeering aan den leiband der arbeidersorganisaties loopt. De tegenstanders der regeering wees hij op de ernstige gevolgen, die een falen der volksfrontregeering zou hebben.
De secretaris-generaal van de C.G.T., Léon Jouhaux, zeide: Het is thans onmogelijk de regeering, die door de volksmassa wordt gesteund, af te breken. Wij beleven een moeilijke overgangsperiode. Indien de opleving niet zoo is, zooals ze zou moeten zijn, dan is dat omdat zij botste op de vijandigheid van bevoorrechten, op den muur van geld, dien wij onverwijld moeten neerhalen.
De te nemen maatregelen zijn: contrôle op en nationalisatie van het crediet en de groote industrie.
Wij willen de regeering van het volksfront onzen wil niet opleggen, maar wat begonnen is, moet worden geactiveerd.
In een te Billy Montigny gehouden rede zei de secretaris-generaal der communistische partij, Thorez: „Er bestaat nog groote ongerustheid. De prijsstijgingen nemen onrustbarende afmetingen aan. Het aantal werkloozen is weinig verminderd en zij zijn ongelukkiger dan in vorige jaren." Spr. verklaarde voorts, dat het compromis, dat thans ten aanzien van de Spaansche kwestie is gesloten, de communistische partij niet bevredigt." (Le Peuple)

(Vor. ber. Blum 2647 A.; Thorez 2568 B.)

C. NEDERLAND. — Amerikaansche belastingen op buitenlandsch kapitaal. - De Ver. v. d. Effectenhandel protesteert in Amerika tegen event. nieuwe heffingen.

De Vereeniging voor den Effectenhandel bericht, dat zij het volgende telegram aan den President van de Ver. Staten van Noord-Amerika heeft gezonden:
Ondergeteekende, het bestuur van de Amsterdamsche beurs, brengt met gevoelens van hoogachting onder uw vriendelijke aandacht, dat de alarmeerende persberichten betreffende hangende maatregelen voor een extra belasting op Amerikaansche beleggingen in het bezit van buitenlandsche houders, in Nederlandsche beleggerskringen ernstige bezorgdheid hebben gewekt.
Het bestuur neemt de vrijheid, u te herinneren aan het feit, dat gedurende ongeveer 150 jaar de Nederlanders een aanzienlijk deel van hun spaargelden in Amerika hebben belegd en altijd in de Ver. Staten beschouwd zijn geworden als gaarne geziene obligatie- en aandeelenhouders.
Daarom zouden zij het zeer betreuren en het als een onrechtvaardigheid beschouwen, indien als gevolg van de bestaande opvattingen in de Ver. Staten, van wat slechts als een tijdelijke en zuiver technische situatie kan worden beschouwd, nieuwe speciale belastingen zouden worden geheven op beleggingen van buitenlanders en het Nederlandsche publiek derhalve gestraft zou worden voor zijn traditioneele vertrouwen in de Amerikaansche samenleving.

(Ver. v. d. Effectenhandel)

D. NEDERLAND. — De Nationale Vlag. —

De Staatscourant van 24 Febr. '37 bevat het volgende Kon. Besluit:
Wij Wilhelmina, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.
op de voordracht van onzen minister van Staat, minister van Koloniën, voorzitter van den Raad van Ministers van 5 Februari 1937
hebben goedgevonden en verstaan:
te bepalen:
de kleuren van de vlag van het Koninkrijk der Nederlanden zijn rood, wit en blauw.
Onze ministers, hoofden van de departementen van algemeen bestuur, zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in de Staatscourant zal worden geplaatst.
Zell am See, den 10 Februari 1937. WILHELMINA.

(Vor. ber. Prinsengeus 261 C.)

28 FEBRUARI 1937

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verhooging van het crediet voor werkverruiming tot 100 millioen gulden. —

Ingediend is een wetsontwerp tot verhooging van het zevende hoofdstuk B der rijksbegrooting voor het dienstjaar 1937. (Verhooging crediet voor werkverruiming.)
Bij de Wet van 2 Juli 1934 werd voor werkverruiming een crediet toegestaan van *f* 60 millioen, welk bedrag bij de Wet van 1 Augustus 1936 werd verhoogd met *f* 6.300.000 en dus werd gebracht op *f* 66.300 000. Op 1 Januari 1937 was dit crediet ten volle geblokkeerd.
Omdat nog verscheidene plannen in onderzoek zijn, die wellicht voor financiering ten laste van het Werkfonds in aanmerking zullen komen en de regeering voortzetting van de werkzaamheid van het Werkfonds wenschelijk acht, wordt voorgesteld het toegestane crediet andermaal te verhoogen en wel met een som van *f* 33.700.000, als gevolg waarvan voor het Werkfonds dus in totaal een som van 100 millioen gulden beschikbaar komt.
Aan het aangevraagde bedrag ligt geen bepaald plan van besteding ten grondslag. Het is dus niet mogelijk reeds bij voorbaat aan te geven voor hoe langen tijd dat nieuwe crediet zal kunnen strekken.
Van belang is intusschen, dat op het Werkfonds nog slechts bij uitzondering beroep zal behoeven te worden gedaan voor de financiering van den wegenbouw, nu voor dit doel ten laste van den kapitaaldienst van de begrooting van het Verkeersfonds voor 1937 een extra post van *f* 10 millioen is uitgetrokken. Het thans aangevraagde crediet zal dus in hoofdzaak kunnen worden bestemd tot bestrijding van de kosten van andere rijkswerken en van werken van andere publiekrechtelijke lichamen. (Telex - A. N. P.)

(Vor. ber. Werkverschaffing 2306 D.; Werkloosheid 2632 A.; Tw. Kamer 2678 A.)

A. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Een gedeeltelijk accoord met de Duitsche minderheid bereikt. —**
De onderhandelingen, die minister-president Hodza en de Tsjechische coalitiepartijen sinds eenige weken met de drie in de regeering vertegenwoordigde Duitsche partijen over een verbetering van de positie van de Duitsche minderheid en daarmee van de betrekking tusschen Tsjechen en Duitschers hebben gevoerd, zijn geëindigd. Zij hebben tot een positief resultaat geleid.

Ten aanzien van vijf van de zeven punten, waarop volgens het door de Duitsche regeeringspartijen aangeboden memorandum aan de regeering het accoord moest berusten, is een schikking bereikt. Twee punten, ten opzichte waarvan de regeering zich niet bevoegd verklaarde, zijn ter beslissing overgedragen aan het presidium van het parlement. Deze twee punten hebben betrekking op de kwestie der taal, welke in het parlement zal worden gesproken en op de instelling van een permanente parlementaire commissie voor minderheidskwesties.
De andere vijf punten, welke door de regeering als grondslag van vergelijk zijn aanvaard, en waarin zij heeft toegestemd omvatten het volgende:
1. Bij de uitvoering van publieke werken zal in het vervolg meer dan tot dusver rekening worden gehouden met de bijzondere behoeften van het Duitsche industriegebied in Noord-Bohemen dat door de crisis bijzonder is geteisterd.
2. De Duitschers krijgen naar evenredigheid van hun numerieke sterkte recht op vertegenwoordiging in het ambtenarencorps.
3. De instellingen voor sociale voorzorg ten behoeve van de Duitschers zullen aanzienlijk hooger worden gesubsidieerd.
4. De wetenschappelijke en cultureele instellingen van de Duitschers zullen krachtiger worden ondersteund. De bedragen, die op deze wijze den Duitschen instellingen voor sociale voorzorg, wetenschap en cultuur worden toegekend vormen ongeveer 20% van het in totaal voor dit doel uitgetrokken bedrag.
5. Er zal een verordening worden uitgevaardigd krachtens welke de officieele politieke en financieele bureaux (dus niet de rechtbanken) in het officieele verkeer met Duitsche steden van minstens 3000 zielen in twee talen zullen moeten correspondeeren. Bij den oorspronkelijken Tsjechischen tekst moet een Duitsche vertaling worden gevoegd. (Prager Presse)

(Vor. ber. Sudeten-Duitschers 2661 A.)

B. **KLEINE ENTENTE. — De Economische Raad. - Communiqué. —**
Van 15 tot 21 Febr. '37 heeft de economische raad van de Kleine Entente zijn negende zitting gehouden te Dobrovnik.
Na de zitting is een communiqué gepubliceerd, waarin o a. wordt gezegd, dat de commissie voor handelsbetrekkingen economische plannen voor 1937 heeft opgesteld.
Op 1 Jan. '37 zijn conventies inzake het afschaffen van pasvisa tusschen Roemenië en Tsjecho-Slowakije en Joego-Slavië en Roemenië in werking getreden.
Verder is het Donau-probleem besproken en een overeenkomst is bereikt inzake het vervoer van granen en petroleum op den Donau.
Ook is een overeenkomst tot stand gekomen, waarbij het goederenvervoer per spoor en per vaartuig wordt geregeld.
Inzake de posterijen van de drie landen is een overeenkomst gesloten, welke 1 Maart '37 in werking treedt.
Ten aanzien van de industrieele en economische samenwerking wordt in het communiqué medegedeeld, dat een economisch centrum te Praag is gesticht, waarvan de drie landen belangrijke practische resultaten verwachten.
Tenslotte wordt in het communiqué medegedeeld, dat de drie landen nauw zullen samenwerken ter gelegenheid van de internationale tentoonstelling te Parijs.
(Politika, Beograd) **(V. b. Kleine Entente 2666 A.)**

C. **OOSTENRIJK. — Het bezoek van den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Neurath, aan Weenen. —**
Het officieele bezoek van den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Neurath, aan Weenen, dat als tegenbezoek van den Oostenrijkschen staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, dr. C. Guido Schmidt, aan Berlijn moet beschouwd worden, is op 23 Febr. 1937 geëindigd. Het officieele communiqué meldt:
Het tweedaagsche verblijf te Weenen van den rijksminister heeft den hierbij betrokken staatslieden, bondskanselier dr. K. v. Schuschnigg, staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, dr. C. Guido Schmidt en rijksminister Freiherr v. Neurath de gelegenheid geboden tot diepgaande besprekingen, welke zich hebben ontwikkeld in een volkomen vriendschappelijke atmosfeer.
Het Algemeen Handelsblad schrijft nog het volgende:
Het Duitsche volk heeft over het bezoek in hoofdzaak slechts algemeenheden te lezen gekregen, aangevuld met geestdriftige beschrijvingen van de ontvangst der gasten door de bevolking van Weenen, verslagen der recepties en der redevoeringen, berichten over de verleende onderscheidingen en ten slotte het officieele communiqué. Des te onaangenamer was zeker de verrassing, welke op 24 Febr. '37 de ochtendbladen brachten, en welke blijkbaar door een officieus Duitsch commentaar gesteund werd. Op 24 Febr. vernam Duitschland n.l., dat het bezoek in Weenen ook hoogst onvriendelijke uitingen van Oostenrijksche zijde met zich heeft gebracht, dat een deel der Weensche pers openlijk heeft geschreven, dat zekere geestdrift (der nationaal-socialisten) in de straten van Weenen met Duitsch geld is betaald en politiek was voorbereid door de Oostenrijksche en de Duitsche nationaal-socialisten.
De Duitsche bladen behoefden nu ook niet meer te verzwijgen, dat de politie tegen deze pro-Duitsche partij-demonstraties nogal hardhandig is opgetreden en dat een en ander een schaduw op de officieele hartelijkheid heeft geworpen.
(Alg. Handelsblad - Telex, A. N. P.)
(Vor. ber. Von Neurath 1491 L.)

1 MAART 1937

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Defensie-begrooting aangenomen. - Minister Colijn's rede. —**
Het defensiedebat in de Eerste Kamer is op 26 Febr. 1937 geëindigd met de goedkeuring van de begrooting (25—9 stemmen, tegen soc.-dem. en prof. v. Emden v.-d.).
Minister Colijn deelde in zijn verdediging der begrooting o.m. mede wat Nederland reeds deed voor zijn defensie:

1. Groote toegangswegen naar ons land permanent bewaakt.
2. 42 van de 44 kazematten gereed.
3. 25.000 man direct ter beschikking.
4. Tweede eskadron pantserwagens nog dit jaar gereed.
5. Honderd vliegtuigen geleverd of in bestelling.
6. Acht duikbooten en vele andere schepen voor de Marine op stapel.
7. Een vlootschema opgesteld en in uitvoering.
8. Nieuw geschut aangekocht, o.a. eenige honderden zware mitrailleurs.
9. Gasmaskers aangeschaft voor het geheele gemobiliseerde leger. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Defensie-Begrooting 2586 D.; Dr. H. Colijn 2685 D.; Eerste Kamer 2650 D.)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Vergunningsstelsel voor oprichting van nieuwe en uitbreiding van bestaande bedrijven. —**
De regeering heeft een wetsontwerp bij de Tweede Kamer ingediend, dat de mogelijkheid opent de vestiging van bedrijven, waarin eenige tak van industrie wordt uitgeoefend, alsmede de uitbreiding van de capaciteit van zulke bedrijven, te beperken.
Bij de voorgestelde regeling wordt aan de Kroon de bevoegdheid verleend, om na ontvangst van een daartoe strekkend verzoek, bij algemeenen maatregel van bestuur bepaalde takken van nijverheid of onderdeelen daarvan aan te wijzen, waarin voor vestiging of uitbreiding een vergunning van de overheid voorgeschreven wordt.
In het ontwerp is een bepaling opgenomen, welke met „vestigen" gelijkstelt het opnieuw in werking brengen van een te voren stilgelegd bedrijf.

Het ontwerp heeft niet betrekking op land- en tuinbouw, veeteelt, visscherij, mijnbouw, handel, bank- en assurantiewezen, scheepvaart en verkeerswezen te land. (Telex-A. N. P.)

(V. b. Vestigingswet 2594 E.; Tw. Kamer 2686 E.)

A. MEXICO. — Petroleum. —

Dezer dagen werd de wereld in opschudding gebracht door berichten uit New York, als zou Mexico een nieuwe petroleumwet in voorbereiding hebben met het doel de geheele Mexicaansche oliewinning en olie-industrie te nationaliseeren. Zulks met geleidelijke uitsluiting van buitenlandsche maatschappijen.
Om hiertoe te geraken zal allereerst de eigen Mexicaansche petroleumindustrie, bekend als de Petromex, door den staat worden overgenomen.
In nadere berichten wordt dit nieuws ten deele ontzenuwd door mededeelingen van de Mexicaansche regeering, dat het niet gaat om buitenlandsche belangen te fnuiken, doch om de eigen industrie te organiseeren op dezelfde wijze als ook andere „olielanden" zulks doen. En waar de Petromex hiertoe niet voldoende medewerkt, is bovenbedoeld besluit genomen.
Een intense ontwikkeling van de nationale bronnen acht de Mexicaansche regeering volkomen juist en geoorloofd en in het groote belang van de nationale welvaartsbronnen.
Door de Mexican Eagle Oil Co. heeft de Koninklijke Shell groote belangen bij de oliewinning en -industrie in Mexico.

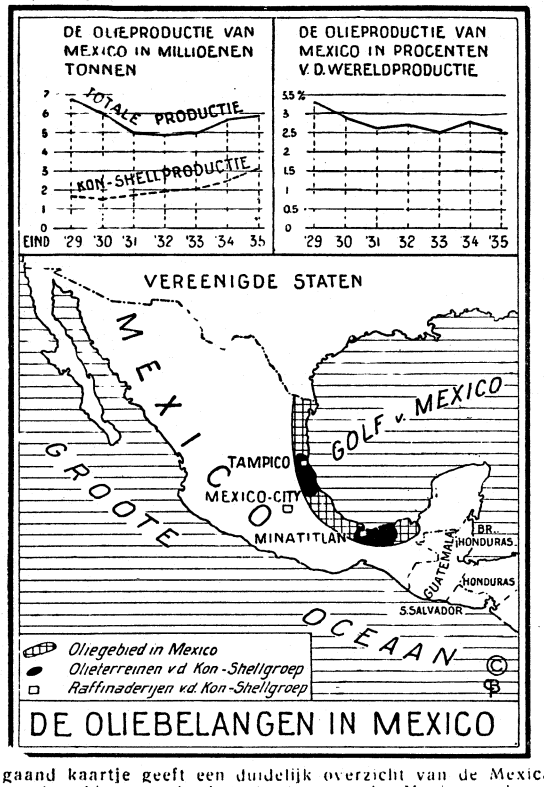

Bijgaand kaartje geeft een duidelijk overzicht van de Mexicaansche olievelden en de beteekenis van de Mexicaansche olieproductie in de totale wereldproductie, alsmede de hierbij betrokken Nederlandsche belangen. (Alg. Handelsblad)

B. ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Ras Desta gefusilleerd. —

Ras Desta is in een gevecht bij het merendistrict gevangen genomen en gefusileerd. (Stefani)

Aangezien men er van overtuigd was, meldt A. N. P., dat Ras Desta den aanslag op maarschalk Graziani had georganiseerd, was bevel gegeven hem dood of levend naar Addis Abeba te brengen. (Telex-A. N. P.)

(Ras Desta was in den oorlog de voornaamste tegenstander van Graziani aan het Zuidelijk front bij Dolo. Begin 1936 werd Desta verslagen, hetgeen een beslissende keer in den oorlog bracht.)

(V. b. Abessynië 2680 F.; Aansl. op Graziani 2679 B.)

C. JAPAN. — Non-Agressie pact met Nederland. - Pachtgebied op Nieuw-Guinea. —

In de begrootingscommissie van het Japansche Lagerhuis heeft Hyogoro Sakoerai den premier en minister van Buitenlandsche Zaken, Hajasji, geïnterpelleerd in verband met de dingen, die hij had waargenomen op een reis door Ned.-Indië en met name door Ned. Nieuw-Guinea. Sakoerai zeide, dat de daar wonende Nederlanders er onredelijke beduchtheden op na houden met betrekking tot een vermeende Japansche dreiging. Sakoerai wees des premier op de noodzakelijkheid, deze beduchtheid der Nederlanders te doen verdwijnen, door hun de verzekering te geven, dat Japan geen territoriale of politieke voornemens koestert. Sakoerai opperde daarop de raadzaamheid van het sluiten van een non-agressie pact tusschen Japan en Nederland.
In het vervolg van zijn betoog klaagde spr. over „vele gevallen, waarin Japansche visschers en handelslieden in Ned.-Indië ernstige moeilijkheden in den weg werden gelegd". Hij zeide, dat de wettige Japansche zakenbelangen in Ned.-Indië dienen te worden gewaarborgd.
Sprekende over het uitgestrekte gebied van Ned. Nieuw-Guinea, dat onbevolkt en onontgonnen blijft, opperde Sakoerai het denkbeeld, dat de Japansche regeering de Nederlandsche een overeenkomst zou voorstellen, waarbij Japanschen onderdanen wordt toegestaan land in Ned. Nieuw-Guinea te pachten met het oog op de industrieele en economische ontwikkeling van dat gebied.
In zijn antwoord zeide premier Hajasji, dat de Japansche regeering deze zaak nooit had bestudeerd. Hij beloofde echter Sakoerai's denkbeelden te zullen bestudeeren. Hajasji legde er voorts den nadruk op, dat Japan geen territoriale plannen ten aanzien van Ned.-Indië heeft; wel wordt een vreedzame Japansche economische ontplooiing wenschelijk geacht. (Domei)

(Vor. ber. Japan-Nederland 1927 G.; Japan—Nieuw-Guinea 2058 B.)

D. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Duitsch: Hans Carossa — „Geheimnisse des reifen Lebens." (Insel-Verlag, Leipzig 1936) **(2679 E.)**

Engelsch: Sir Herbert Grierson — „Two Dutch Poets." (Hooft & Boutens) (Clarendon Press, Oxford) **(Vor. ber. 2679 E.)**

Fransch: Clarisse Francillon — „Béatrice et les Insectes." (Gallimard, Paris)
André Maurois — „Histoire de l'Angleterre." (Grandes Etudes Historiques) (A. Fayard & Cie., Paris) **(Vor. ber. 2679 E.)**

Italiaansch: Piero Rébora — „Civiltà italiana e civiltà inglese." (Le Monnier, Firenze) **(V. b. 2679 E.)**

Japansch (in het Engelsch): Toyohiko Kagawa — „The Land of Milk and Honey." (Hodder and Stoughton) **(Vor. ber. 2671 D.)**

Nederlandsch: R. Blijstra — „Aanslag." (P. N. v. Kampen & Zn., A'dam)
Herman de Man — „De barre winter van Negentig." (Bosch & Keuning, Baarn) **(Vor. ber. 2679 E.)**

Tsjechisch: Dr. Kamil Krofta — „Byli jsme za Rakouska" (Wij waren onder Oostenrijk). (Orbis, Praha) **(Vor. ber. 2577 A.)** (Red. K. H. A.)

2 MAART 1937

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - Contrôle van Engeland, Frankrijk, Duitschland en Italië. —

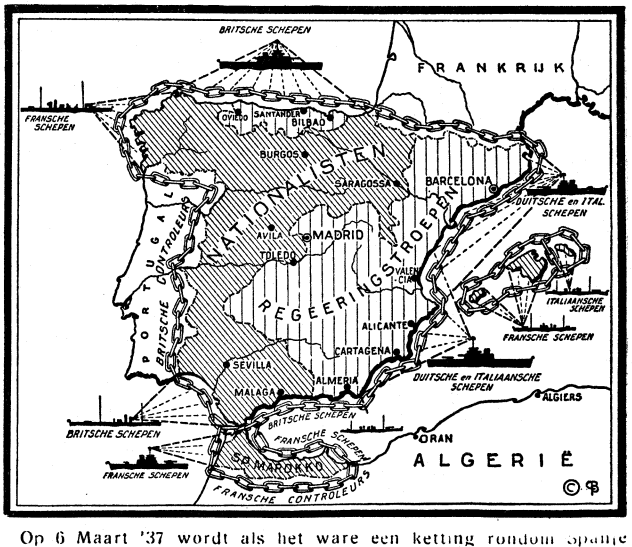

Op 6 Maart '37 wordt als het ware een ketting rondom Spanje getrokken; het kaartje toont, hoe de Britsche, Fransche, Duitsche en Italiaansche oorlogsschepen (Sovjet-Rusland en Portugal hebben zich van de contrôle teruggetrokken) de taak van de contrôle der Spaansche kusten onderling zullen verdeelen. (Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2680 E.)**

A. Handelsbalans. —

De Board of Trade te Londen publiceert haar gedetailleerde opgave van den Engelschen goederenhandel over het jaar 1936.

Van den totalen invoer was 39.2% tegen het voorgaande jaar 37.6% afkomstig uit Britsche landen, terwijl van den uitvoer, zonder inbegrip van den her-uitvoer 49.2% tegen in 1935 48.0% bestemd was voor Britsche landen.

Wat de niet-Britsche landen betreft bleef Amerika weer de grootste importeur met een waarde van £ 93.3 millioen (vorig jaar £ 87.5) waartegenover echter een uitvoer naar de Ver. Staten staat van niet meer dan £ 27.6 (22.9) millioen. Na Amerika komen als belangrijkste importeurs Argentinië, en vervolgens Denemarken, Duitschland, Frankrijk en daarna Nederland met een invoer van £ 25.10 (23.10) millioen. Als beste afzetgebied voor Engeland komen buiten de landen van het Imperium, na de Ver. Staten achtereenvolgens: Duitschland, Frankrijk, Argentinië, Denemarken en daarna Nederland met een uitvoer van £ 12.4 millioen tegen het vorig jaar £ 11.7 millioen.

	1936	1935
Import	£ 853.428.000	£ 758.265.000
Export	440.994.000	425.960.000
Her-Export	60.552.000	55.249.000

(Board of Trade Journal) **(Vorig bericht 2164 D.)**

B. Werkloosheidsfonds. - Groot overschot. —

Uit het jaarverslag van de commissie voor de werkloosheidsverzekering blijkt, dat de verbetering in de werkgelegenheid in 1936 en de verwachte voortzetting er van in dit jaar voor het werkloosheidsfonds een beschikbaar surplus oplevert voor 1936-'37 van £ 17¼ millioen hetgeen veel meer is dan verwacht werd.

De commissie stelt in verband hiermede voor de eerstvolgende acht jaren twee concessies voor: 1e. een verlaging, met ingang van 1 April 1937, van den wachttijd gedurende welken aan het begin van een aanhoudende periode van werkloosheid geen uitkeering wordt verleend van 6 tot 3 dagen en 2e. een vergrooting van het aantal aanvullende dagen van uitkeering dat genoten kan worden door mannen, die gedurende de laatste vijf jaren geregeld hebben gewerkt en weinig uitkeering hebben genoten.

Van November 1935 tot November 1936 is het werkloosheidspercentage gedaald in alle industrieën op acht na en deze acht vertegenwoordigden in November 1936 nog geen 3% van de totale werkgelegenheid. De regeering heeft deze aanbevelingen aanvaard en verwacht werd, dat er mededeeling van zou worden gedaan in het Lagerhuis.

De voorzitter van de commissie Sir William Beveridge heeft in een interview verklaard, dat het effect van de concessies zou zijn, dat het aantal dergenen die bedeeld werden met 16.000 per week zou dalen. Hij voegde er aan toe, dat de algemeene tendenz van de werkloosheid een dalende zou zijn met „ups" en „downs". De commissie is van meening, dat het defensieprogram, dat tot dusver slechts gedeeltelijk zijn definitieve uitwerking heeft gehad, eenige aanmerkelijke stijging van de werkloosheid dit jaar en gedurende eenigen verderen tijd zal voorkomen.

(Times) **(Vor. ber. Werkloosheid 2342 A.)**

C. Handel met Nederland en Koloniën in 1936. —

Uit de handelsstatistiek geven wij onderstaand een opgave van Engelands handel met Nederland en koloniën over de laatste 3 jaren (in 1.000 £):

	1936	1935	1934
Nederland:			
Invoer	25.132	23.066	20.947
Uitvoer	12.359	11.658	12.090
Her-uitvoer	1.953	2.303	1.991
Sumatra:			
Invoer	989	1.167	1.369
Uitvoer	423	355	385
Her-uitvoer	12	12	11
Java:			
Invoer	2.573	4.303	4.222
Uitvoer	1.985	1.820	1.832
Her-uitvoer	41	38	40
Nederl. Borneo:			
Invoer	393	684	899
Uitvoer	108	81	108
Her-uitvoer	—	—	4
Andere Ned.-Ind. eilanden:			
Invoer	189	161	236
Uitvoer	285	192	198
Her-uitvoer	4	4	4
Nederl. West-Indië: *)			
Invoer	12.604	9.818	8.999
Uitvoer	323	273	181
Her-uitvoer	22	17	12
Nederl. Guyana:			
Invoer	14	12	29
Uitvoer	56	63	68
Her-uitvoer	1	3	2

*) Deze hooge invoer uit Nederl. West-Indië bestaat geheel uit ruwe olie en olie-producten.

(The Economist) **(Vorig bericht blz. 2177 A.)**

ENGELAND

D. Eerste Begrootingscijfers 1937-'38 gepubliceerd. - De Burgerlijke diensten. —

De eerste begrootingscijfers zijn gepubliceerd; zij betreffen de burgerlijke diensten en de z.g. „revenue-departments" (douane-rechten, accijnzen en belastingen).

Het totaal-generaal bedraagt £ 494.278.205 tegen £ 461.794.773 voor 1936-'37. De voornaamste totalen zijn Buitenlandsche Zaken £ 139.956 tegen £ 179.746, Posterijen £ 72.328.000 tegen £ 82.492.300, Werkloosheidsuitkeeringen £ 51.260.000 tegen £ 47.000.000, Ouderdomspensioenen £ 45.319.000 tegen £ 44.321.000, Onderwijs £ 49.361.959 tegen £ 48.065.726, ministerie van Pensioenen £ 40.300.000 tegen £ 41.400.000, ministerie van Arbeid £ 23.838.000 tegen £ 21.628.150.

Het wegenfonds werd in vroeger jaren gefinancierd uit het Consolidated Fund; hieraan is een eind gemaakt. Thans wordt uit de schatkist £ 1.550.000 afgezonderd voor de wegen.

De begrooting van Binnenlandsche Zaken, die voor 1936-'37 £ 1.876.259 bedroeg, is thans geraamd op £ 5.766.957. (Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. 2273 C.; Begrooting 2374 I.)

E. Hulpbrandweercorps van 200.000 man. —

Met de voortschrijdende oorlogstechniek, waarbij het vliegtuig op het eerste plan staat, vereischen de afweermaatregelen steeds grootere zorg en moet een beveiligingsapparaat worden opgebouwd, dat de medewerking van de geheele bevolking inroept.

Voor dit feit is ook de Engelsche regeering niet blind, en de minister van Binnenlandsche Zaken, sir John Simon, heeft in het Lagerhuis aangekondigd, dat een hulpbrandweercorps zal worden gevormd — voor het geheele land ongeveer 200.000 man — om in geval van een luchtaanval bij branden onmiddellijk te kunnen optreden. Tevens ligt het in zijn voornemen, om binnenkort een wetsontwerp in te dienen, waarbij de brandweer in haar geheel zal worden gereorganiseerd. Londen alleen zal binnenkort over een hulpbrandweercorps van 20.000 man beschikken, welks taak voornamelijk zal bestaan uit het verrichten van patrouilledienssten om, wanneer bij een luchtaanval branden worden gesignaleerd, onmiddellijk te kunnen ingrijpen en zoo noodig den hoofdpost te waarschuwen. Deze maatregel is geen sinecure, wanneer men bedenkt, dat een modern vliegtuig ongeveer 1000 kleine brandbommen kan meevoeren en dus in korten tijd over een zoo groote stad als Londen overal branden kan stichten. Twintigduizend man hulpbrandweer is volgens den minister dan ook voor Londen wel het minimum aantal. (Daily Telegraph)

A. **DUITSCHLAND. — Werkloozensteun gedaald. - Winterhulp deelt voor 400 millioen mark uit. —**
Het instituut voor conjunctuuronderzoek publiceert een stastistiek, waarin wordt aangetoond, dat de uitkeeringen aan werkloozensteun en liefdadigheid van 382 millioen mark in het eerste kwartaal van 1933 zijn gedaald tot ongeveer 50 millioen in het vierde kwartaal van 1936, welke cijfers in overeenstemming zijn met de vermindering der werkloosheid, die door de officieele statistieken wordt geconstateerd.
De nationale Winterhulp heeft daarentegen gedurende den winster voor ca. 400 millioen mark uitgedeeld. (Agence Belga)
(Vor. ber. Werkloosheid 2374 E.; Winterhulp 1525 F.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Conversie van Nederlandsch-Indische schuld. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot conversie van Nederlandsch-Indische schuld.
De strekking hiervan is, om evenals zulks bij par. 37 der Wet van 29 November 1935 tot verlaging van de openbare uitgaven voor Nederland is geschied, ook voor Nederlandsch-Indië de mogelijkheid te openen om, telkens wanneer de kansen daarvoor gunstig zijn, door conversie van vaste schuld de uitgaven van den leeningdienst te verminderen.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Schulden 1952 G.; Tweede Kamer 2687 E.)**

C. **GEESTELIJK LEVEN. — Protestantsche Federatie van Frankrijk. - Tegen materialisme en heidendom.**
De raad der Protestantsche Federatie van Frankrijk, voorzitter ds. Marc Boegner, heeft een resolutie aangenomen, waarin hij, overtuigd dat het lot van Frankrijk ervan afhangt, of de Kerk haar taak vervullen kan tegen de gevaren van toegeeflijkheid tegenover alle materialistische en heidensche beschouwingen, waarschuwt. Hij verwacht van de leden der Kerk, dat zij, met eerbiediging van de persoon van den tegenstander, onvermoeid alle anti-christelijke leer tegentreden met de verzekerdheid van het christelijk geloof. Hij verzoekt hen volhardend ieder geloof aan de absolute noodzakelijkheid van klassenstrijd en oorlog af te wijzen als in strijd met het evangelie van Christus, en zich te bekommeren om de wederkeerige verantwoordelijkheid van alle menschen, die op alle gebied van het sociale leven tot samenwerking geroepen zijn. (Le Temps)
(V. b. Fransch Protestantisme 2496 A.; Verg. 1610 D.)

D. **DUITSCHLAND. — Het vierjarenplan. - Synthetische rubber. —**
Aanwijzingen over den vooruitgang welken Duitschland vrewacht te maken door het vierjarenplan, dat ernaar streeft Duitschland onafhankelijker te maken van import uit het buitenland, kan men vinden in het tijdschrift „Der Vierjahrenplan", dat artikelen bevat van de hand van deskundigen.
Uit het laatste nummer valt op te maken, dat het niet eerder dan begin 1938 zal zijn dat de eerste groote Duitsche fabriek voor synthetische rubber bij Schkopau (ongeveer 150 K.M. ten zuid-westen van Berlijn) voldoende uitgerust zal zijn om de productie te beginnen op een schaal, welke groot genoeg is om een deel van de Duitsche rubberbehoefte te garandeeren.
Er bestaan plannen voor een tweede fabriek, maar het is nog niet zeker of die fabriek ooit wel gebouwd zal worden. Men zal de neven-industrieën voor de synthetische rubber, welke de fabriek bij Schkopau zal afleveren, zoo snel tot ontwikkeling brengen, dat zij terstond op volle kracht kunnen gaan werken, zoodra uit Schkopau de grondstoffen ontvangen worden. (Der Vierjahrenplan)
(V. b. Vierjarenplan 2636 G.; Synth. Rubber 2181 C.)

E. **ZUID-AFRIKA. — Een fascistische partij. —**
Naar Die Republikein, het oorspronkelijk nationale dagblad meldt, hebben ongeveer een maand geleden een aantal Afrikaners te Bloemfontein het nationaal-republikeinsche eenheidsfront gesticht. De beweging stelt zich ten doel „op christelijk-nationalen grondslag een nieuwen, waarachtig onafhankelijken staat in Zuid-Afrika te stichten, waarin geen plaats zal zijn voor de euvelen, welke thans onder het Britsch-Joodsche imperialistische stelsel worden aangetroffen" en is vooral opgericht „om de euvelen van de partij-politiek met haar kunstmatige volksverdeeling en tirannie, zelfs voor het aan het bewind komen van de beweging, te bestrijden."
„Ons is vasberade om die teenswoordige uitheemse stelsel van georganiseerde Brits-Joodse Imperialistiese Kapitalisme, wat deur verowering, lis en geweld op die Afrikaner-nasie afgedwing was, en wat die vernaamste oorsaak is van ons volksverarming en vernedering, met wortel en tak uit te roei" zegt het programma.
De nieuwe partij zal wel aan den politieken strijd deelnemen, doch „zich zoo min mogelijk inlaten met de smeerlapperij van de partij-politiek".
(Die Republikein)

3 MAART 1937

F. **CHINA. — Zitting van de Kwomintang. —**
De plenaire zitting van den centralen uitvoerenden raad van de Kwomintang te Nanking heeft besloten op 12 Nov. 1937 een nationale vergadering bijeen te roepen.
Hierin ziet men den overgang van den tegenwoordigen toestand van uitoefening der politieke macht door de partij naar een grondwettig systeem in aansluiting op het program van Soen Jat-sen.
(Sin Wan Pau Agency) **(V. b. Kwomintang 1612 C.)**

G. **DUITSCHLAND. — Invoer van olie-producten. —**
Hieronder volgt een overzicht van den invoer van oliehoudende producten in Duitschland gedurende 1936, met de vergelijkende cijfers voor 1935 (alles per 1000 ton):

	Hoeveelh. 1936	Waarde 1936	Hoeveelh. 1935	Waarde 1935
Aardnoten . .	307.7	138.30	190.6	81.58
Sojaboonen . .	484.1	72.96	515.8	82.01
Palmpitten . .	374.3	174.80	241.4	112.73
Copra	210.9	132.66	93.0	58.50
	1377.0	518.72	1040.8	334.82
Lijnzaad . . .	218.9	71.14	247.3	80.37
Totaal . . .	1595.9	589.86	1288.1	415.19

Deze invoer (lijnzaad inbegrepen) is dus gestegen met 24%.
Hieronder volgt ten slotte een overzicht van het invoeroverschot aan dierlijke vetten (eveneens per 1000 ton):

	1936	1935
Varkensvet	29.9	30.3
Talk	18.2	14.2
Traan	161.6	253.3
Boter	75.4	71.0
Totaal	285.1	368.8

Wanneer men nu het invoeroverschot aan vetwaarde der plantaardige vetstoffen en dat der dierlijke vetstoffen optelt, krijgt men voor 1936 een totaal invoeroverschot aan vetstoffen van 875.000 ton tegen 784.000 in het vorige jaar. De stijging bedraagt dus 11.6%. (Frankfurter Zeitung)

H. **ROEMENIE. — Kabinet-Tatarescu. - Mutaties. —**
De groeiende agitatie der uiterst rechtsche partij „Alles voor het land" en de gebeurtenissen, welke zich bij de teraardebestelling van eenige leden der ontbonden „IJzeren Garde" (die in Spanje als vrijwilligers in Franco's leger gevochten hadden en aldaar zijn gesneuveld), hebben afgespeeld, zijn thans voor den Roemeenschen premier Tatarescu aanleiding geweest, eenige belangrijke wijzigingen in zijn kabinet aan te brengen.

De premier heeft namelijk tevens de portefeuille van Binnenlandsche Zaken in eigen hand genomen. Voorts heeft hij tot minister van Justitie Sassu benoemd, die tot dusver met de portefeuille van Landbouw belast was en laatstgenoemd departement ad interim blijft leiden. Verder is het ministerie voor Bewapeningsaangelegenheden samengesmolten met dat van Defensie. Minister van Defensie blijft Paul Angelescu. Juca en Djuvara, die tot dusver respectievelijk minister van Binnenlandsche Zaken en minister van Justitie waren, worden ministers van Staat.
(Adeverul) **(Vor. ber. Kabinet 2431 E.)**

A. NEDERLAND. — Stand der collectieve arbeidsovereenkomsten in 1936. —
Het Centraal Bureau v. d. Statistiek maakt in de zoo juist verschenen 1ste aflevering van het maandschrift eenige cijfers bekend over het aantal op 1 Juni 1936 bestaande overeenkomsten.

Aantal overeenkomsten.

	Industr. bedrijven	Landbouw, visscherij	Overige bedrijven	Totaal
1920 . .	835	54	95	984
1930 . .	1.164	158	232	1.554
1935 . .	784	254	217	1.255
1936 . .	695	326	208	1.229

Aantal ondernemingen.

	Industr. bedrijven	Landbouw, visscherij	Overige bedrijven	Totaal
1920 . .	18.296	3.920	348	22.564
1930 . .	16.148	6.233	1.269	23.650
1935 . .	14.460	10.987	721	26.168
1936 . .	17.577	20.677	564	38.818

Aantal werknemers.

	Industr. bedrijven	Landbouw, visscherij	Overige bedrijven	Totaal
1920 . .	253.097	12.548	7.953	273.598
1930 . .	316.239	31.342	38.295	385.876
1935 . .	138.316	43.122	29.501	210.939
1936 . .	159.390	65.616	27.306	252.312

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. 2583 D.; Cijfers 1703 C.)

B. NEDERLAND. — IJsselmeer met N.O. Polder. - Aanbesteding. —
De waarnemende directeur-generaal der Zuiderzeewerken heeft op 24 Febr. '37 aanbesteed het maken van deelen van den Meerdijk van den Noordoostelijken Polder, met bijkomende werken, in perceelen en combinaties daarvan.
Het laagst werd ingeschreven door:
S. ten Bokkel Huinin, en I. v. d. Velde te Haarlem en Oegstgeest voor perceelen:
1. *f* 3.000.000; 2. *f* 2.900.000; 3. *f* 2.900.000; 4. *f* 2.400.000; IJ. van Wijngaarden, N.V. C. J. van Haaften te 's-Gravenhage, voor:
perceel P *f* 1.381.000; perceel Q *f* 877.000; N.V. Maatschappij tot uitvoeren van Zuiderzeewerken te Wieringen perceel R *f* 1.130.000. (Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 2682 A.)

C. DUITSCHLAND. — Hitler over het auto-vraagstuk.
Rijkskanselier Hitler heeft op 20 Febr. '37 de internationale automobiel- en motorrijwieltentoonstelling 1937 geopend.
Minister dr. Goebbels zette uiteen, dat in de twintigste eeuw de volkeren geregeerd worden, niet meer door dikke bundels acten, maar door telefoon, telex, hell-machines, draadloos en per draad, met vliegtuig en auto.
Voortgaande gaf Goebbels een aantal cijfers over de ontwikkeling van het automobielwezen.
Wat het benzineverbruik betreft, verklaarde Goebbels, dat Duitschland over anderhalf jaar onafhankelijk zal zijn van den invoer van buitenlandsche vloeibare brandstoffen.
Vervolgens sprak Hitler de openingsrede uit. Hij zeide o.a.:
Er kan in Duitschland slechts één volkswagen zijn. Tusschen den volkswagen en den super-luxe-wagen zal een groote groep andere wagens moeten komen, welke kan voldoen aan de economische opkomst der koopers.
Het is de hoogste taak Duitschland onafhankelijk te maken van den invoer van die stoffen, die noodig zijn voor het onderhoud en de verdere uitbreiding van deze producties. Dit geldt niet alleen voor de brandstof, maar ook voor de noodzakelijke metalen of nieuwe stoffen, zooals kunsthars.
Het is mijn onwrikbaar besluit het Duitsche autoverkeerswezen onafhankelijk te maken van de onveiligheid der internationale importen en het te plaatsen op een hechte, veilige, eigen basis, terwijl wij over één tot twee jaar voor onze behoeften aan brandstof en rubber onafhankelijk zullen zijn van het buitenland. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Hitler 2654 B.; Goebbels 2667 B.)

D. ZWITSERLAND. — Adolf Hitler acht neutraliteit van Zwitserland boven twijfel. - Verklaring van Motta in den Bondsraad. —
Motta heeft in den bondsraad medegedeeld, dat rijkskanselier Hitler in een onderhoud, dat hij te Berlijn met den vroegeren Zwitserschen bondsraad Schulthess heeft gehad, de volgende verklaring heeft afgelegd:
„Het bestaan van Zwitserland is een Europeesche noodzakelijkheid. Wij wenschen met Zwitserland als goede buren de beste betrekkingen te onderhouden. Toen ik onlangs in den Rijksdag heb gesproken over de neutraliteit van twee andere staten, heb ik opzettelijk vermeden Zwitserland te noemen, omdat zijn traditioneele neutraliteit, welke altijd door de mogendheden en ook door ons is geëerbiedigd, boven elken twijfel is verheven. Wij zullen de onschendbaarheid en de neutraliteit van Zwitserland altijd erkennen. Ik heb nooit aanleiding gegeven voor het ontstaan van een andere meening."
De Bondsraad heeft met voldoening van deze verklaring kennis genomen. (Neue Zürcher Zeitung)
(Vor. ber. Hitler 2691 C.)

E. NEDERLAND. — „Prix de Rome" voor Beeldhouwkunst. —
In overeenstemming met het advies van de commissie van toezicht op de rijksakademie van beeldende kunsten, uitgebracht aan den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, is bij Kon. Besluit van 10 Febr. '37 aan den heer G. Bolhuis, voor de derde maal een jaargeld verleend, teneinde hem in staat te stellen zich naar het buitenland te begeven om zich in de beeldhouwkunst te volmaken. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. 1517 C.; Prix de Rome 2573 A.)

4 MAART 1937

F. SINGAPORE. — De Britsche verdediging van het Verre Oosten. —
De marine-deskundige van de Daily Telegraph schrijft, dat de groote havenwerken te Seletar, de marinebasis van Singapore, in Juli 1937 gereed zullen komen. Het droogdok zal schepen van 50.000 ton kunnen opnemen, hoewel de eerste jaren wel geen oorlogsschepen van die tonnage zullen worden gebouwd. De laatste acht jaar ligt bij Singapore een drijvend dok, dat schepen van 55.000 ton kan opnemen, zoodat tegelijk twee groote schepen hersteld kunnen worden.
De versterkingen van Seletar zullen eerst in 1939 gereed komen en dan is dit de sterkste vlootbasis ten Oosten van het Suezkanaal. Meer dan 10 millioen pond sterling zal aan deze basis ten koste worden gelegd.
Vermoedelijk zal ook de vloot in het Verre Oosten versterkt worden. Nu het verdrag van Washington is afgeloopen, acht men de Britsche vloot hier te zwak. In de Chineesche wateren bevinden zich zes kruisers, een flotille torpedobootjagers en 15 duikbooten en in Britsch-Indië bevinden zich drie kruisers. De naastbijgelegen slagschepen bevinden zich bij Malta, op een afstand van 6000 mijl.
De vloot van Australië bestaat uit drie kruisers en een aantal torpedobootjagers, terwijl de vloot van Nieuw-Zeeland twee kruisers telt. Al deze schepen tezamen kunnen niet het hoofd bieden aan een vloot, waarbij slagschepen zijn ingedeeld. Men verwacht, dat deze kwestie ter sprake zal worden gebracht op de Imperiale conferentie, welke in Mei 1937 begint.
Tegelijk met het gereed komen van de vlootbasis Seletar, zullen

vier of vijf slagschepen van de Britsche marine gereed komen. Twee hiervan, de King George V en de Prince of Wales, zijn 1 Jan. 1937 op stapel gezet en zoodra de marinebegrooting zal zijn aangenomen, zullen de andere schepen op stapel worden gezet. Vermoedelijk zal een smaldeel, waarbij vijf slagschepen van het type Queen Elisabeth worden ingedeeld met een overeenkomstig aantal kruisers, torpedobootjagers, duikbooten en vliegtuigschepen, in het Verre Oosten worden gestationneerd. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. Singapore 2214 F.)**

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - De Vestigingswet voor vreemdelingen aangenomen. —

De Tweede Kamer heeft het wetsontwerp tot regeling van het zelfstandig uitoefenen van beroepen en bedrijven door vreemdelingen, de z.g. vestigingswet voor vreemdelingen, aangenomen. (Telex-A. N. P.) **(V. b. 2216 A.; Wijzig. 2628 D.; Tw. Kamer 2690 B.)**

B. FRANKRIJK. — Flandin's critiek op Blum's beleid. —

De Fransche Kamer kwam op 26 Febr. '37 bijeen ter bespreking van de interpellatie van Flandin over de algemeene politiek der regeering en in het bijzonder over de verklaringen, die Blum onlangs heeft afgelegd ten aanzien van de noodzakelijkheid van een rustpoos in de ontwikkeling der sociale en economische politiek.

De oud-minister leverde in zijn interpellatie felle critiek op de financieele politiek der regeering, getuigende, tegenover den premier: wij meenen, dat gij het land naar een catastrophe voert. Nadat de Kamer met 361 tegen 211 stemmen een motie had verworpen, waarin de Kamer zonder meer besloot over te gaan tot de orde van den dag, heeft zij een motie van vertrouwen, die onderteekend was door de voorzitters der meerderheidsfracties, aangenomen met 361 tegen 209 stemmen.

Flandin verklaarde tijdens zijn interpellatie, dat de openbare meening door de verschillende redevoeringen van ministerpresident Blum en de daarop geleverde commentaren op een dwaalspoor was gebracht.

Blum heeft in zijn jongste redevoeringen te kennen gegeven, dat de omstandigheden voor de nieuwe etappe na een pauze geregeld zouden zijn door een overeenkomst van alle organisaties van het volksfront en Jouhaux heeft uiteengezet, dat het plan van de C. G. T. reeds in Mei ten uitvoer zou worden gelegd. Deze datum schijnt verband te houden met het socialistisch congres.

Flandin is van meening, dat tegen dien datum het verdrag tot eenheid van actie tusschen de socialistische en communistische partij ongetwijfeld reeds zal hebben geleid tot de vorming van een „geunifieerde arbeiderspartij", welke onder leiding van Blum zou komen.

De Kamer, aldus Flandin, en het land zullen met belangstelling uw dementie ontvangen of zelfs uw voorbehoud op dit punt.

Flandin vervolgde: Ik weet, dat zekere kringen zullen zeggen: breng die kwestie niet ter sprake, maar wacht liever de gebeurtenissen af. Er zal een dag komen, dat de schatkist leeg zal zijn. Spr. acht het evenwel niet waardig om de catastrophe af te wachten, om zich te kunnen schoonwasschen.

Indien het tot een catastrophe zou komen, zou deze mannen noch partijen sparen, daar zij de geheele natie zou treffen.

Wij meenen, dat gij het land naar een catastrophe voert en dat het republikeinsch regiem er door uw fout aan zal ten onder gaan, indien gij op den ingeslagen weg voortgaat.

Vervolgens besprak Flandin de financieele situatie. Hij verzekerde, dat de schatkist ernstige verlegenheid kent en dat zij in bijna al haar betalingen ten achter is. De regeering, aldus Flandin, probeert in het buitenland een leening aan te gaan, maar vindt er geen leeningverstrekkers.

Van 1936 af konden de schatkistbehoeften slechts bevredigd worden door bankvoorschotten.

Wanneer Flandin dan zegt, dat de regeering haar toevlucht zal moeten zoeken tot nieuwe bedragen, schudt Vincent Auriol ontkennend het hoofd.

Aan den anderen kant neemt het deficit op de handelsbalans voortdurend toe en dat zal nog erger worden, indien de regeering met contingenteering en douanerechten tegen de prijsverhooging zal gaan strijden. Dit deficit beloopt sinds de devaluatie 4.700 millioen.

Voor de financiering harer betalingen zal zij slechts tot inflatie kunnen overgaan en voor de verdediging van den franc slechts tot deviezen-contrôle.

Doch de instelling van deviezen-contrôle zou u vervreemden van de democratieën, op wier steun gij de vredesgaranties baseert.

Om vertrouwen te wekken, moet gij een beroep op de eenheid doen en het kapitaal niet verder tegenover den arbeid plaatsen.

In Frankrijk zal ten slotte een politieke dictatuur komen, omdat de economische en fiscale dwang van de burgers slechts passiva eischen.

De geschiedenis leert, dat een duurzame sociale vooruitgang den volksmassa's slechts door den middenstand is gebracht. Daarentegen heeft demagogie slechts tot anarchie en dictatuur geleid.

Fernand Laurent interpelleerde de regeering over haar algemeene en financieele politiek en zei daarbij, dat dagelijks 200 millioen frank naar het buitenland vluchten.

Vincent Auriol, de minister van Financiën, protesteerde. Hij verklaarde, dat het niet waar is. Dergelijke praatjes kunnen het openbaar crediet in gevaar brengen.

Op die manier brengt men het land in paniekstemming.

Minister-president Blum becritiseerde de sprekers. Wij hebben het recht te beweren, aldus de premier, dat de toestand thans beter is dan eerst. De rechterzijde interrumpeert, wanneer Blum zegt, dat de werkloosheid vermindert.

Wat de kapitaalvlucht betreft, herinnert de minister-president er aan, dat zulks ook onder de regeeringen van Laval en Flandin het geval is geweest en dat in 1935 19 milliard frank (van de huidige waarde) het land hebben verlaten.

Blum zette vervolgens nog eens de redenen voor de pauze in de activiteit der regeering uiteen. Na de pauze zal men voortgaan om het programma van het Volksfront te voltooien. Dit programma, aldus Blum, is trouwens niet onderbroken.

Wat de kwestie betreft van een wijziging in de samenstelling der regeering tijdens de pauze zeide Blum: indien ik van meening was, dat het wenschelijk en noodzakelijk is, een regeering der nationale eenheid te vormen, zou ik heengaan. Ik zou niet een regeering van het Volksfront in een regeering van nationale eenheid kunnen veranderen.

Blum wees daarop op het gevaar van een politieke verschuiving. Hoe, zoo vroeg hij zich af, zouden volksmassa's hierop reageeren? Het gevaar is groot, dat de volksmassa's, verraden en overwonnen, hun liefde voor de republiek zouden verliezen. Door het vertrouwen der volksmassa's hebben wij gezag, wanneer wij het verloren, zouden wij ons bestaansrecht verliezen. Ik geloof, dat alle democratische partijen in de regeering vertegenwoordigd moeten blijven.

Blum besloot met een beroep te doen op alle vaderlanders, hun medewerking te verleenen aan de taak der regeering.

Later op den avond voerden nog enkele afgevaardigden het woord.

Flandin, nogmaals aan het woord, zeide, zich tot Blum richtend: ik wil antwoorden op uw rede, die een paraphrase is van die welke u te Saint Nazaire hebt uitgesproken. Spr. zeide, dat voor de regeering van het Volksfront weliswaar tijdens drie weken van speculatieve aanvallen op den franc groote hoeveelheden goud het land hadden verlaten, doch dat thans sprake is van een langzaam doodbloeden. Het ernstige is, dat het regelmatig en vrijwel constant is. Voortgaande zeide Flandin: ik betwijfel of de openbare meening voldaan is. Zonder twijfel hebt gij gedacht dat uw geloof in de toekomst en uw hymne aan het vertrouwen voldoende zouden zijn. Ik wil niet aandringen. Gij denkt te goeder trouw op den weg naar het succes te zijn. De gebeurtenissen zullen toonen, wie van ons gelijk heeft. Tenslotte hadden de stemmingen plaats met bovengemeld gevolg.

(Le Temps - Telex-A. N. P. - L'Intransigeant)
(Vor. ber. Blum 2686 B.; Flandin 2682 F.)

C. FILMKUNST. — Ned. Films. - Pygmalion. —

De Nederlandsche verfilming van G. B. Shaw's Pygmalion werd op 26 Febr. '37 in première gebracht. Het scenario werd vervaardigd door Dr. Ludwig Berger, Corrie Vonk, Wim Kan en Johan de Meester. De opnamen werden gemaakt in de Cinetone-Studio's te Amsterdam, terwijl de film in roulatie gebracht wordt door N.V. Filmex.

Regie: Dr. Ludwig Berger; productie-leiding: Rudolf Meyer; muziek: Max Tak; fotografie: Akos Farkas; architectuur: A. H. Wegeriff; montage: G. J. Teunissen; hoofdrollen: Lily Bouwmeester, Johan de Meester, Eduard Verkade, Emma Morel, Mathieu van Eysden, Elly van Stekelenburg, Wim Kan.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Nederl. Films 2647 E.)**

D. ZUID-AFRIKA. — De landsverdediging van Zuid-Afrika. —

In de overtuiging, dat volgens de oude Latijnsche spreuk de beste waarborg voor den vrede de bereidheid tot een oorlog is, is de Regeering der Unie van Zuid-Afrika reeds overgegaan tot de inventarisatie der beschikbare oorlogsvoorraden.

Voots heeft de Regeering juist een overeenkomst gesloten met de Imperial Chemical Industries in zake den bouw van een kruitfabriek te Pretoria. Deze fabriek zou jaarlijks 10 millioen machinegeweerpatronen moeten produceeren. Deze hoeveelheid zou mogelijk niet alleen voldoende zijn voor de behoeften der Unie van Zuid-Afrika, doch voor geheel Britsch Zuid-Afrika. De regeering heeft een Raad voor Oorlogsvoorziening gevormd, welks taak zal zijn na te gaan, wat in oorlogstijd en in vredestijd in de Unie zou kunnen worden vervaardigd. Voorts moet deze raad in overleg met den generalen staf onderzoeken, hoe in oorlogstijd tot mobilisatie zou kunnen worden overgegaan zonder aan de behoeften der burgerbevolking te kort te doen.

De Raad voor Oorlogsvoorziening zal voorts gegevens verzamelen aangaande een opvoering der ammunitieproductie. Zoodra deze uitgewerkt zijn, zal de Regeering kunnen weten of in het land granaten en luchtbommen zullen kunnen worden vervaardigd.

Aan de kleedingfabrieken is de vertrouwelijke vraag

gesteld, hoeveel overjassen en uniformen e.d. zij eventueel zouden kunnen leveren. De Ironsteel Works te Pretoria zullen eventueel stalen helmen kunnen leveren. De Raad wil nu nauwkeurig weten, hoeveel tijd met de leveringen gemoeid zou zijn.
De reservevoorraden erts, steenkolen en benzine zullen worden opgeteekend en geraamd. Ook het aantal eventueel beschikbare mannen zal worden berekend. Een belangrijke overweging zal zijn te verzekeren, dat, indien een oorlog mocht uitbreken, de juiste man den juisten werkkring zal krijgen. (Die Burger)
(Vorig bericht blz. 2298 A.)

5 MAART 1937

A. CULTUUR. — Spel-element in de Cultuur. - Lezing van Professor Huizinga te Londen. —

Prof. dr. J. Huizinga heeft op 23 Febr. '37 voor het Warburg-instituut te Londen een lezing gehouden over: „Het spel-element in de cultuur."
Spreker ving zijn rede aan met erop te wijzen, dat het spel ouder is dan de cultuur. Niet alleen menschen, maar ook dieren spelen. De cultuur der menschen is van het begin af aan van spel doordrongen geweest, van spel als een bepaalden vorm, als een op zichzelf staande sociale functie. Spr. schetste de algemeene eigenschappen van de hoogere vormen van spel, d.w.z. sociaal spel. Spel is een vrijwillige handeling, het is iets, dat niet strikt noodzakelijk is. Men speelt in zijn vrijen tijd. Spel beteekent het tijdelijk uit het gewone leven overgaan in een speciale sfeer. Spel onderbreekt het natuurlijke proces van behoeftenbevrediging.
Spel heeft altijd een begin en een eind, het is een opzichzelfstaande handeling, welke steeds kan worden herhaald. Spel is orde. Het schept een eigen wereld, geregeld door eigen wetten. Het meest essentieele kenmerk van spel is, dat het geografisch beperkt is. Elk spel heeft zijn speelgrond, en er is geen groot verschil tusschen speelgrond en heilige plaats. Dit element van afzondering komt ook tot uiting in den socialen vorm van spel. Samenspelen schept vereenigingen en vereenigingen beteekenen geheimzinnigheid.
De spelbehandeling neemt den vorm aan van wedstrijden of vertooning. Hieruit blijkt al hoe dicht spel en cultus bij elkaar liggen. De cultuur wordt oorspronkelijk zelf gespeeld, en behoudt ook later nog de kenmerken van spel. De ceremonieele culten van archaïsche beschavingen zijn kennelijk vertooningen, één van de twee vormen van het spel. De vertooning is voor de deelnemers een ernstige zaak, maar dat beteekent nog niet dat er geen spel-element in zit. Alle formeele kenmerken van spel zijn aanwezig: de behandeling geschiedt in een besloten ruimte, de deelnemers zijn tijdelijk onderworpen aan bijzondere regels. Spelfuncties als dansen en zingen maken het voornaamste deel uit van de heilige vertooning.
De spelvorm, waaruit de meest belangrijke cultureele functies zijn gegroeid, is niet de vertooning, maar de wedstrijd. De Brahmaansche en de Vedische philosophie begint in den vorm van raadselwedstrijden. De priesters wedijveren met elkaar in het opgeven van heilige raadsels over den grond van het zijn Ook in de vroeg-Griekse philosophie is het spel-element duidelijk zichtbaar, en nog sterker spreekt het bij de Sophisten. De sophist speelt met de rede.
Dichtkunst, literatuur, en philosophie beginnen in den vorm van spel. De beoefening van de dichtkunst in oude tijden geschiedt altijd in den vorm van wedstrijden. Hetzelfde geldt voor de muziek. Bij de Grieken ligt het nauw verband tusschen muziek en spel voor de hand. In de Arabische, de Germaansche en de Fransche talen wordt muziekmaken spel genoemd. In sommige andere handwerken en bedrijven is het spel-element minder duidelijk, maar toch aanwezig. Het middeleeuwsche gilde-leven is vol wedijver.
Ook het recht is in zijn oorsprong nauw verbonden aan spel: de gewijde plek waar rechters uit het gewone leven stappen door pruiken of toga's te dragen, de vele formeele regels, het proces als strijd tusschen twee partijen. Vaak worden rechtsgeschillen beslist door zang of trommelwedstrijden (bijvoorbeeld bij sommige Eskimo's) en er is nauwelijks eenig verschil tusschen een contract en een weddenschap. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Prof. dr. J. Huizinga 2094 G.)

B. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Opheffing Deviezenbepalingen. —

Van 11 Febr. '37 af zijn alle deviezenbepalingen opgeheven. De deviezencommissie blijft formeel bestaan, daar het regeeringsdecreet van 1932 betreffende de oprichting van een deviezencommissie niet zal worden geannuleerd. (Prager Presse) **(2080 E.)**

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Tin-fusie verworpen.

Het ontwerp voor de tin-fusie is door den Volksraad verworpen.
Na de behandeling in tweeden termijn van het ontwerp voor de tin-fusie is de motie-Van Ardenne inzake de vestiging van den zetel der nieuwe maatschappij in Indië, benevens andere moties van ongeveer gelijke strekking, aangenomen. (Aneta)
De Telegraaf schrijft:
Dat de Volksraad de tin-fusie heeft verworpen is geen verrassing. Het is thans de vraag, of de G.-G. al dan niet dit advies van den Volksraad naast zich zal neerleggen.
Het lot van het fusie-ontwerp staat dus op het oogenblik min of meer op losse schroeven.
De Volksraad heeft in zake de tinfusie-ordonnantie nog aangenomen de motie-Van Helsdingen om vier leden van den raad van beheer der V.E.N.I.T., onder wie den voorzitter en den plaatsvervangenden voorzitter te doen benoemen door den Gouverneur-Generaal en de overige twee leden door houders van aandeelen B.
Voorts is nog zonder hoofdelijke stemming de motie-Van Helsdingen aangenomen, waarbij wordt bepaald, dat de leden der directie niet geïnteresseerd mogen zijn in ondernemingen met een soortgelijk doel als de V.E.N.I.T. (Aneta - Telegraaf) **(2623 E.)**

D. VENEZUELA. — Nieuw Kabinet. —

De legatie van Venezuela te 's-Gravenhage deelt mede, dat de president van de Venezolaansche republiek in het nieuwe kabinet de volgende ministers heeft benoemd:
Binnenlandsche Zaken: dr. Alfonso Mejia; Buitenlandsche Zaken: dr. Esteban Gil Borges; Financiën: dr. Cristobal Mendoza; Oorlog en Marine: kolonel Isaias Medina; Mijnen, Handel en Industrie: dr. Nestor Luis Perez; Openbare Werken: ir. Tomas Pacanins; Onderwijs: dr. Rafael Ernesto Lopez; Gezondheidszorg en Sociale Zaken: dr. Honorio Sigala; Landbouw: dr. Hugo Parraperez; Verkeerswezen: dr. Luis G. Pietri.
Voorts deelt de legatie, naar aanleiding van zekere berichten in het buitenland, waarbij gebeurtenissen, welke geen enkelen invloed op de openbare orde hadden, werden overdreven, mede, dat zoowel in de hoofdstad als in het binnenland rust heerscht en dat de tegen zekere agitators genomen maatregelen hebben bijgedragen tot de versterking van het vertrouwen der bevolking in de regeering.
(Venezolaansche Legatie te 's-Gravenhage)
(Vor. ber. Kabinet 2285 B.)

E. CHINA. — Wang Tsjing-wei minister van Buitenlandsche Zaken. —

Uit Nanking wordt gemeld, dat Wang Tsjing-wei er in heeft toegestemd zich met de portefeuille van Buitenlandsche Zaken te belasten, nu Tsjang Tsjoen is afgetreden.
Wang Tsjao-ming, genaamd Wang Tsjing-wei, die zich ook wel Henry Waung noemde, werd in 1881 te Panjoe in Kwantoeng geboren. Hij studeerde geschiedenis en promoveerde aan de juridische faculteit van de universiteit van Tokio. Hij was de vriend en medewerker van Soen Jat-sen, wien hij tot aan diens dood trouw bleef.
Eerst als rechterhand van Soen Jat-sen en later als leider van den linkervleugel der Kwomintang heeft hij voortdurend strijd gevoerd tegen de centrale regeering te Nanking en tegen Tsjang Kai-sjek als vertegenwoordiger dezer regeering. Toen in 1930 in Peiping de Noord-Chineesche republiek werd uitgeroepen, was hij de man achter de schermen. En dat hoewel hij op aanstichting van Tsjang Kai-sjek, die vrede wilde sluiten met Kanton, tot president van den Executieven Joean, d.w.z. tot minister-president was gekozen. Hij werd daarop ten val gebracht en uit de Kwomintang gezet.
Nadien is hij echter nog enkele malen premier geweest. Nadat in November 1935 een aanslag op hem was gepleegd, trok hij zich terug uit het publieke leven en begaf hij zich naar Europa. Tijdens de ernstige crisis, welke China in December 1936 doormaakte ten gevolge van de gevangenhouding van Tsjang Kai-sjek, keerde hij terug naar zijn vaderland. In Januari 1937 werd hij tot lid der nationale regeering benoemd.
Wang Tsjing-wei is rechter geweest in het Permanente Hof van Internationale Justitie te 's-Gravenhage. (Eastern Times)
(Vor. ber. Wang Tsjing-wei 2678 B.; Kabinet 2090 C.)

F. BELGIE. — Zelfstandigheid en Engeland. - Een communiqué. —

In verband met de kwestie Engeland en de zelfstandigheid van België zendt het officieele persagentschap Belga de volgende nota aan de pers:
„De bijzondere belangstelling van Engeland voor België komt nogmaals tot uiting in verband met de huidige internationale verhoudingen. In goed ingelichte politieke kringen wordt aangenomen, dat wat

België betreft de eerste gegevens van het Locarnopact gewijzigd werden door de herbewapening van Duitschland en de wederbezetting van het Rijngebied. Men krijgt dan ook den indruk, dat deze toestand weldra te Londen met zeer veel aandacht en vertrouwen zal onderzocht worden en daarbij de verklaringen van den Belgischen minister-president en van den minister van Buitenlandsche Zaken in de Kamer en den Senaat te Brussel betreffende het politieke en nationale standpunt van België in overweging genomen en ten volle gewaardeerd zullen worden.
In Britsche diplomatieke kringen erkent men inderdaad, dat over het accoord van 19 Maart 1936 tusschen Engeland, Frankrijk en België, welke overeenkomst slechts van voorloopigen aard was, weldra opnieuw zal moeten worden onderhandeld. Dit accoord zou binnen een min of meer korten tijd moeten vervangen worden door een nader te bepalen overeenkomst, uitgewerkt met volledige kennis van zaken in verband met de huidige internationale verhoudingen. Bewust van zijn eigen belangen en tevens bezield met een eeuwenoude vriendschap, wenscht Engeland ten zeerste vrede en voorspoed te doen bloeien in een onafhankelijk, één en sterk en bovendien behoorlijk beschermd België. (Agence Belga)

A. VOLKENBOND. — De Sandjak-kwestie. - Prof. Kollewijn benoemd tot lid van de deskundigen-commissie. —
De voorzitter van den Volkenbondsraad heeft onzen landgenoot prof. mr. R. D. Kollewijn, hoogleeraar aan de universiteit te Groningen en oud-rechter in Ned.-Indië, benoemd tot lid van de uit vijf leden bestaande deskundigen-commissie voor het ontwerpen van het statuut en van de grondwet in Alexandrette, op de grondslagen van de tijdens de 96ste zitting van den Volkenbondsraad tusschen Frankrijk en Turkije verkregen overeenstemming. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Sandjak-kwestie 2643 C.)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Regeeringsverordening tot uitvoerverbod van bepaalde manufacturen. —
In zake de Regeeringsverordening, waarbij een uitvoerverbod is vastgesteld voor bepaalde manufacturen uit Java en Madoera (namelijk die manufacturen, welke dienen tot voorziening in de behoefte der minst draagkrachtigen), kan gemeld worden, dat dit verbod blijkens de aan den Volksraad verstrekte uiteenzetting verband houdt met de door de economische opleving in de rubber-streken ontstane groote vraag naar tal van artikelen, waarbij de goedkoopere manufacturen een belangrijke plaats innemen.
Aan deze grootere vraag kan alleen worden voldaan, indien groote hoeveelheden aan Java worden onttrokken. De aanvoer uit het buitenland kan geen gelijken tred houden met de verhoogde vraag, terwijl onttrekking van de benoodigde goederen aan Java voor de minder koopkrachtige bevolking ongewenscht moet worden geacht, daar ook daar groote behoefte aan die artikelen bestaat. (Aneta)

C. ROTTERDAM. — Maastunnel. - Tot grooten tunnel besloten. —
Blijkens een mededeeling van den burgemeester in den Raad is de onzekerheid ten aanzien van de vraag, welken tunnel Rotterdam krijgt, opgelost. Rotterdam krijgt den grooten tunnel, zooals deze in de aanvankelijke bestekken onder no. 840 is aangeduid.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Maastunnel 2665 A.)**

D. NEDERLAND. — Landbouw. - De steun aan kleine boerenbedrijven. —
Omtrent den te verleenen extra-steun aan kleine boeren wordt medegedeeld, dat de uitkeering aan degenen, die tot deze categorie gerekend kunnen worden, zal bedragen:
Voor landbouwers met een oppervlakte cultuurgrond minder dan 1 H.A.: *f* 35;
voor landbouwers met een oppervlakte cultuurgrond van 1 t/m. 2.99 H.A.: *f* 45;
voor landbouwers met een oppervlakte cultuurgrond van 3 t/m. 5 H.A.: *f* 35.
Zooals uit deze regeling blijkt, heeft de minister van Landbouw en Visscherij, in afwijking van de aanvankelijk gepubliceerde regeling, ook nog een uitkeering beschikbaar gesteld voor landbouwers met een oppervlakte cultuurgrond minder dan 1 H.A.
(Dagbl. v. Noordbrabant) **(V. b. Kl. Boeren 1622 E.)**

6 MAART 1937

E. FRANKRIJK. — Werkloosheid. —
De Temps publiceert het volgende vergelijkende staatje der werkloosheid van 1933—1936:

	1933	1934	1935	1936
Januari . . .	316.259	332.266	479.005	474.462
Februari . . .	330.874	350.930	503.502	487.374
Maart	319.240	345.783	484.463	465.127
April	309.756	334.519	452.367	445.970
Mei	283.068	323.427	428.480	422.036
Juni	263.892	310.934	402.918	419.887
Juli	239.692	320.427	381.217	425.353
Augustus . . .	235.850	325.655	380.664	413.351
September . .	226.634	323.365	373.446	407.733
October . . .	232.880	343.983	380.719	406.595
November . . .	252.210	369.435	409.466	407.831
December . . .	312.894	419.129	439.782	410.785

(Le Temps) **(Vor. ber. Werkloosheid 2253 D.)**

F. CURAÇAO. —De landsmiddelen in 1936. - 17% boven de raming. —
Wij lezen in de Amigoe di Curaçao over de opbrengst van de middelen van het gebiedsdeel Curaçao in 1936:
De eindcijfers over de inkomsten over 1936 zijn binnen. Deze hebben bedragen de som van *f* 9.276.705, of wel *f* 860.627 meer dan in 1935.
Met dit cijfer was het eindcijfer voor 1936 *f* 1.307.299 boven de raming.
Onze schatkist kan met deze resultaten tevreden zijn, al zijn er verschillende personen, die verwacht hadden, dat we dit jaar een 10 millioen zouden bereikt hebben.
Of dit nu in 1937 geschieden zal?
Op dit gebied zullen wij ons moeilijk aan voorspellingen kunnen wagen.
De toestand schijnt voor 1937 wel een verbetering te geven op 1936; maar er zijn in de laatste maanden ook verschillende belastingverminderingen aangenomen.
Nu is het wel bekend, dat bij belastingvermindering het gebruik veelal toeneemt en daardoor de mindere inkomsten weer gecompenseerd worden.
Maar voor sommige verminderingen gaat deze regel niet op, o.a. zal door vermindering der loodsgelden, het aantal schepen niet in die mate toenemen, dat deze inkomstpost gelijk zal blijven.
Onder de eindcijfers van het jaar 1936 zijn nog verschillende bemerkingen te maken.

Toegenomen zijn:	1936	1935
Invoerrechten	*f* 2.070.448	*f* 1.916.900
acc. op ged.	873.158	867.640

Maar niet in dier mate dat ze bijzonder de aandacht vragen.

Afgenomen zijn:	1936	1935
Inkomstenbelasting	*f* 1.701.918	*f* 1.904.304
Motorrijtuigenbelasting	154.014	204.056

Bij de inkomstenbelasting zal langzamerhand het achterstallige zijn aangezuiverd; en de vermindering van de tweede is verklaarbaar door de lagere belasting.
Bij de andere inkomsten is opvallend dat de inkomsten aan boeten haast hetzelfde cijfer vertoonen (*f* 42.000).
De Posterijen vertoonen een vermindering van 210.261 op 189.008, waarvoor we niet zoo aanstonds een verklaring kunnen vinden.
De landsradio en telefoon vertoonen daarentegen weer verhoogingen respectievelijk van

1936	1935
f 220.665	*f* 185.343
108.485	96.515

Ook de watervoorziening heeft een kleine 100.000 meer ontvangen en kwam van *f* 787.776 in 1935 op *f* 869.392 in 1936.
(Amigoe di Curaçao) **(Vor. ber. Begrooting 1763 E.)**

G. SOVJET-RUSLAND. — Een „Maginot"-linie. —
Het dagblad „Le petit Journal" meldt uit Riga:
De Sovjet-Russische pers maakt melding van het feit, dat ter gelegenheid van den 19den verjaardag van het roode leger de Westgrens van de U.R.S.S. zou worden versterkt met een ondergrondsche, gecamoufleerde fortenlinie, die zich zou uitstrekken van het Ladogameer tot aan de Zwarte Zee. Ook aan de grens van de Oekraïne zouden fortificaties in grooten

getale worden aangelegd. De Russische kranten verklaren, dat deze nieuwe „Maginot"-linie onneembaar zou zijn. (Le Petit Journal)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2683 G.)

A. **NOORWEGEN. — Een toekomstige troonopvolger.**
De echtgenoote van den Noorschen kroonprins, Prinses Martha, heeft het leven geschonken aan een zoon. Tot nu toe had het kroonprinselijk echtpaar twee dochters.
De koning heeft den minsterraad medegedeeld, dat de zoon van den kroonprins Harald gedoopt zal worden. (Aftenposten)

B. **DUITSCHLAND. — Koloniën. - Von Ribbentrop's rede te Leipzig. —**
De Duitsche gezant te Londen, von Ribbentrop, heeft op 1 Maart bij de opening van de Leipziger Messe een rede gehouden over Duitschlands eischen tot het terugkrijgen van de koloniën. Duitschland, zeide hij, eischt de koloniën op principieele gronden terug. Nederland, België, Engeland, Japan, Frankrijk, Italië, Spanje en Portugal hebben een koloniaal bezit, dat veel grooter is dan het moederland. Duitschland zal, wanneer het zijn koloniën terug heeft, geen imperialistische politiek voeren en de koloniën ook niet gebruiken voor strategische doeleinden.
Duitschland heeft drie redenen om zijn vroegere koloniën terug te verlangen:
1. de behoefte aan grondstoffen, die in Duitsch geld kunnen worden betaald;
2. de behoefte aan afzetgebied voor de Duitsche industrie;
3. de wensch om koloniën te exploiteeren met moderne mogelijkheden. (Telex - A. N. P.)
(Vor. ber. Koloniën 2683 D.; v. Ribbentrop 2664 C.)

C. **DUITSCHLAND. — Perscommentaar op Von Ribbentrop's rede in zake koloniale eischen. —**
ENGELAND. — De **Times** komt terug op de door den Duitschen ambassadeur te Londen dezer dagen uitgesproken redevoering over het koloniale vraagstuk. Het blad schrijft o.m.: ingewikkelde en delicate internationale problemen kunnen nooit met goed gevolg besproken worden door deze uitzendingen over grooten afstand en de methode is bijzonder slecht gekozen, wanneer de uitzending in eigen land verzorgd wordt door een ambassadeur, wiens positie daardoor verzwakt moet worden in het land, waar hij is geaccrediteerd. Verder „dat was waarschijnlijk geen erg tactische wijze van beschrijving van den toestand, noch een wijze, die er op berekend was de veronderstelde doeleinden van de Duitsche politiek te bevorderen".
(Vorig bericht blz. 2695 B.)

D. **NEDERLAND. - S.D.A.P. - Nationale ontwapening losgelaten. —**
Na inleidingen van ir. J. W. Albarda en dr. W. Banning gevolgd door een uitvoerige gedachtenwisseling ten aanzien van het militaire vraagstuk, heeft het congres der S.D.A.P., gehouden te Den Haag op 28 Febr. '37, met 1509 tegen 328 stemmen en 49 blanco's besloten het standpunt inzake nationale ontwapening te verlaten.
Het congres heeft aanvaard het advies van de meerderheid der commissie voor het militaire vraagstuk en op voorstel van het partijbestuur dientengevolge goedgekeurd een nieuwe paragraaf in het strijdprogram op te nemen, waarin dan, met algeheele terzijdestelling van de vroegere uitspraak, voor nationale ontwapening vastgesteld wordt, dat, zoolang een internationale ontwapeningsovereenkomst niet tot stand gekomen zal zijn, de partij er voor is, een Nederlandsche weermacht te handhaven, geschikt voor de nakoming van Volkenbondsverplichtingen, waartoe behoort de verdediging van het rijk en zijn overzeesche gebiedsdeelen, met bijstand van anderen in het kader van collectieve veiligheid, alsmede voor die verdediging, met bijstand van anderen zonder Volkenbondsverband.
Ir. Albarda vond het onlogisch wanneer men wèl den plicht zou aanvaarden om andere landen te helpen, maar niet bereid zou zijn het eigen land te verdedigen. (Het Volk) **(Vorig bericht blz. 2578 C.)**

E. **ITALIE. — Mussolini's bewapening. - Conclusiën van den Grooten Fascistischen Raad. - Solidariteit met Franco. —**
In de op 2 Maart '37 onder voorzitterschap van Mussolini gehouden zitting, is de Groote Fascistische Raad, na zich uitvoerig te hebben beziggehouden met het vraagstuk der militaire paraatheid en met de situatie op het gebied der buitenlandsche politiek, tot de conclusie gekomen, dat:
„Iedere zelfs verwijderde kans op beperking der bewapeningen voor de toekomst definitief uitgesloten is."
Op grond hiervan heeft de Groote Fascistische Raad de volgende vijf besluiten genomen:
1. Verwezenlijking van het plan tot verdere ontwikkeling van Italië's strijdkrachten.
2. Verlenging van de taak, toevertrouwd aan het commissariaat voor de vervaardiging van oorlogsmaterieel voor den duur van vijf jaar.
3. Volledige militarisatie van alle actieve krachten der natie van 18 tot 55 jaar, door het periodiek onder de wapenen roepen der voor mobilisatie in aanmerking komende lichtingen.
4. Het tot stand brengen van een maximale autarkie, voor zoover de militaire behoeften aangaat, die zoo noodig vóór de burgerlijke behoeften dienen te gaan.
5. Italië's technische wetenschap uit te noodigen mede te werken aan de snelle verwezenlijking van deze autarkie, ten einde het hoofd te bieden aan een eventueelen aanval van landen, die rijk zijn aan geld en over meer natuurlijke hulpbronnen beschikken dan Italië.
Verder werden de volgende twee resoluties aangenomen:

„De Groote Fascistische Raad geeft uiting aan zijn solidariteit met het nationalistische Spanje, welks overwinning het einde van elke bolsjewistische beroering in het Westen en het begin van een nieuwe machtige aera van sociale rechtvaardigheid voor het Spaansche volk zal beteekenen, dat door eeuwenlange banden van taal, godsdienst en historie met het Italiaansche volk verbonden is."
Het ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft opdracht gekregen, deze resolutie officieel ter kennis van generaal Franco te brengen.

De tweede resolutie luidt:

„De Groote Fascistische Raad, gehoord het verslag van den minister van Buitenlandsche Zaken over Italië's politieke activiteit na 18 November, hecht aan deze politiek zijn volledige goedkeuring en prijst zich gelukkig te kunnen constateeren, dat de politiek der Italiaansch-Duitsche overeenstemming zich zoodanig ontwikkeld heeft, dat dit accoord zijn toenemende wezenlijke kracht toont.
De Raad neem met voldoening kennis van de Britsch-Italiaansche accoorden van 2 Januari, die een nuttige opheldering inhouden van de betrekkingen tusschen de twee landen ten aanzien van de Middellandsche Zee.
De Raad neemt akte van de positieve resultaten, die de Italiaansch-Turksche besprekingen hebben opgeleverd en hij geeft opnieuw uiting aan zijn wil tot vredelievende, doeltreffende samenwerking op ieder gebied en met alle landen, die getoond hebben of alsnog zullen toonen, dat zij met het fascistische Italië willen samenwerken."

De Groote Fascistische Raad zond ten slotte zijn groeten aan den onderkoning van Abessynië, Graziani, en sprak zijn bewondering uit over de houding, die de fascisten en Italiaansche arbeiders te Addis Abeba na den aanslag hebben aangenomen. (La Stampa)
(Vorig bericht Mussolini 2512 C.; Militaire voorbereiding 2494 E.; Buitenlandsche Politiek 2511 A.)

F. **ITALIE. — Perscommentaren op Mussolini's nieuwe bewapeningsplannen. —**
FRANKRIJK. — **Le Populaire:** De redevoering van Von Ribbentrop en de besluiten van den Grooten Fascistischen Raad vormen een onderdeel van dezelfde politiek, die Europa naar den afgrond leidt.

Le Petit Journal: Een tweehoofdig Ceasarisme vestigt zich in het midden van het vasteland.
Tot dusverre waren onze ongerustheid en waakzaamheid tot den Rijn beperkt, wij zullen die thans moeten uitstrekken tot de linie der Alpen.

Le Figaro: Een geheel nieuwe politiek van Rome wordt uitgewerkt en strekt er toe Italië heel ver buiten het kader van zijn traditioneele buitenlandsche politiek te drijven.

ENGELAND. — De **Times** schrijft: „Het besluit de actieve krachten der natie tusschen 18 en 55 jaar, te militariseeren, en een maximum van autarkie na te streven, zoo noodig met op-

offering van alle burgerlijke behoeften, is alleen Italië duidelijk. Buitenlanders zal daarvan de noodzaak wel geheel ontgaan. Het eenige wat zij hierover kunnen opmerken is, dat dit streven wel niet kan worden beschouwd als een bijdrage tot de kalmeering, welke alle regeeringen verklaren te wenschen."

De **News Chronicle** verklaart: „Het is voor ieder onpartijdig man moeilijk zonder zich op te winden de laatste besluiten van den fascistischen raad te lezen en te gelooven, dat de ontwerpers volkomen normaal van geest kunnen zijn. Het is moeilijk zich een Europeeschen oorlog in te denken, waaruit Italië werkelijk als overwinnaar te voorschijn zou komen. Het is zeker, dat Italië te lijden zou hebben van iederen oorlog, welke dan ook." **(Vorig bericht blz. 2695 E.)**

7 MAART 1937

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Rijksinspecteur G. Bolkestein gehuldigd. —

In de aula van het Koloniaal Instituut werd op 27 Febr. '37 de heer G. Bolkestein, de aftredende Rijksinspecteur van het Middelbaar Onderwijs, op grootsche wijze gehuldigd.

Allereerst sprak de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, die in zijn rede den nadruk legde op het onwrikbaar streven van Inspecteur Bolkestein om zijn inzichten en idealen aan de practijk te toetsen en in de practijk te verwezenlijken.

De wethouder van Onderwijs, E. Boekman, nam na de rede van den minister het woord.

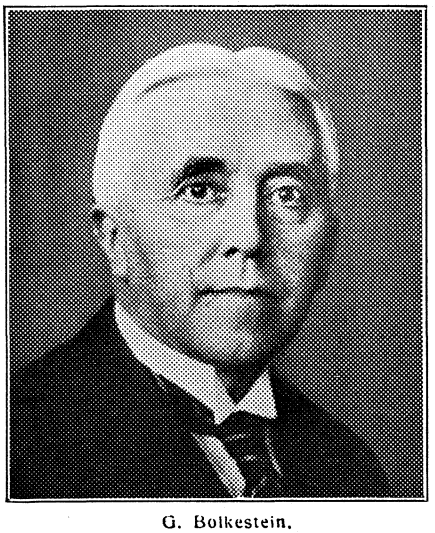

G. Bolkestein.

Spreker gewaagde met bijzonderen dank van wat de heer Bolkestein voor het onderwijs in Amsterdam, zijn stad door geboorte, zijn stad waar hij leeraar en directeur van de H.B.S. met 3-jarigen cursus is geweest, zijn stad, die hij als centrum van onze nationale cultuur zoo hoog hield, gedaan heeft. De verhouding tusschen gemeentebestuur en rijksinspecteur groeide boven het strikt ambtelijke uit. Ze werd persoonlijk. Als blijk van waardeering bood spreker den heer Bolkestein de zilveren medaille van de stad aan, wegens zijn verdiensten voor het M.O. te Amsterdam, zooals de inscriptie luidt. (Red. K. H. A.)

B. ENGELAND. — Minister Eden's antwoord op Von Ribbentrop's rede te Leipzig in zake Duitschland's koloniën. —

De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, heeft in een verklaring in het Lagerhuis, waarin hij de algemeene buitenlandsche politiek behandelde, ook geantwoord op Von Ribbentrop's jongste rede. Even nadrukkelijk als de Duitsche ambassadeur Duitschlands koloniale eischen tot uiting bracht, even duidelijk verklaarde Eden, dat Engeland er niet aan denkt de onder zijn mandaat geplaatste gebieden terug te geven.

Uit de andere punten van Eden's rede bleek, dat hij voldaan is over de uitwerking der non-interventiepolitiek, nog steeds vertrouwen heeft in de goede werking van den Volkenbond en bereid blijft een nieuw Locarno-verdrag te sluiten. Hij eindigde zijn betoog met een verdediging der bewapeningspolitiek van Groot-Brittannië, welke zal bijdragen tot handhaving van den wereldvrede.

Aan het einde der debatten heeft het Lagerhuis de buitenlandsche politiek der regeering goedgekeurd door met 243 tegen 134 stemmen een motie der Labour-party te verwerpen, waarin werd voorgesteld de begrooting van Buitenlandsche Zaken te verlagen. (Daily Telegr.) **(V. b. v. Ribbentrop's Rede 2695 B.; Anthony Eden 2642 C.; Engelsch standpunt 2683 D.)**

C. ENGELAND. — Perscommentaren op de rede van minister Eden in zake Duitsche koloniën. —

DUITSCHLAND. — **Lokalanzeiger:** „De redevoeringen van Eden draaien altijd tusschen dezelfde polen. Men moet levendig wenschen, dat Engeland kwesties, die te belangrijk zijn om geregeld te worden met enkele onbeteekenende woorden, spoedig diepgaander zal behandelen."

National Zeitung: „De verklaringen van minister Eden in het Lagerhuis en vooral het feit, dat hij den wensch heeft uitgesproken de onderhandelingen over een West-Europeesch pact tot een goed einde te zien gebracht, hebben in de Duitsche bladen slechts een misprijzenden weerklank gevonden."

(Vorig bericht blz. 2696 B.)

D. GEESTELIJK LEVEN. — Dr. F. J. Krop. - Vijf-en-twintig jaar predikant. —

Op 3 Maart '37 was het 25 jaar geleden, dat dr. F. J. Krop, Ned. Herv. predikant te Rotterdam, aldaar zijn intrede deed; voordien heeft hij — sinds 1897, toen hij zijn studie aan de universiteit te Parijs voltooid had — resp. de Waalsche Gemeente te 's-Hertogenbosch en de Ned. Herv. Gemeenten te Franeker en te Zwolle gediend. In velerlei kwaliteiten heeft hij zich groote bekendheid verworven, o.a. door het stichten en verder leiden van de mannenvereeniging „Gij zijt allen broeders", door zijn arbeid ten gunste van de Fransche cultuur en het Fransche protestantisme, voorts vooral door zijn bestrijding van het communisme. (Red. K. H. A.)

E. ITALIE. — Vergadering van den Grooten Fascistischen Raad. - Bevolkingspolitiek. —

De Groote Fascistische Raad is op 3 Maart '37 weer bijeengekomen. De raad heeft het bevolkingsvraagstuk behandeld, waarover Bottai een rapport heeft uitgebracht. Nadat de Duce een samenvatting van de besprekingen had gegeven, werd de volgende motie vastgesteld:

„De groote raad van de fascistische partij heeft, na onderzoek van de bevolkingssituatie in het land en na het rapport van Bottai te hebben gehoord, besloten, de demografische politiek van het fascistische régime te vervolmaken volgens onderstaande richtlijnen:

1) Hoofden van kroostrijke gezinnen zullen bij het verkrijgen van werk den voorrang hebben. De reden hiervan is, dat deze gezinnen in tijd van nood voor het vaderland de grootste offers moeten brengen.
2) Een politiek van gezinsloon (bij gelijken aard en categorie van den arbeid loon overeenkomstig de gezinslasten).
3) Herziening van de bestaande demografische maatregelen, ten einde het bestaan van kroostrijke gezinnen stabieler te doen zijn.
4) Instelling van huwelijksleeningen en huwelijksgiften voor jonge arbeiders. (Deze werden reeds door de arbeidskassen verstrekt.)
5) De vorming van een nationalen bond van kroostrijke gezinnen.
6) Herziening van de provincies en gemeenten op den grondslag van de volkstelling van 1941, in dier voege, dat gemeenten en provinciën met een schaarsche bevolking zullen worden opgeheven.
7) De instelling van een centraal orgaan voor het toezicht op de bevordering van de demografische politiek van het régime.

De groote fascistische raad besluit, volgens deze richtlijnen wetsvoorstellen in te dienen. (Giornale d'Italia)

(Vor. ber. Fascist. Raad 2695 E.; Bevolking 2370 D.)

F. VEREENIGDE STATEN. — Arbeidsconflicten. - Loonsverhooging. —

Ondanks de gespannen verhoudingen zijn op het oogenblik geen groote arbeidsconflicten uitgebroken. Het lijdt geen twijfel, dat Lewis succes heeft. Zij die voorspelden, dat Lewis „zelfmoord pleegde", toen hij zijn C.I.O. (Committee for Industrial Organisation)

oprichtte om Green, den president van de „American Federation of Labor" te bestrijden, hebben ongelijk gekregen. Op het oogenblik is Lewis allesbehalve „dood". In Wallstreet meent men, dat deze gang van zaken wellicht het zijne ertoe kan bijdragen om de bedenkelijke situatie in de Amerikaansche industrie te verbeteren.
Loonsverhoogingen en de 40-urige werkweek zullen worden ingevoerd door de National en Republican Steel Corporations, de Bethlehem Steel Cy., de Inland Steel Cy. en de Youngstown Sheet and Tube Cy.
Een geschil tusschen georganiseerde en ongeorganiseerde arbeiders, dat leidde tot de sluiting van twee fabrieken der General Motors Corp. te Janesville (Wisconsin) is geregeld.
De General Electric heeft het voorbeeld gevolgd van de General Motors en de U. S. Steel, door er in toe te stemmen het „Committee for Industrial Organisation" te erkennen als woordvoerder der Amerikaansche vakbeweging van Lewis. De bij het comité voor industrieele organisatie aangesloten vakvereenigingen zijn door de General Electric erkend als de eenige, die bevoegd zijn tot onderhandelen met de Directie.
(Telex-A. N. P. - New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Stakingen 2669 E.)

A. BELGIE. — Sociaal-Democratische Werkliedenpartij. —
Na een debat over de binnenlandsche politiek heeft de algemeene raad der Belgische Werkliedenpartij bijna eenstemmig een motie aangenomen, waarin gezegd wordt, dat de partij de Belgische afdeeling van de socialistische arbeids-internationale is en blijft en verwacht, dat de regeering blijft streven naar versterking der gemeenschappelijke veiligheid, die onafscheidelijk is van de Belgische veiligheid. De raad heeft geconstateerd, dat geen enkel lid heeft voorgesteld het zoogenaamde nationale socialisme tegenover het democratische socialisme te stellen.
Volgens het oordeel van den raad mogen militante socialisten op bijeenkomsten, waar niet-socialisten spreken, slechts het woord nemen met toestemming van het partijbureau.
De sympathie der Belgische arbeidersklasse voor de Spaansche republikeinen zal blijven blijken door medewerking aan de oprichting van een groot ziekenhuis te Valencia. (Het Handelsblad v. Antwerpen)
(Vor. ber. Sociaal-Democraten 2172 C.)

B. OOSTENRIJK. — Herstel der Habsburgers. - Perscommentaren. —
Italië: „De Italiaansche politiek tegenover Oostenrijk," aldus Gayda in de Giornale d'Italia, „is meer dan bekend. Zij berust op het principe der politieke onafhankelijkheid en territoriale onschendbaarheid van Oostenrijk, met erkenning van he tonvervreemdbaar karakter van Duitsche natie.
Al hetgeen de Italiaansche politiek denkt te doen voor Oostenrijk, gaat dus van dit principe uit.
Niets in de politieke daden, noch zelfs in de journalistieke literatuur, veroorlooft te gelooven of te doen gelooven, dat Italië gunstig zou staan tegenover een herstel der Habsburgers."

Duitschland: De Berlijnsche „Angriff" levert een geestdriftigen commentaar op het artikel van de „Giornale d'Italia". Het blad constateert, dat de zaak der Habsburgers geliquideerd is.
Het blad doet dan een fellen aanval op de dynastie der Habsburgers en zegt, dat de internationale politieke toestand zoo is, dat elk Oostenrijksch staatsman tegenover een terugkeer van Otto slechts de houding kan aannemen van een Horthy, die zich in 1920 met de gewapende macht tegenover Karel van Habsburg stelde.

Tsjecho-Slowakije: Minister-president Hodza zeide in een interview met den correspondent van de „Petit Journal": „Het herstel van het evenwicht in Midden-Europa eischt, dat men zich van de plannen eener restauratie der Habsburgers onthoudt".

Joego-Slavië: Wat de Habsburg-propaganda van de Oostenrijksche legitimisten betreft, verklaarde Stojadinowitsj in het Huis van Afgevaardigden bij de besprekingen in zake de internationale betrekkingen van Joego-Slavië, dat hij slechts hopen kon, dat de verantwoordelijke instanties in Oostenrijk niets zouden ondernemen, dat ernstige verwikkelingen in midden-Europa met zich zou kunnen sleepen. Een herstel der Habsburg-dynastie wijst Joego-Slavië nog steeds met beslistheid van de hand.
(Vor. ber. Habsburgers 2674 D.)

8 MAART 1937

C. OSLO-CONVENTIE. — Conferentie te Den Haag.
Op 3 Maart '37 is de bijeenkomst van experts der Oslo-staten, welke op uitnoodiging der Nederlandsche regeering in Den Haag wordt gehouden, in de Trêveszaal in het departement van Waterstaat, geopend door den minister-president, dr. H. Colijn, die daarbij in de Engelsche taal een rede uitsprak.

De gedelegeerden ter conferentie zijn:
voor **België:** de heer M. Suetens, directeur-generaal van den buitenlandschen handel van het ministerie van Buitenl. Zaken.
voor **Denemarken:** de heer E. Waerum, hoofd van de afdeeling economische politiek van het departement van Buitenl. Zaken.
voor **Finland:** de heer T. O. Vahervuovi, hoofdambtenaar voor de handelsaccoorden van het departement van Buitenl. Zaken.
voor **Luxemburg:** de heer Wehrer, regeerings-adviseur;
voor **Noorwegen:** de heeren C. F. Smith, directeur-generaal voor de handelspolitiek en O. Ravner, hoofd van den regeeringsraad voor economische aangelegenheden;
voor **Zweden:** de heeren G. Sahl n, directeur en M. Haeggloeff, hoofdambtenaar der handelsafdeeling van het departement van Buitenlandsche Zaken;
voor **Nederland:** de heeren dr. H. M. Hirschfeld, directeur-generaal van Handel en Nijverheid (tot voorzitter gekozen), prof. J. van Gelderen, voorzitter van de commissie van contact voor economische aangelegenheden van het departement van Koloniën en de heer H. A. Hooft, chef van de afdeeling consulaire en handelszaken van het departement van Buitenlandsche Zaken.

Minister-president Colijn zeide o.a.:
Ik besef ten volle dat er geen groot resultaat te verwachten valt van deze, uwe eerste samenkomst. Gij zult van gedachten wisselen, gij zult eventueele mogelijkheden onderzoeken, dan zult gij naar uwe landen terugkeeren ten einde datgene wat gij gevonden hebt te vergelijken met het oordeel van verantwoordelijke ministers — en dan, zoo vertrouw ik, zult gij terugkomen om aan uw werk de laatste hand te leggen.
Doch ook dan — aangenomen dat gij tot gunstige resultaten geraakt — zal nog slechts het kleinste deel van uw werk zijn verricht.
Om twee redenen.
Ten eerste: wat wij onder elkander wenschen te doen raakt ook anderen.
Ten tweede: wij moeten er van meet af aan op bedacht zijn dat niets van eenig belang kan worden bereikt indien grootere mogendheden niet bereid zijn onze pogingen te steunen.
(Telex-A. N. P.)

De Zweedsche minister van Buitenlandsche Zaken, Sandler, besprak op 2 Maart '37 in den Rijksdag te Stockholm het doel van de beginnende besprekingen van de vertegenwoordigers der Oslo-staten in den Haag en hij verklaarde, dat beproefd zou worden om maatregelen te treffen, welke de in den weg staande hindernissen voor het onderlinge handelsverkeer zouden verwijderen of althans verkleinen.
Noch ons land, noch een ander, dat aan de conferentie deelneemt, aldus Sandler, kan daarbij de groote rol over het hoofd zien, welke het handelsverkeer vervult met de buiten den Oslokring staande staten, waaronder de grootste afzetgebieden van Zweden (Svenska Dagbladet)

De experts van de landen der Oslo-staten, te weten België, Denemarken, Finland, Luxemburg, Nederland, Noorwegen en Zweden, hebben 6 Maart '37 hun werkzaamheden, onder leiding van dr. Hirschfeld, directeur-generaal van Handel en Nijverheid, beëindigd.
Na bestudeering van de maatregelen, welke in elk der landen, tengevolge van de crisis zijn genomen, hebben de experts in een eindrapport, dat zij aan hunne respectievelijke regeeringen voor zullen leggen, de gevolgen, welke zullen kunnen gegeven worden aan het initiatief van dr. Colijn, ter verruiming van het internationaal handelsverkeer, onder het oog gezien.
In dit rapport namen de experts, zonder de bestaande moeilijkheden te onderschatten, zekere aanstonds te verwezenlijken mogelijkheden tot uitbreiding van het handelsverkeer in het kader van een plurilaterale overeenkomst en van aanvullende bilaterale regelingen, in beschouwing.
Het rapport der experts memoreert voorts nog het nut van het aanbrengen van enkele modificaties van practischen aard in den tekst der Oslo-conventie, zoomede van het bestudeeren van zekere bijzondere punten nopens het handelsverkeer van de gezamenlijke landen van de Oslo-staten.
Het program van actie, dat door de experts in hun bijeenkomst is uitgewerkt, ware te onderwerpen aan een conferentie van gedelegeerden van de respectieve regeeringen.

Aan het slot van hun rapport hebben de experts nadruk gelegd op het groote nut der hervatting van contact tusschen gedelegeerden van de landen der Oslo-staten en zij bevelen hunnen regeeringen aan, dit contact ook voor de toekomst te verzekeren. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Oslo-Conventie 2672 B.; Dr. H. Colijn 2687 D.; Sandler 2661 B.)

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Amerikaansch: William Saroyan — „Inhale and Exhale." (Faber and Faber, London) **(V. b. 2671 D.)**

Duitsch. Wladimir von Hartlieb — „Das Haus einer Kindheit." (Paul Zsolnay Verlag, Berlin)
Emil Lucka — „Die grosse Zeit der Niederlande." (Herbert Reichner, Wien)
Mathilde von Metzradt — „Gismondo Malatesta." (Verlag F. Bruckmann, München 1936)
E. Zschimmer — „Deutsche Philosophen der Technik." (Enke, Stuttgart) **(Vor. ber. 2688 D.)**

Engelsch: Raymond Burns — „Turncoat." (Constable & Co., London)
Rose Macaulay — „I would be Private." (Collins)
Ethel Mannin — „Women also dream." (Jarrolds, London)
J. Swire — „King Zog's Albania." (Robert Hale) **(Vor. ber. 2688 D.)**

Fransch: Jean-Richard Bloch — „Naissance d'une Culture." (Rieder, Paris 1936)
Robert Honnert — „Madame Etienne Mettras." (Edit. de la Nouvelle Revue Française, Paris)
J. et J. Tharaud — „Cruelle Espagne." (Plon, Paris) **(Vor. ber. 2688 D.)**

Nederlandsch: H. de Man — „Scheepswerf de Kroonprinces." (Ned. Keurboekerij)
Constant van Wessem — „Margreet vervult de wet." (Van Loghum Slaterus' Uitg., Arnhem)
Maurice Gilliams — „Elias, of het gevecht met de Nachtegalen." (Vlaamsche uitgave.) (N.V. Nederl. Boekhandel, Antwerpen) **(Vor. ber. 2688 D.)**
(Red. K. H. A.)

B. NEDERLAND. — Overstrooming van den Gelderschen IJssel. —

Bij de zeer belangrijke stijging van het waterpeil in den IJssel bij Deventer heeft deze gemeente op 28 Febr. '37 groote schade opgeloopen aan grondwerk en aan een dijk.
Een deel dier bedijking, tusschen den Rijksstraatweg Deventer—Zutphen en de meelfabriek der firma Noury en Van der Lande, kreeg den vollen stroom van den IJssel en van de Koerhuisbeek te verduren, benevens den hevigen golfslag, veroorzaakt door den krachtigen wind. Dit had tengevolge, dat de dijk over een lengte van ongeveer veertig meter overlangs scheurde en het buitendijksche gedeelte te water stortte. De schade is zeer groot. Inmiddels is het water van den IJssel weder op peil teruggestroomd.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

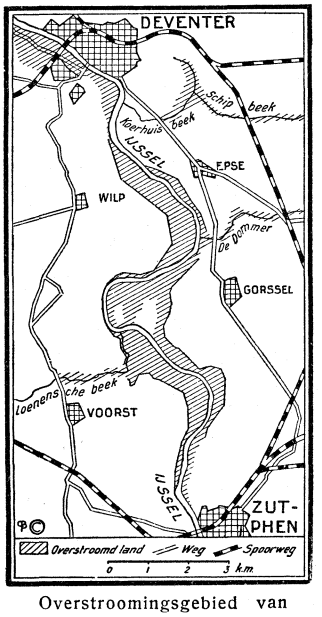

Overstroomingsgebied van den Gelderschen IJssel.

C. VOETBAL. — Nederland-Zwitserland. —
Op 7 Maart '37 behaalde het Nederlandsche Elftal een 2—1 overwinning op het Zwitsersche Elftal. Met rust stonden de Hollanders met 1—0 voor. Deze wedstrijd, die een weinig spannend karakter droeg, werd gespeeld in het Olympisch Stadion te Amsterdam.
(Red. K.H.A.) **(Vor. ber. 1556 A.; Voetbal 2654 D.)**

D. FRANKRIJK. — Staatsfinanciën. - Besluiten. —
Het Fransche kabinet heeft in zijn zitting van 5 Maart '37 een reeks belangrijke financieele besluiten genomen, welke in hoofdzaak op het volgende neerkomen.
1. Het monetaire driehoeksaccoord met Londen en Washington wordt gehandhaafd. Er komt dus geen deviezen-contrôle.
2. De invoer en het verhandelen van edelmetaal in het binnenland worden vrijgelaten.
3. Er wordt een raad van beheer benoemd voor het egalisatiefonds; deze houdt tevens toezicht op de markt voor staatsfondsen.
4. In 1937 zal slechts één groote leening, n.l. voor de nationale defensie, uitgegeven worden, met garantie tegen franc-devaluatie. Met de uitgifte zal 8 Maart een aanvang worden gemaakt. (Le Temps)

9 MAART 1937

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - Contrôle begint 13 Maart. —
De subcommissie van de non-interventie-conferentie heeft besloten, dat de contrôle te land en ter zee rondom Spanje op 13 Maart '37 in werking zal treden.
Generaal Franco heeft in een nota van 4 Maart aan alle onderteekenaars van het verdrag van Algeciras een dringenden oproep gericht, waarin hij wijst op de pogingen van Frankrijk, om een wijziging te brengen in den status van Spaansch Marokko.
(Red. K.H.A.) **(Vorig bericht blz. 2688 E.)**

F. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Machtiging tot maatregelen in zake vijandelijkheden in Spanje.
Ingediend is een wetsontwerp, getiteld: Voorbehoud tot het nemen van maatregelen met het oog op de vijandelijkheden in Spanje.
De memorie van toelichting geeft o.a. de volgende punten aan:
1. Een verbodsbepaling met betrekking tot het dienstnemen bij de strijdkrachten in Spanje.
2. Het tegengaan van het vervoer met Nederlandsche schepen van wapentuig en vrijwilligers naar Spanje. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Tw. Kamer 2692 A.)

G. ENGELAND. — Londensche verkiezingen. - Labour wint zes zetels. —
De officieele uitslag der verkiezingen voor den Londenschen graafschapsraad zijn thans bekend. De arbeiderspartij heeft 75 zetels verworven; de conservatieven hebben 49 zetels.
De arbeiderspartij heeft dus zes zetels gewonnen.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Verkiezingen 1209 B.)**

H. VEREENIGDE STATEN. — Opperste Gerechtshof. - Zes rechters met pensioen. —
President Roosevelt heeft het wetsontwerp-Sumners, dat het vrijwillig aftreden van de rechters van het Opperste Gerechtshof op 70-jarigen leeftijd met behoud van salaris regelt, onderteekend. Zes rechters kunnen thans met pensioen gaan.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 2679 A.)**

I. PROF. DR. ALBERT VERWEY OVERLEDEN. —
In den ouderdom van ruim 71 jaar is op 8 Maart '37 geheel onverwachts te zijnen huize te Noordwijk aan Zee overleden de bekende schrijver, dichter en oud-hoogleeraar prof. dr. Albert Verwey. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Levensbeschrijving en Photo 1801 D.)

A. Minister De Graeff over onze buitenlandsche politiek. —

Verschenen is de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer in zake de begrooting van Buitenlandsche Zaken voor 1937. Hieraan is het volgende ontleend:

Naar aanleiding van de vraag van sommige leden omtrent de bedoeling van 's ministers rede op 2 Juli '36 te Genève, zegt minister De Graeff, dat hij met die rede geen andere bedoeling heeft gehad, dan die, welke daarin uitdrukkelijk is neergelegd: te wijzen op het nut van een onderzoek, in hoeverre door een opheffing van de algemeene verplichting tot deelneming aan sancties — met volledige handhaving van alle overige in het Volkenbondsverdrag neergelegde beginselen — de universaliteit van den Volkenbond zou kunnen worden bevorderd.

De minister erkent ten volle de groote beteekenis van de collectieve veiligheid in een universeele of bijna universeele Staten-organisatie, maar hij kan niet de oogen sluiten voor het feit, dat de inkrimping van het ledental een zoodanig punt kan bereiken, dat het stelsel der verplichte sancties, in het bijzonder voor de kleine Staten, in een geheel ander licht zou komen te staan dan waarin het oorspronkelijk was bezien. Niet in de laatste plaats om te verhinderen, dat het zoover zou kunnen komen, dat de kleine Staten moeten gaan overwegen, of het lidmaatschap van den Volkenbond niet voor hen zoodanige gevaren medebrengt, dat zij zich niet langer verantwoord achten daarvan deel uit te maken, is het naar de meening van den minister dringend noodzakelijk aan het vraagstuk der universaliteit de volle aandacht te wijden. Met het pleiten alleen voor een „krachtigen Volkenbond" komt men er niet.

Het treft den minister, hoe onjuist in de discussies over de z.g. verzwakking van het Volkenbondsverdrag, het probleem veelal wordt gesteld.

De beteekenis van een universeele statenorganisatie met consultatief karakter, waarbij de mogelijkheid van een gemeenschappelijk ingrijpen als gevolg van het onderling overleg in elk bepaald geval geenszins a priori is uitgesloten, mag niet worden onderschat. Ging het om de tegenstelling: machtelooze of krachtige Volkenbond, de minister zou zich met overtuiging onder de voorstanders van een krachtigen bond scharen. Maar, indien het in wezen gaat om de tegenstelling: Volkenbond of geen Volkenbond, dan aarzelt hij niet, om het voor den Volkenbond op te nemen.

NEDERLAND

Het olie-embargo.

Naar aanleiding van de vraag, waarom een olieembargo in het Italiaansch-Ethiopisch conflict is achterwege gebleven, merkt de minister op, dat in het beginstadium, toen het wellicht nog mogelijk geweest ware de althans gedeeltelijke medewerking van de Vereenigde Staten van Amerika tot zoodanigen maatregel te verkrijgen, men van dit embargo heeft afgezien uit vrees, aldus een Europeeschen oorlog te zullen ontketenen. Later, toen deze vrees geweken was, meende men niet meer op den steun van de Vereenigde Staten te kunnen rekenen, hetgeen de actie van den aanvang af tot mislukking zou hebben gedoemd. Voor de juistheid van de bewering, dat de actie van groote olieconcerns in deze aangelegenheid een belangrijken invloed zou hebben geoefend, beschikt de minister over geen enkele aanwijzing.

Wél van het tegendeel. Van het „Koninklijke" concern b.v. is de regeering gebleken, dat dit zijn eigen belangen hier achterstelde bij hetgeen te Genève in het wereldbelang mocht worden besloten.

Onze betrekkingen met Duitschland.

Wat de betrekkingen met Duitschland betreft, stelt ook de regeering er hoogen prijs op, dat deze betrekkingen niet minder goed zijn dan die welke tusschen Nederland en andere mogendheden bestaan, en het is haar dan ook aangenaam te kunnen verklaren, dat na de schaduwen, die kortgeleden gedurende eenigen tijd op de verhouding tusschen Nederland en het Oostelijk buurland waren gevallen, die verhouding thans weer goed en normaal is.

De Minister schaart zich aan de zijde der leden, die stelling nemen tegen de bewering van enkele anderen, dat hier te lande een stelselmatige, door de overheid niet belemmerde campagne — ook in de pers — zou worden gevoerd tegen Duitschland. Ook hij meent te moeten opkomen tegen de aantijging dat in Nederland — de handelingen van enkelen daargelaten, die de overheid naar wet en recht behandelt — van de vrijheid van meeningsuiting een wijd en verbreid misbruik zou worden gemaakt als door die enkele leden wordt bedoeld.

Met de Duitsche regeering wordt onderhandeld over een nieuw verdrag ter voorkoming van dubbele belasting naar het inkomen en naar het vermogen en tot regeling van eenige andere vragen op belastinggebied. Zoodanige overeenkomst verkeert in een vergevorderd stadium van voorbereiding.

In het ontwerp is een algemeene verlichting van de Nederlandsche contribualen voorzien.

Duitsche Radio-uitzendingen naar Indië.

Bij gebreke van eenige aanduiding der bladen, welke berichten zouden hebben bevat nopens radio-uitzendingen uit Duitschland naar Nederlandsch-Indië, in de Nederlandsche taal, gericht o.a. tegen de grondslagen van ons staatsbestel, is het den minister niet mogelijk te bevroeden, hoe die berichten luidden. Wel kan hij mededeelen, dat kennelijk voor de Nederlandsche gebiedsdeelen in Azië bestemde radio-uitzendingen, gesteld in het Nederlandsch, sinds geruimen tijd door een Duitsch station worden uitgezonden. Zijn die uitzendingen van een wisselende mate van eenzijdigheid wat uitgangspunt en inhoud betreft, niet vrij te pleiten, dat zij geschikt zouden zijn ons staatsbestel te ondermijnen is den minister niet gebleken. Niettemin hebben die uitzendingen de aandacht der regeering.

Onze betrekkingen met België.

Komende tot de betrekkingen met België zegt de minister, dat de regeering aangaande de wijziging, die zich heeft geopenbaard in de buitenlandsche politiek van België, zich slechts kan uitspreken voor zoover die wijziging Nederland raakt. De regeering ziet in de huidige staatkunde van België een ook voor Nederland waardevolle vergrooting van de mogelijkheid, dat België, in geval eenig ander land een oorlog in dit deel van Europa mocht ontketenen, gespaard zou blijven voor de vernietigingen en de verschrikkingen, die aan die ramp verbonden zouden zijn.

Onze houding tegenover Spanje.

Ten opzichte van de betrekkingen met Spanje wordt opgemerkt, dat verbreking van de betrekkingen met de regeering te Valencia en erkenning van die welke te Burgos zetelt, een stap zou zijn, die, wat enkele andere landen ook mogen doen, met de Nederlandsche gedragslijn in overeenkomstige gevallen niet te vereenigen zou zijn.

Door de wederinvoering met 1 Maart 1937 van het verplichte pasvisum voor Spanjaarden, is een waarborg tegen de binnenkomst van ongewenschte elementen in het leven geroepen. Terwijl, zooals bekend is, reeds maatregelen zijn genomen om het vertrek naar Spanje met het doel om aldaar dienst te nemen, tegen te gaan, is ook de mogelijkheid van het in het leven roepen van een verbod inzake zoodanige dienstneming in overweging.

Inlijving van Ethiopië niet erkend.

Ten aanzien van de betrekkingen met Italië wordt in antwoord op de gestelde vraag medegedeeld, dat Nederland de inlijving van Ethiopië bij Italië niet heeft erkend. **(Vor. ber. Min. De Graeff 2566 B.)**

A. Pro en Contra. —
De Utrechtsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst heeft onder groote belangstelling een studie- en debatavond gewijd aan het vaccinatievraagstuk, onder voorzitterschap van den directeur van het Stads- en Academisch Ziekenhuis, dr. G. Fabius. Voor den vaccinatiedwang werd gepleit door prof. dr. J. M. Baart de la Faille, bijzonder hoogleeraar aan de Utrechtsche universiteit, die de volgende stellingen verdedigde:
1. Uit medisch oogpunt werd terecht in de epidemiewet van 1872 een bepaling opgenomen, tengevolge waarvan bijna alle kinderen op hun zevende jaar waren gevaccineerd tegen pokken, zoodat daarna het besmettingsgevaar althans in de lagere school gering was, hoewel bij gebrek aan revaccinatie-bepalingen de vaccinatie-toestand van de oudere bevolking te wenschen overliet.
2. In de tegenwoordige omstandigheden, die het gevolg zijn van het herhaaldelijk verlengde opschortingswetje van 1928, is de vaccinatie-toestand van ons land, in het bijzonder van de jongere schoolgaande generatie, geheel onvoldoende geworden tegenover het gevaar van de uitbreiding eener pokkenepidemie, mede omdat ook de revaccinatie van het overige deel van de bevolking gebrekkig is gebleven. Het is twijfelachtig, of zelfs bij goede organisatie van snelle isoleering van pokkenlijders dat gevaar voldoende wordt afgewend.
3. Uit een epidemiologisch oogpunt is een volk met een doorloopend voldoenden vaccinatie-toestand onder alle omstandigheden het best beschut tegen invasie en verspreiding der pokziekte.
4. Verplichte vaccinatie, bij voorkeur op den leeftijd tusschen ½ en 1½ jaar — met de noodige medische selectie en met tegemoetkoming aan godsdienstige en gemoedsbezwaren — is uit geneeskundig oogpunt thans het meest afdoende middel om den gewenschten vaccinatietoestand te verkrijgen, althans voor den kinderleeftijd.
5. Een goed voorbereide vaccinatie-dienst, die in staat is op een kritiek tijdstip spoedig een bevolkingsimmuniteit te verkrijgen en een uitgebroken epidemie tot staan te brengen, is een gewenscht hulpmiddel in geval van nood, maar een middel van den tweeden rang met al de bezwaren, verbonden aan een plotselinge massa-inenting.
6. In de gegeven omstandigheden is het de plicht van de geneeskundigen, die overtuigd zijn van de individueele en sociale beteekenis der inenting tegen pokken, met volkomen erkenning van de daaraan verbonden contra-indicaties en van het risico in het bijzondere geval, de vaccinatie onder de bevolking te propageeren als voornaamste preventief middel tegen het uitbreiden eener pokken-epidemie.
7. Indien de bevolking van Nederland onverhoopt niet voldoende mocht gehoor geven aan ernstige aansporingen tot vrijwillige vaccinatie op het gunstigste tijdstip van het leven, zal van de geneeskundigen aandrang moeten uitgaan op de regeering, om in het algemeen gezondheidsbelang geleidelijk tot doorloopend een voldoenden vaccinatie-toestand te verkrijgen.

Contra. — Het contra werd ingeleid door dr. mr. W. Schuurmans Stekhoven, die zijn standpunt in de volgende stellingen belichaamde:
1. Geneeskundig, met name sociaal-geneeskundig en medisch-ethisch bezien, is elke dwang tot dulden van een kunstbewerking, die de ongereptheid van het lichaam aantast, verwerpelijk.
2. Vaccinatie-dwang, in 1872 ten onrechte gebaseerd op den toen reeds ondeugdelijken pijler der „onschadelijkheid", verdient thans te meer afkeuring, daar de verschillende onafscheidelijk aan de inenting verbonden risico's, ook beneden den leeftijd van 2 jaar, van beteekenis zijn.
3. De tegenwoordige onvoldoende immuniteitstoestand van ons volk is bovenal een gevolg van het bij arts en volk geschokte vertrouwen in de onschadelijkheid der inenting. Dit vertrouwen kan slechts ten deele worden hersteld, door „openhartige voorlichting" van arts en volk. Belangrijke en snelle verbetering van den immuniteitstoestand is door massale revaccinatie periodiek te bereiken.
3a. Het in schrille kleuren schilderen van het pokkengevaar is niet alleen uit een oogpunt van geestelijke volksgezondheid bedenkelijk, maar bovendien kennelijk in strijd met hetgeen geschiedenis en moderne epidemiologie leeren omtrent het verloop van pokkenepidemieën.
4. Ook bij de meest zorgvuldige „selectie" blijkt een niet onbelangrijk deel der „vaccinatie-risico's" niet te vermijden. Ten einde doelmatige selectie te bevorderen, is het opstellen van een lijstje contra-indicaties niet voldoende, doch verdient de invoering van een keuringsformulier en van een behoorlijk gedocumenteerde handleiding aanbeveling.
5. Een deugdelijke „pokkenweerorganisatie" is in staat de nadeelen, uit een oogpunt van op peil houden van den immuniteitstoestand ongetwijfeld aan de vrijwilligheid van de vaccinatie verbonden, te compenseeren en eveneens de bezwaren, verbonden aan zonder voldoende selectie verrichte massa-vaccinaties in epidemietijd, te ondervangen.
6. Overheid en artsenwereld beperken de propaganda op heden tot:
a) revaccinatie van alle reeds gevaccineerden tenminste eenmaal in de tien jaar (systematisch en geheel kosteloos);
b) bewuste, vrije keuze der ouders of zij — gehoord de „openhartige voorlichting" van den gezinsarts of van eenigen anderen arts en gehoord diens advies al dan niet te enten — hun kinderen al dan niet willen laten inenten.

VACCINATIE

Overheid en artsenwereld onthouden zich bij hun propaganda van het reeds bij voorbaat invloed uitoefenen op de vrijheid van dat advies en op de vrijheid van die keuze.
De entende arts, zelf de verantwoordelijkheid dragend van de juistheid der gronden, waarop zijn advies rust en voor de onberispelijkheid van zijn techniek, wijze welbewust en uitdrukkelijk geheel de verantwoordelijkheid af voor de gevolgen van het al dan niet opvolgen van zijn advies en make den betrokkenen duidelijk, waarom zij die verantwoordelijkheid dragen.
7. Bij onverhoopte en nooit door de geneeskundigen te propageeren invoering van eenigen vorm van vaccinatie-dwang is het onvermijdelijk de vrijstellingsmogelijkheden aldus te verruimen, dat:
a) behalve godsdienstbezwaren ook andere gewetens- en gemoedsbezwaren aanvaard worden en verschijning voor burgemeester en eed vervallen;
b) ernstige vrees van de ouders voor nadeelige gevolgen van de inenting bij hun kinderen als grond voor ontheffing erkend wordt;
c) de verklaring van één arts (ter plaatse of in de omgeving gevestigd) voldoende is.
Bij onverhoopte invoering van eenigen vorm van vaccinatiedwang vermijde men het stellen van een sanctie op overtreding van de vaccinatieverplichting, in verband met de ernstige bezwaren, die aan de uitvoering van sanctiemaatregelen verbonden gebleken zijn.
Bij onverhoopte invoering, van eenigen vorm van vaccinatie-dwang is het onvermijdelijk het recht op schadevergoeding bij nadeelige gevolgen van de vaccinatie te erkennen en nader te regelen.
8. Militair-geneeskundig gezien is de afnemende immuniteitstoestand van ons volk en van ons leger een vraagstuk van ondergeschikt belang. Afgezien van het fantastische karakter van het „pokkenwapen" wordt de situatie terzake geheel beheerscht door de vraag op welke wijze men in tijd van mobilisatie en oorlog pokkenweer en met name massa-vaccinatie bij volk en leger zal organiseeren.
9. Het verdient aanbeveling vanwege de Nederland-

sche maatschappij ter bevordering der geneeskunst onder artsen — na voorafgaande veelzijdige en onpartijdige voorlichting — een onderzoek in te stellen naar hun opvattingen:
a) ten aanzien van den vaccinatiedwang in zijn verschillende vormen;
b) over de richting, waarin zij hun om voorlichting vragende ouders adviseeren;
c) met betrekking tot de wijze, waarop propaganda voor de vaccinatie onder hun patiënten zou behooren te geschieden.
De uitkomst van zoodanig onderzoek behoort de grondslag te vormen voor de plaatselijke propaganda door overheid en artsenwereld.
(Utrechtsche Mij. tot bevord. der Geneeskunst)
(Vorig bericht Vaccinatie 1862 E.)

10 MAART 1937

A. NEDERLAND. — Landbouw. - Onze Cultuurbodem wordt kalkarm. - Jaarlijksch verlies van 570.000 ton CaO. —

In een publicatie van het Landbouwkundig Bureau der Staatsmijnen is indertijd becijferd, dat onze cultuurbodem jaarlijks 570 millioen K.G. koolzure kalk kwijtraakt. Zoo komt het, dat in de eertijds kalkrijke Groningsche polders b.v. reeds kalkgebrek voorkomt en wel meer, naarmate zij ouder zijn, terwijl andere gronden in ons land een kalkbemesting verlangen, willen ze een behoorlijke opbrengst geven.
Het merkwaardige feit doet zich echter voor, dat, terwijl aan de bemesting met stikstof, fosforzuur en kali al jaren algemeen aandacht wordt geschonken, de kalkbemesting lang gedeeltelijk verwaarloosd is geworden en feitelijk pas in de laatste jaren op den voorgrond kwam, sedert door het werk van Landbouwvoorlichtingsdienst, Bedrijfslaboratorium te Groningen en Combinatie-Westerwolde, de waarde van het grondonderzoek tot de groote practijk is doorgedrongen, zoodat het zelfs in toenemende mate regionaal begint te geschieden. Daarbij komt dan vaak op overtuigende wijze tot uiting hoe kalkarm vele gronden geworden zijn.

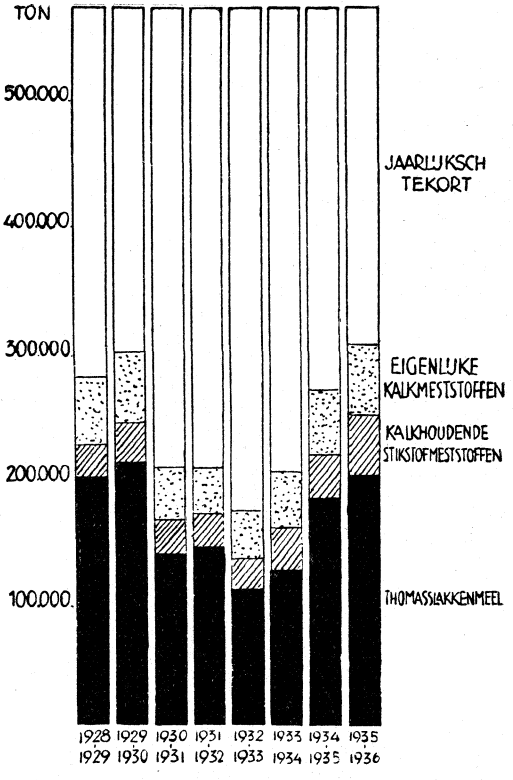

Van groot belang is daarom een nieuwe periodiek, uitgegeven door het Thomasslakkenmeelbureau te Bloemendaal, onder den titel van „Fosforzuur en Kalk". Deze uitgave heeft de bedoeling het gebruik van Thomasmeel te propageeren met het oog op de behoefte èn aan fosforzuur èn aan kalk.
Dat het gebruik van Thomasmeel (zooals het Thomasslakkenmeel thans officieel heet), in ons land van groot belang is, blijkt wel uit het feit, dat voor twee derden in onze forsforzuurbehoefte daarmede wordt voldaan, maar wat vooral van belang is: dat met Thomasmeel bovendien veel meer kalk aan onzen cultuurbodem wordt toegevoerd dan met alle andere kalkhoudende meststoffen tezamen.
Op bijgaande grafiek, die we in „Fosforzuur en Kalk" aantreffen, blijkt dit zeer duidelijk. Tevens blijkt echter, dat de nationale behoefte aan kalk voor niet meer dan de helft wordt aangevuld, zoodat de behoefte aan kalkhoudende meststoffen uit den aard van de zaak steeds moet toenemen.
Men ziet op de grafiek, die het jaarlijksch verbruik van kalkhoudende meststoffen sedert 1928 aangeeft, dat de toeneming en het gebruik der eigenlijke kalkmeststoffen niet groot is en in elk geval nog zeer veel te wenschen overlaat. De invloed van de wijzigingen in de stikstofbemesting komt duidelijk tot uiting, waarbij vooral het toenemend gebruik van kalk-ammonsalpeter niet zonder invloed gebleven is ook op de kalkgift, maar dat toch vooral een ruimer gebruik van Thomasmeel in de laatste jaren van de allergrootste beteekenis geweest is voor het min of meer op peil houden van den kalktoestand van den bodem daar, waar deze tot bedenkingen aanleiding heeft gegeven.
De waarde van de kalk, die gedurende de laatste jaren met het Thomasmeel aan onzen bodem werd toegevoerd, bedroeg per jaar ruim 3 millioen gulden. (Fosforzuur en Kalk)

B. NEDERLAND. — Werkloosheid Januari 1937. - Daling. —

Bij het beschouwen van de door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde cijfers aangaande het aantal geheel werkloozen in ons land, komt men tot de verblijdende ontdekking, dat dit aantal op het einde van Januari 1937, vergeleken met het einde van dezelfde maand van het vorige jaar, een daling van bijna 10.000 te zien geeft. Aan het einde van Januari 1937 telde ons land 466.242 werkloozen en aan het einde van Januari 1936 475.890. Vergeleken met het aantal werkloozen op het einde van December 1936 geeft het aantal op 31 Januari 1937 een stijging te zien van 11.000. Hierbij zij echter opgemerkt, dat bij het vergelijken van de maanden onderling rekening moet worden gehouden met seizoensinvloeden, aanwas der bevolking en maatregelen van administratieven aard, welke beoogen de arbeidsbemiddeling te bevorderen.
De gedetailleerde cijfers voor de geheel werkloozen luiden:

Gemeenten met aantal inwon. van	Aantal werkloozen eind Jan. '37	Dec. '36	Stijging
100.000 en meer	165.264	165 078	186
50.000—100.000	53.424	53.256	168
20.000— 50.000	58.205	56.266	1.939
minder dan 20.000	189.349	180.609	8.740
Totaal	466.242	455.209	11.033

Uit onderstaande overzicht betreffende de overeenkomstige maanden van de jaren 1936 en 1935 blijkt dat de stijging van het aantal werkloozen in de groote gemeenten toen grooter, in de kleinere gemeenten daarentegen kleiner was dan in de periode December 1936—Januari 1937.

Gemeenten met aantal inwon. van	Aantal werkloozen eind Jan. '36	Dec. '35	Stijging
100.000 en meer	173.015	170.244	2,771
50.000—100.000	55.081	54.954	127
20.000—50.000	59.408	58.369	1.039
minder dan 20.000	188.386	188.357	29
Totaal	475.890	471.924	3.966

Wellicht ten overvloede zij hierbij nog aangeteekend, dat de hierboven aangegeven omstandigheden, die den loop der werkloosheid van maand tot maand kunnen beïnvloeden, eveneens, doch in belangrijk sterkere mate, van beteekenis kunnen zijn voor den loop der werkloosheid van jaar tot jaar. Des te opvallender is het, dat de arbeidsbeurzen eind Januari 1937 een kleine 10.000 personen minder registreerden dan eind Januari 1936.
Volledigheidshalve zij opgemerkt, dat niet alle werkloozen in Nederland zich als werkzoekenden bij de openbare arbeidsbemiddeling laten inschrijven.
(Telegraaf - Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht 2632 A.)

C. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Sudeten-Duitschers. —

De leider der Sudeten-Duitsche partij, Henlein, heeft te Oesti een rede gehouden, naar aanleiding van de

overeenkomst, tot stand gekomen tusschen de Tsjechen en de drie coalitiepartijen der Duitsche minderheid.
De Duitsche minderheid, aldus Henlein, heeft het recht een beroep te doen op den Volkenbond en de ridderlijke landen, en de Sudeten-Duitsche partij zal dat doen. Autonomie is een absolute voorwaarde voor iedere overeenkomst tusschen Tsjechen en Duitschers. De partij zal het uitschrijven van algemeene verkiezingen vragen. (Prager Presse)
(Vorig bericht Sudeten-Duitschers 2687 A.)

11 MAART 1937

A. DUITSCHLAND. — Geheime schulden. —
De beurscontrôlecommissie te New York heeft op 2 Maart '37 mededeeling gedaan van het bestaan van een „geheime schuld" van Duitschland ten beloope van ongeveer $ 2 milliard, uit hoofde van de bewapenings- en werkverschaffingsprogramma's. Deze mededeeling werd gedaan in verband met de registratie van $ 69 millioen 3% fundeeringsbonds.
(Telex - A. N. P.) **(Vor. ber. Schulden 2297 A.)**

B. BELGIE. — Rexisten. - Degrelle wil tusschentijdsche verkiezingen uitlokken. —
Tijdens een te Brussel gehouden bijeenkomst heeft de leider der Rex-beweging Léon Degrelle, aangekondigd, dat de Rexistische afgevaardigde voor Brussel, Olivier, alsmede al zijn plaatsvervangers ontslag zullen nemen, teneinde tusschentijdsche verkiezingen uit te lokken.
Volgens een speciaal nummer van de Pays Réel is het ontslag reeds ingediend. Degrelle zal zichzelf candidaat stellen. De Rexistenleider wil dan direct daarop aftreden en zijn plaats afstaan aan een zijner aanhangers, om zich achtereenvolgens in de voornaamste Belgische steden te doen kiezen. Op deze wijze wil hij een volksstemming uitlokken, de ontbinding der Kamers bewerkstelligen en voortdurende agitatie wekken. (Telex - A. N. P.)
(Vorig bericht Rexisten 2625 A.)

C. IERSCHE VRIJSTAAT. — Kroningseed. —
De Valera heeft in de Dail verklaard, dat er geen sprake van was, dat de kroningseed, zooals die geamendeerd was om hem in overeenstemming te brengen met het statuut van Westminster, door den Vrijstaat kon worden goedgekeurd. De Vrijstaat zal tegenover de kroning een afwijzende houding blijven aannemen, zoolang Ierland in twee deelen gescheiden blijft en er in den kroningseed discriminatie wordt gemaakt tegen den godsdienst, waartoe de meerderheid van het Iersche volk behoort. (Irish Times)
(Vorig bericht De Valera 2648 D.)

D. VEREENIGDE STATEN. — Senaat keurt Neutraliteitswet goed. —
De Amerikaansche Senaat heeft het wetsontwerp-Pittman in zake de neutraliteit der Ver. Staten aangenomen en naar het Huis van Afgevaardigden doorgezonden.
Voor het ontwerp stemden 62, er tegen 6 senatoren. Een motie van senator van den Berg om de bepaling te schrappen, waarbij de president wordt gemachtigd vast te stellen, welke goederen met Amerikaansche schepen naar oorlogvoerenden mogen worden vervoerd, werd met 48 tegen 24 stemmen verworpen.
Aangenomen werd een amendement, dat voorstelt geen regeeringsbescherming te verleenen aan Amerikaansche schepen, die in strijd met de wet goederen vervoeren. (New York Herald Tribune, Paris)
(Vorig bericht Neutraliteitswet 2625 D.)

E. NEDERLAND. — Mijnbedrijf. - Loonsverhooging.
In de op 3 Maart '37 te Heerlen gehouden vergadering van de Contact-commissie voor de Zuid-Limburgsche mijnindustrie deelden de directies mede, dat de gemiddelde en minimumloonen der mijnwerkers van 1 April af met 5% zullen worden verhoogd. Het gemiddelde loon van een houwer zal dan ƒ 5.35 per dag bedragen. De minimumloonen van de bovengronders boven 23 jaar, die thans 47, 43 en 39 ct. per uur bedragen, zullen met ingang van 1 April '37 op resp. 50, 46 en 42 cent worden gebracht. De loonen der bovengronders van 19 tot 22 jaar zullen met twee cent per uur worden verhoogd en die van de jongere onder- of bovengronders met één cent per uur.
Met het oog op de onzekere toekomst willen de directies de verhooging tot 1 October '37 voorloopig laten gelden. De totale verhooging van lasten voor de mijnen, die uit deze loonsverhooging en uit de nieuwe pensioenregeling, welke ook werd aanvaard, voortvloeit, zal 9% bedragen. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. Loonen 1690 C.; Mijnbedrijf 2647 H.)

F. NEDERLAND. — Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten. - Zilveren jubileum. —
Een waardig sluitstuk van de feestelijkheden ter eere van het zilveren jubileum der Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten vormde de feestmaaltijd op 26 Febr. '37 in den Dierentuin te Den Haag. Ongeveer 400 gasten vulden de groote zaal.
De voorzitter der vereeniging, mr. P. Droogleever Fortuijn, heette alle gasten welkom en wees er op, dat de banden met de rijkso ganen zeker niet alleen ambtelijk waren, hetgeen bij dezen maaltijd wel bijzonder is gebleken.
Spr. stelde ten slotte een dronk in op H.M. de Koningin.
Tijdens het diner hield minister De Wilde een korte rede. De minister zeide, zich in dit gezelschap thuis te voelen, omdat niets aangenamer voor hem was, dan met de Nederlandsche gemeenten op goeden voet te staan. In de Tweede Kamer, zoo zeide spr., is onlangs opgemerkt, dat Thorbecke zich in zijn graf zou omdraaien, als hij nog leefde. Inderdaad, in Thorbecke's tijd was iedere gemeente een autonoom gebied. Maar de gemeenten hebben een offer aan den geest des tijds moeten brengen.
De Vereeniging van Ned. Gemeenten voorziet in een behoefte, want de vereeniging is geheel onafhankelijk van de regeering. Daarom zou minister De Wilde sterk tegen een wel eens voorgestelde incorporatie in de overheidsorganisatie zijn. Daarmee zou de vereeniging haar zelfstandigheid verliezen en op den dag, dat dit zou gebeuren, zou spr. onmiddellijk met zijn beide aanzittende ambtgenooten een nieuwe vereeniging oprichten.
Is er gevaar voor eenzijdigheid in de vereeniging? vroeg minister De Wilde. Zoolang de vereeniging, evenals de regeering, het algemeen belang nastreeft, is daar geen sprake van. Daarom kan de regeering het bestaan van de vereeniging slechts toejuichen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Ver. v. Ned. Gemeenten 1507 D.)

G. ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Aanslag op Graziani c.s. - Italiaansche représaille-maatregelen tegen inboorlingen. —
In Frankrijk en ook elders zijn berichten ontvangen, welke bevestigd worden van de meest bevoegde zijde en waaruit blijkt, dat de Italiaansche représailles in Addis Abeba na den aanslag op maarschalk Graziani zijn uitgevoerd op de meest afschuwelijke wijze. Na den aanslag zijn alle weerbare Italianen in Addis Abeba drie dagen lang aangemoedigd om inboorlingen om het leven te brengen zooveel zij maar wilden en op welke wijze zij dat maar wilden. Het aantal slachtoffers bij dezen massamoord bedraagt ongeveer 6.000. (Times) **(Vorig bericht 2679 B.)**

H. NEDERLAND. — Betalingsverkeer met Turkije.
Op 27 Febr. '37 is te Ankara een overeenkomst onderteekend tusschen de Nederlandsche en de Turksche regeering, betreffende het betalingsverkeer tusschen beide landen, alsmede een overeenkomst, strekkende tot het regelen der betalingsmogelijkheden ter zake van eventueele opdrachten aan de Nederlandsche industrie tot uitvoering van werken, welke verband houden met het plan tot de economische ontwikkeling van Turkije, alsook ter zake van eventueele Nederlandsche deelneming aan het Turksche koffie-monopolie.
Eerstgenoemde overeenkomst, die het clearingaccoord van 23 Sept. 1934 zal vervangen, is 1 Maart '37 in werking getreden; de duur, waarvoor de overeenkomst zal gelden hangt samen met het tot stand komen van een handelsovereenkomst, die het handelsaccoord van 23 Sept. 1934 zal vervangen.
De overeenkomst betreffende de betalingsregeling van bepaalde werken in Turkije hangt met de eerstgenoemde in zooverre direct samen, dat zij bepaalt onder welke omstandigheden en in welke mate de voor sommige Turksche goederen verschuldigde betalingen op andere wijze zullen geschieden dan in eerstgemelde overeenkomst is voorzien. In verband hiermede geldt de overeenkomst uitsluitend goederen, waarvan de invoer in Nederland een voldoend additioneel karakter draagt.
De nieuwe clearingovereenkomst laat het betalingsverkeer tusschen de Nederlandsche overzeesche gebiedsdeelen en Turkije over en weer vrij. Exporteurs van overzeesche producten zullen

derhalve in het vervolg met hun Turksche afnemers betaling in vrije deviezen hebben te regelen.
Een gedeelte van den bestaanden clearing-achterstand zal uit de op een speciale rekening te boeken bedragen worden afgewikkeld. Het Nederlandsche clearinginstituut zal eerstdaags een leiddraad nopens de nieuwe regeling van het clearing- en compensatieverkeer met Turkije doen verschijnen.
De hierboven genoemde overeenkomst, strekkende tot het regelen der betalingsmogelijkheden ter zake van eventueele opdrachten aan de Nederlandsche industrie tot uitvoering van werken, welke verband houden met het plan tot de economische ontwikkeling van Turkije, brengt mede, dat Nederlandsche belanghebbenden kunnen deelnemen aan inschrijvingen ter zake van openbare werken in Turkije en, indien de opdrachten aan hen gegund worden, gebruik kunnen maken van de mogelijkheden tot transfer hunner vorderingen, welke in de overeenkomst worden bepaald. (Regeeringspersdienst)

(Vor. ber. Clearing m. Turkije 2369 A.; Verdrag 1502 F.; Overeenkomst 2675 D.)

12 MAART 1937

A. **BRITSCH-INDIË. — Verkiezingen. - Congres-partij wint. —**
Overeenkomstig de nieuwe grondwet zijn in Britsch-Indië verkiezingen gehouden voor het parlement. De Congres-partij behaalde een succes. Deze partij bestrijdt de nieuwe grondwet en verlangt afscheiding van Engeland.
Op 1 April moet de provinciale autonomie van kracht worden op den voet van de nieuwe grondwet voor Indië. (Bombay Times) **(V. b. Grondwet 1897 C.)**

B. **VOLKENBOND. — Egypte verzoekt om toelating.**
Het secretariaat-generaal van den Volkenbond heeft van de Egyptische regeering het officieele verzoek om toelating tot den Volkenbond ontvangen.
De Egyptische regeering vraagt voor dit doel geen buitengewone vergadering van den Volkenbond.
(Le Journal de Genève)

C. **AUSTRALIE. — Wijziging der grondwet bij referendum afgekeurd. —**
Op 7 Maart '37 heeft in Australië een referendum plaats gehad over twee voorstellen der regeering tot wijziging van de grondwet. In een der amendementen werd voorgesteld de federale regeering de bevoegdheid te verleenen om den handel tusschen de staten onderling te controleeren. Dit amendement werd verworpen met 1.323.647 tegen 662.824 stemmen. Het andere amendement, dat de regeering wil machtigen tot het uitoefenen van toezicht op de luchtvaart, werd eveneens verworpen.
(Manchester Guardian)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Nietig-verklaring van de goudclausule. —**
Het Hooge Gerechtshof heeft zich uitgesproken vóór het standpunt der regeering, dat de resolutie van 1933, waarbij betaling uit hoofde van oblig.-schulden wordt verboden, van toepassing is zoowel op betaling in gouden staven als in gemunt goud.
Volgens de uitspraak van het Hof, zal de nominale waarde van de schuld in goud aangegaan, thans kunnen worden betaald in gedevalueerde dollars, volgens de tegenwoordige waarde. (Keesings Fin. Archief)

(Vorig bericht Goudclausule 1946 H.)

E. **JAPAN. — Kabinet-Hajasji. - Sato aanvaardt zijn benoeming tot minister van Buitenlandsche Zaken. - Zijn richtsnoer in de buitenlandsche politiek. —**
De Japansche ambassadeur te Parijs, Sato, die te Tokio is teruggekeerd, heeft zijn benoeming tot minister van Buitenlandsche Zaken aanvaard.
Sato gaf in den Senaat, op 8 Maart '37 een uiteenzetting van zijn buitenlandsche politiek. Hij verklaarde hierbij, dat de tot nu toe gestelde doeleinden ook verder moesten worden nagestreefd, zij het langs nieuwe banen. De Japansch-Chineesche onderhandelingen waren volgens Sato vastgeloopen. Men zou hiervoor echter een oplossing kunnen vinden, wanneer Japan de souvereiniteit en rechtsgelijkheid van China erkende en de onderhandelingen in dezen geest zouden worden hervat.
Verder verklaarde Sato, dat de betrekkingen met Rusland alleen dan zouden kunnen worden verbeterd, wanneer Moskou alle relaties met de Communistische Internationale verbreekt of wanneer de Komintern in Rusland zelf zou worden ontbonden.
Ten aanzien van Engeland betoogde spreker dat het geheele Japansche volk een goede verstandhouding met deze mogendheid wenscht. De belangen van Japan en Groot-Brittannië in China hadden echter scherpe economische tegenstellingen en spanningen doen ontstaan, waardoor de goede betrekkingen werden bemoeilijkt.
Volgens minister Sato moest de buitenlandsche politiek van Japan ervoor zorgen, dat er geen misverstand ten aanzien van de Japansche betrekkingen in China kon ontstaan. (Domei)

(Vorig bericht Kabinet 2676 C.)

F. **PROF. DR. ALBERT VERWEY OVERLEDEN. —**
In vervolg op ons bericht op pag. 2698 I en zijn levensbeschrijving op pag. 1801 D, geven wij nu een volledige beschrijving van zijn levenswerk.
Met Albert Verwey is een der markantste figuren van onze moderne Nederlandsche letterkunde heengegaan, die niet alleen in de beweging van tachtig een groote rol heeft gespeeld, maar die ook in de jaren na deze periode onafgebroken is blijven schrijven en daardoor tot op den huidigen dag van groote beteekenis is geweest voor onze literatuur.
Albert Verwey werd op 15 Mei 1865 te Amsterdam geboren. Daar volgde hij de Hoogere Burgerschool en kwam na het eindexamen in betrekking op het kantoor der Maxwell Land Grant Company te Amsterdam. Als secretaris van den vice-president dezer onderneming maakte hij een reis naar Nieuw-Mexico. Hij voelde zich echter allerminst tot het commercieele beroep aangetrokken en legde zich reeds vrij spoedig toe op de beoefening der letterkunde, daartoe aangespoord door zijn H.B.S.-leeraar, dr. Doorenbos, die zoovele andere talentvolle jongeren in die dagen heeft geïnspireerd.
In 1885, dus op twintigjarigen leeftijd, verscheen als eerste van zijn pennevruchten het gedicht ,,Persephone".
In hetzelfde jaar trad hij toe tot de redactie van het tijdschrift ,,De Nieuwe Gids", waarvan o.a. ook deel uitmaakten Frederik van Eeden, Lodewijk van Deyssel en Willem Kloos. En dat destijds het strijdorgaan was van zoovele jonge litteratoren, die streefden naar vernieuwing van onze letteren. In 1889 trok Verwey uit de redactie van dit tijdschrift en in 1894 stichtte hij met Lodewijk van Deyssel het tweemaandelijksch tijdschrift dat later den naam kreeg van ,,De Twintigste Eeuw". In 1905 scheidde Verwey zich opnieuw af en stichtte ,,De Beweging", een tijdschrift, dat in 1919 wegens een te kleinen lezerskring, is opgeheven.
Albert Verwey was eere-doctor in de letteren van de Rijksuniversiteit te Groningen en was van 1924 tot 1935 hoogleeraar in de Nederlandsche letterkunde, haar geschiedenis en aesthetische critiek aan de Rijksuniversiteit te Leiden, in welk ambt hij werd opgevolgd door mr. P. N. van Eyck.
Verwey bleef na zijn aftreden als hoogleeraar actief deelnemen aan het letterkundig leven. Hij publiceerde nog vele gedichten en artikelen in welke laatste hij vooral beschouwingen wijdde aan de problemen van dezen tijd. De kunstenaar heeft nog juist dezer dagen zijn hartewensch in vervulling zien gaan, n.l. het bezorgen van een nieuwe, volledige uitgave van Vondel's werken, welke naar verwacht mag worden, onder het bereik van een zeer groot lezerspubliek zal komen, iets waarnaar Verwey altijd had gestreefd.
Albert Verwey was een groote steun voor tal van jongeren, die hij steeds met raad en daad ter zijde stond. Tot den kring van jonge dichters, welke zich om hem heen had gevormd, behoorden o.a. Gutteling en Jan Prins.
In tegenstelling met vele van zijn tijdgenooten, die zich herhaalden of versnipperden, was Verwey een van de weinige critici in den zuiveren zin van het woord, uit de beweging van tachtig voortgekomen.
Behalve zijn gedichtenbundels schreef hij eenige treurspelen in verzen: ,,Johan van Oldenbarnevelt" (1895), ,,Jacoba van Beieren" (1902) en ,,Samson" alsmede een vertaling van Marlow's Faust.
Deze groote zuivere kunstenaar en mensch heeft evenwel niet alleen onze poëzie verrijkt met tallooze, altijd een eigen geluid hebbende gedichten, waaruit een groote litteraire zelfstandigheid sprak, doch laat tevens een onvergankelijke beteekenis achter als prozaïst en schepper van een heldere en diepe aesthetische critiek.
Reeds in 1893 schreef hij een ,,inleiding tot Vondel". In 1903 verscheen zijn ,,Leven van Potgieter" ,terwijl in 1905 zijn ,,Inleiding tot de nieuwe Nederlandsche Dichtkunst" het licht zag. Van zijn verder proza kunnen nog genoemd worden: een tiendeelig werk ,,Proza", al zijn in 1923 nog niet verzameld critisch werk bevattend. Ook gaf hij nog enkele bloemlezingen uit.
Hoewel hij zich de verdediger van het dichterschap voelde was Verwey een mensch die zich niet beperkte tot den ivoren toren van den individueelen kunstenaar en hij stond nooit onverschillig tegenover het maatschappelijk gebeuren en de groote stroomingen, die het leven van onzen tijd bewegen.
Daarvan getuigt het in de oorlogsjaren verschenen schrift ,,Wij en de Oorlog" en daarvan was zijn nog dezer dagen te Leiden uitgesproken rede, getiteld ,,Het lijden aan den tijd" evenzeer een bewijs. (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht 2698 I.; Photo buiten tekst 2698a)

A. VEREENIGDE STATEN. — La Guardia's anti-Duitsche uitlatingen. - Amerikaansch protest. —

De Duitsche ambassade te Washington heeft bij het departement van Buitenlandsche Zaken geprotesteerd tegen de rede, welke burgemeester La Guardia van New York voor de vrouwenafdeeling van het Joodsch-Amerikaansche Congres heeft gehouden.

Volgens de Duitsche pers verklaarde La Guardia daarbij o.a., dat hij in het gebouw, dat men van plan is op de wereldtentoonstelling te plaatsen, een gruwelkamer zou willen inrichten en daarin de figuur van den fanaticus met het bruine hemd, die thans den wereldvrede bedreigt, zou willen neerzetten.

De Duitsche ambassade te Washington heeft geprotesteerd, na ontvangst van directe instructies uit Berlijn. Duitsche kringen in de Amerikaansche bondshoofdstad achten de rede een beleediging van het Duitsche volk.

Ook de Duitsche pers, o.a. Angriff, Deutsche Allgemeine Zeitung, Völkischer Beobachter, Börsen Zeitung, heeft hierop heftig gereageerd door den burgemeester als een Talmudjood te kwalificeeren en nog meerdere minder fraaie uitdrukkingen naar het hoofd te slingeren.

Volgens vooraanstaande Engelsche en Fransche bladen is burgemeester La Guardia geen Jood en heeft hij zich in het Italiaansche leger gedurende den wereldoorlog dapper gedragen, waarvoor hem een hooge onderscheiding van de Italiaansche regeering te beurt viel.

De Amerikaansche regeering heeft Duitschland verontschuldigingen aangeboden naar aanleiding van de opmerkingen van La Guardia ten aanzien van Hitler.

De verontschuldigingen geschiedden in den vorm van een mondelinge verklaring van den chef der afdeeling West-Europeesche zaken van het departement van staat, Dunn, aan den Duitschen gezantschapsraad Thomson.

Dunn zeide, dat hij de woorden, die de rijksregeering kwetsten en niet de houding der regeering van de Ver. Staten weergeven, afkeurt.

Evenwel wees Dunn op het recht van vrijheid van het woord in de Ver. Staen, welk recht bij de grondwet aan ieder burger wordt gewaarborgd en als een nationaal erfgoed wordt gewaardeerd.

Nadat burgemeester La Guardia vernomen had, dat het departement van Buitenlandsche Zaken den Duitschen ambassadeur verontschuldigingen had aangeboden, verklaarde hij zijn woorden te handhaven en te herhalen. De Duitsche regeering heeft wel snel gemerkt, dat hij aan haar heeft gedacht. La Guardia weet niet of dit moet worden toegeschreven aan de levendigheid van zijn beschrijving of aan het onrustige geweten van deze regeering.

Amerikaansch protest. —

Cordell Hull, de minister van Buitenlandsche Zaken, heeft den ambassadeur der Ver. Staten te Berlijn, Dodd, opdracht gegeven krachtig bij den rijksminister van Buitenlandsche Zaken te protesteeren naar aanleiding van de onlangs in de Duitsche pers gepubliceerde artikelen over de Ver. Staten.

Dodd zal verklaren, dat de regeering der Ver. Staten ten hoogste verwonderd is over de woedende aanvallen in de Duitsche bladen over het incident betreffende den burgemeester van New York.

De aandacht van Hull werd op deze perscampagne gevestigd door mevr. Stephen Wise, de vrouw van den bekenden rabbijn, presidente der vrouwenafdeeling van het Amerikaansche Joodsche congres, waar La Guardia het woord had gevoerd.

(Alg. Handelsblad - New York Herald Tribune - Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. La Guardia 1037 E.)

13 MAART 1937

B. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrootingen van Justitie en Binnenlandsche Zaken. —

De begrootingen van Justitie en Binnenlandsche Zaken werden zonder hoofdelijke stemming aangenomen, tegen de beide N.S.B.-afgevaardigden.

(Red. K. H. A.) **(V. b. Begr. Binnenl. Zaken 2437 F.; Justitie 2544 D.; Eerste Kamer 2687 D.)**

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Ontwerp voor een nieuwe Landbouwuitvoerwet. —

Ingediend is een wetsontwerp, houdende nieuwe bepalingen nopens het waarborgen van bepaalde eigenschappen en hoedanigheden, van uitgevoerde voortbrengselen van het landbouw-, tuinbouw-, veeteelt- en zuivelbedrijf. (Landbouwuitvoerwet 1937.)

Aan de memorie van toelichting wordt het volgende ontleend: Sedert de Landbouwuitvoerwet 1929 in werking is getreden (1 Febr. 1930), heeft de regeering bevoegdheid, maatregelen in het leven te roepen tot het waarborgen van bepaalde eigenschappen of hoedanigheden van uitgevoerde voortbrengselen van het landbouw-, tuinbouw-, veeteelt- en zuivelbedrijf. Die wet is tot nu toe ten aanzien van tal van producten toegepast.

De organen voor de uitvoering zijn: de boter-contrôlestations, de kaascontrôle-stations, de melkproductencontrôle-stations, de vereeniging Nederlandsche baconcontrôle, het uitvoercontrôle-bureau, de rijksvoorlichtingsdienst voor de pluimveeteelt, het Nederlandsch eiercontrôle-bureau, de Nederlandsche algemeene keuringsdienst en de plantenziektenkundigen dienst.

Bepalingen van gelijke orde komen nu eens in de wet, dan weer in algemeene maatregelen van bestuur, Kon. besluiten of ministerieele beschikkingen voor.

Het thans ingediende wetsontwerp beoogt de geheele regeling van de uitvoercontrôle op land- en tuinbouwproducten naar een eenvoudiger en overzichtelijker plan op te stellen, met behoud van al wat in de practijk doeltreffend is gebleken, waaronder samenwerking tusschen het vereenigingswezen van de belanghebbenden en de regeering op den voorgrond blijft staan. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Tweede Kamer 2698 F.)

D. GEP. GENERAAL-MAJOOR J. C. C. TONNET OVERLEDEN. —

Op 4 Maart '37 is, in zijn woonplaats Vorden, op 70-jarigen leeftijd overleden de gep. generaal-majoor der artillerie J. C. C. Tonnet.

Gep. Generaal-Majoor J. C. C. Tonnet.

General Tonnet is een officier van buitengewone bekwaamheid geweest. Nog leeft die roep in het tegenwoordige officierskorps voort. Zijn krachtige overtuiging bracht hem dikwijls in conflict met meerderen; voor ondergeschikten was hij een ideaal-chef. Van zijn sterk ontwikkeld gevoel voor recht en rechtvaardigheid en van zijn groote hulpvaardigheid heeft hij, na zijn pensioeneering, nog in het bekende geval-Boeyink (Boeyink was onrechtmatig uit zijn hofstede gezet), dat hem in allerlei moeilijkheden en verdrietelijkheden heeft gestort, blijk gegeven.

(Nieuwe Rotterd. Courant)

E. JAN TOOROP-HERDENKING. —

Ter gelegenheid van de herdenking van den sterfdag van den grooten schilder en kunstenaar Jan Toorop (1928) heeft in het gemeentemuseum te 's-Gravenhage voor het comité tot het oprichten van een gedenkteeken op 3 Maart '37 Dr. G. Knuttel Wzn., conservator van de gemeente-musea, de beteekenis van Toorop geschetst. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. J. H. Toorop 1778 G.)

F. NEDERL. OOST-INDIE. — Volksraad krijgt geen interpellatierecht. —

De Volksraad in Indië heeft tot de Tweede Kamer een adres gericht, bevattende het verzoek te bevorderen, dat aan de uitnoodiging van den Volksraad, om inlichtingen te geven vanwege de regeering mondeling moet worden gevolg gegeven, indien de raad dat wenscht, tenzij de gouverneur-generaal meent, dat

zulks niet kan geschieden zonder schade voor de hem toevertrouwde belangen.
De meerderheid van de commissie, in wier handen dit verzoek werd gesteld, had in haar conclusie aan de Kamer voorgesteld, de regeering uit te noodigen, aan het verzoek van den Volksraad gevolg te geven bij de eerstvolgende herziening van de Indische Staatsregeling.
Op deze conclusie had de heer Van Dijk (a.r.) een amendement verdedigd, beoogende, dat de Kamer zich er toe zal bepalen, de regeering dank te zeggen voor de verstrekte inlichtingen. Met andere woorden dus, om het verzoek van den Volksraad af te wijzen. De Kamer heeft dit amendement met 42 tegen 34 stemmen goedgekeurd. Tegen: s.d., v.d., c.p., de c.h. leden De Geer, Weitkamp, Bakker en Krijger en mr. Arts (k.d.p.) (Het Volk) **(V. b. Volksraad 2472 E.)**

A. **OOSTENRIJK. — De legitimisten. —**
Na den terugkeer van den leider van de Oostenrijksche legitimistische partij, baron Von Wiesner, te Weenen, is het bestuur van deze partij bijeengekomen. Het bestuur nam het rapport van Von Wiesner aan, waarin deze verklaarde, dat het herstel van de Habsburgers een zaak is, welke alleen Oostenrijk aangaat. Verder werd besloten zoo nauw mogelijk samen te werken met het Vaderlandsche Front en ten slotte werd besloten de statuten van alle legitimistische vereenigingen in Oostenrijk met elkaar in overeenstemming te brengen. (Neue Freie Presse) **(Vor. ber. Legitimisten 1877 C.; Monarchie 2697 B.)**

B. **CHINA. — Het Communisme. —**
De Nitsji Nitsji Sjimboen meldt, dat een compromis is tot stand gekomen tusschen de regeering van Nanking en de communistische troepen in China.
De voorwaarden van het compromis zijn de volgende:
1. Het eindigen van alle internationale twisten;
2. De invrijheidstelling van alle politieke misdadigers;
3. Bijeenroeping van een volkscongres tot redding van de natie;
4. Krachtige voorbereidingen van den gewapenden tegenstand tegen Japan;
5. Verbetering van de levensvoorwaarden, waarvoor de communistische troepen garant zullen zijn.
Verder zou volgens den correspondent zijn bepaald:
1. Beëindiging van militaire operaties, welke ten doel hebben de regeering van Nanking omver te werpen.
2. De Chineesche Sovjet-regeering zal herdoopt worden in „speciale politieke raad";
3. De communistische troepen zouden onder contrôle worden geplaatst van de regeering van Nanking, doch onder eigen officieren blijven.
(Nitsji Nitsji Sjimboen) **(V. b. Communisme 2634 B.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — De nieuwe Pakoe Alam. - Installatie in April. —**
Naar Aneta verneemt, zal Pangeran Ario Praboe Soerjodilogo, oudste zoon van den overleden Pakoe Alam VII, die zijn vader bij de huwelijksfeesten van Prinses Juliana en Prins Bernhard vertegenwoordigde, in den loop van de maand April worden geïnstalleerd als hoofd van het Pakoe Alamsche huis.
(Aneta) **(Vor. ber. Pakoe Alam VII 2680 C.)**

D. **ITALIE. — Staatsfinanciën. —**
In de op 5 Maart '37 gehouden zitting van den grooten fascistischen Raad heeft de minister van Financiën rapport uitgebracht over den economischen en financieelen toestand van het land, terwijl de secretaris der partij rapport uitbracht over hetgeen tot stand gekomen is op het gebied van „prijzentucht".
De groote fascistische Raad heeft daarop eenige resoluties aangenomen, waarin gezegd wordt, dat het oogenblik thans geschikt is om het land in kennis te brengen van het bedrag van de reserve der emissiebank en van den omvang der bankbiljettencirculatie.
De reserve aan goud en gelijkwaardige deviezen bedroeg op 20 Febr. '37 4021 millioen. Het aan het vaderland geschonken goud en het fonds van buitenlandsche effecten ter beschikking van het wisselinstituut zijn hierin niet begrepen. Op denzelfden datum waren in omloop 15.677,6 millioen lire in bankbiljetten. Met inbegrip van 1½ milliard lire, die naar Oost-Afrika gezonden zijn voor de monetaire behoeften van het rijk.
Nieuwe belangrijke operaties van de schatkist zullen niet noodig zijn. (Giornale d'Italia)
(V. b. Econ. Toestand 2461 A.; Fasc. Raad 2696 E.)

E. **ZILVER. — De Zilvermarkt in 1936. —**
De marge tusschen den hoogsten en laagsten koers op de zilvermarkt is de kleinste sinds 1928.
De wereld-zilverproductie over 1936 bedroeg circa 249 (v. j. 204) millioen ounce.
In- en uitvoer over 1936 met uitzondering van wettelijk zilver betaalmiddel in Engeland:

	Import (in troy ounces)	Export (in troy ounces)
Britsch-Indië	28.410.614	103.992.100
Canada	1.059.440	——
Andere Britsche landen	2.057.186	1.656.274
Duitschland	1.648.285	3.286.583
Nederland	2.115.900	618.864
België	4.090.301	91.829
Frankrijk	1.928.901	2.174.125
Japan	33.949.240	——
Ver. Staten	1.176.462	77.219.441
Andere landen	9.382 063	7.036.800
Totaal	85.818.392	196.076.016
Zilveren munt tegen 20 d. p. ounce stand.	83.927.455*	2.769.433
Totaal	169.745.847	198.845.449

* Hiervan 77.507.755 ounce van Hongkong.
(Overz. Pixley & Abell) **(Vor. ber. Zilver 1428 C.)**

F. **MUZIEK. — Toscanini-concerten te Rotterdam en Den Haag. —**
Op 6 en 8 Maart '37 heeft de beroemde Italiaansche dirigent, Arturo Toscanini, resp. te Rotterdam en te Den Haag het Residentie-orkest geleid.
Tijdens de concerten, maar vooral daarna, heeft men den dirigent toegejuicht op een wijze als men dat zelden in ons land ziet gebeuren.
Herhaalde malen liet men Toscanini terugkomen, die op zijn beurt het orkest deed deelen in de hulde.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Toscanini 853 B.)**

G. **TURKIJE. — Defensiebegrooting bedraagt 140 millioen gulden. —**
Volgens de ontwerp-begrooting, door den minister van Financiën bij de Nationale Vergadering ingediend, zal Turkije in het jaar 1937-'38 een bedrag van ongeveer 140 millioen gulden voor de landsverdediging uitgeven.
Dit bedrag, dat 38 procent van de geheele begrooting uitmaakt, zal worden besteed voor versterking van de luchtmacht en de vloot en voor de oprichting van fabrieken, welke kanonnen, granaten, tanks en andere oorlogsmachines zullen produceeren. De geheele begrooting bedraagt ongeveer 365 millioen gulden, hetgeen 50 millioen meer is dan de begrooting van het vorige jaar.
De minister van Financiën heeft medegedeeld, dat er geen nieuwe belastingen zullen worden geheven, daar men de stijgende onkosten uit de bestaande bronnen van inkomsten kan bestrijden. (Akcham)
(Vorig bericht blz. 1344 B.)

H. **KUNSTWOL. — Bereiding uit ondermelk. - Proefnemingen te Arnhem. —**
Het Nederlandsch Weekblad voor Zuivelbereiding en Handel bericht, dat de proefnemingen met de bereiding van kunstwol uit ondermelk in ons land een dergelijk gunstig resultaat hebben opgeleverd, dat besloten is, deze proefnemingen op grooter schaal

voort te zetten. Er wordt thans per dag 1300 liter ondermelk tot kunstwol verwerkt. De fabricage geschiedt volgens een eigen procédé, tot stand gekomen bij proefnemingen in het laboratorium van de A.K.U. te Arnhem, in samenwerking met den directeur van de Coöperatieve Melkinrichting aldaar, den heer J. C. Penning. (Ned. Weekbl. v. Zuivelbereiding en Handel)

14 MAART 1937

A. CHR. J. VAN LEDDEN HULSEBOSCH. - 35-jarig jubileum. —
Onze hooggeachte medewerker in de Criminalistiek enz., de heer Chr. J. van Ledden Hulsebosch, herdacht op 9 Maart '37 dat hij 35 jaar geleden zijn eerste expertise in dienst der justitie maakte. De heer van Ledden Hulsebosch ontving dien dag talrijke officieele- en niet-officieele huldeblijken. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Chr. J. v. Ledden Hulsebosch 406 A.)

B. SURINAME. — Huwelijk van Hindoes en Mohammedanen. —
De gouverneur van Suriname heeft twee ontwerpen ingediend bij de Koloniale Staten, aldus „De West", die ten doel hebben om in de toekomst gelegenheid te geven, dat immigranten, die het Hindoeïsme belijden en zij die den Islam belijden, volgens hun eigen ritus in den echt kunnen treden. (De West)

C. NEDERLAND. — Scheepvaart. - Ruim 14 millioen voorschotten. - Regeering wenscht voorshands geen restitutie. —
Uit het antwoord van minister Gelissen, op vragen van het Tweede-Kamerlid Drop over de steunverleening aan de zeescheepvaart blijkt, dat over 1935 en 1936 aan 34 reederijen in totaal ruim ƒ 14 millioen aan rentelooze voorschotten is verstrekt.
Verder deelt de minister mede, dat de regeering, ook al zullen eenige reederijen over 1936 vermoedelijk eenige winst maken, niet tot terugvordering van voorschotten zal overgaan, ten einde de reederijen in staat te stellen haar vloten te versterken.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Scheepvaart 2598 A.)**

D. UTRECHT. — 36ste Jaarbeurs. —
De 36ste Nederlandsche Jaarbeurs opende op 9 Maart 1937 met 1779 deelnemers en met een verhuurde oppervlakte expositieruimte groot 15.000 M². Deze voorjaarsbeurs is de grootste, welke tot ditmaal gehouden werd. Sedert de voorjaarsbeurs 1936 is het aantal deelnemers met 134 en de uitbreiding van expositieruimte met pl.m. 600 M². gestegen.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Jaarbeurs 2443 B.)**

E. ROEMENIE. — Studenten en politiek. —
Naar aanleiding van den moordaanslag op den rector van de Universiteit te Jassy, heeft de Roemeensche ministerraad o.m. besloten tot tijdelijke sluiting van alle universiteiten en studentenhuizen. De universiteiten zullen eerst worden heropend na een reorganisatie volgens de nieuwe wet op het hooger onderwijs.
Voorts besloot de ministerraad in dit wetsontwerp een nieuw artikel aan te brengen, waarbij het aan studenten op straffe van verwijdering verboden wordt, lid te zijn van een politieke partij, welke ook, of deel te nemen aan politieke betoogingen. Goedgekeurd werd een wijziging van den tekst betreffende het dragen van politieke uniformen. Ook werd goedkeuring gehecht aan de stappen, die gedaan zijn door den minister voor Eeredienst bij het hoofd van de orthodoxe kerk betreffende sancties op deelneming door priesters aan haatcampagnes, die de kerk maken tot een instrument in den politieken strijd. Tenslotte is de minister van Binnenlandsche Zaken gemachtigd onmiddellijk over te gaan tot ontbinding van alle vrijmetselaarsloges en alle geheime vereenigingen, van welken aard die ook mogen zijn. De voorstellen van den minister voor Nijverheid en Handel betreffende bescherming van den arbeid der Roemeensche elementen zijn goedgekeurd. (Adeverul)

F. JAPAN. — Pachtgebied op Nieuw-Guinea. —
Op 9 Maart '37 is in den Japanschen Landdag opnieuw de kwestie van de eeuwigdurende pacht van gronden op Nederlandsch Nieuw-Guinea aan de orde gekomen.
Het lid van de Seiyoekai-partij, Kajoe Nakamoera, stelde in de bijeenkomst van een sub-commissie den minister van Buitenlandsche Zaken, Sato, vragen over diens houding nopens deze kwestie, welke naar spreker vreesde in het buitenland twijfel had doen rijzen.
Sato antwoordde, dat de kwestie der eeuwigdurende pacht in Nederlandsch Nieuw-Guinea nimmer een feitelijk geschilpunt is geweest.
Sato zeide, dat Japan een vreedzame economische ontwikkeling wenscht in de gebieden van de Zuidzee, door volledig rekening te houden met de positie en de omstandigheden der betrokken landen. Sato legde er den nadruk op, dat het belangrijkste oogmerk is „leven en laten leven". (Domei) **(V. b. 2688 C.)**

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van de Dienstplichtwet. —
De Tweede Kamer heeft op 9 Maart '37 de dienstplichtwet gewijzigd overeenkomstig de regeeringsvoorstellen tot versterking van de weermacht.
Mevr. De Vries-Bruins (s.d.) constateerde in een korte verklaring, dat door dit wetsontwerp Nederland gaat meedoen aan de uitbreiding der bewapening, waaraan zij haar stem niet kan geven.
Het wetsontwerp werd aangenomen zonder hoofdelijke stemming met aanteekening, dat mevr. De Vries-Bruins en de heer Van Zadelhoff (beiden s.d.) geacht wilden worden te hebben tegen gestemd, evenals de heer Wijnkoop (comm.). (N. R. Crt.)
(Vor. ber. 2603 D.; Tw. Kamer 2704 C.)

H. ENGELAND. — De begrooting 1937. - Defensie. - Luchtvaart. - Marine. —
Nu alle begrootingsramingen gepubliceerd zijn, kan geconstateerd worden, dat de belastingbetalers in het komende belastingjaar voor de nationale- en de defensiediensten zullen moeten opbrengen £ 619.635.205, zijnde £ 82.678.491 meer dan in het thans loopende jaar, zonder dat hierin begrepen zijn de bedragen, die verkregen moeten worden uit de defensieleeningen, welke op een totaal komen van £ 80 millioen.
De ramingen der begrooting voor Luchtvaart voor 1937 bedragen in totaal £ 88.588.600. Het netto-totaal bedraagt £ 56.500.000. Wanneer men hierbij optelt het bedrag van £ 26 millioen dat geleverd zal worden door de defensieleening, stijgt het netto-totaal tot £ 82.500.000, vergeleken met £ 50.700.000 voor 1936, d.w.z. een stijging met £ 31.800.000.
De budgetaire ramingen ten aanzien van de Britsche marine beloopen voor 1937 £ 105.065.000. Dit beteekent in vergelijking met het afgeloopen jaar een verhooging met £ 23.776.000, waarbij dan zijn inbegrepen de supplementaire begrootingen. (Daily Telegr.)
(Vor. ber. Begrooting 2689 D.; Bewapening 2679 C.)

I. BELGIE. — Tusschentijdsche verkiezingen voor de Kamer. - Premier Van Zeeland tegencandidaat van Degrelle. —
Minister-president Van Zeeland heeft in de Belgische Kamer verklaard, dat hij zich candidaat laat stellen tegenover Degrelle, ten einde een nationale oplossing te zoeken, een oplossing tot nationaal herstel.
Op deze wijze zal hij den kiezers vragen zich achter hem te scharen. Hij zal niemand aanvallen en is niet van plan aan de verkiezing het constructieve krakter der nationale eenheid te ontnemen.
Van Zeeland vroeg de Kamer voort te gaan met de werkzaamheden zonder zich te laten medesleepen door oproerige agitatie.
Hij besloot: ik ben er zeker van, dat gij u aldus het vertrouwen zult verzekeren van 9/10 der Belgen.
Naar verluidt zouden zoowel de socialistische als de katholieke fractie hebben verklaard, dat zij Van Zeeland zullen steunen bij de tusschentijdsche verkiezing.
De verkiezing zal op 11 April '37 worden gehouden.
(Het Laatste Nieuws) **(Vor. ber. 2702 B.; Dr. P. van Zeeland 2559 D.)**

A. **BELGIE. — Westvoorstel in zake gedeeltelijke verkiezingen door Kamer en Senaat aangenomen. —**
De Kamer heeft met 110 tegen 26 stemmen en één onthouding een wetsontwerp aangenomen, waarbij voortaan gedeeltelijke verkiezingen in geval van een niet „toevallige" vacature worden afgeschaft.
Het wetsontwerp heeft nog niet betrekking op de verkiezing, waarbij Van Zeeland zich tegenover Degrelle candidaat heeft laten stellen.
De Senaat heeft na een zeer rumoerige zitting met 114 tegen 16 stemmen bij twee onthoudingen, het wetsontwerp aangenomen. (Handelsbl. v. Antwerpen)

B. **LUCHTVAART. — Sportvliegerij. - Indië-retourvlucht van Ir. De Kok. —**
De directeur-generaal der „Koninklijke", ir. De Kok, die in gezelschap van den heer Schmidt Crans met zijn eigen vliegtuig een tocht naar Indië gemaakt heeft, is 7 Maart '37 op het vliegveld Ypenburg geland.
Op 3 Februari, des ochtends tegen kwart over acht, vlogen ir. J. E. F. de Kok, directeur-generaal van de Koninklijke, en de heer H. Schmidt Crans van Ypenburg, op weg naar Nederlandsch-Indië.
De heenreis duurde tien dagen, het verblijf in Indië 16 dagen en op 7 Maart tegen 12 u. landde de Havilland Dragon Fly weer op het vliegveld onder de gemeente Rijswijk. De tocht was volbracht in een tempo, tot nu toe nog nimmer door een sportvlieger bereikt.

Terugreis. — Zondag 28 Febr.: Vertrek van Medan over Alostar, Bangkok naar Rangoon.
Maandag 1 Maart: aankomst te Allahabad.
Dinsdag 2 Maart: aankomst te Karachi.
Woensdag 3 Maart: aankomst te Basrah.
Donderdag 4 Maart: aankomst te Caïro.
Vrijdag 5 Maart: aankomst te Brindisi.
Zaterdag 6 Maart: aankomst te Parijs.
Zondag 7 Maart: aankomst op Ypenburg.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Ir. De Kok 2509 A.)**

C. **LUCHTVAART. — Aanleg vliegveld „Nerhoven".**
8 Maart '37 is op een uitgestrekte heide onder de gemeente Gilze Rijen, reeds door de Ned. Heidemaatschappij voor het doel geëgaliseerd, een officieele plechtigheid vervuld ter inleiding van de werkzaamheden verbonden aan den aanleg van het vliegkamp „Nerhoven". (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Vliegvelden 2642 D.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van art. 29. - Verdachte kan niet tot antwoorden worden verplicht. —**
In de op 11 Maart '37 gehouden vergadering van de Tweede Kamer kwam aan de orde de stemming over het wetsontwerp tot wijziging van art. 29 van het wetboek van strafvordering, alsmede over de beide daarop ingediende amendementen.
Het amendement-Donker om den verdachte voor het verhoor mede te deelen, dat al hetgeen hij antwoordt als bewijsmiddel tegen hem gebezigd zal kunnen worden, doch ook tot zijn voordeel kan strekken, werd verworpen met 43 tegen 30 stemmen. Voor: sociaaldemocraten, vrijzinnig-democraten, communisten, liberalen en de heer Sneevliet (r.s.p.)
Het amendement van de vaste commissie voor privaat- en strafrecht, om den regel te handhaven, dat de verdachte niet tot antwoorden is verplicht, werd aangenomen met 61 tegen 12 stemmen. Tegen stemden de anti-rev. behalve de heeren Smeenk en Van Dijken, de Staatk. Geref. Kersten en Van Dis en de heer Westerman (ex-nat. herstel).
De heer Sneevliet (rev. soc.) zeide in een korte verklaring, dat hij tegen het wetsontwerp zou stemmen.
Het aldus geamendeerde eenige artikel werd in stemming gebracht en aangenomen met 46 tegen 27 stemmen. Tegen stemden de soc.-dem., behalve de heeren Drees en Van Braambeek, de v.-d., de comm. en de heeren Coops (lib.) en Sneevliet (rev. soc.).
Het wetsontwerp werd z.h.s. aangenomen, waarbij allen, die tegen het gewijzigde artikel hadden gestemd, geacht werden, ook tegen het wetsontwerp te hebben gestemd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tweede Kamer 2706 G.)

15 MAART 1937

E. **FRANKRIJK. — Staatsfinanciën. - Nationale defensieleening groot 10.5 milliard francs goedgekeurd.**
In de bijeenkomst der financieele Senaatscommissie werd de tekst van het ontwerp in zake de defensieleening goedgekeurd. Er werd echter een amendement aangebracht, waarin wordt gezegd, dat de regeering slechts door wettelijke maatregelen eventueel gemachtigd zou kunnen worden tot het instellen van een deviezencontrôle.
De financieele Senaatscommissie heeft besloten in artikel 1 van het leeningsontwerp het maximumbedrag der leening op te nemen.
Het hoogste bedrag mag niet meer dan 10.5 milliard francs zijn. Dit bedrag komt overeen met de behoeften der nationale verdediging, welke op de z.g. beleggingsrekening zijn opgenomen, n.l. 9.5 milliard en een milliard voor nieuwe werkzaamheden, overeenkomstig de gewone begrooting.
Met 258 stemmen tegen 1 heeft de Senaat het wetsontwerp goedgekeurd, waarbij de regeering gemachtigd wordt tot het uitgeven van een defensieleening van hoogstens 10½ milliard francs, met garantie en valuta-optie. De rentevoet is vastgesteld op 4½%.
Het wetsontwerp is vervolgens naar de Kamer teruggezonden, die het zonder nieuwe debatten en zonder den tekst, dien de Senaat er aan gegeven had, te wijzigen, definitief in tweede lezing goedkeurde.
De eerste tranche is groot frs. 5 milliard. De inschrijvingen worden toegewezen tegen een koers van 98%.
Nader wordt gemeld, dat de eerste tranche, groot 5 milliard francs, reeds op den dag der inschrijving overteekend werd. De uitgifte van de tweede tranche is vervroegd en zal op 16 Maart '37 plaats vinden.
(Le Temps - Le Journal)
(Vor. ber. Defensie 2659 C.; Leeningen 2652 D.)

F. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Nederlandsche schepen aangehouden en opgebracht. —**
In de Straat van Gibraltar is het Nederlandsche koopvaardijschip „Triton" door een gewapenden trawler van generaal Franco aangehouden, naar Ceuta opgebracht en daar van zijn lading, w.o. 200 ton stukgoederen en 30.000 kisten sinaasappelen, ontdaan. In verband hiermede heeft de kruiser „Java", die op weg was naar Colombo, opdracht gekregen zoo spoedig mogelijk zich naar de Straat van Gibraltar te begeven om daar Nederlandsche vrachtschepen te convoyeeren. In afwachting van de aankomst van de „Java" heeft inmiddels de „Hertog Hendrik", die te Dubrovnik lag, koers gezet naar de Spaansche wateren.
De „Serooskerk" van de Holland-Oost-Indië Lijn werd eveneens in de nabijheid van de Spaansche kust door een schip van de Franco-vloot aangehouden en naar Ceuta opgebracht.
De Nederlandsche regeering heeft den Nederlandschen gezant te Tanger, den heer F. Gerth van Wijk, onder wien Spaansch-Marokko ressorteert, opdracht gegeven, bij de autoriteiten tegen de inbeslagneming van de „Triton" en de „Serooskerk" te protesteeren.
De „Serooskerk" mocht inmiddels haar reis, na door de Spanjaarden te zijn onderzocht, voortzetten. Wat de „Triton" betreft, de lading van dit schip werd grootendeels door de Spanjaarden uitgeladen. Het schip kon toen bijna geheel leeg naar het vaderland terugkeeren. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht Burgeroorlog 2698 E.)

A. SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet-inmenging. - Leidende functies van twee Nederlanders: vice-admiraal M. H. van Dulm en schout-bij-nacht J. S. C. Olivier.

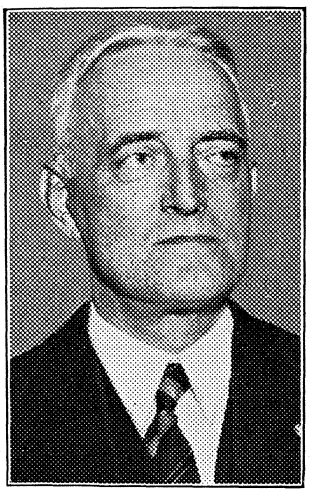

Vice-admiraal M. H. v. Dulm.

De non-interventie-commissie heeft in haar op 12 Maart 1937 gehouden bijeenkomst vice-admiraal M. H. van Dulm benoemd tot chef van het contrôle-bureau te Londen en schout-bij-nacht J. S. C. Olivier tot chef van de contrôle ter zee. Beiden hebben hun benoeming aanvaard.
Verder zijn benoemd tot secretaris van het bureau en beheerder van het internationale fonds, Francis Hemming, een Brit, en tot leider van de contrôle aan de Fransch-Spaansche grens de Deensche kolonel Lunn. De overige leden van het contrôle-bureau zullen vertegenwoordigers zijn van de volgende mogendheden: Groot-Brittannië, Frankrijk, Duitschland, Griekenland, Italië, Noorwegen, Polen en Sovjet-Rusland.

(Vor. ber. Burgeroorlog 2707 F.)

Schout-bij-nacht J. S. C. Olivier.

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Fannie Hurst — „Great Laughter". (Harper Brothers, New York 1936) **(V. b. 2698 A.)**

Duitsch: Alfred Heller — „Symphonie der Jugend". (Das Bergland-Buch 1936)
Friedrich Schreyvogl — „Brigitte und der Engel". (Paul Zsolnay-Verlag, Berlin 1936) **(Vor. ber. 2698 A.)**

Engelsch: Margaret Irwin — „The Stranger Prince, the story of Rupert of the Rhine". (Chatto & Windus)
Jane Oliver — „Mine is the Kingdom". (Collins)
Alec Waugh — „Jill Somerset". (Cassell and Comp. London) **(Vorig bericht 2698 A.)**

Fransch: Edm. Jaloux — „Les Routes du bel Univers". (Plon, Paris)
Alberto Moravia — „Les Ambitions Déçues". (Plon, Paris) **(Vorig bericht 2698 A.)**

Nederlandsch: Jan Hell — „Het Huis" met handteekening van Piet Worms. (Contact, A'dam)
Jan Veldman — „De Verlossende Vlucht." (N.V. Leiter-Nypels, Maastricht) **(Vor. ber. 2698 A.)**

Zweedsch (in het Nederlandsch): Sally Salminin — „Katrina." (Andries Blitz, A'dam 1937) **(2662 B.)**
(Red. K. H. A.)

C. WEST-EUROPEESCH PACT. — Duitschland en Italië. —
De Duitsche Rijksminister van Buitenl. Zaken, Freiherr von Neurath, heeft den Britschen ambassadeur te Berlijn, Sir Eric Phipps, een memorandum overhandigd over de kwestie van het sluiten van een nieuw pact voor West-Europa. Dit memorandum zet het standpunt der rijksregeering uiteen nopens de voorstellen der andere bij deze aangelegenheid betrokken regeeringen als vervolg op de tot nu toe gevoerde gedachtenwisseling.
Dit is geschied in overleg met de Italiaansche regeering, welke ook harerzijds de Britsche regeering 12 Maart een memorandum heeft overhandigd aangaande een pact voor het Westen. (Berl. Tageblatt)

D. SCHEEPSRAMPEN. — De Tinbaggermolen „Kantoeng". —
De tinbaggermolen „Kantoeng", welke op 4 Maart 1937 van de werf „Gusto" te Schiedam is vertrokken en door twee sleepbooten naar Banka werd gebracht, is in de buurt van den vuurtoren Eddystone bij Plymouth tengevolge van een zwaren storm omgeslagen en gezonken; later is het gevaarte omgekeerd weer aan de oppervlakte verschenen. De vier runners hebben zich veilig aan boord van de sleepboot „Schelde" kunnen redden.
Op 14 Maart '37 is het wrak tot zinken gebracht.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Scheepsrampen 2654 E.)**

E. NEDERLAND. — Bankfusie. - Overname van de Bank-Associatie door de Incasso-Bank. —
In de op 7 April '37 te houden buitengewone vergadering van aandeelhouders der Bank-Associatie, Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereeniging 1853, zullen in behandeling komen een voorstel van den raad van commissarissen tot wijziging der statuten en een voorstel van dien raad tot ontbinding der vennootschap, verband houdende met het aanbod der Incasso-Bank tot overname van de Bank-Associatie. (Telex-A. N. P.)

16 MAART 1937

F. SPANJE. — Burgeroorlog. - Spaansche regeering wendt zich tot Volkenbond in zake de Italiaansche divisies. —
De Spaansche minister van Buitenlandsche Zaken, del Vayo, heeft den secretaris-generaal van den Volkenbond de volgende nota doen toekomen:
„De verklaringen der Italiaansche officieren en soldaten, die in den loop der laatste dagen in den sector van Guadalajara gevangen zijn genomen, hebben op onweerlegbare wijze aangetoond, dat afdeelingen van het geregelde Italiaansche leger naar Spanje gezonden zijn om er te vechten.
Dit beteekent een flagrante schending van artikel 10 van het Volkenbondsstatuut, waarbij de leden-staten zich verplichten, de integriteit en politieke onafhankelijkheid van alle leden te eerbiedigen en tegen elken van buiten komenden aanval te zullen handhaven.
Uit de verklaringen, die de bedoelde krijgsgevangenen ten overstaan van de Spaansche autoriteiten hebben afgelegd, zijn de volgende feiten komen vast te staan:
Op 10 Februari en de daarop volgende dagen zijn in grooten getale troepen van het geregelde Italiaansche leger met hun uitrusting, wapentuig en proviand te Cadiz door het Italiaansche s.s. „Sicilia" en andere stoomschepen aan land gezet. Deze troepen werden te Puerto de Santa Maria geconcentreerd en vervolgens ten behoeve van het huidige offensief naar den sector van Guadalajara overgebracht.
Dit offensief, zoo gaat de nota voort, wordt door vier Italiaansche divisies uitgevoerd, te weten de eerste, de tweede en de derde zwarthemdendivisie — welke laatste onder commando staat van generaal Buvolini, die zijn hoofdkwartier te Brihuega gevestigd heeft — en door de eerste divisie Littorio, onder bevel van generaal Bergonzoni, wiens standplaats zich te Almadrones bevindt. Opperbevelhebber is generaal Manzini met Algora als hoofdkwartier.
De nota besluit met de aandacht van den secretaris-generaal van den Volkenbond en van alle leden-staten van den Bond te vestigen op deze situatie, „die de internationale betrekkingen kan schaden en een bedreiging vormt voor den vrede."
(Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2708 A.)

A. **Financiën en Economie.** —
Sinds een week vertoeft de Nederlandsche handelsmissie onder leiding van Jhr. van Karnebeek in Brazilië en zij zal nog andere staten van Zuid-Amerika bezoeken. Het zij ons vergund eenige bijzonderheden omtrent Zuid-Amerika, die wij aan de De Telegraaf hebben ontleend, te publiceeren.

Rijkdom aan grondstoffen. — Latijnsch-Amerika is een zeer voornaam producent van grondstoffen. Het produceert 44% van de wereldproductie aan zilver (Mexico, Peru, Bolivia), voor salpeter bedraagt dit percentage 35% (Chili), voor guano 75% (Peru), voor tin 19% (Bolivia), voor koper 25½% (Chili, Peru, Mexico), voor wol 15¼% (Argentinië, Uruguay, Peru), petroleum 16½% (Venezuela, Mexico, Trinidad), katoen 9½%, (Brazilië, Peru, Argentinië), koffie 89½% (Brazilië, Columbia), cacao 30% (Brazilië, Equador, San Domingo), maïs 20.5% (Argentinië, Brazilië), lijnzaad 57% (Argentinië), rietsuiker 40% (Centraal Amerika, Antillen, Brazilië, Peru, Uruguay), Zuid-Amerika bezit 18% van den wereldveestapel en levert 20% der huiden.

De verhoogde vraag naar grondstoffen en granen en de in den laatsten tijd opgetreden prijsstijging dezer producten hebben de economische positie van Zuid-Amerika verbeterd. Ook de staatsfinanciën zullen hiervan den gunstigen weerslag ondervinden, terwijl de deviezenpositie door de stijging van de uitvoerwaarde versterkt wordt. De opleving is echter in de verschillende staten niet overal even groot.

Het is frappant, dat Zuid-Amerika bij den grooten rijkdom aan grondstoffen arm is aan steenkool en ijzererts. In Brazilië en Chili zijn wel uitgestrekte ijzerertslagen bekend, doch deze komen thans door hun ongunstige geografische ligging niet voor exploitatie in aanmerking.

Men hoopt door exploitatie op groote schaal uitgebreider steenkoollagen te vinden. In Chili en Columbia is de steenkoolmijnbouw in de laatste jaren eenigermate tot ontwikkeling gekomen. De groote rijkdom aan waterkracht is nog slechts voor 1% benut.

Voor de industrialisatie is deze schaarschte aan ijzer en steenkool natuurlijk een handicap.

Industrialisatie. — Een tweede handicap is dat er in Zuid-Amerika weinig geschoolde arbeiders zijn, in staat om continu op normale capaciteit te werken. In de depressiejaren heeft de industrie zich echter ondanks deze belemmerende factoren overal snel ontwikkeld, vooral in Argentinië. De overheid werkte hiertoe mede door het invoeren van importbeperkingen en zeer hooge invoerrechten.

Tien jaar geleden werden slechts zeer eenvoudige artikelen vervaardigd, thans worden in enkele staten bijna alle „normale" en artikelen van dagelijksch gebruik in het land zelf vervaardigd. Het teeken „Importado" beteekent echter in vele gevallen een betere kwaliteit dan de met „Industria nacional" gemerkte artikelen.

De invoerbelemmerende bepalingen hadden tot gevolg, dat vele concerns, voor wie Zuid-Amerika een belangrijk afzetgebied was, er toe overgingen om dochtermaatschappijen op te richten, teneinde door geheele of gedeeltelijke decentralisatie van productie deze markten te behouden.

Handelsbalans actief. — De uitvoer bestaat, zooals gezegd, voornamelijk uit grondstoffen en granen, de invoer grootendeels uit fabrikaten. De handelsbalans van bijna alle staten vertoont een actief saldo. De handel met de Ver. Staten, die sinds 1920 voortdurend was teruggeloopen, is sedert 1932 weder toegenomen. Vooral Argentinië, Bolivia, Paraguay en Uruguay zagen in 1935 hun export naar de Ver. Staten in vergelijking met 1934 sterk toenemen, terwijl de invoer van Amerikaansche goederen ook steeg, zij het in mindere mate. Ook in den laatsten tijd blijft de buitenlandsche handel der Zuid-Amerikaansche staten in het algemeen een verdere toeneming vertoonen.

De spoorwegen verkeeren in uitstekenden staat en het reizigersvervoer biedt evenveel comfort als waar ook in Europa. Een groot deel der lijnen, vooral in Argentinië, bevindt zich in Engelsche handen. Buiten Argentinië bestaan er feitelijk geen spoorwegnetten. De meeste lijnen zijn penetratie-spoorwegen bijna zonder zijlijnen.

Buitenlandsch kapitaal. — Naar schatting heeft het buitenland voor ruim 14 milliard gouddollar in Zuid-Amerika belegd. Alleen reeds de ultimo 1935 op de Londensche beurs genoteerde effecten wijzen op een investeering van £ 1189 millioen. Noord-Amerika belegde voor $ 4 à $ 5 milliard, andere landen rond $ 2 milliard.

(Vor. ber. 1918 F.; Nederl. Handelsmissie 2683 B.)

B. **Brazilië. - Het bestuur.** —
In 1889 werd na een revolutie de republiek uitgeroepen; sedert dien wordt het land geregeerd volgens de grondwet van 24 Februari 1891, die het federatieve stelsel invoerde. Brazilië is dus een statenbond van 20 staten met een territorium (Acre) en een bondsdistrict (Districto Federal). De staten zijn evenals de gemeenten autonoom binnen de grenzen, door de constitutie gesteld. De souvereiniteit is aan de Unie voorbehouden (buitenl. betrekkingen, oorlog e.d.). De wetgevende macht wordt gevormd door het Nationaal Congres, bestaande uit een Senaat (63 leden gekozen door de staten en het federale district) en een kamer van Afgevaardigden (212 leden, evenredig kiesstelsel, kiezer is ieder mannelijk burger, ouder dan 21 jaar, die lezen en schrijven kan en geen lid is eener orde) voor 3 jaar gekozen; de kiesdistricten hebben hoogstens 70.000 inwoners, iedere staat heeft echter minstens 4 afgevaardigden. De president van den Senaat is tevens vice-president van Brazilië. De uitvoerende macht berust bij den president, gekozen voor 4 jaar (niet herkiesbaar), volgens direct kiesrecht. Hij heeft ongeveer gelijke macht als de staatshoofden van de andere constitutioneele staten. Thans zijn er 7 ministers, die de verantwoordelijkheid dragen, doch met de volksvertegenwoordigers slechts schriftelijk in contact komen. (Red. K. H. A.)

A. VOLKENBOND. — Nederland's permanente vertegenwoordiger. - Dr. A. Loudon benoemd in de plaats van Mr. C. ridder van Rappard. —

Bij Kon. besluit van 6 Maart is mr. C. ridder van Rappard, thans Hr. Ms. buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Berlijn, ontheven van zijn functie van permanent vertegenwoordiger van Nederland bij den Volkenbond, onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezen diensten, en is benoemd tot permanent vertegenwoordiger van Nederland bij den Volkenbond dr. A. Loudon, Hr. Ms. buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Bern.
(Staatscourant) **(V. b. Ridder v. Rappard 2565 E.)**

B. GEESTELIJK LEVEN. — Stille Omgang. —

Aan den in den nacht van 6 op 7 Maart '37 gehouden eersten „Stillen Omgang" te Amsterdam hebben ongeveer 20.000 mannen deelgenomen en aan den tweeden stillen omgang van 13 op 14 Maart minstens 40.000 mannen. Ofschoon deze tweede nacht eigenlijk de nacht van de Amsterdammers wordt genoemd, had men verscheidene groepen van elders er bij moeten indeelen. Groote contingenten kwamen uit Rotterdam en Haarlem, Arnhem en Eindhoven. Bij de Utrechtsche groepen bevond zich aartsbisschop mgr. dr. J. de Jong, die in de oude Mozes- en Aaronkerk aan het Waterlooplein de H. Mis opdroeg. Uit Limburg waren 1500 man gekomen, uit het Gooi 2400, Friesland 1100, enz. Voor het gebed was ook dezen keer als intentie aanbevolen, dat ons land bewaard moge blijven voor communisme en elken vorm van nieuw heidendom. De dag begon al aan te breken, toen de laatste deelnemers den omgang besloten.
(De Maasbode) **(V. b. Stille Omgang 2224 C.)**

C. SUEZ KANAAL MAATSCHAPPIJ. - Ontvangsten.

	1936 Frs.	1935 Frs.
Januari	77.190.000	74.200.000
Februari	69.960.000	65.010.000
Maart	78.960.000	74.990.000
April	70.110.000	79.210.000
Mei	70.010.000	72.140.000
Juni	63.450.000	68.600.000
Juli	68.170.000	71.730.000
Augustus	64.990.000	71.670.000
September	58.190.000	61.980.000
27 Sept.—31 October	113.690.000	97.070.000
November	105.240.000	79.790.000
December	106.776.000	75.748.000
	946.736.000	892.138.000

(Agence Econ. et Fin.) **(V. b. Suez Kanaal 2131 I.)**

D. FINLAND. — Kabinet-Cajander gevormd. - Regeeringsprogram. —

President Kallio heeft op 12 Maart '37 de hem door professor Cajander voorgelegde ministerlijst aangenomen en de volgende ministers benoemd:
Minister-president: Cajander (lib.).
Buitenlandsche Zaken: Holsti (lib.).
Financiën: Tanner (soc.-dem.).
Verkeerswezen: Ryoemae (soc.-dem.).
Onder-minister van Verkeer: Salovaara (soc.-dem.).
Landbouw: Heikkinen (agrar.).
Onderminister van Landbouw: Koiviato (agrar.).
Binnenlandsche Zaken: Kekkonen (agrar.) (tevens Justitie ad interim).
Oorlog: Niukkanen (agrar.).
Handel: Voionmaa (soc.-dem.).
Sociale Zaken: Koto (soc.-dem.).
Eeredienst: Hannula (agrar.).
De nieuwe regeering beschikt in den rijksdag over een meerderheid van 143 op de 200 stemmen.
Het program der nieuwe regeering behelst o.m. het volgende: De uitzonderingswetten moeten niet worden gehandhaafd, voor zoover zij niet noodzakelijk zijn om de tegen de bestaande rechtsorde werkende krachten in toom te houden.
De Scandinaafsche toenadering moet verder worden ontwikkeld en de verhouding tot Rusland moet zoo veel mogelijk worden verbeterd. De vriendschappelijke betrekkingen met Estland moeten in stand worden gehouden en de betrekkingen met alle overige staten moeten op den grondslag van de beginselen van den Volkenbond tot ontwikkeling worden gebracht.
De landsverdediging moet verder worden versterkt en in haar leiding moet naar de noodige concentratie worden gestreefd. Tegen iedere aan den staat vijandige politieke propaganda moet opgetreden worden. Voorts behelst het program verscheidene maatregelen van sociale en economische politiek.
(Hufvudstadsbladet, Helsingfors)
(Vor. ber. Kabinet 2485 D.)

17 MAART 1937

E. ZWEMSPORT. — Ragnhild Hveger heeft thans de meeste wereldrecords op haar naam. —

Door haar jongste recordverbeteringen heeft Ragnhild Hveger thans zeven wereldrecords op haar naam gebracht en heeft daarmede Willy den Ouden van het zeer hooge voetstuk, waarop de Rotterdamsche zwemster jarenlang heeft gestaan, gestooten. Van de 26 wereldrecords zijn er nog 11 in Nederlandsche handen, 8 zijn er in het bezit van Denemarken, daarna volgen Japan met 3 en Duitschland en de Ver. Staten ieder met 2 wereldrecords.
De Deensche zwemster heeft thans de volgende records op haar naam staan:
300 meter borstcrawl, 3 min. 50,1 sec.; 400 meter, 5 min. 14,2 sec.; 500 meter, 6 min. 45,7 sec.; 800 meter, 11 min. 11,7 sec.; 880 yards, 11 min. 16,1 sec.; 1000 meter 14 min. 12,3 sec. en 200 meter rugslag, 2 min. 41,3 sec.
Willy den Ouden is thans nog in het bezit van de wereldrecords op de borstcrawl over 100 yards, 100 meter, 200 meter, 220 yards en 300 yards. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ragnhild Hveger 2675 F.)

F. 'S-HERTOGENBOSCH. — Prov. Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. - Eeuwfeest. —

Op 8 Maart '37 was het juist honderd jaar geleden, dat in het toenmalige gebouw van de societeit „Casino" te 's-Hertogenbosch, onder voorzitterschap van den Zuid-Nederlander, André baron van den Bogaerde van Terbrugge, gouverneur der provincie Noord-Brabant, het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen werd opgericht.
In een plechtige bijeenkomst in zijn monumentaal gebouw aan de Bethaniestraat, waarin het Centraal Noord-Brabantsch Museum is gevestigd, heeft het genootschap thans dit eeuwfeest gevierd, dat o.m. werd bijgewoond door den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, den commissaris der Koningin in de provincie Noord-Brabant, jhr. mr. dr. A. B. G. M. van Rijckevorsel, en door leden van Gedeputeerde en Provinciale Staten, burgemeesters van onderscheidene Brabantsche gemeenten en de leden van het genootschap. (Dagblad v. Noordbrabant)

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van de Indische Begrooting 1937. —

Ingediend zijn eenige wetsontwerpen strekkende tot goedkeuring van twintig besluiten van den gouverneur-generaal van Ned.-Indië, houdende vaststelling van aanvullingsbegrootingen van dat gebiedsdeel voor het dienstjaar 1937.
Van deze besluiten beoogen er zeven de raming voor 1937 in overeenstemming te brengen met reeds bij aanvullingsbegrootingen voor 1936 voorgestelde en bereids de wettelijke goedkeuring verkregen hebbende maatregelen. Het zijn de uitgaven voor:
a) de ontwikkeling van Nieuw-Guinea (voor 1937 wordt geraamd ƒ 260.330, waarvan ƒ 173.830 op afdeeling 4 en ƒ 86.500 op afdeeling 8);
b) maatregelen ter bevordering van den kolonialen handel en handelsvoorlichting en propaganda in het buitenland (voor 1937 geraamd op ƒ 91.462);
c) de verbetering van de Indische defensiemiddelen (hoogere raming voor het loopende jaar: ƒ 17.023.976, waarvan ƒ 16.914.000 op den buitengewonen dienst).
Van de resteerende dertien besluiten houden er acht verband met de overdracht van gezondheids- en onderwijszorg aan zelfstandige gemeenschappen op Java en Madoera. Behoudens een nadeelig verschil van ƒ 50.000 met betrekking tot den eerstgenoemden tak van overheidszorg, oefent deze overdracht geen invloed uit op het saldo der begrooting.
De overige vijf besluiten ten slotte betreffen in hoofdzaak de volgende maatregelen:

1. Verlenging van de kinarestrictie. De uitgaven ad ƒ 101.037 worden door een gelijk bedrag aan ontvangsten gedekt.
2. Uitbreiding van de algemeene politie, waarvan de kosten na aftrek van de tegenoverstaande ontvangsten, rond ƒ 50.000 bedragen.
3. Financieele saneering van de naamlooze vennootschap Hoogdrukwaterleiding hoofdplaats Soerakarta en omstreken. Van de uitgaven ad ƒ 370.000 komt een bedrag van ƒ 270.000 ten laste van den buitengewonen dienst.
4. Deelneming aan de in 1937 te Parijs te houden internationale tentoonstelling: Arts et Techniques dans la vie moderne. Kosten ƒ 10.000.
5. Bijdrage voor de propaganda-actie in de Ver. Staten van Amerika ter stimuleering van het peperverbruik. Hiervoor wordt een bedrag van ƒ 15.000 uitgetrokken.

In verband met vorenstaande begrootingswijzigingen, vertoont thans de begrooting van Ned.-Indië voor het dienstjaar 1937 het volgende beeld:

	Geheele dienst	Gewone dienst	Buitengew. dienst
Uitgaven	ƒ 479.071.186	ƒ 440.693.383	ƒ 38.377.803
Middelen	436.745.334	414.986.673	21.758.661
Tekort	ƒ 42.325.852	ƒ 25.706.710	ƒ 16.619.142

(Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. 2558 B.; Tw. Kamer 2707 D.)

A. SIR AUSTEN CHAMBERLAIN OVERLEDEN. —
Op 16 Maart '37 is in zijn woning te Londen sir Austen Chamberlain overleden in den leeftijd van 73 jaren.
Austen Chamberlain werd in 1863 geboren als zoon van den Britschen staatsman Joseph Chamberlain. Hij genoot zijn opleiding te Rugby en Cambridge (Trinity College). Van 1892—1914 was hij Lagerhuislid voor het district East Worcestershire en sinds 1914 voor West Birmingham. Van 1895—1900 was hij civiel Lord der Admiraliteit en van 1900—1902 financieël secretaris van het ministerie van Financiën. Austen Chamberlain wás van 1903—1905 en van 1919—1921 minister van Financiën, van 1915—1917 minister van Indië en van 1918—1919 lid van het Oorlogskabinet. Van 1921—1922 was hij Lord Privy Seal en leider van het Lagerhuis. Van 1924—1929 heeft hij zijn land gediend als minister van Buitenlandsche Zaken. Na de tot stand koming van het Verdrag van Locarno werd Austen Chamberlain tot Ridder in de orde van den Kouseband benoemd. In de eerste nationale regeering (1931) werd sir Austen Chamberlain minister van Marine. Wegens zijn hoogen leeftijd wenschte hij evenwel geen deel uit te maken van de tweede nationale regeering.
In 1926 kreeg Chamberlain, samen met Briand en Stresemann, den Nobelprijs voor den vrede.
(Red. K. H. A.) **(V. b. Austen Chamberlain 2291 A.)**

B. NEDERLAND. — Afscheid van den commandant van het Veldleger, luitenant-generaal Jhr. W. Röell.
Op 5 Maart '37 heeft de commandant van het Veldleger, luitenant-generaal jhr. W. Röell, op het uitgestrekte militaire terrein bij de Maaldrift onder Wassenaar, afscheid genomen van de garnizoenen van Leiden en Den Haag.
Jhr. Röell begon zijn rede met zijn groote tevredenheid uit te spreken over de inspectie, die hij zoo juist had afgenomen om er vervolgens op te wijzen, dat deze bijeenkomst een zeer bijzonder doel had. Spr. bracht in herinnering het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana met Z.K.H. Prins Bernhard, waarbij hij opmerkte, dat deze lichting de onvergetelijke eer heeft gehad de eerediensten te mogen vervullen. Niemand — aldus sprak de generaal — zal dezen historischen dag vergeten. Ik dank u voor de wijze, waarop u allen uw taak op dien dag hebt verricht.
Deze troepen kunnen in hun regimenten bogen op een lange traditie. Men hoeft slechts te herinneren aan de vrijmaking van het Fransche juk in 1814—1815 en den Tiendaagschen Veldtocht.
Doch dat alles beteekent alleen iets moois van het verleden. Want hetzelfde verantwoordelijkheidsgevoel en hetzelfde plichtsbesef, die in de geschiedenis zoo dikwijls naar voren kwamen, zullen ook in de toekomst worden gehandhaafd. Spr. wees ten slotte op de beteekenis van het oranje in de vaandels en standaarden en gewaagde van den hechten onverbreekbaren band tusschen Nederland en Oranje. Draagt Oranje altijd in uw hart mede, aldus besloot de generaal zijn aandachtig beluisterde rede. (Telegraaf)

(Vorig bericht blz. 2683 E.)

C. ENGELAND. — Invoerrecht op ruwijzer opgeheven. —
In verband met het ernstige tekort aan ijzer en staal heeft de Engelsche schatkist besloten, met ingang van 3 Maart '37 het invoerrecht van 33⅓% op ingevoerd ruwijzer op te heffen, terwijl het invoerrecht op ijzer- en staalproducten ingevoerd op een quotacertificaat en certificaat van oorsprong werd verlaagd van 20% tot 10%. (Financial News)

(V. b. Invoerrechten 2277 F.; IJzer en Staal 949 D.)

18 MAART 1937

D. NEDERLAND. — Spelling-enquête onder de uitgevers. —
Het bestuur van de Nationale Vereeniging voor Orde en Eenheid in de Schrijftaal heeft aan de Nederlandsche uitgevers cijfers gevraagd betreffende de uitgaven in de „oude" en in de „nieuwe spelling", die gedurende de periode van 28 Augustus 1934 tot 1 Februari 1937 verschenen, herdrukt of voortgezet zijn. Op 4 Maart '37 hadden 229 uitgevers antwoord gezonden. De secretaris, de heer H. A. Höweler, deelt het volgende mede aangaande het resultaat.

Spelling-De Vries en te Winkel:
142 Uitgaven voor het lager en middelbaar of daarmee in dit geval gelijk te stellen onderwijs.
85 Uitgaven op het gebied van kinderboeken en ontspanningslectuur voor jongens en meisjes (leesboeken e.d.).
2805 Andere uitgaven, zijnde alle overige.
Totaal 3032 uitgaven in de „oude spelling".

Spelling-1934:
1098 Uitgaven voor het lager en middelbaar of daarmee in dit geval gelijk te stellen onderwijs.
490 Uitgaven op het gebied van kinderboeken en ontspanningslectuur voor jongens en meisjes (leesboeken e.d.).
483 Andere uitgaven, zijnde alle overige.
Totaal 2071 uitgaven in de „nieuwe spelling".
Van de 5103 uitgaven is dus 60% in de „oude" en 40% in de „nieuwe spelling" verschenen.
Bij de schooluitgaven is de verhouding ongeveer 11%—89% en bij de kinderboeken enz. 13%—87%.
Bij de voor de vrije maatschappij bestemde uitgaven is de verhouding nagenoeg omgekeerd: ongeveer 85%—15%.
Van de bovenbedoelde 229 firma's zouden er 176 geen schade en 53 waarschijnlijk de kleinste schade lijden, indien de „nieuwe spelling" afgeschaft werd.
Op grond van deze enquête, die het grootste gedeelte van de Nederlandsche uitgeversfirma's omvat, trekt het bestuur der Vereeniging voor Orde en Eenheid in de Schrijftaal de volgende conclusies:
1. In het uitgebreide gebied, waar niet hetgeen men de schooljeugd laat leeren den grootst mogelijken invloed heeft op de schrijfwijze, die in de uitgaven wordt toegepast, domineert de „oude spelling" met 85%, de regeling-1934 is niet door de maatschappij aanvaard.
2. De belangen van enkele tientallen schoolboekuitgevers staan tegenover de belangen van de meeste andere Nederlandsche en alle Vlaamsche uitgevers.
3. Wanneer het mogelijk was de totale geldswaarde van de in het geding zijnde groepen uitgaven te bepalen, zouden de cijfers waarschijnlijk een argument te meer vormen tegen het loslaten van de „oude spelling".
4. Bij het herstellen van de fouten, die in Augustus 1934 gemaakt zijn, dient men door bepalingen betreffende een overgangsperiode de Nederlandsche schoolboekuitgevers te vrijwaren voor nieuwe schade, doch men gebruike de belangen dezer beperkte groep niet als argument tegen het treffen van de maatregelen, die het belang van de Nederlandsche taal eischt.
(De Telegraaf)

(Vor. ber. Nieuwe Spelling 2599 E.)

E. DANZIG. — Oppositieleden hospitanten der N.S.D.A.P.-fractie. —
Het bureau van den Volksdag deelt mede, dat de lijstopvolger van den verleden jaar afgetreden leider der ontbonden sociaal-democratische partij van Danzig, Julius Grossmann, als hospitant is toegetreden tot de Volksdagfractie van de N.S.D.A.P.
Voorts zijn de afgevaardigden Schwertfeger (soc.-dem.) en Günther (Centrum) als hospitanten toegetreden tot de Volksdagfractie van de N.S.D.A.P.
Met het oog op den overgang van drie afgevaardigden naar de nationaal-socialistische Volksdagfractie schrijft de Danziger „Vorposten", het orgaan der N.S.D.A.P. in Danzig:

Met trots kan de N.S.D.A.P. vandaag constateeren, dat zij definitief de meerderheid heeft gekregen, dat de anderen definitief verloren hebben.
De N.S.D.A.P. heeft er van af gezien nieuwe verkiezingen uit te schrijven, om de eenvoudige redenen, dat zij het interne leven in Danzig niet wilde verontrusten.
Het zou geen risico voor de nationaal-socialistische beweging zijn geweest het volk opnieuw de beslissing te hebben laten nemen. (Vorposten)

A. **PALESTINA. — Opnieuw tal van daden van terreur. —**
De Engelsche openbare meening is buitengewoon verontrust over de ontwikkeling van den toestand in Palestina. De bladen publiceeren berichten uit Jeruzalem, waarin vol bezorgdheid wordt gewezen op het feit, dat tijdens het einde der week eenige personen zijn vermoord. Men wijst er in het bijzonder op, dat de overvallen zijn geschied in streken, welke tot dusver meerendeels rustig waren.
Naar verluidt zijn o.a. nabij het Joodsche dorp Yavneel (Tiberias) drie Joodsche arbeiders in een hinderlaag gelokt en vermoord.
Voorts zijn twee herders uit de Joodsche kolonie Kefar Mahoresch vermoord. In de kolonie Tiberiade en te Jaffa werden bomaanslagen gepleegd.
De Engelsche justitie heeft een bevel tot aanhouding uitgevaardigd tegen den secretaris van het „Nationaal Arabisch Comité" te Safed. De regeering heeft besloten versterkingen te zenden naar de kolonie Tiberiade.
De Hooge Commissaris, sir Arthur Wauchope, die op het oogenblik in Engeland vertoeft, zou zijn verblijf aldaar bekorten. (Daily Telegraph)
(V. b. Onlusten 2489 A.; Koninkl. Comm. 2629 C.)

B. **ENGELAND. — Noodlijdende gebieden. - Defensieprogram brengt redding. —**
Het Witboek over de noodlijdende gebieden werd op 1 Maart '37 gepubliceerd. Hierin wordt o.m. medegedeeld, dat in Wales en Schotland munitie-fabrieken zullen worden opgericht, voor welk doel 9 à 10 millioen pond sterling is uitgetrokken.
Ook in Lancashire zal een munitiefabriek worden gebouwd, waarvan de kosten op 6 millioen pond sterling worden geraamd. In dit gebied zal bovendien op kosten van het ministerie van luchtvaart een fabriek van vliegtuigen worden opgericht, de kosten hiervan worden op anderhalf millioen geschat.
Aan industrieelen, die in de noodlijdende gebieden nieuwe fabrieken oprichten, zullen gedurende vijf jaar faciliteiten en verlichting van belasting worden toegestaan. Aan deze industrieelen zullen leeningen worden verstrekt, welk een totaal van twee millioen pond sterling niet mogen overschrijden.
(Daily Telegraph)

C. **VOLKENBOND. — De conferentie voor de grondstoffen. —**
De eerste zitting der commissie voor de bestudeering van het grondstoffenvraagstuk is op 12 Maart '37 beëindigd. De commissie heeft een rapport aangenomen, waarin de verschillende meeningen der leden over aard en oplossing van het vraagstuk uiteen worden gezet en de te volgen werkmethode wordt aangegeven. Eerst op 21 Juni zal de voltallige commissie weer bijeenkomen. In den loop van die maand zullen de twee ingestelde onder-commissies bijeenkomen, om het werk der voltallige commissie voor te bereiden.
Twee besluiten, die van belang zijn, heeft de commissie genomen. In de eerste plaats, dat zij niet bevoegd is over de verdeeling van gebieden, waar grondstoffen worden voortgebracht, te onderhandelen. In de tweede plaats, dat, hoewel een zeker aantal belangrijke grondstoffen voortgebracht wordt in koloniale of in mandaatgebieden, het grootste aantal grondstoffen in hun geheel of voor het grootste gedeelte in souvereine staten wordt geproduceerd en dat dus alle grondstoffen, wat hun oorsprong ook zijn moge, besproken moeten worden. Hieronder zullen dan eveneens vallen de grondstoffen, noodig voor de voeding van menschen en vee. Het eerste besluit is feitelijk niet anders dan een bevestiging van de bevoegdheden, die de Volkenbondsvergadering aan de commissie gegeven heeft. Mocht echter Duitschland (dat geweigerd heeft deel te nemen aan de commissie) in de toekomst, hetgeen weliswaar niet te voorzien is, toch nog een deskundige naar de commissie zenden, dan is het goed, dat de commissie zelf nog eens zwart op wit haar bevoegdheden omschreven heeft. (Neue Zürcher Zeitung)
(Vor. ber. Grondstoffen 2658 E.)

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Vestigingswet voor kleinbedrijf. —**
De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp, houdende regeling betreffende het vestigen van inrichtingen, waarin eenige tak van detailhandel, ambacht of kleine nijverheid zal worden uitgeoefend, zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. 2594 E.; Eerste Kamer 2704 B.)

E. **DUITSCHLAND. — Represailles tegen buitenlanders. —**
Het Duitsche kabinet heeft in zijn zitting van 9 Maart '37 een uit twee artikelen bestaande wet aangenomen, die betrekking heeft op de bescherming der rijksgrenzen en represailles tegen in Duitschland wonende buitenlanders voor door het buitenland tegen aldaar wonende Duitschers genomen maatregelen.
(Der Angriff)

F. **SURINAME. — Goudindustrie. —**
Op een terrein aan de Boven-Saramacca in Suriname is een stuk erts gevonden, hetwelk 6 kg. goud bevatte. Op hetzelfde terrein werd in 1930 een steen gevonden, welke bijna 8 kg. goud bevatte. Naar aanleiding van dit bericht en het feit, dat de goudproductie van Suriname reeds in 1935 meer dan drie maal de productie van 1929 bedroeg (in 1929 werd gevonden 110,5 kg. of de laagste productie ooit bereikt), geven wij hieronder een overzicht van de goudindustrie van Suriname, van het bestaan af van dit bedrijf:

Jaren	Goud in kg.	Waarde in *f*
1876—1880	1704	2.334.480
1881—1885	3199	4.382.630
1886—1890	3418	4.682.660
1891—1895	3804	5.211.480
1896—1900	4386	6.008.820
1901—1905	3996	5.474.520
1906—1910	5717	7.832.290
1911—1915	4386	6.008.820
1916—1920	3261	4.467.570
1921—1925	1752.2	2.400.514
Totaal	35.623.2	48.803.784

Volgens een latere statistiek heeft de goudindustrie in Suriname van 1876—1929 opgeleverd 36.402.9 kg. ter waarde van *f* 49.871.973.
Merkwaardig is het, dat de perceelen aan de Saramacca altijd zeer rijk aan goud zijn geweest. In 1880 vond men aan de Saramacca-rivier 371 kg. goud, een resultaat dat men nooit meer heeft bereikt.
Tegenwoordig werken aan de Saramacca hoofdzakelijk werkloozen met geringen steun van het Gouvernement, als vergunninghouders. In 1934 werden door 70 vergunninghouders 14.893 gram goud gevonden, terwijl in 1935 door 91 settlers 28.269 gram of voor *f* 45.600 werd verkregen. In 1935 bedroeg de totale goudproductie der kolonie 352.730 gram. De productie van 1936 bedroeg 443.487 gram of bijna 100 kg. meer dan in 1935. Het grootste deel dezer productie werd door het klein-bedrijf opgebracht.

Bij de huidige opleving van het goudbedrijf vaart ook de Koloniale Kas wel. Aan belasting op goud is in 1936 ontvangen *f* 32.055 tegen *f* 26.641 in 1935 of *f* 5.414 meer. De Koloniale Spoorwegen vertoonden in 1936 een stijging van *f* 24.385 en een overschrijding van de raming met *f* 24.507. Dit moet worden toegeschreven aan de toenemende activiteit van de van Emden Gold Mines, de Sarakreekgoudvelden, de vergunninghouders der Boven-Saramacca en Boven-Suriname. (De West - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Goud 1331 A.)

A. **NEDERLAND. — „De Tribune" wordt „Volksdagblad, Dagblad voor Nederland". —**

Het communistische dagblad „De Tribune" zal met ingang van 19 April in een nieuwen vorm verschijnen onder den naam van „Volksdagblad, Dagblad voor Nederland". Als hoofdredacteur zal van af dien datum optreden mr. A. S. de Leeuw en als directeur de heer H. de Weerdt. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. De Tribune 1392 I.)

B. **BANK VOOR INTERN. BETALINGEN. — Sir Otto Niemeyer tot president van den Raad van Beheer benoemd. —**

De raad van beheer der Bank voor Internationale Betalingen heeft in zijn op 8 Maart gehouden vergadering eenstemmig besloten sir Otto Niemeyer, lid van de directie van de Bank van Engeland, voor den tijd van drie jaren tot president van den raad van beheer te benoemen.

In de op 14 December gehouden vergadering van den raad van beheer der B. I. B. gaf mr. L. J. A. Trip, president der B. I. B., zijn voornemen te kennen om aan het einde van het boekjaar als zoodanig af te treden. Toen werd besloten mr. J. W. Beyen, den vice-president, tot zijn opvolger in deze functie te benoemen. Op 12 Jan. '37 werd gemeld, dat mr. Trip ook als president van den raad van beheer wenschte af te treden. Thans is dus sir Otto Niemeyer gekozen als president van den raad van beheer, zoodat de tot dusver in één hand vereenigde functies van president van den raad van beheer en der B. I. B. door twee verschillende personen uit verschillende landen bekleed zullen worden.

(Vor. ber. Benoemingen 2586 G.)

C. **DENEMARKEN. — Minister-president Stauning en Zweden. —**

De Zweedsche pers is verontwaardigd wegens de uitlatingen van premier Stauning tijdens een rede, die hij in de Zuid-Zweedsche Universiteitsstad Lund heeft gehouden. Geprikkeld door de Zweedsche perscommentaren op de Deensche regeeringsvoorstellen in zake de defensie, verklaarde Stauning, dat Zweden ongetwijfeld Denemarken als „waakhond van Scandinavië" wenschte te zien. Hij herinnerde in dit verband aan den Deensch-Duitschen oorlog van 1864, waarbij de toen in Denemarken verwachte Zweedsche hulp uitgebleven was.

In een later te Stockholm gehouden rede, heeft premier Stauning zich wat gunstiger uitgelaten en verklaarde, dat het een dwaling zou zijn, indien men zou aannemen, dat hij principieel niet geloofde aan de mogelijkheid van een Scandinaafsche samenwerking op het gebied der verdediging. (Politiken)

(Vor. ber. Stauning 2564 G.)

D. **HONGARIJE. — Mislukte staatsgreep. —**

Uit mededeelingen in de Az Est is gebleken, dat in Hongarije een nationaal-socialistisch getinte putsch op het punt heeft gestaan uit te breken. De aanstichter van de staatsgreep was de afgevaardigde der regeeringspartij Bela Marton, die onder Goemboes de man was, die in de regeeringspartij de nazistische tendenz verpersoonlijkte en door toedoen van Goemboes tot secretaris-generaal der partij benoemd werd, die hij naar Duitsch voorbeeld tot eenheidspartij wilde reorganiseeren. Toen na den dood van Goemboes de gematigde Daranyi tot minister-president werd benoemd wierp Marton zich op de van vroeger bekende „Move", de in 1919 door Goemboes in het leven geroepen weerbaarheidsvereeniging van gewezen officieren en onder-officieren. Hij werkte een program van actie uit dat zeer sterk aan de organisatie van de S.S. en de S.A. herinnerde. Marton nam in de „Move" natuurlijk al zijn vroegere vrienden, agitatoren en organisators uit de regeeringspartij over.

Marton hoopte nu met een marsch naar Boedapest eenvoudig het fascistische voorbeeld te volgen en rekende er op, dat Daranyi evenals Horthy, zich bij de dictatuur van rechts zouden neerleggen, wanneer deze eenmaal een voldongen feit was.

Het plan, waarvan de uitvoering nog maar enkele uren op zich zou laten wachten, werd echter verraden. In de regeeringspartij aarzelde men nog, doch de leiders der oppositie, Eckhardt en graaf Bethlen, drongen bij minister-president Daranyi met allen nadruk op krachtige maatregelen aan. Eckhardt zou zelfs hebben gedreigd met een opmarsch van zijn boeren naar Boedapest. Het ministerie van defensie, de politie, de gendarmerie werden gealarmeerd en Marton, de zoogenaamde „Hongaarsche Mussolini" werd ter verantwoording geroepen. Arrestaties zijn niet verricht.

Het onderzoek heeft evenwel aan het licht gebracht, dat Duitsch geld bij een en ander een belangrijke rol heeft gespeeld. De Duitsche gezant von Mackensen is met verlof gegaan en zal wel niet meer op zijn post terugkeeren. Niet echter de gezant was de eigenlijke tusschenpersoon, maar wel baron Hahn, die officieel slechts vertegenwoordiger van het „Deutsche Nachrichten Büro" is, doch die ook in Oostenrijk, dat hij deswege moest verlaten, als nationaal-socialistisch agitator en geldgever is opgetreden. Baron Hahn is plotseling uit Boedapest verdwenen.

(Az Est) **(Vor. ber. Nat.-Soc. Partij 1917 C.)**

19 MAART 1937

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Reorganisatie van het Spoorwegbedrijf. —**

De Tweede Kamer heeft op 16 Maart '37 het wetsontwerp tot reorganisatie van het spoorwegbedrijf zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De minister van Waterstaat, jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, verklaarde nog eens nadrukkelijk, dat in de algemeene vervoerspolitiek de spoorwegen zich niet onbegrensd met andere vervoerstakken zullen bezighouden, doch alleen voorzoover dit in verband met de eigen exploitatie noodig en van belang zal zijn. De A.T.O. bedruipt zich de laatste jaren.

Wat de ordening van het vervoer, de veelbesproken coördinatie betreft, kan gewezen worden op de regeling tusschen de spoorwegen en de Geldersche Tramweg Mij.

Ook is er een goede kans op inschakeling van autovervoer en beurtvaart. De minister prees zich gelukkig, te hebben mogen samenwerken aan dezen eersten stoot en bleek vol vertrouwen te zijn ten opzichte van de verdere ontwikkeling van de vrijwillige coördinatie. Belanghebbenden hebben zeer medegewerkt in dezen.

Nauwkeurig wordt nagegaan, of juist is, dat te zware lasten zijn opgelegd aan het wegverkeer. Er moet gezocht worden naar een evenwicht tusschen de lasten en het profijt van het weggebruik. In de toekomst zal ernstig aandacht moeten worden besteed aan de lasten der hooge benzineprijzen, doch dit vraagstuk betreft niet in de eerste plaats den minister van Waterstaat.

De financieele zijde. — De kapitaaldienst van de spoorwegen wordt verlicht met *f* 235 milioen. Van het nominaal kapitaal van *f* 50 millioen is slechts *f* 5 millioen gestort.

Het bedrag der afschrijving is niet willekeurig gekozen en men zal goeddoen hieraan nu niet te tornen. Het pensioenfonds staat geheel buiten het aanhangige voorstel, al zal het vraagstuk der wiskunstige tekorten in het fonds ernstig onder oogen gezien dienen te worden.

Ook in andere landen bestaan spoorwegtekorten en hier te lande zijn de omstandigheden nog moeilijker dan elders, juist door de waterconcurrentie, zoodat hier ongetwijfeld een compliment aan de leiding van ons bedrijf op zijn plaats is.

De spoorwegen hebben de moderniseering krachtig aangepakt. Het dieselmaterieel dat thans weer vrijwel volledig in bedrijf is, voldoet nu zeer goed. Nieuw electrisch materieel is in aanbouw, niet dieseltreinstellen.

Ten slotte betoogde de minister, dat dit wetsontwerp beschouwd kan worden als een eerste stap ter saneering van het spoorwegbedrijf, welke hoog noodzakelijk was geworden en zonder welken een blijvende verbetering in de exploitatie-uitkomsten niet mogelijk zal zijn. (Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Spoorwegen 2648 A.; Tw. Kamer 2710 G.)

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Het Goudclausule-Ontwerp goedgekeurd. —
Na verwerping met 53 tegen 27 stemmen van een amendement van de heeren Donker en De Geer om de strekking van het wetsontwerp uit te breiden tot de buitenlandsche crediteuren, heeft de Tweede Kamer op 12 Maart '37 het wetsontwerp tot nietigverklaring van de goudclausule in bepaalde overeenkomsten zonder hoofdelijke stemming aangenomen, met aanteekening dat de heeren Van Dijken (a.r.) en Coops (lib.) geacht willen worden te hebben tegengestemd. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. 2588 B.; Tw. Kamer 2713 E.)

B. JOEGO-SLAVIE. — Defensiebegrooting bedraagt bijna 2½ milliard Dinars. —
Bij de voortzetting van de behandeling der begrooting in tweede lezing wees de minister van Oorlog en Marine, generaal Maritsj, er op, dat de door hem voorgestelde begrooting 1937-'38 voor oorlog en marine 2.459 millioen dinars (ruim *f* 98 millioen) bedraagt. Hij legde er den nadruk op, dat de algemeene positie van Joego-Slavië eischt, dat het een sterke militaire macht bezit.
Alleen zulk een weermacht, zoo voegde hij er aan toe, zal een waarborg zijn voor onze veiligheid en voor de ontwikkeling van ons volk.
Vervolgens sprekend over den bewapeningswedloop zeide de minister, dat deze een rede vormde waarom ook Joego-Slavië gereed moet zijn voor iedere gebeurtenis. (Vreme)

C. DUITSCHLAND. — De anti-Joodsche campagne. - Joodsch sanatorium voor t.b.c.-patiënten door de autoriteiten gesloten. —
Het Bad Soden-sanatorium nabij Wiesbaden, het eenige in Duitschland, waar nog Joodsche t.b.c.-patiënten verpleegd werden, is thans, naar het Joodsch telegraaf-agentschap meldt, door de autoriteiten gesloten. Joodsche patiënten worden niet toegelaten in „Arische" ziekenhuizen, zoodat eenige zieken van Bad Soden naar gewone Joodsche ziekenhuizen in de groote steden zullen worden overgebracht. De meeste patiënten zullen echter naar hun eigen huizen moeten terugkeeren.
Het sanatorium te Bad Soden bestond reeds voordat de nationaal-socialisten aan het bewind kwamen en werd in stand gehouden door de Joodsche liefdadigheid. (Joodsch Persbureau)
(Vor. ber. Anti-Semitisme 2639 B.)

D. BELGIE. — Katholieke Vlaamsche Volkspartij. - Stichtingsvergadering. —
Op 7 Maart '37 heeft te Brussel onder voorzitterschap van Senator Verbiest, voorzitter van het voorloopig directorium, de stichtingsvergadering plaats gehad van de Katholieke Vlaamsche Volkspartij, die de Vlaamsche afdeeling zal zijn van het Katholieke blok van België. (Le Soir) **(Vor. ber. 2574 F.)**

E. POLEN. — Begrooting. —
De Senaat heeft de begrooting goedgekeurd, welke thans (met inbegrip van de buitengewone begrooting) als volgt definitief is opgesteld:
Ontvangsten 2.316.747.000 zloty, uitg. 2.316.676.000 zloty. Begrootingsoverschot 71.000 zloty.
(Polska Agencia Telegr.) **(V. b. Begrooting 2134 B.)**

F. NEDERLAND. — Nationale vlag. - De Oranje-Wit-Blauwe vlag zal niet als onwettig worden beschouwd. —
Op de vragen van het Tweede-Kamerlid den heer Lingbeek in verband met de vaststelling van de kleuren van de Nederlandsche vlag, heeft de minister van Binnenlandsche Zaken geantwoord:
De vaststelling van de kleuren van de Nederlandsche vlag beoogt slechts den bestaanden twijfel, of de nationale vlag officieel is vastgesteld, op te heffen en wijst de kleuren aan, die gedurende de laatste honderd-en-vijftig jaar practisch de nationale vlag heeft gedragen. Aan bij-overwegingen is dit besluit te eenenmale vreemd.
Dat het volgen van deze historische lijn zou beteekenen het verwerpen van het oranje, kan moeilijk in ernst worden volgehouden. Van een verhindering om voortaan door vlagvertoon uiting te geven aan gehechtheid aan Oranje, zal dan ook geen sprake zijn. De oranje-wit-blauwe vlag zal niet als een onwettige worden beschouwd.
Gelet op het voorgaande bestaat er geen reden op het genomen besluit terug te komen of daarin wijziging te brengen. (Alg. Handelsblad) **(2686 D.)**

G. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrooting van Sociale Zaken. - Werkloosheidsbestrijding. —
In de Eerste Kamer heeft 12 Maart '37 de minister van Sociale Zaken, mr. Slingenberg, in zijn rede over de sociale politiek o.a. medegedeeld, dat het van de regeering niet te verwachten is, dat zij tevreden is met de resultaten van haar moeizamen arbeid ter bestrijding van de werkloosheid. Er zijn verschillende factoren, die tegenwerken, w.o. de belemmeringen van het handelsverkeer, de toeneming van de bevolking, waardoor per jaar 40.000 arbeiders worden toegevoegd aan het bestaande aantal, terwijl 15.000 arbeiders per jaar weggerationaliseerd worden.
In de vier jaren van de regeering zijn er dus 220.000 arbeiders bijgekomen. Daar de stand der werkloosheid thans gelijk is aan dien van 1933, kan men dus zeggen, dat men de 220.000 arbeiders heeft „opgevangen". De toestand is de laatste jaren niet onaanzienlijk verbeterd. De werkloosheid is met 3% verminderd. De begrooting van Sociale Zaken werd z.h.s. aangenomen. (Telex-A. N. P.)
(V. b. Begr. Soc. Zaken 2594 B.; Eerste K. 2712 D.; Werkverschaffing 2686 E.; Werkloosheid 2701 B.)

20 MAART 1937

H. SPANJE. — Burgeroorlog. - Het Nederlandsche s.s. „Jonge Johanna" aangehouden en weer vrijgegeven. - Zeerooverij volgens minister De Graeff. —
Op 17 Maart '37 is in alle vroegte aan boord van Hr. Ms. „Hertog Hendrik" draadloos bericht ontvangen van het s.s. „Jonge Johanna" van de Middellandsche Zee Compagnie, dat het naar Ceuta werd opgebracht door een nationalistisch oorlogsschip. Hierop is de „Hertog Hendrik" met uiterst vermogen naar de plaats van aanhouding gestoomd, doch toen het pantserschip om acht uur voor Ceuta aankwam, was de „Jonge Johanna" reeds binnen en niet meer bereikbaar.
Lang heeft de aanhouding niet geduurd, want in den loop van den middag werd bericht ontvangen, dat het schip weer was vrijgegeven. Ook de lading is vrij. De „Jonge Johanna" heeft geen gebruik gemaakt van de op 17 Maart voor het eerst geboden gelegenheid om onder convooi van Hr. Ms. „Hertog Hendrik" de Straat van Gibraltar te passeeren.
De convooi-dienst wordt voortgezet.
De minister van Buitenlandsche Zaken, jhr. De Graeff, heeft op 17 Maart '37 in de Eerste Kamer verklaard, dat naar zijn opvatting het aanhouden van Nederlandsche schepen in de Spaansche wateren door oorlogsschepen van de regeering van generaal Franco als zeerooverij moet worden beschouwd.
De minister zeide nog, dat de regeering van generaal Franco niet door de Nederlandsche regeering is erkend en daarom niet het minste recht heeft onze schepen aan te houden.
Onze derwaarts gedirigeerde oorlogsschepen zullen trachten hiertegen op te treden.
In antwoord op een opmerking van den heer Van Vessem, die deze uitlating ontactisch noemde, zeide de minister bij de replieken, dat hij geen spijt heeft over de uitdrukking „zeerooverij". Waar de aangehouden Nederlandsche schepen geen contrabande vervoerden, is dit woord hier op zijn plaats, meende jhr. De Graeff. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. 2707 F.; Burgeroorlog 2708 F.)

A. ENCYCLIEK „DIVINI REDEMPTORIS". — Tegen het Communisme. —

In de encycliek tegen het communisme en atheïsme, welke op 18 Maart '37 is gepubliceerd, keert Z.H. de Paus zich tegen de „verschrikkelijke bedreiging van het communisme ten aanzien van alle volken". De materialistische leer van het communisme wordt uiteengezet, welke geen verschil maakt tusschen geest en stof, tusschen ziel en lichaam, welke alle hierarchie en iedere autoriteit vernietigt en welke den godsdienst en het gezin ontwijdt.

De Paus is van meening, dat de betreurenswaardige verspreiding van dit systeem geweten moet worden aan het valsche ideaal van gerechtigheid en gelijkheid, dat het communisme aan de menigte voorspiegelt, terwijl het verder belooft, een einde te maken aan zooveel niet te ontkennen misbruiken.

Onder de oorzaken van de verspreiding van de communistische leer noemt de Paus mede de sluwe propaganda en het onverklaarbare stilzwijgen van een groot deel van de pers over de verspreiding van het communisme. De Paus constateert het droeve gevolg hiervan in Spanje en Mexico en vooral in Rusland.

Tegenover de dwalingen van het communisme, stelt de Heilige Vader de leer van de Katholieke Kerk, welke gelijkheid en broederschap verlangt voor alle menschen, de vrijheid verdedigt en het wettig gezag in de samenleving erkent en verdedigt.

De Paus herinnert er aan, dat de katholieke leer zich niet afzijdig houdt van de menschelijke zaken en den vooruitgang hiervan niet tegenhoudt.

Hij noodigt vervolgens alle geloovigen uit het christelijk leven te hernieuwen. Hij spoort aan zich te onthechten aan de aardsche goederen, de christelijke liefdadigheid te beoefenen, alsmede de rechtvaardigheid, welke de werkgevers moet doen erkennen, dat de werkman een onmiskenbaar recht heeft.

Verder beveelt de Paus een actie aan om het communisme te bestrijden en de valstrikken, welke het stelt, te ontmaskeren. De Heilige Vader kan op geen enkel terrein samenwerking met het communisme toestaan indien men de christelijke beschaving wil redden.

Tenslotte doet de Heilige Vader een bijzonder beroep op alle katholieken om zich te verzetten tegen de „zonder-God-beweging". De Staat moet evenwel medehelpen de waarheid tot overwinning te brengen.

De encycliek besluit met een beroep op de katholieken, die aangetast zijn door het kwaad van het communisme, dezen gevaarlijken weg te verlaten.

(De Tijd - Maasbode - Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Encycliek 2387 D.)

B. FRANKRIJK. — Ernstige ongeregeldheden te Clichy. —

Een der voorsteden van Parijs, het plaatsje Clichy, is op 16 Maart '37 het tooneel geweest van zeer ernstige ongeregeldheden, ontstaan doordat leden van het Volksfront, voornamelijk communisten, een vergadering van den Parti Social Français van kolonel de la Rocque trachtten te verhinderen. Tusschen den ordedienst en de manifestanten kwam het tot heftige botsingen, waarbij, volgens de jongste berichten, 4 personen zijn gedood en 250 min of meer ernstig gewond. Tot de gewonden behoort ook de heer André Blumel, kabinetschef van den premier, die met den minister van Binnenlandsche Zaken, Dormoy, leiding gaf aan den ordedienst.

Het parool der vakvereenigingen tot algemeene staking voor een halven dag is op 18 Maart stipt uitgevoerd, zonder eenige incidenten. (Paris-Soir)

(Vor. ber. Onlusten 1905 D.)

C. FRANKRIJK. — Defensieleening. - Tweede tranche volteekend. —

De inschrijving op de tweede tranche van de Fransche weerbaarheidsleening, ten bedrage van fr. 3 milliard, is in even snel tempo geschiedt als die op de eerste tranche. De inschrijving werd reeds 18 Maart gesloten. (Le Journal) **(Vorig bericht 2707 E.)**

D. SOVJET-RUSLAND. — Rede van Maiski. - Sovjet-Unie kan iederen aanval weerstaan. —

Maiski, de Russische ambassadeur te Londen, heeft op het „Nationaal Congres voor vrede en vriendschap met de Sovjet-Unie" een rede uitgesproken, waarvan de voornaamste punten waren de vredeswil van Rusland en een ondubbelzinnige waarschuwing aan het adres van eventueele belagers. Maiski wees op het gevaar der filosofie van „de ijzeren vuist" op het gebied der buitenlandsche politiek.

„Het evangelie der rassenminderwaardigheid, dat een schande voor onze eeuw is en de methoden in de buitenlandsche politiek welke aan de traditioneele waarschuwing „je geld of je leven" herinneren, worden in de Spaansche kwestie duidelijk in practijk gebracht".

Maiski achtte het voldoende in dit verband nog de toenadering tusschen Duitschland en Japan te noemen, welke naar zijn meening, practisch gelijk stond met een militaire alliantie tegen de Sovjet-Unie. Europa, dat op een keerpunt is gekomen, moet kiezen tusschen versterking van den Volkenbond gepaard aan collectieven tegenstand der vreedzame landen tegen een aanval en „localiseering van den oorlog", welke bestaat in het voortdurend wijken voor den aanvaller in de hoop, dat deze ontmoedigd zal worden.

Maiski zeide vervolgens, dat Rusland in talrijke gevallen, o.a. in de Spaansche kwestie, zijn wil tot verdediging van den vrede en van de democratie had getoond. Nu was het de beurt van andere landen om risico's te nemen en zich opofferingen in den strijd tegen den oorlog te getroosten.

Rusland was thans sterk genoeg, naar spr. met volle verantwoordelijkheid voor elk woord kon verklaren, om elken aanval op zijn gebied door eenige buitenlandsche mogendheid of door eenige combinatie van mogendheden te weerstaan. Bovendien kon het dat alleen doen. Ruslands grenzen, zoowel in het Oosten als in het Westen, waren nagenoeg onaantastbaar gemaakt. Intusschen wachtte het kalm tot de vreedzame landen van Europa tusschen de twee door spr. geschetste oplossingen hadden gekozen. (Times)

21 MAART 1937

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wieringermeer.

De Tweede Kamer heeft een amendement-Bongaerts aangenomen, volgens hetwelk de in de Wieringermeer voor staatsexploitatie te bestemmen gronden tot in totaal 1000 h.a. wordt beperkt, tegen de voorgestelde 3000 h.a. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(V. b. Wieringermeer 2198 A.; Tw. Kamer 2714 A.)

F. ZAANDAM. — De Nieuwe Burgemeester. — Mr. J. In 't Veld. —

Tot burgemeester van Zaandam is bij Kon. Besluit van 15 Maart, met ingang van 1 April '37, benoemd de heer mr. J. In 't Veld, thans woonachtig te Rotterdam.

Mr. J. In 't Veld is thans administrateur van den Gemeentelijken Technischen Dienst te Roterdam en plaatsvervangend gemeente-secretaris. Hij is 41 jaren oud.

In 1914 trad hij te Rotterdam als klerk bij Gemeentewerken in dienst, waar hij alle rangen doorliep tot hij in 1916 administrateur dier afdeeling werd.

In 1929 promoveerde hij te Leiden tot doctor in de rechtswetenschappen.

In de S.D.A.P. heeft hij zich in het verleden doen kennen als marxistisch theoreticus. Hij gold steeds als aanhanger der marxistische richting in de partij. Veel werkte hij voor de A.J.C. en de drankbestrijding, waarvoor hij menigmaal voordrachten hield.

Mr. In 't Veld volgt zijn partijgenoot K. ter Laan op.

(Het Volk)

G. TIN. — Quota voor het tweede kwartaal 1937. —

De voorzitter van het Internationale Tin Comité is gemachtigd geworden het volgende communiqué te publiceeren:

Met het oog op de snelle stijging van den prijs van tin heeft het Internationale Tin Comité besloten het contingent voor het tweede kwartaal 1937 vast te stellen op 110% van de standaard-tonnage.

(Financial News) **(Vor. ber 2359 B.; Tin 2591 A.)**

H. ITALIE. — Mussolini's bezoek aan Lybië. —

Mussolini is op 12 Maart '37 in Lybië aan boord van den kruiser „Pola" aangekomen in gezelschap van admiraal Domenico Cavagnari Achille Starace en

Dino Alfieri benevens den minister van Koloniën, Alesandro Lesbona.
Mussolini werd bij het aan wal gaan ontvangen door maarschalk Balbo en zijn generalen staf, waarna hij de revue passeerde over afdeelingen mariniers, luchtvaarttroepen, carabinieri, ascaris, formaties Italiaansche fascisten en inboorlingenformaties. Vervolgens bracht hij een bezoek aan het dorp, waar uit alle huizen de vlag was gestoken.
Na dit bezoek vertrok Mussolini per vliegtuig naar Amseat, aan de Egyptische grens, op 135 K.M. ten Oosten van Tobroek, teneinde daar de grenspaal en het begin van den weg langs de kust in te wijden.
(Giornale d'Italia) **(Vor. ber. Mussolini 2695 F.)**

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Karl Anton Prinz Rohan — „Schiksalsstunde Europas." (Leykam-Verlag, Graz) **(2708 B.)**
Engelsch: Liddell Hart — „Europe in Arms." (Faber & Faber)
Muriel Wellisley — „The Man Wellington." (Constable) **(Vor. ber. 2708 B.)**
Fransch: Marcel Bouteron — „Pologne Romantique." (Libr. Armand Colin)
André Maurois — „Edouard VII et son temps." (Grasset) **(Vor. ber. 2708 B.)**
Italiaansch: Leopardi — „Opere Sagge Giovanili. Edizione Curata da Riccardo Bacchelli e Gino Scarpa." (Officina Tipografica Gregoriana) **(2688 D.)**
Nederlandsch: J. R. W. Sinninghe — „Noord-Brabantsch Sagenboek." (W. J. Thieme, Zutphen) **(Vor. ber. 2708 B.)**
Tsjechisch: „Dvaapadesát Horkych Balad Vecneho studenta Roberta Davida." Twee-en-vijftig vreesaanjagende ballades van den eeuwigen student Robert David. (Fr. Borovy, Praha) **(V. b. 2688 D.)**
(Red. K. H. A.)

B. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Italiaansche troepen. - Nederlandsche schepen. —**
In het hoofdkwartier der rechtschen te Brihuega, dat in wanorde door de vluchtende Italiaansche troepen is achtergelaten, heeft men het volgende belangrijke document, afkomstig van Mussolini, aangetroffen:
Commando der vrijwilligerstroepen.
Dienstorder van 13 Maart 1937 (XVde jaar) No. 2759.
Op last van den Duce heb ik de eer u kennis te geven van het volgende telegram van den Duce zoo juist ontvangen:
„Aan boord van het s.s. „Pola", op weg naar Lybië, word ik geregeld op de hoogte gehouden omtrent het verloop van den grooten veldslag in den sector Guadalajara.
Ik volg de geringste beweging in dezen veldslag, in de overtuiging dat het elan en de volharding van onze legionnairs den weerstand van onzen vijand zullen breken.
Verplettert de Internationale Brigade! Dit zal een overwinning van groot belang zijn, zoowel militair als politiek.
Ik laat den legionnairs weten dat ik hun actie, welke met de overwinning bezegeld zal worden, van uur tot uur volg."
Mussolini.
Den Generaal-Divisiecommandant Mancini,
Commandant van de VIe Divisie der Bandera Pittau.
Aan al mijn ondergeschikte commandanten.
Ter informatie van den geheelen troep.
(Get.) p.o. De adjudant-majoor Bernardi Luci.

Nederlandsche schepen. — In de vergadering van de Tweede Kamer van 18 Maart '37 heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, jhr. De Graeff, bij de behandeling van het wetsontwerp: voorbehoud tot het nemen van maatregelen met het oog op de vijandelijkheden in Spanje, medegedeeld, dat hij dien ochtend bericht had ontvangen, dat de „Hertog Hendrik" zes Nederlandsche schepen veilig door de Straat van Gibraltar had gebracht. De „Hertog Hendrik" is een Spaanschen kruiser tegengekomen, die voor onzen oorlogsbodem salueerde. Dit saluut is door de „Hertog" beantwoord.
„O 16" naar de Spaansche wateren. — De Nederlandsche onderzeeër „O 16" is op bevel van de Nederlandsche regeering van Lissabon naar de Spaansche wateren vertrokken, waar hij zich zal voegen bij Hr. Ms. „Java". (Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht 2714 H.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — New London (Texas). - Explosie in een schoolgebouw. —**
Een ramp zonder weerga heeft op 18 Maart '37 de Ver. Staten met ontzetting vervuld.
Te New London, op 20 K.M. afstand van Tyler in den staat Texas, is als gevolg van een ketelontploffing een geheel schoolgebouw ingestort, waarbij 730 kinderen en onderwijzers onder de puinhoopen werden bedolven.
Het aantal dooden bedraagt 455, gewonden 94, vermisten 8. Het doodencijfer zal, tengevolge van het sterven der gewonden, nog stijgen.
(New York Herald Tribune)

D. **ROTTERDAM. — 600.000ste inwoner. —**
De 600.000ste Rotterdammer is op 18 Maart '37 ingeschreven, n.l. Theodorus Limpens, zoon van den 33-jarigen reiziger Josephus Gijsbertus Adrianus Limpens en Regina Gerharda Tonies.
De 600.000ste Rotterdammer is de zoon van een geboren Amsterdammer en een moeder, die uit Nederlandsche ouders in Duitschland is geboren.
(N. Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. Bevolking 1069 D.)**

22 MAART 1937

E. **DUITSCHLAND. — Encycliek van Z.H. Paus Pius XI tegen de Kerkpolitiek van Adolf Hitler. —**
Op 21 Maart '37 is in alle katholieke kerken van het Duitsche Rijk voor den aanvang der missen een encycliek van Pius XI voorgelezen, die een uiterst scherp protest bevat tegen de actie der nationaal-socialistische regeering tegen de kerk, het ingrijpen der overheid in de opvoeding der jeugd en de wijze, waarop de bewindslieden van het Derde Rijk het woord „God" en de godsdienstige gedachte een profane beteekenis trachten te geven.
De encycliek bestaat uit drie deelen. In den aanvang wordt de lijdensweg, sedert in 1933 het concordaat door von Papen werd onderteekend, geschilderd. „Niettegenstaande dit alles — aldus de encycliek — hoopten wij op betere tijden en daarom onderteekenden wij het concordaat. Het is niet de schuld der kerk, wanneer wij thans na vier jaar genoopt zijn, openhartig te spreken. De ontwikkeling gedurende deze jaren heeft geleerd, dat er door verantwoordelijke kringen opzettelijk naar gestreefd wordt een actie tegen de kerk en het geloof te voeren, die tot geen ander doel kan leiden dan tot de vernietiging van het kerkelijk leven."
Vervolgens wordt critiek geleverd op de rassenleer, waarbij de „Bloed en Bodem"-theorie streng wordt veroordeeld. „Wie deze dwalingen uitspreekt, verloochent zijn geloof. Voor elken Christen blijft het kruis, waarmee door de vijanden der Kerk de spot wordt gedreven, het eenig symbool.
Zwaar drukt de onweerswolk van een godsdienststrijd op het Duitsche volk. Wij hebben alles gedaan om de Duitsche regeering attent te maken op de gevolgen, die het dulden van een anti-christelijke actie voor Duitschland zou hebben."
Dan beschrijft de encycliek, hoe door eindelooze onderhandelingen tusschen de katholieke geestelijkheid en de nationaal-socialistische regeering gepoogd is verbetering in den toestand te brengen. „Terwijl wij in den geest van het concordaat trachtten te handelen, werd door de andere zijde het concordaat ondermijnd, ontdoken en ten slotte min of meer openlijk geschonden. Dat wij niettemin tot dusver groote matiging hebben betracht, sproot niet voort uit zwakte, doch uit de verwachting, dat wellicht op den duur nog een verbetering zou intreden. Wij zijn het concordaat naar letter en geest trouw gebleven en hebben ons beheerscht, tot de ijzeren taal der werkelijkheid den mantel had verscheurd, die den opzettelijken aanval op de kerk omhulde en thans duidelijk blijkt, dat de openlijke strijd is aangezegd tegen de door het concordaat wettelijk beschermde confessioneele school. Hoewel slechts een minimale hoop overblijft, dat het alsnog mogelijk zal zijn, de verdragen te doen handhaven en een draaglijke overeenstemming te bereiken, kunnen wij in de toekomst niet langer stilzwijgend toezien, hoe de rechten en vrijheden van ons kerkelijk volk worden geschonden en verzaakt."
(De Maasbode - De Tijd) **(V. b. Encycliek 2716 E.)**

A. Amerika's rijkdom in cijfers. —

Een beknopt en daarom sterk sprekend beeld van den ontzaglijken rijkdom der Vereenigde Staten in vergelijking tot de rest van de wereld, heeft het lid van het Amerikaansche Congres, Samuel B. Pettingill, ontworpen in een beschouwing in een New Yorksch tijdschrift:

„Waaruit bestaat het legaat, dat de vrije ondernemingsgeest van onze voorouders ons heeft nagelaten? Zelfs met zijn tekortkomingen is dit legaat het beste van de wereld.

Wij bezitten 6% van de wereldoppervlakte en ons volk maakt 7 % van de wereldbevolking uit. Maar die 7 % bezitten 32 % van het wereldspoorwegnet, 58 % van het totaal aantal telefoons dat er op de wereld bestaat, 36 % van alle geëxploiteerde waterkracht, 76 % van het totaal aantal automobielen der wereld, voldoende om iedereen man, iedere vrouw en ieder kind onder Amerikaansche vlag — in totaal 130.000.000 Amerikanen — in staat te stellen tegelijkertijd in deze auto's te stappen en op rubberbanden te rijden.

„Een natie op wielen" — een wonder van prestatie — waarbij bureaucraten geen rol gespeeld hebben. De hoeveelheid rubber, die wij in onze jaarlijksche bandenproductie verwerken, zou voldoende zijn om een band te maken, die de wereld zou omspannen en dan zou er nog 6.000 mijl over zijn — een planeet op rubberbanden. Indien Stalin, Mussolini of Hitler half zoo veel zouden bereiken, dan zou het het dubbele beteekenen van wat zij bereikt hebben!

Die slechts 7 % van de wereldbevolking bezit 44 % van het totaal aantal radio's; produceert 60 % van de wereld-petroleumproductie, 48 % van de koperproductie, 43 % v. d. ruwijzerproductie, 47 % van al het staal, 58 % van al het graan, 56 % van de totale katoenproductie, 25 % van de wereld-suikerproductie en 33% van de wereld-steenkoolproductie. Van de goederen, die deze zeven procent niet zelf produceert, koopt het de benoodigde hoeveelheden. Die zeven procent koopt 50 % van de geheele rubberproductie, 50 % van alle koffie en 75 % van alle zijde ter wereld.

Die slechts 7 % bezit 45 % van den totalen wereldrijkdom; en veel meer dan de helft van alle wielen, die op deze planeet draaien — van de wielen der locomotieven tot en met de radertjes in het armbandhorloge van mevrouw — draaien op Amerikaanschen bodem.

In het ergste jaar van de diepste depressie in de geheele wereldgeschiedenis bezochten 30 mill. van de 32 millioen Amerikaansche jongens en meisjes een school. En voor den ouden dag bezitten deze 7 % van de wereldbevolking levensverzekeringspolissen tot een bedrag van 108 milliard dollar, waardoor het leven van 64.000.000 Amerikanen verzekerd is — een grooter bedrag aan levensverzekeringen dan de rest van de wereld in totaal gesloten heeft...."

Verdeeling van het staalgebruik in de Ver. Staten.

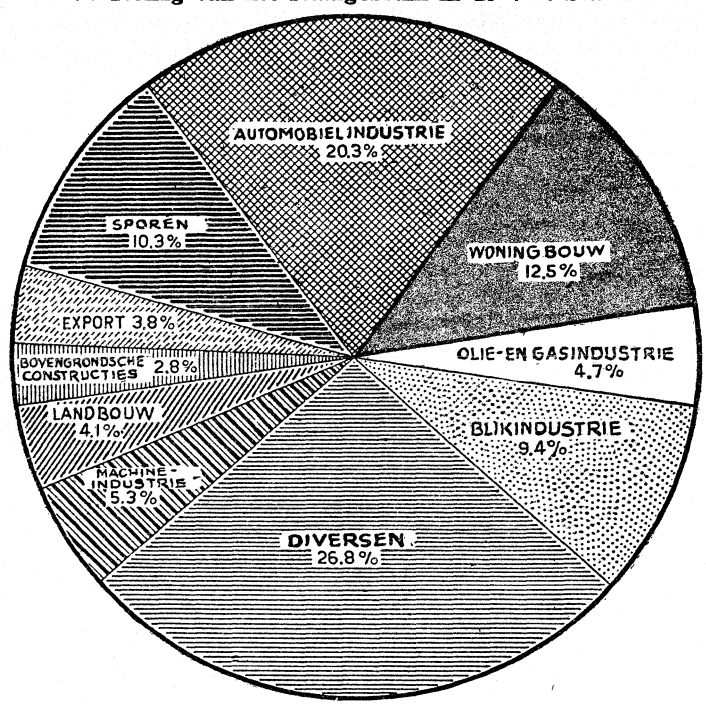

Staalgebruik in de Ver. Staten in vergelijking met andere landen.

(In tons × 1000)

	1929	1932	1936
Ver. Staten	55.188	13.536	47.676
Duitschland	16.298	5.772	19.152
Sovjet-Rusland . . .	4.884	5.880	16.344
Engeland	9.792	5.340	11.880
Frankrijk	9.696	5.640	6.708

VEREENIGDE STATEN

B. De „Sitdown"-stakingen. —

Met de „sitdown"- stakingen staat Amerika voor een zeer moeilijk probleem. Deze stakingsmethode, ook in Frankrijk zoo zeer geliefd (waarbij de stakers bezit nemen van de fabrieken en kantoren en deze dag en nacht bezet houden totdat hun eischen zijn ingewilligd), heeft de overheid in democratische landen voor een kwestie gesteld, die noodzakelijk een oplossing eischt, wil men niet, in machteloosheid, bespot worden. In Frankrijk is het recept ook nog steeds niet gevonden en ware daar geen Volksfront-regeering gekomen, waarschijnlijk deed het probleem zich veel ernstiger gelden dan op het oogenblik.

En in Amerika? De Senator Joseph Robinson heeft een korte schriftelijke verklaring gepubliceerd, waarin hij zegt, dat het voor de regeering uitermate moeilijk is tusschenbeide te komen in arbeidsgeschillen, voordat het Federale Hooggerechtshof uitspraak zal hebben gedaan over de geldigheid van de Wagner-Connerry act ten aanzien van de arbeidsbetrekkingen. De democratische senator is echter van meening, dat de regeering machteloos staat tegenover de sitdown-stakingen, welke duidelijk onwettig zijn. Deze verklaringen van Robinson sluiten aan bij de onthullingen die door Harper Sibley, den voorzitter van de Kamer van Koophandel der Ver. Staten, gedaan zijn in een redevoering waarin hij zeide, dat kortgeleden in het Witte Huis een conferentie is gehouden, waar president Roosevelt het woord had gevoerd over de afwezigheid van machtsbevoegdheden der regeering om op te treden ter waarborging van den industrieelen vrede.

Toen de sitdown-stakingen in den Senaat ter sprake kwamen, gaven zij tot scherpe woorden aanleiding terwijl de eisch werd uitgesproken, dat door het Congres een onderzoek zou worden ingesteld naar het om zich heen grijpen van deze stakings-methode. De senatoren Hiram Johnson en James Hamilton Lewis oefenden beiden scherpe critiek uit op dit nieuwe economische arbeiderswapen, doch stelden er prijs op met nadruk naar voren te brengen, dat zij met hun critiek geenszins bedoelden het traditioneele stakingsrecht van de arbeiders in twijfel te trekken.

(Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Arbeidsconflicten 2696 F.)

A. Psychiatrie als geestes- en natuurwetenschap. — Op 8 Maart '37 heeft prof. dr. H. C. Rümke zijn ambt als gewoon hoogleeraar in de psychiatrie aan de universiteit te Utrecht aanvaard, met een rede over: „Psychiatrie als geestes- en natuurwetenschap". Hieraan ontleenen wij het volgende:

De psychiatrie behoort door haar object noch uitsluitend tot de geesteswetenschappen, noch uitsluitend tot de natuurwetenschappen. De wetenschappelijke psychiatrie behoeft daardoor bij haar onderzoek de methoden dier beide gebieden van wetenschap. Hoe is de beste verhouding tusschen deze methoden? Spr. lichtte de moeilijkheid van het probleem eerst toe aan het verschijnsel „waan". Om dit verschijnsel te verklaren en te begrijpen is kennis noodig van de physiologie en anatomie van het lichamelijk substraat, van phaenomenologie, van „begrijpelijke relaties", van karakterologie, van psycho-analyse en, wil men den diepst menschelijken zin van „waan" beseffen, van anthropologie. Spr. behandelde de phaenomenologie vervolgens in den door Jaspers daaraan gegeven vorm. Bij de onderscheiding in „invoelbaar" en „oninvoelbaar" psychisch leven stond spr. langer stil. Voor alles achtte hij de phaenomenologische houding van belang; deze leert ons den eerbied voor het subject. Een aantal phaenomenologische vondsten noemde spr. op. Daarna besprak hij de „begrijpelijke relaties" en den bouw van de innerlijke levensgeschiedenis. Het doorleven en omschrijven van phaenomenen is de basis der zuiver geesteswetenschappelijke pathopsychologie. Moeilijk valt het sommigen artsen, te erkennen, dat hun wetenschap niet uitsluitend natuurwetenschap is; spr. raadde aan, den tweeledigen bouw van de psychiatrie te aanvaarden. Wordt één van de twee grondtendenzen weggedrongen, dan groeit de psychiatrie eenzijdig uit en komt de verdrongen zijde op primitieve onaangepaste wijze tot uiting. Het geestes-wetenschappelijk geconstateerde feit kan geïnterpoleerd worden in een natuurwetenschappelijke theorie. Wijsgeerig is dit niet geheel onbedenkelijk. Het staat echter vast, dat deze wijze van werken de psychiatrische kliniek ten goede is gekomen en daardoor aan de zieken.

De noodzakelijkheid van de beide methoden verduidelijkte spr. aan de zoogenaamde neurosen. Hij gaf een schematisch overzicht van het zeer vele, dat onder het kenwoord „neurose" wordt samengebracht, waarschuwde voor het verkeerd gebruik van woorden als „functioneel", „psychogeen" en „hysterisch", en deed een poging, een scherpe omschrijving van deze begrippen te geven. Op deze basis achtte hij het mogelijk de „neurosen" in groepen in te deelen. Deze groepen behandelde spr. achtereenvolgens, om tenslotte langer stil te staan bij het neurose-begrip van Freud en de waarde van de psychologische methode.

Spr. beschouwt deze methode in wezen als geesteswetenschappelijk, hoewel de theorie natuur-wetenschappelijk is. De grenzen worden hier nog niet scherp genoeg getrokken. Slechts een klein gedeelte der neurosen is alleen op analytischen grondslag te verklaren. Hoeveel factoren eerst tezamen een neurose kunnen doen ontstaan, lichtte spr. toe aan de hysterie. Met Klages ziet hij als belangrijksten factor in het ontstaan dezer ziekte een stoornis in het instinctleven en een stoornis in het uitdrukkingsvermogen. Beide kunnen een lichamelijke oorzaak hebben maar kunnen ook ontstaan door psychische remming. Ook hier blijkt weer, dat juist begrip alleen mogelijk is, door hysterie geestes-wetenschappelijk en natuur-wetenschappelijk te onderzoeken.

PSYCHIATRIE

Ten slotte ging spr. na, op welke wijze de beschreven structuur van de psychiatrie zich uit in de therapie; hij verwierp een uitsluitend natuurwetenschappelijke behandeling, doch gaf toe, dat een dergelijke behandeling de voorwaarde voor de genezing kan zijn, erbij voegende, dat dit zeer dikwijls niet het geval is. Stel u voor, aldus spr., dat Faust, toen hij de gifkelk wilde ledigen, naar een zuiver natuurwetenschappelijk zenuwarts zou zijn gebracht. Deze zou hem intern en neurologisch voortreffelijk hebben onderzocht en met een recept naar huis hebben gestuurd. Hij zou zich onsterfelijk belachelijk hebben gemaakt. Maar evenzeer waarschuwde spr. voor een eenzijdige geesteswetenschappelijke therapie. Te dikwijls zijn er afwijkingen in de lichamelijke gesteldheid. Iedereen zal het dwaas vinden, aan Heidegger, den diepsten kenner van den tijd, een uurwerk ter reparatie te zenden. Even dwaas is het ook, den grootsten kenner van de ziel, een lichamelijk zieke toe te vertrouwen. De psychiater moet beide methoden zoo goed mogelijk beheerschen. Spr. besloot zijn rede met de opmerking, dat de psychiater zeer sterk deze problematiek moet voelen, maar dat in diepste wezen dit een probleem is, dat voor de geheele geneeskunde geldt.

(Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2648 G.)

---

23 MAART 1937

B. VOLKENBOND. — Financiën in 1936. — Tot September '36 toe kwamen de volkenbondsstaten hun financieele verplichtingen jegens den Volkenbond met zulk een regelmaat en spoed na, dat alle records van goede betaling uit de vorige jaren werden geslagen. Iedere maand was een grooter percentage van het over het geheele jaar verschuldigde totale bedrag van ruim 28 millioen goudfranken in de Volkenbondskas gestort dan in de gelijke maand van het vorige jaar, dat ook reeds een recordjaar was geweest.

Toen kwam plotseling in de maanden October en November een bijna geheele stilstand in de betalingen. Met het gevolg, dat op 30 November 1936 nog slechts iets meer dan 22 millioen goudfranken was betaald, d.w.z. 78,25% van het in totaal over 1936 verschuldigde bedrag, terwijl einde November 1935 reeds 84,20% van het verschuldigde was binnengekomen.

Even plotseling is thans echter de financieele herleving weer gekomen. In de maand December 1936 alleen betaalden de volkenbondsstaten tezamen niet minder dan 3.800.000 goudfranken, zoodat aan het einde van het jaar reeds 25.947.929 goudfranken door den thesaurier-generaal van den Volkenbond in ontvangst zijn genomen, hetgeen neerkomt op 91,75% van het totaal verschuldigde bedrag van 28.279.901 goudfranken. Het hoogste percentage, dat in vroegere jaren aan het einde van een jaar reeds was binnengekomen, was 88,27%, n.l. in 1935. Ten slotte is 1936 dus toch nog in financieel opzicht een prachtig recordjaar voor den Volkenbond geworden.

(Bulletin de la Société des Nations) **(1667 H.)**

C. NEDERLAND. — Onze zuivelpositie. - Verbruik en uitvoer in 1936. —

Aan het jaarverslag van den bond van Coöperatieve zuivelverkoop-vereenigingen is het volgende ontleend:

Hoofdzakelijk ten gevolge van de stijging der melkproductie in 1936 is de afzet der verschillende producten weder grooter geweest dan in 1935.

Het prijspeil is in 1936, afgezien van de depreciatie van den gulden, verbeterd t.o.v. 1935.

De binnenlandsche boterconsumptie is in 1936 nagenoeg gelijk gebleven aan die van 1935.

De verwachtingen in Duitschland, dat ten gevolge van de steeds energieker pogingen tot zelfvoorziening de invoer van boter zou inkrimpen, zijn voorloopig nog niet bevestigd.

De depreciatie van den gulden heeft voor onzen boterexport naar Duitschland niet tot voordeel geleid.

De positie van de Nederlandsche boter in België is zeer verzwakt.

In Frankrijk bleef het contingenteeringssysteem gehandhaafd en slechts enkele weken in het begin van het jaar 1936 werden enkele zeer kleine hoeveelheden boter binnengelaten.

De uitvoer naar Oost-Indië nam weer toe, terwijl die naar West-Indië eenigszins terug liep.

In 1936 was de export naar de Vereenigde Staten van veel minder beteekenis dan in het voorafgaande jaar. De uitvoer naar andere landen nam aanzienlijk toe.

De afzet in het binnenland van kaas had een regelmatig ver-

loop, terwijl de devaluatie op den export geen grooten invloed heeft gehad.
Bedroeg de export naar Duitschland in 1935 ruim 47% van den export van het basisjaar, in 1936 beliep hij slechts ruim 40% van het basisjaar, dus een vermindering van ongeveer 15% tegenover 1935.
De uitvoer naar België kon ook dit jaar weer iets worden verhoogd. België is nu verreweg het belangrijkste importland van onze kaas geworden. Het contingent in Frankrijk van 1936 was tegenover dat van 1935 weer iets kleiner. De afzet naar Engeland is iets teruggeloopen tegenover 1935. De export naar Spanje is zoo goed als stilgelegd, evenals die naar de Canarische eilanden.
Daar de Nederlandsche kaas in Indië vrijwel uitsluitend geconsumeerd wordt door de blanke bevolking blijft de omzet bescheiden.
In 1936 heeft een zeer intensieve bewerking van de Amerikaansche markt door de exporteurs plaats gehad, hetgeen er toe leidde, dat de export naar dit land ongeveer verdubbeld werd tegenover 1935.
De prijs van volle melkpoeder is thans voor de bakkerij te hoog geworden. De lust om te ijveren voor meer gebruik van melkbrood is grootendeels verdwenen en alles wijst erop, dat bij de hooge heffing het gebruik van melkpoeder in de bakkerij in dalende richting gaat. De stemming voor magere melkpoeder was van Januari tot October zeer goed.
(Jaarversl. v. d. Bond v. Coöper. Zuivelverk.-vereenigingen)

A. **NEDERLAND. — Radio. - Het jubileum van de PHOHI. —**
Ter gelegenheid van het 10-jarig Phohi-jubileum werd op 20 Maart '37 een feestprogramma uitgezonden.
Na marschmuziek werd het programma geopend met een toespraak van dr. A. F. Philips, die erop wees, dat het pas 10 jaar geleden is, dat de wedloop tusschen de verschillende landen, wie als eerste erin zou slagen radiotelefonisch contact over groote afstanden te bewerkstelligen, in het voordeel van Nederland werd beslist. Dit feit werd nu herdacht. Echter tevens ook de daaruit voortgekomen spontane Nederlandsche reactie: de vinding van het Philips laboratorium dienstbaar te maken aan het omroepcontact tusschen het moederland en de overzeesche gewesten.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. PHOHI 662 A.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Thee. - Restrictie. —**
De directeur van het departement van Economische Zaken heeft de retributie voor thee gedurende het licentiejaar 1937-'38 vastgesteld op 0.16 cent voor elke kg. thee, voor uitvoer toegestaan, welke retributie voldaan moet worden bij afgifte van de fabriekslicenties. (Aneta)
(V. b. Ned. Oost-Indië 1763 H.; Restrictie 2373 K.)

C. **RUBBER. — Restrictie. —**
In de vergadering van 26 Jan. '37 heeft het Intern. Rubber Restrictie Comité besloten, de reeds voor dit en het volgend kwartaal vastgestelde quota onveranderd te laten. Dit houdt dus in, dat de quota voor Januari tot en met Maart 75% en voor April tot en met Juni 80% zal blijven bedragen.
In de 16 Maart '37 gehouden vergadering van het Internationale Rubber Regelingscomité heeft het comité de toelaatbare exporthoeveelheid voor de tweede helft van 1937 vastgesteld op 90% van de basiscontingenten. (Aneta) **(Vor. ber. 2373 G.)**

D. **FRANKRIJK. — Maarschalk Foch's stoffelijk overschot bijgezet in den Dôme des Invalides. —**
Het stoffelijk overschot van maarschalk Foch, den grooten Franschen legercommandant uit den wereldoorlog, is op 20 Maart '37 bijgezet in het hooggewelfde monument in den Dôme des Invalides waar rond Napoleons graf de grootste der Fransche strategen rusten.
Van den gouverneurskelder, waar eveneens zoovele groote Franschen begraven zijn, werd de kist met zijn stoffelijk omhulsel overgebracht naar de door den beeldhouwer Landowsci vervaardigde graftombe, welke in de Chapelle Saint Ambroise opgericht was om de nagedachtenis te eeren van den man, die in 1918 door zijn talent als strateeg en door de onnavolgbare wijze, waarop hij zich kweet van de uiterst moeilijke taak om de geallieerde legers onder één commando te vereenigen, het vaderland voor een zware nederlaag behoed heeft.
Met deze bijzondere plechtigheid herdacht Frankrijk voor de achtste maal maarschalk Foch's sterfdag.
(Le Temps)

24 MAART 1937

E. **OOSTENRIJK. — Kabinet-Schuschnigg. - Mutaties.**
De eerst in November '36 als leider van het Sicherheitswesen in het kabinet opgenomen ex-Heimwehrleider Neustädter-Stürmer is vanavond door den kanselier Schuschnigg weer uit de regeering verwijderd. Schuschnigg neemt zelf weer de opperleiding over het departement van Veiligheid op zich en de dagelijksche leiding heeft hij toevertrouwd aan den Weenschen politie-president, Skubl, die sedert den moord op Dollfuss in Juli 1934 deze uiterst verantwoordelijke positie heeft bekleed en die nu staatssecretaris wordt. (Reichspost) **(Vor. ber. Kabinet 2532 E.)**

F. **DUITSCHLAND. — Universiteiten van Amsterdam, Leiden en Utrecht niet naar Göttingen. —**
De Senaat van de Universiteit van Amsterdam heeft besloten niet te aanvaarden de uitnoodiging van de Universiteit van Göttingen om zich te doen vertegenwoordigen bij de viering van he tweehonderdjarig bestaan dier hoogeschool.
Van dit besluit is aan de Universiteit te Göttingen kennis gegeven, met de toevoeging, dat hier dezelfde motieven hebben gegolden als destijds voor de niet-aanvaarding van de uitnoodiging van Heidelberg.
Ook de Universiteiten te Utrecht en te Leiden zullen zich niet doen vertegenwoordigen. Die te Groningen zal na de Paaschvacantie een beslissing nemen.
(Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Universiteit v. Heidelberg 2255 E.)

G. **AUSTRALIE. — Buitenlandsche handel. —**
De balans van den buitenlandschen handel van Australië over 1936 vertoont een uitvoeroverschot van £ 24.540.476 (v. j. £ 21.508.841). De uitvoer bedroeg £ 113.607.071 (£ 101.052.380). De invoer £ 89.066.595 (£ 79.543.539).
De handelsbalans van Australië vertoonde in den handel met:

	in 1935	in 1936
	een **invoeroverschot**	
Nederl.-Indië	£ 3.624.325	£ 4.141.538
Canada	3.557.169	4.254.086
Duitschland	742.164	1.026.561
Zweden	719.749	824.492
Zwitserland	347.589	501.384
Ver. Staten	7.748.305	2.465.454
	een **uitvoeroverschot**	
België	£ 5.189.480	£ 6.320.551
Frankrijk	4.070.530	4.825.524
Japan	7.475.115	3.303.326
Nieuw-Zeeland	1.628.431	2.267.809

(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 961 E.)**

H. **OOSTENRIJK. — De Economische Toestand in 1936. —**
Aan het overzicht van het instituut voor conjunctuuronderzoek over 1936 ontleenen wij het volgende:
De koers van den Schilling bleef in 1936 stabiel.
De begrooting overtrof de verwachtingen, daar de bruto-inkomsten de raming met bijna 100 millioen Schilling overschreden.
Ook de betalingsbalans vertoonde in eenige posten een gunstige ontwikkeling.
De totale omzet van den handel is 108 millioen Schilling hooger dan in 1935. De uitvoer steeg met 61 millioen, de invoer echter met 47 millioen Schilling, zoodat het invoeroverschot 14 millioen lager was dan in het voorafgaande jaar.
Het aantal ingeschreven werkloozen bleef 350.000 terwijl het aantal ondersteunde arbeiders van 262.000 tot 259.000 daalde.
In de tweede helft van 1936 viel tegenover het vorige jaar een verslechtering te bespeuren.

Concludeerende kan men zeggen, dat de opleving bij de economische verbetering van de wereld ten achter is gebleven. (Instituut v. Conjunctuur-onderzoek)
(Vor. ber. Financiën 1577 A.)

A. **NEDERLAND. — Nederlandsche Journalistenkring - Afscheid van den heer D. Hans. —**
In de op 20 Maart gehouden jaarlijksche algemeene vergadering van den Nederlandschen Journalistenkring in „Victoria" te 's-Gravenhage, is de heer D. Hans afgetreden als voorzitter. Tot zijn opvolger is bij acclamatie benoemd de heer H. Dekking, tot nu toe vice-voorzitter en penningmeester.
(Het Vaderland)

B. **NEDERLAND. — Bestrijding van de bisamrat. —**
„Staatsblad" no. 747 bevat een K. B. van 19 Febr., tot toepassing van artikel 3 van de wet van 29 Nov. 1930, houdende bepalingen tot wering en bestrijding van de bisamrat.
Artikel 3 van dit K. B. bepaalt: „De gebruiker van een perceel, waaronder begrepen degene die op dat perceel jaagt of vischt, is, indien hij daarop de aanwezigheid van de bisamrat vaststelt of vermoedt, verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester van de gemeente, waarin dat perceel is gelegen."
Artikel 5 luidt: „Indien het hoofd van den Plantenziektenkundigen dienst te Wageningen weet of vermoedt, dat zich op een perceel bisamratten bevinden, doet hij onverwijld een onderzoek instellen."
In artikel 6 staat: „Indien bij een onderzoek, als bedoeld in het vorige artikel, blijkt, dat zich op een perceel bisamratten bevinden, doet de dienst daarvan terstond mededeeling aan den burgemeester, die onverwijld den gebruiker hiervan in kennis stelt."
Artikel 7 volgt dan met de bepaling: „Indien niet op den werkdag, volgende op dien na ontvangst van de kennisgeving, bedoeld in het vorige artikel, ten genoegen van den dienst de bisamratten op het betreffende perceel zijn opgeruimd, zal die opruiming terstond nadien geschieden door de daartoe krachtens artikel 61 van die wet aangewezen personen.
Artikel 9 bepaalt ten slotte: „De minister van Landbouw en Visscherij kan volgens door hem te stellen regels voor elke bij den dienst ingeleverde doode of levende bisamrat een vergoeding toekennen.
(Staatsblad no. 747)

C. **NEDERLAND. — Nederlandsch-Duitsch betalingsverkeer. - Uitvoer naar Duitschland vergroot. —**
De regeeringspersdienst meldt:
De in de betreffende verdragen voorziene Nederlandsche en Duitsche regeeringscommissies hebben dezer dagen te Berlijn besprekingen gevoerd, welke in hoofdzaak gewijd waren aan de vaststelling van de betalingscontingenten voor den uitvoer naar Duitschland in het tweede kwartaal van 1937. De extrakorting, welke in verband met de door de monetaire maatregelen ontstane onzekerheid van de betalingscontingenten werd toegepast, kon voor een groot gedeelte weder ongedaan gemaakt worden, zulks in verband met de sinds eenigen tijd gunstiger ontwikkeling van de clearingcijfers. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Clearing met Duitschland 2657 C.)

D. **ITALIE. — Mussolini en de Mohammedanen en Joden. —**
In de rede, die Mussolini tot de Mohammedaansche bevolking van Tripoli heeft gehouden, verklaarde hij o.a., dat het zijn bedoeling is, dat de Mohammedanen in vrede en voorspoed zouden leven volgens de wetten van den profeet, die door Italië in ieder opzicht zullen worden geëerbiedigd. Welvaart en rechtvaardigheid zal het fascistische regime brengen voor alle Mohammedanen in het Imperium.
Voorts bezocht Mussolini bij zijn reis door Noord Afrika, zoowel te Bengazi als te Tripoli de wijk der Joden. Te Tripoli heeft hij den opperrabbijn in het bijzonder dank gezegd voor de eer hem bewezen door de Joodsche gemeente en aan dezen hoogsten geestelijken leider der Joden in Lybië de verzekering gegeven, dat de belangen der Joden op rechtvaardige wijze door de Italiaansche overheid zullen worden behartigd. (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Mussolini 2715 H.)

E. **NEDERLAND. — Landbouw. - Akkerbouwcentrale. - Het toepassen van invoerverboden op onder haar ressorteerende producten. —**
De „Staatscourant" van 10 Maart publiceert het volgende:

Handelsreglement Nederlandsche Akkerbouwcentrale.
9 Maart 1937.
No. 6351.

Afd. Landbouw-Crisis-Aangelegenheden.

De Minister van Landbouw en Visscherij;
Gelet op artikel 32 van de statuten der Stichting Nederlandsche Akkerbouwcentrale, gevestigd te 's-Gravenhage, en op het handelsreglement dier Stichting, zooals dit bij beschikking van 20 Juli 1934, no. 19887, afd. Landbouw-Crisis-Aangelegenheden, van den toenmaligen Minister van Economische Zaken is vastgesteld;
Heeft goedgevonden:
voornoemd handelsreglement te wijzigen in dier voege, dat:
I. aan artikel 4 wordt toegevoegd een vierde lid, luidende als volgt:
De Centrale is bevoegd het aangaan van een monopolie-overeenkomst te weigeren, dan wel aan het aangaan daarvan voorwaarden te verbinden";
II. artikel 13 vervalt.
's-Gravenhage, 9 Maart 1937.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal.

Uit het hierboven afgedrukte besluit blijkt, dat thans aan de Akkerbouwcentrale het recht is verleend, om een invoerverbod toe te passen op producten, ressorteerende onder deze Centrale. (Staatscourant)

25 MAART 1937

F. **JENOE HUBAY OVERLEDEN. —**
Te Boedapest is op 78-jarigen leeftijd overleden de beroemde violist Jenö Hubay.
Hubay werd 14 Sept. 1858 te Boedapest geboren. Hij debuteerde als elfjarige met een concert van Viotti in het publiek. Daarna studeerde hij vier jaar aan de Berliner Hochschule bij Joseph Joachim. In 1875 kwam hij terug in Boedapest. Franz Liszt zond hem met een aanbeveling naar Parijs, waar hij optrad met het Orchestre Pasdeloup en kennis maakte met H. Vieuxtemps, die zich zeer voor hem interesseerde. Hubay dankte voor deze vriendschap en belangstelling door de uitgave te verzorgen van de werken van Vieuxtemps na diens dood (1880) en enkele nagelaten werken te voltooien.
In 1882 werd Hubay hoofdleeraar aan het Brusselsch Conservatorium, waar hij 4 jaar bleef. In dien tijd toonde hij een sterke voorkeur voor kamermuziek, welke blijkt uit de beide door hem gevormde kwartetten: het kwartet van Brussel en dat van Boedapest: in het laatste speelde David Popper cello. Door den zeer critischen Brahms werd hij als kamermuziekspeler zeer geëerd. In 1919 werd Hubay directeur van de Boedapester Landes-Akademie. Ook als componist was Hubay werkzaam. Hij schreef bewerkingen van Hongaarsche volksliederen, 4 symphonieën, 4 vioolconcerten, virtuozenstukken van geheel eigen karakter (o.a. Zéphir), „Sonate romantique", Op. 7 liederen, en eenige opera's, o.a. Der Geigenmacher von Cremona (1894), Anna Karenina (1923), Die Maske (1928). Van zijn leerlingen zijn bekend geworden: Bram Eldering, Stefi Geyer, Joseph Szigeti, Emil Telmanyi, Zoltan Székely, Erna Rubinstein, Stefan Partos, Yelli d'Aranyi. (Red. K. H. A.)

A. DUITSCHLAND. — Adolf Hitler tot eersten kunstenaar van het volk geproclameerd. —
De rijkscultuurleider Hinkel heeft ter gelegenheid van de opening der cultuurweek te Maagdenburg een rede gehouden, waarin hij Adolf Hitler tot „eersten kunstenaar van het Duitsche Rijk" proclameerde, en tevens voor de eerste maal bekend maakte, wat joden en andere niet-„ariërs" in de speciaal voor hen gereserveerde theaters en op de door hen georganiseerde bijeenkomsten al dan niet ten gehoore mogen brengen. Hieruit blijkt, dat een Joodsch publiek geen kunst van niet-joodsche Duitsche kunstenaars mag aanhooren, en dat joodsche kunstenaars dergelijke kunst ook niet mogen opvoeren.
„De Führer", aldus Hinkel, „heeft er het nationaalsocialisme voor bewaard, dat het op cultureel gebied te burgerlijk-bescheiden opgetreden is....
Dit alles dankt de Duitsche kunst aan de nationaalsocialistische cultuurpolitiek, welke de Führer heeft ingeleid. Daardoor is ook bewezen, dat het nationaalsocialisme de beste vriend der kunstenaars is en dat Adolf Hitler de eerste kunstenaar van het volk is geworden." (Telegraaf) **(V. b. Hitler 2691 D.)**

B. JULIA CUYPERS' GOUDEN JUBILEUM. —
Ter gelegenheid van het vijftig-jarig tooneel-jubileum van Mevrouw Julia Cuypers werd op 20 Maart '37 een feestvoorstelling in het Rika Hopper-theater te Amsterdam gegeven en in het blijspel „Mijn zoon de minister" kon men de groote tooneelspeelster weder eens bewonderen.

Julia Cuypers.

Julia Cuypers heeft tijden van grooten roem gekend, tijden dat het publiek om haar naar het Grand Théâtre kwam. Omstandigheden hebben haar later eenigen tijd van het tooneel verwijderd gehouden. Zij heeft haar levensstrijd gekend. Maar in de latere jaren heeft ze weer haar plaats op het tooneel hernomen. Ze heeft vroeger bij Royaards, later bij Louis de Vries en andere gezelschappen gespeeld en treedt nu bij het gezelschap Saalborn—Parser op.
De Fransche regeering benoemde haar tot officier de l'académie, terwijl de Belgische regeering haar onderscheidde met de Kroonorde en de stad Antwerpen haar vereerde met de medaille der stad.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Tooneel 2161 D.)**

C. DUITSCHLAND. — De toekomstige mobilisatie van het Duitsche leger. —
In La France Militaire heeft generaal A. Niessel een artikel geschreven over de toekomstige mobilisatie van het Duitsche leger, waaruit wij het volgende mededeelen:
In de eerste plaats wijdt de schrijver een beschouwing aan de verbeterde transportmiddelen. Vooral het aantal autowegen van groote capaciteit, zoowel van Oost naar West als evenwijdig aan de grenzen is zeer toegenomen. Daarnaast dient het nationaalsocialistisch automobielkorps (N.S.K.K.) gememoreerd, dat uit 4 inspectiën en 24 groepen of brigades, elk bestaande uit 3 à 4 Standarte (regimenten), is samengesteld. Men neemt aan, dat dit korps 150,000 gevorderde auto's kan bedienen. De groote nationaalsocialistische partijdagen zijn tevens als een mobilisatie-oefening voor personeel en materieel te beschouwen. Met een dergelijke organisatie acht generaal Niessel het zeer goed mogelijk, dat de mobilisatietransporten niet den 6den, maar reeds den 3den dag voltooid zullen zijn.
Niettegenstaande de wijze, waarop de grenzen worden gedekt, door de Duitschers angstvallig geheim wordt gehouden, is toch uitgelekt, dat de grenswachten, wier organisatie afhankelijk is van den sector, waarin zij zijn geplaatst, de sterkte hebben van 30 divisiën. Zij worden gevormd uit ter plaatse aanwezige manschappen en zijn dus onmiddellijk te mobiliseeren.
Voor een strategischen overval beschikt Duitschland over 4 gepantserde divisiën, terwijl het N.S.K.K. snel voor de noodige completeering van deze actie kan zorgen.
Aan groote eenheden heeft Duitschland op dit oogenblik 36 infanterie divisiën, 3 cavalerie divisiën en 4 gepantserde divisiën. Generaal Niessel acht het oogenblik echter niet meer ver verwijderd, dat Duitschland het aantal infanterie divisiën tot 56 zal uitbreiden waartoe het dank zij de wet van October 1935 en den twee-jarigen diensttijd in staat is. Het aantal infanterie divisiën zal dat van 1914 dan met 6 overtreffen. Verder neemt generaal Niessel aan, dat Duitschland binnenkort tevens in staat zal zijn 60 reserve divisiën te encadreeren.
Wat de concentratievervoeren betreft zullen de 30 divisiën grenstroepen reeds den eersten dag ter plaatse zijn. Ook de 4 gepantserde divisiën kunnen zeer snel worden vervoerd. Daar de concentratievervoeren van de thans bestaande 36 actieve infanterie-divisiën bereids den 4den dag kunnen beginnen zullen zij aan het einde van den 6den dag aan de grens kunnen staan. Mocht dit getal tot 56 worden vergroot dan moet op den 9den dag worden gerekend. De 60 reserve divisiën kunnen op den 15den dag aan de grenzen geconcentreerd zijn. (La France Militaire)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 2659 D.)

26 MAART 1937

D. AMSTERDAM. — Instituut voor Sociale geschiedenis geopend. —
In tegenwoordigheid van vele autoriteiten vooral uit wetenschappelijke kringen, heeft op 11 Maart de burgemeester van Amsterdam, dr. W. de Vlugt, het Internationaal Instituut van Sociale Geschiedenis, Keizersgracht 264, officieel geopend.
(Telex - A. N. P.)

E. GEESTELIJK LEVEN. — Tempels voor de paria's in Travancore geopend. —
De Maharadja van Travancore heeft een proclamatie uitgevaardigd, waarbij aan de sociaal ontrechte volksklassen, de „depressed classes", vrijen toegang tot de Hindoetempels in zijn gebied geschonken wordt. Deze daad heeft in breede kringen diepe ontroering gewekt en Hindoeleiders, die de verheffing van deze gedegradeerde volksmassa's als een eisch des tijds beschouwen, hebben in enthousiaste bewoordingen hun ingenomenheid met dezen maatregel te kennen gegeven.
Ze hebben deze proclamatie „de meest belangrijke historische gebeurtenis van den nieuwen tijd" genoemd, „den radicaalsten stap, die sedert eeuwen gedaan werd". Uiteraard trad Mahatma Gandhi in de voorste rijen van degenen, die door deze actie hun

ideaal van een nieuw Indië een stap nader tot de vervulling zagen gebracht. Uit zijn retraite te Segaon maakte hij een bedevaart naar Travancore, dat door de lofredenaars van den Maharadja „het middelpunt van de huidige wereld" wordt genoemd en zichtbaar aangedaan betrad hij de tempels, waarvan hij zich nu al jaren den toegang vrijwillig ontzegd heeft. „Dit is een gebeurtenis, die met de frischheid van iets ongekend nieuws tot mij gekomen is, zoodat ik mij innerlijk diep terneer gebogen gevoel. Het is mij als een droom," moet hij daarbij gezegd hebben. (Singapore Times) **(Vor. ber. Hindoeisme 2585 D.)**

A. **CHINA. — Rectificatie bericht Wang Tsjing-wei pag. 2693 E. Moet zijn Wang Tsjoeng-hoei. —**
Tengevolge van een seinfout werd op pag. 2693 E. gemeld, dat Wang Tsjing-wei minister van Buitenlandsche Zaken van China is geworden.
Dit moest echter zijn Wang Tsjoeng-hoei, de oudrechter bij het Permanente Hof van Internationale Justitie te 's-Gravenhage. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 2693 E.)

B. **NEDERLAND. - Handelsverdrag met Joego-Slavië.**
In een officieel communiqué wordt medegedeeld, dat een handelsprotocol tusschen Joego-Slavië en Nederland is onderteekend.
Hierin worden de voorwaarden tot het herstel van het handelsevenwicht, voorzien bij het handelsverdrag van September 1936 nader uiteengezet. Bovendien wordt verzekerd, dat de Nederlandsche producten een bevoordeelde positie zullen innemen bij de toepassing van het decreet van April 1936 in zake de beperking van den invoer.
Als tegenprestatie wordt aan Zuid-Slavië een aantal supplementaire contingenten toegestaan.
(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2480 D.)**

C. **CHINA. — Japansche spionnage. —**
De systematische spionnnage heeft het wantrouwen van de Chineesche bevolking tegen Japan weer nieuw leven ingeblazen. In sommige Japansche kringen begint men zoo langzamerhand in te zien, dat de Japansche politiek ten overstaan van China op den verkeerden weg is. Het grootste Japansche dagblad, dat te Shanghai verschijnt, schreef onlangs een zeer scherp artikel tegen de Japanners, die zich specialisten in Chineesche zaken noemen, doch wier inzichten tien jaar verouderd zijn, omdat zij niet begrepen hebben, dat China weerbaar is geworden, een grootere politieke eenheid bezit en in toenemende mate zijn zelfbewustheid heeft herkregen. Bedoeld blad zag voor Japan als eenige oplossing een loyale samenwerking met China onder respecteering der Chineesche souvereine rechten. Dit blad staat echter alleen; in het moederland slaat de Japansche pers nog altijd een geheel anderen toon aan.
(Sin Pau Ag. - De Tijd) **(V. b. China-Japan 2485 E.)**

D. **NEDERLAND. — Handelsovereenkomst met Brazilië. —**
Tusschen Brazilië en Nederland is een handelsovereenkomst tot stand gekomen.
Tegelijkertijd werd ook de regeling ten aanzien van de afdoening van achterstallige vorderingen geteekend. Liquidatie van deze vorderingen kan thans op zeer korten termijn worden verwacht. De thans tot stand gekomen regeling is gunstiger dan eenig ander met Brazilië gesloten accoord. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 2405 B.)

E. **DUITSCHLAND. — Filmindustrie zonder Joden. —**
Op de laatstgehouden vergadering van de Rijksfilmkamer werd — overeenkomstig een mededeeling van de „Neue Welt", Weenen — medegedeeld, dat thans in de geheele Duitsche filmindustrie geen enkele Jood meer is tewerk gesteld. (Joodsche Perscomm.)
(Vor. ber. Anti-Semitisme 2714 C.)

F. **OOSTENRIJK. — Majoor Fey gerehabiliteerd. —**
De eereraad, die naar aanleiding van de tegen majoor Fey ingebrachte beschuldigingen was samengesteld, heeft thans uitgemaakt, dat de geruchten, volgens welke hij mede schuldig zou zijn geweest aan den opstand van 25 Juli 1934, waarbij bondskanselier Dollfuss vermoord werd, van allen grond ontbloot zijn, zoodat hem in dit opzicht geen blaam treft.
(Stefani) **(Vor. ber. Majoor Fey 2481 F.)**

G. **NEDERLAND. — Wettelijke voorziening in zake het particuliere bankwezen. - Een staatscommissie ingesteld. —**
Bij Kon. besluit is een staatscommissie ingesteld om van advies te dienen over de vraag, of ten aanzien van het particuliere bankwezen wettelijke voorziening noodig of wenschelijk is, zoo ja, in welken zin, zulks onder mededeeling van haar gevoelen over de daarmede samenhangende vraagstukken, ook voor wat betreft de vraag, of en in hoeverre het statuut van de Nederlandsche Bank, onder inachtneming van de noodige waarborgen voor hare onafhankelijkheid, wijziging zou behoeven.
Tot lid en voorzitter dier commissie is jhr. mr. D. J. de Geer te 's-Gravenhage benoemd. (Staatscourant)

27 MAART 1937

H. **BRAZILIE. — Onthulling naambord Koningin Wilhelminastraat in Rio de Janeiro. —**
Op 23 Maart '37 had de onthulling plaats van het naambord van een der mooist gelegen straten, welke krachtens besluit van den gemeenteraad van de federale hoofdstad Rio de Janeiro, naar Koningin Wilhelmina is genoemd.
De prefect der stad sprak een rede uit, welke door jhr. van Karnebeek, het hoofd der handelsmissie, deels in het Nederlandsch, deels in het Portugeesch werd beantwoord.
De minister van Buitenlandsche Zaken en tal van gemeentelijke autoriteiten waren bij de plechtigheid aanwezig. (Telex-A. N. P.)

I. **NEDERLAND. — Minister van Lidth de Jeude en het Verkeersfonds. —**
In de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer over het Verkeersfonds deelde minister van Lidth de Jeude mede, dat hij:
de wenschelijkheid overweegt van een heffing op diesel-olie;
spoedige afdoening van het wegen-verkeersreglement zal bevorderen;
spoedig een wetsontwerp zal indienen, waarbij de Rijksverkeersinspectie belast wordt met het toezicht op de verkeersveiligheid;
een ontwerp voor de aanwijzing van voorrangswegen gereed heeft;
de uitbreiding van de automatische beveiliging van onbewaakte overwegen ernstig overweegt;
een onderzoek instelt naar de wenschelijkheid rijkswegen te verlichten. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Minister v. Lidth de Jeude 2579 A.; Verkeersfonds 2594 F.)

K. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet-inmenging. - Verklaring van den Italiaanschen vertegenwoordiger Dino Grandi. —**
Het sub-comité van de commissie voor niet-inmenging in den Spaanschen burgeroorlog is op 23 Maart '37 bijeengekomen ter verdere bestudeering van de kwestie van het terugtrekken der buitenlandsche vrijwilligers, die in Spanje strijden.
Groote beroering wekte de mededeeling van den Italiaanschen vertegenwoordiger, graaf Dino Grandi, dat de Italiaansche regeering in geen geval bereid is, over een repatrieering van de buitenlandsche vrijwilligers in discussie te treden, zoolang het goud van de Valencia-regeering in het buitenland niet gemobi-

liseerd is. Als zijn persoonlijke meening voegde Grandi hieraan nog toe, dat niet één Italiaansche vrijwilliger Spanje verlaten zal voordat de burgeroorlog is geëindigd.
De voorzitter der commissie voor niet-inmenging, lord Plymouth, noemde de mededeeling van Grandi „uitermate ernstig". (Daily Telegraph)
(V. b. Burgeroorlog 2716 B.; Btl. inmenging 2708 F.)

A. **PHILIPPIJNEN. — Onafhankelijkheid in 1938-'39.** Manuel Quezon, de president van de Philippijnen, is met de Amerikaansche autoriteiten tot overeenstemming gekomen over de voorwaarden om eventueel de volledige onafhankelijkheid van de Philippijnen in 1938-'39 in plaats van in 1946 af te kondigen.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 2051 D.)**

B. **DUITSCHLAND. — Landbouw. - 1 milliard Mark subsidie. —**
In een op 23 Maart '37 voor de leiders der boerenorganisaties gehouden redevoering, die per radio door heel het land werd uitgezonden, heeft minister-president Göring aangekondigd, dat op de rijksbegrooting voor 1937 voor het eerst groote bedragen zullen worden uitgetrokken ten behoeve van den landbouw. Deze maatregelen worden als een aanvulling van het Vierjarenplan beschouwd.
Ten behoeve van de uitbreiding der landbouwgebieden en de verbetering van reeds ontgonnen grond, zal in totaal een milliard mark op de begrooting worden uitgetrokken, waarmee men twee millioen hectaren land hoopt te verbeteren.
Göring verklaarde verder, dat Duitschland, dank zij het Vierjarenplan, er reeds in was geslaagd, zich voor 83 procent van zijn behoeften aan voedingsmiddelen van het buitenland onafhankelijk te maken. Dit is echter niet voldoende en getracht zal worden ook deze laatste zeventien procent in Duitschland zelf te verbouwen. (Berliner Tageblatt)

C. **OOSTENRIJK. — Anti-Italiaansche demonstratie tijdens internationale voetbalmatch te Weenen. —**
Tijdens de internationale voetbalmatch Oostenrijk—Italië, welke te Weenen op 21 Maart '37 plaats vond, hebben zich ernstige incidenten voorgedaan, zoodat de wedstrijd 17 minuten voor het einde gestaakt moest worden.
Het Italiaansche elftal, dat het veld opmarcheerde onder het brengen van de Romeinsche groet, werd reeds bij zijn verschijning door een massaal gefluit en geschreeuw — aangeheven temidden van de 45.000 toeschouwers — ontvangen. Kreten als „Weg met Italië" hielden langen tijd aan.
Bij het hierboven vermelde incident werd de Italiaansche vlag aan flarden gescheurd. De Italiaansche gezant te Weenen, de heer Falata, was bij deze ongeregeldheden aanwezig. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Oostenrijk-Italië 2070 D.)

D. **POLEN. — Oproep van president Moscicki. - Steun voor generaal Smigly-Rydz en het Nationale Eenheidsfront van Kolonel Koc. —**
Ter gelegenheid van St. Josefsdag — den naamdag van den overleden maarschalk Pilsoedski — heeft de Poolsche president, prof. Moscicki, een radiorede gehouden tot het Poolsche volk. De president zeide o.a.: Bij mondeling testament heeft maarschalk Pilsoedski Smigly-Rydz aangewezen als chef der militaire strijdkrachten, en het staatsbelang vereischt, dat de geheele Poolsche natie in hem ook den leider van het land ziet.
Met kracht steunde president Moscicki het Nationale Eenheidsfront, geleid door kolonel Koc. Hij legde daarbij specialen nadruk op het feit, dat generaal Smigly-Rydz deze actie steunt met het volle gewicht van zijn autoriteit. De president gaf als zijn overtuiging te kennen, dat alle Polen zich spoedig bij deze nationale beweging zullen aansluiten en de leiders van de oppositiepartijen zonder leden zullen laten.
(Polska Agencia Telegraficzna)
(V. b. Smigly-Rydz 2538 D.; Kolonel Koc 2680 D.)

E. **FRANKRIJK. — De ongeregeldheden te Clichy. - Interpellaties in de Kamer. - Vertrouwen in de regeering. —**
Na de heftige debatten in de Kamer in zake de ernstige ongeregeldheden te Clichy, waarbij 5, en niet 4 personen, zijn gedood, poogde premier Léon Blum de schuld der relletjes op fascistische provocaties te gooien. Deze meening werd over het algemeen in de Kamer met onvermengde gevoelens opgenomen. Naar verluidt was Blum's verdediging zeer zwak.
Herriot bracht een motie van Doriot in stemming, die als volgt luidde: „De Kamer, onder den indruk van de beschuldigingen, volgens welke politieke partijen, die geld hebben ontvangen uit het buitenland, schuldig zijn aan de ongeregeldheden te Clichy, wenscht geen vreemden financieelen invloed op de politiek en besluit een commissie van 33 leden, aan te wijzen door de fracties, in het leven te roepen, die tot taak zal hebben, een onderzoek in te stellen naar de financieele bronnen van partijen en hun kranten. De Kamer wijst iedere toevoeging af en gaat over tot de orde van den dag." Deze motie is met 371 tegen 232 stemmen verworpen.
Hierop liet de president stemmen over den voorrang van een motie van Desbons, Aveline, Dechappedelaine, Dariac. Deze motie luidde: „De Kamer noodigt de regeering uit haar gezag te gebruiken, teneinde de orde op straat, de vrijheid van arbeid, de toepassing en den eerbied voor de republikeinsche wetten en de veiligheid der burgers te verzekeren. De Kamer verzekert den slachtoffers van Clichy en hun families haar medegevoel en spreekt volledig vertrouwen uit in de openbare macht, die tot taak heeft de orde te handhaven. Zij wijst iedere toevoeging af en gaat over tot de orde van den dag."
De prioriteit werd afgewezen met 349 tegen 250 stemmen.
Hierop werd de motie van Campinchi, Duclos, Lafaye, Heymans c.s., die door de regeering is aanvaard, in stemming gebracht. Zij luidt aldus: „De Kamer spreekt haar vertrouwen uit in de regeering wat betreft de verzekering der vrijheid van allen en eerbied voor de wet, een noodzakelijke voorwaarde voor het behoud van den binnenlandschen vrede en voor de normale werking van de democratische instellingen. Iedere toevoeging afwijzend, gaat zij over tot de orde van den dag."
De motie werd aangenomen met 362 tegen 215 stemmen.
(Le Temps - Le Journal - L'Oeuvre - L'Humanité)
(Vorig bericht blz. 2715 B.)

F. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet-inmenging. - Frankrijk waarschuwt Italië de troepenzendingen stop te zetten. —**
De minister van Buitenlandsche Zaken, Yvon Delbos, heeft op 24 Maart '37 den Britschen en den Duitschen gezant ervan in kennis gesteld, dat Frankrijk voornemens is, bij den Volkenbond een vloot-actie voor te stellen, indien Italië nog meer troepen naar Spanje zou zenden.
Delbos zeide beiden gezanten, dat verdere Italiaansche troepenverschepingen naar Spanje door Frankrijk zouden worden opgevat als een poging van Italië, om in Spanje vasten voet te krijgen, een onderneming welke de verbindingen van Frankrijk met Noord-Afrika zou bedreigen. Frankrijk zou zulks niet toelaten.
Indien zulks toch geschiedt, zal Frankrijk de Londensche niet-inmengingscommissie verzoeken, „door gemeenschappelijke verklaringen van Engeland en Frankrijk en van andere bij den vrede belanghebbende staten een beroep te doen op den Volkenbond en van dit instituut gemeenschappelijke dwangmaatregelen, in de eerste plaats van maritiemen aard, te verlangen".
Frankrijk hoopt, aldus Delbos, dat zulk een gemeenschappelijke actie Mussolini er toe zal bewegen, zijn houding te wijzigen.
Den Duitschen gezant zeide Delbos voorts nog: „Daar Duitschland sedert Januari geen vrijwilligers meer naar Spanje heeft gezonden, zal het Frankrijk aangenaam zijn, wanneer Hitler bij Mussolini zou willen intervenieeren en bij hem er op zou aandringen, een strijd te vermijden, die door een verdere schending van het niet-inmengingsverdrag zou moeten worden uitgevochten. (Le Temps) **(Vor. ber. 2722 K.)**

G. **ITALIE. — Verdrag met Joego-Slavië. —**
De tekst van het tusschen Joego-Slavië en Italië op 25 Maart '37 te Belgrado gesloten verdrag is, na onderteekening door den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Ciano, en den Joegoslavi-

schen minister van Buitenlandsche Zaken, Stojadinowitsj, thans gepubliceerd.
Na een inleiding, waarin gezegd wordt, dat het verdrag gesloten wordt in het belang van beide landen evenals van den algemeenen vrede, ten behoeve waarvan de oprechtste en duurzaamste banden van vriendschap versterkt worden, en tevens om aan deze vriendschap een nieuwe basis te geven en een nieuw tijdperk aan te vangen in de politieke en economische betrekkingen tusschen beide landen, volgen de bepalingen. Deze luiden:
Artikel 1: De hooge contracteerende partijen verbinden zich, de gemeenschappelijke grenzen te eerbiedigen, evenals de zeegrenzen der beide landen aan de Adriatische Zee en zich, ingeval een van haar het voorwerp mocht zijn van een aanval van den kant van een of meer mogendheden, te onthouden van iedere activiteit, die den aanvaller zou kunnen versterken.
Art. 2: In geval van internationale verwikkelingen en wanneer de hooge contracteerende partijen het er over eens zijn, dat haar gemeenschappelijke belangen bedreigd worden of bedreigd zouden kunnen worden, verplichten zij zich, overleg te plegen met elkander over de maatregelen, die zij zullen nemen ter verdediging dier belangen.
Art. 3: De hooge contracteerende partijen bevestigen opnieuw haar wil, in haar wederzijdsche betrekkingen geen toevlucht te nemen tot den oorlog als instrument harer politiek en door vreedzame middelen alle geschillen of conflicten op te lossen, welke tusschen haar zouden kunnen rijzen.
Art. 4: De hooge contracteerende partijen verbinden zich op haar respectieve gebieden, welke actie ook, die gericht zou zijn tegen de onaantastbaarheid of de gevestigde orde van de andere contracteerende partij of die schade zou kunnen toebrengen aan de vriendschappelijke betrekkingen tusschen beide landen, niet te dulden en niet op eenigerlei wijze te steunen.
Art. 5: Met het doel aan haar bestaande economische betrekkingen een nieuwen stoot te geven, welke beter in overeenstemming zou zijn met de tusschen beide landen gevestigde vriendschappelijke betrekkingen, zijn de hooge contracteerende partijen het eens, haar tegenwoordigen ruilhandel te versterken en uit te breiden en tevens een onderzoek in te stellen naar de voorwaarden voor een ruimere economische samenwerking. Te dien einde zullen speciale overeenkomsten binnen het kortste tijdsbestek worden afgesloten.
Art. 6: De hooge contracteerende partijen zijn het er over eens, dat niets in haar overeenkomst beschouwd zal worden als in strijd met de bestaande internationale verplichtingen, die trouwens openbaar zijn.
Art. 7: Deze overeenstemming zal een looptijd van vijf jaar hebben. Met uitzondering van het geval eener opzegging met zes maanden voor den vervaldatum, zal het verdrag stilzwijgend van jaar tot jaar verlengd worden.
Art. 8: Deze overeenkomst zal worden geratificeerd en zal van kracht worden op den dag der uitwisseling der ratificatie-oorkonden. Deze uitwisseling zal zoo spoedig mogelijk te Belgrado geschieden.
(Giornale d'Italia - Vreme - Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Italië—Joego-Slavië 1726 F.)

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Encycliek over Mexico.**
De Pauselijke encycliek over Mexico van 27 Maart '37 heeft niet het karakter van een strijdgeschrift, maar is zuiver herderlijk. De Paus maant de Mexicaansche geestelijkheid en geloovigen aan tot het verdiepen van hun christelijk leven. Hij herinnert er aan, dat in ieder land het geheim van en de waarborg voor den waren vrede en de welvaart te vinden zijn in het christelijk leven, tot uiting gebracht door menigvuldige werken.
Dat zal ook in Mexico het geval zijn, als de geestelijken en het volk er naar streven, hun leven steeds voller en werkzamer te maken. Daarom noodigt de Paus in het bijzonder de leeken uit om met de geestelijkheid samen te werken in goede werken van iederen aard en de armste volksklassen te helpen op godsdienstig, moreel en zelfs economisch gebied. Zoo zullen de Mexicaansche roomsch-katholieken, aldus de encycliek, veel kunnen bijdragen tot de welvaart van hun land. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Encycliek 2716 E.; 2715 A.)

B. **NEDERLAND. — Benzine wederom één cent per liter duurder van 25 Maart af. —**
De benzine-maatschappijen Shell, Standard, Texaco en Sinfina hebben besloten de prijzen der benzine met ingang van 25 Maart '37 te verhoogen met één cent per liter.
De benzineprijsfluctuaties in de laatste negen maanden zijn de volgende:

18 Juni 1936	plus ½ cent.
26 October 1936	plus ½ cent.
29 December 1936	plus ½ cent.
16 Februari 1937	plus ½ cent.
25 Maart 1937	plus 1 cent.

(Telex-A. N. P. - Telegraaf) **(Vor. ber. 2601 E.)**

28 MAART 1937

C. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Chineesch (in 't Engelsch): „The Flight of an Empress". Told by Wu Yung, whose other name is Yü Ch'uan. Transcribed and Edited by Ida Pruitt. (Faber and Faber) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Duitsch: Johannes Freumbiehler — „Philomene Ellenhub", Salzburger Bauernroman. (Paul Szölnay) **(Vor. ber. 2716 A.)**
Engelsch: Lilo Linke — „Allah Dethroned". A Journey through Modern Turkey, with 81 Illustrations. (Constable & Cie.)
A. G. MacDonell — „Lords and Masters". (Macmillan & Co.) **(Vor. ber. 2716 A.)**
Fransch: E. Cammaerts — „Albert de Belgique, défenseur du droit". (Edit. Universelle, Bruxelles)
Jean Torlas — „Réaumur d'après des documents inédits". (Uitg. Desclée de Brouwer & Cie., Paris) **(Vor. ber. 2716 A.)**
Italiaansch: Giovanni Zibordi — „Carducci come Io lo vidi". (Bietti, Milano) **(Vor. ber. 2716 A.)**
Nederlandsch: Frans Coenen — „Onpersoonlijke herinneringen". (A. W. Bruns & Zn., Utrecht)
Tjebbo Franken — „Leewke de Geus". (Andries Blitz, A'dam) **(Vor. ber. 2716 A.)** (Red. K. H. A.)

D. **ROTTERDAM. — Het nieuwe stadion officieel geopend. —**
Op 27 Maart '37 heeft Rotterdam dan eindelijk het groote gebeuren beleefd, de opening van het Feyenoord-stadion, dat 60.000 bezoekers kan bevatten. Een prachtige en machtige demonstratie van alle elftallen vormde een waardig preludium voor de officieele ingebruikstelling, welke ten slotte onder klaroengeschal en vreugdeschoten door den vertegenwoordiger van H.M. de Koningin, Jhr. mr. dr. J. D. H. de Beaufort, door het doorknippen van het lint werd verricht.
Een fraaie wedstrijd tegen de Beerschot F. C. was een éclatant slot van dit festijn, dat in intiemen kring nog door een receptie werd gevolgd. (N. Rott. Crt.)

E. **NEDERLAND. — Verkiezingsredevoeringen door de radio niet toegelaten. —**
De minister van Binnenlandsche Zaken, mr. J. A. de Wilde, heeft aan de omroepvereenigingen een mededeeling doen toekomen, blijkens welke de ministerraad besloten heeft, dit jaar geen gelegenheid te zullen geven voor het uitspreken van verkiezingsredevoeringen per radio.
Ook zal, volgens dezelfde mededeeling, afwijzend beschikt worden op verzoeken om na middernacht of den volgenden morgen vóór 7 uur verkiezingsuitslagen per microfoon bekend te maken. (Alg. Hbld.)

DIAMANT

A. De diamantnijverheid in Nederland in 1936. — Een overzicht betreffende de diamantnijverheid in 1936 laat zich splitsen in twee perioden: van vóór en van na den tijd van de jongste monetaire maatregelen. Was in de eerste periode reeds een begin van verbetering van den algemeenen toestand te bespeuren, daarna kwam een opleving waardoor de situatie belangrijk verbeterd werd.

Weliswaar was het in de eerste maanden van het jaar stiller in zaken dan men verwacht had, doch langzamerhand nam de industrie in omvang toe, hetgeen kan blijken uit het aantal werkende leden van den A. N. D. B.

Dit aantal was in de eerste zes maanden van het jaar ongeveer 1500, daarna steeg het aantal, was in Juli ongeveer 1770; in Augustus 1870; in September 2080; in October 2300; in November 2700 en in December ruim 2800 werkende leden van den A. N. D. B. Wij zijn derhalve genaderd tot een cijfer van ongeveer 3000, zoodat Amsterdam weder een industrieel centrum van beteekenis is geworden. Echter is dit slechts mogelijk geworden door den regeeringssteun en wel door de toeslagen op de loonen welke noodig zijn om de concurrentie met de industrieën in het buitenland, waar een lage loonstandaard bestaat, te kunnen volhouden.

Toen, tengevolge van de monetaire maatregelen, de concurrentie-mogelijkheid grooter was geworden, heeft de regeering aanstonds de toeslagen dienovereenkomstig verlaagd.

De diamanthandel. — Ook in den diamanthandel kan men een gelijksoortigen gang van zaken opmerken, want ook in den handel kwam in de tweede periode grootere bedrijvigheid.

Tal van vreemdelingen, die sinds geruimen tijd van de Amsterdamsche diamantmarkt afwezig gebleven waren, zag men op de diamantbeurs en op de diamantkantoren verschijnen.

Tevens kan in de tweede periode een aanwas van nieuwe leden bij de Beurs v. d. Diamanthandel geconstateerd worden, terwijl het ledental van den A. N. D. B., dat in het begin van het jaar telkens wat afbrokkelde en van 4369 in Januari 1936 tot 4184 in Augustus 1936 terugliep, aan het einde van het jaar wederom was gestegen tot 4425. In den Antwerpschen Diamantbewerkersbond bleef het ledental stationnair, nl. ongeveer 11500.

Leerlingen. — Voor het eerst na zeer geruimen tijd kwam weer in de leerlingcommissie in de diamantindustrie de vraag van opneming van nieuwe leerlingen ter sprake. Er werd besloten bij het diamantzagen en -slijpen een nog nader vast te stellen aantal leerlingen toe te laten. Er werd in het afgeloopen jaar door de A. J. V., den A. N. D. B. en de Beurs voor den Diamanthandel een vakschool ingericht voor de herscholing van werklooze diamantbewerkers. Thans zijn de onderhandelingen gaande over de wederinvoering van een vacantieweek met behoud van loon (zooals dit vroeger het geval was), in overeenstemming met den in de Belgische diamantindustrie getroffen maatregel tot invoering van een vacantieweek in 1937. Een en ander is een aanduiding van het geleidelijke herstel van normale bedrijfstoestanden.

Buitenland. — De grootste moeilijkheid om tot een normalisatie te komen levert de Duitsche diamantindustrie, waar gewerkt wordt voor loonen beneden de tarieven in Amsterdam en Antwerpen geldende. Er zijn echter met vertegenwoordigers van de Duitsche diamantnijverheid besprekingen gevoerd, waarbij het tot eenige verhooging van de aldaar uitbetaalde loonen is gekomen. Men verwacht eerlang internationale onderhandelingen van vertegenwoordigers van alle diamantcentra, waarbij het loon- en het leerlingvraagstuk opnieuw onder de oogen zal worden gezien.

Diamantbeurs. — Als een belangrijk feit voor den diamanthandel te Amsterdam kan beschouwd worden de Amsterdamsche diamant-tentoonstelling, die op 25 September 1936 door den burgemeester van de hoofdstad geopend werd en zooveel aandacht trok, dat veel meer belangstellenden moesten worden afgewezen dan konden worden toegelaten. De organisator der tentoonstelling, mr. J. Hillesum, had bij zijn zilveren ambtsjubileum als directeur van de Beurs voor den Diamanthandel, in het begin van December een grootsche huldiging in ontvangst te nemen.

In het begin van het jaar liet de financieele toestand van de Beurs voor den Diamanthandel zich ongunstig aanzien, hetgeen leidde niet alleen tot drastische bezuinigingsmaatregelen, als salarisverlagingen voor het personeel van de Beurs enz., maar ook tot een contributieverhooging voor de beursleden.

Dit was een gevolg van het feit, dat de handel zich voor een goed deel naar Antwerpen had verplaatst, hetgeen ten deele moet worden toegeschreven aan de valuta-verhoudingen. Na het verlaten van den gouden standaard in ons land is er dan ook in dit opzicht eenige kentering te bespeuren.

Vooruitzichten. — In Mei werd in de Belgische diamantindustrie de 44-urige werkweek ingevoerd, welke op 4 April 1937 door een 40-urige arbeidsweek zal worden gevolgd. Het desbetreffende besluit van de paritaire commissie verwierf de Koninklijke goedkeuring.

In Britsch-Indië werd het invoerrecht op geslepen diamant verlaagd van 25% tot 10% ad valorem, waarvan een uitbreiding van den export daarheen verwacht wordt.

Italië is tengevolge van de politieke situatie als afzetgebied voor diamant vrijwel uitgeschakeld.

In Amerika valt een toeneming van vraag naar diamant te constateeren.

De toeneming van het wereldverbruik van diamant blijkt wel hieruit, dat de Diamond Trading Cy., die den alleenverkoop heeft van de ruwe diamant met Zuid-Afrika, de Congo, Angola enz., in 1936 verkocht heeft voor een waarde van 8½ millioen pond tegen 6¼ millioen in 1935 en 4 millioen in 1934.

De ruwprijzen blijven vast, dank zij het monopolie van genoemde Mij. De „De Beers Cy." en andere mijnmaatschappijen konden door den verbeterden toestand hun achterstallige dividenden uitkeeren.

De prijs van het boort varieerde van *f* 1 tot *f* 1.50 per caraat. De vraag naar industrie-diamant bleef toenemen.

Men is in diamantkringen optimistisch gestemd vooral omdat Amerika, dat eens het grootste afzetgebied voor diamant is geweest, een florissanten tijd beleeft.

In de maand September bereikte de invoer van geslepen diamant een record. Er werd toen ingevoerd voor een waarde van 3.341.581 dollar aan geslepen en voor een waarde van 871.674 dollar aan ruwe diamanten.

Veertig-urige werkweek. — Werkgevers en werknemers in het diamantbedrijf hebben besloten bij wijze van proef voorloopig voor uiterlijk drie maanden de 40-urige werkweek op 4 April '37 in te voeren.

Op verzoek van werkgevers en werknemers in de diamantindustrie is dezer dagen met de regeering en een vertegenwoordiger van het gemeentebestuur van Amsterdam een bespreking gehouden over de eventueele invoering van de 40-urige werkweek in deze industrie, nu 4 April '37 in België de 40-urige werkweek zal worden toegepast.

Nadat ten opzichte van het afloopen van de Overheidshulp overeenstemming was verkregen tusschen de regeering en het gemeentebestuur eenerzijds en de vertegenwoordigers van het bedrijf anderzijds heeft de regeering in verband daarmede verklaard, dat zij de beslissing in zake de invoering van de verkorte arbeidsweek aan het bedrijf zal kunnen overlaten.

(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 2528 B.)**

A. Het Bestuur. —

Het Canadeesche Rijk is een Federale Unie van negen provincies, d.w.z., een vereeniging van negen onderling onafhankelijke Staten, terwijl de ongeorganiseerde districten en gebieden rechtstreeks onder de jurisdictie van het Centraal Bestuur vallen. Krachtens de grondwet, vervat in de British North-America Act van 1867, werden zekere min of meer belangrijke bevoegdheden aan de Provinciale wetgevende macht toegekend. Alle andere macht en bevoegdheden berusten bij het Federale Parlement.

De Gouverneur-Generaal wordt door den koning van Engeland, op voordracht van den Canadeeschen Ministerraad benoemd. Zijn positie is het best te vergelijken met die van een constitutioneelen vorst; hij heeft dus geen zeggenschap in regeeringszaken.

De Centrale Regeering berust bij den Uitvoerenden Raad en een Parlement bestaande uit twee Kamers, de Senaat en het „House of Commons" (Tweede Kamer). De Regeering zetelt in Ottawa, een stad van 130.000 inwoners, gelegen aan de rivier van denzelfden naam, in het Oostelijk deel van de provincie Ontario. De Federale Regeering heeft contrôle over Strafrecht, Weermacht, Posterijen, Verkeerswezen, Invoerrechten en Accijnzen, internationale handelsaangelegenheden en in het algemeen over alle zaken van nationaal belang.

CANADA

Canada's negen provincies zijn de volgende: de drie Oostelijke of maritieme provincies Nieuw-Schotland, Nieuw-Brunswijk en Prins Eduard Eiland; in het centraal Oostelijk deel: Ontario en Quebec; in het meer Westelijke deel drie Prairie Provincies Manitoba, Saskatchewan en Alberta, en in het Westen als negende provincie Britsch-Columbia, dat zich uitstrekt van de Rocky Mountain keten tot den Grooten Oceaan.

Elke provincie heeft een Luitenant-Gouverneur, die door het Dominion Kabinet wordt aangesteld. De verhouding van den Luitenant-Gouverneur tot de provincie is gelijk aan die van den Gouverneur-Generaal tot de Centrale Canadeesche Regeering. De Regeering van elke provincie berust bij een wetgevend lichaam, gekozen door het volk. In de meeste provincies bestaat stemrecht voor elk burger, hetzij man of vrouw, die den leeftijd van 21 jaar heeft bereikt en er woonachtig is. De Provinciale Regeeringen hebben volledige zeggenschap in interne aangelegenheden en zijn uit den aard der zaak verplicht daarbij rekening te houden met het belang en welzijn van het Dominion in zijn geheel. Uitgezonderd in Prins Eduard Eiland bestaat er eveneens een min of meer compleet systeem van plaatselijk zelfbestuur, genaamd het „Municipal System", waarbij steden, dorpen en plattelandsgemeenten het recht hebben hun eigen zaken te behartigen en te dien einde zelf belastingen te heffen.

Canada is er in geslaagd een merkwaardig hoog peil van orde en gezag, alsook een doeltreffende beveiliging van leven en eigendommen te handhaven.

Rechters worden door de Federale Regeering voor het leven benoemd. Zij spreken recht in alle zaken voor het Rijk, de Provincies, en de Gemeenten. In Canada heeft men, evenals in Engeland, ook gerechtelijk onderzoek door een Jury. In sommige strafrechterlijke gevallen heeft de beklaagde het recht naar keuze door den rechter of door een Jury berecht te worden. Behalve de provinciale plaatselijke gerechtshoven is er in Ottawa een „Supreme Court" of Hooge Raad, waar de appèlzaken in hoogste instantie behandeld worden.

Het onderwijs in Canada staat op een hoog peil en ressorteert geheel onder de Provinciale Regeeringen. Bijna overal bestaat tot op zekeren leeftijd leerplicht en is elk kind verzekerd van een goede lagere en middelbare schoolopleiding, vrijwel geheel op kosten van de provincie waar het kind schoolgaat. Elke provincie heeft een uitgebreid systeem van lagere en middelbare scholen, aangevuld door vele middelbare landbouw- en technische scholen.

Hooger onderwijs wordt in een 18-tal Universiteiten, die over geheel Canada verspreid liggen, gegeven, terwijl er nog een groot aantal scholen zijn waar ook hooger onderwijs wordt gegeven, doch slechts in enkele faculteiten. Zoo heeft men in Canada vele Hoogescholen voor theologie, technische wetenschappen en landbouwkunde. De meeste dezer Hoogescholen staan in zeer nauwe verbinding met een der genoemde achttien Universiteiten.

In Canada, zooals in de meeste jonge landen, bestaan geen scherp afgescheiden klassegroepen of onderscheidingen, noch een erfelijke aristocratie. Er hebben zich vele gevallen voorgedaan, dat, zoowel in Canada als elders geboren burgers, die, nederig begonnen, zich tot de hoogste posities en ambten hebben opgewerkt.

In tegenstelling met vele landen verkeert Canada in de gelukkige omstandigheid slechts twee groote politieke partijen te bezitten, waar een betrekkelijk groote politieke stabiliteit het gevolg van is.

(Canadeesche Handels-Delegatie, Rotterdam)

---

29 MAART 1937

B. DUITSCHLAND. — Encycliek van Z.H. Paus Pius XI tegen de Kerkpolitiek van Adolf Hitler. - Commentaar der „Deutsche diplomatisch-politischer Korrespondenz." —

Naar aanleiding van de Pauselijke Encycliek, welke de regeering aanvalt over haar houding ten opzichte van het concordaat, schrijft de Deutsche diplomatisch-politischer Korrespondenz:

„De stelling, welke de Encycliek inneemt, ziet over het hoofd, dat het concordaat in den vorm, waarin het in 1933 gesloten is, een mantelverdrag is gebleven en dat de uitvoeringsbepalingen, die reeds in den zomer van 1934 tusschen de vertegenwoordigers van het Duitsche episcopaat en de onderhandelaars van het Rijk waren voorbereid, tengevolge van de afwijzende houding van het Vaticaan niet van kracht konden worden.

Het ligt in den aard der dingen, dat tengevolge van het gemis aan een ondubbelzinnige regeling gapingen ontstonden, die steeds verder tot misverstanden en meeningschillen over de uitlegging en toepassing van de overeengekomen beginselen leidden.

Het verwijt van een eenzijdige schuld van den staat, ja een opzettelijke schennis van het verdrag, is daarom volkomen misplaatst. Tegenover het verwijt van kerkelijke zijde, dat vooral ten aanzien van het onderwijs aan de kerkelijke instanties niet meer genoeg speling wordt gelaten voor hun werk, valt aan te voeren, dat juist op dit gebied de dienaren van de katholieke kerk volkomen eenzijdig beschikten over gelegenheid tot het uitoefenen van een waarachtigen invloed op de bevolking. Deze konden ten aanzien van vraagstukken van niet-godsdienstigen aard slechts onbedenkelijk geacht worden, als er zekerheid bestond, dat het onwrikbare doel van den nationaal-socialistischen staat, de volksgemeenschap te laten doordringen tot alle geledingen van het Duitsche volk, ten volle ook feitelijk van den kant van den clerus gesteund en bevorderd werd.

Dat een dergelijk vertrouwen niet onvoorwaardelijk gerechtvaardigd kon zijn of kan zijn, doch dat dit streven van katholieken kant — en zulks onder onverhulde samenwerking met zijn buitenlandsche instanties — steeds weer stieten op actief en passief verzet, behoeft niet verder uiteen gezet te worden. De ervaringen der geschiedenis moesten, juist waar het de betrekkingen van de curie tot het Duitsche volk betrof, haar aanleiding geven aan te toonen,

dat een streven, dat de aaneensluiting van het volk beoogde, voortaan in geen geval rechtstreeks of onmiddellijk door de kerk zou worden belemmerd of zelfs bestreden. Dat de belangstelling van de Vaticaansche diplomatie ten aanzien van het nationale streven van het Duitsche volk vroeger meermalen op negatieve wijze tot uitdrukking is gekomen, moet de gevoeligheid van breede Duitsche kringen op dit gebied voor velen toch wel duidelijk zijn. Zij zal stellig niet verminderd worden door het feit, dat het Vaticaan tegenover andere staten, die geleid worden door een streven, dat in dezelfde richting wijst als de Duitsche politiek, ook niet in de verste verten op dezelfde wijze reageert gelijk het doet ten opzichte van Duitschland."

(Vorig bericht 2716 E.; Encycliek 2724 A.)

A. NEDERLAND. — Spellingkwestie in een nieuwe phase. —

Minister Slotemaker de Bruïne heeft op 17 Maart '37 in de Eerste Kamer medegedeeld, dat zijn overleg met de Koninklijke Akademie van Wetenschappen over het spellingvraagstuk, met name over de voornaamwoordelijke aanduiding, tot een positief resultaat heeft geleid.

„Ik heb de Kon. Akademie geschreven," aldus de minister, „dat ik mij voor het werk eener commissie geenszins zou kunnen vereenigen met de basis hetzij, dat in de Nederlandsche taal een onderscheid tusschen het mannelijk en het vrouwelijk woordgeslacht niet kan worden gehandhaafd, hetzij dat de onderwerpen van geslacht en van voornaamwoordelijke aanduiding met elkander geen verband houden.

Daaraan voeg ik het volgende toe:

Ik zou de opdracht dan aldus willen doen luiden, dat de commissie de taak krijgt mij te adviseeren nopens den inhoud van regels volgens welke, in het bijzonder met het oog op de belangen van het onderwijs, voor de hedendaagsche Nederlandsche schrijftaal de voornaamwoordelijke aanduiding dient te worden bepaald, met dien verstande, dat in ieder geval:

a) afzonderlijk aandacht wordt geschonken aan de voornaamwoordelijke aanduiding van of met betrekking tot mannelijke personen en mannelijke dieren;

b) worde onderzocht, in hoeverre ook voor andere dan de onder a. bedoelde woorden de speciale regels zullen kunnen gelden, die daarvoor worden aanbevolen.

Met dezen opzet heeft de Akademie zich vereenigd.

Zij heeft mij reeds de namen genoemd van vijf harer leden, die naar haar oordeel voor het lidamatschap van de commissie in aanmerking komen. Ik verwacht, dat zij mij bovendien nog enkele namen noemen zal als resultaat van haar overleg met de Vlaamsche Akademie, dat reeds geopend is.

De commissie zal snel kunnen werken. Ik zal haar niet te talrijk maken en zij zal geen debatingclub zijn. Wie het lidmaatschap aanvaardt, aanvaardt uiteraard tevens den door mij aangegeven grondslag." (Het Vaderland)

(Vor. ber. 2390 A.; Nieuwe Spelling 2711 D.)

B. RUBBER. — Wereldproductie Plantage-rubber. —

De volgende cijfers ontleenen wij aan Wijnand & Keppler's Rubberbericht (in tons):

	1933	1934	1935	1936
Januari . . .	63.271	80.627	73.446	59.632
Februari . . .	55.381	87.337	73.432	60.936
Maart	61.227	91.195	68.074	65.720
April	56.541	82.703	74.350	58.836
Mei	65.985	114.332	75.578	68.625
Juni	61.615	69.400	71.264	63.303
Juli	73.060	71.749	70.251	80.576
Augustus . . .	72.750	73.824	74.801	69.714
September . .	74.980	87.514	72.373	72.002
October . . .	88.873	68.048	69.753	75.678
November . . .	76.957	75.382	63.355	77.567
December . . .	87.851	97.741	56.520	76.779
Totaal	833.491	999.852	843.197	829.368

(Wijnand & Keppler's Rubberbericht)

(Vorig bericht 2220 B.)

C. NEDERLAND. — Arbeidsgeschillen in 1936. —

De eerste aflevering van den jaargang 1937 van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek bevat een voorloopig overzicht van de werkstakingen en uitsluitingen in 1936. Voor de statistiek der arbeidsconflicten is dit een bijzonder jaar geweest, doordat het in totaal niet meer dan 95 dezer arbeidsconflicten (en wel uitsluitend werkstakingen) telde, een lager cijfer dan ooit te voren werd geregistreerd. Bovendien kwamen werkstakingen van zeer aanzienlijken omvang in het verslagjaar in het geheel niet voor. Het grootste geschil was de staking in het visscherijbedrijf te IJmuiden, waarbij 32.000 arbeidsdagen verloren gingen.

Bij de 95 arbeidsgeschillen waren in het verslagjaar 8300, in 1935 bij 152 conflicten ruim 12.000 werknemers rechtstreeks betrokken, terwijl het aan arbeidsdagen geleden verlies voor de werknemers in genoemde jaren resp. 92.000 en 262.000 bedroeg en voor de ondernemingen resp. 78.000 en 244.000.

(Centraal Bureau voor de Statistiek) **(V. b. 2196 E.)**

D. HENRY VAN DEN BERGH OVERLEDEN. —

Te Nice is de heer Henry van den Bergh, president-commissaris en oprichter van Van den Bergh's Ltd. te Londen, in den ouderdom van 85 jaar overleden.

De heer Henry van den Bergh werd te Geffen geboren als zoon van een boterhandelaar. De Van den Bergh's voorzagen de groote mogelijkheden voor de margarine-industrie en namen haar ter hand. Henry van den Bergh ging in 1871 naar Londen en richtte er een margarinehandel op, die later uitgroeide tot de machtige Van den Bergh's Ltd., waarvan de oprichter eerst commissaris en later president-commissaris werd. Bovendien was de overledene commissaris van vele groote ondernemingen in Engeland en in zijn vaderland. De Nederlandsche regeering benoemde hem tot Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw. (Red. K. H. A.)

E. NEDERLAND. — Het Huwelijksgeschenk voor het Prinselijk Paar. —

Het Algemeen Comité tot Aanbieding van een Nationaal Huwelijksgeschenk bericht, dat in totaal ten behoeve van de huwelijksgeschenken aan het Prinselijk Paar een bedrag van ƒ 664.661,67 is ontvangen.

Door de comité's voor de groote steden en de provinciale comité's is bijeengebracht:

Amsterdam	ƒ 160.000,—
Rotterdam	67.350,—
's-Gravenhage	66.700,—
Groningen	13.000,—
Friesland	7.204,45
Drente	6.337,70
Overijsel	16.954,29
Gelderland	33.989,91
Utrecht	28.237,16
Noord-Holland	61.077,67
Zuid-Holland	44.260,—
Zeeland	12.467,04
Noord-Brabant	26.747,16
Limburg	12.129,91

Bij den algemeenen penningmeester zijn ook rechtstreeks van particulieren in Nederland en in het buitenland remises ingekomen, welke inclusief de tot dusverre gekweekte rente in totaal ƒ 24.055,94 beloopen.

Voorts zijn voor bovengenoemd doel afzonderlijke inzamelingen gehouden door, resp. bijdragen ontvangen van:

Comité Vrouwen van Amsterdam	ƒ 9.580,—
Surinaamsch Comité	2.500,—
Curaçaosch Comité	10.000,—
Comité van de Ned. schooljeugd	38.000,—
Staatsbedrijf der P.T.T.	4.885,38
Orde van Vrijmetselaren onder het Groot-Oosten der Nederlanden	2.000,—
Coöperatieve Centrale Raiffeisenbank en verschillende harer Boerenleenbanken	2.000,—
Haagsche Post	15.185,06

Bijzondere bestemmingen. — Aan deze bijdragen zullen ten deele bijzondere bestemmingen worden gegeven, te weten:

Bijdrage van het Comité Vrouwen van Amsterdam, bestemd voor een gedeelte van de inrichting van de ontvangkamer van het Paleis Soestdijk;

bijdrage van het Surinaamsch Comité bestemd voor een schouw in de ontvangkamer;

bijdrage van het Curaçaosch Comité bestemd voor een wandkleed en bijpassend ameublement in de eetkamer;

bijdrage van het Staatsbedrijf der P.T.T. bestemd voor de huistelefooninrichting van Soestdijk.

Ook voor enkele andere, o.m. uit het buitenland afkomstige, bijdragen zullen overeenkomstig de daartoe uitgesproken wenschen, speciale bestemmingen worden gekozen.

Ten slotte is het bedrag, bijeengebracht door de Nederlandsche schooljeugd, bestemd voor de inrichting van de bibliotheek te Soestdijk, voor den aanleg van sport- en tennisvelden en den bouw van een daarbij behoorend paviljoen.

Voor het Prinselijk jacht werd voorts nog een aantal speciale geschenken ontvangen, welke buiten deze opgave vallen.

Het algemeen comité wenscht bij het bekendmaken van het in totaal door het Nederlandsche volk voor het nationaal huwelijksgeschenk bijeengebrachte bedrag, zijn grooten dank te betuigen aan allen, die door hun arbeid en hun bijdragen aan het zoo bij uitstek bevredigend resultaat en het volledig slagen van het plan hebben medegewerkt. (Telegraaf) **(2580 E.)**

30 MAART 1937

A. NEDERLAND. — Compensatie transactie met Duitschland. - Schip in ruil voor tabak. —

Naar het Algemeen Handelsblad vermeldt, is men na langdurige onderhandelingen dezer dagen tot overeenstemming gekomen wat betreft het tot stand komen van een nieuw compensatie-object in den vorm van een schip, dat door Duitschland zal worden geleverd tegenover Ned.-Indische tabak.

Het betreft hier een object van ruim 3 millioen Mark. Het schip zal bij een van de Duitsche werven worden besteld en het zal worden gebouwd voor rekening van de Ver. Ned. Scheepvaart Mij. De verrekening zal plaats vinden via de Aski-rekening no. 2, waardoor het mogelijk zal zijn meer Nederlandsch-Indische tabak aan Duitschland te leveren, dan het zich tot nu toe liet aanzien. Er blijft alsdan echter nog een bedrag van ca. 2½ millioen Mark op deze rekening te dekken. De totale dekking bedraagt thans ca. 75%. Men dient het bovenstaande niet op te vatten, dat er meer tabak door Duitschland zal worden gekocht dan verleden jaar, maar vermoedelijk zal deze hoeveelheid daaraan ongeveer gelijk zijn.

(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 2132 E.)**

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Opleving in Buiten-Gewesten. —

Aan het landbouw-economisch verslag over het vierde kwartaal van 1936, opgenomen in het ,,Economisch Weekblad'', is het volgende ontleend:

In de belangrijkste rubbergewesten, t.w. in Sumatra's Oostkust, Riouw, Palembang, Djambi en in geheel Borneo, is plotseling zeer veel geld onder de menschen gekomen door het verhandelen van uitgegeven oogstvergunningen.

De verwachte opbloei in de rubbergewesten deed sommige handelskringen reeds vroegtijdig overgaan tot het treffen van voorzieningen. Zoo heeft de Ned.-Indische Handelsbank reeds vóór 1937 een filiaal geopend te Bandjermassin, verder openden de firma's Schlieper en Lindeteves-Stokvis daar filialen. In Pontianak is het sedert 1931 gesloten agentschap van de Factorij (der Ned. Handel-Mij.) in November 1936 heropend, terwijl zij eveneens een agentschap vestigde in Pemangkat (Westerafdeeling van Borneo); voorts heeft die bankinstelling thans een correspondentschap in Djambi. Ook ,,Internatio'' heeft uitvoering gegeven aan haar voornemen, het sedert begin 1936 gesloten kantoor te Pontianak te heropenen en een nieuw kantoor te openen te Bandjermassin.

Ten einde in de verhoogde behoefte aan geldmiddelen te voorzien, heeft de Javasche Bank groote hoeveelheden munt en bankbiljetten in circulatie gebracht in de rubberstreken. In totaal nam de geldcirculatie in Nederl.-Indië gedurende December toe met bijna ƒ 11.000.000. Bijna ƒ 8.000.000 hiervan kwam in omloop in de Buitengewesten, en wel voor een zeer belangrijk deel in de rubberstreken. Ook heeft de Inlandsche bevolking in de Buitengewesten zeer geprofiteerd van de prijsstijging van de copra, in het bijzonder in het Oostelijke deel van den Archipel. De uitvoer uit Celebes, waarin ook gedeelten van den export van Menado en van de Molukken schuilen, is in het laatste kwartaal bijna verdubbeld. Ook de bevolking van de Westerafdeeling van Borneo, Sumatra's Westkust en Riouw heeft in dat kwartaal groote voordeelen uit dit product getrokken. De waardevermeerdering is evenwel niet geheel ten goede gekomen aan de producenten; zoo vond de prijsstijging van de koffie plaats, nadat de oogst was verhandeld. (Econ. Weekblad)

C. SPANJE. — Burgeroorlog. - Nederlandsche oorlogsschepen in de Spaansche wateren. —

23 Maart '37 zijn Hr. Ms. onderzeebooten O 13 en O 15 uit de haven van Nieuwediep naar de Spaansche wateren vertrokken, ter aflossing van de O 16, die zich daar reeds eenigen tijd bevindt.

(Regeeringspersdienst)

(V. b. Ned. Schepen 2716 B.; Burgeroorlog 2723 F.)

D. TURKIJE. — Douane- en Invoerrechten op grondstoffen. —

De Turksche regeering heeft, ten einde de industrialisatie te vergemakkelijken, besloten alle douane- en invoerrechten op grondstoffen af te schaffen.

(Akcham) **(Vor. ber. Vijfjarenplan 2441 D.)**

E. JOHN DRINKWATER OVERLEDEN. —

Te Londen is op 25 Maart '37 in den ouderdom van 54 jaar overleden de bekende lyrische dichter en dramaturg John Drinkwater.

John Drinkwater werd 1 Juni 1882 te Leytonstone (Essex) geboren. Hij studeerde aan de universiteit van Oxford. Zijn eerste bundel gedichten verscheen in 1906 en zijn eerste tooneelstuk, Cophetua (in verzen) in 1911. Van zijn hand verschenen o.a. studies over Byron, Charles James Fox, Shakespeare en Swinburne.

Tot zijn bekendste tooneelstukken behooren Abraham Lincoln (1918), Mary Stuart (1922), Oliver Cromwell (1923), Robert E. Lee (1923). In 1923 zagen ook zijn Collected Poems het licht.

Drinkwater, die tot de oprichters behoorde van het Birmingham Repertory Theatre, publiceerde ook een autobiographie onder den titel Inheritance and Discovery. (Red. K. H. A.)

F. ARTURO TOSCANINI ZEVENTIG JAAR. —

Op 25 Maart '37 vierde de beroemde dirigent Arturo Toscanini zijn zeventigsten verjaardag.

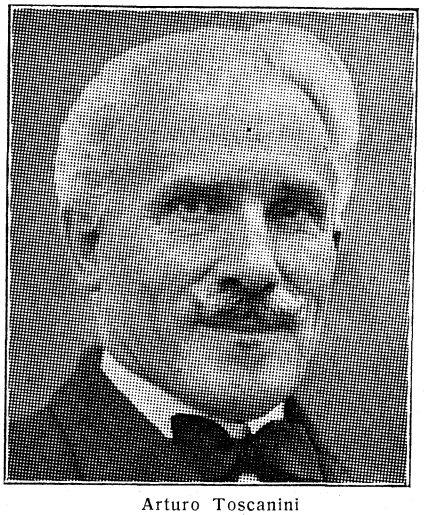

Arturo Toscanini

Wanneer men in het geschiedenisboek van de opera, speciaal van de Italiaansche opera bladert, dan weet men, dat inderdaad zoovele jaren van dit leven voorbij zijn gegaan. Maar ziet men Toscanini aan het werk, neemt men waar hoe hij met den ,,impetus'' van een dertigjarige een partituur in zich opneemt, die door zulk een ,,élan vital'' volkomen omgetooverd wordt, dan gelooft men niet aan die zeventig jaren.

Toscanini is het kind van arme ouders, zijn vader, die kleermaker in een buitenwijk van Parma was, behoorde in het geheim tot Garibaldi's aanhangers.

(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht Toscanini 2705 F.)**

G. ITALIE. — Verdrag met Joego-Slavië. - Commentaren der Kleine Entente en andere landen. —

Roemenië. — De Roemeensche pers ziet in het verdrag een bijdrage tot den vrede.

De voormalige Roemeensche minister-president Jorga schrijft echter in de Neamul Romaneso over een politiek ,,vol tegenspraak'' van de regeering te Belgrado en geeft uiting aan zijn voldoening over het feit, dat Roemenië, evenals Frankrijk, het Zuid-Slavische systeem niet toepast.

Hongarije. — De Hongaarsche pers hecht eensgezind groote waarde aan het verdrag en wijst er op, dat de laatste maanden de betrekkingen tusschen Zuid-Slavië en Hongarije aanmerkelijk zijn verbeterd.

De Magyarsag hoopt, dat door dit verdrag de toestand voor de Hongaarsche minderheid in Zuid-Slavië beter zal worden.

Tsjecho-Slowakije. — De indruk, welke het verdrag te Praag heeft gemaakt, kan het beste worden gekarakteriseerd door het communiqué, dat na het onderhoud tusschen Hodza en Tatarescu is uitgegeven. Hieruit blijkt immers, dat Roemenië en Tsjecho-Slowakije in het nieuwe verdrag een waardevolle bijdrage zien tot de consolidatie in een deel van Europa, waar alle staten van de Kleine Entente deze consolidatie wenschten.

Oostenrijk. — Ook te Weenen heeft het verdrag een goeden indruk gemaakt. De semi-officieele Reichspost schrijft: Het verdrag wijzigt niets in het Europeesche evenwicht. Het tast noch Genève aan noch de beginselen van de Kleine Entente of van de Balkan-unie. Geen land kan zich met de verzoening van beide buurstaten gelukkiger prijzen dan Oostenrijk.

Duitschland. — De Duitsche pers bepaalt zich voorloopig tot vriendelijke woorden aan het adres van beide landen. De bladen prijzen de gevolgde methode, die hierin bestaat, dat beide landen onder elkaar hun problemen hebben geregeld. De beteekenis voor den vrede wordt groot geacht.
Over de economische gevolgen van de overeenkomst, die van beteekenis kan zijn voor den Duitschen handel, heeft de Duitsche pers tot nog toe gezwegen.

Joego-Slavië. — De Jugoslawischer Kurier verneemt, dat Italië op grond van het thans tot stand gekomen verdrag de tot dusverre bestaande Zuidslavische uitvoercontingenten zal verhoogen met 100% tot ongeveer 750 millioen dinar.
Daartegenover verwacht men in economische kringen te Belgrado, dat de Zuidslavische invoer uit Italië ten hoogste 450 millioen zal bereiken.

Frankrijk. — Le Jour schrijft: Zuidslavië houdt vast aan zijn vriendschap met Frankrijk en met de Kleine Entente. De goede betrekkingen tusschen Italië en Zuidslavië vormen dus een nieuwen stap naar een vreedzamer organisatie van Europa.

In de Echo de Paris schrijft Pertinax, dat dit pact aan Zuidslavië de verzekering brengt, dat Italië zal ophouden met zijn intriges in Kroatië en Slovenië tegen de eenheid van den staat, hetgeen beteekent dat Pavelitsj zal worden verwijderd.
(Vorig bericht 2723 G.)

31 MAART 1937

A. AMSTERDAM. — Tentoonstelling. - Jan van der Heyden. —
Dezer dagen is in het Amst. Historisch Museum (Waaggebouw) een tentoonstelling geopend, die gewijd is aan Jan van der Heyden, ter gelegenheid van het feit, dat hij 300 jaar geleden te Gorcum werd geboren.
Jan van der Heyden was technicus en schilder. Als technicus heeft hij grooten naam verworven door zijn verbetering van de slangbrandspuiten, als schilder was hij in zijn tijd zeer gezocht en vele aanzienlijken lieten hun portret door hem schilderen. Zijn oeuvre omvat 300 tot 400 schilderijen, waarvan 20 in het Waaggebouw worden tentoongesteld.
(Red. K. H. A.) **(V. b. Tentoonstellingen 2460 C.)**

B. ROEISPORT. — Oxford wint van Cambridge. —
Het is Oxford op 24 Maart gelukt na 13 jaar de overwinning op Cambridge te behalen en wel met drie lengten, in een tijd van 22 min. en 39 sec.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2251 H.)**

C. SOVJET-RUSLAND. — Rapport tegen de Trotskisten. —
De secretaris-generaal van de communistische partij der Sovjet-Unie, Stalin, heeft in de plenaire zitting van het centrale comité der partij rapport uitgebracht over de leemten in den partij-arbeid en de maatregelen om een einde te maken aan de agitatie der Trotskisten. Stalin stelde in dit rapport drie punten vast:
1e. Agitatie van saboteurs, spionnen en agenten van buitenlandsche staten, onder wie de Trotskisten een tamelijk actieve rol vervulden, was in minder of meerdere mate bemerkbaar in bijna alle Sovjetorganen, zoowel de economische als de administratieve, en ook in de partij-organisaties.
2e. De agenten van het buitenland, o.w. Trotskisten, wisten ook door te dringen tot eenige verantwoordelijke posten.
3e. Eenige onzer leidende kameraden hebben deze saboteurs, spionnen en moordenaars niet ontdekt en zijn zoo zorgeloos en naïef geweest, dat zij zelfs hebben bevorderd, dat die agenten van buitenlandsche staten verantwoordelijke functies konden bekleeden. (Prawda)

D. NEDERLAND. — Luchtstrijdkrachten bij den landoorlog. - Voordracht kolonel Best voor „Krijgswetenschap". —
Voor de Vereeniging tot beoefening van de Krijgswetenschap heeft dezer dagen te Den Haag, de kolonel van den Generalen Staf P. W. Best, commandant van de Luchtvaartafdeeling, een voordracht gehouden over: „Een en ander over gebruik en organisatie van Nederlandsche luchtstrijdkrachten bij den landoorlog."
Kolonel Best heeft de volgende stellingen verdedigd:
1. In verband met de snelle en krachtige ontwikkeling van het luchtwapen is de centrale positie van Nederland en België in West-Europa zeer gevoelig geworden wegens haar belangrijkheid als operatiebasis voor luchtstrijdkrachten.
2. Voor een oordeelkundig en werkdadig gebruik in oorlogstijd van alle elementen der luchtverdediging, d.z. vliegtuigen, luchtdoelgeschut en -mitrailleurs, luchtdoelzoeklichten, luchtverdedigingskringen, luchtwachtdienst en — bij mobilisatie — verduisteringsdienst, is het noodzakelijk, dat het bevel hierover bij mobilisatie in één hand is gecentraliseerd. Ter bereiking van de dan onmisbare onderlinge samenwerking, verkregen door veelvuldige en intensieve oefeningen in vredestijd, is het alsmede niet minder noodzakelijk reeds thans en onverwijld deze organen te stellen onder één centraal commando.
3. Noodig en mogelijk zijn:
a. concentratie van de luchtverdedigingskringen tot een luchtverdedigingsgebied Vesting-Holland;
b. concentratie van de vliegeropleidingen voor land- en zeemacht;
c. concentratie van en hierdoor eenheid in de aanschaffing van vliegtuigmaterieel.
Met het oog hierop ware bij het Dep. van Defensie een afdeeling IVc-Materieel Luchtmacht op te richten;
d. decentralisatie van luchtmacht over ten minste 5 luchtvaartterreinen;
e. voorbereide decentralisatie van de vliegtuig- en andere oorlogsindustrieën.
4. Zonder grondige oorlogsvoorbereiding op het gebied van vliegtuigbouw- en herstelling, kan, na ingetreden oorlogstoestand, slechts luttele weken op de aanwezigheid van een strijdbare luchtmacht van eenige beteekenis worden gerekend.
5. Aan den wederopbouw onzer luchtmacht moet de vereischte personeelsuitbreiding en -opleiding voorafgaan.
6. Het eenheidsvliegtuig, bestemd voor jacht-, verkennings- en bombardementsvliegtuig, kan niet voldoen aan de moderne eischen, welke voor de vervulling van elk dier bestemmingen moeten worden gesteld. (Nwe Rotterd. Crt.)

E. VEREENIGDE STATEN. — Automobielen. —
Het Amerikaansche weekblad „Automotive Industries" heeft statistieken betreffende de automobielindustrie in de Vereenigde Staten gedurende het jaar 1936 gepubliceerd.
Hier volgt een opgave van het aantal nieuwe automobielen, dat in dienst werd gesteld gedurende 1935 en 1936.

Jaar	Personenwagens	Bedrijfsauto's
1935	2.743.908	510.683
1936	3.404.497	611.644

Meer dan 90% van de personenwagens, die gedurende 1936 in dienst werden gesteld, zijn afkomstig van de drie groote groepen van automobielproducenten. Wij laten ze hier volgen in de volgorde van hun belangrijkheid.

	1936	1935
General Motors	43.09 %	38.35 %
Chrysler	25.02 %	22.93 %
Ford	22.44 %	30.21 %
Andere constructeurs	9.45 %	8.51 %
	100 %	100 %

De verbetering der economische omstandigheden, sedert vier jaar, weerspiegelt zich in den verkoop van personenwagens in de midden prijsklasse.

	1933	1935	1936
Minder dan 750 dollars	86.17 %	82.37 %	78.88 %
750—1500 „	11.67 %	16.85 %	20.40 %
Meer dan 1500 „	2.16 %	0.78 %	0.72 %
	100 %	100 %	100 %

(Automotive Industries) **(Vorig bericht 285 A.)**

F. VEREENIGDE STATEN. — Minimum-loon voor vrouwen; herziene Frazier-Lemke Bill; Railway Labor Act. - Beslissingen van het Hoogste Gerechtshof. —
Het hoogste Gerechtshof heeft drie belangrijke beslissingen genomen:
1. Het hof heeft met vijf tegen vier stemmen de wet van den staat Washington, waarbij minimum-loon voor vrouwen werd gesteld, grondwettig verklaard.
2. Het hof heeft de herziene Frazier-Lemke Bill, waarbij een moratorium van drie jaren wordt toegestaan voor de vervallenverklaring van hypotheken op landerijen, grondwettig verklaard.
3. Het hof heeft den eisch der Virginia Railways, de wet, op grond waarvan het spoorwegpersoneel het

recht van collectieve onderhandelingen werd gegarandeerd, de z.g. Railway Labor Act, in strijd met de grondwet te verklaren, afgewezen.
(New York Herald Tribune)

1 APRIL 1937

A. LEVENSONDERHOUD. — Indexcijfers. - Wereldcijfers 1933—1936. —

Onderstaand publiceeren wij een overzicht van het gemiddelde indexcijfer voor de kosten van het levensonderhoud in de voornaamste landen der wereld over de laatste vier jaren.
De eerste kolom vermeld, voor ieder land, het basisjaar voor de genoemde indexcijfers.

Land	Basis 100	1933	1934	1935	1936
Australië . .	1923/27	81	82	83	—
België . . .	1921	179	173	175	187
Britsch-Indië .	1929	69	65	68	69
Bulgarije . .	1927	1.945*	1.904*	1.796*	1.678*
Canada . . .	1926	78	79	79	81
Chili	1928	141	142	144	157
China	1926	97	97	99	105
Danzig . . .	1913/14	116	108	120	132
Denemarken .	1931	104	107	111	112
Duitschland .	1913/14	118	122	123	125
Egypte . . .	1913/14	125	127	130	130
Engeland . .	1914	139	141	143	147
Estland . . .	1913	88	87	88	98
Finland . . .	1914	1.001*	983*	997*	998*
Frankrijk . .	1914	520*	516*	482*	507*
Griekenland .	1914	1.903*	1.937*	1.957*	2.028*
Hongarije . .	1913	91	89	91	96
Ierland . . .	1914	151	152	155	160
Indochina . .	1910/14	149	139	129	127
Italië	1928	80	76	77	84
Letland . . .	1930	79	77	80	80
Litauen . . .	1913	75	70	61	62
Luxemburg .	1914	686*	661*	648*	651*
Nederland . .	1911/13	139	140	136	133
Nederl.-Indië .	1913	99	91	85	84
Nieuw-Zeeland	1914	127	129	132	135
Noorwegen . .	1914	147	148	151	155
Oostenrijk . .	1913	105	105	105	105
Palestina . .	1922	55	55	54	56
Peru	1913	148	150	153	160
Polen	1928	71	67	64	61
Portugal . .	1914	1.948*	1.968*	1.982*	2.022*
Roemenië . .	1914	2.319*	2.235*	2.552*	—
Tsjecho-Slow. .	1914	101	86	85	83
Turkije . . .	1913/14	1.047*	1.031*	957*	—
Ver. Staten .	1926	75	79	83	85
Zuid-Afr. Unie	1914	115	116	116	—
Zweden . . .	1914	153	154	157	158
Zwitserland .	1913/14	131	130	128	131

*) Indexcijfer op basis van het papiergeld.
(Inst. Internat. de Commerce) **(Vor. ber. 1791 E.)**

B. CULTUUR. — Onze Taak in den Tijd. - Prof. dr. Alb. Verwey. —

In het academiegebouw te Leiden heeft prof. dr. Alb. Verwey eenige weken vóór zijn dood een voordracht gehouden over: „Onze taak in den tijd", zulks naar aanleiding van het opstel: „Het lijden aan den tijd", dat hij in het tijdschrift „Het Kouter" en daarna als brochure publiceerde.
Prof. Verwey zette uiteen, dat de wetenschap reeds sedert lang en over de geheele wereld, een doel en een mentaliteit heeft geschapen, die onafhankelijk zijn van persoonlijk of groepsbelang. Zij veronderstelt een geestesgesteldheid, die vóór alles hecht aan betrouwbaarheid en waarheidsliefde. Ze neemt aan, dat er tusschen al haar adepten niet alleen een geest van samenwerking, maar ook een grondslag van verstandhouding bestaat.
De grootste vijand van deze voorwaarden zag spreker in de uitwassen van het tegenwoordige nationalisme. Hij achtte dit evenwel geen reden om mismoedig te zijn, maar eerder om zich aaneen te sluiten en front te maken tegen de algemeene bedreiging.
Spreker was van meening, dat dit frontmaken, hier te lande, aan ons eigen nationaal besef geen schade maar voordeel zal doen. Wij zijn het volk van Grotius en Spinoza, van Van Vollenhoven en het Internationale Hof. Daardoor, en ook in andere opzichten, blijkt onze nationale rol samen te vallen met onze internationale gezindheid.
Na dit eerste deel van zijn rede behandelde prof. Verwey de vraag wat men onder Kultuur te verstaan heeft. Hij kwam er tegen op, dat men die zoekt in den beschavingsgraad van de oogenblikkelijke menigte. Men moet ze eer zoeken in de meer opgesloten kringen van werkende groepen en bedrijven. Doet men dat, dan bespeurt men dat er veel gewerkt wordt, dat werkloosheid als een ramp en werk als een zegen wordt beschouwd en dat, terwijl de christelijke zedeleer, die van het voorschrift, zeker in onzen tijd geleden heeft, de zedeleer van het inzicht — die van Spinoza, zeide spreker — daarvoor in de plaats gekomen, en zeker niet minder verheven is. Hij zag hierin een kultuur-verschijnsel en wel een gunstig. Een gunstig kultuurverschijnsel zag hij ook in het algemeen verbreid besef — algemeen tenminste hier te lande — dat vrijheid van denken en spreken den Staat ten goede komt.
Ook deze beschouwing van het kultuurvraagstuk leidde dus tot het besluit, dat de tegenwoordige uitwassen van het nationalisme, die ten slotte op dwingelandij en op muilbanding van de Pers en de Wetenschap uitloopen, verderfelijk zijn. Spreker herhaalde daarom zijn meening, dat in universitaire kringen niet zoo groot mogelijke verscheidenheid van groepen het eerst noodig is, maar integendeel aaneensluiting van alle groepen tot een gezamenlijk front.
Ten bewijze, dat ook onder studenten de verschillende richtingen tegenwoordig soms eerder een vereenzaming dan aaneensluiting teweeg brengen, las spreker een gedicht voor dat „Positie" heette, en door den student-dichter F. W. van Heerikhuizen geschreven is. Hij eindigde met te zeggen: Boven den druk van het lijden aan den tijd, dat ieder van ons in deze dagen beseft en heeft af te weren, moge bij u ook de roep weerklinken, die ik wilde dat de leus van allen zou worden: „Onze taak in den tijd."
(Red. K. H. A.)
(V. b. Prof. dr. A. Verwey 2703 F.; Cultuur 2693 A.)

C. SCHEEPVAART. — Het nieuwe record van de „Normandie". - De blauwe wimpel. —

De „Normandie" heeft haar overtocht van den Atlantischen Oceaan in record-tijd afgelegd, t.w. in vier dagen, zes minuten en 43 seconden. Dit seinde de gezagvoerder van het schip op 23 Maart '37.
Wat die snelheid beteekent, welk een vooruitgang de groote vaart heeft bereikt, wordt wel het beste aangetoond door de geschiedenis van den blauwen wimpel, waarvan we hieronder alleen de belangrijkste cijfers laten volgen, sinds 1893:

1893	Campania (G.-B.) . . .	12.950 t.	kn. 21,06
1900	Kaiser-Wilh. d. Gr. (D.) .	14.350 „	„ 22,35
1901	Deutschland (D.) . . .	16.000 „	„ 23
1902	Kronprinz-Wilh. (D.) . .	14.900 „	„ 23,47
1904	Kaizer Wilh. II (D.) . .	19.360 „	„ 23,58
1907	Mauretania (Eng.) . . .	32.000 „	„ 23,69
1911	Mauretania (Eng.) . . .	32.000 „	„ 27,04
1933	Bremen (D.)	52.000 „	„ 28,51
1933	Rex (Ital.)	51.000 „	„ 28,92
1935	Normandie (Fr.)	79.280 „	„ 30.31
1936	Queen Mary (Eng.) . . .	73.000 „	„ 30,63
1937	Normandie (Fr.)	79.280 „	„ 30.99

(L'Intransigeant) **(V. b. Blauwen Wimpel 2432 A.; Normandie 1838 H.)**

D. VEREENIGDE STATEN. — Duitsche Ambassade en La Guardia. —

In verband met de anti-duitsche agitatie van burgemeester La Guardia is de Duitsche ambassadeur te Washington, Luther, vervangen door Dieckhoff. Luther zal einde April uit Washington vertrekken.
(New York Herald Tribune)
(Vor. ber. La Guardia 2704 A.)

E. TSJECHO-SLOWAKIJE. — De minister van Buitenl. Zaken, Krofta, over den toestand in Europa. —

In een vraaggesprek met een medewerker van Le Soir, zeide de Tsjecho-Slowaaksche minister van Buitenlandsche Zaken, Krofta, de gebeurtenissen, die Europa in beroering brengen, ernstig en zelfs onrustbarend te achten.
Na erkend te hebben, dat de betrekkingen tusschen Duitschland en Tsjecho-Slowakije de laatste maanden vrij gespannen waren, hoewel hierop eenige ontspanning is gevolgd, verklaarde Krofta: „Ik ben er van overtuigd, dat Duitschland er niet aan denkt, ons aan te vallen. Het weet beter dan wie ook, dat een actie tegen ons het sein tot een Europeeschen oorlog zou zijn."
De minister verklaarde, dat zijn land in dat geval Frankrijk, Engeland, de Sovjet-Unie en de Kleine Entente, en zelfs Polen en België aan zijn zijde zou vinden.

Ten aanzien van de Kleine Entente verklaarde Krofta met nadruk: „Er is nimmer sprake geweest van eenige verslapping onzer vriendschap en van de nauwe belangengemeenschap, die ons verbindt. De Kleine Entente is een noodzakelijkheid voor al haar leden.
Neem bijvoorbeeld het accoord, dat tusschen Italië en Joego-Slavië tot stand is gekomen. Wij zijn geenszins voor een voldongen feit gesteld. Wij zijn zeer loyaal op de hoogte gehouden van de onderhandelingen. Ons land is evenals Roemenië verheugd over het verkregen resultaat."
Krofta wees er voorts op, dat Oostenrijk, dat zich bedreigd ziet door het Duitsche expansionisme en slechts beschermd door Italië, zich naar zijn buren richt, en dat zich tot op zekere hoogte ook in Hongarije een zelfde tendenz openbaart. (Le Soir)
(Vorig bericht Krofta 2530 E.)

2 APRIL 1937

A. **BELGIE. — Werkloosheid 1935-1936. —**
Wij geven een vergelijkend staatje van de gemiddelde dagelijksche werkloosheid in 1935 en 1936:

	1935	1936
1e kwartaal	283.566	195.553
2e kwartaal	203.157	148.996
3e kwartaal	177.223	131.812
4e kwartaal	182.183	141.764
12 maanden	211.532	154.531

(Soir) **(Vorig bericht Werkloosheid 2573 C.)**

B. **JAPAN. — Het Parlement ontbonden. —**
Op voorstel van den minister-president, Hajasji, heeft de Keizer het parlement ontbonden, daar volgens Hajasji de politieke partijen het aannemen van uiterst belangrijke wetten tegenhouden.
De verkiezingen voor de nieuwe Volksvertegenwoordiging zullen 30 April '37 worden gehouden.
(Domei) **(Vorig bericht Parlement 2187 I.)**

C. **JAPAN. — Ontbinding van het parlement. - Mededeeling van de Japansche legatie te Den Haag. —**
De Japansche legatie te Den Haag heeft medegedeeld, dat de ontbinding van het Japansche parlement is geschied, omdat de regeering niet tevreden is over de wijze, waarop het parlement de door de regeering voorgestelde maatregelen en wetsontwerpen heeft behandeld, welke zoo belangrijk zijn voor de stabilisatie van het volksleven en voor de landsverdediging. „De ontbinding", aldus het communiqué, „is uitsluitend geschied, om de stemming in Japansche parlementaire kringen te zuiveren. De regeering heeft hierbij geen andere bedoeling gehad, en er is geen sprake van, dat zij gehandeld heeft onder den druk van militaire kringen."
(Japansche legatie te Den Haag) **(V. b. 2731 B.)**

D. **NEDERLAND. — Spaansche vluchtelingen. —**
75 Spanjaarden, die maandenlang in de gebouwen van de Nederlandsche legatie te Madrid verbleven hebben, bereikten 30 Maart na een inspannende reis, die een volle week duurde, ons land, waar zij in de nabijheid van Eindhoven voorloopig zijn ondergebracht. (Telegraaf)

E. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbonden. - „Wapenstilstand". —**
De Rijkskerkminister Kerrl heeft dezer dagen een besluit uitgevaardigd op grond van de wet ter waarborging van de Duitsch-Evangelische Kerk, waardoor tijdelijke voorzieningen worden getroffen voor de administratie van Kerkelijke zaken, in afwachting van de verkiezing voor de kerkbesturen, welke Hitler heeft voorgeschreven.
Het besluit komt eigenlijk neer op het laten voortduren van den staat van zaken, sinds het ontslag van de Rijkskerkcommissie, d.w.z. dat de financieele zaken in handen blijven van de centrale kanselarij van de kerk, en dat het bestuur waargenomen blijft door de plaatselijke autoriteiten, die het al in handen hadden, dus bij de Lutheraansche bisschoppen in Beieren, Wurtemberg, Hannover, bij de besturen van „Duitsch-Christenen" in Thüringen, Lübeck en nog eenige andere plaatsen en elders bij de „neutrale" regionale kerkbesturen, die niet tezamen met de rijkskerkcommissie zijn afgetreden.
Naar verluidt acht men het in goed ingelichte kringen niet waarschijnlijk, dat de verkiezingen spoedig zullen worden gehouden. (Times - Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht Evang. Kerkenbond 2677 D.)

F. **NEDERLAND. — De arbeidsloonen in Ned.-Indië. - Minister Colijn's beroep op moreele verplichting der ondernemingen alvorens winst uit te keeren. —**
In de vergadering van de Eerste Kamer van 31 Maart '37 heeft Minister Colijn een beeld gegeven van den financieelen toestand van Nederlandsch-Indië. Hij besprak o.m. de kwestie der salarissen en wees erop, dat aan de laagste salarissen reeds een toeslag van 5% is verleend.
Het is de overtuiging van den minister, dat de maatschappijen elk zedelijk recht missen, om tot winstuitkeering over te gaan, zoolang de loondruk niet verminderd is.
Dr. Colijn had echter ten deze vertrouwen in de groote Europeesche ondernemingen.
Mocht hij hierin worden teleurgesteld, dan zal hij — indien hij nog minister is — niet aarzelen, om dwingend recht in het leven te roepen.
(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht Dr. H. Colijn 2697 C.)**

G. **DUITSCHLAND. — Hitler en Ludendorff verzoenen zich. —**
Teneinde moeilijkheden en misverstanden uit den weg te ruimen, hebben rijkskanselier Hitler en Ludendorff een uitgebreid onderhoud gehad, dat ook tot het gewenschte resultaat heeft geleid.
Ludendorff heeft daarbij naar voren gebracht, hoeveel waardeering hij heeft „voor de reddende daad van Hitler, die het schandeverdrag van Versailles punt voor punt verscheurd heeft." Hij juicht het vooral toe, dat volk en staat weder weerbaar en meester aan den Rijn zijn.
Rijkskanselier Hitler gaf een uiteenzetting van zijn ervaringen en zeide zich er over te verheugen, dat het derde rijk en zijn weermacht thans weer in vertrouwelijke verbinding met den veldheer uit den wereldoorlog staan, zooals dat eens het geval geweest is met het oude leger en de strijders van 9 November 1923. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Hitler 2721 A.; Ludendorff 1755 D.)

H. **CONSTANTIJN HUYGENS. — Dichter en Staatsman. —**
Op 28 Maart '37 was het 250 jaar geleden, dat de groote Nederlander Constantijn Huygens overleed. Geleerde, dichter (hij schreef in vijf talen), musicus en staatsman, was hij misschien de breedst begaafde en veelzijdige man, die de Gouden eeuw heeft opgeleverd. Overtuigd Calvinist en een trouw dienaar der Oranjes, secretaris en raadgever van Frederik Hendrik, Willem II en Willem III, vader van den beroemden Christiaan Huygens, blijft hij een der markantste figuren uit dien tijd. Deze Brabander van afkomst was het type van een Hollander uit de 17de eeuw. (De Maasbode)

I. **DONAU-LANDEN. — Groote politieke bedrijvigheid. —**
Het bezoek, dat de Roemeensche premier Tatarescu aan Praag heeft gebracht, is van groot belang. Het merkwaardige feit doet zich voor, dat Joego-Slavië steunpunten zoekt buiten de Kleine Entente, terwijl Roemenië en Tsjecho-Slowakije er naar streven hun relaties te ontwikkelen, intiemer te maken en hun solidariteit onder alle omstandigheden te bevestigen. Men heeft dit reeds kunnen constateeren, toen Joego-Slavië een vriend-

schapsverdrag sloot met Bulgarije, men kan dit ook thans constateeren, nu de toenadering tusschen Belgrado en Rome een feit is geworden.

Een groot diplomatiek werk voltrekt zich in Centraal-Europa. De druk, dien Hitler-Duitschland uitoefent op Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije, heeft als natuurlijk gevolg, dat de regeeringen dezer beide landen naar middelen zoeken, om hun politieke en economische onafhankelijkheid te handhaven. Daarover besprekingen te houden was, zooals van zelf spreekt, het voornaamste doel van het recente bezoek van Schuschnigg te Boedapest. Zijn besprekingen met den Hongaarschen minister-president Daranyi hebben geleid tot een beginselaccoord, dat zonder twijfel een nieuw feit vormt in het ensemble der toestanden in Centraal-Europa.

Uit het officieele communiqué heeft men ervaren, dat Hongarije voor de eerste maal zich bereid heeft verklaard om met Oostenrijk een politiek te overwegen van economische samenwerking met de naburige landen, op de eerste plaats met Tsjecho-Slowakije. Dit is een nieuwe weg, die, wanneer alle mogendheden, welke er bij betrokken zijn, te goeder trouw blijven en met wijsheid handelen, tot gunstige resultaten kan leiden. Het punt van uitgang voor een werkelijke organisatie van het Donaubekken, naar welke men reeds zoo lang vergeefs heeft gestreefd, kan wellicht daar worden gevonden. Reeds het vorig jaar kon men constateeren, dat de betrekkingen tusschen Praag en Weenen warmer werden, maar de weigering van Hongarije aan den eenen kant om zich economisch met zijn nabuurlanden in te laten, alvorens het concessies van politieken aard had verkregen, en het wantrouwen van Joego-Slavië tegenover Italië en de protocollen van Rome aan den anderen kant, vormden bijkans onoverkomelijke moeilijkheden om tot een draaglijken „modus vivendi" te komen. Deze obstakels zijn thans vervallen. Joego-Slavië sloot een accoord met Rome en in Boedapest waait een betere wind. Hongarije ziet namelijk thans het vitale nut in van een nauwere samenwerking der Donaulanden.

Het bezoek van Tatarescu aan Praag stond in verband met de voortdurende zorg om tot dezen nieuwen stand van zaken te geraken. De verklaringen der beide regeeringschefs lieten zien, dat er met groote volharding wordt gewerkt, om de innerlijke kracht der Kleine Entente te handhaven.

(Vreme - Prager Presse - Politika - Adeverul)

3 APRIL 1937

A. JAPAN. — Geen aanbouw van slagschepen. —

Een verantwoordelijke, officieele persoonlijkheid van het departement van Marine heeft, naar de „Times" meldt, verklaard, dat de berichten, als zou Japan den bouw van twee oorlogsschepen van 40.000 of 50.000 ton voorbereiden, „volstrekt onwaar" zijn. Dit is de eerste rechtstreeksche officieele verklaring in deze kwestie. (Times) **(Vor. ber. 2563 C.; Vloot 2113 B.)**

B. NEDERLAND. - Uitreiking „De Ruyter-medaille".

In tegenwoordigheid van een aanzienlijk gezelschap is op 24 Maart '37 aan L. Smit & Co.'s Internationale Sleepdienst de gouden „De Ruyter-medaille" uitgereikt. Deze onderscheiding is een buitengewoon huldeblijk, dat slechts eenmaal in de vijf jaar wegens bijzondere verdiensten voor de zeevaart wordt toegekend. De Kweekschool voor de Zeevaart te Amsterdam had voor deze plechtigheid haar receptiezaal beschikbaar gesteld. (De Telegraaf)

C. ZWITSERLAND. — De devaluatie. —

De op 26 Sept. 1936 tot stand gekomen devaluatie van den Zwitserschen franc, heeft een belangrijke wijziging in den toestand gebracht. Het jaar 1936 was belangrijk beter dan het voorafgaande als gevolg van de in het laatste kwartaal door de devaluatie verkregen resultaten.

De verbetering in den buitenlandschen handel kwam na de devaluatie veel sterker tot uiting. Over het geheele jaar verminderde de invoer met 17 mill. fr., doch de uitvoer steeg met 87 mill. fr. Tengevolge hiervan is het passief der handelsbalans met 104 mill. fr. verminderd.

Na de devaluatie is veel buitenlandsch kapitaal naar Zwitserland gekomen.

Het indexcijfer voor de kosten van levensonderhoud tot eind 1936 is slechts van 130 tot 132 (1914: 100) gestegen.

Het vreemdelingenverkeer is door de devaluatie gunstig beïnvloed, het aantal buitenlandsche gasten is belangrijk gestegen.

In bevoegde kringen verwacht men als gevolg van de devaluatie een verdere gunstige ontwikkeling van den economischen toestand. (Neue Zürcher Zeitung)

(Vorig bericht blz. 2602 A.)

D. BRITSCH-INDIE. — Nieuwe Grondwet in werking. - Birma's en Aden's afscheiding. - Boodschap van Koning George. —

Ter gelegenheid van de in werking treding der nieuwe Indische grondwet en de daarmede gepaard gaande scheiding van Birma en de rest van Britsch-Indië, heeft de Engelsche Koning een boodschap gericht tot Indië en tot Birma, waarin hij o.a. het volgende verklaart:

„Een nieuw hoofdstuk vangt aan en het is mijn vurige hoop en mijn bede, dat de tegenwoordige omstandigheden wijs en edelmoedig zullen worden benut voor het duurzaam welzijn van mijn Indische volk."

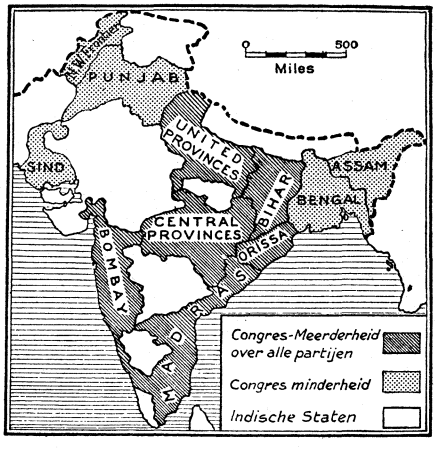

Tweederde deel van Indië (11 provincies) krijgt thans provinciale autonomie. Hierbij zijn 290.000.000 inwoners rechtstreeks betrokken. In ieder der elf provincies moet een ministerie worden gevormd, dat verantwoordelijk is aan een gekozen volksvertegenwoordiging en dat zeggenschap zal hebben in een uitgebreid en nauwkeurig omschreven deel der regeeringszaken, waarop de centrale regeering voortaan geen invloed meer zal hebben. Iedere provinciale gouverneur moet het advies van zijn ministers volgen, behalve in een klein aantal gevallen en in bijzondere in de grondwet omschreven omstandigheden.

Een ander gevolg van de constitutioneele wijzigingen in Indië is de scheiding van Aden van het Indische keizerrijk, waarmede het bijna 100 jaar is verbonden geweest. Aden wordt een afzonderlijke kolonie.

(Times) **(Vor. ber. Grondwet 1897 C.)**

E. NEDERLAND. — Scheepvaart. - Opleving door devaluatie. - Nederl. Reeders-vergadering. —

Te 's-Gravenhage is de jaarlijksche algemeene vergadering van de Nederlandsche reedersvereeniging gehouden.

Deze vergadering werd door den voorzitter, den heer W. Ruys Bzn., lid der directie van de N.V. Rotterdamsche Lloyd te Rotterdam, geopend met een rede, waarin hij o.m. zeide, dat het hem, nadat zoovelen van zijn voorgangers, door de omstandigheden gedwongen, zich vaak op zeer sombere wijze moesten uiten over de toestanden in de toekomst van het reederijbedrijf, een groote voldoening was, een meer optimistisch geluid te kunnen laten klinken.

Tegen den zomer 1936 bleek, dat de groote stagnatie in de graanverschepingen ophield. Er kwam weer vraag in Europa, men moest koopen. De voorraden waren tot op een minimum geslonken en door die grootere vraag naar graan, kwam er ook een grootere vraag naar tonnage. Het River Plate Committee kon reeds in Augustus overgaan de minimumvrachten te verhoogen en de ballastrestricties te verlichten. Alles duidde erop, dat wij een kleine opleving tegemoet gingen, hoewel niemand verwacht had, dat, toen de Nederlandsche regeering zich genoodzaakt zag op 26 September een uitvoerverbod van goud uit te vaardigen, waardoor de waarde van onzen gulden ten opzichte van de munt der andere zeevarende naties belangrijk daalde, dit tevens het oogenblik zou zijn waarop, door de toenemende vraag naar tonnage, allerwege groote opleving zou ontstaan en de vrachtcijfers tot zeer loonende zouden stijgen.

Al naar gelang de La Plata-markt beter werd, was het ook mogelijk de vrachten in andere richtingen te verhoogen, met als gevolg het weder in de vaart komen van practisch de geheele tonnage. De lijnvaart, die met haar tarievenpolitiek zoo afhankelijk is van de vrachten in de open markt, kon mede

profiteeren en ook daar zag men een verhooging van de vrachtcijfers. Daartegenover staan natuurlijk verhoogde exploitatiecijfers en de tijd zal leeren of de hoogere vrachten die hoogere exploitatiekosten hebben kunnen opvangen.
De laatste 5 jaren verloor de Nederlandsche vloot ongeveer 20% van haar tonnage, een schrikbarend groot percentage en wel het grootste percentage van alle zeevarende naties. De oplossing van dit vraagstuk is door de belangrijke stijging van de bouwkosten zeker niet gemakkelijker geworden.
De vergadering betuigde hierop haar dank aan den heer Ruys, die als voorzitter aftrad, voor het door hem gevoerde beleid. In zijn plaats werd tot voorzitter gekozen mr. D. A. Delprat, directeur van de N.V. Stoomvaart Mij. Nederland te Amsterdam, tot ondervoorzitter werd benoemd de heer J. G. A. Fontein, directeur van de N.V. Maatschappij Zeevaart te Rotterdam.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Scheepvaart 2706 C.)

4 APRIL 1937

A. **NEDERLAND. — Handel met Sovjet-Rusland. - Delegatie vertrokken. —**
Een delegatie uit het Comité voor den handel met Sovjet-Rusland vertrok 31 Maart '37 naar Moskou om aldaar algemeene besprekingen te houden over onzen handel met de Sovjet-Unie. De delegatie bestaat uit de drie heeren, die in Jan. 1935 met eenige vertegenwoordigers van het Volkscommissariaat voor buitenlandschen handel van de U.D.S.S.R. onderhandelden, n.l. de heeren E. D. van Walree, mr. A. N. Molenaar en W. H. Rethmeier. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Handelsbetr. Nederl.-Sovjet-Rusland 2393 A.)

B. **STAKINGEN. —**
ENGELAND. — **Glasgow.** — Twee duizend arbeiders der metaalfabrieken van Beadmore hebben het werk niet hervat. Van een bijlegging van het conflict wil men niet weten, tenzij de eischen der stakers ten volle worden ingewilligd.

JAPAN. — In de haven van Nagoya zijn vijfhonderd havenwerkers in staking gegaan. Bovendien staakt het personeel van de electrische trams en autobussen tusschen Tokio en Yokohama. De stakers eischen een loonsverhooging van 25%. Men vreest, dat ook het personeel van de trams en autobussen van Tokio in staking zullen gaan.

VEREENIGDE STATEN. — **Automobielen.** — Ongeveer 12.000 werklieden hebben de Chrevolet-fabriek te Michigan verlaten, waardoor het aantal stakers in de automobiel-industrie op 120.000 wordt gebracht.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Overzicht 2279 B.; Ver. Staten 2717 B.; Automobielindustrie 2669 E.)**

C. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Toestand op 4 April 1937. —**
In Spanje gaat de fortuin rond. Nu eens is zij bij de rechtsche, nationale of witte, dan bij de linksche partij. Overwegend had zij zich aan de zijde van de rechtsche partij onder Franco bevonden. Tot de ommekeer in den sector van Guadalajara bij Brihuega kwam, waar het Italiaansche hulpleger onder bevel van den Italiaanschen generaal Bergonzoli een gevoelige nederlaag leed. De linksche troepen onder bevel van generaal Miaja bleken een groote reserve troepen in het vuur te kunnen brengen.
In Marokko moeten heel dramatische gebeurtenissen hebben plaats gehad. Men zou te Tetoean een groote samenzwering tegen generaal Franco en de rechtschen hebben ontdekt en honderden terechtstellingen moeten naar aanleiding daarvan voltrokken zijn.
Op dit oogenblik zijn de troepen van generaal Mola (rechts) in den aanval in het Baskenland.
In verband met de incidenten, die ontstaan zijn door het optreden van schepen der Spaansche opstandelingen, publiceert het Fransche Ministerie van Marine een communiqué, waarin o.m. wordt gezegd, dat alle Fransche oorlogsschepen instructies hebben gekregen bijstand te verleenen aan Fransche koopvaardijschepen, die op volle zee zouden worden aangehouden en, zoo noodig met geweld, verzet te bieden aan iedere visitatie of uit de koersdrijving.
In de territoriale Fransche wateren wordt geen enkel oorlogs- of politieoptreden door een Spaansch oorlogsschip geduld, welke vlag het schip, dat er het voorwerp van is, ook moge voeren.
De Nederlandsche kruiser „Java" bevindt zich momenteel in de Spaansche wateren en verricht voor onze scheepvaart uitmuntend werk.
(Telex-A. N. P. - El Socialista - Maasbode) **(2728 C.)**

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Herberekening Indische pensioenen. - Surinaamsche begrooting. —**
De Eerste Kamer heeft op 1 April '37 het wetsontwerp tot herberekening van de Indische pensioenen met 24 tegen 15 stemmen aangenomen. De andere met de Indische begrooting behandelde wetsontwerpen, alsmede de Surinaamsche begrooting zijn z. h. s. aanvaard. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Begrooting Suriname 2300 D.; Ind. Pensioenen 2678 A.; Eerste Kamer 2714 G.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Installatie van het nieuwe hoofd van het Pakoe Alamsche Huis. —**
Op 31 Maart '37 heeft het nieuwe hoofd van het Pakoe Alamsche Huis, Pangeran Soerjodilogo, de Akte van Verband geteekend.
In den ochtend verzamelden zich ten paleize van den Gouverneur van Djocjakarta alle ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur. Even later arriveerde Pangeran Soerjodilogo, vergezeld van zijn oom, Pangeran Ario Soerjaninprang en den regent patih-Pakoe Alam, regent Adikar-ta, benevens den Penghoeloe-Pakoe Alam.
De Gouverneur stelde Pangeran Soerjodilogo in kennis met de beschikking, door de Regeering genomen, om hem te benoemen tot Hoofd van het Pakoe Alamsche Huis. Vervolgens werd de Akte van Verband in het Hollandsch en in het Javaansch voorgelezen en, na beëediging, onderteekend en gestempeld.
Tenslotte hield de Gouverneur een korte toespraak, waarin hij wees op het gewicht van de afgelegde en beëedigde verklaring. (Aneta) **(V. b. 2705 C.)**

F. **KLEINE ENTENTE. — Conferentie. - Slotcommuniqué. —**
Het slotcommuniqué der Kleine Entente, die dezer dagen te Belgrado bijeen was, is een vrij lang document, waarin echter in het geheel geen melding gemaakt wordt van de Habsburgkwestie, die eenvoudig als afgedaan beschouwd wordt.
De Kleine Entente definieert daarin uitvoerig en duidelijk de groote beginselen, die de grondslag blijken van haar algemeene politiek. Vooral wordt duidelijk de eenheid der Kleine Entente en haar vertrouwen in zichzelve, benevens de zekerheid, dat niets moet worden gewijzigd in deze beginselen, naar voren gebracht.
Na een constateering van de reeds duidelijke verbetering in den algemeenen toestand bevestigt het communiqué de volledige eenheid van opvattingen der drie staten en constateert, dat hun politiek zich blijft ontwikkelen in overeenstemming met het organisatieverdrag van 1933.
Vervolgens wordt de aanhankelijkheid der Kleine Entente aan den Volkenbond, de trouw der drie staten aan hun vriendschapsbanden met Frankrijk en den Balkanbond en de geest van verzoening, maar niet van zwakheid, uitgesproken, die hen bezielt in hun betrekkingen met de andere staten.
Het communiqué stelt het beginsel van de volstrekte onderlinge afhankelijkheid der nationale veiligheden als principe krachtens hetwelk de Kleine Entente — al wenscht zij, dat de onderhandelingen over een nieuw Locarno succes zullen hebben — verlangt, dat de toekomstige veiligheidsystemen alle gebieden van het vasteland waar de veiligheidskwestie gesteld wordt, zullen omvatten. De Kleine Entente wil zich bij geen enkel ideologisch bloc aansluiten en wil het binnenlandsch systeem van alle staten eerbiedigen. Voorts wordt de wensch uitgesproken, dat het niet-inmengings-beginsel in Spanje doelmatig zal worden toegepast.
Tenslotte, en dit is het eenige concrete probleem, dat in het communiqué vermeld wordt, neemt de permanente raad met voldoening kennis van de accoorden, die gesloten zijn tusschen Zuid-Slavië en Bulgarije en Italië.
Geconstateerd wordt, dat deze verdragen geen inbreuk maken op de verplichtingen, die Zuid-Slavië met Roemenië en Tsjecho-Slowakije binden. (Vreme - Politika - Times)
(Vor. ber. Kleine Entente 2687 B.)

G. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Landbouwbegrooting en Landbouwcrisisfonds. —**
In de op 31 Maart '37 gehouden vergadering van de Eerste Kamer is het begrootingshoofdstuk XI (landbouw en visscherij) aangenomen met 30 tegen 2

stemmen. Tegen stemden de beide Nat. Socialisten. De begrooting van het landbouwcrisisfonds 1937 is z. h. s. goedgekeurd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Begr. Landbouwcrisisfonds 2136 B.; Eerste Kamer 2733 D.)

A. **HILLEGOM. — Mr. D. F. Pont eervol ontslagen.** Bij Kon. Besluit van 3 April met ingang van 4 April 1937, is eervol ontslag verleend aan den burgemeester van Hillegom, mr. D. F. Pont.
Burgemeester Pont was toegetreden tot de N.S.B. en had den minister van Binnenlandsche Zaken, mr. de Wilde, hiervan in kennis gesteld. Mr. Pont heeft zich beschikbaar gesteld voor de vertegenwoordiging der N.S.B. in de Eerste Kamer. (De Tijd)

B. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Kay Boyle — „The White Horses of Vienna." (Faber, London) **(Vor. ber. 2708 B.)**
Duitsch: B. von Brentano — „Prozess ohne Richter." (Querido, Amsterdam)
S. Penzoldt — „Der dankbare Patient." (Fischer, Berlin) **(Vor. ber. 2724 C.)**
Engelsch: John Brophy — „Felicity Greene, a novel." (Jonathan Cape)
Geraint Goodwin — „The White Farm, short stories." (Jonathan Cape) **(Vor. ber. 2724 C.)**
Esperanto: Edmond Privat — „Tra L'Silento." (Internacia Cseh-Instituto, Den Haag) **(V. b. 2447 D.)**
Fransch: M. Van Der Meersch — „L'Elu." (Michel)
R. Vercel — „Sous le Pied de l'Archange." (Michel) **(Vor. ber. 2724 C.)**
Italiaansch: G. Gandolfi — „Il Ritorno." (Carabba, Lanciano) **(Vor. ber. 2724 C.)**
Nederlandsch: Blanka Gijselen — „Door Roode Vuur" (verzen), Vlaamsche uitgave. (Uitgave Steenlandt, Kortrijk)
B. Roest Crollius — „Onheil in de Verte." (H. P. Leopold's Uitg. Mij., Den Haag) **(Vor. ber. 2724 C.)**
Russisch: J. German — „Nasji Znakomie" (Onze Kennissen). (Goslitizdat, Leningrad) **(2671 D.)**
(Red. K. H. A.)

5 APRIL 1937

C. **DUITSCHLAND. — Het nieuwe statuut van Rijksbank en Rijksspoorwegen. —**
In overeenstemming met Hitler's verklaring van 30 Jan. '37 in zake het herstel der souvereiniteit van het Duitsche rijk over de Rijksbank en de rijksspoorwegen heeft de regeering thans een wetsontwerp opgesteld, waarbij de status van beide instellingen opnieuw geregeld wordt.
Krachtens deze nieuwe regeling vervalt de in artikel 1 der Bankwet neergelegde onafhankelijkheid der Rijksbank tegenover de rijksregeering.
Voortaan is de directie der Rijksbank rechtstreeks verantwoording schuldig aan den Führer en rijkskanselier.
Verder wordt door schrapping van de betreffende alinea's in de Bankwet duidelijk gemaakt, dat de betrekkingen der Rijksbank tot de Bank van Internationale Betalingen voortaan, evenals dit met de circulatiebanken der andere landen het geval is, op vrijwilligheid berusten.
Wat de rijksspoorwegen betreft, vervallen door de nieuwe wet die bepalingen van de bestaande wet op de rijksspoorwegen, waarin op grond van de vroegere regeling in zake de herstelbetalingen aan Duitschland bepaalde verplichtingen opgelegd waren. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. 2659 A.; Hitler's verklaring 2651 A.)

D. **BELGIE. — Diamantindustrie. - 40-urige werkweek ingevoerd. —**
De Belgische regeering heeft besloten, dat met ingang van 5 April '37 in de Belgische diamantindustrie de veertig-uren-week zal worden ingevoerd.
(Agence Belga) **(Vorig bericht 2257 C.)**

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wettelijke regeling op de stichtingen. —**
Bij de Tweede Kamer is thans een wetsontwerp ingediend, ter voorziening in de behoefte aan een wettelijke regeling voor de stichtingen.
Blijkens art. 1 wordt als een stichting beschouwd een bij eenzijdige handeling in het leven geroepen, afzonderlijk beheerde instelling, welke de bestemming heeft, met de hulp van een daartoe door den insteller afgezonderd vermogen een doel te verwezenlijken, dat niet op het maken van winst gericht is. De stichting, die tot stand komt door een notarieele acte, is rechtspersoon. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Tweede Kamer 2715 E.)

F. **ZUID-AFRIKA. — Maatregelen tegen Nazi's in Zuid-West-Afrika. —**
Op 2 April '37 is een proclamatie gepubliceerd, welke maatregelen tegen de nationaal-socialistische beweging in Z.W.-Afrika bevat.
Krachtens deze proclamatie is het aan alle andere dan Britsche onderdanen verboden, in het mandaatgebied op eenige wijze deel te nemen aan de werkzaamheid van openbare of politieke organisaties.
Naar verluidt zou Duitschland spoedig een protestnota inzenden. (Daily Telegraph) **(V. b. 1562 E.)**

G. **NEDERLAND. — Nieuwe regeling der beëediging van officieren. —**
Naar het Handelsblad verneemt heeft de minister van Defensie aanleiding gevonden, om de artikelen 77, 120 en 121 van het Reglement op den Inwendigen Dienst der Koninklijke Landmacht (I.D.K.L.), regelende het afnemen van den eed (de belofte) aan nieuwbenoemde officieren, te vervangen door geheel nieuwe, waarbij het ceremonieel nauwkeurig en gedétailleerd wordt voorgeschreven.
Tot dusver was voorgeschreven, dat de beëediging zal geschieden op plechtige wijze en zoo mogelijk voor het front van den gewapenden troep; het vaandel (de standaard) zal, wanneer dit (deze) zich in het garnizoen bevindt, tevoren bij den troep intreden.
Minister Colijn heeft thans, ongetwijfeld mede naar aanleiding van eenige minder voortreffelijk geregelde beëedigingen in het jongste verleden, in het I. D. K. L. een nauwkeurige regeling van dit ceremonieel doen opnemen: „Regeling van het afnemen van den eed (de belofte) aan nieuwbenoemde officieren voor het front van den gewapenden troep".
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 2685 D.)

H. **VOETBAL. — België—Nederland. —**
De op 4 April '37 te Antwerpen gespeelde voetbalwedstrijd België-Nederland is in een 2—1 overwinning voor België geëindigd. Met rust was de stand 1—1. Vermeld dient nog te worden, dat Nederland, door het uitvallen van den rechtsback Wilders, gedurende de geheele tweede helft met 10 man en daardoor met een sterk gewijzigde ploeg moest spelen.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2286 A.)**

I. **Z. EXC. CH. MASKENS OVERLEDEN. —**
De heer Ch. Maskens, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van België bij het Nederlandsche hof, die sinds eenige dagen ernstig ongesteld was, is op 5 April '37 te zijnen huize, aan het Korte Voorhout te Den Haag, in den ouderdom van 57 jaar overleden.
Met den heer Maskens is heengegaan een diplomaat van bijzondere gaven, die in de tien jaren (van 1927 af), gedurende welke hij zijn land bij het Nederlandsche hof vertegenwoordigde, getoond heeft, te zijn iemand met een scherpen blik op de werkelijkheid, iemand die geschoold in diplomatieke methodes, volkomen onbevangen stond tegenover de stroomingen van den laatsten tijd en die met groote toewijding en plichtsgevoel zijn moeilijke taak als Belgisch gezant in Nederland heeft vervuld, op een wijze, welke hem de sympathie en achting van alle groepen deed verwerven.
De heer Maskens werd in 1880 geboren, studeerde te Brussel en legde zijn doctoraal examen af in de politieke wetenschappen. Hij heeft zijn land in de vele hooge diplomatieke functies, die hij heeft bekleed, waardig gediend. (Red. K. H. A.)

SOVJET-RUSLAND

A. Nederlandsche handelsdelegatie. - In- en Uitvoer.

Een Nederlandsche delegatie onder leiding van den heer E. D. v. Walree is op 31 Maart '37 naar Moskou vertrokken om aldaar besprekingen te houden over onzen handel met Sovjet-Rusland. Wij geven onderstaand eenige cijfers ten opzichte van den in- en uitvoerhandel der Sovjet-Unie.

Het schijnbaar zeer groote onderscheid tusschen de waarde van den buitenlandschen handel in de jaren 1936 en 1935 vindt zijn oorzaak in het feit, dat in 1936 een verandering der valuta van den roebel heeft plaats gehad (1 roebel = 3 francs, zie pag. 2203 C en 2113 C). Om dus den buitenlandschen handel van het jaar 1935 met dien van 1936 te vergelijken moet men deze verandering op 23% der vroegere waarde vaststellen en aldus alle voor het jaar 1935 opgegeven cijfers met 4.36 vermenigvuldigen.

In 1000 Roebel	Uitvoer		Invoer	
	1936	1935	1936	1935
Totaal . . .	1.359.104	367.411	1.352.535	241.374
waaronder:				
Levensmidd. .	181.221	69.681	88.241	21.062
Grondstoffen en halffabrik.	907.730	227.638	472.614	105.965
Dieren . . .	142	41	54.910	9.385
Afgewerkte goederen .	270.011	70.051	736.770	104.962

Uitvoer en invoer naar de landen:

In 1000 Roebel	Uitvoer		Invoer	
	1936	1935	1936	1935
Engeland . . .	361.688	86.255	204.268	43.382
Duitschland . . .	116.624	66.048	308.463	31.702
Ver. Staten . . .	130.091	26.544	209.025	29.484
Frankrijk . . .	102.957	18.041	42.117	17.621
Italië	42.014	12.112	5.835	5.650
België en Luxemb.	88.235	20.424	47.058	9.142
Nederland . . .	53.863	16.127	72.722	9.525
Iran	63.393	15.661	91.106	20.688
West-China . . .	36.145	6.049	25.671	4.550
Mongolië	50.433	11.633	32.120	7.911
Zweden	21.105	4.360	17.985	3.203
Japan	27.679	5.495	61.968	10.871
Denemarken . .	19.839	6.433	8.680	209

Verkorte specificatie der uitgevoerde en ingevoerde goederen:

In 1000 Roebel	Uitvoer		Invoer	
	1936	1935	1936	1935
Granen	359.895	36.959	13.116	2.965
Hout, bewerkt en onbewerkt . .	359.466	83.887	—	—
Boter	42.115	9.813	—	—
Suiker	33.140	5.456	—	—
Lijnzaadkoeken .	16.688	9.377	—	—
Vellen	102.950	15.552	30.573	5.485
Huiden	7.484	1.887	28.524	6.590
Kolen	42.799	9.719	—	—
Aardolieproducten	155.062	42.439	—	—
Benzine	40.723	12.414	—	—
Ertsen	41.871	13.211	—	—
Chemicaliën en pharm. prod. .	15.759	4.056	24.781	5.191
Wol en wollen stoffen	67.420	18.214	24.657	16.600
Schapenwol . . .	1.516	380	77.213	16.318
IJzer en producten	39.191	6.456	132.226	37.894
Electrotechn. Machines en appar.	8.042	3.534	402.250	35.608
Explosie-motoren	—	—	17.896	8.198
Instrumenten . .	439	130	28.590	3.533
Tractoren, auto's en motorrijw. .	14.800	2.616	5.445	1.466

(Prawda - Izwestija)

(Vor. ber. In- en Uitvoer 1852 C.)

B. Synthetische rubber. —

In Rusland heeft zich inderdaad een belangrijke industrie ontwikkeld, welke de synthetische rubber, genaamd S.K.B., produceert. Men gaat daar uit van alcohol, verkregen uit aardappelen en graan. Uit de alcohol maakt men met behulp van katalysatormengsels bij hooge temperatuur de koolwaterstof butadieën en deze wordt met behulp van een polymerisatieproces met behulp van het metaal natrium omgezet in butadieën-rubber, de z.g. S.K.B. (Sovjet-Kautschuk B), welke als grondstof wordt gebruikt voor de fabricage van rubberartikelen.

Rusland heeft in 1936 waarschijnlijk ongeveer 35.000—40.000 ton van dit product geproduceerd, hetgeen zoo ongeveer juist de helft is van de totale ruwe grondstof, welke Rusland voor zijn steeds groeiende industrie van rubberartikelen noodig heeft. Toch bleef Rusland de laatste jaren steeds als kooper van 30.000—40.000 ton plantage-rubber op de markt, doch dit is te wijten aan het feit, dat de industrie van rubberartikelen zich aldaar zeer sterk uitbreidde. De vermeerderde behoefte aan grondstof werd ongeveer opgevangen door de productie van synthetische S.K.B. rubber.

In de literatuur wordt ook melding gemaakt van z.g. S.K.A. rubber, verkregen door polymerisatie van butadieën, gewonnen uit petroleum residu's door cracking, doch deze wijze van bereiding van butadieën is verlaten, als zijnde waarschijnlijk duurder dan die uit alcohol.

Verder wordt melding gemaakt van een andere synthetische rubber, het „sovpren", vermoedelijk identiek met het Amerikaansche neopreen, doch deze rubber wordt op het oogenblik nog niet op groote schaal gefabriceerd.

Omtrent den kostprijs van S.K.B. rubber zijn geen betrouwbare gegevens beschikbaar, doch men erkent in Rusland openlijk, dat de prijs van de S.K.B. nog heel wat duurder uitkomt dan van de plantagerubber, welke men uit het buitenland betrekt. Anderzijds heeft men optimistische verwachtingen door grootere rendementen en verbetering van het procédé den kostprijs geleidelijk te reduceeren.

Wat de technische eigenschappen aangaat is het lastig een zuivere parallel te trekken met plantagerubber, aangezien geen stukje S.K.B. het land verlaat. In sommige opzichten zooals duurzaamheid, temperatuursbestendigheid zou S.K.B. betere vulcanisaten geven, doch anderzijds geeft men toe, dat de plakkracht van deze S.K.B. mengsels sterk bij plantagerubber ten achter staat, waardoor de fabricage van autobanden uit S.K.B. met heel wat moeilijkheden gepaard gaat. Men krijgt den indruk, dat men op dit gebied nog niet is, waar men wel zou wenschen te zijn, doch dat men verwacht, door voortgezet onderzoek en wijziging der synthese tot toekomstige verbetering te geraken. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(V. b. Synth. Rubber 2181 C.; Sovj. Rusland 425 D.)

C. Handel met Nederland. —

De export naar de Sovjet-Unie gedurende het jaar 1936 bedraagt volgens de officieele Russische statistieken 72.722.000 roebel en een hoeveelheid van 32.417 ton.

Wij noteeren hier uit de soorten van grootere waarde dan 500.000 roebel: thee 5.138.000 r., haring 3.070.000 r., onbewerkt leder 626.000 r., rubber 945.000 r., kinine 8.041.000 r., sisal (hennep) 3.127.000 r., lompen 715.000 r., koper 985.000 r., tin 39.294.000 r., optische instrumenten 534.000 r., schepen 7.259.000 r. en levensmiddelen 813.000 r.

Met onze eigen statistieken — Centraal Bureau voor de Statistiek — zullen er stellig belangrijke verschillen zijn. De Sovjet-statistiek schrijft namelijk import en export van en naar onze koloniën op rekening van Nederland, terwijl zij Nederlandsche entrepôt-goederen, die niet in onze eigen statistiek voorkomen, wel berekent. **(Vorig bericht blz. 2733 A.)**

A. **Inaugureele rede van prof. dr. C. W. Lunsingh Scheurleer.** —

Prof. dr. C. W. Lunsingh Scheurleer, vanwege het Leidsch Universiteitsfonds benoemd tot bijzonder hoogleeraar in de Grieksche archaeologie aan de universiteit te Leiden, heeft op 12 Maart '37 dit ambt aanvaardt met een inaugureele rede over: „Een en ander over de wording van de Grieksche kunst."

Hieraan ontleenen wij het volgende:

Na een algemeene uiteenzetting over het begrip „begin" van een kunst kwam spr. op den Geometrischen stijl, waarvan men den oorsprong soms in Centraal-Europa, maar ook wel in Voor-Azië heeft gezocht. In elk geval, de Attisch-geometrische kunst, zooals die op Grieksche vazen voorkomt, staat technisch en artistiek boven de andere Grieksche. Op deze sterk bewogen kunstinrichting volgt tegen het midden der 7de eeuw v. Chr. op Creta een reactie. Men gaat opnieuw een evenwicht zoeken. De Egyptische invloed blijkt in de eerste plaats uit het plotseling optreden van een monumentale beeldhouwkunst, verder bezigt de Grieksche kunstenaar bepaalde vaste typen van houding en wel dezelfde als de Egyptische. Spr. werkte dit nader uit in een vergelijking tusschen de Egyptische en de Grieksche kunst. Interessant is het, een blik terug te werpen op de kunst van de geometrische stijlperiode. Merkwaardig is het, dat het structuur-element daarin niet te vinden is. De conclusie is derhalve onafwijsbaar, dat sedert dien tijd het Grieksche wezen zich meer van zichzelf bewust is geworden: de Grieksche geest is dus versterkt uit de aanraking met de Oosterse culturen te voorschijn gekomen. In Griekenland zelf laat zich de onrustige geest van de Idaeische periode bij allerlei kunstwerken vaststellen. Dat echter Athene in deze periode, evenals in die van den geometrischen stijl, de leidende rol in de ontwikkeling zou hebben gespeeld, zooals sommige archaeologen aannemen, lijkt mij nog niet bewijsbaar. Veel slechter dan de kunst van het Grieksche vasteland van de 9de tot de 7de eeuw kennen wij de gelijktijdige van de Grieksche koloniën langs de Westkust van Klein-Azië, omdat de oudste nederzettingen nog niet zijn opgegraven. Een kleine vergoeding geven de vondsten op het eiland Rhodos, vlak voor deze kust gelegen, en dat in nauwe verbinding met het beroemde Milete heeft gestaan. Op Rhodos treffen wij sedert het midden der 7de eeuw, naast veel import uit Egypte en Cyprus en enkele stukken uit Syrië, verscheidene voortbrengselen van de Cretensisch-Peloponnesische school en een zeer talrijke vazenklasse aan, die der Camirus-ceramiek. Deze moet in hoofdzaak als inheemsch, in elk geval als Oost-Grieksch worden beschouwd, en kan ons dus een zekere voorstelling geven van den geest der Oost-Grieksche kunst. Voor onze kennis van de Klein-Aziatisch-Ionische sculptuur der 6de eeuw verschaften de opgravingen van den Artemis-tempel van Ephesus belangrijke gegevens. Wij zijn met onze beschouwingen van de Oost-Grieksche kunst tot het midden der 6de eeuw genaderd en keeren nu weder tot het Grieksche vasteland terug.

GRIEKSCHE KUNST

Sedert het laatste kwart der 7de eeuw wordt de ceramiek van Korinthe de meest verbreide in de Grieksche wereld. Omstreeks 625 v. Chr. ontstaat, tamelijk plotseling, daar een nieuwe ceramiek, de gewone Corinthische. Bij een vergelijk tusschen de Grieksche kunst van de 7de en de 6de eeuw v. Chr. komt niet alleen het verschil tusschen die twee phasen van de Grieksche kunst, maar ook dat tusschen den Egyptenaar en den Griek uit. Sedert het midden der 6de eeuw verplaatst zich het zwaartepunt van de kunstontwikkeling meer en meer naar Athene en naar sommige steden in de Peloponnesus.

Voor zoover het schaarsche materiaal het trekken van een conclusie veroorlooft, begint omstreeks dezen tijd de scheppingskracht in het Grieksche Oosten te verminderen. Toch moeten, ook toen nog, allerlei motieven en stijlelementen van daar naar het Noorden — men denke aan de Graeco-Skythische kunst — naar het Oosten, waarvan o.a. de Graeco-Perzische zegelsteenen getuigen, en ook naar het Westen zijn doorgedrongen. In Athene is deze invloed het gemakkelijkst in de vrouwenkleeding te constateeren; sedert ca. 550 v. Chr. begint de Ionische dracht in Athene ingang te vinden. Dank zij een op de Akropolis gedane vondst van een groot aantal belangrijke sculpturen kunnen wij ons een goede voorstelling van de kunst te Athene tusschen ongeveer 550 en 480 v. Chr. vormen. De vondst bestaat uit kalksteenen en marmeren gevelfiguren en marmeren wijgeschenken, voor het meerendeel voortreffelijk uitgevoerd.

(Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2718 A.)

---

6 APRIL 1937

B. **AMSTERDAM. — Het Boschplan aangenomen.** —

De voordracht tot aanleg van het bosch werd op 1 April '37 z. h. s. aangenomen. Wij ontleenen aan het raadsverslag het volgende:

De wethouder voor Publieke Werken, de heer De Miranda, zeide o.a.: In 1928 heeft de heer Ter Haar het beginsel-besluit als wethouder verdedigd. Thans ploeteren er 1300 arbeiders in den grond.

Een der groote punten bij dit plan is het aanleggen van een bosch op polderpeil. De dienst van P. W. is echter in staat het waterpeil te verlagen en dit ook laag te houden. B. en W. hebben de zekerheid, dat Amsterdam dienaangaande gerust kan zijn. Anders zou het bosch practisch niet uitgevoerd kunnen worden. De kwestie van den grondwaterstand is de belangrijkste. Anders krijgen wij een herhaling van het Vondelpark. Trouwens, de bodem is in het bosch anders.

Aan de soort van boomen zal alle aandacht besteed worden door de deskundigen.

Hoe lang zal de totstandkoming van het bosch duren? Reeds heeft de Raad eenige partieele beslissingen genomen, b.v. den aanleg van roeibaan en van wegen. Daarna bleek de noodzakelijkheid een volledige kostenberekening van het boschplan in te dienen. De raming is hooger dan vroeger; zij is toch nog globaal, want bij een dergelijk groot plan kan men niet precies ramen.

Bij een juiste berekening moet men niet vergeten, dat voor 5.3 millioen gronden moeten worden gekocht. Reeds is door minnelijke schikking of bij vonnis der rechtbank verkregen 540 H.A. tegen ruim 3 millioen; nog te onteigenen zijn 362 H.A. voor 1.7 millioen en voor den toegang van het bosch is noodig voor onteigening ƒ 455.000. Tezamen 5.3 millioen.

Dan moet men niet vergeten, dat de Raad reeds voor werken credieten heeft toegestaan tot een bedrag van 2.7 millioen.

Het Rijk geeft 5 millioen; maar naarmate het werk over een grooter aantal jaren wordt uitgevoerd, wordt het minder zeker, of de regeering steun blijft geven uit het werkloosheidssubsidiefonds.

Dit jaar zullen in het bosch worden uitgevoerd werken tot een bedrag van twee millioen, waaronder ruim één millioen aan arbeidsloon is. Een der hoofdambtenaren der regeering heeft verklaard, dat binnenkort de regeering schriftelijk zal verklaren hiermede accoord te gaan.

Laat men het tempo van aanleg nu niet langzamer stellen. B. en W. rekenen op een aanleg van vijf jaren; daarop is de uitvoering gebaseerd. (Het Volk)

(Vorig bericht blz. 2649 A.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Nationaal-Socialisme. - Propaganda tegen de regeering.** —

De agenda-commissie van het Huis van Afgevaardigden heeft een resolutie goedgekeurd, welke was ingediend door Dickstein, den voorzitter van de immigratie-commissie. Volgens deze resolutie zal door het congres een onderzoek worden ingesteld naar de tegen de regeering gerichte propaganda, welke momenteel in de Vereenigde Staten wordt gevoerd.

Dickstein heeft verklaard, dat hij 125 spionnen kon opnoemen, die, volgens zijn zeggen, pogen in de Ver. Staten een fascistisch regiem in het leven te roepen. Het is ook Dickstein geweest, die voor dezelfde commissie de aandacht vestigde op de activiteit van Fritz Kuhn, dien hij ervan beschuldigde, de leider te zijn van een organisatie met 200.000 leden, die met het nationaal-socialisme sympathiseeren en die in nazi-uniform in de Vereenigde Staten oefeningen hielden. (New York Herald Tribune)

A. **CURAÇAO. — Koloniale Raad. —**
De „Staatscourant" van 1 April '37 bevat het Kon. Besluit waarbij met ingang van den tweeden Dinsdag in Mei zijn benoemd tot leden van den Kolonialen Raad van Curaçao J. H. Sprockel, E. C. Martyn en Ch. J. Jonckheer en tot voorzitter van dezen raad J. C. Henriquez en tot onder-voorzitter J. W. J. van der Linden Schotborgh. (Staatscourant)

B. **KAROL SZYMANOWSKI OVERLEDEN. —**
De Poolsche componist Karol Szymanowsky is op 30 Maart '37 overleden.
Karol Szymanowsky werd 1883 te Tymoszówska (Oekraïne) geboren. Hij werd leerling van Sigismund Nochowski en gold op zijn 20ste jaar voor de beste componist na Chopin.
Zijn composities toonen verwantschap met de exotiek van Rimsky-Korsakow, later kreeg bij belangstelling voor Rege en Strauss. In zijn techniek treedt zelfs de atonaliteit op.
Van zijn werken zijn bekend geworden 3 symphonieën, 2 vioolconcerten, vele kleinere werken voor piano en voor viool en piano, toonwerken, opera's (o.a. Koning Roger) en liederen. Myra Hess, Arthur Rubinstein, Paul Kochanski en Alexander Schmulle waren de bekendste propagandisten voor zijn werk. Hij zelf trad ook op als pianist en introduceerde in 1934 zijn Symphonie Concertante voor piano en orkest Op. 60 in het Concertgebouw te Amsterdam onder leiding van Pierre Monteux. (Red. K. H. A.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Bewapening. —**
De commissie voor de credieten van het Huis van Afgevaardigden in de Ver. Staten heeft de begrooting van $ 526.555.428 voor de marine voor het komende belastingjaar goedgekeurd. Deze begrooting is $ 35.870.000 minder dan de eerste raming.
De marine zal worden uitgebreid met 397 vliegtuigen, twee luchtschepen van het niet-stijve type, acht torpedojagers en vier onderzeeërs. Verder is voorzien in het voortgaan met den bouw van twee pantserschepen, drie vliegtuig-moederschepen, elf kruisers, 48 torpedojagers en zestien onderzeeërs.
(New York Times)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2113 A.)

D. **NEDERLAND. — Nederl. Heide Maatschappij. —**
In de vacature, ontstaan door het overlijden van den heer T. van Maanen, heeft de raad van commissarissen tot tijdelijk directeur van de Ned. Heide Mij. benoemd den oud-directeur ir. J. P. van Lonkhuyzen, aan wien verleden jaar wegens het bereiken van den 60-jarigen leeftijd eervol ontslag was verleend.
(Nieuwsbl. v. h. Noorden) **(Vor. ber. 2238 F.)**

E. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet-inmenging. - Twee landgenooten benoemd tot administrateur. —**
In het communiqué, dat is uitgegeven na afloop der bijeenkomst van de niet-inmengingscommissie, wordt o.m. medegedeeld, dat de benoemingen zijn goedgekeurd van de Nederlanders luit.-ter-zee tweede kl. H. C. Ackerman en gep. kolonel der mariniers Oele tot administrateur onderscheidenlijk bij het toezicht ter zee te Lissabon en de contrôle te land in de Oostelijke Pyreneeën. (Daily Telegraph)
(V. b. Nederlanders 2560 F.; Burgeroorlog 2733 C.)

7 APRIL 1937

F. **GEESTELIJK LEVEN. — Vergadering van Theologen. - Prof. dr. Ph. Kohnstamm over het probleem van Kerk en Staat. —**
Voor de Luthersche Predikanten-Vereeniging, die op 1 April '37 te Amsterdam heeft vergaderd, heeft prof. dr. Ph. Kohnstamm een rede gehouden over het probleem van Kerk en Staat. De spr. herinnerde in zijn inleidend woord aan de komende wereldconferentie te Oxford, alsmede aan de conflicten van dit oogenblik in Duitschland, en ging daarna over tot een systematische behandeling van zijn onderwerp.
Spr. stelde eerst dat men Kerk en Staat niet mag zien in de verhouding van onder- en bovengeschiktheid, maar als nevengeschikte lichamen, beide geroepen tot medewerking in de voorbereiding van de komst van het Koninkrijk Gods. Het is dus niet zoo, dat zij als Civitas Dei en Civitas Terrena tegenover elkaar zouden staan; voor zoover spr. het mag beoordeelen is dat ook geenszins Augustinus' bedoeling geweest.
Maar daarom mag ook thans niet een bijzonder nauwe band tusschen den staat en de zonde worden aangenomen. Zeker is de Staat niet zonder macht denkbaar. Maar hetzelfde geldt bijv. van de sfeer der opvoeding, en ook van die van de Kerk. De Staat heeft niet alleen negatief de roeping van zonde-bestrijding; hij heeft ook en allereerst positief de taak van „ordening", verwezenlijking in en door de grootere gemeenschap, van wat individueel of in kleinen kring niet mogelijk zou zijn.
Dat neemt niet weg, dat op het terrein der Kerk de nadruk sterker ligt op Gods Liefde, op het terrein van den Staat op Gods Gerechtigheid, maar wij mogen nooit en nergens den band verbreken tusschen deze polair verbonden begrippen.
De Staat mag de Kerk niet willen dwingen. Het cujus regio, ejus religio is in den grond een heidensche leer. Zij kan alleen daar een onvermijdelijk kwaad worden, waar de aanhangers van onderscheidene kerk-vormen onder elkaar en met de buitenstaanders toonen niet in vrede te kunnen samenleven. Dan is het echter — althans in een staat, die in overwegende mate uit Christenen bestaat — de zonde der Kerk, dat dit mogelijk blijkt. En toch leert de geschiedenis, dat er veel tucht en strenge disciplineering noodig is, alvorens dit stadium wordt bereikt. Daartoe moet de uniformiteitszucht echter worden overwonnen, die ook den totalen Staat kenmerkt, die echter buiten de Christenheid begrijpelijker is, dan binnen de Kerk van Jezus Christus, den éénen Heer. Niet uniformiteit is begeerlijk, maar veeleer de rijkdom der veelheid, van allen die in zijn dienst staan. Mits er dan juist door dien dienst, harmonie zij in de veelheid en niet vijandschap. Maar evenzeer als de Staat de grenzen der Kerk — ook bijv. in het opvoedingswerk — heeft te eerbiedigen, evenzeer moet de Kerk niet het werk van den staatsman willen verrichten. Het is echter onjuist Paulus' uitspraak in Rom. 13 zoo uit te leggen, alsof de christenheid alles zou moeten beamen, wat een overheid doet en zegt. Naast Rom. 13 staat Openbaring 13. Rom. 13 gaat er van uit, dat de overheid niet het recht afschaft, maar het handhaaft. Het bezit van de Macht alleen, maakt den geweldenaar nog niet tot overheid. Tevens volgt hieruit, dat er een gebied moet zijn van de „gemeene gratie", waar naar recht en gerechtigheid gezocht wordt, zonder dat men zich ervan bewust is, dat het Gods Openbaring is, die ons leert te zoeken en te vinden.
Dubbel zwaar weegt die verantwoordelijkheid nu wij niet meer, op de wijze als dit voor vier eeuwen nog mogelijk was, scheiding kunnen maken tusschen onderdanen en overheid. Althans in de democratische landen is ieder nu verantwoordelijk voor de handelingen der regeering.
Daarmede wil spr. niet de uitspraak van de Betheler Belijdenis van 1934 betwisten, dat er geen „christelijke haat" als zoodanig bestaat. Hij wil integendeel den nadruk leggen, op wat daar ook wordt gezegd, dat zij, die als christenen een overheidstaak te vervullen hebben, dat te doen hebben in gehoorzaamheid aan het in Christus geopenbaarde Woord Gods. Maar hunnerzijds hebben dezen behoefte en recht op getrouwe voorlichting van de zijde der kerk, zonder nochtans hun verantwoordelijkheid op haar te mogen afwentelen, omdat ook zij als empirische kerk onder den invloed der zonde staat, en in geen van haar uitspraken daartegen volledig beveiligd is. Weer anders, nog gecompliceerder en moeilijker in sommige opzichten, eenvoudiger in andere, is de verhouding van de kerk van Christus tot den staat te midden van een bevolking, die in meerderheid niet christelijk is. Maar binnen het bestek dezer eene voordracht kan spr. op die vragen, hoe belangrijk ook bijv. voor de Ned. taak in Indië, niet meer ingaan (Standaard)
(Vor. ber. Prof. dr. Ph. Kohnstamm 2422 D.)

G. **NEDERLAND. — Het Giro-verkeer. - Commissie-Heldring geïnstalleerd. —**
Dezer dagen heeft de minister van Binnenlandsche Zaken geïnstalleerd de in artikel 9 van de Girowet bedoelde Commissie van Advies betreffende de bemoeiingen van de openbare lichamen met betrekking tot het betalingsverkeer zonder gereed geld, met inbegrip van de daarmede verband houdende werkzaamheden.
Voorzitter van de commissie is dr. E. Heldring, oud-voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam; leden zijn mr. D. Crena de Iongh, president van de Nederl. Handel-Maatschappij en vele anderen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Girowet 2371 E.)

H. **ESTLAND. — Enkele handelsstatistische cijfers over 1936. —**
De handelsbalans van Estland, welke in vorige jaren steeds actief was geweest, is in 1936 naar de andere zijde doorgeslagen. In millioen E. kr. beliep in het afgeloopen jaar de invoerwaarde 86.8 (v. j. 68.7), terwijl werd uitgevoerd voor een bedrag van 83.2 (v. j. 80.1). Het sterkst is van 1935 op 1936 de invoer gestegen van granen en meelproducten (van 0.8 tot 2.9), metaalwerk (van 5.7 tot 7.0), landbouw-

machines (van 1.5 tot 2.6), motoren en industrieele machines (van 3.1 tot 5.2), electrische machines en apparaten (van 2.8 tot 4.3).
De belangrijkste landen van herkomst waren in 1936 (1935): Duitschland 25.8 ((18.1); Engeland 15.5 (13.0); Ver. Staten 7.9 (7.8). Uitgevoerd werd voornamelijk naar: Engeland 30.4 (30.0); Duitschland 18.7 (19.5). Uit Nederland bedroeg de invoer (in 1000 E. kr.) 86.8 (68.7), terwijl naar ons land uitvoer plaats had ten bedrage van 83.2 (80.1). (Econ. Berichten)

A. **LUITENANT-GENERAAL J. J. G. BARON VAN VOORST TOT VOORST. — Algemeene dagorder voor het Veldleger. —**
De nieuwbenoemde commandant van het veldleger en gouverneur der residentie, luitenant-generaal J. J. G. baron Van Voorst tot Voorst, heeft op 31 Maart '37 de volgende „algemeene order voor het veldleger" uitgevaardigd:

Officieren, onderofficieren, korporaals en soldaten,
Nadat ik eerbiedig gevoelens van dank en verknochtheid jegens Hare Majesteit de Koningin tot uiting heb mogen brengen, zij, als commandant van het veldleger, mijn eerste woord tot u gericht.
Niet alleen aan u, thans bij het veldleger daadwerkelijk in dienst, maar ook openlijk aan allen, die voor herhalingsoefeningen of — in geval van bitteren ernst — bij mobilisatie naar het veldleger worden geroepen.
Het is om u te zeggen, dat ik met vertrouwen het mij opgedragen, vooral in deze tijden verantwoordelijke, hooge commando aanvaard. Immers, ik weet mij geschraagd door uw vertrouwen, mij reeds geschonken door het feit, dat de Koningin mij tot dezen post wilde roepen.
Dit vertrouwen waarborgt mij uw aller oprechte en blijvende medewerking. Zij kome thans meer dan ooit tot uiting in het onafgebroken streven:
van den officier en den onderoficier om van de eenheid aan hen toevertrouwd — van het enkele stuk en de kleinste groep tot het regiment, de brigade en de divisie — door voorbeeld, aansporing, opvoeding en opleiding het beste te maken,
van een ieder om, al dienende, zich met volle toewijding dienstbaar te maken aan de zaak van 's lands veiligheid en onafhankelijkheid en hoog te houden den goeden naam en de eervolle traditiën van zijn korps, zooals deze door de jaren heen zijn gesymboliseerd in het vaandel, den standaard en den vuurmond met hunne inscriptiën.

Luit-Generaal J. J. G. baron van Voorst tot Voorst.

Immers ook de beste strijdmiddelen ontleenen eerst hun volle kracht aan hen, die deze in onderling verband hanteeren.
En zoo zal ook de commandant van het veldleger — naar het voorbeeld van hen, die hem voorafgingen en zijnen, door krachtige werkzaamheid uitmuntenden, onmiddellijken voorganger op den voet volgende — in het bijzonder waar het geldt hetgeen het veldleger van noode heeft, vooraan op de bres staan.
Verder bevestigd en verstevigd, zal Nederlands hoofdorgaan van defensie, krachtens den geest waarmede allen, daartoe behoorende, zijn bezield, kunnen blijven voldoen aan zijn hooge roeping en preventieve taak, het land voor het binnendringen van krijgsgeweld te behoeden.
Mocht evenwel, volgens Gods bestel, in den ure van het gevaar voor het geheele volk, de strijd moeten worden aanvaard, dan zullen in het leger van stonde af tot uiting komen moed van hoofd en moed van hart, taai verzet en nimmer dispereerende vastberadenheid, gedragen en verveelvoudigd door den samenhang van en de goede tucht in alle geledingen en eenheden.
Hierop rekenend, zal ons volk reeds nu zijn volle vertrouwen schenken en daarmede het hechtste fundament voor een goed veldleger zijn verkregen.
Het is voor en om dit alles, dat wij, officieren, onderofficieren, korporaals en soldaten, in ware kameraadschap schouder aan schouder staan.
Aldus ons één voelende in liefde voor het vaderland en in aanhankelijkheid aan de Koningin en Haar Huis, blijve onze eenparige uitroep:
Leve het vaderland, leve onze geëerbiedigde Koningin.

De luitenant-generaal,
adjudant in b. d. van H. M. de Koningin,
commandant van het veldleger,
(w.g.) J. J. G. VAN VOORST TOT VOORST.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht 2683 E.)**

8 APRIL 1937

B. **CEMENT. — Exportmarkt. - Internationale overeenkomst. —**
Tusschen de Duitsche, Belgische, Deensche, Fransche, Engelsche, Noorsche, Zweedsche en Joego-Slavische cementindustrie is 1 Maart '37 een overeenkomst tot stand gekomen, in zake de regeling van de internationale cementexportmarkten, waardoor een einde zal komen aan de steeds verder gaande prijsdaling op deze markten.
Het Cementkartel heeft de uitvoercontingenten gebaseerd op den gemiddelden uitvoer van de periode 1921—1931.
De bij het accoord aangeduide uitvoermarkten zijn Afrika, Zuid-Amerika, Midden-Amerika en eenigermate de Ver. Staten. Besloten werd de uitvoerprijzen met sh. 2/- à sh. 5/- te verhoogen, naar gelang van de bestellingen. Ook werden de productiequota vastgesteld voor de bij de entente aangesloten landen.
De verhooging der uitvoerprijzen zal geen invloed hebben op de prijzen van de binnenlandsche markt in België. (Keesings Financieel Archief)

C. **NEDERLAND. — Padvinders. - Wereldjamboree. - Regeeringsgedelegeerde. —**
De minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft als regeeringsgedelegeerde bij de stichting Wereldjamboree 1937 aangewezen, ir. J. F. van Hoytema, hoofdingenieur-adviseur der gemeente 's-Gravenhage. (Het Vaderland)
(Vor. ber. 2637 F.; Padvinders 2684 D.)

D. **BRITSCH-INDIE. — Nieuwe Grondwet. - Politieke stakingen. —**
Een politieke staking voert het Pan-Indisch Congres in Britsch-Indië. Ook waar het de meerderheid heeft behaald, wil het niet medewerken aan het vormen van de regeering. Het is de „non-cooperation", waarvoor Ghandi vroeger zoo lang heeft gewerkt. De nieuwe Grondwet heeft deze beweging niet kunnen pacificeeren. Er zal nu geregeerd worden zonder haar.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Grondwet 2732 D.)**

E. **NEDERLAND. — Diplomatie. - Nieuwe Nederl. gezant te Boekarest. —**
De regeeringspersdienst meldt, dat de heer L. C. van Hoorn, thans gezant te Weenen en Boedapest, dezer dagen benoemd zal worden tot H. M.'s gezant te Boekarest. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Diplomatie 2683 A.)

F. **NEDERLAND. — Graanheffingen verlaagd van 5 April af. —**
In verband met de stijging der wereldmarktprijzen voor granen zal met ingang van 5 April het invoerprijsverschil voor de hieronder genoemde granen worden verlaagd met de daarachter genoemde bedragen.

Tarwe	ƒ 1.—	per 100 K.G.
Haver	1.—	per 100 K.G.
Gerst	0.50	per 100 K.G.
Rogge	0.50	per 100 K.G.
Maïs	0.50	per 100 K.G.

De daarvoor in aanmerking komende overige invoerprijsverschillen en restitutiebedragen zullen dienovereenkomstig worden gewijzigd.
In verband met bovenstaande verlaging der invoer-

prijsverschillen voor granen zal de toeslag op den uitvoer van kippeneieren met een bedrag van *f* 0.10 per 100 stuks worden verlaagd en van eendeneieren met een bedrag van *f* 0.07 per 100 stuks. De bonificatie op tarwebloem b. wordt gebracht op *f* 1.60 per 100 K.G. (Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. 1471 F.)**

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Ph. Frank tot opperrabbijn van het ressort Noord-Holland benoemd. —** Onder voorzitterschap van den heer A. de Lieme Bzn. heeft dezer dagen te Haarlem het nieuwe ressort Noord-Holland van het Ned. Israëlitisch Kerkgenootschap vergaderd, waartoe de Noord-Hollandsche gemeenten met uitzondering van Amsterdam behooren. Vertegenwoordigd waren twaalf gemeenten met 23 stemmen: Hoorn en Medemblik waren afwezig. Na een geheime zitting benoemde de vergadering met op één na algemeene stemmen tot opperrabbijn Ph. Frank te Hilversum, docent aan het Ned. Israëlitisch Seminarium te Amsterdam.

Opperrabbijn Ph. Frank.

De nieuwe opperrabbijn, die pas 26 jaar oud is, werd ter vergadering geschetst als bezield met grooten werklust en kennis, als het ware voorbestemd om een leidende functie in het Joodsche leven in te nemen.
De heer Frank is op 9 Augustus 1910 (4 Ab 5670) te Hilversum geboren. Nadat hij zijn studie aan het Ned. Isr. Seminarium voltooid had en het candidaatsexamen in de klassieke letteren aan de universiteit van Amsterdam had afgelegd, is hij na afgelegd kerkelijk examen en na responsen op 31 December 1935 tot den rang van moré toegelaten. Hij heeft veel voor het jeugdwerk gedaan.
(Centraal Blad voor Israëlieten in Nederland)

B. **NEDERLAND. — „Ons Leger". - Zilveren jubileum.** Kolonel Oudendijk heeft te Den Haag op 3 April '37 op het zilveren jubileum van „Ons Leger" een herdenkingsrede gehouden, waarin hij de geschiedenis van de vereeniging besprak.
Na de rede van kolonel Oudendijk werd besloten een telegram van hulde en trouw te zenden aan H. M. de Koningin.
Bij de rondvraag wees ritmeester P. W. Pieters op de wenschelijkheid om door uitgifte van een proefagendaboekje de populariteit van de weermacht te verhoogen. In Frankrijk heeft men een dergelijken maatregel van overheidswege genomen.
Luit.-generaal jhr. W. Wittert, voorzitter van het Genootschap voor militaire traditie en uniformkunde, vestigde de aandacht op de wenschelijkheid om het aanzien van de weermacht te verhoogen. Deze moet niet alleen paraat zijn, doch zij behoort ook te allen tijde goede indrukken bij het publiek te maken. Doet zij dat niet, dan ontstaat twijfel aan haar paraatheid in tijden van gevaar. Daarom gaf spreker uiting aan den wensch, dat de burgerij in verschillende garnizoenen tot verhooging van het aanzien van het leger zou bijdragen door aanbieding van paradetrommen e.d. De voorzitter zegde gaarne samenwerking ten deze met het genootschap toe. (Alg. Handelsblad)

C. **PROF. DR. F. W. HUDIG OVERLEDEN. —** Op 1 April '37 is in de Majellastichting te Haarlem, na een korte ongesteldheid, op 53-jarigen leeftijd overleden prof. dr. F. W. Hudig, buitengew. hoogleeraar in de kunstgeschiedenis der middeleeuwen en van den nieuweren tijd aan de universiteit van Amsterdam. Als zoodanig werd hij 4 Mei 1928 door den raad benoemd buiten de voordracht om, aldus overeenkomstig den wensch van zijn leermeester, wijlen prof. dr. Jan Six, diens plaats innemend. Zijn inaugureele rede ging over Prins Frederik Hendrik en de kunst. Voordien was dr. Hudig verbonden aan het Nederlandsche museum voor geschiedenis en kunst in het Rijksmuseum. Aanvankelijk was Prof. Hudig voor den handel bestemd. Van 1913 af studeerde hij aan verschillende buitenlandsche universiteiten en promoveerde in 1923 aan de universiteit te Zürich.
(Red. K. H. A.)

9 APRIL 1937

D. **NEDERLAND. — J. F. Ankersmit, hoofdredacteur van het Volk afgetreden. - Een verklaring in „De Tijd". —**
Einde Maart is de heer J. F. Ankersmit heengegaan als hoofdredacteur van „Het Volk". Jarenlang had hij de leiding van dit blad; bijna veertig jaar achtereen was hij aan de sociaal-democratische pers verbonden.
De heer Ankersmit is meestal zeer evenwichtig gebleven. Hij was een te duchten polemist, die stond voor zijn overtuiging, maar een, die nooit menschen kwetste, voor overtuigingen van anderen eerbied toonde, en — voorbeeld voor velen — onze schoone taal zeer zuiver schreef in de talrijke artikelen, waarin hij zijn meening over ongekend veel onderwerpen uitsprak.
Deze deftige, uiterlijk koele man, liep warm op de Congressen der S.D.A.P., als zijn krant werd aangevallen. Hij verdedigde haar en zijn medewerkers dan met een vuur, waarvan ook den buitenstaander eerlijk genoot. Het zal den heer Ankersmit hard gevallen zijn, heen te gaan van het werk, dat hem lief was. Hij moge in veel hebben gedwaald, aan zijn oprechtheid viel niet te twijfelen.
Wij, die dikwijls zijn meeningen scherp hebben moeten bestrijden, laten den degen zinken bij het heengaan van een, die op zijn gewichtigen post moed en trouw toonde en in toewijding aan werk en beginsel, ook buitenstaanders een voorbeeld was. (De Tijd)

E. **FILMKUNST. — Centrale Commissie voor de filmkeuring. - Verslag 1936. —**
Wij ontleenen aan het verslag over de werkzaamheden der Centrale Commissie voor de keuring van films in het jaar 1936 het volgende:
De bijzondere regeling van de keuring van Nederlandsche actualiteiten heeft in het jaar 1936, in het algemeen genomen goed voldaan.
In totaal zijn tot 1 Januari 1937 door de centrale commissie behandeld 24.270 films.
Uit de percentages van de meterlengten der nieuwe films blijkt, dat er thans is toegelaten voor alle leeftijden 48.2% (vorig jaar 54.8%), boven 14 jaar 23.8% (18.8%), welke vermindering en vermeerdering vrijwel tegen elkaar opwegen.
In totaal zijn 38 films niet toegelaten, t.w.: 1 documentaire film, 6 kleine en 31 groote speelfilms. Hier zijn eenige bij, welke ook reeds in een vorig verslag vermeld werden en nu opnieuw verboden werden.
De lengte der films, welke voor alle leeftijden zijn

toegelaten, is met 7.1% afgenomen, terwijl die der films, toegelaten boven 14 jaar, met 5.4% vermeerderde.
De aard der aangeboden films was minder onschuldig, zoodat een grooter deel slechts voor een hoogeren leeftijd kon worden vrijgegeven.
Het aantal herkeuringen is slechts weinig gestegen, n.l. van 47 op 51.
Uit een tabel blijkt, dat Amerika een veel grooter aantal films importeerde. Was dit aantal in 1935 kleiner dan in 1934, in 1936 was die achteruitgang niet alleen gestuit, maar overtrof de invoer van dien over 1934. Ook percentsgewijs steeg Amerika belangrijk bij 1935 vergeleken. Duitschland leverde een even groot aantal films als in 1935, wat niet alleen een stilstand beteekent, maar percentsgewijs ook een achteruitgang, in aanmerking genomen het grooter totaal-aantal groote films. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 1727 H.)

A. **NIEUW-GUINEA. — Japansche katoen. —**
Na jarenlang experimenteeren, acht de Japansche maatschappij, die deze proeven nam, den tijd aangebroken om de katoencultuur op Nieuw-Guinea op groote schaal te beginnen.
De oogst van de onderneming Momi bedroeg eind 1936 900 kilogram per hectare. Bij een totalen aanplant van 200 hectaren. Een onderzoek naar de katoenmonsters wees uit, dat de katoen van goede kwaliteit is. In den loop van 1936 heeft een Japansch expert een onderzoek ingesteld naar een plaag, welke de katoen teisterde. Thans wordt een wetenschappelijke bestrijding toegepast. Voor een afdoende bestrijding is echter uitroeiing noodig van alle katoen, niet voor cultuur bestemd, en van katoenachtige planten in de omgeving. (Aneta)
(Vor. ber. Nieuw-Guinea 2706 F.)

B. **NEDERLAND. — Werkloosheid in Februari 1937 gedaald. —**
Op het einde van Februari stonden ingeschreven in totaal 439.553 geheel werkloozen tegen 466.242 eind Januari bij alle organen van de openbare arbeidsbemiddeling, wat een daling met 26.689 beteekend. Nog opvallender is het, dat de arbeidsbeurzen eind Februari 1937 bijna 26.000 personen minder registreerden dan eind Februari 1936, toen er 465.463 ingeschreven stonden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Werkloosheid 2701 B.)

C. **FRANKRIJK. — Twee rustdagen per week. - Bepalingen voor overuren. —**
De invoering van de 40-urige werkweek, die op 12 April zal ingaan, komt, in wezen en voor het overgroote deel der bedrijven, neer op de instelling van een dubbelen wekelijkschen rustdag.
Voor de banken, het beurswezen en de assurantiemaatschappijen in het geheele land wordt de vijfdaagsche week ingevoerd, met dien verstande, dat de sluitingsdagen Zaterdag en Zondag zijn.
Het overgroote deel dezer besluiten treedt bijna onmiddellijk in werking. De groote warenhuizen hebben reeds doen bekendmaken, dat zij met ingang van 5 April den geheelen Maandag zullen sluiten. De uitzonderingsbepalingen zijn zeer streng; voor de banken is het maximum der per jaar te maken overuren op 75 vastgesteld, voor de effectenmakelaars op 100 per jaar, voor den detailhandel eveneens op 100 per jaar. (Le Journal) **(Vor. ber. Werktijden 2345 A.)**

D. **MOELAI HAFID OVERLEDEN. —**
De vroegere sultan van Marokko, Moelai Hafid, is aan de gevolgen van stoornissen in den bloedsomloop te Enghien les Bains nabij Parijs overleden.
De sultan werd te Fez geboren in 1875. Hij was de zoon van den Marokkaanschen sultan Moelai Hassan, wiens dood een broeder van den thans overleden vorst op den troon bracht. Hafid bestreed hem en wierp zich op als verdediger van den Islam. Hij streed tegen Frankrijk en liet zich in Jan. 1908 tot sultan uitroepen. Met Frankrijk werd op 30 Maart 1912 een verdrag gesloten in zake het Fransche protectoraat over Marokko. Na de revolte van het Marokkaansche leger en de slachting te Fez trad Moelai Hafid af ten gunste van zijn zoon. De laatste jaren woonde hij te Enghien les Bains, waar hij een pensioen genoot, dat hem door de Fransche regeering was toegekend. (Le Temps)

10 APRIL 1937

E. **ZUID-AFRIKA. — Maatregelen tegen nazi's in Zuid-West-Afrika. - Duitsch protest overhandigd. - Verdediging van Hertzog. —**
Wiehl, de Duitsche gezant te Kaapstad, heeft aan generaal Hertzog het Duitsche protest overhandigd tegen de maatregelen van de Unie-regeering tegen de actie van de nationaal-socialisten in Zuid-West Afrika.
Volgens de nota moet de proclamatie van de Unieregeering worden beschouwd als een aanvallenden maatregel tegen de Duitschers in Zuid-West-Afrika en is zij gebaseerd op het rapport van de commissie voor Zuid-West, dat allerlei toespelingen bevat, waarvan het bewijs niet is geleverd.
In het Parlement heeft dr. Malan het woord gevoerd over de maatregelen tegen het nationaal-socialisme in Zuid-West-Afrika. Hij betreurde de wijze waarop de regeering den toestand behandelt en gaf als zijn meening te kennen, dat de eenige oplossing voor ieder territoriaal probleem ligt in een vriendschappelijke samenwerking met Duitschland.
Generaal Hertzog zeide in zjn antwoord, dat de Unie altijd sympathie had gevoeld voor de Duitsche bevolking van Zuid-West-Afrika, maar dat de regeering gedwongen was krachtige maatregelen te nemen.
Hertzog wees er o.a. op, dat de Duitsche bevolking sedert den oorlog billijk is behandeld en bijv. gelijkstelling van de Duitsche met de Engelsche en Afrikaansche taal had verkregen.
Ongelukkigerwijze, aldus Hertzog, heeft zich een nieuw feit voorgedaan in het administratieve leven van dit gebied, welk feit de normale ontwikkeling in gevaar dreigt te brengen: Duitsche elementen hebben o.m. getracht genaturaliseerde oud-Duitschers te intimideeren en de regeering kan niet dulden, dat deze staat van zaken voortduurt. De regeering zal echter voortgaan de Duitsche bevolking op zoo vriendschappelijk mogelijke wijze te behandelen.
(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2734 F.)**

F. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Nederland verbiedt wapenuitvoer. - Koninklijk Besluit. —**
In de „Staatscourant" van 5 April wordt bekendgemaakt een op de Uitvoerverbodenwet van 1935 gebaseerd Koninklijk Besluit van 30 Maart 1937, houdende het verbod van wapentuig bestemd voor Spanje.
Van bevoegde zijde wordt er de aandacht op gevestigd, dat de Nederlandsche regeering reeds onmiddellijk na het uitbreken van de vijandelijkheden in Spanje van de haar krachtens de Vuurwapenwet van 1919 en uit anderen hoofde beschikbare middelen heeft gebruik gemaakt, om den uitvoer van wapentuig, waaronder ook luchtvaartuigen, bestemd voor Spanje, te beletten.
Aangezien het echter, mede met het oog op den langen duur der vijandelijkheden in Spanje, wenschelijk is gebleken, de afsluiting van dezen uitvoer, bestemd voor Spanje, nog hechter te maken, is thans het hierboven genoemde Koninklijke Besluit uitgevaardigd. Dit Besluit is op 5 April '37 in werking getreden. (Regeeringspersdienst - Staatscourant)
(Vor. ber. 2662 C.; Burgeroorlog 2737 E.)

G. **NEDERLAND. — Het Prinselijk Paar teruggekeerd. —**
Het Prinselijk Paar is na een huwelijksreis van drie maanden op 6 April '37 in Den Haag teruggekeerd. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Prinselijk Paar 2629 B.)**

A. LUCHTVAART. — De ontwikkeling van 11 maatschappijen van 1926—1935. —

	Vliegkilometers (× 1.000)					
	1935	1934	1933	1932	1931	1926
American Airlines (U.S.A.)	17.541	12.806	18.624	16.041	12.122	3700
United Air Lines (U.S.A.)	25.101	20.032	25.124	21.037	17.598	—
Transcont. & Western (U.S.A.)	13.588	8.604	10.922	8.219	6.829	—
North American (U.S.A.)	9.147	5.115	6.987	5.976	5.841	—
Pan American Airways (U.S.A.)	12.791	12.130	8.672	7.611	6.557	—
Deutsche Lufthansa (Duitsch)	15.608	13.769	9.939	8.586	9.449	5971
Air France (Fransch)	10.051	10.029	9.969	8.606	10.500	5221
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij voor Nederland en Koloniën (Hollandsch)	5.238	4.364	3.334	2.846	2.210	895
Imperial Airways Ltd. (Eng.)	6.564	3.725	3.168	2.789	2.055	1179
Aeroflot (Sovjet-Russisch)	?	22.843	9.000	5.406	5.241	1118
Ala Littoria (Italiaansch) (L'Auto)	4.205	3.831	4.175	4.011	3.889	523

B. BEWAPENING. — Vlootsteunpunten in den Stillen Oceaan. —

Japan heeft het Britsche voorstel tot handhaving van artikel XIX van het verdrag van Washington in zake niet-versterking der Pacific-eilanden verworpen. Japan herkreeg hierdoor de vrijheid de versterkingen op Formosa, de Koerillen, de Bonin-eilanden te moderniseeren. Engeland heeft voorstellen aangekondigd om Hongkong te versterken en daarvoor zijn £ 25 millioen aangevraagd. Naar verluidt wenscht de Britsche admiraliteit de versterking van Hongkong op gelijke basis te stellen met die van Singapore. De Vereenigde Staten hebben de Hawaï-eilanden, Guam en de Noordelijke deelen van de Philippijnen versterkt. Het kaartje toont de verhouding tusschen de Britsche, Amerikaansche en Japansche versterkingen, die als steunpunten voor hun vloot worden gebruikt.

(Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Bewapening 2671 A.)

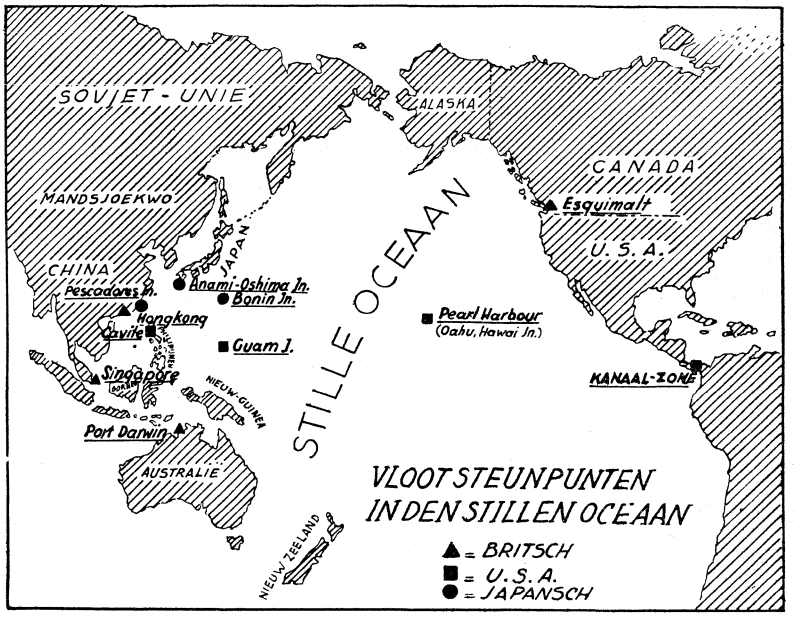

(Copyright Keesings Historisch Archief)

C. SUIKER. — Internationale Suikerconferentie te Londen. —

Op 5 April '37 is de Internationale Suikerconferentie te Londen officieel geopend.

Minister Ramsay MacDonald wees in zijn openingsrede o.a. op het vraagstuk, waarmede de Suikerconferentie zich zal hebben bezig te houden en wel op welke wijze de depressie in de wereldsuikerindustrie overwonnen kan worden. Er moet internationale overeenstemming worden bereikt voor de handhaving van behoorlijk evenwicht tusschen vraag en aanbod, een en ander op de volgende basis:

1) Die landen, die op het oogenblik niet deelnemen aan de verzorging van de vrije wereldmarkt, moeten hun productie of hun export zoodanig controleeren, dat de percentages van de vrije markt zoo hoog mogelijk worden gehouden;

2) de landen, die de vrije markt voorzien, moeten hun export aanpassen aan de vermoedelijke vraag van deze vrije markt;

3) alle landen moeten, zoodra de prijzen tot een redelijk niveau zijn gestegen, al het mogelijke doen met betrekking tot wijziging der beschermende rechten en subsidies en om te voorkomen, dat het binnenlandsche prijsniveau zou stijgen tot een peil, waarop het verbruik zou worden belemmerd en anderzijds tot productieverhooging zou worden gestimuleerd.

De vaststelling van export-quota zal daarbij ongetwijfeld geenszins gemakkelijk zijn.

Een voorstel van minister MacDonald tot het vormen van een bijzonder conferentie-bureau, dat de bijzondere voorstellen, die ter conferentie worden ingediend, moet uitwerken, werd aangenomen.

Behalve de president der conferentie zijn de volgende landen in dit bureau vertegenwoordigd: Nederland, Engeland, Frankrijk, België, Duitschland, de Ver. Staten, Cuba, Polen, Tsjecho-Slowakije en Australië.

In de tweede zitting van de Suikerconferentie betuigde dr. H. Colijn zijn adheasie met de principes, die in de inaugureele redevoering neergelegd waren. Dr. Colijn verklaarde echter, dat hij aarzelde om een overeenkomst aan te gaan, waarbij de Nederlandsche en Nederl.-Indische productie op de huidige basis zou worden gestabiliseerd. (Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Suiker 2171 A.)

D. NEDERLAND. — Prins Bernhard geïnstalleerd in den Raad van State. —

H. M. de Koningin heeft op 8 April '37 in een buitengewone zitting van den Raad van State, Z. K. H. Prins Bernhard, wien zitting in dat College is verleend, geïnstalleerd. (Het Vaderland)

(V. b. Pr. Bernhard 2740 G.; Raad v. State 2106 E.)

E. BELGIE. — Minister-president Van Zeeland's opdracht tot het instellen van een internationale enquête ten aanzien van verlaging der tariefmuren. —

Na de beraadslagingen van den ministerraad heeft minister-president Van Zeeland zijn definitieve aanvaarding bekend gemaakt van het voorstel der Fransche en Engelsche regeeringen tot het instellen van een internationale enquête ten aanzien van verlaging der tariefmuren.

Naar verluidt zou de bedoeling zijn alsnog geen conferentie bijeen te roepen. (Het Laatste Nieuws)

(Vor. ber. Van Zeeland 2706 I.)

F. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Grondwetsherziening in eerste lezing geëindigd. —

Nadat op 8 April minister De Wilde in een uitvoerige rede de acht wetsontwerpen had verdedigd en vervolgens nog kort gerepliceerd en gedupliceerd was, kon de eindstemming worden gehouden.

Het eerste ontwerp (inkomen van de Kroon) werd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Eveneens zonder hoofdelijke stemming, met aanteekening dat de beide nationaal-socialistische afgevaardigden Van Vessem en De Marchant et d'Ansembourg

wenschten te worden geacht te hebben tegengestemd, werden aangenomen de wetsontwerpen in zake:
schadeloosstelling en pensioen aan leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
het benoemen van ministers zonder portefeuille;
aanvulling van de bepalingen betreffende het kiesrecht;
het instellen van openbare lichamen voor beroep en bedrijf;
wijziging en aanvulling van overgangsbepalingen.
Er werd hoofdelijk gestemd over het wetsontwerp tot het weren van revolutionnaire vertegenwoordigers. Het werd aangenomen met 30 tegen 13 stemmen.
Eveneens werd bij hoofdelijke stemming aangenomen het zevende wetsontwerp, bevattende de gedeeltelijke opheffing der parlementaire onschendbaarheid, de mogelijkheid tot het benoemen van staatssecretarissen enz. Het werd goedgekeurd met 31 tegen 14 stemmen. Tegen beide ontwerpen stemden sociaaldemocraten, vrijz.-democraten en nat.-socialisten.
Hiermede is de Grondwetsherziening in eerste lezing geëindigd.
Na de verkiezingen zullen de nieuwe Staten-Generaal bijeenkomen voor de behandeling der thans aanvaarde voorstellen in tweede lezing. Zij moeten dan met een meerderheid van twee-derde worden aanvaard om van kracht te worden.
(N. R. Crt. - Telegraaf - De Tijd)
(Vor. ber. Grondwet 2669 C.; Eerste Kamer 2733 G.)

11 APRIL 1937

A. **NEDERLAND. - Kamer-ontbinding. - Verkiezingen.** Blijkens mededeeling der Regeering zullen de beide Kamers der Staten-Generaal 17 April worden ontbonden.
De candidaatstelling voor de verkiezing van leden der Tweede Kamer is bepaald op 20 April, die voor de Eerste Kamer op 3 Mei.
De verkiezing van leden der Tweede Kamer is vastgesteld op 26 Mei '37.
De verkiezing van leden der Eerste Kamer zal 27 Mei '37 zijn. (Regeeringspersdienst)
(V. b. Verkiezingen: E. K. 1889 B.; Tw. K. 792 A.)

B. **SCHAKEN. — Tournooi te Margate. —** Het eindresultaat van het te Margate gehouden schaaktournooi luidt als volgt:
1. en 2. Keres en Fine, ieder 7½ pnt.; 3. Aljechin, 6 pnt.; 4. Foltys, 5½ pnt.; 5. Milner Barry, 5 pnt.; 6. en 7. Miss Menchik en Alexander, ieder 4 pnt.; 8. Sir G. Thomas, 3 pnt.; 9. Buerger, 2 pnt.; 10. Tylor, ½ pnt. (Times) **(V. b. 2282 B.; Tournooien 2643 E.)**

C. **LUCHTVAART. — Recordvlucht Tokio—Londen.** Op schitterende wijze hebben de Japansche vliegers Masaki Iinoema en Kenji Tsoekagosji, hun recordvlucht Tokio—London volbracht. Zij vertrokken op 5 April uit Tokio en op 9 April '37 landde hun toestel de „Goddelijke Wind" op Croydon, zoodat zij den ongeveer 17.000 K.M. langen afstand in 94 uur hebben afgelegd. (Daily Telegr.) **(V. b. Records 2626 A.)**

D. **NEDERLAND. — Scheepsbouw. - Tewaterlating van de „Nieuw-Amsterdam" (Prinsendam). —** Op 10 April '37 heeft H. M. de Koningin op de werf van de Rotterdamsche Droogdok Mij. het nieuwe vlaggeschip van de Holland—Amerika-Lijn, de 36.000 ton metende „Nieuw-Amsterdam", het grootste schip van de Nederlandsche koopvaardijvloot, van de helling gelaten door het weghakken van de laatste verbinding, welke den oceaanreus aan zijn bouwhelling verbond.
Voor bijzonderheden van den bouw van dit schip, dat eerst „Prinsendam" werd genoemd, verwijzen wij naar pag. 2001 A en geven de volgende recapitulatie:
De lengte van het dubbelschroef-stoomschip „Nieuw-Amsterdam" bedraagt 229 meter, de breedte pl.m. 26.90 meter. Het schip heeft een inhoud van 36.000 bruto registerton, de waterverplaatsing bedraagt 37.500 M³., de geladen diepgang 9.55 meter. Het kan 24 passagiers superluxe vervoeren, verdeeld over 12 hutten. Verder is er plaats voor 458 passagiers eerste klas in 268 hutten, 453 passagiers toeristenklas in 187 hutten, 209 passagiers derde klas in 82 hutten. Totaal dus 1144 passagiers. De bemanning zal bovendien uit 705 koppen bestaan. Volgeboekt zal het schip dus 1849 menschen vervoeren.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 2122 C.)**

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Alice Tisdale Hobart — „Yang and Yin." (Bobbs McChelland, New York 1936) **(2734 B.)**
Belgisch-Fransch: Jean Tousseul - „L'épine blanche." (Les Editions de Belgique, Bruxelles 1936) **(2671 D.)**
Duitsch: K. Edschmid — „Der Liebesengel." (Zsolnay, Wien)
Prof. dr. M. Sihle — „Was ist Seele?" (Verl. für Medizin Weidmann & Co., Wien) **(Vor. ber. 2734 B.)**
Engelsch: I. Compton-Burnett — „Daughters and Sons." (Gollancz)
Bertita Harding — „Royal Purple." (Harrap) **(Vor. ber. 2734 B.)**
Fransch: M. Eliade — „Joga, essai sur les origines de la Mystique indienne." (Geuthner, Paris)
Drieu La Rochelle — „Rêveuse bourgeoisie." (Nouv. Revue Française, Paris) **(Vor. ber. 2734 B.)**
Lettisch (in het Fransch): Janis Poruks — „La Couronne d'Airelles." (Imprimerie de l'Union Paysanne de Lettonie, Riga)
Nederlandsch: Wies Defresne — „Klanten." (Em. Querido, Amsterdam)
Anne de Vries — „Verhalen uit het land van Bartje." (G. F. Callenbach, Nijkerk) **(Vor. ber. 2734 B.)**
Portugeesch: Mario de Sampayo Ribeiro — „As Guitarras de Alcacer." (Arquivo Histórico de Portugal) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Russisch: Nicolai Ostrowskij — „Rozjdennië boereï" (Die uit den storm geboren zijn). (Moskou 1937) **(Vor. ber. 2734 B.)** (Red. K. H. A.)

12 APRIL 1937

F. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Toestand op 12 April.** De burgeroorlog in Spanje vertoont een beeld zonder groote veranderingen. Noch in de krijgsverrichtingen, noch in de gebeurtenissen achter de frontlinies, treden dusdanige wijzigingen op, dat het betrekkelijk evenwicht der partijen daardoor in een mate, die voor het verkrijgen van een beslissing noodig is, verstoord wordt. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 2740 F.)**

G. **BELGIE. — Tusschentijdsche verkiezingen. - Van Zeeland versus Degrelle. - Van Zeeland overwinnaar.** De tusschentijdsche verkiezing, welke op 11 April '37 te Brussel voor de Belgische Kamer is gehouden, heeft tot een groote overwinning voor den Belgischen premier, Paul van Zeeland, geleid.
Hij heeft namelijk 275.840 stemmen behaald, of wel 75.89% van het totaal. Zijn tegenstander, de Rexleider Léon Degrelle, bracht het tot 69.242 stemmen, d.i. 19.05%. Blanco of ongeldig waren 18.358 stemmen, dus 5.06% van het totale aantal.
Recapitulatie. Aantal uitgebrachte stemmen: 363.440.

	1937	%	1936	%*)
Van Zeeland . . . (Katholieken, socialisten, liberalen, communisten)	275.840	75,89	254.214	68,70
Degrelle . . . . . (Rexisten, Vlaamsch-nation.)	69.242	19,05	73.721	19,90
Blanco of ongeldig .	18.358	5.06	28.795	7,80

*) De ontbrekende 3,6% van het in 1936 uitgebrachte stemmental komt op rekening van diverse kleine partijen. (De Telegraaf) **(Vor. ber. 2706 I.; Van Zeeland 2741 E.; Rexisten 2706 I.)**

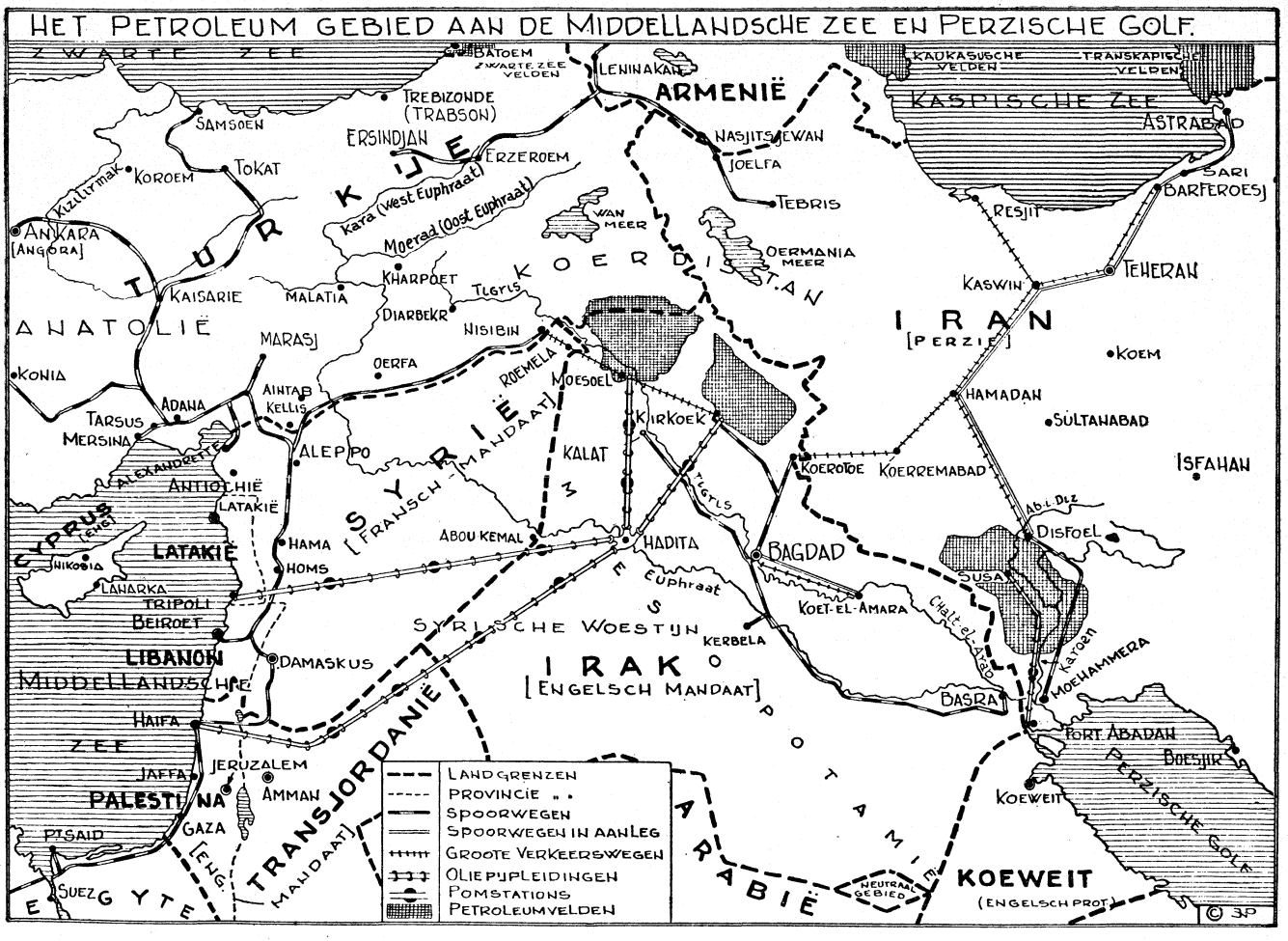

Copyright Keesings Historisch Archief.

IRAN

Voor velen is Iran wellicht nog steeds een land uit de „Duizend en één Nacht" gebleven, een ongetwijfeld interessant land, maar waarvan de charme uitsluitend toe te schrijven zou zijn aan het feit, dat het onberoerd is gebleven van de Westersche techniek.

De laatste tien jaar heeft het land onder het bewind van Sjah Pahlevi, den grondvester der nieuwe dynastie, een periode van groote wijzigingen op economisch en sociaal gebied doorgemaakt.

De grootindustrie met haar mechanisatieproces — voordien vrijwel onbekend in Iran — ontwikkelde zich in snel tempo. Het aantal industrieele ondernemingen van eenige beteekenis, dat in 1921 vrijwel nihil was, bedroeg aan het einde 1932 38 en aan het einde van 1936 262; het aantal maatschappijen van eenigen omvang steeg van 93 ultimo 1932 tot 861 in 1936.

Terwijl vóór het aanbreken der huidige periode de minerale bedrijvigheid beperkt was gebleven tot het exploiteeren van enkele petroleumbronnen in het Zuiden, is sindsdien ook in de andere provincies van het rijk de activiteit zeer belangrijk toegenomen, terwijl deze zich bovendien heeft uitgestrekt tot de andere gebieden van mijnexploitatie.

De landbouw, vroeger vrijwel de eenige bron van inkomsten voor het land, heeft nieuwe wegen ingeslagen. Vijftien jaar geleden waren slechts 3000 K.M. van de wegen berijdbaar, thans is dit aantal gestegen tot 22.000 K.M. In dit verband kan ook de aandacht gevestigd worden op den Trans-Iranischen spoorweg, die de Kaspische Zee met de Perzische Golf verbindt. De geheele lijn zal 1387 K.M. lang worden; thans zijn 461 K.M. van het Noordelijkste punt af en 336 K.M. van het Zuidelijkste punt af voltooid. De bouw van den Trans-Iranischen spoorweg, die tot nu toe meer dan 810 millioen Rials gekost heeft (meer dan *f* 90 millioen), is geheel gefinancierd uit de gewone ontvangsten van het Rijk, zonder dat men zijn toevlucht behoefde te nemen tot een binnen- of buitenlandsche leening.

De begrooting van den staat weerspiegelt den economischen vooruitgang van het land. Tien jaar geleden bedroegen de jaarlijksche staatsontvangsten in totaal 256 millioen Rials (80 Rials = £ 1). Over het loopende jaar bedroegen de ontvangsten meer dan een milliard Rials en verwacht mag worden, dat de ontvangsten het volgende jaar wederom belangrijk hooger zullen zijn. Bij deze ontvangsten is niet inbegrepen de opbrengst der monopolierechten op suiker en thee, waaruit de bouw van den Trans-Iranischen spoorweg gefinancierd wordt, noch de inkomsten uit de wegenbelasting en de petroleumroyalties, die door de Anglo-Iranian Oil Co. worden betaald, welke inkomsten gebruikt worden voor het vormen van een nationaal reservefonds.

Vóór het nieuwe regiem, bestond er in Iran geen enkele nationale bankinstelling. Thans heeft Iran, met de Bank Mellié Iran, de Landbouw- en Industrie Bank van Iran en de Pahlevi-Bank een behoorlijke nationale bank-organisatie. De Bank Mellié Iran — de circulatiebank — werkt met een kapitaal van 300 millioen Rials en bezit, over het geheele land verspreid, ruim 60 bijkantoren. De Bank Mellié beschikt thans over een metaalvoorraad van 817 millioen Rials bij een bankbiljettencirculatie van 804 millioen Rials. De bankbiljetten zijn dus voor ruim 100% door goud en zilver gedekt. (Le Messager de Téhéran)

A. Televisie met behulp van den ionoscoop. — Ter gelegenheid van het 26e Natuur- en geneeskundig congres te Utrecht heeft op 31 Maart '37 aldaar in het physiologisch laboratorium dr. J. v. d. Mark uit Eindhoven een voordracht gehouden over: Televisie met behulp van den ionoscoop.

Een zeer belangrijk onderdeel, in ieder televisiesysteem, is dat deel, dat het optische beeld, dat men wil overbrengen, omzet in electrische signalen. Er bestaan hiervoor verschillende oplossingen. Het was de bedoeling, dat in de korte voordracht de ionoscoop besproken zou worden.

Alvorens hiertoe over te gaan, zal het, aldus spr., echter noodzakelijk zijn, eerst iets nader in te gaan op de methode van het ontleden van het over te brengen beeld in zijn eenvoudigste elementen. Laten wij eerst het geval nemen, dat een stilstaand, niet bewegend beeld overgebracht moet worden. Wij hebben dan dus een optisch beeld, in een plat vlak gelegen, van twee dimensioneele uitgebreidheid. Laat ons verder aannemen, dat wij voor de overbrenging van dit beeld gebruik kunnen maken van een communicatiekanaal, bijv. een kabel. Door dien kabel loopt een electrische stroom. Wij kunnen zorgen, dat die stroom de afbeelding is, d.w.z. bijv. evenredig is aan de lichtintensiteit die heerscht in een bepaald oppervlakte-element. Het zal duidelijk zijn, dat wij, wanneer wij nu langs dit enkelvoudige kanaal een beeld willen overbrengen, den tijd te hulp moeten roepen, d.w.z. verschillende beeldelementen na elkander zullen moeten overbrengen. Het zal wederom duidelijk zijn, dat wij op deze wijze alleen kunnen overbrengen een aaneengeschakelde serie van beeldpunten, dus eigenlijk een beeld van slechts één dimensie. Teneinde nu een beeld van twee dimensies te kunnen overbrengen, is het dus noodzakelijk deze serie van beeldpunten zoodanig over het geheele beeldvlak te laten verloopen, dat op de meest eenvoudige wijze dit beeldvlak wordt doorloopen.

TELEVISIE

De algemeene gebruikelijke methode hiervoor is de volgende:

Men laat het aftastende beeldpunt, dat is het punt, waar van de lichtintensiteit wordt overgebracht, met constante snelheid van links naar rechts loopen, aan het eind van het beeld gekomen zoo snel mogelijk naar het begin terugspringen enz. Tegelijkertijd geeft men het aftastende beeldpunt een beweging met constante snelheid van boven naar beneden, tot dat het geheele beeld doorloopen is. De beweging van het beeldpunt is dus samengesteld uit twee onderling loodrechte bewegingen met zaagtandvormig tijdsdiagram. Het beeld is op deze wijze onderverdeeld in een aantal lijnen.

Wanneer wij, voor de overdracht, voldoenden tijd beschikbaar stellen, kan men dus zonder in zeer hooge frequenties te vervallen, beelden overbrengen van zoo hooge fijnheid als men wil. Dit is wat men doet bij beeldoverdracht, het overbrengen van foto's via radio of kabel.

Direct waarneembare beelden. — Televisie echter wil overbrengen beelden die direct met het oog waargenomen kunnen worden. In verband met den eisch, een continue lichtindruk op het oog te verkrijgen, brengt dit mede, dat men evenals dit bij kinobeelden geschiedt, een groot aantal beelden per seconde geeft. Het verlangen bewegende beelden te kunnen overbrengen voert tot denzelfden eisch.

Spr. behandelde vervolgens den kunstgreep, die toegepast wordt, om met dezelfde beeld-frequentie toch het flikkeren, dat bij een frequentie van 25 beelden per seconde ontstaat, zoo goed mogelijk te elimineeren. Intusschen stelt ook de natuur haar grenzen en wel hier door de atomische structuur van de materie. Wanneer men in zulk een snel tempo gaat aftasten, zooals voor eenigen tijd gebruikelijk was, n.l. door aan het voor licht gevoelige element in het systeem licht toe te voeren, afkomstig van een beeldelement, dan leert een eenvoudig rekensommetje, dat zelfs bij de best denkbare opstelling het aantal electronen, dat per beeldelement wordt vrijgemaakt, zoo klein is, dat fluctuatieverschijnselen hier een groote rol gaan spelen.

Er bestaat echter een andere mogelijkheid en deze bestaat uit het volgende: ieder beeldelement laat men den vollen tijd op een voor licht gevoelig element werken. De electronen, die uittreden ten gevolge van het opvallende licht, laden een condensator. Deze condensatoren worden nu bij het aftasten van het beeld ontladen. De ontlaadstroom is een maat voor de hoeveelheid licht welke op het beeldelement is gevallen. De ionoscoop maakt van dit principe gebruik. De theoretische winst wordt lang niet gehaald door allerlei bij-effecten, echter is de winst nog altijd zoo groot, dat studio- en buitenopnamen zelfs bij vrij slecht licht, geen probleem meer vormen.

Beschrijving van den ionoscoop. — Nu een korte beschrijving van den ionoscoop. Deze is uitgewerkt voor het eerst door Zworykin, een Russisch Amerikaan. Hij bestaat uit een mica drager, welke aan de rugzijde gemetalliseerd is en op de voorzijde een zeer groot aantal onderling geïsoleerde eilandjes draagt, welke ieder foto-electrisch gevoelig gemaakt zijn. Het aantal eilandjes is zoo groot, dat een beeldelement nog een vrij groot aantal ervan omvat. Ze zijn electrisch zwevend, ze bezitten natuurlijk een capaciteit tegen de gemetalliseerde achterzijde van het mica, die als output-electrode dienst doet. Het geheel is gemonteerd in een luchtledigen ballon. Aan dezen ballon is verder aangebracht een electronenkanon. Dit bevat een kathode en een aantal electroden van bepaalde afmetingen en in dusdanige opstelling, dat de electrostatische velden, die zich bij geschikt gekozen potentialen van de electroden ontwikkelen, de eigenschap hebben een focusseerende werking op den electronenbundel, welke het systeem doorloopt, uit te oefenen.

De electronenbundel heeft zijn nauwste doorsnede ter plaatse van de hiervoor beschreven beeldplaat en is zoo nauw, dat slechts een beeldelement tegelijkertijd wordt bedekt. Deze electronenbundel kan, hetzij door electrische, hetzij door magnetische velden, worden afgebogen en zoodoende op de verschillende deelen van de beeldplaat gericht worden. Dit geheel is dus niet anders dan een soort buis van Braun.

Bij het bedrijf worden nu op de deflectie-organen van de buis dusdanige zaagtandvormige spanningen of stroomen gebracht, dat op de beeldplaat een rechthoekig vlak wordt afgetast.

Wat gebeurt er nu bij het aftasten van de eilandjes? Er valt op een primaire stroom van electronen. Onder invloed van dit bombardement gaan de eilandjes secundaire electronen uitzenden in een aantal, dat grooter is dan de primaire.

Een evenwichtstoestand. — Deze secundaire bewegen zich naar de collectorelectrode, welke samenvalt met de laatste anode van het buisgedeelte. Er is reeds vermeld, dat de elementjes electrisch zwevend zijn. Ze zullen dus een evenwichtstoestand bereiken. De capaciteit is zoo klein, dat in den aftasttijd die evenwichtstoestand ook kan worden bereikt. De potentiaal van de eilandjes ten opzichte van den collector is dan een dusdanige, dat het aantal secundair uittredende electronen gelijk is aan het aantal primair opvallende. Het resultaat is, dat na de aftasting ieder eilandje steeds op dezelfde potentiaal wordt achtergelaten.

Op de beeldplaat wordt nu een optisch beeld geprojecteerd. Onder invloed van het opvallende licht worden nu in ieder deel van het beeld electronen vrijgemaakt, die zich bewegen naar de collectorelectrode. De potentiaal van de eilandjes beweegt zich in positieve richting. In het veld van den condensator, gevormd door eilandje en achterplaat, wordt energie opgehoopt. De potentiaal van de eilandjes loopt onder constante belichting lineair op, met een snelheid, afhankelijk van de sterkte van de belichting. Na 1/25

sec. wordt het eilandje opnieuw door den electronenbundel getroffen en de potentiaal dus teruggebracht op de oorspronkelijke waarde. De achterplaat of signaalplaat is via een geschikte impedantie met den collector en aarde verbonden. Bij het aftasten van ieder beeldelement moet de geaccumuleerde lading van den condensator, gevormd door afgetaste eilandjes en achterplaat, door deze impedantie afvloeien. De spanningen, die op deze impedantie tengevolge hiervan ontstaan, zijn dus een maat voor de gedurende de voorafgaande 1/25 sec. op het beeldelement gevallen hoeveelheid licht. Deze spanningen worden verder op bekende wijze versterkt.
Het is mogelijk bij gebruikmaking van den ionoscoop een televisiesysteem te bouwen, waarin alles langs electrischen weg geschiedt en geen bewegende mechanische onderdeelen aanwezig zijn.
Met behulp van den ionoscoop is het mogelijk film-, studio- en buitenopnamen te maken. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Televisie 2554 A.)

13 APRIL 1937

A. **NEDERLAND. — Het Staatspensioencongres te Den Haag. - Een resolutie aangenomen. —**
Nadat ds. D. A. van Krevelen, voorzitter van den Bond voor Staatspensionneering het groote staatspensioen-congres te Den Haag met een rede had geopend, hebben de verschillende sprekers hun referaten gehouden, waarin zij een pleidooi hielden voor de invoering van het algemeen staatspensioen.
Als resultaat van hetgeen in de verschillende redevoeringen naar voren was gebracht, werd tenslotte met algemeene stemmen de volgende resolutie aangenomen:
„Het congres enz. overwegende dat ondanks de werking der verzekeringswetgeving (Invaliditeits- en Ouderdomswet 1909) in Nederland nog tienduizenden ouden van dagen in nijpenden financieelen nood verkeeren, terwijl ontelbaar velen een onverzorgden levensavond tegemoet gaan;
van oordeel, dat afdoende verzorging der ouden van dagen slechts is te bereiken door invoering van premievrij staatspensioen;
dringt er bij de regeering en de volksvertegenwoordiging op aan, maatregelen te treffen voor een herziening der Nederlandsche wetgeving op het gebied der ouderdomsverzorging en onmiddellijk voorzieningen te treffen ter leniging van den nood der tienduizenden uitgeslotenen". (Het Vaderland)

B. **BELGIE. — Verhooging van steun aan werkloozen.**
Als gevolg van het onderhoud, dat de vertegenwoordigers van de socialistische vakvereenigingen dezer dagen met minister-president Van Zeeland en den socialistischen minister van Arbeid, Delattre, hebben gehad, heeft de heer Van Zeeland bepaald, dat de werkloozenondersteuning met terugwerkende kracht van 1 Maart af met 5% zal worden verhoogd.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Werkloosheid 2731 A.)**

C. **NEDERLAND. — Dr. H. C. Cannegieter benoemd tot Directeur van het Kon. Nederl. Meteorologische Instituut. —**
Bij K. B. is benoemd tot directeur in vasten dienst van het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Instituut te De Bilt dr. H. G. Cannegieter, thans adjunct-directeur. Dr. W. Bleeker is adjunct-directeur geworden. (Alg. Handelsblad)

D. **SOVJET-RUSLAND. — Arrestatie van Jagoda, volkscommissaris der Posterijen. —**
Groot opzien werd te Moskou verwekt door de mededeeling, dat de Volkscommissaris voor de Posterijen, Henrich Gregorjewitsj Jagoda, van zijn functie ontheven en gearresteerd is, onder verdenking van „misdadige activiteit". Men acht het derhalve waarschijnlijk, dat op dit ontslag ook binnenkort een proces zal volgen, waarin Jagoda zich wegens zijn wangedrag, waaromtrent geen nadere bijzonderheden worden verstrekt, te verantwoorden zal hebben.
Ook de onder-commissaris van Jagoda, Prokovief, is gearresteerd. (Agence Belga)

E. **SPANJE. - Burgeroorlog. - Het lot van de „Andra".**
Vanwege het Departement van Buitenlandsche Zaken wordt een onderzoek ingesteld naar het lot van de Nederlandsche leden der bemanning van het s.s. „Andra", die door den kruiser der zeestrijdkrachten van generaal Franco, de „Almirante Cervantes", aan boord is genomen, nadat de „Andra" tot zinken was gebracht. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2742 F.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Ford versus de vakvereenigingen. —**
Henry Ford heeft tegenover vertegenwoordigers van de pers verklaard, dat de Ford Maatschappij „een demonstratie zou geven ten aanzien van loonen, productie en concurrentie, zooals men nog nooit gezien heeft, voordat er stakingen uitbreken". Ford herhaalde zijn voornemen om de vakvereenigingen te bestrijden door den 150.000 arbeiders, die hij in dienst heeft, hoogere loonen uit te betalen dan die, welke de vakvereeniging zelf eischt. Het minimumloon bij Ford bedraagt op het oogenblik zes dollar.
Voorts heeft Ford nog verklaard: „de vakvereeniging is de ergste zaak, die men ooit op aarde heeft gezien, zij ontneemt den mensch zijn onafhankelijkheid. Achter de vakvereenigingen staan de financiers. Hun doel is door een handige concurrentie de inkomsten der arbeiders te verminderen en eventueel te leiden naar een oorlog." (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Vakvereenigingen 2426 B.)

G. **ROEMENIE. — Prins Nicolaas geeft zijn Koninklijke rechten op. —**
Officieel wordt medegedeeld, dat Prins Nicolaas, de broeder van Koning Carol, afstand heeft gedaan van zijn koninklijke prerogatieven.
De kwestie is in den op 9 April onder voorzitterschap van Koning Carol bijeengekomen kroonraad besproken, die het besluit van Prins Nicolaas heeft goedgekeurd.
Naar men weet heeft de Prins in November 1931 een morganatisch huwelijk gesloten met mevrouw Joanna Lucie Saveanu, tevoren mejuffrouw Dumitrescu Tohani. (Adeverul)

H. **NEDERLAND. — Handelsbesprekingen met Japan. - Principieele overeenstemming. —**
Terzake van de onderhandelingen tusschen Nederland en Japan ontving Aneta de volgende officieele mededeeling:
De onderhandelingen tusschen Nederland en Japan betreffende een verdere verbetering van de handelsbetrekkingen tusschen de beide landen hebben onlangs het laatste stadium bereikt, doordat op de meest belangrijke punten overeenstemming van meening is bereikt tusschen dr. G. H. C. Hart, directeur van economische zaken der regeering van Nederlandsch-Indië, en den heer Y. Ishizawa, consul-generaal van Japan te Batavia.
De resultaten van deze overeenstemming van meening worden nu uitgewerkt in den vorm van een overeenkomst, welke binnenkort zal worden gesloten.
(Aneta)

I. **WERELDWERKLOOSHEID. — Vermindering. —**
Sinds vier jaar vertoonen de driemaandelijksche statistieken van het Internationaal Arbeidsbureau een regelmatige daling der werkloosheid in de geheele wereld, maar nog nimmer is de verbetering in den toestand zóó groot geweest als die, welke blijkt uit de zoo juist verschenen statistieken van het bureau. Een verbetering, die nog geaccentueerd wordt door de cijfers van het aantal werkende arbeiders.
In Engeland bedraagt het aantal werkloozen op het

oogenblik 1.624.000 tegen 2.016.000 in Maart 1936, in België 131.000 in Januari 1937 tegenover 162.000 in Januari 1936, Tsjecho-Slowakije 210.000 in Febr. 1937 tegen 267.000 in Februari 1936, Oostenrijk 407.000 in Februari 1937 tegen 414.000 in Februari 1936, Frankrijk 441.000 in Januari '37 tegen 528.000 in Januari verleden jaar, Japan 322.000 in November 1936 tegen 346.000 in November 1935 en in Roemenië 16.200 in Januari '37 tegen 17.040 in Januari 1936.
Voor de Vereenigde Staten vermeldt het bureau, dat per ultimo Februari '37 9% der arbeiders werkloos waren tegen 16% een jaar geleden.
(Internationaal Arbeidsbureau) **(Vor. ber. 2633 B.)**

14 APRIL 1937

A. FRANKRIJK. — 40-urige werkweek. - Decreet gedeeltelijk opgeschort. —
Nog geen week nadat het decreet betreffende de toepassing van de veertigurige werkweek in den detailhandel, het bank- en assurantiebedrijf, etc. is gepubliceerd, is het reeds noodzakelijk gebleken de uitvoering daarvan practisch op te schorten. In de op 9 April gehouden vergadering van de Kamercommissie voor handelsaangelegenheden heeft nl. de heer Lebas, minister van Arbeid, mededeeling gedaan van een circulaire, welke hij heden tot de prefecten zal richten.
Daarin wordt order gegeven alle strafmaatregelen op te schorten tegen de winkeliers en de houders van detailbedrijven, die het decreet betreffende de verplichte sluiting op Maandag of op een anderen werkdag niet in acht namen. Tevens heeft het ministerie van Arbeid in een officieel communiqué medegedeeld, dat de verplichte sluiting der detailbedrijven op Maandag of op een anderen werkdag in geen enkel geval van toepassing zal zijn, wanneer de eigenaar zelf met of zonder leden zijner familie de clientèle bedient. (Le Temps - Agence Belga) **(2740 C.)**

B. ITALIE. — Bewapening. - Marine-begrooting. —
De Italiaansche marine-begrooting is gepubliceerd. De raming voor 1938 bedraagt 180 millioen gulden of 22.5 millioen meer dan het loopende jaar. Het begrootingsrapport is echter niet gepubliceerd. Men weet slechts, dat de twee in 1910 gebouwde slagschepen, de „Cavour" en de „Cesare" van 23.000 ton, geheel gemoderniseerd in dienst zullen worden genomen. Zij zijn herbewapend met betere kanonnen en moderner afweergeschut tegen vliegtuigen. Het personeel van de marine zal eenigszins worden uitgebreid.
Vier gebeurtenissen worden in de aandacht van de Italiaansche marine-autoriteiten aanbevolen:
1. De uitbreiding van de Britsche oorlogshaven in Singapore;
2. Het aanleggen van versterkingen in de Stille Zuidzee door Engeland, Amerika en Japan;
3. De nieuwe positie van Italië in de Roode Zee en den Indischen Oceaan na de verovering van Abessynië;
4. De versterking van Britsche oorlogshavens in het Oosten van de Middellandsche Zee.
In de nieuwe begrooting is een grondige reorganisatie van de marine-luchtmacht opgenomen.
(Giornale d'Italia - Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Bewapening 2695 F.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Hull, secretaris van Buitenlandsche Zaken, tegen de internationale bewapening. —
De Amerikaansche secretaris van Buitenlandsche Zaken, Hull, heeft een beroep op de naties gedaan om een einde te maken aan den bewapeningswedloop.
Hij zei dit in een rede, ter gelegenheid van de overhandiging van een medaille der Wilson-stichting, een waardeering voor hetgeen Hull gedaan had om de tolmuren te slechten. Hij stelde vast, dat de slechte internationale betrekkingen gedurende de laatste jaren groot nadeel hadden gebracht aan talrijke deelen der wereld; dat plechtig aangegane internationale verplichtingen op lichthartige wijze ter zijde waren gesteld en dat de naijver op commercieel en financieel gebied en de economische represailles belangrijke oorzaken waren van den economischen nood van zekere landen. Het gevolg daarvan was geweest, dat die landen er toe gekomen waren door de kracht der wapens zich een grootere mate van autarkie te verzekeren. De intensieve wapening van dit oogenblik kan misschien den indruk verwekken van groote economische activiteit, maar deze ongezonde activiteit verspreidt het zaad van onheil waarvan het resultaat komt, hetzij in den vorm van een militaire uitbarsting, dan wel in dien van economische ineenstorting. De eenige wijze om zulk een ramp te bezweren is, dat de naties wier arbeid het meeste gericht is op de oorlogstoebereidselen zich vereenigen met de zoodanige, die een vredespolitiek voorstaan in een gezamenlijke besliste poging de internationale betrekkingen van politieken en economischen aard te herstellen op den grondslag van vriendschap en samenwerking. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Hull 2600 E.)

D. LUCHTVAART. — Verslag der K.N.I.L.M. over 1936. —
Aan het verslag der K.N.I.L.M over 1936 ontleenen wij:
Over het algemeen genomen kan het vervoer in 1936 iets beter genoemd worden dan dat in 1935.
Op de regelmatige lijnen werden vervoerd 13.714 passagiers (vorig jaar 12.245), 68.647 K.G. goederen (v. j. 69.016) en 27.102 K.G. luchtpost (v. j. 28.836).
De opname van het gebied van 10 millioen ha. in N.-Guinea had een bevredigend verloop, zoodat eind 1936 ongeveer ¾ van het werk gereed was.
Verder werd in Zuid-Sumatra ruim 300.000 ha. in kaart gebracht, terwijl verdere opdrachten werden verkregen voor een gebied van 150.000 ha. op Java, 1.000.000 ha. op Sumatra en een belangrijk gebied in Noord-Borneo.
In 1936 kon een dienstregelmaat van bijna 100% worden gehandhaafd. De K.N.I.L.M.-vliegtuigen legden in 1936 een afstand af van 1.100.000 km., de productie op de regelmatige lijnen bedroeg 1.439.401 ton km.
De onderhandelingen met N. I. Gouvernement omtrent een nieuwe subsidie-overeenkomst kregen in 1936 haar beslag.
In plaats van *f* 400.000 zal de K.N.I.L.M. voor de komende 3 jaren slechts een subsidie van *f* 240.000 per jaar ontvangen, waardoor zij naar verhouding van gepresteerde diensten een van de laagst gesubsidieerde luchtvaartmaatschappijen ter wereld is geworden; eigenlijk kan men zelfs niet meer van een subsidie spreken, omdat deze steun ongeveer in zijn geheel weder door de K.N.I.L.M. aan het land terug betaald wordt in den vorm van benzine-accijns, landings- en stallingsgelden, belastingen enz.
(Verslag K.N.I.L.M.)

E. PROF. VENING MEINESZ. — Zwaartekracht in den Atlantischen Oceaan. —
Op 2 April vergaderde de Geografische Kring o. l. van prof. dr. K. Oestreich. Prof. F. A. Vening Meinesz sprak over: „Zwaartekrachtonderzoek in den Atlantischen Oceaan".
De reizen met Hr. Ms. K XIII van Nederland via Panama naar Indië, met Hr. Ms. O 13 naar de Azoren en Madeira en met Hr. Ms. K XVIII via Madeira, Dakar, Pernambuco, Buenos Aires en Kaapstad naar Indië hebben al veel gegevens verschaft over de zwaartekracht in den Atlantischen Oceaan.
Deze gegevens zijn op waardevolle wijze aangevuld met het enorme materiaal in de afgeloopen maanden met Hr. Ms. O 16 verkregen. Met dit materiaal kan men zeggen, dat de geheele strook van 15° N.B. tot 45° N.B. nu bevredigend is opgenomen, terwijl het geheele gebied van Europa tot en met de Azoren en Madeira reeds zeer gedetailleerd onderzocht is. Met groote belangstelling mag de berekening der resultaten afgewacht worden.
De problemen waar het om gaat zijn de volgende:
Wordt het resultaat van vorige reizen algemeen bevestigd, dat de diepe bekkens van den Atlantischen Oceaan een zwaartekrachtsteveel te zien geven, hetwelk zou wijzen op wijd ver-

breide evenwichtsverstoringen in de aarde, wellicht door groote stroomingsstelsels in de diepere plastische lagen te verklaren? Wordt ook nu weer gevonden, dat dit teveel zich vrij plotseling aan den oceaansrand voordoet?
Wat is de beteekenis van de Middel Atlantische Rug en van den daarop liggende Azoren-archipel? Zijn er aanwijzingen van korstplooiingen aldaar, hetwelk er op zou wijzen, dat over de volle breedte van den oceaan nog een starre korst doorloopt en dat dus de plastische gesteentelaag hier niet bloot komt? Loopen de continentale plooiingsstrooken van het Iberisch schiereiland in den oceaan door, met hetzelfde gevolg, dat men zou moeten aannemen, dat hier onder den oceaan een starre korst aanwezig is?
De marine komt oprechten dank toe voor het opnieuw mogelijk maken van dit onderzoek, en in het bijzonder komt deze dank aan Cdt Van Waning toe, die een negentigtal keeren de boot heeft willen doen onderwater gaan, dikwijls in zeer bezwaarlijke omstandigheden van uiterst ruwe zee, om gelegenheid voor het onderzoek te geven; eveneens mag zij uitgesproken worden tegenover de officieren, die zich geen moeite gespaard hebben, en tegenover onder-officieren en manschappen voor hun behulpzaamheid tijdens de geheele reis. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. Prof. Vening Meinesz 1893 F.)

15 APRIL 1937

A. JOEGO-SLAVIE. — Benesj, president der Tsjecho-Slowaaksche republiek te Belgrado. —

De president van de Tsjecho-Slowaaksche republiek, Benesj, heeft een officieel bezoek aan Belgrado gebracht. Dit is te beschouwen als een tegenwicht van het onlangs aldaar gesloten Italiaansch-Joego-Slavisch accoord. En als zoodanig is het blijkbaar ook beschouwd, want bij aankomst te Belgrado hebben demonstraties plaats gevonden, die aanvankelijk alleen in een overmatig hoera-geroep voor Benesj tot uitdrukking kwamen, doch die later tegen Italië en daarmede tegen het Italiaansch-Joego-Slavisch verdrag gingen.
De correspondenten der Engelsche bladen te Belgrado melden, dat de ontvangst van Benesj van de zijde der bevolking bijzonder hartelijk was maar bijna overal een sterk anti-Italiaansch karakter droeg. Op het Stationsplein overheerschten nog de kreten Leve Benesj, leve Servië, maar spoedig werd de kreet leve Benesj aangevuld met de woorden: weg met de Italiaansche fascisten. De politie heeft daarbij niet minder dan 600 arrestaties verricht (Vreme - Politika - Prager Presse) **(Vor. ber. Benesj 2422 B.)**

B. DUITSCHLAND. — Generaal Ludendorff en het Christen- en Jodendom. —

Aan het nummer van 5 April '37 van zijn tijdschrift „Am heiligen Quell Deutscher Kraft" heeft Ludendorff een proclamatie toegevoegd, die aldus begint: „De Leider en Rijkskanselier heeft de beperkingen opgeheven, welke tot nu toe mijn philosophische actie heeft ondervonden." In eenige „overpeinzingen" omschrijft de generaal dan zijn „philosophische opvatting". Hij noemt haar een „Duitsch godsbesef". Voor hem is dit „Duitsch godsbesef" hetzelfde als de..... gedachte aan den totalen oorlog en op den totalen op den rassenhaat gebaseerden staat. Ludendorff legt dat verband aldus:
„De totale oorlog is onbarmhartig. Hij eischt de uiterste krachtsinspanning. Wij moeten een volk hebben, dat in staat is zijn krachten gedurende maanden en jaren tot het uiterste tegenover den vijand in te spannen.
De ondervinding van den laatsten oorlog heeft het bewijs geleverd, dat Duitschland om in een toekomstigen totalen oorlog zegevierend te zijn, het Christendom moet vernietigen. Dit Christendom is een buitenlandsche godsdienst, welke in strijd is met het overgeërfde". Tot slot van zijn overpeinzingen vraagt de generaal, behalve militariseering van het Duitsche volk en den strijd tegen de bovennationale krachten, de waarachtige Duitsche incarnatie als tegenhanger van een gewapend onsterfelijk Duitsch volk en als garant van de geboorte van een eeuwig Duitschland. Het geweten van het bloed en de trots op zijn ras zijn de ruggegraat der natie. Dan verklaart de generaal zich voorstander van een fel-antisemietische en een eugenetische politiek in den geest der nationaal-socialistische wetgeving en verheft zich tegen de knechting door het uitheemsche Christendom en tegen den doop der zuigelingen. Hij besluit: „De gevangenneming der zielen, de knechting van het geweten, de africhting door suggestie en religieuze handelingen, moeten strenger worden gestraft dan mishandelingen, verwondingen en zelfs dan moord." (De Tijd - N. R. Crt. - Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Ludendorff 2731 G.)

C. GEESTELIJK LEVEN. — Oud-Katholieke Kerk. - Prof. A. Rinkel opvolger van wijlen Mgr. F. Kenninck.

Op 6 April '37 is in de Oud-Katholieke Kerk van den Heiligen Gertrudis te Utrecht een aartsbisschop gekozen als opvolger van wijlen mgr. F. Kenninck, die op 10 Febr. '37 is overleden.
Aan de verkiezing ging vooraf een dienst, aanvangende met het bekende lofgezang „Kom, Geest des levens". De dienst werd verricht door mgr. H. J. Berends, bisschop van Deventer, met assistentie van pastoor E. Lagerwey.
De bisschop leidde ook de vergadering der geestelijken in zijn kwaliteit van deken van het metropolitaan kapittel van Utrecht. Het kapittel had zich voor deze verkiezing geassumeerd de geestelijken van het bisdom, benevens twee daarvoor aangewezen leeken, te weten de heeren C. A. Mittelbeck uit Utrecht en dr. A. J. v. d. Ven uit Arnhem.
Het resultaat van de stemming was, dat met 13 van de 22 uitgebrachte stemmen gekozen werd prof. Andreas Rinkel, pastoor en hoogleeraar aan het Oud-Katholieke Seminarie te Amersfoort. Op prof. Wijker uit Amersfoort werden uitgebracht 3 stemmen, op pastoor van Riem eveneens 3, op pastoor Giskes 1, op pastoor van Kleef te Egmond aan Zee 1 en op pastoor Gouard te Rotterdam 1 stem.
De electus is geboren te Nieuwer-Amstel op 10 Jan. 1889. Hij werd priester gewijd 25 Jan. 1914 en daarop benoemd tot pastoor te Enkhuizen. Op 16 Juni 1920 werd hij pastoor te Amersfoort en in Sept. 1921 aanvaardde hij het hoogleeraarsambt in de leerstellige en zedekundige godgeleerdheid aan het Oud-Katholieke Seminarie te Amersfoort. Van pastoor Rinkel is verschenen een Handboek voor geloofs- en zedeleer, dat in de Oud-Katholieke Kerk gebruikt wordt, benevens eenige stichtelijke werken. Hij is mede-redacteur van de Revue internationale de Théologie en heeft als geleerde in binnen- en buitenland een goeden naam. In de oecumenische beweging bekleedt hij een bestuursfunctie. Ook is hij als verdienstelijk musicus bekend, die missen en gezangen componeerde. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Oud-Kath. Kerk 1811 D.)

D. MUZIEK. — Isaye-prijs. - Uitslag van den wedstrijd. —

Op 1 April '37 werd de laatste zitting gehouden van de Isaye-wedstrijden, ingericht door de Muzikale Stichting Koningin Elisabeth, in het Conservatorium te Brussel.
Deze wedstrijden zijn voorbehouden aan violisten beneden den leeftijd van 30 jaar. Zestig mededingers, behoorend tot twintig verschillende landen, hadden zich doen inschrijven. Twaalf daarvan werden aanvaard voor de eindproef, die den volgenden uitslag gaf:
1. Oistrakh (Sovjet-Rusland) 1620 p.; 2. Odnoposoff (Oostenrijk) 1564 p.; 3. Mej. Guilels (Sovj.-Rusland) 1551 p.; 4. Goldstein (Sovjet-Rusland) 1518 p.; 5. Mej. Kosolubova (Sovjet-Rusland) 1297 p.; 6. Fichtengolz (Sovjet-Rusland) 1255 p.; 7. Mej. Bobesco (Roemenië) 1246 p.; 8. Makanovitsky (Zweden) 1206 p.; 9. Vitrovay (Hongarije) 1197 p.; 10. Reyes (Cuba) 1010 p.; 11. Brengola (Italië) 903 p.; 12 Champeil (Frankrijk) 880 p. (Het Laatste Nieuws)

E. FRANKRIJK. — De buitenlandsche handel inclusief Nederland. —

Voor het jaar 1936 kan men vaststellen dat de Fransche handelsbalans van dit jaar in een sterker passieve positie werd gebracht.

	INVOER (in millioenen francs)		UITVOER (in millioenen francs)	
	1936	1935	1936	1935
Jan. t/m Sept. . .	17.430	16.305	10.637	11.739
Oct. t/m Dec. . .	7.967	7.214	4.816	4.584
Jaar	25.397	23.519	15.453	16.323

Met Nederland was de handelsbeweging in 1936 (in millioenen francs; cijfers voor 1935 tusschen haakjes): invoer 579 (521); uitvoer 459 (464); dekkingspercentage derhalve 79 (89).
Tegenover dit voor ons land gunstige aspect staat evenwel, dat t.o.v. het totaal van alle landen de invoer uit Nederland daalde van 2.48 tot 2.28 pct., terwijl de Fransche afzet hierheen slechts achteruitliep van 2.99 tot 2.91 pct.

Sterk steeg de invoer, zoowel naar gewicht als naar waarde, van Nederlandsche aardappelen, boter, gedroogde groenten, vruchten, chocolade, huiden en vellen, en tin. Alléén naar gewicht (bij gelijke of gedaalde waarde) voornamelijk voor: visch, zijden garens en metaalwerk; uitsluitend naar de waarde (dus bij gelijk of gedaald gewicht) hoofdzakelijk voor: kaas, eetbare plantaardige vetten, planten, glas en kristal, en ruw of bewerkt ijzer en staal.
Voor de navolgende artikelen daalde van 1935 op 1936 de invoer uit ons land, zoowel naar gewicht als naar waarde, in min of meer ernstige mate (cijfers in tonnen van 1000 K.G.), ten behoeve vooral van de daarbij vermelde landen: oesters, mosselen e.d. (22.223 — 17.617, Ierland); veevoeders en zemelen (30.639 — 3.655, Syrië, Indo-China, Argentinië); zaaizaad (1.622 — 1.080, Roemenië, Polen, Hongarije); versche groenten (1.212 — 608, Spanje); tafelperen (301 — 134, Argentinië, Ver. Staten); aetherische oliën 911 — 697, Ver. Staten, Brazilië); heerenkleeding (4.877 — 7, Ver. Staten, Engeland); radiotoestellen (577 — 556, Ver. Staten); rivierschepen (269 — 11, België); zeeschepen (263 — 175, Engeland, Noorwegen, België). Tenslotte vertoonen de veekoeken uit oliehoudende zaden e.d. w.i.w. een geringe stijging (761 — 1.582), doch veel geringer dan die uit België en Roemenië. (La Journée Industrielle) **(Vor. ber. In- en Uitvoer 2165 A.)**

A. STEENKOOL. — Internationaal Cokeskartel. —
De onderhandelingen ter vorming van een internationaal cokesuitvoerkartel zijn beëindigd; het kartel is op 1 April '37 in werking getreden.
De uitvoercontingenten zijn, vergeleken met den cokesuitvoer in 1936, als volgt samengesteld:

	Uitvoerquota in %	Cokesuitvoer in 1936 in mill. tonnen
Nederland	17.83	2.3
Duitschland	48.43	7.2
Engeland	20.88	2.3
Polen en Danzig	3.20	0.3
België	9.66	1.25

Behalve de verdeeling van den cokesuitvoer, zal het kartel voor de aangesloten landen verplichte minimum uitvoerprijzen vaststellen. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Steenkool 1634 G.)

B. ITALIE. — Gouden Roos voor de Koningin van Italië. —
Ten Quirinale heeft op 4 April '37 mgr. Borgongini, de pauselijke nuntius bij het Italiaansche hof, met groot ceremonieel de koningin van Italië de gouden roos overhandigd die de Paus haar als geschenk had toegekend voor het veertigjarig huwelijk van het Italiaansche vorstenpaar. (Corriere della Sera)

C. NEDERLAND. — Algemeene vergadering van den Nationalen Vrouwenraad van Nederland. - De presidente stelt zich niet meer herkiesbaar. —
De Nationale Vrouwenraad van Nederland hield dezer dagen zijn 38ste algemeene vergadering te Utrecht. De presidente, mej. mr. C. Frida Katz, opende de vergadering en deelde in haar openingsrede mede, dat zij zich niet meer herkiesbaar stelde.
Aan het jaarverslag ontleenen wij, dat de Vrouwenraad dit jaar geen ledenaanwinst kon boeken.
(Red. K. H. A.) **(V. b. Nat. Vrouwenraad 2272 D.)**

D. JAPAN. — De politieke crisis. —
Volgens de Kokoemin Sjimboen zou de regeering-Hajasji vrij teleurgesteld zijn door het geringe succes der campagne tot vorming eener regeeringspartij in Japan. De plotselinge ontbinding van het Huis van Afgevaardigden heeft onder de bestaande politieke partijen zulk een verontwaardiging gewekt, dat zelfs die harer leden welke geneigd geweest zouden zijn uit de partij te treden en zich bij de nieuwe partij aan te sluiten, er de voorkeur aan schijnen te geven, toe te treden tot een gemeenschappelijk front tegen de regeering. De belangwekkendste zijde van de komende verkiezingen zal niet de strijd zijn tusschen de Minseito en de Seijoekai partij, doch die tusschen de aanhangers van den status-quo en de voorstanders der hervormingen. Men gelooft, dat de regeering haar verkiezingsprogramma op 9 April bekend zal maken, zoodra het de keizerlijke goedkeuring heeft ontvangen. (Kokoemin Sjimboen) **(Vor. ber. 2731 C.)**

E. SCHEEPVAART. — Grootste schepen van Nederland en van de wereld. —

Grootste schepen van Nederland:

1.	Nieuw-Amsterdam	36.000 b.r.t.
2.	Statendam	28.291 „
3.	Rotterdam	24.148 „
4.	Johan van Oldenbarnevelt	19.428 „
5.	Marnix van St. Aldegonde	19.355 „
6.	Baloeran	16.981 „
7.	Dempo	16.979 „

Grootste schepen der wereld:

1.	Normandie (Frankrijk)	82.799 b.r.t.
2.	Queen Mary (Engeland)	80.774 „
3.	Majestic (Engeland)	56.599 „
4.	Berengaria (Engeland)	52.101 „
5.	Bremen (Duitschland)	51.656 „
6.	Europa (Duitschland)	51.656 „
7.	Rex (Italië)	51.062 „
8.	Leviathan (Am.) (ex-Vaterland)	48.942 „
9.	Nieuw-Amsterdam (Nederland)	36.000 „
10.	Paris (Frankrijk)	34.569 „

(De Telegraaf) **(V. b. Nederland: Scheepv. 2732 E.; Nieuw-Amsterdam 2742 D.)**

16 APRIL 1937

F. BRITSCH-INDIE. - Nadere bijzonderheden in zake de provinciale verkiezingen en constitutioneele hervorming. —
Met groote belangstelling heeft de bevolking van Britsch-Indië eenige weken geleden deelgenomen aan de provinciale verkiezingen. De kiezers, onder wie een groot aantal vrouwen, die juist het kiesrecht hebben gekregen, stroomden naar de stembus. De Congres-partij behaalde de meerderheid in zes van de elf provincies. In de vijf andere verkreeg een coalitie van de overige partijen de meerderheid. Daarna noodigde in elk van de elf provincies de gouverneur de leiders van de meerderheid uit om een ministerie te vormen.
De Congres-partij heeft wel, ofschoon zij de grondwet onvoldoende had genoemd, en verklaard had, van plan te zijn om haar omver te werpen, actief deelgenomen aan de verkiezingen, waarbij zij het volk een uitgebreid programma van radicale hervormingen aanbood.
Toen zij echter werd uitgenoodigd om de verantwoordelijkheid voor de regeering in de zes provincies waar zij de meerderheid had behaald, op zich te nemen, ontstond er in de Congres-partij groote verdeeldheid over den te volgen weg.
De gematigden, die in de meerderheid schenen te zijn, wilden gaarne accepteeren, en hun best doen om de beloften aan het volk te verwezenlijken. De extremisten stonden er op, dat de vorming van provinciale regeeringen moest worden geweigerd, en dat de meerderheden van de Congres-partij in de zes provincies er opzettelijk naar moesten streven om de grondwet onmogelijk te maken. Na veel heen en weer gepraat werd besloten om den gouverneurs mede te deelen, dat de leiders van het Congres de regeering zouden aanvaarden, maar onder de voorwaarde, dat de gouverneurs zich zouden verbinden om geen gebruik te maken van hun speciale volmachten.
Deze verbintenis konden de gouverneurs niet aangaan. Wanneer zij aldus zouden hebben gehandeld, zou dit op zichzelf schending van de grondwet hebben beteekend.
In plaats van de voornaamste bewakers van de grondwet, zouden gouverneurs haar eerste schenders zijn geworden.
Zij beloofden den leiders van de Congres-partij hun volledige sympathie en steun binnen de grenzen van de wet, als zij de regeering aanvaardden. Meer konden de gouverneurs niet doen.
De Congres-partij hield voet bij stuk en de leiders van de meerderheid in zes provincies weigerden de regeering te aanvaarden. Niettemin waren op 1 April in alle elf provincies regeeringen gevormd; in de zes, waar de Congres-partij de meerderheid had behaald door de minderheid; in de andere door de meerderheid. Bijna alle ministers zijn Britsch-Indiërs, onder wie alle godsdiensten vertegenwoordigd zijn.
Tegen deze handelwijze is geprotesteerd met demonstraties en het sluiten van winkels, maar ernstige uitbarstingen zijn niet voorgekomen. De wet staat toe, dat een provinciaal ministerie zes maanden lang regeert, zonder het parlement bijeen te roepen. Wanneer deze weg wordt gevolgd, zal een adempauze bereikt worden, gedurende welke de toestand nader onder oogen kan worden gezien en misschien een regeling tot stand kan worden gebracht. (Times of India, Bombay)
(Vor. ber. Grondwet 2738 D.)

A. GENEESKUNDE. — Prijsvraag Embolie en Thrombose. - Bekroonde antwoorden. —
Blijkens een mededeeling in het „Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde" waren op de prijsvraag der familie Veenstra over embolie en thrombose vijf antwoorden ingekomen. De prijsvraag luidde: „Gevraagd wordt, op grond van ervaren of (en) proefneming of (en) literatuurstudie, naar de meest doeltreffende wijze, waarop het gevaar voor thrombose en embolie bij geopereerde patiënten en bij kraamvrouwen, kan worden voorkomen of verminderd, hetzij door maatregelen vóór, tijdens of na de operatie, resp. de bevalling".
De jury, welke bestond uit de professoren Bijlsma, Engelhard, Michaël en Wester, heeft den prijs toegekend aan mej. dr. Jeltje Stroink te Utrecht en dr. J. J. C. Pietersen te Pretoria voor hun gezamenlijk antwoord en den aanmoedigingsprijs aan dr. H. Festen te Tilburg, „door wiens proeven een grondslag wordt gelegd, die experimenteel verder kan worden uitgebouwd, en waaruit wellicht op den duur belangrijke conclusies kunnen worden gegrondvest."
In het slot van haar judicium over het door haar bekroonde antwoord geeft de jury te kennen, dat dit van de ingekomen antwoorden verreweg het beste is, en dat toepassing van de hierin gepropageerde maatregelen wellicht zal kunnen leiden tot „de meest doeltreffende wijze, waarop het gevaar voor thrombose en embolie... kan worden voorkomen of verminderd." (Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde)

B. BELGIE. — Tusschentijdsche verkiezingen. - Perscommentaren. —
NEDERLAND. — **„Alg. Handelsblad":** Het succes van den Belgischen premier bij de tusschentijdsche verkiezing te Brussel is overtuigend geweest. Driekwart der Brusselsche kiezers stemde op hem en de Rexistenleider Degrelle is wel zeer ontnuchterd uit den strijd gekomen. Immers in 1936 behaalden Rex en Vlaamsche nationalisten nog 19,9 pct. van het stemmentotaal, thans was dit percentage teruggevallen tot 19,05. En zij die gemeend hebben, dat Degrelle een kansje zou kunnen krijgen door de blanco-stemmen, zijn wel zeer teleurgesteld. In vergelijking met 1936 was zelfs het aantal blanco-stemmen teruggeloopen.

BELGIE. — In België wordt de overwinning gevierd als die van de democratie op het fascisme, terwijl de Rexisten hun nederlaag wijten aan de interventie van den aartsbisschop van Mechelen. Hoe het zij, deze stembusstrijd, waarbij voor de Rexisten een zetel in de Kamer is verspeeld, heeft klaarheid gebracht aan Brussel's politieken hemel.

ENGELAND. — De **„Daily Telegraph"** schrijft, dat de verkiezingen te Brussel een bemoedigend antwoord gaven aan hen, die geloofden dat over de geheele wereld de democratie in haar strijd achteruit was gedrongen.

FRANKRIJK. — In de **„Petit Parisien"** schrijft Bourgues, dat overal waar nog de volks-souvereiniteit regeert de naam Van Zeeland heden zal worden gevierd als een symbool van de ware verantwoordelijkheid en toewijding van het land. De nederlaag van Degrelle zal evenwel in de landen van den totalen staat diep worden gevoeld.

DUITSCHLAND. — De **„Völkischer Beobachter"** schrijft o.a.: De verkiezingsstrijd in Brussel is met een overwinning voor den kardinaal-aartsbisschop van Mechelen geëindigd. De leider der Rexisten heeft het tot dusver in zijn politieke actie steeds vermeden front te maken tegen de kerk. De moreele en ook de politieke macht van den kardinaal heeft hij nooit aangetast. Integendeel, hij heeft zich steeds een gehoorzame zoon der katholieke kerk getoond. De aartsbisschop heeft nu van zijn onaangetaste macht gebruik gemaakt. Degrelle staat thans voor de beslissing, of hij de macht der kerk nog verder tegen zich zal laten gebruiken, of dat hij openlijk den strijd tegen het politieke Katholicisme moet opnemen. **(Vorig bericht 2742 G.)**

C. VEREENIGDE STATEN. — Wagner Labor Relations Act grondwettig verklaard. —
Het Hooggerechtshof heeft met vijf tegen vier stemmen de Wagner Labor Relations Act grondwettig verklaard.
Deze wet strekt tot het bijleggen van arbeidsgeschillen door het verplicht stellen van collectief overleg tusschen werkgevers en werknemers. De Senaat heeft deze wet, ingediend door senator Wagner, op 16 Mei 1935, met 63 tegen 12 stemmen aangenomen.
De vraag, waar het bij het onderzoek naar het al of niet grondwettig zijn van deze wet om ging, was, of de federale regeering, evenals de individueele staten, minimum-loonen mag vaststellen en of het recht van het Congres collectieve contracten te mogen eischen bij het vervoerbedrijf zich ook uitstrekt over de fabrieksindustrie. (N. Y. Herald Tribune) **(1817 E.)**

D. BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland. - Minister Bovesse treedt af. —
Langen tijd voor de tusschentijdsche verkiezingen te Brussel had de minister van Justitie, Bovesse, reeds besloten af te treden met de bedoeling benoemd te worden tot gouverneur van de provincie Namen.
Bovesse had een maand geleden besloten te wachten met zijn ontslagneming tot na deze verkiezing.
Hij heeft nu op 12 April '37 ontslag gevraagd als minister en Kamerlid. (Agence Belga)
(Vor. ber. Kabinet 2650 C.)

17 APRIL 1937

E. EGPYTE. — Afschaffing der Capitulaties. —
In het hotel Montreux Palace te Montreux is op 12 April '37 de internationale conferentie bijeengekomen, die de Egyptische eischen ter afschaffing der capitulaties (de speciale voorrechten, welke de buitenlanders sinds eeuwen in Egypte genieten) zal behandelen. De conferentie is op verzoek van Egypte zelf bijeengekomen. Dit kon gebeuren, omdat Egypte na jaren en jaren van strijd Engeland heeft kunnen bewegen, zijn souvereiniteit, hoewel altijd nog beperkt, te erkennen. Ter conferentie aanwezig zijn de mogendheden, welke bij de capitulaties belang hebben: Engeland, Frankrijk, Italië, België, Nederland, Griekenland, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Spanje, Portugal en de Ver. Staten van Noord-Amerika. Het gouvernement van Cairo heeft eveneens Duitschland, Oostenrijk en Sovjet-Rusland ter conferentie uitgenoodigd, ofschoon deze landen na den wereldoorlog van de lijst der „Capitulaire mogendheden" zijn geschrapt. Duitschland alléén nam de uitnoodiging niet aan. Dit land geniet krachtens een verdrag van 1925 opnieuw de voorrechten der consulaire rechtspraak welke Versailles had opgeheven voor Duitschland, maar dit verdrag bepaalt tevens, dat die voorrechten zullen worden opgeheven, zoodra in het algemeen de consulaire rechtspraak verdwijnt. Tevens zond Cairo invitaties aan de successiestaten Polen, Roemenië, Joego-Slavië en Tsjecho-Slowakije, zoodat alle landen, die met Egypte in handelsrelaties staan en op een of andere wijze met de capitulaties hebben te maken, rondom de groene tafel te Montreux vereenigd zijn. Het gaat hier dus om een internationale conferentie, wier beslissingen van groot belang zullen zijn voor de toekomst van Egypte, dat, krachtens het tractaat met Engeland, ten vorigen jare gesloten, een onafhankelijke en souvereine staat is geworden, die spoedig deel zal uitmaken van den Volkenbond.
Uit de meeste landen zijn voor het begin der conferentie reeds verklaringen gekomen, dat zij sympathiek staan tegenover de wenschen der Egyptische regeering.
De voorzitter Nahas Pasja, minister-president van Egypte, hield de openingsrede. Hij stelde op de eerste plaats in het licht, dat de capitulaire rechten niet meer in overeenstemming zijn met den tijd en niet meer passen in den tegenwoordigen toestand van Egypte, zoodat zij een inbreuk vormen op de waardigheid van het land en op de uitoefening van zijn souvereiniteit.
Hij bestreed het vrijstellen van belastingen en de immuniteit der vreemdelingen op wetgevend en rechtelijk gebied. Hij herinnerde er aan, dat de gemengde rechtbanken slechts bij wijze van proef ontworpen waren. Egypte heeft echter, om een bewijs te geven van gematigdheid en om zoo veel mogelijk persoonlijke belangen te behoeden, ze niet onmiddellijk willen opheffen en gaat er mede accoord, dat ze gedurende een redelijke, niet onbehoorlijk verlengde periode gehandhaafd worden. Dit kan echter niet zoo zijn met de wetgevende functies dezer rechtbanken. Dit zou in strijd zijn met de eischen van een moderne regeering. Het is natuurlijk, dat het program der Egyptische regeering bestaat in het afschaffen van de capitulaties op alle punten.
Wat de opheffing der gemengde rechtbanken betreft, stelt Nahas Pasja een overgangstijdperk voor, aangezien deze overgang zonder schokken geschieden moet. De overgang zal twee maatregelen met zich mede brengen: het overdragen van de rechtspraak der consulaire rechtbanken aan de gemengde rechtbanken en de instelling van een organisatie voor de gemengde rechtbanken, die geleidelijk minder zal worden en die voorbereidingen zal treffen voor een opvolging der nationale rechtbanken. Belangrijker wijzigingen hebben betrekking op de bevoegdheid. Zij zijn van tweëerlei aard: sommige strekken tot uitbreiding der rechtspraak, andere tot beperking daarvan op zekere punten.
De Egyptische premier besloot met te zeggen, dat de tradities van verdraagzaamheid en liberalisme, welke Egypte steeds aan den dag heeft gelegd, de materieele, intellectueele en moreele belangen der vreemdelingen in staat zullen stellen zich vrijelijk te ontwikkelen. (Journal de Genève)
(Vor. ber. Capitulaties 2405 D.; Egyptisch-Engelsch Verdrag 2431 A.)

F. FRANKRIJK. — Léon Jouhaux, secretaris-generaal der C. G. T., keurt „wilde stakingen" af. —
In de vergadering van het Nationaal Comité der C.G.T. heeft Léon Jouhaux, de secretaris-generaal, doen uitkomen, dat Frankrijk thans aan het hoofd

staat van alle landen op het stuk van zijn sociale wetgeving en dat geen enkele regeering zoo snel een zoo uitgebreid geheel van bepalingen in het voordeel van den werknemer heeft ingevoerd. Hij keurde de „wilde" stakingen af. Aan de „pauze" moet op zijn tijd een eind komen, maar terwijl zij voortduurt moet men er gebruik van maken om de nieuwe hervormingen die men wil doorvoeren eerst goed te bestudeeren.
Sprekende over nationaliseering verklaarde Jouhaux, dat die niet met zooveel woorden in het program van het Volksfront geschreven staat maar dat ze daaruit toch eigenlijk wel voortvloeit. Men heeft de oorlogsindustrieën genationaliseerd, maar deze hangen weer af van de mijnen, de spoorwegen, de electriciteitsbedrijven. Moeten die op de genationaliseerde industrieën blijven drukken? De C.G.T. heeft het recht te vragen, dat deze problemen onderzocht zullen worden om ze binnen afzienbaren tijd te kunnen oplossen. „Wij willen onze revolutie ordelijk verwezenlijken," zoo luidde Jouhaux's conclusie.
Het nationaal comité heeft besloten een weerstandskas te vormen om die stakingen te steunen, die door het bestuur worden goedgekeurd. Er mag pas gestaakt worden, nadat de vakvereenigingsorganen gewaarschuwd zijn, anders hebben de stakers geen recht op de solidariteit der C.G.T.
Verdere plannen zijn: Het eischen van een loonsverhooging van 20% voor alle thuiswerkers en verwezenlijking van het ontwerp tot organisatie van groote werken. Om deze te financieren bepleitte Jouhaux nationaliseering van het herverzekeringswezen.
(Le Journal) **(Vor. ber. Jouhaux 2686 B.)**

18 APRIL 1937

A. GEESTELIJK LEVEN. — Vrijzinnig Hervormde Predikanten. - Jaarlijksche bijeenkomst. —
Te Amsterdam hebben op 6 April '37 de Vrijzinnig Hervormde Predikanten hun jaarlijksche bijeenkomst gehouden, onder voorzitterschap van ds. K. A. Beversluis, die in zijn openingswoord de aandacht vestigde op de beteekenis van deze vergaderingen, welke ook al meer dan een kwarteeuw hebben geleefd. Deze vergadering — aldus spreker — heeft nooit willen zijn een theologenvergadering; de theologie staat hier in dienst van het praktische werk en van de problemen voortvloeiende uit de situatie van ons kerkelijk leven.
En dat er eigen vraagstukken zijn voor onze kring, vraagstukken die voor ons als hervormde dominees bestaan en niet of geheel anders bestaan voor onze collega's van andere kerkgenootschappen, zal niemand onzer ontkennen.
De vraagstukken, waar wij als vrijzinnige hervormde predikanten voor worden gesteld, hebben hun eigen aard, bepaald door twee factoren:
1. Ons contact met de massa in sterke differentiatie van cultuur en maatschappelijke positie door ons werk in de „groote" kerk;
2. Ons contact met de rechterzijde; niet alleen met orthodoxe collega's maar in het contact bij ons gemeentewerk met rechtzinnige gemeenteleden. De twee factoren, die het eigene onzer positie en problematiek bepalen zijn niet incidenteel, maar principieel.
Wij willen en wij zoeken juist in ons volkskerk-ideaal de differentiatie van het volksleven. Onze gemeenten en onzen arbeid daarin hebben wij niet in het minste lief om het contact, dat wij daarin hebben met menschen uit zeer verscheiden kringen onzer samenleving. Wij zouden niet voegen in een maatschappelijk of cultureel afgesloten kring, maar wij willen de volkskerk in haar eigenaardige bonte verscheidenheid. Dat behoedt ons voor verenging, houdt ons open en dwingt ons de Evangelieboodschap naar meer verscheiden kant, aard en gesteldheid door te dragen. Maar het spreekt vanzelf, dat hier ook liggen de eigenaardige moeilijkheden voor ons als dominees in dat zeer bonte gezelschap van menschen, die onze gemeenten vormen. Wij denken om een voorbeeld te noemen hoe een eigen problematiek voor ons hervormden de jeugdorganisaties en het jeugdwerk heeft. Problematiek, die samenhangt niet alleen met cultuur, milieu e.d. maar evenzeer met volksaard, sociale structuur der gemeente enz. Een problematiek, die zeker nog niet is opgelost door de scheiding V.C.J.B. en Rijzende Kerk.
Wij denken evenzeer aan de eigenaardige moeilijkheid in dit verband voor ons preekwerk: De eisch om in de goeden en diepen zin populair te zijn. Is hierin niet gegeven een van de oorzaken waardoor wij hervormde predikers steeds weer gedrongen worden tot bijbelsche prediking meer, dan wellicht vrijzinnige collega's in andere kerkgenootschappen. De z.g. „cultureele" prediking in die eigenaardige beteekenis die „men" daaraan vaak geeft, kan onder ons nimmer plaats vinden, wanneer wij bewust dominees in de volkskerk zijn. Of dit verlies of winst is laat ik gaarne aan u ter beoordeeling. Ook de tweede factor, die ik noemde: contact met het rechtzinnige Christendom is voor ons principieel. Evenmin als wij hebben of wenschen een cultureel of maatschappelijk begrensde gemeente, evenmin willen wij een vrijzinnige kerk. In ons beginsel van volkskerk is gegeven de principieele afwijzing van de richtingskerk, van de vereniging in een vrijzinnige kerk gegeven. Uit ons besef, dat nimmer een mensch de absolute waarheid grijpen kan, maar aan elk slechts een deel geopenbaard is, is sterk in ons het weten, dat ons Christendom verrijkt kan worden in voortdurend contact met hen, die de waarheid anders zien. Voor ons Christendom zou afsluiting in de vrijzinnigheid fataal zijn. Het contact, het zoeken en meermalen vinden van eenheid in grondslag, waar die vaak eerst niet werd gedacht, een ervaring, die wij in onzen arbeid in gemeente en met collega's telkens weer opdoen, is voor ons verrijking, zoowel als dat het beteekent invloed van ons vrijzinnig Christendom in andere kringen. Maar ook dit brengt de eigen problematiek.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. 2283 E.; Vrijz. Hervormden 2496 B.)

B. NEDERLAND. — Het Prinselijk Paar te Baarn.
Onder groot enthousiasme van de zijde der bevolking heeft het Prinselijk Paar op 14 April '37 zijn intrede gedaan in de gemeente Baarn, waarin het prinselijk paleis Soestdijk is gelegen. (De Telegraaf)
(V. b. Prinses Juliana 2740 G.; Pr. Bernhard 2741 D.)

C. BELGIE. — Bezoek van dr. Hj. Schacht, Rijksbankpresident, aan Brussel. —
Dr. Hj. Schacht, Rijksbankpresident en Duitsch minister van Economische Zaken, heeft te Brussel een tegenbezoek gebracht aan den gouverneur der Nationale Bank van België, den heer L. Franck. Hij was tevens de gast van minister-president Van Zeeland. Een officieel communiqué ten opzichte van dit bezoek werd niet uitgegeven. Voor zijn vertrek uit Brussel heeft Dr. Schacht op de Duitsche legatie te Brussel met de pers een onderhoud gehad en de volgende punten werden door hem naar voren gebracht:
1. Hij heeft met de Belgen slechts algemeene besprekingen gevoerd, geen onderhandelingen; er zijn dus ook geen directe resultaten.
2. Een verbetering in de internationale economische betrekkingen kan slechts na een politiek accoord over den vrede worden bereikt. Schacht is overtuigd, dat men dichter bij een oplossing is dan eenigen tijd geleden. Hij wenscht Van Zeeland succes bij zijn poging om het terrein voor economische samenwerking voor te bereiden.
3. Schacht sluit de Sovjet-Unie niet buiten een internationaal accoord; hij hoopt den Duitsch-Russischen handel te kunnen uitbreiden.
4. Duitschland zal alles doen om mee te werken aan een internationale stabilisatie der valuta's.
(Agence Belga) **(Vor. ber. Dr. Hj. Schacht 2648 E.)**

D. FRITS VAN DUINEN OVERLEDEN. —
Frits van Duinen, een der beste krachten van de voormalige Nederlandsche Opera, is op 13 April '37, 77 jaar oud, te Amsterdam overleden.
Van Duinen was een in de hoofdstad bekend makelaar. Zakenman is van Duinen gebleven, maar de liefde voor de Opera leefde sterk in hem en hij bezat een fraaie stem. Als gast trad hij in 1895 voor het eerst op bij de Opera van C. v. d. Linden. Dat debuut werd een succes, zoo groot, dat van Duinen weldra een geregelde medewerker werd aan de Opera-voorstellingen. Wel bood v. d. Linden hem meer dan eens een vast engagement aan, maar van Duinen was te veel zakenman om niet in te zien, dat een engagement aan de steeds wankelende onderneming van v. d. Linden weinig begeerenswaardig was. Hij gaf er dus de voorkeur aan makelaar te blijven, doch al zijn vrije tijd was voor het kunst dienen bestemd. Zijn vertolking van de Koning Heinrich-partij uit Lohengrin werd vermaard. Ook in Tannhäuser en Der Fliegende Holländer was Van Duinen een eminente kracht. Meermalen heeft later ook de Wagnervereeniging van zijn diensten gebruik gemaakt. En toen de Nederlandsche Opera verdween is Van Duinen bij groote kooruitvoeringen vaak een zeer gewaardeerd medewerker geweest.
Bij zijn zilveren jubileum als zanger erkende H. M. de Koningin zijn verdiensten door hem te benoemen tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau.
(Red. K. H. A.)

A. **NEDERLAND. — Philologencongres te Utrecht. - Prof. dr. H. Bolkestein over: „De cultuurhistoricus en zijn stof". —**

Prof. dr. H. Bolkestein opende de op 1 April '37 te Utrecht gehouden vergadering van philologen met een rede over: „De cultuurhistoricus en zijn stof". Hieraan ontleenen wij het volgende:

Een merkwaardige kentering in de beschouwing van de beschaving der oudheid voltrekt zich, aldus de hoogleeraar, door de verdwijning van het begrip „antiquiteiten" in de wetenschappelijke terminologie. Overziet men de omvangrijke handboeken waarin deze behandeld werden, dan blijkt het niet gemakkelijk positief te omschrijven wat men er onder begreep. Als eerste kenmerk kan men noemen, dat hoofdzakelijk het concrete en formeele beschreven werd. Een tweede kenmerk is de behandeling van de gegevens der overlevering als op zichzelf staande wetenswaardigheden, zonder dat samenhang gezocht werd met voorafgaande en volgende ontwikkelingstreden of met de overige elementen der gelijktijdige cultuur. Men abstraheerde de figuur van „den" antieken mensch, doordat men de beschaving van Homerus tot Justitianus als een eenheid zag, als geheel tegengesteld aan de moderne, en fingeerde aldus een totaalbegrip „Altertumswissenschaft".

Volkomen hieraan tegengesteld zijn de geesteshouding en de arbeidswijze van den historicus. Hij toetst aan zijn stof eerst de vragen, die hij zichzelf heeft gesteld, omdat het antwoord daarop van belang is voor het begrip van het verleden. Cultuurgeschiedenis is het aanwijzen van betrekkingen en verhoudingen tusschen geestelijke waarden. Deze betrekkingen worden den cultuurhistoricus ten deele voorgelegd door de feiten der overlevering. Ieder historisch verschijnsel heeft natuurlijke verbindingen, verticaal met het voorafgaande van dezelfde orde, horizontaal met de overige bij hetzelfde volk en in denzelfden tijd. Van anderen aard zijn de betrekkingen, die de cultuurhistoricus aanwijst tusschen verschijnselen, die geen enkelen samenhang hebben door den tijd, maar wier relatie alleen gezien kan worden doordat ze als begrippen gevat zijn en als zoodanig vergeleken kunnen worden onafhankelijk van den tijd waarin ze zijn ontstaan.

Niet overwegend is daarbij het bezwaar, dat vaak in de behandelde periode van het verleden zich een overeenkomstig begrip nog niet als zelfstandige grootheid heeft gevormd; een verschijnsel, dat op zichzelf reeds om een verklaring vraagt: hoe komt het b.v., dat de Grieken geen woorden voor kunst, kunstenaar of kunstwerk hebben gekend? Dat zij echter hebben voortgebracht wat wij „kunst" noemen, is volstrekt zeker.

Ingewikkelder is het onderzoek wanneer een volk geen term heeft gestempeld voor „zedelijk" of „onzedelijk"; maar het staat vast, dat ook de Grieken b.v. ten aanzien van de gedragingen der menschen onderling een onderscheid tusschen goed en kwaad hebben gemaakt, en wij kunnen dus hun moraal trachten te leeren kennen. Van veel ernstiger aard is de moeilijkheid, dat termen en begrippen bij volken van geheel verschillende beschaving, juist wanneer zij schijnbaar hetzelfde aanduiden, inderdaad elkaar allerminst dekken en dus niet vanzelfsprekend, als aequivalent mogen worden beschouwd. Men moet zich goed bewust maken, dat een Griek onder „theos" iets anders verstond dan wij onder „God", dat „Eusebeia" veel meer omvat dan ons „vroomheid"; dat het begrip van het „eu poiein" slechts in zeer geringe mate overeenkomt met ons „weldadigheid".

Mits de cultuurhistoricus zich goed rekenschap geeft van den inhoud der begrippen die hij hanteert, is het ook onverschillig, ook voor dengeen die de verhouding zoekt van het verleden tot het heden, of hij de moderne of antieke begrippen daartoe als uitgangspunt neemt; slechts zijn het andere relaties, die daarbij aan den dag treden. (Red. K. H. A.)

19 APRIL 1937

B. **VATICAAN. — Duitsche antwoordnota op Encycliek tegen de kerkpolitiek van Adolf Hitler. —**

Op 13 April '37 heeft Duitschland bij het Vaticaan een antwoordnota op de recente Pauselijke Encycliek over den toestand der Katholieke Kerk in Duitschland, in welke Encycliek het Duitsche rijk schending van het Concordaat wordt aangemerkt, doen overhandigen.

Wat den inhoud dezer nota betreft, verneemt men, dat daarin o.a. met bevreemding zou worden vastgesteld, dat Z. H. de Paus niet alleen kritiek zou uitgeoefend hebben op de binnenlandsche verhoudingen in het rijk, maar ook een beroep zou gedaan hebben op de geheele wereld, waarmede een algemeen stelling nemen tegen Duitschland zou zijn beproefd. Er zou op gewezen worden dat in de Encycliek betreffende Mexico een dergelijk beroep op de wereld niet zou gedaan zijn.

Tenslotte zou de nota vaststellen, dat het van de toekomstige houding van het Vaticaan en de invloedssfeer der Kerk zal afhangen, of een rustige ontwikkeling der verhoudingen, waaraan ook het Duitsche rijk waarde hecht, mogelijk zal zijn. (De Tijd)

(Vorig bericht 2726 B.)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Het Kinderrecht. - Wijzigingen. —**

Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging van de bepalingen betreffende het kinderrecht, voorkomende in het eerste deel van het Burgerlijk Wetboek en — in verband daarmede — wijziging en aanvulling van de andere boeken van dat Wetboek, alsook van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering en van andere wetten.

Ter toelichting daarvan wordt o.m. het volgende opgemerkt:

Het ontwerp tracht vele bestaande bezwaren te vermijden door een samenvatting der hiervoor in aanmerking komende onderwerpen en door al de formeelrechtelijke bepalingen, door de kinderwetten in het Burgerlijk Wetboek gebracht, daaruit te lichten en, systematisch samengevat, in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering op te nemen.

Een ingrijpende materieele wijziging, die door het ontwerp in het kinderrecht wordt voorgesteld, is deze, dat voor het ontstaan van burgerlijke betrekkingen tusschen het natuurlijk kind en zijn moeder erkenning door deze laatste voortaan niet meer noodig zal zijn.

Een andere materieele wijziging, die wordt voorgesteld, is, dat de ouderlijke macht ten aanzien van den persoon des kinds voortaan niet meer door den vader alleen, doch door beide ouders gezamenlijk zal worden uitgeoefend, terwijl bij verschil van inzicht de wil van den vader beslissend zal zijn. (Het Vaderland)

(Vorig bericht Tweede Kamer 2734 E.)

D. **ROTTERDAM. — Diesviering der Rotterdamsche Kamer van Koophandel. —**

In tegenwoordigheid van Z. K. H. Prins Bernhard heeft op 16 April '37 de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam haar verjaardag gevierd met een buitengewone vergadering in de groote Doelenzaal, in welke vergadering de minister-president, Z. Exc. dr. H. Colijn, een rede heeft uitgesproken over „Wisselingen in het wereldverkeer".

Dr. Colijn kwam in zijn rede tot de volgende conclusie: Moet men een eindoordeel geven over den toestand en de verwachtingen, hier zoowel als in Indië, dan kan men zeggen: de veeren van den vogel hebben wel geleden, maar zijn slagpennen zijn ongedeerd. In Indië zijn de veeren alweer aan het bijgroeien en ook hier mag men dit — als geen onverwachte nieuwe storingen optreden — tegemoet zien. De krachten van het land zijn niet gebroken, de ontzaglijke werelddepressie heeft voorts ook wel goede gevolgen gehad. In dien zin dan, dat de veel gesmade aanpassing menig bedrijf in de positie heeft gebracht, dat het thans weer met vertrouwen op de wereldmarkt kan verschijnen. (De Maasbode)

(Vorig bericht Kamer van Koophandel 1714 D.; Dr. H. Colijn 2731 F.)

E. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - De positie der Joodsche artsen. —**

De positie van de Joodsche artsen in Duitschland wordt met den dag ondraaglijker. Uit de officieele gegevens blijkt, dat gedurende de vier jaren van het nat.-socialistische regime, meer dan 3000 Joodsche doktoren het land hebben verlaten. Tegelijkertijd worden zij, die achterblijven, door de niet-Joodsche bevolking in steeds toenemende mate geboycot.

Naar schatting bevinden zich thans nog ongeveer 8000 Joodsche artsen binnen de grenzen van het Derde Rijk. Van hen is de helft boven den leeftijd van 50 jaar, over het algemeen dus te oud om nog te kunnen emigreeren.

Door de centrale Joodsche organisaties te Berlijn is in verband hiermede onlangs aangekondigd, dat zij als haar voornaamste taak voor het jaar 1937 beschouwen, verdere emigratie van Joodsche artsen te bevorderen. (Joodsche Perscommissie)

(Vorig bericht Anti-Semitisme 2722 E.)

A. **SPANJE. — Burgeroorlog - 9 maanden strijd. —**
Op 18 April was het 9 maanden geleden, dat in Spanje de burgerkrijg uitbrak. Met afwisselend succes, in twee legers verdeeld, bestrijden de Spanjaarden elkaar, elk van beiden gesteund en geholpen door buitenlandsche middelen, wapenen en vrijwilligers-troepen. In de eerste zes maanden was het krijgssucces bijna voortdurend aan de zijde der troepen, onder leiding van generaal Franco, leider der rebellen. In het laatste kwartaal echter, vallen er voor deze troepen weinig groote successen meer te vermelden en is de toestand vrijwel in evenwicht gekomen, waarbij noch de Franco-troepen, noch die der regeering belangrijke winst hebben kunnen bereiken.

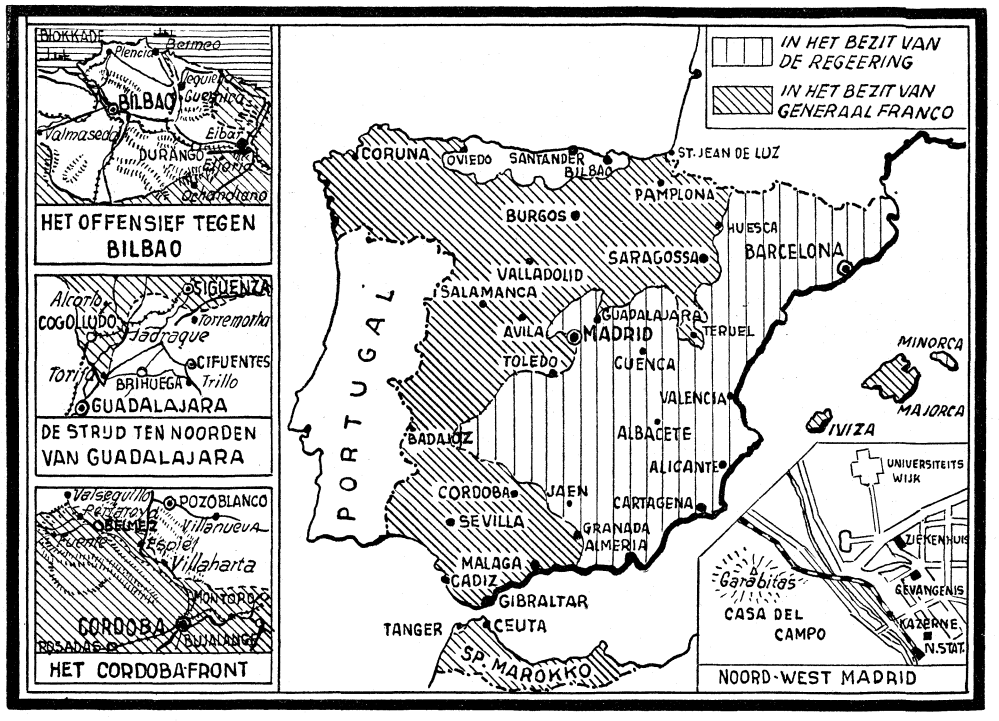

Snel breidde de nationalistische- of rebellen-beweging in het vorig jaar zich uit, 43 provinciën vielen haar geheel of grootendeels in handen, alsmede al de Koloniën en Spaansch Marokko, de eerste haard van den opstand. De regeerings- of roode troepen behielden slechts 18 provinciën, welke evenwel de grootste bevolkingscentra bevatten, o.a. alle groote havensteden aan de Oostkust en het Baskenland aan de Golf van Biscaje.
Enkele belangrijke feiten uit dit eerste halfjaar zijn: de verovering op 17 Augustus van Bajadoz door de Franco-troepen, waardoor de verbinding van de Noordelijke en Zuidelijke legers der nationalisten een feit werd.
Lieten op 18 September de regeeringstroepen het Alcazar van Toledo in de lucht springen, de daar omsingelde nationalisten hielden toch nog stand, totdat zij op 28 September door de oprukkende troepen van generaal Franco ontzet werden en Toledo in het bezit der nationalisten kwam. Nu lag de weg naar Madrid vanuit het Zuiden open. Op 5 October begon de strijd om de hoofdstad.
Thans na zes maanden beleg is Madrid nog steeds in handen van de regeering onder aanvoering van generaal Miaja.
In het Noorden hebben de nationalistische troepen van generaal Mola op 4 September Irun bezet en daarmede het Baskenland afgesneden van den in- en uitvoerweg naar Frankrijk. Op 14 September viel San Sebastian hun in handen; maar nog steeds houden de Basken stand.
De krijgsverrichtingen der laatste 3 maanden laten als belangrijkste feit zien de bezetting door de nationalistische troepen van Malaga (9 Febr.). De strijd om Madrid werd op 7 Febr. opnieuw geopend met den grooten slag in het Zuid-Oosten, aan de Jarama, waar de nationalistische troepen er in slaagden de Valencia-weg te bereiken.
13 Februari beginnen de krijgsverrichtingen in het Noord-Oosten aan het Guadalajara-front. De hier strijdende nationale troepen wisten in 8 dagen groote successen te bereiken en andermaal liep Madrid ernstig gevaar geheel omsingeld te worden. Andermaal echter ook wisten de verdedigers der hoofdstad stand te houden en zelfs het verloren gegane gebied grootendeels te heroveren. De nationalistische troepen, geholpen door Italianen, leden een groote nederlaag.
Op dit oogenblik dringen de nationalistische troepen in het Baskenland op en Madrid wordt hevig beschoten, maar de regeeringstroepen houden stand.

De **„Sarkani".** — De marinestaf ontving van den commandant van Hr. Ms. kruiser „Java" bericht, dat hij convooi geweigerd heeft aan het s.s. „Sarkani", kapitein Gidts, reeder het Nederlandsch Bevrachtingskantoor te Amsterdam, bestemd voor Alicante.
De „Sarkani" is bij een poging om ongeconvoyeerd door Straat Gibraltar te stoomen, op 14 April '37 in de vroegte door een Spaansch oorlogsschip aangehouden en opgebracht naar Ceuta.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Burgeroorlog 2745 E.)**

B. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Robert Nathan — „The Enchanted Voyage". (Constable 1937)
John Steinbeck — „Of Mice and Men". (Covici Friede, New York 1937) **(Vorig bericht 2742 E.)**
Duitsch: Hans Fritsch — „Hohe Jagd in der Tatra". (Das Bergland-Buch, Salzburg 1937)
Richard Katz — „Einsames Leben". (Ein Buch von Hunden und Pflanzen) (Eugen Rentsch-Verlag Erlenbach, Leipzig 1936) **(Vorig bericht 2742 E.)**
Engelsch: James Hilton — "We are not alone". (Macmillan)
H. M. Tomlison — "All Hands!" (Heinemann)
(Vorig bericht 2742 E.)
Fransch: Guy Mazeline — „Bétafeu". (Gallimard '37)
Henri Pourrat — „Contes de la bûcheronne". (Collection „Pour Tous", Tours) **(Vorig bericht 2742 E.)**
Lettisch (in het Duitsch): Janis Poruks — „Die Reinen Herzens sind". (A. Gubbis, Riga) **(2742 E.)**
Nederlandsch: W. Groeneveldt — „In het land der blauwe vulkanen". (Leopold, Den Haag)
Marie Koenen — „Egmond Verhalen". (Vox Romana)
(Vorig bericht 2742 E.)
Portugeesch: Jorge das Reves Larcher — „Castelos de Portugal." (Atlantida, Coimbra) **(V. b. 2742 E.)**
Russisch: A. Adveenko — „Soedba" (Noodlot). (Goslitizdat, Moskou) **(Vor. ber. 2742 E.)** (Red. K. H.A.)

20 APRIL 1937

C. **DUITSCHLAND. — Bezoek van George Lansbury aan Adolf Hitler. —**
De vroegere leider van de Labourpartij, George Lansbury, die op 18 April in de Duitsche hoofdstad was gearriveerd, is 19 April door rijkskanselier Hitler in audiëntie ontvangen in tegenwoordigheid van den staatssecretaris en chef der rijkskanselarij, dr. Lammers.
Naar Lansbury later aan de Britsch-Amerikaansche pers mededeelde, legde Hitler tijdens het onderhoud de belangrijke verklaring af, „dat Duitschland bereid is, deel te nemen aan een wereldconferentie tot herstel van de economische samenwerking en van de wederzijdsche overeenstemming tusschen alle landen der wereld, indien Roosevelt of het staatshoofd van een andere groote mogendheid het initiatief tot zulk een conferentie zou nemen". (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Hitler 2731 G.; Lansbury 2166 D.)

D. **ARGENTINIE. — Immigratie-overeenkomst met Nederland. —**
Uit Buenos Aires meldt het A. N. P.: Er is een Nederlandsch-Argentijnsche immigratie-overeenkomst onderteekend. Op 20 April wordt een handelsovereenkomst tusschen beide landen onderteekend.
(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1227 B.)**

A. **Rechtspositie van de getrouwde vrouw en het huwelijksvermogensrecht. —**
Voor de Notarieele Vereeniging te Amsterdam heeft dezer dagen mr. dr. M. Polak, oud-raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden, een rede gehouden over „De rechtspositie van de getrouwde vrouw en het huwelijksvermogensrecht".
Over de rechtspositie van de getrouwde vrouw in ons land wordt nog al eens geklaagd en dikwijls reeds zijn pogingen aangewend om daarin verbetering te brengen, aldus ving spr. zijn rede aan. Hoe de regeling moet zijn, daarover bestaat groot verschil van meening. Godsdienstige en politieke overtuigingen hebben hier grooten invloed en daarover zal spr. natuurlijk niet spreken. In 1930 is door minister Donner bij de Tweede Kamer een wetsontwerp ingediend, dat tot dusver niet in openbare behandeling is gekomen. De tegenwoordige regeering vreest n.l., dat het onderwerp aanleiding kan geven tot het toespitsen van tegenstellingen, die de regeering bij voorkeur wil laten rusten. Zij acht daarom de behandeling thans minder gewenscht.
De critiek op de bestaande wet is niet onjuist, maar dikwijls zeer overdreven. In de practijk, in de werkelijkheid, valt het nog al mee en daarop wordt veeltijds te weinig gelet. Dikwijls wordt beweerd, dat in onze wet de getrouwde vrouwen gelijk zijn gesteld met minderjarigen, krankzinnigen en onder curateele gestelden. Maar die voorstelling is absoluut onjuist. Spr. heeft hierbij het oog vooral op de volkomen vrijheid der vrouw omtrent alles, wat de huishouding betreft. Alle handelingen daarover mag zij doen zonder den man. In de meeste gezinnen, wel in 75 procent of meer, heeft de vrouw niet veel anders te doen, dan zorg te dragen voor de huishoudelijke uitgaven. Wanneer dus de wet zou bepalen, wat ook spr. wenschelijk acht, dat de getrouwde vrouw wèl handelingsbevoegd is, dan zal dit voor verreweg de meeste getrouwde vrouwen weinig of geen verandering brengen in haar tegenwoordige positie. Ook overigens is de toestand niet zoo droevig als men wel eens doet voorkomen. Men wijst er op, dat de vrouw thans de dupe kan worden van een verkwistenden of zorgeloozen man. Dat is inderdaad mogelijk, maar op het totaal aantal huwelijken zijn zulke mannen toch uitzondering en het komt ook voor, dat de schuld ligt aan den kant van de vrouw.
In verreweg de meeste huwelijken is de toestand gelukkig zoo, dat man en vrouw geen belangrijke handelingen doen zonder de ander er in te kennen. Dat de man ook wel alleen handelt, ligt mede hieraan, dat vele vrouwen weinig of geen belang stellen in financieele aangelegenheden en in de zaken van den man. Dat zal ook bij verandering van de wet — voorloopig althans — wel zoo blijven en men moet zich van wetswijziging niet te veel voorstellen. Dat wil niet zeggen, dat spr. wetswijziging niet noodig acht. De wet moet zóó worden, dat alle vrouwen, die dat wenschen, zooveel mogelijk bevoegdheid kunnen krijgen.

Welk stelsel huwelijksgoederenrecht? —
Een belangrijke vraag is, welk stelsel van huwelijksgoederenrecht het meest wenschelijk is: gemeenschap van goederen of scheiding van vermogens. Op den voorgrond zij gesteld, dat er geen regeling is, die voor alle standen en onder alle omstandigheden de beste is. De zeden en gewoonten in bepaalde landen, zelfs in bepaalde streken, hebben dikwijls veel invloed. Spr. betoogt, dat voor ons land gemeenschap van goederen als regel de voorkeur verdient. Door huwelijksche voorwaarden kan daarvan worden afgeweken. Tegenwoordig worden er huwelijksche voorwaarden gemaakt in slechts zes procent van alle huwelijken, zoodat 94 procent van alle mannen en vrouwen trouwen in gemeenschap van goederen.
Of er gemeenschap is of scheiding van goederen is van belang vooreerst voor de erfgenamen der echtgenooten, in de tweede plaats voor hun schuldeischers en in de derde plaats voor de echtgenooten zelf. Speciaal voor de vrouw is het van gewicht. Bij faillissement van den man gaat in geval van gemeenschap het geheele vermogen verloren, terwijl bij scheiding van goederen de vrouw haar vermogen behoudt. Is er gemeenschap, dan heeft de vrouw daarover geenerlei zeggenschap. Is er scheiding, ook dan bestuurt de man haar goederen, maar dan kan zij bij huwelijksche voorwaarden voor zich het beheer bedingen met de beschikking daarover.
De handelingsonbekwaamheid van de getrouwde vrouw is historisch te verklaren. In de oudste tijden, bij de Romeinen en de Germanen, stonden alle vrouwen onder de macht of van haar man, of van hun vader of voogd. Men meende, dat de vrouwen, als geen verstand van zaken hebbende, in haar eigen belang beschermd moesten worden. Langzamerhand is dat veranderd, zoodat tegenwoordig de ongetrouwde vrouwen, wat het privaatrecht betreft, vrijwel gelijk staan met mannen.
Ten aanzien van getrouwde vrouwen is dat niet het geval en daarvoor bestaat geen enkele goede reden. Dat blijkt reeds hieruit, dat de vrouw, die weduwe wordt, weer geheel terug krijgt de bevoegdheid om te handelen en om overeenkomsten te sluiten. Het aanhangige wetsontwerp heft dan ook, terecht, de handelingsonbekwaamheid van de getrouwde vrouw op, maar dat zal niet veel geven, wanneer behouden blijft het groote overwicht dat de tegenwoordige wet aan den man geeft. Dat overwicht zal, zooal niet geheel opgeheven, in elk geval aanmerkelijk moeten worden ingekort.

De man het hoofd. —
Hoever men hierin moet gaan, hangt af van het standpunt, dat men inneemt ten aanzien van het huwelijk in het algemeen. Minister Donner is vrij veel tegemoet gekomen, aan hen, die hervorming wenschen. Maar op één punt is hij standvastig blijven staan. Gehandhaafd zal n.l. worden de bepaling, dat de man het hoofd is der echtvereeniging. Dat is het uitgangspunt, het beginsel waarop het ontwerp rust en het gevolg daarvan openbaart zich in verschillende bepalingen. De z.g. maritale macht blijft dus behouden.

Rechts-wetenschap

Wel zijn in het ontwerp veel meer dan tot dusver waarborgen opgenomen tegen misbruik van die macht door den man. Hij zal verplicht worden zijn vrouw in te lichten omtrent den stand van het vermogen. En wanneer hij dit weigert, kunnen het beheer en de beschikking hem worden ontnomen en aan de vrouw worden opgedragen. Vergemakkelijkt wordt ook de scheiding van goederen, die de vrouw kan vragen bij wanbeheer van den man. Bovendien zal voortaan mogelijk worden, dat gedurende het huwelijk verandering wordt gebracht in het goederenrecht, zoodat bijvoorbeeld dan nog in plaats van gemeenschap er scheiding van de vermogens komt. Tegenwoordig is tijdens den geheelen duur van het huwelijk het goederenrecht tusschen echtgenooten onveranderlijk en kunnen huwelijksvoorwaarden alleen worden gemaakt vóór het huwelijk.
Spr. eindigde met te zeggen, dat z.i. het ontwerp een goede grondslag is voor een nieuwe regeling en hoopt, dat het binnen niet al te langen tijd — hier en daar gewijzigd — wet moge worden.

Het debat. —
De heer Van Hasselt had met belangstelling gehoord, dat de inleider voorstander van de gemeenschap van goederen was. Spr. zou echter een lans willen breken voor de huwelijksche voorwaarden.
Bij eventueele scheiding zijn deze voorwaarden zeer zeker aan te bevelen. De vrouw kan ook voor de gemeenschap procedeeren met bijstand van den man. Maar kan de vrouw zich niet tot den rechter wenden wanneer de man niet meewerkt? Mr. Polak meent dat de Hooge Raad dit niet zou toelaten.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Rechtswetenschap 2525 A.)**

A. NEDERLAND. — Uitvoer van Land- en Tuinbouwproducten. - 1927—1936. —

Jaar	Levende dieren a	Levende dieren b	Dierlijke producten a	Dierlijke producten b	Akkerbouwprod. en fabrikaten a	Akkerbouwprod. en fabrikaten b	Tuinbouw-producten a	Tuinbouw-producten b	Totaal a	Totaal b
1927	34.8	21.5	568.1	422.0	1.080.1	114.5	607.5	118.3	2.288.8	676.4
1928	27.0	17.7	565.8	419.5	1.134.3	114.2	657.1	144.8	2.384.3	696.3
1929	22.3	14.9	558.0	410.5	1.241.2	114.4	694.6	138.3	2.516.2	678.0
1930	22.8	14.7	555.2	355.7	1.199.5	92.5	670.2	132.0	2.447.7	594.8
1931	19.5	10.8	581.2	286.3	1.000.0	76.4	613.5	106.1	2.314.1	479.6
1932	20.1	8.3	523.0	177.0	1.082.7	59.2	546.2	73.1	2.172.0	317.5
1933	16.2	5.9	451.5	143.3	822.2	43.3	502.8	61.9	1.192.8	254.5
1934	9.1	3.7	422.5	137.9	874.0	49.1	479.1	61.2	1.784.7	251.9
1935	2.5	2.4	414.9	124.2	909.9	45.0	411.6	53.2	1.739.0	224.8
1936	5.5	2.5	446.1	141.1	1.149.4	56.5	412.0	57.5	2.013.0	257.5

a = gewicht (bruto) × 1.000.000 kg.; b = waarde × *f* 1.000.000.

Uitvoer van agrarische producten naar de vier buurlanden (in mill. gld.):

	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
DUITSCHLAND:										
Levende dieren	6.7	6.1	5.9	4.5	3.0	2.7	2.8	2.4	1.1	1.4
Dierl. producten	175.9	177.2	177.7	130.7	90.3	62.4	48.0	57.7	41.4	35.1
Akkerbouwprod.	32.2	19.2	15.6	12.6	6.0	5.4	4.3	6.2	4.0	4.7
Tuinbouwprod.	46.5	64.2	257.8	48.5	34.0	26.9	22.9	22.9	13.7	12.9
Totaal	261.3	266.7	257.0	196.3	133.3	97.4	78.0	89.2	60.2	54.1
ENGELAND:										
Levende dieren	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.2
Dierl. producten	122.3	134.0	128.3	114.0	95.6	54.9	46.8	42.2	46.3	60.6
Akkerbouwprod.	25.7	32.7	33.0	32.9	30.1	26.7	15.8	16.6	15.3	20.2
Tuinbouwprod.	43.1	47.8	47.5	48.6	46.8	29.8	23.5	23.2	24.3	26.7
Totaal	191.3	214.7	209.0	195.6	172.6	111.4	86.2	82.0	86.0	107.7
BELGIE:										
Levende dieren	4.6	2.5	4.6	7.2	5.7	2.3	1.4	0.5	0.3	0.3
Dierl. producten	22.6	23.7	38.1	39.2	35.4	23.1	19.7	10.8	11.8	14.4
Akkerbouwprod.	14.9	17.3	20.1	14.7	14.7	8.8	5.9	8.3	8.6	10.6
Tuinbouwprod.	1.7	2.6	2.8	2.5	3.0	3.4	3.1	2.7	1.9	2.3
Totaal	43.8	46.1	65.6	63.6	58.8	37.6	30.0	22.3	22.6	27.6
FRANKRIJK:										
Levende dieren	3.4	1.5	0.9	1.3	1.2	1.3	0.5	0.0	0.1	0.1
Dierl. producten	55.4	32.7	18.2	30.1	29.7	14.7	10.6	6.3	3.9	4.8
Akkerbouwprod.	6.2	10.4	8.8	6.4	7.2	5.5	2.8	4.9	4.7	5.3
Tuinbouwprod.	1.0	1.8	2.5	3.3	3.7	2.6	1.9	1.6	1.7	2.1
Totaal	66.0	46.4	30.4	41.1	41.8	24.1	15.8	12.8	10.4	12.3

LAND- EN TUINBOUW

De invloed van het loslaten van den gouden standaard. — In 1936 is de uitvoer voor het eerst sedert 1928 weer grooter geweest. Daar wij echter op 26 Sept. het voorbeeld van de overige goudlanden hebben gevolgd, bestaat natuurlijk de mogelijkheid, dat daardoor de toestand is vertroebeld. In zoover tenminste, dat tengevolge daarvan wel meer guldens zijn ontvangen, doch, dat feitelijk de uitvoer niet door natuurlijke oorzaken is toegenomen. Indien werkelijk de uitvoer sterk zou zijn gestimuleerd door de depreciatie van den gulden, dan verliest de vergelijking tusschen de uitvoercijfers van 1935 en 1936 een gedeelte van haar waarde.

Wij hebben getracht na te gaan of dit inderdaad het geval is geweest. Daartoe hebben wij voor de verschillende artikelen, die wij hebben gebruikt voor het samenstellen van ons overzicht betreffende den uitvoer van land- en tuinbouwproducten afzonderlijk de gegevens over de eerste negen maanden van de jaren 1935 en 1936 en die over de laatste drie maanden van beide jaren nagegaan.

Het voordeelig verschil ten aanzien van 1936 bedraagt in totaal 32.7 mill. gld. Het verschil van Jan.—Sept. 1936 bedraagt 17 mill. gld. Er viel dus in deze periode voor 1936 een aanmerkelijke verbetering ten opzichte van 1935 te constateeren. Voor het vierde kwartaal alleen is het verschil 15.7 mill. gld.; derhalve bijna evenveel als voor de eerste 9 maanden. Oogenschijnlijk zou hier uit kunnen worden afgeleid, dat de handeling van 26 September ons concurrentievermogen op de wereldmarkt direct heeft vergroot. Vergelijking van de artikelen afzonderlijk leert ons echter, dat dit voor slechts enkele artikelen inderdaad het geval is geweest. Voor verreweg de meeste artikelen, die een onevenredigen vooruitgang te zien geven, zijn andere oorzaken aan te wijzen.

Zoo is bijv. in het laatste kwartaal van 1936 voor 1.7 mill. gld. meer aan boter uitgevoerd dan in dezen tijd van 1935, terwijl onder normale omstandigheden de uitvoer van boter in het vierde kwartaal geringer moest zijn dan het gemiddelde van de eerste drie kwartalen. Hier is de lagere guldenkoers niet schuld, doch de veel grootere melkgift in 1936, die maakte, dat er in laatstgenoemd jaar 14.6 mill. kg. voor een grootere waarde van 10.3 mill. gld. meer aan boter werd uitgevoerd dan in 1935.

De eerste drie kwartalen van 1936 werd er voor 3.6 mill. gld. meer aan aardappelen uitgevoerd dan in 1935. Het vierde kwartaal bedroeg het verschil 2 mill. gld. In 1936 gingen voor bijna *f* 3.000.000 aardappelen naar Argentinië, omdat daar de oogst was mislukt. Dus ook hier weer een andere oorzaak dan de inflatie. (Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 1445 A.; Landbouw & Veeteelt 2701 A.; Tuinbouw 2536 A.)**

21 APRIL 1937

A. SURINAME. — Opleving in 1936. —
Dr. J. F. E. Einaar schrijft aan het Alg. Handelsblad:
De bevolking van Suriname biedt op wonderbaarlijke wijze weerstand aan de crisis, die sinds 1929 haren vooruitgang belemmerde. Bedriegt de schijn niet, dan heeft 1936 een nieuw tijdperk voor Suriname ingeluid. De uitvoer van 1936 heeft dien van het jaar daarvoor met 1.2 millioen overtroffen. Suriname voerde in 1936 voor meer dan 5 millioen gulden uit, hetgeen sinds 1931 niet meer was voorgekomen. In het laatstgenoemd jaar bedroeg de uitvoer *f* 6.017.885.
Dank zij de energie en wil om te handhaven wat vorige generaties gedurende vele jaren hadden tot stand gebracht, is er een kentering in den economischen toestand van Suriname ten goede te bespeuren. Alom merkt men er een streven om zich niet meer zonder strijd over te geven aan de malaise die sinds jaren aan het bestaan van de heele Surinaamsche gemeenschap knaagt.
De Creool, die de laatste 30 jaren den schijn had gewekt in den landbouw het vertrouwen te hebben verloren, heeft den laatsten tijd weer getoond, een goede landman te zijn. De Britsch-Indiër, die langen tijd het beste van den klein-landbouw heeft gehad, versterkt aanmerkelijk zijn positie door op intensieve wijze deel te nemen aan het economisch leven van Ned. Guyana. Den Javaan lukt het echter nog niet een woordje van belang mee te spreken in de productie van zijn nieuwe vaderland.
Al deze groepen nu hebben, — de een meer de ander minder — bijgedragen tot den grooteren uitvoer van 1936.
Onderstaand een statistisch overzicht van den uitvoer van Suriname vanaf 1925:

1925 . .	*f* 9.932.306	1931 . .	*f* 6.017.885
1930 . .	*f* 7.945.000	1935 . .	*f* 3.916.742

1936 meer dan 5 millioen gulden.

Nu de crisis in Suriname bedwongen is, breekt er weer een tijd van zelfvertrouwen aan, hetgeen noodig is voor de ontwikkeling der bestaansbronnen van dit zoo stiefmoederlijk bedeelde gewest.
Wij hebben helaas niet alle cijfers tot onze beschikking, waaruit precies zou kunnen blijken, welke producten tot het succes van 1936 hebben bijgedragen. Voerde men in 1935 slechts 400.000 sinaasappelen uit, in 1936 bedroeg de uitvoer meer dan 1,5 millioen vruchten. Naast sinaasappelen werden citroenen e.a. citrussoorten met succes geëxporteerd, zoodat wij wel kunnen zeggen, dat de citruscultuur in Suriname een goede toekomst tegemoet gaat.
Ook met de rijst is het beter gegaan dan men had durven hopen. In 1936 bedroeg de uitvoer van dit product 1.287.750 kg., vertegenwoordigende een waarde van *f* 53.939. De vraag naar dit artikel is zoo groot, dat niet aan alle leveringen kan worden voldaan. Het is noodzakelijk, dat men de rijstproeven voortzet, wil men blijvende resultaten bereiken.
Van den grootlandbouw heeft de suiker tot nog toe de beste papieren. In '36 werden uitgevoerd 16.115.462 kg. ter waarde van *f* 427.000. Men heeft alle reden te gelooven dat de marktprijs van dit product over enkele maanden aanmerkelijk zal stijgen.
De boschbedrijven hebben in 1936 meer dan 1 millioen gulden opgebracht of 4 ton meer dan in 1935. In den laatsten tijd is voor Suriname ook de bijenteelt van eenige beteekenis geworden. Bedroeg de uitvoer van honing in 1935 40.185 l. à *f* 4.815, in 1936 steeg deze tot 46.735 l. à *f* 6.863.
Suriname ware tot nog grooteren bloei te brengen, indien het wederzijdsch vertrouwen tusschen de Surinaamsche planters en den Ondernemersraad voor Suriname beter werd. Door wederzijdsch vertrouwen komt men tot wederzijdsche waardeering, wat onontbeerlijk is voor den vooruitgang van Ned. Guyana.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 2306 E.)**

B. ITALIE. — Steun aan het groote gezin. —
De ministerraad heeft in zijn op 16 April 1937 gehouden vergadering verschillende maatregelen genomen, die ten doel hebben den bevolkingsaanwas gunstig te beïnvloeden.
Zoo werd o.a. besloten, dat de staat den fascistischen bond van kinderrijke gezinnen jaarlijks met een bedrag van 500.000 lire zal steunen. Aan jonggehuwden beneden den leeftijd van 26 jaar zullen huwelijksleeningen van 1000 tot 3000 lire worden verstrekt. Met de terugbetaling moet 12 maanden na het huwelijk een aanvang worden gemaakt, doch indien in den tusschentijd een kind wordt geboren, wordt den ouders 10% van het bedrag kwijtgescholden en achtereenvolgens bij de geboorte van de volgende kinderen nog eens 20, 30 en 40%.
Verder worden de belastingen voor de hoofden van kinderrijke gezinnen verminderd.
Voor officieren komt de verplichting, bij hun huwelijk een bruidschat mede te brengen, te vervallen.
(Giornale d'Italia) **(Vor. ber. Bevolking 2696 E.)**

C. VOLKENBOND. — Duitsche vluchtelingen. - Een ontwerp-statuut. —
De Secretaris-Generaal van den Volkenbond heeft den regeeringen een ontwerp-conventie toegezonden in zake de behandeling van Duitsche vluchtelingen. De regeeringen zijn daarbij verzocht voor 1 Juli 1937 eventueele opmerkingen, die zij op dit ontwerp te maken hebben, den Secretaris-Generaal te willen doen toekomen. Aan de hand van deze opmerkingen zal de Hooge-Commissaris van den Volkenbond voor de Duitsche vluchtelingen het ontwerp-conventie wijzigen en aan een intergouvernementale conferentie voorleggen, die bijeen zal komen op een datum, die de regeeringen zelf zullen moeten voorstellen.
Dit ontwerp bevat o.a. juridische en economische beschermingsmaatregelen, een definitie van den Duitschen vluchteling, de legitimatiepapieren der vluchtelingen, de toestemming tot het verblijf in een bepaald land. (Journal de Genève) **(Vor. ber. 2389 C.)**

D. NEDERLAND. — Luchtpostrecht in Europa. - Afschaffing grootendeels aanstaande. —
De directeuren der Posterijen van Duitschland, België, Denemarken, Frankrijk, Engeland, Noorwegen, Zweden en Nederland, hebben onder leiding van den directeur-generaal der P.T.T. ir. M. H. Damme, te 's-Gravenhage, een conferentie gehouden over de luchtposttarieven in genoemde landen. De Scandinaafsche landen en Nederland verzenden hun luchtpost over geheel Europa, zonder dat hiervoor een extra luchtrecht verschuldigd is.
Op deze conferentie is thans besloten, dat alle deelnemende landen ditzelfde systeem zullen toepassen, zoodat dan het luchtrecht over een groot deel van Europa zal zijn afgeschaft. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 1730 A.; Nederland 1439 L.)

E. GEESTELIJK LEVEN. — Moderne Theologen. - Rede van Dr. Banning. —
Op de te Amsterdam gehouden vergadering van Moderne Theologen sprak o.a. dr. W. Banning over: „De prediking van het evangelie in dezen tijd". Wij ontleenen hieraan het volgende: Geen theoloog, zei spr. na een inleiding, kan er op den duur vrede mee hebben, dat het Godsbegrip in motieven wordt opgelost. Evangelie en Kerk spreken dan ook anders. Trouwens: de moeilijkheden van thans levende menschen zijn hiermee ook niet van de baan; voornamelijk deze niet, dat de menschelijke werkelijkheid dezer jaren doorloopend botst tegen de liefdesidee.
Men kan ook, wil men den bijbel recht blijven doen, andere momenten niet verwaarloozen (dat van het demonische, van de souvereiniteit, van het tremendum e.d.). Toch aanvaarden wij als kern van het evangelie de Johanneïsche formuleering, dat God Liefde is. Maar met een drievoudig voorbehoud:
1. dat Zijn Liefde niet wordt verengd tot en omgebogen naar onze humanitaire idealen. Gods wegen zijn hooger dan onze wegen; de mensch heeft dus zijn roeping te vervullen volkomen onafhankelijk van het succes.
2. dat geen voet gegeven wordt aan een verouderd optimisme. Veler levenservaring weet van ontheiliging en bezoedeling. Maar laat ons ook weten, dat wij daaronder gebukt gaan omdat we aan heiligheid en smetteloosheid moeten gelooven! (Tillich: geloovig realisme).

3. dat elke aandrang tot theodicee wordt teruggewezen. Spr. ontkende, dat dit probleem voor eenige religie brandend zou kunnen zijn (Troeltsch). Een menschelijke rechtvaardiging van het Godsbestuur moet veeleer door den religieuzen mensch als hybris worden geschuwd en afgewezen.
Wij hebben in onze evangelieprediking twee dingen te geven:
a. de eerlijke erkenning, dat zeer veel gruwelijks op aarde der menschen schuld is. Wij zijn het, die in deze gruwelen God doen lijden, niet omgekeerd;
b. het onvoorwaardelijke Godsvertrouwen, welker prediking slechts preventief voorafgegaan worde door die van de roeping tot liefde.
De vraag blijft echter bij dit alles: met welken inhoud wij de prediking van Gods liefde kunnen verantwoorden. Spr. handhaafde de grondgedachte, dat de mensch zóó door God is geschapen, dat hij Zijn roepstem kan verstaan. Hiervan uitgaande, noemt hij als inhoud enkele polair verbonden religieuze waarden:
1. God blijft ook in Zijn openbaring de verborgene (moralisme en humanisme in de Godsidee zijn hiermede buitengesloten).
2. Gods liefde beteekent voor mensch en menschheid: oordeel en behoud. Zoo te verstaan, dat het oordeel het behoud is.
3. Gods liefde gaat door de wereld den stillen weg van kruis en overwinning. Kruis is overwinning. Wie de liefde verstaat, zal het kruis mee willen dragen, en naarmate hij draagt ook komen tot het geheim der overwinning.
Zoo is er een weg van God tot den mensch. Maar er is ook een weg van den mensch tot God. Van den gegrepen en vernieuwden mensch, die gehoorzaamheid leerde en deemoed en verwachting. De synthese van de theologische en anthropologische kerngedachte ligt in de werkelijkheid van het Koninkrijk Gods. In de grondwet daarvan, de bergrede, ziet spr. het beste aanknoopingspunt voor de prediking der goddelijke liefde.
Tenslotte: men sta als prediker in de concrete situatie. Zonder echter (als de „Duitsche christenen") één beweging in die situatie normatief te stellen. Wie tot zijn medemenschen van het evangelie van Gods liefde spreken wil, moet daartoe eenig recht hebben verworven door zijn keuze. Met den inzet van de diepste en beste krachten waarover de wereld nog beschikt, moet gearbeid worden aan haar grondige verandering, aan haar sociale, internationale en geestelijke vernieuwing.
(Red. K. H. A.)

(V. b. Theologen 1794 G.; Dr. Banning 1684 L.)

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Een Mohammedaansch Hof. - Beroepsinstantie van de priesterraden. —
Naar het „Bat. N.B." verneemt, is op de begrooting van Justitie voor 1938 voorgesteld de instelling van een Hof voor Mohammedaansch Zaken, dat een beroepsinstantie zal vormen op de priesterrechtspraak. Thans bestaat nog geen hooger beroep op de uitspraken der priesterraden; zij spreken recht in zaken van huwelijk, verstooting, verzoening en echtscheiding.
In het Mohammedaansche Hof zullen als lid enkele penghoelos 1e klasse worden benoemd, terwijl zich als president zou kunnen denken bijvoorbeeld den adviseur voor Inlandsche Zaken; prof. Djajadiningrat zou een geëigende figuur voor deze functie zijn, doch zijn lidmaatschap van den Raad van Indië vormt een beletsel.
De leden van het Mohammedaansche Hof zullen hun functie als bijbetrekking uitoefenen; veel kosten brengt het college dus niet mede.
De desbetreffende regeling is reeds in 1931 in het Staatsblad afgekondigd, doch er was nog geen uitvoering aan gegeven.
Geheel los van dit begrootingsvoorstel staan de plannen tot instelling van een Adat-hof, dat in hooger beroep zou oordeelen over de adatrechtelijke beslissingen der landraden. Thans doen dit de raden van Justitie, wat geen waarborg schenkt voor gelijkvormigheid van rechtspraak.
Nu de Inheemsche boedelzaken aan de priesterraden zijn onttrokken en overgedragen aan de landraden is de behoefte aan een Adat-Hof nog toegenomen.
Intusschen schijnt er omtrent de instelling van dit laatste college nog geen zekerheid te bestaan, evenmin als er een desbetreffend begrootingsvoorstel is.
(Batav. N. Blad)

B. DUITSCHLAND. — Vergaderverbod voor Duitsche Joden. —
De Duitsche politie heeft „politieke vergaderingen" en openbare wedstrijden der Joodsche organisatie voor den tijd van zestig dagen verboden.
Ter motiveering werden opgegeven de anti-Duitsche aanvallen van New Yorks burgemeester La Guardia en andere anti-Duitsche incidenten in de Vereenigde Staten. Volgens het ministerie van Propaganda is het verbod een gevolg van de verkeerde voorstellingen, die in openbare vergaderingen en in de pers in het buitenland en speciaal de Vereenigde Staten, van Duitschland worden gegeven. Het verbod zal opgeheven worden, als er een einde komt aan dergelijke berichten. (Agence Belga)

(V. b. Anti-Semitisme 2751 E.; La Guardia 2704 A.)

C. PROF. DR. JAC. VAN GINNEKEN S.J. ZESTIG JAAR. —
Prof. dr. Jac. van Ginneken S.J., die op 21 April ter gelegenheid van zijn 60sten verjaardag, door vrienden en leerlingen werd gehuldigd, behoort tot de sieraden der Nederlandsche wetenschap en neemt met name in de taalkunde een plaats in, die ver buiten de grenzen van ons land uitreikt.
Jacobus Joannes Antonius van Ginneken is 21 April 1877 te Oudenbosch geboren.

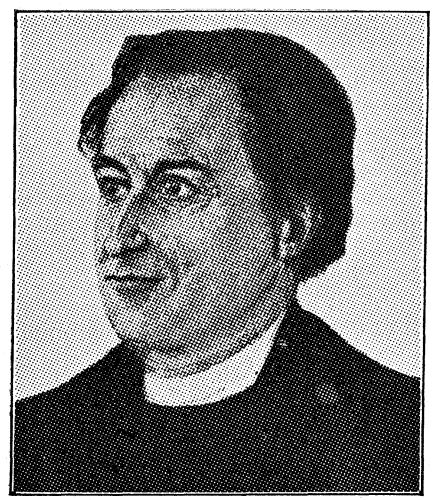

Prof. dr. Jac. van Ginneken S.J.

In 1907 promoveerde hij op een proefschrift over „Principes de linguistique psychologique. Essai de synthèse", een bewerking van een reeds in 1904 in de Leuvensche Bijdragen verschenen verhandeling over de „Grondbeginselen der psychologische taalwetenschap; een synthetische proeve." Na zijn promotie voltooide van Ginneken zijn theologische studiën aan het Collegium Maximum te Maastricht, waar hij in 1910 tot priester werd gewijd. Van 1911 tot 1915 was hij als leeraar in de Nederlandsche taal werkzaam aan het Canisius-college te Nijmegen; deze periode werd door een kort verblijf in de abdij Drongen, bij Gent, onderbroken. In 1915 werd hij tot hoogleeraar in de geschiedenis der wijsbegeerte aan het Berchmans-college te Oudenbosch benoemd en sinds 1923, het oprichtingsjaar van de Nijmeegsche Universiteit, is hij hoogleeraar in de Nederlandsche taal- en letterkunde. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Prof. dr. Jac. v. Ginneken S.J. 2404 B.)

22 APRIL 1937

D. ENGELAND. — De begrooting 1937-1938. —
Voor een uiterst vol bezet huis heeft de minister van Financiën, Neville Chamberlain, op 20 April zijn millioenenrede, de zesde, die hij uitgesproken heeft, gehouden.
Alvorens de cijfers voor het volgende begrootingsjaar te noemen, besprak hij die van het afgeloopen jaar. Na vervolgens te hebben gewezen op de groote uitgaven voor landsverdediging, herinnerde hij er aan, dat het deficit op de begrooting van het laatste begrootingsjaar 5.597.000 pond sterling bedraagt.
Aanvullende uitgaven voor de landsverdediging, ten bedrage van bijna acht millioen pond, hebben belet

een klein overschot te verwerkelijken, zooals dit geraamd was.
Wat het op 1 April begonnen jaar betreft, worden de algeheele uitgaven — behalve die der departementen, die zich zelf bedruipen, maar met inbegrip van £ 10 millioen voor aanvullende civiele ramingen — geraamd op £ 862.848.000.
Op de basis van de huidige belastingen worden de algeheele inkomsten geraamd op £ 847.950.000, zoodat dus uit nieuwe belastingen £ 14.898.000 genomen moeten worden, teneinde de begrooting in evenwicht te brengen.
Een bedrag van £ 198.268.000 wordt uitgetrokken voor de defensie en £ 224.000.000 voor den schuldendienst, benevens £ 11½ millioen voor andere kosten in verband met de geconsolideerde schuld. Bij het hiervorengenoemde bedrag voor de defensie is niet begrepen £ 80 millioen, welke geleend zullen worden.
Chamberlain kondigde aan, dat de inkomstenbelasting gebracht zal worden op vijf shilling per pond d.w.z. 25%, welke verhooging £ 13 millioen zal opbrengen.
De £ 13 millioen uit de verhooging der inkomstenbelasting, tezamen met £ 2.150.000 uit de belasting op winsten alsmede de bedragen, die gewonnen worden door de maatregelen tegen ontduiking van zekere belastingen, leveren een totaal van £ 15.150.000, hetgeen, gevoegd bij de andere geraamde inkomsten ad £ 847.950.000 een totaal geeft aan geraamde inkomsten van £ 863.100.000, waartegenover totale uitgaven staan van £ 862.848.000, zoodat een overschot geraamd wordt van £ 252.000. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Begrooting 2706 H.; Chamberlain 2482 A.)

A. **FRANKRIJK. — Revolutionnaire linkerzijde ontbonden. —**
In de vergadering van het partijbestuur van de S. F. I. O. op 19 April te Parijs gehouden, heeft minister-president Léon Blum een verklaring gegeven van het werk der regeering.
Het partijbestuur nam een motie aan, waarin het vertrouwen in de regeering werd uitgesproken. Niemand zal uit de partij gestooten worden, doch de revolutionnaire linkerzijde zal worden ontbonden, voor zoover zij als organisatie naar buiten kwam en het bestuur vraagt de kameraden zich aan deze beslissing te onderwerpen.
Zoo niet, dan zullen in de volgende bestuursvergadering de noodige besluiten worden genomen.
Pivert verklaarde zich aan dit besluit van het partijbestuur te onderwerpen.
Bovendien nam het partijbestuur een motie aan, waarin bepaald wordt, dat de unificatie-commissie de eenige instantie is, welke kan onderhandelen over het samengaan van socialisten en communisten.
(Le Temps) **(Vorig bericht Soc. Partij 2308 A.)**

B. **NEDERLAND. — Verkiezingen 1937. - Candidaatstelling voor de Tweede Kamer. - Waarborgsom. —**
Op 20 April is de candidaatstelling voor de verkiezing van leden van de Tweede Kamer geschied. In de 18 Kieskringen waarin ons land voor deze verkiezing is verdeeld, zijn in totaal 20 lijsten ingediend. In 1933 was dit aantal niet minder dan 54.
De veertien zittende partijen hebben vrijwel allen lijsten ingediend in alle kieskringen: R.K. Staatspartij, Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, Anti-Revolutionnaire Partij, Christelijk-Historische Unie, Liberale Staatspartij de Vrijheidsbond, Vrijzinnig-Democratische Bond, Communistische Partij Nederland, Staatkundig-Gereformeerde Partij, Revolutionnair-Socialistische Arbeiderspartij, Katholiek-Democratische Partij, Christelijk-Democratische Unie, Hervormd (-Gereformeerde) Staatspartij, Nationaal Herstel, Nationale Boeren-, Tuinders- en Middenstandspartij.
Behalve de genoemde 14 partijen verschijnen 6 nieuwe groepen aan de stembus voor de Tweede Kamer: de Christelijk-Nationale Actie, onder leiding van den voormaligen anti-revolutionnair prof. Hugo Visscher; de Actie-Bouwman, de leider van de kleine boeren in het land van Maas en Waal, het Nationaal-Radicaal Verbond „Algemeen Belang", een nieuwe belangengroep, welke vooral voor de weggebruikers wil opkomen, en ten slotte drie fascistische groepen: de Nationaal-Socialistische Beweging (leider ir. A. A. Mussert), Zwart Front (leider Arnold Meyer), de Nat.-Social. Nederlandsche Arbeiderspartij (leider C. I. A. Kruyt).
Bij deze candidaatstelling vond voor de eerste maal toepassing het bij de wet van den 23sten Mei 1935 vastgestelde nieuwe artikel 37a van de kieswet, volgens hetwelk bij de indiening van elke candidatenlijst een som van *f* 250 (voor elken kieskring) in de consignatiekas van het Rijk moet worden gestort. Bij dit wetsartikel is tevens bepaald, dat deze som aan den Staat vervalt, ingeval het stemcijfer van de lijst of van de lijstengroep of het stel gelijkluidende lijsten, waarvan de lijst deel uitmaakt, lager is dan 75% van den kiesdeeler.
Klaarblijkelijk heeft deze eisch tot storting van een waarborgsom menigeen afgeschrikt om candidatenlijsten in te dienen.
Immers bedroeg bij de vorige verkiezing van leden der Tweede Kamer in het jaar 1933 het aantal partijen en groepen, dat candidatenlijsten had ingeleverd, niet minder dan 54 met in totaal 824 candidaten, thans zijn slechts twintig candidatenlijsten ingeleverd, waarop volgens de thans beschikbare gegevens 557 candidaten voorkomen.
Sommige kleine groepen, bij welke het voornemen bestond aan de Kamerverkiezing deel te nemen, en daarvoor reeds bij de verkiezingsbureaux formulieren hadden aangevraagd, hebben het niet tot indiening der candidatenlijsten kunnen brengen, waarschijnlijk doordat zij niet in staat waren de geëischte waarborgsom te storten. (N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad - Telegraaf) **(V. b. 2742 A.; Kieswet 1738 G.)**

C. **DENEMARKEN. — Defensie. —**
Regeeringsvoorstellen tot hervorming der weermacht, waarvoor de begrooting jaarlijks met 45 millioen kronen verhoogd moet worden, zijn door het Folketing met de 71 stemmen van sociaal-democraten en radicalen vóór aangenomen. (Berlingske Tidende)
(Vorig bericht Defensie 1010 B.)

D. **CANADA. — Ontario. - Kabinet-Mutaties. —**
De minister van Arbeid van Ontario, David Croll, is op verzoek van minister-president Hepburn, afgetreden. Deze laatste verzet zich krachtig tegen de inmenging van de vakorganisatie van Lewis in de zaken der Canadeesche arbeiders.
Croll verklaarde, dat hij weigerde aan het hoofd van een departement te blijven, dat de regeering van Ontario tracht te hervormen tot een „agentschap van staking-brekers".
Ook de attorney-general, Arthur Roebuck, is afgetreden. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht Kabinet 2014 B.)

E. **HONGARIJE. — Minister-president Daranyi wenscht geen dictatuur. - Het Joodsche vraagstuk. —**
Minister-president Daranyi heeft te Szegedin een redevoering gehouden, waarin hij heeft verklaard, dat „Hongarije geen behoefte heeft aan dictatuur en nog minder aan dictators, omdat het zijn problemen binnen het kader van zijn grondwet kan oplossen en het een leider bezit: den rijksbestuurder."
Ten aanzien van het Joodsche vraagstuk zeide de premier: zelfs indien de Joden niet zouden bestaan, zouden er in Hongarije toch moeilijkheden zijn, daar het land verminkt is, van nature is aangewezen op den landbouw en niet over voldoende kapitaal beschikt.
De Joodsche kwestie berust echter niet op het ras, doch draagt een economisch karakter. De Joodsche

bevolking speelt in het economische leven des lands een rol, welke niet in verhouding staat tot haar sterkte. Daarom moet de immigratie van uit het Oosten komende Joden worden stopgezet en moeten degenen, die in het land gevestigd zijn er toe worden gebracht in ruimere mate deel te nemen aan het nationale leven. Niet door betoogingen of kloppartijen kan men deze kwestie regelen."
Ten slotte zeide Daranyi in het algemeen bereid te zijn tot samenwerking op politiek terrein met de verschillende partijen, doch de orde te zullen handhaven.
(Az Est) **(Vorig bericht Daranyi 2508 A.)**

23 APRIL 1937

A. NEDERLAND. — Spelling der Nederlandsche taal. - Commissie benoemd. —
De Regeeringspersdienst deelt mede:
De minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft, gelijk hij onlangs reeds in de Eerste Kamer der Staten-Generaal als zijn voornemen heeft te kennen gegeven, thans een commissie ingesteld om hem te adviseeren nopens den inhoud van regels, volgens welke, in het bijzonder met het oog op de belangen van het onderwijs, voor de hedendaagsche Nederlandsche schrijftaal de voornaamwoordelijke aanduiding dient te worden bepaald met dien verstande, dat in elk geval:
a) afzonderlijk aandacht worde geschonken aan de voornaamwoordelijke aanduiding van of met betrekking tot mannelijke personen en mannelijke dieren;
b) worde onderzocht in hoeverre ook voor andere dan onder a bedoelde woorden de speciale regels zullen kunnen gelden, die daarvoor worden aanbevolen.
In de commissie hebben zitting genomen prof. dr. J. van Ginneken en prof. dr. J. C. F. H. Schrijnen, beiden hoogleeraar aan de Roomsch-Katholieke universiteit te Nijmegen, en prof. dr. C. G. N. de Vooys, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, terwijl prof. Van Ginneken als voorzitter zal optreden.
De commissie heeft reeds op 17 April '37 haar werkzaamheden aangevangen. (Regeeringspersdienst)
(Vorig bericht Nieuwe Spelling 2727 A.)

B. DUITSCHLAND. — Duitsche nationaliteit aan 41 personen ontnomen. —
Het Duitsche staatsblad bevat de namen van 41 personen en een aanvullende lijst van 38 personen, die met hun ouders, vrouwen en kinderen van de Duitsche nationaliteit vervallen zijn verklaard. Ook hun bezittingen zijn verbeurd verklaard. Op deze lijst komen voor: de schrijver Ludwig Renn; de vroegere socialistische afgevaardigde Arthur Crispien; de oud-parlementaire redacteur van de Vossische Zeitung, Philipsborn; de vroegere hoogleeraar aan de universiteit te Frankfort, Hugo Sinzheimer; de communistische oud-leden van de Pruisische Landdag, Eberlein en Sobodka en het vroegere Rijksdaglid R. Ulbricht.
Prof. Hugo Sinzheimer is op dit oogenblik als bijzonder hoogleeraar in de rechtssociologie aan de universiteit te Amsterdam verbonden. (Het Volk)
(Vorig bericht 2573 B.)

C. BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland. - Victor de Laveleye vervangt Bovesse. —
Bovesse, die afgetreden is als minister van Justitie wegens zijn benoeming tot gouverneur van de provincie Namen, zal worden opgevolgd door den heer Victor de Laveleye, president van de Liberale Partij.
(Agence Belga) **(Vorig bericht 2749 D.)**

D. NEDERLAND. — Hortus Botanicus te Leiden. —
Prof. dr. L. G. M. Baas Becking, directeur van den Hortus Botanicus te Leiden, heeft op 14 April '37 ter gelegenheid van het 350-jarig bestaan van den Hortus in de groote collegezaal van het Botanisch Laboratorium een herdenkingsrede uitgesproken. Bij deze plechtigheid waren o.m. aanwezig de rector magnificus, prof. dr. J. van der Hoeve, de secretaris van den Acad. Senaat, prof. dr. J. A. J. Barge, de secretaris van het college van curatoren mr. P. J. Idenburg, verscheidene Leidsche hoogleeraren, benevens prof. Cosquino de Bussy en prof. Wevers uit Amsterdam, prof. Palle uit Utrecht en dr. Sirks uit Wageningen.
Prof. Baas Becking begon zijn rede met de wordingsgeschiedenis van den Hortus te memoreeren. De tuin ontleende zijn beteekenis alleen aan het feit, dat de daarin gekweekte planten geneeskracht bezaten. Spr. aarzelt niet te zeggen, dat de Hortus juist aan de medici zijn enorme plantensortiment te danken heeft. Steeds was hun streven er op gericht het aantal plantensoorten uit te breiden en spr. verbaast zich wel eens over de vraag, waarom geen dezer medici, die in hun dagelijksche praktijk toch het menschelijke leven observeeren, nimmer op de gedachte is gekomen, om ook in het plantenrijk dit proces gade te slaan. Eerst met Suringar deed de algemeene botanie, zij het ook nog zeer bescheiden, hier haar intrede.
Voor het hedendaagsche onderwijs is een zeer groot aantal planten niet noodzakelijk. Het contact tusschen Hortus en publiek is ongetwijfeld lang niet zoo innig als een 70-tal jaar geleden en toch is de interesse voor den Hortus, ook van het niet-vakkundige publiek, van groot belang. Na de medische en de systematische periode beleven wij dus mogelijk thans de populariseerende. (Het Vaderland)

E. BELGIE. — Nederlandsche onderscheidingen voor Vlaamsche schrijvers. —
De Nederlandsche gezant, dr. J. A. N. Patijn, heeft op 9 April '37 in het Nederlandsche legatiegebouw aan den Vlaamschen schrijver Stijn Streuvels de eereteekenen overhandigd van commandeur in de orde van Oranje Nassau, terwijl aan den heer F. V. Toussaint van Boelaere, de eereteekenen van grootofficier in de Oranje Nassau-orde werden uitgereikt. Eenige dagen vooraf werd professor Aug. Vermeylen met dezelfde eereteekenen begiftigd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Stijn Streuvels 2062 I.)

F. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wijziging van de Dienstplichtwet. —
Het wetsontwerp tot wijziging van de Dienstplichtwet is op 20 April '37 z.h.s. met aanteekening, dat mevr. Pothuis-Smit tegen is, aangenomen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Dienstplicht 2706 G.; Eerste K. 2741 F.)

G. VEREENIGDE STATEN. — Herziene begrootingsramingen. —
President Roosevelt heeft bij het congres herziene begrootingsramingen ingediend, waaruit blijkt, dat hij een netto deficit verwacht van $ 2557 millioen voor het jaar, dat op 30 Juni '37 eindigt.
In zijn ramingen van Januari had President Roosevelt een deficit verwacht van $ 2248 millioen, de ontvangsten der inkomstenbelasting zijn echter beneden de toen opgestelde ramingen gebleven.
Voor het begrootingsjaar 1937-'38, dat op 1 Juli '37 aaanvangt, raamt President Roosevelt een vermindering der ontvangsten uit de inkomstenbelasting van $ 410 millioen, zoodat het deficit $ 418 millioen zal bedragen. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Begrooting 2625 F.)

H. DUITSCHLAND. — Hutersche Doopsgezinden naar Nederland uitgeweken. —
Eenige dagen geleden is een groep van 30 Hutersche Doopsgezinden, die sinds 1926 op den Bruderhof bij Fulda woonden, naar ons land uitgeweken. Zij werden daartoe door de maatregelen van de Duitsche regeering gedwongen. De opvattingen van deze lieden, die zich een apart deel weten van de Doopsgezinde Broederschap, zijn wel vierkant tegengesteld aan wat de Duitsche machthebbers thans beweegt. Als principieel weerloozen en liefdes-communisten, pasten zij allerminst in het Duitsche regiem.

Nadat eenige jaren geleden al een groep naar Lichtenstein was gegaan en het vorige jaar een gedeelte met hulp der Quakers naar Engeland trok, zijn thans ook de laatsten gedwongen te wijken. Hier in Nederland was men daarop reeds voorbereid. Een hulpcomité waarvan dr. Jacob ter Meulen te 's-Gravenhage de ziel is, zorgde met medewerking van de autoriteiten voor de ontvangst en thans logeert deze groep in het Doopsgezind Broederschapshuis te Bilthoven, in afwachting van haar vertrek naar Engeland. Zij hebben al hun (gemeenschappelijke) bezittingen in Duitschland moeten achterlaten en zijn voorshands geheel op hulp van de Nederlandsche reunisten aangewezen. (N. Rott. Crt.)

A. **ARGENTINIE. — Immigratie. - Overeenkomst met Nederland. —**
De immigratie-overeenkomst tusschen Nederland en Argentinië, welke te Buenos Aires is onderteekend door minister Saavedra Lamas en den buitengewoon ambassadeur jhr. Van Karnebeek, leider van de Nederlandsche missie, bepaalt, dat de beide landen wederkeerig de voordeelen zullen genieten van de Nederlandsche emigratie naar Argentinië. De regeering van Argentinië zal de Nederlandsche regeering jaarlijks op de hoogte houden van de mogelijkheid immigranten op te nemen, van de arbeids- en credietfaciliteiten, van de mogelijkheid van grondaankoopen en andere omstandigheden.
De regeering van Nederland zal de regeering van Argentinië op de hoogte houden van het aantal personen en gezinnen, dat bereid is naar Argentinië te gaan.
Een gemengde commissie zal worden ingesteld om den gezondheidstoestand en het goede gedrag van de immigranten te controleeren, alsmede toezicht uit te oefenen op de betaling van den overtocht en de vestiging.
De overeenkomst kan met een termijn van zes maanden worden opgezegd.
Verder wordt nog vernomen, dat gelijke overeenkomsten met Zwitserland, Denemarken en Hongarije besproken zullen worden. (Telex-A. N. P.) **(2752 D.)**

B. **NEDERLAND. — Wijziging van de zegelwet. —**
De Eerste Kamer heeft op 20 April het wetsontwerp tot wijziging van de zegelwet met 28 tegen 3 stemmen aangenomen. Tegen stemden de heeren Michiels v. Kessenich (r.k.), Sasse van IJsselt (r.k.), en Blomjous (r.k.) (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Eerste Kamer 2758 F.)

24 APRIL 1937

C. **SPANJE. — Burgeroorlog. - De bemanning van de „Andra" gered. —**
De regeeringspersdienst bericht:
Van H. Ms. gezantschap te Lissabon is op het departement van Buitenlandsche Zaken te Den Haag de mededeeling ontvangen, dat den tijdelijken zaakgelastigde aldaar is bericht, dat de Nederlandsche bemanning van het s.s. „Andra" vrijgelaten en naar huis gezonden is. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. „Andra" 2745 E.; Burgeroorlog 2752 A.)

D. **BELGIE. — Ontheffing van verplichtingen op grond van het Locarno-verdrag. —**
Een voorloopige tekst van de Fransch-Britsche verklaring omtrent de Belgische onafhankelijkheid is op 17 April '37 te Brussel overhandigd. Deze dubbele verklaring zegt zoowel in den Franschen als in den Engelschen tekst, dat België ontheven is van zijn verplichtingen voortvloeiende uit het verdrag van Locarno en uit de accoorden van Londen, die het gevolg zijn geweest van de herbezetting van het Rijnland door Duitschland. België houdt dus op waarborgende partij te zijn in zake de veiligheid in West-Europa, maar Frankrijk en Engeland blijven België's onafhankelijkheid waarborgen zooals in het verleden.
Wat de betrekkingen tusschen Frankrijk en Engeland betreft, zegt de verklaring, dat de wijzigingen in de positie van België geen verandering brengen in de accoorden van Londen, wat de verplichtingen betreft van Engeland en Frankrijk tegenover elkander. De nota neemt ook acte van België's voornemen om ingeval van aanval zijn onafhankelijkheid te verdedigen en daartoe de geschikte militaire middelen te onderhouden. Maar het spreekt vanzelf, dat dit niet kan worden beschouwd als een formeele tegenprestatie in den eigenlijken zin van het woord, daar zulks zou insluiten, dat Engeland en Frankrijk een soort recht van contrôle zouden hebben op de Belgische legerinrichting. (Handelsblad van Antwerpen)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verlaging van het uitvoerrecht op rubber. —**
Ingediend is een wetsontwerp houdende bekrachtiging van een door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië vastgestelde ordonnantie. (Verlaging van het uitvoerrecht op rubber).
Zoowel tengevolge van de depreciatie van den gulden, als vooral in verband met de stijging van de wereldmarktprijzen, heeft de prijs van rubber den laatsten tijd een sinds jaren ongekende hoogte bereikt. Deze prijs verschilt zoo aanzienlijk van dien, welke aan het tarief van het uitvoerrecht op rubber in Nederlandsch-Indië, vastgesteld bij de ordonnantie van 23 September 1935, ten grondslag heeft gelegen, dat een nadere overweging van het tarief van dat uitvoerrecht de regeering een eisch van billijkheid toescheen. (Het Vaderland) **(Vor. ber. 2488 B.; Rubber 2595 B.; Tweede Kamer 2757 B.)**

F. **F. O. VAN DER WAL OVERLEDEN. —**
Op 20 April is te Amsterdam op 63-jarigen leeftijd overleden de heer F. O. van der Wal, voorzitter van den Algemeenen Nederlandschen Typografenbond.
Feike O. van der Wal werd op 15 October 1873 te Joure geboren. Bij de coöperatieve drukkerij te Leeuwarden kreeg hij zijn opleiding als typograaf, welke in 1900 voltooid was. Gedurende zeven jaren was de heer van der Wal vervolgens letterzetter op verschillende drukkerijen te Amsterdam. Sedert 1898 was hij redacteur van Ons Vakbelang, welk blad in 1906 herdoopt werd in Grafisch Weekblad.
Na gedurende verscheidene jaren de functie van redacteur-propagandist van den Algem. Nederl. Typografenbond te hebben bekleed, werd de heer van der Wal tot voorzitter dezer organisatie gekozen.
De overledene was ook lid van den hoogen raad van arbeid. (Nieuwe Rotterd. Courant)

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Zelfbestuur op Bali. - In acht landschappen. —**
In het antwoord van den Gouverneur-Generaal op de welkomstrede van den regent van Karangasem deelde Zijne Excellentie mede, dat de regeering besloten heeft over te gaan tot herstel van het zelfbestuur in de Balische landschappen.
Hierbij kan worden aangeteekend, dat dit geldt voor de landschappen Boeleleng, Djenkrang, Badoeng, Tabanan, Gianjar, Kloenkoeng en Bangli. Dit geldt uiteraard ook voor Karangasem, doch hier is reeds een locale raad ingesteld, op voet van de decentralisatiewetgeving, zoodat de ordonnantie, waarbij die instelling plaats had, moet worden ingetrokken. (Aneta) **(Vor. ber. Bali 2051 E.)**

H. **NEDERLAND. — B. U. M. A. - Regeeringscommissaris en commissie van overleg. —**
De minister van Justitie heeft met ingang van 15 April voor den tijd van vier jaar benoemd:
a. tot regeeringscommissaris bij de vereeniging Bureau voor Muziekauteursrecht (B.U.M.A.): mr. H. L. de Beaufort, te Hilversum;
b. tot leden der commissie van overleg, welke den regeeringscommissaris bijstaat: C. J. van Beekum, te 's-Gravenhage; D. Jessurun Cardozo, te Amster-

dam: dr. Paul Cronheim, te Amsterdam; P. J. van Dijk, te Helmond; G. Fris, te Zaandam; D. Hamburger jr., te Utrecht; J. P. Harmsen, te Brummen; mr. D. den Hollander, te Amsterdam; A. de Hoop, te Amsterdam; mr. John Wm. de Jong Schouwenburg, te Amsterdam; A. Koning, te Oosterbeek; J. W. Lebon, te Hilversum; mr. L. G. van Praag, te 's-Gravenhage; J. Pieterson Moens, te 's-Gravenhage; mr. A. J. Roest Crollius, te 's-Gravenhage; P. A. M. Speet, te Amsterdam; W. Vogt, te Hilversum;
c. tot plaatsvervangende leden der onder b bedoelde commissie van overleg, ter vervanging van D. Hamburger en A. de Hoop, voornoemd: W. K. G. van Royen, te Amsterdam; M. P. M. Vermin, te Maastricht. (Standaard) **(Vor. ber. Buma 1336 B.)**

A. NEDERLAND. — Woningbouw. —
Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt de volgende cijfers mede omtrent den woningbouw in Nederland:

		Met den bouw begonnen	Gereed gekomen woningen	Onbewoonb. verkl., gesloopte en aan haar bestemming onttr. woningen	Netto vermeerdering
Jan.	1937 .	2.102	1.659	200	1.459
Dec.	1936 .	2.549	1.884	409	1.475
Nov.	„ .	2.074	2.470	419	2.051
Oct.	„ .	2.470	2.506	394	2.112
Sept.	„ .	1.955	2.382	357	2.025
Aug.	„ .	1.910	2.453	373	2.080
Juli	„ .	2.460	2.729	267	2.462
Juni	„ .	1.961	3.140	334	2.806
Mei	„ .	2.529	3.247	364	2.883
April	„ .	2.218	2.907	497	2.410
Maart	„ .	3.033	2.591	286	2.305
Febr.	„ .	2.395	2.509	281	2.228
Jan.	„ .	2.655	2.727	259	2.468

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Woningbouw 2412 E.)

B. KOR KUILER. — Zestig jaar. —
Kor Kuiler, de bekende dirigent, vierde op 21 April '37 zijn zestigsten verjaardag. Kuiler werd geboren in 1877 te Alblasserdam, ontving zijn opleiding aan het Amsterdamsche Conservatorium van Julius Röntgen (piano) en Bernard Zweers (compositie), vestigde zich na afloop van zijn studies te Groningen en werd daar benoemd tot directeur van de toenmalige Zangvereeniging „J. H. Bekker" en volgde in 1910, bij het vertrek van Peter van Anrooij naar Arnhem, dezen op als dirigent van de Groningsche Orkestvereeniging. In die hoedanigheden heeft hij zeer veel voor het Groningsche muziekleven weten te bereiken en het met volle toewijding op niveau gehouden, in spijt van velerlei moeilijkheden waarmee hij, vooral in de laatste jaren, door de tijdsomstandigheden had te kampen.
Bij zijn zilveren jubileum als orkest-dirigent, eenige jaren geleden, is wel duidelijk gebleken hoe men hem ginds op hoogen prijs stelt en hij de liefde en achting van zijn publiek heeft weten te veroveren en te behouden. Ook is hij te Amsterdam als gastdirigent van het Concertgebouw-Orkest opgetreden.
Behalve als dirigent, heeft Kuiler ook als pianist en als componist van zich doen spreken. Zijn werkzaamheden als dirigent hebben hem genoodzaakt de piano min of meer te verwaarloozen, en ook de componist Kuiler schijnt zich in den laatsten tijd teruggetrokken te hebben. Hij schreef een groot aantal liederen en pianostukken, eenige kamermuziekwerken (o.a. een sonate voor viool en piano), een ouverture voor orkest („Befreiung"), een suite en een kindercantate („Een Winterdag"). Voor een der studenten-lustrumfeesten te Utrecht componeerde hij muziek bij een openluchtspel „Lente's Bruiloftsfeest".
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Kor Kuiler 2035 E.)**

25 APRIL 1937

C. DUITSCHLAND. - Grondstoffen. - Dr. Hj. Schacht kondigt verlichting aan. - Voedselvoorziening. —
Op een vergadering van de Beiersche organisatie voor den kleinhandel heeft de minister van Economische Zaken, dr. Schacht, een rede gehouden, waarin hij o.a. heeft gezegd, dat het voor het weerbaar maken van het Duitsche volk noodig was geweest, bepaalde grondstoffen voor zekeren tijd aan het verbruik te onttrekken.
Hij kon echter mededeelen, dat de beperkingen op het gebruik van grondstoffen thans echter wel haar hoogste punt hadden overschreden en dat een zekere verlichting in de grondstoffen-situatie onmiddellijk te verwachten is.
Ten aanzien van de voedselvoorziening is gebleken, dat Duitschland zich binnen afzienbaren tijd niet geheel van het buitenland kan losmaken. Dit is een van de redenen, waarom dr. Schacht steeds weer het koloniale vraagstuk naar voren bracht.
„Koloniën door Duitschland beheerd met Duitsch geld, zouden den toestand in Duitschland buitengewoon verlichten," voegde de minister er aan toe.
(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Schacht 2750 C.; Grondstoffen 2636 G.; Voedselvoorziening 2624 C.)**

D. ENGELAND. — Salarissen van ministers en oppositie-leider. —
De parlementaire fractie der arbeiderspartij heeft na ampele discussie in beginsel goedgekeurd, dat den leider der oppositie een jaargeld zal worden uitgekeerd. Ook de pensioenregeling voor oud-premiers vond instemming onder voorbehoud, dat de regeering zou zorgen, dat bij de rationalisatie der ministerinkomens het totaal bedrag ongeveer gelijk zou blijven aan het tegenwoordige. (Daily Telegraph)

E. AMSTERDAM. — Het Burgerweeshuis wordt ontruimd. —

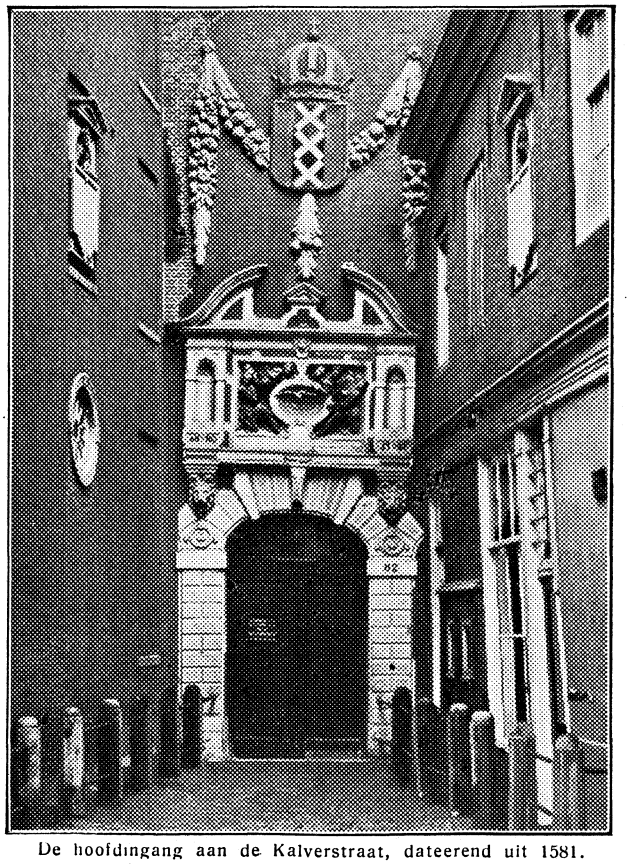

De hoofdingang aan de Kalverstraat, dateerend uit 1581.

Nu de gemeenteraad besloten heeft een nieuwe inrichting te doen ontwerpen, waarin de weezen van het Burgerweeshuis en de Inrichting voor Stadsbestedelingen zullen worden ondergebracht, zal het Burgerweeshuis geheel worden ontruimd en ophouden een afzonderlijk zelfstandig bestaan te leiden. Het Burgerweeshuis is steeds een echte Amsterdamsche instelling geweest en dateert reeds uit het begin der zestiende eeuw.

F. AUSTRALIE. — De positie van de halfbloeden. —
Op een conferentie van adviseurs voor het inboorlingen- en mestiezenvraagstuk is het voorstel aangenomen de mestiezen bij de blanken te rekenen,

inplaats van bij de zwarten. Verklaard werd, dat de ervaring heeft geleerd, dat de mestiezen in staat zijn het onderwijs in zich op te nemen, dat gegeven wordt aan blanke kinderen. De meer ontwikkelde mestiezen komen zeer goed in aanmerking voor functies als chauffeur of kindermeisje. Men wijst er op, dat het aantal mestiezen in de afgeloopen 15 jaren verdubbeld is en dat zij driemaal zoo snel in aantal toenemen als de blanken in Noord-Australië. Op een zekeren tijd zullen de mestiezen daarom de blanke bevolking overwoekeren, tenzij maatregelen worden genomen ter verhindering daarvan. (Times)

A. **JAAP BEEN OVERLEDEN. — Een menschenredder. —**
Jaap Been uit Nieuwendiep, de man die 400 menschenlevens aan de Noordzeegolven ontrukte, die langer dan een normaal menschenleven zich voor zijn medemenschen opofferde, is 21 April '37 op 91-jarigen leeftijd overleden. (Red. K. H. A.)

B. **NEDERLAND. — Scheepsbouw. - Nieuw mailschip van 20.000 ton. —**
Een snel mailschip, dat de reis Genua-Batavia met vier dagen zal bekorten en duizend ton grooter is dan de „Oldenbarnevelt" en „Marnix van St. Aldegonde" zal binnenkort voor de stoomvaartmaatschappij „Nederland" op stapel worden gezet. Het nieuwe motor-passagiersschip zal een bruto-registertonnage hebben van 20.000 ton. (De Telegraaf)
(Vorig bericht Scheepsbouw 2742 D.)

C. **BELGIE. — Parti Catholique Social opgericht. —**
Op 17 April '37 is te Brussel de definitieve oprichting geschied van de Parti Catholique Social, zijnde de Waalsche afdeeling van het blok van katholieken in België. De federatie van katholieke vereenigingen is echter niet toegetreden. (Le Soir)

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: L. Franz — „Religion und Kunst der Vorzeit." (Czerny, Praag)
A. Seghers — „Die Rettung." (Querido, Amsterdam)
(Vor. ber. 2752 B.)
Engelsch: Laurence Housman — „King John of Jingalo." (Cape)
Olivia Manning — „The Wind Changes." (Cape)
(Vor. ber. 2752 B.)
Fransch: H. Lambert — „Faims" (Korte verhalen). (Rieder, Paris)
Daniel Rops — „Ce qui meurt et ce qui naît." (Plon, Paris) **(Vor. ber. 2752 B.)**
Italiaansch: A. Moravia — „L'Imbroglio." (Bompiani, Milano) **(Vor. ber. 2734 B.)**
Nederlandsch: Dr. P. H. Ritter Jr. — „De Goede Herder." (Scheltens & Giltay)
Dr. P. H. Schröder: „Io Vivat! Studentencocktail." (Andries Blitz, Amsterdam)
Beb Vuyck — „Duizend eilanden." (De Haan, Utrecht)
(Vor. ber. 2752 B.)
Russisch: A. P. Tsjapigin — „Goeljasjtsjie lioedi" (Wandelende menschen). (Goslitizdat) **(2752 B.)**
(Red. K. H. A.)

26 APRIL 1937

E. **SCANDINAVIE. — Communiqué van 4 Noordsche staten. —**
De ministers van Buitenlandsche Zaken der vier Noordsche staten, Finland, Zweden, Noorwegen en Denemarken, zijn tot de slotsom gekomen, aldus zegt een op 22 April '37 gepubliceerd communiqué over de onderhandelingen te Helsingfors, dat de beraadslagingen over een conventie tusschen de kleine staten met positief resultaat beëindigd dienen te worden.
Zulk een conventie moet betrekking hebben op het wederkeerig verstrekken van inlichtingen over de staatsbegrootingen, de contrôle op de vervaardiging van en den handel in oorlogsmateriaal en de schepping van een gemeenschappelijk orgaan voor de uitoefening der contrôle.
Tevens is een aantal economische kwesties aan een onderzoek onderworpen.
Met voldoening constateert de Noordsche minister-conferentie, dat de bijeenkomsten van de ministers der Noordsche staten den exporthandel en de samenwerking dezer landen door accoorden op handelsgebied kunnen bevorderen.
Voorts kwam men overeen te protesteeren tegen het opbrengen van schepen in de Spaansche wateren.
(Hufvudstadsbladet, Helsingfors)
(Vorig bericht Scandinavië 2645 A.)

F. **ITALIE. — Bondskanselier Von Schuschnigg's bezoek aan Mussolini. - Gayda's artikel. —**
Officieel communiqué. — Na de bijeenkomst van 23 April '37 te Venetië is het volgende officieele communiqué uitgegeven:
„Gedurende het bezoek aan Venetië van den Italiaanschen minister-president Mussolini en den Oostenrijkschen bondskanselier dr. Von Schuschnigg zijn verscheidene besprekingen gehouden, die doordrongen waren van de hartelijke vriendschap, welke Italië en Oostenrijk vereenigt. In den loop dezer besprekingen zijn zoowel de betrekkingen van Italië en Oostenrijk met andere staten behandeld, als vraagstukken, die rechtstreeks beide landen raken.
De duce en de bondskanselier hebben met voldoening de volmaakte overeenstemming van zienswijze tusschen beide regeeringen vastgesteld en hebben bij deze gelegenheid opnieuw de beginselen bevestigd, waarop hun vriendschappelijke betrekkingen gegrondvest zijn. Zij hebben nogmaals bijzonder den nadruk gelegd op de gunstige gevolgen van de toepassing van de protocollen van Rome, welke geschiedt in volledige overeenstemming met Hongarije, en hebben hun vertrouwen uitgesproken, dat hun samenwerking zal dienen tot versterking van de vriendschap tusschen Italië en Oostenrijk.
Zij gewagen bovendien van de stellige overtuiging, dat deze samenwerking zal leiden tot verwezenlijking van het gemeenschappelijk doel, n.l. het scheppen van de voorwaarden voor een algemeene schikking in het Donaubekken. Zij zijn overtuigd, dat deze schikking niet op nuttige wijze ontworpen of verwezenlijkt kan worden, zonder actieve deelneming van Duitschland. Zij zijn overtuigd, dat de protocollen van Rome, die ook openstaan voor de andere Donaulanden, op voorwaarden, die zullen moeten worden vastgesteld, naarmate de gelegenheid zich voordoet, evenals de overeenkomsten, die verleden jaar door Oostenrijk en door Italië met Duitschland zijn gesloten en als tenslotte de jongste Italiaansche-Zuid-Slavische overeenkomst, een stap beteekenen tot het verzekeren van een gunstige ontwikkeling in Midden-Europa, zoowel in het belang van de deelnemende landen als in het algemeen belang van den Europeeschen vrede.
De bondskanselier heeft deze gelegenheid te baat genomen om met den duce uitvoerig de economische betrekkingen tusschen Italië en Oostenrijk na te gaan en om den nadruk te leggen op de belangrijke bijdrage, door Italië geschonken aan het economisch herstel van Oostenrijk door middel van een krachtige uitwisseling van koopmansgoederen tusschen beide landen. De beide minister-presidenten hebben besloten op dezen weg voort te gaan.
Giornale d'Italia en Oostenrijk. — Op 24 April '37 heeft de Oostenrijksche bondskanselier, dr. Von Schuschnigg, persoonlijk stelling genomen tegen het artikel van Gayda in het Giornale d'Italia, dat zinspeelde op de mogelijkheid, dat de Oostenrijksche nationaal-socialisten binnenkort een aandeel zullen krijgen in de verantwoordelijkheid van de Oostenrijksche regeering. In de uitvoerige verklaring die Schuschnigg bekend gemaakt heeft, staat o.m. het volgende: Indien men verband brengt tusschen het artikel van Gayda en de besprekingen te Venetië, maakt men een verkeerde gevolgtrekking. Evenmin als vroeger is Italië in de binnenlandsche aangelegenheden van Oostenrijk gemengd.
(Vor. ber. Bezoek aan Italië 2331 A.; Schuschnigg 2674 D.)

G. **STAKINGEN. — Frankrijk, Polen, Engeland, Ver. Staten, Canada, Nederland. —**
Te Parijs en omgeving heeft een wilde staking plaats gehad in het amusementsbedrijf.
In Polen zijn op tal van plaatsen stakingen uitgebroken, waarbij zich ongeregeldheden voordeden, welke aan verschillende personen het leven kostte.
In Engeland heeft een 24-uursstaking aan de Clyde plaats gehad; in het autobusbedrijf in het Zuiden wordt reeds verscheidene dagen gestaakt.
Ook in de Ver. Staten duren nog verschillende arbeidsconflicten in de automobielindustrie voort.
In Canada heeft het conflict bij de General Motors zelfs het aftreden van 2 ministers tengevolge gehad.
Te Amsterdam heeft bij de Nederlandsche Scheepsbouwmij., de Amsterdamsche Droogdokmij. en de Nederlandsche Dokmij. een wilde staking van eenige dagen plaats gehad. (Red. K. H. A.)

A. BRITSCH-INDIE. — Opstand in Waziristan. —

Naar uit Simla gemeld wordt, zijn de militaire operaties in Waziristan tegen den leider der oproerige stammen, den Fakir van Ipi, thans in ernst begonnen. In totaal nemen ongeveer 33.000 man Britsche troepen aan de actie deel, onder bevel van generaal Sir John Coleridge. De Fakir van Ipi verzet zich reeds meer dan 10 jaar tegen het Britsche Bestuur en men vermoedt dat hij door vele Indische vooraanstaande mannen wordt gesteund. (Times)

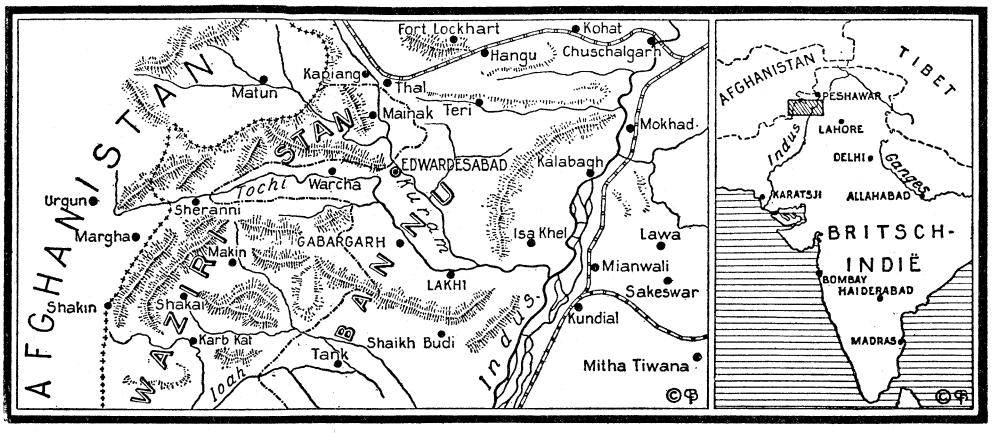

B. LUCHTVAART. — Zweefvliegen. - Duurrecord. —

Op 23 April '37 is het den Nederlandschen zweefvlieger Hoekstra gelukt een nieuw Nederlandsch duurrecord voor zweefvliegen te vestigen. Hij bleef 7 uur en 13 minuten in de lucht. Het oude record stond op naam van Van Neyenhoff met 5 uur en 44 minuten.
(Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. 2272 B.; Zweefvliegen 2473 D.)

C. SPANJE. — Burgeroorlog. - Contrôle op de niet-inmenging. - Nieuwe nationale partij van Franco. —

Na maandenlang getob is het dan eindelijk zoover gekomen, dat de contrôle op de niet-inmenging in Spanje in den nacht van 19 op 20 April is kunnen ingaan. Deze contrôle is verdeeld over de vier mogendheden Engeland, Frankrijk, Duitschland en Italië. Hierbij heeft Engeland het grootste aandeel: het controleert de Noord- en Zuidelijke kuststrook, Frankrijk den Noord-Westelijken hoek, geheel Spaansch Marokko en de eilanden Ibiza en Mallorca, Duitschland bewaakt de Oostkust van Kaap Gata tot aan de Kaap de San Antonio, Italië van daar tot aan de Fransche grens (Portbou) en het eiland Minorca, waarvan de bevolking nog steeds regeeringsgezind is. De contrôle geschiedt buiten een tien mijls zône langs de Spaansche kust. De landgrens wordt aan den Portugeeschen kant bewaakt door Engelsche controleurs, terwijl aan de Fransche zijde toezicht wordt uitgeoefend door een internationaal legertje van opzichters, w.o. tal van Nederlanders.

Nieuwe nationale partij van Franco. — Het decreet, dat alle bestaande nationalistische organisaties in Spanje vereenigt tot een nationale partij, aan het hoofd waarvan de generalissimo Franco zal staan, is het belangrijkste politieke besluit dat de rechtsche leiding genomen heeft sinds Franco in October benoemd werd tot hoofd van de regeering. De nieuwe partij neemt de 26 punten van het programma der oude Spaansche Phalanx over, maar er wordt de aandacht op gevestigd dat het programma veranderd zal kunnen worden en aangepast aan de omstandigheden. Als concessie aan de Carlisten is de belofte gedaan, dat herstel van de monarchie niet uitgesloten zal zijn, indien het land dat zou wenschen. (Le Temps - Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Burgeroorlog 2759 C.)

D. LUCHTVAART. — Het record over 5.000 K.M. gebroken. —

Kapitein Rossi is er op 24 April '37 in geslaagd het internationale snelheidsrecord over 5.000 K.M. voor alle categorieën van vliegtuigen op 312,500 K.M./u. te brengen. Hij vloog tweemaal het parcours Istres—Toulouse—Bordeaux—Toulouse—Istres, lang 1014 K.M. en vervolgens hierna Istres—Lyon—Istres, lang 432 K.M. Het oude record met 272,020 K.M./u. stond op naam van de Amerikanen Tomlinson en Bartels. (L'Auto) **(Vor. ber. Records 2626 A.)**

27 APRIL 1937

E. FILMKUNST. — Nederlandsche Films. - De Man Zonder Hart. —

Op 23 April '37 vond de première plaats van de Nederlandsch sprekende film „De Man Zonder Hart", vervaardigd door de France-Europe-Film in Parijs en in ons land uitgebracht door het Amsterdamsche kantoor van deze firma.

Het scenario is van Alfred Machard en werd voor de Nederlandsche versie bewerkt door Sam Waagenaar (zie voor een uitvoerig bericht over twee-talige opnamen bldz. 2629 A).

Regie: Leo Jeoannon; muziek: Jean Wiener; hoofdrollen: Louis de Bree, Dolly Mollinger, Jan Musch, Elias van Praag, Willem van der Veer, Lily Bouwmeester, Coen Hissink, John Gobau, Josephine van Gasteren, Ank van der Moer, Hein Harms, Louis Saalborn, Emile van Bosch, Wilh. Duymaer van Twist, Sam de Vries, Mies Versteeg, Lucas Wensing, Marie van Westerhoven, Jack Henly en Gretha Eigenveld. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Nederl. Films 2692 C.)**

F. LUXEMBURG. — Ontbinding der Communistische Partij. —

De Kamer heeft op 23 April '37 met 34 tegen 19 stemmen en 1 stem blanco de wet op de openbare orde, waarbij de communistische partij zal worden ontbonden, aangenomen. De regeering zal de volgende week over deze wet een volksstemming laten houden.
(Agence Belga)

G. DE VLIEGENDE MENSCH. — Clem Sohn's tragische dood. —

Tijdens den luchtvaartdag van 25 April '37 te Vincennes is de parachutist Clem Sohn, die de vliegende mensch werd genoemd, om het leven gekomen, doordat de valschermen aan rug- en borstzijde zich niet openden.

Ruim 200.000 menschen waren naar Vincennes tezamen gestroomd, om de verschillende luchtvaartdemonstraties bij te wonen. Nadat verschillende stuntvliegers en parachute-springers hun halsbrekende toeren hadden verricht, kwam het hoofdnummer van Clem Sohn aan de beurt. Sohn had een parachute geconstrueerd, die aan zijn armen en beenen was gehecht, en waarmede hij bijna op de wijze van een vleermuis omlaag kon fladderen.

Sohn sprong midden boven het vliegveld uit het vliegtuig op een hoogte van 3000 meter. Zijn parachute opende zich echter niet, evenmin als de gewone reserve-parachutes, die hij had meegenomen. Als een steen viel hij op het vliegveld te pletter.

Clem Sohn werd in 1910 te Fowler, in den staat Michigan, geboren. In totaal heeft hij 350 parachutesprongen volbracht „met vertraagde opening" en meer dan 300 sprongen als „menschelijke vogel". Den eersten sprong van dezen aard deed hij op 24 Febr. 1934. (Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Clem Sohn 2292 C.)

H. DUITSCHLAND. — Gestapo ontbindt Bnei Brith.

De Gestapo heeft ontbinding gelast in geheel Duitschland van de Joodsche organisatie „Bnei Brith", die zich ten doel stelde, moreele en philantropische gedachten te verspreiden.

De leiders zijn gearresteerd.

(Centr.bl. v. Israël.) **(V. b. Anti-Semitisme 2756 B.)**

A. Het conjunctuurverloop na de devaluatie. —
De verbetering op de internationale grondstoffenmarkt, welke reeds sedert geruimen tijd merkbaar is, bleef in de vorige jaren niet geheel zonder invloed op de Indische huishouding. Deze invloed kwam echter voornamelijk tot uiting in een geleidelijke vermeerdering van de uitgevoerde hoeveelheden van verschillende export-producten, zonder dat deze stijging nochtans de ontwikkeling van de waardecijfers van de handelsbalans in een opwaartsche richting vermocht te keeren, aangezien het prijsverloop van de meeste Indische producten, niettegenstaande een geleidelijke verbetering van de statistische positie, steeds ongunstig bleef, aldus het laatste kwartaalsoverzicht van de Nederlandsche Handel-Mij.
De volgende indexcijfers, samengesteld door het Centraal Kantoor voor de Statistiek, brengen deze tegengestelde beweging van hoeveelheid en waardecijfers en het ongunstig verloop van de exportprijzen tot uitdrukking.

	Uitvoer-hoeveelheid	Uitvoer-waarde	Prijzen van 12 exportproducten (gewogen indexcijfers):
1928	100	100	100
1929	105	91	93
1931	84	51	40
1935	97	31	31
1936	101	39	38
1935: 3e kwart.	91	28	29
4e „	102	32	32
1936: 2e kwart.	96	34	34
3e „	100	36	35
4e „	115	49	49

Over 1936 gaven de prijzen van de exportproducten een duidelijke verbetering te zien, welke ook tot uitdrukking komt in een stijging van de waardecijfers van den uitvoer. De prijsstijging, welke zich thans ontwikkelt, gaat ver uit boven de prijsverhooging van ± 25%, welke aan de devaluatie wordt toegeschreven.

NEDERL. OOST-INDIË

De conjunctuuropleving, welke zich — voornamelijk ten gevolge van de toenemende vraag voor bewapeningsdoeleinden en de verbetering van den economischen toestand in de V. S. — reeds eerder op de markt van industrieproducten had doen gevoelen, sloeg omstreeks November 1936 over naar de markt van koloniale producten, waardoor ook de economische toestand van Nederlandsch-Indië aanzienlijk is verbeterd. Voor zoover reeds cijfers over de eerste maanden van 1937 beschikbaar zijn, getuigen deze van een verdere doorzetting van de haussebeweging. De totale uitvoerwaarde van Nederlandsch-Indië bedroeg in Januari *f* 62.6 millioen tegen *f* 43.7 millioen in Januari 1936, een stijging dus van bijna 50%.
In tegenstelling tot de prijzen van de exportproducten zijn de prijzen van de ingevoerde goederen slechts weinig gestegen. Van September tot December bedroeg hier de stijging slechts 22.5%. De in onderstaande tabel opgenomen indexcijfers, eveneens samengesteld door het Centraal Kantoor voor de Statistiek, brengen het verloop van den invoer en van de invoerprijzen in beeld.

	Invoer-hoeveelheid	Invoer-waarde	Prijzen van import-artikelen
1928	100	100	100
1929	110	109	99
1931	78	57	74
1935	58	28	47
1936	57	29	49
1935: 3e kwartaal .	52	29	47
4e „ .	59	28	47
1936: 2e „ .	53	27	46
3e „ .	55	29	47
4e „ .	61	34	55

Worden de invoer- met de uitvoercijfers vergeleken dan blijkt duidelijk, hoe gedurende de depressie de prijzen van de exportproducten aanvankelijk veel sterker zijn gedaald dan die van de ingevoerde goederen, waardoor dus de ruilvoet van Nederlandsch-Indië met het buitenland ongunstig werd beïnvloed, zoodat bij een slechts geringe daling van de uitgevoerde hoeveelheden, de hoeveelheid ingevoerde artikelen zeer sterk moest worden verminderd.
Het is te verwachten, dat de sterke stijging van de exportprijzen, resulteerende in meerdere koopkracht der bevolking, na verloop van eenigen tijd een stijging van de vraag naar importgoederen zal veroorzaken. Vooral in de rubberstreken treedt deze meerdere vraag thans reeds duidelijk aan den dag. De afschaffing van het bijzonder uitvoerrecht op bevolkingsrubber en de invoering van de individueele restrictie, waardoor de opbrengst van de rubber rechtstreeks aan de bevolking ten goede komt, was de oorzaak, dat de koopkracht van de bevolking in deze streken zeer sterk toenam. Deze vermeerderde koopkracht komt ook tot uitdrukking in de belangrijke stijging van de geldcirculatie. In totaal nam deze in 1936 toe met *f* 19.4 millioen, rond *f* 17 millioen hiervan kwam voor rekening van het 4e kwartaal. Ook de omloopsnelheid van het geld nam aanzienlijk toe, gelijk valt af te leiden uit het totaalbedrag, dat volgens de opgave van de Javasche Bank werd verrekend in clearing, in het 4e kwartaal van 1936 bedroeg dit 521 millioen of 46% meer dan in de overeenkomstige periode van 1935.
Samenvattend kan geconcludeerd worden, dat de devaluatie er wel is waar toe heeft bijgedragen de ongunstige verhouding tusschen in- en uitvoerprijzen te verbeteren, doch dat de directe invloed van de devaluatie ver in de schaduw is gesteld door dien van den conjunctuuromslag op de grondstoffenmarkten. Het voor Indië zoo drukkende probleem van de vaste kosten is hierdoor met één slag aanzienlijk nader tot een oplossing gebracht. Dit geldt zoowel voor het particuliere bedrijfsleven, als voor de overheid. Door de stijging van de uitvoerprijzen is niet alleen de positie van de handelsbalans verbeterd, ook de verhouding tusschen uitvoerprijzen en vrachten, tusschen opbrengsten en kosten van de ondernemingen, heeft een verandering ten goede ondergaan, die na verloop van tijd eveneens zal moeten doorwerken op 's lands middelen, waarop thans nog voor een onevenredig groot deel door de vaste kosten, zooals pensioenen, rente enz. beslag wordt gelegd.
(Kwartaalsoverzicht Nederl. Handel-Mij.)
(Vor. ber. Devaluatie 2480 F.)

B. Handel met Argentinië. —
De belangen van Nederlandsch-Indië zijn door de Handelsmissie naar Zuid-Amerika in Buenos Aires niet uit het oog verloren. En deze belangen zijn niet gering. In 1936 is uit Indië in Argentinië ingevoerd voor een waarde van 5½ millioen pesos tegen 5 millioen in 1935.

Het optreden van den heer Welter, lid van de Handelsmissie Zuid-Amerika, speciaal voor Indische aangelegenheden, heeft blijkbaar een nieuwen stoot in de goede richting gegeven. Hij heeft geconfereerd met belanghebbenden, mogelijkheden met hen besproken, kansen voor uitbreiding van den handel in sommige artikelen overwogen en een groote belangstelling gevonden, die zich waarschijnlijk in groeiende cijfers van den export van Indië naar Argentinië merkbaar zal maken.

De voornaamste artikelen zijn op het oogenblik thee, koffie, specerijen, cocos-olie, maar van tal van andere koloniale producten komen kleine hoeveelheden binnen en andere zullen in de toekomst nog hier ingevoerd worden uit Indië in plaats van uit andere landen, als bijv. rubber. (Alg. Handelsblad)

SUIKER

A. **Markt van 1929 tot 1936.** —

TABEL I. **Exporten van niet-preferente suiker (waarde als ruw) op de vrije wereldmarkt in de kalenderjaren 1929—1936**

(in duizenden tonnen)

	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Cuba	1093	981	649	941	1025	903	944	937
Java	2412	2223	1551	1501	1151	1089	1028	880
Peru	357	333	356	320	360	311	319	321
Europa:								
Tsjecho-Slowakije	611	583	506	431	226	181	215	216
Duitschland	203	297	332	8	import	import	5	import
Polen	297	394	311	101	97	104	111	63
Hongarije	121	106	56	19	24	43	14	19
België	60	21	7	1	28	5	12	import
Totaal Europa	1292	1401	1212	560	375	333	357	298
San Domingo	317	345	315	432	281	326	490	430
Brazilië	14	83	10	39	25	23	83	90
Haïti	8	13	13	20	24	22	30	25
Suriname	15	15	20	20	13	16	15	15
Mexico	import	10	24	11	85	import	import	import
Rusland	90	import	319	34	31	37	76	93
Japan	import	import	import	48	6	25	30	import
Egypte	import	import	import	import	24	38	45	35
Mozambique	15	6	23	25	31	22	38	25
Totaal niet-Chadbourne-landen	459	472	724	629	520	509	807	713
Import v. preferente (Empire-) suiker in Engeland en Canada	968	908	992	1059	1092	1237	1201	1520
Gem. prijs in sh. en d. per cwt. 96 % c.i.f. Engeland	9/1	6/7	6/4	5/10	5/3	4/9	4/8	4/8,3

TABEL II. **Importen en exporten van eenige belangrijke landen in de kalenderjaren 1929—1936.**

(in duizenden tonnen)

	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Engeland:								
Import, preferentieel, ruwe	689	543	599	700	778	944	802	1061
Invoer, niet-preferentieel (waarde als ruw)	1474	1378	1237	1680	1263	1024	1169	1203
Export (waarde als ruw)	183	306	116	335	373	385	367	387
Her-export (idem)	3	4	3	7	2	2	3	—
Netto-import, niet preferentieel (waarde als ruw)	1283	1066	1117	1337	888	636	798	814
Canada:								
Import, preferentieel, ruwe	279	364	392	359	313	292	398	459
Invoer, niet-preferentieel (waarde als ruw)	146	59	33	28	39	91	3	5
Export, geraffineerd	12	9	6	4	8	4	1	1
Netto-import, niet preferentieel (waarde als ruw)	132	48	25	13	31	86	2	3
Frankrijk:								
Totaal import (waarde als ruw)	523	416	346	410	397	421	365	324
uit Fransche koloniën	61	101	110	135	148	164	155	170
uit buitenland	462	314	235	274	249	256	210	153
Export (excl. naar Algerije) (waarde als ruw)	274	244	250	243	240	248	217	177
Nederland:								
Import, ruwe	155	144	70	83	69	74	93	154
Import, geraff.	16	36	43	61	32	20	19	—
Export, geraff.	112	97	33	28	45	53	37	55
Netto import (waarde als ruw)	50	77	81	120	54	38	73	99
Rusland:								
Import	36	310	—	41	6	11	—	—
Export	126	101	319	76	38	48	76	93
Netto-import	—	209	—	—	—	—	—	—
Netto-export	90	—	319	34	31	37	76	—
Japan:								
Import (waarde als ruw)	224	241	196	39	130	102	138	205
Export (waarde als ruw)	204	230	165	88	137	128	169	170
Netto-import (waarde als ruw)	20	11	30	—	—	—	—	23
Netto-export (waarde als ruw)	—	—	—	48	6	25	30	—
Britsch-Indië:								
Import, tel quel	933	905	621	418	309	223	224	36
China (incl. Hongkong en Macao):								
Import (waarde als ruw)	975	803	725	383	380	375	405	430
Vereenigde Staten:								
Verbruik van Cubaansche suiker, waarde als geraffineerd	3015	2457	2036	1470	1335	1263	1639	1642

TABEL III. **Exporten van Cuba in de kalenderjaren 1929—1936 in 1000 tons van 2240 Spaansche ponden.**
(1 Spaansch lb. = 1,01412 Engelsch lb.)

	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Vereenigde Staten	3802	2244	2108	1676	1396	1557	1556	1574
V. S. voor raffinage en herexport	—	—	17	17	34	113	76	6
Europa:								
Engeland	766	705	539	682	751	553	602	679
Frankrijk	133	100	53	89	124	116	100	82
België	29	9	4	13	3	28	28	11
Nederland	9	5	2	10	4	19	28	34
Overig Europa	34	68	6	47	5	6	23	31
Totaal Europa	971	887	604	841	887	722	781	837
Ander landen:								
Canada	46	17	10	19	36	15	3	2
Centraal- en Zuid-Amerika en Mexico	18	14	5	4	12	5	10	35
Afrika	2	1	—	7	14	12	37	31
China en Japan	16	19	—	20	16	11	8	1
Nieuw-Zeeland en Australië	21	25	—	15	7	7	11	7
Totaal	103	76	15	65	85	50	69	76
Geëxporteerd door de Nationale Export Mij. („segregated" suiker)	—	—	256	269	284	275	224	—

TABEL IV. **Java's suikerexport in de oogstjaren 1928-'29 tot 1935-'36** (in 1000 metrieke ton).

April/Mei	1928/29	29/30	30/31	31/32	32/33	33/34	34/35	35/36
Westen van Suez	424	292	7	135	333	132	145	8
Britsch-Indië)	1126	1023	1028	480	327	267	324	213
Ceylon)	—	—	—	39	97	55	77	75
Siam	31	41	46	35	33	29	30	33
Malakka	121	103	95	104	88	71	83	85
Nieuw-Zeeland	57	7	38	70	48	70	62	46
China en Japan	892	851	890	656	373	431	419	352
Andere landen	38	33	34	20	28	51	43	61
Totaal	2689	2350	2138	1539	1327	1106	1183	873

(De Telegraaf) **(Vor. ber. Export 1453 G.; Productie 1752 D.; Verbr. en Voorr. 2171 A.; Eur. Prod. 2033 A.)**

A. JAPAN IN DE ZUID-CHINEESCHE ZEE. — Het eiland Hai-nan. —

Vele Chineesche bladen maken melding van de incidenten, die te Pakhoi op het vasteland van Kwantoeng en tegenover het eiland Hai-nan gelegen stadje, in de laatste maanden hebben plaats gehad. Deze incidenten zijn volgens de Canton-bladen uitgelokt door Japansche matrozen en militairen, die de bevolking van Pakhoi systematisch provoceeren. Naar aanleiding dezer incidenten werden eenige Japansche oorlogsschepen naar Hai-nan gezonden. Japan vroeg tegelijkertijd het recht manschappen op het eiland te ontschepen en ter bewaking van de kust eenige steden w.o. de hoofdplaats Kiungtsjan door Japansche matrozen te bezetten. Deze eischen werden door de Chineesche regeering van de hand gewezen. De bedoeling van Japan was duidelijk. Ons kaartje geeft een beeld hoe Japan's strategische positie in den Zuidelijken Oceaan bij een bezetting van Hai-nan zou zijn.

Hai-nan is gelegen tusschen Singapore en Hongkong, dicht bij onze eilanden Banka, Billiton en Singkep, vlak tegenover Fransch Indo-China en ten Westen van de Philippijnen. Verder zou het Br.-Borneo beheerschen. Hai-nan is ongeveer zoo groot als Formosa.

Engeland is echter waakzaam, versterkt Hongkong en onderhandelt met China over den aanleg van spoorwegen op Hai-nan.

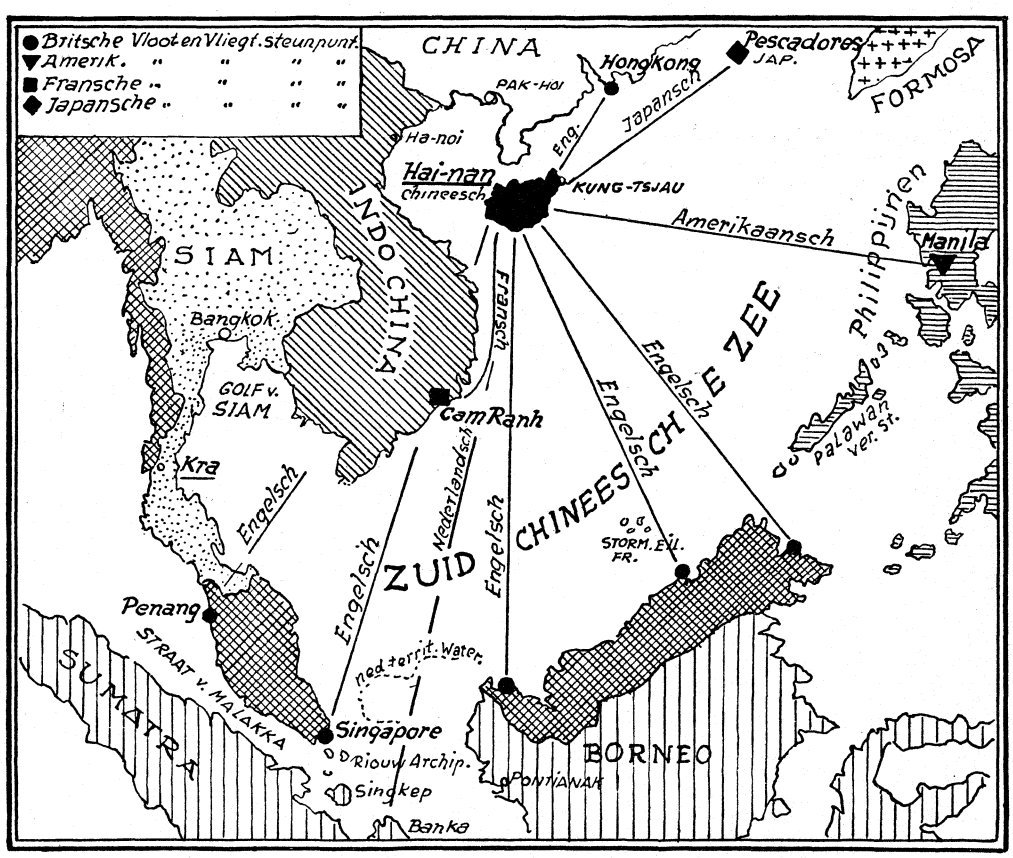

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Frankrijk heeft reeds maatregelen aan de Oostkust van Indo-China genomen.
Nederland moet de strategische positie van den Riouw-archipel en de Anambas-eilanden niet uit het oog verliezen.
(Sin Wan Pau, Shanghai) **(V. b. China-Japan 2722 C.)**

28 APRIL 1937

A. ROEMENIE. — Binnenlandsche politieke toestand.
Wij ontleenen aan de Roemeensche pers van April:
De huidige regeering handhaaft zich alleen, omdat de souverein haar de hand boven het hoofd houdt. Het onmiddellijke resultaat daarvan is, dat de ontevredenheid, die de regeeringspolitiek zoowel op binnen- als op buitenlandsch terrein gewekt heeft, zich niet alleen tegen het ministerie richt, maar óók tegen de Kroon, die men, terecht of ten onrechte, er van beschuldigt zoo niet tegen de letter dan toch tegen den geest van de Grondwet te zondigen.
De oppositie in het land vindt hoofdzakelijk haar uitdrukking in de zeer sterke Nationale Boerenpartij, die dezer dagen haar Congres gehouden heeft. Mihalake is opnieuw voor vier jaar tot president gekozen, maar de eigenlijke leider van de Nationale Boeren is zonder eenigen twijfel Manioe, die o.m. door Loepoe en Madgearoe ter zijde wordt gestaan. Manioe heeft zich voor het presidentschap der partij alleen niet beschikbaar willen stellen, omdat hij het niet raadzaam achtte voor het oogenblik zekere persoonlijke rivaliteiten te ontketenen, die de kracht van de organisatie en van haar politieke actie in gevaar zouden hebben kunnen brengen.
Teekenend is, dat generaal Cantacoezene, de voornaamste leider van de „IJzeren Garde", op de scherpste wijze in een in het openbaar uitgesproken rede tegen den koning stelling genomen heeft en dat de daarop gevolgde arrestaties zeker niet de werkzaamheid van de „IJzeren Garde" lam zullen leggen.
De evolutie van den politieken toestand in Roemenië voltrekt zich thans met groote snelheid. Het oogenblik schijnt niet meer ver af waarop de koning de regeering aan de Nationale Boeren zal moeten toevertrouwen. Doet Carol dit te rechter tijd, dan kan de crisis wellicht nog tot ministerie en parlement beperkt blijven. (Adeverul - Dreptatea - Socialismul)
(Vorig bericht 2621 A.)

B. NEDERLAND. — Anti-lawaaibond opgericht. —
Onder voorzitterschap van ir. M. E. H. Tjaden is in een vergadering, belegd door de Geluidstichting, in samenwerking met vertegenwoordigers van plaatselijke comité's tot lawaaibestrijding, besloten tot oprichting van een Nederlandschen bond ter bestrijding van geluidshinder, kortweg genoemd Anti-lawaaibond. De statuten voor dezen bond zijn voorbereid door een commissie, bestaande uit de heeren ir. A. Dubois, ir. G. L. Tegelberg en mr. H. J. Schölvinck. Zij zijn met enkele wijzigingen door de vergadering goedgekeurd. (Het Vaderland) **(Vorig bericht 2273 D.)**

C. NEDERLAND. — Nederl. Technocratisch Verbond.
Dezer dagen heeft het Nederlandsch Technocratisch Verbond een bijzondere algemeene vergadering gehouden te Utrecht. Hieraan ontleenen wij het volgende:
Dr. André Luwel uit Gent sprak over de historische ontwikkeling der technocratie, alsmede de doelstelling der bestaande beweging. Hieraan ontleenen wij het volgende:
De historie van de technocratie, zoo zeide dr. Luwel in den aanvang zijner rede, kan uiteraard slechts die van de technocratische idee omvatten, waarvan de technocratische bewegingen de uitingen zijn. Voorloopers van een technocratisch stelsel zijn er trouwens niet, omdat ten opzichte hiervan de voorstellen van vroegere economen slechts als lapmiddelen ten behoeve der bestaande ordening waren bedoeld. De technocratische idee is ontstaan door wetenschappelijke analyse van de techniek, waarbij men tot de conclusie komt, dat de verhouding van den mensch tot de natuur zich heeft gewijzigd, waardoor de technocratie de logische uitkomst is van den ontwikkelingsgang en van de feitelijke economie en van de economische sociale theorieën. Door de resultaten van de analyse van het moderne productieproces te combineeren met een maximale sociale efficientie ontstaat het sociale doeleinde van de technocratie. Uit deze analyse volgt, dat de mensch zich ontwikkeld heeft van het stadium der absolute onderworpenheid aan de natuur over een periode van relatieve onafhankelijkheid, waarin de geestelijke cultuur ontstond, tot een wetenschappelijke beheersching van de natuur, waardoor een nieuwe periode van sociale cultuur mogelijk wordt.
De praktische aanleiding tot het ontstaan van de technocratie moet gezien worden in de economische veranderingen, veroorzaakt door de mechanische productie, die de ontoereikendheid van de compensatietheorie van Bastiat, zoowel als van het Fordisme, aantoonden. De theoretische grondslag was echter reeds gelegd in het sociaal energetisme van Ernest Solvay-sodaproces, groot-industrieel, die een helder denkbeeld had van de steeds toenemende productiemogelijkheden en van de noodzaak productie en distributie, zoowel meer natuurwetenschappelijk te bestudeeren als meer sociaal te leiden. Zijn stelsel om productie en consumptie door middel van energie eenheden te meten en daardoor voor natuurwetenschappelijk onderzoek geschikt te maken, leverde, naast de critische beschouwingen van Thorstein Veblen, over den strijd tusschen de bestaande maatschappelijke instituten en het energetisch productivisme, de grondslagen der technocratie.
De technocratie stelt den mensch in het centrum der economie, waarbij, dank zij de wetenschappelijke beheersching van de natuur, het materieele leven ondergeschikt kan worden gemaakt aan het geestelijke. Daartoe is het echter noodzakelijk de geldeconomie te vervangen door een goederen-economie en de economie van de schaarschte door een economie van den overvloed, wil niet het gunstige sociale resultaat van de natuurbeheersching te loor gaan. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Nederl. Technocr. Verb. 1365 A.)

D. BELGIE. — Ontheffing van het Locarno-Verdrag. - De desbetreffende documenten. —
Op 24 April '37 zijn op het Belgische ministerie van Buitenlandsche Zaken tusschen minister Spaak en de ambassadeurs van Frankrijk en Engeland, Laroche en Esmond Ovey, twee documenten uitgewisseld, die tevoren reeds waren onderteekend.
Het eerste document is de gemeenschappelijke verklaring van Engeland en Frankrijk, waarbij België wordt ontheven van zijn verplichtingen van het Locarno-verdrag en de verplichtingen van Londen van 19 Maart 1936, waarbij evenwel de verplichtingen van bijstand van deze beide staten ten opzichte van België gehandhaafd blijven.
Het tweede document is de brief van de Belgische regeering, waarin zij met groote voldoening kennis neemt van deze verklaring en de beide regeeringen dankt.
De tekst van deze beide documenten is gelijktijdig te Londen, Parijs en Brussel gepubliceerd.
(Het Laatste Nieuws) **(Vorig bericht 2759 D.)**

29 APRIL 1937

E. NEDERLAND. — Buma. - Auteursrechten. —
Het gerechtshof heeft arrest gewezen in het civiele geding tusschen het Buma (bureau voor muziekauteursrechten) en de radio-omroepvereenigingen A.V.R.O., K.R.O. en V.A.R.A. in zake de auteursrechten.
Het Hof stelde het Buma in het gelijk.

Het Hof overwoog in zijn arrest o.m., dat de auteurswet aan den auteur het absolute recht geeft het gebruik van zijn werk te verbieden en aan het toestaan daarvan condities omtrent betaling te stellen. Omtrent de bewering, dat een verbod van het repertoire van Buma te onbestemd zou zijn om te kunnen worden opgevolgd overwoog het Hof, dat wie een werk wil uitzenden zich tevoren moet verzekeren van de toestemming van den rechthebbende, hetgeen in dit geval des te eenvoudiger is, daar Buma een lichaam is waarbij ongeveer alle componisten zijn aangesloten, zoodat het eenvoudig is omtrent het repertoire inlichtingen te verkrijgen.
Voorts overwoog het Hof, dat van misbruik van recht in dezen geen sprake was, daar dit verbod gevraagd wordt om tot exploitatie te kunnen komen en geenszins om de andere partij onnoodig nadeel toe te brengen.
Op deze gronden werd een verbod uitgesproken voor de radiovereenigingen om, zoolang zij daartoe geen toestemming hebben verkregen van Buma, het repertoire van dat bureau uit te zenden met oplegging van een dwangsom van *f* 400 per dag voor het geval dit verbod zou worden overtreden.
Voorts werden de omroepvereenigingen elk in de kosten van het proces veroordeeld, begroot op *f* 400.
Voor het Buma trad Mr. J. Heintz en voor de omroepvereenigingen Mr. Dr. P. J. Witteman op. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 1336 B.; Buma 2759 H.)

F. UITVINDINGEN. — Automatische ontvangst van noodseinen aan boord van schepen. —
In verband met een officieele bepaling, dat tegen 10 Augustus alle Amerikaansche vrachtschepen van meer dan 550 b.r.t. doorloopend draadloos te bereiken moeten zijn, zal na uitgebreide proeven op 600 Amerikaansche vrachtschepen een automatische noodsein-installatie worden aangebracht.

Deze installatie bestaat uit een stelsel van alarmschellen, aangebracht in de radiohut, op de brug en in de slaaphut van den marconist. Wanneer de marconist van een in nood verkeerend schip een s.o.s.-sein zal gaan uitzenden, geeft hij een sein, dat automatisch de alarmbellen op alle schepen, die binnen draadloos bereik vallen, in werking stelt. Op dit sein kunnen de marconisten aan boord van andere schepen zich naar de radiohut begeven, waar de installatie reeds de positie van het in nood verkeerende schip heeft opgeteekend. Tevens kunnen de marconisten van in nood verkeerende schepen een installatie in werking stellen, welke doorloopend s.o.s.-seinen uitzendt en de positie van het schip opgeeft, zelfs wanneer de marconist zelf in verband met rook of brand zijn post heeft moeten verlaten. (N. Rott. Crt.)

A. **DE VLIEGENDE MENSCH. — Clem Sohn's val.** Het ongeluk van Vincennes wettigt een pessimistisch oordeel over de mogelijkheid van de menschelijke vlucht door middel van eigen spierkracht. Met zijn vogel-uitrusting maakte Clem Sohn den indruk te vliegen. In werkelijkheid kon hij er den vrijen val slechts gedurende ten hoogste 2 minuten door stuiten

Clem Sohn.

en in dit oogenblik zich eenigszins in een sterk hellend vlak bewegen. De zwaartekracht heelemaal neutraliseeren vermocht hij niet. Daartoe is de menschelijke spierkracht niet toereikend. Nochtans is het bewonderenswaardig dat hij gedurende ruim 2000 meter zonder valscherm kon volstaan en zich meer dan 2 minuten in het luchtruim kon handhaven. Dat zijn optreden verbazingwekkend aandeed is begrijpelijk. (Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. 2762 G.)**

B. **NEDERLAND. — Staatsmijnen. - Directoraat. —** Met ingang van 15 April zijn bij de Staatsmijnen in Limburg benoemd tot directeur dr. Chr. Th. Groothoff te Hulsberg, hoofdbedrijfsingenieur bij de Staatsmijnen en tot adjunct-directeur de heer J. Mous, te Heerlen, afdeelingschef bij de Staatsmijnen.
Dr. ir. Chr. Th. Groothoff is geboren te Manggar (res. Biliton) en is thans 49 jaar oud. (Telegraaf)
(Vorig bericht Mijnbedrijf 2702 E.)

C. **NEDERLAND. — De bloemententoonstelling te Boskoop. —**
De op 21 April '37 te Boskoop geopende tentoonstelling geeft als geheel een gelijksoortig beeld als die van 1935. Doch thans is de algemeene aanblik nog mooier, door het nieuwe ruim honderd meter lange en 40 M. breede gebouw dat voor de eerste maal een bloemententoonstelling bevat, zooals men er om het andere jaar in denkt te organiseeren. Vrijwel uitsluitend voor dat doel heeft men *f* 75.000 aan dien bouw ten koste gelegd. (Het Vaderland) **(1764 H.)**

30 APRIL 1937

D. **FRANKRIJK. — De radicaal-socialisten van Le Havre scheiden zich af. —**
De uitvoerende raad der radicaal-socialistische partij Le Havre, in vergadering bijeen, heeft na een uiteenzetting van den burgemeester, Léon Meyer, een motie aangenomen, waarin de radicaal-socialistische partij van Le Havre besluit, zich voortaan te onthouden van samenwerking met het plaatselijk volksfront-comité en elke verantwoordelijkheid voor de besluiten van dit comité van de hand te wijzen.
(Le Journal) **(Vor. ber. Rad.-Soc. Partij 2590 E.)**

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Liturgische Conferentie.** Dezer dagen heeft de Liturgische vereeniging een conferentie te Hemmen gehouden. Aan het referaat van Prof. dr. A. J. Wensinck over: „De liturgie van het Oude Testament" ontleenen wij het volgende:
Na het gebruik en de vertakkingen van het woord liturgie aangegeven te hebben, beperkte spr. zich tot den eere-dienst van het O.T. Vroeger werd hier geen beteekenis aan toegekend. Dit was een miskenning van de beteekenis van den eeredienst van Israël. Deze was voor den gewonen Israëliet het middel tot gemeenschap met God. God woont op twee plaatsen: in den hemel en in het heiligdom. Deze vallen samen (Gen. 28). Later geconcentreerd op Jeruzalem. Met het heiligdom verbindt zich de kosmografische voorstelling (hemel, aarde, onderwereld). Hier ontmoet de mensch God. Dit wordt op twee manieren in het O. T. beschreven: 1. uiterlijk in de ritueele wetten, 2. innerlijk in de psalmen. De psalmen zijn bestemd voor liturgisch gebruik. De mensch, die God ontmoet in den Tempel, valt samen met de gemeente. De geheele Israëlietische eeredienst laat zich reconstrueeren in het psalm-boek. Het begint met het heiligdom; Jeruzalem bezongen als middelpunt van het godsdienstig leven. Dan komt de beschrijving van het Heiligdom zelf. Van het Heiligdom komt men op de verbinding met den Koning, in het Heiligdom woont de Koning. Zoo gaat men op de groote feesten op naar de heilige plaatsen, om er zijn offers te brengen, kern van de liturgie en van den cultus. De psalmen zijn bedoeld ter réciteering in het Heiligdom, als schematiseering van wat men beleeft. Het element van dramatiseering moet men erbij houden. Er is een innig contact tusschen psalm en offer. Aan de sacrale voorbereiding voor het offer beantwoorden de bedevaartspsalmen. Aan de opoffering (Sacrificium) beantwoorden de lijdenspsalmen. Aan de verlossing beantwoorden de psalmen van blijdschap en dank. De handeling, op zich zelf sprakeloos, wordt zoo vertolkt. Twee exponenten komen er bij: De psalmen zijn poëzie en muziek. Dit is het hoogtepunt van de O. T.-ische liturgie. Dan is de nedergang al begonnen: de Synagogedienst. De Synagoge kent geen sacrament; ook dit vindt zijn weerklank in de psalmen. Na de verwoesting van Jeruzalem zijn de psalmen overgegaan op het Christendom. (Red. K.H.A.)

F. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - De strijd tegen het Jodendom. —**
In de hoogeschool te München zal van 12 tot 14 Mei een congres plaats hebben van het rijksinstituut voor de geschiedenis van het nieuwe Duitschland, waar het thema „de jodenkwestie" behandeld zal worden. Verschillende leeraars en geleerden zullen over dit thema lezingen houden. Ziehier enkele onderwerpen die er zullen behandeld worden: „Het jodendom in de natuurwetenschap". „Het biologische probleem der jodenkwestie", „Het jodendom in de

philosophie", „Baruch Spinoza", „Wereldjodendom in de oudheid", „Goethe en de joden", „Het jodendom in het kapitalistische bedrijfsleven", „Het jodendom gedurende den wereldoorlog".
Tot besluit van het congres zal Julius Streicher, de uitgever van het beruchte anti-joodsche weekblad „Der Stürmer", een groote redevoering houden voor de aanwezige geleerden over zijn practische ervaringen in den strijd tegen het jodendom.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Anti-Semitisme 2762 H.)**

A. ZUID-AFRIKA. — Politieke organisaties in Z.W.-Afrika aangewezen. —
Op 19 April zijn de „Deutsche Bund" en de „United Party Economic League" tot politieke organisaties in den zin van de bepalingen der anti-nationaal-socialistische proclamatie voor Zuid-West-Afrika verklaard.
Dit beteekent, dat alleen Britsche onderdanen lid van een dezer twee organisaties mogen zijn. Wat de tweede vereeniging betreft, is de verklaring zuiver formeel, daar zij alleen Britsche leden heeft.
Het besluit in zake de „Deutsche Bund" beteekent, dat de vereeniging geheel gereorganiseerd moet worden voor 1 Juli van dit jaar. De meeste leden van het administratieve personeel en van het bestuur zijn niet tot Britsch onderdaan genaturaliseerd en moeten derhalve aftreden. (Telex-A. N. P.) **(2740 E.)**

B. ENGELAND. — Nationalisatie van de Engelsche mijnen. —
In het Lagerhuis heeft de regeering bij monde van Baldwin medegedeeld, dat de royalties van de Britsche mijneigenaren zullen worden overgenomen tegen een totaalprijs van £ 66 millioen. Onder royalties verstaat men de arbeidslooze inkomens, die bepaalde grondeigenaars hebben uit hoofde van het feit, dat in hun grondbezit steenkoolmijnen liggen.
In 1925 schatte de Samuel-steenkoolcommissie de royalties op een waarde van £ 100 millioen. Twaalf maanden later eischten de eigenaars, dat bij onteigening van hun rechten de regeering een bedrag zou uitkeeren van £ 150 millioen. De regeering weigerde hierop in te gaan en sedertdien is onderhandeld op een basis van £ 100 tot £ 120 millioen. Ook dit bedrag was voor de schatkist te hoog. (Daily Herald)

C. BELGIE. — Het bezoek van minister Eden aan Brussel. —
Na afloop der besprekingen welke minister Eden met minister-president Van Zeeland en minister Spaak heeft gehad, werd het volgende communiqué gepubliceerd:
De heeren Eden, Van Zeeland en Spaak hebben op 26 en 27 April '37 verschillende besprekingen gehad, in den loop waarvan zij de voornaamste actueele vraagstukken, die beide landen betreffen, hebben onderzocht. De aandacht van den Britschen minister en van de Belgische ministers is vooral gegaan naar de vraagstukken, verband houdend met de versteviging van den vrede in Europa, en speciaal met de tot stand koming van een nieuw veiligheidspact voor West-Europa.
De besprekingen hebben verder ook geloopen over vraagstukken van economischen aard betreffend de missie, waarmede de heer Van Zeeland is belast geworden. Deze besprekingen, welke geen onderhandelingen maar een eenvoudige wisseling van gedachten waren, hebben zich ontwikkeld in een atmosfeer van bijzondere hartelijkheid, en hebben het mogelijk gemaakt te constateeren, dat tusschen de standpunten van beide regeeringen een groote overeenstemming bestaat. (Handelsblad v. Antwerpen)
(Vor. ber. Eden 2696 C.)

D. ROEMENIE. — Het bezoek van den Poolschen minister van Buitenl. Zaken, Beck, aan Boekarest. —
Het bezoek van den Poolschen minister van Buitenl. Zaken, Beck, is geëindigd met de onderteekening van een overeenkomst ter vergemakkelijking van het betalingsverkeer ten behoeve van Poolsche en Roemeensche toeristen. Beck is naar Warschau teruggekeerd.
Verder is een communiqué uitgegeven, dat weinig bijzonderheden behelst. De samenwerking van Roemenië en Polen wordt in dit communiqué nader bevestigd. Een verbetering van het handelsverkeer wordt geconstateerd en plannen worden aangegeven tot uitbreiding van de transito-betrekkingen der beide landen. Besloten werd, met het oog op de moeilijke internationale omstandigheden, een zoo nauw mogelijk contact tusschen beide staten te handhaven.
(Adeverul) **(V. b. Beck 2592 B.; Polen-Roem. 2566 A.)**

1 MEI 1937

E. GRONINGEN. — Noordelijke Econ.-Technologische Organisatie geïnstalleerd. —
In de Statenzaal van het Provinciehuis hier ter stede heeft op 19 April de Minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, den Raad van Bestuur van de Noordelijke Economisch-Technologische Organisatie voor Groningen en Drenthe geïnstalleerd. (N. v. h. Noorden)
(Vor. ber. Econ.-Techn. Instituut 2463 G.)

F. FRANKRIJK. — Staatsfinanciën. —
De jongste officieele statistiek van de Fransche staatsschuld is die per 1 Jan. 1936; het totaal bedroeg op dien datum fr. 333.142.745.438; de jaarlijksche dienst hiervan eischt fr. 16.158.222.482 (v. j. resp. fr. 324.013.479.728 en fr. 16.110.123.967). Deze schuld was als volgt samengesteld (in millioenen francs).

	Stand 1 Jan. 1936	Vermeerd. (+) of vermind. (—) t.o. 1935
Perpetueele schuld . . .	50.833.9	— 806.2
Aflosbare schuld . . .	199.103.3	+ 1.278.2
Schuld op middelm. of korten termijn . . .	27.320.3	+ 2.680.4
Vlottende schuld	55.885.2	+ 5.976.8
	333.142.7	+ 9.129.2

De vlottende schuld bestond o.a. uit fr. 27.068 mill. Nat. Verdedigingsbons, fr. 13.939.4 mill. schatkistpapier, fr. 3.541 mill. schuld aan het gemeentefonds en fr. 1.199.8 mill. aan sociale fondsen.
(Agence Econ. et Fin.) **(Vor. ber. Schulden 2647 D.)**

G. INCASSO-BANK N.V. IN 1936. —
Aan het verslag over 1936 van de Incasso-Bank N.V. is het volgende ontleend:
Het belang bij debiteuren in Duitschland en andere Midden-Europeesche staten met beperkt betalingsverkeer is weer belangrijk verminderd.
Na afschrijving van *f* 400.000 op de rekeningen „Gebouwen" en „Meubilair" bedraagt de winst *f* 3.002.617, tegen *f* 2.071.295 over 1935. Voorgesteld wordt aan de reserve *f* 300.000 toe te voegen, de onder het hoofd „Crediteuren" voorkomende rekening „Bijzondere reserve voor eventueele risico's" met *f* 500.000 te verhoogen en het dividend over 1936 te bepalen op 5% (v. j. 3½%). (Keesings Fin. Archief) **(2274 F.)**

H. DUITSCHLAND. — Kerkvervolging. - Het Katholiekenproces te Berlijn. —
Het Volksgerechtshof heeft thans vonnis gewezen in de zaak tegen de katholieke jeugdleiders te Düsseldorf, die ervan beschuldigd waren samengespannen te hebben met de communisten. De priester Roussaint werd, „wegens voorbereiding van een hoogverraderlijke onderneming onder bezwarende omstandigheden," veroordeeld tot 11 jaren tuchthuisstraf en 10 jaar eerverlies.
De verdachte Streber werd wegens hetzelfde feit veroordeeld tot 5 jaar tuchthuis en 5 jaar eerverlies. Van twee andere verdachten kreeg een als mede-

plichtig 2 jaar tuchthuis en 2 jaar eerverlies, en de andere 1½ jaar gevangenisstraf. Drie anderen werden vrijgesproken. Dit oordeel werd onmiddellijk rechtsgeldig. (De Maasbode)
(Vor. ber. Kerkstrijd 2676 B.)

A. **JAPAN. — Afschaffing van eeuwige landpacht. —** De Geheime Raad heeft zijn goedkeuring gehecht aan een plan van de regeering om het bureau voor de contrôle op buitenlandsche valuta in het ministerie van Financiën tot een blijvende instelling te maken. Tevens heeft de Geheime Raad zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-nota's, welke zullen worden gewisseld met Italië, Nederland, Denemarken en Portugal, en die de afschaffing betreffen van de eeuwigdurende landpachten, welke in handen zijn van onderdanen dier landen in Japan, en die thans gewijzigd worden in gewone landpachten of eigendomsrechten. (Domei)

B. **NEDERLAND. — Kamerverkiezingen. - Aantal kiezers. —**
Het aantal stemgerechtigden voor de Tweede Kamerverkiezingen, welke op 26 Mei zullen worden gehouden, bedraagt 4.452.484.
Bij de vorige Tweede Kamerverkiezingen, gehouden in April 1933, bedroeg het aantal kiezers 4.126.490, van wie 3.899.655 (94.50%) aan de stemming hebben deelgenomen.
Bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten, gehouden in April 1935, bedroeg het aantal kiezers 4.238.446, van wie 3.945.456 (93.09 %) aan de stemming hebben deelgenomen.
Het aantal kiezers in de onderscheidene kieskringen is bij de aanstaande verkiezingen als volgt:

Kieskring	I	's-Hertogenbosch . . .	244.851
„	II	Tilburg	216.807
„	III	Arnhem	249.182
„	IV	Nijmegen	214.641
„	V	Rotterdam	330.703
„	VI	's-Gravenhage	278.304
„	VII	Leiden	230.802
„	VIII	Dordrecht	290.315
„	IX	Amsterdam	449.009
„	X	Den Helder	204.155
„	XI	Haarlem	253.618
„	XII	Middelburg	139.779
„	XIII	Utrecht	244.421
„	XIV	Leeuwarden	227.127
„	XV	Zwolle	290.498
„	XVI	Groningen	223.550
„	XVII	Assen	114.136
„	XVIII	Maastricht	250.586

(Telex - A. N. P.) **(Vor. ber. 2757 B.)**

C. **BELGIE. — Minister Spaak over België's positie.** In de Belgische Kamer heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Spaak, op 29 April zijn aangekondigde verklaring over de Britsch-Fransche nota van 24 April afgelegd.
Vergeleken bij 1925 toen het Locarno-verdrag den grondslag van België's internationalen status vormde, is de situatie principieel gewijzigd. De verplichtingen welke België destijds aanvaardde, waren in 1936 niet langer dragelijk.
Dit geldt ook, vervolgde de minister, voor de verplichtingen, die België in Maart 1936 krachtens het Londensche accoord op zich had genomen. Van beslissend belang voor den status van België is thans het principe, dat het voortaan een uitsluitend Belgische politiek wil voeren.
België heeft buiten zijn grenzen geen directe belangen. Het eenige wat het vraagt, is vrede. Sinds eeuwen vormt het het slagveld van Europa. Zijn rol is thans, alle invasiewegen door zoodanige verdedegingsmiddelen af te sluiten, dat zelfs de stoutmoedigsten het denkbeeld van een inval zullen laten varen. Dat is de reden voor het nauwe verband tusschen onze militaire en onze buitenlandsche politiek.
Wij wenschen mede te werken aan de organisatie van den collectieven vrede. Daarom blijven wij trouw aan den Volkenbond en verleenen wij onzen loyalen steun aan de Geneefsche instelling.
Frankrijk en Engeland hebben nota genomen van onzen wil, de landsverdediging van België te verzekeren en van onze trouw aan Genève. Uitgaande van deze definitie onzer politiek, ontslaan Engeland en Frankrijk ons van onze verplichtingen krachtens het Locarno-pact, doch onzerzijds behouden wij hun waarborgen. (Agence Belga)
(Vor. ber. 2766 D.; Minister Spaak 2493 C.)

D. **DUITSCHLAND. — Aantal vreemdelingen. - Vele Nederlanders. —**
In aansluiting op de laatste groote volkstelling, heeft een speciale telling plaats gevonden van de in het Duitsche rijk wonende vreemdelingen.
Het resultaat dezer telling is dezer dagen gepubliceerd door het rijksbureau voor de statistiek.
In Duitschland wonen in totaal 757.000 vreemdelingen, van wie 667.000 tot een bepaalde nationaliteit behooren.
In de Rijnprovincie nemen de Nederlanders naar aantal de eerste plaats in, gevolgd door de Tsjecho-Slowaken en Polen.
In de provincie Westfalen zijn 61.691 vreemdelingen gevestigd en wel 56.337 met en 5.354 zonder een bepaalde nationaliteit. In deze provincie domineeren de Tsjecho-Slowaken, met op de tweede plaats Nederlanders en op de derde plaats Polen.
(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Bevolking 888 E.)**

E. **ZWITSERLAND. — Het eerste verbod der communistische partij. —**
Terwijl de Zwitsersche regeering er nog tegen opziet voor geheel Zwitserland de communistische partij te verbieden, zooals de oud-minister van financiën Musy reeds sind een jaar voortdurend bepleit, heeft op 25 April het kanton Neuchâtel met een twee-derde meerderheid van stemmen bij volksreferendum de organisatie eener communistische partij en iedere communistische actie in dat kanton verboden. Voor het eerst in de geschiedenis is de communistische partij niet slechts door een regeering of door een parlement, doch door een uitspraak van het geheele stemgerechtigde volk verboden geworden.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Communisme 2527 B.)**

F. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Winifred Wagner — „König Ludwig II und Richard Wagner, Briefwechsel". (Braun, Karlsruhe) **(Vorig bericht 2761 D.)**
Engelsch: Hector Bolitho — „One Hundred Years of British Monarchy". (Batsford)
R. S. Crossman — „Plato Today". (Georg. Allen and Unwin) **(Vorig bericht 2761 D.)**
Fransch: Eduard Champion — „La Comédie Française année 1936". (Libr. Stock, Paris)
A. T'Serstevens — „Ceux de la mer". (Grasset) **(Vorig bericht 2761 D.)**
Friesch: U. van Houten — „De Wraak". (Brandenburgh & Co., Sneek) **(Vorig bericht 2625 E.)**
Japansch (in het Engelsch): Lt. Comm. Tota Ishimaru — „The next world war". (Hurst & Blacket) **(Vorig bericht 2688 D.)**
Nederlandsch: P. J. Bisseeuw — „Is het mijn schuld?" (H. J. Kok, Kampen 1937)
J. K. v. Eerbeek — „Beumer & Co." — (G. F. Callenbach, Nijkerk 1937) **(Vorig bericht 2761 D.)**
Zweedsch: M. Martinson — „Mor gifter sig". (Bonniers, Stockholm) **(Vorig bericht 2708 B.)**
(Red. K. H. A.)

A. MUZIEK. — Kon. Conservatorium voor muziek te Den Haag. - Amsterd. Conservatorium. - Benoemingen. —

Dr. Johan Wagenaar.

Sem Dresden.

Willem Andriessen.

Dr. Johan Wagenaar heeft in verband met zijn leeftijd ontslag gevraagd en op de meest eervolle wijze verkregen als directeur van het Kon. Conservatorium voor muziek te Den Haag, welke functie hij sedert 1919 heeft vervuld, als opvolger van Mr. Henri Viotta. (Red. K. H. A.)

De heer Sem Dresden, directeur van het Amsterdamsche Conservatorium, is door den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, als zijn opvolger benoemd.
Sem Dresden, die thans 56 jaar is werd in 1924 directeur van het Amsterdamsche Conservatorium als opvolger van Julius Röntgen. Onder zijn leiding kwamen verschillende reorganisaties tot stand.
De heer Willem Andriessen, die als hoofdleeraar in pianospel reeds vele jaren aan het Amsterdamsche Conservatorium verbonden was, is tot directeur van deze instelling benoemd.
(Vor. ber. Dr. Johan Wagenaar 552 G.)

---

2 MEI 1937

B. VOETBAL. — Nederland—België. —
De op 2 Mei '37 in het Feyenoordstadion te Rotterdam gespeelde voetbalwedstrijd Nederland-België, is in een 1—0 overwinning voor Nederland geëindigd. (Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2734 H.)**

C. ENGELAND. — Autobusstaking te Londen en in de provincie. —
Op 1 Mei te middernacht is de staking in het autobusbedrijf begonnen. In Londen staken 25.000 man, terwijl tegelijkertijd in de provincie 125.000 man het werk hebben neergelegd.
Te Londen eischen de stakers een korteren werkdag, maar geen loonsverhooging. In de provincie verlangen zij 2 pennies loonsverhooging per uur en betere arbeidsvoorwaarden. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Stakingen 2733 B.)

D. JAPAN. — Verkiezingen voor den Landdag. —
De definitieve uitslag der verkiezingen voor den Japanschen Landdag accentueert de overwinning der beide groote politieke partijen, de Minseito en de Seijoekai, die in de oppositie tegen het kabinet Hajasji zijn.
De uitslagen zijn de volgende:

	1937	1936
Minseito (conservatief-liberaal) . . .	179	205
Seijoekai (liberalen)	175	178
Regeeringspartijen	41	
Partij van de Sociale Massa (Arbeiderspartij)	37	18
Onafhankelijken	25	
Andere partijen	9	69
(Domei)	466	470

(Vor. ber. Parlement 2748 D.; Verkiezingen 2187 I.)

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - Vernieling van Guernica. - De „España" in den grond geboord. —
Het gaat den Basken in hun strijd tegen de troepen van generaal Mola, die het offensief tegen Bilbao hebben hervat, niet voor den wind. Ondanks al hun hardnekkigen tegenstand worden zij teruggedrongen, waardoor de omsingeling van Bilbao steeds nauwer wordt toegehaald. De industriestad Eibar is door de nationalisten ingenomen, terwijl de vlammen aan alle kanten oplaaiden, vooral in de fabriekswijken. Durango is eveneens in handen der nationalisten.
Met afgrijzen leest men de berichten over het bombardeeren van Guernica, de „heilige stad" van Baskenland, door Duitsche vliegers uit het kamp van generaal Mola, de stad, welke geen enkele verdediging had, is nagenoeg geheel plat gebrand. Laag scheerden de vliegtuigen boven de huizen, ratelden de mitrailleurs een kogelregen over de weerlooze bevolking. Waarschijnlijk hebben de nationalisten hiermede willen laten zien welk lot straks Bilbao wacht, als deze stad niet wordt overgegeven. Weliswaar ontkennen zij den brand te hebben veroorzaakt, maar dat zal niet kunnen verhinderen, dat een nog diepefen haat zich bij de koppige Basken vastzet tegen de regeering van Burgos. (De Nieuwe Eeuw)
De „España" in den grond geboord. — De España, het grootste oorlogsschip der rechtsche strijdmacht, is door vliegtuigen van de Spaansche regeering in den grond geboord Naar verluidt zouden slechts 5 opvarenden verdronken zijn.
(Vor. ber. Burgeroorlog 2762 C.)

F. 1 MEI-VIERING 1937. —
DUITSCHLAND. — Adolf Hitler zeide in zijn Mei-rede o.a.: Wij kunnen niet dulden, dat dit gezag, dat het gezag is van het Duitsche volk, door anderen wordt aangevallen.
Dat geldt ook voor alle kerken. In zooverre zij zich bezig houden met hun godsdienstige kwesties, houdt de staat zich niet met hen bezig, maar wanneer zij trachten door welke maatregelen ook, brieven, encyclieken, enz. zich rechten aan te matigen, welke slechts den staat toebehooren, zullen wij ze terug drukken naar hun taak van geestelijke zielzorg.
FRANKRIJK. — Parijs had het aanzien van een feestdag, de meeste winkels bleven gesloten, de restaurants en café's waren evenwel als gewoonlijk geopend. Op de kantoren werd niet gewerkt en ook de ambtenaren hadden vrij.
De betoogingen hadden het uiterlijk van een volksfeest. Alles is kalm verloopen.
SOVJET-RUSLAND. — Zooals gebruikelijk, is te Moskou op het Roode Plein de groote troepenparade gehouden. Op de treden van het Mausoleum voor Lenin stonden o.a. Stalin, Molotof, Kalinin, Kaganowitsj en andere regeeringsleden, alsmede Dimitrof, de leider der Komintern. De volkscommissaris van Oorlog, Worosjilof, hield een toespraak tot de troepen. Hij verklaarde o.a.: Het leger moet steeds tot den strijd bereid zijn. Het is de plicht van de roode gardisten om op wacht te staan voor het Sovjet-volk en voor de proletariërs der geheele wereld. Daarna legde Worosjilof persoonlijk en namens het leger opnieuw een belijdenis van trouw af aan de partij en aan Stalin.
Bij de parade zag men voor de eerste maal weer formaties kozakken in hun bonte vooroorlogsche uniformen. Voorts werden waargenomen: zware artillerie, tanks van alle modellen en formaten, en vooral ook de luchtmacht. In een half uur tijds vlogen ongeveer duizend vliegtuigen over het Roode Plein. Het was de grootste luchtdemonstratie, welke Moskou ooit beleefd had
NEDERLAND. — De 1-Mei had een ordelijk verloop. De S.D.A.P. hield eenige groote betoogingen. **(Vorig bericht 2285 E.)**

A. **Intelligentie en zedelijk oordeel bij schoolkinderen.**
Wij ontleenen aan het zeer belangrijke proefschrift van Mej. Th. E. Croockewit, „Vergelijkend Onderzoek naar het verstandelijk en zedelijk oordeelsvermogen bij negen-, tien-, elf- en twaalfjarige kinderen", het volgende:
Na een historisch overzicht omtrent het experimenteele onderzoek der intelligentie en van het zedelijke oordeel volgt de beschrijving van het eigen materiaal. In totaal zijn 2162 kinderen onderzocht, waarvan 388 9-jarigen, 631 10-jarigen, 700 11-jarigen en 443 12-jarigen, die het 4e, 5e, 6e en 7e leerjaar van de lagere school bezochten. Er is op gelet, dat voldoende leerlingen van verschillenden graad van intellectueele ontwikkeling, dus zoowel knappe, als middelmatige, als domme kinderen bij het onderzoek betrokken waren. De kinderen waren als volgt over de leerjaren verdeeld:

leeft. in jaren	leerj. IV	leerj. V	leerj. VI	leerj. VII
9	92.8(51.7)	7.2(2.9)		
10	34.2(35)	60.4(47.1)	5.4(2.9)	
11	11.4(15)	33.1(36.8)	55.3(41)	0.2(1.2)
12	7.2(6.6)	24.4(20)	64.6(41)	3.8(30)

Als deze cijfers vergeleken worden met de cijfers betreffende het Rijk, welke tusschen haakjes zijn geplaatst, dus de gemiddelde schoolbevolking, dan blijkt, dat de negenjarigen voor deze proefneming zeer gunstig geselecteerd zijn. De tien- en elfjarigen vertoonen dit verschijnsel in mindere mate, terwijl de twaalfjarigen een ongunstige selectie vertoonen.
Dr. Croockewit heeft de kinderen ook ingedeeld in vier welstandsklassen, door te nemen de beroepen van de ouders en de woonplaats. Deze zijn de klassen:
A = intellectueelen, groothandelaars, procuratiehouders, kapiteins ter koopvaardij, hooger politiepersoneel enz.
B = middenstand, dus: onderwijzers, ambtenaren van de belastingen of posterijen, winkeliers in straten met druk verkeer, stuurlieden ter koopvaardij, kantoorbedienden enz.
C = kleine middenstand en geschoolde arbeiders.
D = ongeschoolde arbeiders.
De verdeeling van de negen-, tien-, elf- en twaalfjarigen volgens welstandsklasse en leerjaar gaf als resultaat, dat voor de 3 eerste leeftijden een gunstige selectie had plaats gehad. Bij de 9-jarigen was die het grootst van de welstandsklassen C en D, bij de 10-jarigen van A en B, bij de 11-jarigen van A, B en C, en bij de 12-jarigen was de ongunstige selectie het duidelijkst waar te nemen bij A.
De schrijfster heeft de intelligentie bepaald met de test van Luning Prak en Meertens. Bij dit onderzoek worden bepaald de aanleg, de verstandelijke ontwikkeling, die onafhankelijk is van de bijgebrachte kennis. Voor het onderzoek naar het zedelijke oordeel werden 8 korte verhaaltjes gegeven, die betrekking hebben op eerlijkheid, moed, trouw of plichtsbesef. Onder elk verhaaltje waren vier motieven geplaatst, die elk voor zich plausibel zijn, doch waarvan slechts één het juiste antwoord volgens de in het verhaal bewerkte deugd aangeeft; daarbij werd de deugd zelf echter niet genoemd. Voor elk motief was een hokje geplaatst en nu moest de leerling in het hokje Voor het juiste motief een kruisje plaatsen. B.v.
Annie en Dina spelen bij de Schie. Annie struikelt en valt in het water. Een slagersjongen op een fiets ziet het gebeuren. Hij springt haar na en redt haar. Waarom doet hij dit?
Omdat hij hoopt een reddingsmedaille te krijgen.
Omdat hij hoopt, dat zijn naam in de krant komt.
Omdat hij hoopt met zijn verhaal zijn vrienden jaloersch te maken.
Omdat hij bang is, dat Annie verdrinkt.
De intelligentie wordt uitgedrukt in het intelligentiequotient, d.i.: verstandelijke leeftijd in maanden; werkelijke leeftijd in maanden; het zedelijk oordeel in punten van 0 tot 8, al naar het aantal goede kruisjes in de hokjes.
Nu bleek, dat voor alle leeftijden kinderen uit kringen met beteren welstand een hoogere intelligentiequotient hadden, dan die uit de lagere welstandsklassen, en wel in regelmatige volgorde van A tot D. Uit het onderzoek naar het zedelijke oordeel bleek voor alle leeftijden, dat klasse A steeds de gunstigste resultaten vertoont, de overige klassen volgen in afdalende volgorde.
Klasse A vertoont een snellere ontwikkeling van het zedelijke oordeel, dan één der overige klassen. Bij de negenjarigen is zij reeds op een hoogte gekomen, die de klassen B en C eerst resp. op tien- en elfjarigen leeftijd bereiken, terwijl klasse D zelfs op twaalfjarigen leeftijd nog achter blijft.
Klasse A bereikt haar volledige ontwikkeling op ongeveer elfjarigen leeftijd. Klasse B vertoont haar maximum van ontwikkeling met elf jaar, doch zij is dan één jaar bij A ten achter, wanneer men de resultaten onderling vergelijkt. C bereikt haar maximum ontwikkeling met elf jaar, doch dit ligt lager dan het niveau van A bij 9 jaar. D is op twaalfjarigen leeftijd op haar maximum gekomen, doch dit evenals voor C onder het niveau van A op negenjarigen leeftijd. De lijnen van A en B, voorstellende de resultaten, loopen parallel; eveneens die van C en D. Men kan A en B, resp. C en D als 2 groepen tegenover elkaar stellen. De negatieve selectie is bij de twaalfjarigen duidelijk aan te toonen.
De resultaten van de hier besproken proeven wijzen er op, dat er voor de ontwikkeling van het zedelijk oordeel een duidelijke invloed is waar te nemen: a) van den leeftijd van den proefpersoon en b) van de welstandsklasse. Dr. Croockewit heeft de verschillende vormen van zedelijk oordeel, te weten eerlijkheid, moed, trouw en plichtsbesef, voor de verschillende leeftijden en welstandsklassen nagegaan en het volgende gevonden:

PSYCHOLOGIE

Bij de negenjarigen blijkt bij klasse A alle begrippen, behalve het begrip Trouw, goed te zijn ontwikkeld, deze ontwikkeling is bij B minder dan bij A, en bij C en D nog minder, waarbij voor de klassen C en D nog geldt, dat op dezen leeftijd het begrip Plichtsbesef het minst ontwikkeld is.
Bij de tienjarigen is het percentage juiste antwoorden voor klasse A het grootst, terwijl B klasse A begint te naderen. Behalve het begrip Trouw zijn bij A en B de overige begrippen goed ontwikkeld. Bij C en D zijn alle begrippen minder ontwikkeld.
Voor de elfjarigen is het resultaat het volgende. A heeft hier haar maximum bereikt; ze heeft nu den achterstand in de ontwikkeling van het begrip Trouw ingehaald. Ook voor B heeft deze vooruitgang sneller plaats gehad dan voor C en D het geval was, terwijl C en D den achterstand in ontwikkeling van het begrip Plichtsbesef hebben ingehaald en nu slechts nog dien voor Trouw vertoonen.
Vergelijkt men de twaalfjarigen met de elfjarigen, dan heeft klasse A haar bijzonder gunstige positie verloren; zij is zelfs iets achteruitgegaan (negatieve selectie). Toch vertoont over het geheel genomen klasse A nog het gunstigste beeld. Men ziet wederom 2 groepen tegenover elkaar staan, te weten die van de A en B tegenover die van C en D. Alle klassen vertoonen een achterstand in de ontwikkeling van het begrip Trouw.
Dr. Croockewit heeft verder nog de foutieve antwoorden van de verschillende leeftijden en welstandsklassen onderzocht en het verband tusschen intelligentie en zedelijk oordeel nagegaan. Zij vond omtrent dit laatste het volgende:
Voor de klassen A en B bestaat er reeds op negen- en tienjarigen leeftijd een zekere correlatie tusschen intelligentie en zedelijk oordeel, terwijl deze correlatie bij C en D op denzelfden leeftijd nog ontbreekt en eerst op elfjarigen leeftijd optreedt.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Psychologie 1844 E.)**

3 MEI 1937

VENEZUELA

A. Petroleumproductie. —

De nieuwe groote concessies, die aan de Venezuela Oil Development Company, een dochtermaatschappij van de Koninklijke-Shell, door de regeering van Venezuela zijn verleend, 659.925 H.A. in de staten Zulia, Trujillo, Tachira, Apure, Zamora, Anzoategui en Monagas, hebben de aandacht weer op dit rijke petroleumland doen vallen, waar, ondanks de productievermindering gedurende de laatste weken van 1936, in het afgeloopen jaar 9% van de wereldproductie werd gewonnen en waarvandaan de Koninklijke-Shell in 1935 nagenoeg één derde (31.8%) van haar geheele productie haalde. Met het afgeloopen jaar werd ook het tweede tiental jaren voltooid sinds Venezuela als petroleum produceerend land zijn intrede deed in de wereldhuishouding; het vermocht dit te doen dank zij de werkzaamheden der Koninklijke-Shell-groep.

Zooals uit het volgende overzichtje blijkt, steeg de productie van Venezuela met sprongen, tot in 1929 met een productie van meer dan 137 millioen barrels ongeveer een elfde der toenmalige wereldproductie werd bereikt. De volgende jaren brachten een inkrimping der winning, maar in 1934 was de stand van 1929 weer ongeveer bereikt en sindsdien steeg de productie tot meer dan 154 millioen barrels in het afgeloopen jaar.

Petroleumproductie 1917—1936.

Jaar	1000 barr.	Jaar	1000 barr.
1917 . .	120	1927 . .	63.134
1918 . .	333	1928 . .	105.749
1919 . .	425	1929 . .	137.472
1920 . .	457	1930 . .	136.669
1921 . .	1433	1931 . .	116.613
1922 . .	2201	1932 . .	116.541
1923 . .	4201	1933 . .	117.720
1924 . .	9042	1934 . .	136.856
1925 . .	19687	1935 . .	148.360
1926 . .	37226	1936 . .	154.501
		1917/36	1.308.740

Derde plaats. — Daarmede staat Venezuela, dat gedurende de jaren 1927-30 zelfs de tweede plaats onder de petroleum produceerende landen der wereld had ingenomen, weer op de derde plaats en zijn productie is ruim twee en een half keer zoo groot als die van Roemenië, dat als nummer vier op de ranglijst volgt. In totaal heeft Venezuela gedurende zijn twintigjarig bestaan als olieland, 1308 millioen barrels ruwe olie geproduceerd en het zal zeker nog een veelvoud van dit imponeerende cijfer behalen.

De productie van het land is, al worden gestadig nieuwe terreinen in verschillende deelen van het land ontdekt en geëxploiteerd, toch nog steeds voor meer dan de helft uit het z.g. Lagunillas-terrein, aan het meer van Maracaibo, afkomstig. Het jonge Quirequire-veld, voorts La Rosa-Ambrosiano en Mene Grande zijn de overige belangrijkste velden.

Petroleumvelden van Venezuela.

Terrein	1000 barrels 1936	1000 barrels 1935	Aand. (%) 1936	Aand. (%) 1935
Lagunillas	85.216	81.540	55.2	55.0
La Rosa Ambrosiano	21.353	21.424	13.8	14.4
Concepcion . . .	1.170	1.429	0.8	1.0
La Paz	168	173	0.1	0.1
Mene Grande . . .	15.756	15.151	10.2	10.2
Tarra	4.636	5.136	3.0	3.5
El Mene	860	851	0.6	0.6
Quirequire	23.286	19.875	15.0	13.3
Cumarebo	2.056	2.781	1.3	1.9
Totaal	154.501	148.360	100.0	100.0

Op de eerste plaats onder de in Venezuela werkzame maatschappijen staat sinds enkele jaren niet meer de Koninklijke-Shell, maar de Standard Oil Co. (New Jersey). In 1936 heeft deze voor het eerst méér dan de helft van de aldaar gewonnen ruwe olie geproduceerd. Maar er is toch een belangrijk verschil; terwijl de productie van de Koninklijke-Shell wordt gewonnen door dochtermaatschappijen, voor dit doel door de groep opgericht, is het belangrijkste gedeelte der productie van de Standard Oil Co. (New Jersey), afkomstig van de velden van de Lago Oil & Transport Co., die eerst onder de contrôle van de Standard Oil Co. (New Jersey) kwam, toen deze alle buitenlandsche bezittingen van de Standard Oil Co. of Indiana kocht.

Ook de Standard Oil Co. of Indiana had echter de Lago niet opgericht, maar deze, oorspronkelijk overwegend Britsche onderneming, onder haar contrôle weten te brengen. Op de derde plaats onder de in Venezuela werkzame buitenlandsche concerns staat de Gulf Oil (Mellon-groep).

Het is van voldoende bekendheid, dat de in Venezuela gewonnen ruwe olie slechts voor het kleinste gedeelte in Venezuela zelf wordt geraffineerd, maar voor verreweg het grootste deel op Curaçao en Aruba wordt verwerkt.

De grootste raffinaderijen in Venezuela zelf zijn die te San Lorenzo van de Caribbean Petroleum Co., met een dagelijksche capaciteit van ca. 15.000 barr., voorts drie raffinaderijen van de Standard Oil Co. te La Salina (4000 barrels), La Arriaga (1400 barrels) en Cabimas (4000 barrels); de Colon Oil beschikt over een kleine raffinaderij in het Tarra-veld (600 barrels). Op Curaçao en Aruba zijn echter twee centra met een dagelijksche raffinage-capaciteit van samen 400.000 barrels ontstaan en vermoedelijk wordt Curaçao, het grootste van die twee, slechts door één enkel raffinagecentrum ter wereld overtroffen, n.l. door Abadan, in de Golf van Iran.

De productie der afzonderlijke groepen en maatschappijen in het afgeloopen jaar blijkt uit de volgende tabel:

Winning van ruwe olie in Venezuela.

	1000 barrels 1936	1000 barrels 1935	Aand. (%) 1936	Aand. (%) 1935
Standard Oil (New Jersey).				
Lago	49.722	45.463	32.2	30.6
St. O. Venezuela (Creole)	30.159	27.924	19.5	18.8
Totaal I	79.881	73.387	51.7	49.4
Koninklijke-Shell.				
V. O. C.	38.756	37.139	25.1	25.0
Caribbean	15.756	15.151	10.2	10.2
Colon Oil	4.636	5.136	3.0	3.5
Totaal II	59.148	57.426	38.3	38.7
Diversen.				
Gulf Oil	14.612	16.696	9.4	11.3
B. C. O.	860	851	0.6	0.6
Totaal III	15.472	17.547	10.0	11.9
Totaal	154.501	148.360	100.0	100.0

(De Telegraaf) **(Vorig bericht 1979 K.)**

B. Het Bestuur. —

De Republiek Venezuela wordt verdeeld in 20 staten, 1 bondsdistrict en 2 territoria. Aan het hoofd staat een president, die voor 7 jaar wordt gekozen. De wetgevende macht berust bij den Senaat (40 leden) en bij de Kamer (81 leden). De laatste staatsregeling werd in 1929 gemaakt, maar de revolutie van 1931 heeft deze staatsregeling nogal afbreuk gedaan. De bevolking bestaat uit 2 % blanken, 90 % kleurlingen en de rest Indios. Er is algemeene dienstplicht.

A. **LUCHTVAART. — Kring rondom de wereld. - Java-Australië. - K.L.M. —**
Dezer dagen werd de kring van luchtlijnen rondom de wereld voor de eerste maal geheel gesloten. De luchtlijn over den Stillen Oceaan der Pan American Airways, San Francisco—Honoloeloe—Midway—Wake Island—Guam—Manilla, werd nl. officieel verlengd tot Hongkong, waar aansluiting wordt verkregen op de Engelsche luchtlijn naar Penang, dat o.a. ligt in de Indië-route der K.L.M.-vliegtuigen, die post en passagiers naar West-Europa brengen, waar men te Frankfort a. d. Main aansluiting krijgt op den Zeppelindienst naar New York, dat door verschillende luchtlijnen met San Francisco verbonden is.

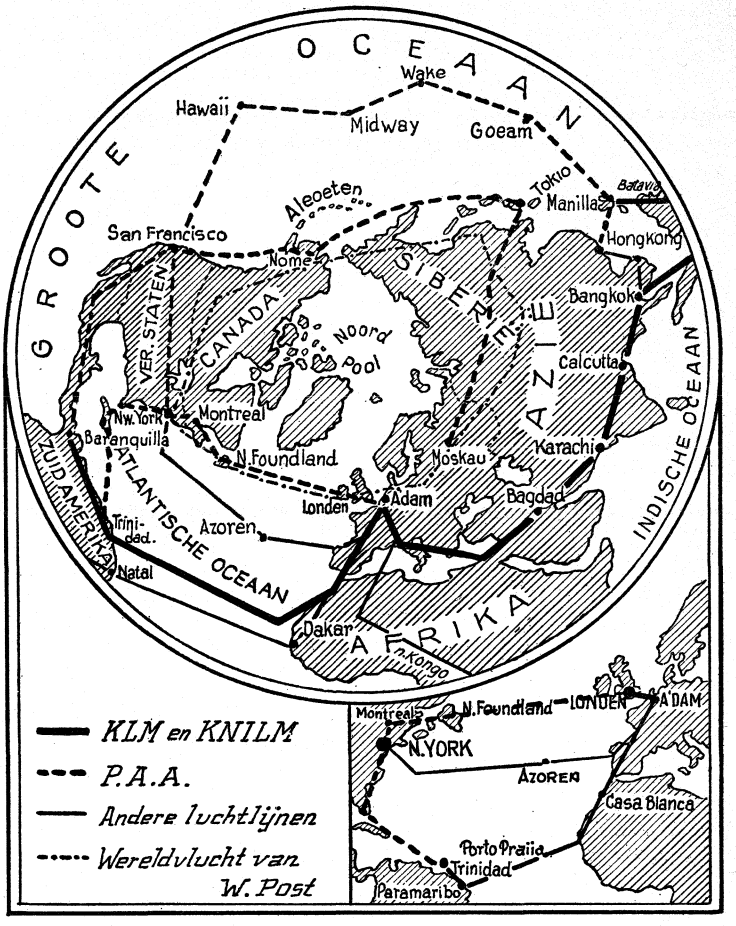

Java-Australië. — De minister zonder portefeuille, Thorby, heeft op 29 April bekendgemaakt, dat de Australische regeering de K. N. I. L. M. toestemming heeft verleend tot het instellen van een luchtdienst tusschen Java en Australië.

500.000ste K. L. M. passagier. - Op 29 April heeft de K. L. M. haar 500.000ste passagier geboekt. Het is de heer P. Vermeulen, bioloog, verbonden aan den Hortus Botanicus te Amsterdam.
De K. L. M. heeft het half millioen passagiers in 17 jaar bereikt. Elf jaar na de opening van de eerste luchtlijn van de K. L. M. werd de eerste honderdduizend volgemaakt. Na drie jaar, in 1934, werd de twee-honderdduizendste geboekt en zoo kwamen er elk volgend jaar honderdduizend bij.

Curaçao—Miami. — De beslissing van het Amerikaansche departement van Handel, waarbij afwijzend is beschikt op het verzoek van de K.L.M. om een luchtlijn te mogen openen over de Caraïbische Zee, tusschen Curaçao-Port au Prince naar Miami op Florida, in de Ver. Staten, heeft bij de directie der K.L.M. ernstige teleurstelling gewekt.
De afwijzing is echter niet definitief, daar de mededeeling van het Amerikaansche departement aan de K.L.M. nog de toevoeging bevat: „for the present time", zoodat de directie der K.L.M. vertrouwt, dat deze kwestie op den duur wel in orde zal komen.
De directeur, de heer A. Plesman, verklaarde deze beslissing niet te begrijpen, daar juist de Amerikaansche regeering den laatsten tijd zich zoo beijvert om den vrijen handel te bevorderen. Het herstel van het vrije transport tusschen de landen is daarbij toch wel een der essentieele factoren.
(Vor. ber. Ontwikkeling 2741 A.; K.L.M. 2684 E.)

B. **ITALIE. — Scheepsbouw. —**
Alle Italiaansche scheepswerven met een kapitaal van meer dan 10 millioen Lire worden genationaliseerd; de Staat zal minstens 50% van hun kapitaal overnemen door middel van het Instituut voor Industrieele Reconstructie, dat deze aandeelen tot December 1942 zal houden. Alle bestuursleden moeten aftreden; er wordt voor elke werf een nieuw bestuur benoemd, terwijl alle aandeelen in scheepswerven moeten worden gedeponeerd bij de Banca d'Italia. De oude aandeelhouders ontvangen een schadeloosstelling, berekend naar het gemiddelde van de aandeelkoersen sedert October 1936; zij kunnen dan 50% van hun aandeelen converteeren in de nieuwe staatswerven.
(Giornale d'Italia)

4 MEI 1937

C. **VEREENIGDE STATEN. — Neutraliteitswet. —**
Het Huis van Afgevaardigden heeft eenstemmig den gewijzigden tekst van het ontwerp-wet in zake de neutraliteit aangenomen.
De thans aangenomen neutraliteitswet is een compromis tusschen de vertegenwoordigers van het Huis van Afgevaardigden en den Senaat. Beide Kamers hadden een tekst uitgewerkt en eerst op 28 April was men hierover tot een compromis gekomen.
De nieuwe wet werd nog vóór den 1sten Mei door president Roosevelt onderteekend, daar de van kracht zijnde wet toen afliep.
Het tusschen de beide kamers tot stand gekomen compromis geeft de regeering meer vrijheid van handelen dan het door den Senaat opgestelde wetsontwerp voorzag. In de toekomst zullen, zoodra de president het feit van den staat van oorlog tusschen twee of meer staten of een burgeroorlog in een vreemden staat heeft geconstateerd, automatisch verboden zijn: de uitvoer van oorlogsmateriaal, aankoop of verkoop van door dien staat of staten uitgegeven obligaties, reizen op schepen van oorlogvoerende staten en bewapening van Amerikaansche handelsschepen.
Wat onder oorlogsmateriaal dient te worden verstaan, mag de president in wezen zelf bepalen.
Ook de Senaat heeft de neutraliteitswet goedgekeurd.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 2702 D.)**

D. **ITALIE. — Loonsverhooging. —**
Het algemeen bestuur der corporaties heeft besloten tot een algemeene salaris- en loonsverhooging van 10 tot 12 percent, voor zoover het bedrag aan salaris de 1500 lire niet te boven gaat. In dat geval is de verhooging niet van toepassing op het meerdere.
Deze loonsverhooging zal ingaan op 9 Mei, den verjaardag van de stichting van het Italiaansche imperium.
(Corriere della Sera)

A. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Herderlijk schrijven van mgr. Preysing. - „Duitsche trouw." —**
In alle Roomsch-Katholieke kerken van Berlijn is op 2 Mei '37 een herderlijk schrijven van Mgr. Von Preysing, den Bisschop van Berlijn, over de christelijke opvoeding voorgelezen.
De bisschop herinnert er aan, dat de ouders niet alleen den plicht, maar ook het door het concordaat gewaarborgde recht hebben hun kinderen op godsdienstige wijze op te voeden.
Met een toespeling op de verklaringen, die nationaalsocialistische leiders onlangs hebben afgelegd over de opvoeding in Duitschland, verklaart Mgr. Von Preysing: „Men moet zich thans afvragen, of de „Duitsche trouw" dezen naam nog verdient en of het door den rijkskanselier gegeven woord beteekenis heeft."
(De Tijd) **(Vor. ber. Kerkstrijd 2768 H.; Herderlijk schrijven 2623 C.)**

B. **UTRECHT. — Schouwburgplan. - Een gift van ƒ 500.000. —**
In de dezer dagen geopende Raadsvergadering van Utrecht, heeft de Raad zich uitgesproken over de kwestie van den nieuw te bouwen schouwburg op het Lucas Bolwerk, waarover de laatste dagen zooveel stof is opgejaagd in de Domstad.
Met algemeene stemmen nam de Raad de beslissing, om in dank de vorstelijke gift te aanvaarden van ƒ 500.000 en in principe te besluiten tot het doen vervaardigen van een schetsplan, geprojecteerd op het Lucas Bolwerk. (De Maasbode)

C. **NEDERLAND. — Werkloosheid Februari/Maart 1937. —**

Gemeenten met:	Aantal geheel werkloozen op het einde van: Maart 1937	Febr. 1937	Daling
100.000 en meer inw.	153.693	161.853	8.160
50.000—100.000 inw.	48.570	51.310	2.740
20.000— 50.000 inw.	50.228	55.069	4.841
minder dan 20.000 inw.	150.874	171.321	20.447
Totaal	403.365	439.553	36.188

Uit onderstaand overzicht blijkt, dat het absolute aantal werkloozen in de groote gemeenten van Februari op Maart 1936 minder, in de kleinere gemeenten daarentegen meer daalde dan van Februari op Maart 1937.

Gemeenten met:	Aantal geheel werkloozen op het einde van: Maart 1936	Febr. 1936	Daling
100.000 en meer inw.	167.464	171.860	4.396
50.000—100.000 inw.	51.487	54.326	2.839
20.000— 50.000 inw.	52.845	58.061	5.216
minder dan 20.000 inw.	157.250	181.216	23.966
Totaal	429.046	465.463	36.417

(Centr. Bur. v. d. Stat.) **(V. b. Werkloosheid 2740 B.)**

D. **IERLAND. — De ontwerp-Grondwet. —**
Volgens de ontwerp-grondwet zal het Iersche parlement bestaan uit Dail en Senaat. Deze laatste zal worden samengesteld op den grondslag van vertegenwoordigers der beroepen. De president zal volgens het ontwerp in de bevoegdheden van den gouverneur-generaal treden en onder meer zijn veto over wetsontwerpen kunnen uitspreken.
De Iersche Vrijstaat zal dan „Eire" heeten.
Over den Koning of Groot-Brittannië wordt niet gesproken. (Irish Times) **(V. b. Grondwet 2583 C.)**

E. **TEXTIELCONFERENTIE TE WASHINGTON. —**
Eenigen tijd geleden is te Washington een internationale textielconferentie geopend.
Het internationale Arbeidsbureau heeft voor deze conferentie een rapport gepubliceerd, waaruit o.a. blijkt, dat in geen industrie rationalisatie zoo sterk is opgevoerd als in de textielindustrie. Het verbruik van textielgoederen is in de laatste 30 jaar maar in zeer geringe mate gestegen. Dit is dan ook een van de hoofdoorzaken, waarom de crisis de textielindustrie meer heeft getroffen, dan welke andere industrie ook.
In de periode 1925—1935 bedroeg het gemiddelde wereldverbruik van katoen niet meer dan 26 millioen balen. In de Westeuropeesche landen beteekent dit een verbruik per hoofd van ongeveer 8½ pond. In de Vereenigde is het verbruik per hoofd belangrijk grooter, nl. 30 pond. Er zijn echter nog honderden millioen wier verbruik aan katoen niet meer bedraagt dan 2½ pond per jaar.
De oplossing van dit vraagstuk, aldus mevrouw Perkins, de Amerikaansche minister van Arbeid, in haar begroetingsrede in de conferentie, moet niet gevonden worden in een beperking van de textielindustrie, of in de uitbuiting van de arbeidskracht, maar in een vergrooting van den levensstandaard van de arbeiders over de geheele wereld.
In Amerika zijn op het gebied van verbetering in de arbeidsvoorwaarden reeds verschillende maatregelen genomen. De veertigurenweek is een feit geworden. Slechts tien procent van de textielarbeiders werkt langer dan 40 uur, er is niet een, die langer dan 48 uur werkt en dat in een industrie, waarin de werktijd in 1930 54 uur per week bedroeg. Minimumloonen zijn ingevoerd en zoowel de werkgevers als de arbeiders zijn tot de overtuiging gekomen, dat de concurrentie niet langer gevoerd mag worden door de loonen van de arbeiders te verlagen.
(Het Volk)

5 MEI 1937

F. **NEDERLAND. — Wol uit ondermelk (Lanital). - Consortium gevormd. —**
Het Algemeen Handelsblad deelt mede, dat een consortium is gevormd tusschen de Snia Viscosa te Milaan, comm. Antonio Ferretti te Milaan (de uitvinder van „Lanital"), N.V. „Lyempf" te Leeuwarden en de N.V. Leo de Winter & Co. te Amsterdam, met het doel de bereiding van textiel-caseine in West-Europa, alsmede de fabricatie van „Lanital" in Nederland door te voeren. De beide laatstgenoemde firma's zijn reeds met de algemeene voorbereiding begonnen. De bedoeling is bij de uitvoering in de eerste plaats de Nederlandsche zuivelindustrie ten volle de gelegenheid te geven zooveel mogelijk grondstoffen voor de „Lanital" te leveren, tot welk doel reeds contact is gezocht met en de medewerking is verkregen van eenige belangrijke, zoowel coöperatieve als particuliere, zuivelfabrieken.
Waar de afzet van zeer belangrijke hoeveelheden textiel-caseine reeds verzekerd is, zal deze nieuwe industrie de oplossing kunnen zijn voor vele moeilijkheden, waaronder onze zuivelindustrie gebukt gaat. In het bijzonder vanwege het feit, dat er in de laatste jaren zoovele afzetgebieden voor onze zuivel- en melkproducten verloren zijn gegaan.
Van een en ander is reeds mededeeling gedaan aan de Nederlandsche regeerings-autoriteiten.
Met de fabricatie van „Lanital" zal hier te lande worden begonnen, zoodra de grondstoffenvoorziening (caseine, dus ondermelk) voldoende is geregeld.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Kunstwol 2705 H.)**

G. **METEOROLOGIE. — Magnetische storingen. —**
Uit een mededeeling van het Meteorologisch Instituut blijkt, dat gedurende vijf dagen sterke storingen in het aardmagnetisme te De Bilt zijn opgeteekend. Daarbij werden de afwijkingen opgegeven, die de magneetnaald vertoonde. Tegelijk werd erop gewezen, dat wij nu weer een maximum tegemoet gaan in de zonnevlekken en werd er vermeld, dat door het betrokken weer de gelegenheid niet gunstig is geweest om Noorderlicht te zien.
In verband met dit bericht is het de moeite waard, eenige bijzonderheden nader te behandelen.
De vrij opgehangen magneetnaald wijst niet horizontaal maar onder een zekere helling, niet naar het geografisch Noorden, maar in de richting van de magnetische Noordpool, die ergens binnen den poolcirkel in de onherbergzame streken van Noord-Canada moet worden gezocht. Dit beteekent, dat voor elke plaats een bepaalde afwijking geldt, die in den regel aan slechts geringe veranderingen onderhevig is. Men noemt de horizontale afwijking van het geografische Noorden declinatie en de verticale afwijking inclinatie.
Beide zijn nu en dan onderhevig aan groote afwijkingen. Onder bepaalde omstandigheden treden er in het veld van het aardmagnetisme, dat zich rondom de aarde bevindt, sterke en onregelmatige veranderingen op, die de oorzaak zijn van deze schommelingen van de magneetnaald. Men spreekt dan van magnetische stormen.
Deze magnetische stormen worden veroorzaakt door veranderingen in de uitstraling van de zon tijdens het optreden van vlekken op de zonsoppervlakte. Vandaar, dat in het genoemde

bericht verband wordt gelegd tusschen het naderend zonnevlekkenmaximum (om de elf jaren) en het optreden van sterke magnetische storingen.
Het verband tusschen deze magnetische stormen en Noorderlicht berust op het volgende: Waarschijnlijk wordt het Noorderlicht gevormd door kathodenstralen, die van de zon uitgaan en bij het binnendringen in den dampkring de hoogste, zeer ijle gassen lichtgevend maken. Dit geschiedt op hoogten tusschen drie honderd en negenhonderd kilometers. Dit is door tal van hoogtemetingen met zekerheid vastgesteld.
De kathodenstralen nu veroorzaken zeer waarschijnlijk sterke veranderingen in het veld van het aardmagnetisme en op deze veranderingen reageert de magneetnaald.
Er is dus bij het optreden van sterke magnetische storingen kans, dat zich buitengewoon sterk Noorderlicht ontwikkelt, dat dan ook hier te lande zou kunnen worden gezien. Nu en dan, doch zelden, is in ons land een schitterend Noorderlicht zichtbaar en het verschijnsel is zoo mooi, dat het altijd de moeite waard is, er op heldere avonden aan den Noordelijken hemel naar uit te zien. Het bericht van De Bilt is dus als een wenk op te vatten om er naar uit te zien.
(Met speciale toestemming van De Tijd)
(Vorig bericht Meteorologie 118 F.)

A. **ROEISPORT. — De Varsity. —**
Op de nieuwe roeibaan te Amsterdam, de z.g. boschbaan, werd op 6 Mei '37 de Varsity gehouden.
Het hoofdnummer werd gewonnen door Triton.

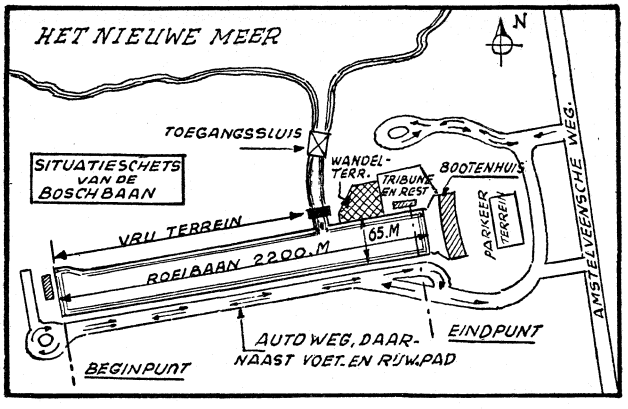

De gedetailleerde uitslagen luiden als volgt:
Jonge Vier: 1. Laga, 7 min. $6^2/_5$ sec.; 2. Triton, op 3 lengten, 7 min. $20^1/_5$ sec.; 3. Njord, op 4 lengten; 4. Aegir.
Overnaadsche Twee: 1. Triton, 8 min. 50 sec.; 2. Nereus; 3. Njord.
Vier zonder stuurman: 1. Njord, 7 min. $2^4/_5$ sec.; 2. Nereus II, op 1 lengte; 3. Nereus I, op 1½ lengte; 4. Laga.
Jonge Twee: 1. Njord, 8 min. $12^3/_5$ sec.; 2. Triton, 8 min. $21^4/_5$ sec.
Oude Vier (hoofdnummer): 1. Triton, 6 min. $57^4/_5$ sec.; 2. Laga, 7 min. $^4/_5$ sec., op 1¼ lengte; 3. Nereus, op 2 lengten; 4. Njord, op 2½ lengte; 5. Aegir.
Overnaadsche Vier: 1. Aegir, 7 min. 27 sec.; 2. Triton, 7 min. $28^4/_5$ sec.; 3. Laga, op 3½ lengte; 4. Njord; 5. Nereus.
Jonge Acht: 1. Nereus, 6 min. $28^4/_5$ sec.; 2. Laga, 6 min. 32 sec.; 3. Triton; 4. Njord.
Skiff: 1. Njord, 8 min. $14^2/_5$ sec.; 2. Laga.
Lichte Vier: 1. Triton, 7 min. $33^1/_5$ sec.; 2. Njord, op 2½ lengte.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2312 C.)**

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Herziening van de samenstelling van rechterlijke colleges. —**
Herclasseering en uitbreiding van de maximum-formatie van kantongerechten.
Ingediend zijn twee wetsontwerpen houdende nadere wijziging van de Wet van 5 Juli 1910, tot regeling van de samenstelling van den Hoogen Raad, de gerechtshoven, de rechtbanken en de kantongerechten en van de jaarwedden van de rechterlijke ambtenaren alsmede van de klassen der rechtbanken en kantongerechten.
Ter toelichting van het eerste ontwerp, betreffende herklasseering van kantongerechten wordt het volgende opgemerkt:
De ontbinding van 39 kantongerechten, welke op 1 Januari 1934 haar beslag heeft gekregen, heeft een dusdanigen invloed uitgeoefend, dat de bestaande classificatie van verschillende kantongerechten niet meer in overeenstemming is met den omvang van de zaken, welke zij thans te behandelen krijgen.
Door dit ontwerp van wet ondergaat de classificatie een aanmerkelijke wijziging. Deze wijziging is eenerzijds geïnfluenceerd door het getal der burgerlijke zaken en der strafzaken, welke door den kantonrechter worden behandeld, anderzijds door het zielental van het kanton.
Als gevolg van een en ander worden ten aanzien van de kantongerechten de volgende verhoogingen van klasse voorgesteld:
van klasse 1 E naar klasse 1 D; Hilversum, Nijmegen, Heerlen, Enschede, Leiden, Leeuwarden, 's-Hertogenbosch;
van klasse 2 naar klasse 1 D: Eindhoven;
van klasse 2 naar klasse 1 E: Amersfoort, Delft, Breda, Dordrecht, Alkmaar, Zwolle, Middelburg, Almelo, Roermond;
van klasse 3 naar klasse 2: Beetsterzwaag, Sittard, Den Helder, Meppel, Heerenveen, Gorinchem, Neuzen, Groenlo, Zevenbergen, Sneek.
Voor de verhooging van de jaarwedden van de thans aanwezige rechterlijke ambtenaren is met reclassificatie een bedrag van ongeveer ƒ 25.000 gemoeid.
Behalve de reclassificatie van de kantongerechten bevat het wetsontwerp enkele wijzigingen in de maximum-formatie van eenige dezer gerechten ten einde te voorzien in een reserve, waarmede in het algemeen de formatie dient te blijven boven het getal van de feitelijke aanwezige functionarissen.
In verband daarmede worden de volgende wijzigingen voorgesteld in de maximum-bezetting:
Kantongerecht Amsterdam: ten hoogste zeven kantonrechters in plaats van zes; ten hoogste zes substituut-griffiers in plaats van vijf; ten hoogste 35 kantonrechters-plaatsvervangers in plaats van 30;
kantongerecht Rotterdam: ten hoogste zes kantonrechters in plaats van vijf; ten hoogste vijf substituut-griffiers in plaats van vier; ten hoogste 30 kantonrechters-plaatsvervangers in plaats van 24;
kantongerecht 's-Gravenhage, ten hoogste vijf kantonrechters in plaats van vier; ten hoogste vier substituut-griffiers in plaats van drie; ten hoogste 24 kantonrechters-plaatsvervangers in plaats van 18;
kantongerechten 1ste klasse onder letter D: ten hoogste drie kantonrechters in plaats van twee; ten hoogste twee substituut-griffiers in plaats van één; ten hoogste 15 kantonrechters-plaatsvervangers in plaats van 14.

Uitbreiding van de maximum-formatie van gerechtshoven en rechtbanken.

De tweede voorgestelde wijziging van de onderhavige wet beoogt herziening van de maximum-formatie van gerechtshoven en rechtbanken.
In de toelichting wordt gezegd:
Bij het 4de hoofdstuk van de rijksbegrooting voor het dienstjaar 1937 zijn o.m. gelden toegestaan voor de uitbreiding van het griffiepersoneel van de rechtbanken met negen substituut-griffiers.
Aangezien de maximum-formatie van de rechtbanken, welke thans geldt de gewenschte uitbreiding bij verschillende colleges niet toelaat, is het noodzakelijk deze formatie aan een herziening te onderwerpen. Die herziening kan dan tevens worden gebruikt om de maximum-formatie van gerechtshoven en rechtbanken te brengen op een peil, waardoor deze voorziet in een zekere reserve boven het getal van de feitelijk aanwezige titularissen, opdat, indien te eeniger tijd de behoefte aan het licht mocht treden van eenige (thans niet noodzakelijk te achten) uitbreiding van met rechtspraak belaste rechterlijke ambtenaren, voor de bevrediging van die behoefte de wettelijke maximum-formatie geen beletsel zal vormen en volstaan zal kunnen worden met het bij een begrootingswet voteeren van de voor de uitbreiding benoodigde gelden.
In verband daarmee worden de volgende wijzigingen voorgesteld in de maximum-bezetting:
gerechtshof te Amsterdam: ten hoogste drie vice-presidenten in plaats van twee; ten hoogste 16 raadsheeren in plaats van 13;
gerechtshof te 's-Gravenhage: ten hoogste drie vice-presidenten in plaats van twee; ten hoogste 15 raadsheeren in plaats van 12;
rechtbank te Amsterdam: ten hoogste 12 substituut-griffiers in plaats van 10;
rechtbank te Rotterdam: ten hoogste 10 substituut-griffiers in plaats van 7;
rechtbank te 's-Gravenhage: ten hoogste 20 rechters in plaats van 16; ten hoogste 6 substituut-officieren van justitie in plaats van 4; ten hoogste 10 substituut-griffiers in plaats van 5;
andere rechtbanken 1ste klasse: ten hoogste 4 substituut-griffiers in plaats van 3. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 1047 F.; Tweede Kamer 2759 E.)

6 MEI 1937

C. **ITALIE. — Relaties met Albanië worden uitgebreid. - Communiqué in zake Ciano's bezoek. —**
De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Ciano, heeft in het koninklijk paleis besprekingen gevoerd met koning Zogoe van Albanië, waarna het volgende communiqué is gepubliceerd:
„Tijdens zijn verblijf te Tirana van 28 tot 30 April en de herhaalde zeer hartelijke besprekingen, die de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken met Z. M. koning Zogoe I en de leiders der regeering heeft gehad, zijn de politieke en economische betrekkingen tusschen Italië en Albanië uitvoerig besproken. Van beide zijden is gewezen op de gevoelens van

groote vriendschap tusschen de twee geallieerde staten, welke vriendschap gebaseerd is op het verdrag van 22 November 1927 en de accoorden van 19 Maart 1936. Overeengekomen werd, de bestaande relaties verder te ontwikkelen, tevens in overeenstemming met de tusschen Italië en Joego-Slavië op 19 Maart '37 gesloten accoorden, hetgeen in het belang is van den vrede en het herstel en in het belang van Italië en Albanië.
De regeering van Albanië heeft haar waardeering uitgesproken voor hetgeen Italië heeft gedaan voor den vooruitgang en het welzijn van Albanië en de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken heeft namens den Duce en de fascistische regeering opnieuw betuigingen gegeven van de Italiaansche vriendschap." (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. 2264 E; Ciano 2504 D.)

A. **NEDERLAND. — Leger des Heils - Gouden Jubileum. —**
De groote belangstelling en waardeering in tallooze kringen en bij officieele instanties voor den veelomvattenden arbeid van het Leger des Heils in ons land, welke instelling op 6 Mei '37 in verschillende samenkomsten in het R.A.I.-gebouw haar gouden feest vierde, is ook op 5 Mei op een druk bezochte receptie gebleken, welke ter gelegenheid van het gedenkwaardig jubileum in den huize „Couturier" te Amsterdam werd gehouden.
Daar kwamen velen samen om den commandant, den heer Bouwe Vlas, en de officieren van zijn staf geluk te wenschen. Onder de bezoekers bevond zich de burgemeester, dr. W. de Vlugt, en mede waren er o.m. autoriteiten van Justitie en Politie, leden van de rechterlijke macht, vertegenwoordigers van verschillende philanthropische en kerkelijke instellingen, van vereenigingen op zendingsgebied, van de reclasseering, van vereenigingen voor maatschappelijk werk, van den Amsterdamschen Armenraad, van het Consultatiebureau voor Alcoholisme en nog van vele andere instellingen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Leger des Heils 2169 F.)

B. **MAASTRICHT. — Nieuwe Burgemeester. - Jhr. mr. W. Michiels van Kessenich thans benoemd. —**
Bij Koninklijk Besluit van 26 April '37 is met ingang van 15 Mei '37 benoemd tot burgemeester der gemeente Maastricht jhr. mr. W. Michiels van Kessenich, met toekenning van gelijktijdig eervol ontslag als burgemeester der gemeente Beek (L.).
Jhr. mr. W. Michiels van Kessenich, die blijkens het thans verschenen K. B. mr. L. B. J. van Oppen opvolgt als burgemeester van Maastricht, is op 16 Oct. 1902 te Langenbrüch (Duitschland) geboren. Hij studeerde aan de Rijks-Universiteit te Utrecht, waar hij in 1929 zijn meestertitel behaalde. Vervolgens was hij werkzaam ter gemeente-secretarie van Geldrop, tot hij op 22 April 1933 met ingang van 15 Mei d.a.v. werd benoemd tot burgemeester van Beek (Limburg). In samenwerking met den thans overleden Commissaris der Koningin, baron Van Hövell tot Westerflier, richtte hij in 1931 het „Limburgsche Landschap" op. (Limburger Koerier) **(Vor. ber. 2586 B.)**

C. **PERMANENTE HOF VAN INTERN. JUSTITIE. — Aftapping van Maaswater. - Nederl.-Belgische procedure. —**
Het Permanente Hof van Internationale Justitie heeft op 4 Mei '37 een aanvang gemaakt met de openbare behandeling van de procedure tusschen België en Nederland betreffende de aftapping van Maaswater, welke procedure bij verzoekschrift van 1 Aug. 1936 door de Nederlandsche regeering bij het Permanente Hof aanhangig is gemaakt.
De Nederlandsche regeering stelt zich n.l. op het standpunt, dat de wijze, waarop België eenzijdig voorziet in de voeding van de in verband met den aanleg van het Albertkanaal gegraven en nog te graven kanalen in Noord-België met water uit de Maas, in strijd is met het op 12 Mei 1863 gesloten verdrag tusschen Nederland en België. Daarbij werd België in de gelegenheid gesteld, den tot dan toe bestaanden Scheldetol af te koopen, waartegenover art. 1 van het verdrag bepaalde, dat de wateraftapping uit de Maas voor alle beneden Maastricht gelegen kanalen en voor de bevloeiing van de Kempen slechts zou mogen geschieden op Nederlandsch gebied, waartoe aan den voet van het glacis der vestingwerken een speciale voedingsgeul zou worden gegraven.
Door den aanleg van het Albertkanaal heeft België echter de mogelijkheid geschapen, om ook de Zuid-Willemsvaart en het Kempensche kanaal te voeden met Maaswater, dat op Belgisch gebied nabij Luik aan de Maas wordt onttrokken.
Voor Nederland treedt als pleiter op prof. mr. B. M. Telders uit Leiden, voor België prof. J. de Ruelle uit Brussel, die wordt bijgestaan door verschillende ambtenaren van het Belgische ministerie van openbare werken. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. 2409 A.; Kaartje 2409 A.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Oud-kanselier dr. Brüning benoemd tot lector aan Harvard University.**
De gewezen Duitsche rijkskanselier dr. Heinrich Brüning is tot lector in de internationale economische politiek aan de Harvard University benoemd. Hij zal in September zijn colleges beginnen. (Times)
[Dr. Brüning, die spoedig na de ontbinding — in Juli 1933 — van de Katholieke Centrum-partij — wier leider hij was, Duitschland verliet, heeft op zijn wetenschappelijke tournée's, welke hij sedertdien heeft gehouden, tweemaal de Ver. Staten bezocht. Eerst in 1934, en daarna in 1936. In 1935 is er sprake van geweest, dat hij naar Duitschland zou terugkeeren. Daar echter het optreden der Duitsche regeering tegen de Katholieken steeds scherper werd, heeft hij van dat voornemen afgezien. Hij vestigde zich tijdelijk in Zwitserland, dat hij in April '36 weer heeft verlaten, om lezingen in Engeland en Italië te houden.]
(Vor. ber. Brüning 359 H.)

E. **INTERNATIONALE VEILIGHEIDSCONFERENTIE. — Bijeenkomst te Amsterdam. —**
Op 26 April '37 is te Amsterdam de eerste Internationale Veiligheidsconferentie onder voorzitterschap van mr. A. baron Schimmelpenninck van der Oye bijeengekomen.
De conferentie werd geopend met een rede van onzen minister van Waterstaat, jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude.
Tijdens de conferentie werden bepaalde gezichtspunten in zake de veiligheid door vele sprekers uiteengezet. Deze conferentie is een begin van nauwere aansluiting en zal door andere spoedig gevolgd worden. (Nieuwe Rotterd. Courant)

7 MEI 1937

F. **NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Burger-betrekking van dienstplichtigen. —**
De minister van Defensie heeft een commissie ingesteld, die tot taak heeft, te onderzoeken, welke maatregelen behooren te worden genomen om zooveel mogelijk te voorkomen, dat dienst- en reserveplichtigen tengevolge van hun militaire verplichtingen hun burger-betrekking verliezen of in ander opzicht blijvend nadeel ondervinden. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 2734 G.; Dienstplicht 2758 F.)

G. **ITALIE. — Het bezoek van Von Neurath, Duitschland's minister van Buitenlandsche Zaken, aan Mussolini. - Communiqué. —**
Von Neurath, Duitschland's minister van Buitenlandsche Zaken, heeft op 5 Mei '37 Italië verlaten. Hij heeft met Mussolini van gedachten gewisseld en het officieele communiqué zegt, dat Von Neurath in zijn besprekingen met Mussolini en Ciano de belangrijkste politieke en economische vraagstukken heeft behandeld, die Duitschland en Italië aangaan. De gedachtenwisselingen bevestigden opnieuw het nauwe

samengaan van de belangen en de eenheid van bedoelingen van beide landen. Men heeft derhalve nogmaals den wil van beide regeeringen bekrachtigd om in gemeenschappelijk overleg dezelfde politiek te volgen in de belangrijkste vraagstukken op den grondslag en in den geest van de Italiaansch-Duitsche proces-verbalen, die in October te Berlijn zijn geteekend en welker toepassing een reden tot voldoening is geweest voor Italië en Duitschland en tevens een concrete bijdrage tot den vrede heeft gegeven.
Deze besprekingen stelden beide regeeringen bovendien in staat hun duidelijken wil te herhalen om voortaan alles in het werk te stellen, dat leiden kan tot een ruimere samenwerking ook met andere mogendheden en in Europa de noodzakelijke voorwaarden te scheppen voor een grootere en zekerder economische vastheid. (Giornale d'Italia)

(Vor. ber. Von Neurath 2687 C.)

A. **DUITSCHLAND. — Hooge ambtenaren als hulparbeiders. —**
Rijksminister Göbbels heeft bepaald, dat de hooge ambtenaren van het rijkspropaganda-ministerie elk twee maanden als hulparbeiders in verschillende bedrijven werkzaam moeten zijn. Op 5 Mei zullen de eerste veertien, waaronder twee ministerialräte en twee regierungsräte, hun arbeid aan de schrijftafel voor die als arbeider in een groot bedrijf verwisselen. Zij zullen dienst doen als arbeiders bij den aanleg van autowegen, als hulpmonteurs, als steenkloppers, als tegelsjouwers, als kolentremmers op zeeschepen, of als landarbeiders.
De betreffende ambtenaren moeten in deze periode van hun arbeidsloon rondkomen en zij genieten tijdens hun werkzaamheden geenerlei voordeelen. De wijze, waarop zij zich van de voor hen ongewone taak kwijten zal later in aanmerking worden genomen bij het geven van groote politieke opdrachten en bij bevorderingen. (Berliner Tageblatt)

B. **DUITSCHLAND. — Göring's bezoek aan Italië en Joego-Slavië. —**
Op 2 Mei '37 is generaal Göring, naar eerst thans bekend wordt, op zijn terugreis van Italië, waar hij een conferentie met Mussolini, die 3 uur duurde, heeft gehad, icognito te Bled in Joego-Slavië aangekomen, waar hij ontvangen is door Prins-regent Paul.

De Engelsche „Times" meent te weten, dat Göring met Prins Paul en den eveneens aanwezigen Joego-Slavischen premier en minister van Buitenlandsche Zaken, dr. Stojadinowitsj, een onderhoud heeft gehad over de besprekingen, die hij te Rome gevoerd heeft en tevens voorstellen heeft gedaan voor nauwere samenwerking tusschen Joego-Slavië en Duitschland, en Joego-Slavië en Italië.
Hij deed voorts mededeelingen over het bezoek, dat de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Ciano, zoo juist aan Albanië heeft gebracht.
Het bezoek van generaal Göring aan Bled schijnt er, volgens de „Times" op te wijzen, dat Italië en Duitschland hun gezamenlijk streven, Joego-Slavië los te maken van de Kleine Entente, krachtiger dan ooit voortzetten.
De gevolgde methode is te trachten, Oostenrijk en Hongarije ertoe te bewegen, de aspiraties, die tegen de Joego-Slavische belangen indruischen, de restauratie in Oostenrijk en de Hongaarsche revisionnistische eischen tegen Joego-Slavië, te laten rusten of geheel prijs te geven, en intusschen Oostenrijk er van af te brengen naar nauwere betrekkingen met Tsjecho-Slowakije te streven en de Hongaarsche revisionnistische ambities ten aanzien van Tsjecho-Slowakije aan te moedigen.
Het Duitsche Nieuwsbureau heeft desgevraagd bevestigd, dat minister-president Göring op de terugreis van Venetië naar Duitschland een bezoek heeft gebracht aan de in de nabijheid der Italiaansche grens gelegen Joego-Slavische badplaats Bled. Als reden geeft het D.N.B. op, dat Göring den Joego-Slavischen Prins-regent Paul, dien hij sinds jaren persoonlijk kent, op diens zomerverblijf een particulier bezoek heeft willen brengen.
(Times)

(Vor ber. Goering 2651 A.)

C. **LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - Luchtschip „Hindenburg" (L.Z. 129) verongelukt. —**
Op 6 Mei '37 om kwart over zeven 's avonds, is het luchtschip „Hindenburg", toen het te Lakehurst wilde dalen, in brand geraakt en ontploft.
Het luchtschip was met twaalf uur vertraging aangekomen. De „Hindenburg" zou om middernacht weer naar Europa zijn vertrokken.
Hoewel men van alle kanten toesnelde, om hulp te bieden, bleek het volkomen onmogelijk de vuurzee te naderen.
Aan boord van de „Hindenburg" bevonden zich 36 passagiers, terwijl de bemanning 61 leden telde.
De „Hindenburg" stond onder bevel van kapitein Max Pruss. Kapitein Ernst Lehman, die verleden jaar het bevel voerde en één der grooten van de Duitsche civiele en militaire luchtvaart was, bevond zich eveneens aan boord.
De oorzaak van de ontploffing is onbekend. Eenige Amerikaansche commissies zullen een onderzoek naar de oorzaak van de ramp instellen.
Het aantal slachtoffers bedraagt tot dusverre 19 leden der bemanning en 16 passagiers. Kapitein Ernst Lehman is aan de gevolgen zijner verwondingen overleden. De gezagvoerder, kapitein Max Pruss, is ernstig gewond. De marconist van de „Hindenburg" is overleden.
Voor beschrijving van de constructie der Hindenburg (L.Z. 129) zie pag. 2204 A., photo buiten tekst van de Hindenburg pag. 2260a.
De Zeppelin-dienst is naar aanleiding van dit ongeval voorloopig stopgezet.

Luchtschiprampen.

			Aantal dooden
	1912	De „Akron" (V.S.) neergestort te Atlantic City	5
	1913	De „11" (Duitschl.) bij Helgoland neergestort	15
		De „12" (Duitschland) boven Berlijn ontploft	22
Juni	1914	Een Oostenrijksch luchtschip verongelukt	9
Juli	1919	De „N.S. 11" (Engel.) in de Noordzee gestort	7
Aug.	1921	De „Z.R. 2" boven Hull neergestort	44
Febr.	1922	De „Roma" (Italië) bij Hampton in brand gevlogen	34
Oct.	1922	De „C. 2" (Italië) bij San Antonio ontploft ...	2
Dec.	1923	De „Dixmude" (Frankrijk) boven de Middellandsche Zee vergaan	54
Sept.	1925	De „Shenandoah" (V. S.) bij Cambridge in den staat Ohio tijdens een storm vergaan	14
Mei	1928	De „Italia" (Italië) ten Noordoosten van Spitsbergen tijdens Nobile's Noordpooltocht vergaan	7
Oct.	1930	De „R 101" (Engeland) bij Beauvais in Frankrijk tegen een berg gevlogen en vergaan	48
Febr.	1932	De „Columbia" (V. S.) bij New York verongelukt	
April	1933	De „Akron" (V. S.) voor de kust van New Yersey tijdens een storm door den bliksem getroffen en brandend in zee gestort	73
Febr.	1935	De „Macon" (V. S.) ten Zuiden van Monterey in de Stille Zuidzee gestort. Vermoedelijke oorzaak een constructiefout	2
Mei	1937	De „Hindenburg" (Duitschland) te Lakehurst ontploft	35

De periode van den wereldoorlog, toen 57 Duitsche zeppelins neergeschoten werden of door andere oorzaken, doch in dienst van de weermacht, vergingen, is bij deze lijst buiten beschouwing gelaten. (Agence Belga - Telegraaf)

(Vor. ber. Vliegongelukken 2640 C.; Luchtschip Hindenburg 2297 C.)

8 MEI 1937

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Heinrich Wolfg. Seidel — „Das Seefräulein". (Aussaat-Bücher, Berlin 1937)
Emil Maria Remarque (in het Nederlandsch) — „Drie Kameraden". (v. Holkema & Warendorf 1937)
(Vorig bericht 2769 F.)
Engelsch: P. Geyl Lit. D. — „The Netherlands Divided 1609—1648". (Williams & Norgate)
Dean Inge - „A Rustic Moralist". (Putnam) **(2769 F.)**
Fransch: Jean Guirec — „La Maison au bord du monde". (Albin Michel)
J. Martet — „Le Palais de Timour". (Albin Michel)
(Vorig bericht 2769 F.)
Nederlandsch: Alexander Cohen — „Van Anarchist tot Monarchist". (De Steenuil, Amsterdam)
Emmy Vosma — „Het moeilijke begin". (W. J. Thieme & Co.) **(Vorig bericht 2769 F.)**
Russisch: W. Bontsj-Broesjewitsj — „Zwenja". (Schakels) Verzameling literatuur- en kunstgeschiedenis der 19e eeuw. (Akademia, Moskou) **(Vor. b. 2761 D.)**
Zweedsch: J. Browallius — „Plats på scenen". (Bonniers, Stockholm) **(V. b. 2769 F.)** (Red. K.H. A.)

A. EGYPTE. — Afschaffing der Capitulaties. - Conferentie te Montreux geëindigd. —

In de op 6 Mei gehouden voltallige vergadering van de capitulatie-conferentie zijn met algemeene stemmen de teksten der conventie en het ontwerp tot regeling der rechterlijke organisatie, die in tweede lezing door de algemeene commissie waren goedgekeurd, aangenomen, evenals de bijgevoegde rapporten. De overeenkomst is op 8 Mei '37 onderteekend.

In de conventie zullen onder „vreemdelingen" verstaan worden onderdanen van de bij de conventie aangesloten partijen en van iederen anderen, nader bij decreet aan te wijzen staat. Geen enkel Egyptisch onderdaan kan zich voortaan op buitenlandsche bescherming beroepen. Ook de onderdanen van de mandaatlanden Libanon, Syrië, Palestina en Transjordanië, zullen zich in civiele en strafrechtzaken voor Egyptische rechtbanken hebben te verantwoorden. Een speciale regeling is ook getroffen voor degenen, die tot godsdiensten behooren, waarvoor speciale godsdienstige rechtbanken bestaan.

(Journal de Genève) **(Vorig bericht 2749 E.)**

B. NEDERLAND. — Indexcijfers. —

LOOP VAN ENKELE PRIJSINDICES SINDS DE CRISES VAN 1929

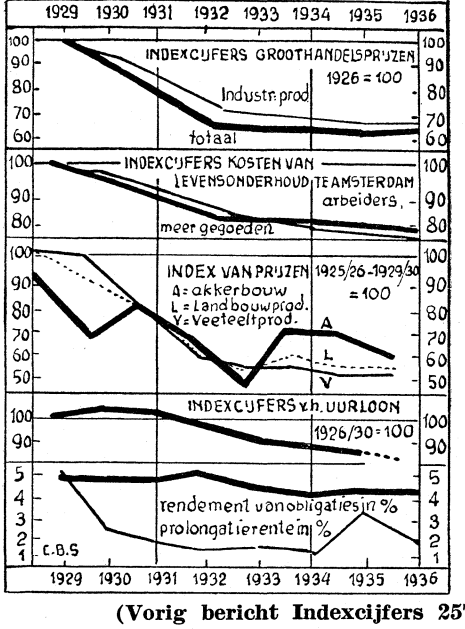

(Vorig bericht Indexcijfers 2574 A.)

C. JAPAN. — Na de verkiezing voor den Landdag. - Ontstemming. —

Het besluit van den premier Hajasji om aan te blijven, ondanks den voor zijn kabinet ongunstigen verkiezingsuitslag heeft algemeen ontstemming verwekt, te oordeelen naar de Japansche pers.

In een bijeenkomst van de Seijoekai en Minseitopartijen werd druk op het kabinet uitgeoefend om af te treden. (Domei) **(Vorig bericht 2770 D.)**

9 MEI 1937

D. FRANKRIJK. — Collectieve Arbeidscontracten voor zes maanden verlengd. —

Op 6 Mei '37 heeft het minister-presidium officieel doen bekend maken, dat de heer Léon Blum het bestuur der Fransche Werkgeversvereeniging en dat van de C.G.T. (het vakverbond) tijdens de in de laatste dagen gehouden conferenties heeft verzocht de thans loopende collectieve arbeidscontracten stilzwijgend voor den tijd van zes maanden te verlengen. Beide besturen, zegt het communiqué verder, hebben op dit verzoek in beginsel gunstig geantwoord.

(Le Temps)

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - Catalonië. - Eden. - Nederlandsche schepen. —

De Iberische Anarchisten-Federatie is op 4 Mei openlijk tegen de regeering van Catalonië in opstand gekomen. Eerst na dagen van opwinding en moorden is de toestand in Catalonië weder normaal. Naar verluidt zouden ongeveer 300 dooden te betreuren zijn.

Minister Eden heeft op 6 Mei bij het Lagerhuis-debat over Spanje een rede gehouden, waarin hij o.a. het volgende zeide:

1e. Ik hoop, dat ik een einde aan het Spaansche conflict zal kunnen maken; de groote mogendheden moeten onderling tot overeenstemming komen en zich gemeenschappelijk tot de twee partijen in Spanje wenden. Indien dan het Spaansche hoofdstuk wordt afgesloten, zullen wij een geheel nieuw tijdperk van Europeesche samenwerking kunnen aanschouwen.

2e. Engeland zal zich verheugen als het onderzoek naar het lot van Guernica wordt ingesteld, dat door de Spaansche regeering is verzocht. Engeland wil niemand aanklagen, maar een herhaling voorkomen. De thans beschikbare getuigenissen leiden tot de meening, dat er te Guernica een buitengewoon hevig luchtbombardement, gepaard met een beschieting met machinegeweren uit vliegtuigen, heeft plaats gehad.

3e. Mochten er nu nog vliegtuigen naar Spanje worden gezonden, dan zou de toestand opnieuw in zijn geheel moeten worden bestudeerd.

4e. Engeland behoeft zich niet te verontschuldigen voor het beschermen van schepen, die vluchtelingen vervoeren.

Bemanningen der „Andra" en „Janu". — Bij het departement van Buitenlandsche Zaken is bericht ontvangen van den Nederlandschen consul te San Sebastian, dat de bemanning van het Nederlandsche s.s. „Andra", dat door een rebellenkruiser tot zinken is gebracht, zich daar nog in verzekerde bewaring bevindt. Aan den consul is opdracht verstrekt stappen tot invrijheidstelling der Nederlanders te ondernemen.

De regeeringspersdienst meldt, dat op het departement van Buitenlandsche Zaken telegrafisch bericht is ontvangen van Hr. Ms. gezant te Tanger, dat de Nederlandsche gezagvoerder en bemanning van het onder Panameesche vlag varende stoomschip „Janu", welk schip indertijd door de marine van generaal Franco naar Ceuta werd opgebracht, op 6 Mei met het stoomschip „Dempo" naar Nederland is teruggekeerd.

(Telex-A. N. P. - Telegraaf - Regeeringspersdienst)

(Vor. ber. Burgeroorlog 2770 E.; s.s. Andra 2759 C.; Eden 2768 C.)

F. CHILI. — Handelsaccoord met Nederland. —

De Chileensche minister van Buitenlandsche Zaken en de Nederlandsche ambassadeur hebben een handelsaccoord onderteekend, waarbij Nederland zich verplicht Chileensche nitraten en vruchten in te voeden en Chili daartegenover op zich neemt Nederlandsche industrie-producten in het land toe te laten en aan Nederland de uitvoering van zekere werken te gunnen. (Telex-A. N. P.)

10 MEI 1937

G. NEDERLAND. — Verkiezingen. - Nummering der partijlijsten. —

Alle partijen, welke aan de Tweede Kamer-verkiezingen deelnemen, hebben thans haar nummer.

Tot nu toe was nog slechts de nummering van 1 tot en met 8 bekend. Volgens de gewijzigde Kieswet krijgen de lijsten der partijen, welke vertegenwoordigd waren in de ontbonden Tweede Kamer, althans voor zoover haar fracties uit meer dan één lid bestonden, voorkeursnummers. De grootte der partijen bepaalde daarbij de volgorde.

Zoowel de partijen, welke slechts één zetel in de ontbonden Kamer bezaten, als die, welke daarin niet vertegenwoordigd waren, moesten voor haar nummer loten. De partijlijsten zijn thans als volgt genummerd:

1. **R.K. Staatspartij** (in alle kieskringen).
2. **S.D.A.P.** (in alle kieskringen).
3. **A.-R. Partij** (in alle kieskringen).
4. **Chr. Hist. Unie** (in alle kieskringen).
5. **Vrijheidsbond** (in alle kieskringen).
6. **Vrijz. Dem. Bond** (in alle kieskringen).
7. **Comm. Partij** (in alle kieskringen).
8. **Staatk. Geref. Partij** (in alle kieskringen).
9. **R.S.A.P.** (in alle kieskringen).
10. **Nat. Boeren-, T. en M. Partij** (in alle kieskringen).
11. **Kath. Dem. Partij** (in alle kieskringen).
12. **N.S.N.A.P.** (in kieskringen 2, 3, 5, 6, 11, 15 en 18).
13. **Chr. Dem. Unie** (in alle kieskringen).
14. **Algemeen Belang** (in alle kieskringen).
15. **Nat. Soc. Beweging** (in alle kieskringen).
16. **Herv. Geref. Staatspartij** (in alle kieskringen).
17. **Chr. Nat. Actie** (in de kieskringen 1 tot en met 17).
18. **Actie-Bouwman** (in kieskringen 1, 2, 3, 4, 9, 15, 17 en 18).
19. **Nationaal Herstel** (in alle kieskringen).
20. **Zwart Front** (in alle kieskringen).

De achttien kieskringen zijn:

1. 's-Hertogenbosch, 2. Tilburg, 3. Arnhem, 4. Nijmegen, 5. Rotterdam, 6. 's-Gravenhage, 7. Leiden, 8. Dordrecht, 9. Amsterdam, 10. Den Helder, 11. Haarlem, 12. Middelburg, 13. Utrecht, 14. Leeuwarden, 15. Zwolle, 16. Groningen, 17. Assen, 18. Maastricht.

(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht 2769 B.)**

A. Bijeenkomst te Utrecht.

Naar schatting negen duizend menschen hebben op 6 Mei de eerste massabijeenkomsten van de Oxfordgroep in de hal van de groenteveiling te Utrecht bijgewoond.

Een reusachtig podium was aan het einde van de hal opgesteld. Daarachter prijkte een enorme rood-witblauwe vlag, geflankeerd door de Oxford-leuzen: „Een nieuw volk — Een nieuwe wereld", terwijl ook langs de wanden van de zaal doeken met soortgelijke opschriften waren bevestigd.

Onder de klanken van het „bruggebouwerslied" stroomde de menigte de zaal binnen. De burgemeester van Waardenburg, aan het hoofd van 400 inwoners van zijn 1800 zielen tellende gemeente werd met luid gejuich ontvangen, waarna een geestdriftig meegezongen Wilhelmus werd ingezet.

Jhr. mr. A. K. C. de Brauw, advocaat te 's-Gravenhage, verwelkomde de bezoekers en wees op het doel der bijeenkomst: de actie voor een nieuw Nederland, door God geleid. Hierna namen achtereenvolgens talloozen op het podium plaats. „Ik ben . . ." zoo begonnen zij allen, om, na zich op deze wijze te hebben voorgesteld, te vertellen van wat de Oxfordgroep voor hen beteekent. Eerst een Friesche tandarts met zijn echtgenoote, beiden in nationaal costuum. Wanneer er vrede wil komen, dan moet deze beginnen in het gezin, aldus sprak de Friezin. Hierna waren het een Rotterdamsch slagerspatroon en vervolgens de burgemeester van Waardenburg, die wezen op de beteekenis, welke de Oxford-gedachte voor hun leven en hun verhouding tot anderen heeft. Drie werklooze arbeiders, die op zich genomen hadden met den burgemeester de gemeente Waardenburg te mobiliseeren, voerden vervolgens het woord. „Vroeger was ik volbloed revolutionnair, die trachtte de wereld ondersteboven te gooien, maar nu tracht ik de menschen aaneen te smeden," aldus sprak een van hen.

George Daneel, de Zuidafrikaansche rugby-international, sprak over sport en Oxford. Daarna was het mevr. Van Beuningen-Fentener van Vlissingen, die wees op den angst als den voornaamsten vijand in het leven. Leeraren en onderwijzeressen, arbeiders en arbeidersvrouwen, werkbazen en directeuren verschenen op het podium. Een aantal werkers uit één bedrijf, van hoog tot laag, kwam vertellen hoe zij het ware „fabrieksgeheim" ontdekten: „innige samenwerking tusschen werkers en directeuren, onder Gods leiding".

De middagbijeenkomst werd geopend met een indrukwekkende vlaggenparade: den opmarsch van honderden jongens, de jongste aanhangers van de groep. Een van hen, een schooljongen uit Goes, trad naar voren, en vertelde, niet in het minst in de war gebracht door den aanblik van zijn groot gehoor, van de gewijzigde houding, die hij en enkele zijner kameraadjes nu op school innemen.

Een jong meisje vertelde van de gelukkige sfeer, die nu, dank zij de Oxford-beweging, in haar familie heerscht, een Delftsche studente richtte daarop het woord tot de duizenden, vervolgens een ingenieur, een handelsman, en zoo ging het door.

Alderman W. J. Locke, de burgemeester van Newcastle, sprak van de wijze, waarop hij van een mensch, die niets van God wilde weten, tot Oxford-aanhanger werd en hoe hij nu een totaal veranderd leven leidt, Zijn woorden werden met applaus beloond. Steeds weer speelde intusschen het muziekkorps schallende „strijdliederen", die geestdriftig werden meegezongen, o.a. het lied: „Wij luiden nu juichend Nieuw-Nederland in", op de wijze van „In naam van Oranje, doe open de poort". Steeds weer werden voor de microfoon „slagzinnen" uitgesproken, en zeiden duizenden monden deze in spreekkoor na: „Iedere man, iedere vrouw, ieder kind door God geleid", „het moet, het zal, het kan", enz.

Verschillende kleinere bijeenkomsten werden gehouden. Op de tweede massa-bijeenkomst van 9 Mei '37 voerden de leider der Oxford-groep, dr. Frank Buchman, de Metropoliet van Britsch-Indië, hoofd van de Anglicaansche kerk aldaar, en lord Addington, lid van het Hoogerhuis, het woord.

(Alg. Handelsblad - Nwe Rott. Crt. - Telegraaf)

OXFORD GROEP

Wij ontleenen aan de brochure „Nieuw Leiderschap", die de grondslagen van de Oxford Groep beschrijft, het volgende:

Iedere groote vooruitgang breekt zich baan door het initiatief van gewone mannen en vrouwen. Zij zijn het die in werkelijkheid leiden.

Met het nieuwe leiderschap is het evenzoo gesteld; want de man die geleerd heeft naar God te luisteren en te gehoorzamen, is, geheel afgezien van zijn positie in het leven, een leider die aanspraak heeft gekregen op de trouw en aanhankelijkheid van anderen. De directeur van een groote zaak, die naar God luisterde en tengevolge daarvan een nieuwe maatstaf van beroeps-gedrag voor zijn geheele bedrijf vestigde, is zoo'n leider. Een leider is ook: de onderwijzer die van zijn voetstuk afkomt en bereid is, samen met zijn leerlingen, Gods plan voor hun ontwikkeling te zoeken; de cipier die een sfeer van vertrouwen tusschen zich en zijn gevangenen schept, welke hen in staat stelt Gods doel voor hun levens te vinden; de Staatsman die Gods leiding aanvaardt voor 's lands politiek en die zich losmaakt van diplomatieke gewoonten, teneinde te toonen dat ook in de politiek moreele maatstaven bestaan.

Zulke menschen vinden volgelingen, omdat zij zelf menschen onder Gods gezag zijn, de door God geleide personen, die in staat zijn door God geleide volkeren in de wereld te brengen. Hun nieuw leiderschap is niet dat van één Uebermensch, zelfs niet van een clique, maar van een nauw verbonden groep van mannen en vrouwen, als een keten over de wereld.

Een dergelijk leiderschap is waarlijk democratisch, want het ontstaat uit een vrij initiatief. Er zit verband in, daar het geordend wordt door Gods geest. Het is onzelfzuchtig, en het is werkelijk want het heeft een plaatsvervanger voor de stuwkracht van het eigenbelang gevonden in de richtende en dwingende kracht van toewijding aan een door God opgelegde taak.

De mannen, die in dezen tijd de verantwoordelijkheid voor leiding in een land op zich nemen, moeten met God in verbinding staan en in staat zijn zich door Hem te laten leiden bij het besturen, zoowel van hun eigen leven, als van het leven van hun volk. Deze nieuwe leiders zullen mannen moeten zijn van onaantastbare zuiverheid onder Gods leiding. Onze generatie snakt naar leiders van een zoodanig waarachtig gehalte.

De Oxford Groep gelooft, dat de eenige kracht, die in staat is vandaag een natie te herbouwen, de kracht Gods is. In een ontelbaar aantal gevallen is gebleken, dat deze kracht, wanneer men er oprecht naar zoekt, in staat is elke verhouding, nationaal of internationaal, te veranderen. Nog is er tijd, mits de menschen slechts willen luisteren, God toe te staan Zijn Plan van onbegrijpelijke rijkdom door hen te laten volbrengen, het Plan, waarin elk menschelijk vermogen en elke bekwaamheid een werktuig van de Goddelijke Wil kan worden.

Gods programma vraagt niet de gehoorzaamheid van de geheele wereld alvorens dit Plan in werking kan gaan; het komt onmiddellijk in werking in de huizen, de zaken, de kerken, de volksvertegenwoordigingen, waar menschen beginnen te luisteren en onvoorwaardelijk willen gehoorzamen.

(Nieuw Leiderschap)

(Vor. ber. Oxford Groep 2396 H.)

A. **ENGELAND. — Minister-president Baldwin en het mijnconflict. —**
In het Lagerhuis is de dreigende staking in de mijnen ter sprake gekomen. Minister-president Baldwin zeide in een rede: „Ik doe een beroep op een handjevol menschen, waarvan vrede of oorlog afhangt, om op het tegenwoordige oogenblik het beste geschenk te geven en iets te doen, dat het hart van allen, die ons vaderland liefhebben, zou verblijden, namelijk de zwarte wolk, die zich boven ons heeft samengepakt, te verscheuren en te verdrijven en aan alle volkeren ter wereld te toonen, dat onze democratie tenminste nog in een wanordelijke wereld de kunst van den vrede kan beoefenen."
Nadat op het ministerie van Mijnbouw opnieuw besprekingen waren gevoerd, heeft het bestuur van den Engelschen mijnwerkersbond definitief besloten, de afkondiging van een staking voor den tijd van een week uit te stellen, ten einde den minister van Mijnbouw den noodigen tijd te laten om de voorgenomen conferentie bijeen te roepen.
Ook de Nationale Unie van Schotsche mijnwerkers heeft besloten de overhandiging der stakingsaankondiging, waartoe gisteren bij wijze van solidariteit besloten was, uit te stellen. (Times)
(Vor. ber. Baldwin 2576 A; Mijnen 2768 B)

B. **FRANKRIJK. — Kabinet-Blum. - Motie van vertrouwen. —**
De Fransche kamer heeft op 8 Mei met 380 tegen 199 stemmen de volgende motie van vertrouwen in het kabinet-Blum aangenomen:
„De kamer, zich aansluitende bij den door den premier tot het geheele land gerichten oproep en de verklaringen der regeering goedkeurende, stelt vertrouwen in haar voor het voortzetten van haar taak in orde en eerbiediging der vrijheden en der republikeinsche wetten en gaat, iedere toevoeging weigerende, over tot de orde van den dag".
De kamer is verdaagd tot 20 Mei '37. (Le Temps)
(Vor. ber. Kabinet 2568 B.)

C. **DANZIG. — De onderdrukking der politieke partijen. —**
De leider der nationaal-socialistische partij van Danzig, Forster, heeft op 1 Mei opnieuw verklaard, dat de volkomen onderdrukking der oppositie-partijen in 1937 zal worden voltrokken en wel, aldus voegde hij hieraan toe, „met legale en grondwettige middelen".
De leider der nationaal-socialisten verklaarde voorts, dat de eenheid van partij en staat in Danzig op dezelfde wijze als in Duitschland zal worden verwezenlijkt.
De redevoering van Forster bevatte verder een nauwelijks verheelde bedreiging jegens Polen. Hij zeide: „Hij die het zou wagen het Deutschtum te Danzig aan te vallen, zal stuiten op een blok van graniet. De nationaal-socialistische adelaars, die hun beschermende vleugels uitstrekken over het rijk bedekken thans ook Danzig". (Gazeta Polska)
(Vor. ber. 2664 G)

D. **EGYPTE. — Buitenlandsche handel inclusief met Nederland. —**
Nadat de buitenlandsche handel van Egypte de laatste jaren een stijging heeft getoond, is hij in het afgeloopen jaar gedaald, waardoor het uitvoeroverschot, dat in vier jaar werd bereikt, aanzienlijk is teruggeloopen.
De uitvoer bedroeg in 1936 32,979,204 Egyptische ponden, tegen 35,693,162 in 1935 en 31,049,897 in 1934. De invoer bedroeg in 1936 31,515,816 Egyptische ponden, tegen 32,238,859 in 1935 en 29,248,009 in 1934.
Terwijl het uitvoeroverschot in 1933 dus 1,801,888 Egyptische ponden bedroeg, steeg dit in 1934 tot 3,454,303 en daalde het in 1936 tot 1,463,388 Egyptische ponden.
De uitvoer van Nederland naar Egypte bedroeg in 1936 604,556 Egyptische ponden, tegen 580,156 in 1935, van Nederlandsch-Indië 603,126 tegen 447,884 in 1935, van Frankrijk 1,649,704 tegen 1,693,937 in 1935, van Engeland 7,526,297 tegen 7,359,586 in 1935, van Duitschland 3,510,552 tegen 2,873,927 in 1935.
De uitvoer van Egypte naar Nederland in 1936 bedroeg 431,471 Egyptische ponden tegen 297,013 in 1935, naar Nederlandsch-Indië 32,243 tegen 41,191 in 1935, naar Frankrijk 3,298,225 tegen 3,776,515 in 1935, naar Engeland 12,491,279 tegen 11,368,905 in 1935, naar Duitschland 2,291,175 tegen 2,795,837 in 1935.
De totale Egyptische uitvoer in 1936 is vergeleken met 1935 gedaald met 2,713,958 Egyptische ponden. Voornamelijk de uitvoer van katoen daalde, n.l. met 1,393,197 Egyptische ponden. De uien- en suikerexport daalde eveneens, de rijstuitvoer steeg daarentegen ten opzichte van 1935 met 723,043 Egyptische ponden. (Le Courrier du Caire)

11 MEI 1937

E. **NEDERLAND. — Wapen van Z. K. H. Prins Bernhard. —**
Het Staatsblad van 3 Mei '37 bevat een Koninklijk Besluit, waarbij H.M. de Koningin het wapen vaststelt van Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden, Prins van Lippe-Biesterfeld.
In het eerste en vierde kwartier van het wapen zal de Prins het wapen voeren van het Koninkrijk der Nederlanden: in blauw, bezaaid met gouden blokjes, een klimmende gouden leeuw, gekroond met een gouden kroon van drie bladen en twee parelpunten met roode tong en nagels, welke in den rechter voorklauw een Romeinsch zwaard van zilver houdt en in den linker een bundel van zeven pijlen. In het tweede kwartier voert de Prins het aloude wapen van Lippe: een roode roos met gouden knop en punten op een zilveren veld. Het derde kwartier is het wapen van Schwalenberg: in rood een zwaluw in natuurlijke kleuren, geplaatst op een achtpuntige ster van goud.

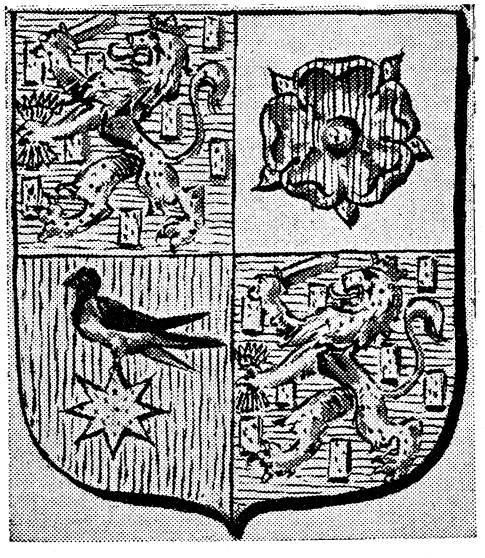

Het schild wordt gedekt door twee helmen: den heraldisch rechtschen (dus boven het eerste kwartier met den leeuw) met het overoude helmteeken van de Nassausche graven: een zwarte vlucht, beladen met een gewelfden schuinbalk van zilver, waarop drie groene lindenbladen, de stelen omhoog: de tweede helm draagt het wapenteeken van de Heeren van Lippe: de roos volgens het schild, tusschen een zilveren vlucht. Van den eersten helm zijn de dekkleeden goud en blauw, van den laatsten zilver en rood.
Schildhouders: heraldisch rechts een gouden leeuw en profil, ongekroond, met roode tong en nagels; links een halfaanziende engel, de vleugelen nederwaarts gericht, in natuurlijke kleuren, gekleed in een lang wit gewaad, waaroverheen een met gouden tressen en franje versierde zilveren wapenmantel, waarop een roode roos, geknopt en gepunt van goud; in de omlaag gehouden linkerhand houdt de engel een opgeheven groenen palmtak.
De schildhouders staan op een hardsteenen voetstuk.
Het geheel is geplaatst op een mantel van purpergoud geboord en gevoerd met hermelijn, opgebonden met koorden, eindigende in kwasten, beide van goud, en gedekt door de Koninklijke kroon. (Staatsblad)
(Vor. ber. Prins Bernhard 2750 B)

A. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Confessioneele jeugdbonden zullen niet worden geduld. —

De rijksjeugdleider Baldur von Schirach heeft dezer dagen in het Sportpaleis te Berlijn duizenden leiders en leidsters van de Hitler-jeugd toegesproken. In zijn rede heeft hij o.m. de houding van de Hitler-jeugd tegenover den Staat uiteengezet, welke, aldus zeide hij, een geheel andere is, dan de houding van de jeugdorganisaties van vroeger. Terwijl deze met eischen bij den Staat aankwamen, acht de Hitler-jeugd het als haar voornaamsten plicht vrijwillig en onzelfzuchtig den staat te dienen:

„Ik ben niet voornemens," aldus ging von Schirach verder, „te dulden dat in het kader der Hitler-jeugd confessioneele jeugdorganisaties worden gevormd. Aan de kerken is de zielszorg voor de jeugd opgedragen. Maar het was niet noodzakelijk, dat zij rijksorganisaties in het leven riepen, welke ten doel hadden om volgens de manier van de Centrumpartij oppositie tegen den Staat te voeren. In dit opzicht kan er geen sprake van concessies zijn."

„Het is onmogelijk," aldus besloot von Schirach zijn rede, „dat buiten de jeugd van het Derde Rijk, welke den naam van den Leider draagt er nog een andere jeugdorganisatie zou bestaan."

(Westf. Beobachter) **(Vor. ber. Kerkstrijd 2774 A.)**

B. SUIKER. — Conventie geteekend. —

Een-en-twintig landen hebben op 6 Mei de internationale suikerovereenkomst die 5 jaar zal duren, onderteekend, welke, zooals mr. Rams. Mac Donald in zijn slotrede zeide, stabiliteit zal brengen aan de suikerindustrie.

Verrassing uit de Ver. Staten. — Mr. Norman Davies verraste de vergadering nog met een toezegging, dat de Ver. Staten voor den duur van de conventie hun invoerrecht op suiker niet zullen verhoogen.

De landen, die de overeenkomst geteekend hebben zijn: Unie van Zuid-Afrika, Australië, België, Brazilië, China, Cuba, Tsjecho-Slowakije, Rep. Dominica, Frankrijk, Duitschland, Haiti, Hongarije, Britsch-Indië, Joego-Slavië, Nederland, Peru, Polen, Portugal, Ver. Koninkrijk, V. S. v. Amerika, Sovjet-Rusland.

Inhoud der conventie. — De deelnemende landen omvatten zoowel landen, die niet naar de vrije markt exporteeren als landen, die zulks wel doen.

De verplichtingen, welke door eerstgenoemde groep van landen onder de conventie zijn aangegaan, zijn er op gericht, de vrije markt te handhaven en te vergrooten.

Wij laten hier in het kort samengevat de positie van enkele van die landen onder de conventie volgen:

De Vereenigde Staten van Amerika zullen uit de vrije markt minstens evenveel blijven importeeren als thans. De Philippijnen zullen niet naar de vrije markt exporteeren, zoo lang de bestaande overeenkomsten met de V. S. van kracht blijven, behalve, dat een klein aandeel in een eventueele stijging der vrije markt voor de Philippijnen gereserveerd blijft.

(De Ver. Staten geven de Philippijnen thans een invoer quotum van 800.000 long tons ongeraffineerde plus 50.000 long tons geraffineerde suiker per kalenderjaar).

Het Vereenigd Koninkrijk zal haar jaarlijksche suiker productie blijven limiteeren tot 560.000 long tons witte suiker. Verwacht wordt echter, dat voor het suikerjaar 1937-38 dit maximum niet bereikt zal worden.

De Britsche koloniën zullen haar totale export tot 965.254 met. ton (950.000 long tons) per quotum jaar limiteeren.

Australië beperkt haar export tot 406.423 met. ton.

De Unie van Zuid-Afrika zal haar export tot 209.000 met. tons beperken.

Indien het verbruik in de landen van het Britsche Imperium, welke thans importeur zijn, toeneemt, zullen de producenten der Dominions en van het Ver. Koninkrijk een gedeelte van deze stijging kunnen leveren. Australië en de Unie van Zuid-Afrika hebben toegezegd, dat zij hun aandeel in de beschikbare toeneming aan de vrije markt voor het jaar 1937-38 zullen laten.

China heeft toegezegd het suikerverbruik te stimuleeren.

Onderstaand laten wij de officieele en volledige export-quota volgen:

België (plus Belg. Congo)	20.000
Brazilië	60.000
Cuba	940.000
Tsjecho-Slowakije	250.000*
Republiek Dominica	400.000
Duitschland	120.000
Haiti	32.500
Hongarije	40.000
Nederland (incl. overzeesche bezittingen)	1.050.000
Portugal (idem)	30.000
Peru	330.000
Polen	120.000
Sovjet Rep. (incl. export n. Mongolië, Tanna Tuva en Sin-Kiang)	230.000
Totaal	3.622.500

Bovendien is nog een exportquotum van 47.500 tons in reserve gehouden, welke ter beschikking van sommige landen gesteld wordt, indien zulks noodig wordt.

De volgende landen hebben medegedeeld, dat zij het eerste quotum-jaar, ingaande 1 September 1937 geen gebruik zullen maken van een gedeelte van hun quotum, n.l. België, 5.000 tons, Hongarije 20.000 tons, Sovjet-Rusland 11.500 tons, Duitschland 70.000 tons, Polen 20.000 tons.

De internationale suiker Council zal voor het eerste en het tweede jaar van de conventie het recht hebben alle quota met een percentage van maximum 5% te verlagen, indien zulks noodzakelijk geacht wordt. In latere jaren kunnen verlagingen alleen toegepast worden wanneer alle regeeringen daarmede instemmen. Indien de quota niet toereikend geacht worden, zal de suiker Council pro rata tot verhooging kunnen overgaan van de quota.

Ongebruikte quota kunnen niet naar een volgend jaar worden overgeheveld, of van het eene land naar een ander overgedragen worden.

Regeling der voorraden. — Besloten is, dat de voorraden nimmer de 25% van de jaarlijksche productie zullen overtreffen, afgezien onder enkele bepaalde omstandigheden.

Speciale regelingen zijn getroffen voor Cuba hetwelk maximum 30% van zijn export naar de Ver. Staten en maximum 300.000 tons voor zijn export naar de vrije markt in voorraad mag hebben. Voorts voor Nederlandsch-Indië, dat een maximum van 500.000 tons per 1 April van elk jaar in voorraad mag hebben, in verband met den specialen toestand van de productie in Nederl. Indië.

Stemrecht — Ingesteld wordt een internationale suikerraad, met zetel te Londen en een uitvoerende commissie van 9 leden. De suikerraad heeft o.m. tot taak ieder jaar minstens 20 dagen voor het begin van het quotum-jaar, de behoefte van de vrije markt voor dat jaar vast te stellen.

Het stemrecht in den suikerraad is als volgt: Zuid Afrika 2, Australië 3, België 1, Brazilië 2, Cuba 10, Tsjecho-Slowakije 3, Dominicaansche Republiek 3, Frankrijk 3, Duitschland 4, Haiti 1, Hongarije 1, Nederland 9, Peru 3, Philippijnen 1, Polen 2, Portugal 1, Sovjet Rep. 5, Joegoslavië 1, totaal 55 voor de exporteerende landen en vervolgens voor de importeerende landen: China 5, Br. Indië 6, Ver. Koninkrijk 17 en Ver. Staten 17.

In de uitvoerende commissie van 9 zitten drie vertegenwoordigers van importeerende landen, waarvan Engeland en de Ver. Staten permanent en een periodiek aftredend lid, drie vertegenwoordigers van rietsuiker produceerende landen, waarvan Java en Cuba permanent, en een wisselend lid, dat voor het eerste jaar Australië zal zijn en drie vertegenwoordigers van bietsuiker produceerende landen, die periodiek wisselen, waarvan voor het eerste en tweede jaar Tsjecho-Slowakije, Duitschland en Sovjet-Rusland zijn benoemd.

De conventie wordt, zooals bekend, voor 5 jaar aangegaan en gaat in per 1 Sept. a.s.

* Tsjecho-Slowakije krijgt nog de volgende extra-toewijzingen: eerste jaar 90.000 tons, tweede jaar 60.000 tons, derde jaar 25.000 tons. (Times - Daily Telegraph - Maasbode)

(Vor. ber. 2741 C.; Suiker 2764 A.)

C. GRIEKENLAND. — 100-jarig bestaan der Universiteit te Athene. - Onderscheiding voor Prof. dr. J. Ph. E. Drerup. —

Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan der universiteit te Athene, is prof. dr. J. Ph. E. Drerup, hoogleeraar in de Grieksche letter- en oudheidkunde aan de Universiteit te Nijmegen, benoemd tot eeredoctor. (Proia)

12 MEI 1937

D. CHINA. — Buitenlandsche handel inclusief met Nederl. Oost-Indië. —

Bij een totale invoer ter waarde van 77 millioen en een uitvoer ter waarde van 82.2 millioen dollar, wees de buitenlandsche handelsbalans van China in Januari 1937 een uitvoeroverschot aan van 5.2 millioen dollar.

Hierdoor bereikte China voor de derde maal — de eerste maal in December 1935, den tweeden keer in Januari 1936 — in een periode van 60 jaar een gunstig sluitende handelsbalans.

Vergeleken met de cijfers van December 1936 — invoer 92.2 milloen, uitvoer 79.8 millioen — daalde de buitenlandsche handel in Januari met 7.4 procent, hetgeen voornamelijk veroorzaakt werd door een daling van den invoer met 16.4 procent en een stijging van den uitvoer met 2.9 procent.

Vergeleken met Januari 1936 valt daarentegen een aanzienlijke toeneming te constateeren, n.l. een stijging van 26.3 procent in den invoer en 16.3 procent in den uitvoer.

In de rij van invoerlanden neemt Nederlandsch-Indië de derde plaats in, voorafgegaan door Japan en de Vereenigde Staten en gevolgd door Duitschland als vierde en Groot-Brittannië als vijfde.
De groote stijging van den invoer uit Nederlandsch-Indië werd uitsluitend veroorzaakt door de sterke toeneming van den invoer van petroleum.
(Shanghai Board of Trade Journal)
(V. b. 2288 C; Handelsbetr. met Ned.-Indië 1943 E.)

A. **DUITSCHLAND. — De Nederlandsch-Duitsche handel. - Uiteenzetting van den heer G. K. Franke.**
In een uiteenzetting over den handel tusschen Nederland en Duitschland en zijn toekomstige mogelijkheden tot ontwikkeling heeft de heer G. K. Franke van de Nederlandsch-Duitsche kamer van koophandel herinnerd aan de woorden, welke Hitler in Maart van dit jaar tot den Nederlandschen gezant te Berlijn heeft gericht, n.l. dat Nederland bestemd is een van de voornaamste plaatsen in te nemen in de Duitsche handelsbetrekkingen met het buitenland.
Spr. gaf vervolgens een overzicht van de ontwikkeling van het Nederlandsche bedrijfsleven, in het bijzonder sinds de depreciatie van den gulden en van het streven van Nederland zijn buitenlandschen handel te reorganiseeren, alsmede van de ontwikkeling van het Nederlandsch-Duitsche handelsverkeer, dat tot en met 1932 een volkomen normaal verloop had.
Aan het einde van 1936 is de toestand door de afwikkeling van de Duitsch-Nederlandsche clearing aanzienlijk beter geworden. Spr. was van meening, dat 1937, het critieke jaar zal worden voor het Nederlandsch-Duitsche handelsverkeer. Men mag echter niet vergeten, zoo betoogde spr., dat de verbetering van de Duitsch-Nederlandsche betalingsbalans bereikt werd door offers van Duitschland. Spreker meende vooral op het volgende te moeten wijzen:
Nederland is niet slechts een Europeesche staat, doch een gunstig samengestelde koloniale mogendheid. Als men in de naaste toekomst tot nieuwe overeenkomsten met Nederland geraakt, dan moeten en kunnen deze overeenkomsten eveneens betrekking hebben op het Nederlandsche koloniale rijk.
Men moet rekening houden met het feit, dat de Rijn weer zal worden wat hij jaren geleden voor Duitschland en Nederland is geweest, n.l. de groote verkeersweg voor grondstoffen welke Duitschland noodig heeft om industrieele producten over denzelfden verkeersweg te kunnen exporteeren.
Spr. houdt, na vereffening van het naar hij meent, slechts schijnbare saldo van 20 millioen gulden ten gunste van Nederland, via de clearing, een handelsverdrag met Nederland voor mogelijk, dat beide volkshuishoudingen in gelijke mate, na opheffing of althans aanzienlijke verlichting van alle dwangmaatregelen een ongedachte opleving kan brengen.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. 2411 B.)**

B. **S. J. POTHUIS OVERLEDEN. —**
Op 5 Mei is te Amsterdam overleden de heer S. J. Pothuis, jarenlang lid van den Gemeenteraad en van de Provinciale Staten van Noord-Holland.
De heer Pothuis was een selfmade man, die, uit de kringen der diamant-industrie voortgekomen, mede opging met het naar boven komen der moderne arbeidersbeweging, zooals die belichaamd is in het N.V.V. en de S.D.A.P. En aan die ontwikkeling had hij ruimschoots, door ijverig werken, zijn deel.
Sedert 1901 vervulde hij de functie van secretaris van den Amsterdamschen Bestuurdersbond na die met anderen, tevoren te hebben opgericht; in 1933 verliet hij dit secretariaat met pensioen. Ook voor zijn politieke partij stond hij in de bres in de verschillende vertrouwensposten, die hem door haar werden toevertrouwd.
De heer Pothuis bereikte den leeftijd van 63 jaren.
(Red. K. H. A.)

C. **AMSTERDAM. — Ancient Order of Foresters. - Het nieuwe Forestershuis geopend. —**
Met hun regaliën om — de ordelinten van de „Ancient Order of Foresters" — zaten de bestuursleden van de „Subsidiary High Court Nederland—België" op 5 Mei '37 in de groote zaal van het nieuwe Forestershuis in de Sarphatistraat te Amsterdam, van welks gevel de groen-wit-groene vlag waait.
Op dien dag werd dit vernieuwde Forestershuis geopend, hetgeen voor de afdeeling Nederland dezer eeuwenoude orde een belangrijke gebeurtenis was.
De voorzitter van de Subsidiary High Court Nederland—België, de heer M. Susan, hield een rede, waarin hij een kort overzicht gaf van de geschiedenis van de A. O. F.
De geheimen der Orde — die zijn er niet, aldus ging spr. voort. Iedere bestuurder weet, welke delicate aangelegenheden dikwijls aan zijn oordeel worden onderworpen. Dat van hem verlangd wordt, dat hij vriend en raadgever is van allen die in moeilijke omstandigheden verkeeren en dat dikwerf eigen zorgen moeten worden terzijde gesteld in het streven om die van anderen uit den weg te ruimen.
In de moeilijke jaren, die nu achter ons liggen, is het bestaansrecht van een humanitaire instelling als de onze meer dan ooit bewezen. Hoeveel tranen er gedroogd zijn en leed verzacht is, hoevelen hun zelfvertrouwen teruggegeven is en de hoop op betere tijden is weergegeven, valt moeilijk te vertellen. Waar duisternis heerschte werd licht gemaakt en met beperkte middelen werden wonderen verricht. Het Evangelie-woord „Helpt elkanders lasten dragen" was geen doode letter meer, maar werd daadwerkelijk in practijk gebracht.
Het ethische werken der orde in deze tijden zal tot de schoonste bladzijden van onze geschiedenis behooren, als deze eens geschreven wordt.
Unitas Benevolentia et Concordia zijn de grondslagen, waarop de Orde rust en zij zullen dat blijven, zoolang deze blijft bestaan.
De Ancient order of Foresters is vóór alles een ethisch lichaam. (Telegraaf)
(Vor. ber. Ancient Order of Foresters 1560 A.)

D. **FRANKRIJK. — Scheepsbouw. —**
De Fransche scheepsbouwindustrie wordt geschilderd als zich te bevinden in een noodtoestand. De loonsverhoogingen en de hoogere lasten in 1936 hebben de bedrijfskosten, die toch reeds zoo bezwarend waren tegenover het buitenland, verder verhoogd. Het werk voor de opvolgster van de „L'Atlantique", welk schip „Pasteur" zal worden gedoopt, werd door staking vertraagd. Op 19 Aug. werden de eerste kielplaten gelegd.
In 1936 werden van de Fransche werven te water gelaten 17 schepen met 39.208 br.r.t., d.i. 3575 ton minder dan in 1935. Aan het einde van 1936 waren in aanbouw, behalve verscheidene marineschepen, een tanker van 21.340 ton d.w., een motorschip van 9000 ton, een turbineschip voor de „Sud-Atlantique", drie bananenschepen van elk 4850 ton, een vrachtschip van 4000 ton voor S.-Rusland en verscheidene treilers. Orders werden nog geplaatst voor vijf motorschepen.
(Algemeen Handelsblad)

13 MEI 1937

E. **JAPAN. — Verplichte arbeid. —**
Volgens de Nitsji Nitsji heeft de minister van handel en industrie in den ministerraad voorgesteld een verplichten arbeidstijd van zes maanden voor te stellen, evenals die in Duitschland bestaat. De bedoeling van den minister is, het productievermogen des lands op te voeren. De Minseito heeft op een vergadering van het partijbestuur een resolutie aangenomen, waarin gewezen wordt op de noodzakelijkheid van samenwerking met andere partijen in deze crisis, teneinde te kunnen komen tot de vorming van een werkelijk nationale regeering.
Men hecht veel beteekenis aan de beweerde geneigdheid van de Minseito en de Seijoekai om samen te werken tot omverwerpen van het kabinet-Hajasji.
(Nitsji Nitsji) **(V. b. Minseito-Seijoekai 2778 C.)**

F. **CURAÇAO. — De nieuwe pensioenregeling. —**
Het ontwerp voor een nieuwe pensioenregeling is aan den Kolonialen Raad aangeboden.
Wij ontleenen aan de algemeene beschouwingen in de memorie van toelichting:
De behoefte om de pensioenverordening voor de burgerlijke landsdienaren te herzien, doet zich reeds eenigen tijd gevoelen. Aangezien thans een pensioenfonds is opgericht, is het noodzakelijk bedoelde verordening meer in overeenstemming te brengen met die van andere landsdienaren, die deelgenooten zijn in andere pensioenfondsen.
De meeste bestaande pensioenreglementen kennen geen vrijwillige verzekering van weduwen- en weezenpensioen, terwijl ook het weezenpensioen geen onderdeel vormt van het weduwenpen-

sioen, doch als afzonderlijke eenheid in aanmerking wordt gebracht.
Dit standpunt wordt bij deze wijzigingen gedeeltelijk overgenomen en wel ten aanzien van weduwen met meer dan twee kinderen, van de kinderen van vrouwelijke ambtenaren en van volle weezen.
Bij het overlijden van een ambtenaar zal het weduwenpensioen ongeacht den diensttijd van dien ambtenaar steeds berekend worden naar den voor hem gegolden hebbenden pensioengrondslag, terwijl het eventueele weezenpensioen het weduwenpensioen tot maatstaf zal hebben.
Ten aanzien van het pensioen der nagelaten betrekkingen van ambtenaren met kleine bezoldigingen, wordt tevens het percentage voor de berekening eenigszins verhoogd, waardoor het beoogde doel — verzorging van weduwen en weezen — beter tot zijn recht komt.
Het principe, dat het pensioen dient te worden genoten in verhouding tot het inkomen hetwelk de ambtenaar bij zijn pensionneering genoot en niet zooals thans is bepaald, naar reden van den hem onder gunstige omstandigheden toegekenden hoogeren pensioengrondslag wordt hierbij tevens doorgevoerd, zoodat bij verandering van betrekking of verlaging van inkomen, deze grondslag steeds opnieuw geregeld wordt.
(Amigoe di Curaçao)

A. ITALIE. — Dagbladpers uit Engeland teruggeroepen. - Perscommentaren. —

De geheele Duitsche pers keurt de beslissing der Italiaansche regeering goed, waarbij de dagbladcorrespondenten te Londen worden teruggeroepen.
De Berliner Zeitung meldt, dat Duitschland, dat zich in een gelijke positie bevindt als Italië, er toe gebracht zou kunnen worden een overeenkomstige beslissing te nemen.
Het blad schrijft: den vreemdeling, die zich over den loop der gebeurtenissen zou verwonderen, zullen wij zeggen, dat de Italianen het bewijs hebben geleverd van een wonderlijk geduld. Wij Duitschers, die tegenover een volkomen gelijke situatie geplaatst zijn, zijn tot nu toe ook buitengewoon geduldig gebleven.
Maar dit geduld is ten einde. Wij kunnen evenmin toeschouwers blijven van de verstoring van den vrede door de Engelsche pers met uitzondering van enkele bladen, zonder de noodzakelijke verdedigingsmaatregelen te nemen.
De terugroeping van de Italiaansche journalisten uit Engeland en het verbod van de meeste Engelsche bladen in Italië is te Londen ontvangen met een beleefde verbazing en een stilte, die welsprekender is dan woorden, of met een gekscherend woord ten aanzien van den Italiaanschen dictator. De Times onthoudt zich van commentaar, de Daily Telegraph merkt op, dat het verbod van Engelsche bladen in Italië zoowel als in Duitschland, vaak volgt op een verkeerde vertaling van de Engelsche artikelen door lieden uit die landen, en voegt eraan toe: „Dit laatste gebaar van nog grooter isolement wordt officieel gemotiveerd met de houding, die door bijna de geheele Britsche pers wordt aangenomen tegenover Italië en zijn strijdkrachten. Deze mededeeling geeft blijk van een zekere vrijmoedigheid in de beschrijving van de Italianen in Spanje, die volgens de diplomatieke conventie nog steeds „vrijwilligers" worden genoemd. Het zoo kleingeestig uiting geven aan zijn ontstemming kan amper dienen tot een doeltreffende propaganda en is een vreemde manier om de overeenkomst van verzoening ten uitvoer te leggen, die Engeland en Italië in het begin van het jaar geteekend hebben.
De bladen van de linkerzijde leggen er den nadruk op, dat de waarheid de vijand is van de dictatoren, omdat zij dreigt de mythen te verstoren, die zij zelf om zich heen scheppen. Het is thans, zoo schrijft de News Chronicle, voor een blad een twijfelachtig compliment, als het in Italië wordt toegelaten. Tenslotte hebben de Italianen in Spanje flink klop gekregen. Door woedend te worden, omdat de Engelsche bladen dit feit hebben opgeteekend, maakt Mussolini zich slechts belachelijk en met hem de heele dictatuur.
Ook enkele Fransche bladen vragen zich af, hoe men in het officieele communiqué kan spreken van strijdkrachten, wanneer zich in Spanje slechts vrijwilligers bevinden. De Ami du Peuple merkt op, dat de Duitsche en Italiaansche bladen op gezette tijden heel wat heftiger campagnes voeren tegen Frankrijk en Engeland. Als dit de manier is, waarop Mussolini een isolement tracht te voorkomen, heeft hij zeker niet den juisten weg gekozen.

B. DUITSCHLAND. — Anti-semitisme - Joden verboden academischen graad te behalen. —

De Duitsche minister van Onderwijs heeft, in overleg met Hitler's plaatsvervanger, Rudolph Hess, den minister van Binnenlandsche Zaken en het ministerie van Buitenlandsche Zaken een wet uitgevaardigd, waarbij het den Duitschen Joden verboden wordt den academischen graad van doctor te behalen. Daar de wet reeds op 8 Mei in werking is getreden, beteekent dit dus, dat alle Duitsche Joden, die aan de academies hun studies volbrengen, voor niets gestudeerd hebben.
De eenige uitzondering die gemaakt wordt, is voor Duitsche Joden, die hun dissertatie reeds bij de faculteit hebben ingeleverd, en dus slechts op hun promotie wachten. De verordening geldt ook voor het verkrijgen van doctorsdiploma's door Duitsche Joden in de faculteiten der medicijnen en tandheelkunde.
Onder het nieuwe verbod vallen ook z.g. „halfbloeden" (Duitschers met één ouder of twee grootouders van Joodsche afstamming). Voor de „halfbloeden" is echter bij de medicijnen en tandheelkunde een uitzondering gemaakt. Wanneer zij namelijk hun artsexamen hebben afgelegd en beloven in het buitenland praktijk te gaan uitoefenen en dus Duitschland te verlaten, dan zal hun na het artsexamen nog gelegenheid worden gegeven tot het behalen van een doctor-diploma. Deze uitzondering doet wel bijzonder merkwaardig aan. Zij komt immers hierop neer, dat Duitschen onderdanen (of zij volgens de Duitsche wetten „halfbloeden" zijn, gaat het buitenland niets aan) het verkrijgen van den academischen graad geweigerd wordt, tenzij zij beloven hun vaderland te verlaten.
De nieuwe verordening treft de Duitsche Joden wellicht het ergst van alle, die tot dusver werden uitgevaardigd. Wat kan een zoon van Joodsche of half-Joodsche ouders nu nog beginnen? In het leger wordt hij niet toegelaten; in het Duitsche arbeidsfront wordt hij niet opgenomen; ambtenaar kan hij niet worden; op het gebied der kunst kan hij zich evenmin ontplooien, terwijl hij op het gebied van den handel ingeperkt is en steeds meer ingeperkt wordt, zoodat Joodsche handelaren feitelijk nog slechts voor Joodsche cliënteele kunnen werken. (Joodsche Perscommissie)
(Vor. ber. Anti-semitisme 2767 F.)

C. ZWEMSPORT. — Wereldrecords. - Nederlandsche en Deensche prestaties. —

Onderstaand volgt een overzicht van de wereldrecords, die resp. in Nederlandsch en Deensch bezit zijn:

NEDERLAND.

Willy den Ouden.

	m.	sec.
100 M. borstcrawl	1	4.6
200 M. borstcrawl	2	25.3
100 yards borstcrawl	0	59.8
220 yards borstcrawl	2	27.6
300 yards borstcrawl	3	27

Tini Wagner.

	m.	sec.
440 yards borstcrawl	5	22
500 yards borstcrawl	6	9.8

Nida Senff.

	m.	sec.
100 M. rugslag	1	13.6
150 yards rugslag	1	45.4

Jopie Waalberg.

	m.	sec.
200 M. schoolslag	3	0.2

Nederland.

	m.	sec.
4 × 100 M. estafette borstcrawl	4	32.8

DENEMARKEN.

Ragnhild Hveger.

	m.	sec.
300 M. borstcrawl	3	50.1
400 M. borstcrawl	5	14.2
500 M. borstcrawl	6	45.7
800 M. borstcrawl	11	11.7
1000 M. borstcrawl	14	12.3
200 M. rugslag	2	41.3
400 M. rugslag	5	44.5
800 yards borstcrawl	11	13.1

Grete Frederiksen.

	m.	sec.
1500 M. borstcrawl	22	36.7

Inge Soerensen.

	m.	sec.
500 M. schoolslag	8	1.9

(Red. K. H. A. - Telegraaf - Berlingske Tidende)
(Vor. ber. Wereldrecords 2360 D.; Overzicht 1774 A.)

D. SOVJET-RUSLAND — Religieuze beweging. —

De „Prawda" heeft op 7 Mei een hoofdartikel, dat door vele provinciale bladen wordt overgenomen. Daarin wordt aangespoord tot sterkere actie tegen de kerk. De „Prawda" verklaart, dat het aantal geloovigen steeds toeneemt en dat zij steeds stoutmoediger in hun optreden worden, terwijl het Verbond voor Godloosheid en dergelijke organisaties werkeloos toezien, wat zeer te betreuren is. In het bijzonder op het platteland neemt het religieuze leven toe. Er zijn zelfs kolchozen, die zitting hebben in een kerkeraad. Andere kolchozen staan toe, dat uit den Bijbel wordt voorgelezen, en dat koren onder leiding van priesters zingen. Het is een schande, dat de partij-organen geen maatregelen nemen tegen deze ontwikkeling van zaken. Al staat de nieuwe grondwet vrijheid van religie en vrijheid van antireligieuze propaganda toe, de communistische partij kan niet neutraal zijn, maar moet handelen om den slechten invloed tegen te gaan welke de kerk op oudere en jongere personen heeft. (Prawda)
(Vor. ber. 1542 C.)

14 MEI 1937.

E. ENGELAND. — De beperking van de bewapening.

Dezer dagen is een witboek gepubliceerd, waarin medegedeeld wordt, dat de Britsche regeering de voornaamste conclusies aanvaardt, van de Koninklijke commissie voor de particuliere wapenfabricage en -handel, van 31 October 1936.
Helaas moet worden erkend, dat op het oogenblik de toestand der internationale politiek van dien aard is, dat de hoop vorderingen te maken in de richting van internationale beperking of vermindering der bewapeningen niet waarschijnlijk onmiddellijk zal kunnen worden verwerkelijkt.
De regeering is bereid de ontwerp-conventie te aan-

vaarden van de ondercommissie der ontwapeningsconferentie ten aanzien van het publiceeren van de uitgaven der landsverdediging, wanneer dit door de voornaamste mogendheden wordt aangenomen.
(Times) **(Vor. ber. Leger en Vloot 2706 H.)**

A. ENGELAND. — Kroning van Z. M. Koning George VI en H. M. Koningin Elizabeth. —
De Kroningsplechtigheden van Z. M. Koning George VI en H. M. Koningin Elizabeth hebben op 12 Mei 1937 plaats gehad. De belangstelling van millioenen toeschouwers was geconcentreerd op de wegen, die de Koninklijke stoet van het Buckingham paleis naar de Westminster Abbey, waar de kroningsplechtigheid werd gecelebreerd, nam. Het weer was gunstig.
Reeds vroeg in den ochtend waren de buitenlandsche gasten en vertegenwoordigers in de Abbey aanwezig o.a. Prinses Juliana en Prins Bernhard, die groot tenue van kapitein der huzaren met de sabel droeg, de Kroonprins en de Kroonprinses van Denemarken en het Kroonprinselijk paar van Noorwegen en dat van Zweden, Prins Karel van België, Prins en Prinses Tsjistsjiboe van Japan, Kroonprins Michael van Roemenië, Prins Paul en echtgenoote van Joegoslavië, de Prins-gemaal Felix van Luxemburg, Prins Abdoel Moneim van Egypte, de meesten gekleed in schitterende uniformen, evenals Prins Sjoela Sjakrabongs van Siam, de schilderachtig uitgedoschte Prins Sardar Wali Khan van Afghanistan, de Arabische vorsten o.w. Emir Saoed van Saoedië, de kroonprins van Abessynië.
Van de niet-vorstelijke vertegenwoordigers trokken sterk de aandacht de gedelegeerden der Fransche regeering, minister Delbos en generaal Gamelin, de Russische volkscommissaris van buitenlandsche zaken, Litwinof, de Duitsche minister van oorlog, generaal von Blomberg, de Tsjechoslowaaksche minister-president, dr. Hodza, de Poolsche minister van buitenlandsche zaken, dr. Beck en zijn Hongaarsche collega Von Kanya, de vertegenwoordiger der Spaansche regeering, Besteiro en de Italiaansche ambassadeur, Grandi, de eenige vertegenwoordiger zoowel van de Italiaansche koninklijke familie als van de regeering.
Tegen elf uur arriveerde de Koninklijke stoet in de Westminster Abbey. Deze stoet bestond uit de Koning en Koningin Elizabeth, Koningin Mary, 's Konings broeders, de eerste ministers van de dominions, vertegenwoordigers van Indië en Burma, premier Baldwin en alle andere ministers.
Daarna ving in de Westminster Abbey het lange, diep symbolische ritueel, dat met de kroning zou eindigen aan. Hier stond de Koning voor zijn zetel ten aanschouwe van zijn in de Abdij verzamelde onderdanen en begon de plechtigheid met zijn erkenning als Koning, door den aartsbisschop van Canterbury, viermaal met luider stemme naar alle vier windstreken van het kruispunt in de Abdij gevraagd, waarbij hij in zijn rondgang door hooge dignitarissen werd vergezeld en eenstemmig door de aanwezigen met luider stem beantwoord met „God Save King George!" onder fanfares der trompetten.
Tijdens deze plechtigheid stond de Koning in gespannen, gestrekte houding; bij elke gelegenheid, dankte de vorst met een diepe buiging voor de toejuichingen.
Daarop volgde de lange ceremonie van het plaatsen op den troon van den heiligen Edward, het zalven onder een baldakijn door vier ridders van den Kouseband gedragen, het aankleeden, het aanbieden van de regalia en eindelijk het groote oogenblik van de kroning, gevolgd door de minder uitvoerige, doch even indrukwekkende kroning der Koningin, nadat zij haar troon naast dien van den Koning had ingenomen.
In den avond heeft Koning George VI via de radio het woord gericht tot alle onderdanen van het Britsche Rijk. De uitzending van de boodschap des Konings geschiedde van Buckingham Palace uit.

„Het is met groote ontroering — aldus begon de Koning zijn radiotoespraak — dat ik hedenavond het woord tot u richt. Nog nooit was het een pas gekroonden Koning gegeven op den dag van de kroning te kunnen spreken tot al zijn onderdanen in hun eigen huis. Nimmer heeft de kroningsplechtigheid zoo groote beteekenis gehad, want de dominions zijn thans vrij en gelijkwaardig met het Vereenigde Koninkrijk en hedenmorgen heb ik gevoeld, dat het geheele Britsche Rijk in waarheid vereend was binnen de muren van Westminster Abbey.
Ik verheug mij, dat ik thans tot u allen mag spreken, waar gij u ook moogt bevinden. Ik groet oude vrienden in verre landen, en, naar ik hoop, nieuwe vrienden in die deelen van het gemeenebest, die ik nog niet heb kunnen bezoeken. De Koningin en ik wenschen u allen gezondheid en voorspoed toe en wij vergeten op dit oogenblik niet degenen, die leven in de schaduw van ziekte en ongeluk. Het voorbeeld van moed en goed staatsburgerschap, dat zij geven, staat ons steeds voor oogen en vooral tot hen wil ik een woord van medeleven richten.
Ik kan geen woorden vinden om u allen te danken voor de aanhankelijkheid, de Koningin en mij bewezen. Ik hoop, dat ik in de komende jaren mijn erkentelijkheid zal kunnen toonen door u te dienen.
Voor millioenen is de kroon het eenheidssymbool bij de gratie Gods en door den wil van de vrije volken van het gemeenebest.
De uiterlijke vorm van de ceremonie der kroning is ouderwetsch, maar haar innerlijke beteekenis en haar boodschap zijn altijd nieuw, want de hoogste onderscheiding is de dienst jegens anderen en aan den dienst van het koningschap, met de Koningin aan mijn zijde, heb ik mij in uw tegenwoordigheid gewijd met woorden van hooge plechtigheid.
Met de hulp van God zullen wij ons trouw van onze plichten kwijten.
Degenen onder u, die nog jong zijn, zullen, naar ik hoop, een aandenken behouden aan een dag van geluk en zonder zorgen.
Sommigen uwer zullen in de toekomst van het eene deel van het gemeenebest naar het andere gaan. Gij zult leeren, welke groote beteekenis ons vrije bondgenootschap voor ons heeft en hoe onze vriendschap voor elkaar en met andere volken de zaak van den vrede en den vooruitgang kan bevorderen.
Mogen wij, de Koningin en ik, steeds de welwillendheid waardig zijn, welke — ik ben er trots op — ons aan het begin van mijn regeering ten deel valt. Ik dank u uit den grond van mijn hart en ik hoop, dat God u allen zegene." (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Koning George VI 2585 A.; photo's buiten tekst 2778b.; 2580a.)

B. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Maatregelen tegen immigranten. —
De politie te Praag heeft nieuwe maatregelen tegen een aantal verdachte immigranten genomen. Bij talrijke personen, die verdacht worden van een politieke actie, niet overeenstemmend met de wetten der gastvrijheid zijn huiszoekingen verricht. De leiders van het Zwarte Front zijn bij de politie ontboden: hun organisatie is ontbonden. Reeds eenige maanden geleden hebben de leiders van het „Polburo", het bureau van de Duitsche communistische partij in het buitenland, order gekregen het land te verlaten.
(Prager Mittag - Prager Presse)

C. DUITSCHLAND. — Het bombardeeren van open steden - Een artikel in het Duitsche militaire weekblad. —
Het Militaire Weekblad, het oudste Duitsche militaire tijdschrift, behandelt in zijn laatste aflevering de kwestie van het bombardeeren van open steden, naar aanleiding van het beweerde bombardement van Guernica. „Geen enkele staat", aldus het orgaan, „is op het oogenblik in staat af te zien van een bom-

bardement van open steden, hetwelk tot nog toe in strijd was met het volkenrecht. Immers, indien men daarvan afstand zou doen, dan zou men het doel van den oorlog daarmede benadeelen. Tot nog toe spaarde men het vijandelijke gebied voor zoover dit achter de frontlijn lag en men kon dit zonder bezwaar doen omdat dit gebied practisch niet aan te vallen was. Maar de techniek heeft den volke het wapen der luchtvaart gegeven, waarmede men in oorlogstijd de volkshuishouding van den vijand achter het front kan aanvallen." En dan zoekt het tijdschrift een rechtvaardiging van de noodzakelijkheid van een bombardement van open steden in den aard van den totalen oorlog. „Deze wordt gevoerd tusschen volken en omvat niet alleen de militaire strijdkrachten."

„De oorlog van een volk neemt den vorm aan van een economischen strijd; hij beperkt er zich niet toe den tegenstander wapens te onthouden, maar bedreigt eveneens door honger en gebrek de burgerbevolking van den vijand zonder rekening te houden met leeftijd of kunne." „Deze oorlog vindt zijn grond in het hooge niveau van onze beschaving", eindigt het weekblad dan zijn beschouwing.

(Militaire Weekblad)

15 MEI 1937

A. **ITALIE. — Graaf Ciano over de Buitenlandsche politiek. —**

Bij de sluiting der debatten over de Buitenlandsche politiek in de Kamer heeft de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, in scherp omlijnde bewoordingen alle belangrijke kwesties op internationaal gebied van het einde der sancties af tot heden toe besproken.

De minister herinnerde in de eerste plaats aan de betuiging van den oprechten wil van Italië tot samenwerking op het oogenblik, dat de sancties werden opgeheven.

Om iedere verkeerde uitlegging van zijn woorden te voorkomen, wees de minister op het feit, dat Italië nimmer gevraagd heeft om, noch gedongen heeft naar de erkenning van zijn Keizerrijk, daar zijn politiek te zeer vervuld is van gezonden werkelijkheidszin om substantieële waarde te verleenen aan een zuiver formeel gebaar, dat van wederzijdsch belang is.

Maar Italië verklaart, dat deze erkenning het land zeer aangenaam was, toen zij als spontane betuiging kwam van de zijde van die volken, die op deze wijze Italië blijk wilden geven van hun vriendschap en het hun medewerking aanboden.

Sprekende over de Spaansche kwestie herinnerde Ciano er aan, dat Italië reeds bij het begin zijn medewerking heeft aangeboden, welke werd ingegeven door zijn standvastigen en hechten werkelijkheidszin.

Italië en de Volkenbond. — Over de houding van Italië tegenover den Volkenbond wees Ciano er op, dat deze afhangt en zal afhangen van hetgeen de Volkenbond zelf zal doen en wat van hem zal worden. Wat het vraagstuk der hervorming van den Volkenbond aangaat, handhaaft Italië zijn afwachtende houding. Het heeft niet te veel vertrouwen, doch staat er evenmin dogmatisch-sceptisch tegenover. Het heeft geen enkel hervormingsplan voor te leggen, evenmin heeft het tegenover den Volkenbond redenen tot erkentelijkheid om hem er van te overtuigen te trachten het in gevaar verkeerende leven te redden.

Indien zich evenwel een werkelijke gelegenheid zou voordoen om een dienst te bewijzen aan de zaak van den vrede, van dien vrede welken Italië met vastberaden, uitvoerbaren en objectieven wil wenscht, zou de fascistische regeering niet nalaten haar constructieve medewerking te verleenen.

Critiek op de pers. — Minister Ciano verklaarde vervolgens het een plicht te achten melding te maken van het ernstige gevaar, dat de periodieke aanvallen van een zekere internationale pers jegens Italië inhouden.

Ten aanzien van het gevaar, dat tengevolge van het Spaansche conflict Europa in twee tegenover elkander staande blokken zou kunnen worden verdeeld, wees de minister op het streven van den Duce deze gebeurlijkheid te voorkomen.

De positie tegenover Duitschland. — Het was met dit doel, dat hij steeds heeft vastgehouden aan de noodzakelijkheid ten aanzien van Duitschland een einde te maken aan den paradoxalen toestand, welke verhinderde dezen staat volledig in zijn rechten en zijn historische functie te herstellen.

In dit verband wees de minister op de betrekkingen tusschen Italië en Duitschland.

Het is geen blok, dat wij gevormd hebben. De minister voegde hieraan toe, dat de samenwerking tusschen Italië en Duitschland zal worden voortgezet in een geest, die geen andere protocollen noodig heeft dan die, welke in Duitschland zijn onderteekend.

De Protocollen van Rome. — Ciano besprak vervolgens de Protocollen van Rome, o.a. in verband met de jongste besprekingen te Venetië. Na er op te hebben gewezen, dat in de vriendschap tusschen Italië en Oostenrijk niets veranderd is, zeide spr., dat degenen, die denken, dat deze vriendschap in wezen tegen Duitschland was gericht, zich vergissen. Zich richtende tot hen, die ieder oogenblik een onverwachte wijziging in den politieken koers van Italië meenen te moeten aankondigen, zeide hij, dat het fascisme zich niet gemakkelijk van een eenmaal ingeslagen weg laat afbrengen.

Na de diepgewortelde vriendschap tusschen Italië en Hongarije te hebben onderstreept, behandelde Ciano het met Engeland gesloten „gentlemen's agreement."

De betrekkingen met Engeland. — Nadat deze overeenkomst aanvankelijk goede vruchten had afgeworpen, heeft men, aldus Ciano, moeten vaststellen, dat een onverwachte hinderpaal op zijn minst het proces der toenadering tusschen Italië en Engeland heeft vertraagd.

Spr. ontkende, dat deze hinderpaal hiermede in verband moet worden gebracht, dat Italië zich, zooals men zegt, in verband met de Engelsche herbewapening schrap heeft gezet.

De besluiten van Engeland, zeide hij, hebben ons in het geheel niet bezorgd gemaakt, daar wij aan niemand het recht, zich te bewapenen, betwisten.

Het Westelijk pact. — Overgaande tot de kwestie van de vernieuwing van het Locarno-verdrag, verklaarde graaf Ciano, dat Italië bereid is, het accoord te vernieuwen en de oude garantieverplichtingen weder geheel en al op zich te nemen, op voorwaarde, dat de oorspronkelijke en het karakter bepalende samenstelling van het Locarno-verdrag niet op de hoofdpunten worde gewijzigd.

Dit beteekent niet, dat Italië blind is voor de vitale belangen van andere landen in andere aardrijkskundige deelen van Europa, o.a. en bovenal die van Polen, waarmede Italië altijd zeer hartelijke betrekkingen heeft onderhouden en dat de sancties zelfs voor het besluit van Genève heeft afgeschaft. Het wil alleen zeggen, dat Italië van oordeel is, dat allereerst moet worden gestreefd naar herstel van het veiligheidsstelsel in West-Europa, dat, om hecht te zijn, een welomstreven doel en een nauwkeurig omlijnd karakter moet hebben. In deze richting zullen wij blijven werken, doch nimmer zullen wij medewerken aan het bijeenroepen van een conferentie, voordat de verrichte voorbereidende werkzaamheden den meest volledigen waarborg voor positieve resultaten bieden.

Italië en de Balkanlanden. — Ten aanzien van de betrekkingen tusschen Italië en de Balkanlanden zeide graaf Ciano, dat deze bevredigend moeten worden geacht.

Na aldus de verhouding tusschen Italië en de Europeesche landen aan een uitvoerige bespreking te hebben onderworpen, liet Ciano in het kort de Italiaansche politiek buiten Europa de revue passeeren. Met de Mohammedaansche Arabieren staat Italië, aldus spr., in de beste vriendschapsbetrekkingen. In onze politiek tegenover den Islam behoeft men niet, zooals men getracht heeft, onrustverwekkende elementen te zoeken, die de positie van anderen bedreigen. Bij de besprekingen van de betrekkingen met de Aziatische landen stond spr. vooral stil bij die met Japan, waarbij hij wees op de groote vlucht die zij hebben genomen, als gevolg van de erkenning door Japan van de Italiaansche souvereiniteit over Abessynië en de houding der Japansche regeering tegenover het bolsjewistische gevaar.
Tot slot gaf Ciano een beeld van hetgeen de regeering doet voor de Italiaansche gemeenschappen in den vreemde. (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Graaf Ciano 2775 C.; Photo 2332 D.)

16 MEI 1937

A. PHILIP SNOWDEN OVERLEDEN. —
De Britsche staatsman, Philip Snowden, is op 15 Mei 1937 aan een hartverlamming gestorven.
Snowden is geboren te Cowling in Yorkshire in 1864. Hij werd klerk op een rijksdouane- en accijnskantoor en trad in 1894 toe tot de Independent Labour Party, waarvan hij in 1903 en in 1917 het voorzitterschap bekleedde.
In 1927 trad hij uit de partij, omdat hij een afzonderlijke arbeiderspartij naast de Labour Party ongewenscht en onnoodig vond. Als lid van het Lagerhuis uitte hij zich vooral over financieele aangelegenheden. In 1924 werd hij kanselier van de schatkist in het kabinet-MacDonald. Hij was een vurig pleiter voor den vrijhandel. In Juni 1929 beheerde hij opnieuw het departement van Financiën. In 1931 trad hij af en werd niet in het Lagerhuis herkozen. Hij aanvaardde het ambt van Lord Geheimzegelbewaarder en aanvaardde tevens een verheffing tot het pairschap; hij nam den naam aan van burggraaf Snowden van Ickornshaw.
Snowden was een man-uit-één-stuk, die gedurende de Haagsche Conferentie in 1929 den Franschen wist te bewegen toe te geven in het annuïteitenvraagstuk.
(Het Volk) **(Vor. ber. Snowden 841 D.)**

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Irmgard Keun — „Nach Mitternacht." (Querido, Amsterdam) **(Vor. ber. 2777 D.)**
Engelsch: J. B. Priestley — „Midnight on the Desert." (Heinemann, London 1937) **(Vor. ber. 2777 D.)**
Fransch: Jean Giono — „Refus d'Obéissance." (Gallimard) **(Vor. ber. 2777 D.)**
Japansch (in het Fransch): Matsuo Bashô — „Haïkaï de Basho." (Illustrations de Foujita, Coll. Jap., Inst. Intern. de Coopération Intellectuelle, Paris) **(Vor. ber. 2769 F.)**
Nederlandsch: J. Greshoff — „De Wieken van den Molen." (A. A. M. Stols' Uitg.) **(Vor. ber. 2777 D.)**
(Red. K. H. A.)

17 MEI 1937

C. ITALIE. — Rede van Mussolini. - Autarkie. - Vlootbouw. - Piloten. —
In het Kapitool is op 15 Mei '37 de derde algemeene vergadering der nationale corporaties gehouden, onder voorzitterschap van Mussolini, waaraan de leden van de regeering, de leiding der partij, de besturen der 22 corporaties en vele hooge ambtenaren deelnamen. Mussolini sprak een rede uit, waarin hij verklaarde, dat het Italië niet mogelijk zal zijn, af te zien van zijn economische autarkie, aangezien de autarkie voor Italië een der waarborgen van den vrede beteekent.
De vlootbouw. — Admiraal Cavagnari, de onderstaatssecretaris van Marine, heeft in den Senaat aangekondigd, dat behalve de reeds op stapel geplaatste oorlogsbodems en de herstelwerkzaamheden aan verschillende andere eenheden van de vloot, twaalf torpedojagers van 1600 ton, zestien torpedobooten van 600 ton, 20 onderzeebooten van meer dan 600 ton en een groot aantal kleine schepen op stapel zijn gezet. Later zullen nog meer schepen worden gebouwd, doch de admiraal kon daaromtrent voor het oogenblik nog geen nadere mededeeling doen.
Tienduizend piloten. — De minister van Luchtvaart, generaal Valle, heeft in den Senaat verklaard, dat het vliegtuigmateriaal vernieuwd is en dat de vliegtuigen van vroeger jaren nog slechts als lestoestellen dienst doen.
De generaal herinnerde er aan, dat den Senaat verleden jaar de verzekering werd gegeven, dat Italië weldra de beschikking zou hebben over tienduizend vliegtuigbestuurders. Dit aantal nu, aldus de minister, is thans overschreden. Dit aantal moet evenwel slechts als uitgangspunt worden beschouwd.
Bij dezelfde gelegenheid werd gezegd, dat het aantal linievliegtuigen zou worden verdubbeld. Ook deze belofte is verwezenlijkt. (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Mussolini 2720 D.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2494 E.)

D. GRONINGEN. — Mr. J. Linthorst Homan. - Commissaris der Koningin. —
De Staatscourant van 15 Mei '37 bevat de benoeming van mr. J. Linthorst Homan, burgemeester der gemeente Vledder, tot Commissaris der Koningin in de provincie Groningen, als opvolger van mr. J. P. Fockema Andreæ.
De heer Linthorst Homan werd in 1903 te Assen geboren. Zijn vader was Commissaris der Koningin in Drenthe, welke functie eveneens door zijn grootvader werd bekleed. Zijn juridische studie volbracht hij te Leiden, waarna hij zich als advocaat te Assen vestigde. In die gemeente oefende hij de advocatuur uit tot 1932, in welk jaar hij benoemd werd tot burgemeester van Vledder.
In 1934 promoveerde mr. Linthorst Homan te Leiden tot doctor in de rechtsgeleerdheid op proefschrift: Het ontstaan der gemeenten in Drenthe.
Mr. Linthorst Homan, die de liberale beginselen is toegedaan, werd in 1935 voor de Liberale Staatspartij de Vrijheidsbond gekozen tot lid van de Prov. Staten van Drenthe. Thans is hij voor die partij, waarin hij ook een bestuursfunctie bekleedt, candidaat voor de Tweede Kamer.
De aanstaande Commissaris der Koningin heeft zich veel bewogen op het gebied van vreemdelingenverkeer. Hij richtte indertijd in Drenthe de Provinciale vereeniging voor vreemdelingenverkeer op en is daar nog voorzitter van. Ook is hij lid van het dagelijksch bestuur van de Algemeene Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer.
In 1931 werd hij in het bestuur van de K.N.A.C. gekozen, van welk lichaam hij sinds 1934 het voorzitterschap bekleedt. (Staatscourant) **(V. b. 2675 C.)**

18 MEI 1937

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - De „Hunter". - Kabinet-Largo Caballero afgetreden. - Kabinet-Negrin gevormd. —
Britsche torpedojager „Hunter". — Aan boord van den Britschen torpedojager „Hunter", die in verband met de uitoefening der non-interventie-contrôle voor Almeria buiten de territoriale wateren patrouilleerde, heeft op 13 Mei een ontploffing plaats gehad, ter hoogte van de waterlijn.
De „Hunter" is in 1936 van stapel geloopen.
Tengevolge van de ontploffing werden acht leden van de bemanning gedood en vier-en-twintig gewond.
Bij de Britsche ambassade zijn berichten binnengekomen, die doen vermoeden, dat de ontploffing te wijten is aan oorzaken van buiten af.
Nieuw Kabinet. — Largo Caballero, de voorzitter van den Raad van Ministers, heeft den President der republiek het ontslag van zijn kabinet aangeboden.
Het aftreden van Largo Caballero schijnt eenerzijds veroorzaakt te zijn door de noodzaak de regeeringsformatie krachtiger te maken, teneinde het hoofd te bieden aan een oorlog van langen duur, en anderzijds door de recente gebeurtenissen in Catalonië.
Na raadpleging met de politieke leiders heeft president Azaña den Sociaal-Democraat Negrin belast met de vorming van een nieuw kabinet, dat als volgt is samengesteld:
Premier, Financiën en Economie: Negrin (soc.-dem.); Buitenl. Zaken: José Giral (linksch-republikein); Nationale verdediging: Prieto (soc.-dem.); Justitie: Manuel de Irujo (Baskisch nationalist); Binnenl. Zaken: Zugazagoitia (soc.-dem.); Onderwijs en Volksgezondheid: Hernandez (communist); Landbouw: Iribe (communist); Openbare Werken en Verkeerswezen: Giner de los Rios (republ. unie); Sociale Voorzorg: Ayguade (Catalaansche linkerzijde). (Telex-A. N. P.
(Vor. ber. Burgeroorlog 2778 E.; Kabinet 2534 D.)

A. De ontwikkeling van het levensverzekeringsbedrijf in 1935. —

Een van de beste bronnen voor de ontwikkeling van het levensverzekeringsbedrijf in Nederland, van jaar tot jaar, is het jaarverslag van de Verzekeringskamer, dat telkens tegen het einde van het jaar verschijnt. Thans is het verslag over 1935 verschenen.

Het aantal onder toezicht staande binnenlandsche ondernemingen bedroeg aan het einde van het verslagjaar 190, tegen 197 het jaar tevoren, doordat acht ondernemingen werden opgeheven of overgedragen en één onderneming aan den stand werd toegevoegd.

Het aantal buitenlandsche ondernemingen, bevoegd tot uitoefening van het bedrijf hier te lande, nam met één toe, doordat „La Nationale", Compagnie anonyme d'Assurances sur la vie, te Parijs, alsnog voldeed aan de daarvoor bestaande wettelijke bepalingen, met name aan de verplichting om waarden te deponeeren tot dekking van de premie-reserve der Nederlandsche portefeuille.

Nu op economisch gebied het zoo lang verbeide evenwicht nog steeds niet is bereikt, verdient het aanbeveling na te gaan, gelijk ook in vorige jaren geschiedde, hoe het levensverzekeringsbedrijf in zijn verschillende geledingen door de bijzondere tijden, die worden doorgemaakt, wordt getroffen.

Wij doen hier en daar een greep uit het zeer lijvige boekdeel:

In de afgeloopen jaren was gebleken, dat aanvankelijk de kapitaalverzekeringen veel zwaarder door den druk der tijden werden getroffen dan de volksverzekeringen; tevens kwam naar voren, dat de kapitaalverzekeringen bij maatschappijen, die het volksverzekeringsbedrijf uitoefenen, van geheel ander karakter zijn dan bij de maatschappijen zonder volksverzekeringsbedrijf.

Hieronder wordt kapitaalverzekering aangeduid met K.V., volksverzekering met V.V. en renteverzekering met R.V.

Productie (in mill. guldens)

	1933	1934	1935
Maatschappijen zonder V.V. .	114.9	133.8	131.5
Maatschappijen mèt V.V. . .	280.8	308.9	318.7
Alle maatschappijen	395.7	442.7	450.2

Uit de cijfers blijkt, dat de productie, die in 1934 bij de eerste groep aanzienlijk steeg, in 1935 ongeveer op het peil van 1934 bleef.

Voor de tweede groep kon de groote stijging, die in 1934 optrad, in 1935 evenmin worden voortgezet; toch vertoonde de productie in 1935 nog een flinke verhooging tegen een kleine daling bij de maatschappijen zonder V.V.

Splitsen wij de productie voor beide groepen in de 3 verzekeringssoorten, dan krijgt men:

Maatschappijen zonder V.V.	1933	1934	1935
Productie K.V.	80.2	85.2	81.4
Productie R.V.	34.7	48.6	50.1
Totaal	114.9	133.8	131.5
Maatschappijen mèt V.V.			
Productie K.V.	133.9	144.7	152.4
Productie V.V.	115.8	126.2	119.8
Productie R.V.	31.1	38.0	46.5
Totaal	280.8	308.9	318.7

Het jaar 1935 toont, dat de stijging, die de K.V.-productie in 1934 onderging, in 1935 bij de groep zonder V.V. in een daling verkeerde; bij de groep mèt V.V. was de stijging der K.V.-productie in 1935 echter grooter dan de daling bij de eerste groep.

In totaal blijkt dus, dat de productie K.V., die te voren daalde, zich in 1934 en 1935 in een stijgende lijn beweegt; blijkbaar worden echter in hoofdzaak kleinere kapitaalverzekeringen gesloten.

De V.V.-productie heeft in 1935 echter een daling ondergaan, zoodat de kentering in ongunstigen zin, waarvan de sporen zich in 1934 meer speciaal bij de royementen vertoonden, thans ook de productie heeft geraakt.

Met de R.V., die een geheel zelfstandige positie inneemt, staat het weer geheel anders. De cijfers zijn in millioenen guldens, nadat men de rentebedragen heeft gekapitaliseerd door vermenigvuldiging met 10:

	1933	1934	1935
Maatschappijen zonder V.V. .	34.7	48.6	50.1
Maatschappijen mèt V.V. . .	31.1	38.0	46.5
Totaal	65.8	86.6	96.6

Het blijkt, dat de R.V.-productie, die in 1934 bij de eerste groep veel sterker steeg dan bij de tweede, zich in 1935 vrijwel heeft gehandhaafd (er was een kleine stijging), terwijl de stijging zich bij de tweede groep onverzwakt handhaafde.

In totaal blijkt de R.V.-productie in 1935 die van het topjaar 1934 nog ver te hebben overtroffen. Echter blijven, in het bijzonder bij de verzekeringen der eerste groep, de koopsommen van 1935 ver bij die van 1934 ten achter.

In hoeverre de ingevoerde tariefverhooging voor lijfrente een remmenden invloed zal uitoefenen, zal het verloop der eerstvolgende jaren moeten leeren.

Uit het voorgaande blijkt, dat de producties eenige verschuiving naar renteverzekeringen vertoonen; dit moet langzamerhand ook op den verzekeringsstand van invloed zijn, vooral ook, omdat de renteverzekeringen minder verval hebben.

Voor alle maatschappijen tezamen bedragen de renteverzekeringen 21,0 pct. tegen 19 pct. ultimo 1933.

Het zal van belang zijn in volgende jaren na te gaan, of deze verschuiving naar R.V. verderen voortgang heeft. Op den duur zou in dat geval het karakter van de maatschappijen veranderen, hetgeen vermoedelijk ook op het winstcijfer van invloed zou zijn.

VERZEKERING

Het geheele resultaat van productie en natuurlijk en onnatuurlijk verval is een voortdurende daling van het gemiddelde van den stand.

De gemiddelde verzekerde bedragen der kapitaal- en renteverzekeringen van de maatschappijen der V.V. bedragen:

	1933	1934	1935	1936
Stand op 1 Januari .	ƒ 1656	ƒ 1655	ƒ 1644	ƒ 1598
Productie	1475	1515	1347	
Afkoop	1393	1308	1329	
Wanbetaling . . .	1165	1083	1045	
Afkoop + wanbetal.	1286	1202	1193	

1935 is voor beleggingen geen rustig jaar geweest.

De in 1935 in het levensverzekeringsbedrijf gemaakte hypotheekrente is 4,76 %, dat is dus ongeveer het peil, dat men zich in het sedert teruggetrokken vaste lastenontwerp als maximum had gedacht. Over 1934 bedroeg zij nog 4,9 %, zoodat de daling niet onaanzienlijk is. Sedert 1930 is de daling 0,37 %.

Voor de effecten trad ook een groote daling van de gemiddeld gemaakte rente in. Deze rente bedroeg in 1935 4,33 % tegen 4,60 % in 1934 en 4,92 % over 1930.

Voor polisbeleeningen blijft de rente steeds ongeveer 5,1 %; in verband met de groote administratie, die reeds een matig op polisbeleening uitgezet bedrag medebrengt, zal deze rente steeds betrekkelijk hoog blijven.

Een afwijkende rente-opbrengst geven steeds de vaste eigendommen, waarvan de opbrengst in percenten steeds betrekkelijk hoog is door de voortdurend op ruime schaal toegepaste afschrijvingen.

Deze vrij hoog, gemiddeld voor vaste eigendommen gemaakte rente is in zekeren zin een aanwijzing, dat afschrijvingen den loop der ingetreden waardedaling hebben gevolgd.

De gemiddeld gemaakte rente voor alle beleggingen tezamen was 4,63 % tegen 4,77 % in 1934 en 4,84 % in 1933. (Jaarverslag v. d. Verzekeringskamer)

(Vor. ber. Levensverzekering 2447 G.)

A. Het eeuwfeest van de Groninger Maatschappij van Landbouw. —

Op 11 Mei zijn de leden van het hoofdbestuur en adviseerende leden van de Groninger Maatschappij van Landbouw en eenige genoodigden met autobussen van het Martinikerkhof naar het Oude Zijlvesterhuis te Onderdendam gereden, waarin het Waterschap Hunsingo is gevestigd. Op deze plek, welke zoo innig met de eerste geschiedenis van de Maatschappij is vergroeid, omdat hier de eerste vergadering van het oude genootschap werd gehouden, heeft de heer H. D. Louwes, voorzitter van de Maatschappij in een buitengewone vergadering van het hoofdbestuur de stichting van het Genootschap ter bevordering der nijverheid herdacht in een korte rede, waarin hij uiting gaf aan de gevoelens van dankbaarheid en eerbied jegens hen, die voor 100 jaar het genootschap hebben tot stand gebracht.

De heer Louwes bracht in herinnering de namen van de mannen, die voor 100 jaar van woorden kwamen tot daden: dr. E. Wichers, dr. R. Westerhoff, G. Reinders, mr. A. J. van Royen, mr. C. W. P. van Naerssen, mr. H. H. Brongers, W. Dijkhuis en U. G. Schilthuis Jzn., de acht eerste bestuursleden van wie de eerste drie het initiatief tot de stichting hebben genomen.

Spreker wees er op, dat van deze acht er vijf een academischen titel voerden en één behoorde tot het bekende stad-Groninger koopmansgeslacht. Slechts twee van hen waren eigengeërfde Groninger boeren. Met voldoening constateerde spr., dat thans de 9 leden van het dagelijksch bestuur allen zonder uitzondering geboren en getogen Groninger boeren zijn. De Groninger boerenstand van 1937 waardeert evenzeer als die van voor 100 jaar de hulp en de voorlichting van de wetenschappelijk gevormden en de belangstelling uit andere kringen, maar organisatorisch is hij geheel mondig geworden. Hij ment zijn eigen wagen! De blijde erkenning van dit feit houdt geen mindere waardeering in voor hen die in 1937 hun daadwerkelijke belangstelling toonden voor den boerenstand, te midden waarvan zij leefden. Daarvoor brengt hij hun van ganscher harte hulde! In bijzondere mate gaat zijn waardeering en eerbiedige hulde uit naar de beide boerenleden van het eerste bestuur: Dijkhuis en Reinders.

Spr. uitte voorts zijn voldoening over het feit, dat in dit 100-jarig tijdvak zijn eigen geslacht bijna onafgebroken de maatschappij mee heeft bestuurd. Hij knoopte daaraan vast een beschouwing over den band tusschen den boer en zijn grond, de bedrijfsmethoden van 100 jaar geleden, waaruit naar hij meende nog heel wat waardevols kan worden opgediept en over de geestesstrooming van dien tijd. Hij wees er op, dat het genootschap is ontstaan te midden van het sterke geestelijke leven waarin de markante beweging van de afscheiding uit de Ned. Herv. Kerk onder leiding van ds. de Cock in 1834 is ontstaan en in den bloeitijd van de Groninger school of evangelische richting. Er zat pit in ons voorgeslacht van voor 100 jaar en het kwam er ook uit!

Met diepe erkentelijkheid herdacht spreker de mannen, die het genootschap vestigden en meende, dat de beste dank aan een kloek voorgeslacht is; het voornemen met algeheele overgave hun stichting, de huidige maatschappij, te dienen.

Hierna droeg de heer N. G. Addens te Bellingwolde, de samensteller van het gedenkboek, een exemplaar van dat boek over aan den voorzitter.

De heer Louwes aanvaardde dit gedenkboek met vreugde en erkentelijkheid. Spr. bracht den heer Addens een woord van warme hulde voor zijn arbeid.

Buitengewone algemeene vergadering.

In den namiddag werd in de groote zaal van de Harmonie te Groningen een buitengewone algemeene vergadering gehouden, die mede werd bijgewoond door den minister van landbouw en visscherij, mr. dr. L. N. Deckers, den wrn. Commissaris der Koningin, den heer L. H. Mansholt, den voorzitter van het Kon. Ned. Landbouwcomité, den burgemeester van Groningen en vele andere autoriteiten.

In deze herdenkingssamenkomst heeft de heer Louwes een uitvoerige rede gehouden, waarin hij er op wees, dat deze buitengewone algemeene vergadering van buitengewone beteekenis is, niet alleen voor de provincie Groningen, maar voor ons geheele vaderland, omdat de stichting in 1837 iets nieuws beteekende. Niet meer incidenteel, door opstanden en gewapend verzet, zooals b.v. in 1748, zou men van toen af trachten ondragelijk geworden kluisters te verbreken of betere wetgeving te bepleiten, maar langs den weg der vereenigingsarbeid, zou dit groote doel worden nagestreefd.

Spr. toonde de groote voordeelen, welke daarin waren gelegen voor bedrijf en overheid, aan. Er liggen dus in ons eeuwfeest, zeide hij, vele elementen van nationale beteekenis. De overheid van 100 jaar geleden zag het zoo nog niet en liet daarom naar de staatkundige en maatschappelijke betrouwbaarheid van de door en door soliede burgers die het genootschap wilden stichten, een extra onderzoek instellen, alvorens haar goedkeuring te geven.

Spreker behandelde hierna uitvoerig de totstandkoming, zooals hij dat des morgens in het kort had gedaan in de hoofdbestuursvergadering te Onderdendam en noemde de namen van hen, die zich in verschillende tijdperken van het bestaan van het genootschap als kroniekschrijvers verdienstelijk hebben gemaakt, t.w. H. D. Ebbens, D. R. Mansholt en N. G. Addens en verder figuren als T. Borgesius, Jacob Sijpkens en J. Bs. Westerdijk.

Uit het verleden bracht hij verder op den voorgrond de nieuwe opvatting, welke zij had van haar taak, die zich thans uitstrekt tot het geheele plattelandsleven; de oprichting van volksbibliotheken, spaarbanken etc. en de bemoeiïng met den toestand der landarbeiders, in verband waarmee hij wees op de veranderde verhouding tusschen boer en arbeider. Meer uitvoerig stond hij stil bij de veranderde sociale verhoudingen in het landbouwbedrijf, die hij kenschetste als een overgang van de patriarchale verhoudingen tot die der moderne noodzakelijkheid. Groningen is bij dezen overgang verder gevorderd dan men het elders is, en staat op dit gebied in een licht, dat niet juist is. De Groninger landarbeider kan wat loon, huisvesting en sociale zorg betreft, zeer goed meekomen. Voorts constateerde spr. dat bij allen strijd de wederzijdsche waardeering is gebleven tusschen werkgevers- en werknemersorganisaties.

Groningen

Uit het rijke verleden herinnerde spreker aan het eeregelid der 100 Handelingen, welke ten duidelijkste aantoonen, dat de leden der organisatie allerminst mank gingen aan bewustzijnsverenging en alle technische en maatschappelijke kanten van hun bedrijf en stand grondig onder de oogen zagen.

Wat het heden betreft, merkte spr. op, dat het veel scherpe kanten heeft, maar de maatschappij is de moeilijkheden nooit ontvlucht en spr. zelf ook niet.

Spr. richtte hierna het woord tot de leden, de besturen en het personeel. Hij brengt allen een woord van hartelijken dank; de leden voor hun opgewekt medeleven, de besturen voor hun toewijding en arbeid, het personeel voor zijn betrouwbaarheid en groote werkkracht. In het bijzonder noemde spr. den secretaris, ir. A. P. Minderhoud, die het werk van zijn voorganger, zijn broer, prof. G. Minderhoud, die als eerste secretaris krachtig heeft meegewerkt om de maatschappij in haar nieuwen vorm organisatorisch en financieel te bevestigen, met grooten ijver en groot succes heeft voortgezet, onder zeer moeilijke omstandigheden.

Ten slotte een blik in de toekomst slaande, onder belichting van de tegenwoordige toestanden, meende spr. dat de organisatie geen beteren stelregel voor haar toekomst kan kiezen, dan het wachtwoord door onze Koningin gegeven aan Haar volk: Wij willen ons zelf zijn en blijven. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

19 MEI 1937

A. **DUITSCHLAND. — Tentoonstelling „Scheppend Volk" te Düsseldorf. —**
Minister-president Göring heeft te Düsseldorf de tentoonstelling „Scheppend Volk" geopend, die een oppervlakte van 780.000 M2 beslaat, waarop men in de eerste plaats zien kan, hoe Duitschland het klaart met de inheemsche grondstoffen, steenkool, hout en ertsen en vervolgens in tal van paviljoens, een overzicht krijgt van industrie en bedrijf. Een ander deel van de tentoonstelling is aan den stedebouw gewijd. (D. N. B.)

B. **MANDSJOEKWO. — Kabinetswijziging. —**
Er is een belangrijke wijziging in de samenstelling der regeering van Mandsjoekwo aangekondigd. De ministers van Buitenlandsche Zaken, Nijverheid en Justitie, twee leden van den geheimen raad en de voorzitter van den raad van toezicht zijn afgetreden. Minister-president Tsjang-Tsjing-Hoei zal zich thans tevens belasten met de portefeuille van Buitenlandsche Zaken, terwijl de minister van Financiën, Soen-Tsji-Tsjang, tot minister van Burgerlijke Zaken benoemd is.
Als minister van Financiën wordt hij opgevolgd door den burgemeester van Hsinking. (Domei)
(Vor. ber. Kabinet 1811 E.)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Opleving. —**
De drukte aan de haven van Tandjong Priok, in verband met het grootere goederenverkeer, is in de laatste dagen eerder toe- dan afgenomen. Het aanbod van lading is zóó groot, dat niet aan alle aanvraag terstond kan worden voldaan. De prauwenveren hebben nauwelijks voldoende prauwruimte. De douane werkt dagelijks een uur langer. (Aneta)
(Vor. ber. Econ. Toestand 2763 A.)

D. **DE NEDERLANDSCHE BANK. — Goudvoorraad meer dan 1 milliard Gulden. —**
De weekstaat van de Nederlandsche Bank per 3 Mei toonde een nieuwe stijging van den goudvoorraad en wel met ruim *f* 50 millioen. De voorraad steeg hierdoor van *f* 984.549.000 tot *f* 1.034.896.000.
(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. 2479 B.; Ned. Bank 2650 D.)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Driejarige verlenging der Crisisinvoerwet. —**
De Crisisinvoerwet, beoogende de bescherming van het Nederlandsche bedrijfsleven en het in het leven roepen van onderhandelingsobjecten van handelspolitieken aard, vervalt 1 Januari 1938.
De regeering heeft een wetsvoorstel ingediend om haar geldigheidsduur voor een nieuwe periode van 3 jaar, eindigende 31 December 1940, te verlengen. (Het Volk) **(Vor. ber. 1021 C.; Tw. Kamer 2775 B.)**

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Spaarbank. —**
Merkwaardig is het verschijnsel, dat, terwijl de crisis over Indië is gevaren, aan elk bedrijf ongekend groote verliezen heeft toegebracht en zich in vrijwel alle opzichten in het economische leven ingevreten heeft, zij geen inbreuk deed aan den spaarzin in dat land.
Men zou uit de statistieken van de Postspaarbank, welke ons ten dienste staan, zelfs kunnen concludeeren, dat het juist de gevaren van de crisis zijn geweest, die de kleine spaarders, meer dan ooit aangezet hebben, iets van hun verminderde inkomen op zij te zetten.
In den Hausse-tijd steeg het inleggers tegoed van 1928 tot 1929 met ca. *f* 800.000. In 1930, toen de crisis haar uitwerking reeds duidelijk toonde, was de stijging rond *f* 1.600.000, welke in het daaropvolgende jaar met circa *f* 3.000.000 toenam, terwijl in de jaren 1932, '33 en '34 de jaarlijksche vermeerdering resp. *f* 2.400.000, *f* 2.200.000 en *f* 3.000.000 bedroeg. 1935 was het depressie-jaar en toch was de toename nog ruim *f* 1.000.000. Ultimo 1936 bedroeg het totaal van het inleggers tegoed rond *f* 37.000.000. Waar ultimo 1929 dit *f* 22.700.000 beliep, blijkt dat in de zes crisisjaren het tegoed met ruim *f* 14.000.000 is toegenomen.
Al moet deze toename hoofdzakelijk op het credit der Europeesche inleggers geschreven worden toch is de Inlandsche bevolking met een toename van *f* 2.800.000 percentsgewijs niet achtergebleven, ondanks het feit, dat juist deze groep economisch het zwaarst getroffen werd. (Aneta) **(V. b. 2407 A.)**

G. **SOVJET-RUSLAND. — Het Derde Vijfjarenplan.**
De economische organen van de Sovjet-Unie zijn, naar het Sovjet-Telegraafagentschap meldt, begonnen met de bespreking van het Derde Vijfjarenplan.
In het volkscommissariaat voor de zware industrie is een conferentie gehouden onder voorzitterschap van Mezjlaoek, den volkscommissaris voor dezen tak van volkshuishouding, die zeide, dat het plan de verheffing van de zware industrie op een nog hoogeren trap moet verzekeren en bij een minimale kapitaalinvesteering een maximale vermeerdering van de productiviteit van den arbeid. In het middelpunt van de aandacht van het plan moeten de kwesties van de kwaliteit van de productie, het assortiment en de normalisatie van materialen, machines en massagebruiksartikelen staan. (Sovjet Tel.-agentschap)
(Vorig bericht Vijfjarenplan 1938 A.)

H. **DENEMARKEN. — Regeeringsjubileum van Koning Christiaan X. —**
Christiaan X, Karel, Frederik, Albert, Alexander, Wilhelm, Koning van Denemarken en IJsland, van de Wenden en Gothen, hertog van Sleeswijk Holstein enz., heeft op 15 Mei '37 onder buitengewone belangstelling van alle lagen der bevolking en van de andere Koninklijke families zijn vijf-en-twintig-jarig regeeringsjubileum gevierd.
Koning Gustaaf van Zweden, koning Haakon van Noorwegen en tal van prinsen en prinsessen waren in de Deensche hoofdstad aanwezig.
(Berlingske Tidende)

20 MEI 1937

I. **ALBANIE. — Opstand. —**
Gedurende de Pinksterdagen (16 en 17 Mei '37) is het in Zuid-Albanië tot een opstand gekomen, die aanvankelijk een ernstigen omvang aannam en zelfs tot de bezetting van enkele steden door de revolutionnairen leidde, maar die naar het Albaneesche persagentschap meldt, snel is onderdrukt.
De opstandelingen werden geleid door den Mohammedaanschen oud-minister Etem Toto. Zij bezetten enkele plaatsen en verbraken de telefonische verbindingen.
Onmiddellijk nam de regeering maatregelen ter onderdrukking. Dit had een snel verloop. De bezette plaatsen werden heroverd en Etem Toto en zijn aanhangers vluchtten over de grens.

De oorsprong der beweging. — Men beschikt nog over weinig inlichtingen betreffende den oorsprong der opstandige beweging. Men brengt intusschen verband tusschen deze beweging en die, welke in Augustus 1935 in Fiari ontstond en met niets ontziende gestrengheid onderdrukt werd. Een speciale rechtbank sprak toen 30 doodvonnissen uit. De bewogenheid, die de strenge onderdrukking in het land veroorzaakte, leidde er toe, dat het ministerie-Pandeli Evangheli, waarin Moessa Joeka de portefeuille van Binnenlandsche Zaken hield, vervangen werd door het kabinet-Mendi Frasheri van gematigd liberaal karakter. Etem Toto, de leider van den nieuwen opstand, was minister van Onderwijs. Een jaar later moest dit kabinet, dat wegens zijn liberalen aard door de nationalisten werd aangevallen, het veld ruimen en Kotsjo Kotta, die thans nog aan het bewind is, vormde een regeering, waarin Moessa Joeka weer minister van Binnenlandsche Zaken werd. Hoewel koning Zogoe ter wille van de pacificatie een nieuwjaarsamnestie voor de veroordeelden van Fiari liet afkondigen, sloeg Kotta onder den krachtigen invloed van Moessa Joeka den weg van strenge maatregelen in. Hij kondigde den oorlog tegen het communisme af, dat naar een minister verklaarde, in Albanië niet bestaat. Er ontstond

vooral onder de jeugd in Zuid-Albanië een groote ontevredenheid, die de oorzaak der tegenwoordige opstandige beweging schijnt te zijn. (Albaneesch Persagentschap)
(Vor. ber. Opstand 1919 F.)

A. **DUITSCHLAND. — Werkloosheid. - Minder dan 1 millioen werkloozen. - Duitsche gegevens. —**
Einde April 1937 is het aantal werkloozen in Duitschland gedaald onder 1 millioen, n.l. tot 961.000.
De Duitsche pers vergelijkt dit getal met begin 1932 en 1933 toen er meer dan 6 millioen geregistreerde werkloozen waren en wijst er op, dat sinds de registratie van de Reichsanstalt, dus sinds den herfst van 1927 er slechts een maand is geweest, n.l. October 1927, dat het aantal beneden de 1 millioen is geweest. De massale werkloosheid, aldus de Frankfurter Zeitung is in Duitschland dus geliquideerd.
(Frankfurter Ztg.) **(V. b. 2374 E.; Steun 2690 A.)**

B. **ZWEDEN. — De Monetaire politiek. —**
De regeering heeft den Rijksdag voorgesteld de opheffing van den gouden standaard te verlengen tot 1 Maart 1938. Tevens heeft de regeering de noodige volmacht verzocht, om de beursbelasting te verviervoudigen, teneinde de speculatie aan de effectenbeurs tegen te gaan.
De regeering heeft in het vooruitzicht gesteld een afzonderlijk departement in te stellen, dat belast wordt met den aankoop van goederen in het buitenland, om te voldoen aan de behoeften van den staat. De Nationale Bank zou daartoe aan dit departement tot honderd millioen Kronen aan goud en deviezen ter beschikking stellen en daarvoor in ruil schatkistbiljetten van de openbare schuld ontvangen.
In verband met de snelle stijging der prijzen heeft de minister van Financiën verklaard, dat indien deze prijsstijging zich voortzet, hij zal overwegen de waarde van den Zweedschen Kroon in verhouding tot het Engelsche Pond te verhoogen en credietbeperkingen toe te passen. (Svenska Dagbladet) **(V. b. 705 D.)**

C. **NEDERLAND. — Vreemdelingenverkeer. - Directeur benoemd. —**
In de dezer dagen gehouden vergadering van het algemeen bestuur van de Vereeniging tot bevordering van het vreemdelingenverkeer Amsterdam is een beslissing genomen in zake de samenstelling van de directie van het bureau van de vereeniging. Tot directeur is benoemd de heer J. Nikerk te Voorburg. De heer Nikerk is 49 jaar oud en was voorheen o.a. in technische handelsbedrijven in Oost-Indië en Japan werkzaam, waar hij tot 1931 verbleef. O.a. was hij honorair consul van Polen voor geheel Nederlandsch-Indië. In 1931 keerde de heer Nikerk naar Nederland terug, waar hij in 1933 werd benoemd tot algemeen secretaris van de Nederlandsch-Poolsche Kamer van Koophandel te Amsterdam. In onderscheiden tijdschriften zijn economische beschouwingen van zijn hand gepubliceerd. Op het oogenblik vertoeft de heer Nikerk in Polen, waar hij in gezelschap van verschillende figuren uit het Nederlandsche bedrijfsleven zich op de hoogte stelt van de mogelijkheden, welke Polen op economisch gebied voor ons land biedt.
Tot adjunct-directeur benoemde het bestuur in dezelfde zitting mr. R. K. Woltjer, tot voor kort directeur van de Vereeniging voor vreemdelingenverkeer „'t Koggeschip", waaraan hij van 1932—1937 was verbonden. Verschillende publicaties van den heer Woltjer zijn op het gebied van het vreemdelingenverkeer verschenen, o.a. in „Economisch-statistische berichten", waarin hij den invloed van de Duitsche deviezenverordeningen voor het vreemdelingenverkeer beschreef. Beide functionarissen zullen vermoedelijk met ingang van 1 Juni hun werkzaamheden aanvangen. (Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Vreemdelingenverkeer 2315 G.)

D. **VER. STATEN. — Senator Borah tegen fascisme.**
In de commissie voor buitenlandsche aangelegenheden van den Senaat heeft Senator Borah een verklaring voorgelezen in welke hij de taktiek der fascisten in Abessynië en Spanje en vooral het bombardement van Guernica ten scherpste veroordeelt. Voor de democratie in de Vereenigde Staten achtte spr. het fascisme een grooter gevaar dan het communisme, vooral omdat het er meer kansen op succes zou hebben. Daarom wees spr. speciaal op het bombardement van Guernica als sluitsteen van een lage serie van wreedheden. Er was geen enkele militaire noodzakelijkheid noch doel om deze open stad, die ver van het strijdgewoel verwijderd lag tot doelwit van een massamoord te maken. Dit is een schandelijk voorbeeld van de fascistische strategie. Borah hekelde ook de vergeldingsmaatregelen die te Addis Abeba na den aanslag op Graziani genomen waren en noemde deze de gevolgen van een systeem dat niet op moed maar op vrees berustte. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Senator Borah 2315 C.)

21 MEI 1937

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Indische Begrooting voor 1937. —**
Bij de Tweede Kamer zijn ingediend dertien wetsontwerpen strekkende tot goedkeuring van drie en dertig besluiten van den G.-G. van Ned.-Indië, houdende vaststelling van aanvullingsbegrootingen voor 1937. Mede rekening houdend met vorige aanvullingsbegrootingen, vertoont thans de begrooting van Ned.-Indië voor het dienstjaar 1937 de volgende eindcijfers:

1937	geheele dienst	gewone dienst	buitengewone dienst
Uitgaven	*f* 511.375.762	*f* 452.556.613	*f* 58.819.149
Middelen	„ 448.014.197	„ 416.316.482	„ 31.697.715
Tekort	*f* 63.361.565	*f* 36.240.131	*f* 27.121.434

In het tekort op den buitengewonen dienst is begrepen een bedrag van *f* 25.531.933 aan bewapenings- en welvaartsuitgaven, welke uiteindelijk door het Rijk aan Indië zullen worden vergoed, zoodat het eigenlijk tekort op den geheelen dienst wordt teruggebracht tot *f* 37.829.632.
De minister brengt hierbij in herinnering, dat in de vermelde eindcijfers van de loopende begrooting de invloed van de veranderde conjunctuur nog niet tot uitdrukking komt, zoodat zij geen juist beeld geven van den tegenwoordigen budgetairen toestand van Indië. (Vaderland)
(Vor. ber. 2710 G.; Tweede Kamer 2789 E.)

F. **HONGARIJE. — Wederinvoering van den dienstplicht. —**
De Hongaarsche regeering overweegt binnenkort weder een dienstplicht in te stellen. Hongarije heeft tot dusverre nog geen overleg gepleegd met de staten van de Kleine Entente.
Er is reeds geruimen tijd sprake van een herstel van de Hongaarsche weermacht, welk herstel een wederinvoering van den dienstplicht met zich mede zou kunnen brengen. De Kleine Entente heeft haar houding tegenover de kwestie in zooverre bepaald, dat zij meerdere malen heeft laten weten, dat zij bereid is om met Hongarije over deze aangelegenheid te onderhandelen.
Indien echter Hongarije over zou gaan tot het herstel van den dienstplicht, zonder daarin de Kleine Entente te kennen, zou de zaak eenigszins anders worden. De Kleine Entente zou dan zeker niet onverschillig kunnen blijven en de drie staten van de Entente zouden met elkander in overleg moeten treden welken tegenmaatregelen men zou kunnen nemen. Volgens Havas zouden zij er mogelijk toe komen zich te ontdoen van bepaalde verbintenissen en o.a. op economisch en militair gebied hun onafhankelijkheid ten opzichte van Hongarije geheel willen hernemen.
(Agence Belga) **(Vor. ber. Dienstplicht 1818 A.)**

G. **WIJSBEGEERTE. — Les problèmes du Cartésianisme. —**
Op 10 Mei is een talrijk publiek in het Maison Descartes bijeengekomen. Daar sprak professor Léon Brunschvicq, hoogleeraar in de geschiedenis der philosofie aan de Sorbonne, over „Les problèmes du Cartésianisme".
Dit jaar is het drie eeuwen geleden, dat René Descartes, de groote Fransche rationalist en „vader der nieuwere philosofie" te Leiden zijn beroemde „Discours de la Méthode" uitgaf. Reeds is dat feit op 8 Mei herdacht in een bijeenkomst in de aula van de Amsterdamsche Universiteit.

In het Cartésianisme, aldus spreker, treft ons wel zeer sterk de drang naar vrijheid van onderzoek en oordeel. Een drang, welke zich allereerst uit in den twijfel, als begin van alle wijsheid. Maar bij dien twijfel blijft Descartes niet staan, want er door heen schenkt de rede hem dan nieuwe zekerheid. Welk vertrouwen op de rede hem er toe bracht om alles door het denken, door het „natuurlijke" licht der rede, tot klaarheid en waarheid te brengen, zonder zich te laten bedriegen door de uitwendige verschijning der dingen. Als iets zich dan duidelijk en scherp aan den geest voordoet, is het dàárom waar. En door den opbouw van een dergelijk systeem heeft Descartes voor de moderne physica en philosofie zeer groote beteekenis gekregen.

Drieërlei substantie erkent deze denker: God, de oneindige, die zijn oorzaak in zich zelve vindt; de geest, met als kenmerk bewustheid (Cogito, ergo sum); en de materie, die gekenmerkt is door haar uitgebreidzijn. Met een nauwkeurig aangeven van de betrekking tusschen, en de wederzijdsche inwerking op elkaar van geest en lichaam is Descartes echter niet klaar gekomen. Zijn zoogenaamde mechanische verklaring maakt den mensch min of meer tot een door God bediende automaat: l'homme machine, naast l'animal machine.

De vruchtbaarheid en scheppende kracht van Descartes' ideeën deed andere wijsgeeren, die na hem kwamen, in deze richting voortbouwen. Denk slechts aan Malebranche, Leibniz en Spinoza. Zoo leert Malebranche het cartesiaansche occasionalisme, volgens welke God zich van den menschelijken wil en het dierlijk instinct enkel als gelegenheid tot werken bedient. Terwijl Spinoza met een vrijwel geheel eigen oplossing van het dualisme geest-lichaam kwam.

In zijn overzicht stond professor Brunschvicq dan ook nog stil bij de beteekenis van Descartes voor de analytische meetkunde, zijn verhouding tot de Grieksche wiskundigen en zijn invloed op de moderne natuurwetenschap (Joseph Fournier, Louis de Broglie en Heisenberg).

„Après l'âme et après la nature" kregen we toen tenslotte Dieu, hoe Descartes God zag. Het bestaan van God heeft ook hij met „bewijzen" trachten te staven. Zijn Godsvoorstelling correspondeerde ongeveer met de positie van den vorst in den toenmaligen tijd van de absolute monarchie. „Le Dieu des philosophes et des savants" zei schamper de innigvrome Pascal er van, die met mannen als Bossuet en Arnauld zeker op godsdienstig terrein den strijd tegen Descartes aanbond. Karl Barth merkte op: Descartes heeft ongelijk.

Tot besluit wees spreker er nogmaals op, dat Descartes — zooals ook in zijn briefwisseling met pater Mersenne duidelijk tot uiting komt — bovenal, bestreden, miskend of nagevolgd, de man van het vrije onderzoek is geweest, die het „zijn" ondergeschikt maakte aan het „kennen". (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Wijsbegeerte 2291 E.)

22 MEI 1937

A. NEDERLAND. — De Middenstandsraad in 1936.

Aan het ruim 240 pagina's tellend Jaarverslag van den Middenstandsraad over 1936, dat dezer dagen door zijn secretaris, den heer L. Bückmann, is uitgebracht, ontleenen wij, dat ook in het afgeloopen jaar, dit, voor den middenstand zoo belangrijk college, een groot aantal actueele vraagstukken heeft behandeld. Wij brengen in herinnering, dat dit voorname adviescollege der Regeering bestaat uit 5 vertegenwoordigers van elk der drie landelijke middenstandsbonden en onder praesidium staat van Mr. A. I. M. J. Baron van Wijnbergen. Een drietal buitengewone leden en een vertegenwoordiger van den minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maken mede deel uit van den Raad. In 1936 heeft de Raad zich, blijkens het Verslag, uitvoerig beziggehouden met de verschillende vormen van ongewenschte concurrentie. Hieronder nam uiteraard de steeds meer in het brandpunt der belangstelling rakende kwestie van schending van de verpakking van merkartikelen een voorname plaats in. Daarnaast werd mede onder het oog gezien de ongewenschte concurrentie van bepaalde landbouwinstellingen en het Rijksinkoopbureau.

Dat de Vestigingswet-Kleinbedrijf in tal van vergaderingen tot in den grond besproken is, spreekt wel vanzelf. Hetzelfde kan gezegd worden van de groote desillusie van den georganiseerden middenstand; de jurisprudentie op de wet op de uitverkoopen en opruimingen.

Van de verschillende wetsontwerpen, welke het nog niet tot het eindstadium brachten, blijkt vooral de Automatenwet een onderwerp van diepgaande besprekingen te hebben uitgemaakt. Een zeer overzichtelijk schema van dit wetsontwerp is in het verslag opgenomen.

Uitvoerig staat het verslag stil bij de bezwaren van den middenstand tegen het rapport der „Commissie Reorganisatie Landbouw-crisismaatregelen", meer bekend als Commissie-van Loon, terwijl ook de nadeelen van de contingenteering duchtig onder de loupe genomen zijn. Opgemerkt dient te worden, dat de middenstandsraad, telkenmale wanneer hij bij eenig onderwerp critiek ten beste geeft, tevens de middelen ter verbetering uitvoerig aangeeft.

Een afzonderlijk hoofdstuk is gewijd aan de crisishulp aan middenstanders.

De algemeene indruk, welke het rapport — dat behalve de bovengenoemde onderwerpen, nog tientallen anderen behandelt —maakt, is, dat de middenstandsraad ook in 1936 zeer veel en nuttig werk heeft verricht en dus te meer zijn bestaansrecht op grondige wijze heeft bewezen.

(Persbericht Kon. Ned. Middenstandsbond)

B. LUCHTVAART. — Oceaanvlucht van Merrill en Lambie. —

De vliegers Merrill en Lambie zijn er in geslaagd de vlucht New York—Londen—New York over den Atlantischen Oceaan te volbrengen.

De heenvlucht, New York—Londen, werd volbracht in den tijd van 21 uur en 39 minuten en de retourvlucht, Londen—New York, in den recordtijd van 24 uur en 22 minuten.

Merrill en Lambie hebben nog een tweede record op hun naam gebracht, door binnen vijf dagen van Amerika naar Engeland en terug te vliegen.

(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Oceaanvluchten 2459 D.)**

C. ROEMENIE. — Petroleumindustrie. —

De petroleumproductie van Roemenië heeft in 1936 8.703.000 ton bedragen tegen 8.394.000 ton in 1935. Toch is de toestand in de petroleumindustrie in dit land niet zoo gunstig als men geneigd zou zijn op grond van genoemde cijfers te concludeeren. Sedert Juni 1936 is de productie van Roemenië gestadig afgenomen van een gemiddelde dagelijksche productie van 2520 wagons tot 2220 wagons aan het einde van het afgeloopen jaar. Voor Roemenië is dit, ook met betrekking tot de deviezenpositie, minder verheugend, daar het binnenlandsche petroleumverbruik gelijk is gebleven, zoodat minder voor uitvoer beschikbaar komt. De oorzaak van dezen achteruitgang moet worden gezocht in de belasting- en deviezenpolitiek van de overheid, die de draagkracht van de petroleumindustrie heeft overschat.

Hieronder volgt een staatje van de productiecijfers van verschillende maatschappijen:

(in 1.000 ton)	1936	1935
Astra Romana (Kon. Petr.)	1896.7	1736.3
Steaua-Romana (half Roemeensch)	1510.0	1364.6
Concordia (Belgisch)	1192.7	1229.8
Unirea (Engelsch)	1000.2	1003.9
Columbia (Fransch)	727.2	436.8
Romana-Amer. (Standard Oil)	611.1	672.6
Creditul Minier	498.4	570.8
Prahova (Italiaansch)	400.1	487.2
I.R.D.P. (Roemeensch)	130.9	137.8
Petrolul Românesco (Roemeensch)	117.9	88.5

De genoemde tien ondernemingen omvatten met een ruwe olieproductie van 8.085.209 ton, 92.9% van de totale productie van 1936, terwijl haar boringen in totaal 302.702 m. bedroegen. Van de overige ondernemingen kan nog de in den laatsten tijd sterker op den voorgrond tredende Redevenza (Roemeensch kapitaal) worden genoemd. (Romania Petrolifera)

(Vorig bericht 1280 B.)

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Principieele overeenkomst met Japan. —

Hoewel de bijzonderheden — aldus een Japansch bericht — over de principieele overeenkomst op handelsgebied tusschen Ned.-Indië en Japan niet zijn bekend gemaakt, neemt men aan, dat de bestaande verhouding van 25 % van den import voor Japansche importeurs in Ned.-Indië gehandhaafd zal blijven. Met dit verschil, dat dat percentage elastisch was. Werd in een bepaald jaar de 25 % niet gehaald, dan zou het aandeel voor het volgende jaar minder worden. Nu zal het op 25 % worden gefixeerd. Er zal geen wijziging worden gebracht in de vastgestelde quota-cijfers.

Wat het aandeel betreft der Nederlandsche verschepers in de export-quota, vast te stellen door de Exporteurs Associatie te Kobe, dit zal worden overgelaten aan individueele onderhandelingen. Voor het geval die onderhandelingen zouden mislukken zal de

zaak aan beide regeeringen ter schikking worden voorgelegd.
Japansche handelaars zullen zich niet verbinden een bepaalde hoeveelheid Java-suiker af te nemen, maar zullen wel, bij voorkeur boven andere, Java-suiker koopen. (Nitsji Nitsji) **(Vorig bericht 2745 H.)**

A. BULGARIJE. — Buitenlandsche handel. —
De Bulgaarsche buitenlandsche handel in de jaren 1929 tot 1936 toont de volgende ontwikkeling (in millioen Leva):

	Invoer	Uitvoer	Overschot
1936	3181,0	3910,0	+ 729,0
1935	3009,0	3253,3	+ 244,3
1934	2247,2	2534,6	+ 287,4
1933	2202,3	2846,3	+ 644,0
1931	4660,1	5934,2	+1274,1
1929	8324,6	6397,1	—1927,5

SPECIFICATIE:	INVOER uit		UITVOER naar	
	1936	1935	1936	1935
Duitschland	1940	1608	1860	1562
Tsjecho-Slowakije	244	294	128	224
Oostenrijk	181	193	116	149
Engeland	146	141	454	142
Roemenië	99	94	6	10
Polen	93	36	146	68
Vereenigde Staten	69	39	101	34
Zwitserland	67	161	84	93
Hongarije	50	55	45	78
België	48	36	146	31
Frankrijk	39	43	80	60
Nederland	30	38	101	47
Italië	19	94	142	285
Egypte	15	14	90	110
Denemarken	2	1	113	55

(Vreme)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Hr. Ms. „De Ruyter". - Sloep gekapseisd. - 4 opvarenden verdronken. —
Bij het houden van schietoefeningen is een sloep van Hr. Ms. „De Ruyter" bij het strijken gekapseisd. Luitenant-ter-zee 2e klasse H. D. Claus, matroos 1e klasse P. H. Cappetijn, matroos 2e klasse J. van Gelderen en de inlandsche kwartiermeester Supit zijn verdronken. (Aneta)
(Vor. ber. „De Ruyter" 2484 B.)

C. LUCHTVAART. — Nederlandsch kampioenschap stuntvliegen. —
De uitslag van de wedstrijden om het Nederlandsch kampioenschap stuntvliegen luidt als volgt:
1. Rudolf Lochner (Duitschland) 54 punten.
2. Helmuth Kalkstein (Duitschland) 53 punten.
3. Schmidt Crans (Nederland) 49 punten.
4. Gera von Bissing (Duitschland) 47 punten.
5. Max Manulesci (Roemenië) 46 punten.
6. Paul Förster (Duitschland) 45 punten.
7. Asjes (Nederland) 43 punten. (Red. K. H. A.)

23 MEI 1937

D. NEDERLAND. — Tegelsche klei in dienst van religieuze kunst. —
Te Tegelen heeft steeds de noodige belangstelling bestaan voor de klei, welke daar in allerlei soorten en in onschatbare hoeveelheden in den bodem aanwezig is. De Tegelsche handwerksman en industrieel zijn er op uit geweest de techniek van het mengen, bewerken, bakken en glazuren van de klei zoo goed mogelijk onder de knie te krijgen ten einde producten te verkrijgen, welke uitmunten in schoonheid, bruikbaarheid en duurzaamheid.
Op het oogenblik wordt geëxperimenteerd met de z.g. vierkleurentechniek, waarbij zeer verrassende effecten bereikt worden door te boetseeren met verschillende soorten klei, welke bij het bakken verschillende kleuren aannemen. Beeldende kunstenaars als Charles Vos, Otto van Rees, Suzanne Nicolas, alsmede de Tegelsche kunstschilder Piet Peters, hebben in den laatsten tijd klei-plastieken, sculpturen en plaquettes ontworpen, welke zeer de aandacht trokken.
Dit alles heeft tot gevolg gehad, dat thans ook buiten Tegelen de aandacht op de Tegelsche klei-bewerking is gevallen en men er thans, na de noodige besprekingen en voorbereidingen, toe is overgegaan, deze herleefde Tegelsche keramiek een nader omschreven doel te geven. Behalve aan eigen initiatief heeft Tegelen dit te danken aan de medewerking van mgr. Poels, hoofdaalmoezenier van den Arbeid te Heerlen. Ook prof. dr. Schmutzer, hoogleeraar te Utrecht, heeft zijn medewerking verleend om de Tegelsche keramiek in zulke banen te leiden, dat dit niet alleen in het belang is van de kunst zelf en van het Tegelsche volk in het bijzonder, maar bovendien in het belang van de katholieken in ons land en eventueel ook die van het buitenland.
Zoo is men er thans in Tegelen toe kunnen overgaan om in het leven te roepen de stichting „Tegelsche Keramiek en Volkskunst". Van het bestuur hiervan maken deel uit mgr. Poels en prof. Schmutzer en verder de heeren G. Goossens, Bernard en Jozef Teeuwen (industrieelen), notaris Wagemans en G. J. van Eyck te Tegelen. Het doel dezer stichting is: „den smaak van het geheele volk op het gebied van religieuze voorstellingen en uitbeeldingen te veredelen door — met in achtneming der liturgische en kerkelijke voorschriften — deze voorstellingen en uitbeeldingen op een hooger peil te brengen en te zorgen, dat deze kunstproducten binnen het bereik van ieder kunnen komen." Verder meldt het doel der stichting nog: „De instandhouding en de ontwikkeling der speciale Tegelsche volkskunst". (Dagbl. v. Noordbrabant)

E. AMSTERDAMSCHE BANK. — Verslag over 1936.
Het eindcijfer der resultaten over 1936 komt met dat van 1935 overeen. Na boeking van ƒ 2.500.000 (v. j. onv.) ten gunste van de algemeene debiteurenreserve en afschrijving van ƒ 133.590 (v. j. ƒ 237.462) op onroerende goederen blijft een winstsaldo over van ƒ 3.873.770 (v. j. ƒ 3.868.588). Voorgesteld wordt op de gewone aandeelen 5% (onv.) dividend uit te keeren en ƒ 500.000 (onv.) in het reservefonds te storten.
Ter toelichting van de balans en winst- en verliesrekening diene het volgende:
Kassa, kassiers en goud: ƒ 22.961.783 (v. j. ƒ 12.202.660). Onder dit hoofd zijn mede opgenomen buitenlandsch bankpapier en coupons.
Nederlandsch schatkistpapier: ƒ 30.520.818 (ƒ 33.393.744), bestaande uit ƒ 5.683.178 (ƒ 18.145.828) schatkistpromessen, vervallende tusschen 2 Jan. 1937 en 1 Maart 1937, ƒ 9.667.270 (ƒ 10.175.000), schatkistbiljetten, vervallende 2 Januari 1937, ƒ 6.072.917 (ƒ 5.072.916), schatkistbiljetten, vervallende 1 Febr. 1937 en ƒ 9.097.453 (nihil) schatkistbiljetten, vervallende tusschen 1 Juli 1937 en 2 November 1941.
Wissels: ƒ 17.746.745 (ƒ 7.108.238), waarvan ƒ 15.938.856 (ƒ 6.511.142) aan wissels op Nederland en ƒ 1.807.889 (ƒ 597.095) aan wissels op het buitenland.
Fondsen: genoteerd te Amsterdam ƒ 2.481.360, niet genoteerd te Amsterdam ƒ 3.454.508, totaal ƒ 5.935.868.
Deelnemingen in andere ondernemingen en vorderingen op ondernemingen, waarin is deelgenomen: ƒ 4.134.697 (ƒ 4.350.717).
Consortiale rekeningen: ƒ 589.452 (ƒ 590.084). Dit bedrag vertegenwoordigt het totaal, waarvoor de voor eigen rekening gedane stortingen, na afschrijvingen, op 31 Dec. '36 in de boeken voorkwamen.
Debiteuren wegens op termijn verkochte vreemde munt: ƒ 84.170.768 (ƒ 52.065.333). Onder dit hoofd zijn de bedragen samengevoegd, welke te vorderen waren wegens verkoop op termijn van buitenlandsche wissels.
In het passief der balans vertegenwoordigt de post: Crediteuren wegens op termijn gekochte vreemde munt: ƒ 59.754.549 (ƒ 35.081.057), de bedragen, welke schuldig waren voor op termijn gekochte buitenlandsche wissels.
Diverse debiteuren: ƒ 92.610.967 (ƒ 100.467.697). Evenals in vorige jaren is het bedrag van de diverse debiteuren verminderd met de algemeene debiteurenreserve.
Van de debiteuren is ca. ƒ 49.000.000 (ƒ 51.000.000) door onderpand van goederen, borgtochten, hypotheken of op andere wijze gedekt. De voorschotten in verschillende vreemde muntsoorten bedragen, omgerekend tegen de koersen per 31 Dec. '36 ƒ 6.088.736 (ƒ 2.097.278). Tegen het koersrisico was men gedekt.
Deposito's: ƒ 21.656.353 (ƒ 18.865.118). Hiervan is gestort: ƒ 3.292.000 (ƒ 3.357.000) met een jaar opzegging; ƒ 2.620.000 (ƒ 1.646.000) met verschillende opzeggingstermijnen, niet langer dan één jaar; ƒ 15.744.000 (ƒ 13.862.000) zonder termijn. De rekening Interest en wissels sluit met een batig saldo van ƒ 9.255.689 (ƒ 7.378.672).
De rekening Provisie, consortiale rekeningen en fondsen sluit met een bate van ƒ 3.642.656 (ƒ 3.127.110).
De Algemeene onkosten bedragen ƒ 5.783.156 (ƒ 5.798.384).
(Keesings Financieel Archief) **(Vorig bericht 2284 C.)**

A. **GRENSVERDEDIGING VAN FRANKRIJK EN DUITSCHLAND. —**

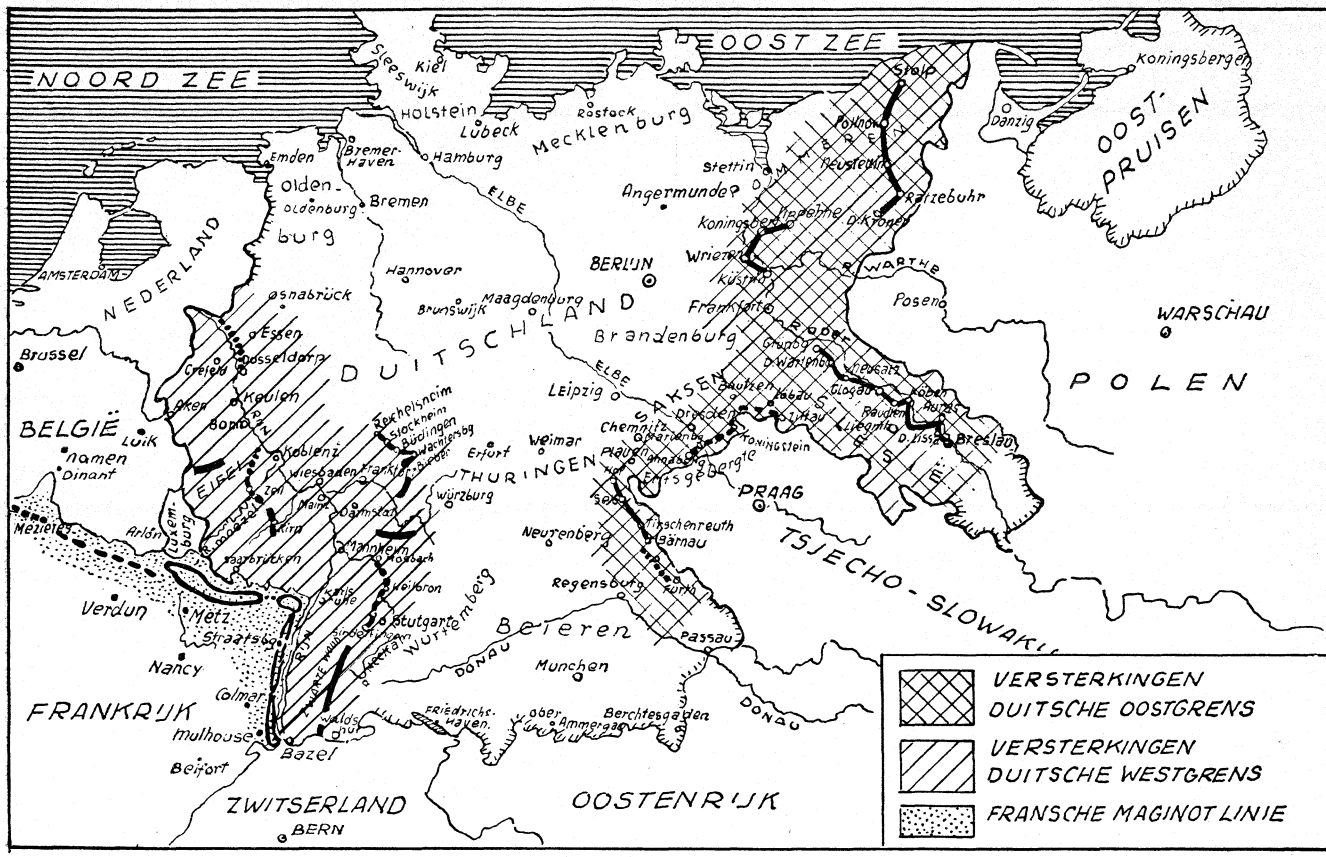

Overname zonder bronvermelding verboden.
(V. b. Frankrijk 2241 B.; Leger, Vloot en Luchtm. 2659 C.; Duitschl. 2638 F.; Leger, Vloot en Luchtm. 2721 C.)

B. **GEESTELIJK LEVEN. — De Nederlandsche Katholiekendag te Utrecht. —**
Twaalfduizend Katholieken waren op 17 Mei rond hun bisschoppen te Utrecht vergaderd, om eerherstel te brengen aan God in de volle openbaarheid.
Een grootsch schouwspel leverde die duizendkoppige menigte op, toen ze om het hooge, witte altaar, waaraan Z. H. Excellentie de Aartsbisschop van Utrecht een pontificale H. Mis opdroeg, in aanbidding voor den Eucharistischen God lag neergeknield. Groote ontroering maakte zich van allen meester, toen mgr. Huibers in een homilie den lof zeide van den schat van het H. Geloof.
Haarlems Bisschop zegde de eedsformule van de geloofsbelijdenis voor. Vastberaden en overtuigd hoorde men na iederen zin van den bisschop uit de duizenden kelen: „Wij gelooven, wij zweren".
En in de middagbijeenkomst, door Mgr. de Jong gesloten, hebben de sprekers hun gehoor opgewekt, om pal te blijven staan temidden van den aldoor wassenden vloed van godloosheid en heidendom en de algemeene actie van eerherstel „Voor God" krachtig te blijven doorzetten. (De Maasbode - De Tijd)
(Vor. ber. Katholiekendag 1837 L.)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Militaire dictatuur. —**
De Sovjet-regeering heeft een decreet uitgevaardigd, hetwelk de militariseering van het geheele land wil vergrooten, dat het burgerlijk leven onder toezicht plaatst van militaire raden, dat de jeugd wil opleiden voor het leger en het leger in al zijn geledingen wil doordringen van de communistische leerstellingen.
Het decreet bepaalt, dat aan het hoofd der dertien militaire districten, waarin de Sovjet-Unie is verdeeld, commissies van drie komen te staan. Leider dezer commissie is een legerbevelhebber, de beide andere leden zullen waarschijnlijk zoowel politieke als militaire kwaliteiten in zich moeten vereenigen. Alle dertien legerraden staan onder de opperste leiding van den volkscommissaris van Defensie, Worosjilof. (Prawda) **(V. b. Leger, Vloot en Luchtm. 2694 G.)**

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wijziging van de Crisispachtwet. —**
Het wetsontwerp tot wijziging van de crisispachtwet 1932 werd op 21 Mei zonder debat en z.h.s. aangenomen, met aanteekening, dat de heer De Gijselaar (c.h.) tegen is. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. 2538 F.; Eerste Kamer 2759 B.)

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Nietigverklaring van goudclausules. —**
De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp tot nietigverklaring van goudclausules behandeld.
Het wetsontwerp werd aangenomen met 23 tegen 6 stemmen (tegen de heeren Michiels van Kessenich, r.k., Gelderman en van Rappard, lib., De Gijselaar en de voorzitter, c.h., en Van Asch van Wijk a.-r.). (N. R. Crt.) **(V. b. 2714 A.; Eerste Kamer 2793 D.)**

F. **ITALIE. — Begrooting. —**
De begrooting 1936-'37 zal met een tekort sluiten, hetwelk echter tot een vrijwel te verwaarloozen bedrag zal worden verkleind, dank zij buitengewone inkomsten uit het te gelde maken van goud en deviezen, die het Italiaansche volk het vaderland heeft aangeboden, zoodat men mag verwachten, dat de begrooting zal sluiten met een overschot van meer dan een milliard Lire. Op de begrooting 1937-'38 wordt een tekort van 3.173.000.000 Lire verwacht, welk tekort in hoofdzaak op rekening van de uit-

gaven voor Oost-Afrika en de defensie komt. De begrooting zal echter in evenwicht gebracht worden door de verbetering van den economischen toestand en van het belastingstelsel. (Giornale d'Italia)

(Vor. ber. 2124 B.; Begrooting 2746 B.)

24 MEI 1937

A. JOHN D. ROCKEFELLER OVERLEDEN. — De befaamde petroleummagnaat John D. Rockefeller is op 23 Mei '37, in den ochtend, te Daytona Beach op 97-jarigen leeftijd overleden.

Het einde van een leven van cijferen, combineeren, een leven, waarvan de eerste helft werd besteed aan het bouwen van een wereldorganisatie — de „Standard Oil Trust" —, terwijl de tweede helft wordt gekenmerkt door een teruggetrokken, eenzaam, eenvoudig en regelmatig bestaan, voor een deel gewijd aan liefdadigheid.

Op 8 Juli 1839 werd John D. Rockefeller geboren te Richford in het Noord-Oosten der Vereenigde Staten. Zijn vader, William Rockefeller, was „reizend dokter" en „kanker-specialist", kwakzalver zouden wij zeggen. Op het toppunt van zijn macht was John. D. Rockefeller ongetwijfeld de rijkste man ter wereld: tweemaal „billionnair" — de Amerikaansche term voor milliardair — een vermogen, dat hij verwierf door zijn juiste kijk op zaken, door zijn zuinigheid en, niet in de laatste plaats, door de juiste keuze zijner medewerkers. Doch welsprekender dan elke nadere uiteenzetting van Rockefeller's eigenschappen is het volgende staatje van den groei van zijn fortuin.

1858 (op negentienjarigen leeftijd) 500 dollar.
1865 (vennoot in export-onderneming) 50.000 dollar.
1870 (stichting van de Standard Oil) millionnair.
1885 honderd maal millionnair.
1900 milliardair.
1910 tweemaal milliardair.

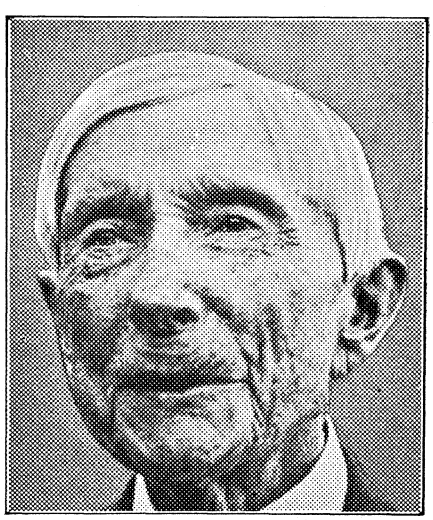

John D. Rockefeller.

Ten slotte geven wij nog een beschrijving van de wijze, waarop Rockefeller zijn vrijen tijd en zijn geld besteedde. Men meene niet, dat John D. zich met luxe en weelde omringde. Zijn leven was, gemeten naar zijn geweldig vermogen, betrekkelijk eenvoudig. Hij speelde zijn spelletje golf, maakte zijn auto-tochtjes, at zeer matig, dronk niet. Zijn fortuin stelde hem in staat, den „recordman" der liefdadigheid te zijn. Ontzaglijk waren zijn giften voor het stichten van een universiteit te Chicago, voor verscheidene philantropische instellingen, voor het Instituut voor medisch onderzoek, het Laura Spelman Rockefeller Memorial, een fonds ter nagedachtenis aan zijn overleden vrouw gesticht, voor de hulp aan slachtoffers van overstroomingen en aardbevingen, voor de bestrijding van malaria en gele koorts, de herbouw van de universiteit van Leuven en de kathedraal van Reims, de restauratie van Versailles en Trianon, een bibliotheek voor den Volkenbond enz. enz., te veel om op te noemen. (Telex-A.N.P.)

B. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Rede van den Minister van Buitenlandsche Zaken, Krofta, in zake de buitenlandsche politiek. —

De Tsjecho-Slowaaksche minister van Buitenlandsche Zaken, Krofta, heeft op 21 Mei in de commissies van Buitenlandsche Zaken van Kamer en Senaat een uiteenzetting gegeven, waarin hij verklaarde, dat de regeering van Praag tegen een politiek van blokken en voor een samenwerking van alle staten is, die van goeden wil zijn.

Sovjet-Rusland. — Ten aanzien van de verhouding tot Sovjet-Rusland verklaarde Krofta: wij maken een nauwgezet onderscheid tusschen den Russischen Staat en het communisme, het regeeringsstelsel. Wij constateeren thans, dat zelfs zeer hardnekkige tegenstanders van het communisme zich niet onthouden van betrekkingen met Rusland, en Rusland niet meer uitsluiten uit het toekomstig Europeesch bestel. Daar thans op de markt zekere grondstoffen in niet voldoende mate te verkrijgen zijn, wordt de wereld herinnerd aan de Russische rijkdommen. De binnenlandsche evolutie in Sovjet-Rusland kan, naar wij hopen, de nieuwe toenadering met Europa slechts vergemakkelijken. Daarom gelooft spr. niet, dat het nu noodig is opnieuw te spreken over vrees voor het bolsjewisme, welke zich nu eens hier dan daar openbaart.

Italië en Joego-Slavië. — De overeenkomst tusschen Italië en Joego-Slavië biedt de mogelijkheden voor een verbetering der betrekkingen van Italië met de beide andere landen der Kleine Entente aan, welke verbetering tot nu toe juist de spanning tusschen Italië en Joego-Slavië in den weg stond. Daarom kunnen Tsjecho-Slowakije en Roemenië zich slechts hartelijk verblijden over de opklaring als gevolg van de overeenkomst van 25 Maart.

Het is moeilijk — aldus ging Krofta voort — geloof te hechten aan de stemmen, volgens welke Italiaansche kringen in de Italiaansch-Joego-Slavische betrekkingen veeleer een middel zien om de Kleine Entente te breken of Tsjecho-Slowakije te isoleeren, dan wel als een brug tusschen Italië en de Kleine Entente. Wij zullen nimmer zijn medewerking tijdens den wereldoorlog vergeten, evenmin als zijn steun in onzen grooten strijd om de onafhankelijkheid. Wij erkennen de belangen van Italië in Midden-Europa.

Oostenrijk en Hongarije. — De betrekkingen tot Oostenrijk zijn sedert eenigen tijd zeer vriendschappelijk. Zij berusten op wederzijdsch vertrouwen en wederzijdsch begrip. Het persoonlijk contact heeft daar zeer toe bijgedragen.

Hongarije krijgt ook steeds beter begrip van de onderlinge economische afhankelijkheid der staten van Midden-Europa en de mogelijkheid, om niet te zeggen noodzakelijkheid van een nauwere samenwerking.

Het zou allerminst den betrekkingen met Hongarije ten goede komen, indien dit land zou besluiten eenzijdig de militaire bepalingen van het vredesverdrag van Trianon op te zeggen, om aldus tot rechtsgelijkheid te komen. Men kan slechts hopen, dat Hongarije er thans de voorkeur aan zal geven dit probleem met de belanghebbende staten op te lossen, langs den weg van overeenkomsten, waartoe de staten der Kleine Entente zich meer dan eens oprecht bereid hebben verklaard.

Duitschland. — De verschillende verklaringen van de leiders van het tegenwoordige Duitschland veroorloven ons — aldus Krofta — te bevestigen, dat de Duitsche politiek in beginsel niet anti-Tsjecho-Slowaaksch is. Onzerzijds, aldus Krofta, verwerpen wij ook categorisch alle beschuldigingen van hen, die ons een fel anti-Duitsche politiek toeschrijven.

Spr. kan zeggen, dat de Tsjecho-Slowaaksche partijen, die deel uitmaken van de regeeringscoalitie, zonder uitzondering oprecht een vriendschappelijke verstandhouding met Duitschland wenschen, en dat zij er een van de fundamenteele voorwaarden in zien voor den vrede in Midden-Europa.

Polen. — Sprekende over de Poolsch-Tsjecho-Slowaaksche betrekkingen zeide Krofta: Wij laten niet na te hopen, dat men tenslotte in Polen toch de voorkeur zal geven aan de groote duurzame belangen, welke wij gemeenschappelijk hebben, boven de voorbijgaande verschillen, welke kunstmatig worden teweeggebracht en onderhouden.

Spr. achtte het overbodig te wijzen op de goede verstandhouding met Frankrijk. De belangstelling van Engeland voor de kwesties van Midden-Europa is sinds Maart nog toegenomen. Ten aanzien van het Vaticaan noemde spreker het ongelukkig, dat een onverwachte hinderpaal is in den weg gekomen door de spanning tusschen het Vaticaan en het Rijk.

Tenslotte herinnerde Krofta aan de verklaring van President Benesj, dat Tsjecho-Slowakije getrouw blijft aan zijn vriendschappen, aan de Volkenbondspolitiek en de verplichtingen tegenover de Kleine Entente.

Dit alles zal ons geenszins verhinderen ons met onze buren Duitschland, Polen, Hongarije en andere staten te verstaan. Wij zijn bereid met allen, die dat wenschen, samen te werken. Wij sluiten niemand buiten. Niemand kan worden buitengesloten, zelfs wij niet. (Prager Presse)

(Vor. ber. Krofta 2730 E.)

A. De luchtmacht. —

(Overname zonder bronvermelding verboden.)

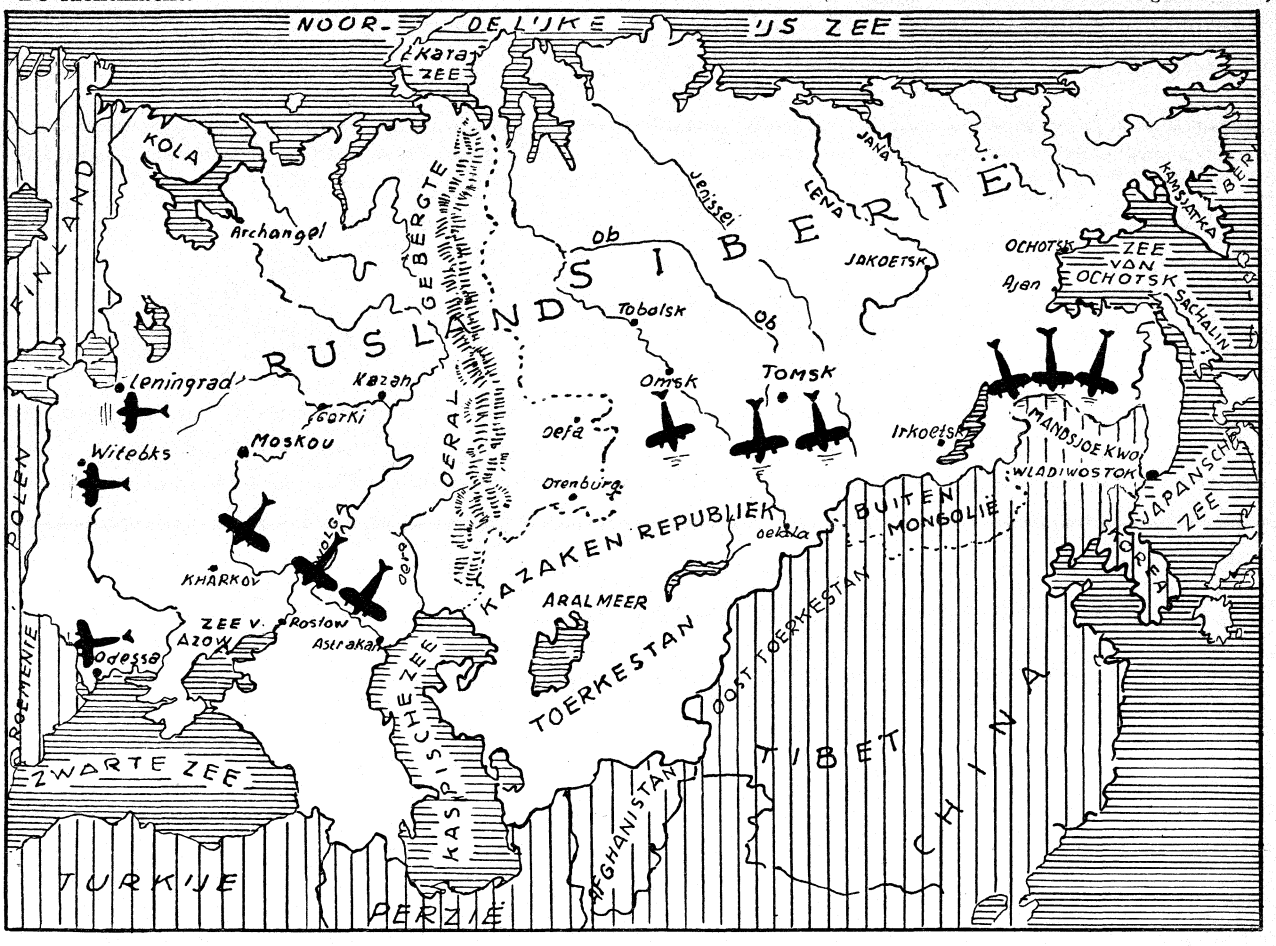

SOVJET-RUSLAND

Het Fransche blad „L'Aéro" heeft een artikel gepubliceerd over de Russische luchtmacht. Wij ontleenen hieraan het volgende:

Rusland is het eenige land van Europa, dat door zijn geweldige uitgestrektheid nimmer uit de lucht alléén voldoende bestreden zou kunnen worden. Al zijn industrieën zijn ver van de grenzen verwijderd en beschermd door vele natuurlijke hindernissen.

Moskou, de hoofdstad, ligt op 700 km. van de Poolsche grens en de industrieele centra aan de Wolga, den Don, in den Oeral en in Siberië liggen op zulke enorme afstanden van de naastbijzijnde grens, dat zij reeds daardoor tegen elken luchtaanval beschermd zijn. Daarom heeft Rusland practisch gesproken geen defensieve luchtmacht noodig, en niettemin heeft het zich een geweldig luchtwapen gesmeed, waarschijnlijk het machtigste ter wereld. De Russische luchtmacht bestaat op het oogenblik uit 4700 moderne vliegtuigen van verschillende categorieën en dit aantal wordt nog voortdurend uitgebreid.

Politieke en geographische factoren maken, dat Rusland zich op twee fronten moet kunnen verdedigen: vooreerst aan zijn Westgrens in Europa, en verder in het Verre Oosten. Tegen het einde van 1936 waren nabij deze Westgrens ongeveer 3500 vliegtuigen samengetrokken, en 1200 aan de Oostgrens in Azië. Daar naast de bovenbedoelde 4700 toestellen der eerste linie nog op een reserve van 1500 vliegtuigen wordt gerekend, komt men tot een totaal effectief van 6200.

Volgens de geraadpleegde Duitsche bronnen, aldus gaat „L'Aéro" verder, heeft Rusland in het Westen vijf luchtmachtcentra geschapen:

1e. Het centrum Leningrad, dat 1000 vliegtuigen omvat, en het Noordelijk gedeelte van de Oostzee, Finland en de Baltische staten bestrijkt;

2e. Het centrum Smolensk (Witebsk-Minsk) gericht tegen Polen en Warschau, dat 1000 vliegtuigen omvat;

3e. Het centrum in de Oekraïne (Kiew, Odessa), dat Roemenië en de Zwarte Zee beheerscht en ongeveer 400 vliegtuigen omvat;

4e. Het centrum Moskou, dat zich achter de eerstgenoemde centra bevindt en een reserve voor hen beteekent. Hier bevinden zich ongeveer 700 vliegtuigen;

5e. Het centrum Charkov, dat de Zwarte Zee beheerscht en de bijzondere reserve van de Oekraïne vormt, en waar zich ongeveer 400 vliegtuigen bevinden.

De eerste linie van centra der luchtmacht volgt dus de Westgrens en strekt zich met regelmatige tusschenruimten uit tusschen Leningrad en Odessa. Daar achter bevindt zich een tweede linie, die zich uitstrekt van Charkow naar Moskou. Deze verspreiding is uit strategisch oogpunt zeer gunstig, omdat elke bedreiging van de flanken uitgesloten is; de Noordkant wordt beschermd door de IJszee en de zwakheid der Baltische staten, de Zuidkant door de Zwarte Zee en de onvoldoende militaire sterkte van Roemenië.

Driekwart van Rusland's militaire luchtmacht is dus naar het Westen georiënteerd; voor de verdediging is zij, practisch gesproken, niet noodig, zij kan dus geheel voor een aanval gebruikt worden.

Het primaire element van de Russische luchtmacht vormt het escadrille. Een eskader bestaat uit verscheidene escadrilles, terwijl de uit verschillende eskaders bestaande brigade de grootste tactische eenheid van de Russische luchtmacht vormt. Divisies en korpsen der luchtmacht bestaan er niet.

Een brigade bestaat uit formaties van allerlei categorieën. Niettemin is men op het oogenblik bezig bri-

gades van homogene samenstelling te formeeren; in den sector Leningrad bijv. zijn reeds verscheidene brigades uitgerust met hetzelfde type zware bombardementsvliegtuigen voor lange-afstandsvluchten. De vorming van homogene brigades jachtvliegtuigen en verkenners is in voorbereiding. In de omgeving der groote steden bevinden zich formaties jachtvliegtuigen en verkenners, die uitsluitend belast zijn met de samenwerking met de luchtafweerafdeelingen op den grond; uit organisatorisch oogpunt zijn zij gescheiden van de aan het front opereerende luchtmacht. Dergelijke beschermingsbrigades bevinden zich o.a. nabij Moskou en Leningrad.

Den 1sten October 1936 omvatte de Russische luchtmacht ongeveer 1400 zware bommenwerpers voor operaties op grooten afstand, 1700 lichte bommenwerpers, tevens bruikbaar als verkenners, en 1600 jachtvliegtuigen. Hierbij zijn niet inbegrepen de bovenbedoelde formaties, die tot het leger en de vloot behooren. Volgens de geheime agenten van Berlijn bestaat het effectief der luchtmacht uit 50 brigades en 100 à 110 onafhankelijke formaties, die tezamen ongeveer 4700 vliegtuigen van de eerste linie en van de beste kwaliteit omvatten; de reserve wordt, zooals gezegd, geschat op 1500 toestellen, zoodat men tot een effectief van 6200 vliegtuigen komt.

SOVJET-RUSLAND

Tot 1929 was de Russische luchtmacht geheel afhankelijk van het buitenland, doch in 1933-'34 maakte de luchtvaartindustrie zich onafhankelijk. Van dit oogenblik ging men typisch Russische methoden volgen en origineele prototypen bouwen, vooral voor de constructie van reuzenvliegtuigen. Gedurende het tweede vijfjarenplan werd het aantal bij de luchtvaart betrokken fabrieken uitgebreid tot 74, nl. 28 voor de fabricage van vliegtuigen, 14 motorfabrieken, 32 fabrieken voor onderdeelen en bijzondere uitrustingsstukken. Het aantal arbeiders bedraagt 190.000. De productie is (theoretisch) 8000 vliegtuigen per jaar.

De modernste producten der Russische vliegtuigindustrie zijn de volgende typen:

Een-persoons jagers.

Type	Mitrailleurs	Actieradius km.	Snelheid km/h.	Plafond m.
J—13	4 vaste	700	360	10—11.000
J—15	4 vaste	750	360	10.000
J—16	4 vaste	800	450	9.000

Twee-persoons jagers.

DJ—6	4 vaste 2 beweegb.	850	370—400	9.500

Alle jachtvliegtuigen kunnen 500 kg. bommen meenemen.

De Russische regeering getroost zich groote inspanning om personeel te oefenen voor deze enorme luchtvloot. De voornaamste instellingen voor de opleiding zijn: acht luchtvaartscholen voor beginners, één school voor begin-opleiding tot piloot van watervliegtuigen, 28 brigade-opleidingsscholen, 16 scholen voor meer gevorderde vliegers, één school voor opleiding tot bestuurder van een watervliegtuig, 5 scholen voor waarnemers, 2 voor scherpschutter en bombardeur, 1 voor speciale diensten in de luchtmacht, 9 militair-technische scholen voor de luchtmacht te land, 1 militair-technische school voor de watervliegerij, 1 academie voor luchtnavigatie, 1 academie voor militaire chemie, 3 militaire luchtvaartscholen en 1 academie voor den luchtoorlog.

Buiten het kader dezer opleidingsinstituten staat de wervingsarbeid voor de luchtmacht, de Ossoaviachim, die bovendien de passieve verdediging tegen luchtaanvallen organiseert. Deze enorme organisatie omvatte eind 1936 meer dan 13 millioen leden; zij bestaat uit 122 aeroclubs en beschikt over 1500 vliegvelden. In 1935 heeft de Ossoaviachim 3500 vliegers opgeleid, die opgenomen zijn in den actieven dienst der luchtmacht of zijn overgegaan naar de reserve.

In 1936 zijn er 8000 vliegers opgeleid. Voorts heeft de Ossoaviachim 241 zweefvliegscholen gesticht, waarin van 1934 tot 1936 ongeveer 3000 zweefvliegers opgeleid zijn. Verder bemoeit deze organisatie zich steeds meer met de opleiding tot parachutist; in 1936 beschikte zij over 420 springtorens en een aantal vliegtuigen ter verdere oefening. Het aantal geoefende parachutisten wordt geschat op 75.000. Deze parachutisten, waaronder zich vele vrouwen bevinden, zijn georganiseerd tot bataillons. Elke divisie infanterie zal binnenkort over een dergelijk bataillon beschikken.

Volgens buitenlandsche waarnemers is het personeel der Russische luchtmacht zeer goed geoefend.

(L'Aéro) **(Vor. ber. 2562 G.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2793 C.)**

A. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's plannen tot werkverruiming. - Werkweek van 35 uur, minimumloon van 40 dollarcent, verbod van kinderarbeid. —

President Roosevelt heeft op 24 Mei bij het Congres een aantal wetsontwerpen ingediend, die beoogen, 4.000.000 werkloozen weer arbeid te verschaffen.

Dit doel wil de president door de volgende maatregelen bereiken:

1. Invoering van een werkweek van 35 uur, voor zoover dit in de practijk uitvoerbaar is.
2. Een minimumloon van 40 dollarcent per uur.
3. Verbod van kinderarbeid.

Volgens het ontwerp van den president zal onder bepaalde omstandigheden een werkweek van 40 uur en voor seizoenbedrijven zelfs een nog langere werkweek toegestaan kunnen worden.

Wat het verbod van kinderarbeid betreft, ligt het in de bedoeling te verhinderen, dat producten vervoerd worden, vervaardigd in bedrijven, waar kinderen van jonger dan 16 jaar werken. (Times)

(Vor. ber. Roosevelt 2661 C.; Werkverschaff. 2336 B.)

B. NEDERLAND. — Boter, Margarine, Vet, Olie. —

Wanneer men de precieze cijfers van het verbruik 1935 en 1936 — elk van 52 weken — naast elkaar plaatst dan krijgt men het volgende beeld:

(In millioenen kilo's)

	1935	1936	verschil
Margarine	50,6	45,7	— 4,9
Volksmargarine	6,1	7,0	+ 0,9
Spijsvet	22,7	27,4	+ 4,7
Reuzel	1,3	0,8	— 0,5
Sla- en raapolie	9,3	11,7	+ 2,4
Totaal	90,0	92,6	+ 2,6
Per week	1,73	1,78	+ 3%

Er blijkt in totaal vier millioen kilo minder margarine te zijn verbruikt en zeven millioen kilo méér van de goedkoopere oliën en vetten.

Blijkens de officieele statistische cijfers heeft het boter- en margarineverbruik zich sedert de crisis als volgt ontwikkeld:

Per hoofd van de bevolking in kg.

	Boter	Margarine
1925—1929	5,8 kg.	8,1 kg.
1930	6,5	8,9
1931	7,3	8,2
1932	7,9	6,9
1933	5,7	7,0
1934	5,8	6,9
1935	5,3	6,7
1936	5,2	6,2

Hieruit blijkt dus, dat de margarine-consumptie sedert 1930 onafgebroken is gedaald, evenals die van boter-als-boter (dus zonder de mengboter). Vergeleken bij vóór de crisis was de boter-consumptie vorig jaar 10½% gedaald, doch die van margarine, met inbegrip van de distributie-margarine, 23½%.

Doch deze rekening is niet zuiver, want in deze margarine-cijfers is voor de jaren 1932 tot en met 1936 inbegrepen een hoeveelheid boter, welke er krachtens het menggebod doorheen moet worden gemengd. Deze hoeveelheid mengboter moet dus van de consumptie-cijfers der margarine worden afgetrokken en bij die der boter worden opgeteld, want weliswaar is deze boter niet „als boter" gegeten, doch zij is niettemin Nederlandsche boter, die in Nederland is geconsumeerd en een product uit buitenlandsche grondstoffen heeft vervangen.

De hoeveelheid mengboter per hoofd van de bevolking heeft bedragen:

in 1932	0,8 kilo
„ 1933	1,9 „
„ 1934	1,5 „
„ 1935	1,0 „
„ 1936	0,5 „

Wanneer men deze correctie aanbrengt (en zóó worden de verbruikscijfers ook opgegeven door het Centraal Bureau v. d. Statistiek), dan krijgt men de volgende cijferreeks:

Per hoofd van de bevolking:

	Boter	Margarine
1925—1929	5,8 kg.	8,1 kg.
1930	6,5	8,9
1931	7,3	8,2
1932	8,7	6,1
1933	7,6	5,1
1934	7,3	5,4
1935	6,3	5,7
1936	5,7	5,7

Men ziet hieruit, dat vergeleken bij vóór de crisis de boter-consumptie bijna gelijk is gebleven (nog geen 2% gedaald), doch dat de zuivere margarine-consumptie met bijna één derde deel is achteruitgegaan (30%) in het afgeloopen jaar.

Bovendien blijkt de margarine-consumptie reeds vijf jaren lang onder het gemiddelde van vóór de crisis te staan, doch de boter pas één jaar en dan nog slechts 1½%.

Neemt men het gemiddelde der zeven crisisjaren, dan blijkt de boter-consumptie 7,0 en die van margarine 6,4 kilo te hebben bedragen, dus resp. 20% boven en 20% beneden het gemiddelde van de vijfjarige periode vóór de crisis!

Neemt men het gemiddelde verbruik alléén in de jaren, gedurende welke de crisismaatregelen hebben gewerkt (dus sedert medio 1932), dan blijkt de boter-consumptie te hebben bedragen 7,0 kilo en die van margarine 5,5 kilo, dus resp. 20% boven en 20% beneden het gemiddelde van de vijfjarige periode vóór de crisis.

Wat de jaren 1935 en 1936 betreft, was de invloed van de kostbare zuivelpropaganda negatief, gezien de verdere daling der boterconsumptie, al is deze dan ook voor vier vijfde het gevolg van mengpercentage-verlaging en slechts voor één vijfde veroorzaakt door daling der consumptie van „boter als boter".

Dat het publiek minder boter en minder margarine, doch méér vet en olie (en distributie-margarine) consumeert, is niet om de lekkerte, maar om de goedkoopte!

Het veel verbreide „misverstand", dat de boter wordt verdrongen door margarine, komt omdat men dan als vergelijkingsbasis aanneemt niet de periode vóór de crisis, doch de boter-consumptie hausse-jaren 1930 tot 1934.

Welnu, dien toestand kan men onmiddellijk, al is het morgen, weer terugroepen. Men behoeft dan slechts — door accijnsverlaging — den binnenlandschen boterprijs van vóór de crisismaatregelen (dus 1930, 1931 en de eerste helft van 1932) te herstellen, benevens hetzelfde hooge mengpercentage (25 en zelfs 40%) van de eerste jaren van het menggebod te herstellen! Doch dan zal — wat het eerste betreft — de gesteunde melkprijs nòg miserabeler zijn dan hij thans reeds is! De verlaging van het mengpercentage blijven wij een ernstige fout achten.

Een hoog boterverbruik als in Engeland, is in ons land óók wel te bereiken, máár.... dan moet men de boter onbelast laten. De Engelschen consumeeren o.a. onze boter in fantastisch stijgende hoeveelheden en tegen lagen prijs:

Boterexport naar Engeland.

1930	4,6 mill. kg.	
1931	4,8 „ „	
1932	2,3 „ „	
1933	8,2 „ „	(55 cents)
1934	17,3 „ „	(40 „)
1935	25,7 „ „	(46 „)
1936	41,0 „ „	(58 „)

Hieruit blijkt dus, dat ons land allengs het tienvouvoudige kwantum boter, vergeleken bij de jaren 1930—1932 naar Engeland heeft gezonden en wel voor een netto-prijs van 40 tot 58 cents per kilo, terwijl in ons eigen land de overeenkomstige groothandelsprijs op *f* 1.45, dus het drievoudige, werd gehouden! Niet te verwonderen dat de Engelschen veel meer boter eten dan de Nederlanders!

Het Engelsche volk heeft in het afgeloopen jaar 41 — 4 (tarra), dus 37 millioen kilo Nederlandsche boter netto geconsumeerd voor 58 cents en ons eigen volk 48½ millioen kilo voor *f* 1.45 per kilo, groothandelsprijs. (Algemeen Handelsblad)

(Vor. ber. Boter 1445 A.; Margarine 1691 G.; Zuivelpositie 2718 C.)

25 MEI 1937

A. NOORWEGEN. — Scheepsbouw. —

De Noorsche reeders gaan gestadig voort nieuwe, meest moderne schepen aan de nationale handelsvloot toe te voegen. Van de 86 schepen met 272.000 br.r.t., die in 1936 in het Noorsche register werden geboekt, werden 24 met 28.000 ton nieuw gebouwd op nationale werven en 28 met 193.900 ton in het buitenland; onder welke laatste 15 tankers met 139.000 ton.

Van de Noorsche werven werden in 1936 33 schepen met 33.162 br.r.t. te water gelaten, tegen 23 met 25.716 ton in 1935 en 53 met 53.843 ton in 1930. Op 1 Jan. 1937 waren in Noorwegen 8 s.s. en 12 m.s. met 19.750 ton in aanbouw en waren er nog orders geplaatst voor 20 s.s. en 4 m.s. met 43.220 ton, tegen resp. 10 en 8 sch. met totaal 26.920 ton op 1 Jan. '36. Noorwegen is echter een grootere klant voor buitenlandsche werven. Het overgroote deel der orders werd geplaatst in Denemarken en Zweden. In totaal waren op 1 Jan. '37 voor Noorsche rekening in beide landen tezamen niet minder dan 118 schepen met 590.380 ton in aanbouw en in aanbouw gegeven, tegen 73 met 313.720 ton op 1 Jan. 1936. De Noorsche motortonnage vermeerderde in 1936 met 194.000 ton, de stoomtonnage verminderde met 45.300 ton. Evenals herhaaldelijk in 1936 heeft plaats gehad, werden in Febr. '37 nog twee contracten voor tankers, voor Britsche rekening in Duitschland geplaatst, door Noorsche reeders overgenomen. (Aftenposten)

B. HONGARIJE. — Het Italiaansche koningspaar bezoekt Boedapest; ook Ciano, de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken. —

Dezer dagen hebben Koning Emanuel van Italië en zijn echtgenoote een officieel bezoek aan Boedapest gebracht. De Rijksregent van Hongarije, Horthy, heeft ter eere van dit bezoek het Koninklijk echtpaar een gala-diner aangeboden. De wederzijdsche toespraken muntten door betuigingen van vriendschap uit.

De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken heeft een onderhoud met den Hongaarschen ministerpresident Daranyi en den minister van Buitenlandsche Zaken Kanya gehad. De pers heeft geen communiqué van dit onderhoud gegeven.
(Az Est - Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Koning Emanuel 2294 B.; Ciano 2785 A.)

A. **ROEMENIE. — Antonescu's politiek. - Beck's bezoek. —**
Antonescu, de minister van buitenlandsche zaken, heeft vóór zijn vertrek naar Genève eenige verklaringen over den binnen- en buitenlandschen toestand afgelegd.
Hij zeide o.a., dat de versterking der bewapening een der belangrijkste punten van het programma der regeering blijft. Roemenië is thans reeds in staat, zijn grenzen met eigen krachten te beveiligen. Het zal echter met alle staten betrekkingen van oprechte vriendschap onderhouden.
De minister sprak nogmaals met stelligheid tegen, dat bij het laatste bezoek van Beck zou zijn onderhandeld over wijziging der grondslagen van het bondgenootschap met Polen of over een nieuw militair bondgenootschap. Polen heeft noch ten aanzien van Italië, noch van Hongarije of Bulgarije bemiddeling gevraagd. (Adeverul) **(V. b. Antonescu 2566 A.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Lid van Hooggerechtshof neemt ontslag. —**
Te Washington is op 18 Mei een politieke „bom" ontploft, in den vorm van een aan president Roosevelt gericht schrijven, waarbij een der conservatieve raadsheeren van het Hooggerechtshof, de 78-jarige rechter Vandevanter, mededeelt, dat hij op 2 Juni met pensioen wenscht te gaan.
(New York Herald Tribune)

C. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Concentratie van scholen. —**
De Eerste Kamer heeft op 20 Mei '37 het ontwerp betreffende de concentratie van scholen en de wijziging van art. 29 van het wetboek van strafvordering goedgekeurd. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 2226 E.; Eerste Kamer 2793 E.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Huis van Afgevaardigden keurt anti-Lynching Bill goed. —**
Het Huis van Afgevaardigden heeft na veel strijd het anti-lynch wetsontwerp met 277 tegen 119 stemmen aangenomen.
Het verzet tegen de aanneming van dit ontwerp kwam vooral van de zijde van de vertegenwoordigers der Zuidelijke staten. (New York Herald Tribune)

E. **DUITSCHLAND. — Universiteit te Göttingen. —**
De Senaat van Amsterdam heeft besloten de uitnoodiging van haar zusterinstelling te Göttingen voor het tweede eeuwfeest niet te aanvaarden. Oxford en vele vooraanstaande en beroemde universiteiten hebben eveneens geweigerd en wel omdat de Duitsche universiteiten van tegenwoordig de uitkomsten der wetenschap ondergeschikt aan politieke oogmerken maken. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 2719 F.)**

F. **ENGELAND. — Extra-winstbelasting. —**
Het bij het Lagerhuis ingediende begrootingsontwerp bevat bepaalde wijzigingen van de wet in zake een extra-winstbelasting.
Het voornaamste punt der wijziging is, dat ook het jaar 1936 onder de basisjaren voor de berekening der belasting zal vallen. De belastingbetalers kunnen als basisjaren drie van de vier jaren 1933-'36 kiezen of twee jaren van de jaren 1933-'35.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Belasting 611 A.)**

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Ver. Nederl.-Indische Tinbedrijven. —**
Ingediend is een wetsontwerp, houdende machtiging om te zamen met de N.V. Billiton Mij. op te richten de N.V., Vereenigde Nederlandsch-Indische Tinbedrijven (V. E. N. I. T.).
Aan de toelichting ontleenen wij:
De volksraad heeft met 43 tegen 7 stemmen besloten te adviseeren tot niet-vaststelling van het wetsontwerp. Dit votum is voor de regeering uiteraard reden geweest zich er ernstig op te beraden of het wetsontwerp al dan niet aan de Staten-Generaal behoorde te worden voorgelegd. Die vraag is ten slotte op tweeërlei gronden door haar bevestigend beantwoord.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. 2693 C.; Tw. Kamer 2790 E.)**

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Dominee Thenu overleden. —**
Te Koetaradja is overleden de bekende soldatendominee, de heer Thenu, die in 1934 in verband met zijn veertigjarig verblijf in Atjeh op grootsche wijze werd gehuldigd en door H. M. de Koningin, tijdens zijn bezoek aan Nederland, in audiëntie werd ontvangen.
Heden had een officieele kerk- en rouwdienst plaats, waarna de overledene met militaire eer ter aarde werd besteld. (Aneta)

26 MEI 1937

I. **DUITSCHLAND. — Nieuw heidendom wordt wettelijk erkend. —**
De Minister van Binnenlandsche Zaken voor het Duitsche Rijk en Pruisen heeft bij rondschrijven bepaald, dat ook de nieuw-heidensche secte „Deutsche Gotterkenntniss" tot die godsdienstige wereldbeschouwingen behoort, die in de officieele lijsten en registers, waar over het lidmaatschap van eenige belijdenis sprake is, vermeld moet worden. De nieuwe secte wordt officieel „Deutsche Gotterkenntniss" (aus Ludendorff) betiteld en mag in officieele stukken afgekort worden tot „Gotterkenntniss" (L.).
Daarmee is Ludendorff officieel erkend als stichter van een nieuw-heidenschen godsdienst. (De Tijd)
(Vor. ber. Duitsche Geloofsbeweging 2545 E.)

K. **NEDERLAND. — Verbruik van sigaren, sigaretten en tabak in 1936. —**
In de vierde aflevering van het maandschrift van het Centraal bureau voor de statistiek komen eenige cijfers voor betreffende de hoeveelheden sigaren, sigaretten en tabak, die in 1936 zijn verbruikt.
Hieronder zijn deze hoeveelheden met de waarde, zooals deze berekend is uit de op de banderolles afgedrukte kleinhandelsprijzen, vermeld.

Hoeveelheid	Sigaren (aantal) × 1000	Sigaretten (aantal) × 1000	Tabak (in K.G.) × 1000
1935	1,428,770	4,008,972	10,569
1936	1,459,439	3,968,745	10,955
Verkoopwaarde	× *f* 1000	× *f* 1000	× *f* 1000
1935	64,762	43,222	19,416
1936	61,581	42,215	19,498

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2280 D.)**

26 MEI 1937

L. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet inmenging. —**
De Britsche regeering is haar raadplegingen met de regeeringen te Berlijn, Parijs, Rome, Moskou en Lissabon begonnen, teneinde te geraken tot een wapenstilstand der twee partijen in Spanje en een terugtrekking der buitenlandsche vrijwilligers als eerste stappen naar een einde van den burgeroorlog.
De Britsche regeering wil hiermede het terrein effenen teneinde terstond te kunnen handelen wanneer het subcomité der niet-inmengingscommissie het eens zou worden over een plan tot terugtrekking der vrijwilligers.
De technische commissie die belast is met de opstelling van een ontwerp voor de terugtrekking der

buitenlandsche vrijwilligers heeft in het Foreign Office te Londen de laatste hand gelegd aan het rapport dat aan het subcomité zal worden voorgelegd. Dit ontwerp is echter volkomen onafhankelijk van de pogingen welke de Britsche regeering onderneemt. (Times) **(Vor. ber. 2762 C.; Burgeroorlog 2786 E.)**

A. PHILIP SNOWDEN OVERLEDEN. —

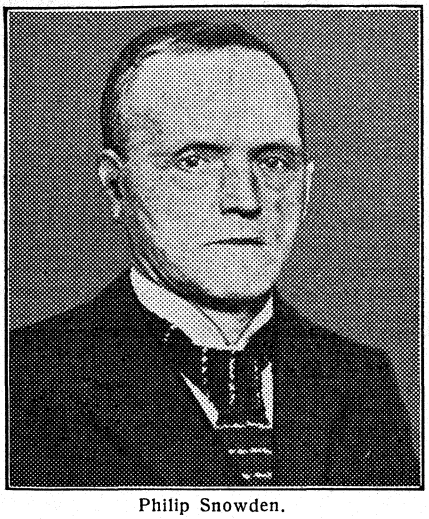

Philip Snowden.

Voor necrologie zie pagina 2786 A.

B. POOLONDERZOEK. — Prof. Schmidt op het Poolijs. —

Prof. Otto J. Schmidt, de bekende Noordpoolonderzoeker, heeft met een Russische expeditie over den Noordpool gevlogen.

Daarna landde het toestel op een ijsveld, 20 K.M. ten W. van den Meridiaan van Rudolf-eiland. Kort daarop is het vliegtuig weer gestart, doch prof. Schmidt is met drie man achtergebleven. Zij zullen, zooals gemeld, een jaar op het drijvende ijsveld vertoeven om wetenschappelijke waarnemingen te doen. Een kleine poolhond is voor de bewaking aanwezig. Het radio-poolstation „Noordpool" deelde thans het volgende mede: „Wij zijn met onzen wetenschappelijken arbeid begonnen.

Wij zetten de astronomische en weerkundige waarnemingen voort en bestudeeren in het bijzonder de bewegingen der ijsmassa's". Het jongste radio-station „Noordpool" seint viermaal per dag. De dienst heeft een normaal verloop. (Prawda)

(Vor. ber. Poolonderzoek 2458 D.)

C. ZWITSERLAND. — Verhooging van de leeftijdsgrens voor kinderarbeid. —

De Zwitsersche regeering heeft bij het parlement een wetsontwerp ingediend, om den minimum-leeftijd voor de toelating van kinderen tot arbeid in de fabrieken van 14 tot 15 jaar te verhoogen, zooals de internationale arbeidsconferentie twee jaar geleden den regeeringen in het belang van de bestrijding der werkloosheid heeft aanbevolen.

(Neue Zürcher Zeitung)

D. KO VAN DIJK OVERLEDEN. —

Op 23 Mei '37 is op 57-jarigen leeftijd te Schoorl overleden de bekende acteur Ko van Dijk.

Ko van Dijk werd 26 Maart 1881 te Amsterdam geboren.

Hij debuteerde op 1 Augustus 1898 bij de Koninklijke Vereeniging Het Nederlandsch Tooneel in „Zonsopgang" van Van Schevichaven. Daarna is Ko van Dijk jaren lang verbonden geweest bij het „Nieuwe Schouwtooneel". Van zijn voornaamste rollen memoreeren wij „Cassius" in Julius Caesar, „IJsbrand" in Vondel's „Samson", „Constantijn Brauconie" in „Om de Kroon" van Coppé, „Cyrano de Bergerac", „Gysbrecht van Aemstel" enz.

Met Ko van Dijk is een van onze begaafdste tooneelspelers heengegaan. (Red. K. H. A.)

E. HONGARIJE. — Graaf Bethlen tegen de Kleine Entente. —

Bij de behandeling van de begrooting heeft de voormalige minister-president, graaf Bethlen, een rede gehouden, waarin hij zich keerde tegen een wending in de buitenlandsche politiek van Hongarije, die tot een aaneensluiting tegen Duitschland zou leiden.

Niet van Duitschland komt het gevaar, meende Bethlen, maar van den kant der Kleine Entente, die elke welgemeende poging van Hongarije wil doen mislukken. Bovendien moet de Hongaarsche bewapening zoo hoog mogelijk opgevoerd worden.

De regeering moet trachten het Jodenvraagstuk op te lossen, maar moet elke anti-semietische agitatie daarbij vermijden. Wat de minderheden-kwestie aangaat, verklaarde Bethlen, moet de regeering een internationale actie ten gunste dezer minderheden in het leven roepen, indien de rechtstreeksche besprekingen met de buurlanden, en in de eerste plaats met Roemenië, zouden mislukken. (Az Est)

(Vor. ber. Graaf Bethlen 1711 I.)

27 MEI 1937

F. FRANKRIJK. — De Interparlementaire Handelsconferentie. —

De Interparlementaire Handelsconferentie te Parijs heeft een motie aangenomen, waarin wordt voorgesteld, dat in alle landen van herkomst de grondstoffen beschikbaar worden gesteld voor iederen kooper, in gelijke omstandigheden, dat in beginsel wordt afgezien van ieder stelsel van bemoeilijking of beperking van den uitvoer van grondstoffen, dat weer een grootere vrijheid in het internationale goederenverkeer, het kapitaal- en het personenverkeer bereikt wordt, dat een monetaire stabilisatie en een normalere functioneering van het internationale crediet verzekerd wordt, dat een politiek, die streeft naar gelijke behandeling van vreemdelingen in koloniaal gebied, in het bijzonder door overeenkomsten, begunstigd wordt, dat het sluiten van overeenkomsten tusschen grondstoffen voortbrengende en grondstoffen gebruikende landen bevorderd wordt, dat de internationale kartels voor grondstoffen onder een toezicht worden geplaatst, waaraan ook door vertegenwoordigers van grondstoffen gebruikende landen zou moeten worden deelgenomen. Verder is een resolutie betreffende de economische beteekenis van regionale verdragen aangenomen. Daarin wordt het noodzakelijk geacht, dat de clausule van meestbegunstigde natie gehandhaafd blijft en de tolmuren geslecht worden. Tenslotte is een motie goedgekeurd, waarin de wensch wordt uitgesproken, dat het evenwicht tusschen de voortbrenging en het verbruik van landbouwproducten, dat thans verkregen is, gehandhaafd blijft door een politiek van samenwerking tusschen de voortbrengende landen, opdat het niet tot een nieuwe crisis in den landbouw kome. (Le Temps)

G. VEREENIGDE STATEN. — Lewis' succes beweegt hem tot verdere actie. —

De overwinning van het C. I. O. bij de stemming, gehouden onder de arbeiders van Jones and Laughlin, geeft het comité voor de eerste maal het recht, op te treden als de vertegenwoordiger van alle arbeiders van één maatschappij. Deze bevoegdheid overtreft zelfs die, toegekend zonder verkiezingen, met betrekking tot de United States Steel, welke maatschappij er in had toegestemd met de vakvereeniging te onderhandelen voor diegenen van haar arbeiders, die lid zijn der vakvereeniging. (New York Herald Tribune)

(Vor. ber. C. I. O. 2426 B.; Vakvereenigingen 2745 F.)

A. GOUD. — Productie en Voorraden. —

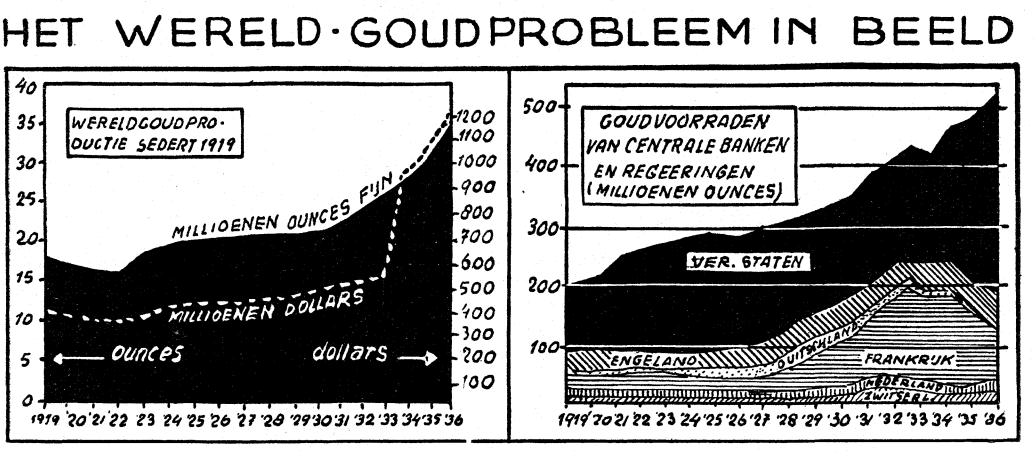

Nevenstaande grafieken illustreeren op duidelijke wijze de snelle toeneming, die zoowel de wereldgoudproductie als de wereldgoudvoorraden de laatste jaren hebben ondergaan. In 1936 bedroeg de wereldgoudproductie 35,2 millioen ounces fijn, tegen 30,9 millioen ounces in 1935, 27,6 millioen ounces in 1934 en 17,7 millioen ounces in 1923.

Vooraan in de rij der goudproducenten staat Zuid-Afrika met een productie van 11,3 millioen ounces, tegen 10,7 millioen ounces in 1935, 10,4 millioen ounces in 1934 en 9,1 millioen in 1923. Als tweede in de rij der producenten volgt Rusland met een productie van 7,3 millioen ounces in 1936, 5,8 millioen ounces in 1935, 4,2 millioen ounces in 1934 en 0,4 millioen ounces in 1923. Dan volgen de Vereenigde Staten met een productie in 1936 van 4,3 millioen ounces, tegen 3,6 millioen ounces in 1935, 2,9 millioen ounces in 1934 en 2,5 millioen ounces in 1923. De vierde producent is Canada met een voortbrenging in 1936 van 3,7 millioen ounces tegen 3,2 millioen ounces in 1935, 2,9 millioen ounces in 1934 en 1,2 millioen ounces in 1923.

In de grafiek, die betrekking heeft op de goudproductie is zoowel de hoeveelheid (in millioenen ounces) aangegeven als de waarde (in millioenen dollars). De stippellijn laat duidelijk de sterke waardestijging zien, die het gevolg is geweest van de devaluatie van den dollar eind Januari 1934. Vóór dien is de dollarwaarde berekend op basis van $ 20,67 per ounce fijn, daarna op basis van $ 35,00 per ounce fijn.

De grafiek, die de goudvoorraden der centrale banken en regeeringen aangeeft (in millioenen ounces), spreekt voor zichzelf; met één oogopslag blijkt de enorme vermeerdering der voorraden geel metaal in de Ver. Staten. In Zwitsersche goudfrancs uitgedrukt (3 Zw. goudfrancs is rond 1 dollar van de huidige waarde en 1 ounce fijn goud = rond 107 Zw. goudfrancs) bedroeg de totale waarde van de zichtbare goudvoorraden bij centrale banken en regeeringen eind 1936 72.300 millioen tegen 69.000 millioen eind 1935 en 67.300 millioen eind 1934. Van dezen voorraad bezaten de Vereenigde Staten alleen ultimo 1936 bijna de helft, n.l. voor een waarde van 34.439 millioen Zw. goudfrancs, tegen 30.992 millioen Zw. goudfrancs eind 1935 en 25.216 millioen Zw. goudfrancs eind 1934. (Banker's Magazine.)

(Vor. ber. Productie 2197 E.; Voorraad 2657 A.)

B. NEDERLAND. — IJmuidens Visscherijbedrijf in 1936. —

Aan het jaarverslag der Ver. van Reeders van Visschersvaartuigen, alhier, ontleenen wij het volgende:

Aan het einde van 1936 bestond de vloot uit 118 stoomtrawlers, 4 motortrawlers en 3 motorloggers, totaal 125 schepen, tegen 191 schepen in 1935.

De groote vermindering van het aantal stoomtrawlers was evenwel het gevolg van het sloopen van 61 schepen.

In 1936 hebben 99 stoomtrawlers en 2 motorloggers in het geheel niet aan de visscherij deelgenomen.

De gemiddelde bruto-besommingen bedroegen per zeedag voor groep I (omvattende de 9 grootste booten) ƒ 278.01 (ƒ 269.16); voor groep II (omvattende 32 booten boven 200 registerton) ƒ 209.87 (ƒ 204.28); voor groep III (omvattende de 4 motortrawlers) ƒ 184.83 (ƒ 167.90); voor groep IV (omvattende de stoomtrawlers van 175—200 registerton) ƒ 161.59 (ƒ 149.62) en voor groep V (omvattende de stoomtrawlers tot en met 175 registerton) ƒ 122.40 (117.07).

De geringe verbetering der besommingen heeft geen gelijken tred gehouden met de verhooging der lasten, ten gevolge der prijsstijgingen der exploitatiekosten.

De export is met ongeveer 8% gedaald beneden den reeds verminderden export van 1935.

In 1930 (het laatste normale jaar) werd voor een waarde van ƒ 6.669.210 uitgevoerd; in 1936 slechts voor ƒ 2.060.000.

De uitvoer naar Frankrijk is eenigszins toegenomen. Meer dan 50% van het toegestane contingent kon echter niet worden gebruikt. De kosten en lasten, verbonden aan de verzending van grove visch naar Frankrijk, zijn zoo hoog, dat in de meeste gevallen export practisch uitgesloten is.

De export naar België daalde met bijna 20% als gevolg van de zeer beperkende bepalingen door de Belgische regeering gesteld.

Naar Engeland is de uitvoer met circa 8% gestegen, terwijl die naar Duitschland van 544.000 kilogram in 1935 terugliep tot 355.000 kilogram in 1936.

De uitvoer naar Zwitserland is eveneens van 359.000 kilogram in 1935 op 302.000 kilogram in 1936 teruggeloopen. De oorzaak daarvan ligt in de groote aanvoeren van goedkoope gefileerde Noorsche visch op de Zwitsersche markt.

Binnenlandsche consumptie. — Het gebruik van versche zeevisch in Nederland is ongeveer gelijk gebleven; in 1936 was het 29.290.000 kilogram tegen 29.067.000 kilogram in 1935.

Het verslag wordt besloten als volgt: Gedurende de laatste maanden van het jaar meende men van meer dan een zijde eenige opleving in het bedrijf te mogen constateeren en hoewel wij in het visscherijbedrijf gewend zijn schommelingen waar te nemen, die ons geleerd hebben voorzichtig en niet te vlug te zijn met het trekken van optimistische conclusies, zoo kan toch de hoop niet geheel worden uitgebannen, dat de kenteekenen van een begin van algemeene opleving, ook voor het visscherijbedrijf waarneembaar zijn en de verwachting werd sterker, dat nu toch eindelijk het diepste punt zou zijn bereikt en een betere toekomst aanstaande is.

(Jaarverslag der Ver. van Reeders van Visschersvaartuigen.)

(Vor. ber. Visscherij 2644 D.; Verslag 2412 A.)

C. FRANKRIJK. — „Vrijheidsfront" gevormd. —

De persafdeeling van den „Parti Populaire Français" van Doriot deelt mede, dat op uitnoodiging van Doriot een aantal partijen in Frankrijk zich hebben vereenigd tot een „Vrijheidsfront". Deze partijen zijn de „Fédération des républicains de France", de „Parti républicain national et social", de „Parti Agraire" en de Fransche volkspartij zelf. Elk van deze groepen blijft volkomen vrij wat beginsel en propaganda betreft en stemt in met het nationale program van het Front. (Le Journal)

D. NEDERLAND. — Wijziging in den steun. —

De Regeering heeft de bepaling in zake aftrek van inkomsten, bij de berekening van den werkloozensteun, als volgt gewijzigd:

in den vervolge zal worden vrijgelaten:

ƒ 2 van de verdiensten van iederen inwonenden minderjarige en

ƒ 4 van de verdiensten van iederen inwonenden meerderjarige. (Telegraaf) **(Vor. ber. Werkl.steun 2481 C.)**

E. NEDERLAND. — Vrouwen-vredesgang 1937. —

Een indrukwekkende stoet is op 18 Mei door Utrechts straten gegaan. Een stoet van duizenden Nederlandsche vrouwen, allen bezield door één gedachte, allen optrekkend voor één ideaal: vrede:

Aan den kop van beide stoeten liepen de leden van het centraal comité, van het hoofdbestuur van den Alg. Ned. Vrouwen Vre-

desbond, van den Internationalen Vrouwenbond voor Vrede en Vrijheid en voorts de buitenlandsche deelneemsters en de leden van de deputaties, die zich onderweg van den stoet afscheidden: een deputatie naar het stadhuis, één naar de Nederlandsche regeering en één voor den Volkenbond, welke laatste deputatie in het Vredespaleis aan den voet van het beeld „De Christus van den Andes" bloemen neerlegde.
Ten slotte verzamelden de deelneemsters zich in de parterrezaal van de jaarbeursgebouwen. In korten tijd was de reusachtige ruimte geheel gevuld terwijl velen op de gaanderijen een plaats vonden. Met begeleiding van een harmonie-orkest zongen de vrouwen „Het Internationale Moederlied" en „De Volkeren der Aarde".
Mevrouw E. J. Miolee-Riem Vis sprak een openingswoord, waarna mevrouw Dogi Bouwmeester-Rugani, mevrouw Marianne Philips, mevrouw T. Kerkhoff-Pet, mevrouw W. A. L. Ros-Vrijman, mevrouw C. v. 't Lam-Teepe en enkele buitenlandsche vrouwen het woord tot de duizenden richtten in korte, z.g. vijfminuten-speeches. Een gedeelte van de toespraken werd over den AVRO-zender uitgezonden.
Een deputatie van den Vrouwen Vredesgang heeft ten departemente van Buitenlandsche Zaken te 's-Gravenhage een adres aan minister De Graeff aangeboden.
De leidster van de uit zes vrouwen bestaande deputatie, mej. E. H. Piepers uit Bilthoven, heeft daarbij een kort woord tot den minister gesproken. Zij wees er op, dat het de vierde maal was, dat de vrouwen van Nederland zich in grooten getale vereenigd hebben in haar vredesgang om stille getuigenis af te leggen van haar ernstigen wil tot vrede.
De ontwapeningsconferentie te Genève is uitgesteld tot eind dezer maand. We richten — aldus spreekster — tot onze regeering het eerbiedig, doch dringend verzoek, den Nederlandschen afgevaardigden de opdracht mede te geven, met klem aan te dringen op vermindering en beperking van bewapening door internationale overeenstemming, en op het tegengaan van het maken van winst door de wapenindustrie.
Minister De Graeff heeft daarop met eenige vriendelijke woorden het adres in ontvangst genomen.
Op hetzelfde tijdstip arriveerde een deputatie onder leiding van mej. Selma Meijer en eveneens bestaande uit zes vrouwen bij het Vredespaleis, waar aan de voet van het beeld bloemen werden neergelegd. De deputatie is daarna ontvangen door den president van het Permanente Hof van Justitie, den heer Guerrero. Mej. Selma Meijer hield in het Engelsch een korte toespraak, waarin zij een beroep deed op hen, die den Volkenbond besturen, om te zamen met het Hof, door wijs beleid oorlog te voorkomen.
De president antwoordde met enkele sympathieke woorden.
(De Standaard) **(Vorig bericht 2310 E.)**

28 MEI 1937

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - De Nationale Vlag. —
Een wetsontwerp is ingediend, houdende bepalingen omtrent de vlag van het Koninkrijk der Nederlanden Art. 1 van dit wetsontwerp luidt als volgt:
„De vlag van het Koninkrijk der Nederlanden is een vlag, bestaande uit drie liggende banen, waarvan de bovenste rood, de middelste wit en de onderste blauw is.
De vlag heeft den vorm van een rechthoek, waarvan de lengte zich verhoudt tot de hoogte als drie tot twee. De drie banen zijn van gelijke breedte.
Bij algemeenen maatregel van bestuur worden voorzieningen getroffen tot nadere bepaling van de juiste kleuren en omtrent de duurzame vastlegging daarvan." (Het Vaderland)
(Vor. ber. 2714 F.; Tw. Kamer 2798 G.)

B. STRATOSFEER. — Professor Piccard's ballon verbrand. —
De bekende ballon van prof. Piccard, de F.N.R.S., is op 24 Mei bij de voorbereiding van een nieuwe tocht naar de stratosfeer door den professor en zijn assistent, ir Max Cosijns, in brand gevlogen en geheel vernield. Dit is de tweede keer, dat zich bij de voorbereidingen een ontploffing voordoet.
De eerste keer geschiedde dit in Augustus 1933, vlak voor het vertrek van den derden tocht naar de stratosfeer, die de Zwitsersche professor zou ondernemen. Een arbeider werd hierbij gedood. (Agence Belga)
(Vor. ber. Stratosfeer 2569 A.)

C. ENGELAND. — Kabinet-Baldwin afgetreden. - Kabinet Neville Chamberlain gevormd. —
Minister-president Baldwin heeft op 28 Mei den koning van Engeland in Buckingham Palace zijn ontslag aangeboden. De Koning heeft het aanvaard en op advies van Baldwin Neville Chamberlain belast met de vorming van een nieuw kabinet.
Onmiddellijk na zijn benoeming tot kabinetsformateur, heeft Neville Chamberlain zijn regeering samengesteld en eenige uren later kon de nieuwe premier zijn kabinet reeds aan den koning voorstellen.
De portefeuilles van het nieuwe ministerie zijn als volgt verdeeld:
Neville Chamberlain: minister-president.
Sir John Simon: kanselier van de schatkist.
Sir Samuel Hoare: binnenlandsche zaken.
Sir Anthony Eden: buitenlandsche zaken.
Malcolm MacDonald: dominions.
Ormsby Gore: koloniën.
Lord Zetland: minister van Indië.
Oliver Stanley: handel.
Duff Cooper: marine.
Hore-Belisha: oorlog.
Swinton: luchtvaart.
Inskip: defensie.
Lord Halifax: lord-president van den geheimen raad.
Lord Hailsham: lord-kanselier.
Lord de la Warr: lord-geheimzegelbewaarder.
Elliot: minister van Schotland.
Kingsley Wood: volksgezondheid.
Lord Stanhope: onderwijs.
Behalve de reeds genoemde ministers maken ook deel van het kabinet uit de minister van landbouw, Morrison, die van arbeid, Ernest Brown en die van vervoerswezen, Burgin.
Tot degenen, die geen lid zijn van het kabinet behooren de onder-staatssecretarissen van buitenlandsche zaken, Cranborne (lagerhuis) en Plymouth (hoogerhuis).
Het kabinet Chamberlain bevat vijftien conservatieven, en, zooals ook het kabinet Baldwin, vier nationaal-liberalen en twee nationale labours.
(Times) **(Vor. ber. Kabinet 2328 B.)**

29 MEI 1937

D. FRANKRIJK. — Parijsche tentoonstelling van kunst en techniek geopend. —
President Lebrun heeft 24 Mei plechtig de internationale tentoonstelling te Parijs van kunst en techniek in het moderne leven geopend.
Aan deze tentoonstelling nemen 42 landen en meer dan zeshonderd categorieën exposanten uit Frankrijk en de koloniën deel.
In zijn openingsrede dankte president Lebrun de deelnemers en gaf den wensch te kennen, dat deze tentoonstelling eens te meer de menschheid zal bewijzen, dat de wereld alleen waardig kan leven in een geest van wederkeerig begrijpen van de behoeften, de verlangens en het kunnen van andere landen, dat welvaart slechts kan heerschen bij een intense uitwisseling van producten en denkbeelden en dat het geluk slechts kan bestaan in een gezonde samenwerking en een internationalen vrede.
De Nederlandsche afdeeling werd op 28 Mei geopend.
(Le Temps) **(Vorig bericht 2647 G.)**

E. FRANKRIJK. — Dr. Hj. Schacht te Parijs. —
Ter gelegenheid van het bezoek van dr. Schacht aan Parijs was in de Duitsche ambassade een diner aangericht, waaraan o.a. minister-president Blum, de minister van economische zaken Spinasse, de minister van handel, Bastid en de minister van koloniën, Moutet aanzaten.
Kort na zijn aankomst heeft dr. Schacht in de Duitsche ambassade de vertegenwoordigers van de Fransche en buitenlandsche pers ontvangen, wien hij in het kort een uiteenzetting gaf van de doelstellingen van zijn reis naar Parijs.
Allereerst ontkende hij de bedoeling te hebben een plan te komen voorleggen tot een Fransch-Duitsche toenadering of in Frankrijk een nieuwe leening te willen afsluiten. Vervolgens verklaarde hij: „Ik ben naar Parijs gekomen met het uitsluitende doel het Duitsche paviljoen op de tentoonstelling te openen en mijn land te vertegenwoordigen bij de openingsplechtigheden. In de drie dagen, die ik in Parijs denk door te brengen, zal ik zeker eenige leidende figuren ontmoeten. Uiteraard zullen wij besprekingen voeren, maar ik stel er prijs op te herhalen, dat ik met slechts een vertegenwoordigende zending ben gekomen."
In het vervolg zijner verklaringen zeide Schacht o.m. nog: Wij moeten geraken tot een vrijere en meer internationale politiek en wij willen dit allen in Duitschland. (Le Temps)
(Vor. ber. Dr. Hj. Schacht 2760 C.)

30 MEI 1937

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Maria Waser — „Sinnbild des Lebens". (Deutsche Verlagsanstalt, Stuttgart) **(2786 B.)**
Engelsch: Bertila Harding — „Royal Purple". (Harrap, London 1937)
Rosemary Rees — „Turn the hour." (Chapman and Hall) **(Vorig bericht 2786 B.)**
Fransch: Marc Bernard — „Rencontres". (Edit. N. R. F., Librairie Gallimard)
Georges Duhamel — „Chronique des Pasquier. V. Le désert de Bievres". (Mercure de France) **(2786 B.)**
Italiaansch: Leo Leopardi — „Il sedicesimo peccato". (Novelle) (Ed. Angelo Signorelli, Roma) **(2761 D.)**
Nederlandsch: A. Roland Holst — „De Pooltocht der verbeelding". Serie: „De onvindbaren" (Alex. Stols Iunior, Mosae Traiectensis)
J. W. F. Werumeus Buning — „Ik zie, ik zie wat gij niet ziet" (een zwerftocht door ons land, geïll.). (Em. Querido's Uitg. Mij., A'dam 1937) **(2786 B.)**
Russisch: „Sowremennik I". (De letterkundige tijdgenoot.) (Moskou 1937) **(2777 D.)** (Red. K. H. A.)

B. OSLO-CONVENTIE. — Nieuwe overeenkomst te Den Haag. —
Op 28 Mei '37 is in de Lairessezaal op het Binnenhof te 's-Gravenhage de overeenkomst geteekend, die is voortgevloeid uit de laatstelijk in Den Haag gehouden besprekingen van de z.g. Oslo-conventie tusschen België, Denemarken, Finland, Luxemburg, Noorwegen, Zweden en Nederland. Alle gedelegeerden ter bespreking waren tegenwoordig. Voor België teekende de heer Suetens, voor Denemarken de heer Waerum, voor Finland de heer Vahervuori, voor Luxemburg de heer Collard, voor Noorwegen de heer Smith, voor Zweden de heer Salin en voor Nederland de heeren dr. Hirschfeld, Hooft en Noë.
Op initiatief van dr. Colijn, voorzitter van den raad van ministers van ons land, hebben deze regeeringen de middelen onderzocht om een gezamenlijke actie te ondernemen tot uitbreiding van het handelsverkeer in het algemeen. Zij hebben gemeend, dat het, ter bereiking van dat doel, nuttig was, voor de goederen, die van belang zijn voor hun onderlingen handel, geleidelijk over te gaan tot een vermindering van de handelsbelemmeringen, afschaffing van bijzondere verdedigingsmaatregelen, getroffen om zich te beschermen tegen de gevolgen van de crisis, en instelling van maatregelen, inhoudende uitgebreider en nauwkeuriger waarborgen voor de stabiliteit dan die op het oogenblik bestaan.
In overeenstemming met dit programma hebben de regeeringen van België, Luxemburg en Nederland zich verbonden zonder invoerbeperkingen de in een bijlage genoemde goederen, afkomstig van het grondgebied van de onderteekenende staten, toe te laten of alle gevraagde invoervergunningen te verleenen wat betreft de artikelen, voor welke een voorafgaande invoervergunning noodig is. Zij hebben zich, buitendien, verbonden om het douanestelsel voor deze artikelen niet te verscherpen.
De regeeringen van Denemarken, Finland, Noorwegen, Zweden en de regeering van Nederland, ditmaal in naam van Nederl.-Indië, hebben van haar zijde de verplichting op zich genomen om voor de goederen, in een tweede lijst opgesomd, geen enkel initiatief te nemen, strekkende tot een verhooging van invoerrechten, heffingen en bijzondere rechten op den invoer, noch deze nieuw in te stellen. Bovendien hebben zij zich verbonden, geen nieuwe beperkende maatregelen voor die producten te treffen. Ter aanvulling van de conventie van Oslo bepaalt de overeenkomst, dat in principe iedere nieuwe maatregel, die een belemmering van het handelsverkeer ten gevolge zou kunnen hebben, van te voren aan de andere landen, die de overeenkomst hebben geteekend, medegedeeld zal moeten worden.
De regeeringen van de deelnemende staten zijn overeengekomen, gezamenlijk iederen maatregel te onderzoeken om een einde te maken aan de praktijken van abnormale mededinging in den buitenlandschen handel, die hun land betreffen. Eveneens zijn zij overeengekomen om het regime van publieke aanbestedingen en bestellingen van den staat, de gemeenten of eenig ander openbaar lichaam in studie te nemen uit een oogpunt van de voorkeur, die aan de binnenlandsche voortbrengselen wordt gegeven.
In afwachting van het deponeeren van de ratificatie-oorkonden zal de overeenkomst voorloopig in werking treden op 1 Juli '37. Zij zal een looptijd hebben van één jaar. (Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht 2697 C.)

C. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Pachtwet goedgekeurd. - Lintbebouwing. —
De Eerste Kamer heeft op 28 Mei '37 het ontwerp-Pachtwet met 28 tegen 14 stemmen goedgekeurd.
Voorts heeft de Kamer op dezen laatsten dag nog met 29 tegen 21 stemmen aangenomen het wetsontwerp in zake lintbebouwing. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Pachtwet 2793 D.; Lintbebouwing 2669 D.; Eerste Kamer 2798 C.)

31 MEI 1937

D. SPANJE. — Burgeroorlog. - De „Deutschland" gebombardeerd. - Almeria door Duitsche vloot bestraft. - Non-Interventie-Commissie. - Volkenbond. —
Vijf en twintig dooden en 83 gewonden, van wie 18 ernstig, zijn de gevolgen van het incident, dat zich op 29 Mei heeft voorgedaan nabij de haven van Ibiza (Balearen) tusschen het Duitsche pantserschip „Deutschland" en twee vliegtuigen der Spaansche regeeringstroepen.
Deze vliegers hebben bommen geworpen op de „Deutschland", met het gemelde gevolg. Volgens Valencia werden de vliegers door het pantserschip beschoten en was het bombardement een verdedigingsmaatregel; volgens Berlijn heeft de „Deutschland" geen schot gelost en lag het schip, dat aan de internationale contrôle deelneemt, op de reede van Ibiza in rust.
Als eerste tegenmaatregelen heeft een Duitsch vlooteskader, bestaande uit de „Admiral Scheer" en twee torpedojagers op 31 Mei de stad Almeria vijf uur lang gebombardeerd.
Een officieel Duitsch communiqué meldt: „Ter vergelding van den misdadigen aanslag van roode vliegtuigen op de „Deutschland" werd door Duitsche zeestrijdkrachten de versterkte zeehaven van Almeria beschoten. Nadat de havenwerken vernietigd en de vijandige batterijen tot zwijgen waren gebracht, werd de vergeldingsactie afgebroken en beëindigd.
Van officieele zijde wordt verklaard, dat Berlijn met de beschieting van Almeria het incident als gesloten beschouwd.
Verdere vergeldingsmaatregelen zullen slechts genomen worden, als zij door nieuwe aanvallen worden uitgelokt.
Berlijn zal voorts terstond verdere oorlogsschepen ter versterking van de Duitsche vloot in de Spaansche wateren zenden. Bovendien trekt Duitschland zich uit de non-interventie-commissie terug, totdat het de noodige zekerheid heeft gekregen, dat herhalingen van dergelijke incidenten zullen uitblijven.
De Spaansche gedelegeerde Del Vayo heeft gevraagd een spoedzitting van den Volkenbondsraad bijeen te roepen.
De Italiaansche regeering heeft, zich met de Duitsche solidair verklarend, besloten voorshands eveneens haar schepen niet meer te laten deelnemen aan de contrôle in de Spaansche wateren en haar vertegenwoordiger terug te trekken uit de non-interventie-commissie.
De non-interventie-commissie beschouwt het thans als haar voornaamste taak een oplossing te vinden, die de hernieuwde medewerking van Duitschland en Italië mogelijk maakt. Zij wil pogen een plan op te stellen, dat herhaling van de jongste incidenten voorkomt, doch in haar zitting van 31 Mei is zij daarin nog niet geslaagd.
Inmiddels heeft de Spaansche regeering het Volkenbondssecretariaat verzocht den Raad op de hoogte te stellen van de gebeurtenissen te Ibiza en Almeria. Zij behoudt zich het recht voor later om een bijeenkomst van den Raad te verzoeken. Het bombardement van Almeria heeft 19 dooden en 88 gewonden geëischt.
De nervositeit, die 31 Mei in de hoofdsteden van West-Europa heerschte, is aanmerkelijk geluwd, mede doordat Duitschland heeft verklaard van verdere represailles af te zien. Met name te Berlijn en Parijs was het vertrouwen toegenomen, dat verscherping van het Spaansch-Duitsche conflict niet te vreezen valt. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2798 L.)

E. ENGELAND. — Earl Baldwin. —
Officieel is bekend gemaakt, dat Baldwin in den adelstand is verheven met den titel van Earl. Mevrouw Baldwin is benoemd tot Dame Grootkruis in de Orde van het Britsche Rijk. (Times)

A. NEDERLAND. — Officieele uitslag van de verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal op 26 Mei 1937. —

	Kieskring 's-Hertogenbosch	Kieskring Tilburg	Kieskring Arnhem	Kieskring Nijmegen	Kieskring Rotterdam	Kieskring Den Haag	Kieskring Leiden	Kieskring Dordrecht	Kieskring Amsterdam	Kieskring Den Helder	Kieskring Haarlem	Kieskring Middelburg	Kieskring Utrecht	Kieskring Leeuwarden	Kieskring Zwolle	Kieskring Groningen	Kieskring Assen	Kieskring Maastricht
1. R. K. Staatspartij ...	175.624	154.510	34.836	87.009	42.615	46.566	56.424	34.741	60.378	52.293	58.366	23.243	55.722	13.971	66.181	10.741	4.940	192.271
2. S. D. A. P.	15.560	12.209	52.808	28.840	109.592	76.734	35.793	60.544	132.719	45.210	53.604	18.699	48.212	47.555	53.989	56.054	25.568	16.971
3. A. R. Partij	10.102	7.459	47.438	21.119	57.470	44.354	41.532	65.643	61.215	25.556	41.735	27.056	49.931	51.109	41.648	46.966	21.267	3.901
4. Chr. Hist. Unie	5.166	5.330	33.911	12.438	13.123	12.680	27.047	28.492	13.222	6.842	17.168	18.746	20.069	31.909	30.644	13.648	10.790	1.604
5. Vrijheidsbond	986	1.578	11.401	6.342	11.641	15.699	11.113	17.874	20.007	5.444	9.878	7.510	9.526	7.005	8.664	7.954	7.142	496
6. Vrijz. Dem. Bond ...	2.463	1.988	16.306	7.860	10.292	15.907	8.865	11.892	17.130	29.227	15.901	10.396	9.913	24.111	19.250	22.745	14.221	1.035
7. Comm. Partij	1.286	1.333	3.138	1.392	12.380	9.154	2.266	4.429	51.350	7.846	8.145	752	3.081	6.307	6.872	11.020	2.193	3.082
8. Staatk. Ger. Partij ...	1.464	737	8.488	5.225	5.708	1.520	8.660	18.164	578	860	1.892	10.543	7.569	964	5.680	238	202	127
9. R. S. A. P.	382	222	973	337	6.831	921	587	2.066	8.173	2.509	1.397	235	709	1.556	3.949	1.129	641	229
10. Nat. Boerenpartij	130	146	1.357	1.733	111	80	216	518	129	429	120	220	126	453	392	152	411	168
11. Kath. Dem. Partij ...	1.717	5.467	633	1.685	1.435	1.526	987	1.554	1.929	1.154	2.384	153	1.949	253	3.125	178	411	1.125
12. N. S. N. A. P.	—	152	94	—	143	100	—	—	—	—	66	—	—	—	85	—	—	358
13. Chr. Dem. Unie ...	319	151	2.458	2.572	2.302	1.366	2.701	2.324	7.074	3.174	5.002	638	2.785	15.667	12.248	18.127	5.718	378
14. Alg. Belang	391	246	324	165	297	241	361	560	285	749	287	452	289	830	1.103	2.016	268	174
15. N. S. B.	3.369	3.656	8.921	7.823	12.230	14.866	9.620	7.920	24.756	6.256	13.671	3.356	10.087	3.486	8.995	10.551	8.936	12.638
16. Herv. Ger. Staatsp. ...	405	338	1.632	301	1.633	6.951	2.768	1.824	2.085	319	733	686	929	1.205	1.110	1.252	243	129
17. Chr. Nat. Actie	782	228	2.403	407	603	333	2.897	4.807	288	181	1.410	325	3.039	219	2.230	126	208	—
18. Actie-Bouwman	8.877	480	304	9.541	—	—	—	—	46	—	—	—	—	—	131	—	92	1.721
19. Nationaal Herstel	136	127	439	157	378	1.450	513	201	542	595	499	100	237	41	155	196	87	452
20. Zwart Front	843	4.105	184	802	142	179	99	197	204	61	215	66	112	66	81	100	69	653

	Totaal aantal verkregen stemmen.						Verdeeling der zetels.					
	Tweede Kamer 1933		Prov. Staten 1935		Tweede Kamer 1937							
Aantal kiezers	4.126.490		4.238.446		4.452.484							
Geldige stemmen . . .	3.721.800		3.710.261		4.058.077		Zetels	Oversch. zetels	Totaal zetels	Oude Kamer	Stemmen per zetel in 1937	Stemmen per zetel in 1933
R.K. Staatspartij . . .	1.037.343	27.87%	1.030.173	27.76%	1.170.431	28.82%	28	3	31	28	37.756	37.048
S. D. A. P.	798.632	21.48%	782.446	21.09%	890.661	21.93%	21	2	23	22	38.724	36.301
Anti-Rev. Partij . . .	499.890	13.43%	421.174	11.35%	665.501	16.40%	16	1	17	14	39.147	35.706
Christ.-Hist. Unie . . .	339.808	9.13%	343.763	9.26%	302.829	7.45%	7	1	8	10	37.853	33.980
Vrijheidsbond	258.732	6.95%	226.940	6.12%	160.260	3.94%	3	1	4	7	40.065	36.961
Vrijz.-Dem. Bond . . .	188.950	5.07%	156.206	4.21%	239.502	5.90%	5	1	6	6	39.917	31.491
Communisten	118.236	3.17%	127.602	3.44%	136.026	3.35%	3	—	3	4	45.342	29.559
Staatk. Geref. Partij .	93.273	2.50%	93.961	2.53%	78.619	1.98%	1	1	2	3	39.310	31.091
Rev. Social. Partij . .	75.881	2.03%	51.599	1.39%	32.846	0.80%	—	—	—	1	—	48.405
Nat. Boerenpartij . . .	47.653	1.28%	7.756	0.21%	6.891	0.17%	—	—	—	1	—	47.653
Kath. Dem. Partij . . .	61.321	1.64%	57.300	1.54%	27.665	0.68%	—	—	—	1	—	40.894
Nat.-Soc. Arb. Partij .	—	—	—	—	998	0.03%	—	—	—	—	—	—
Christ. Dem. Unie . . .	38.459	1.03%	67.258	1.81%	85.004	2.09%	2	—	2	1	42.502	38.459
Alg. Belang	14.567	0.39%	—	—	9.038	0.22%	—	—	—	—	—	—
N. S. B.	—	—	294.598	7.94%	171.137	4.21%	4	—	4	—	42.784	—
Herv. Geref. Staatsp. .	33.988	0.91%	22.509	0.61%	24.543	0.60%	—	—	—	1	—	33.988
Christ. Nat. Unie . . .	—	—	—	—	20.486	0.50%	—	—	—	—	—	—
Actie-Bouwman . . .	—	—	—	—	21.192	0.52%	—	—	—	—	—	—
Nationaal Herstel . .	30.329	0.81%	1.666	0.04%	6.270	0.15%	—	—	—	1	—	30.329
Zwart Front	—	—	—	—	8.178	0.20%	—	—	—	—	—	—

Totaal uitgebracht 4.058.077 geldige stemmen; kiesdeeler 40.580 77/100.

De samenstelling der nieuwe Tweede Kamer.

R. K. Staatspartij: Mr. dr. L. N. Deckers, J. G. Suring, M. J. M. van Poll, Mr. F. G. C. J. M. Teulings, K. L. H. van der Putt, dr. H. W. E. Moller, mr. M. P. L. Steenberghe, C. J. Kuiper, P. J. S. Serrarens, mr. P. J. M. Aalberse, J. R. H. van Schaik, J. J. W. IJsselmuiden, W. J. Andriessen, mr. C. M. J. F. Goseling, W. Steinmetz, mr. Ch. J. I. M. Welter, F. J. H. Bachg, L. J. C. Beaufort, A. J. Loerakker, J. Groen Azn., M. P. van der Weyden, E. M. Stumpel, H. Ruyter, dr. L. G. Kortenhorst, H. G. M. Hermans, ir. dr. W. J. Droesen, mr. P. W. H. Truyen, ir. M. C. E. Bongaerts, jhr. mr. G. A. M. J. Ruys de Beerenbrouck, M. L. F. Bajetto, mr. dr. A. J. J. M. Mes.

S.D.A.P.: W. Drop, M. van der Goes van Naters, J. L. Faber, W. van der Sluis, ir. Th. van der Waerden, J. Ter Laan, mr. L. A. Donker, Prof. J. van Gelderen, A. Kievit, H. van Sleen, W. Drees, A. W. IJzerman, J. E. Stokvis, ir. J. W. Albarda, dr. J. van den Tempel, E. Kupers, Th. J. Thijssen, ir. H. Vos, Mej. A. de Jong, H. J. van Braambeek, Mevr. A. E. J. de Vries-Bruins, J. Hilgenga, C. J. van Lienden.

Anti-Rev. Partij: Dr. H. Colijn, mr. J. A. de Wilde, J. Schouten, J. J. C. van Dijk, L. F. Duymaer van Twist, mr. C. Smeenk, mr. J. Terpstra, C. van den Heuvel, W. Wagenaar, H. Amelink, C. van der Zaal, J. Tjalma, A. Zijlstra, T. A. van Dijken, G. A. Diepenhorst, H. J. W. A. Meyerink, A. B. Roosjen.

Christ. Hist. Unie: Jhr. mr. D. J. de Geer, H. W. Tilanus, J. Bakker, J. M. Krijger Jr., prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, Mej. mr. C. F. Katz, Tj. Krol, J. Weitkamp.

Vrijheidsbond: Dr. S. E. B. Bierema, jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, dr. I. H. J. Vos, mr. W. C. Wendelaar.

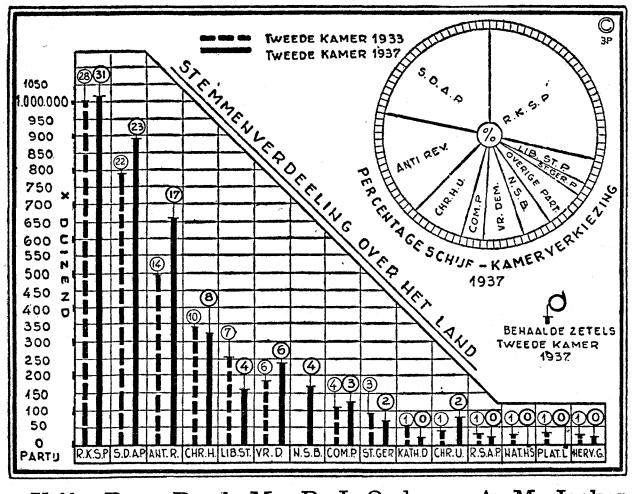

Vrijz. Dem. Bond: Mr. P. J. Oud, mr. A. M. Joekes, Mevr. mr. B. Bakker-Nort, F. E. H. Ebels, J. Schilthuis, M. M. Cohen.

Communistische Partij: L. L. H. de Visser, D. Wijnkoop, Roestam Effendi.

Staatk. Ger. Partij: Ds. G. H. Kersten, ds. P. Zandt.

Christ. Dem. Unie: H. van Houten, H. Posthuma.

Nat. Soc. Beweging: M. V. E. H. J. M. graaf de Marchant et d'Ansembourg, G. Dieters Jr., H. J. Woudenberg en mr. M. M. Rost van Tonningen.

(Vorig bericht 2778 G.; Uitslag 1933 792 A.; Prov. Staten 1775 C.)

A. **NEDERLAND. — De nieuwe Eerste Kamer op 27 Mei 1937 gekozen. - Officieele cijfers. —**

Bij de op 27 Mei '37 door de Provinciale Staten gehouden verkiezingen van leden der Eerste Kamer won de N.S.B. twee zetels, de S.D.A.P. en Anti-Rev. Partij elk één zetel.

Daartegenover verloren de Vrijheidsbond twee zetels, de Christ.-Hist. Unie en Vrijz. Dem. Bond elk één zetel.

Men bedenke bij deze verkiezing, dat de uitslag hiervan beheerscht wordt door de samenstelling van de Prov. Staten, zooals die uit de Staten-verkiezingen van 1935 voortspruit.

De 50 zetels werden als volgt over de partijen verdeeld:

R.K. Staatspartij	16	(16)	zetels
S.D.A.P.	12	(11)	„
Anti-Rev. Partij	7	(6)	„
Christ-Hist. Unie	6	(7)	„
N.S.B.	4	(2)	„
Vrijheidsbond	3	(5)	„
Vrijz.-Dem. Bond	2	(3)	„

Verdeeling der zetels over de groepen:

	Groep I		Groep II		Groep III		Groep IV		Totaal	
	nw.	oud	nw.	oud	nw.	oud	nw.	oud	nw.	oud
R.K. Staatspartij ...	9	9	3	3	2	2	2	2	16	16
S.D.A.P.	1	1	3	3	4	4	4	3	12	11
Anti-Rev. Partij ...	1	1	2	2	2	1	2	2	7	6
Christ.-Hist. Unie .	1	1	2	2	1	2	2	2	6	7
N.S.B.	1	1	1	0	1	1	1	0	4	2
Vrijheidsbond	0	0	1	2	1	1	1	2	3	5
Vrijz.-Dem. Bond ...	0	0	1	1'	1	1	0	1	2	3

De volgende Eerste-Kamerleden werden gekozen:

R.K. Staatspartij: A. C. de Bruyn, W. M. van Lanschot, P. W. de Jong, A. N. Fleskens, A. F. O. van Sasse van Ysselt, H. M. J. Blomjous, mr. C. H. J. A. Janssens de Limpens, mr. F. I. J. Janssens, jhr. mr. G. A. H. Michiels van Kessenich, L. F. J. M. van Voorst tot Voorst, J. A. M. Bruineman, Ant. J. Schoemaker, mr. C. P. M. Romme, mr. G. C. J. D. Kropman, prof. dr. A. Steger, F. Nivard.

S.D.A.P.: Chr. W. J. van der Bilt, P. Hiemstra, E. Ribbius Peletier, P. Sikkes, S. de la Bella Jr., A. M. A. Reinalda, J. J. Vorrink, N. Vijlbrief, A. B. de Zeeuw, P. Moltmaker, H. B. Wiardi Beckman, J. in 't Veld.

Anti-Rev. Partij: Jhr. mr. H. A. M. van Asch van Wijck, jhr. S. van Citters, prof. dr. G. A. Diepenhorst, dr. W. de Vlugt, T. Nauta, A. Anema, P. E. Briët.

Christ-Hist. Unie: Prof. jhr. mr. B. C. de Savornin Lohman, mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk, mr. dr. G. Kolff, dr. R. Pollema, J. ter Haar, prof. dr. J. de Zwaan.

N.S.B.: Mr. dr. F. Pont, J. Maarsing, ds. G. van Duyl, mr. A. J. van Vessem.

Vrijheidsbond: Mr. A. G. A. Ridder van Rappard, S. van den Bergh Jr., mr. P. Droogleever Fortuyn.

Vrijz.-Dem. Bond: Prof. mr. R. Kranenburg, prof. dr. D. van Embden.

(Vor. ber. 2742 A.; Uitslag 1935 1889 B.)

(Uitslag verkiezing Tweede Kamer ontleend aan het Bijvoegsel tot de Nederlandsche Staatscourant van Vrijdag 4 en Zaterdag 5 Juni 1937, No. 105)

(Uitslag verkiezing Eerste Kamer ontleend aan het Bijvoegsel tot de Nederlandsche Staatscourant van Maandag 31 Mei 1937, No. 101).

A. ARGENTINIE. — Import en Export. —

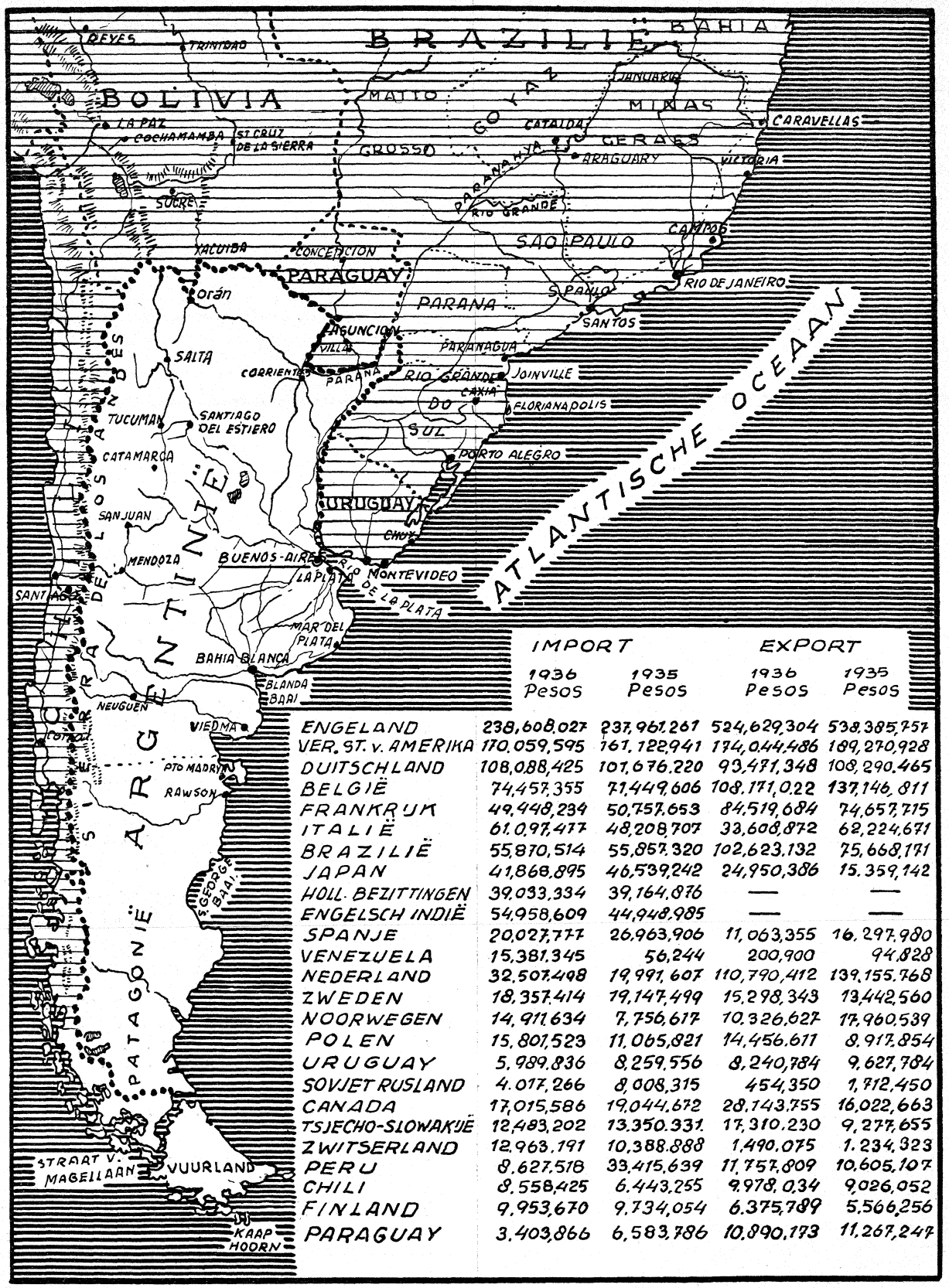

	IMPORT		EXPORT	
	1936 Pesos	1935 Pesos	1936 Pesos	1935 Pesos
ENGELAND	238,608,027	237,961,261	524,629,304	538,385,757
VER. ST. v. AMERIKA	170,059,595	161,122,941	174,044,486	189,270,928
DUITSCHLAND	108,088,425	101,676,220	93,471,348	108,290,465
BELGIË	74,457,355	71,449,606	108,171,022	137,146,811
FRANKRIJK	49,448,234	50,757,653	84,519,684	74,657,715
ITALIË	61,097,477	48,208,707	33,608,872	62,224,671
BRAZILIË	55,870,514	55,857,320	102,623,132	75,668,171
JAPAN	41,868,895	46,539,242	24,950,386	15,359,142
HOLL. BEZITTINGEN	39,033,334	39,164,876	—	—
ENGELSCH INDIË	54,958,609	44,948,985	—	—
SPANJE	20,027,777	26,963,906	11,063,355	16,297,980
VENEZUELA	15,381,345	56,244	200,900	94,828
NEDERLAND	32,507,498	19,991,607	110,790,412	139,155,768
ZWEDEN	18,357,414	19,147,499	15,298,343	13,442,560
NOORWEGEN	14,911,634	7,756,617	10,326,627	17,960,539
POLEN	15,801,523	11,065,821	14,456,611	8,917,854
URUGUAY	5,989,836	8,259,556	8,240,784	9,627,784
SOVJET RUSLAND	4,017,266	8,008,315	454,350	1,712,450
CANADA	17,015,586	19,044,672	28,143,755	16,022,663
TSJECHO-SLOWAKIJE	12,493,202	13,350,331	17,310,230	9,277,655
ZWITSERLAND	12,963,191	10,388,888	1,490,075	1,234,323
PERU	8,627,518	33,415,639	11,757,809	10,605,107
CHILI	8,558,425	6,443,255	9,978,034	9,026,052
FINLAND	9,953,670	9,734,054	6,375,789	5,566,256
PARAGUAY	3,403,866	6,583,786	10,890,173	11,267,247

(Overname zonder brondvermelding verboden.)

(Red. K. H. A.) (Vor. ber. In- en Uitvoer 1979 A.)

A. Jaarverslag 1936-'37. — Netto winst ƒ 3.528.828 (v. j. ƒ 5.628.319). — Dividend ƒ 42 (v. j. ƒ 50) per aandeel. —

Aan het verslag van den President van de Nederlandsche Bank N.V. ontleenen wij het volgende:

Het jaar 1936 zal in de geschiedenis van de economische en financieele wereldontwikkeling als een belangrijk tijdperk worden geboekstaafd. In verschillende opzichten traden wijzigingen in of deden zich invloeden gelden, welke de richting, die de wereld in de naaste toekomst zal volgen, scherper belichten. De beweging der conjunctuur volgt een sterk stijgende lijn. De prijzen, in het bijzonder die van grondstoffen, vertoonen een belangrijke verhooging.

De uitspraak schijnt niet overdreven, dat in 1936 de wereld, als geheel genomen, bevrijd is van den uiterst zwaren druk, dien de in 1929 begonnen crisis, heeft uitgeoefend. Dat hiervan ook psychologisch, door de verzwakking of opheffing van de crisismentaliteit, een invloed ten goede uitgaat, is ongetwijfeld een belangrijk voordeel.

De val van het goudblok. —

Op internationaal monetair terrein valt als belangrijkste gebeurtenis te vermelden, de val van het zoogenaamde goudblok, dat in 1936 nog slechts bestond uit Frankrijk, Zwitserland en Nederland.

Dat de wijziging van de monetaire politiek in de landen van het goudblok zonder schokken kon plaats hebben, stemt tot voldoening. Aan den anderen kant moet echter geconstateerd worden, dat, in tegenstelling met vroeger gedane voorspellingen, bedoelde wijziging niet geleid heeft tot grooter bereidheid om terug te keeren naar een internationaal monetair systeem gebaseerd op het goud.

Het goudprobleem. —

De goudproductie vertoont een bij uitstek sterke stijging en steeg van 20.722.000 „fine ounces" in 1930 tot 35.254.000 „fine ounces" in 1936.

In zes jaren tijds steeg de jaarlijksche voortbrenging in hoeveelheid derhalve met 70 procent.

Het herstel in ons land. —

Ook Nederland kon zich in het afgeloopen jaar in belangrijke mate herstellen. Dat de gang van zaken in Nederlandsch-Indië als voornaam leverancier van grondstoffen in elk geval een sterke steun voor Nederland zou geweest zijn, staat vast.

Dat schokken konden vermeden worden, is, behalve aan de internationale samenwerking tot stabiliseering van de wisselkoersen, in belangrijke mate te danken aan de rustige en bewonderenswaardige houding van het groote publiek, zoowel hier te lande als in Ned.-Indië. De cijfers van de handelsbeweging geven een gunstig beeld.

De geconsolideerde schuld van het rijk vermeerderd met het nadeelig saldo der verplichtingen en vorderingen op korten termijn, steeg van ƒ 2.489.491.000 op 31 December 1931 tot ƒ 3.176.882.000 op 31 Dec. 1936. De toeneming bedroeg dus in vijf jaren tijds ƒ 687.391.000, of ruim 27 procent.

De geconsolideerde schulden en het nadeelig saldo der kaspositie van de gezamenlijke gemeenten namen toe van ƒ 2.252.523.000, op 1 Januari 1930 tot ƒ 2.695.552.000 op 1 Jan. 1936, een stijging dus van ƒ 443.029.000, of 20 procent in zes jaren. Deze ontwikkeling was een gevolg van de wereldcrisis, maar zulks mag de oogen niet doen sluiten voor het feit, dat de nieuw aangegane schulden voor het overgroote deel voor onproductieve doeleinden werden gecreëerd, zoodat het dringend noodig is het beleid te hervatten, dat gedurende de jaren 1925 tot en met 1931 heeft geleid tot een vermindering van de geconsolideerde rijksschuld met ƒ 577.961.000 en dit beleid ook ten aanzien van de lagere publiekrechtelijke lichamen te volgen.

Als slotsom zou ik dan ook willen stellen, dat de economische en financieele vooruitzichten voor Nederland gunstig zijn en dat, bij een vooruitziend en gezond beleid, geen vrees voor uitwassen en overspanning behoeft gekoesterd te worden.

Ook voor de Nederlandsche Bank vormt het afgeloopen jaar een tijdperk van groote beteekenis.

De positie van de Bank. —

Het verlaten van den gouden standaard bracht belangrijke consequenties mede ten opzichte van de taak en de verantwoordelijkheid van de circulatiebank.

De tweede belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis van de Nederlandsche Bank wordt gevormd door de wet van 2 Febr. 1937 tot verlenging en wijziging van het aan de Bank verleende octrooi.

De verruiming op de kapitaalmarkt nam zoodanigen vorm aan, dat op groote schaal tot conversie kon worden overgegaan, waarbij voor overheidsleeningen het rentetype in het algemeen tot 3½ pct. kon worden teruggebracht. De binnenlandsche conversies bereikten ditmaal een bedrag van niet minder dan ƒ 444.0 millioen, terwijl het vorige boekjaar slechts een bedrag van ƒ 59.8 millioen had opgeleverd.

Het gemiddeld opereerend kapitaal van de Bank bedroeg in 1936-'37 ƒ 213.376.773 tegen ƒ 173.924.840 in 1934-'35.

In 1936-'37 bedroegen de disconteeringen ƒ 82.474.645, waarvan ƒ 20.050.000 schatkistpromessen.

Van de door den minister van Financiën bij negen openbare inschrijvingen toegewezen ƒ 142.280.000 schatkistpromessen bereikte onze portefeuille indirect een bedrag van ƒ 20.050.000, tegen ƒ 29.390.000 in het vorige boekjaar.

De metaalvoorraad was op 31 Maart 1937 aldus samengesteld:

goud: baren	ƒ 761.834.329
buitenlandsche munten . . .	34.573.697
Nederlandsche munten . . .	124.107.380
	ƒ 920.515.406
Nederl. teeken- en pasmunt . .	17.118.591
Totaal	ƒ 937.633.997

De dekking van de opeischbare schuld door metaal bedroeg gemiddeld: 75.49 pct.

Het gemiddelde bedrag der bankbiljetten in omloop bedroeg ƒ 775.380.458.

Onder goedkeuring van den minister van Financiën hebben wij ten laste van de winst- en verliesrekening een bedrag van ƒ 300.000 toegevoegd aan de bijzondere reserve, die dientengevolge tot ƒ 6.600.000 is gestegen.

De winstverdeeling. —

De winst- en verliesrekening wijst over het boekjaar 1936-'37 een netto-winst aan van ƒ 3.528.827,86 (v. j. ƒ 5.628.319).

Ingevolge de wet van 27 Mei 1932 komt in mindering van de vordering op den Staat der Nederlanden ƒ 1.764.413,93 (ƒ 2.814.159,72).

Het overblijvende ad ƒ 1.764.413,93 (ƒ 2.814.159,71) wordt krachtens genoemde wet verdeeld als volgt:

Aandeelhouders, zuiver bedrag . . .	ƒ 839.997,11
Dividendbelasting (10.05 pct.) . . .	84.419,71
	ƒ 924.416,82
Staat der Nederlanden	839.997,11
	ƒ 1.764.413,93

De vordering op den Staat der Nederlanden wordt dus met ƒ 1.764.413,93 verminderd en staat dientengevolge nog met ƒ 10.193.915,19 te boek (vorig jaar ƒ 11.958.329,12).

Wanneer men wil vasthouden aan het gebruik om het dividend in guldens per geheel aandeel af te ronden, laat het ter beschikking van de algemeene vergadering staande bedrag van ƒ 940.165,03, rekening houdende met de te betalen dividendbelasting, een uitkeering van ƒ 42.— per aandeel (v. j. ƒ 50) toe.

(Jaarverslag Nederlandsche Bank)

(Vor. ber. 2320 A.; Nederl. Bank 2789 D.)

De Nederl. Bank

1 JUNI 1937

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede. - Dr. H. J. C. Tendeloo over „Deel en geheel". —

Dr. H. J. C. Tendeloo heeft op 31 Mei '37 het ambt van buitengewoon hoogleeraar aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen aanvaard met een rede over: „Deel en geheel".

De analyse der verschijnselen met steeds fijnere methoden, aldus spr., brengt telkens weer nieuwe feiten aan het licht. Waren allereerst en langen tijd de atomen en de daaruit opgebouwde moleculen de bouwsteenen voor physicus en chemicus, die inhoud en vorm gaven aan hun denken en doen, thans zijn daar andere bijgevoegd. De kleinste deelen der materie, de atomen, blijken te zijn opgebouwd uit nog kleinere deelen. Electronen en protonen werden ontdekt, waarbij zich later nog neutronen en positronen voegden. Uit deze allerkleinste bouwsteenen is en wordt materie opgebouwd, zooals o.a. blijkt in de kunstmatig radio-actief gemaakte elementen.

Het spreekt van zelf, dat waar zoo verschillende deeltjes aan den bouw der stof deelnemen, de moeilijkheden groot worden om de verschijnselen te beschrijven in wetten, die de meetbare grootheden onderling in een logisch systeem verbinden. Bovendien heeft het onderzoek geleerd, dat de verfijning der meetmethoden aan grenzen gebonden is, terwijl hier en daar de grens bereikt is. Het miscroscopisch onderzoek maakte plaats voor het onderzoek met Röntgen-stralen, in ontwikkeling is thans het onderzoek met electronen, die het mogelijk maakt nog weer fijnere details van de stof vast te stellen.

Analyse is het middel om te komen tot een beter begrip van meer samengestelde eigenschappen. De eigenschappen der stof willen wij begrijpen met behulp van de eigenschappen der samenstellende deelen, met de kennis omtrent de kleinste bouwsteenen en hun onderlinge werking op elkaar. De materie verschijnt ons in allerlei vormen. De eigenschappen van kristallen kunnen in vele gevallen begrepen worden uit die van atomen, electronen en ionen. De eigenschappen van een oplossing, vooral wanneer zij niet zeer verdund is, zijn niet meer uit de eigenschappen van ionen en moleculen te begrijpen. De moderne theorie voert hier het begrip ionenatmosfeer in.

In kolloïdale oplossingen zijn de moeilijkheden door de ingewikkelde verschijnselen die zich voordoen en de vele factoren, die daarbij een rol spelen, bijzonder groot. Op dit terrein ervaart men eerst recht, dat de deelen alle samenwerken aan de bepaling van den toestand van het geheel. Het gevolg is dan ook, dat een kleine wijziging in een der factoren nooit in haar gevolgen aan één enkele veranderde grootheid kan worden gemeten, omdat door die wijziging tegelijkertijd andere factoren zich wijzigen, die eveneens hun gevolgen hebben. Spr. illustreert dit aan enkele voorbeelden uit de Kolloïdchemie der eiwitten en wijst op de groote rol die kleine hoeveelheden van electrolyten hebben op eiwitten. Gekristalliseerd eiwit wordt eerst verkregen na zeer intensieve reiniging. Talrijk zijn de onderzoekingen over den zuurgraad van eiwit-oplossingen en de binding van zuren en basen door eiwitten. Maar vraagt men wat gebeurt er met een zout, dat aan een eiwitoplossing wordt toegevoegd, dan weet men hier veel minder van. Biologisch liggen hier vraagstukken van het grootste gewicht. Wanneer het aantal componenten grooter is, wordt het ook moeilijker te overzien welke gevolgen de toevoeging van b.v. een zout op het geheele systeem heeft. De meting van concentraties langs electrischen weg, zooals voor het waterstofion mogelijk is, is voor andere, speciaal in lichtere ionen, uiterst bezwaarlijk, en alleen in eenvoudige systemen soms mogelijk.

Na gewezen te hebben op het begrip activiteit gaf spr. een analyse van de glaselectrode, die meer en meer in gebruik komt voór de bepaling der waterstofionenconcentratie. Uit onderzoekingen, die nog in een aanvangsstadium zijn, blijkt, dat men de glaselectrode ook voor andere ionen gebruiken kan, waardoor het mogelijk wordt een dieper inzicht te verkrijgen in den evenwichtstoestand van kolloïdale oplossingen, waaraan meerdere componenten deelnemen.

Aan onderzoekingen omtrent de winterhardheid van gewassen werd nog nader geïllustreerd hoe moeilijk het is om een inzicht in het geheel te verkrijgen door analyse van de deelen en hoe noodig het is te zoeken naar nieuwe methoden van onderzoek.

(Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2736 A.)

B. NEDERLAND. — Verbruik van Gedistilleerd, Bier en Wijn, 1932—1936. —

Hoezeer de verbruikte hoeveelheden gedistilleerd, bier en wijn in enkele jaren tijds zijn gedaald, toonen onderstaande cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Slechts de binnenlandsche productie van (onbelasten) vruchtenwijn is gestegen.

Jaren	Gedistilleerd veraccijnsde hoeveelheid	Bier verbruikte hoeveelheid	Wijn veraccijnsde hoeveelheid	Vruchtenwijn binnenl. productie
		(in 1000 H.L.)		
1932 .	167,4	1.758	114,9	9,1
1933 .	157,8	1.564	73,7	15,6
1934 .	140,6	1.456	75,6	12,9
1935 .	131,5	1.292	78,6	13,3
1936 .	128,4	1.190	81,3	14,3

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(V. b. Gedistill. 1571 E.; Bier 1817 C.; Wijn 1571 E.)

C. BRITSCH-INDIE. — Opstand in Waziristan geëindigd. —

De stam der Tori Khel, die het leeuwen-aandeel in den strijd voor den fakir van Ipi heeft gehad, heeft doen weten, dat hij met de regeering vredesonderhandelingen wil openen, aangezien hij genoeg heeft van den strijd. De blokkade van het gebied van dezen stam is opgeheven, opdat de groote stamraad op 5 Juni bijeen kan komen.

De Britsch-Indische regeering heeft de uitlevering geëischt van een der leidende fakirs van dezen stam. Bij de jongste gevechten in het noord-westelijk grensgebied zijn wederom één Engelschman gedood en vier soldaten gewond. (Times) **(2762 A.)**

D. VATICAANSTAD. — Z.H. de Paus 80 jaar. —

Op den 31sten Mei '37 vierde Z.H. Paus Pius XI zijn tachtigsten verjaardag.

Deze feestdag werd op Castel Gandolfo, te Rome en op vele plaatsen der wereld met vreugde, vereering en gebed medegevierd. (Osservatore Romano)

(Vor. ber. Paus Pius XI 2671 B.)

E. ENGELAND. — Londensche bussen rijden weer. —

Londen's bussen rijden weer. Het personeel heeft op 28 Mei '37 gevolg gegeven aan het bevel der officieele leiders, zoodat op alle lijnen de diensten hervat konden worden. (Daily Herald) **(Vor. ber. 2770 C.)**

F. JAPAN. — Kabinet-Hajasji afgetreden. —

De reeds maanden dreigende kabinetscrisis is eindelijk een feit geworden. De Japansche premier Hajasji is op 31 Mei '37 afgetreden.

De voorzitter van het Hoogerhuis, prins Konoye, wiens naam bij elke kabinetswijziging als toekomstig premier werd genoemd, is te Tokio teruggekeerd. Dit zou volgens Domei beteekenen, dat onder de oude staatslieden en bij een deel van het leger de actie toeneemt voor de vorming van een kabinet van nationale eenheid in de ware beteekenis van het woord.

In antwoord op vragen van de pers zeide prins Konoye, dat de tegenwoordige premier Hajasji opgevolgd zal worden door een krachtig ministerie van nationale eenheid, waaraan de politieke partijen haar medewerking zullen verleenen. (Domei)

(Vor. ber. Kabinet 2703 E.)

G. NEDERL. OOST-INDIE. — Indische Begrooting voor 1938. —

Naar het „Bat. N. B." verneemt, is voor het jaar 1938 een sluitende begrooting bereikt op een basis van omstreeks 500 millioen. De toeneming ligt dus tusschen de 80 en 90 millioen. Bovendien zijn de ontvangsten-ramingen zeer voorzichtig opgezet, zoodat er nog eenige speling is.

Dit is een wezenlijk sluitende begrooting, in dien zin, dat thans ook de aflossing der leeningen ad ruim 21 millioen uit de middelen betaald zal kunnen worden, zonder dat een tekort ontstaat.

De eisch, die in 1936 voor de komende begrootingen was gesteld, nl. een opzet zonder schuldvermeerdering kon uiteraard na de opleving vervallen.

Veel ruimte in de uitgaven is er niet, gezien het feit dat behalve de aflossing thans ook de storting in de pensioenfondsen op bescheiden schaal zal moeten worden hervat, terwijl eenige millioenen moeten worden gereserveerd in verband met de a.s. herziening van de H.B.B.L.

Voorts moest men rekening houden met de stijging der materiaalprijzen.

Ten slotte is het niet onmogelijk dat nog eenige kleine lastenverlagingen zullen worden voorgesteld. Met name komen de inkomstenbelasting, de loonbelasting en de benzineaccijns daarvoor in aanmerking.

De meeningen daarover zijn verdeeld, maar vermoedelijk zal een kleine vermindering van den druk der

directe belastingen het eindresultaat zijn van het overleg. Dit zal dan bepaald niet de minst aantrekkelijke boodschap zijn, welke de Landvoogd in zijn openingsrede brengt. (Bat. Nieuwsblad)
(Vor. ber. Begrooting 2790 E.)

2 JUNI 1937

A. **NEDERLAND. — Het Kabinet-Colijn stelt de portefeuilles ter beschikking. —**
Onder dagteekening van 25 Mei '37 heeft de voorzitter van den Raad van Ministers aan Hare Majesteit medegedeeld, dat de ministers in verband met de omstandigheden, waaronder het kabinet is opgetreden, ongeacht den uitslag der verkiezingen, vermeenen hun portefeuilles ter beschikking van H. M. te moeten stellen.
H. M. heeft de beschikbaarstelling in overweging genomen en de ministers uitgenoodigd om zich inmiddels niet alleen te willen blijven belasten met de behandeling en afdoening, zoo mogelijk van de loopende zaken, maar ook al datgene te verrichten wat 's lands belang in verband met de moeilijke tijdsomstandigheden vereischt. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Kabinet 2064 C.)

B. **NEDERLAND. — Kantoortijden-besluit. —**
In Staatsblad 844 is gepubliceerd het K. B. van 8 Mei 1937, het werktijdenbesluit voor kantoren 1937. Het is met ingang van 1 Juni 1937 in werking getreden, behalve voor wat betreft arbeid in bankkantoren en in kantoren voor den geld- en effectenhandel, waarvoor dit besluit in werking treedt met ingang van 1 September 1937. (Staatsblad)
(Vor. ber. Arbeidstijden 2065 B.)

C. **NEDERLAND. — Onze handel met Duitschland. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt het volgende mede omtrent het handelsverkeer (met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal) van Nederland met Duitschland (in duizenden guldens).

Maand	invoerwaarde	uitvoerwaarde	saldo invoer
Maart 1937	27.168	14.882	12.286
April 1937	29.038	15.662	13.376
April 1936	20.232	9.520	10.712
Jan.-April 1937 . . .	98.749	53.220	45.529
Jan.-April 1936 .. .	76.911	36.836	40.075

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(2782 A.)**

D. **NEDERLAND. — Diplomatie. - Nieuwe gezant in Kopenhagen. —**
Naar wij vernemen ligt het in de bedoeling, dat de Nederlandsche gezant in Praag, H. W. G. ridder Huyssen van Kattendijke, als gezant in Kopenhagen zal worden benoemd.
De heer Huyssen van Kattendijke zal in Kopenhagen Ridder van Rappard als Nederlandsch gezant opvolgen. Sinds 1934 vertegenwoordigt hij ons land in Praag en voor dien tijd was hij drie jaar gezant in Lissabon.
Ridder Huyssen van Kattendijke werd in 1879 geboren en trad in 1914 in den diplomatieken dienst als gezantschapssecretaris bij onze legatie in Brussel. In 1925 werd hij bevorderd tot gezantschapsraad en bleef aan ons gezantschap in Brussel verbonden. In 1930 werd hij benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister in Lissabon.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Diplomatie 2738 E.)**

E. **DUITSCHLAND. — Protest bij het Vaticaan in zake Kardinaal Mündelein's uitlatingen. —**
De Duitsche gezant bij den H. Stoel heeft dezer dagen geprotesteerd tegen het feit, dat Kardinaal Mündelein in tegenwoordigheid van meer dan vijfhonderd priesters van het Aartsbisdom Chicago, over het Duitsche Staatshoofd, leden der Rijksregeering en over zekere kerkelijk-politieke gebeurtenissen in Duitschland op zeer beleedigende wijze gesproken heeft.
Deze kardinaal heeft minister Göbbels een oneerlijken propagandaminister genoemd, die de processen tegen de Katholieke geestelijkheid slechts laat voeren om de vervolgde Katholieke kerk schade te berokkenen. Naar verluidt zou Duitschland een tweede protestnota aan het Vaticaan hebben gezonden. Den Paus wordt daarin te kennen gegeven, dat de diplomatieke betrekkingen zouden kunnen worden verbroken, tenzij de Heilige Stoel kardinaal Mündelein openlijk berispt. (De Maasbode)
(Vor. ber. Concordaat 1494 E.; Kerkstrijd 2781 A.)

F. **NEDERLAND. — Ir. Mussert niet in de Tweede Kamer. —**
De persdienst van de Nationaal-Socialistische Fracties van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft de volgende mededeeling gezonden:
De minister van Binnenlandsche Zaken heeft bij de behandeling van de voorstellen tot grondwetswijziging in de Eerste Kamer aan de Nationaal-Socialistische Beweging verweten, geen constructieve gedachten voor grondwetswijziging te geven.
De nieuwe grondslagen voor de inrichting van het Nederlandsche imperium, waardoor zoowel het Nederlandsche volk als de Indische volkeren tot bloei en welvaart zouden kunnen komen, liggen echter in de archieven der N.S.B. reeds gereed sinds het midden van het vorige jaar.
Het lag in het voornemen van den Leider der N.S.B. deze ter kennis van het Nederlandsche volk te brengen bij de a.s. behandeling der grondwetswijziging in de Tweede Kamer, voor welk doel hij bereid was in de Tweede Kamer zitting te nemen.
De uitslag van de gehouden verkiezing heeft bewezen, dat de overgroote meerderheid van het Nederlandsche volk zijn tot nogmaals onvoorwaardelijk wenscht toe te vertrouwen aan de politieke partijen. Deze zijn dus ten volle verantwoordelijk voor hetgeen in de eerstkomende jaren gedaan en nagelaten wordt. Er is in dezen tijd blijkbaar nog geen plaats voor ingrijpende constructieve denkbeelden.
Dientengevolge heeft de leider der N.S.B. besloten nog geen zitting te nemen in de Tweede Kamer. Evenzeer als de overgroote meerderheid van ons volk deze zittingneming heeft afgewezen, evenzeer heeft onze Beweging hem in dezen moeilijken tijd ondubbelzinnig getoond, dat zij zijn leiding wenscht.
Zijn plaats is dus in de Beweging en niet in het parlement. De Beweging eischt hem nu en in de naaste toekomst op voor de volle honderd procent, daarbij heeft hij den bijstand noodig o.m. van zijne medewerkers Van Geelkerken en Koster.
Dientengevolge zijn aangewezen om zitting te nemen in de Tweede Kamer de heeren: M. V. E. H. J. W. Graaf de Marchant et d'Ansembourg, G. Dieters Jr., H. J. Woudenberg en Mr. H. M. Rost van Tonningen, van wie eerstgenoemde zal optreden als fractieleider. (w.g.) A. J. VAN VESSEM.
(Vor. ber. Verk. Tw. Kamer 2803 A.; N.S.B. 2625 B.)

G. **FRANKRIJK. — Dagblad-conflict. —**
Op 9 Juni '37 zal te Parijs een nieuw, groot dagblad verschijnen, dat „L'Epoque" zal heeten en onder leiding zal staan van Henry Simond, die bij de „Echo de Paris" als directeur werd ontslagen. Als politiek hoofdredacteur zal Henri de Kérillis, eveneens van de „Echo" optreden, terwijl medewerking van een aantal leidende politieke en artistieke figuren is verzekerd. (Le Matin)

H. **NEDERLAND. — Verruiming van onzen export naar Duitschland. —**
Te 's-Gravenhage tusschen Nederlandsche en Duitsche delegaties gevoerde besprekingen hebben geleid tot drie besluiten, van belang voor de economische betrekkingen tusschen Nederland en Duitschland. Zij zijn:
1. Tusschen de Nederlandsche en Duitsche regeeringscommissies is overeenstemming bereikt over een belangrijke vermeerdering van den uitvoer van goederen van Nederland en de Nederlandsche overzeesche gewesten naar Duitschland. Deze vermeerdering werd vastgesteld voor het 3de kwartaal van dit jaar.
2. Op 1 Juni is onderteekend een nieuwe transferovereenkomst voor de periode 1 Juli 1937—30 Juni 1938. De transfer-regeling is in hoofdzaak onveranderd gebleven, doch maatregelen zijn getroffen om den wachttermijn geleidelijk in te loopen.
3. Met ingang van 15 Juni treedt in werking een nieuwe reisovereenkomst tusschen Nederland en Duitschland, die in hoofdzaak gelijk is aan de tot dusver geldende regeling.
Bij de over de reisovereenkomst gevoerde besprekingen is het mogelijk gebleken ten behoeve van in

Duitschland wonende Nederlanders, het reisgeldcontingent te verhoogen. Derhalve kunnen dus voortaan meer „Duitsche" landgenooten voor familiebezoek of vacantiereis naar het vaderland komen. Voor reizen naar ons land kon iedere Duitscher verleden zomer over 500 mark, dus voor de depreciatie rond *f* 300.—, beschikken. Dit bedrag is thans weer gebracht op de huidige tegenwaarde in marken van *f* 300.—. Waar de totaal beschikbare som voor dit doel ongeveer gelijk is gebleven, kunnen dus nu meer Duitschers een vacantiereis naar ons land maken.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Handelsverdrag 2601 A.; Reisverkeer 2396 A.)**

3 JUNI 1937

A. ENGELAND. — De nieuwe minister-president Neville Chamberlain. —
Neville Chamberlain is aanmerkelijk later aan het politieke leven gaan deelnemen dan zijn halfbroeder Austen, en tot na den oorlog kende het publiek hem slechts vaag. Hij ving zijn loopbaan aan als bestuurder van een plantage in West-Indië (1890—1897) en vestigde zich vervolgens als koopman in zijn vaderstad Birmingham. Daar nam hij deel aan de gemeentepolitiek, werd in 1911 lid van den gemeenteraad en in 1915 lord mayor. Van 1916—1917 was hij directeur van nationalen dienst onder mr. Lloyd George, ofschoon hij niet in het parlement zat. In December 1918 vaardigde een der districten van Birmingham hem naar het Lagerhuis af, waarin hij sindsdien zonder onderbreking zitting gehad heeft.

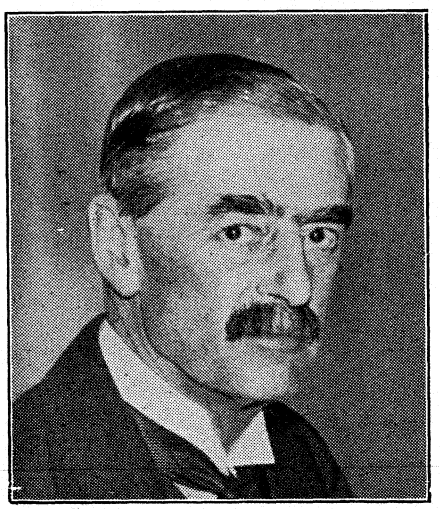

Neville Chamberlain.

Van 1922 tot 1923 was hij minister der P. T. T., een ambt, dat zijn broer reeds 20 jaren daarvoor bekleed had. In 1923 werd hij minister van gezondheid. Als zoodanig onderscheidde hij zich bijzonder op het gebied van woningbouw, maar zijn taak werd reeds in den aanvang onderbroken door de nederlaag der regeering bij de verkiezingen in December van datzelfde jaar. In het tweede kabinet-Baldwin (1924—1929) kreeg hij opnieuw het ministerie van gezondheid. Mr. Chamberlain's invloed in kabinet en parlement ging echter ook toen reeds ver uit boven zijn belangrijke, maar toch niet eerste rangspost. Zijn „rating and valuation act" is een van de belangrijkste wetten, onder het tweede kabinet-Baldwin aangenomen.
Toen de conservatieven in Mei 1929 opnieuw in de oppositie gingen, was mr. Chamberlain een der toonaangevende leden der partij.
Bij de ongelukkig afgeloopen verkiezingen was gebleken, dat er iets aan de partijmachine haperde (of misschien ook kan het den leiders gelegen gekomen zijn de partijmachine tot zondebok te maken) en mr. Baldwin benoemde mr. Chamberlain tot voorzitter der partij, een ambt, dat anders nooit opgedragen wordt aan een politicus van kabinetsrang. In dit geval was de benoeming evenwel een hulde aan de organisatorische talenten van mr. Chamberlain, die het ambt niet langer vervulde dan noodig was om de machine te herstellen (1930—'31).
Reeds toen werd hij algemeen beschouwd als de eerstvolgende kanselier der schatkist.
In het eerste nationale kabinet (Aug. tot October 1931) dat uit slechts 10 leden bestond, had hij geen zitting, maar hij was als minister van gezondheid lid van de regeering. Mr. Snowden was kanselier der schatkist, doch bij voorbaat was uitgemaakt, dat hij na de verkiezingen van October dit ambt zou opgeven.
Mr. Chamberlain heeft als kanselier der schatkist het voornaamste aandeel gehad in het herstel van Engeland's financieel evenwicht en in de vorming der tariefpolitiek. Hij onderscheidde zich door een uiterst voorzichtig beleid en was op financieel gebied niet minder orthodox dan zijn voorganger Snowden. Zijn laatste begrooting heeft door de voorgestelde belasting op de overwinst, veel verzet in conservatieve kringen uitgelokt, een verzet waaraan deze minister niet gewoon was.
Over het geheel evenwel wordt erkend, dat mr. Chamberlain een der grootste kanseliers van de schatkist geweest is, die Engeland ooit voortgebracht heeft.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Chamberlain 2756 D.; Kabinet 2801 C.)**

B. VEREENIGDE STATEN. — Amerikaansche pers oefent critiek op Hitler. —
De „Chicago Daily News" wijdt een hoofdartikel aan het protest van den Duitschen ambassadeur Dieckhoff naar aanleiding van de uitlating van kardinaal Mündelein. „Hitler", aldus het blad, „staat al meer dan een jaar op voet van oorlog met de katholieke kerk. Hij vervolgt talrijke priesters en monniken wegens „onzedelijkheid". Deze vervolgingen zijn een voorspel van het verbod van alle katholieke orden in Duitschland. Wij maken hieruit de gevolgtrekking, dat de menschelijke vrijheid en betamelijkheid geringe kansen van bestaan onder het fascisme, nationaal-socialisme en communisme hebben, en hoe minder de Amerikaansche, Fransche en Engelsche democratie met deze „ismen" te maken heeft, des te beter voor haar".
De „New York Times" schrijft naar aanleiding van hetzelfde onderwerp:
„Ambassadeur Dieckhoff maakt thans kennis met het soort belemmeringen, dat een goede verstandhouding tusschen de Ver. Staten en Duitschland tegenhoudt. Zijn taak is door de politiek, welke door zijn Regeering met den naam „binnenlandsche" wordt bestempeld, bemoeilijkt, hetgeen de verhouding tusschen het Duitsche Rijk en het buitenland schade doet. Want de beste diplomaten kunnen de gevolgen daarvan niet tegengaan. Geen enkel volk is in zichzelf sterk genoeg om de kracht van een internationaal gevoel te kunnen ignoreeren."
(Vor. ber. Hitler 2752 C.)

C. HILLEGOM. — Jhr. dr. O. F. A. H. van Nispen tot Pannerden tot burgemeester benoemd. —
Bij Kon. Besluit is met ingang van 15 Juni 1937 benoemd tot burgemeester der gemeente Hillegom jhr. dr. O. F. A. H. van Nispen tot Pannerden, met toekenning van gelijktijdig eervol ontslag als burgemeester der gemeente Pannerden. (Telegraaf)
(Vorig bericht 2734 A.)

D. NEDERLAND. — Tentoonstelling van Volkskunde en dialecten. —
In de groote vergaderzaal der Koninklijke Academie van Wetenschappen in het Trippenhuis te Amsterdam werd op 20 Mei '37 de tentoonstelling geopend, die een overzicht geeft van de werkzaamheden van de Dialecten- en Volkskunde-commissies, beide tot stand gekomen op initiatief van de afdeeling Letterkunde der Academie.
Aanwezig waren: de Commissaris der Koningin in Friesland, dr. P. A. V. baron van Harinxma thoe Slooten; de Commissaris der Koningin in Gelderland, mr. S. baron Van Heemstra, leden der Gedep. Staten van Friesland, Overijsel, Gelderland, Utrecht en Noord-Holland, de griffier van de Staten van Noord-

Brabant, de wethouder van onderwijs van Amsterdam, de heer E. Boekman, de rector-magnificus van de R.K. Universiteit van Nijmegen en vele andere hoogleeraren, prof. dr. H. N. ter Veen, voorzitter van de Stichting voor het bevolkingsonderzoek in de drooggelegde Zuiderzeepolders, verscheidene rijks- en gemeente-inspecteurs van het L. O., vertegenwoordigers van wetenschappelijke vereenigingen en andere belangstellenden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Tentoonstellingen 2318 L.)

4 JUNI 1937

A. NEDERLAND. — De N.S.B. en de Duitsche regeering. —

Het Tweede Kamerlid ir. Albarda heeft den ministers van Buitenlandsche Zaken en van Justitie de volgende vragen gesteld:
1. Hebben de ministers kennis genomen van een bericht, volgens hetwelk aan een Nederlandschen ingezetene te Utrecht, die gastvrijheid wilde verleenen aan een bloedverwante uit Duitschland, een formulier uit Duitschland ter invulling is toegezonden, van welk ingevuld formulier een tweede exemplaar moest worden aangeboden ter afteekening of afstempeling op een bureau van de N.S.B. te Utrecht, en zijn zij bereid te doen onderzoeken of dat bericht juist is?
2. Zijn de ministers voorts bereid te doen onderzoeken, of het waar is, dat op het z.g. hoofdkwartier der N.S.B. aan den Nederlander, die het formulier ter afteekening of afstempeling aanbood, vragen zijn gesteld omtrent zijn politieke richting en omtrent de wijze, waarop hij op 26 Mei als Nederlandsche kiezer zijn stem had uitgebracht, en dat de afteekening of afstempeling van het formulier is geweigerd, toen die Nederlander op de vragen terecht niet wenschte te antwoorden?
3. Indien het in de beide hierboven staande vragen vermelde geheel of voor wat de hoofdzaken betreft waar is, zijn de ministers dan niet van oordeel, dat de feiten grond geven voor de meening, dat tusschen de regeering van Duitschland en de N.S.B. een verbinding bestaat, die abnormaal moet worden genoemd, aangezien het bewijzen van administratieve diensten aan een buitenlandsche regeering wel kan liggen op den weg van een gezantschap of van consulaten, maar niet van een particuliere organisatie van Nederlanders?
4. Achten de ministers het toelaatbaar, dat hier te lande door Nederlanders ten behoeve van een buitenlandsche regeering en blijkbaar in opdracht van deze, een onderzoek wordt ingesteld naar de politieke gezindheid van Nederlanders?
5. Zijn de ministers bereid mede te deelen, tot welke handelingen of maatregelen de hierboven vermelde feiten, indien zij juist zijn, hun aanleiding geven? (Nieuwe Rott. Courant)

(Vor. ber. N. S. B. 2808 F.)

B. ENGELAND. — Begrootingsvoorstel tot heffing van een belasting op extra-winst teruggenomen. —

Minister-president Neville Chamberlain heeft in het Lagerhuis medegedeeld, dat hij besloten heeft het oorspronkelijke begrootingsvoorstel tot heffing van een belasting op extra-winst, dat in de zittingen van 31 Mei en 1 Juni '37 aan hevige critiek heeft blootgestaan, terug te nemen. De regeering zal andere voorstellen uitwerken, die een eenvoudiger belasting op de industrieele winsten beoogen en per jaar minstens 25 millioen pond sterling zullen opleveren. (Times) **(Vorig bericht 2798 F.)**

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Thee-uitvoer. - Maximum-hoeveelheden 5e restrictiejaar. —

Een regeeringsverordening is vastgesteld, ten aanzien van de maximum hoeveelheden thee, waarvoor in het vijfde restrictiejaar, hetwelk loopt van 1 April 1937, tot 1 April 1938, uitvoervergunning zal worden verleend.

Deze maximum hoeveelheid is vastgesteld op 56.372.114 kg. ondernemingsthee, en 12.257.136 kg. opkoopthee.

Over de vorige periode waren deze cijfers voor ondernemingsthee 53.150.727 kg. en voor opkoopthee 11.511.773 kg. (Aneta)

(Vor. ber. Thee 2719 B.; Uitvoer Ordonn. 1453 I.)

D. NEDERLAND. — De Zout-Conventie geëindigd. —

Het bestuur van de Zout-Conventie schrijft ons:

Tengevolge van opzegging door de Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie te Boekelo, is de Zout-Conventie geëindigd met ingang van 1 Juni '37.

De reden voor de opzegging der K. N. Z. is gelegen in het feit, dat zij geen mogelijkheid ziet haar, door de inbedrijfstelling harer nieuwe fabriek te Hengelo, vergroote productie af te zetten, indien zij daarbij verbintenissen voor de Nederlandsche markt continueert.

Tengevolge van invoerbelemmeringen zijn de buitenlandsche markten hetzij geheel gesloten, hetzij als afzetgebied voor de K. N. Z. zeer beperkt. Daarentegen is voor de Nederlandsche markt de mogelijkheid tot invoer van buitenlandsch zout practisch onbeperkt.

Met name de invoerbelemmeringen, die Duitschland aan de K. N. Z. in den weg legt, waardoor uitvoer naar Duitschland practisch onmogelijk is geworden, en de onbeperkte invoer in Nederland van industriezout uit Duitschland tegen dumpingprijzen, waardoor de K. N. Z. wordt verhinderd haar vergroote productie in den vorm van industriezout in Nederland af te zetten, noodzaken de K. N. Z. thans op de Nederlandsche markt naar afzetuitbreiding in den vorm van consumptiezout te streven.

(Het Bestuur: Zout-Conventie) **(V. b. Zout 1022 C.)**

E. NEDERLAND. — Secretaris van Prins Bernhard. - Jhr. C. Dedel benoemd. —

Bij Kon. Besluit van 28 Mei '37 is Hr. Ms. jachtjonker en Koninklijke houtvester, jhr. ir. W. G. Röell, op zijn verzoek op de meest eervolle wijze ontheven van zijn tijdelijke betrekking als waarnemend secretaris van Prins Bernhard, onder dankbetuiging voor de door hem in dezen werkkring bewezen diensten.

Bij Kon. Besluit van denzelfden datum is, met ingang van 1 Juni '37, Hr. Ms. kamerheer in gewonen dienst, jhr. mr. C. Dedel, eervol ontheven van zijn functie als kamerheer in gewonen dienst en benoemd tot kamerheer in buitengewonen dienst, ter beschikking van Prins Bernhard, alsmede tot particulier secretaris van Z.K.H.

(Vor. ber. 2465 F.; Prins Bernhard 2780 E.)

F. VOLKENBOND. — Ontwapenings-Conferentie bijeen. - Resolutie in zake publicatie der uitgaven voor de verdediging. —

Het bureau der ontwapeningsconferentie is 31 Mei '37 te Genève bijeengekomen onder voorzitterschap van Politis (Griekenland). Paul-Boncour (Frankrijk) legde er den nadruk op, dat Frankrijk de bijeenroeping van het bureau had gevraagd ofschoon (aldus spreker) wij ons geen illusies maken. Ieder doet mede aan den bewapeningswedloop; Frankrijk wenscht zijn plaats te behouden welke offers het ook moet brengen om al zijn nationale en internationale verplichtingen na te komen. Echter mogen wij, aldus Boncour, niet afzien van de hoop op een definitieve algeheele regeling, te minder daar groote groepen van de openbare meening in Frankrijk het werk van de ontwapening niet wenschen op te geven. Al is dan de tijd voor een algeheele conventie nog niet gekomen, al zijn de voorwaarden voor een algemeene ontwapening nog op verre na niet verwezenlijkt, toch schijnt ons — zoo betoogde Boncour — een accoord mogelijk op bepaalde belangrijke concrete punten zooals publiciteit der militaire uitgaven, instelling van een permanente ontwapeningscommissie, reglementeering van de vervaardiging en den verkoop van wapens en zelfs beperking van de luchtbewapening met daarmee gepaard gaande internationaliseering van de burgerlijke luchtvaart.

De Fransche delegatie geeft in overweging, dat men deze problemen ter hand neemt en tot een oplossing brengt. Alle mogendheden worden uitgenoodigd aan dit werk deel te nemen. Het is een begin maar men moet ergens mede beginnen en Frankrijk verklaart zich er toe bereid.

De vertegenwoordiger van Zweden verklaarde het eens te zijn met den vertegenwoordiger van Frankrijk.

De vertegenwoordiger der Ver. Staten, Hugh Wilson, verklaarde, dat zijn regeering wenschte dat de politieke omstandigheden op den voorgrond werden geplaatst en van meening was dat het werk der ontwapening niet moest worden gescheiden van de regeling der Europeesche politieke geschillen. De vertegenwoordiger der Ver. Staten gaf een zijdelingsch antwoord op een stap onlangs door Mussolini bij Washington gedaan door te verklaren, dat de organisatie van Genève intact moest worden gehouden zelfs als zij een tijdlang niet actief bleef en dat men niets moest doen om haar nut in gevaar te brengen, want, zoo voegde hij er aan toe, hoewel de conferentie nog niet tot concrete accoorden heeft geleid heeft zij reeds een uitgebreid voorbereidend werk verricht, dat gebruikt kan worden als het oogenblik komt om voortgang te maken.

Het bureau heeft op 1 Juni '37 zijn zitting van den dag gesloten na een resolutie te hebben aangenomen waarbij, nadat geconstateerd was dat de algemeene politieke en economische toestand thans niet van dien aard was, dat hij een welslagen verzekerde van een hervatting der werkzaamheden over het geheel der kwesties binnen het program der conferentie vallend, besloten werd aan alle regeeringen die ter conferentie vertegenwoordigd zijn of waren — dus ook de Duitsche en de Italiaan-

sche regeeringen — den tekst van een ontwerp-conventie mede te deelen betreffende de publiciteit van de uitgaven voor de landsverdediging met het verzoek aan het secretariaat der conferentie te doen weten of zij in beginsel geneigd zijn een stelsel van publiciteit te aanvaarden, op deze conventie gegrond.
(Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Ontwapenings-Conferentie 1703 E.)

5 JUNI 1937

A. **ENGELAND. — De Anglicaansche Kerk en echtscheiding. —**
In Januari 1937 verwierp het hoogerhuis van convocatie van Canterbury met overweldigende meerderheid de volgende resolutie van den bisschop van Ely: „Dit huis kan niet zijn goedkeuring hechten aan toelating tot de communie van personen die, door hertrouwd te zijn na echtscheiding en aldus de wet van Christus en de kerk overschreden te hebben, blijven voortleven met verzaking van de moreele verplichtingen waardoor diegenen, die tot de Communie toegelaten werden, gebonden moeten zijn."
Vóór de resolutie stemde, behalve de bisschop van Ely, alleen die van St. Albans.
Op 27 Mei '37 heeft, na opgewonden debatten, het lagerhuis van convocatie, de vergadering der geestelijken onder den rang van bisschop, het standpunt der bisschoppen met 91 tegen 74 stemmen verworpen.
De stemming ging over het gemeenschappelijk rapport over „De Kerk en het huwelijk", dat niet alleen aangenomen was door het hoogerhuis van Canterbury, maar ook door de beide huizen van York.
Het is mogelijk dat thans de heele kwestie van huwelijk en scheiding opnieuw verwezen zal worden naar de commissie der beide convocaties van Canterbury, en dat den aartsbisschop verzocht zal worden deze commissie uit te breiden.
Volgens de „Morning Post" zouden ook leeken in zulk een commissie, die haar besprekingen in het openbaar zou houden, opgenomen kunnen worden. Veel tijd werd besteed aan de behandeling van amendementen op een resolutie van den bisschop van Barking — amendementen die beoogden de resolutie zelf te vertragen.
Het voorstel van den bisschop van Barking luidde, dat als twee personen een wettelijk huwelijk aangegaan hebben gedurende het leven van een vroegere(n) echtgenoot(e) van een hunner (harer), zij niet krachtens besluit van den bisschop en onder zekere voorwaarden, uitgesloten moeten worden van de Sacramenten op grond van het aldus aangegane huwelijk. Het woord „wettelijk" slaat blijkbaar op het burgerlijk, niet op het kerkelijk recht. (De Maasbode)
(Vor. ber. Echtscheiding 2560 B.)

B. **BELGIE. — Amnestie-wet aangenomen. —**
De Belgische Kamer heeft, nadat de premier Van Zeeland daarop met klem had aangedrongen, het wetsontwerp tot het verleenen van amnestie aan politieke veroordeelden met 95 tegen 75 stemmen en 16 onthoudingen aangenomen. Het amendement der regeering, waarbij de verkiesbaarheid voor de Kamer niet wordt toegekend aan personen, die ter dood waren veroordeeld, was te voren aangenomen met 94 tegen 65 stemmen en 26 onthoudingen. De regeering had de kwestie van vertrouwen gesteld.
(Het Laatste Nieuws)

C. **VOLKENBOND. — Burgeroorlog in Spanje. - Locarno. —**
Te Genève, waar Volkenbondsraad en assemblée in buitengewone zitting bijeen kwamen, is de burgeroorlog in Spanje ook ter sprake geweest, vormde daarbij zelfs het belangrijkste punt van de raadsagenda. De Spaansche vertegenwoordiger, del Vayo, wees op de Italiaansche en Duitsche inmenging — hij beweerde o.m. dat zich 70 à 80 duizend Italianen in Spanje bevinden — en ondersteunde zijn betoog door te verwijzen naar het door zijn regeering gepubliceerde Witboek. Hij vroeg tenslotte een krachtiger Volkenbondsbemoeiing met de Spaansche kwestie. Deze wensch is echter niet ingewilligd geworden. De Spaansche vertegenwoordiger werd tevreden gesteld met een resolutie, waarin het bombardeeren van open steden werd veroordeeld en de hoop werd uitgesproken, dat de pogingen om alle strijdende niet-Spanjaarden uit den burgeroorlog te verwijderen, succes zullen hebben.
In de Raadszitting is ook nog de kwestie van een nieuw Locarno aan de orde geweest als gevolg van een gemeenschappelijke nota van Eden en Delbos, waarin de omstandigheden, welke tot den nieuwen status van België hebben geleid, werden uiteengezet. De besprekingen werden tot de volgende Raadszitting verdaagd. (Journal de Genève)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2802 D.; Volkenbond 2708 F.)

D. **JAPAN. — Kabinet-Konoye gevormd. —**
Het nieuwe Japansche ministerie is thans vrijwel gereed, alleen de minister van Handel moest nog aangewezen worden, de overige zetels zijn als volgt bezet.
Minister-president: prins Konoye.
Vice-minister-president en minister van Binnenlandsche Zaken: Eitsji Baba. Deze was minister van Financiën in het kabinet-Hirota.
Minister van Buitenlandsche Zaken: Hirota.
Minister van Oorlog: generaal Soegijama.
Minister van Financiën: Oknoboe Kaya, oud-vice-minister van Financiën.
Minister van Justitie: Suehiko Hiono.
Minister van Opvoeding: Eiji Jashi, een persoonlijk viend van prins Konoje.
Minister van Landbouw: graaf Rainei Arima, president van de industrieele landbouwbank.
Minister van P.T.T.: Rjoetaro Nagali, een invloedrijk lid van de Minseito.
Minister van Spoorwegen: Tsjikoehei Nakajima, president van de voornaamste vliegtuigenfabriek en invloedrijk lid van de Seijoekai.
Minister van Overzeesche Zaken: Soerijoe Otani, lid van het Hoogerhuis.
Secretaris-generaal van het minister-presidium wordt Akira Kazami, leider van de parlementsfractie van de nationalistische partij. De ministers van Oorlog, Marine en Justitie zijn dezelfden als in het afgetreden ministerie-Hajasji. (Domei)
(Vor. ber. Kabinet 2807 F.)

E. **DUITSCHLAND. — Protest in zake kardinaal Mündelein - Antwoord van het Vaticaan. —**
Naar de Daily Telegraph uit Vaticaanstad verneemt, heeft kardinaal-staatssecretaris Pacelli het antwoord van het Vaticaan verzonden op de tweede Duitsche protestnota tegen de uitlatingen van kardinaal Mündelein.
Kardinaal Pacelli zegt daarin, dat de Heilige Stoel weigert, kardinaal Mündelein een berisping toe te dienen en hij legt er den nadruk op, dat de Duitsche regeering nimmer eenigerlei stappen heeft gedaan om te verhinderen, dat leden der Duitsche regeering beleedigende aanvallen deden op den Roomsch-Katholieken godsdienst, het Vaticaan en den Paus.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht 2808 E.)**

F. **VOLKENBOND. — Egypte is lid. —**
Tijdens een plechtige zitting van de Assemblée is op 26 Mei '37 Egypte lid van den Volkenbond geworden.
De Turksche minister Rusdü Aras, voorzitter van de vergadering, heette de Egyptische delegatie van harte welkom, waarop Nahas Pasja, de Egyptische premier, in vloeiend en buitengewoon goed uitgesproken Fransch hartelijk dank zegde. (Journal de Genève)
(Vorig bericht 2703 B.)

G. **VOLKENBOND. — Overeenstemming in zake Alexandrette (Sandjak).**
Op 28 Mei '37 is het den raadsrapporteur Sandler gelukt volledige overeenstemming tusschen Frankrijk

en Turkije over het toekomstige statuut en de toekomstige grondwet van Alexandrette tot stand te brengen. Met betrekking tot de twee eenige geschilpunten, die er over den inhoud van het statuut en de grondwet nog waren overgebleven, heeft Turkije vrijwel geheel toegegeven.
De drie gemeenten waaromtrent ten aanzien der precieze grensafbakening nog eenig geschil bestond, zullen alle drie buiten het gebied van Alexandrette blijven.
Verder zal het Arabisch op gelijken voet als het Turksch officieele taal worden.
Het doen van deze concessies is bovendien voor Rustu Aras vergemakkelijkt, doordat het statuut van de grondwet van Alexandrette reeds zeer spoedig in werking zal treden, n.l. reeds in November van dit jaar, terwijl de eerste verkiezingen voor het parlement van Alexandrette reeds op zijn laatst in April van 1938 zullen moeten worden gehouden.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht 2694 A.)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Duurtetoeslag van 5%. Met ingang van 1 Juni '37 is aan alle ambtenaren in Ned.-Indië met maandelijksch inkomen beneden de 300 gulden een duurtetoeslag van 5% toegekend (uitgezonderd ambtenaren in die streken gevestigd, waarvoor reeds een dergelijke verhooging of een hoogere is toegekend). Voor enkele streken in de buitengewesten zijn speciale regelingen getroffen.
(Aneta) **(Vor. ber. Salarissen 2731 F.)**

B. ENGELAND. — De hertog van Windsor getrouwd. Op 3 Juni 1937 is de hertog van Windsor (ex-koning Edward VIII) met mevrouw Wallis Warfield (Mrs. Simpson) op het kasteel Candé in Frankrijk in het huwelijk getreden. De burgemeester van Monts leidde de burgerlijke plechtigheid. Een korte godsdienstige plechtigheid volgens den ritus der Engelsche Kerk volgde, welke geleid werd door reverend R. Anderson Jardine, die onverwachts uit Engeland was overgekomen en op eigen initiatief den hertog van Windsor had aangeboden zijn huwelijk in te zegenen.
Een klein aantal persoonlijke vrienden van het bruidspaar was aanwezig.
Slechts de hertog van Windsor zal voortaan het recht hebben den titel van Koninklijke Hoogheid te voeren. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Hertog v. Windsor 2578 A.)

6 JUNI 1937

C. OSLO-CONVENTIE. — Eenige bepalingen der nieuwe overeenkomst. —
Op 2 Juni is in de hoofdsteden der samenwerkende landen de tekst gepubliceerd van de op 28 Mei '37 te 's-Gravenhage geteekende overeenkomst der Oslo-Staten.
In afwachting van de ratificatie door de onderteekenende landen, zal deze overeenkomst ingaande 1 Juli reeds voorloopig van kracht worden. De directeur-generaal van Handel en Nijverheid, dr. H. M. Hirschfeld, die zich bereid verklaarde op inhoud en strekking van de overeenkomst een nadere toelichting te verstrekken, legde er allereerst den nadruk op, dat de Oslo-staten openlijk een demonstratie hebben willen geven van hun wil om een bijdrage te leveren tot vermindering van handelsbelemmeringen. Men is tot wederzijdsche concessies gekomen, welke een basis vormen om nu op verder te werken.
Deze concessies zijn vooral neergelegd in de artikelen 1 en 2.
Artikel 1 bevat de opheffing door Nederland en België en Luxemburg van een aantal contingenteeringen, goederen betreffende, welke op de als bijlage aan het verdrag toegevoegde lijst A worden vermeld en welke opheffing uiteraard alleen geldt voor goederen afkomstig uit een der mede-onderteekenende landen. Daarnaast hebben deze landen zich verbonden, behoudens opzegging krachtens de desbetreffende regeling, den invoer van andere met name genoemde goederen vrij te laten. Ook zullen dergelijke buiten werking gestelde contingenteeringen niet vervangen worden door verhooging van de desbetreffende invoerrechten.
In Artikel 2 verbinden Denemarken, Zweden, Noorwegen, Finland en Nederland ten behoeve van Ned.-Indië zich, om de invoerrechten op de in de toegevoegde lijst B vermelde goederen, te consolideeren.
Naar Nederlandsch standpunt, aldus dr. Hirschfeld, zijn door België en de andere landen positieve concessies gedaan ten behoeve van Nederland en Indië. Voor sommige artikelen wordt immers een vrije markt geschapen, in België b.v. voor strookarton, zout, meubelen en koloniale producten. De Scandinavische landen hebben voor onzen handel enkele risicofactoren opgeheven door fixeering van tarieven of vrijlating van invoer. Van de door Nederland gedane concessies kunnen vermeld worden als belangrijkste de opheffing van de papiercontingenteering en van die voor bepaalde soorten schoenen.
Van de voordeelen voor Nederland is vooral van beteekenis de fixatie door Noorwegen, Zweden en Finland, van de invoerrechten op radio-artikelen. Deze Oslo-overeenkomst gaat, anders dan de Ouchy-conventie, geheel buiten het vraagstuk van de meestbegunstiging om. In de Oslo-conventie worden de invoerrechten als het ware bevroren op een niveau, dat de mogelijkheid van export laat bestaan. Hierbij zijn ook tarieven geconsolideerd ten aanzien waarvan Nederland tegenover enkele Scandinavische landen tot dusver bij bilaterale overeenkomst geen succes had kunnen bereiken. Wat de contingenteeringen betreft spreekt de Oslo-conventie niet van meestbegunstiging.
Naast de conventie van 28 Mei blijft het streven der Oslo-staten evenzeer gericht op het verminderen van handelsbelemmeringen met behulp van bilaterale handelsovereenkomsten, gelijk Nederland met Zweden en Noorwegen reeds in het begin van 1927 en met Finland reeds in den zomer van 1936 heeft gesloten.
Waarschijnlijk zal, daartoe uitgenoodigd door de Deensche regeering, in October 1937 te Kopenhagen een nieuwe conferentie van de Oslo-staten worden gehouden, waar dan op basis van de thans bereikte principieele overeenstemming een aanvang gemaakt kan worden met de bestudeering en voorbereiding van nadere regeling, van meer concrete onderwerpen, zooals de in artikel 5 genoemde dumping-moeilijkheden, autarkie e.d. Dr. Hirschfeld heeft er nog eens den nadruk op gelegd, dat in dezen niet gedacht mag worden aan eenigerlei blokvorming. De Oslo-staten richten zich tegen niemand of niets, willen alleen gezondere verhoudingen brengen in de handelsbetrekkingen en kunnen thans als eerste vrucht van partieele samenwerking het op 28 Mei geteekende document, aan de wereld toonen.
(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht 2802 B.)**

D. JHR. VAN KARNEBEEK ONDERSCHEIDEN. — Op een receptie in het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft minister Gelissen op 4 Juni de handelsmissie naar Zuid-Amerika ontvangen en het hoofd der missie, jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek, medegedeeld, dat H. M. de Koningin hem bij bevordering het commandeurskruis in de orde van den Nederlandschen Leeuw heeft verleend, aldus de geheele missie eerend. (Telegraaf)
(Vor. ber. Handelsmissie 2683 B.; Jhr. Van Karnebeek 1482 F.)

E. OOSTENRIJK. — Protest van Kardinaal Innitzer in zake den Duitschen strijd tegen de Kath. kerk. — Kardinaal Innitzer, Aartsbisschop van Weenen, heeft voor een katholieke vergadering gezegd, dat de strijd tegen de Kerk het aanzien van het Duitsche volk verkleint. De Kardinaal verklaarde, dat de Oostenrijkers solidair zijn met de Duitsche geestelijkheid en protesteerde er tegen, dat de Duitsche kranten als voertuig van de campagne tegen de Kerk Oostenrijk binnenkomen. (De Tijd)
(Vor. ber. Kerkstrijd in Duitschland 2781 A.)

F. FRANKRIJK. — Een jaar regeering van het Volksfront. —
Het was op 4 Juni '37 een jaar geleden, dat de regeering, gevormd door de partijen van het volksfront, optrad. De bladen van de bij het Volksfront aangesloten partijen bevatten hieromtrent vele artikelen. De ministers onder elkaar hebben dezen dag met een diner gevierd.
De Populaire bevat op de voorpagina het interview, dat de Parijsche redacteur van de Daily Herald met Léon Blum heeft gehad. Interessant is een lijstje van de 101 ministeries van de Derde Republiek. Wanneer men deze regeeringen classeert naar haar levensduur, dan komt het kabinet-Blum er op het oogenblik goed af. Het staat n.l. no. 19 op de ranglijst, welke plaats het deelt met het zevende kabinet-Briand, dat precies een jaar is aangebleven, n.l. van 16 Januari 1921 tot 15 Januari 1922. Het record houdt het kabinet-Waldeck-Rousseau; dat is van 22 Juni 1899 tot 7 Juni 1902, dus 35 maanden en 17 dagen aan het bewind is gebleven. Daarop volgt het eerste kabinet van Clemenceau van 1906 tot 1909, dat het 33 maanden uithield. Den kortsten levensduur heeft een kabinet, dat op 1 Juni 1935 door Fernand Bouisson gevormd werd. Na vier dagen moest dat aftreden. (Populaire)
(Vor. ber. Kabinet 2780 B.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Roosevelt wenscht maatregelen tegen belastingontduiking. —**
In een boodschap aan het Congres verzoekt Roosevelt den leden ten spoedigste een einde te maken aan de afschuwelijke practijken van belasting-ontduiking, waaraan een aantal van de rijkste inwoners van de Vereenigde Staten zich schuldig maken. Thans moet eindelijk definitief het vraagstuk worden opgelost van een inning van de belastingen op een rechtvaardige wijze en op een algemeene basis waarbij ontduiking onmogelijk wordt gemaakt. Roosevelt verzoekt de onmiddellijke aanneming van een bepaling die den tegenwoordigen bouw van het belastingstelsel ondoordringbaar maakt. Verder verzoekt hij volmacht om de schatkist een diepgaand onderzoek in te laten stellen naar de gevallen van belastingontduiking, bij welk onderzoek getuigen gehoord zullen moeten worden. In een voorloopig rapport van hetwelk Roosevelt zijn boodschap vergezeld doet gaan, beveelt de schatkist herziening van de tegenwoordige wet met betrekking tot de belasting op de winsten welke vreemdelingen in de Vereenigde Staten maken, aan.
Naar schatting zou de regeering jaarlijks 200 tot 400 millioen dollar door belastingontduiking verliezen. O.a. wordt erop gewezen, dat sedert 1935 rijke Amerikanen ongeveer 86 Holding Company's in Britsch Bahama hebben opgericht, waar geen inkomstenbelasting wordt geheven. Een bijzonder belangrijk gedeelte van de nota van den president is dat volgens het ministerie van Financiën een revisie van de huidige wetten over de belastingplicht van de niet in de V.S. gevestigde buitenlanders aanbeveelt. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Roosevelt 2796 A.; Belastingwet 2356 A.)

7 JUNI 1937

B. **LUXEMBURG. — Verkiezingen voor het Huis van Afgevaardigden. —**
De verkiezingen voor het Huis van Afgevaardigden op 6 Juni '37 hebben het volgende voorloopige resultaat opgeleverd:
Katholieken: 13 zetels (in 1931 13 zetels).
Burgerlijke Liberalen: 3 zetels (in 1931 5 zetels).
Onafh. Boerenpartij van het Noorden: geen zetel (in 1931 één zetel).
Arbeiderspartij: 7 zetels (in 1931 5 zetels).
Boerenpartij: één zetel (in 1931 één zetel).
Democraten (Leo Muller): twee zetels (in 1931 geen zetel).
Eerstgenoemde drie partijen zijn regeeringspartijen, die dezen keer dus 16 zetels hebben verworven, tegen 19 in 1931.
Het Huis van Afgevaardigden in Luxemburg bestaat uit 54 leden, die voor den tijd van 6 jaar worden gekozen. Om de drie jaren zijn verkiezingen in twee van de vier kieskringen volgens een stelsel van evenredige vertegenwoordiging. Dit jaar zijn 26 leden aan de beurt van aftreding geweest. (Laatste Nieuws)

C. **DUITSCHLAND. — Helmut Hirsch en Oskar Denner terechtgesteld. —**
De op 8 Maart '37 wegens hoogverraad ter dood veroordeelde Helmut Hirsch is dezer dagen te Berlijn terechtgesteld. Hirsch, een Amerikaansch staatsburger, was veroordeeld wegens voorbereiding van een aanslag op nationaal-socialistische leiders. Hij was in het bezit bevonden van twee helsche machines.
De Duitsche autoriteiten vermelden voor den eersten keer in een officieel communiqué, dat Hirsch in opdracht van hoogverraderlijke kringen naar Duitschland was gekomen om er bomaanslagen te plegen.
Van Amerikaansche zijde was te Berlijn een verzoek om gratie bij den rijkskanselier gesteund.
Bovendien is de 20-jarige Oskar Denner, die op 12 December 1936 wegens verraad was ter dood veroordeeld, terechtgesteld. (Agence Belga)

D. **DUITSCHLAND. — Een rede van Adolf Hitler. - De herbewapening, staat en kerk. —**
Hitler heeft te Regensburg voor een nat.-socialistisch congres op 6 Juni een rede uitgesproken, waarin hij o.m. zeide: Men vraagt Duitschland waarom het niet ontwapent. Dat komt omdat Duitschland wantrouwig is geworden. Het is nu aan de anderen de eerste stappen te doen. Eenige jaren geleden was Duitschland ontwapend. De andere mogendheden zouden gemakkelijk hebben kunnen profiteeren van de weldaden der ontwapening. Zij hebben zich daar geen rekenschap van gegeven. Thans merken zij, dat Duitschland herbewapend is.
Indien iemand meent bommen te kunnen werpen op een Duitsch schip, dat een internationale missie vervult, omdat het Duitsche volk zoo vredelievend is, dan zullen wij toonen, dat wij ons weten te verdedigen.
Hitler rechtvaardigde de herbewapening met de volgende woorden: Een economisch streven zou niet mogelijk zijn, indien het niet door het stalen schild der nationale verdediging beschermd werd. Als men zegt, dat wij deze lasten weldra niet meer kunnen dragen, antwoord ik: Duitschland zal zijn stalen helm dragen, in ieder geval zoolang ook de andere mogendheden dien kunnen dragen. Als men eens de helmen waarlijk zou kunnen afnemen, zouden wij dat ook doen, maar wij zouden altijd gereed zijn ze weer op te zetten. Ik geloof, dat wij den vrede zoo het beste dienen.
Verder zei de rijkskanselier o.a. dat hij geen godsdiensttwisten in Duitschland zou dulden. God heeft op dit gebied geen verdeeldheid gezaaid maar de menschen. De Almachtige heeft ons werk, aldus Hitler, gezegend en het geweld onzer vijanden zal er niet in slagen dit teniet te doen.
Voorts oefende spr. critiek uit op de democratieën, die een tooneel van stakingen en sociale onrust vormen. De bolsjewieken zijn slechts ellendige struikroovers.
Wijzende op de aanwezigheid van talrijke Oostenrijkers zeide Hitler tenslotte: onze gemeenschappelijke taal dwingt onze nationale eenheid af.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Hitler 2809 B.)**

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: O. Flake — „Die vier Tage". (Fischer, Berlin)
P. Schmitthenner — „Politik und Kriegsführung in der neueren Geschichte". (Hanseatische Verlagsanstalt, Hamburg) **(Vor. ber. 2802 A.)**
Engelsch: Ian Rankine — „Goodbye to the lady". (Macmillan & Co. Ld., London 1937)
Signe Toksvig — „Eve's Doctor". (Faber and Faber) **(Vor. ber. 2802 A.)**
Fransch: H. de Monfreid — „Le roi des Abeilles". (Nouv. Rev. Française)
M. Sauvage — „Les secrets de l'Afrique Noire". (Denoël) **(Vor. ber. 2802 A.)**
Italiaansch: P. Gadda — „Festa da ballo". (Ceschina, Milano) **(Vor. ber. 2802 A.)**
Nederlandsch: Marie van Dessel-Poot — „Visschers voeren uit". (G. A. J. van Dishoeck)
H. C. A. v. Kampen en Piet Marée — „Varen". (H. P. Leopold's Uitg., den Haag) **(Vor. ber. 2802 A.)**
Russisch: B. Eichenbaum — „Poesjkin ie Tolstoj". (Literatoernije) **(Vor. ber. 2802 A.)** (Red. K. H. A.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Stakingen in de staalbedrijven - John Lewis eischen - Ford-arbeiders. —**
De staking in de staalnijverheid, waarbij 150.000 arbeiders in Illinois, Indiana, Ohio en Pennsylvania betrokken zijn, schijnt op het doode punt te zijn gekomen.
John Lewis, de voorzitter van het comité voor industrieele organisatie, blijft eischen, dat zijn organisatie erkend wordt als de eenige, die de werknemers bij de patroons kan vertegenwoordigen, terwijl de werkgevers daar in het geheel niet van willen hooren. Deze kwestie wordt door de vakvereenigingen van groote beteekenis geacht. Zij geven toe voordeelen te hebben verkregen, doch zijn van meening, dat de erkenning van haar organisatie juist noodig is voor het behoud dier voordeelen. Zij ontkennen, dat de staking een politieken achtergrond zou hebben of door communisme geïnspireerd zou zijn.
Er heerscht een zenuwachtige stemming.
De leden der vakvereenigingen hebben de hun door de Fordfabrieken te Richmond voorgelegde voorstellen verworpen. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Stakingen 2733 B.)

A. SPANJE. — Burgeroorlog - Generaal Mola om het leven gekomen. —

Het radiostation van Salamanca heeft op 3 Juni medegedeeld, dat het vliegtuig van den bekenden generaal Emilio Mola, de bevelhebber van het Noordelijke leger van Franco, aan het front van Biscaje op weg naar Valladolid nabij Brisviesca in een dichten mist geraakte en neergestort is.
De generaal is om het leven gekomen, evenals zijn adjudant, twee officieren van den generalen staf en de beide vliegtuigbestuurders.
Generaal Franco heeft een decreet onderteekend, krachtens hetwelk een wijziging wordt gebracht in het nationalistische militaire opperbevel. Het Noordelijk leger, dat tot dusver onder commando stond van generaal Mola, wordt gesplitst in een Noordelijk en een centraal leger. Het nieuwe Noordelijk leger zal de Baskische en Cantabrische provinciën omvatten, en onder leiding staan van generaal Davilla. Het nieuwe centrale leger, Castilië en Aragon omvattend, zal onder opperbevel worden gebracht van generaal Saliquet.
Het commando over het Zuidelijk leger zal in handen blijven van generaal Queipo de Llano.

Niet-inmenging - Duitschland en Italië.

Het Duitsche antwoord op de voorstellen, die de Britsche regeering 2 Juni aan Berlijn, Parijs en Rome heeft voorgelegd, is thans te Londen overhandigd.
Het is volgens de inlichtingen, die in politieke kringen te verkrijgen waren, minder ongunstig, dan de toon van de pers deed vermoeden. Ondanks het incident met de „Deutschland" wil Duitschland de contrôle opnieuw in werking gesteld zien. Omtrent het antwoord worden de volgende bijzonderheden vernomen:

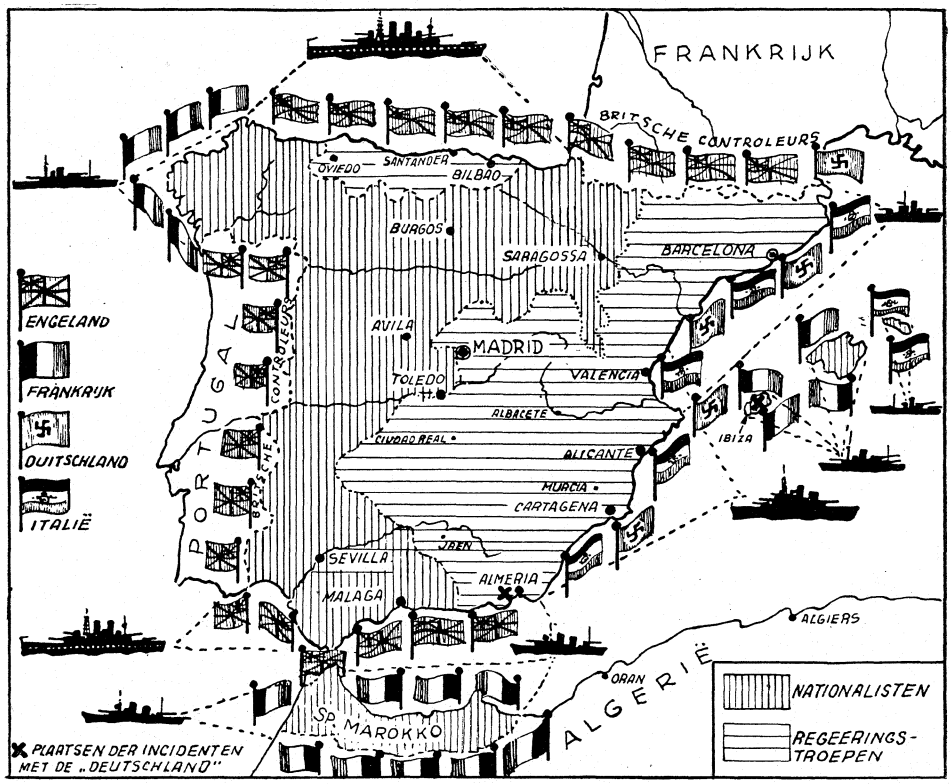

Contrôle-systeem der buitenlandsche mogendheden in Spanje.

(Overname zonder bronvermelding verboden)

1. De instelling van veiligheidszones voor de schepen, die aan de contrôle deelnemen, wordt zonder voorbehoud door Berlijn goedgekeurd.
2. Wat de garantie betreft, die door beide partijen te verleenen is, dit punt schijnt slechts formeele moeilijkheden op te leveren. Van Duitsche zijde verklaart men, dat men Engeland niet beletten kan aan Franco garanties te vragen tegen aanvallen ter zee of uit de lucht op de schepen, welke den contrôledienst verrichten. Tegelijkertijd merkt de Duitsche regeering echter op, dat Duitschland slechts een middelmatig vertrouwen heeft in de waarborgen, welke het „roode comité van Valencia" zou kunnen verschaffen.
3. Moeilijkheden komen echter voort uit het derde punt, te weten dat betreffende de absolute veiligheid der controleerende schepen. Men schijnt te Berlijn geen genoegen te nemen met het voorstel tot een consultatie tusschen de vier bevelhebbers. Deze raadpleging, zoo verklaart men, neemt maar tijd en geeft geen gelegenheid om onmiddellijk te antwoorden op een eventueelen aanval. Bij iederen commandant van een schip moet daarom de bevoegdheid berusten om iederen verdedigingsmaatregel te nemen, welke hij noodzakelijk oordeelt. Men gaat zelfs verder: Men eischt, dat in een geval als dat van de „Deutschland" de vlootcommandanten zelf de represaillemaatregelen kunnen nemen tegen de schenders van het internationale recht. Men hoopt dat deze desiderata van Duitschland, welke gericht zijn op het scheppen van een ware solidariteit tusschen de controleerende mogendheden, te Londen zullen worden begrepen.

Het Italiaansche antwoord.

Later verspreidde het officieuze Italiaansche persagentschap Stefani het bericht, dat Ciano gisteren den Engelschen ambassadeur heeft ontvangen, aan wien hij het Italiaansche standpunt ten opzichte van de Engelsche voorstellen heeft medegedeeld. Blijkens de berichten van hetzelfde agentschap worden van Italiaansche zijde ongeveer dezelfde opmerkingen gemaakt als te Berlijn. Ook te Rome is men het er mee eens, dat de oorlogvoerenden een plechtige verzekering moeten geven, dat zij buitenlandsche oorlogschepen zullen ontzien. Veiligheidszones moeten worden afgebakend in de havens van beide partijen en de vier controleerende mogendheden zullen elkander raadplegen over de maatregelen te nemen bij een mogelijken aanval. Maar ook Italië vindt het voorstel vervat in het derde punt niet toereikend, de aangevallen schepen moeten het recht hebben zelf zoo noodig onmiddellijk maatregelen te nemen, onafhankelijk van voorafgaande consultatie. (Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Burgeroorlog 2811 C.)

---

8 JUNI 1937

B. NEDERLAND. — Eerste Kamer - Voorzitter benoemd. —

Bij K.B. van 2 Juni is tot voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal gedurende de zitting, die zal beginnen op den achtsten Juni 1937, benoemd de heer mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk, lid van die Kamer. **(Vorig bericht 2463 B.)**

C. FRANKRIJK. — Een jaar Volksfront. - Rede van Jouhaux. —

Ter gelegenheid van den eersten verjaardag van het ministerie-Blum heeft de departementale commissie van het Volksfront te Clermont Ferrand een demonstratie georganiseerd, waarop Jouhaux een rede heeft gehouden. Hij prees zich gelukkig, dat op het oogenblik de macht in handen van het volk is. Het vakverbond zal naast de regeering blijven staan, doch het vakverbond is niet afhankelijk van een partij en indien de regeering door parlementaire gebeurtenissen ten val zou worden gebracht, zou het vakverbond dit niet aanvaarden.
Jouhaux verklaarde verder, dat de „pauze" is aanvaard als noodzakelijk. Dit is evenwel een „wapenstilstand" om nieuwe middelen te zoeken om de grondbeginselen ten uitvoer te leggen. Het fascisme mag niet winnen. Hierom is iets anders noodig dan hervormingen en bijzaken. Er moet een einde worden gemaakt aan de oligarchie en de plutocratie om het bewind te leggen in handen van de democratie.
(Agence Belga) **(V. b. 2812 F.; Jouhaux 2749 F.)**

D. BAARN. — Monument voor Koningin Emma. —

In tegenwoordigheid van H.M. de Koningin hebben H.K.H. Prinses Juliana en Z.K.H. Prins Bernhard op 5 Juni '37 het monument onthuld, dat Baarn heeft opgericht ter nagedachtenis van zijn Hooge Ambachtsvrouwe, Koningin Emma, die gedurende 43 jaar het paleis Soestdijk bewoonde en Wier vorstelijke verschijning in aller harten leeft.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Koningin-Moeder 2503 E.)**

Tooneel

A. **Seizoen 1936-1937.** —
Aan het Algemeen Handelsblad van 30 Mei '37 ontleenen wij de volgende grepen uit de Balans van het Tooneel-seizoen 1936-'37:

De Amsterdamsche Tooneelvereeniging. — Het Nederlandsch tooneel heeft als eerste bespeler van den Stadsschouwburg weliswaar twee werken opgevoerd, welke van groote artistieke beteekenis zijn: Shakespeare's „Macbeth" en Shaw's „St. Joanne", maar Shaw's aangrijpend drama is hier reeds vele jaren geleden gespeeld en moet dus als een reprise worden beschouwd. Een aantrekkelijk salonstuk was „De vrouw in haar bloei", door Denys Amiel; men zou het een hedendaagsch zedenspel kunnen noemen. De schrijver toont ons een conflict tusschen twee generaties, waarbij hij duidelijk partij kiest vóór de romantische vrouw van middelbaren leeftijd en tegen de nuchtere zakelijkheid van het moderne jonge meisje.
Eveneens belangwekkend, hoewel, wat den aard van het stuk betreft, minder bevredigend, was de voorstelling van „De heer en mevrouw Séverin", van André Ransan, met goede creaties door mevrouw Duymaer van Twist, Jo Sternheim en Oscar Tourniaire. Wat „De zonderlinge dokter Clitterhouse", door Barré Lyndon betreft, een ietwat tweeslachtig werk, dat het midden houdt tusschen de „thriller" en het drama en waarin Paul Huf de hoofdrol vervulde.
Wanneer wij afzien van de traditioneele Gysbrechtvertooning, welke dit seizoen geen nieuwe gezichtspunten heeft geopend, en van het gelegenheidsstuk „In Holland staat een Huis", door M. Nijhoff en Anton van Duinkerken geschreven naar aanleiding van het huwelijk onzer Prinses, blijven er nog twee stukken te vermelden, aan het begin en als slot van het seizoen opgevoerd en die in tooneel- en filmwereld spelen, n.l. „Happy", door Bella en Samuel Spewack en „Artisteningang" door George Kaufman en Edna Ferber. „Happy" was een zeer geestige persiflage op de filmindustrie.

Het Centraal Tooneel. — Het Centraal Tooneel heeft met drie opvoeringen artistiek succes gehad, en vooral met de uiterst gave en fijnverzorgde voorstelling van „Lorelei '37", door Terence Rattigan, en „De Reis", van Henri Bernstein. Aan mooi spel, vooral aan een sterk gepassionneerde scène waarin Rie Gilhuys uitblonk, ontbrak het niet. Wij noemen nog „Prof. dr. Hiob Prätorius" van Curt Götz en Rodney Ackland's blijspel „Met St. Juttemis...!" („After October"), dat misschien meer tragi-komedie dan blijspel is.
Spewack's „Boy meets girl", dat als „Happy" door de Amsterdamsche Tooneelvereeniging werd gespeeld, werd onder den titel „Jongetje vindt meisje" ook door het Centraal Tooneel voor het voetlicht gebracht. Deze voorstelling had eveneens veel verdienstelijks. Tegen het einde van het seizoen zagen wij dan nog een pakkende „thriller": „Staatsvijand no. 1" van Edgar Wallace.

Tooneelgroep „Het Masker". — De Tooneelgroep „Het Masker" heeft het grootste deel van het seizoen de medewerking van haar eerste, Nederlandsch eerste actrice, gemist. De ziekte van Else Mauhs heeft op dit gezelschap, op ons tooneel in het algemeen, een schaduw geworpen. En toen zij, 5 Maart, weder kon optreden in haar prachtige creatie van koningin Elizabeth, werd zij door het Amsterdamsche publiek feestelijk ingehaald. Intusschen, het was voor de tooneelgroep een zware taak om het dit seizoen te stellen zonder Else Mauhs. De eerste voorstelling werd niettemin een succes met „Het hart", van Henri Bernstein. Als tweede voorstelling volgde „Liefde in 1906" van O'Neill, een der aardigste stukken van het seizoen. Naast dezen O'Neill moet onmiddellijk „Groote liefde" van Molnàr worden genoemd, een geestige, levendige, brillante Molnàr, die voortreffelijk werd gespeeld.

Het „Nieuw-Schouwtooneel". — Het „Nieuw-Schouwtooneel" heeft dit seizoen wederom een werk van Antoon Coolen ten doop gehouden. „De Klokkengieter", evenals het costuumstuk „Charlotte", van Zoë Akins, dat het lot der ongehuwde moeder omstreeks het midden van de negentiende eeuw in schrille kleuren afschildert. Dit gezelschap gaf ook een voorstelling van „Leopold de onweerstaanbare". In Februari volgde nog „Wolven", door Romain Rolland en in Maart „De mensch wikt... pa beschikt", door Sophie Kerr, een klucht waarin wij een ondragelijken huistyran zien knevelen. Aan het einde van het seizoen is Ko van Dijk aan ons tooneel ontvallen.

Het gezelschap Saalborn-Parser heeft het seizoen indrukwekkend ingezet met het tooneelspel, door Carl Sternheim bewerkt naar Diderot en dat „Markiezin van Arcis" heet, een werk met hartstochtelijke tooneelen, dat in het Parijs van 1750 speelt. Op dit tooneelspel volgden twee blijspelen: „Het getrouwde schoolmeisje" van Stéfan Bekéffi, waarin Carla de Raet het ondernemende schoolkind frisch, fleurig en dartel te spelen wist, en „Mijn zoon — de minister", een geestige persiflage op politieke toestanden van André Birabeau, waarin Louis Saalborn gelegenheid vond zich in een zijner beste rollen te toonen. Saalborn vond in de voortvarende ministers-moeder van Julia Cuypers — die 20 Maart '37 haar gouden jubileum heeft gevierd en hartelijk gehuldigd is — uitnemend tegenspel. Tenslotte vermelden wij nog de feestvoorstelling van „Willem van Oranje", historisch spel door Maurits Dekker.

Het gezelschap Jan Musch heeft in het afgeloopen seizoen een reprise gegeven van „De Vrek", Molière's onsterfelijk blijspel, met Musch in zijn sterke creatie van Harpagon. Met Langendijk's „Wederzijdsch huwelijksbedrog" deed het nieuwe gezelschap zijn intrede; van Lessing's „Nathan de Wijze" heeft daarna veel wil gehad. Als vierde voorstelling kreeg men nog een vermakelijke klucht van Cecil Holm en George Abbot te genieten, „Baron Tip", waarmede Musch zijn publiek kostelijk heeft vermaakt.

Rotterdamsch Hofstad-tooneel. — Het gezelschap dat door Cor van der Lugt Melsert wordt geleid heeft te Amsterdam acht premières gebracht en deze zijn, voor het meerendeel, van behoorlijk gehalte geweest. Van der Lugt begon met „Het Doktersgeheim" van Sidney Philipps en sloot de reeks af met „De witte ziekte" van Carl Capek. Met „Onschuldige meisjes" van Lilian Hellman is men gelukkig geweest. Een somber maar in psychologisch opzicht zeer belangwekkend stuk, met meesterlijk geschreven scènes, dat in een sterke opvoering op aangrijpende wijze voor het voetlicht werd gebracht. Een ongemeen aantrekkelijke voorstelling was ook die van „Een Lentedag", door Dodie Smith (C. L. Anthony). „Des Duivels Prentenboek", door A. den Hertog is een blijspel van meer ingewikkelde structuur. Overigens bleek men zich met dit blijspel zeer te vermaken, het is herhaaldelijk opgevoerd. Ook „Het verboden stuk" van Hans Chlumberg heeft geen andere pretenties dan het publiek op verrassende wijze te amuseeren, en de schrijver is daarmede ongetwijfeld geslaagd. Verder noemen wij nog „Kinderzegen" door Sheila Denisthorpe en „Uit het leven der Oranje's", door Ben van Eysselsteijn.

Nederl.-Indisch Tooneel. — Het Nederlandsch-Indisch Tooneel gaf achtereenvolgens: „De filmheld", door Walter Ellis; „Kilian en zoon", door Harold Bratt; een reprise van „Geld speelt geen rol", door Bernauer en Oesterreicher; „Drie procent", door Roger Ferdinand; „Jantje uit Indië" door M. H. du Croo; „Mijn zwager Egbert", door mr. C. P. van Rossem en dr. F. Soesman. Voor het begin van het seizoen gaf het

ensemble nog een reeks opvoeringen van „Vandaag jij....! morgen ik....!" door Rudolph Lothar.
In al deze stukken zagen wij komische creaties en typeeringen door Cor Ruys, Johan Elsensohn, Jan C. de Vos jr., mevrouw Chrispijn-Mulder of Marie van Westerhoven. Men kon er zich mee vermaken. Marie van Westerhoven is ter gelegenheid van haar tachtigsten verjaardag, tijdens een voorstelling van „Mijn zwager Egbert" hartelijk gehuldigd.

De Komedianten. — Bij „De Komedianten", een gezelschap dat onder leiding van Louis de Bree sinds 1 Januari te Amsterdam optreedt, werd gedurende het afgeloopen seizoen eveneens licht en luchtig amusement gegeven. De eerste opvoering was die van „Liefde.... engros!" door Louis Verneuil. Guitton's „'n Toontje lager" volgde, met Johan Kaart die zich inmiddels bij dit gezelschap aangesloten had, zooals mevrouw Chrispijn-Mulder korten tijd later deed. Ook van dit stuk kon de toeschouwer genoegen beleven. Louis de Bree pleegt in dit blijspel-genre uit te munten, evenals Johan Kaart. Tenslotte gaf het gezelschap nog twee reprises: „De familie van mijn vrouw" en „'n Lek bandje".

Andere gezelschappen. —

Het Hollandsch Tooneel, een tijdelijk gevormd ensemble onder directie van Louis de Vries, speelde „Niemand's baby", door Schwarkin en „Totok en Indo" door Jan Fabricius. **De Vereenigde Schouwspelers** speelden „Weenen in drie dagen" door Fred Heller en Adolf Schnetz, en Pierre Mols heeft met dit stuk gejubileerd. Het **Ensemble de Boer-Van Rijk** in zijn nieuwe samenstelling en onder leiding van Nico de Jong debuteerde zeer gelukkig met „Family Affairs" van de Engelsche schrijfster Gertrude Jannings, en Esther de Boer-Van Rijk toonde in de zware hoofdrol opnieuw welk een voortreffelijk actrice zij is. Haar beste nieuwe rol sinds vele jaren! Verder vermelden wij nog de volgende stukken: Bij het **Ensemble Bouber** ging „Straatmuzikanten" van P. Schurck en Hans Sassman. Bij **De Jonge Spelers:** „De schelmenstreken van Scapin", van Molière en „Het offerlam" door Stefan Zweig. **De Ver. Haagsche Spelers** traden te Amsterdam op met „Het zwarte schaap" van Graumans en **De Nederlandsche Tooneelgroep** met ‚Rijksstraatweg no. 6" van J. J. Bernard en „Anja speelt toch comedie" door Kurt Bortfeldt. Wat de cabaret-kunst betreft, de hetman van „De blauwe vogel" probeerde het hier met een nieuw gezelschap dat **Universeel Tooneel** werd gedoopt en in het Rika Hopper Theater een ‚cabaret-revue in filmvorm" heeft opgevoerd welke „Gij zult niet stelen" heette. Overigens kan men volstaan met op het onverminderd succes te wijzen van het A. B. C.-cabaret, dat met drie programma's kwam. Gimberg handhaafde zich als gevat conférencier; Wim Kan, Corry Vonk, Tilly Périn, Fientje Berghegge zorgden voor rijk geschakeerd amusement.
(Met speciale toestemming van het Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tooneel 2721 B.)

9 JUNI 1937

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Het 300-jarig bestaan der Statenvertaling. —**
Ds. P. C. IJsseling te Loenen aan de Vecht schrijft ons:
Het was te verwachten, dat het driehonderdjarig bestaan der Statenvertaling niet onopgemerkt zou voorbijgaan, doch dat van velerlei zijden op de beteekenis van deze merkwaardige uitgave zou worden gewezen. Wij mogen leven in een tijd van sterk historisch besef en daartoe behoort ook het gevoel van de geestelijke waarde van een vertaling van den Bijbel, zooals die „volgens het besluit van de nationale synode gehouden te Dordrecht in 1618 en 1619" „op last van de Hoog Mogende Heeren Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden" voor 300 jaar aan ons volk werd geschonken. Het kan tot verheuging stemmen, dat deze herdenking niet slechts geschiedt onder de auspiciën van het lichaam, dat daarvoor krachtens zijn oorspronkelijke bestemming als aangewezen was, het Nederl. Bijbelgenootschap, maar ook in dagbladartikelen. Eén ding is er, dat nog wel een bijzondere behandeling verdient. De Statenvertaling heeft niet slechts een merkwaardige geschiedenis doorgemaakt; heeft niet slechts een groote beteekenis gehad voor onze taal, doch heeft op ons volk een krachtigen theologischen invloed uitgeoefend. Wij zouden hier haast van theologische vorming kunnen spreken. Deze invloed is zoo groot geweest, omdat de Statenvertaling draagster was van bepaalde theologische gedachten; eenerzijds stonden die achter haar en anderzijds werden die door haar verbreid.
(Ds. P. C. IJsseling te Loenen aan de Vecht in de N. Rott. Crt.)

B. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Dertig Evangelische predikanten in arrest. —**
De houding van de nazi-autoriteiten tegenover de protestantsche weerbarstigen is verscherpt. Dr. Niemöller, de confessioneele leider van Dahlem, heeft in zijn kerk een verklaring voorgelezen van het voorloopige confessioneele kerkbestuur en van den broederraad, waarin gezegd wordt, dat men aan de Evangelische kerk voor de a.s. kerkelijke verkiezingen volledige vrijheid had beloofd, „maar dat het tegenovergestelde het geval is." Een aantal predikanten is gearresteerd of men heeft hun verboden in het openbaar te spreken. Verkiezingspamfletten zijn geconfiskeerd en er zijn huiszoekingen verricht. Na een in somberen toon gestelde, maar toch vastbesloten preek op 4 Juni '37 heeft dr. Niemöller de namen van dertig predikanten voorgelezen, die zich in arrest bevinden of die niet in het openbaar mogen spreken.
Ondanks deze tegenslagen zullen de confessioneelen een serie speciale diensten houden onder den naam „vernieuwing van de kerk" en zij hebben weer een beroep gedaan op hun gemeenten voor fondsen ter opleiding van hun jonge theologen. (Times)
(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 2731 E.)

C. **LUXEMBURG. — De kwestie der wettigheid van de Communistische Partij. —**
Tegelijk met de partieele verkiezing werd een referendum gehouden over het onlangs door het Huis van Afgevaardigden aangenomen wetsontwerp op de openbare orde, waarbij de ontbinding wordt geëist van de communistische partij en van de organisaties, die met geweld of bedreiging de grondwet of andere wetten, willen wijzigen.
De Kamer heeft zich indertijd met 34 tegen 19 stemmen, bij één onthouding, uitgesproken voor dit wetsontwerp. De kiezers hebben zich met 51 pct. tegen 49 pct. tegen het ontwerp uitgesproken.
(Het Laatste Nieuws) **(Vorig bericht 2762 F.)**

D. **JAPAN. — Kabinet-Konoye. - Japansch oordeel. —**
De beide groote partijen, de Minseito en de Seijoekai, nemen een afwachtende houding aan tegenover het nieuwe kabinet. Zij willen wel loyaal samenwerken in de komende Rijksdagzitting, maar aan den anderen kant verbergen zij niet, dat zij teleurgesteld zijn over het feit, dat slechts weinig leden van de partijen in het kabinet zijn opgenomen. Bovendien vreezen zij, dat Konoye zijn vroegere plannen tot vorming van een nieuwe partij zal kunnen uitvoeren.
In vele bladen wordt scherpe critiek geleverd op de benoeming van enkele ministers, in het bijzonder van Baba tot minister van Binnenlandsche Zaken. Ook economische kringen staan eenigszins wantrouwig tegenover zijn benoeming wegens zijn financieele politiek in het kabinet-Hirota.
De benoeming van Hirota tot minister van Buitenlandsche Zaken wordt ook niet onverdeeld gunstig ontvangen, vooral met het oog op de gevolgen, die zij heeft op de betrekkingen met China. De bladen

vertrouwen echter, dat minister-president Konoye sterk genoeg zal zijn om eventueele spanningen in het kabinet tot oplossing te brengen.
De Kokoemin Sjimboen schrijft, dat Konoye weliswaar den roep heeft een energieke persoonlijkheid te zijn, doch dat zijn geschiktheid als staatsman nog moet blijken.
De Nitsji Nitsji te Tokio verklaart, dat het volk wacht op de bewijzen van goeden wil van de zijde van het nieuwe ministerie, of het bereid is hand in hand met het geheele volk de gevaren, die het land dreigen, af te weren. **(Vorig bericht 2811 D.)**

10 JUNI 1937

A. DUITSCHLAND. — Openbare betrekkingen alleen voor gehuwden. —
In het gehouden congres van den Duitschen bond van groote gezinnen heeft dr. Reinhardt, staatssecretaris aan het ministerie van financiën verklaard, dat sollicitanten naar openbare betrekkingen voortaan verplicht zijn in het huwelijk te treden, willen zij voor dergelijke functies in aanmerking komen.
Vermelding verdient nog het bericht, dat het rijksministerie in de toekomst aan moeders van ten minste twaalf kinderen een nieuwe oorkonde, gedrukt in meerdere kleuren, zal overhandigen.
(Berliner Tageblatt)

B. VATICAAN. — Pauselijke Academie. —
Op 1 Juni had in de Casa Pio IV de plechtige inauguratie van de leden der nieuwe pauselijke academie plaats door Kardinaal Pacelli. Er waren ongeveer vijftig academieleden aanwezig. Allen droegen de keten, hun door den Paus als herkenningsteeken van het Academie-lidmaatschap geschonken. De Italiaansche leden waren vrijwel voltallig. Ook de Nederlandsche leden waren aanwezig, te weten de Leidsche hoogleeraar W. H. Keesom, de Utrechtsche hoogleeraar A. K. M. Noyons, de Amsterdamsche hoogleeraar P. Zeeman, de Groningsche hoogleeraar F. J. Buytendijk en de Berlijnsche professor Debye, geboortig uit Maastricht. (Osservatore Romano)
(Vor. ber. Pauselijke Academie 2548 B.)

C. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Een verklaring van de roomsch-katholieke bisschoppen. - Zedelijkheidsprocessen. —
In de katholieke kerken te Berlijn en vermoedelijk ook elders in Duitschland, is op 6 Juni tijdens de verschillende missen de volgende bisschoppelijke verklaring voorgelezen:
„De heer rijksminister van propaganda heeft in zijn op 28 Mei in de Deutschlandhalle gehouden rede beweerd, dat men bij de zedelijkheidsprocessen niet meer met betreurenswaardige afzonderlijke gevallen te doen heeft maar met een algemeen zedelijk verval van een omvang zooals de geschiedenis der menschelijke beschaving er nog geen had gekend. Het is heden, zoo verklaarde de minister verder, helaas boven elken twijfel verheven, dat zelfs de duizenden gevallen, welke ter kennis van de justitie zijn gekomen, slechts een gering gedeelte van den werkelijken omvang van het zedelijke bederf vormden en slechts een symptoom waren van het algemeen geval".
Wij hebben alle Duitsche diocesen om nauwkeurige gegevens gevraagd aangaande het aantal priesters en het aantal leden der leekencongregatie, die in de zedelijkheidsprocessen zijn betrokken. De leekencongregatie telt in Duitschland meer dan 100.000 leden der beide geslachten. Hoeveel van hen in de tegenwoordige processen zijn betrokken, kon tot nu niet worden vastgesteld. Wat echter de priesters aangaat blijkt uit de gegevens van alle Duitsche diocesen, dat van de 21,461 katholieke wereldheeren in de tegenwoordige processen tegen priesters en ordebroeders 49 zijn betrokken. Daarvan zijn er 21 veroordeeld. Tegen de andere 28 is nog geen vonnis gewezen. Van de 4174 ordegeestelijken zijn er negen betrokken in de processen. Een van hen is veroordeeld, de processen tegen de acht anderen zijn nog niet geëindigd.
Op een totaal van 25,635 geestelijken komen dus 58 gevallen voor. Dit is nog niet een kwart procent, of ongeveer één enkele op 500 priesters."
Als gevolg van het thans gevoerde proces tegen leden van een religieuze orde te Fulda heeft de Landrat van dit district alle openbare subsidies voor het door deze geestelijken beheerde kindertehuis en ziekenhuis ingetrokken.
Op 5 Juni zijn een negental vooraanstaande katholieke priesters gearresteerd. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Kerkstrijd 2812 E.)

D. ENGELAND. — Baldwin's laatste openbare rede als premier. —
Minister-president Baldwin heeft op 19 Mei in de Albert Hall een toespraak gehouden op een bijeenkomst der Rijksjeugd. Ik heb mijn tijd gehad, aldus Baldwin en weldra zal ik in de schaduw treden. In de komende vijf-en-twintig jaar zult gij geroepen worden uw rol in de wereld te spelen en gij zult den plicht hebben te behoeden, wat waard is beschermd te worden. Onze erfenis en onze tradities zullen u opleggen de democratieën in alle deelen van de wereld waar gij ook leeft, te beschermen en het zal zeer wel mogelijk zijn, dat gij de democratie voor zich zelf zal moeten beschermen. Men kan zich afvragen of de dagen die de uitwerking van de Volkenbondsidee en de totstandkoming van het vredesverdrag van Versailles hebben gezien, op de credietzijde van de balans geschreven moeten worden. Jarenlang zouden wij niet geaarzeld hebben „ja" te zeggen, doch thans zouden we zeer zeker aarzelen met ons antwoord. Europa bevindt zich op het oogenblik niet in oorlog, doch ook niet in vrede, het blijft waakzaam. Zoowel de Volkenbond als Versailles hebben de verwachtingen, die men daarin stelde, teleurgesteld. Desillusie is er voor in de plaats gekomen. De vrijheid voor gewone menschen, die de vrucht had moeten zijn van wat wij de overwinning op den oorlog dachten, is thans opnieuw in gevaar, omdat men in sommige landen deze menschen de vrijheid heeft ontnomen.
Vervolgens overgaande tot de bespreking van de huidige herbewapening, zeide de Engelsche premier, dat deze een voldoende droevig antwoord is op alle pogingen van hen die den vrede liefhebben. Maar wat erger is, is dat in sommige kringen de vrede wordt voorgesteld als een kwaad en dat daar de oorlog wordt schoon geschilderd als een ideaal voor mannen. Zoolang het Britsche Imperium bestaat, zullen wij ons tegen dergelijke valsche goden verzetten.
Baldwin zeide deze laatste rede, die hij in zijn kwaliteit van minister-president voor een groot gehoor hield, te willen eindigen met zijn geloof, dat tevens het geloof is van de millioenen, behoorende tot alle rassen, van het Britsche imperium te willen verkondigen. Dit is: vrijheid en orde, binnen een wettelijk kader met het geweld op den achtergrond en niet op het eerste plan, een maatschappij waarin gezag en vrijheid verbonden zijn in juiste verhoudingen en waarin staat en burger tegelijkertijd doel zoowel als middel zijn. De oude leer van het droit divin van den vorst is dood, maar wij zijn niet van plan daarvoor in de plaats het droit divin van den staat te plaatsen, want geen enkele staat is de aanbidding van een vrij man waard. (Times)
(Vor. ber. Baldwin 2802 E.)

E. VONDELHERDENKING TE KEULEN. — 350ste geboortedag. —
Het gemeentebestuur van Keulen heeft, in samenwerking met de Deutsch-Niederländische Gesellschaft en het Deutsch-Niederländische Institut der Keulsche universiteit in het Wallraf Richartz-museum een tentoonstelling ingericht, ter eere van den grooten Nederlandschen dichter Joost van den Vondel, die 350 jaren geleden te Keulen het levenslicht aanschouwde. Dezer dagen is deze tentoonstelling geopend in tegenwoordigheid van eenige vooraanstaande Nederlanders, o.m den minister van onderwijs, kunsten en wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, Duitsche autoriteiten en vertegenwoordigers van kunsten en wetenschappen.
(Limburger Koerier) **(Vor. ber. Vondel 662 H.)**

F. HENRI VAN WERMESKERKEN OVERLEDEN.
Op 7 Juni '37 is te Königswinter, waar hij vertoefde op den terugweg naar ons land na een reis door Egypte en Italië, overleden de bekende Nederlandsche letterkundige en tooneelschrijver Henri van Wermeskerken.
Henri van Wermeskerken werd 22 Maart 1882 te

Rotterdam geboren. Hij bezocht een H. B. S. en werd journalist, in welke hoedanigheid hij verschillende landen bereisde. Zoo was hij van 1913 tot 1917 in Ned. Oost-Indië. In 1925 vestigde hij zich te Den Haag. Hij werd voorzitter van den Bond van Nederlandsche Tooneelschrijvers. Van de vele werken, die van zijn hand zijn verschenen noemen we „Indische Binnenhuisje", „De Assenhoeve", „Tropenadel", „Suikerfreule" en „de Tante uit Indië". De laatste drie hebben in de tooneelbewerking een groote bekendheid verworven, terwijl „Suikerfreule" eveneens verfilmd is. Van zijn laatste tooneelwerken memoreeren wij „Het Spookhuis" en de „Oceaanvlucht".

(De Telegraaf)

A. PROF. DR. ALFRED ADLER OVERLEDEN. —

Op 28 Mei '37 is te Aberdeen overleden prof. dr. Alfred Adler. Alfred Adler werd op 7 Februari 1870 als tweede kind van een Weensch koopman geboren. Hij studeerde in de medicijnen en promoveerde in 1894 te Weenen. Aanvankelijk was hij als internist werkzaam en hield hij zich bezig met het probleem der psychische compensatie van organische minderwaardigheden. Doordat hij openlijk belangstelling toonde voor de onderzoekingen van Freud, die in die dagen te kampen had met grooten tegenstand in vakkringen als gevolg van zijn eerste publicaties, werd hij door dezen onderzoeker uitgenoodigd tot samenwerking. Met een groep van leerlingen aanvaardde hij omstreeks 1900 deze samenwerking, die evenwel niet langer dan een tiental jaren heeft geduurd, tot het oogenblik namelijk waarop Freud een groep vormde die geheel het stempel der psycho-analyse moest dragen. Daar Adler en zijn leerlingen zich hiermede niet konden vereenigen verbraken zij in 1910 definitief het contact met de psycho-analytische school.

Tot 1927 oefende hij als zenuwarts praktijk uit te Weenen; waar onder zijn leiding talrijke psychologisch-paedagogische consultatiebureaux voor kinderen en volwassenen tot stand kwamen en de psychologische vorm van leerkrachten op de scholen ter hand werd genomen. In genoemd jaar werd hij door de Columbia-universiteit te New York als gast-docent in de psychologie uitgenoodigd. In 1930 keerde hij uit Amerika terug, werkte o.a. te Berlijn en werd in datzelfde jaar benoemd tot

Prof. Dr. Alfred Adler

eereburger van de stad Weenen, waarmee zijn groote verdiensten aldaar werden erkend. Tenslotte volgde in 1932 zijn benoeming tot hoogleeraar in de medische psychologie en de psychiatrie aan het Long Island Medical College te New-York. Hoewel in Amerika woonachtig, begaf hij zich nog jaarlijksch naar Europa, waar hij zich door talrijke voordrachten nagenoeg in elk land groote bekendheid verwierf en „school" maakte.

Van zijn hand zijn in de Duitsche en Engelsche taal een groot aantal werken verschenen, waarvan wij hieronder de voornaamste noemen:

Studie über die Minderwertigkeit von Organen (1907); Ueber den nervösen Charakter (1911); Das Problem der Homosexualität (1917); Praxis und Theorie der Individualpsychologie (1920); Menschenkenntnis (1927); Technik der Individualpsychologie (1928/1930); Individualpsychologie in der Schule (1929); The science of living (1929); Problems of Neurosis (1929); The pattern of Life (1930); What Life should mean to you (1931); Religion und Individualpsychologie (1933); Der Sinn des Lebens (1933). In 1922 richtte hij bovendien het Internationale Zeitschrift für Individualpsychologie op, waarvan hij tot zijn dood toe het hoofdredacteurschap vervulde.

Adler leert in zijn Individualpsychologie dat het individu reeds in zijn eerste kinderjaren eigen organisme beleeft, d.w.z. de mogelijkheden en tekortkomingen er van toetst aan zijn omgeving. Organische defecten of belemmeringen hem door de volwassenen in den weg gelegd, kunnen al vroeg oorzaak zijn dat het kind zich minderwaardig gaat voelen. Om aan dit gevoel een tegenwicht te verschaffen zoekt het individu zich op de een of andere wijze te laten gelden, iets wat op den duur kan ontaarden in een ziekelijk streven om de meerdere te zijn, macht te hebben tegenover zijn omgeving. Het zieleleven van den mensch is dynamisch en de bewegingen er van zijn slechts op één doel gericht n.l. zich tegenover de levensproblemen een succesvolle stelling te zoeken en zich daarin te handhaven. Tastend, zoekend, vergelijkend componeert een kind zijn levensstijl, die later steeds als grondmelodie het leven van den volwassene blijft doorklinken. Taak der Individualpsychologie is dan de verkeerde voorstellingsinhoud van het individu te ontmaskeren, zoodat als het inzicht in zichzelf is gerijpt, het weer psychisch-creatief werkzaam kan zijn en zijn aangeboren gemeenschapsgevoel kan ontwikkelen om tot een normaal en nuttig mensch voor de samenleving te worden.

Adler's critiek op de school van Freud en anderen betrof in hoofdzaak zijn verwerping van het begrip psychische causaliteit, en het daarmee samenhangend psychisch determinisme. Hij wees er in dit verband op hoe de vrij-scheppende kracht van den mensch bij gelijksoortige individuën, ceteris paribus, tot geheel verschillende resultaten kan voeren. Alle beweging in het zieleleven is op een doel gericht, iets wat hij aanduidt met zijn begrip psychische finaliteit, waaruit zijn leer van de eenheid der menschelijke persoonlijkheid voortkomt. Een uiterlijk waarneembare verschijningsvorm van deze eenheid is wat men karakter pleegt te noemen. Een ambivalente persoonlijkheid wordt door de Individualpsychologie niet erkend. Zijn psychologie kenschetste hij gaarne als „gebruikspsychologie" tegenover de leer der „bezit-psychologie", die de verklaring van de menschelijke gedragingen zoekt in de aanwezigheid van een bepaalde erfmassa, milieu, invloeden, libido sexualis e.d. Hereditaire factoren en milieu-invloeden zijn in Adler's leer slechts als bouwmaterialen te beschouwen, waarmee het vrij-scheppende individu zichzelf vormt op een wijze die men niet causaal kan voorspellen.

De grootste waarde voor den opbouw van de samenleving en voor de prophylaxe van de misdaad kende Adler toe aan de opvoeding. Immers, zoo zeide hij, de positieve waarde van de komende generatie is gelegen in de mate waarop zij voor de menschelijke gemeenschap nuttig werkzaam kan zijn en de voorbereiding hiertoe wordt voor een groot deel bepaald door de wijze waarop wij haar laten opgroeien. Ontmoedigen wij de kinderen niet en leeren zij zoodoende normale risico's op zich nemen, dan zullen er in de toekomst minder misdadigers, onruststokers, sexueel-perversen en ontevredenen zijn. Het doel van alle opvoeding moet zijn het gemeenschapsgevoel tot volle ontwikkeling te brengen in plaats van dit te misbruiken om er familie-, groeps- of nationaal egoïsme uit te vormen.

Adler's leer is evolutionistisch en neemt op vele plaatsen krachtig stelling tegen pessimistische dogma's van onzen tijd. Zijn werk wordt voortgezet door een van zijn dochters, hoogleeraar aan de Harvard universiteit en talrijke leerlingen.

(Mededeeling van Mr. G. W. Arendsen Hein)

B. DORDRECHT. — Nieuwe burgemeester. —

Tot burgemeester van Dordrecht is bij Kon. besluit van 3 Juni '37 benoemd de heer J. Bleeker, burgemeester van de gemeente Opsterland. (N. R. Crt.)

11 JUNI 1937

C. SCHEEPVAART. — Rotterdam—Antwerpen—Hamburg. —

De vergelijkende cijfers van de scheepvaartbeweging in de havens van Rotterdam, Antwerpen en Groot-Hamburg (Hamburg, Harburg, Wilhelmsburg en Altona) luiden als volgt:

	Mei 1937		Mei 1936	
	Aant. schepen	Netto tonnage	Aant. schepen	Netto tonnage
Rotterdam* . .	1.232	2.028.712	1.034	1.678.112
Antwerpen** . .	1.039	1.776.892	1.026	1.731.566
Gr. Hamburg . .	1.713	1.862.600	1.496	1.708.133
	Jan.-Mei 1937		Jan.-Mei 1936	
	Aant. schepen	Netto tonnage	Aant. schepen	Netto tonnage
Rotterdam* . .	5.847	9.715.430	4.934	8.068.847
Antwerpen** . .	4.938	8.391.416	4.881	8.138.122
Gr. Hamburg . .	7.067	7.858.715	6.724	8.837.978

* Het cijfer van Rotterdam betreft alle zeeschepen, welke daar zijn binnengekomen, zoowel uit zee als van binnenlandsche havens.

** Na aftrek van 18% in verband met de Belgische berekening van de netto-tonnenmaat (De Maasbode)

(Vor. ber. Rotterdam 2540 C.; Antwerpen 2289 C.; Hamburg 1951 A.)

D. DUITSCHLAND. — Het geboortecijfer. —

De Duitsche rijksminister van Binnenlandsche Zaken, dr. Frick, heeft de jaarvergadering der vereeniging van Duitsche hygiënisten geopend met het uitspreken

van een redevoering over de maatregelen van den staat ten behoeve van de volksgezondheid.
De minister wees er op, dat sedert 1933 het geboortecijfer weer aanzienlijk is toegenomen. Het aantal geboorten bedroeg in 1932 993.126, in 1936 1.200.000. Er zal thans nog een strijd moeten worden gestreden tegen het „een en twee-kinderenstelsel", met het doel de Duitsche volksfamilie te doen bestaan uit drie of vier kinderen.
Verder besprak de minister de maatregelen in het belang van een gezond nageslacht. De Duitsche wet, aldus de minister, heeft de beslissing aangaande onvruchtbaarmaking overgedragen aan onafhankelijke rechtbanken. Tegen beslissingen kan beroep worden aangeteekend. De minister zeide, dat deze wet tot nu toe geen moeilijkheden heeft ondervonden.
In het rijk zijn 745 bureaux van den hygiënischen dienst gevestigd. De werkzaamheden dezer bureaux zullen nader worden georganiseerd en uitgebreid.
(Völk. Beobachter) **(Vor. ber. Bevolking 2769 D.)**

A. **BRITSCH-INDIE. — Gandhi en de Congrespartij.**
Een onverwachte wijziging in de houding van Gandhi heeft de kans op een bevredigende bijlegging van het conflict tusschen de Britsch-Indische regeering en de congrespartij vergroot.
De mahatma heeft namelijk verklaard, dat hem er veel aan gelegen is, de congrespartij regeeringsverantwoordelijkheid te doen aanvaarden. Derhalve heeft hij een compromis voorgesteld, volgens hetwelk de provinciale gouverneurs zullen afzien van uitoefening van hun vetorecht tegen maatregelen van ministers, die tot de congrespartij behooren en dat zij ingeval van een conflict zulk een minister zullen verzoeken af te treden. (Times)
(Vor. ber. Gandhi 2601 F.)

B. **FRANKRIJK. — Doriot als burgemeester van St. Denis afgezet. —**
De minister van Binnenlandsche Zaken heeft medegedeeld, dat Doriot, burgemeester van St. Denis en leider van de Fransche volkspartij is afgezet als burgemeester. De redenen hiervoor zijn, naar het ministerie van Binnenlandsche Zaken verzekert van louter administratieven aard. (Paris-Soir)
(Vor. ber. Doriot 2800 C.)

C. **NEDERLAND. — Een handelsovereenkomst met Ecuador. —**
De regeeringspersdienst meldt:
Aansluitend aan de reis der Nederlandsche handelsmissie, die onlangs verscheidene Zuid-Amerikaansche landen heeft bezocht, heeft de directeur van de handelsaccoorden, de heer A. Th. Lamping, zich nog naar Quito begeven met het doel besprekingen te voeren met de regeering van Ecuador ten einde te trachten tot een regeling der handelsbetrekkingen te komen.
Deze besprekingen, die een welkome gelegenheid gaven tot het spreken over eenige punten, welke de Nederlandsche handelsbelangen in Ecuador, b.v. tengevolge van de in dat land bestaande preferentieele tarieven, beletten zich in bevredigende mate te ontwikkelen, hebben een gunstig verloop gehad.
Op 27 Mei '37 is een overeenkomst tot stand gekomen waarbij Nederlandsche goederen in het volle genot der genoemde voorkeursrechten worden gesteld en waarbij voorts niet alleen meestbegunstiging wordt verleend ten aanzien van de verstrekking en den koers der deviezen, welke noodig zijn voor de betaling dier goederen, doch tevens een liberale behandeling wordt toegezegd.
De regeling, waarvan niet alleen de moederlandsche uitvoerproducten, doch ook die uit onze overzeesche gebiedsdeelen zullen kunnen profiteeren, is voor den duur van 1 jaar gesloten met stilzwijgende verlengingsmogelijkheid voor gelijke periode, en wordt van 15 Juni af reeds voorloopig in werking gesteld.
(Regeeringspersdienst)

D. **NEDERLAND. — Arbeidswet - De toepassing van artikel 12 - Een rapport van den Hoogen Raad van Arbeid. —**
De Hooge Raad van Arbeid heeft een rapport van dien raad het licht doen zien in zake de toepassing van artikel 12 der Arbeidswet en daarmee samenhangende punten.
Bij brief van 2 Juli 1934 dienden de heer E. Kupers en zes andere leden van den raad een voorstel in bij den voorzitter van den raad, teneinde te komen tot ruimere toepassing, c.q. wijziging, van artikel 12 der Arbeidswet. Genoemde bepaling heeft betrekking op de verplichting van den werkgever om jeugdige personen, die in zijn onderneming arbeid verrichten, op een namens hen gedaan verzoek, in de gelegenheid te stellen gedurende ten hoogste 8 uur per week de lessen te volgen in inrichtingen van godsdienst-, voortgezet-, herhalings- of vakonderwijs.
De raad heeft thans eenstemmig in de volgende punten de hoofdlijnen van zijn beschouwing samengevat.
1. Artikel 12 der Arbeidswet is in de practijk van zeer weinig beteekenis gebleken. De gedachte, welke er aan ten grondslag ligt, n.l. het z.g. part-time stelsel, wordt, met name aan de fabriecksscholen, tamelijk veelvuldig toegepast.
2. Van gebrek aan medewerking van de werkgevers kan niet gesproken worden. Wel doen zich bezwaren van bedrijfstechnischen aard voor, terwijl vooral de hoogere kosten aan uitgebreider toepassing in den weg kunnen staan.
3. Door de steeds geringer financieele waardeering van extra vakkennis neemt uiteraard de prikkel tot het volgen van vakonderwijs af, daar staat tegenover, dat de aandrang tot toelating tot de dagambachtsscholen nog zeer groot is.
4. Gelegenheid tot het volgen van vakonderwijs, is gelet op de tegenwoordige behoefte, in voldoende mate aanwezig.
5. Verplicht aanvullend vakonderwijs is alleen reeds wegens de lage gemiddelde leercapaciteit ongewenscht.
6. Verbindendverklaring van bedrijfsgewijze getroffen regelingen zal in bepaalde gevallen nuttig kunnen werken. Indien de regeling in eeen collectieve arbeidsovereenkomst is vastgelegd zal hier kunnen worden gebruik gemaakt van het wetsontwerp tot het verbindend- en onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten.
7. Voor de bedrijfsraden is op het terrein der vakopleiding een taak vastgelegd, waarnaar art. 15b der Bedrijfsradenwet uitdrukkelijk verwijst.
8. Oprichting van nieuwe aanvullende vakcursussen met rijkssteun verdient aanbeveling, waarbij zooveel mogelijk de bestaande vakscholen zullen moeten worden ingeschakeld.
9. Uitbreiding van het leerlingstelsel op grond van titel II van de Nijverheidsonderwijswet, verbonden met theoretische vakcursussen, moet van groot belang geacht worden. Met name in combinatie met een fabriecksschool zijn zeer goede resultaten bereikt.
10. In verband met sub 9 verdient bijzondere belangstelling het vraagstuk van het heerschende tekort aan geschoolde arbeiders voor sommige takken van industrie, terwijl ook gebrek aan gereedschapsmakers, fijn-bankwerkers en andere gespecialiseerde metaalbewerkers voor de Nederlandsche industrie een vraagstuk van niet te onderschatten beteekenis is geworden.
(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. Arbeidswet 2668 A.)**

12 JUNI 1937

E. **AMSTERDAM. — De werkloosheid gedaald. —**
In de op 3 Juni gehouden vergadering van de commissie van advies in zake bestrijding van de werkloosheid zijn eenige cijfers medegedeeld omtrent den economischen toestand der gemeente. Eind Maart, zoo vernam men, bedroeg het aantal werkloozen 52.638, eind April 3427 lager en einde Mei 1274 lager, n.l. 47.937. Vergeleken met de cijfers aan het einde van Mei 1936, toen 57.478 werkloozen stonden genoteerd, vertoont Mei van dit jaar een daling van 9541 werkloozen. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Werkloosh. 2538 E.)**

F. **ENGELAND. — Verklaring van Sir John Simon in zake den aan- en verkoop van goud. —**
In het Engelsche Lagerhuis heeft Sir John Simon verscheidene vragen beantwoord, welke betrekking hadden op den aan- en verkoop van goud. Hij bevestigde o.a. geruststellingen van den secretaris van de schatkist en zeide: „De Britsche monetaire politiek blijft zooals deze door mijn voorganger is vastgesteld in zijn verklaring op de monetaire wereldconferentie van 1933, in zijn verklaring tot de afgevaardigden van het Britsche Gemeenebest op dezelfde conferentie en in zijn verklaring van September 1936. Deze politiek sluit niet in, dat goud gekocht moet worden tegen een vasten prijs, doch sluit wel in het koopen en verkoopen van goud met het doel ongewenschte fluctuaties van den wisselkoers tegen te gaan. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Sir John Simon 2551 E.)

A. SUMATRA. — De Goudmijnen. —

Op Sumatra wordt, behalve palmolie, nog iets anders geproduceerd, dat op Java onbekend is: goud. Dat wil zeggen, op Java is wel goud, maar het wordt er niet uitgehaald.

Over het goud bestaan bij het groote publiek nog zeer optimistische begrippen. Men is geneigd te denken, dat, als het goud maar eenmaal gevonden is, de rest vanzelf gaat. Toch is in Indië, waar men op tal van plaatsen goud kan vinden, juist in het goudvak zeer veel geld verloren. Slaagt een mijn eenmaal, dat vloeien de inkomsten ook rijkelijk, hetgeen men zien kan aan Simau en Redjang Lebong. Maar men pleegt te vergeten, dat dit vrijwel de eenige geslaagde mijnen van heel Indië zijn.

Reeds in de zeventiende eeuw heeft het goud de Nederlanders naar Sumatra gelokt. De Salida-mijnen, nabij Painan, hebben telkens weer Nederlandsch kapitaal opgeslokt en telkens was het uiteindelijke resultaat een groote teleurstelling. De geschiedenis dezer mijnen is een opeenvolging van mislukkingen. Zij werden geopend, werkvolk werd uit Duitschland, uit Zwitserland, uit Madagaskar zelfs gehaald en het gelukte altijd wel wat goud naar Nederland te sturen; het was alleen aanzienlijk te weinig om de kosten goed te maken. De mijnen gingen dicht, maar werden na een aantal jaren heropend met nieuwe illusies. Zij gingen opnieuw dicht en werden opnieuw heropend. Van het midden der zeventiende eeuw tot 1928 sleepte zich dit proces voort, met één lange onderbreking van bijkans anderhalve eeuw.

Toch hebben de Salida-mijnen op het oogenblik nog een soort uitlooper. Hoog boven Painan (dat weer 80 km. van Padang ligt en in de geschiedenis bekend is geworden door het Painansche tractaat), ligt de mijn Goenoeng Aroem, van de mijnbouwmaatschappij Barisan. Deze mijn is nog in volle werking, alhoewel het einde in zicht is, bij gebrek aan meer goud. Zij is ook rendabel, maar op een manier die haast symbolisch mag heeten voor Sumatraansche goudmijnen. Een andere maatschappij heeft de exploratie verricht en ten deele ook voor de installatie gezorgd. Die maatschappij hield er, nadat er verscheidene tonnen in gestopt waren, mee op. Voor een prikje werd de zaak ten slotte verkocht en als men al het kapitaal, dat in Goenoeng Aroem zit, optelt, kan de mijn stellig niet rendabel worden genoemd.

Goudkoorts. — Maar het goudvak is als geen ander vak onderhevig aan verrassingen. Goenoeng Aroem b.v., een kleine mijn welks aandeelen niet ter beurze genoteerd staan, zal over eenige jaren sluiten als er niets bijzonders gebeurt. Maar er kan altijd iets bijzonders gebeuren, het is altijd mogelijk, dat een nieuwe gang ontdekt wordt, die nog jaren goud zal opleveren. Het is tal van malen voorgekomen, dat schatten werden uitgegeven aan exploraties, zonder dat het tot een mijn kwam; dat met andere woorden geld werd uitgegeven, waarvan men eenvoudig niets terugzag. Maar een exploratie kan ook buitengewone resultaten hebben — zie Simau en Redjang Lebong. Exploratie heeft de waarschijnlijkheidsrekening tegen zich, want alle winsten der geslaagde mijnen kunnen de verliezen van de mislukkingen niet goed maken. Maar die ééne kleine kans op groote rijkdommen doet het hem. Zij doet ook de goudkoorts ontstaan, een ziekte die in Sumatra welbekend is. Zij, die er door zijn aangetast, zoeken met rustelooze energie steeds weer naar nieuw kapitaal. Zij bezitten de overtuiging, de obsessie mag men wel zeggen, dat zij eens de rijkste ertsen zullen vinden. Er is b.v. wel eens in ernst geschreven, dat op Sumatra de schatten van Salomo liggen, of dat de geheele Nederlandsche schuld gemakkelijk betaald zou kunnen worden van het daar aanwezige goud. Helaas vormden de rapporten der ingenieurs geen bevestiging hiervan.

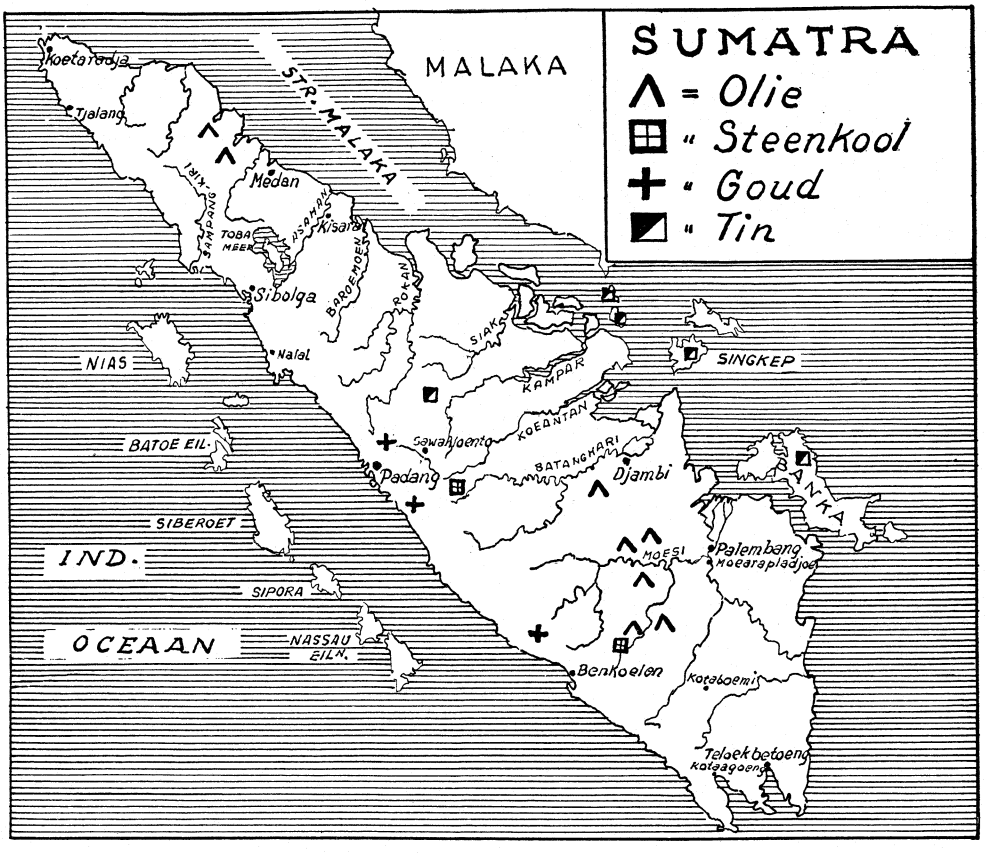

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Explorations. — In elk geval vormen de goudmijnen een bestanddeel van de Westersche ondernemingen op Sumatra en stellig zal het voorbeeld der geslaagde mijnen ook in de toekomst tot gevolg hebben, dat Westersch kapitaal gevonden wordt voor dit bedrijf. Merkwaardig is, dat ook Goenoeng Aroem, afgelegen als het ligt, goeddeels met Javanen werkt. Naast hen zijn er Minangkabauers, maar de Javanen voldoen het beste. Het aandeel van den Javaan in de openlegging en de ontwikkeling van Sumatra is waarlijk enorm. Door hem zijn de wegen ontstaan, zijn de Westersche cultures tot bloei gekomen en ook in de goudmijnen blijkt hij als werkkracht van groot belang. Zijn aanpassingsvermogen is in den crisistijd alom bekend geworden, maar op Sumatra toont hij dit vermogen in anderen vorm. Als hij het naar den zin heeft, als hij goed behandeld wordt en zijn gezin kan meenemen, blijft hij. (Nieuwe Rotterd. Courant)

A. DUITSCHLAND. — Een rede van Göring - Luchtbescherming. —
Göring heeft op 5 Juni een rede gehouden over de luchtbescherming. Hij verklaarde, dat de organisatie voor de luchtbescherming in Duitschland 12.000.000 leden telt, die over 60.000 bureaux zijn verdeeld. Er zijn 400.000 ambtenaren, 2400 instructeurs en 5 mill. georganiseerde technici. Göring zeide, dat de Duitsche vrouwen in een luchtoorlog, als de mannen aan het front zijn, heldenmoed moeten betoonen. Het ministerie van luchtvaart zal een gasmasker gaan construeeren, dat bestemd is de bevolking te beschermen tegen alle tot dusver bekende gassoorten.
Hierna kwam Göring te spreken over het gebeurde met de „Deutschland". De tijd is voorbij, dat men Duitschland kon intimideeren. Zij, die nog niet begrepen hebben, dat men Duitschland niet straffeloos kan beleedigen, hebben dit nu uit ons antwoord geleerd. Als Duitsch bloed vloeit, is dat niet te herstellen door inkt te doen vloeien, maar dan moet weer opnieuw bloed vloeien. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Goering 2777 B.; Luchtbescherm. 1728 A.)

13 JUNI 1937

B. NEDERLAND. — De rijwielproductie in de jaren 1932—1936. —
Nopens de voortbrenging en het verbruik in 1936 van de Nederlandsche rijwielnijverheid worden in het maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek gegevens gepubliceerd. Hieronder volgen eenige der aan deze statistiek ontleende gegevens, ook over een viertal voorafgaande jaren.
Aantal ondernemingen met een productie van 500 of meer rijwielen, dan wel 100 of meer transport-driewielers:

	1932	1933	1934	1935	1936
Rijwielfabrieken . .	35	34	35	35	34
Rijwielmontage-inr. .	50	60	53	48	48
Aant. geb. rijwielen:					
Door rijwielfabrieken (× 1000 stuks) .	145,7	183,9	204,0	196,8	199,2
Waarde (× *f* 1000)	5868	5860	6049	5509	5386
Door rijwielmontage-inr. (× 1000 st.) .	78,0	102,5	76,9	77,0	75,8
Waarde (× *f* 1000) .	2627	2796	1967	1825	1670
Tot. productie van:					
Motorrijw. (stuks) .	—	750	483	816	1131
Rijw. met hulpmotor (stuks)	2919	2362	1658	1041	560
Transp. driew. (st.)	5855	8209	8330	8122	7914
Personeelsterkte der rijwielfabr. op plm. 15 Sept.	1630	1797	1755	1701	1775

Uit bovenstaande cijfers blijkt, dat de productie van rijwielen in 1936 en 1935 slechts kleine verschillen toont. Was bij de rijwielfabrieken in 1936 de productie van eenpersoonsrijwielen iets grooter, bij de rijwielmontage-inrichtingen was deze productie iets kleiner.
De statistiek geeft voorts over 1936 ook gegevens nopens de productie van tweefietsen (tandems) waarnaar in dat jaar groote vraag was ontstaan. In totaal werden 5900 tweefietsen vervaardigd.
Opvallend is, dat het aantal vervaardigde rijwielen met hulpmotor, dat sedert 1929 een voortdurende daling toont, ook in 1936 weder aanmerkelijk kleiner was. De productie van motorrijwielen — in de statistiek zijn zoowel zware als lichte motorrijwielen opgenomen — nam daarentegen in 1936 belangrijk toe. (Centraal Bureau voor de Statistiek)
(Vorig bericht Rijwielen 2098 A.)

C. DUITSCHLAND. — De Duitsche politiek in Zuid- en Oost-Europa. —
De regeering te Berlijn zit niet stil, ook niet op het terrein der buitenlandsche politiek. In het Noorden en het Westen is voor Duitschland niets te bereiken, derhalve richten de diplomatieke afgezanten hun schreden steeds naar Zuid- en Oost-Europa. De spil Berlijn—Rome wordt verstevigd en versterkt.
Generaal Von Blomberg, de Duitsche Minister van Oorlog, vertoefde in Italië, waar hij o.m. getuige is geweest van oefeningen van de Italiaansche vloot voor Napels. Dit teekende voldoende het doel van de reis. In een persverklaring zei Von Blomberg dan ook, dat hij zeer getroffen was door de belangrijke krachten van de Italiaansche legers.
Het was absurd volgens Von Blomberg, om aan zijn reis een politieke bedoeling vast te knoopen, want zoowel Mussolini als Hitler zijn vastbesloten den vrede te handhaven in de wereld.
Terzelfder tijd bracht Von Neurath, de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken een bezoek aan Belgrado. Dit bezoek heeft natuurlijk ook zijn diplomatieke beteekenis. Men heeft in de Joego-Slavische hoofdstad hooge onderscheidingen uitgewisseld en hartelijk gespeecht aan officieele maaltijden. Maar de Studenten-betoogingen te Belgrado getuigen toch niet van al te groote gezindheid voor het Hitler-regime. „Weg met Hitler" werd geroepen en men wantrouwt den Joego-Slavischen premier Stojadinowitsj. (Adeverul)
(V. b. Von Blomberg 2682 E.; Von Neurath 2776 G.)

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Westontwerp in zake Internationale Suikerovereenkomst. —
Bij den Volksraad is ingediend een wetsontwerp tot goedkeuring van de op 6 Mei '37 te Londen gesloten internationale suikerovereenkomst. Het ontwerp is vergezeld van een Memorie van Toelichting, geteekend door den minister van Koloniën, dien van Landbouw, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en Buitenlandsche Zaken. (Aneta)
(Vor. ber. Int. Suikerovereenkomst 2781 B.; Nederl. Oost-Indië 2680 G.)

E. BELGIE. — Amnestie-wet door den Senaat aangenomen. —
De Belgische Senaat heeft op 11 Juni '37 het amnestie-ontwerp der regeering met 90 tegen 64 stemmen aangenomen. Vijf senatoren onthielden zich van stemming.
Zooals bekend was het amnestie-ontwerp door de Kamer reeds aangenomen. De Vlaamsche rechterzijde in den Senaat had besloten zijn leden vrij te laten in het uitbrengen van hun stem. De socialisten zouden de regeering steunen, evenals een zeker aantal Katholieken. (Agence Belga) **(Vor. ber. 2811 B.)**

F. LUXEMBURG. — De kwestie der wettigheid van de Communistische Partij. - Het Referendum. —
Het officieele resultaat van het referendum over het wetsontwerp in zake de openbare orde is thans bekend gemaakt.
142.671 burgers hebben van hun stemrecht gebruik gemaakt. 70.371 verklaarden zich vóór, 72.300 tegen het wetsontwerp. 50.67 pct. der stemgerechtigde burgers hebben zich dus uitgesproken tegen een verbod der communistische partij. (Agence Belga)
(Vorig bericht 2816 C.)

G. SOVJET-RUSLAND. — Maarschalk Toechatsjefski en 7 generaals ter dood veroordeeld en terechtgesteld.
In het proces tegen de acht hooggeplaatste officieren, die wegens landverraad en spionnage terecht hebben gestaan voor het Hoog Militair Gerechtshof der Sovjet-Unie, is op 11 Juni '37 het vonnis geveld. Alle acht — maarschalk Toechatsjefski en de generaals Jakir, Oeborewitsj, Kork, Eideman, Feldman, Primakof en Poetna — zijn tot den dood door den kogel veroordeeld.
Het Hof besliste verder, dat allen hun militaire rang wordt ontnomen, terwijl Toechatsjefski bovendien den eeretitel van maarschalk verliest.
Alle acht hebben volgens het Russische pers-agentschap Tass een bekentenis afgelegd.

Alle ter dood veroordeelden zijn op 12 Juni terechtgesteld.
Zoowel maarschalk Toechatsjefski als de 7 generaals waren vanaf het begin lid van de partij.
Eenige uren na de officieele mededeeling van de terechtstelling van Toechatsjefski en de overige Russische opperofficieren, heeft de volkscommissaris van Landsverdediging, Worosjilof, een legerorder uitgevaardigd, waarin hij het proces bespreekt. O.a. zegt hij hierin, dat van 1 tot 4 Juni de opperste krijgsraad heeft vergaderd in tegenwoordigheid van de leden der regeering. Na het fusilleeren van de verraders kan het roode leger thans gerust zijn. Worosjilof noemt de terechtgestelde officieren „schoften uit de bende van Zinovjef-Kamenef-Trotsky". Hij beschuldigt hen „tot elken prijs en met alle middelen het Sovjetregiem te hebben willen omverwerpen, en de regeering der arbeiders en boeren te hebben willen vernietigen om het land weer te plaatsen onder het juk van de grootgrondbezitters". Hiertoe wilden zij de leiders van de partij vermoorden. Zij wachtten hiervoor op de hulp van hun meesters, d.w.z. de fascistische militairen van een buitenlandsche mogendheid. Om deze hulp te verkrijgen waren zij bereid de Oekraine af te staan.
De voornaamste leiders, die in onmiddellijke verbinding stonden met de generale staven van de burgerlijke en fascistische landen, zijn ontmaskerd en hebben de straf gekregen welke zij verdienen. Het roode leger heeft snel de zweer, welke zich aan zijn gezond lichaam had gehecht, afgesneden. Onze vijanden hebben zich misrekend, zij zullen geen nederlaag van het roode leger zien, dit is en blijft onoverwinnelijk. Het roode leger zal steeds het vleesch en het bloed van het volk zijn, dat het nieuwe sociale leven heeft opgebouwd. (Tass-Agentschap)

14 JUNI 1937

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: A. Polgar — „Sekundenzeiger". (Humanitas, Zürich)
P. Schramm — „Geschichte des englischen Königtums im Lichte der Krönung". (Böhlau, Weimar) **(Vor. ber. 2813 E.)**
Engelsch: Rachel Ferguson — „Alas, poor Lady". (Cape)
Josephine Johnson — „Jordanstown". (Gollanczs) **(Vor. ber. 2813 E.)**
Fransch: C. F. Ramuz — „Le Garçon Savoyard". (Grasset, Paris)
G. de Pourtalès — „La Pêche Miraculeuse". (Nouvelle Revue Française) **(Vor. ber. 2813 E.)**
Italiaansch: M. Gallian — „Dopoguerra". (Le Fonti, Cassino) **(Vor. ber. 2813 E.)**
Nederlandsch: Siegfried E. van Praag — „Minnares in ongenade". (Em. Querido's Uitg. Mij.) **(2813 E.)**
(Red. K. H. A.)

B. SPANJE. — Burgeroorlog. - Accoord der 4 groote mogendheden in zake niet-inmenging. - Bemanning s.s. „Andra" en s.s. „Hordena".
Italië en Duitschland zullen in de niet-inmengingscommissie terugkeeren. Het incident, ontstaan door het bombardement van de „Deutschland" is daarmee officieel gesloten. Het accoord, dat op 12 Juni '37 is tot stand gekomen tusschen minister Eden en de ambassadeurs van Frankrijk, Duitschland en Italië, behelst de volgende punten:
1. Tot beide partijen in Spanje zal het verzoek worden gericht waarborgen te geven tegen aanvallen op oorlogsbodems van buitenlandsche mogendheden, die aan de contrôle deelnemen en daartoe de veiligheidszônes uit te breiden;
2. Iedere mogendheid, die aan de contrôle deelneemt, behoudt het recht op onmiddellijke zelfverdediging ingeval van een aanval;
3. Na een eventueelen aanval zullen de vier mogendheden onmiddellijk in overleg treden over de terzake te nemen maatregelen.
De bemanning van het Nederlandsche onder Panameesche vlag varende s.s. „Andra", dat indertijd onder de Spaansche kust in den grond is geschoten, is in ons land teruggekeerd, uitgezonderd twee hunner, die bij de beschieting om het leven kwamen, en den kapitein, die voor het afwikkelen van eenige aangelegenheden nog in Spanje is achtergebleven. Ook de bemanning van het s.s. „Hordena" is vrij gelaten en bevindt zich op de terugreis.
Bilbao. — Na een uitermate hevig offensief van drie dagen, dat bij Bilbao werd ingezet, zijn de nationalisten, volgens een communiqué van het nationalistische hoofdkwartier te Salamanca, er in geslaagd, alle Baskische stellingen, die den z.g. „ijzeren gordel" rondom Bilbao vormden, te bezetten.
De toestand van Bilbao schijnt volgens nationalistische mededeelingen, hachelijk.
(Het Volk - Red. K. H. A.)
(V. b. Burgeroorlog 2814 A.; s.s. „Andra" 2778 E.)

C. OSLO-CONVENTIE. — Contingentsverruiming voor Duitschland en Engeland. —
Na onderteekening van het Oslo-verdrag heeft de Nederlandsche regeering er in toegestemd, Duitschland en Groot-Brittannië, hoewel niet aangesloten bij de Oslo-overeenkomst, met ingang van 1 Juli '37, te doen deelen in de in die overeenkomst neergelegde contingentsverruimingen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Oslo-Conventie 2812 C.)

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Het voorzitterschap. —
De Tweede Kamer heeft met 89 stemmen als no. één op de nominatie voor het voorzitterschap van deze Kamer gedurende de buitengewone zitting geplaatst prof. mr. P. J. M. Aalberse (r.-k.), die tot dusverre reeds het voorzitterschap bekleedde.
Voorts werden uitgebracht op den heer van den Tempel (s.-d.) 3 stemmen, op den heer d'Ansembourg (N.S.B.) 3 stemmen, op den heer De Geer (c.-h.) 1 stem en op den heer Van Dijk (a.-r.) eveneens 1 stem.
Voor de tweede plaats op de nominatie is aangewezen de heer J. J. C. van Dijk (a.r.) met 65 stemmen tegen 25 op den heer Drees (s.d.) en 1 op den heer van den Tempel (s.d.), terwijl 3 stemmen in blanco werden uitgebracht.
Ook de heer Van Dijk was reeds eerste ondervoorzitter.
Op de derde plaats werd gebracht de heer Drees (s.d.), met 69 stemmen, tegen 8 op den heer De Geer (c.h.), 1 op den heer Bakker (ch.h.), 1 op den heer Slotemaker de Bruïne (ch.h.), 1 op den heer Serrarens (r.k.) en 1 op den heer Van den Tempel (s.d.), terwijl 13 stemmen blanco werden uitgebracht.
Tweede ondervoorzitter was tot dusverre de heer Vliegen (s.d.), die geen deel meer van de Kamer uitmaakt.
Bij K. B. is tot voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor het tijdvak van de tegenwoordige zitting benoemd mr. P. J. M. Aalberse, Minister van Staat, lid van die Kamer. (Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vorig bericht 2465 C.)**

15 JUNI 1937

E. AMSTERDAM. — Koninklijk bezoek. —
Een opgewekt, geestdriftig Amsterdam heeft het jonge Prinsenpaar bij zijn eerste bezoek aan de hoofdstad, dat van 8 Juni tot 14 Juni '37 heeft plaats gehad, van zijn verknochtheid aan het Huis van Oranje doen blijken.
H.M. de Koningin vergezelde het Prinsenpaar.
Dankbetuiging van H.M. de Koningin.
Het is den burgemeester van Amsterdam aangenaam te kunnen mededeelen, dat hij op 14 Juni '37 het volgende telegram heeft ontvangen:
„Teruggekeerd op Het Loo wensch Ik U, mijnheer de Burgemeester, nogmaals de verzekering te geven Mijner vreugde en groote voldoening, getuige te hebben mogen zijn van de blijde inkomste Mijner Kinderen in de hoofdstad des Rijks en van alles wat hun in de afgeloopen dagen van de zijde van Amsterdam's burgerij is ten deel gevallen, en U Mijn warmen dank te herhalen voor de zoozeer uit het hart gekomen ontvangst, welke ook Mij is bereid.
WILHELMINA."
(Vor. ber. Koningin Wilhelmina 2637 C.; Prinses Juliana 2750 B.; Prins Bernhard 2810 E.)

A. EUROPA. — Regeeringsvorm der Staten begin Mei 1927 en 1937. —

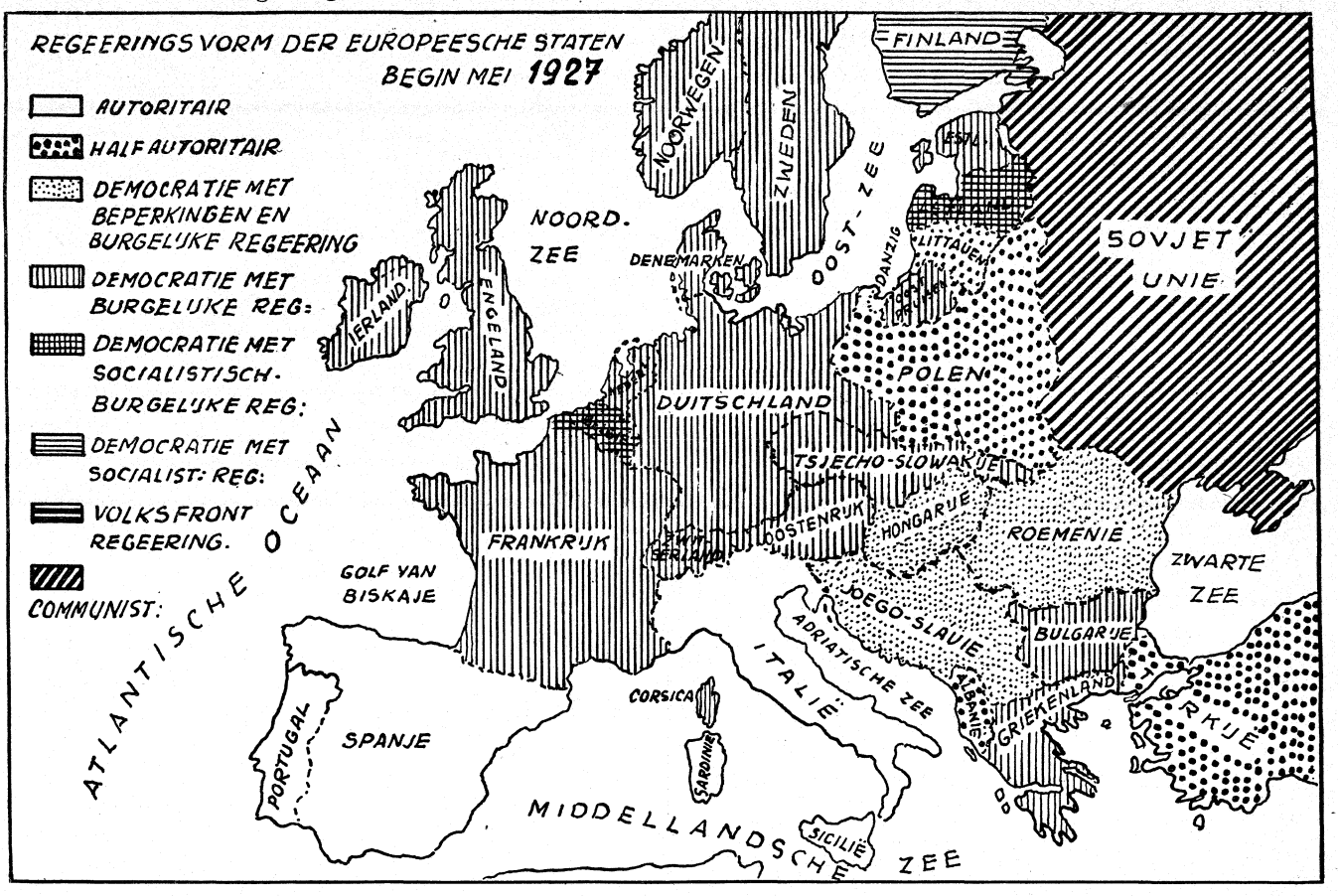

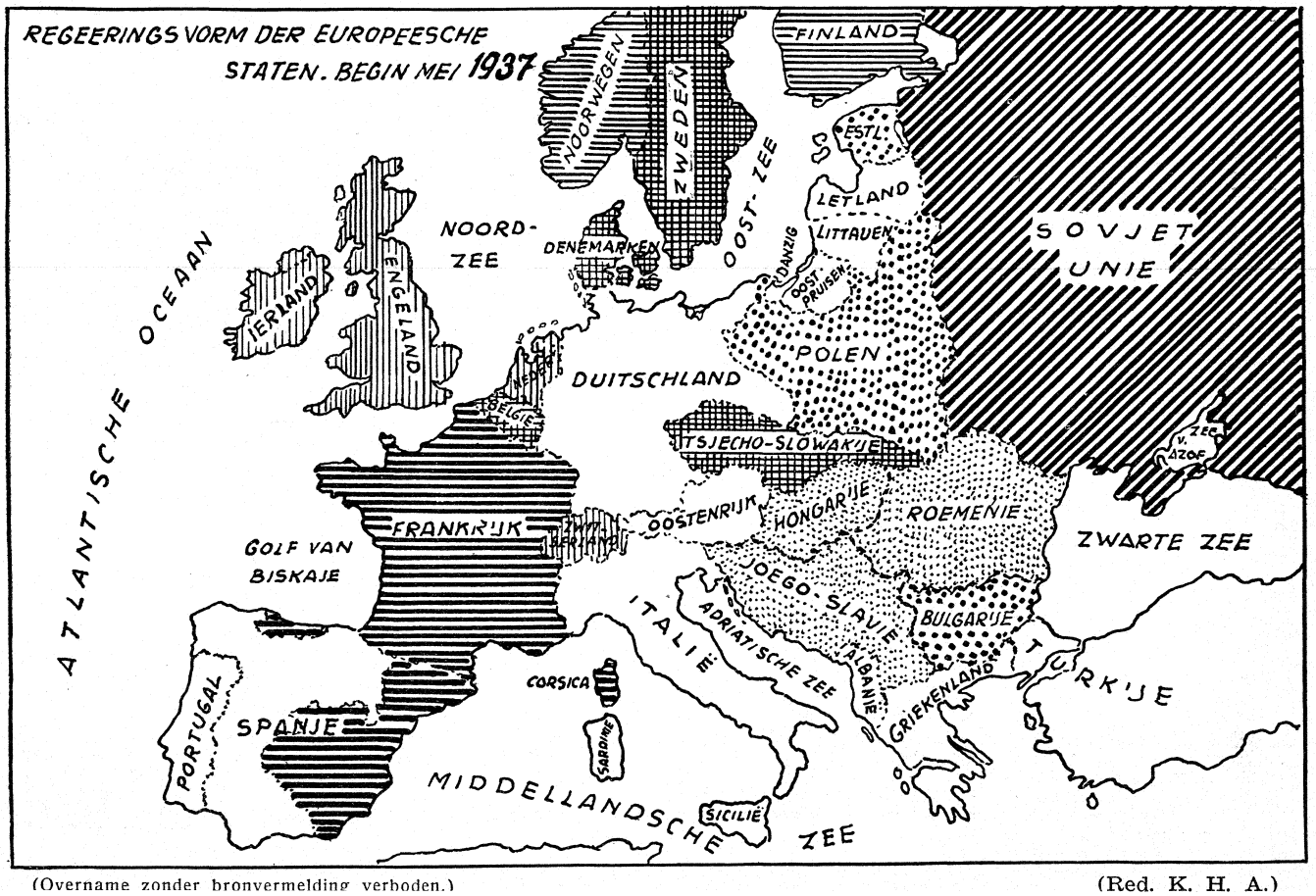

(Overname zonder bronvermelding verboden.)

(Red. K. H. A.)

A. **NEDERLAND. — Blijde gebeurtenis verwacht in het Koninklijk Huis. - Mededeeling na het Koninklijk bezoek van 8—14 Juni '37 aan Amsterdam. —**
Op 15 Juni '37 heeft Prinses Juliana voor de omroepvereenigingen van uit het paleis Soestdijk de volgende rede uitgesproken:
„Ingezetenen van Amsterdam, en gij allen, die Wij dezer dagen te Amsterdam ontmoet hebben,
„Wij beleefden zoo juist in de hoofdstad onvergetelijke dagen, die naar hun aard met Onze bruidsdagen alleen te vergelijken zijn, en hiervoor wil Ik u thans Mijn dank komen brengen. Wij voelden Ons overstelpt door de breede stroomen van hartelijkheid, die van alle kanten op Ons toekwamen. Het was te ontroerend, om onder woorden te kunnen brengen, om, te midden van een versiering, die zulk een licht en fleurig karakter aan de stad gaf, u in zoo grooten getale bijeen te zien.
„Hartelijk dank aan den burgemeester en het overige gemeentebestuur, zoomede aan het Algemeen Feestcomité, mr. Trip en aan de politie voor haar werkzaamheden hierbij, voor het tot uitvoering brengen van zulk een programma, als wat Ons in de afgeloopen week iederen dag opnieuw aangeboden werd, en dat steeds weer de feestvreugde in andere, treffend schoone banen wist te leiden.
„Nooit had iets Mij kunnen weerhouden alle deelen van het programma mee te maken, waren het niet — op zichzelf verheugende — gezondheidsredenen geweest, die u zeker wilt verstaan en billijken.
„Grootsch en diep is de indruk, dien Wij van deze dagen medenemen en het is Mij een voorrecht geweest u dit persoonlijk te hebben kunnen zeggen."

Rede van Z.K.H. Prins Bernhard. —
Dadelijk daarna voerde Z.K.H. Prins Bernhard het woord; Z.K.H. sprak de volgende rede uit:
Ook Ik wil gaarne Mijn persoonlijke gevoelens mondeling op deze, door de moderne techniek zoo gelukkig mogelijk geworden, wijze tot uitdrukking brengen.
Het is niet alleen Mijn dank, dien Ik de hoofdstad wil betuigen, maar ook wil Ik uiting geven aan Mijn diepe ontroering over de groote liefde en hartelijkheid, welke de geheele bevolking, groot en klein, oud en jong, Ons iederen dag opnieuw bewezen heeft.
Bij Onze aankomst sprak de burgemeester, dr. De Vlught, over den traditioneelen band, welke bestaat tusschen het Huis van Oranje en Amsterdam. Ik moet zeggen, dat deze traditie op de schoonste en voor Mij onvergetelijke wijze in deze laatste week bevestigd en voortgezet is.
Het moet Mij nog eens van het hart, hoe overweldigd Ik was door het vreugdevolle medeleven der geheele bevolking en steeds zal Ik alles doen wat in Mijn macht is, om te bewijzen hoezeer Ik het vertrouwen, dat Ik daarin zie, op prijs stel.
Mag Ik ten slotte nog den burgemeester, het gemeentebestuur, de huldigingscommissie en de politie, Mijn buitengewoon hartelijken dank betuigen voor den velen arbeid en de moeite, welke zij zich hebben getroost en hun van harte gelukwenschen met het groote succes hunner bemoeiingen.

(Vor. ber. Prinses Juliana 2822 E.; Prins Bernhard 2822 E.)

B. **FRANKRIJK. — Monument voor Briand onthuld.**
Op 13 Juni '37 is aan het hek van „Quay d'Orsay" een bas-relief ter herdenking van Aristide Briand, vervaardigd door den beeldhouwer Bouchard Landowski, onthuld. Het monument symboliseert Briand als apostel van den vrede. (Le Temps)

(Vor. ber. Briand 250 A.)

C. **NAARDEN. — Het Comenius Mausoleum ingewijd.**
Naarden, waar het gebeente van hem rust, dien wij veelal met zijn Latijnschen naam Comenius noemen, kan thans, naast de gedenksteenen en het graf, bogen op een mausoleum, waar velen zijn nagedachtenis nog zullen komen eeren.
Dit mausoleum werd op 7 Mei '37 officieel ingewijd. De Tsjechische minister Franke was tegenwoordig en hield een indrukwekkende rede. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Comenius 1742 C.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Indische Suikeroogst 1938. —**
Hieronder volgt een opgave, residentiegewijs, van de suikerfabrieken, welke in het jaar 1938 zullen malen, met in de 2e kolom vermelding van het productie-aandeel, uitgedrukt in quintalen kristal; in de 3de kolom het aantal te beplanten H.A. en in de laatste kolom een taxatie van de opbrengst quintalen kristal per H.A. In totaal zullen in oogstjaar 1938 80 fabrieken malen, verwerkende een rietoppervlak van 85.125 H.A. voor een toegestane jaarproductie van 13.996.000 quintalen kristal.

Fabrieken	Prod.-aand.	Rietar. H.A.	Gem. p. H.A.
Res. Besoeki:			
Assembagoes	159.994	1044	153,2
Pandjie	192.370	1070	179,7
Olean	130.649	670	195,0
Wringinanom	139.000	896	155,1
Pradjekan	158.974	834	190,6
Semboro	321.198	2101	152,8
Res. Balang:			
Gending	146.430	945	154,9
Djatiroto	538.225	3617	148,8
Wonolangan	80.048	516	155,1
Wonoaseh	50.109	393	127,5
Soemberkareng	56.075	400	140,1
Kedawoeng	82.463	586	140,7
Kebonagoeng	237.331	1356	175,0
Krebet	190.000	950	200,0
Res. Soerabaja:			
Tjandie	80.072	528	151,6
Krian	88.000	488	180,3
Watoetoelis	149.908	827	181,2
Kremboong	110.759	652	169,8
Toelangan	110.760	652	169,8
Ketegan	187.972	1109	169,5
Balongbendo	99.180	557	178,0
Bangsal	151.900	1000	151,9
Gempolkrep	258.782	1610	160,7
Somobito	103.226	645	160,0
Modjoagoeng	279.012	1696	164,5
Tjoekir	95.786	547	175,1
Tjeweng	93.500	550	170,0
Res. Kediri:			
Koenir	298.895	2282	130,9
Modjopanggoeng	138.057	858	160,9
Ngadiredjo	186.015	1296	143,5
Pesantren	140.000	1246	112,3
Meritjan	178.995	951	188,2
Minggiran	184.195	1104	166,8
Poerwoasrie	266.637	1610	165,6
Tegowangi	205.496	1346	152,6
Lestari	121.711	716	169,9
Djatie	87.832	502	174,9
Govt. Soerakarta:			
Modjo	216.166	1280	168,8
Tasikmadoe	257.000	1600	160,6
Tjolomadoe	148.898	990	150,4
Tjokrotoeloeng	151.022	904	167,0
Tjepper	121.418	747	162,5
Manishardjo	138.443	877	157,8
Gedaren	81.701	569	148,5
Karanganom	123.681	845	146,3
Gond. Winangoen	222.723	1170	190,3
Govt. Djokjakarta:			
Tandjong Tirto	129.130	721	179,1
Kedaton Pleret	191.196	1130	169,2
Padokan	207.147	1222	169,5
Gondang Lipoero	125.561	634	198,0
Gesiekan	145.174	843	172,2
Beran	95.839	537	178,4
Medarie	200.423	1300	154,1
Res. Banjoemas:			
Kalibagor	154.993	1005	154,2
Res. Madioen:			
Redjoagoeng	243.760	1320	184,6
Kanigoro	146.016	859	169,9
Pagottan	137.971	784	175,9
Redjosarie	280.000	1400	200,0
Poerwodadie	272.005	1557	174,7
Soedhono	305.933	1703	179,6
Res. Semarang:			
Trangkil	106.441	665	160,0
Rendeng	174.542	1107	157,6
Kaliwoengoe	140.251	798	175,7
Tjepiring	263.983	1404	188,0
Res. Pekalongan:			
Sragi	195.358	1221	160,0
Tjomal	231.253	1329	174,0
Petaroekan	263.108	1500	175,4
Soemberhardjo	249.000	1493	166,7
Doekoewringin	88.278	588	150,1
Pangka	190.000	1185	160,3
Pagongan	103.800	692	150,0
Kemanglen	101.346	724	139,9
Djatibarang	223.302	1308	170,7
Bandjaratma	252.651	1589	159,0
Ketanggoengan W.	204.001	1272	160,3
Res. Cheribon:			
Nieuw Tersana	397.003	2331	170,4
Sindanglaoet	202.368	1156	175,0
Gempol	194.550	1250	155,6
Djatiwangi	87.246	568	153,6
Kadhipaten	131.762	799	164,9

(Soer. Handelsblad)

(Vor. ber. Suiker 2821 D.)

A. **De wetenschappelijke taak van Prof. Otto J. Schmidt's Noordpool-expeditie. —**
De beteekenis van het wetenschappelijke werk, dat de overwinteraars aan de Noordpool zullen verrichten, ligt voor een groot deel daarin, dat inplaats van de minuten, welke een vliegtuig boven de Pool zou hebben vertoefd en de uren, welke een slede-expeditie er ter beschikking gehad zou hebben, de waarnemingen zich thans over een tijdsduur van maanden zullen uitstrekken.
De grondslag voor alle wetenschappelijke werk van de expeditie vormt vanzelf een juiste plaatsbepaling, welke 's nachts, met behulp van de sterren, tot op 200 meter nauwkeurig zal kunnen zijn en overdag, als de zon het richtsnoer moet geven, een fout van 0.5—1 k.m. kan aanwijzen. Daar de volledige uitwerking van elke astronomische waarneming een tamelijk tijdroovenden arbeid vergt en heel wat papier noodig maakt, hebben de wetenschappelijke leden van de expeditie tijdens de voorbereiding de noodige hulptabellen en nomogrammen uitgezocht, om hun dat werk te vergemakkelijken.
De waarnemingen van het weer zullen eveneens een groot deel van den tijd vergen. Zij zullen vier maal in het etmaal, steeds op dezelfde uren, geschieden en terstond draadloos naar het vasteland worden doorgegeven, om gebruikt te kunnen worden voor het opstellen van weerberichten. Verder zal een weersdagboek worden bijgehouden, waarin van uur tot uur richting en snelheid van den wind en gegevens over neerslag, bewolking enz. zullen worden opgenomen. Deze onafgebroken wacht is trouwens ook voor de veiligheid van de expeditieleden zelf geboden: zij moeten voortdurend het oog houden op den toestand van het ijs, om in geval van nood tijdig het station te kunnen verplaatsen.
Andere waarnemingen zullen de hydrologische gesteldheid van het centrale gedeelte van het Poolbekken gelden: in hoeverre de wateren van den Atlantischen Oceaan er doordringen en zich verspreiden, hoeveel warmte zij in den loop van het jaar aanbrengen, hoe diep het is. Na elke 25—30 mijlen drift zullen diepwatermetingen verricht worden, ter verkrijging van gegevens over de diepte, de temperatuur van het water, monsters van bodem en water enz. Telkenmale zullen 20—25 monsters genomen worden, die ter plaatse onderzocht zullen worden in het hydro-chemische laboratorium, dat zich in de woontent bevindt. Daar zal het zoutgehalte en het gehalte aan zuurstof en eventueel fosfor worden bepaald.
Om de twaalf of vijftien dagen zal een dag gebruikt worden om waarnemingen te doen van de verschijnselen van eb en vloed.
Een van de belangrijkste taken van de expeditie bestaat verder in de waarneming van de drift van het ijs in het Poolbekken. Zooals bekend, bestaat er een voortdurende drift in de richting van de Beringstraat naar Groenland. De overwinteraars zullen echter waarschijnlijk niet in dezen machtigen stroom worden opgenomen, maar verwachten in een kringetje te zullen ronddrijven. De desbetreffende waarnemingen zullen zoo veelvuldig mogelijk gedaan worden.
Om te beginnen zijn de overwinteraars echter al verrast door de betrekkelijk groote snelheid van de drift, die hen van den afstand van twaalf mijl van de Noordpool, waarop zij gedaald zijn, reeds tot op 75 mijl gevoerd heeft.
Hydro-biologische waarnemingen zullen uitsluitsel moeten geven over het leven in de wateren van het centrale Poolbekken. Met name zal aandacht geschonken worden aan de seizoensveranderingen in het plankton. De monsters van plantaardigen aard zullen ter plaatse worden bewerkt, die van het zoöplankton zullen op sterk water worden bewaard ter latere bestudeering.
De magnetische onderzoekingen zullen in de eerste plaats de geografische verdeeling van het aardmagnetisme betreffen, voor de samenstelling van een magnetische kaart van het gebied om de Noordpool. Daarvoor zullen elke 20—30 mijl de noodige metingen verricht worden, maar van nog meer belang zullen de waarnemingen zijn betreffende het gedrag van het magnetische veld, evenals van den toestand van de z.g. heaviside, de geïoniseerde laag van de stratosfeer, van het Noorderlicht en van de atmosferische electriciteit.
Eindelijk zal de noodige aandacht besteed worden aan de werking van de zwaartekracht in deze streken.
De geheele wetenschappelijke uitrusting van de expeditie weegt 450 K.G. (N. R. Crt. - Red. K. H. A.)
(Vor. ber. 2799 B.; Photo buiten tekst 2824a)

POOL-ONDERZOEK

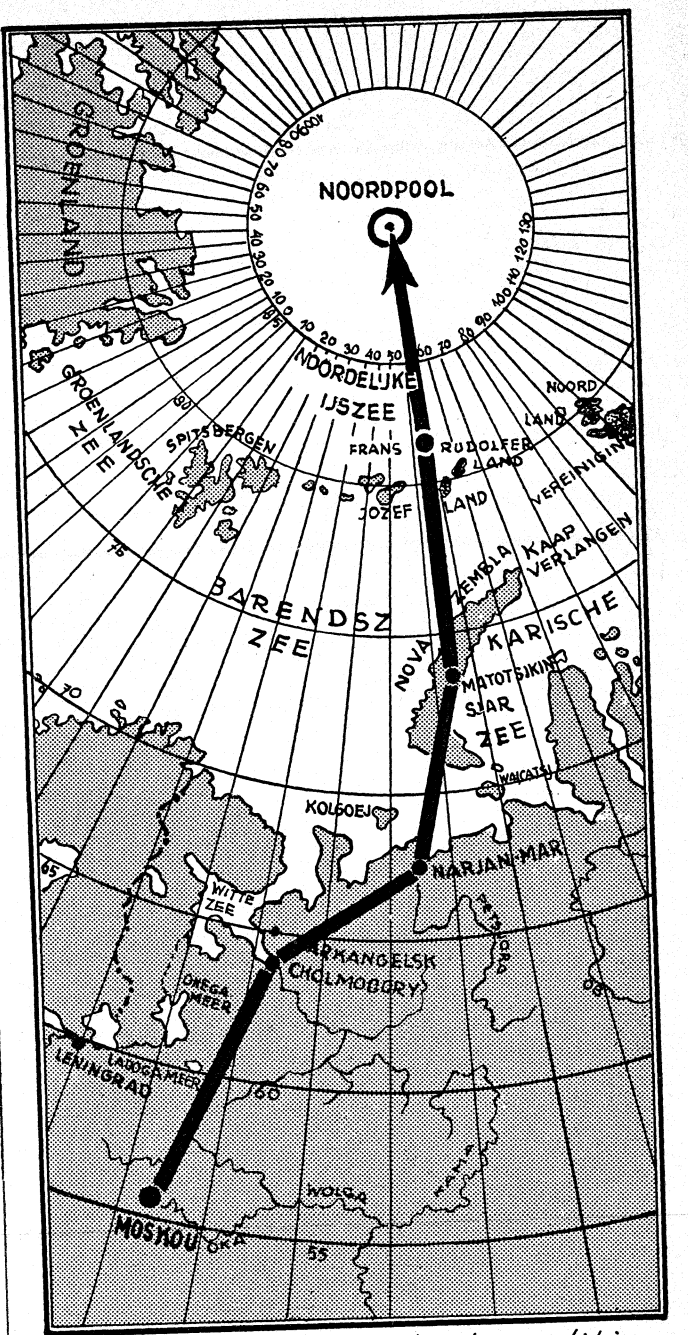

Het traject van de Noordpool-expeditie van Schmidt en de vliegers Wodopjanof, Molokof, Alexejef en Mazoeroëk.

16 JUNI 1937

A. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Kardinaal Faulhaber protesteert in zake de arrestatie van pater Mayer. —**
De aartsbisschop van München, kardinaal Faulhaber, heeft bij den minister van eeredienst, Hans Kerrl, geprotesteerd tegen de arrestatie van pater Mayer op 5 Juni '37 in de kerk van den heiligen Michael.
Op 13 Juni werd dit protest in de kerk van den heiligen Michael van den kansel voorgelezen.
De kardinaal vraagt den minister het spreekverbod tegen pater Mayer, als zijnde tegen het concordaat, op te heffen. Verder vraagt de kardinaal, dat pater Mayer uit de hechtenis zal worden ontslagen en dat in het vervolg niet meer dergelijke maatregelen tegen predikanten zullen worden genomen.
(Reichspost, Wien) **(Vor. ber. Kerkstrijd 2817 C.)**

B. **NEDERLAND. — Statistiek der motorrijtuigen over 1935—1936. —**
Het totale aantal motorrijtuigen bedroeg in:

1936	190.061
1935	184.592

Voor personenauto's waren de cijfers:

1936	89.077
1935	88.293

Voor vrachtauto's:

1936	47.810
1935	47.160

Rijtuigen op 2 of 3 wielen:

1936	49.380
1935	45.345

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht 2287 B.)

C. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Italianen bij Madrid gesneuveld. —**
Op 12 Juni is voor de derde maal een lijst gepubliceerd van namen van Italianen, die in Spanje zijn gesneuveld. Ditmaal staat boven de lijst „Ter verdediging van de fascistische beschaving".
Tusschen 8 en 18 Maart zijn volgens deze opgave 175 Italiaansche soldaten aan het front bij Madrid gesneuveld. Volgens een vierde lijst, die op 13 Juni is gepubliceerd, zijn aan datzelfde front gedurende diezelfde periode nog 231 Italianen méér gesneuveld; 250 man worden vermist en bijna 2000 zijn gewond.
(Corriere della Sera) **(V. b. Burgeroorlog 2822 B.)**

D. **A. B. BEERS EN C. A. VAN DEN BRIEL OVERLEDEN. —**
Zware slagen treffen den Amsterdamschen P.T.T.-dienst. Een paar dagen na het overlijden van den heer A. B. van Beers, den directeur van het Postkantoor, is nu op 14 Juni de heer C. A. van den Briel, directeur van het Telegraafkantoor plotseling overleden. (Red. K. H. A.)

E. **SOVJET-RUSLAND. — Trotski's oordeel over de laatste processen. —**
Trotski heeft zich in zijn woonplaats te Coyoacan op tien kilometer van de Mexicaansche hoofdstad tegenover een Havas-correspondent uitgelaten over de jongste gebeurtenissen in de Sovjet-Unie.
„Na de partij en zijn organisatie te hebben onthoofd, onthoofdt Stalin thans het leger", verklaarde Trotski. Met ontroering maakte hij gewag van het werk, dat Toechatsjefski, Jakir en Kork in het roode leger hebben verricht. Trotski, de grondlegger van dit leger, verklaarde geen enkelen anderen officier te hebben gekend, behalve misschien Boedjonni, die in populariteit, kennis en begaafdheid de thans veroordeelde legerchefs evenaarde.
Trotski hecht weinig geloof aan de officieele beschuldigingen. Veeleer gelooft hij aan het bestaan van naijver tusschen Worosjilov en Toechatsjefski. Worosjilov zou in geval van oorlog, volgens Trotski zijn onvermogen toonen, maar hij is daartegenover zeer onderworpen aan Stalin.
Zooals de bureaucratie in haar geheel los staat van het volk, tracht thans de militaire bureaucratie zich los te maken van de burgerlijke. Stalin heeft het roode leger een vreeselijken slag toegebracht. Het is tot in zijn grondvesten geschokt. De belangen der landsverdediging zijn geofferd aan die der regeerende kliek.
Na het proces tegen Zinovjef, Kamenef, Radek en Pjatakov vormt dat tegen Toechatsjefski en de anderen het begin van het einde van Stalins dictatuur, aldus Trotski. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 2821 G.; Trotski 2588 E.)

F. **ZWITSERLAND. — Kanton Genève. - Ontbinding van de Communistische partij. - Referendum. —**
Op 13 Juni '37 heeft in het kanton Genève de volksstemming plaatsgevonden over het verbod van de communistische partij in dat kanton. Het verbod is aangenomen met 18.000 tegen 12.000 stemmen.
(Neue Zürcher Ztg.) **(V. b. Communisme 2769 E.)**

G. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. - Bank van Frankrijk verhoogt het disconto. —**
De Bank van Frankrijk heeft op 14 Juni het disconto van 4 tot 6% verhoogd.
Voorts verhoogde de bank de rente voor voorschotten op effecten van 5 tot 7, die voor voorschotten op 30 dagen van 4 tot 6%. (L'Intransigeant)
(Vorig bericht 2652 E.)

H. **23STE INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE. — Een succes voor de arbeidersgroep. —**
De op 3 Juni geopende 23ste internationale arbeidsconferentie, die weder ongeveer drie weken duren zal, heeft de eerste dagen noodig gehad voor de organisatie van haar werk.
Toch heeft de arbeidersgroep reeds een voorloopig succes te boeken, n.l.:
In den afgeloopen winter hadden te Genève driezijdige voorbereidende conferenties over de verkorting van den arbeidstijd (40-urige werkweek) reeds plaats gevonden. Namens de arbeidersgroep stelde Mertens (België) voor, dat deze voorbereidende conventies als een „eerste discussie" ter internationale arbeidsconferentie zouden beschouwd worden, zoodat dit jaar reeds de tweede discussie met de daaraan verbonden conventie-poging zou plaats vinden. Na bestrijding van dit voorstel-Mertens door den voorzitter der werkgeversgroep Oersted (Denemarken) nam de conferentie het voorstel der arbeidersgroep aan. Met betrekking tot de chemische industrie werd met 56—34 stemmen besloten, dat de desbetreffende commissie het door het internationale arbeidsbureau reeds uitgewerkte ontwerpconventie in behandeling zou nemen, met 56—32 stemmen werd een soortgelijke opdracht aan de commissie voor de verkorting van den arbeidstijd in de grafische industrie verstrekt.
Het laatste woord behoort echter aan de voltallige conferentie, wanneer de commissie haar een ontwerpconventie ter goedkeuring zal voorleggen.
(Journal de Genève)
(Vor. ber. Intern. Arbeidsconferentie 2353 F.)

I. **DUITSCHLAND. — Von Neurath's bezoek aan Boedapest. —**
Von Neurath is op 14 Juni weer uit Boedapest vertrokken. In een onderhoud met het Hongaarsche telegraafagentschap verklaarde hij, dat de besprekingen, welke hij te Boedapest gevoerd had de vastheid en oprechtheid van de Duitsch-Hongaarsche vriendschap slechts bevestigd hadden. Die vriendschap tusschen de twee volken zou ook in de toekomst een belangrijk bestanddeel vormen van den arbeid van wederopbouw in het Donaubekken.
Omtrent de te Boedapest gevoerde onderhandelingen is een officieel communiqué gepubliceerd, waarin

o.m. wordt verklaard: tijdens deze door wederzijdsch vertrouwen gedragen besprekingen hebben de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken en de Hongaarsche staatslieden alle kwesties der Europeesche politiek en in het bijzonder die, waarbij het Duitsche rijk en Hongarije rechtstreeks belang hebben, bestudeerd.
Er is voorts met voldoening in het bijzonder tot uitdrukking gebracht, dat beide regeeringen alle pogingen, welke beoogen een blok te vormen van de hand wijzen.
De beraadslagingen hebben bovendien gelegenheid geboden te constateeren, dat de opvattingen van beide regeeringen ook in de andere ter sprake gebrachte kwesties volkomen met elkander overeenstemden en dat beide regeeringen vastbesloten zijn de tusschen Duitschland en Hongarije onveranderd bestaande vriendschappelijke betrekkingen ook verder te ontwikkelen ter bereiking van hun vreedzame doeleinden. (Az Est) **(Vor. ber. Von Neurath 2821 C.)**

17 JUNI 1937

A. **FRANKRIJK. — 40-urige werkweek. - Nederlaag voor de Fransche regeering. —**
De Senaat heeft op 11 Juni '37 met 297 stemmen tegen 0 de resolutie van Regnier aangenomen, waarbij in een nieuwe tekst de regeering wordt uitgenoodigd het initiatief te nemen tot een wetsontwerp, strekkende tot het uitstellen van het doorvoeren van de veertigurige werkweek in industrie zoowel als in het hotelbedrijf, waar deze maatregel niet zonder groote moeilijkheden kan worden ingevoerd.
De beslissing werd genomen, niettegenstaande de minister-president had verklaard de resolutie van Regnier niet te kunnen aanvaarden en na te hebben laten doorschemeren, dat hij zelfs bij aanneming zich niets daarvan zou aantrekken.
De medestanders der regeering hebben mede voor de resolutie gestemd toen men zag, dat de zaak toch verloren moest worden geacht. Daarbij kon het échec gemaskeerd worden. (Le Temps)
(Vor. ber. Werktijden 2746 A.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Stakingen. - Lewis proclameert nieuwe staking. —**
De leider van het industrieele vakverbond, John L. Lewis, heeft een nieuwe staking aangekondigd, ditmaal van 10.000 mijnwerkers, die werkzaam zijn in de zeventien kolenmijnen van de Bethlehem Steel en de Youngstown Sheet Tube Co. Het doel van deze staking is, den kolenaanvoer van deze fabrieken stop te zetten, en het den werkgevers onmogelijk te maken, nog langer stakingbrekers in dienst te nemen.
(N. Y. Herald Tribune) **(V. b. Stakingen 2812 G.)**

C. **POLEN. — Anti-Semitische uitlating van een rechter. - Protest van Joodsche journalisten. —**
Een dezer dagen zijn te Warschau alle Joodsche bladen op last van een censor in beslag genomen. De inbeslagneming geschiedde naar aanleiding van een protest door de vereeniging van Joodsche journalisten tegen een verklaring van den president van de rechtbank te Warschau, waarin deze de Joodsche pers en het Joodsche publiek tot op groote hoogte verantwoordelijk stelt voor een misdadige handeling van één enkelen abnormalen Jood, die wegens moord terechtstond. Bij het uitspreken van het doodvonnis verkondigde de rechter het verbazingwekkende beginsel, dat allen voor de daad van een enkel persoon konden worden gelaakt.
In hun protest zeiden de Joodsche journalisten:
Wij protesteeren tegen de ongerechtvaardigde beschuldigingen, geuit in een tijd, nu de Joodsche bevolking het doelwit is van stelselmatige discriminatie en boycot, nu de Joden worden geterroriseerd door onderdrukking en anti-Joodsche opstootjes, culmineerende in een pogrom als dat te Brest. Verder houdt zulk een beschuldiging tegen de Joden, geuit door een officieele autoriteit als een rechter in functie, een rechtvaardiging in van de anti-Joodsche politiek in het verleden en zij kan in de toekomst hetzelfde gevolg hebben.
De Joodsche parlementsleden hebben bij het departement van justitie een protest ingediend tegen de verklaring van den rechter. (Manchester Guardian)
(Vorig bericht 2746 C.)

D. **NEDERLAND. — Luchtvaart. - Nationaal Luchtvaart-laboratorium. —**
Dezer dagen heeft in het departement van Waterstaat te Den Haag de oprichting plaats gehad van de stichting „Nationaal Luchtvaartlaboratorium". Deze stichting is in het leven geroepen krachtens de wet van 31 Mei 1937 door het Rijk, in samenwerking met de K.L.M., de K.N.I.L.M., de Vereeniging van Nederlandsche Vliegtuigfabrikanten en de Koninklijke Nederlandsche Vereeniging voor de Luchtvaart.
Deze stichting zal worden belast met het beheer van den vroegeren rijksstudiedienst voor de luchtvaart.
De oprichting geschiedde door het teekenen van de acte van oprichting, welke indertijd bij het wetsontwerp in afdruk was gevoegd door de ambtenaren, die daartoe door de betrokken ministers waren aangewezen, alsmede door de vertegenwoordigers van bovengenoemde lichamen. **(Vorig bericht 2603 B)**

E. **JAPAN. — Begrooting en Weermacht. —**
De geheele pers wijdt aandacht aan de aanzienlijke moeilijkheden, die de minister van financiën zal hebben op te lossen bij het ontwerpen der nieuwe begrooting. Men gelooft, dat deze moeilijkheden hem zullen dwingen tot het toepassen van een strenge contrôle op de financiën en op het economische leven. De bevolking zal zich moeten voorbereiden op het brengen van nieuwe offers voor de landsverdediging. Anderzijds zullen leger en vloot zich in hun eischen moeten matigen om binnen de grenzen van de economische draagkracht van het land te blijven. Men verwacht, dat op een totale begrooting van 3.200.000.000 yen, voor het leger 900 millioen en voor de vloot 800 millioen zullen worden uitgetrokken. De posten voor de landsverdediging zullen dan bijna 300 millioen hooger zijn dan op de vorige begrooting.
In vlootkringen voert men aan, dat het oorspronkelijke bouwprogramma niet gewijzigd is, omdat men van meening is, dat de vlootbouwwedloop tusschen de andere mogendheden nog niet begonnen is. (Domei)
(Vor. ber. Begrooting 2573 D.)

F. **GEESTELIJK LEVEN. — De Katholieke missie in Nederl. Oost-Indië. - Jaarboek 1937. —**
Wij ontleenen aan het Jaarboek 1937 uit Indië het volgende:
Het blijkt uit de verzamelstatistiek van het personeel, dat in Ned.-Indië het aantal priesters bedraagt 459 (w.o. 11 inheemschen), dat der broeders 420 (w.o. 26 inheemschen), dat der zusters 1549 (w.o. 92 inheemschen). Vergeleken met het vorige jaar is dat een vermeerdering respectievelijk van 30, 40 en 82.
De onderwijs-statistiek geeft èn wat het aantal scholen èn wat het aantal leerlingen betreft een toename, alleen zijn er 1 mann. religieuze en 51 mann. leekenkrachten minder. Dit is voorzeker het gevolg van de bezuiniging welke echter vooral haar invloed gehad heeft op het aantal gesubsidieerde scholen. Dit aantal toch is verminderd met 45 en van 715 op 670 gekomen, terwijl het getal niet-gesubsidieerde scholen toenam van 469 tot 529. Zoo blijkt dus allerduidelijkst dat de Missie, niettegenstaande de Regeering de subsidie verminderd heeft, toch het instandhouden en zelfs het oprichten van nieuwe scholen voortzette.
(De Tijd) **(Vor. ber. Missie 2051 E.)**

G. **CHINA. — Militaire opstand in Tsjahar. —**
Chineesche troepen in Noord-Tsjahar, welk gebied onder invloed van Mandsjoekwo staat, zijn in opstand gekomen en hebben verscheidene dorpen ten zuiden

van Koejoean aan de grens tusschen Tsjahar en Jehol bezet.
Uit Chineesche bron wordt gemeld, dat de toestand in Jehol en Oost-Tsjahar dreigend is. Ongeregelde troepen hebben met burgers een „volksleger" gevormd om zich te verdedigen tegen Mongoolsche, Mandsjoekwo'sche en Japansche troepen.
De Japanners zouden een aanzienlijke troepenmacht naar dit gebied willen zenden. De eerste versterkingen der Japanners zijn te Dolonor en Tsjang-pei aangekomen.
Teneinde den opstand te onderdrukken hebben Mandsjoekwo'sche en Mongoolsche autoriteiten op een conferentie te Sjapser besloten hun troepen te reorganiseeren en één zelfstandig Mongoolsch leger van tien divisies te vormen onder bevel van vorst Teh.
In Noord-Tsjahar is de staat van beleg afgekondigd.
De legerautoriteiten van Soei-joean hebben de militaire voorbereidingen versneld. Een groot aantal personen is, verdacht van spionnage gearresteerd.
(Sin Pau Agency)
(V. b. Militaire Opstand 2596 C.; Tsjahar 1673 D.)

18 JUNI 1937

A. **NEDERLANDSCHE HANDEL-MIJ. — Winstsaldo 1936 ter verdeeling: ƒ 2.001.500 (v. j. ƒ 1.682.628). - Dividend: 5 % (onv.) op de pref. en 5 % (v. j. 4 %) op de gewone aandeelen. —**
Wanneer men de ontwikkeling van het maatschappelijk leven, zooals zich dat in 1936 heeft afgespeeld, overziet, dan krijgt men den indruk, dat de ongunstige factoren gedurende dat jaar in het algemeen nog een overwegende rol speelden. Veelvuldig waren de gebeurtenissen, die de reeds bestaande spanningen tusschen de mogendheden vergrootten en aan de vrees voor het uitbreken van nieuwe oorlogen voedsel gaven.
De hiermede verband houdende bewapeningswedloop was uiteraard allerminst bevorderlijk voor de verbetering van de politieke en economische verhoudingen, te minder omdat de maatregelen, welke de verschillende landen zich verplicht achtten te nemen, tot consequenties kunnen leiden, welke op den duur een verstoring van het bedrijfsleven moeten teweegbrengen.
Op valutagebied werd 1936 in nog sterkere mate dan 1935 gekenmerkt door ernstige storingen. In de maand Juni ging Polen over tot de toepassing van deviezenrestricties, gevolgd in September door gebeurtenissen van veel grooter beteekenis, namelijk de devaluatie van den Franschen en den Zwitserschen franc en het loslaten van den gouden standaard door Nederland, later gevolgd door de devaluatie in Italië en door die in Tsjecho-Slowakije. In tegenstelling met de meeste andere landen, die de goudwaarde van de munt dadelijk, zij het ook met eenige speling, op een nieuwe basis stelden, werd in ons land de valuta voorloopig zwevende gehouden, terwijl een egalisatiefonds in het leven werd geroepen om naar behoefte op de valutamarkt te kunnen ingrijpen. Dank zij het bekende monetaire accoord tusschen Engeland, Frankrijk en Amerika, waartoe ook Nederland toetrad, kon een nieuwe depreciatiegolf worden voorkomen.
De hoop welke door velen was gekoesterd, dat door deze monetaire maatregelen de weg naar een vrijer internationaal handelsverkeer zou worden geëffend, is nog niet in vervulling gegaan. Het streven naar vermindering van de handelsbelemmeringen verdient dan ook nog bij voortduring aandacht en steun.
Resumeerende mag echter worden geconstateerd, dat de gang van zaken, ondanks de vele moeilijkheden, die zich nog steeds voordeden, in het algemeen niet onbevredigend was. De verdere ontwikkeling van het bedrijfsleven mag met vertrouwen worden tegemoet gezien. (Verslag Nederl. Handel-Mij.)
(Vorig bericht 2294 F.)

B. **BELGIE. — Spelling De Vries en Te Winkel. —**
De Belgische minister van Openbaar Onderwijs, Hoste, heeft aan alle autoriteiten van Rijk, provincie en gemeente op onderwijsgebied een schrijven gericht, waarin wordt betoogd, dat er geen sprake van kan zijn, dat op Belgische scholen Nederlandsche boeken kunnen worden gebruikt, waarvan de spelling afwijkt van die van De Vries en Te Winkel.
Het zou in strijd zijn met het onderwijsbelang naast boeken in officieele spelling ook werken te gebruiken, geschreven naar nieuwe spellingregels, die niet algemeen gebruikt en bovendien nog omstreden worden. Uitzondering wordt gemaakt voor vereenvoudigingen als: een, geen, mijn, haar, hun, die de oude verbogen vormen verdrongen hebben. (Telegraaf)
(Vor. ber. Nederl. Taal 1768 E.)

C. **BELGIE. — Rexisme - Hoofdredacteur van „Pays réel" en voorzitter der Rex' Kamerfractie afgetreden.**
Dydeville, hoofdredacteur van het orgaan der rexistische partij „Pays Réel" en lid van den politieken raad dezer partij, heeft in een schrijven aan Degrelle zijn ontslag aangeboden en daarbij als redenen opgegeven, dat, ten eerste de rexistische beweging op het oogenblik volkomen onderworpen is aan den invloed van zekere, zoowel uit moreel als politiek oogpunt, verdachte individuen en dat haar optreden ver verwijderd is van het ideaal, dat Rex zooveel enthousiasme en belanglooze aanhangers heeft bezorgd en ten tweede, dat er op het oogenblik onder de leidende persoonlijkheden van Rex een meerderheid bestaat, die volkomen vijandig staat tegenover elke poging tot oprechte verzoening met de kerkelijke autoriteit.
De voorzitter van de Rexistische Kamerfractie, Pierre Daye, heeft heden bij den voorzitter van de Kamer, Kamiel Huysmans, zijn ontslag als zoodanig ingediend. De Rexleider Degrelle had het ontslag van Pierre Daye aanvaard. Als opvolger heeft Degrelle den heer Ursmar Legros aangewezen.
(Het Laatste Nieuws) **(Vor. ber. Rexisten 2749 B.)**

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1938. —**
De Nederlandsch-Indische begrooting voor 1938 bevat onder meer de volgende détails:
Voor den aanbouw, den aankoop, enz. van schepen en vliegtuigen is een bedrag van ƒ 5.417.000 opgebracht of ƒ 400.000 meer dan voor 1937, hetgeen omvat de voortzetting van den bouw van 36 groote zeevliegtuigen, den eersten termijn van een nieuwe serie van 12 dergelijke toestellen en den tweeden termijn van 12 vervangende kleine vliegtuigen. Voor den bouw van hangars e.d. voor den marine-luchtvaartdienst wordt ƒ 430.000 aangevraagd.
In verband met de voortschrijdende openlegging van Nieuw-Guinea en der nabij gelegen eilanden en ter verzekering van een goede leiding van de visscherij in het Oostelijk gedeelte der Molukken, wordt het noodzakelijk geacht het politie-toezicht ter zee te verscherpen, waarvoor vier stalen motorvaartuigen in bouw gegeven zullen worden, die resp. te Hollandia, Seroei, Manokwari en Tobelo zullen worden gestationneerd.
In het belang van de ontwikkeling van de militaire luchtvaart wordt in de oorlogsbegrooting gerekend op de toekenning van een jaarlijksche tegemoetkoming in exploitatie- en onderhoudskosten aan de bezitters van twee-, of meerzits-sportvliegtuigen.
De P. T. T.-begrooting opent het vooruitzicht op tariefverlaging, o.a. voor het postwisselrecht en het binnenlandsche briefport, waardoor op een inkomstenderving van ƒ 880.10 wordt gerekend.
Op de begrooting voor den dienst van de Volksgezondheid is ƒ 80.000 meer uitgetrokken voor subsidies ten behoeve van de t.b.c.-bestrijding, waarvoor een achttal eenvoudige herstellingsoorden zal worden opgericht. De oprichtingskosten daarvan zullen worden gekweten uit de Nederlandsche bijdrage van ƒ 25 millioen.
Ten behoeve van de werkloozenzorg is ƒ 500.000 meer opgebracht, aangezien het voor 1937 uitgetrokken bedrag van ƒ 1 millioen onvoldoende is gebleken.
Voor de algemeene politie zijn verschillende verhoogingen opgebracht, omdat gebleken is, dat men in eenige gewesten te ver is gegaan met de in de laatste jaren opgelegde bezuinigingen. (Aneta) **(2807 G.)**

E. **VATICAAN. — Rede van Z.H. Paus Pius XI tot Duitschers. —**
De Paus heeft dezer dagen te Castel Gandolfo een groep Duitschers ontvangen, en tot hen gezegd: „De tijd is op het oogenblik voor Duitschland niet alleen ernstig, doch ook treurig, zoo droevig en dreigend, dat wij er om moeten weenen. Wij hebben evenwel de troost, dat wij met u kunnen weenen en u kunnen troosten als een vader zijn kinderen; wij hebben steeds ons best gedaan het droeve lijden te verzachten, en zullen hiermede voortgaan, wat men er ook van zal zeggen. Het eenige, dat ons nog overblijft, is met

u, uw priesters en uw bisschoppen te bidden. De goede God kent Zijn wegen, doch ook wij moeten onzen weg kennen om hem te kunnen bewandelen. Dezen weg wijzen uwe herders u bijna iederen dag. Het is de weg van den Heere en het oude geloof, dat alleen het geluk kan schenken." (Osservatore Romano)

(Vorig bericht Paus Pius XI 2807 D.)

A. **FRANKRIJK. — De financieele wetsontwerpen. —** De Fransche Kamer heeft op 17 Juni het wetsontwerp tot het verleenen van volmachten aan de regeering met 346 tegen 247 stemmen aangenomen.

De juiste tekst van het ontwerp, dat door de regeering was voorgelegd aan de Kamer luidt als volgt: „De regeering wordt gemachtigd tot 31 Juli 1937 bij decreet, besproken in den ministerraad, de noodzakelijke maatregelen te nemen tot herstel van de openbare financiën en tot bescherming van de spaargelden en het openbaar crediet.

Deze decreten zullen binnen drie maanden worden voorgelegd aan het parlement ter bekrachtiging, of in ieder geval in de eerste vergadering van de buitengewone zitting van 1937".

Ter motiveering van het verzoek om volmachten, had de regeering een uiteenzetting opgesteld van hetgeen zij in het afgeloopen jaar tot stand heeft gebracht. Zij wijst hierbij op het financieel herstel en de economische ontwikkeling van het land. De sociale wetten hebben kalmte gebracht en de consumptie is gestegen. Verder heeft de aanpassing van de munt het contact tusschen de Fransche markt en de buitenlandsche markten hersteld.

De regeering zet vervolgens uiteen dat financieele maatregelen onmiddellijk genomen moeten worden en dat bovendien gedurende vele jaren steun moet worden geboden. Hierbij mag niets verwaarloosd worden. Alles doet evenwel hopen op een tijdperk van rust, dat gunstig is voor de procedure.

In het derde gedeelte van deze uiteenzetting verklaart de regeering de wijze, waarop de staatsfinanciën wil regelen. Eerst wijst zij op het mislukken van handelwijzen der speculanten en de deserteurs van de franc. De speculatie is gebroken en de kapitaalvlucht heeft opgehouden. Doch het herstel eischt voortdurende zorg. Sedert 5 Maart heeft de regeering belangrijke bezuinigingen ingevoerd op de openbare uitgaven, terwijl de inkomsten zijn gestegen.

Thans moet met kracht en voorzichtigheid, geleidelijk het evenwicht tusschen inkomsten en uitgaven worden hersteld, waarbij rekening moet worden gehouden met de noodzakelijke aanpassing aan nieuwe omstandigheden en de normale ontwikkeling van het economisch leven. Er zullen geen maatregelen worden genomen welke de onmisbare levensbehoeften treffen of welke de productie zullen vertragen.

De communisten, die eerst besloten hadden tegen te stemmen, stemden voor de financieele wetsontwerpen. (Le Temps)

(Vor. ber. Financiën 2698 D.)

19 JUNI 1937

B. **NEDERLAND. — Ontheffing van goudembargo in onbeperkten omvang. —** De Nederlandsche Bank te Amsterdam deelt mede dat zij, daartoe gemachtigd door den Minister van Financiën, onder de gegeven omstandigheden bereid is onbeperkt ontheffing te verleenen van het verbod van uitvoer van gouden munt en gouden muntmateriaal, vervat in het Koninklijk Besluit van 26 September 1936, nr. 52, waaraan wettelijke grondslag werd verleend bij de wet van 30 September 1936, Staatsblad nr. 101.

Aanvragen om ontheffing als bovenbedoeld behooren schriftelijk te worden ingediend bij de hoofdbank van de Nederlandsche Bank, afdeeling secretarie, onder opgave van de soort, het brutogewicht en het fijngewicht van het goud waarvoor ontheffing van het uitvoerverbod wordt verlangd, alsmede van het adres waaraan en de verpakking waaronder men bedoeld goud wenscht te verzenden.

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2468 C.)**

(De eerste gedachte, die bij het lezen van bovenstaand bericht wellicht bij vele niet ingewijden zal opkomen, is, dat het Koninklijk Besluit van de bekende monetaire maatregelen, waarbij met ingang van 27 September 1936 de uitvoer van goud werd stopgezet, ongedaan is gemaakt.

Met de meeste stelligheid dient er op te worden gewezen, dat dit niet het geval is en dat de monetaire politiek van ons land door dit besluit in geen enkel opzicht wordt geraakt.

In de eerste plaats blijft het gouduitvoerverbod op zich zelf bestaan en zal alleen op aanvraag bij De Nederlandsche Bank ontheffing van dit verbod worden verleend voor elk afzonderlijk geval. Uitvoer zal dus alleen kunnen geschieden op consent. In de tweede plaats blijft De Nederlandsche Bank als sedert 27 September het geval is, ontheven van de verplichting om tegen een bepaalden prijs goud voor export af te staan. Indien een particulier of bank goud wil uitvoeren, dan moet deze hierover dus zelf de beschikking hebben. M.a.w. het goud moet verworven zijn uit particulier bezit).

C. **DUITSCHLAND. — Deutsche Nationalkirche. - Officieel erkende godsdienst. —** De Deutsche Nationalkirche zal in den vervolge opgenomen zijn in de reeks officieel door den staat erkende godsdiensten.

Deze nieuwe kerk is gesticht door Arthur Dinter, een der oudste leden der N.S.D.A.P., die machtiging gekregen heeft uit de partij te treden om zich geheel te kunnen wijden aan zijn theologische studiën en zijn Apostolaat.

De Deutsche Nationalkirche heeft zeer vage betrekkingen tot het Christendom: Zij stelt als religieuse waarden het bloed, de genade en de openbaring van den pantheistischen God aan iedere menschenziel. Zij verwerpt de begrippen der verlossing en ieder Christelijk dogma, dat zij als een Joodsche uitvinding beschouwt. Zij erkent echter de onvergelijkelijke waarde van den persoon Christi, doch beweert, dat deze Germaansch Arisch is.

Volgens de Deutsche Nationalkirche is de leer van Jezus vervalscht door de Joodsche opstellers der evangeliën, zooals den rabbijn Paulus, die den titel van apostel zich wederrechtelijk heeft toegeëigend.

Dinter heeft de evangeliën opnieuw geschreven, waarbij hij onder den traditioneelen tekst gezocht heeft, wat volgens hem van zuiver Arischen oorsprong is.

De Deutsche Nationalkirche staat dus tusschen de groep van nationaal-socialistische Duitsche Christenen en de religieuse Duitsche groepeeringen als die van Ludendorff, de Duitsche geloofsbeweging e.a., die zelfs zoo ver gaan in de wouden de riten van den ouden Wodangodsdienst tot nieuw leven te roepen.

(Reichspost, Wien)

(Vor. ber. Duitsche Geloofsbeweging 2798 I.)

D. **GASTON DOUMERGUE OVERLEDEN. —** Gaston Doumergue, oud-president van de Fransche republiek, is 18 Juni '37 te Aigues-Vives plotseling overleden.

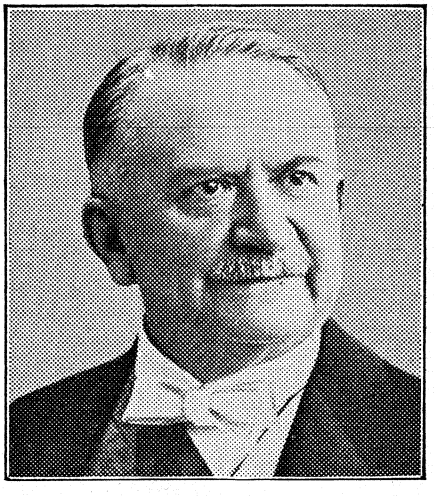

Gaston Doumergue.

Gaston Doumergue werd den 1sten Aug. 1863 te Aigues-Vives in het departement Gard geboren. Hij studeerde in de rechten en was van 1885 tot 1890 advocaat te Nimes. Vervolgens was hij eenige jaren in de koloniën werkzaam. In 1893 kwam hij in de Kamer en werd in 1902 voor de eerste maal minister in het kabinet Combes, waar hij de portefeuille van

Koloniën had. Van 1905 tot 1906 was hij president van de Kamer, en in de volgende jaren bekleedde hij diverse minister-functies.
President Poincaré droeg hem in 1913 op een kabinet te formeeren, waarin Doumergue zelf het ministerie van Buitenlandsche Zaken nam, daar hij hiervoor niemand kon vinden. In Juni 1914 demissionneerde hij met het geheele ministerie in verband met de wet op den drie-jarigen dienstplicht, doch een paar maanden later, bij het uitbreken van den wereldoorlog, werd hij minister van Koloniën in het kabinet Viviani.
Den 13en Juni 1924 werd Doumergue tot president van de Fransche republiek gekozen. In 1930 baarde hij groot opzien door een felle rede tegen Briand, waarin hij verklaarde, dat Frankrijk op dat moment minder dan ooit aan ontwapening kon denken. In Juni 1931 was zijn ambtstijd voorbij. Een dag voor hij als president moest aftreden, huwde hij.
Doumergue's tweede politieke loopbaan begon den 28en Januari 1934, toen de president der republiek, Lebrun, na Chautemps' aftreden, hem verzocht een kabinet te formeeren. Doumergue liet zijn rustig leven op zijn landgoed Tournefeuille niet verstoren en weigerde. Toen echter het tweede kabinet Daladier tengevolge van ernstige onlusten te Parijs — de Stavisky-affaire — moest aftreden en de president zich opnieuw tot hem wendde, nam de 70-jarige oud-president de leiding der politiek opnieuw in handen. Men noemde hem „den vader des vaderlands", omdat hij in deze woelige dagen de rust en orde in Frankrijk energiek trachtte te herstellen.
Een maand na den moord op koning Alexander en Barthou, welke zooals men zich herinnert, den 9en October 1934 te Marseille plaats had, trad Doumergue af en weigerde een nieuw kabinet te vormen.
Den 11en November 1934 trok de oud-president zich op zijn landgoed Tournefeuille terug. (Le Temps)
(Vorig bericht Doumergue 1584 G.)

20 JUNI 1937

A. FRANKRIJK. — Luchtmacht. —
Bij de opening van het nieuwe vliegveld Bordeaux heeft op 17 Juni '37 Pierre Cot, de minister van Luchtvaart, een rede gehouden, waarin hij hulde bracht aan zijn voorgangers, doch verder verklaarde, dat in Juni 1936 de luchtvloot nog werkte aan het plan dat in 1933 was opgesteld voor het bouwen van 1023 vliegtuigen in eerste linie. Ongeveer 60% van dit plan was gereed. De industrie leed onder de stakingen en het bezetten van de fabrieken, terwijl zij nog slechts beschikte over een crediet van 75 millioen frs. voor nieuwe opdrachten. Bovendien was de administratieve organisatie van de luchtvloot zoodanig, dat de mobilisatie van de reserve niet was geregeld, dat het programma voor nieuwe vliegtuigtypen niet was uitgewerkt en dat geen reglementen bestonden voor manoeuvres, waarop reeds lang werd gewacht. Derhalve moest de methode worden gewijzigd.
„Wij zijn aan het werk gegaan," zoo zeide minister Cot verder, „en ziehier wat volbracht is:
Het in dienst zijnde materieel is vermeerderd met 110 procent. Aan het einde van 1937 zal het moderne materieel vermeerderd zijn met 180 procent, terwijl de reserve-luchtvloot met 80 procent zal zijn vergroot. De bombardements-mogelijkheid is met 400 procent gestegen. Geen militaire luchtmacht heeft in een jaar tijd iets dergelijks volbracht, de Fransche luchtvloot is een der sterkste ter wereld; zij neemt de tweede plaats in, onmiddellijk na de Sovjet-Unie.
Ten tweede, de luchtvaartindustrie is genormaliseerd en genationaliseerd. In plaats van den starren vorm van arsenaal gaf de regeering de voorkeur aan den meer plooibaren vorm van naamlooze vennootschap, waarin de staat de meeste aandeelen bezit. Hierdoor is het beginsel van persoonlijk belang en concurrentie blijven bestaan, terwijl de staat toch zijn rechten heeft.
De productiemogelijkheid werd in een jaar met bijna dertig procent opgevoerd en in 1938 zal deze honderd procent meer zijn dan in 1936.
Ten derde, de luchtmacht is hervormd. Om het leger krachtiger leiders te geven, werd de leeftijdsgrens voor officieren verlaagd, en het officierscorps werd met 25 procent vergroot. Bovendien werd de opleiding verbeterd. Verder is de reserve voor de luchtmacht geregeld en zijn de noodzakelijke reglementen opgesteld."
Vervolgens behandelde de minister de vraagstukken van de burgerluchtvaart. Hij deelde o.a. mede, dat voor jongelieden de mogelijkheid is geopend om tot de luchtvaart toe te treden, 153 centra in het geheele land werden opgericht voorzien van instructeurs en vliegend materiaal, waar op het oogenblik 9800 leerlingen worden opgeleid.
Ten slotte bracht de minister hulde aan de Fransche luchthelden, die zijn omgekomen na het land onschatbare diensten te hebben bewezen. (L'Aéro)
(Vor. ber. Luchtvloot 2510 B.; Pierre Cot 2659 C.)

B. ENGELAND. — Het nieuwe belastingontwerp. —
Het nieuwe belastingontwerp ter dekking van de Britsche defensie-uitgaven is 16 Juni '37 in den vorm van een witboek gepubliceerd. De wijze van belastingheffing is veel eenvoudiger dan de zoo scherp gecritiseerde nationale defensiebelasting, die inmiddels werd ingetrokken.
In hoofdzaak komen de nieuwe bepalingen hierop neer, dat 5 % zal worden geheven van de winst van vennootschappen en maatschappijen, voor zoover deze hooger dan £ 2000 per jaar is, en 4 % van de winst van particuliere handelaren en firma's, eveneens voor zoover deze de £ 2000 overtreft.
De totale opbrengst wordt op £ 25 millioen per jaar geschat, hetgeen nog £ 10 millioen meer is dan de geraamde opbrengst der ingetrokken belasting.
In het witboek wordt o.a. gezegd, dat met ingang van 1 April '37 voor den tijd van vijf jaar — den voor de uitvoering van het defensieprogram gestelden termijn — een belasting zal worden geheven op de winst van alle bedrijven en handelszaken in het Vereenigd Koninkrijk. In Engeland gevestigde rechtspersonen, die in het buitenland gevestigde bedrijven exploiteeren, vallen eveneens onder de nieuwe belasting.
Effectenmakelaars vallen onder de nieuwe belasting. Vrijgesteld zijn echter openbare nutsbedrijven, die door de wet of hun statuten beperkt zijn bij de vaststelling hunner tarieven of de uitkeering van hun dividend. Coöperaties zullen daarentegen wel belasting moeten betalen.
Een concessie, die de regeering eveneens heeft gedaan is, dat voor winsten tusschen £ 2.000 en £ 12.000 niet de volle belasting betaald behoeft te worden.
(Times) **(Vorig bericht 2810 B.)**

C. DANZIG. — Het bezoek van Himmler. —
De Duitsche S.S.-leider, Himmler, is dezer dagen te Danzig aangekomen, waar hij een onderhoud heeft gehad met Albert Forster, leider van de N.S.D.A.P. in de Vrije stad.
Tijdens een revue over de S.S.-afdeelingen van Danzig richtte Himmler het woord tot de manschappen, die hij aanspoorde trouw te blijven aan Hitler en het „Deutschtum". (Berliner Tageblatt)
(Vorig bericht Himmler 2658 B.)

D. ASTRONOMIE. — De zoneclips van 8 Juni. —
Hoewel de zoneclips van 8 Juni, waarvan de centrale lijn zich uitstrekte van een plaats in de Stille Zuidzee tot aan Peru, op een bepaalde plek, gelegen op 130 gr. W.L., zeven minuten waarneembaar zou zijn, heeft geen enkele astronomische expeditie van de gelegenheid kunnen gebruik maken om daar den kijker op de verduisterde zon te richten, aangezien daar geen eiland de gelegenheid bood voor het opstellen van de instrumenten. Men moest zich dus tevreden stellen met punten, waar de eclips maar vier minuten zou duren en dat waren de twee eilanden van de Phoenix-groep Canton- en Endenbury-eiland. De eclips in de Stille Zuidzee — aan gene zijde van de datumlijn — zou den 9den Juni des morgens 6 uur 20 beginnen en in Peru eindigen — aan deze zijde van de datumlijn — op 8 Juni plaatselijken tijd des namiddags kwart voor zes.
Ter waarneming dezer zoneclips had zich een expeditie onder leiding van prof. Mitchell, directeur van het Leander McCormick-observatorium een standplaats in de Stille Zuidzee gekozen. Op het programma van deze expeditie stond o.a. het maken van gekleurde foto's van de verduistering door dr. Gardner.
Volgens te Washington ontvangen radioberichten hebben de waarnemers van de zonsverduistering op

het eiland Canton van den in de Stille Zuidzee gelegen Phoenix-archipel uitstekende photografieën verkregen, daar het zicht bijzonder goed was.
Uit Honoloeloe wordt gemeld, dat daar bij het begin van de zonsverduistering de hemel bedekt was en het zicht daardoor minder goed. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht Zonsverduistering 2350 A.)

A. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Nederland en de niet-inmenging. —**
In de Staatscourant van 17 Juni '37 is gepubliceerd een K. B. van 11 Juni, strekkende om het dienstnemen bij een der strijdende partijen in Spanje te beletten.
Dit K. B. bepaalt, gelet op de wet van 8 April '37 in art. 2:
„Het is verboden eenige handeling te verrichten, welke hetzij op dienstneming bij een der strijdmachten in Spanje gericht is, hetzij ten doel heeft het in dienst treden bij een der strijdmachten in Spanje te bevorderen."
Art. 3 geeft aan den minister van Justitie en de door dezen aangewezen autoriteiten de bevoegdheid aan vreemdelingen, ten aanzien van wie in verband met de omstandigheden, waaronder zij in het Rijk in Europa verblijf houden, ernstige verdenking bestaat, dat door hen het strafbare feit, bedoeld in art. 2 zal worden gepleegd, dan wel ten aanzien van wie door een bijzondere overeenkomst de Nederlandsche regeering de verplichting op zich heeft genomen om het vertrek van deze personen uit het Rijk in Europa te beletten, een bepaalde verblijfplaats aan te wijzen en hen daarheen te doen overbrengen.
Art. 2 geldt eveneens voor Ned.-Indië.
(Staatscourant) **(Vor. ber. 2698 F.; Burgeroorlog 2826 C.)**

B. **ENGELAND. — De rijksconferentie. - Slotcommuniqué. —**
De rijksconferentie publiceert de resultaten van haar beraadslagingen over de buitenlandsche zaken.
Volgens het communiqué hebben de vertegenwoordigers van de deelen van het Britsche gemeenebest van gedachten gewisseld over de buitenlandsche politiek en de internationale situatie voor zoover deze verband houden met hun onderscheidene belangen en verantwoordelijkheden.
De vertegenwoordigers van de verschillende regeeringen kwamen overeen, dat voor ieder lid van het gemeenebest het eerste doel moet zijn, de handhaving van den vrede. Zij zijn van meening, dat de regeling der internationale geschillen gezocht moet worden in een methode van samenwerking, onderzoek en verzoening.
Aangezien zij hun politiek wenschen te baseeren op de bedoelingen en idealen van den Volkenbond, verklaren zij unaniem, dat hun respectieve bewapeningen nimmer voor aanvalsbedoelingen noch voor een doel, dat onvereenigbaar is met het Volkenbondspact, of het pact van Parijs, zullen worden gebruikt. Onder den indruk van de wenschelijkheid, den invloed van den Volkenbond te versterken door de uitbreiding van zijn ledental, geven de vertegenwoordigers van de deelen van het Britsche gemeenebest eenparig als hun meening te kennen, dat dit doel zou worden vergemakkelijkt door een scheiding tusschen het Volkenbondspact en de vredesverdragen.
Zij juichen de totstandbrenging van regionale vriendschapsverdragen toe, voor zoover deze kunnen bijdragen tot de zaak van den vrede en niet in strijd zijn met het handvest.
Zij namen kennis van een verklaring der Australische delegatie, volgens welke Australië bereid is, samen te werken met de volken van het gebied van den Stillen Oceaan ter zake van een niet-aanvalspact. De vertegenwoordigers waren het er over eens, dat een dergelijke overeenkomst een gewenschte bijdrage zou vormen voor de zaak van den vrede en voor de voortzetting en handhaving der vriendschappelijke betrekkingen in het gebied van den Stillen Oceaan en onderwerp zou moeten zijn voor andere besprekingen tusschen de regeeringen.
Alle vertegenwoordigers wenschen oprecht, dat er in zoo groot mogelijke mate wordt ontwapend, doch zij zijn het er over eens, dat hun onderscheidene regeeringen gehouden zijn, essentieele maatregelen te nemen voor de verdediging van hun veiligheid en om zich van hun internationale verplichtingen te kunnen kwijten. Zij zullen voortgaan met elkander overleg te plegen en samen te werken in alle vitale kwesties van gemeenschappelijk belang.
De vertegenwoordigers bestudeerden voorts de moeilijkheid, het vertrouwen terug te brengen en de stabiliteit der economische financieele voorwaarden te vergrooten, welke zij essentieel achten voor de welvaart der afzonderlijke landen en van den internationalen vrede.
Te dien einde verklaren de vertegenwoordigers zich bereid met andere naties samen te werken, om de bestaande moeilijkheden, met inbegrip van douanegrenzen en andere hinderpalen voor den internationalen handel en de verbetering van den algemeenen levensstandaard, te bestudeeren.
Tenslotte hebben de vertegenwoordigers besloten, hoewel zij ten zeerste gehecht zijn aan de principes der democratie en de parlementaire vormen, dat de verschillen van politieke opvatting geen hinderpaal zouden moeten vormen voor de vriendschappelijke betrekkingen tusschen de regeeringen en de volken en dat niets schadelijker zou zijn voor de internationale rust dan een werkelijke of schijnbare verdeeling der wereld in tegenover elkander staande fronten. (Times - Daily Telegraph)

21 JUNI 1937

C. **KLEINE ENTENTE. — Accoord hernieuwd. —**
De drie premiers van de Kleine Entente en de Roemeensche minister van Buitenlandsche Zaken hebben met de „Koning Carol II" een boottocht op den Donau gemaakt en daarbij alle politieke en economische problemen, die voor hen van belang zijn, besproken.
In het communiqué wordt o.a. vastgesteld, dat er tusschen de drie landen volkomen overeenstemming bestaat ten aanzien van alle behandelde kwesties, de versterking der onderlinge banden, de coördinatie van het economische leven en de nauwe internationale samenwerking op elk gebied.
De gemeenschappelijke actie voor samenwerking tusschen de Donaustaten zal worden voortgezet. De Kleine Entente blijft trouw aan den Volkenbond en zal geen enkele wijziging van het Volkenbondspact aanvaarden, die niet een versterking van het pact beteekent. In de bijeenkomst der drie premiers werd opnieuw de eenheid, kracht en vitaliteit van de Kleine Entente vastgesteld. (Politika - Adeverul)
(Vor. ber. Kleine Entente 2733 F.)

D. **BULGARIJE. — Een kroonprins geboren. —**
Vreugde heerscht in geheel Bulgarije. Er is een kroonprins geboren. Koning Boris heeft te dezer gelegenheid algemeene amnestie verleend en vele zware straffen belangrijk verminderd.
Koningin Ioanna en het kroonprinsje, dat Simeon zal heeten, bevinden zich in goede gezondheid.
(Wreme)

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Deensch: „Danmarks Malerkunst fra Middelalter til Nutid". (Hirschsprungs Forlag, København 1937) **(Vorig bericht 2604 A.)**
Duitsch: Bernard von Brentano — „Prozess ohne Richter". (Querido, A'dam)
A. Döblin — „Fahrt ins Land ohne Tod". (Querido, A'dam) **(Vorig bericht 2822 A.)**
Engelsch: A. L. Kennedy — „Britain Faces Germany". (Cape)
Miles W. Vaughn — „Under the Japanese Mask". (Lovat Dickson) **(Vorig bericht 2822 A.)**
Fransch: François Mauriac — „Journal" (Grasset, Paris)
Edouard Peisson — „Le Pilote". (Grasset, Paris) **(Vorig bericht 2822 A.)**
Italiaansch: Eugenio Anagnine — „G. Pico della Mirandola". Biblioteca di Cultura Moderna. (Laterza, Bari) **(Vorig bericht 2822 A.)**
Nederlandsch: Herman Salomonson — „De Reis zonder Einde". (L. J. Veen's Uitg.)
Constant van Wessem — „Margreet vervult de Wet". (Van Loghum Slaterus' Uitg. Mij.) **(V. b. 2822 A.)**
(Red. K. H. A.)

F. **LUCHTVAART. — Moskou-Noordpool-San Francisco. —**
De drie Russische vliegers Tsjalof, Baidoekof en Beljakof hebben op hun vlucht Moskou-Noordpool-San Francisco wel is waar behouden het militaire vliegveld te Vancouver bereikt, doch hun einddoel hebben zij niet gehaald.
Na een uitermate vermetele vlucht over de Noordpool en de duizenden kilometers lange toendragebieden van Rusland en Canada heeft de USSR 25 („De Mier", zooals haar verdere naam luidt) op 900 K.M.

afstand van de plaats van bestemming haar non-stop-vlucht moeten onderbreken.
De drie mannen waren bij hun aankomst op het militaire vliegveld te Vancouver volkomen uitgeput. Zij waren 64 uur in de lucht geweest en hadden in al dien tijd nauwelijks geslapen. (Telex-A. N. P.)

A. **FRANKRIJK. — Kabinet-Blum afgetreden. —** Op 21 Juni, om 2.25 uur in den morgen, heeft Léon Blum, de minister-president van het Fransche kabinet, het ontslag der regeering aangeboden aan den President der Fransche Republiek, Lebrun.
Het besluit werd genomen, nadat de Senaat, die 20 Juni opnieuw ter beraadslaging over het volmachtenontwerp bijeen gekomen was, een compromis-voorstel van Périer, dat ondersteund werd door de regeering, met 168—96 stemmen had verworpen, en vervolgens het ontwerp van de financieele Senaatscommissie met 198—82 stemmen had aangenomen. President Lebrun is terstond begonnen de politieke persoonlijkheden te raadplegen.

De gebeurtenissen, die aan het ontslag van Léon Blum zijn voorafgegaan kan men als volgt resumeeren.
Nadat de Fransche Senaat op 19 Juni het financieele volmachtenwetsontwerp van de regeering-Blum had verworpen, werd dit ontwerp in tweede lezing naar de Kamer terug gestuurd.
Op 20 Juni in den ochtend kwam de Kamer bijeen.
Na korte maar scherpe discussies nam de Kamer het wetsontwerp opnieuw aan, en wel met 346 tegen 248 stemmen (de volksfrontmeerderheid minus een twintigtal radicaal-socialisten).
De delegatie der linksche partijen, die op 20 Juni in het Kamergebouw vergaderd had, had een tekst opgesteld, welke een compromis beteekende tusschen de opvattingen van Senaat en Kamer. Deze tekst, die de goedkeuring der regeering had, werd aan de senaatscommissie van financiën voorgelegd.
De tekst omvatte slechts één artikel, dat de regeering machtigde om gedurende de huidige zitting bij decreet alle maatregelen te nemen, noodig ter voorkoming en onderdrukking van manoeuvres tegen het crediet van den staat, voor het op peil houden van den franc zonder gebruik te maken van contrôle op de wisselkoersen, voor het weder in orde brengen der staatsfinanciën en voor de bescherming van de spaarders.
Van deze maatregelen waren uitgesloten het opeischen van buitenlandsche effecten, gedwongen consolideering, het scheppen van nieuwe functies en nationalisatie van industrieën.
Het was voornamelijk Caillaux, de voorzitter van de financieele Senaatscommissie, die de regeering attaqueerde en gevoelig trof.

Caillaux' betoog. — De financieele commissie, aldus Caillaux, is van oordeel, dat het niet mogelijk is het land steeds opnieuw zware offers op te leggen, nadat het door den oorlog was verarmd. De schuld is gestegen van 347 tot 369 milliard en Caillaux vroeg of dit zoo voort moet gaan. Indien gij dat niet wenscht, dan zult ge minder moeten uitgeven. Gij stelt ons slechts één ding voor: den terugkeer van de gevluchte kapitalen. Het schijnt echter, dat gij deze kapitalen alleen wilt laten terugkeeren om ze te verslinden. Wij mogen niet vergeten, dat het de in het buitenland geplaatste Fransche kapitalen waren, die ons in den wereldoorlog gered hebben. Bovendien zou ik willen weten, hoe gij die kapitalen terug wilt leiden in het land. Ik vraag een antwoord, dat gij niet kunt geven, want de dwang welke gij wilt uitoefenen, zou ook de laatste kapitalen nog uit Frankrijk doen verdwijnen. In werkelijkheid zijt gij in ernstige moeilijkheden. De regeering heeft het recht om tot stabilisatie van de munt over te gaan, doch wat is geworden van de tien milliard van het egalisatiefonds? Als gij morgen den franc gestabiliseerd hebt, dan zult gij hem moeten steunen. Doch waarmede? Met het goud van de Fransche bank? Dit is een van de redenen waarom de financieele commissie het wetsontwerp van de regeering heeft geamendeerd en waarom zij den Senaat vraagt haar te steunen.

De stemmingen. — Hierna ging de Senaat over tot de stemming. Het amendement Perrier (de tekst welke door de Kamer was goedgekeurd en door de regeering is aangenomen) werd verworpen met 188 tegen 72 stemmen. De regeering had niet de kwestie van vertrouwen gesteld.
De Senaat nam vervolgens met 238 tegen 52 stemmen den tekst aan, zooals de financieele commissie die heeft voorgesteld.

Ontslag. — Toen was het lot der Fransche regeering feitelijk al beslist.
In den nacht van 21 Juni hield Blum zijn laatsten kabinetsraad en ontving de voorzitters der meerderheidsgroepen. Hij heeft hun gezegd, dat zich de vraag heeft voorgedaan te weten of het kabinet een nieuw financieel ontwerp zou moeten indienen dan wel of het het onderhavige wetsontwerp zou terugnemen. Na de beraadslaging, tijdens welke elk der aanwezigen zijn meening uitsprak, heeft de regeering besloten haar ontslag aan te bieden aan den president der republiek.
(Le Temps - Le Journal - L'Intransigeant)
(Vorig bericht Kabinet 2812 F.)

B. **VOETBAL. — Centraal-Europa—West-Europa. —** In het Olympisch Stadion te Amsterdam, is op 20 Juni de vijfde Olympische Dag gehouden.
De voetbalwedstrijd tusschen West- en Centraal-Europa, met deelneming van Smit, Bakhuys en Caldenhove bij West-Europa, werd door Centraal Europa met 3—1 gewonnen. (Red. K. H. A.)

C. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Bilbao. - Kruiser Leipzig - Von Neurath's bezoek aan Londen. —** Op 19 Juni zijn de rechtsche troepen Bilbao stormenderwijze binnengetrokken. De stad is op dit oogenblik geheel bezet.
Gedurende de laatste dagen zouden aanvallen met torpedo's gedaan zijn op den Duitschen kruiser Leipzig. Hoewel de Leipzig niet getroffen is, heeft Duitschland de andere mogendheden, die den contrôledienst uitoefenen, bijeengeroepen op grond van de onlangs gesloten overeenkomst.
In Duitschland wil men den toestand als ernstig beschouwd zien, maar in ieder geval schijnt men te Berlijn geen represailles te overwegen. Hitler is in dit verband op 20 Juni naar Berlijn teruggekeerd.
Een Duitsch officieel communiqué meldt het volgende: „Daar de toestand, ontstaan door de herhaalde aanvallen der rood-Spaansche vloot op Duitsche oorlogsschepen, de afwezigheid van den rijksminister van Buitenlandsche Zaken uit Berlijn niet veroorlooft, is op 20 Juni '37 aan den te Berlijn geaccrediteerden Britschen ambassadeur medegedeeld, dat het beoogde bezoek van baron von Neurath aan Londen uitgesteld moet worden". (Agence Belga - Berl. Tageblatt)
(Vorig bericht Burgeroorlog 2831 A.)

22 JUNI 1937

D. **FRANKRIJK. — Kabinet Chautemps gevormd. —** De president der Fransche republiek, Lebrun, had na Blum's aftreden Camille Chautemps belast met de vorming van een kabinet. Chautemps is er in geslaagd een nieuwe regeering samen te stellen die uit elf radicalen, 9 socialisten en een lid der socialistische unie bestaat. De ministerlijst luidt:

Premier: Camille Chautemps (radicaal-socialist).
Vice-president van den ministerraad en minister van Staat: Léon Blum (soc.).
Ministers van Staat: Albert Sarraut, Maurice Violette (resp. rad.-soc. en Unie-soc.), Paul Faure (soc.).
Defensie: Daladier (rad.-soc.).
Buitenlandsche Zaken: Delbos (rad.-soc.).
Justitie: Vincent-Auriol (soc.).
Financiën: Georges Bonnet (rad.-soc.).
Binnenlandsche Zaken: Dormoy (soc.).
Marine: César Campinchi (leider der rad.-soc. Kamerfractie).
Luchtvaart: Pierre Cot (rad.-soc.).
Onderwijs: Jean Zay (rad.-soc.).
Openbare Werken: Henri Queuille (rad.-soc.).
Handel: Fernand Chapsal (rad.-soc.).
Landbouw: Georges Monnet (soc.).
Koloniën: Moutet (soc.).
Arbeid: André Février (soc.).
Pensioenen: Albert Rivière (soc.).
Posterijen: Jean Lebas (soc.).
Openbare Gezondheid: Marc. Rucart (rad.-soc.).

Onderstaatssecretarissen:

bij het minister-presidium: Guillaume Bertrand, rad.-soc.; Buitenlandsche Zaken, tevens belast met Elzas-Lotharingen François de Tessan, rad.-soc.; Financiën René Brunet, soc.; Koopvaardij Henri Tasso, soc.; Arbeid Philippe Serre, Jong Republikein; Koloniën Monnerville, soc.; Openbare Werken Ramadier, soc.; Binnenlandsche Zaken Raoul Aubaud, rad.-soc.; Landbouw Lyautey, rad.-soc.; Sport en Ontspanning Leo Lagrange, soc.; Technisch Onderwijs Jules Julien, rad.-soc.; Marine Blanche, soc.; Luchtvaart Andraud, soc.; Handel Hymans, radicaal. (Agence Belga)
(Vor. ber. Kabinet 2832 A.; Chautemps 1494 H.)

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Welvaart. - Uitvoercijfers voor Java. —

In de rede, waarmede de gouverneur-generaal van Ned.-Indië de zitting van den Volksraad opende, klonk duidelijk een optimistische toon, al waarschuwde jhr. Van Starkenborgh tevens tegen een te vast vertrouwen in de bestendigheid van de oplevende welvaart in Indië. Hoezeer in den laatsten tijd de handelsbeweging in ons overzeesche gebiedsdeel is toegenomen, illustreert het onderstaande staatje van statistische cijfers, dat de waarde van Java's uitvoer over de eerste vijf maanden van 1937 aangeeft in vergelijking met dezelfde periode van 1936. Het staatje is ontleend aan het „Nieuws v. d. Dag v. Ned.-Indië".

Havens	1936 *f*	1937 *f*	Gestegen met
Priok	43.500.000	49.700.000	14.25%
Cheribon . . .	2.300.000	3.000.000	30.43%
Semarang . .	10.700.000	14.800.000	38.33%
Pasoeroean . .	1.200.000	1.700.000	41.67%
Soerabaja . .	13.400.000	26.900.000	100.75%
Pekalongan . .	700.000	1.500.000	114.28%
Probolinggo . .	2.200.000	5.400.000	145.45%
Banjoewangi .	1.300.000	3.400.000	161.55%
Tjilatjap . . .	1.900.000	6.100.000	221.05%
Tegal	800.000	4.500.000	462.50%

Panaroekan is tusschen deze royale cijfers de eenige spelbreker met een minus 2½%, aldus het N. v. d. D. v. Ned.-Indië, maar het Java-totaal is weer rozengeur en maneschijn: een stijging van *f* 82.000.000 op *f* 120.900.000, zijnde een vooruitgang met 47.44%.
(Telegraaf) **(V. b. In- en Uitv. 2334 D; Java 2306 C.)**

B. MUZIEK. — Maneto. —

Op 5, 6, 8 en 12 Juni '37 hadden te Amsterdam vier concerten plaats, onder de naam **Ma**(nifestatie) **Ne**(derlandsche) **To**(onkunst) en georganiseerd door de Sectie Holland van de I.S.F.C.M. en het Genootschap van Nederlandsche componisten. Doel was een overzicht te geven van de prestaties van scheppende Nederlandsche toonkunstenaars, in de hoop, daardoor de belangstelling zoowel van publiek als van concertinstellingen te bevorderen. Vertegenwoordigd waren: orkestwerken (met en zonder solisten), werken voor a capella koor, orgelwerken, kamermuziek en koorwerken met orkest. (Red. K. H. A.)

23 JUNI 1937

C. SOVJET-RUSLAND. — Onthullingenreeks duurt voort. —

Uit berichten in de „Prawda" blijkt, dat de zuiveringsactie nog steeds wordt voortgezet. Het blad deelt o.a. mede, dat de Volkscommissaris voor den Landbouw in Wit-Rusland, Kasimir Benek, wiens arrestatie reeds was gemeld, voor het communistisch partijcongres van deze republiek is aangeklaagd als „volksvijand".
Het te Minsk verschijnende blad „Rabotsji" meldt hieromtrent nadere bijzonderheden en weet te berichten, dat ook de Volkscommissaris voor Onderwijs en Opvoeding, Diakof, eveneens werd aangeklaagd. Het blad deelt voorts mede, dat ten slotte ook de gewezen voorzitter van het centrale executieve comité, Tsjerwiakowits, die — naar de Moskousche bladen meldden — om familieredenen zelfmoord pleegde, voor het congres er van werd beschuldigd, in relatie te hebben gestaan tot generaal Oeborewitsj. Oeborewitsj was de vroegere leider van den militairen dienstplicht in Wit-Rusland. Hij was een der hooge officieren, die met Toechatjefski in het jongste groote proces tegen de Trotskiïsten werd ter dood veroordeeld en gefusilleerd wegens landverraad, spionnage en voorbereiding van de verzwakking van de Sovjet-Unie ten gunste van het Rusland vijandig gezinde buitenland.
Bovendien werden door het congres nog tal van functionarissen beschuldigd van deelneming aan separatistische acties en het in verbinding staan met groepen als de Witrussische nationalisten, de vroegere Joodsche sociaal-democraten en de Trotskiïstische sociaal-revolutionnairen. Het resultaat van deze actie zou geweest zijn, dat het industrieele plan voor Wit-Rusland gedurende het eerste kwartaal van 1937 mislukt is.
De vroegere directeur van de Witrussische spoorwegen, Wladimirski, zou verantwoordelijk moeten worden gesteld voor de organisatie van tal van ongelukken, waardoor met name troepentransporttreinen getroffen werden. Tsjapiro, de directeur van de houttrust, en Rosni, gedelegeerde van het commissariaat voor de houtindustrie, worden verantwoordelijk gesteld voor diverse fabrieksbranden. Doebrofski, de leider van de zijdefabrieken, zou een arbeider vergiftigd hebben. De directeur van het vervoer te water, Golowanif, was volgens de tegen hem gerichte beschudiging er op uit, de onder zijn leiding staande diensten te verlammen.
Ten slotte werden veertien directeuren en zestien onder-directeuren van fabrieken ontmaskerd als contra-revolutionnairen.
(Prawda) **(Vorig bericht Toechatsjefski c.s. 2826 E.)**

D. SPANJE. — Burgeroorlog - Duitschland en Italië's uittreding uit de contrôle - De non-interventie zelf niet aangetast. —

De Duitsche nota, welke door ambassadeur Von Ribbentrop namens de Duitsche regeering aan het Britsche ministerie van Buitenlandsche Zaken werd overhandigd en waarin Duitschland mededeelde zich uit het contrôle-systeem der non-interventie-commissie terug te trekken, had den volgenden inhoud:
„De Duitsche regeering heeft, nadat zij van de aanvallen op den kruiser „Leipzig" op 15 en 18 Juni had kennis genomen, terstond den mogendheden, die aan het contrôle-systeem ter zee op de niet-inmenging in Spanje deelnemen, medegedeeld, dat de Duitsche regeering niet voornemens was haar zeestrijdkrachten, welke met een internationale opdracht belast zijn, nog verder als doelwit van het roode Spanje beschikbaar te stellen. De Duitsche regeering heeft de garantie, welke voor de veiligheid der Duitsche schepen moest geëischt worden, tot een minimum beperkt, daar zij een vlootdemonstratie der vier controleerende mogendheden vorderde om op deze wijze een defensieve en solidaire waarschuwing te geven. Daar de Britsche en Fransche regeeringen niet bereid zijn zelfs dezen minimumeisch te aanvaarden, stelt de Duitsche regeering tot haar leedwezen vast, dat onder de contrôle-mogendheden de geest van solidariteit ontbreekt, welke de onmisbare voorwaarde is voor het uitoefenen van de gemeenschappelijke internationale taak. De Duitsche regeering heeft om die reden besloten zich dan ook uit het contrôle-systeem der non-interventie-commissie terug te trekken."
Het terugtrekken van beide landen is een ernstig feit, aangezien de contrôle-ter-zee een garantie was voor het goed functionneeren van de niet-inmenging. Het zal thans noodig zijn dit systeem nogmaals in studie te nemen om te onderzoeken op welke wijze men het kan handhaven. De Britsche regeering zal dienaangaande overleg plegen met de Fransche regeering.
In het Lagerhuis heeft minister Eden op 23 Juni medegedeeld, dat de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken, Von Neurath, den Britschen ambassadeur heeft medegedeeld, dat, daar geen overeenkomst bij de onderhandelingen der vier contrôle-mogendheden tot stand is gekomen, de Duitsche regeering zich genoodzaakt zag àl haar schepen uit het systeem der contrôle terug te trekken.
Von Neurath had hieraan toegevoegd, dat deze maatregel was genomen met de bedoeling te voorkomen, dat de toestand nog ernstiger wordt en dat de Duitsche regeering zich tot deze actie zou beperken.
Eden verklaarde verder, dat de Britsche regeering verheugd is over de bedoelingen van de Duitsche actie. Hij gelooft niet, dat Duitschland voornemens is zich terug te trekken uit de niet-inmengingscommissie.
Ook de Italiaansche ambassadeur, zoo vervolgde minister Eden, heeft medegedeeld, dat zijn regeering besloten had haar schepen terug te trekken uit het contrôle-systeem.
Lloyd George vroeg, of door de actie van Duitschland niet de overeenkomst geen troepen of oorlogsmaterieel naar Spanje te zenden wordt aangetast. Eden antwoordde hierop: „Neen, de verklaring van de Duitsche regeering betreft alleen het niet langer deelnemen aan het systeem van de contrôle-ter-zee."
In antwoord op een aantal vragen over de Spaansche kwestie heeft minister Eden geantwoord, dat Engeland niet voornemens is generaal Franco te erkennen als oorlogvoerende partij.
(Times - Daily Telegraph)
(V. b. Burgeroorlog 2832 C.; Non-Interventie 2822 B.)

24 JUNI 1937

A. NEDERLAND. — Het Vierde Kabinet-Colijn. — De regeeringspersdienst meldt:

H. M. de Koningin heeft het besluit geteekend, waarbij de door den kabinetsformateur dr. H. Colijn voorgedragen leden van het kabinet met ingang van 24 Juni 1937 als zoodanig zijn benoemd.

De samenstelling van het nieuwe kabinet is de volgende:

Minister-president en ad interim Buitenlandsche Zaken: dr. H. Colijn (a.r.).

Binnenlandsche Zaken: H. van Boeijen (c.h.), voorzitter van den Radio-raad en lid van Gedeputeerde Staten van Z.-Holland.

Financiën: mr. J. A. de Wilde (a.r.).

Justitie: mr. C. M. J. F. Goseling (r.k.).

Onderwijs: prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne (c.h.).

Koloniën: Ch. J. I. M. Welter (r.k.).

Defensie: J. J. C. van Dijk (a.r.), onder-voorzitter van de Tweede Kamer.

Economische Zaken, Landbouw en Visscherij: mr. M. P. L. Steenberghe (r.k.).

Sociale Zaken: prof. mr. C. P. M. Romme (r.k.).

Waterstaat: mr. dr. ir. J. A. M. van Buuren (partijloos).

De nieuwe ministers zijn op 24 Juni door H.M. de Koningin op het Huis ten Bosch beëedigd.

Het departement van Landbouw en Visscherij en dat van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, zullen wederom worden samengevoegd tot één ministerie n.l. dat van Economische Zaken. In afwachting hiervan neemt de heer Steenberghe Landbouw en Visscherij ad interim waar.

Voorts zal binnenkort worden overgegaan tot instelling van een departement van Algemeene Zaken, waarvan de leiding bij den minister-president zal berusten. Na de totstandkoming daarvan zal een definitieve titularis voor Buitenlandsche Zaken benoemd worden. (Regeeringspersdienst)

Levensbeschrijvingen der ministers. —

Dr. H. Colijn. - Minister-president en ad interim Buitenlandsche Zaken. — Dr. Hendrikus Colijn, in 1869 te Haarlemmermeer geboren, werd aanvankelijk opgeleid voor onderwijzer, doch kreeg daarna een

Dr. H. Colijn.

militaire opleiding en ging in 1892 als tweede luitenant naar Indië. Als militair oogstte hij zich grooten roem en werd met tal van belangrijke, zoowel militaire als burgerlijke opdrachten door de regeering belast. In 1907 verliet hij als majoor den militairen dienst. Hij werd toen benoemd tot gouvernementssecretaris en later tot adviseur voor de bestuurszaken der buitenbezittingen.

In 1909 kwam hij naar Nederland en werd gekozen tot Tweede Kamerlid. In 1911 werd hij voor de eerste maal minister en kwam aan het hoofd te staan van het departement van Oorlog. In 1913 trad hij af.

Gedurende de oorlogsjaren was hij directeur van de Bataafsche Petroleum Maatschappij en lid der Eerste Kamer. Na den dood van dr. Kuyper werd hij in 1922 aangewezen als leider der Anti-Revolutionnaire partij. In 1923 was hij minister van Financiën in het tweede ministerie-Ruys de Beerenbrouck.

De nieuwe minister-president is sinds 1929 minister van staat en doctor honoris causa der Vrije Universiteit.

Het eerste ministerie-Colijn werd op 4 Augustus 1925 geformeerd, doch moest reeds in Maart van het daaropvolgende jaar aftreden als gevolg van de moeilijkheden in verband met de opheffing van het gezantschap bij het Vaticaan. In 1933 kwam het tweede ministerie-Colijn, dat in stand bleef tot 31 Juli 1935, toen het aftrad na de verklaring van de R.K. Tweede-Kamerfractie betreffende het vertrouwen in het Kabinet.

Daarna kwam het derde ministerie-Colijn, dat 's lands zaken tot nu toe bestuurd heeft.

In dit vierde ministerie-Colijn zal de premier uitvoering geven aan zijn wensch om als hoofd der regeering en als voorzitter van den ministerraad niet belast te zijn met de dagelijksche leiding van een uitgebreid departement, doch zich te beperken tot een ministerie van Algemeene Zaken, waardoor hij in ruimere mate de gelegenheid zal hebben zich te wijden aan de behartiging van die zaken, welke de speciale aandacht van den minister-president vragen.

H. van Boeijen. - Minister van Binnenlandsche Zaken. Hendrik van Boeijen werd 23 Mei 1889 te Putten (Z.-H.) geboren.

Na de H. B. S. afgeloopen te hebben, werd hij ambtenaar aan de Prov. Griffie van Gelderland. In 1915 werd hij adjunct-commies bij het hoofdbestuur der P. T. T.; in 1917 werd hij commies, in 1918 hoofdcommies, in 1920 referendaris.

H. van Boeijen.

Intusschen was hij lid van den raad van Voorburg geworden en van 1919—1925 was hij wethouder dier gemeente.

In 1923 werd hij gekozen tot lid van de Prov. Staten en in 1925 tot lid van Ged. Staten van Zuid-Holland.

In 1932 werd hij voorzitter van den Radioraad en Radio-Omroepcontrôle-Commissie, der Algemeene Programma-commissie en Indië-Programma-commissie.

Voorts is hij voorzitter van de commissie voor de uitbreidingsplannen in Zuid-Holland, voorzitter van de Streekplan-commissie voor IJsselmonde.

Mr. J. A. de Wilde. - Minister van Financiën. Mr. Jacob Adriaan de Wilde, de nieuwe minister van Financiën, behoort tot de anti-revolutionnaire partij. Hij is op 7 Januari 1879 te Goes geboren. Hij is leerling van het Haagsche gymnasium geweest en is vervolgens aan de Vrije Universiteit te Amsterdam klassieke letteren gaan studeeren. Na aflegging van het candidaatsexamen is hij overgegaan tot de rechtsstudie en in 1905 tot doctor in de rechtswetenschap gepromoveerd. In datzelfde jaar heeft hij zich te Goes

gevestigd als advocaat en procureur, waarna hij, in 1909, zijn beroep in Den Haag is gaan uitoefenen.

Mr. J. A. de Wilde.

Op voetspoor van zijn vader is hij de politieke loopbaan gaan volgen en in 1919 is wethouder voor de financiën van Den Haag geworden, welke functie hij in 1931 heeft neergelegd. In 1918 was hij tot lid van de Tweede Kamer gekozen.
Van 1 Mei 1933 tot 25 Mei 1937 beheerde mr. de Wilde in het derde kabinet-Colijn de portefeuille van minister van Binnenlandsche Zaken.
Mr. de Wilde is voorzitter der Rijkscommissie van advies voor werkverruiming, president-directeur der Coöp. Spaar- en Voorschotbank „Boaz" en vice-voorzitter van het Centraal Comité der Anti-Revolutionnaire partij.

Mr. C. M. J. F. Goseling. - Minister van Justitie. Mr. Carvens Maria Johannes Franciscus Goseling is op 10 Juni 1891 te Amsterdam geboren. Hij bezocht het R. K. gymnasium en studeerde aan de gemeentelijke universiteit in de rechtswetenschappen. In 1915 promoveerde hij op stellingen, doch eerst vier jaar later kon hij zich als advocaat vestigen omdat hij gedurende de geheele mobilisatie onder de wapenen was. O.a. was hij als reserve officier werkzaam op het departement van Oorlog. Na de mobilisatie werd mr. Goseling lid van het advocatenkantoor van mrs. Goseling, Bünker en Hendrix te Amsterdam. Al dadelijk trad hij in het politieke leven op den voorgrond, hij werd bestuurslid van de R.K. kiesvereeniging en van de R.K. Staatspartij en toen in 1930 jhr. Ruys de Beerenbrouck het presidium neerlegde werd de toen 39-jarige tot partijvoorzitter gekozen. Een jaar daarvoor had hij zijn intrede gedaan in de Tweede Kamer.

Mr. C. M. J. F. Goseling.

Van 1920—1922 was mr. Goseling secretaris van de commissie XII van den Hoogen Raad van Arbeid, ook is hij lid en tevens voorzitter van het college van toezicht, bedoeld in art. 120 der Ziektewet.

Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne. - Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. — Jan Rudolph Slotemaker de Bruïne werd op 6 Mei 1869 geboren te Sliedrecht, waar zijn vader notaris was. Hij bezocht het gymnasium te Haarlem, studeerde daarna aan de universiteit te Utrecht en promoveerde aldaar in 1894 tot dr. in de theologie op een proefschrift „De eschatologische voorstelling in I en II Corinthe". Van 1894—1916 was hij achtereenvolgens Ned. Herv. predikant te Haulerwijk, Beilen, Middelburg, Nijmegen en Utrecht. Toen in 1916 prof. Cannegieter te Utrecht, kerkelijk hoogleeraar in de leerstellige godgeleerdheid, de geschiedenis der N. H. kerk en het Kerkrecht, zijn ambt neerleegde, werd dr. De Bruïne door de Synode tot zijn opvolger benoemd. In 1931 was hij gedurende

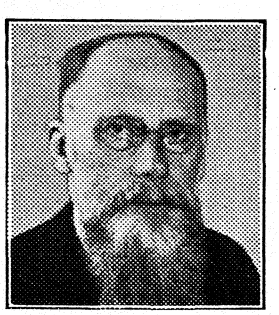
Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne.

korten tijd hoofdredacteur van „De Nederlander" en tevens waarnemend voorzitter van het hoofdbestuur der Christelijk-Historische Unie. Ook kreeg hij zitting in de Prov. Staten van Utrecht en in 1922 eveneens in de Eerste Kamer.
Op 8 Maart 1926 trad hij op als minister van Arbeid, Handel en Nijverheid in het extra-parlementaire kabinet-De Geer.
Prof. Slotemaker de Bruïne aanvaardde geen portefeuille in het 3e kabinet-Ruys de Beerenbrouck dat in Augustus 1929 optrad. Wel nam hij zijn benoeming tot lid der Tweede Kamer in datzelfde jaar aan.
Van 10 Juni 1933 tot 25 Mei 1937 maakte hij deel uit van het derde kabinet-Colijn, eerst als minister van Sociale Zaken en bij het uittreden van mr. Marchant als minister van Onderwijs.

Ch. J. I. M. Welter. - Minister van Koloniën. — De heer Charles Joseph Ignace Marie Welter is op 6 April 1880 te 's-Gravenhage geboren. Na te Delft Indologie te hebben gestudeerd, vertrok hij in 1902 als ambtenaar B.B. naar Java. In 1909 werd hij aan de Algemeene Secretarie verbonden. Na daar verschillende rangen te hebben doorloopen, werd hij in 1921 algemeen secretaris. In 1924 volgde zijn benoeming tot lid van den Raad van Indië. In 1925 werd hij minister van Koloniën in het eerste kabinet-Colijn, doch trad in November van hetzelfde jaar als zoodanig af wegens de kwestie van het gezantschap bij het Vaticaan. In 1926 werd hij wederom lid van den Raad van Indië, in 1929 vice-president van dit hooge college, als hoedanig hij in 1931 aftrad.

Ch. J. I. M. Welter.

De heer Welter kreeg in de Ned. politiek daarna bekendheid door zijn voorzitterschap van de bezuinigingscommissie, die het naar hem genoemde rapport-Welter ontwierp. Sinds 1933 is hij voorzitter van den Ondernemersraad van Ned.-Indië. Hij bekleedt voorts het lidmaatschap van verschillende economische staatscolleges, o.m. van de Rijkscommissie voor werkverruiming en van het Werkfonds.
Bij de jongste Tweede Kamerverkiezing werd hij voor de R.K. Staatspartij gekozen.

J. J. C. van Dijk. - Minister van Defensie. — De heer van Dijk is 1 Dec. 1871 te Leeuwarden geboren. Hij bezocht de H.B.S. en volgde daarna aan de militaire school te Haarlem de opleiding tot officier. Na zijn aanstelling als zoodanig was hij o.m. leeraar bij deze school en bij de K.M.A. te Breda. Daarna trad hij op als directeur van de topografische inrichting. Van 1921 tot 1925 was hij minister van Oorlog in het eerste en het tweede kabinet-Ruys de Beerenbrouck. Hij heeft toen de reorganisatie van het leger tot stand gebracht, waarbij de aanvoering van het oorlogsleger grootendeels is toevertrouwd aan reserve-officieren. Van 1921 tot 1922 was hij minister van Marine a.i. In 1922 was hij tusschen zijn eerste en zijn tweede ministerschap lid van de Tweede Kamer voor de a.r. partij. Na zijn aftreden als minister in 1925 kreeg hij eveneens in de Tweede Kamer zitting. Bij de daarop volgende verkiezingen is hij telkens herkozen. Hij is voorzitter van de Kon. Ned. Ver. Ons Leger en van den Ned. Militairen Bond.

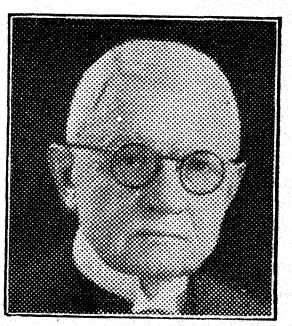
J. J. C. van Dijk.

Mr. M. P. L. Steenberghe. - Minister van Economische Zaken, Landbouw en Visscherij. — De heer Maximilien Paul Léon Steenberghe werd op 2 Mei 1899 te Leiden geboren. Hij studeerde rechtswetenschappen aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Van 1921 tot 1934 was hij directeur van een textielfabriek te Goirle. In 1934 volgde hij minister Verschuur, die om gezondheidsredenen aftrad, als minister van Economische Zaken op. Na de Belgische devaluatie trad hij als zoodanig af wegens verschil van inzicht met zijn ambtgenooten over de monetaire politiek. Daarna is hij opgetreden als voorzitter van den Nederl. Baksteenbond, in welke hoedanigheid hij sterk ijverde voor de ordeningsplannen in de baksteennijverheid. Ook voor zijn ministerschap had hij zich door zijn lidmaatschap van colleges als den Hoogen Raad van Arbeid, den Nederl. Werkloosheidsraad en den Nijverheidsraad op sociaal-economisch terrein bewogen.

Mr. M. P. L. Steenberghe.

Prof. mr. C. P. M. Romme. - Minister van Sociale Zaken. — Prof. mr. C. P. M. Romme werd 21 Dec. 1896 te Oirschot, in Noord-Brabant, geboren. Hij is de zoon van den staatsraad mr. R. H. A. M. Romme. Na het gymnasium der Jezuïeten te Amsterdam bezocht te hebben, studeerde hij aan de universiteit van Amsterdam, waar hij in 1919 op stellingen promoveerde.

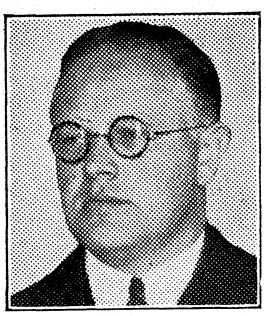
Prof. Mr. C. P. M. Romme.

Hij vestigde zich als advocaat te Amsterdam en werd op 3 Mei 1921 tot lid van den gemeenteraad gekozen, een functie die hij sinds dien onafgebroken vervuld heeft. Ondanks zijn jeugdigen leeftijd werd hij al spoedig voorzitter van de R.K. raadsfractie, wat hij nog altijd is. Een wethouderszetel, waarvoor hij zeker in aanmerking zou zijn gekomen, heeft hij niet geambieerd.
In Dec. 1934 werd mr. Romme benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in staats- en administratief recht aan de R.K. handelshoogeschool te Tilburg.

Mr. dr. J. A. M. van Buuren. - Minister van Waterstaat. — De heer Johannes Antonius Marie van Buuren werd 8 Aug. 1884 geboren te Schiedam; hij bezocht na de lagere school de H.B.S. te Den Bosch en daarna van 1901—1905 de Technische Hoogeschool te Delft. In 1920 legde hij het staatsexamen af en studeerde daarna rechtswetenschappen te Leiden. In 1929 promoveerde hij te Delft op een onderwerp nopens de technische wetgeving.

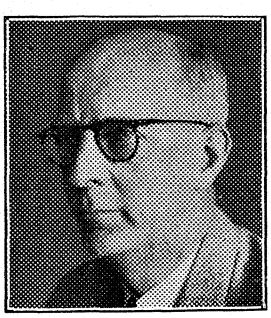
Mr. Dr. J. A. M. van Buuren.

In 1906 werd hij adspirant ingenieur bij den waterstaat en 's Lands B. O. W. van Ned.-Indië, werkzaam aan de afdeeling wegenaanleg, irrigatie, drinkwatervoorziening en havenwezen.
In 1926 werd hij benoemd tot hoofdingenieur van het havenwezen, in 1930 werd hij bevorderd tot directeur van deze afdeeling. Sinds 1933 is hij directeur van het departement van Verkeer en Waterstaat te Bandoeng. (N. R. Crt. - Maasbode - Alg. Handelsblad - Telegraaf - De Tijd) **(Vor. ber. Kabinet 2808 A.; Dr. H. Colijn 2751 D.; H. van Boeijen 2077 E.; Mr. J. A. de Wilde 1298 F.; Mr. C. M. J. F. Goseling 2478 E.; Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne 2228 F.; Ch. J. I. M. Welter 2298 D.; Mr. M. P. L. Steenberghe 2636 H.; Prof. mr. C. P. M. Romme 2000 D.)**

A. **NEDERLAND. — Het vierde kabinet-Colijn. - Perscommentaren. —**

De Nieuwe Rotterd. Courant (Lib.) constateert, dat men weer is teruggevallen tot een kerkelijk kabinet, zooals het laatst is opgetreden onder leiding van wijlen jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck van 1929—1933.
„Het zal geen verwondering wekken, dat wij het betreuren, dat het nieuwe Kabinet op dezelfde verouderde basis is opgetrokken. Verouderd, omdat er na de totstandkoming van de onderwijspacificatie geen reden meer voor was. Eenigen staatkundigen samenhang van noemenswaardige kracht bood, gelijk nadien gebleken is, de oude Coalitie-gedachte niet meer."

De Maasbode (R.K.) acht het van groote beteekenis, dat een rechts parlementair ministerie is tot stand gekomen.
„Immers ons parlementaire leven wordt hiermede wederom geplaatst op den juisten parlementair-constitutioneelen grondslag en op de basis van het beginsel, die ons politieke leven steeds heeft beheerscht en die het werkelijk reëele fundament daarvan vormen moet.
Dat de anti-revolutionnaire leider een rechts ministerie vormde, zal er ook sterk toe bijdragen, om uit ons politieke leven een enkel onzuiver element te weren, dat juist bij de laatste verkiezingen was ingeslopen."

Het Volk (S.-D.) is uiteraard slecht te spreken over het nieuwe kabinet, welks leden „vrijwel allen moeten worden gerekend tot de sociaal-conservatieve vleugels van de rechtsche partijen".
„Voor het Nederlandsche volk breekt een moeilijke tijd aan. Zoolang dit kabinet zich weet te handhaven, mag op een eenigszins bevredigende regeling van de brandende sociale en economische vraagstukken niet worden gerekend. Gebouwd op den onzuiveren grondslag van een politieke tegenstelling — „rechts" tegenover „links" —, die haar steunpunten in de staatkundige en maatschappelijke werkelijkheid heeft verloren, zal het ministerie zich steeds weer de handen zien gebonden door de verschillen van inzicht ten aanzien van de sociale en economische vraagstukken binnen de drie partijen, die het regeeringsblok vormen. Want of men het erkent of niet: dr. Colijn heeft, met verloochening van de door hem in de Eerste Kamer geopende uitzichten, een rechts kabinet gevormd en men zal nu nog maar het best doen, als men zich als een doodgewoon parlementair rechts kabinet aandient en gedraagt."

De Telegraaf: Niet iedereen zal ten volle bevredigd zijn over de samenstelling van het nieuwe kabinet. Wat wij hadden was goed en velen zullen zich terecht afvragen, waarom het noodig was wijziging te brengen in een toestand, die, zooals de uitslag der verkiezingen dat heeft bewezen, de instemming van de groote meerderheid onzer landgenooten had.
De Katholieke Staatspartij is van nature geporteerd voor een coalitie-kabinet, want dat is voor de Katholieken de gunstigst mogelijke constellatie. Theoretisch hebben zij dan recht op de helft der ministerzetels en bovendien op het voorzitterschap van den ministerraad. Wat zij van deze eischen afdoen, zijn weldaden, die zij aan hun bondgenooten bewijzen. Om dezelfde redenen, waarom de Katholieken een coalitie-kabinet wenschen, moeten de beide Protestantsche fracties er tegen gekant zijn. In haar belang is het aan het begrip „Christelijk" een meer uitgebreide beteekenis te geven, ten einde bondgenooten te vinden tegenover het groote Katholieke blok. Vandaar dat de Christelijk-Historische leider het oude kabinet het liefst intact had gelaten en vandaar de pogingen van dr. Colijn om de liberalen en vrijzinnig-democraten opnieuw in het ministerie op te nemen.

Het Volksdagblad (Comm.): Het drijven naar een „rechts" ministerie is dus met succes bekroond en Colijn heeft voor de katholieken het hoofd gebogen. Door de aanwezigheid van figuren als Romme, Goseling en Welter op belangrijke posten en van Dijk bij Defensie krijgt dit ministerie, onder leiding van Colijn, nog een dubbel reactionnair karakter.
Hiermee is deze uitslag ook in strijd met het resultaat van de verkiezingen. De kiezers hebben zich uitgesproken voor het behoud van de burgerlijke democratie, tegen het fascisme; maar in dit ministerie nemen figuren een beheerschende positie in, die, zooals Goseling en Romme, voorstanders zijn van een uiterst-reactionnaire politiek van inkrimping der democratische rechten. Dit ministerie beteekent in de eerste plaats een gevaar voor de Nederlandsche arbeidersklasse.

Algemeen Handelsblad (Lib.): Beschouwt men de geheele kabinetsformatie dan kan men zich niet aan den indruk onttrekken, dat het niet slagen der breede samenwerking door betrekkelijk kleine fouten en prestige-kwesties, verscherpt en toegespitst door ontijdige publicaties, in de hand is gewerkt. Maar vooral ook moet men zich met belangstelling afvragen, welke gedragslijn gedurende de vele conferenties tusschen den formateur en den leider der R.K. Staatspartij, door dezen laatste is gevolgd. De geheele zaak is dan ook te belangrijk dan dat wij niet van harte hopen, dat bij de Algemeene Beschouwingen over de rijksbegrooting, vele details, welke thans nog onduidelijk zijn, nader zullen worden toegelicht.

(Vor. ber. Kabinet 2834 A.)

A. Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden. - C. W. van der Hoogt-prijs voor 1937. - Dr. Wijnaendts Francken-prijs 1937. —
De op 16 Juni te Leiden gehouden jaarlijksche vergadering van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde heeft voor het eerst te beslissen gehad over de toekenning van den jaarlijks uitgeloofden prijs van aanmoediging, geheeten C. W. van der Hoogt-prijs. Vóór de wetswijziging van 1936 geschiedde deze toekenning door het Bestuur; het bekende geval-Marsman werd aanleiding tot de verandering der wet, welke haar in handen van de jaarlijksche ledenvergadering legde.

C. W. van der Hoogt-prijs voor 1937. — De voordracht van de Commissie voor Schoone Letteren volgend, heeft de vergadering den prijs, welke duizend gulden bedraagt, toegekend aan Henriëtte van Eyk voor haar roman Gabriël.
Hier volgt het advies van de Commissie voor Schoone Letteren.
De Commissie voor Schoone Letteren adviseert, den C. W. Van der Hoogt-prijs voor het jaar 1937 toe te kennen aan mevrouw Henriëtte van Eyk voor haar roman Gabriël. De voornaamste overweging van de commissie, die met algemeene stemmen het besluit nam tot het uitbrengen van dit advies, is, dat in de Nederlandsche letterkunde de humor, zoo vaak als een minder verdienstelijk genre beschouwd, zelden geheel tot zijn recht komt. Bekroonde het bestuur van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde in het verleden reeds schrijvers van zeer uiteenloopenden aard, een auteur, die den lach van den lezer wekt door een oorspronkelijke beheersching onzer moedertaal verwierf tot heden niet de aanmoediging, die zulk een sympathieke beoefening van de letterkunde ongetwijfeld verdient.
De roman Gabriël door mevrouw Henriëtte van Eyk munt uit door een geestigheid, welke gevoed door levendige verbeeldingskracht, den lezer een wereld opent, waar het leven verminkt wordt tot geheel nieuwe verhoudingen. Het is de wereld van een sprookje, maar niet van een gewoon sprookje. In dit verhaal blijft de realiteit van menschen en dingen onaangetast, doch de functies, welke hun worden toegekend, kloppen niet geheel met hun werkelijke vermogens. Ze doen en zeggen gedurig het onverwachte, en dit op een wijze, waardoor wij den indruk krijgen, dat het zoogenaamd werkelijke leven maar een misverstand zou zijn en dat alleen het gedroomde leven het echte leven is.
Mevrouw Henriëtte van Eyk behandelt met groote virtuositeit de taal. Haar volzin dankt vaak een comisch effect aan de manier, waarop zij gebruikelijke syntactische wendingen buiten hun gewoon verband weet te plaatsen, zoodat ze, trots hun algemeenheid, nieuw en als het ware onbehoorlijk schijnen. De gemeenzame vormen der schrijftaal onderwerpt zij zoodoende aan een leuke en, hopen wij, vruchtbare kritiek. Een groote mildheid in het beoordeelen van menschen en toestanden, een zacht begrip voor de oorzaken van menschelijke fouten en afdwalingen, een teeder gevoel voor al wat kan worden aangeduid als scharminkel, geeft aan dezen verbeeldingrijken roman een bijzondere en alleszins prijzenswaardige bekoorlijkheid. De Commissie meende, dat deze hoedanigheden een bekroning ten volle rechtvaardigen.

Dr. Wijnaendts Francken-prijs. — Het Bestuur der Maatschappij heeft op advies van de Commissie van voordracht voor de rubriek Essays en Litteraire Critiek met den tweejaarlijkschen dr. Wijnaendts Francken-prijs bekroond het in 1935 verschenen werk Vrouwenspiegel, een literair-sociologische studie over de Nederlandsche romanschrijfster, van dr. A. H. M. Romein-Verschoor.
Aan het rapport der commissie van voordracht is het volgende ontleend:

LETTEREN

Na bestudeering van een aantal geschriften van een zeer uiteenloopend karakter en over zeer uiteenloopende onderwerpen, bleven er ten slotte eenige weinige over en van deze trokken al dadelijk drie meer in het bijzonder de aandacht, in alfabetische volgorde: dr. Menno ter Braak, „Het tweede gezicht", mevr. dr. A. H. M. Romein-Verschoor „Vrouwenspiegel", mej. dr. Marie H. van der Zeijde „Hadewych" alle drie werken, waarin een zelfstandige persoonlijkheid zich heeft uitgesproken in een eigen oorspronkelijken vorm.
Omtrent „Het tweede gezicht" kon de commissie betrekkelijk gemakkelijk tot overeenstemming komen. Met volle erkentelijkheid der zeer bijzondere schrijfkwaliteiten van Menno ter Braak, welke zij bij alle leden der Maatschappij als bekend veronderstellen, met erkenning ook van 's schrijvers eruditie, scherp analytische vermogen en zelfstandig oordeel, met erkenning ten slotte van het heilzame gelegen in niets ontziend blootleggen van schijn en leugen in iederen vorm, meende zij toch dit boek niet voor een bekroning te moeten voordragen. Reden daarvoor was, voor de grootst mogelijke meerderheid der commissie, het felle aprioristische wantrouwen, waarmee de schrijver zich voortdurend bepaalt tot eenzijdige critiek, welke steeds het negatieve naar voren brengt en vrijwel nooit oog heeft voor het positieve, dat ondanks tekorten, meestal toch wel degelijk aanwezig is. Door deze mephistophelische houding, is de schrijver niet alleen vaak onvolledig, en dus onbillijk in zijn oordeel, maar ook mist hij daardoor de kans tot werkelijk opbouwende cultureele werkzaamheid.
Moeilijker was de keuze tusschen de twee andere boeken. Een levendige, aan het onderwerp beantwoordende dictie, een breede diepgaande, goed gedocumenteerde studie van het voorhanden materiaal, een sterk persoonlijk, met vuur verdedigd inzicht, maakten het lezen van beide werken, het een meer philologisch en analytisch, het andere meer literair en artistiek, over het algemeen tot een genot.
In het boek van mej. dr. Van der Zeijde waardeert de commissie naast uitmuntende compositie, de scherpzinnige, diepgaande ontleding van Hadewych's werken welke een onafhankelijke en nieuwe toelichting van de feiten, zooals die totnogtoe op het gezag van voorgangers werden aanvaard, mogelijk gemaakt heeft. Het sterk subjectieve element en de geestdrift voor eigen opvatting, die een weldoende warmte in de verhandeling hebben gebracht, zijn echter anderzijds oorzaak van een zekere overdrijving, zoodat sommige uitspraken als te apodictisch moeten worden verworpen of althans in twijfel getrokken. Zoo werd het goed recht van schrijfsters suggestie, dat „Hadewych" in het diepste wezen in minder mate een katholiek-christelijke dichteres dan een verre geestverwante van Boutens en Henriëtte Roland Holst zou zijn, niet door alle leden der commissie toegegeven. De meerderheid achtte deze stelling niet overtuigend bewezen.
Thans komend tot het boek van mevr. dr. Romein-Verschoor mag de commissie ook hier eenige bezwaren niet verhelen. Die bezwaren betreffen niet zoozeer het uitgangspunt der schrijfster, in casu het historisch-materialisme (dat overigens door de meeste leden der commissie niet wordt aanvaard) alswel de onbillijkheden, waartoe zij zich in verband met dit uitgangspunt heeft laten verleiden.
Gebrek aan historischen zin toont zij in onvoldoende waardeering voor schrijfsters-niet-feministen, als Jane Austen, de dames Wolff en Deken, mevr. Bosboom-Toussaint en anderen. Evenzoo verwerpt zij vrijwel de gansche vrouwenbeweging in Nederland, zonder de „burgerlijke" beteekenis en winst daarvan tot hun recht te doen komen. Bij de teekening van haar literaire portretten typeert zij de behandelde schrijfsters veelal uitsluitend naar slechts enkele sociologische karaktertrekken, waardoor haar oordeel

uiteraard vooral in literair-aesthetisch opzicht onvolledig blijft en de teekening soms caricaturale trekken gaat vertoonen.
De minderheid der commissie maakte bovendien bezwaar tegen de onverdraagzame en ongemotiveerde hooghartige wijze, waarop over verschillende verdienstelijke schrijfsters de staf is gebroken. Tenslotte verliezen de eindconclusies van mevr. Romein veel van hun waarde, doordat zij zich willekeurig heeft beperkt tot de door vrouwen geschreven romans en niet alleen de feministische gegevens in mannenromans, maar zelfs dichteressen als Helène Swarth en vooral Roland Holst buiten beschouwing laat.
Tegenover al deze bezwaren stonden echter volgens het oordeel der commissie groote deugden. Niet alleen openbaarden zich in haar uitstekend gecomponeerd boek een tintelende geest en een verrassende stijl, maar ook geven de literaire portretten, ondanks de vermelde tekortkomingen, dikwijls zeer rake karakteristieken, benevens opmerkingen, welke de aandacht ten volle waard zijn.
Bovendien is voor het eerst een poging gedaan, om een zeer uitgebreide en nog weinig bestudeerde materie in haar samenhang te overzien en van een centrale gedachte uit critisch te rangschikken.
Zooals uit haar bezwaren blijkt, acht de commissie dezen arbeid met „Vrouwenspiegel" nog geenszins voltooid, maar zij rekent het de schrijfster van dit boek als een verdienste toe, daartoe een ernstige poging gedaan te hebben, welke door de uitgebreide voorstudie stellig als een zeer belangrijke bijdrage mag gelden en bij verder onderzoek niet zal kunnen worden verwaarloosd.
Toen tot stemming werd overgegaan verwierf het boek van dr. Marie van der Zeijde twee, dat van mevr. Romein-Verschoor drie stemmen, weshalve de commissie „Vrouwenspiegel" tot bekroning voordraagt, onder dank voor het in haar gestelde vertrouwen.
De commissie bestaat uit Gerard Brom, voorzitter, K. H. de Raaf, secretaris, J. A. N. Knuttel, W. A. P. Smit en A. A. van Rijnbach. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. C. W. van der Hoogt-prijs 2345 B.; Wijnaendts Francken-prijs 1838 I.)

A. DUITSCHLAND. — Nederlandsche onderscheiding aan Duitschen Rijkssportleider. —
Het heeft H. M. Koningin Wilhelmina behaagd den Duitschen rijkssportleider Hans von Tschammer und Osten, in zijn kwaliteit van voorzitter van het Duitsch Olympisch comité, te benoemen tot grootofficier in de orde van Oranje-Nassau.
De Nederlandsche gezant, mr. C. Ridder van Rappard, overhandigde den rijkssportleider de versiersels dezer onderscheiding. (Telex-A. N. P.)

25 JUNI 1937

B. FRANKRIJK. — Jacques Doriot verslagen. —
Op 20 Juni hebben te St. Denis de gemeenteraadsverkiezingen plaats gevonden, noodzakelijk geworden door de afzetting van Jacques Doriot als burgemeester. De strijd ging tusschen twee lijsten, die van het Volksfront met aan het hoofd een communist en de andere van Doriot. Het volksfront heeft een groote overwinning behaald. Het verkreeg 10.524 stemmen en Doriot slechts 6.966.
In verband met dezen uitslag heeft Doriot den voorzitter van de Kamer zijn ontslag als afgevaardigde gezonden, teneinde zooals hij zegt, „al zijn tijd te besteden aan de vereeniging van de anti-communistische krachten in den lande". (Le Jour)
(Vor. ber. Doriot 2819 B.)

C. JAPAN. — De Minseito-partij. - Nieuwe koers. —
De vorming van „den totalen staat door harmonieuze samensmelting van traditie en vernieuwing", zal voortaan, volgens een zoo juist gepubliceerd rapport van haar politieke commissie, het leidend beginsel zijn van de Minseito-partij, de grootste politieke organisatie van Japan.
De Minseito-commissie, welker rapport — aldus Domei — een keerpunt beteekent in de parlementaire annalen des lands, wil dit doel door middel van de volgende vijf maatregelen bereiken:
1. Een algemeene mobilisatie dergenen, die politieke capaciteiten bezitten.
2. Reorganisatie van het huidige kapitalistische stelsel, ten einde de nadeelen, die dit stelsel aankleven, weg te nemen en het nationale leven te stabiliseeren.
3. Eenheid in de openbare meening en reorganisatie der buitenlandsche politiek.
4. Het op peil brengen der landsverdediging en van eenheid in de volkshuishouding.
5. Vrije toegang tot de grondstoffen en oplossing van het vraagstuk der overbevolking door vermindering van werkloosheid en aanmoediging van emigratie.
Het rapport trekt ook daarom zoo sterk de aandacht, omdat de stichting van een totalen staat tevens beteekent de vorming van een „totale" partij. (Domei)
(Vor. ber. Minseito-Partij 1809 G.)

D. BERGBEKLIMMING. — Nanga-Parbat Expeditie verongelukt. —
Officieel wordt gemeld, dat de leden van de Duitsche expeditie, die wilde trachten den Nanga-Parbat, den hoogsten top van het Himalaya-gebergte, te bereiken, door een lawine verrast zijn. Zeven hunner, benevens negen dragers, zijn om het leven gekomen. De leider van de expeditie, dr. Karl Wien, is ongedeerd. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Himalaya 2465 B.)

E. SIR JAMES BARRIE OVERLEDEN. —
De Engelsche schrijver Sir James Matthew Barrie is op 19 Juni '37 te Londen overleden.
Barrie was geboren te Kirriemuir in Forfarshire (Schotland) op 9 Mei 1860 en is dus 77 jaar oud geworden. Als medewerker van de St. James's Gazette kwam hij in 1885 naar Londen. In 1887 verscheen zijn eerste boek „Better Dead", dat in 1888 gevolgd werd door „When a Man's Single", een werk uit het journalistieke leven. Zijn boek „My Lady Nicotine" (1891) behoort tot de amusantste literatuur op het gebied van rooken. Omstreeks dezen tijd begon hij ook voor het tooneel te schrijven en zijn eerste stuk „Walker", geschreven in 1893, bleek terstond een succes. Met zijn werk „The Little White Bird" (1902) geeft hij een inleiding tot de fantastische wereld van Peter Pan. Zijn grootste successen heeft hij echter op het tooneel behaald.
Zijn stuk Peter Pan (1904) is omschreven als een soort dichterlijke pantomime.
„Peter and Wendy" (1911) was een soort pendant op Peter Pan.
In „A Kiss for Cinderella" komt tot uiting hoezeer Barrie eenerzijds dicht bij Hans Andersen staat en anderzijds dicht bij Charles Dickens.
Evenals Andersen vermengt hij het leven van allendag met de sprookjeswereld en evenals Dickens brengt hij ons in het land van een lach en een traan.
In 1903 verraste Barrie de tooneelwereld met niet minder dan drie stukken, t.w. „Quality Street", „The Admirable Chrichton" en „Little Mary", waarvan het eerste onder den naam van „Deftige Straat" ook hier te lande vele malen is opgevoerd.
(Manchester Guardian)

F. DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Verzet. —
In alle kerken der Belijdende kerk in Duitschland zijn op 20 Juni van den kansel verklaringen voorgelezen, waarin geprotesteerd wordt tegen de jongste arrestatie van predikanten, welke een schending van het door Hitler gegeven woord wordt genoemd. Voorts is medegedeeld, dat de leiding van de Belijdende kerk haar predikanten heeft gelast, in weer-

wil van het door minister Kerrl en minister Frick uitgevaardigde verbod, voort te gaan met het houden van collectes en met het voorlezen van de lijsten der uit de kerk getredenen.
Na de voorlezing dezer verklaring werd staande gebeden voor de gearresteerde predikanten, die wegens het vervullen van hun plicht jegens de kerk en de gemeente gevangen zijn genomen. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 2816 B.)

26 JUNI 1937

A. **PALESTINA. — Eventueele verdeeling van het land. —**
De „Daily Herald", die onlangs berichtte, dat de Britsche commissie van onderzoek voor Palestina met een voorstel voor den dag zou komen, het mandaatgebied in een Joodsch en een Arabisch deel te verdeelen, geeft thans nadere bijzonderheden aangaande dit plan. Volgens het Londensche blad zou een Joodsche staat worden gevormd, die een langgerekten vorm zou dragen, langs de kust, tusschen Syrië en Gaza. De Arabische staat zou een driehoek zijn tusschen het Meer van Tiberias en Birsjeba.

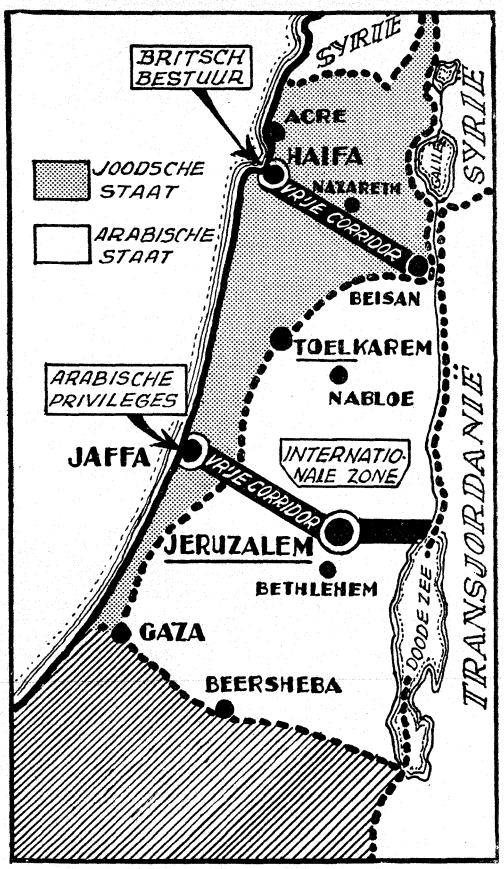

Overzicht van het verdeelingsplan voor Palestina.

De voornaamste verdere voorstellen, die het behelst, zijn:
Jeruzalem wordt, tezamen met Bethlehem, een internationale zône, onder Britsch mandaat;
de haven van Haifa komt onder Britsche contrôle met speciale rechten voor Joden in de stad;
in Jaffa krijgen de Arabieren speciale rechten;
tusschen Jeruzalem en de Middellandsche Zeekust, evenals tusschen Haifa en Bethsean, komt een vrije corridor;
de Joodsche staat krijgt de positie van een Dominion in het Britsche Rijk; de Arabische staat krijgt autonomie, onder de souvereiniteit van den koning van Transjordanië. (Daily Herald)

B. **NEDERLAND. — Bond Heemschut. - Algemeene Jaarvergadering te Arnhem. —**
Onder presidium van mr. J. A. van Sonsbeeck uit Amsterdam heeft de Bond Heemschut te Arnhem zijn 26ste algemeene jaarvergadering gehouden.
De voorzitter wierp in zijn openingsrede een terugblik op het jaar 1936 en herinnerde aan de herdenking van het 25-jarig bestaan van den bond op 6 Juni 1936.
Aan het jaarverslag ontleenen wij, dat het aantal aangesloten vereenigingen tot 48 steeg; het aantal donateurs (meest gemeentebesturen) steeg van 32 tot 34, het aantal buitengewone leden van 258 tot 261.
Wat de werkzaamheden aangaat, veroorzaakte de werkverschaffing menig vraagstuk. De natuurschoonwet beschermt thans bijna 300 buitenplaatsen met een oppervlakte van ruim 50.000 H.A.
De kwestie van de zomerhuisjes wordt in vele gemeenten bij verordening geregeld.
Bij de gehouden bestuursverkiezing werden de periodiek aftredende bestuursleden de heeren mr. P. G. van Tienhoven uit Amsterdam en Jac. P. Strijbos uit Heemstede bij acclamatie herkozen.
Voorts werd besloten het bestuur uit te breiden met mr. dr. Boulogne, uit Alkmaar.
Nadat het gezelschap door het gemeentebestuur van Arnhem ten gemeentehuize officieel was ontvangen, waarbij dit historische gebouw tevens bezichtigd werd, heeft de burgemeester van Arnhem, de heer H. P. J. Bloemers, een causerie gehouden over de buitenplaatsen rond Arnhem. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Bond Heemschut 1218 E.)

C. **NEDERLAND. — Beschaafd Nederlandsch. —**
In het Nutsgebouw te Leiden heeft de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde dezer dagen haar jaarlijksche algemeene vergadering gehouden.
De voorzitter, prof. dr. G. G. Kloeke, hield een voordracht over: „Beschaafd Nederlandsch".
In de laatste jaren doet zich ten gevolge van de ontwikkeling van den radio-omroep in toenemende mate de behoefte gevoelen aan een beschaafde en zuivere Nederlandsche uitspraak. Het „Algemeen Beschaafd" is een ideaal, dat door velen niet wordt bereikt en dat menigeen ten onrechte in de meening verkeert, dat hij volkomen beschaafd spreekt. De naam „Algemeen Beschaafd" is in zekeren zin een contradictio in terminis: het Beschaafd is niet algemeen. Ten onrechte wordt gemeend, dat om Amsterdam heen een A. B. veld wint, het is veeleer A. O. (Algemeen Onbeschaafd).
De beoordeeling der uitspraak is gekenmerkt door een afwezigheid van „democratische" overwegingen: een kleine minderheid tracht haar uitspraak als de „juiste" op te dringen aan de meerderheid.
Vragen wij nu wat de beschaafden er toe drijft om — soms tegen 80 à 90% van de bevolking in — aan hun uitspraak als de eenig zalig- (in casu: beschaafd) makende vast te houden, dan kan aan aesthetische voorkeur voor bepaalde klanken als primaire oorzaak niet gedacht worden. De beschaafde uitspraak moet veeleer worden opgevat als de eenmaal uitverkoren vlag, die de lading dekt: ze is te beschouwen als het symbool der verworven cultuur. Het taalkundig superioriteitsgevoel wortelt in de historie en de wortels zitten diep en vast.
Tegenover de stelling: „de norm van het beschaafde spreken is niet in de letters te zoeken" constateert spr. aan de hand van voorbeelden, dat de invloed van de letter op het spreken in een reeks van gevallen eenvoudig niet ontkend kan worden.
De taalpaedagogische denkbeelden, zooals die met name in de tijdschriften „Taal en Letteren" en de „Nieuwe Taalgids" zijn gepropageerd, hebben ons nu wel voldoende van den „fetisch-dienst van de letter" bevrijd en men wordt begeerig naar een andere melodie. Wanneer Overdiep de stelling poneert, dat „wij onze uitspraak (evenals onze woordenkeus en onzen zinsbouw) naar den geschreven taalvorm richten",

dan is dat een gezonde reactie tegen eenzijdigheid: door een andere aandacht-concentratie in ons taalwetenschappelijk denken kan het gevaar van een fetisch-dienst van het „A. B." nog tijdig gekeerd worden. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Maatschappij der Nederl. Letterk. 2374 C.)

27 JUNI 1937

A. **NEDERLAND. — Padvinders. — Jamboree-Voorbereidingen. —**
Op het oogenblik zijn de voorbereidingen voor de jamboree bij de spoorwegen in vollen gang. Van den heer D. Evers, chef van den dienst van exploitatie, vernamen wij, dat vrij regelmatig besprekingen worden gehouden tusschen de leidende figuren uit de padvinderswereld en de spoorwegautoriteiten, over tal van maatregelen het massavervoer betreffende. Het laat zich nu reeds aanzien, dat de spoorwegen voor een reusachtige taak zullen komen te staan, omdat ook de belangstelling uit het buitenland ongemeen groot is. Denemarken verschijnt met ca. 700 man, Zwitserland met 500, Engeland zal 7500 padvinders afvaardigen, Frankrijk 2400, Zweden 300, Tsjecho-Slowakije 400, België 800, en Noorwegen 350. Uit Amerika is nog geen opgave ontvangen. Voorts zullen de welpen een bezoek aan het kamp brengen, een evenement, dat eveneens groote voorzieningen op spoorweggebied vereischt. Men weet reeds, dat twee nieuwe perrons zijn gebouwd bij Vogelenzang-Bennebroek om alle extra treinen behoorlijk te kunnen verwerken. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 2738 C.)**

B. **NOORWEGEN. — Extracrediet voor de Defensie aanvaard. —**
Het Storting heeft zich dezer dagen vereenigd met het voorstel der regeering van de arbeiderspartij om een extracrediet van kr. 21 millioen, over drie jaar verdeeld, te bestemmen voor de verbetering van de defensie. (Aftenposten)

C. **WASSENAAR. — Monument ter eere van wijlen H. M. Koningin Emma. —**
Op 19 Juni is op het Wilhelminaplein in Wassenaar op plechtige wijze het daar gestichte monument ter eere van wijlen H. M. de Koningin-Moeder onthuld. (Het Vaderland) **(V. b. Koningin-Moeder 2814 D.)**

D. **NEDERLAND. — Nieuwe Kamerleden. —**
Van de tien ministers, welke het nieuwe kabinet telt hadden er acht zitting in de Staten-Generaal; alleen de heeren Van Boeijen en Van Buuren maken geen deel uit van Eerste of Tweede Kamer. Onder deze acht is de heer Romme het eenige Eerste Kamerlid, de overigen behooren tot de Tweede Kamer.
Als hun opvolgers komen volgens de candidatenlijsten in aanmerking:
in de vacature-Romme: prof. dr. J. A. J. Barge, te Leiden;
in de vacature-Goseling: mr. J. H. van Maarseveen, te Utrecht;
in de vacature-Welter: de heer H. E. v. d. Brule, te Rotterdam;
in de vacature-Steenberghe: dr. J. C. M. Sweens, te Gilze-Rijen;
in de vacature-Colijn: de heer J. Algera, te Leeuwarden;
in de vacature-Van Dijk: de heer H. Botterweg, te Utrecht;
in de vacature-De Wilde: de heer G. Baas Kz., te Amsterdam;
in de vacature-Slotemaker de Bruïne: jhr. mr. J. W. H. Rutgers van Rozenberg, te Bilthoven. (De Tijd)
(Vor. ber. Verkiezingen: Eerste Kamer 2804 A.; Tweede Kamer 2803 A.)

E. **23STE INTERNAT. ARBEIDSCONFERENTIE. — De 40-urige Arbeidsweek in de Textiel-Industrie. —**
De internationale arbeidsconferentie heeft op 22 Juni definitief gestemd over de diverse ontwerpen, welke aan haar waren voorgelegd.
De ontwerpen tot het doen van aanbevelingen in zake internationale samenwerking bij openbare werken en de nationale organisatie van openbare werken werden aangenomen, evenals een ontwerp, om den minimumleeftijd voor industrieelen en niet-industrieelen arbeid te verhoogen van veertien op vijftien jaar.
Het ontwerp tot het invoeren van de veertig-urige werkweek in de textiel-industrie werd aangenomen met 88 tegen 41 stemmen bij 38 onthoudingen. De vertegenwoordigers van de regeeringen der Vereenigde Staten, België en Tsjecho-Slowakije stemden voor het ontwerp, de vertegenwoordigers van de regeeringen van Engeland, Japan en Zwitserland stemden tegen.
Het ontwerp in zake de vermindering van den werktijd in de chemische industrie behaalde niet de vereischte meerderheid van tweederde. (Agence Belga)
(Vorig bericht 2826 H.)

F. **RADIO. — Aantallen luisteraars. —**
Volgens de jongste gegevens van het Internationaal Omroep-bureau te Genève, zijn in 1936 in Europa bijna 3.150.000 nieuwe ontvangtoestellen verkocht.
Het aantal geregistreerde (betalende) luisteraars steeg in 1936 in Engeland van 7.403.109 op 7.914.506; in Duitschland van 7.192.952 op 8.167.957; in Frankrijk van 2.625.677 op 3.218.541; in Nederland van 946.844 op 989.115, welke cijfers echter vanwege het vrijwillige stelsel en het feit, dat niet alle ontvangtoestellen bij de P. T. T. zijn aangegeven, niet ten volle betrouwbaar zijn; in Zweden van 834.143 op 944.487. En verder:

	1935	1936
Tsjecho-Slowakije	847.955	928.112
België	746.395	890.323
Denemarken	609.226	652.255
Oostenrijk	560.120	593.815
Italië	530.000	622.962
Polen	491.823	677.404
Zwitserland	418.499	464.332
Hongarije	352.907	365.354
Noorwegen	191.378	240.251
Finland	144.721	177.376
Roemenië	127.041	162.766
Letland	82.175	96.331
Joego-Slavië	81.385	96.660
Ierland	78.627	98.949
Egypte	41.370	57.633
Algiers	41.344	56.467
Portugal	40.409	53.659
Danzig	29.000	32.484
Litauen	26.763	35.234
Estland	24.193	27.800
Marokko	23.079	29.448
Bulgarije	17.213	15.000
Luxemburg *)	15.000	25.000
Palestina	12.200	20.388
IJsland	12.183	12.938
Tunis	10.582	13.383
Griekenland	6.317	13.717
Turkije	6.175	9.033
Syrië en de Levant	4.307	6.345

*)Naar schatting.
In totaal kon men eind 1936 het aantal volwassen luisteraars in Europa en in de aangegeven nabijliggende landen, taxeeren op ruim 110.800.000.
(Intern. Omroep-bureau te Genève)
(Vor. ber. 1201 F.; Nederland 2276 E.)

28 JUNI 1937

G. **DUITSCHLAND. — Aalders veroordeeld en op vrije voeten gesteld. —**
De Volksrechtbank te Essen heeft op 24 Juni uitspraak gedaan in de zaak tegen een groot aantal beschuldigden, die terecht stonden wegens communistische propaganda en hoog landverraad.
Vier verdachten werden vrijgesproken; onze landge-

noot Aalders werd tot een jaar en negen maanden gevangenisstraf veroordeeld wegens het verleenen van hulp aan landverraders onder verzwaarde omstandigheden.
Deze straf geldt echter met aftrek der preventieve hechtenis, zoodat Aalders spoedig, nadat eenige formaliteiten vervuld zullen zijn, in vrijheid gesteld zal worden. De hoofdbeklaagde Böckling werd veroordeeld tot twaalf jaren tuchthuisstraf en tien jaar eerverlies, alsmede verbeurdverklaring van RM. 120, welke hem door Ebeling waren gegeven.
(Telex-A. N. P.)
(Onze landgenoot Aalders is inmiddels op vrije voeten gesteld en in ons land teruggekeerd.)

A. **FRANKRIJK. — Minister-president Camille Chautemps. —**
Chautemps, die in de regeering-Blum minister zonder portefeuille was, heeft reeds sedert tal van jaren regeeringsfuncties bekleed. Hij werd in 1885 geboren als zoon van een minister van Koloniën, studeerde rechten en vestigde zich te Tours als advocaat. In 1910 kwam hij in de Kamer.

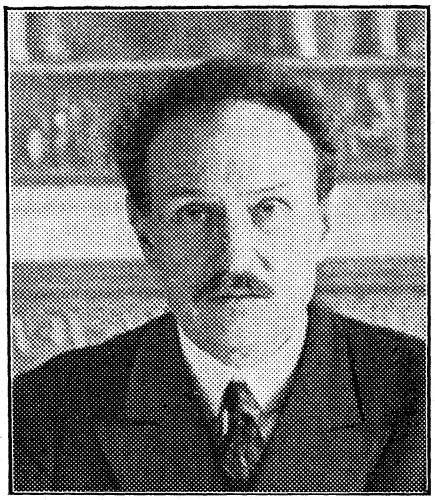

Camille Chautemps.

Zijn eerste ministersfunctie verkreeg hij in 1924, toen Herriot hem als minister van Binnenlandsche Zaken in zijn kabinet opnam. In het kabinet-Painlevé, dat een jaar later optrad, had hij aanvankelijk geen zitting, doch bij de reconstructie er van werd hem de portefeuille van Justitie toevertrouwd, en enkele maanden later weder die van Binnenlandsche Zaken in het ministerie-Briand.
Sindsdien heeft Chautemps van vele kabinetten deel uitgemaakt, onder Steeg, Herriot, Paul-Boncour, Daladier en Sarraut; verscheiden malen vormde hij ook zelf een regeering, o.a. in 1930 en in 1933. Begin 1934 moest Chautemps' regeering aftreden; in verband met de financieele schandalen te Bayonne waren op zijn ministerie aanvallen gedaan en ofschoon de Kamer haar vertrouwen in zijn regeering uitsprak, oordeelde Chautemps het, enkele maanden later, beter af te treden. De opdracht opnieuw een regeering te vormen, wees hij van de hand.
Gedurende korten tijd leek het alsof Chautemps zich naar den achtergrond van het politieke tooneel zou terugtrekken. In Maart 1935 werd hij tot Senator gekozen. Toen begin 1936 Sarraut een ministerie vormde, werd Chautemps daarin opgenomen als minister voor Openbare Werken en na de Mei-verkiezingen van dat jaar kwam hij als minister zonder portefeuille in de Volksfront-regeering van Blum.
(L'Intransigeant) **(Vor. ber. Chautemps 2832 D.)**

B. **ENGELAND. — Anglicaansche kerk critiseert het Derde Rijk. —**
De synode van de Anglicaansche kerk, die op 23 Juni '37 bijeenkwam, heeft tijdens het debat over buitenlandsche aangelegenheden, haar afkeuring uitgesproken over de houding van Duitschland ten opzichte van het Christendom en de Joden, alhoewel men begrip toonde voor den wrok die Duitschland ten opzichte van het verdrag van Versailles koestert.
De aartsbisschop van Canterbury betoogde o.a. „Wat de Führer persoonlijk ook voor bedoelingen moge hebben, het is een feit, dat hij niets onderneemt om de voortdurende aanvallen op dat, wat wij als de fundamenten van het christelijke geloof moeten beschouwen, te beperken of te matigen."
De bisschop wees daarbij op de aanvallen van Streicher op de Joden en op de houding van Rosenberg, die de jeugd in anti-christelijken geest wil opvoeden. „Iedereen in Engeland", zoo zeide hij, „de christelijke kerken inbegrepen, verlangt vriendschap met Duitschland. Doch door de herhaalde aanvallen op het christelijke geloof wordt deze vriendschap herhaaldelijk nieuwe moeilijkheden in den weg gelegd." De aartsbisschop hoopt echter, dat zoowel de Roomsch-Katholieke als de Evangelische kerken in Duitschland meer vrijheid van beweging zullen krijgen.
(Daily Telegraph)
(Vor. ber. Aartsbisschop van Canterbury 2622 B.)

29 JUNI 1937

C. **BOKSEN. — Joe Louis-Braddock. —**
De bokswedstrijd tusschen Joe Louis en Braddock, welke op 22 Juni te Chicago heeft plaats gehad, is door den negerbokser in de achtste ronde, door knock-out, gewonnen. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Joe Louis 2348 C.; Braddock 1844 D.)

D. **NEDERLAND. — Werkloosheid. - Mei 1937. - Daling. —**
Ondanks de toeneming der bevolking en het daarmede gepaard gaande nieuwe aanbod van arbeidskrachten bedroeg het aantal ingeschreven geheel werkloozen einde April 1937 rond 56.000 en einde Mei zelfs 64.300 minder dan een jaar geleden.
De reeds in vorige maanden geconstateerde sterke daling van het aantal werkloozen (van Maart op April 1937 met 43.600) zette zich ook in Mei 1937 voort (van April op Mei 1937 met 31.200). In het vorige jaar was de vermindering van Maart op April en van April op Mei resp. slechts 13.000 en 22.800. Ook in alle gemeentengroepen was de daling in 1937 grooter dan in 1936.
Het aantal geheel werkloozen, bij alle organen van de openbare arbeidsbemiddeling als werkzoekenden ingeschreven, bedroeg op het einde van

Gemeenten met	Mei 1937	April 1937	daling	Mei 1936	April 1936	daling
100.000 en meer inwoners	137.129	142.305	5.176	158.387	163.155	4.768
50.000—100.000 inwoners	42.195	44.487	2.292	49.102	50.466	1.364
20.000— 50.000 „	40.823	44.090	3.267	48.412	50.736	2.324
minder dan 20.000 inwoners	108.390	128.844	20.454	136.983	151.386	14.403
Totaal	328.537	359.726	31.189	392.884	415.743	22.859

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Werkloosheid 2774 C.)

A. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Neville Chamberlain adviseert kalm te blijven. —**
In het Lagerhuis heeft de Engelsche premier de Spaansche kwestie besproken. Neville Chamberlain zeide o.a.:
„De toestand is ernstig, maar niet hopeloos, want, hoewel wellicht verschillende landen een der strijdende partijen in Spanje wenschen te zien winnen, is er geen enkele regeering en geen enkel land, dat een Europeeschen oorlog wil. Daarom moeten wij trachten kalm te blijven en niets te zeggen of doen, dat een ramp zou kunnen veroorzaken, die iedereen wil voorkomen."
Met een toespeling op de incidenten met de „Deutschland" en de „Leipzig" zeide Chamberlain, dat het standpunt van Duitschland, volgens hetwelk het niet kan toestaan, dat zijn schepen aan dergelijke gevaren blootstaan, een redelijk standpunt is.
„Het beste is, dat wij ons thans wijden aan twee practische maatregelen, die genomen moeten worden: Het opvullen van de bres in het toezicht in de Spaansche wateren, en het hernieuwen van de pogingen tot het bereiken van het terugtrekken der vrijwilligers. (Manchester Guardian)
(V. b. Chamberlain 2809 A.; Burgeroorlog 2833 D.)

B. **DUITSCHLAND. — Nieuwe deviezenbepalingen voor vennootschappen en vereenigingen in Duitschland met zetel in het buitenland. —**
De Nederlandsche Kamer van Koophandel voor Duitschland te 's-Gravenhage deelt mede:
Een nieuwe Runderlass geeft de volgende bepalingen: Vennootschappen en vereenigingen in Duitschland met formeelen zetel in het buitenland worden, met terugwerkende kracht, beschouwd als binnenlandsche vennootschappen of vereenigingen. Dientengevolge kan worden verlangd, dat zij, wanneer zij hun buitenlandsche deviezenbezit in Duitsche waarden of in „Sperrguthaben" hebben omgezet, zonder daartoe vergunning te hebben verkregen, deze zaken ongedaan maken en de deviezen ter beschikking van de Reichsbank stellen.
Dienovereenkomstig zal de Reichsbank eischen, de gedurende de „Devisenbewirtschaftung" verkregen binnenlandsche effecten weer in het buitenland te verkoopen of uit dergelijke transacties verkregen winsten aan de „Deutsche Golddiskontbank" af te staan.
Ook wanneer „Sperrguthaben" met vergunning verkregen zijn, kunnen in principe bovengenoemde maatregelen worden genomen, daar de vergunning niet zou zijn verleend indien het binnenlandsch karakter van de vennootschap (vereeniging) bekend was geweest. (Ned. Kamer van Koophandel voor Duitschland te 's-Gravenhage) **(Vorig bericht 2599 F.)**

30 JUNI 1937

C. **ENGELAND. — Egalisatie-fonds versterkt. —**
De minister van Financiën, Sir John Simon, heeft op 25 Juni aan het Lagerhuis medegedeeld, dat hij machtiging zal vragen, om de middelen van het wisselkoersnivelleeringsfonds met £ 200 millioen te versterken.
De desbetreffende resolutie, welke — in verband met de wet — noodig is om de leeningsbevoegdheid van de schatkist ten behoeve van het fonds, dat op het oogenblik £ 350 millioen beloopt, te vergrooten, wordt opgesteld. Dit bedrag zal worden verhoogd met £ 200 millioen, zoodat het in totaal £ 550 millioen zal beloopen.
Sir John Simon verklaarde verder de omstandigheden, welke den maatregel noodzakelijk maken, volledig te zullen toelichten als de resolutie de volgende week in behandeling komt.
Voor het oogenblik beperkte de minister zich tot de opmerking, dat er in verband met de jongste gebeurtenissen op goudgebied, in financieele kringen in het buitenland veel bezorgdheid is ontstaan. Er viel een algemeene strooming te constateeren, waarbij kapitalen naar Londen vloeiden. Er is wel is waar geen reden om te gelooven, dat deze toestand van onzekerheid van blijvenden aard zal zijn, aldus de minister, maar de situatie dwingt ons toch, maatregelen te treffen, daar wij voorzorgen willen nemen in verband met een verdere „movement into sterling" (omzetting van in andere valuta's belegde kapitalen in ponden sterling).
Het Lagerhuis heeft de resolutie, waarbij de regeering gemachtigd wordt het egalisatiefonds met £ 200 millioen te vergrooten, zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. (Daily Telegraph)

D. **BELGIE. — Rexisten en Vlaamsch Nationalisten.**
De overeenkomst, die tusschen de rexisten en Vlaamsch-nationalisten bestond is geschorst.
De leider der Vlaamsch-nationalisten, De Clercq, heeft aan den Rexistenleider, Degrelle, een telegram gezonden, waarin hij zegt: „ik wil u mededeelen, dat ik in verband met de houding van Rex gedurende de laatste weken en meer in het bijzonder die van de Rexistische parlementsleden ten aanzien van de amnestie, en thans bij de betooging te Brussel, de overeenkomst voorloopig als niet bestaande beschouw totdat onze wederzijdsche standpunten zullen zijn opgehelderd."
Degrelle heeft de ontvangst van deze mededeeling bevestigd en zich met de schorsing accoord verklaard. (Agence Belga) **(Vorig bericht 2483 D.)**

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: J. R. von Salis — „Rainer Maria Rilkes Schweizer Jahre". (Huber & Co., Frauenfeld-Leipzig) Maria vom Sonnhof — „Die Klaus-Eiche". (Das Bergland-Buch, Salzburg) **(Vorig bericht 2831 E.)**
Engelsch: Catherine Drinker Bowen and Barbara von Mech — „Beloved Friend". (Tschaikovsky) (Hutchinson's, London)
E. C. Large — „Sugar in the Air". (Cape, London) **(Vorig bericht 2831 E.)**
Fransch: Eugène Dabit — „Les Maîtres de la peinture espagnole". (Aux Edit. de la N. R. Fr., Paris) Jean de la Varende — „Nez-de-Cuir". (Plon, Paris) **(Vorig bericht 2831 E.)**
Nederlandsch: G. J. Peelen — „Liefde op het eiland". (La Rivière & Voorhoeve, Zwolle)
J. A. Visscher — „Op de groote, stille heide". (La Rivière & Voorhoeve, Zwolle) **(Vor. ber. 2831 E.)**
Poolsch (in het Nederlandsch): Jalu Kurek — „Griep woedt in Naprawa" (vertaling van H. Katzee). (J. Philip Kruseman, Den Haag) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Zweedsch: Brigit Th. Sparre — „Oknar av sand och asfalt". (Gebers, Stockholm) **(Vor. ber. 2777 D.)**
(Red. K. H. A.)

F. **FRANKRIJK. — Beurssluiting van 29 Juni af tot nader datum. —**
Het „Journal Officiel" bevat een regeerings-verordening, volgens welke de effecten- en goederenbeurzen gesloten worden op 29 Juni en eerst heropend op den datum, die de minister van Financiën zal vaststellen. Betaling van handelswissels en andere handelsschulden in goud of in buitenlandsche valuta, die van af 29 Juni vervallen, kan op schriftelijk verzoek van den schuldenaar worden opgeschort. De datum, waarvan af de betaling kan worden gevorderd, zal worden vastgesteld door den minister van Financiën.
Protest kan niet worden opgemaakt vóór den datum die wordt vastgesteld door den minister van Financiën. Inmiddels zal de rente betreffende handelswissels en andere schulden hierboven bedoeld, berekend worden naar de maatstaf van het disconto der Bank van Frankrijk. (Journal Officiel)
(Vorig bericht Financiën 2829 A.)

G. **PERMANENT HOF VAN INTERN. JUSTITIE. — Aftapping van Maaswater. - Beslissing. —**
Het Permanente Hof van Internationale Justitie, heeft op 28 Juni '37 in de zaak tusschen Nederland en België betreffende de aftapping van Maaswater, de conclusies van de Nederlandsche Memorie met tien tegen drie stemmen verworpen.
Wat de reconventioneele vordering betreft door de Belgische regeering ingesteld, heeft het Hof met dezelfde stemmenverhouding de conclusies der Belgische regeering verworpen.
Aan het arrest van het Hof zijn de individueele meeningen toegevoegd van verschillende rechters, die zich met de uitspraak niet kunnen vereenigen.
(Volledige conclusies in de volgende uitgave No. 316.)
(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht 2776 C.)**

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF
GEILLUSTREERD DAGBOEK VAN HET HEDENDAAGSCH WERELDGEBEUREN
MET VOORTDUREND BIJGEWERKTEN ALPHABETISCHEN INDEX
(DERDE DEEL)

1 JULI 1937

A. Conclusies van het Permanente Hof van Intern. Justitie. —

Op 28 Juni '37 heeft het Permanente Hof van Internationale Justitie uitspraak gedaan in de zaak tusschen Nederland en België betreffende de aftapping van Maaswater (zie pag. 2842 G.).

Aan het arrest van het Hof zijn, zooals medegedeeld, de individueele meeningen toegevoegd van verschillende rechters, die zich met de uitspraak niet kunnen vereenigen.

In de eerste plaats van den heer Anzilotti, in de tweede plaats van de heeren Altamira en jhr. van Eysinga, in de derde plaats van Sir Cecil Hurst, vicepresident van het Hof (betreffende de reconventioneele vordering van België) en van prof. De Visscher (eveneens betreffende de reconventioneele vordering van België).

Eindelijk heeft rechter Hudson, ofschoon zich met het arrest vereenigende, daaraan eenige opmerkingen toegevoegd.

De Nederlandsche regeering had in de eerste plaats het Hof verzocht te willen beslissen, dat de aanleg door België van werken, welke de voeding mogelijk maken van een kanaal, beneden Maastricht gelegen, door water, dat op een andere plaats dan te Maastricht uit de Maas wordt geput, is in strijd met het verdrag van 12 Mei 1863. Deze conclusie had betrekking op de inbreuken door België gemaakt op een beweerd privilege van toezicht door de Nederlandsche regeering op het gebruik van Maaswater door de Belgische regeering.

Maaswater

Het Hof heeft begrepen, dat het hier de aanspraak betrof op een bijzonder privilege, dat verder gaat dan het recht van toezicht, dat Nederland noodzakelijk ontleent aan het feit, dat de voedingplaats binnen Nederlandsch grondgebied is gelegen.

Het Hof stelt vast, dat geen der stukken door de Nederlandsche regeering geproduceerd tot staving van het beweerde contrôle-recht in strijd is met de oplossing, waartoe het Hof is gekomen en dat daarentegen enkele daarvan die oplossing bevestigen.

De kwestie der sluizen. — In de tweede plaats had de Nederlandsche regeering gevorderd, dat het Hof zou beslissen, dat de voeding van het Belgische gedeelte van de Zuid-Willemsvaart, van het Kempenkanaal, van de vertakking van dat kanaal naar Hasselt en van die naar het kamp van Beverloo, zoomede van het Kanaal van Turnhout door de sluis van Neerhaeren met water, elders dan te Maastricht uit de Maas geput, in strijd is met bedoeld verdrag van 1863.

Het Hof vindt in de stukken, welke het zijn overgelegd, geen reden om aan te nemen, dat het water, dat door de sluis van Neerhaeren stroomt, in de Zuid-Willemsvaart een overmatigen stroom zou hebben geschapen, of de hoeveelheid water van de Maas zoodanig zou hebben uitgeput, dat daardoor schade werd toegebracht aan de scheepvaart op die rivier.

In dit verband behandelt het Hof nog den aanleg door de Nederlandsche regeering van de sluis van Bosscheveldt. Wat deze sluis betreft, is evenmin eenig bewijs geleverd, dat haar gebruik hetzij in de Zuid-Willemsvaart hetzij in de Maas, gevolgen heeft veroorzaakt, die onvereenigbaar zouden zijn met het doel van het verdrag van 1863.

Het Hof maakt een vergelijking tusschen de Belgische sluis en de Nederlandsche sluis van Bosscheveldt. Geen van beide vormt een voedingsgeul, maar beide storten haar schutwater in het kanaal en dragen alzoo ter voeding bij op andere wijze dan door de verdragsgeul, zonder overigens in de Zuid-Willemsvaart een overmatigen stroom op te wekken.

Onder deze omstandigheden acht het Hof het moeilijk aan te nemen, dat Nederland thans met grond den bouw en de werking kan critiseeren van een sluis, waarvan Nederland zelf vroeger het voorbeeld had gegeven.

Mitsdien neemt het Hof niet aan, dat het normale gebruik van de sluis van Neerhaeren onvereenigbaar is met het verdrag. Ook meent het Hof, dat er geen aanleiding is om deze sluis ongunstiger te behandelen dan de Nederlandsche sluis van Bosscheveldt.

De derde vordering van de Nederlandsche regeering strekte om het Hof te doen uitmaken, dat de voorgenomen voeding door België van een gedeelte van het Kanaal van Hasselt door water, elders dan te Maastricht uit de Maas geput, in strijd zal zijn met het verdrag.

Deze vordering houdt noodzakelijk verband met den aanleg en de indienststelling van het Albertkanaal van Luik naar Antwerpen, al is dit hier niet met name genoemd. Volgens de Nederlandsche regeering zou, wanneer dit kanaal eenmaal in dienst is gesteld, het oude kanaal in zijn gedeelte, dat voortaan een onderdeel zou zijn van het Albertkanaal, evenals dit kanaal zelf, gevoed worden door water uit de Maas, geput te Luik Monsin, d.w.z. elders dan door de verdragsgeul.

Het Hof heeft noch in de Nederlandsche argumentatie noch in den tekst van het verdrag van 1863 iets opgemerkt, dat strekken kan om hetzij aan Nederland, hetzij aan België te verbieden, om zoodanig gebruik als zij goedvinden te maken van de kanalen aan het verdrag onderworpen, wanneer het gaat om kanalen, die gelegen resp. op het gebied van Nederland of van België, daar niet buiten komen.

De voeding der nieuwe kanalen. — In de vierde plaats vorderde Nederland, dat het Hof zou beslissen, dat de voorgenomen voeding door België van het kanaalgedeelte, dat de Zuid-Willemsvaart en de Schelde verbindt tusschen Herenthals (Viersel) naar Antwerpen door water, elders dan te Maastricht aan de Maas ontleend, in strijd zal zijn met het verdrag. Deze vordering is analoog aan de voorgaande betreffende het Kanaal van Hasselt.

De redenen, welke het Hof ertoe geleid hebben de zienswijze van de Nederlandsche regeering terzijde te stellen in het geval van het Kanaal van Hasselt, gelden eveneens voor het onderhavige geval.

In een tweede deel van de conclusies, welke het slot vormen van de Nederlandsche memorie, vordert de Nederlandsche regeering, dat het Hof België zal veroordeelen: a. om alle werken, hierboven bedoeld, te doen eindigen en om al hetgeen is aangelegd, in strijd met het verdrag van 1863, te herstellen in een toestand, welke strookt met dat verdrag; b. om de voedingen, welke in strijd met dit verdrag geoordeeld worden, te doen eindigen en geen nieuwe tot stand te brengen.

Waar het Hof tot de meening is gekomen, dat de critiek, op verschillende punten door de Nederland-

sche regeering geoefend op de handelwijze van de Belgische regeering, niet gerechtvaardigd is, kan het slechts de sancties, welke de Nederlandsche regeering het Hof verzoekt uit te spreken tegen de Belgische regeering, verwerpen zonder dat het ze heeft te waardeeren.
Vervolgens behandelt het Hof de reconventioneele vordering door de Belgische regeering ingesteld. De Nederlandsche regeering zou volgens België het verdrag van 1863 hebben geschonden door op den loop van de Maas beneden Maastricht de stuw van Borgharen aan te leggen. Voorts zou het Julianakanaal, dat Nederland zijdelings van de Maas heeft aangelegd, beneden Maastricht van Limmel tot Maasbracht voor zijn voeding aan het verdrag van 1863 zijn onderworpen.
Het Hof is, wat de stuw in Borgharen betreft, van oordeel, dat de aanleg daarvan stellig tengevolge heeft, dat het peil van de Maas boven de stuw wordt verhoogd.
Ook heeft de Belgische regeering aangevoerd, dat de Nederlandsche regeering door deze stuw de bevaarbaarheid van de Maas beneden Maastricht in haar gemeenschappelijk gedeelte zou hebben aangerand. De binnenscheepvaart, onder welke vlag zij ook vaart, beschikt thans over een waterweg, welken het Julianakanaal haar biedt en die veel beter bij haar behoeften is aangepast.
Het Hof verwerpt mitsdien deze conclusie evenals de conclusie welke betrekking heeft op het Julianakanaal.
Op deze gronden verwerpt het Hof met tien tegen drie stemmen de verschillende conclusies van de memorie door de Nederlandsche regeering als uitvloeisel van het ingediende verzoekschrift op 1 Aug. 1936 ingediend, terwijl wat de reconventioneele vordering betreft, gevoegd bij de Belgische contra-memorie van 28 Jan. 1937, het Hof met tien stemmen tegen drie de conclusies ervan verwerpt.
(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht 2842 G.)**

A. **DUITSCHLAND. — Adolf Hitlers rede te Würzburg. - Wat Duitschland wil. —**
Op den gouwdag Main-Frankenland te Würzburg heeft Adolf Hitler een rede gehouden, waarin hij o.a. zeide, dat volgens de nationaal-socialistische opvatting de waarde van een land niet ligt in hetgeen het aan geld uitgeeft, doch in de waarde van den arbeid, welke achter dit geld ligt, hieraan moet immers het geheele volk deelnemen.
Hiertoe dient ook het Duitsche vier-jaren plan.
In antwoord op het verwijt, dat Duitschland zich uit den wereldhandel zou willen terugtrekken, zeide de Führer, dat Duitschland integendeel meer dan ooit met het buitenland handel wil drijven, Duitschland heeft slechts één wensch, met het geheele buitenland in vrede leven, met erkenning evenwel van eigen recht. Duitschland heeft een gegronden twijfel aan de internationale beloften.
In verband hiermede behandelde spreker de kwestie van „Leipzig" en „Deutschland". Na het bombardement op de „Deutschland" keerde Duitschland in de contrôle-commissie terug, in de oprechte hoop, dat collectieve veiligheidsmaatregelen zouden worden genomen. Na den aanval op de „Leipzig" moesten evenwel commissies worden benoemd om te onderzoeken, of . . . . enz. Dit verlangde Duitschland niet, het wenschte op zijn minst een gemeenschappelijke vlootdemonstratie voor Valencia, doch dit bleek niet uitvoerbaar. Duitschland neemt thans liever de vrijheid in dergelijke gevallen zich zelf te beschermen en hiertoe is het ook sterk genoeg.
Deze zaak is voor Duitschland een waarschuwing indien iets nog ergers mocht gebeuren.
Vervolgens besprak de Führer de binnenlandsche politiek. Hij voorspelde den vroegeren vernielers van de Duitsche eenheid, dat zij het opgroeiende geslacht niet meer zullen bezitten.
De nationaal-socialisten gelooven, naast God in den hemel, op de eerste plaats aan het Duitsche volk. God heeft de volken niet geschapen, opdat zij lichtzinnig zichzelf vernielen, doch opdat zij behouden blijven en door het volk te behouden, zooals God het heeft gewild, gelooft Hitler te handelen volgens den wil van God. (Berliner Tageblatt) **(V. b. Hitler 2813 D.)**

B. **DUITSCHLAND. — Evangelische kerkenbonden. - Ds. Niemöller. - Gouwleider Wagner. —**
Op 27 Juni hebben de Evangelische predikanten in de volle kerken de gebeurtenissen van de afgeloopen week besproken.
Dominee Niemöller zeide vanaf den preekstoel te Dahlem: „Op 23 Juni '37 zijn vijftien of twintig man van de geheime politie de Friedrich Wilhelm kerk binnengedrongen en hebben hier acht leden van den kerkeraad, zes vrouwen en een mannelijke geloovige gearresteerd. De preekstoel van de Sankt Annen Kirche staat leeg, aangezien dominee Müller met 47 broeders en zusters is gearresteerd.
Gouwleider Wagner heeft op 27 Juni '37 te Fürstenfeldbruck in Oberbayern een rede gehouden over de verhouding tusschen kerk en staat. Deze rede werd door 13.000 personen aangehoord. De minister zeide o.a. met droefheid te moeten constateeren, dat op het oogenblik slechts een macht bestaat, welke zich hinderend in het leven van het volk merkbaar maakt, n.l. de kerken.
Spreker vermaande de kerken zich in het geheel te voegen en mede te werken aan de oplossing van vraagstukken van dezen tijd. Het volk verlangt niet naar een „Kulturkampf", het is in den diepsten grond godsdienstig, doch het wil hierover niet strijden, doch leven in den geest van den almachtigen God.
Spr. wees vervolgens op de valsche berichten over kerkvervolging. De staat helpt de kerken bij het innen van kerkelijke belastingen, alleen in Beieren kregen de Katholieke en Protestantsche kerken in 1936 25 millioen mark aan kerkelijke belasting, tien millioen meer dan in 1934, terwijl de kerken bovendien van 1933 tot nu toe van den staat 140 millioen mark kregen. De salarissen van de geestelijkheid komen van den staat.
Wagner zeide, dat in de gegeven omstandigheden de staat geen vrijwillige giften meer aan de kerken kan geven, indien de kerken hun houding niet wijzigen. Hij hoopte evenwel, dat de kerken tot bezinning zullen komen en zullen terugkeeren tot de volksgemeenschap. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 2838 F.)

2 JULI 1937

C. **NEDERLAND. — Nederlandsche tijd. —**
Volgens mededeeling van den directeur van de filiaalinrichting van het Koninklijk Meteorologisch Instituut is met ingang van 1 Juli een kleine wijziging gebracht in het oogenblik, waarop het tijdsein van twaalf uur (middag) wordt gegeven.
De officieele tijd zal in het vervolg precies 20 minuten verschillen van den West-Europeeschen tijd (zomertijd voorbehouden). Tot nu toe was dit verschil 19 minuten, 32 seconden. (Telex - A. N. P.)
(Vor. ber. Tijdrekening 1693 I.)

D. **ZWEMSPORT. — Jopie Waalberg. - Wereldrecord 200 meter schoolslag. —**
Tijdens de te Zaandijk gehouden nationale zwemwedstrijden, is het Jopie Waalberg gelukt het reeds met 3 min. $^2/_{10}$ sec. op haar naam staande record over de 200 m. schoolslag met 2,2 sec. te verbeteren en te brengen op 2 min. 58 sec. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Jopie Waalberg 2783 C.)

E. **IRAK. — Kabinet. - Mutaties. —**
De gedeeltelijke ministercrisis in Irak is beëindigd. Het aftreden van de ministers van Financiën, Economische Zaken, Justitie en Opvoeding werd aangenomen. Deze ministers zijn vervangen door respectievelijk Mohamed Ali Mahmoed, Abas Mendi, Mahmoedsjel Kali en Jafar Amandi.
(Courrier du Caire) **(Vor. ber. Kabinet 2527 E.)**

F. **LUCHTVAART. — Wereld-Hoogterecord verbeterd.**
Uit Londen wordt gemeld, dat luitenant Adams met een proefvliegtuig van het type Bristol 138 het wereldhoogterecord voor vliegtuigen verbeterd heeft, door te stijgen tot 53.937 voet of 16.450 meter.
Het record stond op naam van den Italiaanschen luitenant-kolonel Mariopitzi met 51.362 voet.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht 2419 B.)**

A. **Wetenschappelijk onderzoek.** —
Dezer dagen is te Leiden opgericht de stichting: Nederlandsch Instituut voor wetenschappelijk onderzoek van edelsteenen en paarlen.
De voorzitter van de stichting, prof. dr. B. G. Escher, heeft de vertegenwoordigers van de pers in het Geologisch Laboratorium ontvangen en nadere inlichtingen over het nieuwe instituut gegeven; hierbij was ook aanwezig de directeur van het nieuwe instituut de heer J. Bolman.
Wat het doel der stichting betreft, aldus prof. Escher, dit is tweeledig, namelijk in de eerste plaats om den handel in edelsteenen en paarlen ten dienste te staan; in de tweede plaats staat het instituut de wetenschap op dit zeer speciale gebied terzijde.
Voor den handel verleent het instituut zijn bemiddeling om edelsteenen en paarlen op hun echtheid te onderzoeken. Tot nog toe bestond een dusdanig onderzoek in ons land niet en moest men bij voorbeeld naar het gelijksoortig instituut te Parijs (van M. G. Gobel) om een dergelijk wetenschappelijk onderzoek te laten instellen. De behoefte aan een dergelijk instituut is veel grooter, dan men zou meenen, omdat het vrij veel voorkomt, dat men edelsteenen op hun echtheid wil laten onderzoeken. Meer dan men weet zijn vermogens, zoowel in ons land als in het buitenland in edelsteenen en paarlen belegd en het is daarbij en in den handel in de eerste plaats van het allergrootste belang, dat men, natuurlijk slechts bij bijzonder waardevolle stukken de zekerheid heeft, dat men met echte stukken te maken heeft. De juweliers en handelaren kunnen geheel te goeder trouw van meening zijn, dat een stuk echt is, maar zij zijn zelf niet in staat dit met voldoende zekerheid te kunnen beoordeelen.

EDELSTEENEN
PAARLEN

Dit vraagstuk heeft nog aan belangrijkheid toegenomen sinds men naast namaakproducten van glas, die wel dadelijk te herkennen zijn, synthetische namaakproducten aan de markt heeft gebracht. De aldus vervaardigde stukken zijn vaak bijna niet van echte te onderscheiden en deze herkenning wordt vaak nog bemoeilijkt, doordat synthetisch nagemaakte producten vaak worden gezonden naar de landen van herkomst der echte steenen en vandaar uit al of niet met de echte steenen vermengd worden verzonden, bijv. door het zenden van nagemaakte robijnen naar Burma. De groote waarde van de echte steenen is te danken aan den beperkten voorraad, die er beschikbaar is, terwijl er langs synthetischen weg geen beperking van de hoeveelheid bestaat. Aan een en ander is het te danken, dat trots den grooten aanmaak van langs chemischen weg gemaakte steenen, de natuurlijke edelsteenen niet in waarde zijn gedaald.
Maar de moeilijkheden zijn nog niet opgelost, als we een edelsteen geïdentificeerd hebben, want als een edelsteen voor echt is verklaard, hoe kan den eigenaar van dezen steen dan een schriftelijk bewijs van deze echtheid gegeven worden? Geven wij een desbetreffend rapport af, wie waarborgt ons dan dat dit certificaat niet gebruikt wordt voor een of meer andere steenen dan die wij onderzocht hebben? Deze kwestie is het onderwerp op tal van internationale congressen van belanghebbenden geweest. Er is sprake van geweest om op een der facetten van den steen een klein merkteeken aan te brengen, maar dit systeem heeft men losgelaten omdat ook dit merkteeken gemakkelijk valt na te maken. In Parijs volgt men een andere methode, namelijk om de steenen te verhandelen in doorzichtige enveloppen, waarop de verklaring van echtheid is aangebracht. Maar maakt men zulk een enveloppe open, dan is zulk een verklaring dadelijk waardeloos geworden. Ook is er aan gedacht om van bepaalde steenen fotografische afdrukken te maken om ze naast opgave van het juiste gewicht op deze wijze vast te leggen, maar een handige slijper zal dan toch in staat zijn om aan de hand van de vergrooting van deze foto den steen na te maken.
Wij hebben hier een anderen weg ingeslagen welke te danken is aan een uitvinding van den directeur van het nieuwe instituut, namelijk van den refractograaf van Bolman.
Bekend was reeds de identificatie van een bepaalden echten steen door een afbeelding te maken van het beeld, dat een puntvormige lichtstraal geeft als die door een edelsteen gericht wordt. Door de verschillende facetten van den steen ontstaan er lichtpuntjes die men door middel van meting kan vastleggen. Door de refractograaf van Bolman brengt men naast deze puntvormige lichtstraal een cirkelvormige lichtstraal door den steen. De verschillende facetten van den steen breken deze cirkel in verschillende richtingen, en daar de natuur nimmer edelsteenen voortbrengt, die precies van dezelfde samenstelling zijn en daar het bij het slijpen onmogelijk is twee maal precies dezelfde facetten te krijgen, zoo kan men door een afbeelding van de cirkels van een bepaalden steen, veroorzaakt door de weerkaatsing van de cirkelvormige lichtbron door de facetten, een identificatie krijgen, die slechts past bij den aldus onderzochten steen. Een aldus verkregen afbeelding noemt men een refractogram. Het principe, waarvan men hierbij is uitgegaan komt geheel overeen met dat, welke bij het nemen van vingerafdrukken wordt toegepast. Het toestel van den heer Bolman is op het oogenblik nog het eenige, dat in de wereld aanwezig is.
Het nieuwe instituut houdt zich niet bezig met de waardebepaling van het in te zenden materiaal, doch men maakt alleen de al- of niet echtheid ervan uit en identificeert het dan door het gewicht, het refractogram en de inwendige microscopische kenmerken. Van een en ander wordt dan een rapport samengesteld, dat als certificaat van echtheid bij den steen verkocht kan worden. Daar er van elk refractogram een copie in het Instituut bewaard blijft, is vergelijking steeds mogelijk.
Behalve op het gebied van de identificatie houdt het instituut zich ook bezig met de bevordering van de juiste benaming van de in den handel zijnde steenen, omdat er op het oogenblik aan heel wat edelsteenen namen worden gegeven, die dezen niet toekomen. Ook bevordering van de eenheid in de benamingen staat op het programma.
Wat de taak van het instituut voor de wetenschap betreft, wil men bijzondere aandacht schenken aan de plaats van herkomst der verschillende edelsteenen om zoodoende op den duur te komen tot de kennis der kenmerken van steenen van bepaalde vindplaatsen. Hierbij spelen onder meer microscopische insluitsels en luminiscentie-verschijnselen een rol.
Instituten als dat te Leiden bestaan reeds in Königsberg, Weenen, Londen en Parijs, welker directeuren, resp. prof. dr. K. Schlosmacher, prof. dr. H. Michel, mr. B. W. Anderson en M. C. Gobel zijn toegetreden als adviseerende leden van het instituut te Leiden.
Het bestuur van het instituut te Leiden bestaat uit: prof. dr. B. G. Escher, Leiden, voorzitter; mr. P. J. Idenburg, Leiden, onder-voorzitter; prof. dr. J. A. Grutterink, Delft, secretaris-penningmeester; prof. dr. ir. J. I. J. M. Schmutzer, Utrecht, plaatsvervangend secretaris-penningmeester, Sj. Wouda, Utrecht, vertegenwoordiger der Nijverheidsorganisatie T. N. O. (Toegepast Nijverheids Onderzoek), C. J. A. Begeer, 's-Gravenhage, vertegenw. van de „Federatie ter behartiging van de belangen van den handel in gouden en zilveren werken"; A. S. Dresden, Amsterdam, vertegenw. van de Alg. Juweliersvereeniging.
In dit bestuur zitten dus alle hoogleeraren in ons land in de crystalogie en mineralogie en de vertegenwoordigers van die organisaties van belanghebbenden, die ertoe zullen willen medewerken, dat dit onderzoekingswerk in ons land te Leiden gecentraliseerd zal worden. (Red. K. H. A.)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verhouding der partijen bij de verkiezingen op 26 Mei 1937. —**

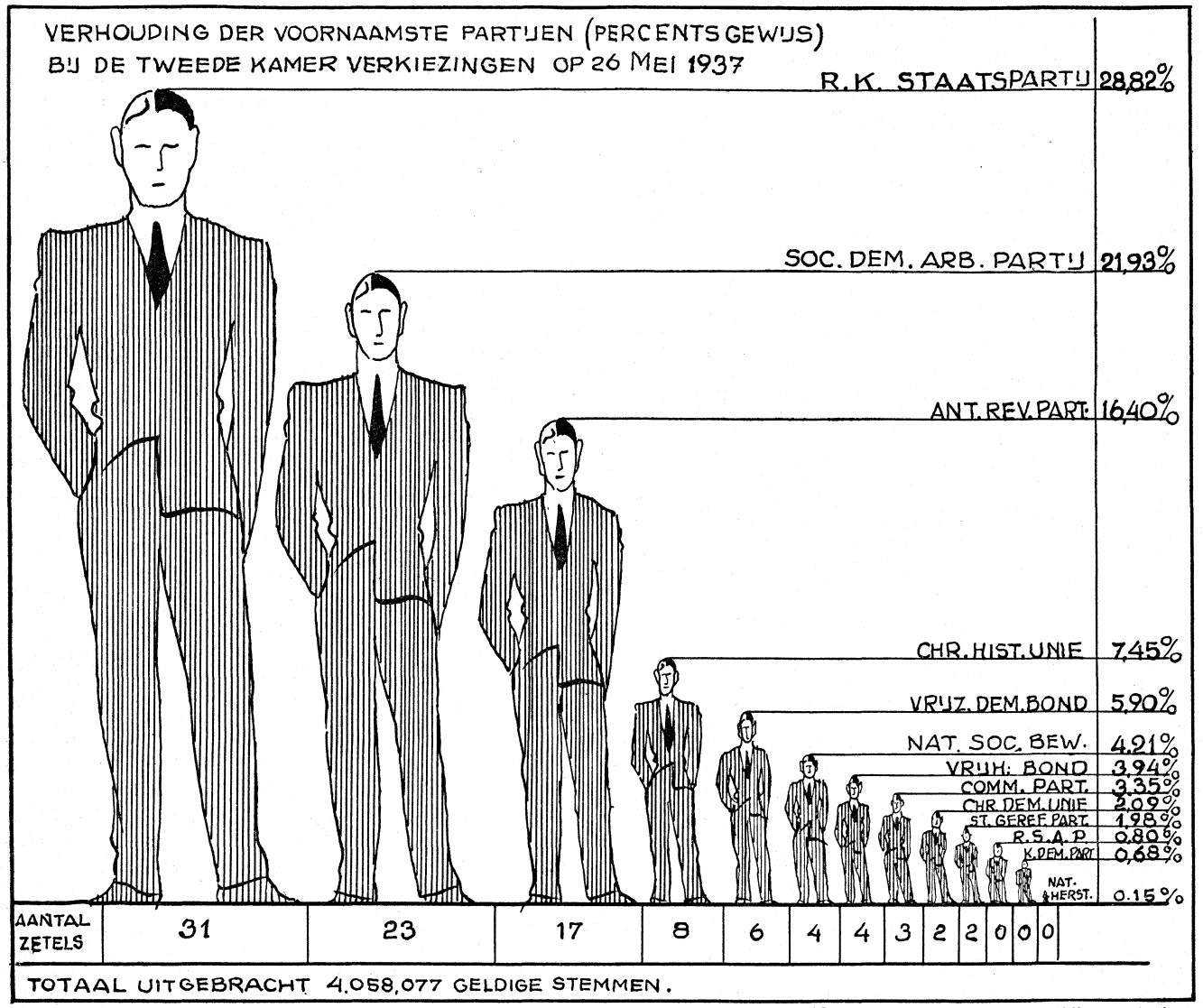

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Verdeeling van de Tweede Kamerzetels sinds 1901:

Partij	1901	1909	1918	1922	1925	1929	1933	1937
R. K. Staatspartij	25	25	30	32	30	30	28	31
Soc. Dem. Arb. Partij	6	7	22	20	24	24	22	23
Ant. Rev. Partij	23	25	13	16	13	12	14	17
Chr. Hist. Unie	1	10	7	11	11	11	10	8
Liberale Partij (Vrijheidsbond)	26	24	10	11	9	8	7	4
Vrijz. Dem. Bond	9	9	5	5	7	7	6	6
Communisten	—	—	3	2	1	2	4	3
Nat. Soc. Beweging	—	—	—	—	—	—	—	4
Andere partijen	10	—	10	3	5	6	9	4
	100	100	100	100	100	100	100	100

(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2803 A.)**

B. **AMSTERDAM. — Nieuwe postdirecteur. —**
Tot directeur van het hoofdpostkantoor te Amsterdam is benoemd de heer A. van Veen, thans directeur van het postkantoor te Eindhoven.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Postdirecteur 2826 D.)**

C. **NEDERLAND. — De N.S.B. en de Duitsche regeering. —**
Minister De Wilde heeft op de bekende vragen van ir. Albarda (pag. 2810 A.) geantwoord. Uit dit antwoord blijkt, dat het onderzoek heeft bewezen „dat het in het bericht bedoelde verhaal onjuist is en op fantasie berust". (Nieuwe Rott. Courant)
(Vor. ber. 2810 A.)

D. **JAN PIETERSZOON COEN. — Herdenkingsfeesten te Hoorn. —**
Op 30 Juni '37 hebben te Hoorn de Coen-zomerfeesten een aanvang genomen. Deze feesten worden gehouden ter herdenking van het feit, dat Jan Pieterszoon Coen 350 jaar geleden in deze plaats het levenslicht aanschouwde. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 2659 F.)**

A. **NEDERLAND. — Prins Bernhard. - Eerste verjaardag in Nederland. - Onderscheidingsvlag. —**
Prins Bernhards eerste verjaardag in Nederland is op 29 Juni 1937 alom in den lande op feestelijke wijze gevierd. Z. K. H. werd dien dag 26 jaar.

De Staatscourant van 29 Juni bevat een besluit van 18 Juni, houdende vaststelling van de onderscheidingsvlag voor Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden.

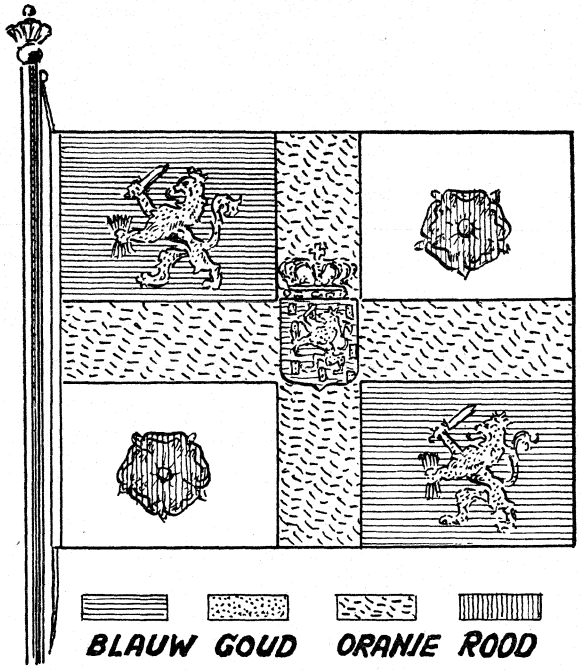

Hierin wordt de Prinselijke vlag als volgt beschreven:
Zij is een langwerpige, waarvan de hoogte 5/6 der lengte bedraagt, in vier vakken verdeeld door een over het midden geplaatst staand vierarmig kruis van oranje kleur, ter breedte van 1/5 van de hoogte der vlag. In het midden van het kruis Ons wapen, zooals dit is vastgesteld bij artikel 1 van Ons besluit van 10 Juli 1907, staatsblad no. 181, het schild gedekt door de Koninklijke kroon, de boven- en onderzijde van het wapenschild liggende in de lijnen der boven- en onderzijde van den horizontalen arm van het kruis, het bovenste vak aan de broekzijde en het daartegenover liggende onderste vak van azuur, waarin een klimmende rechtsgewende leeuw van goud, gekroond met een kroon van drie bladen en twee parels van hetzelfde, getongd en genageld van keel, in den rechter voorklauw opgeheven houdende in schuinlinkschen stand een ontbloot Romeinsch zwaard van zilver, met gevest van goud en in den linker een bundel van zeven pijlen van zilver, met punten van goud, de punten omhoog, en de pijlen tezamen gebonden met een lint van goud (Nederland), het onderste vak aan de broekzijde en het daartegenover liggende bovenste vak van zilver, waarin een roos van keel, geknopt en gepunt van goud (Lippe). (Red. K. H. A. - Staatscourant)
(Vor. ber. Prins Bernhard 2824 A.)

B. **LUCHTVAART. — Nieuw vliegveld op Texel. —**
In tegenwoordigheid van een groot aantal belangstellenden is op 26 Juni het nieuwe vliegveld op Texel door den directeur van den Luchtvaartdienst, den heer H. Ch. van Ede van der Pals, op plechtige wijze geopend. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Vliegvelden 2707 C.)

C. **MOTORSPORT. — T.T.-races te Assen. —**
Op 26 Juni '37 werden te Assen de jaarlijksche T.T.-races verreden. De officieele uitslagen luiden als volgt:
250 c.c. categorie: 1. Winkler (Duitschland) (D.K.W.) 2 uur 21 min. 4.1 sec., gemiddeld 126.6 km.; 2. Tyrel Smith (Engeland) (Excelsior) 2 uur 22 min. 48 sec., gem. 125.1 km.; 3. Kluge (Duitschland) (D.K.W.) 2 uur 26 min. 7 sec., gem. 122.1 km.; 4. Manders (Engeland) (Excelsior) 2 uur 27 min. 16 3/5 sec., gem. 121.2 km.; 5. Häusler (Duitschland) (D.K.W.) 2 uur 33 min. 44.2 sec., 116.2 km. gemiddeld; 6. Simons (Nederland) (Excelsior) 2 uur 37 min. 8 sec. gem. 113.7 km. (Nederlandsch kampioen); 7. W. Sonntag (Duitschland) (D.K.W.) 2 uur 45 min. 38.1 sec., gem. 107.7 km.
350 c.c. categorie: 1. White (Engeland) (Norton) 2 uur 24 min. 53.4 sec., gem. 136.9 km.; 2. Frith (Engeland) (Norton) 2 uur 24 min. 54 sec., gem. 136.8 km.; 3. Mellors (Engeland) (Velocette) 2 uur 27 min. 27.4 sec., gem. 134.6 km.; 4. Thomas (Engeland) (Velocette) 2 uur 32 min. 51.1 sec., gem. 129.7 km.; 5. Van Wijngaarden (Nederland) (Norton) 2 uur 34 min. 48.3 sec., gem. 128.2 km. (Nederlandsch kampioen); 4. Richnow (Duitschland) (Rudge) 2 uur 39 min. 19 sec., gem. 124.6 km.; 7. Binder (Oostenrijk) (Velocette) 2 uur 41 min. 22.3 sec., gem. 122.8 km.; 8. Soerensen (Denemarken) (Excelsior) 2 uur 41 min. 56.1 sec., gem. 122.5 km.; 9. F. Link (Oostenrijk) (Norton) 2 u. 43 min. 17 sec., gem. 121.4 km.; 10. Fernihough (Engeland) (A.J.S.) 2 uur 44 min. 27.3 sec., gem. 120.5 km.; 11. Fr. Vaassen (Duitschland) (Norton) 2 uur 44 min. 48.2 sec., gem. 120.2 km.; 12. H. in der Elst (Duitschland) (Norton) 2 uur 44 min. 51.4 sec., gem. 120.1 km.; 13. Van Dalsum (Nederland) (Norton) 2 uur 47 min. 41 sec., gem. 118.1 km.
550 c.c. categorie: 1. Gall (Duitschland) (B. M. W.) 2 uur 40.26 sec., gem. 148½ km.; 2. Daniels (Engeland) (Norton) 2 uur 45 min. 9 4/5 sec., gem. 144.2 km.; 3. Lampinen (Finland) (Norton) 3 uur 59 1/5 sec., gem. 131½ km.; 4. Zwolle (Nederland) (Norton) 3 uur 8 min. 29½ sec., gem. 126.4 km. (gedisqualificeerd). (Alg. Handelsblad - De Telegraaf)
(Vorig bericht 2376 D.)

D. **NEDERLAND. — Diplomatie. - Graaf Van Limburg Stirum gezant te Londen. —**
Bij K. B. van 19 Juni 1937 is aan jhr. mr. R. de Marees van Swinderen, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister bij het Britsche hof, met ingang van 15 Juli 1937 op zijn verzoek eervol ontslag als zoodanig verleend, onder dankbetuiging voor de door hem in den diplomatieken dienst aan H. M. de Koningin en aan den lande bewezen zeer belangrijke en langdurige diensten.
Bij K. B. van 22 Juni 1937 is mevrouw jhr. mr. R. de Marees van Swinderen te Londen, benoemd tot officier in de orde van Oranje-Nassau.
Bij K. B. van 22 Juni 1937 is met ingang van 16 Juli 1937 benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Londen, mr. J. P. Graaf van Limburg Stirum, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister ter beschikking. (Staatscourant)
(Vor. ber. Diplomatie 2808 D.)

E. **ATHLETIEK. — Landenwedstrijd Hongarije—Nederland. —**
De op 26 en 27 Juni te Boedapest gehouden landenwedstrijd Hongarije—Nederland, is door Hongarije met 75 punten tegen 57 punten voor Nederland gewonnen.

De gedetailleerde uitslagen luiden als volgt:
100 m.: 1. Osendarp (N.) 10.4 sec., 2. Gyenes (H.) 10.6 sec., 3. Van Beveren (N.) 10.7 sec., 4. Kovacs (H.) 10.7 sec.
1500 m.: 1. Igloi (H.) 4 min. 2.8 sec., 2. De Ruiter (N.) 4 min. 4 sec. (nieuw Nederlandsch record), 3. Rathony (H.). 4 min. 7.8 sec., 4. Kalkman (N.).
400 m.: 1. K. Baumgarten (N.) 48.8 sec. (nieuw Nederlandsch record), 2. Vadas (H.) 49.2 sec., 3. Goerkoi (H.) 50.4 sec., 5. Wernink (N.).
Speerwerpen: 1. Varszegi (H.) 66.20 m., 2. Van de Poll (N.) 64.49 m. (nieuw Nederlandsch record), 3. Makkay (H.) 59.29 m., 4. Lutkeveld (N.) 58.95 m.
Hoogspringen: 1. Bodossy (H.) 1.90 m., 2. Brasser (N.) 1.85 m., 3. Kerkovics (H.) 1.85 m., 4. Spanjerdt (N.) 1.85 m.
Kogelstooten: 1. Daranyi (H.) 15.38 m., 2. O. Csanyi (H.) 14.28 m., 3. De Bruin (N.) 13.83 m., 4. Lamoree (N.) 12.11 m.
200 m.: 1. Osendarp (N.) 21.4 sec.; 2. Gyenes (H.) 21.6 sec.; 3. Van Beveren (N.) 21.8 sec.; 4. Kovacs (H.).
800 m.: 1. Harsanyi (H.) 1 min. 54.9 sec.; 2. Istenes (H.) 1 min. 55.2 sec.; 3. Bouman (N.) 1 min. 55.9 sec.; 4. De Ruyter (N.).
Polsstokhoogspringen: 1. en 2. Bacsalmasi en Zsuffka (H.) 3.90 meter; 3. Lamoree (N.) 3.60 meter; 4. Brasser (N.) 3 meter.
110 meter horden: 1. Brasser (N.) 15.1 sec.; 2. Kaan (N.) 15.4 sec.; 3. Levente (H.) 15.8 sec.; 4. E. Szabo (H.) 15.9 sec.
Discuswerpen: 1. Kulitzi (H.) 48.41 meter; 2. Madarasz (H.) 49.49 meter; 3. Brasser (N.) 43.97 meter; 4. De Bruyn (N.).
3000 meter hardloopen: 1. N. Szabo (H.) 8 min. 31.6 sec.; 2. Kelen (H.) 8 min. 36.6 sec.; 3. Petit (N.) 8 min. 54 sec.; 4. J. Zeegers (N.).
4 × 100 meter estafette: Nederland en Hongarije beide 41.7 sec. (Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Athletiek 2334 A.)**

F. **RUITERSPORT. — Concours Hippique te Amsterdam. —**
Het hoofdnummer van het vierdaagsche concourshippique te Amsterdam, de landenwedstrijd, is door Frankrijk, na barrage met Ierland, gewonnen. De Nederlandsche ruiters eindigden op de derde plaats, terwijl België met grooten achterstand vierde werd. (Red. K. H. A.) **(V. b. Concours Hippique 1936 A.; Amsterdam 1842 C.)**

3 JULI 1937

A. BELGIE. — Bezoek van minister-president Van Zeeland aan president Roosevelt te Washington. - Verklaring. —

Naar aanleiding van het bezoek van minister-president Van Zeeland aan Roosevelt, is de volgende gemeenschappelijke verklaring gepubliceerd:

De president van de Vereenigde Staten en de Belgische minister-president zijn in de gelegenheid geweest te spreken over het functionneeren van het handelsverdrag tusschen beide mogendheden en over de maatregelen tot samenwerking en stabiliteit op monetair gebied, waarbij beide regeeringen, met nog andere belang hebben. Het resultaat van deze besprekingen was bevredigend. Het toonde duidelijk aan, dat beide landen hun handel wederkeerig kunnen uitbreiden en den levensstandaard in beide landen kunnen verbeteren zonder de organisatie van hun productie noemenswaardig te verstoren. Dit is een voorbeeld van hetgeen men kan doen, als er geen vrees voor een conflict of agressieve bedoelingen bestaan. Dergelijke overeenkomsten zijn en blijven het leidend beginsel in monetaire systemen, niet alleen van de zes landen, die lid zijn van het accoord, doch ook voor de rest van de wereld.

Behalve de betrekkingen tusschen beide landen, bespraken de staatslieden ook de economische moeilijkheden en den voortgaanden bewapeningswedloop, welke de harten van alle volken met vrees vervullen.

Uit de besprekingen bleek, dat in het kader van de traditioneele politiek van de Vereenigde Staten, deze willen medewerken aan het herstel van den internationalen handel, aan de oplossing van de monetaire vraagstukken en het zoeken naar een accoord, waardoor de last en de gevaren van de bewapening kunnen worden verminderd, of naar een methode waardoor hun gebruik zou kunnen worden gereglementeerd.

Van de grondbeginselen van het programma, dat de Amerikaansche staten hebben aangenomen, brengen wij de volgende naar voren:

De noodzakelijkheid de volken op te voeden in den geest van den vrede en voor de regeeringen om de volken te leiden naar den vrede, naar uitbreiding en trouwe naleving van de vreedzame verdragen, het zoeken naar een handelspolitiek, welke vreedzame handelsbetrekkingen schept tusschen de mogendheden. (Agence Belga)

(Vor. ber. Dr. P. Van Zeeland 2749 B.)

B. NOBELPRIJS. — Geen Noorsche Ministers meer in het Nobel-Comité. —

Het Noorsche parlement heeft besloten, dat voortaan de Noorsche ministers geen lid meer mogen zijn van de Nobelprijs-commissie.

Deze beslissing is het gevolg van de pijnlijke situatie, die verleden jaar ontstond, toen aan den Duitschen pacifist Carl von Ossietzky de Nobelprijs werd toegekend, hetgeen een heftige reactie van Duitsche zijde uitlokte, daar men hierin een soort demonstratie zag tegen het Derde Rijk, vooral omdat de Noorsche minister van Buitenlandsche Zaken lid van de Nobelcommissie was. (Aftenposten)

(Vor. ber. Ossietzky 2571 D.)

C. POLEN. — President Moscicki en de Poolsche vloot. —

Ter gelegenheid van het „Feest van de Zee" heeft President Moscicki een radiorede uitgesproken, waarin hij o.m. wees op de noodzakelijkheid van een krachtige handels- en oorlogsvloot. Ononderbroken moet er aan gedacht worden, hoe het Poolsche werk aan de kust en op zee beveiligd kan worden. Daarom ook wil Polen een Marine hebben, die beantwoordt aan alle behoeften, voortvloeiende uit de grootte van den Poolschen staat. (Polska Agencia Telegraficzna)

(Vor. ber. President Moscicki 2723 D.)

D. DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Financiën onder rijkstoezicht. —

De rijksminister voor kerkelijke zaken voor de toepassing van de wet tot bescherming van de Duitsche Evangelische Kerk heeft twee verordeningen uitgevaardigd.

De eerste bepaalt, dat bij de kanselarij van de Duitsche Evangelische Kerk en bij de bestuursautoriteiten van de Duitsche Evangelische landskerken een financieele afdeeling wordt ingesteld, welke het vermogen der kerken moet beheeren.

Zij zal de begrooting en de belasting, welke de leden moeten betalen, vaststellen. Zij is den staat verantwoording schuldig over de wijze, waarop de subsidies en de opbrengsten der kerkelijke belastingen zijn besteed.

De tweede verordening betreft het decreet van den rijkskanselier, in zake de bijeenroeping van een constitueerende generale synode. Zij bepaalt o.m.:

1. Het is verboden kerkgebouwen voor verkiezingsdoeleinden te gebruiken.
2. Voor de verkiezingsdag zal zijn vastgesteld is het verboden openbare bijeenkomsten te houden tot voorbereiding der kerkelijke verkiezingen, evenals het vervaardigen en verspreiden van pamfletten, welke op verkiezingen betrekking hebben.

(Völk. Beobachter) **(V. b. Evang. Kerkenb. 2844 B.)**

E. NEDERLAND. — Werklooze onderwijzers als ambtenaren. —

De minister van Staat, voorzitter van den Raad van Ministers, heeft thans vastgesteld de dezer dagen aangekondigde regeling ter bevordering van de benoeming in betrekkingen in dienst van het rijk als ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922 van houders van de akte van bekwaamheid als onderwijzer.

Aan deze regeling is het volgende ontleend:

De akte-houder, die in aanmerking wenscht te komen voor een eventueele benoeming tot ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922 anders dan als onderwijzer, geeft van zijn verlangen schriftelijk kennis aan den directeur van het Centraal Capitulantenbureau te 's-Gravenhage, Raamweg 3, binnen zes maanden na de dagteekening van deze regeling, of wel, wanneer hij op dat tijdstip den leeftijd van 21 jaar nog niet had bereikt, binnen zes maanden na den datum, waarop hij dezen leeftijd zal hebben vervuld.

Na ontvangst van een ingevulde vragenlijst schrijft de directeur den naam van den betrokken akte-houder in op een candidatenlijst.

De volgorde van inschrijving op deze candidatenlijst wordt bepaald door den datum, waarop de aktehouder zijne akte behaalde, te beginnen met dengene, die zijn akte op den vroegsten datum verwierf.

De directeur zendt een exemplaar van de ingevulde vragenlijst aan het plaatsingsbureau.

Het plaatsingsbureau handelt met deze aktehouders op overeenkomstige wijze als met de bij dat bureau ingeschreven wachtgelders.

De capitulantenraad wijst niet een aktehouder aan ter vervulling van een vacature in eenige betrekking, wanneer naar 's Raads oordeel voor die vacature in aanmerking dient te komen een voor 1 Juli 1937 op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht in den rijksdienst werkzaam gesteld persoon.

Aan de benoeming kan voorafgaan een aanstelling als ambtenaar in tijdelijken dienst, dan wel een tewerkstelling op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht van den aangewezene, met dien verstande, dat deze, bij gebleken geschiktheid voor de door hem bekleede functie, na twee jaar dienst wordt benoemd tot ambtenaar in den zin der Pensioenwet 1922.

Een akte-houder wordt door den directeur van het Centraal Capitulantenbureau van de candidatenlijst afgevoerd, indien hij een betrekking, waarvoor hij door den capitulantenraad is aangewezen, weigert te aanvaarden.

Hij, die aldus van de candidatenlijst is afgevoerd, kan niet meer opnieuw op die lijst worden ingeschreven.

De akte-houder, die den leeftijd van 35 jaar heeft vervuld, wordt mede van de candidatenlijst afgevoerd.

Deze regeling is 1 Juli 1937 in werking getreden.

(Nieuwe Rott. Crt.)

F. CHINA. — Analfabetisme - Vijfjarenplan voor het onderwijs. —

Uit Nanking wordt gemeld, dat tachtig procent van de 470 millioen Chineezen niet kunnen lezen of schrijven en minstens 10 millioen kinderen op schoolgaanden leeftijd geen elementair onderwijs hebben genoten. De Chineesche minister van Onderwijs, dr. Wang Sji Tsji, heeft in een verklaring gezegd, hieraan in het bijzonder aandacht te willen schenken en derhalve den provincialen autoriteiten instructies gegeven tot uitvoering van een vijfjarenplan.

(Sin Pau Agency) **(Vor. ber. Onderwijs 479 D.)**

G. EGYPTE. — Defensie. - Versterking wordt bespoedigd. —

Het Kabinet heeft voorloopige goedkeuring gehecht aan een ontwerp betreffende de instelling van een groote militaire basis te Mersamatroe.

Sedert den terugkeer van Nahas Pasja uit Montreux, zijn de toebereidselen ter versterking van de Egyptische Landsverdediging bespoedigd; speciaal wordt aandacht gewijd aan de Luchtafweerorganisatie in het Nijldal, waar vele kwetsbare punten liggen, zooals de waterstuwen. (Courrier du Caire)

A. **FRANKRIJK. — Regeeringsverklaring van het nieuwe kabinet. - Staatsfinanciën. - Volmachten. —**
De regeeringsverklaring van het nieuwe Fransche kabinet is in de Kamer door Chautemps voorgelezen. Er wordt o.m. het volgende in gezegd:
De regeeringscrisis, die de omstandigheden delicaat maakten, heeft men snel kunnen oplossen.
Twee fundamenteele gedachten hebben sinds een jaar de gemeenschappelijke zorgen der Republikeinen beheerscht: de vrede en de sociale vooruitgang. De regeering zal al haar energie wijden aan de eene, zoowel als de andere gedachte. Voortgaande wijst de regeeringsverklaring er op, dat zij de continuiteit zal handhaven van een buitenlandsche politiek, die er hartstochtelijk naar streeft den vrede te zoeken met alle volken. De regeering geeft uiting aan haar wil geen enkel nadeel van belang te laten toebrengen aan de nieuwe sociale wetgeving. Zij zal er naar streven deze wetgeving tot ontwikkeling te brengen en haar geleidelijk op te nemen in het normale economische leven van de natie; om hiertoe te geraken rekent zij op het heldere inzicht van alle belanghebbenden, werklieden en werkgevers.
Verder wordt gewezen op de noodzakelijkheid van een pauze, „hetgeen noch een terugtreden, noch een stagnatie kan beteekenen".
Vervolgens wijst de verklaring op „het streven naar economisch en financieel herstel, dat met klem en urgentie voor het heil des lands geëischt wordt en dat moet voorgaan voor de andere edelmoedige en billijke eischen van solidariteit en bijstand, die zware lasten voor de begrooting met zich mede zullen brengen". De dringendste plicht en de bestaansredenen van onze regeering zijn derhalve zonder verwijl energieke maatregelen te nemen, strekkende tot het onderdrukken van de onduldbare misbruiken der speculatie en tot redding van de goudreserves van Frankrijk, voorts tot dekking van de behoeften der schatkist, tot streven naar evenwicht der begrooting, tot contrôle over de prijzen en tot het doen opleven van de nationale economie. Het is derhalve plicht der regeering bij het parlement een uitgebreid totaalplan in te dienen, dat in staat is een duurzaam herstel van den financieelen en economischen toestand te verzekeren en het onmisbare vertrouwen van het land in zichzelve en zijn toekomst te versterken.
Met dit doel zal de Minister van Financiën terstond bij het bureau van de kamer ontwerpen indienen van kapitaal belang, waarbij aan de regeering de noodige volmachten verstrekt moeten worden om op te treden met al de snelheid en beslistheid, die het openbare belang eischt. Aan deze ontwerpen, die door de beide kamers onverwijld moeten worden behandeld, zal het kabinet uiteraard heel haar politieke verantwoordelijkheid verbinden. Het wenscht, dat de ondankbare, maar onvermijdelijke taak, die het onderneemt, ten uitvoer gelegd wordt met algemeene goedkeuring der burgers.

De Fransche Kamer heeft met 393 tegen 142 stemmen een motie van vertrouwen in de regeering aangenomen.

De maatregelen van Minister Bonnet.

Onmiddellijk na het vertrouwensvotum diende Georges Bonnet zijn wetsontwerp in, waarna de Kamer uiteenging, ten einde de commissie voor de Financiën de gelegenheid te geven het project in behandeling te nemen en daarover rapport uit te brengen.

Het volmachtenontwerp bestaat uit één artikel, dat als volgt luidt:
„De regeering wordt tot 31 Aug. '37 gemachtigd bij decreten, waarover in den ministerraad beraadslaagd wordt, alle maatregelen te nemen, die het onderdrukken van de benadeeling van het staatscrediet, den strijd tegen de speculatie, het economisch herstel, toezicht op de prijsvorming, het in evenwicht brengen van de begrooting en de Schatkist, en de verdediging van den goudvoorraad van de Bank van Frankrijk zonder valutacontrôle ten doel hebben.

Deze decreten zullen ter ratificatie aan de Kamers worden voorgelegd binnen drie maanden na afkondiging van deze wet en in ieder geval op de eerste bijeenkomst van de buitengewone zitting van 1937."

De minister van Financiën, Georges Bonnet, heeft in zijn uiteenzetting voor de financieele Kamercommissie de volgende maatregelen aangekondigd voor het herstel van de financieele en budgetaire situatie van Frankrijk:

1) Een verhooging met tien milliard van de limiet voor de voorschotten van de Banque de France aan den staat.
2) Een aanvulling van het begrootingstekort door herziening van de rechten en belastingen.
3) De annuleering van de minimum-limiet voor den franc, vastgesteld bij de monetaire wet van 1 Oct. 1936.
(Bij de laatste devaluatie in Frankrijk verkreeg de franc een goudgehalte varieerend tusschen 49 milligram en 43 milligram, terwijl voor 26 September 1936 het goudgehalte van den franc 65½ milligram bedroeg met een gehalte van 0.9 fijn goud.)

Dit herstelprogramma stelt de regeering zich voor te verwezenlijken, aldus Bonnet, dank zij een wetsontwerp tot verkrijging van uitgebreide volmachten tot 31 Aug., dat zij bij het parlement zal indienen en waaraan de Kamercommissie haar goedkeuring heeft gehecht met 20 stemmen voor, 15 tegen en 6 onthoudingen (vijf communisten en een links-democraat), nadat de premier Chautemps een dringend beroep op de commissie had gedaan om zonder tekstwijziging haar goedkeuring te hechten aan het regeeringsontwerp.
In zijn toelichting voor de commissie ging de minister van Financiën in groote lijnen den economischen en financieelen toestand van Frankrijk na.
Minister Bonnet heeft de volgende bijzonderheden medegedeeld:
Het tekort op de gewone begrooting zou 6 tot 10 milliard francs bedragen en dat op de buitengewone begrooting 8½ milliard.
De schatkist zou zich van heden tot het einde van het jaar geplaatst zien tegenover verschillende belangrijke vervaldata: 7 à 800 millioen „bons Auriol", die in Juli vervallen, 5 milliard 400 millioen 4½%-bons, in October 1937 vervallende, en 4 milliard 400 millioen francs voor de aflossing van de Britsche leening in December.
In zake de verdediging van het betaalmiddel heeft de minister er op gewezen, dat van 1 tot 22 Juni de goud-afvloeiingen 5 milliard 200 millioen bedroegen en van 23 tot 28 Juni 2 milliard 500 millioen francs.
De minister herinnerde er voorts aan, dat het eenmaands agio voor het pond op 29 Juni 7 francs bedroeg en hij zou hebben verklaard, dat dit teeken van ongerustheid zijn oorzaak vindt in het feit, dat het wissel-egalisatiefonds zijn deviezenvoorraad had uitgeput.
Met betrekking tot de herziening van de belastingen verklaarde minister Bonnet, dat zoowel de directe belastingen als de indirecte heffingen aan een revisie onderworpen zouden worden. Ook de maatregelen tegen de belastingontduiking zullen worden verscherpt. De minister verklaarde zich een tegenstander van een gedwongen conversie. Hij sprak de hoop uit een vernieuwing te kunnen verkrijgen van de vervallende bons, dank zij de doeltreffende crediet-maatregelen, en door een ernstig saneeringsstreven te kunnen komen tot een toekomstige verlichting van den schuldenlast.
Er was een amendement om de verstrekte volmachten te beperken tot 31 Juli, maar Chautemps drong er op aan, dat de tekst van het ontwerp zou worden aanvaard, zooals deze aan de commissie was voorgelegd.
Het eenige artikel van het ontwerp werd aangenomen.
In de avondzitting heeft de rapporteur van de financieele Kamercommissie, de heer Jammy Schmit, het woord genomen, om namens de commissie de aanneming van het financieele volmachtsontwerp aan te bevelen. Hierbij heeft de heer Jammy Schmit enkele interessante mededeelingen gedaan, onder meer, dat sedert Juni de gouduitvoeren uit Frankrijk niet minder dan fr. 7.700.000.000 bedragen hebben.
Na verschillende andere sprekers kwam o.a. minister Bonnet aan het woord om zijn groote rede te houden waaraan wij het volgende ontleenen:
Er moeten middelen worden gevonden om aan de huidige benarde financieele situatie een einde te maken. Het allereerste middel daartoe is een krachtig optreden tegen de speculatie. De regeering heeft reeds eenige dagen geleden den bankiers verboden, zekere operaties in buitenlandsche wissels uit te voeren.
Maar het allerbeste middel om de speculatie te bestrijden, aldus Bonnet, is de orde in de staatsfinanciën te herstellen. Wij moeten trachten te komen tot een volkomen oprecht begrootingsevenwicht, omdat het niet mogelijk is steeds ieder jaar tientallen milliarden te vinden.
Onze projecten om dit evenwicht te bereiken zijn de volgende:

1e. een onderdrukking van de belastingfraude, waarbij geen gebruik gemaakt zal worden van de fiscale identiteitskaart, maar van andere procédé's, die minder kwetsend voor de kleine spaarders zijn;

2e. een verhooging van de directe belastingen en van verschillende indirecte belastingen en andere taxes, alsmede van de tarieven van verschillende openbare diensten. Waar het echter betreft de verhooging der spoorwegtarieven, hierbij zal de minister het niet laten, doch ook zijn aandacht wijden aan een interne reorganisatie;

3e. geen enkele nieuwe uitgave mag in 1937 worden gevoteerd en wanneer in de toekomst het parlement toch wetten mocht voteeren, die uitgaven met zich medebrengen, moeten tegelijkertijd de correspondeerende ontvangsten worden gevonden.

De schatkist, aldus Bonnet, beschikte hedenochtend slechts over 20 millioen francs disponibele middelen bij de Banque de France. Wij hebben reeds geld op moeten nemen bij de Caisse des Depôts et des Consignations om gedurende de komende dagen aan onze meest dringende verplichtingen te kunnen voldoen, maar het is duidelijk, dat deze toestand niet kan voortduren. Daarom ligt het in onze bedoeling,

een verhooging van het voorschot bij de Banque de France te vragen. Daarentegen nemen wij de verplichting op ons, geen nieuwe leeningen in den loop van dit jaar meer uit te geven, behalve waar het betreft een conversie-operatie der in October '37 vervallende drie-jarige schatkistbons.

Een en ander brengt echter met zich mede, dat wij niet meer gebonden kunnen zijn door de monetaire limites van de wet van 1 October 1936. Een verhooging van de voorschotten bij de Banque de France als die, welke wij van plan zijn te vragen, zal onvermijdelijk verdere goudverliezen ten gevolge hebben. Dit nu is gezien den huidigen stand onzer goudreserves een absolute onmogelijkheid. Er blijft ons dus niets anders over dan opheffing der limites te vragen, opdat de gouduitvoeren kunnen worden stopgezet en de franc een natuurlijk evenwichtsniveau hervinde. Wij zijn echter van plan den franc slechts in beperkte mate te laten dalen en zullen alles in het werk stellen opdat die daling zonder invloed op het binnenlandsche prijsniveau in Frankrijk blijft. De minister van Financiën deed ten slotte een vurig beroep op de regeeringsmeerderheid om de volmachten aan het gouvernement toe te staan.

Op 30 Juni heeft de Kamer het wetsontwerp tot verleening van de meest uitgebreide financieele volmachten aan het gouvernement-Chautemps aanvaard met 380 tegen 228 stemmen.
De Senaat heeft eveneens op 30 Juni het wetsontwerp tot het verleenen van financieele volmachten met 167 tegen 82 stemmen aangenomen.
(Le Temps - L'Intransigeant - Paris Soir - Telex - A. N. P.) **(Vor. ber. Kabinet 2832 D.; Chautemps 2841 A.; Financiën 2829 A.)**

4 JULI 1937

A. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Dr. Niemöller gearresteerd. —**
Dr. Martin Niemöller is op 1 Juli gearresteerd. Als reden van de arrestatie wordt opgegeven, dat de preeken en verklaringen van dr. Niemöller al eenigen tijd „publieke onrust" verwekt zouden hebben. Wegens het standpunt, dat in die verklaring tegen de maatregelen van de regeering werd ingenomen, wegens de onwaarheden, welke erin vervat zouden zijn en wegens de opruiing tot ongehoorzaamheid aan de wet.
De uitingen van dr. Niemöller, zoo wordt in de officieele bekendmaking gezegd, hebben reeds lang materiaal verschaft aan buitenlandsche bladen, die vijandig staan tegenover Duitschland. (Agence Belga) **(Vor. ber. Dr. Niemöller 2844 B.; Evang. Kerkenbond 2848 D.)**

B. **POLEN. — Bezoek van Koning Carol van Roemenië. - Officieel communiqué. —**
Naar aanleiding van het bezoek van koning Carol van Roemenië is een officieel communiqué uitgegeven. Hierin wordt o.a. gezegd, dat dit bezoek op bijzonder treffende wijze de onveranderlijke vriendschap geïllustreerd heeft, welke Polen en Roemenië op zoo gelukkige wijze vereenigt.
In den loop van de gehouden besprekingen heeft een diepgaand onderzoek van de vraagstukken, waarbij de gemeenschappelijke belangen van beide landen gemoeid waren, gelegenheid gegeven om de volkomen overeenstemming van deze belangen te constateeren, waarbij de handhaving van den vrede het wezenlijke doel van het Poolsch-Roemeensche bondgenootschap blijft.
Anderzijds heeft de zoo warm en spontaan betoonde geestdrift van de openbare meening de oprechtheid bewezen van de gehechtheid van de Poolsche natie aan het denkbeeld en de practijk van een bondgenootschap, dat zoo goed beantwoordt aan de vitale belangen van beide landen.
Koning Carol hechtte er aan uitdrukking te geven aan den sterken indruk, welke de verschillende militaire demonstraties op hem gemaakt hadden.
Ten slotte vermeldt het communiqué, dat op 30 Juni de wederzijdsche ministers van buitenlandsche zaken het protocol geteekend hebben betreffende de spoedige verheffing van de gezantschappen van Polen en Roemenië tot den rang van ambassade.
(Polska Agencia Telegraficzna) **(Vor. ber. Koning Carol 2545 C.)**

C. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**

Duitsch: R. Fischer — „Söhne ohne Väter". (Hanseatische Verlagsbuchhandlung, Hamburg)
Joseph Roth — „Das falsche Gewicht". (Querido Verlag, Amsterdam) **(Vor. ber. 2842 E.)**

Engelsch: John Drinkwater — „Robinson of England". (Methuen, London)
William Orton — „The last Romantic". (Cassell) **(Vor. ber. 2842 E.)**

Fransch: André Corthis — „La Chouette écartellée". (A. Fayard, Paris)
Georges Duhamel — „Défense des lettres. Biologie de mon métier". (Mercure de France, Paris 1937) **(Vor. ber. 2842 E.)**

Hongaarsch (in het Duitsch): F. Körmendi — „Die Sündigen". (Bermann-Fischer, Wien) **(V. b. 2534 C.)**

Italiaansch: Mario Praz — „Storia della Litteratura Inglese". (Sanzoni, Firenze) **(Vor. ber. 2831 E.)**

Nederlandsch: Hans Martin — „Vrijgevochten". (H. P. Leopold's Uitg. Mij.) **(Vor. ber. 2842 E.)**

Zweedsch: O. Hedberg — „Jag är en prins av blodet". (Norstedt, Stockholm) **(Vor. ber. 2842 E.)**
(Red. K. H. A.)

5 JULI 1937

D. **FRANKRIJK. — De Franc los van het goud - Handhaving der monetaire overeenkomst. - Verklaring van Minister Morgenthau. —**
De ministerraad heeft op 30 Juni een decreet aangenomen, waarbij de wetgevende maatregelen, waarbij het goudgehalte van den franc werd vastgesteld, zijn ingetrokken.
De inwisselbaarheid der biljetten van de Bank van Frankrijk in goud zal, evenals de vaststelling van het nieuwe goudgehalte van den franc, geschieden bij besluit van den ministerraad. Het stabilisatiefonds zal inmiddels tot taak hebben, de verhouding tusschen den franc en de buitenlandsche valuta te regelen. De overeenkomst tusschen den minister van Financiën en de Bank van Frankrijk werd goedgekeurd.
Verder werd nog bepaald, dat het decreet van 28 Juni, waarbij de opeischbaarheid van handelswissels en andere vorderingen in goud of in buitenlandsche deviezen was opgeschort, wordt ingetrokken.
De beurs van Parijs is weder geopend.
De regeeringen van Engeland en de Vereenigde Staten hebben besloten de monetaire overeenkomst voort te zetten.
Minister Morgenthau heeft in een verklaring tegenover de pers te kennen gegeven, dat hij hoopte, dat het Fransche ministerie van Financiën een stabiel peil voor den franc zal vaststellen hetgeen het eerste doel is, dat de driemogendheden-overeenkomst beoogt.
Hij deelde mede, dat de Fed. Reserve banken in de afgeloopen dagen hebben geopereerd om een reactie op de Amerikaansche beurzen te voorkomen en dat zij er dank zij de overeenkomst in zijn geslaagd, den koers van den franc te handhaven.
Ten slotte vestigde hij er nog met nadruk de aandacht op, dat de monetaire overeenkomst van kracht was gebleven gedurende de beurssluiting in Frankrijk. Was dit niet geschied, dan zouden de wereldmarkten zeker ernstig verstoord zijn.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Financiën 2849 A.; Franc 2476 D.; Goud-Covenant 2491 A.; Minister Morgenthau 2491 A.)**

A. LUCHTVAART. — Gordon-Bennett-race. —

Het vertrek van de Gordon-Bennett-race had ditmaal van uit België plaats, daar verleden jaar een Belg, n.l. de heer Demuyter, de overwinning behaalde.
Dit vertrek uit België bood wel groote moeilijkheden, daar bij ongunstigen wind de ballons snel boven zee konden geraken.
Zooals uit nevenstaand kaartje blijkt, behaalde de heer Demuyter ook dit jaar de overwinning met zijn ballon de „Belgica II". Het verschil met nummer twee, een Pool, was echter uiterst gering.
(Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Gordon-Bennett-Race 1976 B.)

(Overname zonder bronvermelding verboden)

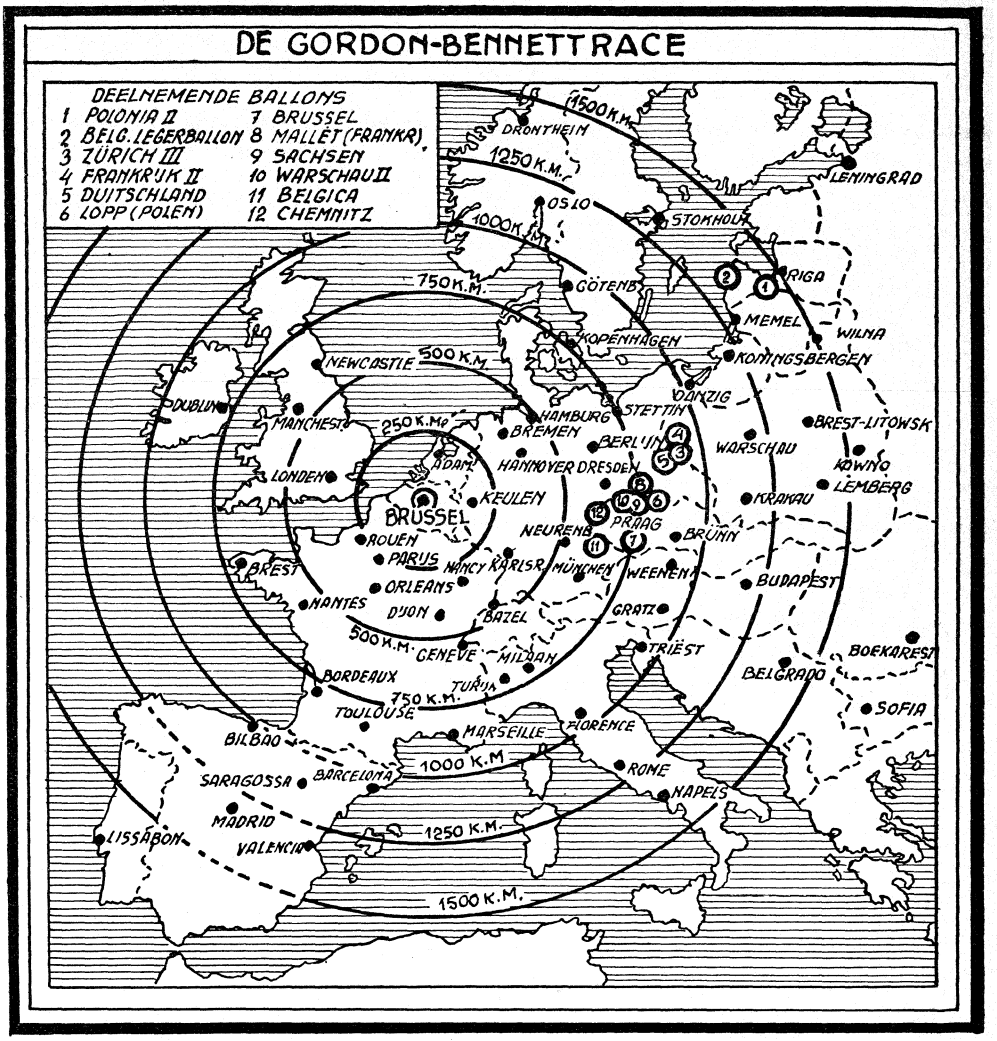

UITSLAG

1 BELGICA	7 LE PLUS PUR D. SPORTS
2 POLONIA II	8 SACHSEN
3 ZÜRICH III	9 CHEMNITZ X
4 LOPP (POLEN)	10 BRUXELLES
5 WARSCHAU II	11 KAPIT. HUYSSE
6 HILDEBRANDT	12 AEROCLUB D. FRANCE

B. BELGIE. — Koning Leopold en de oud-strijders. —

In een toespraak tot de leiders der oud-strijdersvereenigingen, die in zijn paleis te Brussel werden ontvangen, heeft koning Leopold op 2 Juli '37 o.m. gezegd:
Op 23 Juni heb ik audiëntie verleend aan burgers, die gebruik hebben gemaakt van het recht van petitie, dat de grondwet iederen Belg toestaat, en die zich aanmeldden als woordvoerders van een groep oud-strijders.
Ik heb beloofd, hun verzoek te zullen bestudeeren. Tot de vragen, die tot mij werden gericht, behoorde er één, welke beoogde een volksstemming te doen houden over de amnestiewet. Dit verzoek kon niet worden ingewilligd, daar de grondwet het principe van het referendum niet erkent.
Wat de andere verzoeken betreft, kan ik, aldus de koning, op voorbeeld van mijn voorgangers, dezen slechts de procedure voorbehouden, welke berust op de beginselen der grondwet.
Er kan dus geen sprake van zijn, de Kamers te ontbinden, of het aftreden der regeering te eischen.
De constitutioneele souverein moet zich bij de uitoefening van zijn functies er slechts toe bepalen, zich door zijn raadgevingen den tolk te maken van de heiligste wenschen en belangen des lands.
Toch mag de thans in het land heerschende opschudding niet worden miskend, maar het is van belang, dat deze zich openbaart in orde en wettigheid.
Bij deze beperkingen denkt niemand er aan den oud-strijders het recht te ontzeggen, hun gevoelens tot uitdrukking te brengen.
Wanneer het er op aankomt, de tradities van eer en loyaliteit te verdedigen, kunnen deze gevoelens niet nalaten de ernstige aandacht te boeien van den koning en de volksvertegenwoordiging.
Ik zal er in de mate der volmachten, welke mij door de grondwet worden toegekend, tegen waken, dat overwegingen, welke vreemd zijn aan die van het recht en de nationale waardigheid, een voorrang zouden kunnen hebben, welke met het geweten des lands in botsing zou komen.
Evenzeer is het naar mijn meening onjuist, aldus de koning, indien men door scrupules, welke te eerbiedigen zijn, maar die zeer zeker het resultaat zijn van misvattingen, aan de annestiewet het karakter van een aanslag op de waardigheid van het land en de eer van de oorlogshelden zou toekennen.
Wat men ook over de kwestie der amnestie moge denken, deze waardigheid en die eer blijven, ik bevestig het u categorisch, intact.
Voorts zou ik u willen spreken over wat men administratieve amnestie heeft genoemd. In deze aangelegenheid zou ik niet kunnen toestaan, dat men na drie jaren terugkomt op beslissingen, welke men op initiatief van mijn vader heeft genomen. Mijn regeering is vastbesloten, nooit van deze gedragslijn af te wijken.
Ik twijfel er niet aan, mijne heeren, dat gij u steeds ter harte zult nemen een vrije uiting van de gevoelens der oud-strijders te leiden in discipline en met een nauwgezette eerbiediging van het gezag, de wetten en de verordeningen, waaraan alle burgers des lands zijn onderworpen.
De dienst van het vaderland moet het doel blijven van uw collectieve actie. Meer dan ooit heeft België behoefte aan eenheid en binnenlandschen vrede. Maakt van uw prestige van oud-strijder gebruik om dezen vrede te doen heerschen en de nationale eenheid te bevestigen.

Reeds eenmaal hebt gij het land gered. Nu hebt gij opnieuw een rol ten behoeve van het vaderland te vervullen.
Ik verzoek u, om slechts daar uw aandacht op te vestigen. Op die manier zult gij beantwoorden aan de bedoelingen van hem, die in den oorlog uw groote leider is geweest.
(Agence Belga)
(V. b. Amnestie 2821 E.; Koning Leopold III 2661 B.)

A. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet-inmenging en contrôle. —**
Het subcomité der Londensche commissie kwam op 29 Juni '37 bijeen om te beraadslagen over het weer sluiten van den contrôle-keten. Frankrijk en Engeland stelden voor de aan hun vloten toevertrouwde contrôle uit te breiden tot die zones in de Spaansche wateren, welke tot dusverre door Duitsche en Italiaansche schepen gecontroleerd werden. Neutrale waarnemers zouden aan boord geplaatst kunnen worden van deze schepen, teneinde aan deze contrôle een maximum van waarborgen te geven. De Italiaansche en de Duitsche vertegenwoordigers maakten bezwaren hiertegen en er werd besloten, dat de respectievelijke regeeringen in kennis zouden worden gesteld van het voorstel.

Antwoord Duitschland-Italië. — In de op 2 Juli te Londen gehouden zitting van de non-interventiecommissie hebben Duitschland en Italië medegedeeld, dat zij het voorstel verwerpen, volgens hetwelk de contrôle aan de Spaansche kusten alleen door Frankrijk en Engeland zou worden waargenomen.
Duitschland en Italië stellen voor, het huidige contrôle-systeem te laten varen en de beide partijen in Spanje te erkennen als oorlogvoerenden; de Europeesche landen zouden dan de plichten van neutrale staten overeenkomstig de internationale wet op zich nemen.
Beide landen verklaren, het beginsel der niet-inmenging beslist te willen handhaven.
Van negen leden der subcommissie verklaarden er zes, niet te kunnen instemmen met het door Duitschland en Italië voorgelegde voorstel tot erkenning van een oorlogstoestand, inhoudende het verleenen van oorlogsrechten aan beide partijen. Alleen Portugal viel Duitschland en Italië bij. Anderzijds kon het Fransch-Britsche plan tot het aanvullen der hiaten in de contrôle ter zee bij de drie genoemde staten — Duitschland, Italië en Portugal — geen genade vinden. Men is dus op het doode punt gekomen, doch de subcommissie heeft gemeend, geen nadere beslissing te kunnen nemen, alvorens het oordeel der andere leden der non-interventie-commissie is ingewonnen. Dit zal thans geschieden.
De zitting is verdaagd. (Times - Daily Telegraph)
(Vor. ber. 2833 D.; Burgeroorlog 2842 A.)

B. **SOVJET-RUSLAND. — Amoer-incident. —**
De bezetting der twee in de Amoer, de grensrivier tusschen Siberië en Mandsjoekwo, gelegen eilanden Sennoefa en Bolisjio, heeft op 30 Juni '37 tot een ernstig incident geleid.
Artillerie der Japansch-Mandsjoekwosche strijdkrachten heeft ten Zuiden van Sennoefa op 150 km. stroomafwaarts van Blagowetsjensk een Russische kanonneerboot tot zinken gebracht. Twee der opvarenden van het oorlogsschip zijn gedood.
Het volkscommissariaat van Buitenlandsche Zaken publiceert een communiqué waarin wordt gezegd, dat de Japansche ambassadeur Sjigemitsoe met Litwinof en Stomoniakof besprekingen heeft gevoerd over de kwestie van de bezetting der eilandjes in de Amoer.
Japan is van meening, dat deze eilandjes tot Mandsjoekwo behooren, daarentegen hebben Litwinof en Stomoniakof aan de hand van oude kaarten getracht te bewijzen, dat de eilanden Sovjet-Russisch grondgebied zijn.
Litwinof heeft tenslotte voorgesteld de strijdkrachten der beide landen en de kanonneerbooten die zich in de nabijheid bevinden terug te trekken, teneinde de zaak langs diplomatieken weg verder te kunnen behandelen. De partijen waren het er over eens, dat complicaties moesten worden vermeden.
Tijdens de besprekingen was er niet in het minst sprake van een conflict tusschen de Sovjet-Unie en Japan.
De Japansche gezant te Moskou, Sjigemitsoe, meldde op 2 Juli, dat het incident bij de Amoer-eilanden op vreedzame wijze is bijgelegd.
Na een nieuw onderhoud met den Russischen Volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, Litwinof, deelde Sjigemitsoe den persvertegenwoordigers mede, dat de Sovjet-regeering had toegestemd in een terugtrekken van de patrouillebooten en de troepen van de beide Amoer-eilanden Sennoefa en Bolisjio. Daarmede is de status quo ante in het betwiste gebied hersteld en het incident bijgelegd. (Prawda - Domei)
(Vor. ber. Grensincidenten 2234 D.)

C. **ENGELAND. — Minister Eden's rede over de onschendbaarheid van Spanje. - Middellandsche Zee voor het Britsche Rijk geen zijweg, doch een hoofdweg en slagader. —**
Minister Eden heeft op 3 Juli te Coughton in Warwickshire een rede gehouden, waarin hij o.a. zeide: „De regeering streeft er in de eerste plaats naar, den oorlog in Spanje binnen de Spaansche grenzen te houden, doch wij hebben nog een ander belang: de handhaving van de territoriale onschendbaarheid van Spanje. In dit opzicht wordt de meening der Britsche regeering door de twee partijen in Spanje gedeeld en daarbij zullen zij altijd onzen steun hebben.
Engeland wil met Spanje slechts normale vriendschappelijke betrekkingen onderhouden, welke ook de regeeringsvorm is."
„In November," zeide Eden, „heb ik verklaard, dat de Middellandsche Zee voor ons niet een zijweg is, maar een groote hoofdweg, een slagader van het rijk. De opvatting van de regeering te dien aanzien is niet gewijzigd en zal niet veranderen.
Wij zijn van meening, dat in Spanje het vraagstuk van den regeeringsvorm een vraagstuk van het Spaansche volk is, maar uit dit feit mag niet worden afgeleid, dat wij geen belangstelling hebben voor de Britsche belangen aan de land- en zeegrenzen van Spanje of voor de handelswegen in de nabijheid van dat land."
Eden zeide verder, dat aan de creditzijde de betrekkingen met Frankrijk geschreven kunnen worden, die beter zijn dan ooit en die gegrondvest zijn op een ideale basis, omdat er niets exclusiefs of dreigends in deze vriendschap is. Een tweede bemoedigend element in de wereldsituatie vormen de betrekkingen met de Ver. Staten, welke betrekkingen eveneens voortreffelijk zijn. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Anthony Eden 2778 E.)

6 JULI 1937

D. **SPANJE. — Burgeroorlog. —**
Na den val van Bilbao hebben de rechtsche troepen hun opmarsch voortgezet en bijna de geheele provincie Biskaje bezet. Zij zijn de provincie Santander binnengerukt en hebben Valmaseda bezet. De opmarsch duurt voort.
Aan de overige fronten heerschte weinig activiteit. Eenige aanvallen der rechtschen aan de Jarama en bij Madrid werden door de regeeringstroepen afgeslagen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2852 A.)

E. **DAMMEN. — Wereldkampioenschap. —**
De wedstrijd om het wereldkampioenschap dammen tusschen Raichenbach (Frankrijk) en Springer (Nederland) is geëindigd in een overwinning voor Raichenbach. Deze behoudt dus den titel.
De wereldkampioen won 5 partijen, Springer 4 en 16 partijen werden remise. De eindstand luidt: Raichenbach 26 punten, Springer 24 punten.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Dammen 2156 A.)**

A. **Frans Hals-Museum te Haarlem. - 75-jarig bestaan.**
Ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van het Frans Hals-Museum te Haarlem werd op 30 Juni '37 de aldaar georganiseerde tentoonstelling geopend van meer dan honderd werken van den meester, die reeds in zijn tijd in zijn woonplaats een geacht kunstenaar was, maar eigenlijk pas in onzen tijd met Rembrandt aan de spits der Hollandsche kunst genoemd wordt. Zijn werken worden nu pas bijna zoo duur betaald als de portretten van een Rembrandt, Velasquez of Titiaan.

Inderdaad was hij de geniaalste Hollandsche kunstenaar naast Rembrandt. Zijn invloed op de ontwikkeling van de eerste periode der Hollandsche schilderkunst was even belangrijk als die van Rembrandt op den volgenden tijd. Zijn nobele en vrije portretkunst was de eerste groote bloei der Hollandsche schilderkunst. Hij heeft met zijn kunst, die zich beperkte tot portretten en portretachtige genreschilderijen met volksfiguren een levend en schoon monument opgericht voor zijn volk.

Frans Hals werd omstreeks 1580 geboren.

Haarlem maakt terecht aanspraak op den kunstenaar als een der zijnen. Hij ging vroeger door voor den zoon eener Haarlemsche patriciërsfamilie. Hij was echter de zoon van een eenvoudig zijdewever te Mechelen, die om zijn geloof met zijn familie naar Haarlem verhuisde, toen Frans nog een kleine jongen was.

Alle standen, vooral zijn medeburgers, richtten zich tot hem om geportretteerd te worden: jonkers, calvinistische predikanten, patriciërs, jonge schoonen, matrones, raadsheeren, geleerden, kanselredenaars, schutters en regenten. Tientallen jaren was de kunstenaar de geliefde schilder van de patriciërs en intellectueelen van Haarlem. Hij werd als lid aangenomen van een schuttersgilde en de rederijkerskamer der stad. Hij was zelfs eens president van het kunstenaarsgilde.

De regenten en regentessen van het oudemannenhuis bestelden bij den meer dan 80-jarigen grijsaard de twee beroemde regentenstukken, om den in armoedige omstandigheden verkeerenden schilder nog een verdienste te verschaffen. Ten slotte gaf de stad den grijsaard eerst een ondersteuning van 200 gulden, die hem later als jaarlijksch pensioen werden uitbetaald. Frans Hals overleed in 1666 en werd op kosten der stad in de St. Bavokerk begraven: een bewijs van publieke erkenning, dat in Holland ongewoon, wellicht uniek was.

Portretten en genrestukken. — Zijn beroemde groep portretten van schutters, regenten en regentessen maken het naar hem genoemde museum te Haarlem tot een pelgrimsoord van alle kunstenaars en kunstvrienden.

FRANS HALS

Poortje van het Frans Hals-Museum te Haarlem.

Maar behalve deze omvangrijke meesterwerken schiep hij ook vele genrestukken met karakteristieke figuren uit het volksleven van een naïeven humor, met de populaire figuren van Haarlems straten en markten, herbergen en publieke vermakelijkheden: visschersmeisjes, straatjongens, rommelpotspelers, omroepers, kroegloopers, drinkers, vedelaars, deernen, de heks van Haarlem, Hille of Malle Babbe, Monsieur Pekelharing of een braspartij, Jonker Ramp en zijn liefste, straatzangers, narren, herbergmeisjes, kroegbazen, vischkoopers en musiceerende knapen.

Toch nam hij als portretschilder in zijn tijd en zijn woonplaats niet die plaats in de achting van het publiek in als Mierevelt, Honthorst, Moreelse e.a. Toen hij stierf, was hij reeds lang uit de gunst en sedert werd hij twee eeuwen lang bijna vergeten. Toen pas werden zijn portretten weer meer en meer opgemerkt. Nog later pas interesseerde men zich ook voor zijn vroolijke genrefiguren.

Enkele zijner tijdgenooten hebben geprobeerd hem te imiteeren en hiermede is zijn vrouwelijke leerlinge, Judith Leyster, het verst gekomen.

Behalve Hals' techniek hebben zijn ingenieuze vondsten op het gebied der portretgroepeering opgeld gedaan, vooral in zijn eigen tijd. De Amsterdamsche schuttersschilder Van der Helst heeft tal van motieven aan Hals ontleend, en ook De Keyser, Elias en de Hagenaar Jan van Ravesteyn keken naar de groepeering van Hals' imposante doeken.

De grootste invloed, die van Hals tijdens zijn leven uitging, was die van zijn onderwijs en omgang. Tot zijn werkelijke leerlingen behoorden in de eerste plaats de begaafde genreschilderes Judith Leyster en voorts Hals' zoons, onder wie evenwel slechts Claes en Harmen werk van beteekenis maakten. Deze meesters schilderden, evenals Judith Leyster, meest figuurstukken. Hals, die als portrettist geen navolgers had, telde daarentegen ettelijke genreschilders onder zijn leerlingen. Hiertoe behoorden nog zijn broeder Dirck, Willem Buytewech, Judith Leyster's echtgenoot Jan Miense Molenaer, Adriaen Brouwer en tenslotte Adriaen van Ostade.

Onder de voornaamste inzendingen op bovengenoemde tentoonstelling kunnen genoemd worden: twee portretten van Z.M. den Koning van Zweden, de lachende visschersknaap van Z.D. den Vorst zu Bentheim und Steinfurt, het portret van Theodoor Schrevelius van Freiherr dr. G. Krupp von Bohlen und Halbach; de nar van baron Robert de Rothschild, de man met den doodskop van Grauville Proby en verder uit Amerikaansch bezit het visschersmeisje van miss Hana, een rommelpotspeler, een mulat, het portret van Piete Tjark, e.v.a. (De Telegraaf - Red. K. H. A.)

A. **POLEN. — Mgr. Sapieha en het stoffelijk overschot van maarschalk Pilsudski. —**
In Polen is een ernstig conflict ontstaan tusschen de regeering en den aartsbisschop van Krakau, mgr. Sapieha, dat zelfs leidde tot een kortstondige regeeringscrisis. De metropoliet van Krakau, onder wiens beheer de beroemde Wawel-kathedraal met de graven der koningen staat, had de sarcophaag met het gebeente van maarschalk Pilsudski, dat voorloopig in de Leonardus-crypte was bijgezet, laten overbrengen naar de z.g. crypte der Zilveren Klokken. Deze crypte was weliswaar bestemd voor Pilsudski, maar was nog niet geheel en al klaar. Toen premier Skladkowski tot den aartsbisschop het verzoek richtte om van een overbrenging van het stoffelijk overschot af te zien, antwoordde de metropoliet, dat die overbrenging reeds was geschied.
Skladkowski meende toen, omdat „een Poolsch staatsburger de uitdrukkelijke wenschen van het staatshoofd had geïgnoreerd" te moeten aftreden, doch zijn ontslag werd door president Mościcky niet aanvaard en dus bleef de premier op zijn post.
Mgr. Sapieha verklaarde, dat reeds lang besloten was tot het overbrengen van de sarcophaag van Pilsudski en dat deze slechts voorloopig in de crypte van St. Leonardus was geborgen. Bovendien liep het gebalsemde stoffelijke overschot gevaar in de vochtigheid van de crypte tot ontbinding over te gaan. De aartsbisschop voegde hieraan toe, dat hij, belast zijnde met het waken over de heiligheid van de katholieke kathedraal, niet onverschillig kon blijven tegenover de dichte massa's, vreemd soms aan het katholieke geloof, die door de kathedraal liepen.
Het conflict heeft groote beroering in Polen verwekt. Mgr. Cortesi, de pauselijke nuntius te Warschau, heeft opdracht gekregen een onderzoek naar het conflict in te stellen. (De Nieuwe Eeuw)
(Vor. ber. Maarschalk Pilsudski 1825 A.)

B. **NEDERLAND. — Het Internationale Landbouwcongres. - Eenige conclusies. —**
Het Internationale Landbouwcongres, dat van 17—22 Juni te den Haag werd gehouden, heeft eenige resoluties aangenomen.
De internationale botermarkt. Mr. H. van Haastert deelde namens de eerste sectie mede, dat in de resolutie over de internationale botermarkt verschillende door den Nederlandschen afgevaardigde, J. A. Geluk, secretaris van den algemeenen Nederlandschen Zuivelbond, voorgestelde wijzigingen zijn opgenomen.
De resolutie, zooals zij thans wordt ingediend, constateert, dat boter een der voornaamste landbouwproducten is en dat het catastrofale prijspeil sedert 1932 op de internationale botermarkt een der voornaamste oorzaken is van de internationale agrarische crisis, terwijl de prijsdaling op de botermarkt veroorzaakt wordt door de wereldcrisis doch vooral door de toeneming van de botersurrogaten, die de ontwikkeling van het boterverbruik remmen, dat noodig is om de boterproductie op te nemen, alsmede door de ongeordende voorziening van de voornaamste markten door de exportlanden.
Ten einde de botermarkt te rationaliseeren beveelt het congres den regeeringen de volgende maatregelen tot vergrooting van het boterverbruik aan:
verbetering van de kwaliteit en standaardiseering van de productie van boter;
voorlichting van de verbruikers (omtrent de grootere voedingswaarde van boter in vergelijking tot andere vetten);
het verzoek aan staatsinstellingen of door den staat gesubsidiëerde instellingen om voornamelijk boter te gebruiken.
Bemoeilijking van het gebruik van plantaardige vetten en margarine door bakkers, confiseurs, restaurants, enz. te verplichten, duidelijk het gebruik daarvan kenbaar te maken, belemmering van den import en heffing van een fiscaal recht op deze voedingsmiddelen of de grondstoffen ervoor; eventueel een verbod voor bepaalde levensmiddelen-industrieën om margarine te gebruiken.
Wettelijke bescherming van het woord „boter" door verbod van het gebruik van dit woord voor alle stoffen, die niet geheel uit melk zijn bereid.
Verbod van het kleuren van margarine om deze het aanzien van boter te geven.
Verbod om in de reclame voor margarine uitdrukkingen, afbeeldingen of andere middelen te gebruiken, die den indruk wekken dat men met een zuivelproduct te doen heeft.
Verbod van het verkoopen van melanges van boter en margarine.
Bevordering van den afzet van versche of gekoelde boter, in het bijzonder ook aan werkloozen.
Toekenning van ruime subsidies voor de rationaliseering van de boterproductie.
Alle verdere middelen om den kostprijs van boter te verlagen.
Het congres verzoekt de regeeringen en de landbouwcorporaties in de verschillende landen voorts, mede te werken aan het totstandkomen van overeenkomsten tusschen de boterproduceerende landen, ten einde groote prijsschommelingen te vermijden en schadelijke concurrentie uit te schakelen.
Vee- en paardenfokkerij. De voorgestelde resolutie in zake de fokkerij sluit zich aan bij de in 1934 door het internationale landbouwcongres te Boedapest aangenomen resolutie. De wensch wordt uitgesproken, dat het internationale landbouwinstituut te Rome zoo spoedig mogelijk een conferentie van deskundigen bijeenroept ter voorbereiding van een internationale conventie. Inmiddels worden de staten uitgenoodigd, met naburige staten op voet van wederkeerigheid overeenkomsten te sluiten ter bescherming van de door de fokkers verkregen resultaten, voor zoover het variëteiten betreft, die deze bescherming waard zijn.
Veeteelt. De resolutie in zake de veeteelt wijst op de groote beteekenis van vitamine- en mineraalhoudend voer voor den veestapel en acht een systematisch onderzoek van deze materie noodzakelijk.
Het tweede deel van de resolutie sluit zich aan bij de resoluties van het internationaal landbouwcongres te Boedapest in 1934 en neemt acte van het voorgenomen besluit tot oprichting van een internationaal comité voor het weer in waarde herstellen van het paard. Zoo volledig mogelijke gegevens zullen worden verzameld t.a.v. de vraag in hoeverre paardentractie economischer is dan mechanische tractie, terwijl alles zal worden gedaan om het gebruik van paarden als hulp bij menschelijken arbeid te bevorderen. Met klem dringt de resolutie op spoedige oprichting van een internationaal comité als hierboven genoemd, aan. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

C. **FRANKRIJK. — Léon Blum verdedigt zijn beleid. —**
Léon Blum heeft op een socialistische vergadering de redenen van zijn beleid der laatste weken uiteengezet.
Hij zeide o.m.:
De vorige regeering heeft op financieel en monetair gebied steeds ernstiger en hardnekkiger moeilijkheden ondervonden. Het oogenblik was gekomen om het evenwicht op de begrooting te consolideeren en men was gereed voor een belastingherziening. Een buitengewoon hevige aanval werd ontketend op den franc. Deze feiten hebben de vorige regeering genoopt volmachten te vragen.
De strijd tegen den Senaat werd met wettige middelen gevoerd. Deze strijd zou de moeilijkheden van de schatkist hebben kunnen verergeren, op het ernstige oogenblik in den buitenlandschen toestand, dat zich het incident met de „Leipzig" voordeed, dat „een diplomatieke crisis veroorzaakte, welker verloop moeilijk te voorzien was".
Daarom trok de vorige regeering zich terug en deed het een beroep op het land alle koelbloedigheid te bewaren.
Een weigering deel te nemen aan de regeering-Chautemps zou de solidariteit tusschen socialisten en radicaal-socialisten en derhalve het Volksfront hebben kunnen breken. Daarom heeft Blum de socialistische partij verzocht en heeft deze er in toegestemd deel te nemen aan een regeering onder radicale leiding.
(Le Temps) **(V. b. Kabinet 2849 A.; Blum 2692 B.)**

7 JULI 1937

D. **PORTUGAL. — Bomaanslag op minister-president Salazar. —**
Op 4 Juli, op het oogenblik, dat minister-president Salazar voor de woning van zijn vriend, dr. José Torcato, waar hij in diens particuliere kapel de H. Mis zou bijwonen, uit zijn auto stapte, ontplofte een bom, welke in een riool was geplaatst. Er werden groote vernielingen aangericht, Salazar bleef echter ongedeerd. (O Seculo) **(V. b. Salazar 2308 E.)**

E. **JAVASCHE BANK. — Netto-winst over 1936-37 *f* 1.766.024 (v. j. *f* 1.395.710). - Dividend 10½% (v. j. 9½%). —**
Volgens mededeeling van den president van de Javasche Bank, wijst de winst- en verliesrekening over 1936-'37 een netto-winst aan van *f* 1.766.024 (v. j. *f* 1.395.710). De dividenduitkeering zal 10½% (v. j. 9½%) bedragen of *f* 52.50 (v. j. 47.50) per aandeel van *f* 500 en *f* 26.25 (v. j. *f* 23.75) per aandeel van *f* 250. (Aneta) **(Vorig bericht 2374 A.)**

A. ENGELAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Zeemacht uitgebreid. —

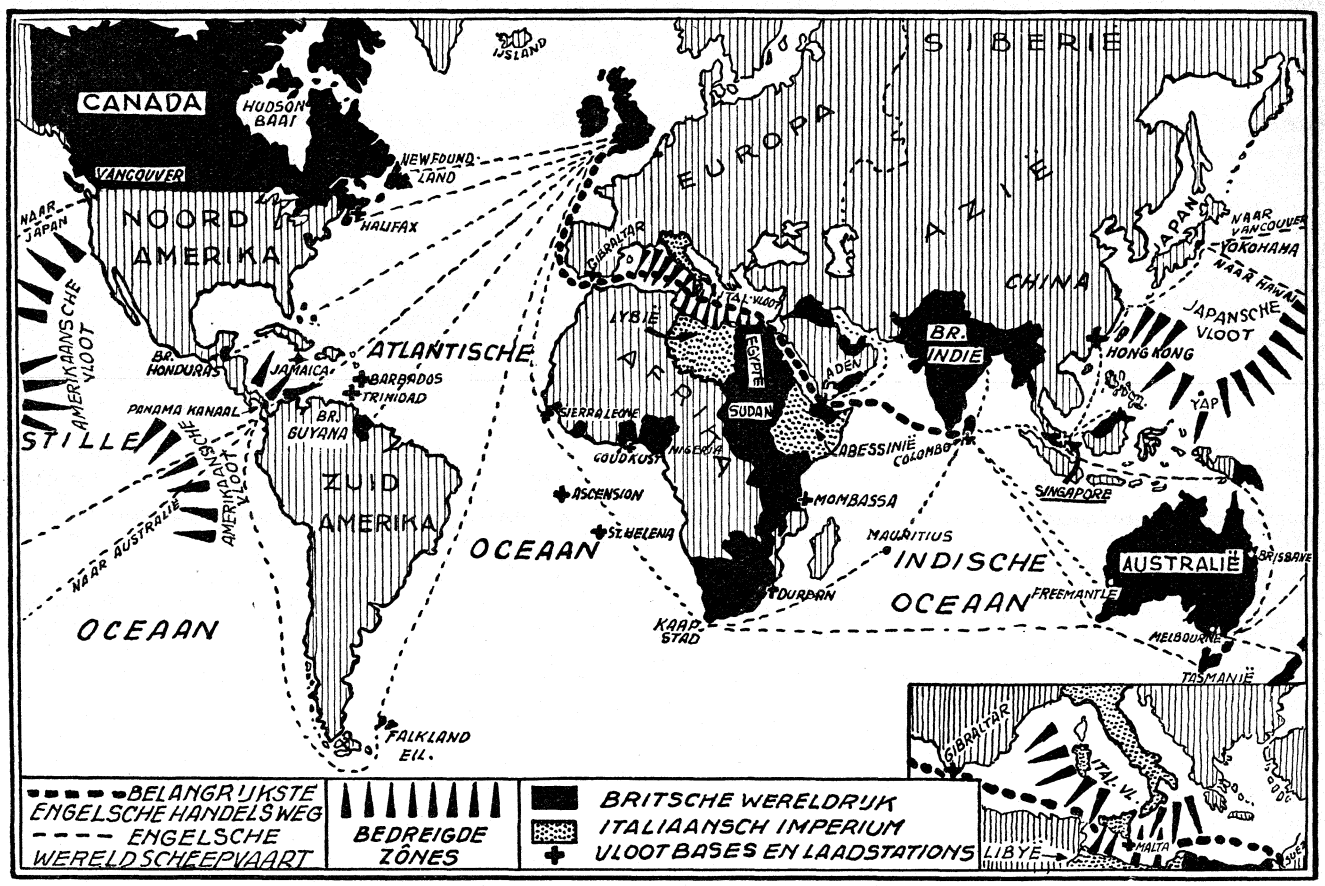

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Gedurende de Kroningsfeesten waren te Spithead 138 Britsche oorlogsschepen verzameld, een vloot van ± 500.000 ton waterverplaatsing. Dit jaar worden in snel tempo 5 slagschepen van 35.000 ton op stapel gezet, 5 vliegkampschepen, 24 kruisers, 50 torpedojagers en 20 onderzeebooten. Voor het einde van dit jaar zal dus hetzelfde aantal oorlogsschepen, dat te Spithead aanwezig was, gebouwd worden en de scheepsmacht met 500.000 ton worden verhoogd.

In Engeland zien wij een land, dat, zij het ook met tegenzin, de harde consequentie van de werkelijkheid onder de oogen durft zien en geweldige financieele offers er voor over heeft om de primaire belangen van het enorme wereldrijk krachtig te kunnen verdedigen. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2783 E.; Britsch Imperium 2576 A.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Stakingen. - Staalindustrie. - Vakvereenigingen. —

De staking in de staalindustrie in de Ver. Staten dreigt een echec te worden voor de stakingsleiding. Daar de bemiddeling der regeering is mislukt gaan steeds meer arbeiders weer aan het werk.

De algemeene raad van het Internationaal Verbond van Vakvereenigingen heeft eenstemmig besloten tot opneming van de American Federation of Labor in het I. V. V.

Er zijn twee reserves gemaakt, n.l.:

1e. deze opneming beteekent niet een veroordeeling der beweging van John Lewis, het z.g. Committee of Industrial Organisation.

2e. deze opneming kan op geen enkele wijze van invloed zijn op de aanvaarding eener internationale aansluiting der Amerikaansche vakbonden bij de internationale vakbewegingssecretariaten, welke door het I. V. V. zijn erkend. (N. Y. Herald Tribune)

(V. b. Stakingen 2827 B.; Vakvereenigingen 2799 G.)

C. DR. EDWARD B. KOSTER OVERLEDEN. —

Op 75-jarigen leeftijd is te 's-Gravenhage overleden Dr. Edward B. Koster, bekend letterkundige en oudleeraar in de oude talen.

De heer Koster, die te Londen werd geboren, was een productief letterkundige. Vele bundels met gedichten van zijn hand zagen het licht. Ook schreef hij studies over kunst en critiek. Tusschen 1903 en 1910 leverde hij Shakespeare-vertalingen. Later stelde hij een mythologisch woordenboek samen. Een speciale verhandeling verscheen van zijn hand van Shakespeare's koningsdrama's.

(Nieuwe Rotterd. Courant)

D. INTERNATIONALE KAMER VAN KOOPHANDEL. - Congres te Berlijn. —

In de slotvergadering van het congres der Internationale Kamer van Koophandel dat dezer dagen te Berlijn werd gehouden, onder voorzitterschap van dr. Fentener van Vlissingen, is een reeks moties aangenomen.

Een daarvan betreft het herstel van den wereldhandel, en zegt, dat de wereldhandel zonder vrede niet tot ontwikkeling kan komen en de levensstandaard zonder herstel der uitwisseling van goederen en zonder handhaving van den vrede niet omhoog kan gaan. De bewapeningswedloop brengt den wereldvrede in gevaar en leidt tot een daling van den levensstandaard. Het is daarom dringend noodig, de politieke geschillen te regelen en de bezorgdheid weg te nemen, welke de oorzaak is van de bewapening.

Alle landen dienen zooveel mogelijk toegang te hebben tot de landbouw- en industrieele grondstoffen, en wel zonder onderscheid. Naar de meening van het congres kunnen officieuze besprekingen en onderhandelingen tot rechtstreeksche resultaten leiden.
De heer Watson (Ver. Staten) werd tot nieuwen voorzitter der Int. Kamer van Koophandel benoemd.
(Berl. Tageblatt) **(V. b. Int. Kamer v. Kooph. 2508 C.)**

8 JULI 1937

A. **NEDERLAND. — Eenheid door Democratie. - Richtlijnen voor de toekomst. —**
Het hoofdbestuur der Nederlandsche beweging voor Eenheid door Democratie heeft met de afdeelingsbesturen een conferentie gehouden, waar de richtlijnen voor de toekomst zijn besproken en plannen zijn gemaakt voor de verdere ontwikkeling van de organisatie.
De voorzitter, dr. H. Faber, zette in zijn inleiding uiteen, dat ondanks de overwinning der democratie bij de verkiezingen, de democratie nog steeds in een crisis verkeert. Het gevaar ligt vooral in de situatie in West-Europa, en voor wat Nederland betreft, in de massa's die niet uit een staatkundig beginsel leven, doch uit suggestie handelen, terwijl ook de vervlakking der cultuur door cosmopolitisme gevaren voor de volkseenheid meebrengt.
Het zichtbaar gevaar der dictatuur moge met de verkiezingen in Nederland verdwenen zijn, een onzichtbaar gevaar blijft latent aanwezig, zoolang de voedingsbodem niet verdwenen zal zijn. Daarom is het noodzakelijk, waakzaam en paraat te blijven. Waar het de vraag is, of de massa dit ook aldus zal kunnen zien, wordt de taak van E.D.D. voor de toekomst moeilijker, zoodat alleen met een sterk gevoel van verantwoordelijkheid en met geheele overgave der leiders aan die taak, het bereiken van het gestelde doel mogelijk zal zijn.
De algemeene secretaris, ir. W. Ritmeester, behandelde vervolgens de organisatie, die voor de toekomst noodig zal zijn. De basis daarvan moet zijn het beginsel van orde en tucht in een vrijwillige onderschikking aan den zelf gestelden dwang van regelen, waaruit duidelijk zal blijken, dat de democratische orde geen bron van slapheid of gebrek aan tucht behoeft te zijn. De organisatie zal gericht moeten zijn op een defensief en een constructief doel, waarvoor geestdrift en offervaardigheid noodig zullen zijn. (Verslag Eenheid door Democratie)
(Vor. ber. Eenheid door Democratie 2531 C.)

B. **MUZIEK. — Afscheid van Dr. Johan Wagenaar. —**
Onder groote belangstelling van autoriteiten, leeraren, leerlingen en oud-leerlingen heeft dr. Johan Wagenaar op 3 Juli afscheid genomen als directeur van het Koninklijk Conservatorium voor Muziek te 's-Gravenhage.
Het heeft H. M. de Koningin behaagd, dr. Johan Wagenaar te benoemen tot Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Dr. Joh. Wagenaar 2770 A.)

C. **NEDERLAND. — Scheepsbouw. - Nieuw mailschip (N. S. M. 270). - Eerste kielplaat gelegd. —**
Op 2 Juli is op de werf van de Nederlandsche Scheepsbouwmaatschappij de eerste kielplaat gelegd voor het nieuwe mailschip van de Stoomvaartmaatschappij „Nederland".
Onderstaand volgen nog eenige bijzonderheden betreffende den bouw, afmetingen en accomodatie van het nieuwe schip:
Ongeveer 10 millioen kg. staal zullen noodig zijn om, met ruim 2 millioen klinknagels, den romp van het schip te vormen. Gedurende 2 jaren zullen gemiddeld 1200 à 1300 arbeiders aan den bouw van het schip werkzaam zijn.
Lengte op de lastlijn ± 192 M.; breedte op de lastlijn ± 25,5 M.; holte tot het schottendek ± 11,5 M.; bruto register tons 20.000; snelheid 21 mijl, waarvoor 27.000 a.p.k. noodig zijn.
Het schip wordt ingericht voor 513 passagiers 1e en 2e klasse, 148 passagiers 3e klasse en 52 passagiers 4e klasse.
Een bedrag van 12 à 13 millioen gulden is met deze scheepsbouworder gemoeid.
Het schip, waarvan de naam nog niet is vastgesteld, zal voorloopig onder No. 270 bij de werf geregistreerd blijven. (Alg. Handelsblad - De Telegraaf)
(Vorig bericht 2761 B.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Sit-downstakingen onwettig. —**
De Minister van Arbeid, Miss Frances Perkins, heeft op 4 Juli 1937 in een open brief aan William Ditter, republikeinsch afgevaardigde voor Pennsylvanië, verklaard, dat sit-downstakingen onwettig zijn.
(New York Herald Tribune)
(Vor. ber. 2717 B.; Stakingen 2855 B.)

E. **NEDERLAND. — Prins Bernhard in de Johanniter Orde. —**
Op 3 Juli 1937 is Z. K. H. Prins Bernhard in een plechtige bijeenkomst geïnstalleerd als eere- en conventsridder der Johanniter-Orde.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Prins Bernhard 2847 A.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — Het tekort op de begrooting. —**
Het op 30 Juni '37 geëindigde begrootingsjaar is afgesloten met een netto tekort van 2.707 millioen dollar, hetgeen 150 millioen meer is dan de in April gemaakte herziene ramingen en bijna 500 millioen meer dan president Roosevelt in Januari heeft voorspeld. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht Begrooting 2758 G.)

G. **AMSTERDAM. — Gemeenteraad. - De heer J. M. van Hardeveld opvolger van Prof. Romme. —**
De Voorzitter van het Centraal-Stembureau ter verkiezing van leden van den Gemeenteraad heeft ter voorziening in de vacature, ontstaan door het openvallen van een plaats in den Gemeenteraad ten gevolge van de aanneming zijner benoeming tot hoofd van een departement van algemeen bestuur, door den heer Prof. Mr. C. P. M. Romme, benoemd verklaard tot lid van den Gemeenteraad den heer J. M. van Hardeveld. (De Maasbode)
(Vor. ber. Gemeenteraad 1230 E.)

H. **NEDERLAND. — Contingenteeringsovereenkomst met België en Luxemburg. —**
De regeeringspersdienst deelt mede: Dezer dagen is te Brussel een nieuwe contingenteeringsovereenkomst tusschen Nederland en de Belgisch-Luxemburgsch economische Unie onderteekend. Deze overeenkomst komt in de plaats van de op 30 April 1937 afgeloopen overeenkomst van 6 Mei 1936. De nieuwe overeenkomst komt in groote trekken met de oude overeen. Wijzigingen van ingrijpende beteekenis zijn er niet in aangebracht.
In overeenstemming met den huidigen gang van zaken is, daar waar zulks verantwoord was, over en weer een aantal contingenten verhoogd. De bestaande bepalingen over de wederzijdsche steenkolen-invoeren werden aan de sindsdien gewijzigde marktsituatie aangepast.
Ten einde mogelijke te plotselinge prijsstoringen voor enkele tuinbouwartikelen op de Belgische markt te voorkomen, is men overeengekomen, een gemengde commissie in te stellen, die tot taak zal hebben, de belangen van de beide landen op dit speciale gebied tegen elkander af te wegen en met elkander in overeenstemming te brengen. De nieuwe overeenkomst geldt tot 1 Mei 1938. (Regeeringspersdienst)
(Vorig bericht 2293 A.)

I. **ROEMENIE. — Versterking van het leger. - Bewapeningsovereenkomst met de Tsjechische wapenindustrie. —**
Volgens de „Daily Telegraph" is een zeer belangrijke overeenkomst tot stand gekomen tusschen het Roemeensche departement van oorlog en de Tsjecho-Slowaaksche bewapeningsfirma's, onder leiding van Skoda.
De overeenkomst zou aan de Tsjechische wapenfabrieken opdracht geven zorg te dragen voor de mechanisatie van het geheele Roemeensche leger.
(Daily Telegraph)

9 JULI 1937

A. **DR. MAX ADLER OVERLEDEN. —**
Te Weenen is op 65-jarigen leeftijd overleden de oud-hoogleeraar, dr. Max Adler. Hij was een der bekendste Oostenrijksche sociologen, die door zijn lezingen, colleges en publicaties ook buiten Oostenrijk beroemd was. Adler was aanvankelijk advocaat. Toen na den oorlog in Oostenrijk de sociaal-democratie tot grooten invloed was gekomen, werd Adler hoogleeraar in de staathuishoudkunde aan de Weensche universiteit. Hij speelde een belangrijke rol bij de stichting en uitbreiding van volksuniversiteiten en bleef tot in 1936 aan de Volksuniversiteit te Weenen doceeren, nadat hij in 1935 wegens ziekte zijn colleges aan de universiteit had moeten staken. Adlers studies over Marx, Engels en hun medestanders zijn van groote beteekenis en vullen het groote werk van Hilferding over Marx aan. De politieke wijzigingen van de laatste jaren bleven niet zonder invloed op Adler en brachten hem tot het in acht nemen van groote gereserveerdheid behalve dan op zuiver wetenschappelijk gebied. (Het Volk)

B. **DUITSCHLAND. — De arrestatie van dr. Niemöller. - Protesten. - Kerkstrijd. - Kardinaal Faulhaber's protest. —**
In tegenwoordigheid van een groote menigte gelooviger is op 4 Juli in de Jezus-Christus-Kerk te Dahlem een kerkdienst gehouden, waar speciale gebeden zijn uitgesproken voor dr. Niemöller van de belijdende kerk, die dezer dagen is gearresteerd.
Z. Em. Kardinaal Faulhaber heeft eveneens op 4 Juli in de St. Michaëls-kerk te München een predicatie gehouden voor de vroegere leden der katholieke jeugdorganisaties.
Kardinaal Faulhaber protesteerde in zijn predicatie tegen de arrestatie van pater Ruppert Mayer, die door de geheime staatspolitie op 5 Juni in hechtenis is genomen, omdat hij geen gehoor had geschonken aan het verbod om te preeken. (Agence Belga)
(Vor. ber. Dr. Niemöller 2850 A.; Kerkstrijd 2826 A.; Kard. Faulhaber 2676 B.)

C. **Dr. HENDRIK WILLEM VAN LOON ONDERSCHEIDEN. —**
Het heeft H. M. de Koningin behaagd, dr. Hendrik Willem van Loon te benoemen tot ridder in de orde van Oranje Nassau. (Staatscourant)

D. **NEDERLAND. — De toestand in de diamantindustrie. —**
Op 30 Juni is de jaarlijksche vergadering gehouden van den Bondsraad van den Alg. Nederl. Diamantbewerkersbond.
De voorzitter, dr. Henri Polak, herinnerde aan de bewogenheid van het pas afgeloopen tijdvak, een bewogenheid, niet geschikt om te verheffen, doch slechts om te deprimeeren. Sinds het ontstaan van de crisis heeft de vrees geheerscht, dat de Amsterdamsche diamant-industrie zou verschrompelen niet alleen, doch zelfs geheel zou verdwijnen. Door ingrijpen van de overheid is althans een deel der nijverheid in stand gehouden. De groote beteekenis van het plan-Douwes en van de Combinatie is geweest een kern te hebben bewaard, die na het aanbreken van betere tijden de basis zou kunnen zijn voor een herleefde diamantnijverheid.
Ondanks de ongunst der tijden is door internationale samenwerking veel bereikt, o.a. de betaalde feestdagen, de betaalde vacanties, en de 40-urige werkweek. Voornamelijk is dit te danken, aldus spr., aan de Belgische sociaal-democratische ministers.
Met vreugde constateerde spr., dat acht jaar crisis in den boezem van den bond niet de minste demoralisatie hebben teweeg gebracht. Spr. besloot met het woord van Willem den Zwijger: „Onzeker waarheen het lot ons zal drijven, dan blijft ons altijd de hoop."
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Diamant-Industrie 2725 A.)**

E. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Nieuwe maatregelen in Opper-Silezië. —**
De Duitsche regeering heeft eenige maatregelen getroffen in Opper-Silezië, welke in het staatsblad zijn verschenen en door Hitler onderteekend. Tot dusver waren discrimineerende maatregelen in dit gebiedsdeel krachtens de in 1922 tusschen Duitschland en Polen gesloten overeenkomst verboden. Dit accoord was echter 15 jaar geldig, en is op 15 Juni 1937 afgeloopen. De maatregelen betreffen in de eerste plaats Joodsche ambtenaren. Deze moeten deels op 31 Augustus, deels op 31 December van dit jaar met pensioen gaan. De Joodsche notarissen worden uit hun functie gezet, en de benoemingen van Joodsche doctoren, tandartsen, vee-artsen en apothekers, welke sinds 30 Januari 1933 zijn verleend, worden geannuleerd op 30 Sept. '37. (Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Anti-Semitisme 2783 B.)

F. **ATHLETIEK. — Nieuw Wereldrecord 2000 meter.**
Te Stockholm is de Zweed John Henry Johnsson er in geslaagd het wereldrecord over 2000 meter, staande ten name van den Franschman Jules Ladoumègue met een tijd van 5 min. 21.8 sec., te verbeteren en te brengen op 5 min. 18.6 sec. (Svenska Dagbladet)

G. **OSLO-CONVENTIE. — Nieuwe overeenkomst door Noorwegen goedgekeurd. —**
Het Noorsche Storting heeft dezer dagen met algemeene stemmen het voorstel om de op 28 Mei '37 in Den Haag gesloten overeenkomst tusschen de Oslo-staten goed te keuren aangenomen, nadat woordvoerders van de verschillende partijen, onder wie ook Mohwinckel, de vader van de oorspronkelijke conventie van Oslo, hun instemming met het streven hadden uitgesproken. (Aftenposten)
(Vor. ber. 2812 C.; Oslo-Conventie 2822 C.)

H. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
De Bank van Frankrijk heeft op 6 Juli het disconto verlaagd van 6 tot 5%.
De rente op voorschotten op effecten is verlaagd van 7 tot 6% en die op dertigdaagsche voorschotten van 6 tot 5%. (Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. 2826 G.)**

I. **NEDERLAND. — Wijziging van de Wet op de Rechterlijke organisatie. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging van enkele artikelen van de Wet op de Rechterlijke Organisatie en het Beleid der Justitie.
Het gewijzigde artikel 3a schept de mogelijkheid, dat een substituut-officier bij een rechtbank wordt aangewezen om bij een andere rechtbank als waarnemend substituut-officier van justitie op te treden.
Het nieuwe tweede lid van artikel 6a maakt het mogelijk, dat een officier van justitie of een substituut-officier van justitie bij een rechtbank wordt aangewezen als waarnemend advocaat-generaal bij een gerechtshof. (Nieuwe Rotterd. Courant)

K. **IERSCHE VRIJSTAAT. — Verkiezingen. - Uitslag.**
De einduitslag van de algemeene verkiezingen voor de Ierssche Dail luidt als volgt:
De Valera 69 zetels, Cosgrave 48 zetels, Labour 13 zetels, Onafhankelijken 8 zetels.
In het ontbonden parlement, dat 150 zetels telde, was de verhouding: De Valera 77, Cosgrave 53, Labour 8 en Onafhankelijken 12 zetels.
(Irish Press) **(Vor. ber. Verkiezingen 1606 G.)**

L. **NEDERLAND. — Kabinet. - Dr. Colijn Minister van Algemeene Zaken.**
Op 6 Juli is afgekondigd staatsblad no. 140, houdende de instelling van een Departement van Algemeen Bestuur, dat den naam zal dragen van Ministerie van Algemeene Zaken.
Bij K.B. van 3 Juli is met ingang van den datum van

instelling van het Ministerie van Algemeene Zaken benoemd tot Minister van Algemeene Zaken, de Minister van Staat, dr. H. Colijn, Minister van Buitenlandsche Zaken ad interim.
Aan het hoofd van dit departement wordt de zorg opgedragen voor de zaken betreffende:
a. de samenstelling van de hoofdstukken I en II der rijksbegrooting en het beheer dezer hoofdstukken.
b. het voorzitterschap van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal.
c. het vice-presidentschap en het lidmaatschap van den Raad van State en het lidmaatschap van de Algemeene Rekenkamer, alsmede het personeel dier colleges, voor zooveel de behandeling dezer aangelegenheid niet aan het college zelf is voorbehouden.
d. de behandeling van adelszaken en wapens van publiek-rechtelijke lichamen.
e. de ridderorden.
f. den regeeringspersdienst, welker bureaux gevestigd blijven in het departement van Buitenlandsche Zaken. (Staatscourant - Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Kabinet 2836 A.; Dr. H. Colijn 2834 A.)

10 JULI 1937

A. **BALTISCHE STATEN. — Conferentie. - Samenwerking. —**
De zesde conferentie van de ministers van buitenlandsche zaken van Litauen, Letland en Estland is ten einde. De drie Baltische staten hebben zich opnieuw uitgesproken voor handhaving van een krachtige neutraliteitspolitiek en een krachtige samenwerking in het belang van den vrede in Oost-Europa binnen het kader van den Volkenbond. Uit de besprekingen is duidelijk gebleken, dat de te volgen politieke richtlijnen zullen neerkomen op een versterking van de onafhankelijkheidsgedachte en een duurzaam vredesbeleid. Er is geen sprake van de vorming van een blok met de Scandinavische staten of van eenig streven naar een hegemonie in de Oostzee. (Revalsche Zeitung)
(Vor. ber. Oostzee-Staten 2299 B.)

B. **LUCHTVAART. — Oceaanvluchten. - De „Caledonia" en de „Clipper". —**
Twee vliegbooten, de „Caledonia" van de Imperial Airways en de „Clipper" van de Pan-American Airways, zijn er in geslaagd om in tegenovergestelde richtingen het Noordelijk deel van den Atlantischen Oceaan over te steken.
Deze vluchten dienden ter voorbereiding van een geregelden luchtpost- en passagiersdienst tusschen Londen en New-York.
De „Caledonia" volbracht den overtocht in 15 uur 28 minuten, met een gemiddelde snelheid van 132 mijl per uur, terwijl de „Clipper" de reis in 12 uur 20 minuten volbracht met een gemiddelde snelheid van 156 mijl per uur.
(Daily Telegraph - New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Oceaanvluchten 2791 B.)

C. **NEDERLAND. — Nieuwe Kamerleden. —**
Het Centraal Stembureau heeft in de vacature, ontstaan door het niet aannemen van zijn benoeming door den heer T. Nauta, tot lid der Eerste Kamer benoemd verklaard prof. mr. P. S. Gerbrandy te Amsterdam. (De Tijd) **(Vorig bericht 2840 D.)**

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Motorrijtuigen. —**
De K.N.A.C. geeft een overzicht van het aantal motorrijtuigen in Nederl.-Indië, mede in vergelijking met overeenkomstige cijfers in Nederland.
De gegevens voor Nederl.-Indië zijn ontleend aan de cijfers verstrekt door de Koninklijke Ned.-Indische Motor Club aan de hand van de uitgegeven en ingetrokken nummerbewijzen; zij dateeren van 1 April 1937, terwijl de Nederlandsche gegevens van 1 Aug. 1936 zijn.

	Personen-auto's	Vracht-auto's	Auto-bussen	2- en 3-wiel. motorrijt.	Totaal
Indië . .	45.375	10.557	7.247	13.601	76.780
Nederland .	89.077	47.810	3.794	49.380	190.061

Java en Madoera bezitten van het geheele wagenpark 67.1 %, zijnde 51.533 motorrijtuigen en van het totaal der personenauto's 74.5 %.
(Mededeeling K.N.A.C.) **(Vorig bericht 1768 C.)**

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Aanvullende begrooting. —**
Bij aanvullende begrooting is een bedrag van ƒ 1.484.345 meer aangevraagd voor het hoofdstuk Indische schuld, zulks in verband met de emissie ten behoeve van de 3 % conversieleening 1937, ten bedrage van ƒ 150.000.000. (Aneta)
(Vor. ber. Begrooting 2828 D.)

F. **BRITSCH-INDIE. — De Congres-partij en de ministersfuncties. —**
De conferentie van leiders der Congres-partij heeft op 7 Juli '37 besloten de ministersfuncties te aanvaarden. (Times) **(Vorig bericht 2819 A.)**

G. **LUCHTVAART. — Zweefvliegtuigen in de stratosfeer. —**
Uit Moskou wordt gemeld, dat de zweefvlieger Federow zich dezer dagen met zijn zweefvliegtuig tot ruim 12.000 meter hoogte heeft laten opsleepen en daar eerst afkoppelde. Na een goede zweefvlucht landde hij behouden.
Dit is de derde maal, dat Federow zich tot meer dan 10.000 meter hoogte heeft laten opsleepen. (Tass)
(Vor. ber. Zweefvliegen 2762 B.)

H. **PALESTINA. — Het verdeelingsplan gepubliceerd.**
De Britsche koninklijke commissie van onderzoek in Palestina beveelt in haar gepubliceerde rapport aan, een einde te maken aan het huidige mandaat en onderhandelingen te openen over verdragen met de Arabieren en de regeering van Transjordanië aan den eenen en de Zionistische organisatie aan den anderen kant, ten behoeve van een verdeeling van het land in drie stukken, n.l. een met Transjordanië vereenigd Arabisch gedeelte, een Joodsch gedeelte en een enclave onder Britsch mandaat, welke zich zou uitstrekken van een punt ten Noorden van Jeruzalem tot een punt ten Zuiden van Bethlehem, met een corridor naar de zee, zich uitstrekkende van Jeruzalem tot Jaffa. (Kaartje v. h. verdeelingsplan op pag. 2839 A.)

Ook zou een mandaat moeten worden verleend aan het bestuur van Nazareth, met de bevoegdheid de heiligheid der wateren en de oevers van het meer van Tiberias te waarborgen en de godsdienstige eigendommen etc. te beschermen, welke in de Arabische en Joodsche staten voor de Joden en de Arabieren heilig zijn.
Haifa, Tiberias, Safal en Acre zouden voor een zekeren tijd onder mandatair bewind moeten worden gehouden, terwijl de Arabische staat een debouché naar zee zou moeten vinden te Jaffa. Met het oog op de mogelijke handelsontwikkelingen zou het toekomstig mandaat een enclave moeten behouden aan de kust ten Noordwesten van Guldaquabi, met vrijen doorvoer van goederen tusschen den Joodschen staat en de enclave en eveneens naar de Egyptische grens te Rafah.
De Joodsche staat zou aan den Arabischen staat een nader vast te stellen geldelijke toelage moeten betalen, terwijl, gezien den weinig ontwikkelden toestand van Transjordanië, het Britsche parlement den Arabischen staat twee millioen pond sterling zou moeten toekennen.
Er kan geen sprake zijn van een samensmelting of aanpassing tusschen de Joodsche en Arabische beschavingen, en de reeds breede kloof tusschen hen zal voortgaan breeder te worden, wanneer het tegenwoordige mandaat gehandhaafd blijft, aldus motiveerde de commissie het plan.

Al beweert de commissie niet Arabieren en Joden alles te geven wat zij wenschen, zij verklaart toch, dat de aanbevelingen den Arabieren o.a. nationale onafhankelijkheid geeft, terwijl de Joden een nationaal tehuis krijgen in den meest volledigen zin van het woord.

Britsche regeering gaat accoord. — Het aan het rapport toegevoegde memorandum der Britsche regeering verklaart, dat de regeering het voornemen heeft de noodige maatregelen te nemen krachtens haar

verplichtingen volgens het Volkenbondshandvest en de andere internationale instrumenten, om de vrijheid te verkrijgen uitvoering te geven aan het verdeelingsplan, waaraan, naar zij hoopt, de betrokken gemeenschappen in doelmatigen omvang goedkeuring zullen verleenen.

Het memorandum voegt hieraan toe, dat de regeering gedwongen is tot de slotsom te komen, dat er een onverzoenlijke tegenstelling bestaat tusschen het streven van Arabieren en Joden, waaraan niet tegemoet kan worden gekomen onder het tegenwoordige mandaat. Zij is het er over eens, dat de aanbevelingen der commissie eht beste zijn en de meest volledige hoop bieden op een succesvolle oplossing uit de impasse.

In afwachting van de uitvoering van het plan is de Britsche regeering niet voornemens afstand te doen van haar verantwoordelijkheid voor den vrede, de orde en een goed bestuur.

De Joodsche immigratie tusschen Augustus 1937 en Maart 1938 zal de 8000 niet te boven mogen gaan.

De Britsche minister van Koloniën, Ormsby Gore, zal met den secretaris der commissie voor Palestina aanwezig zijn op de bijzondere bijeenkomst der commissie voor de mandaten te Genève, die op 30 Juli zal worden gehouden en waarop het verslag der koninklijke commissie zal worden bestudeerd. Geen definitieve maatregel is mogelijk voor de Volkenbondsraad tot een besluit is gekomen.

Geen enkele der door de commissie voorgestelde wijzigingen zal ten uitvoer kunnen worden gelegd zonder toestemming van alle belanghebbenden met inbegrip van de Vereenigde Staten.

De corridor, die onder Britsch mandaat zou blijven, zal een belangrijken spoorweg en de luchtbasis te Lydda omvatten.

Indien de Joodsche en Arabische staten tot stand komen, zullen zij souvereine staten met eigen legers zijn, doch men verwacht, dat de verdediging ter zee aan de Britsche vloot zal worden toevertrouwd. Het plan van de commissie vertoont gelijkenis met de oplossing, die Frankrijk voor Syrië, dat ook in twee staten verdeeld is, heeft gevonden.

Joodsche en Arabische commentaren. — Het algemeen gedeelde standpunt der Joden ten aanzien van het rapport der Palestijnsche commissie is, dat dit het einde beteekent van een schoonen droom en van een grootsche proefneming.

De religieuze Joden trokken, na geluisterd te hebben naar de radio-uitzending, in optocht naar den klaagmuur, waar zij baden, dat het niet tot een verdeeling van het land zou komen.

Wladimir Jabotinsky, de leider der nieuw-zionistische organisatie heeft verklaard, dat het verdeelingsrapport aangaande Palestina feitelijk een einde maakt aan de immigratie en een bedreiging vormt voor het wereldjodendom. Het Joodsche volk wijst unaniem het plan van de hand en het zal zijn uiterste best doen om zijn verwezenlijking te dwarsboomen.

De eerste reactie der Arabieren kan samengevat worden in de woorden van Foead Saba, den secretaris van het Opperste Arabische Comité: „De teleurstelling zal aanzienlijk zijn."

(Times - Daily Telegraph - Manchester Guardian)

(Vorig bericht 2839 A.)

11 JULI 1937

A. **VEREENIGDE STATEN. — Vier doelstellingen der Amerikaansche politiek. —**

De onderminister van Buitenlandsche Zaken, Sumner Welles, heeft op 8 Juli in een te Charlottesville gehouden rede de vier voornaamste doelstellingen der tegenwoordige Amerikaansche politiek uiteengezet:

1e. Herleving van de code der internationale moraal, dus eerbiediging van het gegeven woord.

2e. Herstel van den internationalen handel door afschaffing of ten minste verlaging der tolmuren.

3e. Beperking en eventueel vermindering der bewapening.

4e. Veelvuldige besprekingen tusschen de staatslieden der verschillende landen en vrije betrekkingen tusschen de volken.

Hieraan voegde Sumner Welles toe: „Wanneer de volken van Europa ertoe overgaan, de onrechtvaardigheden van na den oorlog uit den weg te ruimen, die belemmerend werken op de tot standkoming van internationale verdragen in zake militaire en economische ontwapening, geloof ik, dat de openbare meening in Amerika gunstig zou staan tegenover economische en financieele medewerking, die de regeering der Vereenigde Staten aan een dergelijk werk zou verleenen." (Agence Belga)

B. **NEDERLAND. — De Coloradokever. —**

De Plantenziektenkundige dienst deelt het volgende mede:

In een aardappelveld in Limburg is een aantal larven van den Coloradokever gevonden, blijkbaar afkomstig uit de eieren, die door één enkelen kever over een oppervlakte van slechts weinige vierkante meters op de planten gelegd waren. De noodige maatregelen om dezen haard volledig uit te roeien heeft de Plantenziektenkundige dienst reeds genomen.

Daar het mogelijk is, dat er meer van deze kleine haarden in aardappelvelden in Limburg, Noord-Brabant en Zeeland voorkomen en het voor ons land van het hoogste belang is, dat deze eveneens worden uitgeroeid, wordt een dringend beroep gedaan op alle aardappeltelers (land- en tuinbouwers, zoowel als particulieren) om nu met de grootste nauwkeurigheid hun aardappelgewas op de aanwezigheid van de oranje-roode larven van den Coloradokever en van de door deze veroorzaakte gaten in de bladeren te onderzoeken.

Onmiddellijk nadat men iets gevonden heeft, moet daarvan aangifte gedaan worden ten gemeentehuize en bij een ambtenaar van den Plantenziektenkundigen dienst, waarna door dezen dienst de noodige maatregelen tot uitroeiing worden genomen.

(Mededeeling Plantenziektenkundigen dienst)

(Vor. ber. Coloradokever 1416 F.)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Amoer-incident. —**

Er is een nieuw geschil gerezen over de Amoereilanden, en wel betreffende interpretatie van het accoord, dat tot stand is gekomen als gevolg van de bezetting door Russische troepen van eilandjes in de rivier de Amoer.

De Mandsjoekwo'sche troepen hebben de eilandjes bezet, nadat de Russische troepen waren teruggetrokken. In het accoord was volgens hen gestipuleerd, dat de „status quo ante" hersteld zou worden. Van Japansche zijde is daarop geantwoord, dat zulks inderdaad is geschied. De eilandjes waren Mandsjoekwo'sch grondgebied en zijn het nu dus weer geworden en Mandsjoekwo heeft het recht op dat grondgebied troepen te stationneeren. Sovjet-Rusland heeft in Tokio geprotesteerd. (Domei) **(V. b. 2852 B.)**

D. **WATELER-VREDESPRIJS. —**

De Wateler-vredesprijs voor 1937, ten bedrage van £ 2100, is toegekend aan Lord Baden Powell, op grond van zijn bijzondere verdiensten voor de bevordering van de internationale verstandhouding door middel van de padvindersbeweging. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Wateler-Vredesprijs 2278 H.)

E. **FRANKRIJK. — Financieele decreten door president Lebrun goedgekeurd. —**

Onder voorzitterschap van president Lebrun werden door den voltalligen ministerraad de volgende financieele decreten goedgekeurd, die door den president werden onderteekend:

De regeering hoopt door de te nemen maatregelen jaarlijksche inkomsten te verkrijgen van 10 milliard frs., waarvan 2½ milliard voor de spoorwegen.

De eerste reeks maatregelen heeft ten doel de speculatie te beletten evenals ontduiking der belastingen. Alle transacties omtrent aankoop op termijn van goud of deviezen van speculatieven aard, aangegaan tusschen 10 Juni en 30 Juni, worden getroffen door een bijzondere belasting van 100% der buitengewone winsten die de speculanten hebben behaald.

De maatregelen, die het beletten van belasting-ontduiking beoogen, zullen volgens raming 630 mill. frs. moeten inbrengen. Voorts worden belastingen ingesteld op nieuw verworven vermogen. De belasting naar het inkomen wordt verhoogd met 20%, indien dit is verkregen uit fondsen, waarvan de koers hooger is dan 20.000 frs. Hiervan wordt een opbrengst verwacht van 365 mill. frs. De rechten op de overdracht van onroerende goederen worden verhoogd van 8 tot 12%, waarvan de opbrengst wordt geraamd op 375 mill. frs.

Verder worden eenige belastingen geheven op de waardevermeerdering van fondsen waarvan de opbrengst wordt geraamd op 966 mill. francs.

In het geheel wordt de verhooging der belasting op het vermogen geraamd op 1.800 mill. frs.

De derde categorie betreft feitelijk fiscale wijzigingen, t.w. ten eerste een regeling van de belastingen op schuldbekentenissen, te beginnen in 1938, waarvan de opbrengst op frs. 5.000.000 geschat wordt; ten tweede verschillende regelingen voor se-

cundaire rechten, als zegels en gezegeld papier, die frs. 2.000.000 zullen opbrengen; ten derde de belasting op de productie, welke echter niet van de eerste levensbehoeften zal worden geheven en welke verhoogd zal worden van 6 tot 8%, zoodat zij in totaal frs. 1.400.000.000 zal opbrengen; ten vierde worden de douane-rechten en de belasting op gecontingenteerde producten, in afwachting van een algemeene regeling, verhoogd tot het vroegere niveau van October 1936, teneinde zoodoende een aanvullende opbrengst van frs. 5.000.000 direct en van frs. 1.000.000.000 in 1938, na de herziening der tarieven, te verkrijgen.
De belastingen op benzine en olie voor vrachtauto's zullen worden verhoogd, die voor particuliere auto's echter niet.
De prijs van tabak wordt met 20% verhoogd, waardoor een opbrengst wordt verkregen van frs. 700.000.000.
Tenslotte zal de verhooging met frs. 2 milliard van de ontvangsten der spoorwegen onmiddellijk worden verkregen, op zijn laatst op 15 Augustus.
Bij de opsomming van de voornaamste maatregelen zij nog vermeld, dat de verhooging van het briefporto voor binnenlandsche brieven van 50 op 65 centimes wordt gebracht.
(Le Temps - Le Journal) **(Vorig bericht 2850 D.)**

12 JULI 1937

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijkse opgave. —**
Amerikaansch: Benjamin Appel — „Brain Guy". (Constable) **(Vorig bericht 2752 B.)**
Duitsch: Irene Kullmann von Kress — „Ilka". (Universitas, Berlin)
Fritz Seelig — „Drei Offiziere". (Höger Verlag, Wien 1937) **(Vorig bericht 2850 C.)**
Engelsch: Sir Norman Angell — „The Defence of the Empire". (Hamish Hamilton)
Rudyard Kipling — „Something of Myself, for My Friends, Known and Unknown". (Macmillan) **(Vorig bericht 2850 C.)**
Fransch: Luc Durtain — „La Femme en Sandales", roman. (Flammarion, Paris 1937)
Eugène de Faye — „Origène: Sa vie, son oeuvre, sa pensée". (Ernest Leroux, Paris) **(Vor. ber. 2850 C.)**
Italiaansch: Alberto Moravia — „L'Imbroglio". (Bompiani, Milano) **(Vorig bericht 2850 C.)**
Nederlandsch: Hajo Albertz — „Moderne Godzoekers". (Elsevier, Amsterdam)
Mr. A. Roothaert — „Dr. Vlimmen". (W. L. Salm & Co., A'dam) **(Vorig bericht 2850 C.)**
Tsjechisch: Emil Vachek — „Benedek". (de geschiedenis van generaal Bendek, tooneelstuk) (B. Janda, Praha) **(Vor. ber. 2716 A.)** (Red. K. H. A.)

B. **CHINA. — Botsing tusschen Japansche en Chineesche troepen. —**
Op 7 Juli zijn op 32 K.M. ten Westen der stad Peiping hevige gevechten uitgebroken tusschen Japansche en Chineesche troepen. Het gevecht eindigde na een strijd van 5 uur, nadat de Japanners de ommuurde stad nabij de Marco Polo-brug hadden gebombardeerd, waarbij aan Chineesche zijde zoowel burgers als militairen werden gedood.
Verder worden de volgende feiten gemeld:
De strijd wordt op 8 Juli hervat. Japanners bombardeeren Wangping.
De vijandelijkheden voorloopig gestaakt.
Een wapenstilstand gesloten, welke 2 uur zal duren.
De wapenstilstand door Japanners verbroken wegens niet-inwilliging van een ultimatum.
De strijd wordt weer gestaakt.
De vijandelijkheden worden hervat, daar Chineezen weigeren drie dorpen bij Fengtai te ontruimen.
Een nieuwe wapenstilstand.
De onderhandelingen op het doode punt.
De staat van beleg is te Peiping afgekondigd, terwijl het verkeer op de twee spoorlijnen, die in Peiping eindigen, is stopgezet.
Op 9 Juli worden de gevechten hervat.
Een voorloopige wapenstilstand.
Een misverstand veroorzaakt nieuwe gevechten.
De vijandelijkheden gestaakt.
Op 11 Juli is de wapenstilstand wederom verbroken en zijn de gevechten hervat.
In een spoedzitting van het Japansche kabinet is besloten, versterkingen naar Noord-China te zenden.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. China-Japan 2722 C.)**

C. **HELIUM. — Uitvoer toegestaan. —**
De commissie voor militaire zaken uit het Huis van Afgevaardigden te Washington heeft op 9 Juli '37 een regeeringsontwerp goedgekeurd, waarbij de uitvoer van helium voor commercieele doeleinden wordt toegestaan, onder toezicht van het nationale comité voor de munitielevering en van drie ministerieele ambtenaren. (New York Herald Tribune)

13 JULI 1937

D. **SPANJE. — Burgeroorlog. - De Non-Interventie-Commissie. - Nederlandsch voorstel. - Contrôle aan de Fransch-Spaansche grens. —**
De niet-inmengingscommissie is op 9 Juli '37 op het Foreign Office te Londen in voltallige vergadering bijeengekomen, onder voorzitterschap van Lord Plymouth.
In deze vergadering hebben alle gedelegeerden hun standpunt uiteengezet ten aanzien van de Fransch-Britsche en Duitsch-Italiaansche voorstellen.
De Fransche ambassadeur Corbin verklaarde in een uitvoerige rede, dat Frankrijk weigert aan de beide partijen in Spanje de rechten van belligerenten toe te kennen en staking van de contrôle ter zee verwerpt.
Corbin zeide voorts, dat Frankrijk bereid is de contrôle te land te handhaven, mits zij niet het aanzien heeft van een uitzondering, welke alleen op Frankrijk van toepassing is, doch deel uitmaakt van een geheel, hetgeen twee voorwaarden veronderstelt: ten eerste, dat de aan de Portugeesche grens uitgeoefende, doch sedert eenige dagen geschorste contrôle hervat wordt en ten tweede, dat een billijk parallelisme bestaat tusschen de contrôle te land en ter zee.
De Italiaansche vertegenwoordiger, graaf Grandi, nam toen het woord. Hij las een groote verklaring voor uit naam zijner regeering, waarin de opvattingen van Rome nader omschreven werden, een recapitulatie van de gebeurtenissen in Spanje, zooals de Italiaansche regeering die interpreteert en een rechtvaardiging van de politiek, die tot dusverre door Italië gevoerd is. Voorts werd het laatste door Duitschland en Italië bij het comité ingediende voorstel verdedigd.
Na Grandi sprak daarop de Portugeesche gedelegeerde, dr. Monteiro, na wien de Russische ambassadeur, Maisky, het woord voerde.
Von Ribbentrop, de Duitsche ambassadeur te Londen, zeide ongeveer hetzelfde als Grandi. Zoowel de Italiaansche als Duitsche verklaringen behelzen het hoofdmotief d. i. dat noch Duitschland noch Italië een bolsjewistisch Spanje wenscht.
Lord Plymouth deed in het vervolg der bijeenkomst der niet-inmengingscommissie een dringend beroep op de samenwerking om uit de impasse te geraken en wees de critiek, die door Italië en Duitschland op Engeland was uitgeoefend, van de hand.
De niet-inmengingscommissie verklaarde zich accoord met het voorstel van den vertegenwoordiger van Nederland, n.l. een oplossing te zoeken uit de tegenwoordige impasse en deze taak toe te vertrouwen aan Lord Plymouth. Dat wil dus zeggen, dat men Groot-Brittannië heeft gevraagd de rol van bemiddelaar te willen opnemen in het actueele vraagstuk. Groot-Brittannië heeft deze taak aanvaard.
Op 13 Juli hebben de 150 internationale controleurs, die langs de Fransch-Spaansche grens toezicht uitoefenden op het handelsverkeer met Spanje, op last van den voorzitter der Londensche non-interventiecommissie, hun posten verlaten.
Hiermede is het internationale toezicht op het Fransch-Spaansche handelsverkeer tot nader order opgeheven.
Frankrijk handhaaft evenwel de verplichtingen, die het krachtens het non-interventie-accoord op zich genomen heeft.
(Daily Telegraph - Le Temps - Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht 2852 A.; Burgeroorlog 2852 D.)

A. **Verzet tegen Japan neemt toe. —**
Terwijl de eenheid van het land meer en meer werkelijkheid wordt, het nationale gevoel zich meer en meer meester maakt van de geheele bevolking, het economische weerstandsvermogen van China geleidelijk sterker wordt gemaakt naarmate het verkeersvraagstuk naar het verleden wordt gedrongen, groeien ook leger en industrie, de twee voorname steunpilaren van de moderne verdediging, voortdurend in kracht. Binnenlandsche militaire moeilijkheden, hoewel deze nog niet ten volle achter den rug zijn, komen toch minder en minder voor en de kansen, dat het leger van de Chineesche Republiek eens tegen een buitenlandschen vijand van de kracht van Japan bijvoorbeeld met een zekere mate van succes zou kunnen optreden, stijgen. De tijd, dat Japan zich tegenover China gedragen kon zooals het maar op een of ander oogenblik wilde, is voorbij. Natuurlijk is hiermede niet gezegd, dat China nu al geheel op een lijn staat met Japan, wat betreft de naar buiten te ontplooien kracht, maar dit neemt toch niet weg, dat men in Japan reeds met de veranderde binnenlandsche situatie in China rekening moet houden en tevens met het feit, dat men zich in China zelf terdege bewust is van die verandering.

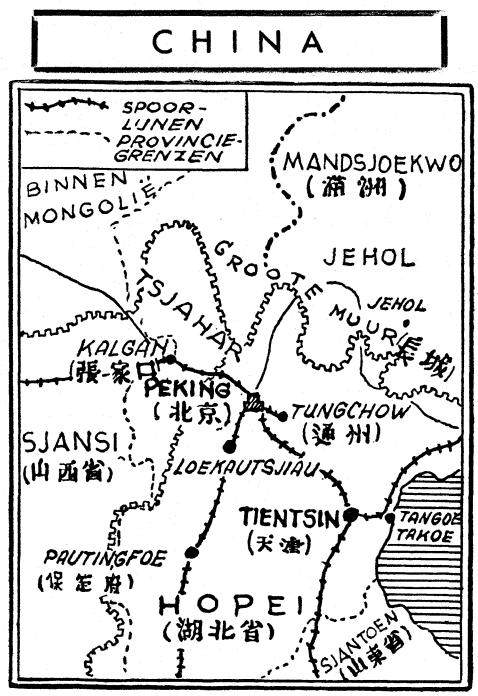

(Overname zonder bronvermelding verboden)

De in 1934 verkondigde Monroeleer beteekent niet veel meer in de praktijk dan een vrome wensch. China acht zich niet geroepen om eerst bij Japan te informeeren of er wellicht bezwaren tegen zouden bestaan, dat China een leening sluit in Europa. Men is te Nanking voor de Monroeleer niet bevreesd en minister Koeng onderhandelt op zijn reis door Europa rustig met Engelsche en Fransche bankiers over geldleeningen, zonder zich erg veel aan Japansche inzichten omtrent het voor en tegen daarvan gelegen te laten liggen: het Chineesche ministerie van de spoorwegen leent een bedrag van £ 800,000 voor het verbeteren van de spoorlijn van Nanking naar Shanghai en het aanleggen van een tweede spoor op de lijn Shanghai-Soetsjou en den aankoop van nieuwe locomotieven e.d. van Engelsche bankiers, terwijl een combinatie van vier groote Fransche banken een groote leening verstrekken zal (het juiste bedrag is nog niet bekend gemaakt), welke o.a. gebruikt wordt voor de nieuwe spoorlijn van Tsjoeng-tsjing naar Tsjentoe (in de provincie Sze-tsjan).
Wang Tsjing-Wei, de voorzitter van de Centrale Politieke Commissie (een van de commissies, die het dagelijksche toezicht op de regeering van het land namens de Kwomintang uitoefenen) heeft trouwens kort geleden nog openlijk verklaard, dat China zijn buitenlandsche politiek ongewijzigd zal voortzetten, welke regeering Japan ook hebben mag. „Ik hoop, dat de nieuwe Japansche premier, Prins Konoje, een helder begrip van China zal hebben", heeft hij erbij gezegd. China gaat zijn eigen gang en het doel van de politiek die het nastreeft is alleen het behoud van China's onafhankelijk bestaan met een voortdurende verbetering van alle toestanden in het binnenland.

Nanking laat zich niet meer intimideeren.

Er zijn den laatsten tijd voorbeelden genoeg geweest om aan te toonen, dat men zich niet bang meer laat maken door Japan. Protesten van Japansche diplomatieke vertegenwoordigers in China waren een jaar of twee geleden een normaal verschijnsel. Telkens was er wel de een of andere aanleiding toe: een Japanner mishandeld in een Chineesche stad, een ongewenschte beweging van Chineesche troepen in een gebied, waar Japanners meenden hun invloed te kunnen doen gelden, enz. Tegenwoordig komen dergelijke protesten minder voor en als ze voorkomen, dan wordt er nog lang niet altijd aan de Chineesche zijde genoegen mee genomen. Onlangs ontving men te Tientsin bericht, dat een kotter van den Chineeschen zeedouanedienst een aantal schoten had gelost op een paar Japansche visschersschepen, die op een afstand van 18 mijl uit de kust in de Gele Zee aan het visschen waren. Er volgde natuurlijk een heftig protest bij de autoriteiten te Tientsin, maar dezen verklaarden geen bericht van het voorgevallene te hebben ontvangen en stuurden den brenger van het protest onverrichterzake naar huis. Daarop volgde nog een protest, nu bij de autoriteiten te Tsjifoe, maar ook hier kregen de Japanners nul op request.
De wijze van optreden van de Chineesche autoriteiten, wat nu verder de ware toedracht der zaak geweest moge zijn, is van beteekenis. Er spreekt een duidelijk verschil in houding uit met voorheen.
Een dergelijk geval heeft zich voorgedaan, toen de Chineesche regeering onlangs overging tot versterking van de troepenmacht, die ter beschikking staat van de zoutregie in de provincie Sjantoeng. Van Japansche zijde werd er te kennen gegeven, dat een dergelijke verplaatsing van troepen niet gewenscht werd. Een en ander leidde tot een soort van incident, dat echter ook anders afliep dan dat een jaar of twee, drie geleden gebeurd zou zijn. Vooral in Sjantoeng, waar de Japanners „bijzondere" belangen hebben. Van Chineesche regeeringszijde werd over de kwestie een mededeeling verstrekt, waarvan de inhoud in dit verband zeer belangwekkend is:
„De Chineesche regeering heeft het volste recht op Chineesch gebied haar troepen te verplaatsen waarheen zij meent dit te moeten doen. Buitenlandsche regeeringen missen het recht zich hiermede in te laten en kunnen er trouwens geen bezwaren tegen hebben. In dit geval was het bovendien alleen te doen om een versterking van de zoutpolitie. De Chineesche regeering neemt aan, dat de Japansche autoriteiten onvoldoende ingelicht waren over het doel van de troepenbeweging en er zoodoende toe kwamen aan Nanking het terugtrekken der troepen te verzoeken. De Japansche pers te Tsjintau is daarop begonnen de zoutpolitie ervan te beschuldigen, dat zij aan Koreaansche ingezetenen van Sjantoeng moeilijkheden in den weg legde. Ook regende het critiek op het provinciale bestuur van Sjantoeng en op het stadsbestuur van Tsjintau. Dit, aldus de mededeeling, is hoogst betreurenswaardig."
Het Chineesche leger. — Een half millioen vrij goed geoefende manschappen kan, indien noodig, op de been gebracht worden.
Het leger wordt sinds vijf jaar gereorganiseerd, onder toezicht van Tsjang Kai-sjek en met medewerking van een aantal Duitsche adviseurs onder leiding van generaal Falkenhausen.
Eenige keurcorpsen, waarbij tanks zijn ingedeeld, staan onder leiding van Britsche deskundigen.
De luchtmacht bestaat uit vijftien escadrilles, die echter nog niet voldoende geoefend zijn.

(Nieuwe Rotterd. Courant. - Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht China-Japan 2860 B.)

14 JULI 1937

A. DUITSCHLAND. — Pers-accoord met Oostenrijk.
Bij de van 6 tot 10 Juli gehouden Duitsch-Oostenrijksche besprekingen op grond van het verdrag van 11 Juli 1936 werd ook de kwestie der wederzijdsche persbetrekkingen breedvoerig besproken.
Bij deze besprekingen was de gedachte, dat juist de houding van de pers in de beide landen voor de ontwikkeling der betrekkingen tusschen de beide staten van de grootste beteekenis is, toonaangevend.
Dienovereenkomstig werd in den loop van de in vriendschappelijken geest gehouden besprekingen de in acht-neming van zekere principes noodzakelijk genoemd.
Voortaan zullen in den berichtendienst en in de pers geen berichten meer ongecensureerd worden gepubliceerd, welke in het andere land aanstoot zouden kunnen geven en een polemiek zouden kunnen ontketenen, terwijl ook geen berichten zullen worden overgenomen uit bladen en persagentschappen van welke bekend is, dat zij het andere land niet gunstig gezind zijn.
Voorts zullen de berichtgeving en de artikelendienst zich op loyale wijze ook bezig houden met positieve prestaties in de beide landen en zich niet meer uitsluitend in negatieve richting bewegen.
(Völkischer Beobachter - Reichspost)
(Vor. ber. Accoord 2553 B.; Berichtgeving 1927 I.)

B. BELGIE. — Degrelle tot voorwaardelijke gevangenisstraf veroordeeld. —
De rechtbank te Brussel heeft den rexistenleider Degrelle veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van vier maanden met een proeftijd van 5 jaar en een boete van 700 francs. Marcel Henri Jaspar, die civiele partij was, kreeg een franc schadevergoeding. (Het Laatste Nieuws)
(Vorig bericht Rexisten 2842 D.)

C. NEDERLAND. — Radio. - Nieuwe Golflengte. —
Gedwongen door de storing, die het van Brasov (Roemenië) ondervindt, heeft Nederland de 415 M. golf (722 KCS) in gebruik genomen.
Deze golf is voor het oogenblik voor Nederland zeer gunstig, daar zij overigens slechts op verren afstand in het Oosten van Europa (Kiev) in gebruik, hier te lande door de geringe energie van dien zender niet kan worden gehoord.
Dit in gebruik nemen blijft gepaard gaan met het handhaven en het gebruikmaken van de 1875 M. golf. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Radio 2719 A.; Golflengte 74 C.)

D. VEREENIGDE STATEN. — Monetaire overeenkomst met China. —
De Amerikaansche staatssecretaris van de schatkist, Morgenthau, en H. H. Koeng, de Chineesche minister van Financiën, hebben een overeenkomst gesloten, volgens welke China een belangrijk bedrag aan goud in de Vereenigde Staten zal koopen.
Uit de gemeenschappelijk afgelegde verklaring blijkt, dat de Vereenigde Staten Chineesch zilver zullen koopen, boven en behalve het witte metaal, dat zij reeds hebben verworven, op grond van de oorspronkelijke in Mei 1937 tot stand gekomen overeenkomst. Het doel der overeenkomst is de stabilisatie der verhouding van de valuta's der beide landen te bevorderen en de goudreserves der Chineesche Centrale Bank te doen toenemen.
(New York Herald Tribune)

E. WERELDBEVOLKING. — Overzicht. —
Volgens het Statistisch Jaarboek van den Volkenbond voor 1936-'37 wordt de bevolking der aarde thans op 2.100 millioen menschen geschat. Dit cijfer is echter niet geheel nauwkeurig, daar het bevolkingscijfer in vele landen nog niet bekend is. Dit is o.a. het geval in China, voor welk land de schattingen tusschen de 350 en 500 millioen schommelen.
De bevolking van bijna alle landen neemt nog toe, doch de cijfers, gegroepeerd naar ouderdom, vruchtbaarheid enz., toonen aan, dat de afneming der geboorten en de daaruit voortspruitende structuurveranderingen op den duur in bepaalde landen tot een stationnairen toestand, ja zelfs tot een achteruitgang der bevolking zal leiden.
(Statistisch Jaarboek v. d. Volkenbond) **(1411 F.)**

F. BRITSCH-INDIE. — Opstand. - Waziristan. - Nieuwe incidenten. —
In Waziristan zijn opnieuw incidenten voorgevallen. Deze incidenten zijn uitingen van de algemeene onrust welke reeds sinds November 1936 in dit gebied heerscht. Aan deze incidenten zal wel geen einde komen voordat de stammen in den herfst hun reizen naar het land onder Britsch bestuur maken, waar zij elk jaar de opbrengst van hun bedrijven komen verkoopen. De Britsche troepen zullen ter plaatse blijven totdat de geheele streek gepacificeerd is.
(Times) **(Vorig bericht 2807 C.)**

G. GEESTELIJK LEVEN. — Liberaal-Joodsch Wereldcongres. —
Op het te Amsterdam gehouden Liberaal-Joodsch Wereldcongres werd een resolutie aangenomen, waarin werd gezegd, dat de vergadering zich tegen iedere beweging kantte die de vernietiging van het Godsgeloof en van de religieuze en moreele grondslagen der beschaving beoogt. Tevens werd een resolutie aangenomen waarin hulde en dank gebracht werd aan de niet-Joden, die het anti-semietisme bestrijden. Met betrekking tot het zionisme werd gezegd: „De „World Union" staat sinds haar oprichting neutraal tegenover het zionisme. Zij heeft het daardoor zionisten en niet-zionisten, die sympathiek staan tegenover het lib. rel. Jodendom, mogelijk gemaakt aan haar arbeid deel te nemen. Wij erkennen dankbaar de waarde van het opbouwwerk, dat in Palestina is verricht en ook verder verricht zal worden. Wij spreken de hoop uit, dat het moge gelukken daar een tehuis te stichten voor een zoo groot mogelijk aantal Joden die gedwongen zijn, tengevolge van ondraaglijke politieke of economische omstandigheden, hun vaderland te verlaten." (Alg. Handelsblad)

H. SOVJET-RUSLAND. — Nieuwe kieswet goedgekeurd. —
Het Centraal Executief Comité van de Sovjet-Unie, heeft op 9 Juli eenstemmig de wet goedgekeurd voor verkiezing van een nieuw Russisch parlement. Dit zal bestaan uit twee kamers: één genaamd de Raad van de Unie, en de andere de Raad van Nationaliteiten. De Raad van de Unie zal bestaan uit 600 leden, de andere uit minder. De verkiezingen zullen in den herfst gehouden worden. (Tass)

I. VEREENIGDE STATEN. — Diplomatie. - Gezant te 's-Gravenhage. —
De heer George Gordon is benoemd tot gezant te 's-Gravenhage, als opvolger van den heer Emmett, die kort geleden tot gezant te Weenen werd benoemd.
(New York Herald Tribune)
(Vorig bericht Diplomatie 2366 B.)

K. LUCHTVAART. — Zweefvliegen. - Nederlandsch duurrecord. —
Het is den bekenden zweef- en sportvlieger, J. K. Hoekstra, op 11 Juli gelukt het Nederlandsche record zweefvliegen te verbeteren en te brengen op 24 uur en 3 minuten.
Het oude record stond op naam van den heer G. v. d. Meer met 7 uur en 21 minuten. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. 2762 B.; Zweefvliegen 2858 G.)

A. PETROLEUM. — Wereldproductie ruwe petroleum. —

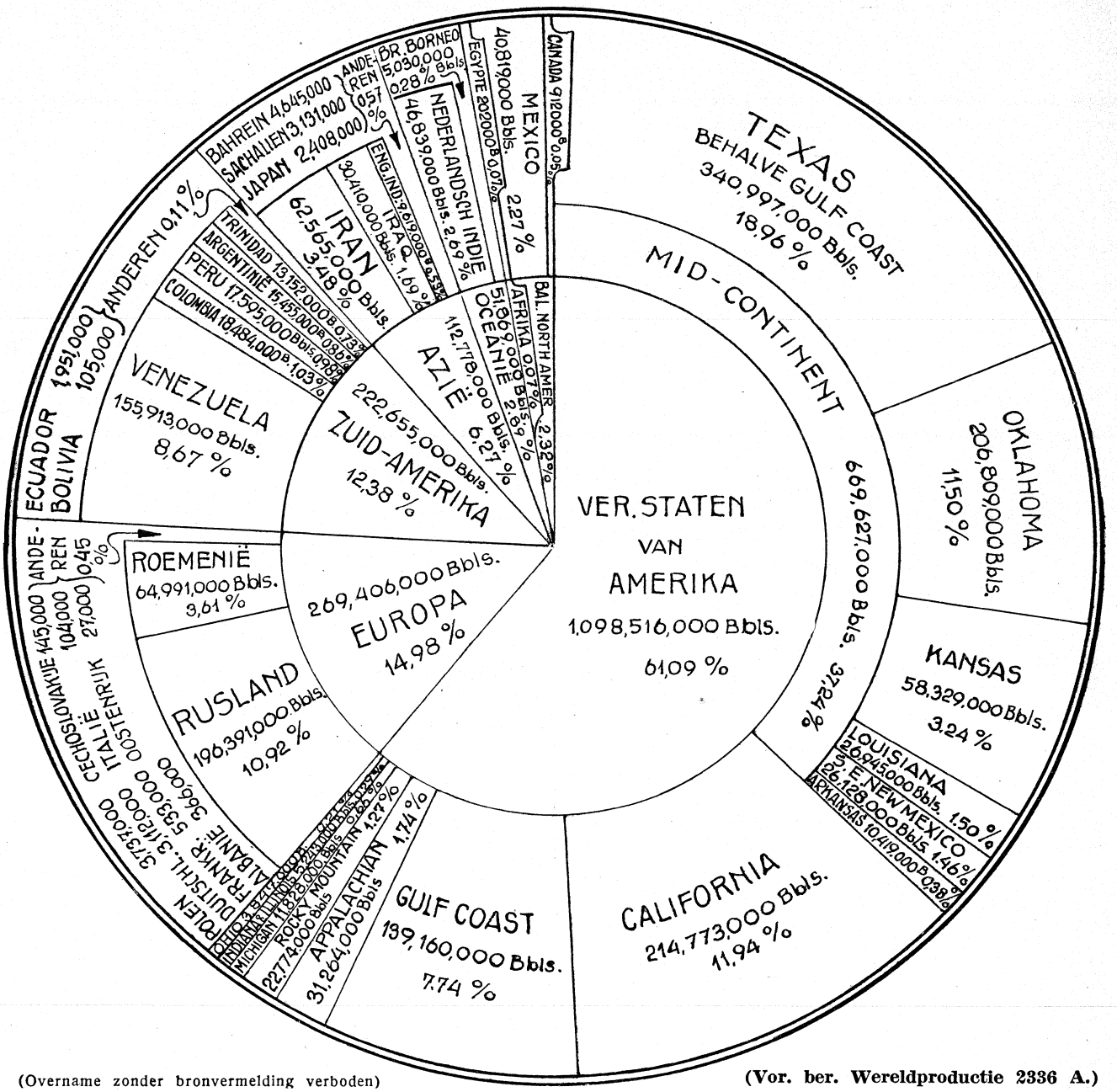

(Overname zonder bronvermelding verboden) **(Vor. ber. Wereldproductie 2336 A.)**

B. NEDERLAND. — Spelling. - Nat. Ver. voor Orde en Eenheid in de Schrijftaal. - Adres. —

Het bestuur van de Nationale Vereeniging voor Orde en Eenheid in de Schrijftaal heeft zich tot den Raad van Ministers gewend met een adres, aan het slot waarvan dit bestuur zijn conclusie samenvat in de volgende wenschen, welker verwezenlijking naar zijn meening zal bijdragen tot de oplossing van het spelling-vraagstuk, zooals het zich op het oogenblik vertoont:

1. Herstel bij het onderwijs van de schrijfwijze volgens De Vries en Te Winkel, behoudens de gebruikelijke afwijkingen ter zake van de verbuiging van „een", „geen", „mijn", enz. Deze maatregel worde zoo spoedig mogelijk van kracht.
2. Hernieuwde behandeling door een veelzijdige commissie van alle spelling- en taalregels, die sedert 12 Sept. 1930 (de regeling-Terpstra) door Kon. besluiten in het geding zijn gebracht.
3. Voorafgaand overleg met de Belgische Regeering, opdat de sub 2 genoemde commissie kan geacht worden het geheele taalgebied te vertegenwoordigen.
4. Afzonderlijke vaststelling van de spelling in strikten zin, dus van het woordbeeld en van de regels aangaande woordgeslacht, verbuiging en pronominale aanduiding.
5. Samenstelling van een officieele woordenlijst, alvorens een eventueele nieuwe regeling van kracht wordt.
6. Schadeloosstelling van de uitgevers van schoolboeken en daarmee gelijk te stellen uitgaven, die blijkens een onderzoek, dat van rijkswege ingesteld dient te worden, schade hebben geleden door den terugkeer tot De Vries en Te Winkel. Door dezen terugkeer zullen Nederlandsche schoolboeken evenals vóór Augustus 1934 bij het onderwijs in België bruikbaar zijn, wat thans met de schoolboeken in de spelling-1934 blijkens de jongste verklaring van Minister Hoste niet het geval is.
Indien wat de schoolboeken e.d. aangaat een overgangsperiode in acht wordt genomen, zal het benoodigde bedrag meevallen. De minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen brenge daarvoor een post op de begrooting.
7. Wettelijk vastleggen, dat er een officieele schrijfwijze van het Nederlandsch bestaat, die geldt voor de van regeeringswege uitgaande stukken, het ambtelijke verkeer in den ruimsten zin en voor het geheele onderwijs, openbaar zoowel als bijzonder.
8. Instelling van een permanente, veelzijdig samengestelde commissie, die de regeering van advies dient bij de behartiging van de belangen der Nederlandsche taal.

Het bestuur is van meening, dat het uitgangspunt van een eventueele, op breeden grondslag voorbereide hervorming niet moet zijn de op eenzijdig advies bij het onderwijs ingevoerde spelling-1934, maar wel de thans officieele, vrijwel algemeen gebruikelijke regeling volgens De Vries en Te Winkel. (De Tijd)

(Vorig bericht Spelling 2758 A.)

A. GEORGE GERSHWIN OVERLEDEN. —
Op 11 Juli is te Hollywood op 38-jarigen leeftijd de componist George Gershwin overleden.
Gershwin werd 26 September 1898 te New York geboren. Hij ontving een universitaire opleiding, studeerde piano bij Charles Hambitzer en compositie bij Edward Kilenyi en Rubin Goldmark.
Gershwin's naam zal bewaard blijven als die van den bekendsten schepper van „symphonische jazz-muziek" en met name van de „Rhapsody in Blue".
(New York Herald Tribune)

15 JULI 1937

B. NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Veranderingen in organisatie der militaire luchtvaart.
In de organisatie van de Militaire Luchtvaart zijn enkele ingrijpende veranderingen aangebracht, welke voornamelijk de Luchtvaartafdeeling betreffen. O.a. zijn opgericht een 1e, 2e en 3e Afdeelingsschool.
De militaire luchtvaart bestaat uit:
A. **Den staf der militaire luchtvaart,** met als hoofd den inspecteur der militaire luchtvaart, luit.-generaal b.d. M. Raaymakers. Toegevoegde officieren: de majoor-waarnemer J. G. W. Zegers, kapitein-waarnemer A. Baretta en 1e luit.-vlieger S. Mante.
B. **De luchtvaartafdeeling,** commandant, luit.-kolonel-vlieger, F. A. van Heyst. Toegevoegde officieren: majoor-waarnemer H. C. van Voorthuysen, majoor-vlieger A. K. Steup, kapitein-vlieger B. J. M. Koenen, kapitein der militaire adm. J. Martens, kapitein-waarnemer P. J. de Broekert en 1e luit.-vlieger J. v. d. Werff, te zamen vormende den staf der afdeeling.
Verder zal de luchtvaartafdeeling bestaan uit:
1. De 1e afdeelingsschool, commandant majoor-vlieger G. P. van Hecking Colenbrander. Toegevoegd: kapitein-waarnemer J. T. H. van Weeren; als adjudant de 2e luit.-vlieger F. Janssens.
Deze 1e afdeelingsschool bestaat uit de volgende onderdeelen:
De jachtgroep: commandant H. van Weerden Poelman.
De strategische vliegtuiggroep: commandant 1e luit.-vlieger J. L. Zegers.
De 1e luchtvaartcompagnie: commandant kapt.-vlieger H. J. Krab.
2. De 2e afdeelingsschool, commandant majoor-waarnemer J. H. Sar. Toegevoegd officier: kapitein-vlieger F. Raland; adjudant: 1e luit.-vlieger C. Nass.
De 2e afd. school bestaat uit de volgende onderdeelen:
Tactische vliegtuiggroep: commandant 1e luit.-vlieger W. Wijnkamp.
Tactische vliegtuiggroep: commandant 1e luit.-vlieger T. Lamers.
Luchtvaartcompagnie: commandant kapt.-vlieger W. Hoogenboom.
3. De 3e afdeelingsschool, commandant majoor-waarnemer L. A. M. Koppert. Toegevoegd officier: kapitein-vlieger H. Schlimmer; adjudant: 2e luit.-vlieger R. Hofstede.
De onderdeelen van deze 3e afdeelingsschool zijn:
De vliegschool: commandant 1e luit.-vlieger W. van Gemeren.
De waarnemersschool: commandant kapitein-waarnemer H. van der Zanden.
De radioschool: commandant 1e luit.-vlieger L. M. Kamp.
De 3e luchtvaartcompagnie: commandant 1e luit.-vlieger J. C. Boogaard.
De radiodienst: commandant kapitein b.d. ir. Liera.
De fotodienst: commandant kapitein-waarn. dr. J. W. Wijn.
De meteorolog. dienst: commandant 1e luit.-vlieger E. Visch.
De navigatiedienst: commandant 1e luit.-vlieger J. J. Peeters.
De bewapeningsdienst: commandant 1e luit.-vlieger J. G. Sissingh.
De automobieldienst: commandant kapt.-vlieger B. J. M. Koenen.
De vliegmed. dienst, tevens geneesk. dienst: commandant-dir. off. v. gezondheid 3e kl. J. E. Brouwer.
C. **Het luchtvaartbedrijf,** directeur de luit.-kolonel H. L. van Royen; toegevoegd officier de 1e luit. ir. J. M. Klinkhamer.
Het luchtvaartbedrijf bestaat uit de volgende onderdeelen:
a) Technische dienst: hoofd jhr. ir. A. Krayenhoff.
b) Keuringsdienst: hoofd H. H. van Gorkum.
c) Magazijndienst: hoofd W. Stoorvogel.
d) Administratieve dienst: hoofd B. A. Ingenegeren.
e) De militaire contrôle: hoofd officier M. S. D. 1e kl. H. J. Takens.
(De Telegraaf)
(V. b. 2776 F.; Luchtmacht 2633 E.)

C. A. HAMMARSKJOELD OVERLEDEN. —
Op 7 Juli is in den ouderdom van 44 jaar overleden de heer A. Hammarskjöld, rechter in het Permanente Hof van Internationale Justitie en oud-griffier van het Hof.
Ake Hammarskjöld werd in 1893 geboren als zoon van den gouverneur van de provincie Upsala in Zweden. Hij studeerde aan de universiteit van Upsala in de rechten. Hij werd in 1922 voor den tijd van zes jaar benoemd tot griffier van het Permanente Hof van Internationale Justitie, in welke functie hij nadien werd herbenoemd, totdat hij in het laatst van 1936 tot rechter in dit Hof werd gekozen.
Voorts was Hammarskjöld lid van het Instituut voor Internationaal recht. Hij was commandeur in de Orde van Oranje-Nassau, commandeur in de orde van den Verlosser van Griekenland en drager van het kruis van verdienste van het Roode Kruis.
(Het Vaderland) **(V. b. A. Hammarskjöld 2554 D.)**

D. ATHLETIEK. — Landenwedstrijd. - Zweden-Nederland. —
Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het Stockholmsche stadion werd op 11 Juli een landenwedstrijd gehouden tusschen de Zweedsche en de Nederlandsche athletiekploeg, welke door Zweden met 81—49 punten gewonnen werd.
De volledige uitslagen luiden als volgt:

100 meter: 1. Van Beveren 10.9 sec.; 2. Sandstroem 11 sec.; 3. Boersma 11.1 sec.; 4. Lindgren 11.1 sec.
Kogelstooten: 1. Bergh 15.35 meter; 2. Fernstroem 14.68 meter; 3. Houtzager 13.95 meter; 4. Lamoree 12.43 meter.
Hoogspringen: 1. Pesson 1.93 m.; 2. Lundkvist 1.90 m.; 3. Spanjerdt 1.85 m.; 4. Brasser 1.80 m.
3000 meter: 1. Jansson 8 min 32.8 sec.; 2. Larsson 8 min. 37 sec.; 3. Petit 8 min. 39.6 sec. (nieuw Ned. record); 4. Jan Zeegers 9 min. 7 sec.
400 meter: 1. Danielsson 49 sec.; 2. Baumgarten 49.2 sec.; 3. Stroemberg 49.4 sec.; 4. Wernink 51.4 sec.
Speerwerpen: 1. Attervall 69.33 meter; 2. Tegstedt 61.97 m.; 3. Lutkeveld 58.99 m.; 4. Van de Poll 54.86 m.
200 meter: 1. Van Beveren 21.8 sec.; 2. Boersma 22 sec.; 3. Sandstroem 22.2 sec.; 4. Stenkvist 22.9 sec.
110 meter horden: 1. Lindman 14.7 sec.; 2. Brasser 15.3 sec.; 3. Nilsson 15.4 sec.; 4 Kaan 15.6 sec.
Polsstokhoogspringen: 1. Lindblad 4 m.; 2. Bexell 3.90 m.; 3. Lamoree 3.50 m.; 4 Lutkeveld 2.80 m.
800 meter: 1. Andersson 1 min. 53.7 sec.; 2. Bouman 1 min. 55.9 sec.; 3. Bruce 1 min. 56 sec.; 4. Zaal 2 min. 0.9 sec.
Discuswerpen: 1. Hedvall 48.23 m.; 2. Bergh 48.21 m.; 3. Brasser 42.56 m.; 4. Van Dijk 35.65 m.
1500 meter: 1. Jonsson 3 min. 51.4 sec.; 2. Nilsson 3 min. 55.6 sec.; 3. De Ruyter 4 min. 2,6 sec. (nieuw Nederlandsch record); 4. Jan Zeegers 4 min. 23.8 sec.
Zweedsche estafette: 1. Zweden 1 min. 56.4 sec.; 2. Nederland 1 min. 59.4 sec.
(Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Landenwedstrijd 2847 E.)

E. NEDERLAND. — Geschenk van Italië. —
De regeeringspersdienst meldt, dat de Italiaansche regeering eenige overblijfselen van kanonnen, afkomstig van de vloot van admiraal De Ruyter bij diens laatsten zeeslag op den 22en April 1675, die nabij de Stromboli zijn gevonden, door middel van haren gezant aan de Nederlandsche regeering ten geschenke heeft aangeboden.
Dr. H. Colijn heeft den gezant, den heer Taliani, medegedeeld, dat deze schenking, alsmede de hoffelijke gedachte, welke daaraan ten grondslag ligt, op hoogen prijs worden gesteld en dat de schenking gaarne zal worden aanvaard ten behoeve van het Nederlandsch legermuseum, dat gehuisvest is in het kasteel Doorwerth bij Arnhem. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Nederland-Italië 2461 B.)

F. NEDERLAND. — Nederl. Juristen-Vereeniging. —
Op het congres van de Nederlandsche Juristenvereeniging, dezer dagen te Roermond gehouden, zijn de prae-adviezen van prof. mr. B. M. Telders en prof. dr. J. H. W. Verzijl over de volgende vragen behandeld:
Is het gewenscht, dat den Nederlandschen rechter de bevoegdheid toekomt internationale verdragen en andere overeenkomsten rechtstreeks toe te passen?
Zoo ja, welke invloed behoort daarbij aan de nationale wetgeving en/of aan interpretatie van regeeringswege te worden toegekend?
Aan het prae-advies van Prof. Telders ontleenen wij het volgende:
Het in het leven roepen van de nationale norm, die krachtens verdrag gesteld behoort te worden, kan door den gewonen wetgever of door de Kroon geschieden. Dit hangt af van den inhoud van het verdrag. Is het de bedoeling van de verdragsluitende partijen geweest tusschenkomst van den gewonen wetgever overbodig te maken, dan is de Kroon bevoegd, zonder die tusschenkomst de nationale norm te realiseeren. Door de afkondiging van den verdragsinhoud wordt in dit geval nationaal bindende kracht aan den inhoud verleend. Nationaal recht is dus wat afgekondigd is.
Afschaffing van deze nationale norm kan slechts geschieden volgens de regels voor afschaffing van nationale normen, ongeacht het al of niet blijven gelden van het volkenrechtelijke verdrag.
In afwijking van een groot aantal schrijvers is prof. Telders de meening toegedaan, dat wet en afgekondigde verdragsinhoud op één lijn staan. Bij tegenstrijdigheid tusschen beide moet gehandeld worden als bij tegenstrijdigheid tusschen twee wetten. Wordt een wetgevende handeling verricht die strijdt met het volkenrecht, dan heeft deze handeling toch rechtskracht totdat

het orgaan, waarvan zij uitging, haar zelf heeft opgeheven. Wanneer de Kroon een op verdrag steunende nationale norm kan opheffen, kan dit ook geschieden door een wet, waaraan de Kroon immers meewerkt.
Bij de interpretatie van een aan een op verdrag steunende nationale norm posterieure wet moet er echter steeds van worden uitgegaan, dat de wetgever geen strijd heeft gewild.
Het bovenstaande is wat, naar prof. Telders meent, als geldend recht moet worden beschouwd. Ten aanzien van de vraag of wijziging gewenscht is, betoogt de prae-adviseur, dat de eisch van afkondiging als voorwaarde van de nationale rechtskracht in het geschreven recht vastgelegd moet worden, en wel bij algemeenen maatregel van bestuur.
Wat de bevoegdheid van den rechter tot interpretatie van den verdragstekst betreft, ziet prof. Telders geen reden tot wijziging van den wettelijken toestand, mits men de mogelijkheid van interpretatieve besluiten van de Kroon aanvaardt.
Ook ten aanzien van de wetgevende bevoegdheid van de Kroon op grond van constitutioneel tot stand gekomen internationale overeenkomsten en ten aanzien van de nationale verbindendheid van met het volkenrecht strijdig landsrecht acht de prae-adviseur geen wijziging of aanvulling der wet noodig.
(Red. K. H. A.) **(V. b. Ned. Juristenvereen. 1868 G.)**

16 JULI 1937

A. **BELGIE. — Kabinet. - De Laveleye afgetreden. —**
In verband met de besprekingen over den politieken toestand heeft de minister van Justitie, De Laveleye, minister-president Van Zeeland zijn ontslag aangeboden.
De liberalen drongen reeds sedert geruimen tijd aan op zijn ontslag, daar hij zich, door het aanvaarden van de minister-portefeuille en door zijn verdediging van het Amnestie-ontwerp, de woede der liberalen op den hals heeft gehaald.
Minister-president Van Zeeland heeft naar aanleiding hiervan den Koning het ontslag van het geheele kabinet aangeboden, dit werd echter niet aanvaard. De Laveleye zal dus de eenige minister zijn die vervangen wordt. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Kabinet 2758 C.)

B. **NEDERLAND. — Kosten van het levensonderhoud. —**
Het indexcijfer der kosten van het levensonderhoud voor arbeidersgezinnen bedroeg in Juni (op de basis van het peil der prijzen voor den oorlog = 100) 137.9 tegen 136.2 in Mei 1937 en 132.0 in September 1936.
Deze stijging is vooral toe te schrijven aan prijsverhooging van brood, melk, vleesch, natuurboter en reuzel, groenten, fruit, emaille, zeil, dekens en houtwaren; ook bij enkele andere rubrieken, zooals kaas, kleeding, petroleum is eenige verhooging te constateeren, doch deze blijft op de berekeningen zonder invloed. (De Tijd) **(Vorig bericht 1959 D.)**

C. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Dr. Niemöller vrij en weer in arrest. - Katholieke steun. - Luthersche bisschoppen. —**
Dr. Niemöller die op 1 Juli werd gearresteerd, is op 10 Juli op bevel van den rechter-commissaris, formeel uit de gevangenis van Moabith ontslagen maar onmiddellijk daarna weer door de geheime politie gearresteerd. De reden voor zijn nieuwe arrestatie is niet bekend.
De Duitsche protestanten hebben een aanmoediging ontvangen bij hun verzet tegen de decreten van Kerrl, in de verklaring van den R. K. Bisschop van Berlijn, graaf von Preysing, waarin hij uiting gaf aan zijn respect voor den tegenstand welke de belijdenisbeweging bood. Hij zeide dat hij niet gelooft, dat het verzet zou verzwakken door de recente arrestatie van zooveel leidende voorgangers.
Alle christenen behooren zich aaneen te sluiten voor den strijd tegen den anti-christ.
In de confessioneele kerken is bekend gemaakt, dat de Luthersche bisschoppen zich hadden aangesloten bij het voorloopig kerkbestuur der Belijdenisbeweging bij het zenden van een boodschap aan de autoriteiten om een snellen en eervollen vrede met de kerk te sluiten, een vrede, welke de natie zoowel als de gemeenschap ten goede komt.
Op deze bekendmaking volgde een beroep op allen die een kerkelijk ambt bekleeden om „het ware geloof te prediken en geen ander, om te bidden dat de regeering God zal geven wat Hem toekomt en te bidden voor allen die de macht in handen hebben."
Er zijn eenige gearresteerde predikanten op vrije voeten gesteld onder wie de voorzitter van de voorloopige confessioneele kerkeraad Müller en prof. Bartling, voorzitter van het kerkbestuur van Dahlem.
(Times) **(Vorig bericht 2857 B.)**

D. **NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Nieuwe legerorganisatie. —**
De oorlogsorganisatie van de lichte troepen gaat in de richting van een verdere mechaniseering en motoriseering. In plaats van een Lichte Brigade zal een Lichte Divisie worden opgericht, waarbij paarden geheel zullen ontbreken. Het gros dezer divisie zal uit wielrijders bestaan, waarschijnlijk twee regimenten à drie bataljons met de noodige hulpwagens. Twee bataljons motorrijders met zijspan, bewapend met zware en lichte mitrailleurs, benevens tankbuksen zullen de zeer snelle mobiele reserve vormen. Hieraan zal waarschijnlijk een gemotoriseerde afdeeling anti-tankgeschut en een bataljon op auto's worden toegevoegd.
Het Korps Rijdende Artillerie wordt een geheel gemotoriseerd korps. Verder zal deel uitmaken van de Lichte Divisie een regiment pantserwagens van drie eskadrons, terwijl mede wordt overwogen een regiment lichte vechtwagens van omstreeks 60 vechtwagens op te richten. Aan den divisietrein zou een vliegtuiggroep worden toegevoegd.
De lichte troepen der divisiegroepen zouden o.m. worden samengesteld uit drie compagnieën wielrijders en een eskadron pantserwagens.
Alleen de lichte troepen der divisiën zouden met paarden worden uitgerust en wel bij elk der 8 divisiën een bereden eskadron huzaren.
Wat de toekomstige vredesorganisatie der infanterie aangaat, zal het aantal schoolcompagnieën per regiment in elk geval met één worden vermeerderd. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2864 B.)

E. **INTERN. TOERISTISCHE CONVENTIE. — Vereenvoudiging van het grensverkeer. —**
Te Parijs is een internationale diplomatieke conferentie gehouden, waaraan 16 Europeesche regeeringen deelnamen, ter behandeling van het ontwerp eener internationale conventie op toeristisch gebied. Dit ontwerp, dat was ontstaan uit de samenwerking van toeristenbonden en automobielclubs van geheel Europa, was in Januari 1937 reeds te Parijs nader geredigeerd in een voor-conferentie van experts, waaraan ook de Nederlandsche regeering en de A.N.W.B. deelnamen.
Thans heeft het zijn definitieven vorm gekregen en de afgevaardigden van meer dan een dozijn Europeesche landen (o.w. voor Nederland de heer Van den Berge, inspecteur der Belastingen van het Dept. van Financiën) hebben het geparafeerd en op zich genomen, het bij hunne regeeringen ter ratificatie aan te bevelen.
Zoodra ten minste vijf landen tot ratificatie zullen zijn overgegaan, zal het in werking treden. Waar o.a. de voornaamste West- en Midden-Europeesche staten al direct tot voorloopige parafeering overgingen (Engeland, België, Frankrijk, Spanje, Italië, Zwitserland, Duitschland e.a.) en de andere gelegenheid krijgen tot aansluiting, is het voor Nederland van beteekenis, dat de inwerkingtreding dus reeds spoedig is te verwachten.
De conventie heeft ten doel, vereenvoudiging en unificatie van de voorschriften op het gebied van tijdelijken invoer, triptieken, carnets enz. en is te beschouwen als de basis, waarop de verschillende landen hun faciliteiten ten aanzien van het binnenlaten van buitenlandsche toeristen kunnen grondvesten.
(Algemeen Handelsblad)

F. **IERSCHE VRIJSTAAT. — Grondwet. - Uitslag volksstemming. —**
De officieele cijfers van de volksstemming over de nieuwe grondwet van den Ierschen Vrijstaat luiden als volgt: 685.105 stemmen vóór en 526.945 stemmen tegen het ontwerp, meerderheid vóór het ontwerp 158.160 stemmen. (Irish Times)
(Vor. ber. Grondwet 2774 D.)

A. **NEDERLAND. — Nieuw Departement van Economische Zaken. —**
Aan het thans verschenen Staatsblad tot instelling van een departement van Economische Zaken ontleenen wij het volgende:
Met ingang van 15 Juli 1937 wordt opgeheven het ministerie van Landbouw en Visscherij. Met dien datum wordt de zorg voor de zaken, waarmede dit departement was belast, met uitzondering van die betreffende de rentambten, opgedragen aan het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart.
De zorg voor de zaken betreffende de rentambten wordt opgedragen aan het departement van Financiën.
Voorts wordt de volkshuisvesting overgebracht van het departement van Sociale Zaken naar het departement van Binnenlandsche Zaken, terwijl van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart de zaken betreffende de binnenscheepvaart overgaan naar het departement van Waterstaat.
Ten slotte wordt de naam van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart gewijzigd in dien van ministerie van Economische Zaken.
(Staatscourant) **(V. b. Nieuw Departement 2857 L.)**

17 JULI 1937

B. **SCHAKEN. — Tournooi te Kemeri. —**
De einduitslag van het te Kemeri (Letland) gehouden schaaktournooi luidt als volgt:
1, 2 en 3 Resheviski (V. S.), Petrov (Letland) en Flohr (Tsjecho-Slowakije), ieder 12 punten; 4 en 5 Aljechin (Frankrijk) en Keres (Estland) ieder 11½ punt; 6 Steiner (Hongarije) 11 punten; 7 Tartakower (Polen) 10½ punt; 8 Fine (V. S.) 9 punten; 9 Stahlberg (Zweden) 8½ punt; 10 Mikenas (Litauen) 8 punten; 11, 12 en 13 Apschenek (Letland) Boeoek (Finland) en Rellstab (Duitschland) ieder 7½ punt; 14 Berg (Letland) 6½ punt; 15 en 16 Landau (Nederland) en Feigin (Letland) ieder 5½ punt; 17 en 18 Hasenfuss en Osols (beiden Letland) ieder 3½ punt. (Jaunakas Zinas)
(Vor. ber. Schaaktournooi 2742 B.)

C. **TENNIS. — Wimbledon kampioenschappen. —**
De eindresultaten van de Wimbledon kampioenschappen luiden als volgt:
Heeren enkelspel (finale): Budge (V. S.) sl. Von Cramm (Duitschland) 6—3, 6—4, 6—2.
Dames enkelspel (finale): Dorothy Round (Engeland) sl. mej. Jedrzejowska (Polen) 6—2, 2—6, 7—5.
Heeren dubbelspel (finale): Mako en Budge (V. S.) slaan Hughes en Tuckey (Engeland) 6—0, 6—4, 6—8, 6—1.
Dames dubbelspel (finale): mevr. Mathieu (Frankr.) en mej. Yorke (Engeland) slaan mevr. King en mevr. Pittman (Engeland) 6—3, 6—3.
Gemengd dubbelspel (finale): mej. Alice Marble en Budge (V. S.) slaan mevr. Mathieu en Pétra (Frankrijk) 6—4, 6—1. (Manchester Guardian)
(Vorig bericht 2369 D.)

D. **LUCHTVAART. — Non-stop-vlucht Moskou-Noordpool-San Francisco. - Wereldrecord lange afstand. —**
De drie Russische vliegers, Gromof, Joemasjef en Danilin, die op 12 Juli zijn opgestegen voor het maken van een non-stop-vlucht Moskou-Noordpool-San Francisco, hebben hun plan tot een goed einde weten te brengen en zijn zelfs, na San-Francisco te hebben bereikt, nog doorgevlogen.
Zij zijn op 14 Juli op een veld 5 km. ten Westen van San Jacinto en 130 km. ten Oosten van Los Angeles geland.
Het wereldrecord voor den langsten afstand in rechte lijn is door hen verbeterd; zij legden n.l. 10.860 km. af in den tijd van 62 uur en 17 minuten.
Het oude record stond op naam van de Franschen Codos en Rossi met 9.104.7 km. (Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht 2831 F.)

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Basiliek der H. Theresia te Lisieux door kardinaal Pacelli ingewijd. - Rede van den Paus. —**
Op plechtige wijze is op 11 Juli '37 door kardinaal Pacelli de basiliek der H. Theresia te Lisieux (Frankrijk) ingewijd. De inwijding vond plaats in tegenwoordigheid van verscheidene kardinalen en 70 aartsbisschoppen en ten overstaan van een enorme menigte. Kardinaal Pacelli hield hierbij een lange rede, waarin hij het leven der H. Theresia schetste. Tevens trok hij in deze rede een parallel tusschen paus Pius XI en den H. Ambrosius, tusschen de leiders van het Derde Rijk en Theodosius.
Na afloop van zijn rede, celebreerde kardinaal Pacelli de hoogmis.
Hierna hield Paus Pius XI per radio een toespraak, waarin hij o.m. zeide:
„Laten wij bidden, dat God door orde en vrede een weinig rust moge schenken aan de verwarde en woelige wereld en aan alle volken, die gebukt gaan onder den nood der tijden, opdat zij op den rechten weg terugkeeren door aanvaarding van zijn Goddelijke souvereiniteit, gehoorzaamheid aan zijn heilige wetten, het beoefenen van gerechtigheid en grooter liefdadigheid jegens de armen."
(Le Vingtième Siècle - Osservatore Romano)
(Vor. ber. Paus Pius XI 2828 E.)

F. **WOL UIT ONDERMELK. — Productie begonnen.**
De minister van Economische Zaken, mr. M. P. L. Steenberghe, heeft op 8 Juli '37 de nieuwe afdeeling aan de A.K.U.-fabrieken te Arnhem, voor de vervaardiging van wol uit ondermelk, geopend.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2774 F.)**

G. **LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - Amelia Earhart vermist. —**
Van de bekende aviatrice, Amelia Earhart, die sedert 3 Juli wordt vermist, is nog steeds geen spoor gevonden. Een groot aantal Japansche en Amerikaansche vliegtuigen en oorlogsbodems heeft de Stille Zuidzee afgezocht, echter zonder resultaat. Algemeen wordt dan ook aangenomen, dat Amelia Earhart en haar metgezel, captain Noonan, met hun toestel „Het vliegend Laboratorium" in zee zijn gestort en omgekomen.
De twee vliegers waren opgestegen voor een vlucht van Nieuw-Guinea naar het eiland Howland.
(New York Herald Tribune)
(V. b. Amelia Earhart 1647 B.; Vliegongel. 2777 C.)

H. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Kabinet-Hodza afgetreden. —**
De regeering-Hodza heeft op 16 Juli '37 in een korten ministerraad besloten den president haar ontslag aan te bieden, hetwelk is aanvaard.
Deze regeeringscrisis is voornamelijk ontstaan door het geschil, dat gerezen is tusschen de Agrarische partij en de overige partijen in zake de prijzen tegen welke het graan-monopolie den nieuwen graanoogst van de boeren zou overnemen en verder verkoopen. President Benesj heeft Hodza belast met de vorming van een nieuw kabinet. (Prager Presse)
(Vor. ber. Kabinet 2215 C.)

I. **JAN ZWART OVERLEDEN. —**
De heer Jan Zwart, organist van de Herst. Evangelisch Luthersche Kerk te Amsterdam, is op 12 Juli 1937 te Zaandam in den ouderdom van 60 jaar overleden.
Jan Zwart werd op 20 Augustus 1877 te Zaandam geboren. Aanvankelijk was hij voor den handel bestemd, doch reeds op 16-jarigen leeftijd werd hij — na ontvangen opleiding — benoemd tot organist aan de Geref. Kerk te Rotterdam. In 1896 volgde zijn benoeming tot organist van de Ned. Herv. Gemeente te Capelle a. d. IJssel. Twee jaar later werd hij organist van de Hersteld Luthersche Kerk te Amsterdam.

Jan Zwart werd zeer bekend door zijn boek „Van een deftig orgel". In 1917 begon hij de uitgave van de Nederlandsche orgelmuziek.
Voorts riep hij de Nederlandsche Orgeldagen in het leven, die in verschillende plaatsen gehouden werden en gewijd waren aan de kennis van het Nederlandsche orgel en zijn bespeling. (Red. K. H. A.)

18 JULI 1937

A. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet-inmenging. - Nieuwe Britsche voorstellen. —**
De nieuwe Britsche voorstellen tot herstel van het toezicht op de niet-inmenging, op 14 Juli '37 gepubliceerd, bevatten de volgende bepalingen:
1. het stelsel van waarnemers aan boord van de schepen, die naar Spanje varen, wordt gehandhaafd. Het stelsel van vlootcontrôle (patrouilledienst) wordt echter afgeschaft; ter vervanging daarvan zouden waarnemers in de Spaansche havens geplaatst worden, die tot taak zouden hebben verslag uit te brengen over de in Spanje aankomende ladingen.
2. Het toezicht aan de grenzen wordt hersteld.
3. Beide partijen in Spanje worden, met zekere beperkingen, de rechten van oorlogvoerenden toegekend, maar slechts, nadat de commissie voor de niet-inmenging eenstemmig zal hebben toegestemd in het terugtrekken der vrijwilligers en nadat men het er over eens zal zijn, dat het vertrek der vrijwilligers op bevredigende wijze voortgang vindt.
Bovengenoemde voorstellen werden door de regeering van Franco niet gunstig ontvangen. De opstandelingen doen opmerken, dat hun het recht van oorlogvoerenden moet worden toegekend aleer over het terugtrekken van vrijwilligers gesproken kan worden.
Op 16 Juli kwam het niet-inmengingscomité wederom bijeen ter bespreking van de bovengenoemde voorstellen. De Italiaansche gedelegeerde, Grandi, en de Duitsche gedelegeerde, Von Ribbentrop, deelden mede, dat zij de Britsche voorstellen als grondslag voor de besprekingen aanvaardden. Corbin, de Fransche gedelegeerde, verzocht evenwel hem nog eenigen tijd te laten, teneinde nadere instructies van zijn regeering te verkrijgen. De vergadering werd hierop verdaagd en kwam enkele uren later wederom bijeen. Nadat Corbin, alsmede nog eenige andere leden verklaard hadden het Britsche ontwerp als grondslag voor de besprekingen te kunnen aanvaarden, werd besloten de bestudeering van het plan op 20 Juli in de onder-commissie voort te zetten.
(Telex-A. N. P. - Times - Daily Telegraph)
(Vorig bericht 2860 D)

B. **OPPER-SILEZIE. — Accoord tusschen Duitschland en Polen geëindigd. —**
Op 15 Juli '37 is de conventie in zake Opper-Silezië, welke op 15 Mei 1922 tusschen Duitschland en Polen is gesloten, geëindigd en hebben Polen en Duitschland de volledige souvereiniteit gekregen in de gebieden, welke hun in 1921 door den Volkenbond werden toegewezen.
De Poolsche staatscourant heeft een decreet gepubliceerd, waarbij met ingang van 15 Juli de minderhedendiensten zijn opgeheven. De „gemengde commissie", welke bij de conventie van 1922 was opgericht, is ontbonden. (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vorig bericht 2857 E.)

C. **FRANKRIJK. — Socialisten-congres. - Blum's optreden goedgekeurd. —**
In de slotzitting van het Fransche socialistencongres, dat op 14 Juli te Marseille werd gehouden, is gestemd over de verschillende ingediende moties. Met 4.539 tegen 19 stemmen en 828 onthoudingen hechtte het congres zijn goedkeuring aan het beleid van de regeering-Blum.
Vervolgens sprak het zich met 3.484 tegen 1.866 stemmen en 43 onthoudingen uit voor handhaving der socialistische ministers in het kabinet-Chautemps.
Ten slotte werd gestemd over de algemeene politiek der partij. De motie-Blum-Faure kreeg daarbij 2.949 stemmen, die van Bracke 1.545 en die van Marceau Pivert 894.
De motie der meerderheid zegt, dat de partij het initiatief moet nemen voor een breeder Volksfrontprogram. Onder de in te voeren hervormingen zet het congres voorop: contrôle op de credietverleening, het algemeen-maken der landbouwbureaux, terugkeer tot de natie van de vervreemde natuurlijke rijkdommen en de groote gemonopoliseerde bedrijven, zooals: de mijnen, de kunstmest-stoffen, de chemische industrie, de hydro-electrische kracht, het vervoerwezen en het verzekeringbedrijf.
Met betrekking tot den vrede wenscht het congres, dat Frankrijk zonder voorbehoud blijft streven naar versterking van het Volkenbondspact.
Bij de verkiezing van de permanente administratieve partij-commissie werden achttien zetels toegewezen aan vertegenwoordigers van de richting-Blum, negen aan die van de richting-Bracke en zes aan die van de richting-Marceau Pivert. Blum werd opnieuw benoemd tot politiek hoofdredacteur van het partijblad.
(Le Populaire) **(Vor. ber. Social. Partij 2757 A)**

D. **LUCHTVAART. - Oceaanvluchten. - „Caledonia" en „Clipper". - Retourvluchten. —**
De Britsche vliegboot „Caledonia" en de Amerikaansche vliegboot „Clipper" hebben op 16 Juli '37 haar retourvlucht over den Atlantischen Oceaan op schitterende wijze volbracht. De „Caledonia" heeft de reis van New Foundland naar Europa in 12 uur en 7 minuten volbracht, dus in een kwartier minder dan de „Clipper" op 6 Juli. Daarentegen is de „Clipper" bijna een uur langer onderweg geweest dan de „Caledonia", toen deze naar New Foundland vloog.
De Amerikaansche vliegboot heeft nl. 16 uur en 24 minuten over het traject gedaan.
De „Caledonia" bereikte een gemiddelde snelheid van 268 km. per uur, terwijl de snelheid van de „Clipper" gemiddeld 195 km. per uur bedroeg.
(Daily Telegraph - New York Herald Tribune)
(Vorig bericht 2858 B)

19 JULI 1937

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: R. P. Harriss — „The Foxes". (Methuen, London)
Upton Sinclair (in het Nederlandsch) — „No Pasaran". Zij zullen er niet door komen. (Servire, Den Haag) **(Vor. ber. 2860 A.)**
Duitsch: Alfred Döblin — „Die Fahrt ins Land ohne Tod". (Querido, Amsterdam)
Bassoe-Hejken — „Die Schale des Lichts. Ein Fischer von Erlach". - Roman. (Das Bergland-Buch 1937)
(Vorig bericht 2860 A.)
Engelsch: C. H. B. Kitchen — „Olive E." (Constable & Co.)
Ethel Mannin — „Women also dream". (Jarrolds, London 1937) **(Vorig bericht 2860 A.)**
Esperanto: Emba — „Maria kaj la grupo". (Literatura Mondo kaj A.E.L.A., Budapest) **(2734 B.)**
Fransch: Leo Larguier — „L'an Mille...." (Albin Michel, Paris)
Charles Plisnier — „Faux Passeports". (Ed. Corréa, Paris 1937) **(Vorig bericht 2860 A.)**
Nederlandsch: Menno ter Braak — „Van oude en nieuwe Christenen". (Nijgh & v. Ditmar, Rotterdam)
Garmt Stuiveling — „Wegen der Poëzie". (De Arbeiderspers, A'dam) **(Vorig bericht 2860 A.)**
Russisch: A. Jazewitsj — „Poesjkinskij Petersburg". (Het Petersburg van Poesjkin.) (Leningrad)
(Vorig bericht 2813 E.)
(Red. K. H. A.)

A. SPANJE. — Burgeroorlog. - Successen der regeeringstroepen. - Kapitein der „Andra". - Schatten der „Thorpehall". —

De regeeringstroepen hebben in de afgeloopen week groote activiteit ontplooid. In alle sectoren werden aanvallen op de nationalistische stellingen ondernomen en een aantal plaatsen werd veroverd en bezet. Speciaal Villanueva del Pardillo, in den sector Guadarrama, is het tooneel geweest van een verwoeden strijd.
Aan de fronten bij Madrid verbeterden de regeeringstroepen hun stellingen.

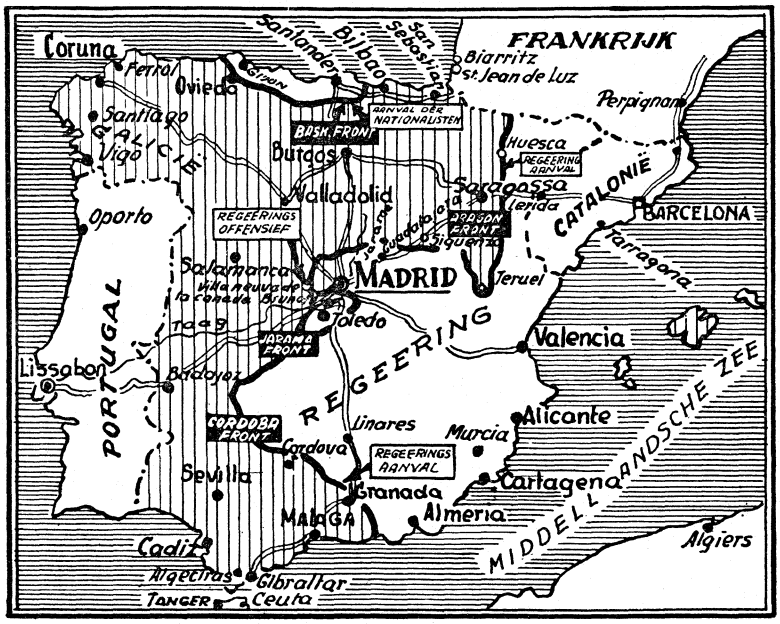

Kapitein der „Andra" in Nederland terug.
De gezagvoerder der „Andra", kapitein I. Drachten, is, na geruimen tijd gedwongen in Spanje te hebben vertoefd, op 13 Juli te Rotterdam teruggekeerd.
De bemanning van dit schip was reeds eenigen tijd geleden gerepatrieerd.

Schatten der „Thorpehall". —
Voor de Middelburgsche rechtbank is in kort geding de zaak behandeld betreffende de goederen van het Engelsche stoomschip „Thorpehall", welk schip, toen de nationalistische troepen naderden, met een kostbare lading uit Bilbao is vertrokken en in Nederlandsch territoriaal gebied is binnengeloopen, vervolgens door den officier van justitie uit Middelburg in beslag is genomen en in de haven te Vlissingen onder bewaking is gesteld. Daarna is op verzoek van een aantal banken en particulieren uit San Sebastian en Bilbao op een gedeelte der lading revindicatoir beslag gelegd.

(Red. K. H. A. - El Sol - Het Vaderland) **(Vor. ber. Burgeroorlog 2867 A; s.s. Andra 2822 B; Kaartje 2814 A.)**

B. ENGELAND. — Vlootaccoorden met Duitschland en Sovjet-Rusland geteekend. —

Op 17 Juli is te Londen ter aanvulling van het Britsch-Duitsche vlootverdrag van 1935 een nieuw Britsch-Duitsch vlootaccoord geteekend. Voor Duitschland werd het door Von Ribbentrop geteekend en voor Engeland door Eden en Duff Cooper. Het nieuwe accoord bestaat uit drie deelen:
1e. Een overeenkomst in zake kwalitatieve beperkingen. Hierin zijn opgenomen de bepalingen van het vlootverdrag van Londen van 1936 in zake maximum-tonnage en maximum-geschutkaliber der verschillende oorlogsschepen, alsmede die in zake de uitwisseling van bouwprogramma's, enz.
2. Een als „verklaring" aangeduide overeenkomst, welke als aanvulling van het Duitsch-Britsche vlootverdrag van 1935 is bedoeld en waarin rekening wordt gehouden met Duitschland's bijzondere positie ten gevolge van het verdrag van 1935.
3. Een notawisseling, waarin het bouwverbod voor zware kruisers (kruisers grooter dan 8000 ton of bewapend met zwaarder geschut dan van 15,5 cm.) wordt behandeld.
Van bijzonder belang is artikel 6, waarin principieele overeenstemming in zake een bouwverbod voor zware kruisers tot 1 Jan. 1947 is neergelegd. In verband met Russische plannen om voor dien datum toch A-kruisers te bouwen, is een bijzondere bepaling opgenomen, krachtens welke de periode, gedurende welke het bouwverbod geldt, kan worden verkort.
Evenals het vlootverdrag van Londen van 1936 bevat het verdrag een zg. veiligheidsclausule.
Het verdrag blijft, indien het voor dien tijd niet wordt opgezegd, tot 31 December 1942 van kracht. In het laatste kwartaal van 1940 zullen nieuwe besprekingen over verlenging of wijziging van het accoord worden gehouden.
In de zg. „verklaring" zijn bepalingen opgenomen betreffende de toepassing van het vlootverdrag van 1935, de mogelijkheid om aan Duitschland toegestane tonnage van het eene scheepstype op het andere over te dragen, alsmede betreffende den leeftijd van de Duitsche oorlogsschepen, welke in overeenstemming met de bepalingen van het verdrag van Versailles zijn gebouwd.
Het Britsch-Russische vlootaccoord, dat de bepalingen van het Londensche vlootverdrag van 1936 behelst, is eveneens op 17 Juli te Londen geteekend.
Bijzondere bepalingen zijn opgenomen betreffende het Verre Oosten. Met betrekking tot den vlootbouw in het Verre Oosten is Sovjet-Rusland zoo lang van de verplichting bevrijd om Engeland hiervan vooraf op de hoogte te stellen, als de Sovjets de bepalingen in zake tonnage en geschutskaliber van het verdrag van 1936 naleven. Hiervan kan nog worden afgeweken, indien de Engelsche regeering daarvan verwittigd wordt.
(Times - Berliner Tageblatt)
(V. b. Vlootacc.: Duitschl. 1859 F; Sovjet-Rusl. 2399 A)

20 JULI 1937

C. CHINA. — Conflict met Japan. - Japansche eischen. - Tsjang Kai-sjek's verklaring. —

Op 17 Juli '37 hebben de Japanners de volgende eischen gesteld:
1. Aftocht van de 37ste divisie van general Feng Tsjoe-han, den gouverneur der provincie Hopei.
2. Bestraffing der schuldigen, in het bijzonder van den bevelhebber der 110de brigade, Ho Tsji-feng, wiens troepen bij het uitbreken van het conflict de Marco Polobrug en Wangpingsjen bezet hielden.
3. Persoonlijke verontschuldiging van generaal Feng Tsjoe-han aan den Japanschen opperbevelhebber.
4. Volledige vergoeding van door de Japanners geleden schade.
5. Maatregelen tot onderdrukking van de anti-Japansche en van de communistische activiteit.
6. Waarborgen, dat de incidenten zich niet zullen herhalen.

Maarschalk Tsjang Kai-sjek heeft op 19 Juli een verklaring afgelegd, waarin hij er op heeft gewezen, dat de houding van China door vier punten bepaald wordt.
1. Door geen enkele overeenkomst mag inbreuk worden gepleegd op de onschendbaarheid van het gebied en de souvereine rechten van China.
2. Een onwettige wijziging van den politieken raad van Hopei en Tsjahar kan niet worden toegestaan, omdat het statuut van dezen raad door de centrale regeering is vastgesteld.
3. Er kan niet worden getolereerd, dat plaatselijke officieren, door de centrale regeering benoemd, onder druk van buiten af overgeplaatst worden.
4. De regeering zal niet dulden, dat beperkingen worden gemaakt, ten aanzien van de door het 29e leger bezette stellingen.
Tsjang Kai-sjek voegde hieraan toe, dat China alle problemen langs diplomatieken weg wenscht op te lossen, zoolang dit nog eenigszins mogelijk is. Wordt evenwel de grens van het toelaatbare door Japan overschreden, dan zal het land zijn geheele nationale energie in den strijd werpen.
De Chineesche autoriteiten te Nanking hebben op de op 17 Juli door den Japanschen zaakgelastigde, Hidaka, gestelde voorwaarden geantwoord. In deze antwoordnota wordt o.a. verklaard, dat de Chineesche troepenzendingen naar Hopei gerechtvaardigd zijn als een maatregel tot zelfverdediging.
Verder stelt de nota voor, na een gelijktijdig staken van de wederzijdsche troepenbewegingen en een gelijktijdig terugtrekken der troepen, een vriendschappelijke regeling langs diplomatieken weg tot stand te brengen.
Voorts behoudt de centrale regeering zich het recht voor toestemming te verleenen voor regionale overeenkomsten.
Hidaka heeft verklaard teleurgesteld over dit antwoord te zijn, terwijl de Japansche minister van Buitenlandsche Zaken het memorandum heeft verworpen, daar hij het niet aanvaardt als antwoord op de door Japan ingediende voorstellen.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. China-Japan 2861 A.; Tsjang Kai-sjek 2596 C.)**

D. GUGLIELMO MARCONI OVERLEDEN. —

Markies Guglielmo Marconi, de groote uitvinder op het gebied van draadlooze telegrafie, is 20 Juli '37 op 63-jarigen leeftijd, ten gevolge van een hartverlamming overleden. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Marconi 1274 A.)
(In onze volgende uitgave (No. 319) wordt een levensbeschrijving van Markies Guglielmo Marconi gepubliceerd.)

A. **Levensbeschrijving. —**

In aansluiting aan ons bericht op pag. 2868 D geven wij onderstaand een levensbeschrijving van den beroemden uitvinder.

Al kan men Marconi niet den uitvinder noemen van de draadlooze telegrafie — zooals bij de meeste groote technische vindingen, waren allerlei theoretische en practische proeven van verschillende groote natuurkundigen noodig om het nieuwe begrip voor de praktijk toepasselijk te maken — aan Marconi komt echter de eer toe den grooten stoot tot deze practische toepasselijkheid te hebben gegeven.

Guglielmo Marconi was den 25en April 1874 te Bologna geboren als jongste zoon uit het huwelijk van een Italiaan en een Iersche. Hij kreeg privaat onderwijs te Bologna, Florence en Livorno. Als jongen reeds stelde hij groot belang in natuurkunde en vooral in electriciteit. In 1895 vatte het denkbeeld bij hem post, dat een stelsel van draadlooze telegrafie door middel van electromagnetische golven mogelijk moest zijn. Het bestaan van dergelijke golven was theoretisch reeds voorzien door Clerk Maxwell in 1864 en later proefondervindelijk aangetoond door Hertz, Oliver Lodge, Righi en anderen. Te Londen en elders waren belangrijke wetenschappelijke proeven met deze electrische golven uitgevoerd, maar Marconi was de eerste, die de middelen wist te vinden, waardoor zij gebruikt konden worden voor een nieuwen vorm van telegrafische gemeenschap, welke op den duur een heele omwenteling in het telegraaf- en ten slotte ook in het telefoonverkeer teweeg zou brengen. In het voorjaar van 1895 nam Marconi een aantal proeven op zijn vaders landgoed te Pontecchio bij Bologna. Deze proeven, ondernomen met een primitief en zwak toestel, gaven toch voldoende resultaat, om den jongen uitvinder te bewegen ermee voort te gaan. Hij wist in den loop van het jaar reeds een verbinding tot stand te brengen over afstanden van circa 2 K.M.

In 1896 kwam Marconi in Engeland en op 2 Juni van dat jaar verkreeg hij het eerste patent, ooit toegestaan voor draadlooze telegrafie, gegrond op het gebruik van electrische golven. Hij zette zijn proeven te Londen voort en toonde zijn uitvinding aan ambtenaren van de posterijen en aan andere vertegenwoordigers van de Britsche en vreemde regeeringen. De eerste demonstraties geschiedden van het dak van het groote postkantoor te St. Martin's-le-Grand, Londen. Later nam hij proeven voor de posterijen op de vlakte van Salisbury en over het Kanaal van Bristol, over afstanden eerst van 2, vervolgens van 4 en tenslotte van 9 Engelsche mijlen.

In Juni 1897 begaf Marconi zich op uitnoodiging van de Italiaansche regeering naar Spezia, waar een station werd opgericht aan de kust en waar gemeenschap met Italiaansche oorlogsschepen werd verkregen tot een afstand van ruim 20 K.M. Hij kreeg toen de uitnoodiging zijn toestel in Rome te komen demonstreeren in het bijzijn van wijlen koning Humbert en koningin Margareta. Ook in de Kamer van Afgevaardigden demonstreerde hij zijn toestel.

Toen Marconi op deze wijze de practische toepasselijkheid van zijn uitvinding had aangetoond, vond hij in Engeland den noodigen steun om de uitvinding in commercieele exploitatie te brengen. In Juli 1897 werd te Londen een maatschappij gevormd voor het verwerven van Marconi's patenten in alle landen behalve Italië. Den eersten tijd bepaalde de maatschappij er zich toe Marconi in de gelegenheid te stellen zijn proeven verder voort te zetten. Een aantal interessante proeven en demonstraties werd gehouden op de Engelsche kust en elders. Er werden zelfs vaste stations opgericht op Wight en te Bournemouth (later verplaatst naar Poole).

De eerste practische toepassing van de nieuwe vinding volgde een jaar later, toen een verbinding tot stand werd gebracht tusschen het mailschip East Goodwin en den vuurtoren op South Foreland. Deze gemeenschap toonde haar nut, toen op 3 Maart 1899 het lichtschip door een stoomboot werd overvaren. Dank zij de vermelding van deze aanvaring langs draadloozen weg aan South Foreland, konden onmiddellijk reddingbooten worden uitgezonden om het lichtschip bij te staan. In diezelfde maand bracht Marconi een verbinding tot stand over het Kanaal tusschen Engeland en Frankrijk. Ook werd in 1898 de draadlooze telegrafie het eerst gebruikt bij vlootmanoeuvres voor gemeenschap tusschen de schepen onderling. Men overbrugde toen al een afstand van 135 K.M. De eerste militaire toepassing van de draadlooze telegrafie geschiedde door het Engelsche leger in den Zuid-Afrikaanschen oorlog.

MARCONI

Markies Guglielmo Marconi.

Steeds grooter werden de afstanden, die overbrugd werden en op 12 Dec. 1901 slaagde Marconi er reeds in een gemeenschap tot stand te brengen van Poldhu in Cornwallis en St. Johns op Newfoundland. Toen Marconi in 1902 een reis maakte met het Amerikaansche s.s. Philadelphia, slaagde hij er in draadlooze telegrammen op te vangen over een afstand van 1300 K.M. bij dag en 3600 K.M. des nachts, waarmee hij voor het eerst het thans welbekende feit ontdekte, dat in den regel draadlooze seinen des nachts over veel grooteren afstand kunnen worden opgevangen dan ten tijde van het daglicht. Eind 1902 bracht de Marconi-maatschappij een draadlooze verbinding tot stand tusschen Canada (Kaap Breton) en Poldhu.

Waren dit tenslotte toepassingen en volmakingen van het oorspronkelijke beginsel, Marconi zon ook op nieuwe uitvindingen. In 1902 nam hij patent op een magnetischen richtingaanwijzer en in 1905 op een zender voor gerichte horizontale stralen. In dien tusschentijd, in 1904, had hij op de Campania voor het eerste een scheepskrant met dagelijksch nieuws uitgegeven, het Cunard Daily Bulletin. Het openbare draadlooze verkeer tusschen Engeland en Amerika kwam in 1907 tot stand. In 1910 slaagde Marconi erin een gemeenschap tot stand te brengen tusschen Clifden en Buenos Aires over een afstand van meer dan 10.000 K.M. Twee jaar later kwam hij met een nieuwe uitvinding voor het opwekken van continu-golven. Dit stelsel is jarenlang gebruikt voor vele belangrijke lange afstandsstations en hiermee slaagde Marconi er in 1918 ook in de eerste telegrammen te wisselen tusschen Engeland en Australië. Intusschen had al voor den oorlog de draadlooze haar intocht gedaan op de schepen. Nadat de marine het voorbeeld had gegeven en er op mailschepen af en toe proeven waren genomen, werd de draadlooze voor de passagiersvaart al spoedig algemeen, al zou het nog jaren duren, voordat ook vrachtbooten met draadlooze telegrafie waren uitgerust en voordat de meeste landen een draadlooze uitrusting voor de groote vaart verplicht zouden stellen.

Gedurende den oorlog diende Marconi zoowel in het Italiaansche leger als op de vloot. In 1916 begon hij in Italië proeven te nemen met heel korte golven om een stelsel van gerichte golven te ontwikkelen voor oorlogsdoeleinden. Later zou blijken, dat de korte gol-

ven veel minder energie vereischen dan de lange golven en dat men er gemakkelijk den aardbol mee kon omspannen. Als lid van een Italiaansche oorlogsmissie bezocht Marconi de Ver. Staten en in 1919 benoemde de koning van Italië hem tot gevolmachtigd gedelegeerde op de vredesconferentie te Parijs, in welke hoedanigheid hij de bijeenkomsten van de conferentie bijwoonde en mede namens Italië de vredesverdragen met Oostenrijk en Bulgarije teekende.
Ook had hij zitting in de mandatencommissie.
Na den oorlog werkte Marconi zijn kortegolf-stelsel verder uit en toen deze vinding voor de praktijk voldoende ontwikkeld was, wendde hij zich tot een nieuw gebied, dat van de ultra-kortegolf. Een tegenslag voor den uitvinder was, dat de Marconi-maatschappij te Londen in 1927 in moeilijkheden geraakte. Marconi nam toen ontslag als president-commissaris om zich uitsluitend aan zijn wetenschappelijk werk te kunnen wijden, dat zich de laatste jaren voornamelijk afspeelde op zijn jacht Elektra.
Natuurlijk zijn den uitvinder, toen zijn systeem eenmaal zijn practische bruikbaarheid bewezen had, de eerbewijzen niet gespaard. In 1909 ontving hij den Nobelprijs voor natuurkunde, de Albert-medaille van de Engelsche Royal Society of Arts en de Amerikaansche Franklin-medaille. Hetzelfde jaar benoemde de koning van Italië hem tot lid van den Italiaanschen Senaat. In 1929 verleende de koning van Italië hem den erfelijken titel van markies en in 1930 werd hij gekozen tot voorzitter van de koninklijke Italiaansche academie. Voorts is hij sinds 1930 rector van de St. Andrew's universiteit. Het aantal ridderorden, waarmee hij begiftigd werd, is legio. (Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2868 D.)**

A. **BOLIVIA. — Nieuw Kabinet samengesteld. —**
De president van de republiek Bolivia heeft een manifest gepubliceerd, waarin hij mededeelde, dat een nieuwe regeering was gevormd, welke in groote trekken de politiek van de afgetreden regeering zal volgen. De internationale verdragen en de vrede zullen worden geëerbiedigd, de openbare orde zal worden gehandhaafd en het particuliere bezit zal worden gerespecteerd.
Het kabinet is als volgt samengesteld:
Baldivieso, Buitenlandsche Zaken; Kolonel Tavera, Binnenlandsche Zaken; F. G. Granier, Financiën; Kolonel Alfred Peñaranda, Onderwijs: Kolonel Olmos, Verdediging; Kolonel Campero, Openbare werken; Kolonel Saussa, Arbeid; Kolonel Ayoroa, Handel; Gabriel Gonzálvez, minister zonder portefeuille; Generaal Enrique Peñranda, opperbevelhebber van het leger; Kolonel Froilan Calleja, chef van den staf.
(South American Journal)
(Vor. ber. Kabinet 2311 C)

21 JULI 1937

B. **ENGELAND. — Minister Eden over de handhaving van den vrede. - Spaansche burgeroorlog. - Middellandsche Zee. - Samenwerking met Frankrijk. —**
Tijdens het debat in het Lagerhuis op 19 Juli '37 heeft minister Eden onder meer gezegd: „Geen enkel land wenscht, dat de oorlog in Spanje een Europeesche oorlog wordt, doch indien de volken thans niet oprecht samenwerken op den door allen aanvaarden grondslag, zullen wij op gevaarlijke wijze daarheen drijven."
Eden zeide verder, dat Engeland voornemens is zijn nationale belangen zoowel in de Middellandsche Zee als elders te verdedigen, maar daarbij wil het anderen niet uitdagen.
Wij wenschen in vrede en vriendschap met onze buren in de Middellandsche Zee en elders te leven. Wat ik heb gezegd van de Middellandsche Zee — aldus Eden — geldt ook voor de Roode Zee.
Het is altijd een groot Britsch belang geweest en het is het ook thans, dat zich geen groote mogendheid vestigt aan de Oostkust van de Roode Zee: Ik behoef nauwelijks te zeggen, dat dit niet minder betrekking heeft op ons dan op anderen."
Wij hebben slechts één buitenlandsche politiek, aldus vervolgde de minister, den goeden wil om samen te werken met alle landen, welke ook hun regeeringsvorm is, die bereid zijn aan den vrede te arbeiden.
Eden maakte dan een toespeling op de helpende houding van de Duitsche en Russische regeeringen bij het sluiten der vlootovereenkomsten met Engeland.
De goede Britsch-Fransche betrekkingen zouden door niets verstoord kunnen worden. Een der factoren, die de laatste twaalf maanden zonder ernstig conflict voorbij hebben doen gaan, is het groeiende vertrouwen en de vriendschap tusschen deze beide landen.
Wij zijn ervan overtuigd, aldus Eden, dat de Fransche regeering oprecht verlangt naar een werkelijke verbetering van haar betrekkingen met Duitschland en naar een Westelijke overeenkomst als inleiding tot een overeenstemming op breederen grondslag.
De atmosfeer is minder geladen dan een jaar geleden. Hoewel de last der bezorgdheid zwaar blijft drukken en men geen duurzaam vertrouwen kan hebben vóór een internationaal lichaam belast is met de arbitrage van onze geschillen, heb ik groote hoop, dat over een jaar de Europeesche volken hun twisten zullen hebben bijgelegd en dat de vrede gehandhaafd zal blijven. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Anthony Eden 2852 C)

C. **FRANKRIJK. — Pers. - „Petit Journal" onder leiding van De la Rocque. —**
Het „Petit Journal", dat in handen van de sociale partij (Parti Social Français) is overgegaan, is op 14 Juli voor de eerste maal verschenen met den naam van kolonel De la Rocque als hoofdredacteur. De leider der Fransche sociale partij verklaart in een hoofdartikel, dat zijn blad zal spreken uit naam van de verzoeningsgezinde massa, welke door zijn partij in één jaar tijd georganiseerd is tegenover de massa van den haat. Het blad zal streven naar een nationale verzoening. (Le Temps) **(Vorig bericht 2808 G.)**

D. **VIERMOGENDHEDENVERDRAG. — Iran-Irak-Turkije en Afghanistan. —**
Tusschen Iran, Irak, Turkije en Afghanistan is een viermogendhedenverdrag van non-agressie geteekend, waardoor de samenwerking in het Nabije Oosten weer een stap is gevorderd. (Akcham)

E. **NEDERLAND. — Kon. Ned. Middenstandsbond. - Resoluties. —**
De Koninklijke Nederlandsche Middenstandsbond heeft in een buitengewone vergadering, te Zwolle gehouden, een resolutie aangenomen, waarin het volgende werd gezegd:
De buitengewone algemeene bondsvergadering van den Kon. Nederlandschen Middenstandsbond, overwegende, dat een goede practische uitwerking van de Vestigingswet Kleinbedrijf slechts verzekerd is, wanneer — zooals ook de oorspronkelijke bedoeling van de regeering was — bij de toepassing wordt gesteund op hetgeen uit het bedrijfsleven zelf is voortgekomen; overwegende, dat zulks medebrengt, dat het initiatief terzake wordt gelaten aan de toonaangevende vakorganisaties en voor zoover deze werkzaam zijn op het terrein van het middenstandsbedrijf, aangesloten zijn bij een der drie Nederlandsche middenstandsbonden als algemeen erkende centrale organisaties van ondernemers op dit gebied; overwegende, dat het ter hand nemen van de opleiding tot algemeene handelskennis in de eerste plaats tot de taak van de standsorganisaties behoort, doch dat deze daarbij krachtig door alle belanghebbende vakorganisaties dienen te worden gesteund; overwegende verder, dat het organiseeren van een ruim opgezette, aan de eischen der praktijk beantwoordende vakopleiding voor alle bedrijfstakken, waarin men vestigingseischen tot stand wenscht zien te komen, noodzakelijk is, doch dat daarbij rekening moet worden gehouden met zekere algemeene richtlijnen, welke in overleg met de betrokken instanties tijdig vastgesteld dienen te worden;
spreekt het vertrouwen uit, dat de regeering bij de uitvoering der wet met deze wenschen ten volle rekening zal willen houden, roept alle stands- en vakorganisaties van den middenstand op algemeenen grondslag op door hechte aaneensluiting en in voortdurende samenwerking met den Koninklijken Nederlandschen Middenstandsbond en zijn zusterorganisaties, te streven naar spoedige verwezenlijking van de doeleinden, welke bij de tot standkoming van de Vestigingswet Kleinbedrijf ter verbetering van de middenstandspositie werden voorop gesteld.
Een tweede resolutie werd aanvaard, waarin de vergadering

als haar oordeel uitsprak, dat een vooruitziende economische politiek als uitgangspunt dient te kiezen een streven naar geleidelijke opheffing van crisismaatregelen en -lasten en herstel van een in juiste banen geleid, vrij bedrijfsleven.
(Mededeeling Kon. Ned. Middenstandsbond)
(Vor. ber. Kon. Ned. Middenstandsbond 2383 A.)

22 JULI 1937

A. NEDERLAND. — Mr. H. G. van der Vies-prijs. —
Het bestuur van de Ver. van Letterkundigen heeft naar aanleiding van het feit, dat wijlen mr. H. G. van der Vies aan genoemde vereeniging heeft gelegateerd een bedrag groot ƒ 15.000, om de rente daarvan te besteden voor een om de twee jaar uit te loven prijs voor het, naar het oordeel van het bestuur, beste door een Nederlander oorspronkelijk in het Nederlandsch geschreven tooneelwerk, en in verband met de voorwaarden aan deze legateering verbonden, de volgende besluiten genomen:
De bovenbedoelde prijs zal worden aangeduid als „mr. H. G. van der Vies-prijs" en regelmatig om de twee jaar worden toegekend.
Het bedrag van den prijs zal telkens gelijk zijn aan de werkelijke rente van het gelegateerde kapitaal over twee jaar.
Voor toekenning van den prijs komen in aanmerking oorspronkelijk in het Nederlandsch door een Nederlander geschreven tooneelwerken, die vóór den aanvang der periode van twee jaar nog niet zijn opgevoerd of gepubliceerd.
De auteurs, die naar den prijs willen mededingen, kunnen hun tooneelwerken binnen een telkens door het bestuur vast te stellen termijn inzenden aan den secretaris eener voor de prijsvraag telkens door het bestuur der vereeniging te benoemen commissie van advies, bestaande uit drie bestuursleden en twee gewone leden der vereeniging.
De prijs wordt telkens toegekend bij besluit van het bestuur der vereeniging.
Indien naar het oordeel van het bestuur geen werk aanspraak heeft op den prijs, wordt de toekenning een jaar uitgesteld en zal gedurende een halfjaar opnieuw gelegenheid worden gegeven tot inzending van tooneelwerken. De prijs zal dan worden verhoogd met de werkelijke rente van het gelegateerde kapitaal over een jaar.
Krachtens de bovenstaande besluiten zal voor de eerste maal de „mr. H. G. van der Vies-prijs" worden toegekend vóór den 1sten Januari 1939.
Voor dezen prijs komen derhalve in aanmerking tooneelwerken, die vóór 1 Januari 1937 nog niet zijn opgevoerd of gepubliceerd.
Inzendingen van tooneelwerken moeten worden gedaan aan den secretaris dezer commissie: C. Veth, Schuytstraat 254, Den Haag.
De termijn voor inzendingen loopt tot 1 April 1938.
(Mededeeling Ver. van Letterkundigen)

B. SPANJE. — Duitsche versterkingen bij Algeciras tegenover Gibraltar. —
De correspondent van de „Daily Herald" in Gibraltar meldt aan zijn blad, dat Gibraltar thans bijna geheel omringd is door zwaar geschut en fortificaties, die op rechts Spaansch gebied gebouwd zijn onder oppertoezicht van Duitsche deskundigen.

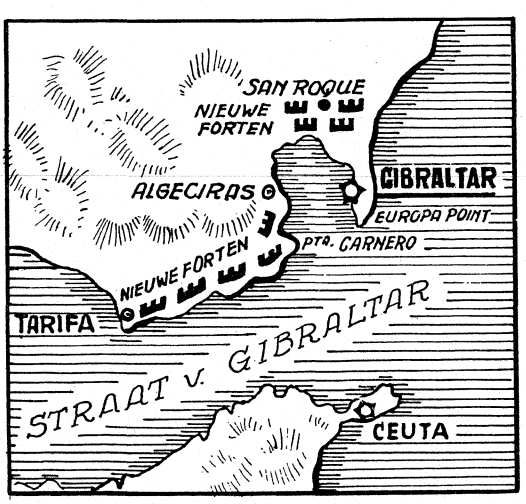

De versterkingen liggen volgens den correspondent langs de 15 mijl kuststrook van Algeciras tot Tarifa, terwijl ook te San Roque, op twee mijl achter Gibraltar, vestingwerken aangelegd zijn. De werken zouden worden uitgevoerd door politieke gevangenen uit de gevangenis van Algeciras. De meeste kanonnen zijn uit Duitschland afkomstig.
De Britsche militaire autoriteiten te Gibraltar zijn zich volkomen bewust van hetgeen rondom Gibraltar gebeurt, maar achten deze fortificaties geen blijvende bedrijging voor Britsche belangen. (Daily Herald)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2868 A.)

C. JOEGO-SLAVIE. — Concordaat met het Vaticaan. - Beroering. —
De tegenstand tegen de ratificeering van het concordaat tusschen het Vaticaan en Joego-Slavië in de Skoeptsjina was in den laatsten tijd zoo goed als overwonnen. Daartoe had vooral bijgedragen een wisseling van nota's tusschen den minister-president Stojadinowitsj en den Apostolischen nuntius te Belgrado, Mgr. Pelegrinetti. De vertraging bij de ratificeering was ontstaan door een conflict tusschen de regeering en de Grieksch-orthodoxe kerk, wier Heilige Synode niets van een concordaat wilde weten, uitgaande van de overtuiging, dat de Roomsch-Katholieke Kerk een bevoorrechte positie zou krijgen.
Op 19 Juli '37 werd de concordaatswet nu in de plenaire zitting der Skoeptsjina behandeld. De minister van Justitie Soebotitsj hield een zakelijke rede. Maar toen gebeurde er buiten het parlement iets, dat de oppositie weer in het harnas joeg. De orthodoxe kerk hield een bidstond voor de genezing van patriarch Varnava. Daarna formeerde zich een processie. De politie, die inzag, dat deze processie aanleiding zou geven tot demonstraties, verbood haar en ranselde de deelnemers uit elkaar, waardoor vele orthodoxe geestelijken gewond werden. De zitting der Skoeptsjina werd uitgesteld. (Vreme)
(Vor. ber. 1888 H.)

D. GABRIEL PIERNE OVERLEDEN. —
De Fransche componist Gabriel Pierné, is op 17 Juli, bijna 74 jaar oud, overleden.
Henri Constant Gabriel Pierné werd te Metz geboren op 16 Augustus 1863. Zijn ouders vestigden zich na den oorlog van 1870 te Parijs en de jonge Pierné studeerde aan het conservatorium in de Fransche hoofdstad als leerling van Lavignac, Marmontel, César Franck en Massenet.
In 1882 verwierf hij den Prix de Rome met de cantate Edith. In 1890 volgde hij César Franck op als organist der St. Clotilde, welke functie hij tot 1898 bekleedde. In 1903 werd hij assistent-dirigent en in 1910 eerste dirigent van de „Concerts-Colonne" als opvolger van Ed. Colonne. De bekendste composities van Pierné zijn de oratoria „La Nuit de Noël", „Les enfants de Betléem" en „La Croisade des enfants", dat hier te lande twee malen onder leiding van den componist is uitgevoerd; voorts schreef hij opera's, een koorsymphonie „L'an nul", kamermuziek en liederen. (Le Temps)

E. GEESTELIJK LEVEN. — Opperrabbijn Ph. Frank geïnstalleerd. —
In een buitengewone bijeenkomst op 21 Juni van de ressortale vergadering van het synagogaal ressort Noord-Holland te Haarlem is de weleerw. heer Ph. Frank als opperrabbijn van het synagogaal ressort Noord-Holland geïnstalleerd. Met een bijzonderen dienst ter synagoge, waarin rabbijn De Lange uit Amsterdam het woord voerde, werd de installatie kerkelijk bekrachtigd. (Centr. Blad v. Israëlieten)
(Vor. ber. 2739 A)

F. OPGRAVINGEN. — Palestina. - Catacomben in Gallilea blootgelegd. —
In Zuid-Gallilea, vlak bij de Noordelijke grens van de vlakte van Esdrelon, zijn twee catacomben blootgelegd, die dateeren uit de tweede en derde eeuw onzer jaartelling. Ze bevatten merkwaardige kunstuitingen van het oude Jodendom: goed bewaard reliefwerk en schilderingen in roode verfstoffen.
Deze catacomben maken deel uit van een Joodsche necropolis uit een periode, waarin vooraanstaande Joden uit alle deelen van het Oosten en uit Italië hier ter ruste werden gelegd. Er waren onder hen bankiers, soldaten en andere belijders van de Joodsche religie, velen uit het destijds dichtbevolkte gebied van Palmyra in de Syrische woestijn.
De gewoonte was destijds in zwang de verteerde lijken op te delven, de beenderen bijeen te lezen en in houten kistjes te verzamelen, waarna deze ossuaria in kleine uitgehouwen grafkamers in de rotswanden werden bijgezet. Joodsche beeldhou-

wers werkten destijds ondergronds, in de verborgen gewelven van het heuvelgebied, waar ze beeltenissen van menschen, zevenarmige kandelabers, bladmotieven, fruitschalen, bokalen en zelfs zeemossels in de zachte wanden uithieuwen.
Talrijke inscripties konden door de ontdekkers uit het Hebreeuwsch, Arameesch, Grieksch en Latijn ontcijferd worden. Twee vrouwen droegen de dubbelnamen Sara-Maxima en Esther-Amphaita, terwijl een Joodsch soldaat den naam van „Germanos, zoon van Izaak uit Palmyra, droeg. De uitgravingen geschieden door het „Genootschap voor Joodsche opgravingen in Palestina", dat financieel grooten steun ondervindt van Sir Robert Mond te Londen, die groote belangstelling koestert voor alles wat met Palestijnsche archeologie samenhangt.
Voor het inzicht in de ontwikkeling der Joodsche kunstgeschiedenis in de 2de en 3de eeuw zullen de vondsten van hoog belang zijn; vooral met het oog op de Helleensche en Oostersche beschavingsinvloeden in dit tijdperk. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Opgravingen 2571 A)

23 JULI 1937

A. **ALKMAAR. — Het instortingsgevaar van de Groote of St. Laurenskerk. —**
Eenige dagen geleden werd Alkmaar opgeschrikt door de mare: „De Groote kerk staat op instorten, het kraakt en buigt en barst daarbinnen, de steenen vallen op de eeuwenoude grafzerken, de heele Zuidelijke muur kan wel naar beneden komen".
Zoo erg als het gerucht wilde, was het gelukkig niet. Er gebeurde dien avond niets meer na het eerste alarmeerende gekraak, dat door de vrouw van den koster was gehoord.
Een diepgaand onderzoek is ingesteld, nadat Alkmaar twee telegrammen verzond aan het departement van Onderwijs, K. en W. en aan monumentenzorg.
Inderdaad bleek de toestand zorgwekkend te zijn.
Voor de onmiddellijk noodige voorzieningen heeft de minister reeds vijftienduizend gulden beschikbaar gesteld, om in afwachting van een nader accoord in zake gezamenlijke financiering tusschen kerkvoogdij, rijk, provincie, burgerlijke gemeente en werkfonds de meest noodige maatregelen te nemen. Het parkeerterrein van het Kerkplein tot Zevenhuizen, dat vlak achter het bedreigde kerkgedeelte ligt, moet worden afgesloten, aldus adviseert de heer Kalf, de voorzitter van monumentenzorg. Voorts is het gedeelte van de kerk (waar nu geen diensten meer worden gehouden), waar gevaar voor instorting niet denkbeeldig is, afgesloten.
Het Gemeente-bestuur heeft van dr. Van Poelje namens den minister van Onderwijs op 20 Juli een telegram ontvangen, waaruit blijkt, dat voor bijkomende werkzaamheden *f* 5000.—, dus in totaal *f* 20.000 voor de herstelwerkzaamheden worden toegestaan.
(Red. K. H. A.)

B. **DUITSCHLAND. — „Haus der Deutschen Kunst" ingewijd. —**
In tegenwoordigheid van Rijkskanselier Adolf Hitler is op 17 Juli '37 te München het „Haus der Deutschen Kunst" ingewijd, dat in de plaats is gekomen van het in 1931 afgebrande „glazen paleis" en volgens bouwkunstige ideeën van den Führer persoonlijk, door den architect Paul Ludwig Troost — die intusschen overleden is — werd gebouwd. Na de inwijding werd een historische optocht gehouden, waarin o.m. „de Dag" werd uitgebeeld door een zonnewagen, getrokken door de paarden Frühwach en Allgeschwind en omringd door vrouwen in witte gewaden.
(Frankfurter Zeitung)

C. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Onderwijs aan Joodsche Kinderen. —**
Bij decreet van 2 Juli 1937 heeft de rijksminister van onderwijs een samenvatting gegeven van de richtlijnen in zake de rechtspositie der Joden bij het Duitsche onderwijs.
Voor zoover geen Joodsche bijzondere scholen aanwezig zijn, nemen de Joodsche kinderen deel aan het verplichte onderwijs op de openbare algemeene scholen.
Er wordt te verstaan gegeven, dat bijzondere scholen of verzamelklassen voor Joodsche leerlingen moeten worden opgericht. Tot de keuze-scholen (middelbare en hoogere scholen en vakscholen) kunnen Joodsche scholieren worden toegelaten, doch niet meer dan 1½ procent van het totaal aantal leerlingen. De kinderen van Joodsche oudstrijders zijn niet bij dit aantal inbegrepen.
Kinderen uit gemengde huwelijken moeten principieel de algemeene volks- en vakscholen bezoeken. Ook bij de toelating tot keuze-scholen mogen hun geen beperkingen in den weg worden gelegd.
Kinderen, die twee Joodsche grootouders hebben mogen ook de Joodsche scholen of verzamelklassen voor Joodsche leerlingen bezoeken. Er zijn evenwel maatregelen getroffen, dat zij in dat geval niet het burgerrecht zullen krijgen.
Voor zoover aan de Joodsche scholen voor hooger onderwijs eindexamens worden gehouden, moet op de getuigschriften nadrukkelijk worden vermeld, dat zij zijn afgegeven door Joodsche scholen.
Joden kunnen geen leeraar of onderwijzer van de Duitsche jeugd zijn. Ook uit de gemengde huwelijken ontsproten kinderen zijn voortaan ongeschikt voor het beroep van opvoeder van de Duitsche jeugd.
(Berliner Tageblatt)

(Vor ber. 1582 C.; Anti-Semitisme 2857 E.)

D. **FRANKRIJK. — Financiën. - Poging tot herstel. —**
De eerste reeks financieele ontwerpen in Frankrijk beoogde een werkelijk evenwicht op de gewone begrooting tot stand te brengen. De tweede reeks, die in een op 20 Juli gehouden ministerraad goedgekeurd werd, heeft betrekking op de uitgaven der buitengewone begrooting aan het einde van 1937 en over het geheele jaar 1938.
Met betrekking tot de algemeene begrooting zijn de minst optimistische deskundigen van oordeel, dat de nieuwe inkomsten, die uit de eerste reeks decreten zullen voortvloeien, 1 à 8 milliard francs zullen bedragen, een bedrag, dat gelijk is aan het begrootingstekort. Derhalve kan men de gewone begrooting als in evenwicht zijnde beschouwen.
De bezuinigingen, welke ingevoerd moeten worden, kan men zich als volgt denken:
Verlangzaming in het tempo der uitvoering van een aantal groote werken, die dank zij de afneming der werkloosheid overbodig geworden zijn, opheffing van spoorlijnen, die met verlies werken, een soepele toepassing der wet op de 40-urige werkweek voor personeel in overheidsdienst en naderhand vermindering der openbare schuld door vrijwillige conversies en het weer opnemen op de gewone begrooting van zekere uitgaven, die thans door leeningen worden gedekt.
De financieele situatie ziet er als volgt uit:
1. Het begrootingsevenwicht wordt hersteld.
2. De saneering van de positie der schatkist bevindt zich ten aanzien van 1938 op den goeden weg.
3. Tot eind 1937 moet 10 milliard bij het publiek worden geleend. (L'Intransigeant)

(Vor. ber. Financiën 2859 E.)

E. **ROTTERDAM. — Luchtbescherming. - Modelschuilkelders. —**
Onder leiding van den hoofdcommissaris van politie als chef van den Rotterdamschen Luchtbeschermingsdienst is een excursie gemaakt naar drie schuilkelders, die als een voorbeeld van de bescherming der burgerbevolking in tijd van oorlog kunnen worden gesteld. In Rotterdam bestaat er bij particulieren groote belangstelling voor het vraagstuk van de luchtbescherming en verscheiden groote instellingen hebben haar bedrijven reeds voorzien van schuilkelders, die voldoende waarborg bieden in tijden van gevaar. (N. Rott. Courant)

(Vor. ber. Luchtbescherming 2572 B)

F. **BELGIE. — Kabinet. — Nieuwe Minister van Justitie. —**
Het kabinet Van Zeeland is weer volledig. De burgemeester van Bergen, oud-minister Maistriau, die aan-

vankelijk om gezondheidsredenen de hem aangeboden portefeuille van justitie geweigerd had, heeft opnieuw een onderhoud met den heer Van Zeeland gehad en is tenslotte gezwicht voor den op hem uitgeoefenden aandrang. Zijn benoeming tot minister van justitie is reeds in de Belgische Staatscourant verschenen.
(Het Laatste Nieuws) **(Vorig bericht 2865 A.)**

24 JULI 1937

A. **NEDERLAND. — Departement van Economische Zaken. - Mr. M. P. L. Steenberghe benoemd. —**
Bij Kon. Besl. is, te rekenen van den datum van inwerkingtreding van het Kon. Besl. van 9 Juli '37 af, mr. M. P. L. Steenberghe, eervol ontheffing verleend van het beheer ad interim van het departement van landbouw en visscherij met dankbetuiging voor de door hem in dezen den lande bewezen diensten en is mr. M. P. L. Steenberghe voornoemd, tot minister van Economische Zaken benoemd. (Staatscourant)
(Vor. ber. 2866 A.; Mr. M. P. L. Steenberghe 2834 A.)

B. **NEDERLAND. — Radioraad. - Voorzitter. —**
Bij Koninklijk Besluit van 19 Juli 1937 is voor het tijdvak van 19 Juli 1937 tot en met 31 December 1937 benoemd tot voorzitter van den radioraad en tot lid, tevens voorzitter van de radio-omroep-contrôle-commissie: prof. mr. P. S. Gerbrandy, lid van den radioraad. (Het Vaderland) **(V. b. 2077 E.)**

C. **POLEN. — Mislukte aanslag op kolonel Koc. —**
Op 17 Juli '37 is een aanslag gepleegd op het leven van kolonel Adam Koc, den leider van de Poolsche nationale unie, die zich in zijn villa bij Warschau bevond. De dader werd gedood en men heeft geen enkele aanwijzing wie hij is. (Polska Zbrojna)
(Vor. ber. Kolonel Koc 2723 D.)

D. **BELGIE. — Taalkwestie. —**
Luitenant-generaal Denis, de Belgische minister van Landsverdediging, heeft besloten een cursus in de Nederlandsche taal in te stellen aan de Belgische militaire academie.
Er zullen vier lessen per week worden gegeven. Alle leerlingen zullen de lessen moeten volgen.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Taalkwestie 2587 D.)**

E. **JAPAN. — Goudvoorraad van de Bank van Japan.**
Teneinde de mogelijkheid van schommelingen van den Yen-koers uit te sluiten heeft de regeering besloten tot voorloopige herwaardeering van den goudvoorraad van de Bank van Japan. Deze bedraagt Y. 500 mill., welke gewaardeerd waren op basis van één yen 33 sen per gram, met inachtneming van een marge van 10%. De herwaardeering geschiedt op basis van drie yen 50 sen per gram. De netto-winst verkregen door de herwaardeering bedraagt derhalve ca. 800 mill. yen, waarvan de helft wordt „earmarked" voor verscheping naar het buitenland. (Domei)

F. **IERSCHE VRIJSTAAT. — President de Valera herkozen. —**
De Iersche Landdag heeft, met 82 tegen 52 stemmen, den president van den Ierschen Vrijstaat, De Valera, voor de derde maal in successie tot premier gekozen.
Tijdens de debatten, die aan deze verkiezing voorafgingen, heeft De Valera's voornaamste tegenstander, Cosgrave, zich scherp tegen de herverkiezing van den president verzet. Hij betoogde, dat het voor Ierland slechts nadeel kon opleveren iemand aan het hoofd der regeering te hebben, die er niet in slaagde tot een accoord met Engeland te komen. Hij wees vervolgens op de hooge kosten van het levensonderhoud, die z.i. een gevolg zijn van den handelsoorlog met het Britsche rijk en deed een krachtig beroep op den Landdag, toch niet over te gaan tot de herkiezing van hem, die krachtens de artikelen van de nieuwe constitutie dictatoriale volmachten krijgt en de vernietiging van de democratie zal voltooien.
De leider van de Labourpartij, Norton, verklaarde evenwel, dat zijn partij gekant is tegen elk accoord met Engeland, behalve wanneer dit een vrij en rechtvaardig accoord is.
Na hem kwam de afgevaardigde van de onafhankelijke partij, Cole, met het compromisvoorstel een nationale regeering te vormen, waarin zoowel De Valera als Cosgrave zitting zouden nemen, evenals dit in Zuid-Afrika geschiedde, toen Smuts en Hertzog in de regeering zitting namen. Zijn voorstel werd echter niet ondersteund. (Irish Times)
(Vor. ber. De Valera 2702 C.)

G. **STRATOSFEER. — Jean Piccards ballon verbrand.**
Een nieuwe stratosfeerballon, waarmede professor Jean Piccard, een broer van den bekenden prof. Auguste Piccard, op 18 Juli '37 te Rochester (Minnesota) was opgestegen, is door brand vernield.
De professor bleef ongedeerd. (N. Y. Herald Tribune)
(Vor. ber. Stratosfeer 2801 B.)

H. **ATOOMSPLITSING. — Installatie in het Philips Laboratorium te Eindhoven. —**
De mogelijkheid, dat de bij atoomsplisting vrijkomende stralen in de toekomst nog eens naast Röntgenstralen toepassing zullen vinden in de therapie, was reeds eenige jaren geleden voor het Philips Röntgenlaboratorium aanleiding de studie van de atoomkern op te nemen. In 1932 werd begonnen met het bouwen van een generator, waarmede het weldra gelukte spanningen van meer dan één millioen volt, die voor deze studie noodig zijn, te verkrijgen.
De generator, ontworpen door dr. Bouwers, den leider van dit laboratorium, werkt volgens een cascade-systeem en bevat een transformator voor 100.000 volt, gelijkrichters en condensatoren voor 200.000 volt. Deze onderscheidt zich van buitenlandsche installaties (in Engeland werd ongeveer tegelijkertijd een installatie volgens een soortgelijk systeem gebouwd en in 1936 ook in Duitschland) o.a. door het gebruik van geheel nieuwe gelijkrichters en een inrichting voor kathodeverhitting door een hoogfrequenten stroom, middelen die het mogelijk maken een installatie voor dergelijke hooge spanningen binnen redelijke afmetingen te houden en bewegende deelen geheel te vermijden. Er werden door Philips reeds talrijke cascade-generatoren geleverd voor Röntgeninstallaties, als ook een generator voor 1.25 millioen volt ten dienste der atoomsplitsing voor het bekende laboratorium van Lord Rutherford te Cambrigde, die thans bijna een jaar geregeld in bedrijf is. Deze 1.25 millioen volt generator biedt zonder meer (door positieve en een negatieve installatie) de mogelijkheid om 2.5 millioen volt te verkrijgen.
Inmiddels is het in het Philips Röntgenlaboratorium te Eindhoven voor het eerst gelukt 2 millioen volt tegen aarde te verkrijgen, dus equivalent met 4 millioen volt symmetrische spanning. Dit is inderdaad de hoogste gelijkspanning ooit verkregen, afgezien van inrichtingen als de „cyclotron" en de electrostatische installatie volgens van De Graaff, die in Amerika gebruikt worden.
Deze leveren wel is waar ook spanningen van eenige millioenen volt, maar met een geringe stroomsterkte, n.l. slechts eenige micro-ampères, dit is 1000 maal minder dan genoemde cascade-generatoren. Bovendien is men er bij Philips in geslaagd dezen generatoren belangrijk kleinere afmetingen te geven, zoodat de installatie voor 4 millioen volt slechts een hoogte van 6 meter heeft en dus practisch in ieder laboratorium geplaats kan worden. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Philips Fabrieken 1508 D.)

I. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Samenvatting na één jaar strijd op 18 Juli 1937. —**
In dit eerste jaar van den burgeroorlog zijn het initiatief en het succes in hoofdzaak geweest aan de zijde van de rechtschen; een wijziging van beslissende beteekenis is er echter in het tusschen de twee partijen bestaande betrekkelijk evenwicht niet gekomen; vele gevechtsacties, waarvan het zich aanvankelijk liet aanzien, dat zij den doorslag konden geven in den burgerstrijd, zijn — als men er na dit eerste jaar op terugziet — slechts van episodische beteekenis gebleken.
Van de 48 Spaansche provincies bevinden zich er thans, één jaar na het uitbreken van den burgerstrijd, 24 geheel in handen van het Franco-bewind, 14 geheel in handen van de regeering. Van de resteerende 10 liggen er 5 grootendeels in Franco's gebied, 5 grootendeels in dat van Valencia. Ook wat zielental betreft, beschikken de rechtschen over de meerderheid. Naar raming — het moet, gezien de volksverhuizingen naar sommige centra, wel een raming blijven — wonen er, als men rekening houdt met de jongste statistieken, in hun gebied omstreeks 12.110.000 menschen, in dat van Valencia ongeveer 10.900.000. Dat het verschil hier niet zóó groot is als bij de gebiedsoppervlakten komt doordat de gebieden van de Oostkust over het algemeen dichter bevolkt zijn dan de rest van Spanje. (Times)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2871 B.)

K. **NEDERLAND. — Verplichte kwaliteitskeuring voor exportboter. —**
De regeeringspersdienst meldt:
De minister van Landbouw en Visscherij a. i. heeft 7 Juli l.l. een beschikking genomen (Ned. St.crt. No. 128), volgens welke met ingang van 1 Augustus a.s. alleen dan restitutie van de ingevolge de Landbouw-

Crisiswet 1933 verschuldigde heffing op boter bij uitvoer van die boter zal worden verleend, indien ten genoegen van de Nederlandsche Zuivel-Centrale te 's-Gravenhage wordt aangetoond, dat die boter afkomstig is van aangeslotenen bij het Zuivel Kwaliteitscontrôle Bureau (Z. K. B.), onder Rijkstoezicht, te Amsterdam.
Het Zuivel-Kwaliteitscontrôle-Bureau (Z. K. B.) is 12 Juli '37 opgericht. Het bestuur van het Z. K. B. bestaat in totaal uit 12 personen, deels uit de kringen der coöperatieve, deels uit die der particuliere zuivelbereiding, aangevuld met eenige vertegenwoordigers van het ministerie van Landbouw en Visscherij en van de botercontrôle. Als voorzitter fungeert ir. Alph. Roebroek, directeur-generaal van den Landbouw, terwijl als eerste directeur optreedt de heer F. Keestra, tot dan toe leeraar-technicus van den Bond voor Coöperatieve Zuivelfabrieken in Friesland.
(Regeeringspersdienst) **(Vor. ber. Boter 2796 B.)**

25 JULI 1937

A. PALESTINA. — De beoogde verdeeling. - Verzet van den Ned. Zionistenbond. —
Op 17 Juli '37 vond te Utrecht de vergadering plaats van den Bondsraad van den Nederlandschen Zionistenbond. Deze heeft zich bezig gehouden met het rapport van de Royal Commission en de voorstellen tot verdeeling van Palestina.

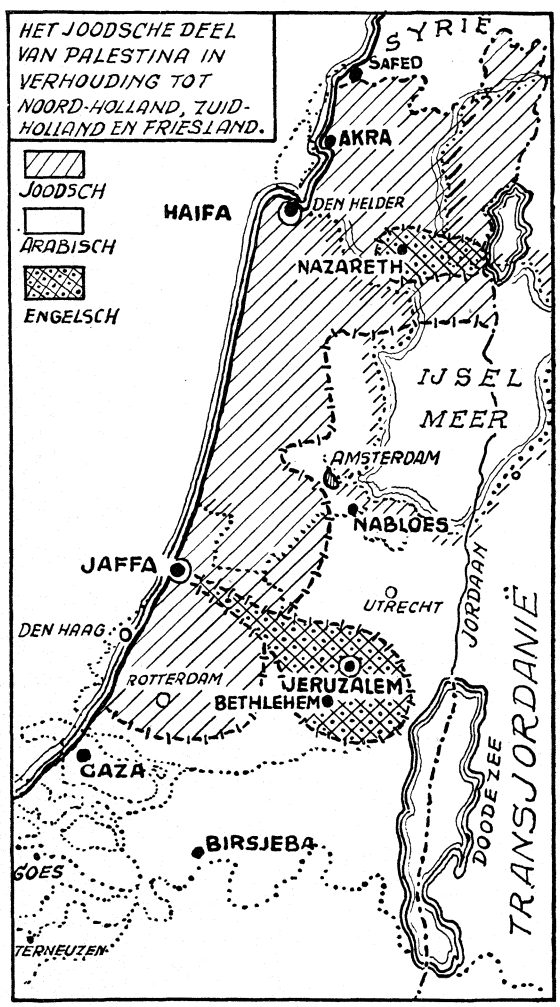

(Overname zonder bronvermelding verboden.)
Mr. M. L. Kan hield een uitvoerige inleiding en betoogde, dat de conclusiën, strekkende tot verdeeling van Palestina, onaanvaardbaar zijn, omdat zij leiden tot verijdeling van den opbouw van het Joodsch nationale tehuis, en, daardoor, tot een onmogelijkmaken van de oplossing van het Joodsche vraagstuk. De vergadering nam met algemeene stemmen een motie aan, waarin o.m. te lezen staat, dat men zich verzet tegen de verdeeling van Palestina. Er wordt voorts geconstateerd, dat de situatie, welke tot centraal punt van het rapport is gemaakt — te weten het verzet van Arabische groepen en personen tegen de integrale en loyale verwerkelijking van het mandaat — is gedoogd, zooal niet bevorderd, door de mandaatsmogendheid, en in het bijzonder door de van harentwege aangewezen administratieve instanties in Palestina, gelijk trouwens uit het rapport blijkt.
De motie overweegt, dat het voorstel tot verdeeling van Palestina, bij verwerkelijking, de verijdeling beteekent van den opbouw van het Joodsche nationale huis, en dus niet geacht kan worden een oplossing mogelijk te maken van het Joodsche vraagstuk — een oplossing, waartoe de mandaatsmogendheden zich, blijkens Balfour-declaratie en mandaat, verplicht hebben mede te werken, acht op deze gronden de conclusies, vervat in het rapport der Royal Commission, onaanvaardbaar, en wekt het Joodsche volk op vast te houden aan den eisch van integrale verwerkelijking van het mandaat. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht 2858 H.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Hervorming van het Hoogste Gerechtshof. —
De juridische Senaatscommissie heeft het belangrijkste plan van Roosevelt, de hervorming van het Hoogste Gerechtshof, een zwaren slag toegebracht.
De commissie heeft n.l. besloten, de bepalingen in zake de benoeming van nieuwe rechters voor het hoogste rechtscollege, te schrappen.
De Senaat heeft, na stemming, besloten het betreffende ontwerp inderdaad naar zijn juridische commissie terug te verwijzen.
Men is te Washington algemeen van meening, dat het hervormingsplan hiermede geheel van de baan is. Drie-en-vijftig democratische en zestien republikeinsche senatoren hebben vóór het terugzenden van het ontwerp naar de juridische commissie gestemd.
De voorgestelde nieuwe maatregelen hebben betrekking op lagere rechtsinstanties, doch laten het Hoogste Gerechtshof onveranderd.
(New York Herald Tribune) **(Vorig bericht 2698 H.)**

C. DUITSCHLAND. — Nieuwe Sovjet-gezant bij Adolf Hitler. —
De Führer en Rijkskanselier heeft op 21 Juli '37 in zijn huis op den Obersalzberg den nieuwen ambassadeur der Sovjet-Unie, Joerenef, die zijn geloofsbrieven kwam overhandigen, ontvangen.
Joerenef zeide daarbij o.a., dat het scheppen en handhaven van normale betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en Duitschland in overeenstemming is met de belangen van beide staten en een bijdrage beteekent voor het vredeswerk. De ambassadeur zegde toe, dat heel zijn streven gericht zou zijn op het vervullen van deze belangrijke taak.
Hitler antwoordde o.a., dat hij met voldoening kennis had genomen van Joerenef's verklaring. Ik ben mèt u van meening, aldus de Rijkskanselier, dat zulk een verhouding tusschen het Duitsche Rijk en de Sovjet-Unie zoowel in overeenstemming is met de thans meer dan ooit van belang zijnde eischen der non-interventie als met de belangen der twee landen. Ik verzeker u dan ook, dat u bij het volbrengen van de taak, die u zich gesteld hebt, rekenen kunt op den steun van mijzelf en van mijn regeering.
(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Hitler 2844 A.)**

D. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Kabinet-Hodza. - Dr. Kalfuss wordt vervangen door Dr. Franke. —
Hodza heeft zijn besprekingen geëindigd. Zij hadden betrekking op het programma van het nieuwe kabinet. Men is tot overeenstemming ten aanzien van de hangende kwesties gekomen en President Benesj heeft goedgekeurd, dat dr. Franke, de minister van Onderwijs, tot minister van Financiën ad interim wordt benoemd ter vervanging van dr. Kalfuss. De samenstelling van het nieuwe kabinet wijkt verder niet van het oude af.
De kwesties, die met het graanmonopolie in verband staan, zijn zoo geregeld, dat de prijzen voor die graansoorten, waarbij de consumenten zijn geïnteresseerd, slechts in zooverre worden verhoogd, dat de prijzen van meel en brood onveranderd kunnen blijven.
De statuten van het graanmonopolie worden gewijzigd in dien zin, dat er bij den graan-inkoop ook

plaats komt voor de katholieke coöperaties. De oude verordening, die echter nooit is toegepast, krachtens welke verhoogde aanbouw van graan wordt gestraft, zal in werking treden en de straf zal bestaan hetzij in een boete, hetzij in een vermindering van de overnemingsprijzen van den geheelen aanbouw door het graanmonopolie. (Prager Presse) **(2866 H.)**

26 JULI 1937

A. **BELGIE. — Schrijven van Z.M. Koning Leopold III aan den Minister-President Van Zeeland. - Stichting van Wereldcentrum voor Economische Studie. —**
Z.M. Koning Leopold III heeft op 23 Juli den minister-president, Van Zeeland, een brief doen toekomen, waarvan de volledige tekst als volgt luidt:

Brussel, 21 Juli 1937.

Mijn waarde eerste minister,
Waar men de ontreddering aanschouwt, waarin het menschdom is gedompeld, kan men niet dan met een ängstig gevoel de toekomst tegemoetzien. Men moet dan ook met kracht en overtuiging elke poging, die de geesten naar een ideaal van menschelijke solidariteit verheft, steunen.
Deze overtuiging bevestigt het gewicht van de zending, die door Groot-Brittannië en Frankrijk in uw persoon aan België werd toevertrouwd en die een veel ruimere strekking heeft dan men haar gemeenlijk toekent, vermits zij inderdaad tot het vinden der elementen van een rationeele inrichting der gansche wereld-economie kan leiden.
Uit de ontvangst, die u aan den overkant van den Atlantischen Oceaan is ten deel gevallen, blijkt de ingenomenheid der Ver. Staten van Amerika met het streven, dat aan het initiatief van Groot-Brittannië en Frankrijk te danken is.
Aldus betuigen ons deze drie groote natiën haar edelmoedig verlangen, mede te werken aan de vestiging van een betere levensorde, waarnaar de gansche wereld snakt.
Voor de groote moeite, die ge u bij de vervulling van deze zware taak hebt getroost, zullen allen, die er het ware doel en de omvangrijkheid van inzien, u zeer dankbaar zijn.
Laat mij op het oogenblik, dat gij de eerste resultaten van uw onderzoek gaat vaststellen, uw aandacht op een eigen overweging vestigen. Het ware, meen ik, van overwegend belang een organisme voor economische studiën te stichten, welke waarde naar voren zou worden gebracht door zijn drievoudig karakter van universaliteit, bestendigheid en zelfstandigheid.
Opsporing der elementen eener organisatie van de wereldeconomie en duurzame aanpassing van deze organisatie bij de steeds veranderlijke economische factoren vormen het dubbele doel, dat aan een dergelijke instelling zou worden toegedacht. De economische wetenschap, die voornamelijk op het leven zelf is gericht, is dan ook aan alle levensrhythmen onderworpen en de vraagstukken, die haar worden voorgelegd, kunnen niet op onveranderlijke wijze opgelost worden.
Maar om zich volkomen van haar taak te kunnen kwijten moet een dergelijke instelling zoo onafhankelijk mogelijk van alle nationale invloeden zijn.
Het is ongetwijfeld moeilijk het economisch gebied van politieken invloed vrij te houden. Maar deze moeilijkheid juist ligt aan de basis van het probleem, dat men u ter bestudeering heeft opgedragen en waarop onze vereenigde krachtsinspanning geconcentreerd moet worden.
Het is onder deze omstandigheden van het grootste belang, dat op de medewerking van alle groote deskundigen ter wereld moge worden gerekend, die zich het meest hebben gewijd aan de studie van alle vraagstukken betreffende de nijverheid, den handel, den landbouw, het geldwezen en den arbeid. Deze deskundigen zouden hun toetreding niet door een mandaat, maar door hun individueele bevoegdheid gewettigd zien.
Noch het sloopen van de tolmuren, noch eenige andere gedeeltelijke maatregel kan een einde maken aan de wanorde, die den vrede bedreigt. Indien wij werkelijk den oorlog willen weren en de menschen tot vrediger gevoelens willen stemmen, moeten wij den moed hebben het economische vraagstuk in zijn algemeenheid te beschouwen en een oplossing te vinden voor de groote problemen, die dreigend voor de gansche menschheid oprijzen, de verdeeling van de grondstoffen, de verdeeling van de geldmiddelen, de internationale verdeeling van den arbeid, het evenwicht tusschen de landbouwstaten en de industrielanden enz.
Ik besef ten volle de moeilijkheden, die aan de tenuitvoerlegging van een zoo uitgebreid programma zijn verbonden. Nochtans ben ik er van overtuigd, dat het oogenblik gunstig is om den stap te wagen en dat wij bij de vervulling van een dergelijke taak zouden kunnen rekenen niet slechts op den steun van alle regeeringen, maar ook op de goedkeuring en de medewerking van de groote maatschappijen, godsdienstige en philantropische gemeenschappen: in één woord van alle menschen, die in hun hart het verlangen naar wederzijdsch begrijpen en solidariteit gevoelen.
Wij kunnen het onszelf niet ontveinzen: aanzienlijke groepen der menschelijke samenleving zijn het niet meer met elkander eens. Indien een eerste stap kon worden gedaan om een betere verstandhouding te bereiken, zouden wij het menschdom, en vooral het Oosten, het bewijs hebben geleverd, dat het Westen boven het stoffelijke de geestelijke kracht verkiest, die uitgaat van een waarachtige broederlijke liefde. (w.g.) LEOPOLD.
(Handelsblad van Antwerpen)
(Vor. ber. Koning Leopold III 2851 B.; Van Zeeland 2848 A.)

B. **DUITSCHLAND. — Vierjarenplan. - Nationalisatie van de ijzerproductie. —**
Minister-president Göring heeft als gevolmachtigde voor het vierjarenplan den vertegenwoordigers van ijzerproduceerende en -verbruikende takken van nijverheid, van den ijzerhandel en het bouwbedrijf medegedeeld, dat hij een maatschappij heeft opgericht, die onder rijksleiding tot taak heeft, de ijzererts-voorraden van den Duitschen bodem op te sporen en te ontginnen in den voor het nationale economische leven noodzakelijken omvang.
De maatschappij draagt den naam „Reichswerke A.G. für Erzbergbau und Eisenhürten Hermann Göring"; zij heeft haar zetel te Berlijn. Zij zal in de eerste plaats installaties inrichten in de ertshoudende streken van het Salzgittergebied in Baden en Frankenland.
Verder heeft Göring een verordening uitgevaardigd, volgens welke de tot de exploitatie toegelaten mijnbouwondernemingen vereenigd kunnen worden ter bevordering van de ontginning.
De juridische vorm dezer vereeniging en de richtlijnen voor de rechtspositie der leden worden vastgesteld door den gevolmachtigde voor het vierjarenplan. (Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Vierjarenplan 2690 D.)

C. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Belgisch-Fransch: Henri Kerels — „L'arrêt au carrefour." (Les Editions de Belgique, Bruxelles)
H. de Mathelin de Papigny — „Goubère, poste congolaise." (Les Editions de Belgique, Bruxelles)
(Vorig bericht 2742 E.)
Bulgaarsch (in het Duitsch) Bojan Yssajef — „Wir sind am Balkan geboren." (Höger Verlag, Wien)
Duitsch: Vicki Baum — „Die Karriere des Doris Hart." (Querido, Amsterdam)
Nietzsche — „Einführung in das Verständnis seines Philosophirens." (De Gruyter, Berlin) **(2867 E.)**
Engelsch: Orrin E. Dunlap Jr. — „Marconi: the man and his wireless." (Macmillan Company)
A. L. Kennedy — „Britain faces Germany." (Jonathan Cape, London) **(Vorig bericht 2867 E.)**
Fransch: François Mauriac — „Journal II." (Grasset, Paris) **(Vorig bericht 2867 E.)**
Nederlandsch: Anton v. Duinkerken — „Verscheurde Christenheid." (Paul Brand's Uitgeversbedrijf, Hilversum 1937)
Frans Carolina Ridwit — „Landrotten." (Wereldbibliotheek, Vlaamsche editie, 1937) **(2867 E.)**
Spaansch: Giner de los Rios — „Arquelogía artistica de la Península." (Espasa-Calpe, Madrid) **(2541 E.)**
(Red. K. H. A.)

D. **JOEGO-SLAVIE. — Het Concordaat door de Skoepsjtina aangenomen, maar nog niet door den Senaat. - De Premier en aanhangers geëxcommuniceerd. —**
De Skoepsjtina heeft de wet, waarbij het Concordaat van Joego-Slavië met den Heiligen Stoel wordt goedgekeurd, aangenomen met 166 tegen 128 stemmen.
De ratificatie zou thans in den Senaat komen, maar de Skoepsjtina heeft besloten, gezien het verzet van een groot deel der bevolking tegen het Concordaat, voorloopig van de verdere behandeling af te zien.
Op 25 Juli hebben de orthodoxe Servische bisschoppen een excommunicatie-decreet uitgevaardigd tegen Stojadinowitsj en alle orthodoxe leden der regeering, die voor de ratificatie van het Concordaat hebben geijverd. Dit decreet is in alle orthodoxe kerken voorgelezen. (Vreme) **(Vorig bericht 2871 C.)**

E. **SCHEEPSRAMPEN. — s.s. „Van der Wyck". - Uitspraak van den Raad van Scheepvaart. —**
De Raad van Scheepvaart hield op 24 Juli '37 zitting, waarin uitspraak werd gedaan omtrent het onderzoek in zake de „Van der Wyck"-ramp.
De raad acht geen termen aanwezig voor de toe-

passing van eenigen tuchtmaatregel op den betrokken gezagvoerder B. C. Akkerman.
Tegen den eersten stuurman, H. N. J. Hermse, beslist de raad, hem de bevoegdheid te ontnemen om als gezagvoerder of stuurman dienst te doen op een Nederlandsch-Indisch zeeschip buitengaats, gedurende den tijd van drie maanden.
De raad is van oordeel, dat er verband bestaat tusschen het openstaan van de patrijspoorten tusschendeks en het binnenstroomen van groote hoeveelheden zeewater in ruim 2. De raad meent, dat dit openstaan der poorten uitsluitend en alleen oorzaak is geweest van het vergaan van de „Van der Wyck". (Aneta)
(Vorig bericht 2504 A.)

A. SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet-inmenging. - Brunete. - Barcelona gebombardeerd. —
De besprekingen der niet-inmengings-commissie zijn vastgeloopen bij het bepalen van de volgorde van behandeling der onderscheidene punten.
Onderwijl heeft de Spaansche regeering al laten weten, dat zij geen Duitsche of Italiaansche waarnemers in haar havens zal dulden, terwijl de nationalisten niets willen weten van terugtrekking van vrijwilligers vooraleer hen de rechten van oorlogvoerenden zijn toegekend.
In het Engelsche Lagerhuis heeft minister Eden verklaard, dat Europa op gevaarlijke wijze naar een oorlog zal drijven indien de volken thans niet oprecht samenwerken met betrekking tot Spanje, al meende hij de atmosfeer thans minder geladen te moeten achten dan een jaar geleden.
Het sub-comité voor de non-interventie is weder op 26 Juli op het Foreign Office te Londen bijeengekomen onder voorzitterschap van lord Plymouth om officieel in kennis te worden gesteld van de door de Britsche regeering opgestelde vragenlijst waarvan het doel is de aan de niet-inmenging deelnemende staten er toe te brengen zich uit te spreken over het Britsche plan van 14 Juli.
In deze bijeenkomst heeft de Italiaansche gezant en gedelegeerde, Grandi, een contra-vragenlijst ingediend, welke, naar hij zeide, een getrouwe reproductie is van de Britsche voorstellen. Grandi vroeg, dat zijn vragenlijst gelijktijdig met de Britsche vragenlijst door het sub-comité zou worden onderzocht en dat zij zou dienen om deze aan te vullen en te verbeteren wat betreft de gedeelten waar de Britsche vragenlijst de oorspronkelijke Britsche voorstellen zichtbaar wijzigt.
De op 25 Juli door de rechtsche troepen veroverde stellingen bij Madrid, in Brunete, schijnen de positie van Madrid te verzwakken.
Barcelona werd door Franco-vliegers op 25 Juli hevig gebombardeerd, er waren 60 dooden en een groot aantal gewonden te betreuren. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2873 I.; Niet-inmenging 2867 A.)

27 JULI 1937

B. CHINA. — Conflict met Japan. - De spanning in Noord-China. —
In de situatie in Noord-China is niet veel wijziging gekomen. Tokio heeft zich vrijwel beperkt tot het uiten van vriendelijke wenschen, welke naar Westersche begrippen echter met een ultimatum gelijk gesteld konden worden, en even vriendelijk stelde Nanking zijn verlangens daar tegenover. Intusschen trokken van het Zuiden uit Chineesche troepen op naar het bedreigde gebied en de Japanners troffen eveneens groote militaire voorbereidingen: de politiek van intimidatie, die voor het Verre Oosten geëigender schijnt dan zware veldslagen. En terwijl nog eenige gevechten plaats hadden, hoofdzakelijk bij Wang-ping, waarvan opmerkelijk is, dat er zoo goed als geen slachtoffers vielen, duurden de onderhandelingen voort, waarbij beide partijen elkaar verantwoordelijk stelden voor de verdere ontwikkeling van den toestand.
Met dit al dient Japan voorzichtig te zijn. Niet voor niets heeft Cordell Hull aan Japan en China in een, in diplomatieke bewoordingen gestelde politieke verklaring, een waarschuwing laten hooren, dat zij niet tot oorlog in het Verre Oosten kunnen overgaan zonder de belangen van de Ver. Staten en van andere landen te schaden.
Het Japansche ministerie van Oorlog heeft den inhoud gepubliceerd van het accoord, dat in Noord-China tusschen de Japansche militairen en de plaatselijke Chineesche autoriteiten werd gesloten.
Uit Shanghai wordt gemeld, dat men in Chineesche kringen geen commentaar wil leveren op dat communiqué. Het is echter duidelijk, dat het accoord niet te vereenigen is met het standpunt, dat door Tsjang Kai-sjek is uiteengezet en dat het voor de centrale regeering onaanvaardbaar is.
Ongeveer honderd Japansche soldaten met mitrailleurs en kanonnen hebben zich voor de westelijke poort van Peiping verzameld. Ondanks de sommaties der Chineesche wachtposten weigerden de Japanners terug te trekken, hetgeen doet vreezen, dat spoedig gevechten zullen uitbreken.
Overigens hebben reeds verscheidene gevechten ten zuiden en ten westen van de stad plaats gehad.
De Japansche regeering heeft besloten een aanvullende begrooting van 97 millioen yen in te dienen, hetgeen noodig is geworden door de gebeurtenissen in Noord-China. De partijen besloten deze begrooting 28 Juli te behandelen en eenstemmig goed te keuren.
Kaja, de minister van Financiën, heeft zijn collega's medegedeeld, dat een nieuwe buitengewone zitting van het Parlement bijeen zal worden geroepen voor een tweede aanvullende begrooting, wanneer de incidenten in China niet geregeld zullen worden.
(Domei - Sin Pau Agency - Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. China-Japan 2868 C.)

C. EGYPTE. — Versterkingen aan de Lybische grens.
De Egyptische regeering werkt op dit oogenblik aan de voltooiing van de Egyptische versterkingen aan de westelijke grens. Zulks tengevolge van de aanhoudende berichten aangaande de Italiaansche militaire voorbereidingen in Lybië, Italië's kolonie ten westen van Egypte.

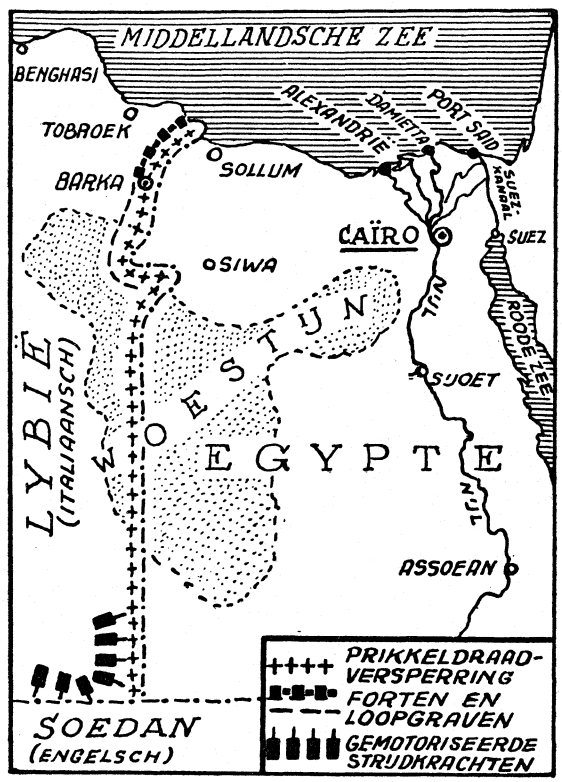

(Overname zonder bronvermelding verboden.)

De Italianen hebben drie verdedigingslinies aan de Egyptische grens in Lybië aangelegd:
1. een prikkeldraadversperring langs de geheele grens; 2. loopgraven en fortificaties van de kust tot Barka; 3. na een korte onderbreking een nieuwe reeks loopgraven, die langs de grens loopen tot in de buurt van Siwah.
In Barka is een nieuwe Italiaansche bezetting gearriveerd en verder bestaat er een aanzienlijke concentratie van loopgraven en luchtvaartpersoneel in Tobroek. Bij de Soedan-grens is een groot aantal gemotoriseerde strijdkrachten samengetrokken. Nieuwe vliegvelden zijn in aanleg. Kortom er bestaat aan de Egyptische grens een groote bedrijvigheid van Italiaansche zijde.
In antwoord op een interpellatie in de Kamer heeft Nahas Pasja verklaard, dat de regeering de organisatie van de landsverdediging ter hand heeft genomen. Deze organisatie beoogt een leger van 20.000 man en een jaarlijksche begrooting van 2.700.000 pond. Bovendien zullen 6 millioen pond aan uitrusting en bewapening worden besteed. (Akcham)
(Vor. ber. Defensie 2848 G.)

A. **Vóór en na de depreciatie. —**
Het driemaandelijksche overzicht van de Amsterdamsche Bank bevat een zeer belangwekkend artikel van Mr. J. Wilkens, directeur van de Ned. Hypotheekbank te Veendam en de Friesch Groningsche Hyp. Bank, over „De Nederlandsche hypotheekbanken vóór en na de depreciatie van den gulden."
Allereerst geeft mr. Wilkens een overzicht van den groei van de in het binnenland werkende hypotheekbanken, die per 1 Januari 1937 een bedrag van *f* 897 millioen aan hypotheken, *f* 800 millioen aan pandbrieven hadden uitstaan.
Niettegenstaande de crisis bleven de verliezen van de hypotheekbanken tot 1933 beperkt; in 1932 bedroegen zij nog slechts *f* 800.000, dus nog minder dan 0.1% van het totale pandbriefkapitaal. Al waren deze verliezen dan ook hooger dan in normale tijden, toen zij tezamen als regel niet meer dan *f* 100.000 bedroegen, tot ongerustheid gaven zij geen aanleiding. Toen echter over 1933 en 1934 de verliezen bij gedwongen verkoopen stegen tot meer dan 1½ millioen per jaar en tegelijkertijd het bezit aan ingekocht onderpand tot ongeveer *f* 7 millioen tegen niet meer dan *f* 1 millioen in normale tijden, begon hier en daar twijfel te ontstaan of het hypotheekbedrijf op den duur aan de algemeene crisis voldoenden weerstand zou kunnen bieden.
Het is moeilijk de prijsverschillen van bebouwde onroerende goederen te meten, omdat men hier met een groot aantal tamelijk ongelijksoortige eenheden te maken heeft. Bij woonhuizen kan men uit de huurprijzen en het leegstaan een zekere tendenz betreffende de waardeverschuivingen afleiden, mits men met andere belangrijke factoren rekening houdt, als bijv. de hoogte der belastingen.
De Gemeenten n.l. trachtten de dekking van haar begrootingstekorten o.a. te vinden in het heffen of vergrooten van allerlei lasten en belastingen op onroerend goed als straat-, riool-, brandverzekerings-, precario-, personeele belasting en dergelijke. Verder werden de tarieven voor gas, electriciteit en waterleiding, welke de exploitatie van huizen eveneens beinvloeden, niet verlaagd, zoodat van eenige aanpassingspolitiek ten opzichte van de exploitatie van onroerend goed niets te bemerken viel.
De huisexploitanten, politiek niet sterk genoeg om de verzwaring van hun lasten op de gemeenschapskas af te wentelen, zochten een anderen zondebok voor den deplorabelen toestand hunner exploitaties en vonden dien in de hypotheekrente der hypotheekbanken, ofschoon die rente op het eind van 1935 gemiddeld ongeveer 5.1% bedroeg en in de laatste 20 jaar wel eens vrij wat hooger, maar nimmer veel lager was geweest, zoodat men daaraan al met heel weinig recht de oorzaak hunner misère kon toeschrijven.
Intusschen hadden zij met de klacht over de hooge hypotheekrente wel politiek succes te boeken, zoodat de regeering ten slotte toch gedrongen werd in de richting van het nemen van wettelijke maatregelen tot verlaging der hypotheekrente.

Nederl. Hypotheekbanken

Het publiceeren van dit voornemen tot gedwongen renteverlaging had het — te verwachten — gevolg, dat het hypothecair crediet werd verstoord en maatregelen tegen onredelijke executies noodig bleken; de tegenstanders van wettelijk ingrijpen wezen verder op de miskenning van het feit, dat verschil in hypotheekrente de juiste prijs is voor het verschil in risico der op langen termijn uitgezette gelden en de voorstanders waren met een renteverlaging tot 4¾% niet tevreden — hetgeen niet anders te verwachten was bij den nu eenmaal niet abnormaal hoogen bestaanden rentestand.
In 1936 trad een aanmerkelijke verbetering in; eerst door de intrekking van de wetsontwerpen inhoudend de gedwongen renteverlaging en vaststellende een bijzonder crisishypotheekrecht voor den landbouw op 4 Juli 1936, 26 Sept. d.a.v. werd de gouden standaard noodgedwongen verlaten; eenige dagen later de afschaffing van den huurbijslag voor werkloozen teruggenomen, welks invoering een ongezonde gemeentelijke woningpolitiek had bevorderd en welker afschaffing op de ruggen der huisexploitanten zou neerkomen.
De psychologische gevolgen van deze omstandigheden kan men niet licht overschatten en worden in het algemeen het eenvoudigst weergegeven met te zeggen, dat het vertrouwen terugkeerde.
Mr. Wilkens schetst hierna, welke resultaten deze verbetering voor de hypotheekbanken had. Er ontstond weer een sfeer van vertrouwen, waarin de vrijwillige conversie van 4½ en 5% pandbrieven in het 4% type thans een zeer vlot verloop kon hebben, terwijl zelfs het 3½% type op de markt kon worden gebracht, terwijl daarentegen het voornemen tot de gedwongen wettelijke verlaging van de pandbriefrente tot 4% al voldoende was voor het publiek om zich van belegging in pandbrieven te onthouden.
Van hoe groot belang juist de psychologische factor van het vertrouwen wel is, blijkt het beste uit de omstandigheid, dat de depreciatie van den gulden op 26 September 1936 absoluut geen directe huurverhooging tot gevolg heeft gehad. Integendeel blijkt uit het onderzoek daaromtrent ingesteld op last van den minister van Sociale Zaken in de gemeenten met meer dan 50.000 inwoners, dat de huren op 1 Jan. '37 gemiddeld zelfs nog weer 1% lager waren dan op 1 September 1936.
Ook vertoonden de gemeenten nog weinig neiging om bestaande erfpachtcanons, waarin nog 5½% tot 7% rente voor het grondgebruik berekend wordt, te verlagen, doch daarentegen wil men wel nieuwe gronden tegen lageren canon uitgeven, waardoor de positie van de oude erfpachters nog steeds meer wordt verzwaard. Welk een merkwaardig gemis aan psychologisch inzicht. In plaats van de zwaarst getroffen categorie van huisexploitanten te helpen en daarmede huurverlagingen van het slechtste woningtype, in de jaren 1919 tot 1924 gebouwd op duren erfpacht, te bevorderen, houdt men op deze bedreigde plaats star vast aan zijn te hoogen erfpachtscanon en dwingt daarmede de hypotheekbanken, verzekeringsmijen. en fondsen, ten einde hun oude debiteuren of hun pandbrievenbezit zooveel mogelijk te sparen, om ieder crediet op de onredelijk concurreerende nieuwe erfpacht met extra lagen canon principieel af te wijzen.
Toch heerscht thans ook op dit punt het vertrouwen, dat de gemeenten geleidelijk tot een juister begrip zullen komen van wat het algemeen belang vereischt; haar eigen budget-positie wordt immers beter gediend, wanneer de werkloosheid in de bouwvakken vermindert en nieuwe terreinen rendabel gemaakt kunnen worden ten koste van eenige concessies aan de oude erfpachters dan wanneer mèt de verstarring der erfpachtscanons ook het bouwbedrijf verstart.

Instelling van een contrôle-orgaan door de Ver. van Directeuren van Hypotheekbanken. —
Na de depreciatie van den gulden is, alles bij elkaar genomen, de toestand van het hypotheekbankbedrijf zeker belangrijk verbeterd. Voor zoover de banken daaraan zelf iets hebben kunnen doen, mag hier gewezen worden op de instelling van een Contrôle-Orgaan door de Ver. van Directeuren van Hypotheekbanken, waarbij de directeuren van alle banken van eenig belang zijn aangesloten. Ten einde in de eerste plaats voor pandbriefhouders den waarborg te scheppen, dat geen winstuitkeeringen aan aandeelhouders en tantiemisten worden gedaan, wanneer zulks achterwege gelaten behoort te worden, zijn door de Vereeniging normen opgesteld, waaraan een bank, welke prijs stelt op het lidmaatschap harer Directie moet voldoen om zich zoodanige uitkeeringen te permitteeren.

Voorts kan het Orgaan, dat bestaat uit 2 leden buiten- en 1 lid uit het bedrijf en van iedere Bank de noodige gegevens verkrijgt, zich met behulp van zijn accountant een indruk vormen van den toestand van elke bank en zich naar aanleiding daarvan tot haar wenden voor het geven van advies of om in gemeen overleg te doen of te laten hetgeen al of niet voor pandbriefhouders van belang is. Dat hiermede het vertrouwen in het bedrijf als geheel grooter is geworden, kan men veilig aannemen.
Dat nu alle crisismoeilijkheden voor de hypotheekbanken overwonnen zijn, kan niet gezegd worden. Zoo hebben de conversie-operaties der pandbrieven, ondanks een regeeringssteun in den vorm van een tijdelijk verminderd zegelrecht voor pandbrieven van lager rentetype, veel kosten meegebracht, welke eerst geleidelijk door een verbeterde rente-marge weer goed gemaakt kunnen worden. Het meerendeel der banken heeft daarin b.v. aanleiding gevonden om over 1936 geen enkele winstuitkeering te doen, ofschoon men aan de daarvoor gestelde normen toch ruimschoots kon voldoen.
Ook blijkt een enkele bank in de voortzetting van haar bedrijf geen heil meer te zien en kondigde liquidatie aan, terwijl een ander zich voorloopig slechts met een beroep op de wet op obligaties — waarbij onder bepaalde voorwaarden verlichting van de lasten der obligatieleening kan worden verleend — heeft kunnen redden.
Voorts beteekent het grootere kapitaal-aanbod, waardoor de hypotheekbanken haar conversie-operaties gemakkelijk hebben kunnen doorvoeren, voor haar niet louter voordeel, aangezien ook het aanbod van hypothecair kapitaal door particulieren, levensverzekeringmaatschappijen, spaarbanken, pensioenfondsen e.d. is toegenomen. Twee groote banken hebben daarin zelfs aanleiding gevonden tot een volledige samenwerking.
Of dit voorbeeld navolging zal vinden, valt moeilijk te zeggen, daar het hier twee instellingen uit het Noorden des lands betreft, wier directies reeds jaren lang het accent van hun verhouding meer op samenwerking dan op concurrentie hadden gelegd en wier volledige samenwerking een feit werd, toen de omstandigheden haar voor de keuze stelden om òf daartoe over te gaan òf in een kostbaren onderlingen concurrentiestrijd veel van haar beider kracht naar buiten te verliezen.
Maar al deze minder gunstige factoren nemen gelukkig niet het feit weg, dat voor het hypotheekbankbedrijf in Nederland, na de depreciatie van den gulden, weder een basis voor een betere toekomst is gelegd. (Overzicht v. d. Amsterdamsche Bank)
(V. b. Hypotheekbanken 2214 D.; Positie 1617 E.)

28 JULI 1937

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Luchtvaart. - Batavia's vliegveld in wording. —**
Medio December 1936 begon de „Nedam" met het grondwerk voor het nieuwe vliegterrein te Batavia. Sedertdien is men met het grondverzet reeds voor de helft gereed gekomen. Het totaal verzet zal ongeveer 250.000 kubieke meter bedragen.
De afmetingen van het cirkelvormige vliegveld zijn: een straal van vier honderd meter in eersten aanleg, waarbij de mogelijkheid bestaat tot uitbreiding tot 500 meter. Buiten dien cirkel ligt eerst een ring, waarop het eerste servituut komt te rusten (tot 700 meter) en daarbuiten een tweede ring, waarop een tweede servituut (tot 900 meter). In het eerste servituut gaat practisch alles tegen den grond; er mogen geen obstakels zijn, hooger dan 10 meter; op het tweede servituut mag zich geen boom of voorwerp bevinden, hooger dan 20 meter.
De leveringstijd is medio Mei 1938 (Bat. Nieuwsbld.)
(Vor. ber. Vliegvelden 2847 B.; Ned.-Indië 2642 D.)

B. **FRANKRIJK. — Protest te Berlin in zake lastercampagne vreemdelingenlegioen. - Duitsch antwoord.**
De Fransche gezant, François-Poncet, heeft zich op 24 Juli naar het Duitsche departement van Buitenlandsche Zaken begeven om te protesteeren tegen de berichten in de Duitsche pers over het vertrek van manschappen van het Fransche vreemdelingenlegioen naar Spanje. De gezant heeft daarbij tevens het dementi herhaald, dat door de Fransche regeering over deze kwestie gepubliceerd was.
Van Duitsche zijde heeft men hierbij den gezant er op gewezen, in welken omvang de Fransche nieuwsdienst juist den laatsten tijd steeds weer onjuiste berichten over Duitschland, die de Fransch-Duitsche betrekkingen slechts kunnen schaden, heeft gepubliceerd. (Le Journal — Berl. Tageblatt)
(Vor. ber. Frankrijk-Duitschland 2634 D.; Spaansche Burgeroorlog 2876 A.)

C. **JOEGO-SLAVIE. — Patriarch Varnava overleden.**
Patriarch Varnava, het hoofd van de Servisch Orthodoxe kerk, is na een langdurige ziekte overleden.
De patriarch, die in 1880 werd geboren, stond bekend om de vurigheid zijner patriotische gevoelens en energie, waarmede hij streed voor de verwezenlijking van de politieke en geestelijke onafhankelijkheid van het Servische land.
Als vriend van wijlen koning Alexander waren zijn gezag en zijn populariteit aanzienlijk.
De dood van den patriarch zal zeker vertraging bewerkstelligen in de Concordaatskwestie.
(Jugoslovenski Lloyd) **(V. b. Concordaat 2875 D.)**

D. **NEDERLAND. — Conjunctuur-gegevens 1934-1937.**

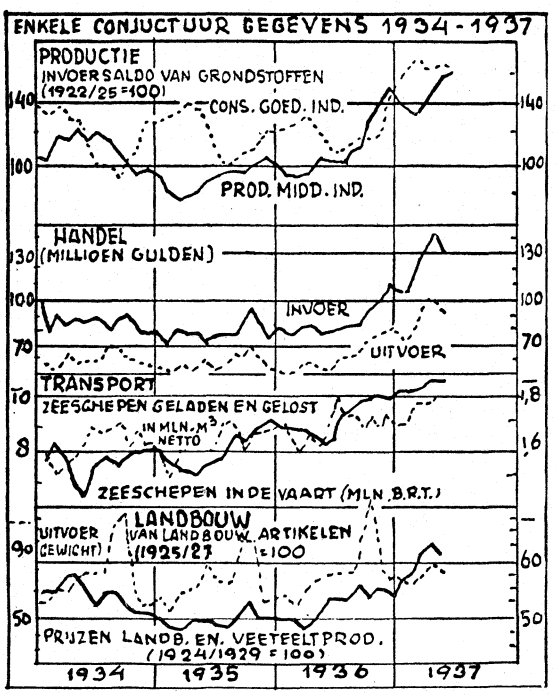

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Conjunctuur 2421 A.)

E. **POLEN. — Mgr. Sapieha en het stoffelijk overschot van maarschalk Pilsudski. —**
Het conflict tusschen de Poolsche regeering en den aartsbisschop van Krakau is thans difinitief bijgelegd.
Mgr. Sapieha heeft in een brief aan den president zijn toewijding betuigd en verklaard voortaan eerst de toestemming van den president af te wachten indien het noodig mocht blijken de kist met het gebeente van maarschalk Pilsudski van zijn plaats te verwijderen. (Polska Agencia Telegr.) **(2854 A.)**

29 JULI 1937

A. **FRANKRIJK. — Parijsch hotelconflict bijgelegd.**
Op 21 Juli is een overeenkomst geteekend, welke een einde maakt aan het conflict in het hotelbedrijf. Volgens deze overeenkomst zullen de werkuren tot 1 November worden verdeeld over zes dagen. Het personeel, dat in staking is geweest, zal weer door de patroons in dienst worden genomen, zekere bijzondere gevallen, waarbij zich incidenten hebben voorgedaan, voorbehouden.
Het aantal niet meer in dienst te nemen bedienden mag evenwel niet meer dan 10 procent zijn. Zij, die niet bij de oude patroons zullen worden teruggenomen, zullen bij voorrang door tusschenkomst van plaatsingbureaux in andere zaken worden te werk gesteld. (L'Intransigeant)
(Vor. ber. Stakingen 2494 F.)

B. **ITALIE. — Volkenbond en Pacifisme. - Een artikel in de „Popolo d'Italia". —**
De „Popolo d'Italia" publiceert onder het opschrift „De werkelijkheid en de fictie" een artikel, blijkbaar van de hand van Mussolini, waarin de vraag wordt gesteld of Europa zal moeten ondergaan, bedolven onder de fictie, waartoe het reeds twintig jaar lang zijn toevlucht zoekt, ten koste van den vrede en de algemeene samenwerking. In het artikel wordt o.a. verklaard:
De opperste fictie is het pacifisme van den Volkenbond. Twee andere fictie van brandende actualiteit compliceeren den huidigen Europeeschen toestand.
De eerste is die van de niet-erkenning van het voldongen feit der verovering van het rijk in Afrika door Italië, in welke aangelegenheid men speelt met de woorden de jure en de facto, terwijl het onherroepelijk is, dat het rijk van den Negus het rijk van Victor Emmanuel III geworden is. De tweede, niet minder belangrijke fictie, welke dramatische effecten heeft, is die van de niet-toekenning van oorlogsrechten aan Franco, verbonden met de kwestie der vrijwilligers.
Deze laatste zou, aldus het blad, eenvoudig zijn geëlimineerd, indien de verschillende naties zich zouden verplichten geen verdere versterkingen te zenden.
Eden heeft de absurditeit erkend van het feit, dat deze oorlogsrechten niet worden toegekend, toen hij in het Lagerhuis bevestigde, dat achter Franco niet alleen aristocraten en priesters staan. Hij zou er aan hebben moeten toevoegen, dat achter Franco het geheele beste deel van Spanje van vandaag en morgen staat en dat men hier te doen heeft met een generaal, die een leger heeft, dat sinds twaalf maanden strijdt, die tweederde van het Spaansche grondgebied en alle Spaansche koloniën bestuurt en beheerscht, kortom, een generaal, die veertien van de twee-en-twintig millioen Spanjaarden achter zich heeft.
Intusschen gaat men voort te veinzen, dat Franco een opstandeling is, die een pronunciamento heeft georganiseerd en gaat men voort te doen alsof men nog steeds gelooft, dat de werkelijke regeering van Spanje die van Valencia is, welke door Moskou wordt geleid.
Na betoogd te hebben, dat de politiek, welke verwezenlijkt zou moeten worden, een spel van onwezenlijkheden en sophismen is, besluit het artikel, dat eens de dag zal komen, waarop dit kaartenhuis zal worden omvergeworpen door de werkelijkheid. (Popolo d'Italia) **(Vor. ber. Mussolini 2786 C.)**

C. **CUBA. — Een driejarenplan. —**
Kolonel Batista, de dictator van Cuba, heeft een uitgebreid plan uitgewerkt voor de economische reconstructie van het land. Het is een 3-jarenplan, dat uit twintig punten bestaat, waarvan de voornaamste zijn: coördinatie van de suikerindustrie, distributie van terreinen en boerderijen aan particulieren en aanmoediging der houtindustrie. De president van den Senaat heeft verklaard, dat het plan dezer dagen aan het Congres ter bespreking zal worden voorgelegd.
(Agence Belga)

D. **DUITSCHLAND. — Een nieuwe belasting voor de niet-dienstplichtigen. —**
Afgekondigd is een defensie-belastingwet, gedateerd 20 Juli. De opvatting omtrent den algemeenen dienstplicht vereischt, die Duitsche onderdanen, die niet opgeroepen worden voor de vervulling van een tweejarigen dienstplicht, te belasten met een bijzondere belasting (defensiebelasting), te berekenen naar het inkomen.
Van deze belasting zijn diegenen vrijgesteld, die bij de vervulling van hun arbeidsdienstplicht of van den tweejarigen actieven dienstplicht ongeschikt geworden zijn. Ook zij, wier inkomen minder is dan 224 Rm. per jaar of 52 Rm. per maand.
Onder deze belasting vallen met ingang van 1 September 1937 voor de eerste maal de mannen, die in 1914, 1915 en 1916 geboren zijn. Althans wanneer in zake hun ontslagen zijn van militairen dienstplicht geen definitief besluit aanwezig is. Mannen, die voor 1 Januari 1914 zijn geboren zijn niet „verdedigingsbelastingplichtig".
De verdedigingsbelasting bedraagt gedurende de eerste twee jaar na het begin van de verplichting tot belasting-betaling 50% van de inkomstenbelasting.
In de volgende jaren, tot aan het einde van de verplichting tot betaling van de verdedigingsbelasting, 6% van de inkomstenbelasting. (Berl. Tageblatt)
(Vor. ber. Belastingen 2437 C.)

E. **VOLKENBOND. — San Salvador verlaat den Volkenbond. —**
De ministerraad heeft 24 Juli besloten, dat San Salvador uit den Volkenbond zal treden. Het volgt hierbij het voorbeeld van de andere staten van Midden-Amerika, Guatemala, Honduras en Nicaragua, die reeds verleden jaar het lidmaatschap van den Volkenbond hebben opgezegd. (Telex-A. N. P.)

F. **BELGIE. — Het Vde Vlaamsche nationale zangfeest. —**
Voor de eerste maal sedert het einde van den wereldoorlog heeft het bewust strijdende Vlaanderen 26 Juli weer bezit kunnen nemen van de Groote Markt te Brussel en wel voor het houden van het vijfde Vlaamsche nationale zangfeest. Dit feit had na de politieke gebeurtenissen van de laatste maanden en de houding door burgemeester Max ten opzichte van het Vlaamsche element aangenomen, in het oog van de meer dan tien duizend deelnemers, welke niettegenstaande het ongunstige weer op het gestelde uur het fraaie plein geheel vulden, een symbolische beteekenis. Ook uit Nederland waren enkele honderden belangstellenden en zangers gekomen, leden van de vereeniging Volkszang te Groningen, de stichting Noord Nederland-Vlaanderen enz. De Brusselsche burgemeester, de striemende afkeuring indachtig, welke hem in verband met het verbieden van de Vlaamsche amnestiebetooging in het parlement te beurt viel, had ditmaal wel zijn toestemming verleend, met dien verstande nochtans, dat het lied van den Vlaamschen Leeuw op het programma niet mocht voorkomen, de mooie oude gildevlaggen, die sedert den Franschen nationalen feestdag van de historische gevels van de Groote Markt wapperden en eigendom zijn van de stad Brussel, werden weggenomen en dat een aanzienlijke gendarmeriemacht in de omgeving van het plein en voor het raadhuis was opgesteld.
Burgemeester Max, die zich enkele keeren vertoonde, werd op een fluitconcert onthaald.
De Vlamingen hielden zich niet aan het verbod en zongen zoowel het lied van de Vlaamschen Leeuw als het Wilhelmus. (N. R. Crt. - Het Laatste Nieuws)

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — H.V.A. verhoogt peil salarissen. —**
De H.V.A. brengt met ingang van 1 October '37 het maximum-salaris van haar assistenten van *f* 450 op *f* 500 per maand. Tevens zal een nieuwe regeling met betrekking tot het verlofssalaris worden ingevoerd, waarbij de assistenten tijdens Europeesch verlof vol salaris genieten. (Aneta)
(Vor. ber. Salarissen 2812 A.)

H. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Verhoogingen van de begrooting. —**
Betreffende de verschillende verhoogingen der begrooting, welke door de afzonderlijke departementen worden verlangd, kan worden meegedeeld, dat het gewone budget voor de nationale verdediging, dat over het loopende jaar 1360 millioen bedroeg, op 2060 millioen zal worden gebracht, ongerekend nog 315 millioen uit het bewapeningsfonds.
(Prager Presse) **(Vor. ber. Begrooting 1551 D.)**

A. NEDERLAND. — Indexcijfers van loonen. —
De 6e aflevering van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de statistiek bevat de nieuwste indexcijfers van contractloonen en van uurverdiensten, welke door dit bureau zijn berekend.
Voor het eerst sedert een reeks van jaren blijkt het indexcijfer der contractloonen geen verdere daling te vertoonen; in het eerste halfjaar 1937 steeg het n.l. van 84 tot 85 (1926—1930 = 100).
Het indexcijfer der uurverdiensten over dezelfde periode is nog niet beschikbaar. In het tweede halfjaar 1936 is het gedaald tot 82, terwijl het cijfer over het geheele jaar 1936 83 bedroeg (1926—1930 = 100). Daar sindsdien in de bij dit cijfer betrokken bedrijven geen loonsverlaging, in een aantal hiervan daarentegen loonsverhooging heeft plaats gehad, kan men aannemen, dat ook het indexcijfer der uurverdiensten in 1936 zijn laagsten stand heeft bereikt.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Loonen 2304 E.)

B. BELGIE. — Schrijven van Z.M. Koning Leopold. - Commentaren. —
Ver. Staten. Tegenover de Amerikaansche pers heeft minister Hull verklaard, dat het voorstel van koning Leopold een gelukkig voorstel is. De minister wilde zich, in afwachting van het onderzoek van het voorstel, niet vastleggen, doch hij zeide er zich zeer over te verheugen, dat de hoofden van andere staten belangstelling hebben voor de oprichting van een onafhankelijke economische wereldorganisatie. Er kunnen, aldus zeide hij ten slotte, niet te veel onpartijdige internationale organisaties voor de bestudeering van economische vraagstukken zijn, want nooit zijn de internationale betrekkingen zoozeer afhankelijk geweest van stevige economische fundeeringen.
Duitschland. Het voorstel heeft eveneens een gunstig onthaal in de Berlijnsche pers gevonden. De Deutsche Allgemeine Zeitung schrijft: „Men kan slechts hopen, dat de uitnoodiging tot het bestudeeren der economische vraagstukken in hun algemeenheid en tot het aanvatten van de verdeeling der grondstoffen en van de betaalmiddelen in overweging zal worden genomen door de mogendheden, die deze problemen hebben op te lossen. Er is hier sprake van een onmiddellijk beroep op Londen, Parijs en Washington. Duitschland wenscht slechts, dat dit beroep niet tevergeefs gedaan is. De rijkskanselier en zijn medewerkers hebben vaak verklaard bereid te zijn aan een nieuwe regeling mede te werken, sinds die regeling op de basis van rechtsgelijkheid berust".
Engeland. De Engelsche pers oordeelt niet onverdeeld gunstig over het Belgische voorstel. **(Vorig bericht 2875 A.)**

30 JULI 1937

C. NEDERLAND. — Werkloosheid in Juni 1937. - Daling. —
Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt de volgende cijfers mede betreffende het aantal geheel werkloozen, bij alle organen der openbare arbeidsbemiddeling als werkzoekenden ingeschreven.

Aantal geheel werkloozen op het einde van	Juni '37	Mei '37	Juni '36
Gemeenten met:			
100.000 en meer inw.	137.616	137.129	158.385
50.000—100.000 inw.	41.349	42.195	49.367
20.000—50.000 inw.	40.440	40.823	47.748
minder dan 20.000 inw.	91.211	108.390	123.296
Totaal	310.616	328.537	378.796

Ondanks de toeneming der bevolking en het daarmede gepaard gaande aanbod van nieuwe arbeidskrachten bedroeg het totaal aantal ingeschreven geheel werkloozen in Nederland einde Juni 1937 ruim 68.000 minder dan een jaar geleden.
De regelmatige sterke daling van het aantal werkloozen sedert einde Januari 1937, zette zich ook in Juni 1937 voort, n.l. van Mei op Juni met bijna 18.000 (van April op Mei met 31.200). In het vorige jaar was de vermindering van Mei op Juni slechts 14.000 en van April op Mei 22.800.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Werkloosheid 2841 D.)

D. CHINA. — Nota der Chineesche regeering aan de Nederlandsche regeering. —
De Chineesche gezant in Den Haag heeft met een „mondelinge nota" aan onze regeering het standpunt der Chineesche regeering weergegeven in zake de jongste ontwikkeling der gebeurtenissen in Noord-China. De inhoud der M.N. was als volgt:
Sinds het uitbreken van het incident van Loekoetsjiou in den avond van den 7en Juli van dit jaar, toen Japansche troepen bij manoeuvres (die zelfs niet toelaatbaar waren onder de bepalingen van het Bokser Protocol van 1901) plotseling een aanval deden op de stad Wan(g) Ping en daar verzet ondervonden van het plaatselijke garnizoen, hebben de Chineesche autoriteiten, begeerig als zij waren om te komen tot een vreedzame regeling, haar uiterste best gedaan om staking der vijandelijkheden te verkrijgen door een wederzijdsche terugtrekking van de troepen. Maar bijna onmiddellijk na elke successieve schikking, die was getroffen, werd zij te niet gedaan door een hervatting van den aanval door Japansche strijdkrachten. In den tusschentijd hebben de gevechten zich uitgebreid tot de onmiddellijke omstreken van Peiping, terwijl een groot aantal Japansche versterkingen, in allerijl uit Mantsjoerije, Korea en Japan zelf naar de provincie Hopei wordt gestuurd. Naar schatting zijn reeds meer dan 100 Japansche vliegtuigen en 20.000 man Japansche troepen samengetrokken in de buurt van Peiping en Tientsin, gereed om te allen tijde een botsing op groote schaal te ontketenen. Er behoeft nauwelijks op te worden gewezen, dat de plotselinge aanval op Loekoetsjiou en het binnenvallen van aanzienlijke Japansche strijdkrachten in Noord-China een duidelijke aantasting beteekenen van de souvereiniteit van China en in tegenspraak zijn met letter en geest van het Negen-Mogendheden-verdrag, het Parijsche Vredespact en de Volkenbonds-overeenkomst.
De crisis, die op deze wijze is ontketend door het agressieve optreden van Japan in China zal, indien zij op haar beloop wordt gelaten, niet enkel onverwijld den vrede in Oost-Azië verstoren, doch ook nog onvoorziene gevolgen hebben voor het overige deel van de wereld. Ofschoon China verplicht is om met alle middelen, die te zijner beschikking staan, zijn gebied, zijn nationale eer en zijn bestaan te verdedigen, blijft het niettemin bereid, zijn geschillen met Japan te regelen volgens welk ook der vreedzame middelen, waarover het internationale recht en de tractaten de beschikking geven.
(Chineesche Legatie te Den Haag)
(Vor. ber. China-Japan 2876 B.)

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van invoerrechten. - Aanvulling van de Tariefwet van 1934. —
Verschenen is een wetsontwerp tot wijziging van de Tariefwet 1934, de wet op het statistiekrecht en de algemeene wet van 26 Augustus 1922.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Tariefwet 2091 D.)**

F. FRANKRIJK. — Staatsfinanciën. - Steun aan Fransche Staatsfondsen. —
De regeering heeft 21 Juli '37 besloten, een fonds te stichten ter ondersteuning van de koersen der staatsfondsen, ten einde de noteeringen dezer fondsen meer in overeenstemming te brengen met de door de schatkist gemaakte vorderingen in zake het sluitend maken der begrooting.
De middelen voor dit fonds zullen verkregen worden door herwaardeering van den goudvoorraad van de Banque de France op basis van 1 franc = 43 milligram goud, de laagste koers van den franc genoemd in de monetaire wet van 1 October 1936.
Voortaan zal dit fonds, onafhankelijk van de aanmerkelijke bedragen, die door de Caisse Autonome d'Amortissement worden besteed voor aankoop van staatsfondsen, de staatsfondsenmarkt steunen, waartoe het beschikt over meer dan fr. 6 milliard.
Als de steunoperaties beëindigd zullen worden, zal het saldo weder aan de Banque de France worden overgedragen ten einde in mindering te worden gebracht van de schuld van den staat aan de bank. Ook het saldo van het wisselkoers nivelleeringsfonds zal voor hetzelfde doel worden gebezigd na beëindiging der interventie op de wisselmarkt en wel tot het bedrag, dat door het fonds tot steun aan de staatsfondsenmarkt is belegd in aangekochte staatsobligaties.
Amortisatie van de staatsschuld en aflossing van de door de Banque de France aan den staat verstrekte voorschotten zijn de twee essentieele kenmerken van de overeenkomst, die aan den raad van beheer der Banque de France ter goedkeuring werd voorgelegd.
(Le Temps) **(Vor. ber. Financiën 2872 D.)**

G. IJSLAND. — Een nieuw Alting gekozen. —
Er zijn op Ijsland verkiezingen voor het parlement gehouden, tusschentijdsche verkiezingen, die een vrij belangrijke verandering in de samenstelling van het Alting hebben gebracht.
Eigenlijk zouden er eerst het volgende jaar weer parlementsverkiezingen geweest zijn, maar in het voorjaar is het tot een breuk tusschen de beide regeeringspartijen gekomen en nadat

de toestemming van den Koning verkregen was heeft de regeering toen in April het Alting ontbonden en nieuwe verkiezingen uitgeschreven. De aanleiding tot de breuk tusschen de burgerlijk-radicale „vooruitgangspartij" en de sociaal-democraten was een diepgaand meeningsverschil over de noodzakelijkheid of de wenschelijkheid van staatsbemoeienis met de visscherij. De sociaal-democraten hadden voorgesteld een buitenlandsche staatsleening van acht millioen kronen op te nemen voor den bouw van stoomtreilers en de modernisatie van oude vischersvaartuigen, maar de burgerlijke bondgenooten wilden vernieuwing en verbetering op coöperatieven basis en verzetten zich krachtig tegen socialisatie van de voor IJsland zoo buitengewoon belangrijke visscherij.
Uit den aard der zaak was het socialisatievraagstuk het voornaamste punt in den verkiezingsstrijd en de beide regeeringspartijen hebben elkaar dan ook zoo heftig bestreden, dat een verzoening binnen afzienbaren tijd uitgesloten geacht kon worden. Een tweede belangrijk, maar nu eenigermate op den achtergrond gedrongen, punt, waarover de meening van de IJslandsche mannen en vrouwen gevraagd werd, was handhaving, herziening of opheffing van het Deensch-IJslandsche Unie-tractaat, dat van het najaar tegen 1943 opgezegd zou kunnen worden. En daar bovendien de nu verbroken coalitie slechts één stem overwicht gehad had, behoeft het niet te verwonderen, dat men zich zeer sterk voor de verkiezingen interesseerde en dat ondanks de vaak zeer groote afstanden ruim negentig procent van de kiezers heeft deelgenomen.
Het resultaat van de verkiezingen is, dat de „vooruitgangspartij" 19 zetels gekregen heeft tegen tevoren 15 en nu de grootste partij is, daar de conservatieve „zelfstandigheidspartij" van 20 op 17 terug is gegaan. De sociaal-democraten hebben 2 van hun 10 zetels verloren, de boerenpartij heeft haar 2 zetels behouden en de communisten, die eerder nog niet in het Alting vertegenwoordigd waren, hebben 3 zetels veroverd, terwijl 2 wilden verdwenen zijn. (Morgunbladid)
(Vor. ber. Alting 921 E.)

31 JULI 1937

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Lectoraat in de Muziekwetenschap. —
De Amsterdamsche gemeenteraad benoemde tot lector in de muziekwetenschap aan de gemeente-universiteit dr. K. Ph. Bernet Kempers, thans privaatdocent.
Dr. Bernet Kempers werd in 1897 te Nijkerk geboren. Hij studeerde muziekwetenschap aan de universiteit te München en promoveerde in 1925 summa cum laude op een dissertatie over: „Jacobus Clemens non Papa und seine Motetten".
In 1929 werd hij benoemd tot privaat-docent, welk ambt hij aanvaardde met een voordracht over herinneringsmotieven, leidmotieven en grondthema's.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Onderwijs 2798 C.)**

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Directeur Departement van Economische Zaken. - H. J. van Mook benoemd.
De heer H. J. van Mook, hoofdambtenaar voor economische zaken aan het Departement van Economische Zaken, is met ingang van 31 Augustus '37 benoemd tot directeur van genoemd departement.
(Aneta) **(Vor. ber. Departem. Econ. Zaken 1443 A.)**

C. P. E. N.-CLUB. — Congres te Parijs. —
Met een belangrijke zitting heeft het P.E.N.-Congres op 24 Juni '37 onder voorzitterschap van den Belgischen schrijver Louis Piérard, zijn bijeenkomst beëindigd.
Onder de moties, die werden aangenomen, was een gewijzigde tekst, waarin buiten alle politiek de dood van Garcia Lorca werd betreurd en geprotesteerd tegen dit „vergrijp tegen den geest". Een afzonderlijke motie, gericht tot geheel Spanje, sprak de deelneming uit van het Congres voor hetgeen onder den moordenden burgeroorlog geleden wordt, en zijn sympathie voor alle slachtoffers der gedachte. Het voegde er den wensch aan toe, dat de vrede spoedig hersteld moge worden en er een régime moge gevestigd worden, waarbij alle geweld wordt verbannen en de vrijheid van gedachte-uiting en de rechten van den geest erkend en gewaarborgd. (Le Temps)
(Vor. ber. P.E.N.-Club 2497 B.)

D. PALESTINA. — Britsch plan naar Genève verwezen. —
Het Lagerhuis heeft op 21 Juli aan het eind der debatten, met 3 stemmen tegen, een door de regeering aanvaarde motie i.z. Palestina aangenomen. Daarin wordt gezegd, dat de voorstellen van het Witboek voor den Volkenbond dienen te worden gebracht ten einde de Britsche regeering in staat te stellen het parlement, na een behoorlijk onderzoek, een definitief plan voor te leggen, waarbij volledig rekening zal worden gehouden met de aanbevelingen van het Witboek.
Deze motie bindt het Lagerhuis in het huidige stadium niet aan het verdeelingsplan. (Times)
(Vorig bericht 2874 A.)

E. ZUID-AFRIKA. — Kaffers kiezen eigen afgevaardigden. —
Voor de eerste maal sedert de segregatie is ingevoerd, waarbij de Kaffers van de Europeanen in afzonderlijke gebieden worden gescheiden, en de Kaffers hun eigen blanke vertegenwoordigers in het Parlement zullen hebben, zijn de verkiezingen voor het Parlement zoowel als voor de Provinciale Staten — of zooals wij zeggen de Provinciale Raden — in de Kaap gehouden.
Thans stemmen de Kaffers niet meer met de blanken samen, maar brengen zij afzonderlijk hun stem uit voor eigen afgevaardigden. Tot dit doel is de Kaapprovincie in drie kiesafdeelingen gesplitst, welke elk een afgevaardigde aanwijzen.
Bij deze nieuwe regeling is al dadelijk gebleken, dat de Kaffers niet graag voor een afgevaardigde stemmen, dien zij niet persoonlijk hebben gezien. Zij willen weten, hoe de man er uit ziet, die hun belangen in het Parlement zal verdedigen. De Kaffer heeft een zeer scherpen kijk op menschen en het is dus niet onbegrijpelijk, dat hij zijn Parlementscandidaat van oog tot oog wil aanschouwen, zoodat hij voor zich kan bepalen wat de man waard is.
Door de ontzaglijke uitgebreidheid van de verschillende kiesafdeelingen, was het echter onmogelijk, dat de candidaten overal konden komen. En de Kaffers hebben zich dan ook ernstig beklaagd over dat gebrek aan belangstelling bij den man die hun stem vraagt.
Toch hebben de Kaffers in Kaapland, waar de meesten hunner wonen en waar zij ook vroeger het stemrecht hebben bezeten, wat in Transvaal en Vrijstaat niet het geval was, veel belangstelling voor deze verkiezing aan den dag gelegd. Er is in de verschillende kiesafdeelingen ongeveer zeventig percent van het totaal aantal stemmen uitgebracht.
Opvallend was het bij deze verkiezing, dat de candidaat met een ouden gevestigden naam in het land den meesten steun heeft gevonden bij de Kaffers. Misschien is dat niet verwonderlijk bij den Afrikaanschen inboorling die zeer veel eerbied voor aristocratie heeft. (Die Burger)

F. NEDERLAND. — Diplomatie. - Japansche gezant.
De heer Kazue Buwajima heeft in het begin dezer maand zijn post als gezant van Japan in ons land betrokken, na een bezoek aan Nederl. Oost-Indië te hebben gebracht. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Diplomatie 2847 D.)

G. NEDERLAND. — Clearing met Roemenië. - Overeenkomst door Roemenië opgezegd. —
De regeeringspersdienst meldt:
Van de Roemeensche regeering werd dezer dagen bericht ontvangen, dat de Nederlandsch-Roemeensche clearingovereenkomst van 28 Augustus 1936 met ingang van 15 Augustus '37 is opgezegd.
(Regeeringspersdienst) **(Vorig bericht 2439 B.)**

H. ZWITSERLAND. - In- en Uitvoer. - Werkloosheid.
De Zwitsersche exportpositie toont per eind Juni 1937 tegenover het vorige jaar een belangrijke verbetering; naar hoeveelheid bedraagt de stijging van den uitvoer 63½%, naar waarde 61.6%. De ontwikkeling van den handel met Nederland blijkt uit het volgend overzicht:
De invoer uit Nederland bedroeg in Juni 1937 frs. 5.2 (v. m. 4½, v. j. 2½) millioen. Ook de uitvoer naar Nederland is tegenover het vorige jaar gestegen tot frs. 3.9 (v.m. 5.2, v. j. 1.7) millioen. Terwijl Zwitserland in Juni 1936 voor frs. 0.8 millioen meer goederen invoerde, dan het naar Nederland exporteerde, bedraagt het invoeroverschot van Nederland naar Zwitserland dit jaar frs. 1.3 millioen. Nederland neemt in den Zwitserschen buitenlandschen handel de zevende plaats in.

Daling der werkloosheid. De werkloosheid toont in Zwitserland nog steeds een aanhoudende daling. **Het**

totaal der werkzoekenden is eind Juni tegenover Mei met 7143 tot 50.830 gedaald. Eind Juni 1936 bedroeg het aantal 75.127. De verbetering in de werkloosheid tegenover hetzelfde tijdstip van 1936 bedraagt dus 32%. (Schweizerische Handelszeitung, Zürich)
(V. b. In- en Uitvoer 2131 C.; Werkloosheid 2130 G.)

A. **DUITSCHLAND. — Kerkvervolging. - Evangelische Kerk. - Dr. Niemöllers broer en andere arrestaties. —**
De reeks arrestaties van predikanten der Belijdende Kerk is ook op 25 Juli voortgezet. Te Dahlem is ds. Niemöller, de broer van den leider der Belijdende Kerk, die thans gevangen zit, die in plaats van zijn broer den dienst kwam leiden, bij het uitgaan van de kerk gearresteerd, hetgeen de grootste verontwaardiging onder de kerkgangers, die daarvan getuige waren, heeft teweeggebracht. Hij is echter weder vrijgelaten.
Voorts zijn nog vijf andere dominé's gevangengenomen, zoodat het aantal zich in arrest bevindende predikanten thans ruim vijftig bedraagt.
(Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 2865 C.)

1 AUGUSTUS 1937

B. **WIELERSPORT. — Tour de France. - Resultaten.**
De eindresultaten van den 31sten „Tour de France" luiden als volgt:
1. Lapébie, 138 uur 58 min. 31 sec.; 2. Vicini, 139 u. 5 m. 48 s.; 3. Amberg, 139 u. 24 m. 44 s.; 4. Camuso, 139 u. 25 m. 24 s.; 5. Marcaillou, 139 u. 34 m. 7 s.; 6. Vissers, 139 u. 36 m. 44 s.; 7. Chocque, 140 u. 3 m. 50 s.; 8. Gallien, 140 u. 5 m. 4 s.; 9. Bautz, 140 u. 5 m. 12 s.; 10. Fréchaut, 140 u. 23 m. 5 s. Antoon v. Schendel, de eenige Hollander, die den „Tour" tot een goed einde wist te brengen, eindigde op de drie-en-dertigste plaats met een tijd van 141 uur 51 min. 45 sec.
Het landenklassement luidt: 1. Frankrijk, 418 uur 36 min. 28 sec.; 2. Italië, 421 uur 30 min. 46 sec.; 3. Duitschland, 421 uur 53 min. 12 sec.; 4. Zwitserland, 422 uur 34 min. 3 sec.; 5. Luxemburg, 429 uur 22 min. 51 sec.; 6. Spanje, 428 uur 44 min. 57 sec.
Dient nog te worden vermeld, dat de geheele Belgische ploeg, naar aanleiding van eenige betreurenswaardige incidenten, zich gedwongen gevoelde op te geven. (L'Auto) **(Vor. ber. 2406 A.)**

C. **NEDERLAND. — Christoffel Pullmann. - Monument. —**
Het was op 27 Juli '37 150 jaar geleden, dat de grenadier Christoffel Pullmann, schildwacht voor het paleis Soestdijk, den dood boven ontrouw verkoos.
Het eenvoudige, houten gedenkteeken bij het paleis, dat de nagedachtenis aan deze heldendaad levendig heeft gehouden, is nu door een waardiger vervangen en op 27 Juli '37 door Prinses Juliana in tegenwoordigheid van Prins Bernhard en vele autoriteiten onthuld. Christoffel Pullmann had medegeholpen een nachtelijken aanslag op Soestdijk door de Patriotten te verijdelen en stierf daarbij den heldendood.
(Red. K. H. A.)

D. **PALESTINA. — De beoogde verdeeling. - Arabieren het sterkst tegen verdeeling. —**
Naar een bijzondere correspondent van de „Times" te Jeruzalem schrijft, schijnt de openbare meening onder de Joden in Palestina zich langzamerhand naar berusting in het principe der verdeeling te bewegen. In tegenstelling daarmede blijven de Arabieren resoluties tegen het verdeelingsplan aannemen, waarbij ieder compromis wordt verworpen en iedere nieuwe resolutie leidt er toe, dat het verzet tegen het plan algemeener wordt en vaster vorm aanneemt. 20 Juli nam een vergadering van vertegenwoordigers van Jaffa en omstreken zulk een resolutie aan en 21 Juli zond de Nationale Verdedigingspartij (de Nasjasjibi-partij) een lang memorandum in gelijken zin aan het departement van Koloniën te Londen en aan den Volkenbond.
Het voornaamste Arabische bezwaar is onveranderlijk, dat verdeeling de eenheid zou vernietigen van het land, omtrent hetwelk zij ondanks de Joodsche aanspraken blijven volhouden, dat het Arabisch is. En de Arabieren vragen: „Waarom zouden wij onze huizen en ons land overgeven? Wij zijn geen verslagen natie zooals de Grieken in 1922".
Men moet ook een zekere waarde hechten aan den onwil der ontwikkelden onder de Palestijnsche Arabieren om te worden opgenomen in wat zij een „woestijnstaat" noemen, waar de levensstandaard veel lager is. Dit wordt in het bijzonder gevoeld door oudere regeeringsambtenaren, van wie er een opmerkte: „Na 20 jaar Britsch bestuur hebben wij tot op zekere hoogte als Engelschen leeren denken. Het zal te moeilijk zijn om onzen geest weer aan een Oostersch standpunt aan te passen." (Times)
(Vorig bericht 2881 D.)

E. **LUCHTVAART. — Luchtrampen. - K.L.M.-vliegtuig „Flamingo" bij Halle (België) verongelukt. —**
Op 28 Juli '37, omstreeks 11 uur v.m., is het K.L.M.-vliegtuig „Flamingo" (PH-ALF), op weg van Amsterdam naar Parijs, vrij spoedig na het vertrek van Brussel, waar een tusschenlanding gemaakt was, in de buurt van Halle verongelukt.
Het toestel vloog in brand, verbrandde geheel en de vijftien inzittenden, vijf leden der bemanning en tien passagiers, kwamen daarbij om het leven.
Het toestel, een Douglas DC 2, was om 9.20 v.m. van Schiphol vertrokken onder commando van den vlieger C. Th. R. Steensma.
Te Brussel werd een tusschenlanding gemaakt; daar zijn de meeste passagiers, die gedeeltelijk van Keulen kwamen, ingestapt.
Volgens de eerste — nog niet gecontroleerde berichten — zou de „Flamingo" tengevolge van een ontploffing aan boord, in de lucht in brand zijn gevlogen en toen gevallen zijn. De DC 2 viel neer op een terrein nabij het Station Brages.

De slachtoffers. — De bemanning van het vliegtuig bestond uit: bestuurder C. Th. R. Steensma; tweede bestuurder-mecanicien Geering; marconist Ludekuize; tweede werktuigkundige Wapperom; Mej. v. d. Laan. De passagiers waren: de heer Nathans, Nederlander komende van Amsterdam, tweede secretaris van de Intern. Transportarbeiders Federatie; de heer Trillo, een Mexicaan, komende van Amsterdam; de Duitscher Wetzlaar, die evenals de hierna te noemen passagiers uit Keulen was gekomen en te Brussel in de „Flamingo" was gestapt; de Duitscher Mun, de heer en mevrouw Tondreau, de heer Blume, de heer Whitehouse, de heer Canton, de heer Goldbloome.
(Telex-A. N. P. - Agence Belga)
(Vor. ber. Vliegongelukken 2866 G.)

F. **TIBET. — De nieuwe Dalai-lama. - De Tasji-lama.**
De Sin Pau bevestigt, dat in het weidegebied bij Koko Nor de reïncarnatie van den Dalai-lama is gevonden. Het gelaat van het kind en de leeftijd komen overeen met wat gewenscht werd. De vorige Dalai-lama had op zijn sterfbed het kind waarin hij zou worden gereïncarneerd — en dat hij in een visioen had aanschouwd — beschreven. Het kind is nu ongeveer twee jaar oud. Het is het zoontje van een welgestelden landman.
De Tasji-lama, die een jaar of tien in ballingschap buiten Tibet moest blijven — wegens een conflict met den toenmaligen Dalai-lama — keert thans naar zijn land terug. (Sin Pau Agency)
(Vor. ber. Dalai-lama 1250 B.)

A. NEDERLAND. — Padvinders. - De Vijfde Wereldjamboree plechtig geopend. —

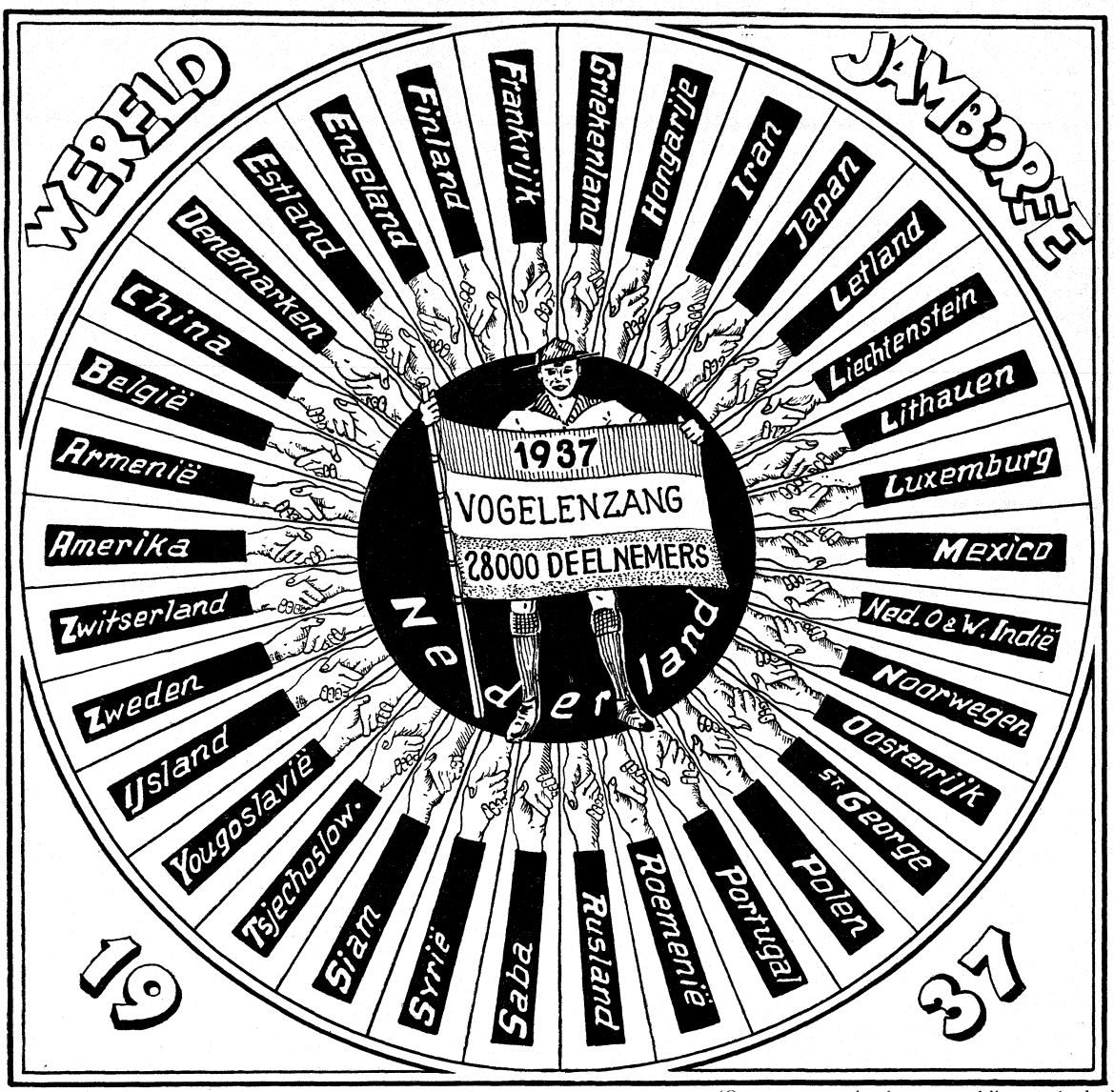

(Overname zonder bronvermelding verboden)

De plechtige opening van de Vijfde Wereldjamboree, die op 31 Juli 1937 te Vogelenzang plaats had, is op een grootsche wijze geschied.

Voor de oogen van H. M. de Koningin, den chief-scout Lord Robert Baden Powell of Gilwell, en den Nederlandschen hoofdverkenner, Staatsraad J. J. Rambonnet, voltrok zich een onvergetelijk schouwspel. Hier meldde zich de jeugd van veertig landen, ongeveer 28.000 verkenners, vereenigd in één lang defilé, bezield door één gedachte, de gedachte die de chief-scout haar had ingeprent, toen hij de Internationale Padvindersbeweging had opgeroepen voor deze Wereldjamboree: Vriendschap sluiten.

Na het defilé heeft H. M. de Koningin de Wereldjamboree geopend met de volgende toespraak, waarvan het eerste gedeelte in het Engelsch werd uitgesproken.

Padvinders, jong en oud, Padvinders van alle landen, Ik heet u allen welkom in Mijn koninkrijk en hoop, dat u daardoor zult weten, hoezeer Ik uw beweging waardeer en er belang in stel.

Het is voor Mij een voldoening, te zien, dat na jaren van vruchtbaar streven, deze prachtige organisatie een wereldbeweging is geworden, die jongens omvat van alle klassen en alle naties en die hen er toe voorbereidt, goede burgers en goede mannen te worden. Moogt gij immer, thans zoowel als in uw later leven, trouw blijven aan den padvindersgeest, welke, om te spreken met de woorden van uw chief, dien wij hier heden met vreugde welkom heeten, gekenschetst wordt door zijn breeden en onzelfzuchtigen kijk, zijn oprechte vriendschap, zijn daadwerkelijke liefde en zin om met vreugde te dienen.

Daarna vervolgde H. M. in het Nederlandsch:

Mij thans tot u, padvinders-landgenooten richtend, wensch Ik in de eerste plaats een welkom toe te roepen aan hen uit het rijk van overzee, die zich de lange reis hebben getroost om aan deze bijeenkomst in het moederland deel te nemen.

Ik hoop, dat gij van deze Jamboree met schoone indrukken naar uw geboortegrond zult terugkeeren. Padvinders uit alle deelen van het rijk, gij moogt nooit vergeten, dat gij tijdens deze Jamboree gastheer zijt.

Vervult uw taak in dezen met hulpvaardigheid en opgewektheid en doet daarmede den naam van Nederland als gastvrij land eer aan.

H. M. besloot Haar rede in het Engelsch als volgt: Mogen de dagen, dat gij hier bijeen zijt, gekenmerkt worden door den waren padvindersgeest en mogen, door Gods zegen, de vriendschapsbanden, die ge hier aanknoopt, versterkt en verdiept worden tot ware en trouwe broederschap, die zal blijven bestaan lang nadat gij terug zijt gekeerd naar uw landen over de geheele wereld.

Hiermede verklaar Ik de Jamboree geopend.

Rede van den Big Chief.
Spoedig daarop klonk de kloeke stem van den grijzen Chief Scout over het veld. Heel gedecideerd sprak Lord Baden Powell zijn woorden uit en men kon zich slechts verwonderen over het feit, dat deze krachtige taal uit den mond kwam van een tachtigjarige. Hij zei woordelijk:
Majesteit, Ik dank U voor Uw inderdaad vriendelijke tegenwoordigheid en voor de officieele opening van de Wereldjamboree en bovendien voor Uw diepzinnige Boodschap, welke U ons hebt gegeven. Ik ben er zeker van, dat iedere padvinder en leider deze aanmoediging naar huis zal meenemen. Scouts, deze boodschap zal jullie allen tot steun zijn bij het groote werk, dat hier en in de geheele wereld door jullie wordt verricht.
Ik dank Uwe Majesteit hartelijk, niet alleen namens de padvinders, die thans in Nederland zijn, maar ook uit naam van hun geheele broederschap, welke over de gansche wereld is verspreid. De aanmoedigende Boodschap, die U ons vandaag hebt meegegeven, zal deze broederschap tot steun zijn om haar principes uit te dragen, onverschillig tot welk geloof, klasse of natie men ook moge behooren.
Wij allen voelen ons zeer bevoorrecht onze Jamboree hier in Nederland te kunnen houden, in het land van de groote, moedige wereldontdekkers en van de groote mannen, die zoo ontzaglijk veel hebben gepresteerd op het gebied van kunst, handel en industrie. Het is een centrum van vele conferenties ter bevordering van den wereldvrede. Het is thans ook het land, dat onze Jamboree kan inspireeren ten goede door de roemrijke geschiedenis. Uw land is een voorbeeld voor alle padvinders om hun werk voort te zetten in het belang van den internationalen vrede.
Heden hebt Gij, Majesteit, een grooten stap voorwaarts gedaan op den weg naar den algemeenen vrede en Gij hebt ons gesterkt in ons verlangen naar broederschap, die reeds nu gegroeid is tot een jeugdbond van de meeste landen.
Wij hopen, geholpen als wij zijn door de inspiraties, welke U ons heden hebt willen geven, den vrede in alle landen te bevorderen, een poging, die tot nu toe den staatslieden bij hun discussies niet is mogen gelukken.
Padvinders en leidsters van het padvindstersgilde, en alle andere leiders hebben thans nieuwe kracht gekregen voort te gaan — zooals zij ook in het verleden deden — de principes te verspreiden van goeden wil, die de ware grondslagen vormen voor den vrede.
Majesteit, uit naam van allen hier aanwezig, dank ik U, zoo besloot de Chief Scout, voor de buitengewoon vriendelijke wijze waarop U ons hebt verwelkomd en voor de hulp, die U ons op dezen dag hebt verleend door ons de eer aan te doen onze Jamboree te openen.
(Vor. ber. 2840 A.; Koningin Wilhelmina 2822 E.; Lord Baden Powell 922 E.)

2 AUGUSTUS 1937

A. CHINA. — Conflict met Japan. - Peiping-Tientsin. - Verklaring van Maarschalk Tsjang-Kai-sjek. —
Peiping en Tientsin zijn door de Japanners gebombardeerd. Japan zou, volgens mededeeling in het Hoogerhuis te Tokio geen veroveringsplannen hebben. Het wenscht uitsluitend vreedzame economische samenwerking met China.
De Chineesche Regeering en bevolking zijn sterk onder den indruk van den volslagen ommekeer in den toestand in Peiping, die volgens de Chineesche lezing is ontstaan door het muiten van generaal Sji-Joe-San en van zijn gendarmerie, die gemeene zaak is gaan maken met de Japanners en die het spoorwegstation bezet heeft, met het gevolg, dat de loyale troepen Peiping moesten verlaten en dat generaal Soeng-Tsje-Joean naar Pau Ting Foe ging, waarbij hij de macht in Peiping overliet aan den commandant van de 38ste divisie Tsjang-Tsoe-Tsjoeng, die bekend staat om zijn geneigdheid tot een overeenstemming met de Japanners.
Onder deze omstandigheden was de 37ste divisie ook gedwongen de door haar bezette plaatsen Lang Feng, Fengtai en Toengtsjau weer te ontruimen.
Maarschalk Tsjang Kai-sjek heeft een verklaring afgelegd over de gebeurtenissen in Noord-China, waarin hij o.a. zeide, dat hij als opperbevelhebber de verantwoordelijkheid op zich neemt voor de plotselinge wending in Noord-China. De Chineesche deskundigen hebben dergelijke tegenslagen voorzien. De vijandelijkheden zijn evenwel nog niet geëindigd. De centrale regeering zal niet buigen voor de Japansche pressie.
Voor de verdere politiek van China verwees de maarschalk naar zijn verklaring van 19 Juli te Koeling. China kan verder niets meer verdragen. De gebeurtenissen van Peiping en Tientsin kunnen niet als plaatselijke gebeurtenissen worden beschouwd. Het geheele land moet thans aan den strijd deelnemen, een plaatselijke regeling is geheel onmogelijk geworden. Het bestaan van China hangt thans af van de vier minimum-eischen van 19 Juli, die, zooals bekend, als volgt luiden:
1e. Door geen enkele overeenkomst mag inbreuk worden gepleegd op de onschendbaarheid en de souvereine rechten van China.
2e. Een onwettige wijziging van den Politieken Raad van Hopei en Tsjahar kan niet worden toegestaan.
3e. Verwijdering of overplaatsing, onder pressie van buiten af, van plaatselijke officieren, door de centrale regeering benoemd, zooals generaal Soeng Tsje-joean e.a., kan niet worden getolereerd.
4e. De regeering te Nanking kan niet dulden, dat beperkingen worden gemaakt ten aanzien van de door het 29ste leger bezette stellingen.
China is vastbesloten nooit een compromis te aanvaarden, geen gebied mag verloren gaan en de souvereine rechten mogen niet worden aangetast. (Sin-Pau Agency - Domei)
(Vor. ber. 2880 D.; Tsjang-Kai-sjek 2868 C.)

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: James Hilton — „We are not alone". (Little Brown & Co., Boston) **(Vor. ber. 2867 E.)**
Belgisch-Fransch: France Adine — „La Bulle d'or". (Ed. Albert, Paris 1937) **(Vorig bericht 2875 C.)**
Duitsch: Vicki Baum — „Der grosse Ausverkauf". (Querido, Amsterdam)
Kasimir Edschmid — „Der Liebesengel". (Paul Zsolnay Verlag, Berlin 1937) **(Vor. ber. 2875 C.)**
Engelsch: Contemporary Indian Philosophy. By Various Writers. Edited by S. Radhakrishnan and J. H. Muirhead. (Allen and Unwin)
Francis Stuart — „The Bridge". (Collins) **(2875 C.)**
Fransch: Jacques Maritain — „Le songe de Descartes". (Corrêa, Paris)
Henry de Montherlant — „Le Démon du Bien". (Grasset, Paris) **(Vorig bericht 2875 C.)**
Italiaansch: Massimo Bontempelli — „Gente nel tempo". (A. Barion, Sesto San Grovanni) **(2860 A.)**
Nederlandsch: M. van der Hilst — „Amok". (H. A. V. Bottenburg, Amsterdam)
Herman de Man — „Marie of Hoor ook de Wederpartij". (Nijgh en Van Ditmar, 1937) **(2875 C.)**
Russisch: Walentin Katajef — „Belejet paroes odinoki". (Een wit zeil doemt op) (Leningrad) **(2867 E.)**
(Red. K. H. A.)

3 AUGUSTUS 1937

C. SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet-inmenging. —
Op 30 Juli '37 is de onder-commissie voor de niet-inmenging in Spanje te Londen bijeengekomen. De meeningsverschillen over de erkenning van Franco konden niet worden overbrugd en na een vergadering van drie uur is de commissie uiteengegaan. Het Engelsche compromis zit tusschen het Duitsche standpunt en de Russische opvatting. De Duitsche regeering wil de erkenning laten samen vallen met de terugtrekking der vrijwilligers en de Sovjet-Unie wil in geen geval tot de erkenning overgaan voor de laatste buitenlandsche strijder het schiereiland heeft verlaten. En daarop heeft Von Ribbentrop geconcludeerd, dat „Rusland door de toekenning van de rechten van oorlogvoerenden aan de partijen in Spanje te weigeren, het Britsche plan heeft vernietigd".
Het wordt er voor Londen en Parijs steeds moeilijker op en een of andere oplossing van Spanje uit is op het oogenblik niet in het zicht.
Het Britsche Lagerhuis is tot 21 October op reces gegaan. Minister Eden heeft in antwoord op vragen zich over de niet-inmengingssituatie nog uitgelaten. Daarbij heeft hij o.m. gezegd: „Het zou gevaarlijk zijn den indruk in de wereld te wekken, dat, wat er ook moge gebeuren, de Britsche regeering tot geen enkele actie zou overgaan. De regeering heeft nooit iets van dien aard gezegd. Integendeel, wij hebben precies het tegenovergestelde gezegd". En een andere uitlating van Eden is deze: „Ik acht het zeer moeilijk in te zien, hoe de niet-inmenging onder de bestaande omstandigheden kan worden gered. Wij zouden echter een mislukking van de niet-inmenging betreuren." (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2878 B.)

A. **De Mohammedaansche wet. —**
Prof. H. J. Nauta schrijft in de Nieuwe Rotterdamsche Courant over de Mohammedaansche wet in Ned. Oost-Indië. Wij ontleenen hieraan het volgende:
De weg der koloniseerende mogendheden, die Islamieten onder haar bestuur hebben, loopt vaak niet over rozen. Zij hebben nu eenmaal rekening te houden met het feit, dat de Islam niet alleen de betrekking van het schepsel tot zijn Schepper bepaalt, maar zich tevens bemoeit met die van zijn adepten tot het staatsgezag; een gevolg van de omstandigheid, dat eenmaal het hoofd van den Islamietischen Staat tevens „Heer der geloovigen" was. Naast haar eigen wetten en instellingen moesten de Westersche mogendheden, die het bestuur over Moslimsche landen voerden, de regelingen van den Islam op maatschappelijk gebied, als een imperium in imperio wel dulden. Zoo bleven in Nederlandsch-Indië de Moslims onder hun eigen huwelijks-, familie-, personen- en erfrecht leven. En menig bestuursambtenaar heeft moeten ervaren hoe de Islamieten als één man in het geweer kwamen, als ze hun godsdienstige instellingen aangerand waanden.
En toch — dank zij nauwere aanraking met het Westen — het Oostersche imperium in den Westerschen staat begint in innerlijke kracht af te nemen. De kritiek op de Islamietische maatschappelijke instellingen is gekomen van de zijde van de intellectueele inlanders. Het Westen had hun andere toestanden leeren kennen. En vergelijking viel niet uit in het voordeel van eigen land. Vooral de kritiek op het Mohammedaansche huwelijk en de daaruit voortspruitende huwelijksomstandigheden was vaak bijzonder fel. Bijna elke vergadering of elk congres, zelfs van de partijen op godsdienstigen grondslag, hield zich met dit vraagstuk bezig. De opvoeding van de kinderen achtte men, door deze toestanden, in gevaar. Dr. Soetomo, thans een der voormannen van de Parindra, riep op het congres van de Sarikat-Islam in 1929 moedeloos uit: „Och, wat kunnen we verwachten van kinderen van wie de een vijf moeders, de ander zes vaders heeft gehad?" Wel traden de hoofden van den godsdienst, zich stellende op het standpunt van den Koran, als verdedigers van den Islam op, maar juist het feit, dat men niet schroomt eeuwenoude godsdienstige voorschriften, die altijd als heilig hadden gegolden, te veroordeelen, spreekt voor zich zelf.

NEDERL. OOST-INDIË

Uit diezelfde onteveredenheid werd ook geboren de Vereeniging van jonge meisjes, uit gegoeden Inlandschen stand, van welke de meeste een opvoeding op Nederlandsche inrichtingen van onderwijs hadden genoten, die elkander beloofden, niet te zullen huwen, zoo haar aanstaande man haar niet de belofte gaf (afgelegd voor den officieelen huwelijkssluiter), dat zij zijn eenige vrouw zou blijven. Het was een zwak verweer, dat in de praktijk weinig resultaat gehad zal hebben tegen de polygamie, een der grieven van de inheemsche vrouw tegen het Moslimsche huwelijk. Wel nam kort daarop het vrouwencongres te Fort-de-Kock een motie aan waarin het polygame huwelijk door de Inlandsche Mohammedaansche vrouwen als een eisch van den godsdienst moest worden aanvaard, maar het verzet der jongeren was zoo vinnig geweest, dat ternauwernood een meerderheid voor de conclusie werd verkregen.
Nu wordt de polygamie te vaak voorgesteld als een algemeen verbreid kwaad in den Islam. De praktijk in Nederlandsch-Indië leert anders. Op een totaal van pl.m. 10,000,000 Mohammedaansche huwelijken zijn pl.m. 200,000 polygaam. En dat aantal zal in de laatste tijden nog zijn gedaald. De bezwaren van de Islamietische Inlandsche vrouw zijn dan ook voornamelijk tegen het statuut, dat naast de gemakkelijke manier, waarop haar man van haar scheidt, haar in zoo afhankelijke en onvrije positie stelt in het huwelijk.
Voor de regeering waren deze symptomen van groote waarde. Zonder aan de oer-oude instellingen van den Islam te raken, moest zij den weg openstellen om de ontevredenen een uitlaat te geven. Het vorige jaar bereikten ons uit Indië berichten, dat de regeering een regeling overweegt, waardoor voor de Inlanders de mogelijkheid geopend wordt, een monogaam huwelijk te sluiten. Of daardoor de Korantekst, waarop de polygamie zich grondt: „En indien gij vreest, niet rechtvaardig te kunnen zijn . . . . neem dan, naar Uw behagen twee of drie of vier vrouwen, maar niet meer," (Koran 4 : 3) terzijde gesteld zal worden? Daaraan kan de regeering natuurlijk niet tornen. Maar wel zal naast het Mohammedaansche polygame huwelijk een andere vorm van huwelijk gesteld kunnen worden, waardoor aan de bezwaren van velen tegemoet wordt gekomen. Uit de Indische berichten valt alleen af te leiden, dat het nieuwe soort huwelijk monogaam zal zijn.
Maar aan de andere zijde dreigt het gevaar, dat de Inlanders, die, en onder hen vooral de eenvoudigen, zeer aan de oude gewoonte zijn gehecht, afkeerig worden van al het nieuwe en ten slotte besluiten toch maar bij het oude te blijven.
Het is nu eenmaal de vloek, die op den primitieven mensch rust; uit vrees de adat der voorvaderen te verdedigen met hand en tand.
Aan de welwillende houding, die de Inlanders aannamen jegens de godsdienstrechtspraak, is evenwel de laatste kwarteeuw een einde gekomen. Eerst schuchter, werd de kritiek allengs driester en openlijker. En aldra werden op vergaderingen en in dagbladen vragen gesteld en opmerkingen gemaakt over het dure erfrecht in den Islam. Vrijwel iedere erfenis van eenige beteekenis komt in handen van den godsdienstrechter: de materie is te ingewikkeld, dan dat een leek daarin den weg zou weten te vinden. En volgens de Mohammedaansche Wet mag de godsdienstrechter, die de erfenis behandelt, voor zijn moeite 10% van de erfenis als loon vragen. Voor den priesterraad komen daarbij nog vaak hooge onkosten. Verhalen over erfenissen, die in handen van een godsdienstrechter versmolten tot geringe bedragen, deden in de Inlandsche pers de ronde. Zonder dat de regeering er iets aan kon doen. Zonder dat ook de landraad correctief kon optreden, zoo de betrokkenen dat zelf niet wenschten. Vaak namen dezen het priesterraadvonnis maar voor lief: de dubbele procedure vroeg wederom veel tijd en geld.
Maar op nog andere gebreken in de priesterrechtspraak werd den laatsten tijd herhaaldelijk gewezen. In de Sinar Deli, een Inlandsch dagblad, kwam eenige jaren geleden het vonnis voor, dat de godsdienshoofden hadden uitgesproken over Mohammed Saleh, die over het bestaan van Allah afwijkende meeningen had verkondigd en deswege uit den Islam werd gestooten. Uit dat vonnis citeeren we: „Wanneer hij sterft, zal zijn erfenis niet volgens de Mohammedaansche Wet verdeeld worden, noch zal hij een erfenis, volgens die gebruiken behandeld, mogen ontvangen". En: „Zijn vrouw(en) zijn van hem gescheiden verklaard". Nu komt gelukkig uitstooting uit den Islam weinig voor: gewoonlijk houdt men, tot groot verdriet van den rechter, de zonden zijner medemenschen en van zich zelf — op voorschrift van de heilige overlevering — verborgen. „Allah heeft immers lief, die de zonden bedekken". Dat is het recht van Allah: De zonden der menschen te kennen en te vergeven. En nu stelde een lezer van de Sinar Deli de vraag, waar M. Saleh wèl recht zou kunnen krijgen. En het antwoord moet helaas luiden, nergens; hij, onderdaan van het Nederlandsch-Indische gouvernement, staat rechtloos in den Staat.
Den landraadsrechters wacht de eervolle taak ten aanzien van het erfrecht de oude Arabische letter te vullen met den nieuwen geest, die zich thans algemeen in den Islam verbreidt.
(Prof. H. J. Nauta in de Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vorig bericht Mohammedaansch Hof 2756 A.)

A. **ATLANTISCHE OCEAAN. — Verbindingen over zee en in de lucht. —**

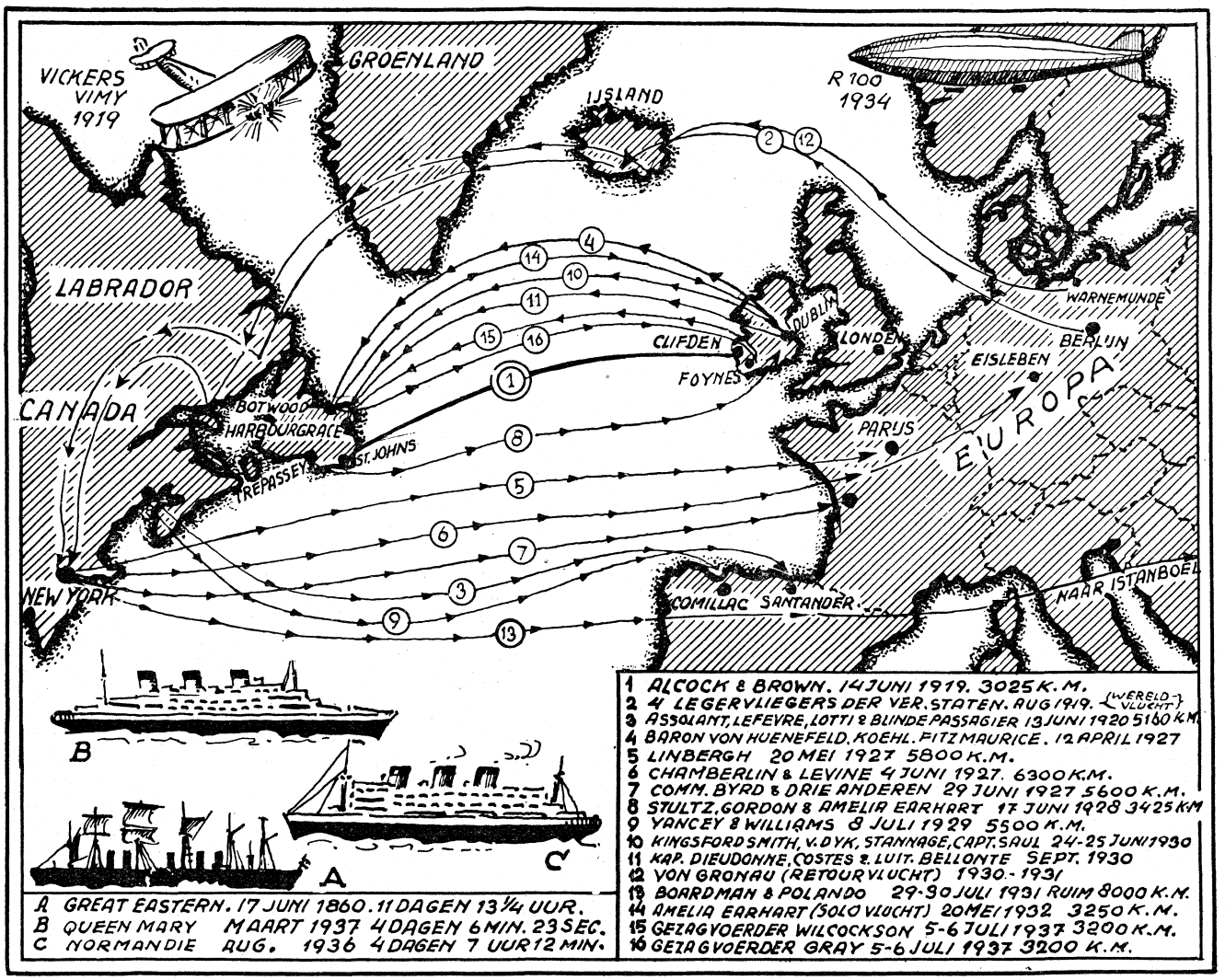

(Overname zonder bronvermelding verboden)

4 AUGUSTUS 1937

B. **NEDERLAND. — Nieuwe voorzitter van de Kon. Ned. Aut. Club. —**
In haar algemeene vergadering heeft de K.N.A.C. op 20 Juli met 43 stemmen en 1 blanco tot haar nieuwen voorzitter gekozen den heer jhr. mr. J. Th. M. Smits van Oyen. (Telegraaf)
(Vorig bericht K. N. A. C. 1739 C.)

C. **ZUID-AFRIKA. — Nieuwe partij der genaturaliseerde Duitschers. —**
Onder den naam van Deutsche Südwestbund is in het mandaatgebied Zuid-West een nieuwe bond gesticht, een politieke partij van genaturaliseerde Duitschers. In een lang manifest waarin het doel wordt uitgezet wordt vermeld:
handhaving van de Duitsche taal, behoud en voortzetting van den band met het Duitsche geestelijk leven en cultuur voor henzelven en hunne afstammelingen, streven naar volkomen gelijkheid met Zuid-Afrikaansche en Engelsche immigranten, onbeperkte en ongestoorde Duitsche cultureele bedrijvigheid, erkenning van Duitsch als een ambtelijke taal en een waarborg, dat de Duitsche kinderen opgevoed zullen worden in overeenstemming met de Duitsche cultuur. Beweerd wordt, dat men loyale burgers van het gebied zal blijven en de wetten eerbiedigen. Verder houdt het manifest een opwekking aan niet-genaturaliseerde Duitschers in om medewerking, teneinde een zoo omvangrijk mogelijke vertegenwoordiging ten opzichte van economische, cultureele en jeugdaangelegenheden te verkrijgen. (Die Burger)
(Vorig bericht 2768 A.)

D. **WERELDWERKLOOSHEID. — April—Juni 1937. Daling. —**
De begin Juli verschenen driemaandelijksche statistiek van het internationale arbeidsbureau over den stand der werkloosheid in de wereld doet natuurlijk zien, dat de vermindering der werkloosheid in het afgeloopen kwartaal in verblijdend sterke mate heeft voortgeduurd. Intusschen verdient het de aandacht, dat in twee staten, Denemarken en Joego-Slavië, waar een paar jaar geleden reeds een langzame verbetering was te bespeuren geweest, juist thans sinds een half jaar de werkloosheid weder aan het stijgen is. Ook in drie andere Noordelijke staten, Estland, Finland en Letland, waren de werkloosheidscijfers over het afgeloopen kwartaal iets hooger dan in hetzelfde kwartaal van 1936, doch hier is de stijging wellicht slechts tijdelijk en aan voorbijgaande omstandigheden te wijten.
Opvallend is, dat wederom de statistische cijfers over het aantal werkloozen in een bepaald land somtijds een ander beeld van den daar heerschenden toe-

stand geven als de statistische cijfers over het aantal werkhebbende personen bieden. Terwijl in Denemarken, Estland, Finland, Letland en Joego-Slavië de werkloozenstatistieken der plaatsingbureaux op een stijging van het aantal werkloozen sinds hetzelfde tijdstip van 1936 wijzen, is in deze landen volgens de statistieken van het aantal werkhebbenden de toestand der arbeidsmarkt sinds verleden jaar verbeterd. Volgens de statistieken over het aantal werkloozen is de toestand in de geheele wereld, zonder uitzondering, gunstiger geworden.
Volgens deze zelfde statistieken is het aantal personen, die arbeid verrichten, in de meeste landen tijdens het tweede kwartaal van 1937 reeds beter geweest dan in het jaar 1929. Het cijfer van 1929 is echter nog niet bereikt in België (thans 88 in vergelijking tot 100 in 1929), Canada (89), Frankrijk (76), Italië (95), Luxemburg (75), Nederland (74), Polen (85), Tsjecho-Slowakije (87), de Vereenigde Staten van Amerika (97) en Zwitserland (75).
(Intern. Arbeidsbureau) **(Vorig bericht 2745 I.)**

A. **AMSTERDAM. — Begrooting 1938 sluitend. —**
In een onderhoud ten Stadhuize heeft de wethouder van de Financiën, de heer Jac. Rustige, op 31 Juli '37 eenige mededeelingen gedaan over de begrooting voor het jaar 1938.
B. en W. zijn er in geslaagd de begrooting sluitend te maken en wel door het nadeelig saldo van rond *f* 3.775.000 van den dienst 1936, naar den kapitaaldienst over te brengen en door in de begrootingen van de takken van dienst, waarop art. 252 der gemeentewet is toegepast, de afschrijvingen voor 1938 te beperken tot de verplichte aflossingen op de leeningen, welke voor die bedrijven werden aangegaan. Door deze beperking der afschrijvingen, worden de uitkomsten van deze takken van dienst te zamen tot een bedrag van *f* 5.880.000 gunstig beïnvloed, welk bedrag aan de algemeene begrooting ten goede komt.
B. en W. willen niet verhelen, dat zij deze vermindering van afschrijvingen op zichzelf zeer ongewenscht achten en slechts verdedigbaar met het oog op de onmogelijkheid, op de begrooting voor 1938 de middelen voor hoogere afschrijvingen dan de verplichte aflossingen te vinden. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht Begrooting 2363 I.)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Inheemsch initiatief. —**
Eenige dagen geleden werd een rubberfabriek in het Buitenzorgsche, toebehoorend aan een inlandsche coöperatie, geopend. Hieronder laten wij thans een beschouwing over het inlandsche coöperatiewezen uit de Indische Courant van 14 Juli volgen:
De coöperatie onder den inheemschen landbouw en nijverheid blijft zich geregeld uitbreiden; gezegd kan worden, dat er per maand gemiddeld een vijftal bijkomen. Van kunstmatige bevordering is daarbij geen sprake; de behoefte aan coöperatie moet in den inheemschen kring zelf gevoeld worden, want dan alleen is welslagen mogelijk. Het is hier vooral ook de praktijk, zooals men die om zich heen ziet of van elders heeft leeren kennen, welke tot navolging leidt. Aldus groeit het besef van het nut der coöperatie onder de inheemsche kleinnijveren en landbouwers.
De oudste vorm, waarin door de inheemschen van de coöperatie werd en wordt gebruik gemaakt is die van de Spaar- en credietcoöperatie, zooals men die in de Coöperatieve desabank kent. (Indische Courant)

C. **FRANKRIJK. — Kolonel De la Rocque. - Tardieu - Kolonel Guillaume. —**
Kolonel Guillaume, de hoofdredacteur van het weekblad „Choc", dat het artikel had gepubliceerd, waarin kolonel De la Rocque, de leider van de Parti Social Français, werd beschuldigd geld van de ministeries Tardieu en Laval te hebben aangenomen, is te St. Malo door een goed gekleed jongmensch met een ploertendooder aangevallen. Kolonel De la Rocque heeft op de beschuldigingen, dat hij geld kreeg uit geheime fondsen van de Fransche regeering, niet geantwoord. (Le Temps)
(Vorig bericht De la Rocque 1869 H.)

5 AUGUSTUS 1937

D. **NEDERLAND. — Internationaal Congres van landbouwindustrieën. —**
Dezer dagen werd te den Haag het Intern. Congres van landbouwindustrieën gehouden onder voorzitterschap van dr. A. A. L. Rutgers. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Onder voorzitterschap van prof. dr. O. de Vries vergaderde sectie 3 (agrologie). Hier werd een levendige discussie gevoerd over de magnesiumkwestie, die allerwegen de belangstelling trekt. Vervolgens werd de invloed van de stikstofbemesting op de samenstelling en het suikergehalte van suikerbieten behandeld.
De sectie voor de cultuur van industriegewassen werd geopend met een korte rede van den voorzitter, dr. M. J. Sirks, waarin deze de beteekenis van de erfelijkheidsleer voor de veredeling van landbouwgewassen uiteenzette. Hierna werd door vier inleiders, nl. de heeren dr. H. Hunter (Engeland), prof. Van Godtsenhoven (België), ir. H. Thunaeus (Denemarken) en ir. A. M. Söhngen (Nederland) over het vraagstuk der brouwgerstveredeling gesproken.
In de sectie voor Plantenziekten lichtte prof. H. M. Quanjer zijn rapport over plantenhygiëne toe. Vervolgens sprak ir. N. van Poeteren, hoofd van den plantenziektenkundigen dienst, over de beteekenis van chemische bestrijdingsmiddelen en over de resultaten, welke daarmede in den Nederlandschen land- en tuinbouw zijn verkregen. Dr. Roger (Frankrijk) stelde de waarde van cultuurmaatregelen en chemische middelen in het licht voor de bestrijding van plantenziekten van tropische gewassen. Dr. Dufrenoy (Frankrijk) sprak vervolgens over de ziekten van de suikerbiet en hield ten slotte een voordracht over de herkenning van plantenziekten in een vroeg stadium langs anatomischen weg, hetgeen voor de bescherming der gewassen van groot belang is.
In de sectie voor de Beetwortelsuikerfabricage, welke onder leiding van dr. J. A. van Loon vergaderde, werd de sapwinning besproken van physisch-chemisch en technisch standpunt uit.
In de sectie voor de Rietsuikerfabricage werden behandeld de presulfitatie van rietsappen, moderne filtersystemen, de contrôle der molens en ten slotte het gebruik der melasse als brandstof in het bedrijf zelf.
De sectie voor de verwerking van fruit en groenten werd geopend door jhr. G. F. van Tets van Godschalxoord. Hier werden behandeld de verwerking van vruchten tot alcoholvrije dranken, de conserveering gedurende het transport en de converseering met chemische middelen.
Onder voorzitterschap van dr. C. J. Bernard vergaderde ten slotte sectie 22 ter bespreking van het vraagstuk van de „alcohol carburant" (het gebruik van alcohol in verbrandingsmotoren). Na voorlezing van de ingediende rapporten ontspon zich een zeer levendige discussie over dit vraagstuk. Wat de economische zijde van het vraagstuk betreft, bleek vooral het standpunt der Fransche gedelegeerden sterk te verschillen van dat, wat door de Nederlandsche bietencommissie was aangenomen en dat door de meerderheid der aanwezigen werd gesteund. Ten slotte kon men zich met algemeene stemmen vereenigen met een motie, die bij de internationale commissie van het congres zal worden ingediend en waarin de wensch wordt uitgedrukt, een internationale commissie in te stellen, die deze kwestie nog nader zal bestudeeren.
Bij K. B. werd medegedeeld, dat het H. M. de Koningin heeft behaagd te benoemen tot commandeur in de orde van Oranje Nassau prof. P. J. Gérard te Parijs, rapporteur-generaal van de Commission Internationale des Industries Agricoles, en tot officier in de orde van Oranje Nassau de heeren F. J. E. H. Dupont te Parijs, secretaris-generaal en ir. A. Marien te Moerbeke-Waes in België, lid van de Commission Internationale des Industries Agricoles. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Int. Landbouwcongres 2854 B.)

E. **SCHAKEN. — Vera Menchik blijft wereldkampioene. —**
De strijd om den titel van wereldkampioene schaken, waartoe Sonja Graf de titelhoudster, Vera Menchik, had uitgedaagd, is door Vera Menchik met 11½ tegen 4½ punt voor Sonja Graf gewonnen.
Van de zestien te spelen partijen won Vera Menchik er negen, Sonja Graf twee, de andere vijf eindigden in remise (Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht Vera Menchik 2742 B.)

F. **F. COERS FZN. OVERLEDEN. —**
Met Frits Coers, den Utrechtschen „eeuwige-student", die op zeventig-jarigen leeftijd op 24 Juli te Utrecht is overleden, is een merkwaardige figuur heengegaan. Hij was een stoere kerel, die het studentenbestaan nóóit vaarwel heeft gezegd en zich welgemoed „student" bleef noemen, al zag hij een vijftig-tal studenten-generaties komen en gaan met de bul op zak,

die hij nooit veroverd heeft. Coers heeft nuttig werk verricht door zijn propaganda voor het Nederlandsche lied. De vaderlandsche muziekcultuur is hem dank verschuldigd voor wat hij uit en voor haar uit de schatkamer van eeuwen heeft weten te putten en te bewaren.
Tot de door den heer Coers verzamelde en uitgegeven liederen behooren geestelijke, godsdienstige, minne- en studentenliederen, lofzangen, verhalende liederen en liederen op den boer enz. Daarnaast gaf hij werken uit van een enkelen dichter, o.a. van A. Valerius, David Jorisz, liederen van Brederode en „Druyventros der Amoureusheyd" door P. Lenaerts van de Goes (1602). Zijn laatste werk heet „J. J. Starter's Friesche Lusthof". Ook verschillende studentenliederboeken zagen het licht.
De Studentenzangvereeniging „Coers' Lied" behoort tot de bekendste op dit terrein. De regeering waardeerde het werk van den overledene, door zijn werk jaren achtereen te subsidieeren, terwijl H. M. de Koningin den heer Coers benoemde tot ridder in de Orde van Oranje Nassau.
Van minder bekendheid is het, dat de heer Coers ook zelf gedichten schreef en vooral in studententijdschriften werk publiceerde, vaak onder het pseudoniem: Frits de Mensch. (Red. K. H. A.)

A. **EGYPTE. — Koning Faroek's investituur. —**
Op 29 Juli is de jonge koning Faroek van Egypte meerderjarig geworden en heeft hij plechtig den eed van trouw aan de grondwet en zijn volk afgelegd.

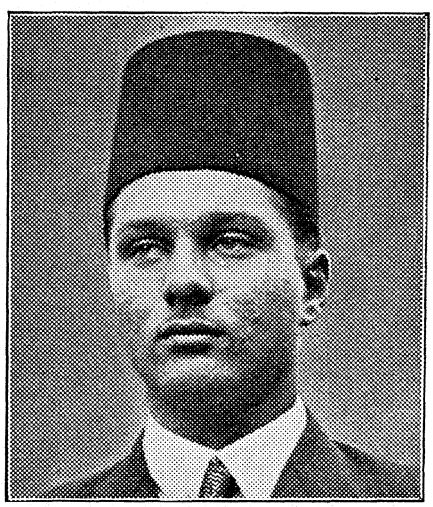

Koning Faroek

Deze plechtigheid kan niet gekwalificeerd worden als de „kroning" van koning Faroek, aangezien Egypte geen kroon kent en evenmin is er sprake van een godsdienstige plechtigheid, zooals het geval was, als de Turksche Sultan omgord werd met het zwaard van Osman door het hoofd van de Mevlevi derwischen.
De plechtigheid was zuiver de investituur van een minderjarigen koning in de volledige souvereine rechten en de ceremoniën, waarmede deze plechtigheid gepaard ging, waren uitsluitend van civielen en militairen aard. (Journal du Caire)
(Vorig bericht Koning Faroek 2290 B.)

B. **DUITSCHLAND. — Verplichte graanaflevering. —**
De Duitsche minister van Landbouw, Darré, heeft, ten einde te gemoet te komen aan Duitschlands graanbehoefte voor de broodvoorziening, een verordening uitgevaardigd, waarbij de geheele rogge- en tarweoogst in dienst der broodvoorziening wordt gesteld.
De verordening bepaalt, dat iedere producent van binnenlandsch broodgraan verplicht is zijn geheelen oogst hiervan, met uitzondering van hetgeen hij voor zichzelf noodig heeft, af te leveren.
De nationaal-socialistische regeering zag zich er toe genoopt om drie redenen:
1. de weinig bemoedigende vooruitzichten voor het oogstjaar 1937-38;
2. de zeer gestegen graanprijzen op de wereldmarkt;
3. het gebrek aan deviezen en goud, waarmee de import van levensmiddelen gedeeltelijk gefinancierd moet worden, vooral nu de handelsbalans over Juni voor het eerst sedert anderhalf jaar weer passief is geworden. (Berliner Tageblatt) **(V. b. Graan 1432 D.)**

6 AUGUSTUS 1937

C. **SIAM. — De regeering treedt af. —**
Het halve kabinet van Siam, met inbegrip van den premier en van den voorzitter van den Regentschapsraad, is afgetreden op grond van geuite beschuldigingen, volgens welke de regeering land en waardevolle eigendommen van den jeugdigen koning Ananda Mahidol verkocht zou hebben aan hooggeplaatste ambtenaren tegen belachelijk lage prijzen.
(Bangkok Times) **(Vorig bericht Kabinet 1497 B.)**

D. **ESTLAND. — Nieuwe Grondwet. —**
Na een beraadslaging, welke meer dan vijf maanden heeft geduurd, heeft de nationale vergadering van Estland de nieuwe grondwet aangenomen. Deze bepaalt o.m.:
De president der republiek wordt voor zes jaar gekozen. Het stemrecht is algemeen en de stemming geheim en rechtstreeksch.
De Volksvertegenwoordiging bestaat uit twee Kamers, welke voor den tijd van vijf jaar worden gekozen.
De president benoemt en ontslaat de ministers.
In geval van een votum van wantrouwen in de Eerste Kamer kan de president de regeering ontslaan of nieuwe verkiezingen uitschrijven. De grondwet garandeert persoonlijke vrijheid, vrijheid van godsdienst en gewetensvrijheid.
Er is geen staatskerk. De nationale minderheden genieten voortdurend het recht van cultureel zelfbestuur. (Päeveleht, Tallinn) **(V. b. Grondwet 1656 C.)**

E. **NEDERLAND. — Grondwet. - De Regeering en de Nat. Soc. Beweging. —**
Aan de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer op de wetsontwerpen, tot het brengen van verandering in de grondwet is o.a. het volgende ontleend:
Dat het feitelijk motief voor deze herziening zou zijn het streven van de regeering om van den angst van de S.D.A.P. voor een zoogenaamde fascistische dictatuur gebruik te maken om voorgoed de dictatuur van de regeerende partijen, in de eerste plaats van de R. K. Staatspartij, te vestigen, is een bewering, zoo los daarheen geworpen, zoozeer ontdaan van zelfs iedere schaduw van argumentatie, dat van de regeering niet kan worden gevraagd, daarop nader in te gaan. Ons volk is wars van alles wat zweemt naar dictatuur, de laatste stembusuitslag heeft het nogmaals zonneklaar bewezen, en de regeering vleit zich met de gedachte, dat zij, hetgeen ten deze leeft in de ziel van ons volk, beter verstaat dan de leden, die de opmerking in het voorloopig verslag een plaats deden vinden. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht Grondwet 2741 F.)

F. **GEESTELIJK LEVEN. — Christenen in Japan. —**
Onder leiding van dr. Toyohiko Kagawa heeft de Nationale Christenraad van Japan zijn veertiende algemeene vergadering gehouden, en zich daarbij voor een sterkere uniformeering van het beheer en

van het werk uitgesproken. Tot dit doel heeft men een „tienjaarsplan" opgesteld voor centralisatie van het bestuur, uniforme richtsnoeren voor het evangelisatiewerk der Kerken en voor het sociale werk en de scholen. De in 1929 door Kagawa in het leven geroepen beweging „Koninkrijk-God", zal als algemeene evangelisatie met bijzondere toepassing op afzonderlijke groepen, voortgezet worden. Overigens heeft de vergadering weer het door de regeering geeischte huldebetoon aan de Shintoschrijnen besproken. Men kwam tot de conclusie, dat zulk een eerbetoon voor christenen geoorloofd is, wanneer dit slechts een bewijs van nationale gezindheid is zonder eenig religieus karakter (nl. het aanbidden van den keizer als godheid). Een definitieve oplossing is ook hier niet bereikt, evenmin als bij de besprekingen hieromtrent in r.k. kringen. De beslissing blijft in de protestantsche Kerken aan het geweten van den enkeling overgelaten. (Japan Chronicle)

(Vorig bericht 1718 A.)

A. **NEDERLAND. — Steun aan de inheemsche tarweteelt. - Adres van den graan- en meelhandel aan den Minister van Econ. Zaken. —**

De Nederlandsche Vereeniging van Meelimporteurs, de Bond van Nederlandsche Meelimporteurs en de Nederlandsche Bond van Graan- en Meelhandelaren, hebben zich met een adres tot den minister van Economische Zaken gewend, waarin den minister dringend in overweging wordt gegeven, de bestaande wetgeving dusdanig te wijzigen, dat

a. het artikel tarwebloem/meel in een of anderen vorm wordt belast met een heffing, welke tot een voor ieder gelijk bedrag per 100 K.G. door den meelimporteur dient te worden betaald bij de inklaring en door de meelfabrikanten dient te worden voldaan, wanneer de tarwebloem de fabriek verlaat.

Voor bepaalde bloemverwerkende industrieën, die voor een lagere heffing in aanmerking zouden komen, zou dan daarnaast een eenvoudige restitutieregeling kunnen worden gemaakt.

b. de tarwesteun in den vorm van een geldelijken bijslag aan de Nederlandsche tarweproducenten slechts zal worden verleend uit het Landbouwcrisisfonds voor een telken jare door de daartoe bevoegde instantie vast te stellen bezaaide en geoogste oppervlakte, zoolang bij verkoop op de vrije markt de door de regeering vast te stellen richtprijs niet kan worden bereikt.

Door uitvoering van het bovenstaande zeer eenvoudige schema zou natuurlijk het maalgebod met al zijn funeste consequenties verdwijnen en de vrije concurrentie op de Nederlandsche bloemmarkt zeer ten bate van het algemeen belang weer in eere worden hersteld. (Nieuwsbl. v. h. Noorden)

(Vorig bericht Tarwe 2556 C.)

B. **SCHAKEN. — Vierkamp. - Resultaat. —**

Het eindresultaat van den te Garmisch-Partenkirchen gehouden schaakvierkamp luidt als volgt:

1. dr. M. Euwe 4 punten.
2. en 3. dr. A. Aljechin en Bogoljubow 3½ punt.
4. Sämisch 1 punt. (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht Schaaktournooi 2866 B.)

C. **BELGIE. — Statutenwijziging der Nationale Bank.**

Met ingang van 1 Augustus zijn de statuten der Belgische Nationale Bank gewijzigd.

De volgende wijzigingen zijn aangebracht:

Het bestaan van de Bank wordt verlengd tot 31 December 1961.

De Bank is gehouden tot het aanhouden van een voorraad goud of buitenlandsche wissels, inwisselbaar tegen goud, gelijk aan tenminste veertig procent van de onmiddellijke opvraagbare verplichtingen, waarvan tenminste dertig procent aan goud.

Directeuren mogen geen lid zijn van een handelsonderneming, met uitzondering van de Koloniale Emissie-Bank, de Bank voor Internationale Betalingen en financieele organen van openbaar nut.

Regenten en curatoren mogen geen enkele functie uitoefenen bij banken. De minister van Financiën heeft het recht alle operaties der Bank te controleeren. De contrôle is opgedragen aan een regeeringscommissaris. (Handelsblad van Antwerpen)

(Vorig bericht Nat. Bank 2649 A.)

D. **HELENE CALS OVERLEDEN. —**

Op 31 Juli is te Rimini in Italië, in den leeftijd van 36 jaar overleden de bekende Nederlandsche zangeres Hélène Treep-Cals.

Hélène Cals is te Amsterdam geboren. Zij genoot haar opleiding aan het conservatorium aldaar. De zangeres was zeer populair als soliste bij de A.V.R.O. en trad ook in het buitenland, laatstelijk in Duitschland, als opera-zangeres op.

Zij was hoofdleerares voor solo-zang aan het conservatorium te Utrecht.

Hélène Cals

Hélène Cals debuteerde ongeveer 10 jaar geleden op een koor-avond, kreeg spoedig daarna gelegenheid zich op een volksconcert van het Concertgebouworkest te doen hooren in een concert-aria van Mozart, en werd in enkele jaren een der meest gezochte Nederlandsche solisten.

Onder leiding van haar echtgenoot, den dirigent Nico Treep, liet zij zich op tallooze radio-concerten en -uitvoeringen hooren. Zij bleef zich daarnaast ook wijden aan concert- en oratoriumzang. In Verdi's Requiem, in Berlioz' Damnation de Faust, in tallooze opera-aria's (bij voorkeur van oudere meesters als Paësiello en Cimarosa), in liederen van Schubert, maar vooral in de muziek van Mozart, toonde zij haar groot talent.

Had het oude repertoire haar voorkeur, met even groote overgave wijdde zij zich aan de moderne muziek. Te Amsterdam viel dat nog slechts kort geleden op bij haar vertolking van de sopraan-solo in Van Gilse's oratorium „Der Kreis des Lebens" op het laatste Maneto-concert. (Red. K. H. A.)

E. **SURINAME. — Dorpsgemeenten. —**

De Koloniale Staten hebben in hun vergaderingen van 28 en 30 Juni aangenomen een ontwerp tot oprichting van dorpsgemeenschappen.

De gouverneur kan een bepaalde vestiging tot dorpsgemeente verklaren. Daarvoor wordt dan door hem een dorpshoofd benoemd en kiezen de ingezetenen onder elkaar eenige leden, die met het dorpshoofd het bestuur uitmaken. Voor bepaalde zaken treedt de dorpsgemeente zelf op.

De instelling bedoelt, volgens de memorie van toelichting:
1. Veraangenaming van het leven op het platteland, daardoor vermindering van den trek naar de stad.
2. Bevordering der kolonisatie op het platteland.
3. Gewenning der ingezetenen aan georganiseerde verhoudingen, aan coöperatie onder leiding van vertrouwensmannen.
4. Het geven van wettelijke basis aan reeds bestaande krachtige betrekkingen en eenheid van belangen. (De West)

7 AUGUSTUS 1937

A. VOLKENBOND. — C. E. Ter Meulen treedt uit de financieele commissie. —
De heer C. E. Ter Meulen, de Nederlandsche deskundige in de financieele commissie van den Volkenbond, heeft bij den secretaris-generaal van den Volkenbond zijn ontslag ingediend.
De heer Ter Meulen motiveert zijn besluit met de veranderingen die men wil invoeren ten aanzien van de benoeming der deskundigen en den duur hunner mandaten, welke wijzigingen volgens den heer Ter Meulen van dien aard zijn, dat de mogelijkheden voor de financieele commissie, nuttig werk te verrichten, verminderen. (Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht Ned. Delegatie 1491 C.)

B. L. W. R. WENCKEBACH OVERLEDEN. —
In zijn woonplaats Santpoort is op 25 Juni '37, in den ouderdom van 77 jaren, de bekende Nederlandsche kunstenaar L. W. R. Wenckebach overleden. In hem verliezen wij een schilder van groote reputatie, een fijn illustrator en bovendien een mensch van groote en goede kwaliteiten. (De Telegraaf)

C. GEESTELIJK LEVEN. — Studentenkamp „Kerk en Volk". —
Op de Waschkolk te Nunspeet heeft de Nederl. Christen-Studenten Vereeniging (N.C.S.V.) dezer dagen haar jaarlijksche Studentenkamp gehouden. De besprekingen liepen over het onderwerp „Kerk en Volk". Pastor M. Fischer uit Berlijn sprak als eerste over: „De plaats van de kerk in Gods plan met de wereld." Dr. O. Noordmans uit Laren (G.) sprak over: „De plaats van de kerk in de geschiedenis van ons volk". Dr. J. Eykman uit Amsterdam sprak over: „De vragen van het volk en het antwoord van de Kerk". (Alg. Handelsblad)

D. LUCHTVAART. — Avia-Tentoonstelling. —
In tegenwoordigheid van tal van civiele en militaire autoriteiten heeft de minister van Waterstaat, mr. dr. ir. J. A. M. van Buuren, op 30 Juli '37 in het restaurant van het Houtrustgebouw de luchtvaarttentoonstelling „Avia' geopend.
De K.L.M., Koolhoven, Fokker, de Aviolanda e.a. hebben fraaie stands. Vele buitenlandsche exposanten nemen aan de Avia-tentoonstelling deel.
(Red. K. H. A.) **(V. b. Luchtvaart-tentoonst. 2184 D.)**

E. ZUID-AFRIKA. — Protectoraten. —
Tijdens de debatten op 29 Juli in het Lagerhuis over de protectoraten, heeft Malcolm MacDonald, de staatssecretaris voor de Dominions met betrekking tot de kwestie van de overdracht van de Zuid-Afrikaansche protectoraten aan de Z.-Afrikaansche Unie verklaard, dat de regeering zich nog steeds houdt aan haar van tijd tot tijd herhaalde beloften, dat:
ten eerste: de overdracht niet zou geschieden zonder dat met de wenschen der plaatselijke bevolking nauwkeurig rekening zou zijn gehouden en
ten tweede: de overdracht evenmin zou plaats vinden zonder dat aan het parlement gelegenheid zou zijn gegeven, van zijn zienswijze te doen blijken.
De regeering beschouwt deze verklaringen als zeer plechtige beloften en zal zich daaraan stipt houden. (Times)

F. NEDERL. OOST-INDIE. — De begrootingsdebatten. —
De begrootingsdebatten in den Volksraad zijn ten einde.
Het is niet waarschijnlijk, dat men weer zoo vlot zal gaan leven als voor deze crisis, maar wel was er een algemeene aandrang tot een wat soepeler politiek, overal, waar de bezuiniging tot interen op de volkskracht had geleid: de lage salarissen, het onderwijs, de credieten voor zelfstandige bedrijfjes, de volksgezondheid en de arbeidsinspectie. Er was eenige ontstemming, dat de regeering geweigerd had het devaluatie-uitvoerrecht van 2 op 4% te brengen.
De wensch naar grooter autonomie voor Indië bleek niet alleen tot de inlandsche groepen in den Volksraad beperkt te zijn, maar ook bij enkele Europeanen. (Java-Bode) **(Vorig bericht Begrooting 2858 E.)**

G. NEDERL. OOST-INDIE. — Opbrengst Landsmiddelen - Januari—Juni 1936-37. —
De opbrengst van de landsmiddelen heeft bedragen over Juni 1937 in totaal 45,9 millioen gulden (over Juni 1936 *f* 32.800.000), en over de periode Januari t/m Juni 1937 *f* 241.300.000 (over Januari t/m Juni 1936 *f* 186.100.000).
De gespecificeerde posten bedroegen:

	Juni 1937	Jan.-Juni '37
Belastingen	*f* 27.200.000	*f* 144.300.000
Monopolies	- 3.000.000	- 17.100.000
Producten	- 4.000.000	- 26.500.000
Bedrijven	- 6.100.000	- 35.600.000
Diversen	- 5.600.000	- 17.800.000

	Juni 1937	Jan.-Juni '36
Belastingen	*f* 19.300.000	*f* 106.200.000
Monopolies	- 2.900.000	- 17.200.000
Producten	- 3.700.000	- 17.800.000
Bedrijven	- 5.100.000	- 31.300.000
Diversen	- 1.800.000	- 13.600.000

(Vorig bericht 1955 C.)

H. DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —
Op 3 Aug. 1937 heeft de Banque de France haar disconto verlaagd van 5% tot 4%. (Le Journal)
(Vorig bericht 2857 H.)

I. GEESTELIJK LEVEN. — Oxford-groep - Wereldconferentie te Oxford. —
De wereldconferentie voor Kerk, Volk en Staat, vergaderd te Oxford van 12—26 Juli 1937, zond bij het einde van haar beraadslagingen een boodschap aan de kerken van Christus over de geheele wereld. Daarin wordt o.m. gezegd:
Wij zijn gekomen uit vele volken en uit vele kerken, uit kerken met eeuwen van geschiedenis achter zich en uit jonge kerken, die slechts weinige tientallen van jaren bestaan, maar wij zijn één in Christus.
Tegen den rassenstrijd. — De Christen ziet de verschillen tusschen de rassen als deel van Gods bedoelen om de menschheid met verscheidenheid van gaven te verrijken. Rassentrots of rassenstrijd moet de kerk onverbiddelijk afwijzen als opstand tegen God. In het bijzonder in haar eigen leven en eeredienst kan er geen sprake zijn van slagboomen wegens ras of kleur. Evenzoo aanvaardt de Christen nationale gemeenschap als een deel van Gods bedoelen om het menschelijk leven te verrijken door verscheidenheid. God roept een ieder om zijn naaste te dienen in de gemeenschap, waartoe hij behoort. Haar nationale zelfzucht die er op uit is om andere nationaliteiten of minderheden te onderdrukken is niet minder dan persoonlijke zelfzucht, zonde tegen den Schepper van alle volken en van alle rassen. De vergoding van natie, ras of klasse of van politieke of cultureele idealen, is afgodendienst, zij kan slechts leiden tot toenemende verdeeldheid en ellende.
In overeenstemming met haar wezen als ware gemeenschap roept de Kerk haar leden op om hun leven te regelen als leden van het ééne gezin van God.
Tegen den oorlog. — Als de universeele kerk haar oog laat gaan over de volken der wereld, in elk waarvan zij nu wortel heeft geschoten, moet zij een onvoorwaardelijke veroordeeling van den oorlog uitspreken. Oorlog kan alleen uitbreken als vrucht en uiting van zonde. Deze waarheid staat geheel los van de vraag, wat een volk moet doen, dat te kiezen heeft tusschen oorlogvoeren en zich neer te leggen bij hetgeen zij verraad aan het recht acht te zijn, of ook van de vraag, wat de burgerplicht van een Christen moge zijn, wiens land in een oorlog wordt betrokken.
Juist wanneer oorlog uitbreekt, heeft de kerk de taak, duidelijk voor een ieder kerk te zijn, nog steeds één als het ééne lichaam van Christus, ofschoon de volken, waarin zij geworteld is, elkander bevechten.

Wij erkennen den staat als hoogste gezag op eigen gebied. Hij heeft het van God gegeven doel, op dat gebied recht en orde te handhaven en het leven van het volk te dienen, doch daar alle gezag uit God is, staat ook de staat onder Zijn oordeel.
De kerk heeft plichten, haar opgelegd door God, die zij ten koste van alles moet volbrengen, waarvan de voornaamste zijn: de verkondiging van Gods Woord, het winnen van leven door de kracht van den Geest, die in haar woont. Omdat dit haar plicht is, moet zij dien vervullen, onverschillig of de staat het goed vindt.
De staat van zijn kant behoort dien plicht te erkennen en volle vrijheid voor zijn vervulling te verzekeren. De kerk kan zulk een vrijheid alleen voor zichzelf opeischen, als zij opkomt voor de rechten en vrijheden van anderen.
De vragen, die de aandacht der conferentie het meest in beslag hebben genomen, zijn vragen, die in de practijk slechts door leeken afdoende behandeld kunnen worden. Zij, die aansprakelijk zijn voor de dagelijksche leiding van industrie, het staatsbeheer en het openbare leven moeten voor zichzelf ontdekken welke de juiste beslissing is in een eindelooze verscheidenheid van concrete situaties. Om hun de hulp te verschaffen, die zij noodig hebben, om verantwoorde Christelijke beslissingen te nemen, moet de kerk nieuwe vormen van haar dienst scheppen. (Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht 2779 A.)**

8 AUGUSTUS 1937

A. SCHEEPVAART. — Blauwe Wimpel. - „Normandie" vestigt nieuw record. —
Het mailschip Normandie, dat reeds eerder den Blauwen Wimpel veroverd had, heeft thans weder het snelheidsrecord voor den overtocht over den Atlantischen Oceaan van Oost naar West, dat door de Queen Mary verbeterd was, op zijn naam gebracht.
De Normandie heeft den afstand van Bishops light naar Ambrose light afgelegd in 3 dagen 23 uur 2 minuten, met een gemiddelde snelheid van 30.58 knoopen. (Le Temps) **(Vorig bericht 2730 C.)**

B. NEDERLAND. — In- en Uitvoer - Eerste halfjaar 1937 - Stijging. —
In onderstaand staatje zijn de kwartaalcijfers van waarde en gewicht van in- en uitvoer der laatste jaren vermeld:

	Invoer (in millioenen guldens)				Uitvoer (in millioenen guldens)			
	1937	1936	1935	1934	1937	1936	1935	1934
1e kwart.	336	233	226	276	246	156	160	168
2e kwart.	410	234	229	261	286	163	159	171
3e kwart.		243	228	251		194	174	196
4e kwart.		307	253	250		233	182	177
Jaar . . .		1017	936	1038		746	675	712

	Invoer (in millioenen kg.)			Uitvoer (in millioenen kg.)		
	1937	1936	1935	1937	1936	1935
1e kwart.	4858	4508	4652	3789	3137	2948
2e kwart.	5952	4841	5068	4022	3093	3023
3e kwart.		5407	5401		3347	3118
4e kwart.		5602	5316		3961	3360
Jaar . . .		20358	20437		13538	12449

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber In- en Uitvoer 2674 A.)

C. WANDELSPORT. — De Vierdaagsche - Resultaten. —
Van 27 tot 30 Juli werden de jaarlijksche afstandsmarschen, met als plaats van vertrek en aankomst Nijmegen, gehouden. Van de 4.293 deelnemers, die den eersten dag vertrokken, hebben 4.188 de marschen met succes volbracht. De volgende bekroningen werden uitgereikt:
Het gouden kruis voor tienjarige deelname: kapitein Kronig, S. M. I. van Rijswijk, sergt. Henneman, wachtm. van Roijen, de heeren Bennink (B.W. Amsterdam), Willemsen, van Diepenbeek, Schipperheijn, Gelink en mevr. Jansen-de Waal.
De gouden kroon voor elfjarige deelname: kapitein Epkema, sergt. vl.m. Braij, de Jonge, v. d. Meulen, Apeldoorn, Martin.
Het cijfer 12: Starmans, Vis, Bouwmeester, Korte.
Het cijfer 13: kapitein Roelofsen, sergeant Tichelaar, v. d. Kleij, de Haas, mevr. v. d. Kleij.
Het cijfer 14: Mak.
Het cijfer 15: kapitein Schwing, sergeant van 't Zet, O.W.I. Theunissen v. Maanen, wachtmeester Brandwijk, Verbergt, 1e luit. jhr. v. Kinschot.
Het cijfer 16: opperw. Göbel.
Het cijfer 19: ritm. jhr. v. d. Goes, Dinkhuijzen, v. d. Kaay. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1890 E.)**

D. ENGELAND. — Echtscheiding. - Hervorming. —
De hervormingen der wet op de echtscheiding zijn door het Lagerhuis en op 19 Juli door het Hoogerhuis aangenomen. Een der voornaamste bepalingen der geamendeerde wet is, dat geen geestelijke der Kerk van Engeland of van Wales gedwongen kan worden een huwelijk in te zegenen van een gescheiden persoon waarvan man of vrouw nog in leven is. De nieuwe echtscheidingswet is niet geldig voor Schotland en Noord-Ierland. (Times)
(Vor. ber. Echtscheiding 2811 A.)

E. CHINA. — Conflict met Japan. - Peiping en Tientsin in handen der Japanners. —
Na het bombardement van Peiping door de Japansche troepen, werd Tientsin beschoten. Deze beide steden bevinden zich vrijwel in handen der Japanners met uitzondering van de legatiewijk te Peiping en de buitenlandsche concessies te Tientsin. Eenige incidenten met de in de Fransche Concessie gestationneerde Fransche troepen te Tientsin hebben zich nog voorgedaan, maar de Japanners hebben den Franschen commandant hun verontschuldiging aangeboden. Het Sovjet-Consulaat te Tientsin is door Wit-Russen geplunderd; de dossiers bevinden zich in Japansche handen.

(Overname zonder bronvermelding verboden)

De Japansche Landdag heeft een aanvullende begrooting van pl.m. 420 millioen Yen gevoteerd voor dekking der onkosten van het zenden van een versterkingscontingent naar China.
De Chineesche regeering te Nanking is bezig zich op een oorlog met Japan voor te bereiden. Groote troepenverplaatsingen worden waargenomen bij de spoorlijn Tientsin-Poekau. Verder zouden 200.000 Chineesche soldaten te Soetsjau, Tsjentsjau en Loang in reserve worden gehouden.
De Japansche concessie te Hankau schijnt door Chineesche soldaten te zijn omsingeld.
(Domei - Sin Pau Agency - Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht 2884 A.)

9 AUGUSTUS 1937

A. ZWEMSPORT. — Kanaalovertochten. - Thomas Blower. —

Op 4 Aug. '37 is de Engelschman Thomas Blower er in geslaagd het Kanaal over te zwemmen.
Onderstaand volgt een overzicht van de zwemmers en zwemsters, die er in geslaagd zijn de overtocht te volbrengen:

Kapt. Webb	1875	21	uur	40	min.
Burgess	1911	23	„	40	„
Sullivan	1923	27	„	23	„
Tiraboschi	1923	16	„	23	„
Toth	1923	16	„	54	„
Mej. Ederlee	1926	14	„	32	„
Mevr. Corson	1926	15	„	28	„
Vierkotter	1926	12	„	42	„
Geo Michel	1926	11	„	5	„
Norman Derham	1926	13	„	59	„
E. Temme	1927	14	„	27	„
Mercedes Gleitze	1927	15	„	15	„
Dorothy Logan	1927	13	„	10	„
Ivy Gill	1927	15	„	9	„
Ivy Hawke	1928	19	„	16	„
Hilda Sharp	1928	14	„	58	„
Helmi	1928	23	„	45	„
Peggy Duncan	1930	16	„	30	„
Mej. Loury	1933	15	„	45	„
Mevr. E. Faber	1934	14	„	40	„
E. H. Temme	1934	15	„	54	„
Haydn Taylor	1935	14	„	48	„
Thomas Blower	1937	13	„	29	„

(Daily Telegraph - Red. K. H. A.) **(V. b. 1922 C.)**

B. N. NATHANS OVERLEDEN. —

De heer N. Nathans, tweede secretaris van de Internationale Transportarbeiders Federatie, vertrok op 28 Juli '37 naar Parijs in zijn kwaliteit van lid eener commissie, ingesteld door de S.D.A.P. en het N.V.V., welke tot taak had het overbrengen van Spaansche kinderen naar Nederland te bespreken. Hij is op dien dag met het vliegtuig „Flamingo" verongelukt.

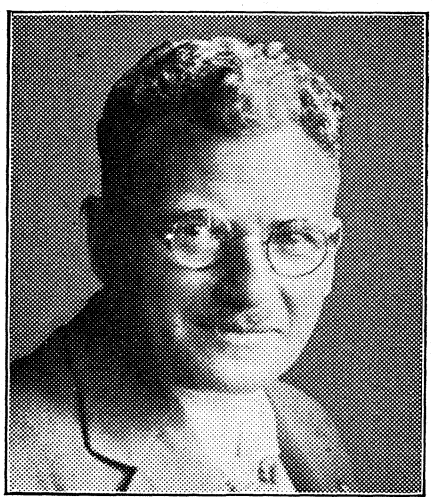

N. Nathans

Nathans is op 7 Dec. 1883 te Arnhem geboren. In 1900 trad hij in dienst der Nederlandsche Spoorwegen te Rotterdam. Als jong commies maakte hij in 1903 de spoorwegstaking mee. Toen naar aanleiding van deze staking aan het spoorwegpersoneel verboden werd lid te zijn van de Nederlandsche vereeniging van spoor- en tramwegpersoneel, werd de heer Nathans geheim lid dezer vereeniging, tevens secretaris van de afdeeling Rotterdam. In die jaren was hij correspondent van het toenmaals te Berlijn uitgegeven periodiek van de Internationale Transportarbeiders Federatie. In 1910 werd hij door de directie der spoorwegen voor de keus gesteld ontslag te nemen of voor zijn organisatie te bedanken. Hij koos het ontslag en werd benoemd tot secretaris van de Nederlandsche Vereeniging en redacteur van haar orgaan. Deze functies heeft hij tot 1922 bekleed. In dat jaar werd hij op het congres van de I. T. F. te Weenen tot tweede secretaris benoemd en belast met de leiding van de afdeeling spoorwegpersoneel. In 1930 werd hij officieel benoemd tot plaatsvervanger van den eerste secretaris den heer Edo Fimmen. De heer Nathans was tot heden bovendien lid van het dagelijksch bestuur van de Nederlandsche Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel.

(Mededeeling Int. Transportarbeiders Federatie)
(Vor. ber. Ongeval „Flamingo" 2882 E.)

C. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Amerikaansch: Paul Horgan — „A Lamp of the Plains." (Constable & Co., London) **(V. b. 2884 B.)**

Belgisch-Fransch: Loty Dallemagne — „La vie brutale." (Les Editions de Belgique, Bruxelles) **(2884 B.)**

Chineesch (in het Engelsch): Chinese Lyrics. Translated by Ch'u Ta-Kao. (Cambridge University Press) **(Vorig bericht 2724 C.)**

Duitsch: Dr. W. Becher — „Plotin und Fichte." (Fischer, Jena)
K. Heiden — „Ein Mann gegen Europa." (Europa-Verlag, Zürich) **(Vorig bericht 2884 B.)**

Engelsch: Nancy Hale — „The earliest dreams." (Lovat Dickson and Peter Davies)
Julia Hart — „Women must love." (Faber & Faber) **(Vorig bericht 2884 B.)**

Fransch: R. Francis — „ Un an de Vacances." (N. Revue française)
E. Krakowski — „La Pologne contemporaine." (Mercure de France, Paris) **(Vorig bericht 2884 B.)**

Italiaansch: G. Mosca — „Storia delle dottrine politiche." (Laterza, Bari) **(Vorig bericht 2884 B.)**

Nederlandsch: Nine van der Schaaf — „De Liefde van een dwaas." (Querido, A'dam)
Elisabeth Zernike — „De oudste zoon." (Querido, A'dam) **(Vorig bericht 2884 B.)**

Russisch: P. Pavlenko — „Na vostokije." (In het Oosten.) (Goslitizdat) **(2884 B.)** (Red. K. H. A.)

10 AUGUSTUS 1937

D. SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet-inmenging. - „Mongioia" en „British Corporal". —

De sub-commissie voor de niet-inmenging is 6 Aug. 1937 op den vastgestelden tijd bijeengekomen.
De zitting heeft evenwel slechts een uur geduurd en werd toen voor onbepaalden tijd verdaagd.
Intusschen is de technische onder-commissie belast met de bestudeering van het vraagstuk der contrôle te land en ter zee.
De verdaging der onder-commissie duidt erop, dat er geen enkele wijziging in het standpunt van Duitschland, Italië en Rusland is gekomen.
Liever dan toe te geven, dat men opnieuw op het doode punt is gekomen, heeft de voorzitter verdaging voorgesteld, opdat alle leden met verlof kunnen gaan en hun regeeringen kunnen raadplegen.
Het Britsche schip „British Corporal" en het Italiaansche schip „Mongioia" werden aangevallen door drie vliegtuigen.
De waarnemer van de niet-inmenging aan boord van de „Mongioia", de Nederlander De Bruin, werd aan den arm gewond, terwijl de kapitein van dit schip een wond aan de long opliep en is overleden.
De Engelsche regeering heeft een scherp protest aan generaal Franco gezonden. Naar verluidt zouden Nationalistische vliegers de beide schepen hebben gebombardeerd. (Times - Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht 2884 C.)

A. De mijngebieden. —

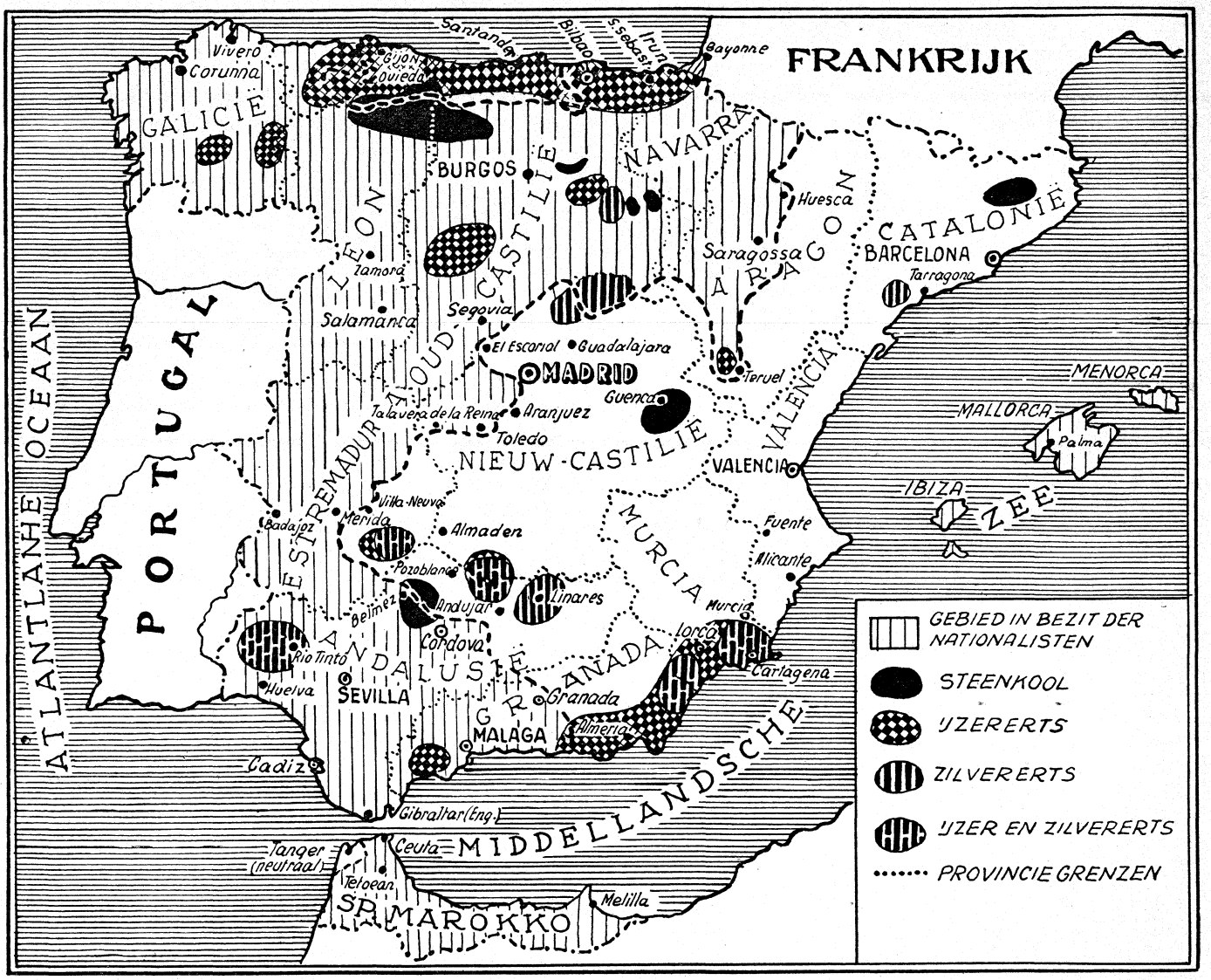

(Overname zonder bronvermelding verboden)

SPANJE

De beteekenis van den Spaanschen burgeroorlog voor de internationale politiek is tweeledig: ten eerste ligt Spanje in een strategisch-belangrijken hoek van Europa (op de verbindingswegen tusschen Engeland en Frankrijk en hun koloniën); ten tweede is zijn bodem rijk aan grondstoffen. Bovenstaande kaart geeft de ligging van een aantal der belangrijkste mijngebieden weer en tevens in wiens handen zij zich na een jaar burgeroorlog bevinden.

In ronde cijfers brengt Spanje per jaar voort 7 mill. ton steenkool, een ½ mill. ton bruinkool, 6½ mill. ton ijzererts, 400.000 ton kopererts, 4 mill. ton koperhoudend zwavelkiezel, 200.000 ton looderts, 140.000 ton zinkerts, 36.000 ton kwikzilvererts, 18.000 ton mangaanerts, 20.000 ton zwavel, 1 mill. ton zout. Voorts tin- en zilvermijnen. Het meeste van deze ertsen wordt uitgevoerd en de belangstelling in het buitenland is dan ook alleszins verklaarbaar. Het sinds 29 Maart door de nationalistische troepen veroverde deel van het Baskanland met als voornaamste stad Bilbao, behoort tot de rijkste ijzerertsgebieden van Spanje. Een belangrijk ertsgebied ligt ook tusschen Cordova, Jaën, Almeria en Murcia (ijzer en zilver). Na de verovering van Malaga (9 Febr.) en het omliggende gebied, is dit mijngebied aan den grens van de gevechtslinies komen te liggen. Evenwel is het aan de troepen van Franco niet gelukt dit mijngebied te bezetten. Evenmin heeft de strijd om Pozoblanco geleid tot verovering van de mijnen van Pozoblanco en Limares.

De boschculturen (25.000 H.A.), vooral pijnboomen, eiken en beuken, liggen voor het allergrootste deel in het door de nationalisten bezette gebied.

Het erts uit de mijnen van Bilbao. —

De regeering van Franco heeft officieel bekend gemaakt, dat het ijzererts uit de mijnen van Bilbao naar de gewone markten in Engeland, Duitschland en Nederland zal worden gezonden, zoolang geen overwegende redenen van politieken of economischen aard het noodig maken maatregelen te nemen.

Welke deze redenen zouden kunnen zijn, is niet bekend, doch de bijzondere correspondent van de Times te Salamanca is van oordeel, dat dit voorbehoud betrekking heeft op politieke kwesties tusschen Engeland en nationalistisch Spanje, waaronder de erkenning als oorlogvoerende partij en het instellen van een consulairen vertegenwoordiger op Britsch gebied een rol spelen. (El Sol - Times - Centr. Bur. v. d. Stat.)

(Vor. ber. Burgeroorlog 2892 D.; Kaartje 2871 B.)

A. NEDERLAND. — Padvinders. - De Vijfde Wereld-jamboree geëindigd. —

Het groote oogenblik is gekomen. De dag der sluiting op 9 Augustus '37. Er wordt op commando van den Engelschen leider mr. Wilson een groote eerehaag van padvinders geformeerd door de dicht opeengepakte massa's scouts en op verzoek van den chief gaan dan allen zitten, waarna hij zich naar de raadsrots begeeft, vergezeld van prins Gustaaf Adolf van Zweden, leider der Zweedsche scouts, vele buitenlandsche leiders en den Nederlandschen staf. Staatsraad Rambonnet blijft in zijn loge zitten.

Luide toegejuicht door tienduizenden padvinders en bezoekers beklimt de chief den hoogen rots en verzoekt om stilte. Gemoedelijk staat de grijze president van den Volkenbond der Jeugd, Lord Baden Powell, te wachten tot hij het woord kan nemen.

„Scouts," zeide Lord Baden Powell, „gij hebt vandaag een langen marsch moeten maken tijdens dit defilé en velen van u zullen vermoeid zijn, maar wij zijn nu aan het eind gekomen. Het schijnt evenwel of het feest eerst gisteren is begonnen en toch zijn wij nu al aan het einde. Maar wij zijn gedurende deze paar dagen gesterkt in ons ideaal en ik ben blij, dat gij scouts zooveel vrienden hebt gemaakt, want dit is de werkelijke waarde van deze jamboree, het maken van vrienden onder uw eigen landgenooten en onder de padvinders van alle landen.

Onze beweging is den laatsten tijd genoemd de kinderkruistocht voor den vrede en in zekere opzichten herinnert deze processie aan die van de ouden, toen ridders en soldaten waren opgerukt om Jeruzalem te veroveren. Zij faalden. Daarna kwam er weer een mooie kruistocht van jongens, van kinderen, die opgezet was nadat hun ouders hadden gefaald. Deze kinderen wilden op hun beurt het heilige land veroveren, maar ook zij kwamen niet tot hun doel. Toch was het een mooie poging.

Wel, jullie kruistocht gelijkt daarop. Je kwaamt van alle kanten van de wereld met je goodwill en je wensch om vrienden te maken. Dat is een zeer groote opgave. Later als je mannen bent geworden rust op jullie de verantwoording een keus te maken tusschen oorlog en vrede, maar ik weet wel zeker, dat jullie keuze goed zal zijn, dat je voor den vrede zult vechten. De zeevarenden uit vroeger eeuwen lieten zich leiden door hun Jacobsstaf. Deze staf is nu jullie totem geworden en het kan jullie gids zijn in den toekomstigen strijd voor den vrede. Dat is de wet niet alleen voor de Christenen maar ook voor de inwoners van alle andere landen, van welke klasse en godsdienst zij ook mogen zijn, want onze beweging omvat alle landen, hoe verschillend zij ook mogen wezen, zij omvat ze door onze tien punten van onze padvinderswet.

Ik zal jullie voor je vertrek een copie van dezen Jacobsstaf laten overhandigen en je moet dien beschouwen als een vredebrenger, een prachtig symbool en tevens een herinnering aan deze dagen, die van zoo groote vriendschap en goeden wil getuigden.

Daarna overhandigt lord Baden Powell persoonlijk aan de leiders, de hem omringen zoo'n kleinen Jacobsstaf. Telkens stijgt er een luid gejuich op bij dat deel der jongens wier leider uit de hand van den chief op de raadrots zoo'n blank houten Jacobsstaf ontvangt. Een voor een verschijnen zij om het embleem van deze jamboree uit de handen van den grijzen leider te ontvangen.

Scouts, gaat hij verder, ik heb ieder land dit totem gegeven als een garantie voor den goeden wil en voor de vriendschap, die jullie hebben te toonen. Thans is het oogenblik om afscheid te nemen gekomen. De meesten van jullie zullen mij nimmer terugzien. Ik ben een oud man, die aan het einde van zijn leven gekomen is en jullie allen hier om mij heen zijn jong en staan aan het begin van het leven. Ik hoop, dat dit succesvol zal zijn en gelukkig.

Jullie hebt thans allen de Jamboree-badge op jullie uniform. Draagt het steeds en het zal je herinneren aan de mooie dagen in Holland doorgebracht. Het zal je ook herinneren aan de padvinderswet, die je voorschrijft vriendschap en vrede te betrachten. Vriendschap en vrede zijn in de wereld groote zaken, waard om er voor te strijden. Thans kan ik niet anders meer zeggen dan „Good Bye" en „God Bless you all".

Het was even doodstil toen de grijze chief deze woorden had gesproken, die een diepen indruk op de jongens en ook op de duizenden op de tribunes hebben gemaakt. Hier had een vader tot zijn kinderen gesproken en op een wijze die ontroerend was. De stemming werd eerst verbroken, toen door de luidsprekers het Jamboree-lied schalde en een hevig geknetter van honderden donderbussen het einde van de Jamboree aankondigde. Tusschen de jongens door schreed B. P. weer naar de hoofdtribune, om het geheel nog eens voor de laatste maal te aanschouwen.

Dan geeft nog eenmaal Gustaaf Adolf van Zweden het sein voor three cheers for the Chief, waarna het op deze Jamboree zoo populair geworden lied „The Jolly Good Fellow" wordt gezongen. Nogmaals three cheers, nu voor den Nederlandschen hoofdverkenner Rambonnet en daarna is het einde definitief gekomen. De wereldjamboree is gesloten.

Tot groote vreugde van de duizenden padvinders, die rond het groote kampvuur, dat op den sluitingsavond nog gehouden is, zaten geschaard, verschenen plotseling en zonder dat iemand hun komst had kunnen vermoeden, Prinses Juliana en Prins Bernhard met een klein gevolg, teneinde — volkomen in den geest van dit kameraadschappelijke padvindersfeest — eenvoudig onder de menigte knapen deze laatste en intieme gebeurtenis van de jamboree bij te wonen.

De vijfde jamboree is thans ten einde en men mag thans constateeren, dat dit Internationale Padvinderskamp een zeer groot succes is geworden, niet alleen wat de interne organisatie, maar ook wat de publieke belangstelling betreft. Deze is zelfs formidabel groot geweest. (De Telegraaf)

(Vorig bericht 2883 A.)

B. SOVJET-RUSLAND. — Graanexport toegelaten.

Na de weigering van den graanhandel in Engeland, België en Nederland om Russisch graan te koopen op de condities, zooals de Russen die stelden, waarbij kwaliteit en natuurlijk gewicht in Moscou zouden worden vastgesteld, heeft Rusland dezen eisch laten vallen en zich bereid verklaard graan weer op de oude voorwaarden te verkoopen, naar in de Europeesche invoerhavens vastgestelde monsters. (Prawda)

C. TENNIS. — Davis Cup door Amerika gewonnen.

De Davis Cup is, na een periode van 10 jaar, in 1937 wederom door Amerika gewonnen. Engeland werd in den eindstrijd, voornamelijk tengevolge van het goede spel van Budge, met 4—1 verslagen.

Onderstaand laten wij een overzicht volgen van de Davis Cup winnaars in den loop der jaren:

1900: Amerika	1913: Amerika	1928: Frankrijk
1902: Amerika	1914: Australië	1929: Frankrijk
1903: Engeland	1919: Australië	1930: Frankrijk
1904: Engeland	1920: Amerika	1931: Frankrijk
1905: Engeland	1921: Amerika	1932: Frankrijk
1906: Engeland	1922: Amerika	1933: Engeland
1907: Australië	1923: Amerika	1934: Engeland
1908: Australië	1924: Amerika	1935: Engeland
1909: Australië	1925: Amerika	1936: Engeland
1911: Australië	1926: Amerika	1937: Amerika
1912: Engeland	1927: Frankrijk	

De Davis Cup werd dus in totaal 11 maal door Amerika, 9 maal door Engeland, 6 maal door Australië en 6 maal door Frankrijk gewonnen. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Davis Cup 2299 A.)

11 AUGUSTUS 1937

D. ESPERANTO. — Arbeiders-congres te Rotterdam. - R.K. Esperantisten te Den Haag. —

Uit achttien landen kwamen op 2 Aug. '37 te Rotterdam 850 Arbeiders-Esperantisten bijeen. Als de zaal in vakken voor de afzonderlijke naties verdeeld ware geweest, zou men hebben gezien, dat Nederland, Frankrijk, België en Engeland het sterkst vertegenwoordigd waren en Noorwegen, Denemarken, Zweden, Zwitserland, Oostenrijk, Hongarije, Duitschland en eenige andere landen de kleinere afdeelingen bezetten. Australië kon het met één stoel doen. Maar op dit 17e congres van den Wereldbond van Arbeiders-Esperantisten S.A.T. waren geen vakken en eigenlijk ook geen naties. De deelnemers spraken dezelfde taal, droegen dezelfde insignes en wisten zich verbonden door hetzelfde ideaal voor de wereldhulptaal van dr. Zamenhof.

R.K.-Esperantisten te Den Haag. —

De deelnemers aan het internationaal Katholiek Esperantistencongres te Den Haag zijn op 2 Aug. '37 door het gemeentebestuur in het gemeente-museum aan de Stadhouderslaan ontvangen. De burgemeester en de meeste wethouders waren aanwezig, terwijl zich onder de gasten o.a. bevonden de directeur-generaal der P.T.T., ir. M. H. Damme en de oud-minister van Landbouw en Visscherij, mr. dr. L. N. Deckers. Burgemeester S. J. R. de Monchy begroette hen beiden in het Nederlandsch als enthousiaste aanhangers van het esperanto, en wendde zich vervolgens in het esperanto tot de congresdeelnemers.

De verslagen toonen, dat het ledental sterk stijgt. Tijdens de op 4 Aug. '37 voortgezette vergadering kwam het antwoord-telegram binnen van Z. H. den Paus, waarbij de H. Vader het congres gelukwenschte met het gelukkig gekozen congresthema „De katholiek in het openbare leven" en zijn apostolischen zegen verleende. Dit antwoord van Z. H. den Paus werd met geestdrift ontvangen.

(Het Volk - De Maasbode) **(V. b. Esperanto 1826 F.)**

A. NATIONALE MINDERHEDEN. — Congres te Londen. —

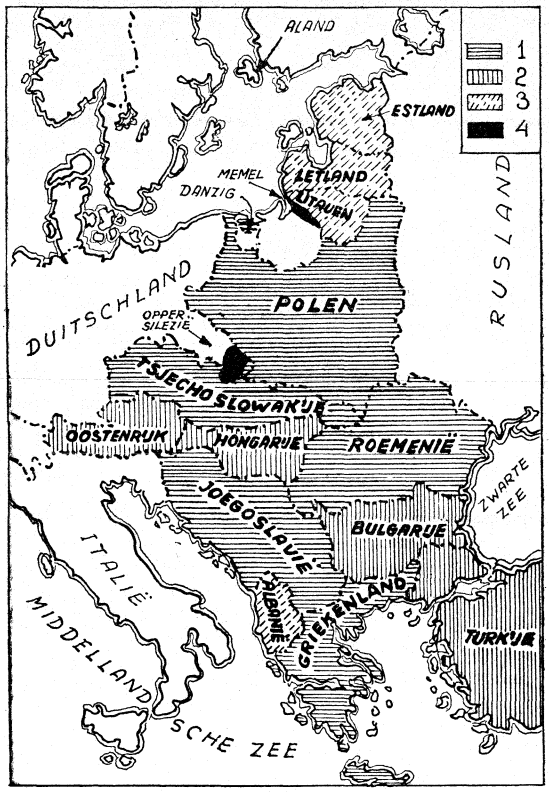

Indeeling nà 1918.

Vóór 1918.

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Beteekenis van 1, 2, 3, 4 is als volgt:
1. Speciale minderheden-overeenkomsten, geteekend door Polen (Versailles), Tsjecho-Slowakije (St. Germain 1919), Roemenië (Parijs 1919) en Griekenland (Sèvres 1920).
2. Speciale overeenkomsten in de Vredesbepalingen met Oostenrijk (St. Germain 1919), Bulgarije (Neuilly 1919), Hongarije (Trianon 1920) en Turkije (Lausanne 1923).
3. Verklaringen gedaan in den Volkenbond (1921-23) door Finland, Albanië, Estland, Letland en Litauen.
4. Speciale overeenkomsten in: a) Duitsch-Poolsche conventie van 1922; b) Memel conventie van 1924.

Op 14 Juli '37 heeft te Londen plaats gehad het 9de congres van Nationale Minderheden, vertegenwoordigend 11 verschillende nationaliteiten uit 13 Europeesche landen. Het congres behandelde de belangen van ongeveer 27 millioen leden der Europeesche minderheden, waarvan met uitzondering van Sovjet-Rusland het aantal op 40 millioen wordt geschat.
Er waren:
Duitschers uit België, Denemarken, Estland, Letland, Litauen, Polen, Roemenië, Tsjecho-Slowakije, Italië, Hongarije en Joego-Slavië.
Bulgaren uit Roemenië en Joego-Slavië.
Wit-Russen uit Polen.
Katalanen, Galiciërs en Basken uit Spanje.
Hongaren uit Roemenië, Tsjecho-Slowakije en Joego-Slavië.
Kroaten en Slowenen.
Zweden uit Estland.
Tsjechen uit Oostenrijk.
Oekrainiërs uit Polen, Tsjecho-Slowakije en Roemenië.
In de 13 staten die een nationale minderheid hebben en waarvoor de Volkenbond garant is, vertegenwoordigen de minderheden een vierde der totale bevolking.
Het doel van het te Londen gehouden Congres is den Volkenbond opmerkzaam te maken op de verregaande slechte behandeling die volgens hunne verklaringen de minderheden ondergaan. Het initiatief is door de Sudeten-Duitschers (Tsjecho-Slowakije), die ongeveer 3 millioen tellen, genomen.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Minderheden 2188 F.; Congres 1472 C.)**

B. FRANKRIJK. — Economische toestand. —

Het economische leven in Frankrijk is de laatste weken niet verbeterd. Zelfs spreken de laatst binnengekomen berichten van vertraging van den polsslag in den handel zoowel als in de industrie.
In den landbouw is de toestand nog tamelijk gunstig. Over het algemeen zijn de prijzen der gewassen loonend. De koopkracht van den landbouwer heeft zich hersteld, de voordeelen echter die de revalorisatie van de prijzen der landbouwproducten gebracht heeft, gaan gedeeltelijk te loor door de hausse van alles wat de boer voor zijn bedrijf en zijn levensonderhoud moet aanschaffen.
Van de Fransche industrie is het metaalbedrijf nog altijd in een bevoorrechte positie, voornamelijk wel dank zij bestellingen van den Staat, hoofdzakelijk voor bewapening. Daarentegen gaat de productie van voor het normale verbruik bestemde artikel gestadig achteruit.
In de textiel-industrie, neemt de malaise toe. Niet alleen dat de Fransche fabrikant niet meer op de buitenlandsche markten mee kan komen, maar dikwijls kan hij zich zelfs op de binnenlandsche markt niet voldoende tegen de uitheemsche concurrentie verdedigen.

Frankrijk importeerde in Juni 1937 voor meer dan fr. 3700 millioen, terwijl het uitvoercijfer onder de fr. 2 milliard bleef. De totale invoer over het eerste halfjaar 1937 beliep bijna fr. 20.300 millioen, tegen een uitvoer van slechts weinig meer dan fr. 11 milliard. Alleen voor genoemd tijdperk bedraagt het tekort op de handelsbalans dus reeds 9.247 millioen, tegen 4.745 millioen voor de overeenkomstige periode van 1936.
Vermoedelijk zal het importcijfer in francs nog verder oploopen, daar het afglijden van de munt in de laatste dagen van Juni in de transacties van de maand Juli tot uitdrukking zal komen. Alles wat Frankrijk uit het buitenland aanvoert wordt duurder, bijna alles wat het land voortbrengt is te hoog in prijs om afzet in het buitenland te vinden. De stijging der kostprijzen sinds Juni 1936, de inkrimping in de productie, de achteruitgang in het rendement van den arbeider, het stijgen van alle sociale en fiscale lasten, van de rente, enz., dit alles zijn moeilijkheden waarvoor men nog geen oplossing weet.
Het officieele aantal werkloozen is eenigszins gedaald, nl. van 426.000 eind Januari tot 316.500 midden Juli; einde Mei bedroeg het aantal nog 345.000. De 40-urige arbeidsweek, vooral sinds zij bijna zonder uitzondering toegepast wordt, had echter tot het te werk stellen van nieuwe scharen werkloozen moeten

leiden en dus in veel sterkere mate tot het verdwijnen van de werkloosheid moeten bijdragen.
Steeds talrijker worden voorts de nijverheidsondernemingen die voor hun arbeiders geen 40 uren werk per week meer hebben. De uitbreiding van deze gedeeltelijke werkloosheid in Frankrijk is een van de ernstigste verschijnselen van den laatsten tijd. Midden Juli bedroeg de officieele index der groothandelsprijzen 571, tegen 537 op 26 Juni, 530 einde Mei en 513 in Januari van dit jaar. In Mei 1936, voordat de volksfrontregeering aan het bewind kwam, was ditzelfde indexcijfer niet hooger dan 377, tegen 334 in Juli 1935 toen de deflatie het sterkst doorgevoerd was. Afgaande op de schommelingen van dezen index blijkt derhalve, dat de groothandelsprijzen van Juli 1935 tot Juli 1937 met bijna 71% gestegen zijn. Van Mei 1936 tot Juli 1937 bedraagt de hausse bijna 52%. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Financiën 2880 F.)

12 AUGUSTUS 1937

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging besmettelijke Ziektenwet. —
Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend, tot wijziging van de besmettelijke ziektenwet, alsmede van de wet tot toepassing van middelen voor ontsmettings- of zuiveringsdoeleinden.
Het ligt in de bedoeling, dat voor de niet-aangewezen diensten steeds als voorwaarde zal worden gesteld, dat de dienst zich, voor wat de deugdelijkheid betreft, aan het toezicht onderwerpt van den inspecteur van de volksgezondheid, en dat zoowel het onderzoek als dit toezicht kosteloos zullen plaats hebben. Hierdoor zullen de ontsmettingsdiensten er te eerder toe overgaan, toelating aan te vragen, al ligt in de te verkrijgen erkenning door de rijksoverheid een voldoende stimulans.
In verband hiermede vermeldt de minister van Sociale Zaken het voornemen om, indien dit wetsontwerp wordt aangenomen, een wijziging te bevorderen van artikel 23 van het Kon. besluit van 30 Juni 1936 in dier voege, dat de gemeentebesturen een bijdrage van het rijk ontvangen in de kosten van reinigingen en ontsmettingen, welke verricht zijn door toegelaten ontsmettingsdiensten, evenals thans met betrekking tot de als noodzakelijk erkende diensten het geval is.
(Alg. Handelsblad)

B. DUITSCHLAND. — Handelsverdrag tusschen Berlijn en Franco. —
Het nieuwe handelsverdrag tusschen Duitschland en generaal Franco, den leider van het nationalistisch Spanje, is thans bekend gemaakt. Het bevat zeven artikelen. Het recht van meestbegunstiging wordt wederkeerig toegekend voor „voortbrengselen van den bodem", industrieproducten en vrachtvaart.
Wat dit laatste betreft wordt bepaald, dat schepen van elk der landen ongehinderd alle havens van het andere mogen bezoeken, onder even gunstige voorwaarden als schepen van eenig ander land. In het geval, dat een van de partijen genoodzaakt mocht zijn in- of uitvoer van bepaalde goederen te verbieden, zal rekening worden gehouden met de belangen van de andere partij. Een uitzondering wordt alleen gemaakt voor oorlogsmateriaal, onder bijzondere omstandigheden, en voor enkele andere artikelen, indien er een verbod voor alle landen wordt uitgesproken.
Onder „voortbrengselen van den bodem" worden niet alleen landbouwproducten verstaan, maar ook delfstoffen. (Berl. Tageblatt)
(Vor. ber. Handelsverdr. met Spanje 1416 H.)

C. DUITSCHLAND. — Kunst-zuivering. —
Minister-president Göring heeft den rijks- en Pruisischen minister voor Wetenschap, Onderwijs en Volksopvoeding een decreet doen toekomen, waarin het o.a. heet:
„Nadat de Führer en rijkskanselier op den dag van de Duitsche kunst op de duidelijkst mogelijke wijze de richtlijnen voor de kunstopvatting van het nationaal-socialisme heeft vastgelegd, geef ik den minister voor Wetenschap, Onderwijs en Volksopvoeding order en machtiging alle in Pruisen aanwezige openbare kunstverzamelingen, zonder rekening te houden met speciale bepalingen en eigendomsomstandigheden, in den zin van de door den Führer en rijkskanselier aangegeven richtlijnen, opnieuw aan een onderzoek te onderwerpen en de noodige maatregelen te nemen. Ik zal beslissen wat er met de afgekeurde voorwerpen, voor zoover zij eigendom van den staat zijn, gebeurt. Voorts geef ik u opdracht de richtlijnen van den Führer met alle gestrengheid tegenover alle staatsambtenaren, employé's enz., voor zoover zij op kunstgebied werkzaam zijn, toe te passen.
In verband met de opdracht heeft minister Rust de directeuren van alle openbare kunstverzamelingen in Pruisen, benevens de directeuren van alle academies en kunstscholen bijeengeroepen.
De minister gaf den museum-directeuren richtlijnen voor hun toekomstig werk. Hij verklaarde, dat in het bijzonder er voor gezorgd moet worden dat een generatie van beroepsmenschen gevormd wordt op het gebied van museumbeheer. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Kunst 2560 C.)

D. GRIEKENLAND. — Premier Metaxas over een jaar bewind zonder parlement. —
Ter herdenking van het nieuwe bewind, dat verleden jaar in Griekenland werd ingevoerd, toen de regeering uit vrees voor een communistischen opstand het parlement ontbond, heeft de premier, Metaxas, een proclamatie tot het volk gericht.
Hij herinnert aan hetgeen de regeering sedertdien op het gebied van de economie, het sociale leven en de landsverdediging heeft gedaan. Griekenland kan thans een buitenlandsche politiek voeren, die alleen gericht is op behoud van den vrede en de onafhankelijkheid van het land. Zijn bondgenooten zijn er zeker van, dat Griekenland een machtsfactor is en zijn verplichtingen kan nakomen. Ons devies is: arbeid, orde en discipline. (Proia) **(V. b. 2481 B.)**

E. FRANKRIJK. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - De Luchtvloot uitgebreid. —
De Fransche minister van Luchtvaart, Pierre Cot, heeft bij de inwijding van een vliegtuigenfabriek een redevoering uitgesproken over de nationalisatie van de luchtvaartindustrie, dank zij welke de outillage vernieuwd en de methodes verjongd zijn. In één jaar is het aantal moderne vliegtuigen bij de luchteenheden van het leger met 80 procent gestegen. De Fransche bombardementsmogelijkheden zijn met 500 procent toegenomen. Het industrieele potentieel is verdubbeld.
In 1937 zal onze productie van militaire vliegtuigen meer dan 30 procent grooter dan in 1935-1936 zijn. Het volgende jaar zal de stijging 70 procent zijn. Wij zullen dan een instrument in handen hebben, dat in overeenstemming is met onze behoeften, aldus de minister. Het plan voor het luchtleger, het z.g. „plan der 1500 vliegtuigen" zal in drie jaar ten uitvoer worden gelegd. Het rendement van de genationaliseerde industrie is veel grooter dan dat van de particuliere was. (Le Temps) **(Vor. ber. 2830 A.)**

F. TSJECHO-SLOWAKIJE. — De Duitsche agitatie.
De Duitsche bladen zijn de laatste dagen weer heftig te keer gegaan tegen Tsjecho-Slowakije vanwege het verbod van de Tsjechoslowaaksche regeering aan kinderen uit het Duitsche deel van haar land om gevolg te geven aan een Duitsche uitnoodiging voor een vacantieverblijf in het Duitsche Rijk.
Inderdaad zou men op het eerste gezicht geneigd zijn dit verbod als een onnoodige plagerij te beschouwen. Als men echter ziet hoe Duitschland dergelijke uitstapjes weet uit te buiten voor propagandadoeleinden — niet voor het Duitsche Rijk zelf, daar zou weinig tegen in te brengen zijn, maar voor het stichten van een geest van ontevredenheid en oproerigheid in het land van herkomst — kan men

zich een dergelijk verbod begrijpen. Wij zouden de houding van Duitschland wel eens willen zien als Duitsche onderdanen in den vreemde genood werden om daar te leeren inzien hoe noodlottig het nationaal-socialistische regime in hun land werkt.
(Prager Presse) **(Vorig bericht 2653 D.)**

13 AUGUSTUS 1937.

A. MEXICO. — Spoorwegen genationaliseerd. —
De president der Mexicaansche republiek, Cardenas, heeft een decreet geteekend, waarbij de Mexicaansche spoorwegen worden genationaliseerd.
De spoorwegen werden tot nu toe geëxploiteerd door een particuliere onderneming. Het meerendeel der aandeelen was echter in handen van den staat.
Om de functionneering der spoorwegen te verzekeren, heeft Mexico in de laatste 25 jaar verscheidene leeningen in het buitenland moeten opnemen, met name in de Ver. Staten. Er werd nimmer rente uitgekeerd.
Kapitaal en interest gingen het bedrag van 270 millioen gouddollars te boven.
(Revista de revistas, Mexico)

B. DISCONTOKOERSEN. — Overzicht. —
De verschillende discontokoersen luidden op 11 Augustus '37 als volgt:

	Sedert			Sedert	
Argentinië ...	8- 2-36	3½%	Nederl. Bank:		
België	16- 5-35	2 %	Wisseldisc. .	3-12-36	2 %
Br.-Indië ...	28-11-35	3 %	Promessedisc.	3-12-36	2½%
Bulgarije ...	15- 8-35	6 %	Bel. op Eff.	3-12-36	2½%
Chili	23- 8-32	4½%	Bel. v. Goed.	3-12-36	2½%
Columbia ...	18- 9-30	7 %	Voorsch. R.-C.	3-12-36	2½%
Danzig	2- 1-37	4 %	Ned.-Indië .	14- 1-37	3 %
Denemarken .	19-11-36	4 %	New York		
Duitschland .	21- 9-32	4 %	Fed. R. Bank	1- 2-34	1½%
Engeland ...	30- 6-32	2 %	Noorwegen .	7-12-36	4 %
Estland	1-10-35	4 %	Oostenrijk ...	10- 7-35	3½%
Finland	1-12-34	4 %	Peru	1- 8-30	9 %
Frankrijk ...	3- 8-37	4 %	Polen	26-10-33	5 %
Griekenland .	4- 1-37	6 %	Portugal	11- 8-37	4 %
Hongarije ...	28- 8-35	4 %	Roemenië ...	15-12-34	4½%
Ierland	22- 4-32	4 %	Spanje	10- 7-35	5 %
Italië	18- 5-36	4½%	Tsjecho-Sl. .	1- 1-36	3 %
Japan	7- 4-36	3.285	Zuid-Afrika .	15- 5-33	3½%
Joego-Slavië .	18- 1-35	5 %	Zweden	29-11-33	2½%
Letland	1- 1-33	5½%	Zwitserland .	26-11-36	1½%
Litauen	1- 7-36	5½%	(Keesings Financieel Archief)		

(Vorig bericht 2585 B.)

C. NEDERLAND. — Dienstplicht. - Lichting 1939. —
In de Rolzaal op het Binnenhof te Den Haag is dezer dagen de loting gehouden voor de lichting 1939. Getrokken werd no. 2495, onder welk nummer in het Amsterdamsche lichtingsregister voorkomt: Pieter Johannes Hoogendonk.
De aanwijzing van de dienstplichtigen uit de registers der verschillende gemeenten of groepen van gemeenten vangt dus bij dezen naam aan, of, wanneer deze naam in die registers niet voorkomt, bij den alphabetisch onmiddelijk daarop volgenden naam.
(N. R. Crt.) **(V. b. 2363 E.; Dienstplicht 2758 F.)**

D. GRIEKENLAND. — Handel met Nederland. —
Het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage publiceert de volgende cijfers voor Nederland ten opzichte van Griekenland:

	Invoer uit:	
1933	53.756.372 kg	ƒ 4.083.105
1934	74.963.221 „	3.626.349
1935	39.636.674 „	2.988.939
1936	72.948.091 „	3.341.152
Jan.-Juni 1937 . . .	45.987.000 „	2.265.000
	Uitvoer naar:	
1933	26.972.266 kg	ƒ 3.354.229
1934	47.416.042 „	3.113.580
1935	27.114.142 „	3.163.906
1936	27.265.462 „	2.944.684
Jan.-Juni 1937	44.487.000 „	4.393.000

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

E. NEDERLAND. — Onderwijs. - Prof. dr. J. H. Semmelink. —
Als opvolger van wijlen prof. ds. A. van Veldhuizen heeft de algemeene synode der Ned. Herv. Kerk tot hoogleeraar te Groningen in de bijbelsche godgeleerdheid enz. benoemd dr. J. H. Semmelink, predikant te Almen.
Dr. J. H. Semmelink werd in 1888 te Ambt-Doetinchem geboren. Hij was predikant te Kleverskerke, Wehl en Almen. (Standaard)
(Vor. ber. Onderwijs 2881 A.)

F. GEESTELIJK LEVEN. — Oxford-Groep. - Waarom Rome zich onthoudt. —
Anton van Duinkerken schrijft in de Groene van 24 Juli het volgende:
De Roomsch Katholieke kerk zendt geen vertegenwoordigers naar de conferenties van Oxford en Edinburgh. Zij kan daarheen geen vertegenwoordigers zenden, hoezeer het onderwerp van de bijeenkomsten haar Hoofd en leden ook boeit. Voor haar is het vraagstuk der kerkelijke eenheid onafscheidelijk van de kenmerken der zichtbare Kerk Gods op aarde: de eenheid, de heiligheid, de apostoliciteit en de katholiciteit. Zij praetendeert, dat deze kenmerken de hare zijn sedert de allereerste dagen van het Christendom en dat de kerkgenootschappen, te Oxford en Edinburgh vergaderd, hun ontstaan danken aan een afscheiding van de ééne kerk. Zij hoopt dan ook, dat de zeer ernstige bemoeiingen tot herstel der christeneenheid geen ander resultaat zullen hebben dan den terugkeer tot de Moederkerk. Of, zooals ik het elders formuleerde: voor haar is de oecumenische beweging in wezen contra-reformatorisch. Deze beweging zal de hervorming ongedaan maken, voor zoover de hervorming het zuiver negatieve karakter eener afscheiding vertoonde.
Uit deze theologische en historische preatentie, die de Roomsch-Katholieke Kerk moet handhaven, wil zij haar wezen niet prijsgeven, besluite men echter niet, dat zij blind zou zijn voor het belang der kerkelijke bijeenkomsten. Haar eerste en laatste doel is de verheerlijking Gods op aarde: hoe kon zij anders verlangen dan dat deze verheerlijking bevorderd worde? Het menschelijke in iedere streving ten goede moge een beletsel zijn voor het bereiken der volkomenheid, de waarde van den toeleg eischt erkenning, ook waar men de richting niet deelt. De katholiek weet en leert, dat naast de zichtbare kerk, die de vier kenteekenen door de geschiedenis voert, de onzichtbare kerk bestaat, beheerscht en geregeld door de eindelooze genade. Ook haar leden maken deel uit van het mystieke Lichaam van Christus. Ook zij zijn gebonden door den Christelijken liefdeband.
De zichtbaarmaking van deze onzichtbare werking der liefde, ziedaar wat de katholiek als eindresultaat van het oecumenische streven hoopt en verwacht. Men beoordeelt deze verwachting averechts, indien men haar afhankelijk stelt van de hedendaagsche Europeesche politiek of sociologie. Het gaat hier niet om de vorming van een christelijke wereldmacht tegenover de georganiseerde onchristelijke of antichristelijke machten, het gaat om het Rijk Gods, dat binnen ons is.
(Anton van Duinkerken in De Groene van 24 Juli 1937)
(Vor. ber. Oxford-Groep 2890 I.)

G. DUITSCHLAND. — 45 gezinnen van hun nationaliteit vervallen verklaard, waaronder Heinrich Imbusch. —
Bij decreet van den Duitschen minister van Binnenlandsche Zaken is Heinrich Imbusch, die gedurende twintig jaar lid van den Rijksdag is geweest, en die leider was der Christelijke vakvereenigingen, van de Duitsche nationaliteit vervallen verklaard, evenals zijn vrouw en zijn vijf kinderen. Voorts zijn 44 anderen met hun gezinnen van de Duitsche nationaliteit vervallen verklaard. (Agence Belga) **(V. b. 2758 B.)**

H. EGYPTE. — Kabinet-Nahas Pasja gereconstrueerd.
Koning Faroek van Egypte heeft zijn goedkeuring gehecht aan de samenstelling van het nieuwe kabinet, waarin Nahas Pasja premier en minister van Binnenlandsche Zaken is, terwijl Wasef Pasja Ghali de portefeuille van Buitenlandsche Zaken heeft.
Norasji Pasja, den vroegeren minister van Verkeerswezen, vriend en raadsman van Nahas Pasja, maakt geen deel meer uit van het Kabinet. (Al-Ahram)
(Vorig bericht 2301 A.)

I. NEDERLAND. — Ned. Onderwijzersgenootschap. —
In het gebouw Palace te Rotterdam werd dezer dagen de 91ste algemeene vergadering van het Ned. Onderwijzersgenootschap gehouden.
De heer H. J. Bon, voorzitter van het hoofdbestuur, sprak de openingsrede uit.

Na de herdenking van de overledenen, verwelkomde spr. mr. H. Smidt, vertegenwoordiger van den minister, de inspecteurs van het Onderwijs, de heeren Noteboom en Quist, en de vertegenwoordigers van binnen- en buitenlandsche zustervereenigingen, welke groet door de buitenlanders werd beantwoord.
Hierna was aan de orde de algemeene beschouwing over het rapport van de commissie-opleiding.
Het rapport van de commissie-opleiding, dat in brochurevorm is uitgegeven, dringt in hoofdzaak aan op instelling van een tweejarige vakopleiding, welke voorafgegaan moet worden door een vooropleiding tot algemeene vorming tot het 18e of 19e jaar. Hoofdschotel der studie tijdens de vooropleiding dient te zijn Nederlandsche taal en cultuur, tijdens de vakopleiding paedagogiek en psychologie alsmede twee keuzevakken.
De onderwijzersbevoegdheid geve na eenige jaren van practische ervaring toegang tot universitaire studie. (De Telegraaf) **(Vorig bericht 2422 D.)**

14 AUGUSTUS 1937

A. ENGELAND. — In- en Uitvoer Jan.—Juni 1937. - Handel met Nederland en Nederl. Oost-Indië. —

De resultaten van Engeland's buitenlandschen handel in het eerste halfjaar zijn bevredigend; de totale omvang bereikte een record-cijfer sedert 1930. In de eerste plaats is de invoer belangrijk gestegen; met £ 80.8 millioen tot £ 483.4 millioen. Toch heeft de uitvoer zich hiernaast zeer goed gehouden; de stijging bedraagt hier 144 millioen, of 21½ %. De wederuitvoer is van £ 32 tot £ 40 millioen gestegen. De passiviteit van de Britsche handelsbalans is evenwel onder invloed van de binnenlandsche- en de bewapeningsconjunctuur met £ 29.3 millioen toegenomen tot £ 191.6 millioen.
Hoe sterk de invoer naar hoeveelheid afwijkt van den invoer naar waarde blijkt uit de volgende tabel:

	1936		1937	
	hoeveelheid	waarde in 1000 £	hoeveelheid	waarde in 1000 £
Tarwe (mill. cwt.) ...	49.9	17.140	47.8	24.550
Maïs	33.2	6.430	34.3	9.673
Rubber (1000 cental)	874	2.542	1.024	4.550
Koper (1000 ton) ...	57	2.120	95	5.830
Lood	176	2.880	173	4.742
Tin	9.3	1.960	8.6	2.234
Zink	80	1.293	84	2.136
Wol (mill. lb.)	591	27.220	513	32.749
Katoen (mill. cent.) ...	7.34	20.230	8.21	25.470

Opmerkelijk is de toeneming van den handel met Nederland. De toenemende uitvoer naar Ned.-Indië komt in de eerste plaats ten goede aan de katoenindustrie van Lancashire. De uitvoer van katoenen goederen naar Ned.-Indië is naar hoeveelheid gestegen van 7 tot niet minder dan 25,1 millioen vierk. yards, naar waarde van £ 187.000 tot £ 576.000!
Tezamen met den grooteren uitvoer naar Nederland zelf, n.l. van 11,5 tot 18,2 millioen vierk. yards of van £ 263.000 tot £ 364.000, vormt deze toeneming op zichzelf al een belangrijk deel van de totale verbetering in Lancashire's export.
Wat de overige goederen betreft, de uitvoer hiervan toont vrij algemeen een stijging behalve de steenkolenuitvoer:

Uitvoer naar Nederland.

	1936		1937	
	hoeveelheid	waarde in 1000 £	hoeveelheid	waarde in 1000 £
Steenkool (1000 t.) ...	645	506	505	433
IJzer en staal	39	553	55	871
Niet ijzerh. metalen ...	—	115	—	169
Metaal-fabrikaten	—	108	—	123
Electrische artikelen ...	—	70	—	84
Machines	—	501	—	794
Wollen goederen	—	558	—	787

Ook bij den invoer uit Nederland is de stijging vrij algemeen; het sterkst spreekt deze bij den import van voedingsmiddelen, in de eerste helft van dit jaar.

Uitvoer van Nederland.

	1936		1937	
	hoeveelheid	waarde in 1000 £	hoeveelheid	waarde in 1000 £
Voedingsmiddelen	—	156	—	305
Bacon (1000 cwt.) ...	243	998	255	1.051
Boter (1000 cwt.)	335	1.279	379	1.593
Kaas (1000 cwt.)	87	155	116	208
Eieren (1000 great hundred)	1.902	723	2.159	881
Ontroomde melk (1000 cwt.)	556	631	451	517
Uien (1000 cwt.)	764	173	999	181
Aardappelen	999	237	755	181
Tomaten	75	205	82	185

(The Economist) **(Vor. ber. In- en Uitvoer 2689 A.; Handel met Nederland en Koloniën 2689 C.)**

B. LONDEN. — Bevolking. —

Volgens de jongste telling, welker resultaat thans is gepubliceerd, had Groot-Londen op 30 Juni 1937 8.203.942 inwoners. (Times) **(Vor. ber. 2239 B.)**

C. NEDERLAND. — Dr. Colijn's antwoord aan Cordell Hull. —

De minister-president, dr. H. Colijn, heeft thans geantwoord op het bekende „statement" van den Amerikaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Cordell Hull (zie 2876 B.).
De minister-president zegt met groote belangstelling kennis te hebben genomen van de verklaring van den heer Cordell Hull van 16 Juli '37. Dr. Colijn is zeer getroffen door de gelukkige bewoording van dit vademecum voor al wie het goed meent met de toekomst van het menschdom en er is in deze verklaring geen enkel punt, dat niet een element vormt van Nederlands traditioneele politiek. De verklaring lijkt in het bijzonder van belang, aangezien zij noch uitsluitend bestaande belangen noch gerechtvaardigde aspiraties steunt, doch een gelukkigen middenweg inslaat tusschen den eerbied welken men verplicht is jegens gevestigde rechten en de oplettendheid welke ieder staatsman, dien hoogen naam waardig, verschuldigd is aan nieuwe krachten, werkzaam op internationaal terrein.
De heer Hull heeft de wereld gewezen op een aantal gewichtige problemen van dringenden aard, waarvan het probleem der ontwapening met zijn menigvuldige consequenties op economisch zoowel als op politiek terrein wel het meest urgent lijkt.
Dr. Colijn is er eveneens diep van overtuigd, dat de internationale organisatie, zooals deze heden ten dage bestaat, niet lang meer ongewijzigd kan blijven, zonder de toekomst ernstig in gevaar te brengen en hij is er zeker van, dat Nederland te allen tijde gereed zal staan en zich gelukkig zal prijzen om metterdaad mede te werken aan de verbetering van de bestaande inzettingen.
Zijn verwachtingen zijn gelegen in de bekwaamheden van hen, bekleed met het gezag, om de beginselen, vervat in de verklaring van den heer Hull, te verwezenlijken ten einde practische resultaten te verkrijgen en hij zal zich gelukkig prijzen tot dat doel actief te kunnen medewerken.
Minister Cordell Hull heeft in zijn bovenbedoelde verklaring geen enkel land met name genoemd, doch algemeen werd daaruit geconcludeerd, dat deze bedoeld was als een waarschuwing aan China en Japan en tevens tot alle andere landen was gericht.

De minister omschreef het standpunt der Ver. Staten als volgt: „Amerika wil vrede en het wenscht, dat alle landen bij hun politiek afzien van de toepassing van geweld en zich onthouden van inmenging in de aangelegenheden van andere landen."
Voorts wees hij op een aantal gebieden, welke vol spanningen en gevaren zijn. Op het eerste gezicht kan het schijnen, alsof deze spanningen slechts de landen raken, welke in de onmiddellijke nabijheid zijn gelegen. Bij grondige analyse blijkt echter, dat deze conflicten een zaak zijn, welke de geheele wereld raakt. Iedere situatie waarbij een gewapend conflict aan den gang is of dreigt te ontstaan, is een toestand, welke de rechten en belangen van alle landen in ernstig gevaar brengt.
Cordell Hull zegt dan verder, dat Amerika het ten zeerste zou toejuichen, als tot beperking der bewapening kon worden overgegaan. De Ver. Staten zijn bereid hun bewapening te verminderen naar gelang de andere landen dat ook doen, doch zij zijn ook bereid hun bewapening uit te breiden, indien zij daartoe genoodzaakt worden. Hij bepleitte verder het sluiten van verdragen, waardoor men langs vreedzamen weg kan komen tot een herstel resp. vestiging van een internationaal recht en tot vermindering der handelsbeperkingen.
Tot dusverre hebben 37 landen geantwoord op den oproep van minister Hull voor handhaving van den vrede en herstel van de welvaart der wereld door militaire en economische ontwapening. (Telegraaf)
(Vor. ber. 2876 B.; Chin.-Jap. Conflict 2891 E.; Dr. H. Colijn 2857 L.; Cordell Hull 2746 C.)

D. LUCHTVAART. — Zweefvliegen. - Eerste doelvlucht door Hoekstra volbracht. —

De houder van het Nederlandsche duurrecord zweefvliegen, J. Hoekstra, is er op 6 Aug. '37 tijdens de

nationale zweefvliegwedstrijden, welke te Teuge werden gehouden, in geslaagd de eerste Nederlandsche doelvlucht te volbrengen door een van te voren aangekondigde vlucht van Teuge naar het vliegveld Eelde (110 km.) te maken. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Zweefvliegen 2862 K.)

15 AUGUSTUS 1937

A. **SOVJET-RUSLAND. — Het Moskou-Wolga-Kanaal. —**

Op 1 Mei werd het Moskou-Wolga-kanaal voor de vaart opengesteld. Dit kanaal, 128 K.M. lang, verbindt Moskou als het ware met de Oostzee, Witte Zee, Kaspische Zee en Zwarte Zee. De totale kosten

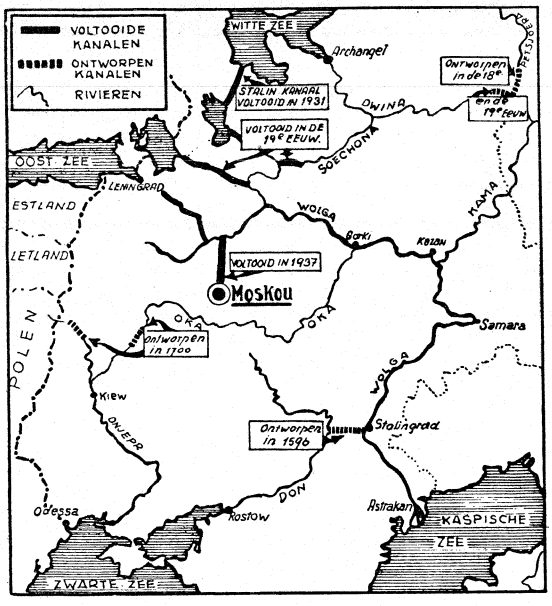

(Overname zonder bronvermelding verboden)

bedroegen 1941 millioen roebel. Ongeveer 80.000 dwangarbeiders hebben in 4 jaren het kanaal gegraven en voltooid. Bijna 13 duizend dezer dwangarbeiders zijn tot belooning hunner diensten in vrijheid gesteld en binnenkort zullen nog 35 duizend worden vrijgelaten. (Prawda)

(Vor. ber. Witte Zee-Oostzee-kanaal 888 A.)

B. **FRANKRIJK. — Strategische tunnel in den Elzas geopend. —**

President Lebrun heeft op 8 Augustus den strategischen tunnel, waardoor St. Dié met Selectat wordt verbonden, te St. Marie-aux-Mines geopend. Deze tunnel als snelle verbinding met het Rijnland bedoeld, is zoowel strategisch als commercieel voor Frankrijk van groot belang. (Le Temps)

C. **ZIONISME. — Congres te Zürich. - Verdeeling van Palestina. —**

Na anderhalve week beraadslagen, grootendeels in besloten zitting, heeft het 20ste Zionistencongres te Zürich op 11 Augustus '37 met 300 tegen 158 stemmen besloten, de Executieve volmacht te geven onderhandelingen met Engeland en de andere daarvoor in aanmerking komende instanties aan te knoopen over de stichting van een Joodschen staat.

Prof. dr. Weiszmann heeft in zijn rede, waarin hij zijn voorstel aanbeval, duidelijke woorden gesproken. Hij heeft volmachten gevraagd, met Engeland over de stichting van een Joodschen staat in het gebied van het tegenwoordige Palestina te onderhandelen.

De grondslagen voor deze onderhandelingen zijn:

1. tusschen het Joodsche volk en Palestina bestaan oude historische banden;
2. de Joodsche rechten, krachtens het mandaat, moeten gehandhaafd worden;
3. de Zionistische executieve moet zich verzetten tegen elke inbreuk op die rechten;
4. het standpunt van Weiszmann wordt aanvaard, volgens hetwelk het verdeelingsplan der Britsche commissie, zooals het thans luidt, onaannemelijk is;

en ten slotte wordt de Executieve der Zionistische beweging gemachtigd nader de voorwaarden toe te lichten voor de vestiging van een Joodschen staat en de resultaten der besprekingen voor te leggen aan een speciaal bijeen te roepen congres.

Wat de voorwaarden betreft, Rabbijn Barnett R. Brickner uit Cleveland, heeft namens de meerderheid van de Amerikaansche afgevaardigden ten congresse, de volgende voorwaarden gesteld.

1) Nieuw-Jeruzalem moet aan den Joodschen staat worden toegevoegd. 2) De Joden wenschen het landbouwgebied van Negrev. 3) Bij de stichting van den Joodschen staat dient spoed betracht te worden. 4) De contrôle in zake de Joodsche immigratie moet uitsluitend in Joodsche handen berusten. 5) De souvereiniteit moet geen illusie blijven, doch tot werkelijkheid worden gemaakt. Zij moet de vier steden Haifa, Tiberias, Safed en Akka omvatten. 6) De Volkenbondscommissie dient de verhuizing van de 250.000 Arabieren met ernst ter hand te nemen. 7) Men dient de Joodsche subsidie aan den Arabischen staat te laten vallen. 8) De Ruthenberg-concessie en de Novomesky-concessie dienen aan den Joodschen staat te blijven. 9) Dagania moet aan den Joodschen staat worden toegevoegd. 10) De inning van belastingen en douanerechten onder Joodsche contrôle, evenals de bevoegdheid tot agrarische hervormingen. 11) De Joodsche haven van Tel Aviv dient tot ontwikkeling te worden gebracht en het voorstel tot een gemeenschappelijke haven met de Arabieren tusschen Tel Aviv en Jaffa moet worden opgegeven.

(Centraalblad v. Israëlieten)

(V. b. Zionisme 1945 C.; Verdeel. Palestina 2882 D.)

16 AUGUSTUS 1937

D. **ENGELAND. — Persconflict met Duitschland. —**

De Britsche regeering heeft het noodig geacht, drie Duitsche persmenschen vernieuwing van hun verblijfvergunning te weigeren, een maatregel „in het algemeen belang" genomen. Naar verluidt zouden zij zich aan spionnage hebben schuldig gemaakt en aan nog vele andere ongeoorloofde handelingen o.m. aan bespieding en verklikking van hun in Engeland gevestigde landgenooten.

In Duitschland, waar men met buitenlanders, die zich aan spionnage schuldig maken, minder zachtaardig omspringt, was men weinig vriendelijk te spreken over de uitwijzing der Duitsche journalisten en een — zij het dan gematigd — protest moest zaakgelastigde Wörmann op het Foreign Office doen hooren. Daarmee scheen de zaak afgehandeld, maar Berlijn dacht er anders over. De correspondent van de „Times" in de Duitsche hoofdstad, Mr. Ebbutt, aldaar reeds 12 jaar woonachtig, bleek plotseling een onbehoorlijk journalist te zijn; in elk geval kreeg hij aanzegging binnen veertien dagen uit het Derde Rijk te verdwijnen.

Mr. Ebbutt zou zich schuldig gemaakt hebben de Evangelische Kerken in zijn berichten te verdedigen. Volgens dr. Göbbels mocht dit niet en dr. Göbbels' blad „der Angriff" begon een lastercampagne tegen mr. Ebbutt en vele andere journalisten, Engelsche en andere buitenlandsche, die te Berlijn verblijf houden. Het blad waarschuwde zijn landgenooten voor buitenlandsche spionnen en nog meerdere aantijgingen, een systeem, dat, volgens de Times, door dictatoriale landen in gebruik is en van hooger hand wordt op touw gezet om den tegenstander te intimideeren. Dit schijnt toch met Engeland niet te gelukken. Want Engeland heeft aangekondigd, dat het binnenkort een groot aantal spionnen, men spreekt van 400, uit het land zal zetten.

(Times - Angriff - Manch. Guardian - Telex-A. N. P.)

A. CHINA. — Conflict met Japan. —

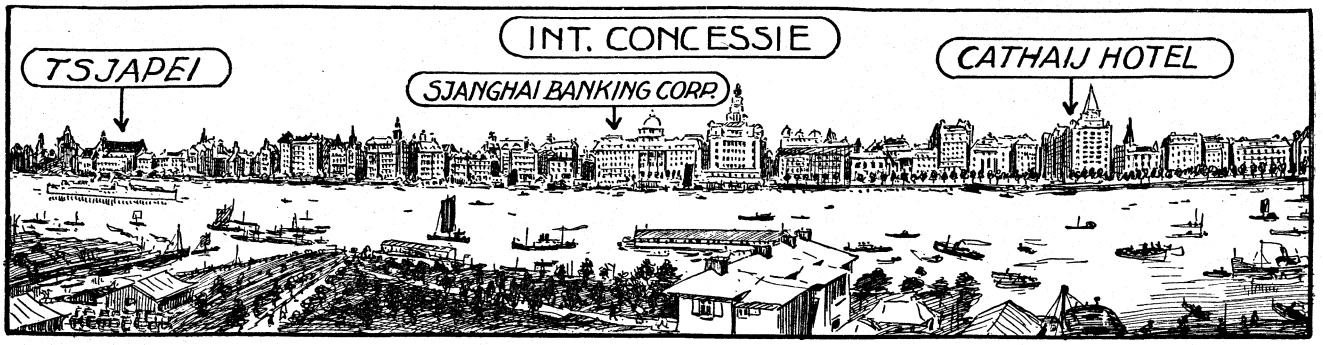

Shanghai.

Shanghai gebombardeerd. —

De vorige week trachtten een Japansch officier en zeeman zich toegang te verschaffen tot het Chineesche vliegveld Hoeng Jau te Shanghai. Zij werden door Chineesche soldaten doodgeschoten. Het is begrijpelijk, dat de Japansche vloot, die op dit oogenblik te Woesung en vóór Shanghai ligt en op 30 oorlogsbodems wordt geschat, van deze gelegenheid heeft gebruik gemaakt als représaille maatregel de stad te bombardeeren. Men vreest voor een herhaling van het in 1932 door de Japanners uitgevoerde bombardement.

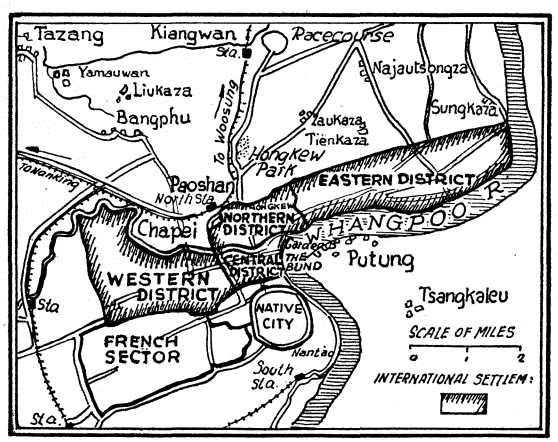

Zoowel Chineesche als Japansche versterkingen zijn naar Shanghai onder weg. Op 13 Augustus opende de Japansche vloot het bombardement op Shanghai dat door een hevig artillerievuur der Chineezen werd beantwoord. Van beide zijden vielen projectielen neer in de Internationale concessies en op dien dag werden vele Chineezen en buitenlanders het slachtoffer van het moordende vuur. Op 14 Augustus herhaalde zich het bombardement. Den volgenden dag kwamen honderden vliegtuigen van beide kanten in actie. De Chineesche vliegers poogden de Japansche oorlogsschepen te bombardeeren en naar verluidt zouden Japansche vliegers de vliegvelden te Nanking hebben vernield, maar dit wordt van Chineesche zijde tegengesproken.

Een betreurenswaardig voorval heeft op 15 Augustus plaats gehad. Chineesche piloten, waarschijnlijk zenuwachtig geworden, hebben niet alleen de Japansche stellingen maar ook de Chineesche stad en de Internationale concessies gebombardeerd. Een gevolg hiervan was, dat er duizenden dooden en gewonden, zoowel Chineezen als buitenlanders, te betreuren waren. Vele gebouwen staan in Shanghai in brand.

Van het Noordelijke Japansche penetratieterrein komen slechts schaarsche berichten. De Nankau-pas zou grootendeels in Japansche handen zijn.

Begrooting en Deviezen-verkeer van China en Japan.

De reeds langen tijd bestaande spanning tusschen China en Japan is mede oorzaak, dat de militaire onkosten van beide landen den laatsten tijd sterk zijn opgevoerd. Van Japan is zulks reeds lang bekend, maar het China van 1937 is, zoo wordt gemeld, lang niet meer het China van 1931-32, dat aan den Japanschen aanval op Mandsjoerije hoegenaamd geen weerstand kon bieden, omdat het in militair opzicht niets beteekende en politiek verbrokkeld was; in de eerste plaats kon het evenwel geen tegenstand bieden, omdat ook de financieele kracht ontbrak. Zoowel politiek als financieel en militair staat China er op het oogenblik evenwel gunstiger voor dan toen; in ieder geval heeft Japan zich sindsdien volkomen vastgelegd op een bepaald economisch systeem, zoodat men hier gerust kan spreken van een permanente financieele mobilisatie. Op een totaal bedrag van de begrooting van 1937-38 van 2872 millioen yen, beloopen de militaire uitgaven niet minder dan 2068 millioen yen, terwijl het totale begrootingstekort 965 millioen yen bedraagt. China daarentegen heeft een in evenwicht zijnde begrooting op een bedrag van 1 milliard yuan, waarvan de militaire uitgaven 392 millioen eischen.

In Japan bedraagt het aandeel van de militaire uitgaven dus 72 % van het totale budget, in China 39 %. In absolute cijfers uitgedrukt, besteedt Japan evenwel bijna het viervoudige van China aan zijn militaire uitrusting.

In de loopende begrooting treden de verschillen in de financieele politiek in de beide landen duidelijk aan den dag. In Japan was de oorspronkelijke begrooting voor 1937-'38 3038 millioen; pas na een zware, zelfs bloedige regeeringscrisis in Februari kon dit bedrag tot 2872 millioen worden teruggebracht, maar het is nog belangrijk hooger dan het eindcijfer van het vorig jaar, hetwelk 2278 millioen bedroeg. De dekking van dit totaal geschiedt, zooals de laatste zeven jaren practijk geworden is, voor een groot deel door leeningen. China daarentegen heeft een evenwicht tusschen zijn staatsinkomsten en uitgaven weten te bereiken.

Wat de monetaire politiek van China en Japan betreft, kan men dit eigenaardige verschijnsel constateeren, dat China in de Ver. Staten goud koopt (tegen zilverruil) en Japan daarentegen al vier maanden lang aanhoudend goud naar de Ver. Staten uitvoert.

Er bestaan in China sedert de valuta-hervorming van 1935 geen beperkingen meer voor het deviezen-verkeer; de staatsbanken zijn verplicht om Yuans in te wisselen tegen deviezen in de verhouding van 1 Yuan is gelijk 14½ d. is gelijk 30 U. S. dollar-cents. Japan heeft daarentegen in het begin van dit jaar strenge deviezenvoorschriften moeten afkondigen en van 1 Juli 1937 af is de invoer, waarvoor geen licentie noodig is, verlaagd van 30.000 yen tot 1000 yen per persoon of per firma. In Japan is sedert Februari een steeds sterker wordende neiging tot Planwirtschaft op te merken, terwijl de Chineesche regeering haar activiteit in de eerste plaats richt op de verbetering van het verkeer en enkele groote takken van economische activiteit.

(Vor. ber. 2891 E.; Chin. Begrooting 2363 F.; Jap. Begrooting 2827 E.; Deviezen 2636 K.)

A. **Wetenschappelijk Jaarbericht. —**
Verschenen is het Wetenschappelijk Jaarbericht van de Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap.
Uit het Voorbericht blijkt, dat wegens gebrek aan plaatsruimte de hoofdstukken Militair Geneeskundige Dienst en Militair Straf- en Tuchtrecht voorloopig komen te vervallen.
In het hoofdstuk over de tactiek der verbonden wapens wijst kapitein van den generalen staf Calmeyer er op, dat in een leger een hechte samenhang moet bestaan tusschen moreel, geoefendheid en materieel. Deze drie-eenheid kan niet worden verbroken zonder ernstige schade aan het geheel te berokkenen. Het moreel onzer jongelingschap kan tegenwoordig goed worden genoemd, meer en beter materieel begint aan ons leger toe te vloeien, doch ook het tekort aan geoefendheid dient te worden opgeheven. De legeroefeningen toonden aan, dat het in laatstgenoemd opzicht met onze infanterie nog maar matig was gesteld. Ook de burgeroorlog in Spanje heeft opnieuw bewezen, dat de gevechtswaarde van een leger, vooral in den aanval, slechts gering is, wanneer samenhang en geoefendheid daarvan onvoldoende zijn.
Schrijver betreurt het, dat niet door voortdurende detacheering van Nederlandsche officieren bij buitenlandsche studie- en oefencentra persoonlijk contact wordt onderhouden met legers, die over oorlogsondervinding beschikken en gelegenheid hebben gehad, zich den vooruitgang van de techniek geheel ten nutte te maken.
Heldere beschouwingen geeft kapitein Calmeyer over de samenwerking bij den aanval tusschen infanterie en artillerie, over den aanval met behulp van gepantserde strijdkrachten naar Fransche, Duitsche en Engelsche opvattingen en over den afweer van tegenaanvallen door vechtwagens. Niet slechts anti-tankmiddelen zijn voor ons leger noodig, maar ook tanks zelve, zoowel ten behoeve van den aanval als om de verdediging actief te kunnen voeren.
Bij het hoofdstuk over de Tactiek der infanterie door majoor Van der Heem wordt vooral aandacht gevraagd voor de middelen, welke de aanvallende infanterie door de z.g. blauwe zône moeten heenhelpen. In het bijzonder de aangehaalde denkbeelden van den Zwitserschen majoor dr. Däniker over dit vraagstuk zijn interessant. De luchtinfanterie en de afweermaatregelen daartegen werden eveneens besproken.
In het hoofdstuk over de Tactiek der artillerie door kolonel van den generalen staf Carstens wordt er o.m. op gewezen, dat men in Zwitserland, waar men ten aanzien van de artilleriebewapening voor vrijwel dezelfde vraagstukken stond als te onzent, de verbetering dier bewapening in belangrijk sneller tempo doorzet. De wijze, waarop dit geschiedt, strekke ons tot voorbeeld, zegt de schrijver.
In het hoofdstuk over de Tactiek der lichte troepen door kapitein van den generalen staf Hasselman is de schrijver van gevoelen, dat men geen profeet behoeft te zijn om te kunnen voorspellen, dat wat de toekomstige organisatie onzer lichte troepen betreft, de bereden cavalerie uit de lichte brigade zal verdwijnen, het wielrijderselement daarin zal worden versterkt, het korps rijdende artillerie geheel zal worden gemotoriseerd en de cavalerie met een aantal gemechaniseerde en gemotoriseerde eenheden zal worden uitgebreid.
Uit het hoofdstuk over den Pionierdienst door luitenant-kolonel van den Berg blijkt van hoeveel belang de pioniers voor de moderne oorlogvoering zijn geworden. Geen wonder derhalve, dat overal op uitbreiding van dit technische personeel wordt aangedrongen, zelfs in Duitschland, waar bereids een bataljon van 3 compagniën bij elke divisie is ingedeeld. Gelukkig dat ons legerbestuur is gaan inzien, dat het met 1 compagnie pioniers per divisie in oorlogstijd werkelijk niet zal gaan. In de M. v. A. betreffende de defensiebegrooting voor 1937 werd verbetering van dezen onhoudbaren toestand in uitzicht gesteld.
In het hoofdstuk over Versterkingskunst door vorengenoemden schrijver trof ons de beteekenis van den hindernissenstrijd. In het bijzonder tegen gemotoriseerde eenheden is hij van gewicht. Daarom dringt men er in de Duitsche militaire literatuur op aan reeds in vredestijd gemengde „Sperrverbände" op te richten, bestaande uit pioniers, verkenningsorganen, mitrailleurs en zwaardere afweerwapenen, alle gemotoriseerd.
Het hoofdstuk Inlichtingendienst en maskeering van kapitein der artillerie ir. Tans bevat interessante bijzonderheden over deze takken van dienst. De schrijver deelt o.m. mede, dat de inspecteur der artillerie aan de onderdeelen foto-albums, hulpmiddelen voor het lezen van luchtfoto's en een aantal diapositieven met projectie-apparaten heeft verstrekt. De diapositieven zijn bestemd voor het geven van classicaal onderwijs betreffende de beginselen van het fotolezen en de maskeering. Het foto-album bevat een verzameling foto's op aparte cartons geplakt met de bedoeling te worden gebruikt als zoekplaatjes, waarop de betrokkene zijn speurzin kan botvieren.
In het hoofdstuk „Militaire luchtvaart" door majoor Zegers breekt de schrijver opnieuw een lans voor een luchtmachtorganisatie bij onze weermacht. Verder bevat dit hoofdstuk bijzonderheden over buitenlandsche luchtmachten en een beschrijving van het aandeel, dat de luchtmacht in het conflict Italië—Volkenbond—Abessynië heeft gehad. Van belang is een mededeeling van den schrijver, dat het noodzakelijk is om de vliegtuigbouw in geheel metaalconstructie in Nederland te introduceeren, aanvankelijk als licentiebouw, doch zoo spoedig mogelijk daarna en na voldoende verkregen ondervinding terzake als onafhankelijke nationale industrie.

Krijgswetenschap

Uit het hoofdstuk Luchtverdediging door luitenant-kolonel Maas halen wij aan, dat in 1937 de beslissing zal vallen welk licht automatisch luchtdoelgeschut van 40 m.m. met daarbij behoorend vuurleiding-systeem bij onze luchtdoelartillerie zal worden ingedeeld.
Het hoofdstuk Wapentechniek door majoor van den generalen staf Nijhoff bevat beschrijvingen van nieuw ingevoerde en verbeterde wapens bij buitenlandsche weermachten en van wapenprojecten van fabrikanten.
In het hoofdstuk Intendance en etappenwezen door luitenant-kolonel-intendant de Jongh treffen wij een zeer goed overzicht aan over de literatuur betreffende de economische en industrieele verdedigingsvoorbereiding.
Uit het hoofdstuk Legervorming en legersamenstelling door luitenant-kolonel van den generalen staf van Alphen is vooral van belang het gedeelte, dat betrekking heeft op de grens- en mobilisatiedekking. Schrijver is van meening, dat onze regeering in dit geval het beste systeem moet kiezen nl. dat van afzonderlijke grenskorpsen, zooals ook in België en Frankrijk is geschied. Boven de sterkte van het veldleger zijn twee grensdivisiën noodig, één Noord en één Zuid van de groote rivieren, bestaande uit troepen met een eersten oefentijd van twee jaar, van een zoodanige sterkte, dat met twee lichtingen nagenoeg, doch met drie lichtingen de volledige oorlogssterkte wordt verkregen en van een zoodanige samenstelling, dat alle oorlogsonderdeelen reeds in vredestijd aanwezig zijn. Deze divisiën kunnen in een latere periode een zeer belangrijke aanvulling vormen voor het operatief orgaan. De moderne grensbeveiliging eischt nu eenmaal een parate troepenmacht, die er altijd is.
(Wetenschappelijk Jaarbericht van de Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2865 D.; Krijgswetenschap 569 C.)

17 AUGUSTUS 1937

A. **NEDERLAND. — Wetsontwerp Algemeen Verbindend en Onverbindend Verklaren van Collectieve Arbeidsovereenkomsten. —**
Op 19 Maart '37 werd het wetsontwerp Algemeen Verbindend en Onverbindend Verklaren van Collectieve Arbeidsovereenkomsten door de Tweede Kamer met 53 tegen 29 stemmen aangenomen.
Tegen stemden de sociaaldemocraten, communisten, liberalen, staatk. gereformeerden, en de heeren Lingbeek (Herv. Ger.), Westerman (ex-nat. herst.) en Sneevliet (rev.-soc.).
Op 21 Mei '37 heeft de Eerste Kamer met 19 tegen 12 stemmen het wetsontwerp aangenomen. Tegen: s.d., liberalen en de heeren De Gyselaar, De Savornin Lohman en van der Hoeven (c.h.).
Aan de bij de indiening van het wetsontwerp ingezonden memorie van toelichting ontleenen wij nog het volgende:

De minister van Sociale Zaken heeft, na zijn optreden, aanvankelijk gemeend, bij het treffen van een regeling op het gebied van de verbindendverklaring van collectieve arbeidsovereenkomsten zich in zooverre te moeten beperken, dat niet de loonen, maar wel andere bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten zouden kunnen worden verbindend verklaard. Hij heeft, overeenkomstig de door hem gedane toezeggingen, de mogelijkheid daarvan nader onder de oogen gezien. Daarbij is hij tot de overtuiging gekomen, dat op deze wijze een oplossing, welke voldoenden steun biedt aan het instituut van de collectieve arbeidsovereenkomst, niet verkregen kan worden. In het thans aangeboden wetsontwerp is daarom de mogelijkheid tot verbindendverklaring van bepalingen, welke op de loonen betrekking hebben, niet uitgesloten.
De collectieve arbeidsovereenkomsten zijn, naar het oordeel van de regeering, voor den behoorlijken gang van het bedrijfsleven, het bevorderen van de samenwerking tusschen werkgevers en arbeiders en het scheppen van redelijke arbeidsvoorwaarden van zoo groote beteekenis gebleken, dat het wegruimen van belemmeringen, die haar verdere ontwikkeling in den weg staan, van groot maatschappelijk nut is te achten.
Niet alleen zal een wettelijke regeling van de verbindendverklaring het sluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten bevorderen, maar daardoor wordt tevens een stap gezet in de richting om de vaststelling van voorschriften op het gebied der arbeidersbescherming, die op grond van den aard der daarbij betrokken belangen in een bedrijf algemeen behooren te gelden, zooveel mogelijk te doen geschieden door belanghebbenden in dat bedrijf. Hoe meer zoodanige regelingen uit het bedrijf zelf opkomen, des te meer zal ingrijpen van den wetgever door vaststelling van voor alle bedrijven of een complex van bedrijven geldende gebods- en verbodsbepalingen met de nadeelen, die daaraan kleven, op den achtergrond kunnen treden. Wil men dit evolutieproces voldoende in de hand werken, dan is het noodzakelijk, dat de in het bedrijf opgekomen regelingen ook aan minderheden, die zich daaraan onttrekken, kunnen worden opgelegd. De verbindendverklaring maakt dit mogelijk.
Een bijkomstig voordeel van een wettelijke regeling van de verbindendverklaring is nog, dat daardoor het stelsel van verplicht lidmaatschap als middel om de concurrentie der ongeorganiseerden ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden zooveel mogelijk tegen te gaan, kan vervallen.
Het wetsontwerp sluit in hoofdzaak aan bij het voorontwerp van wet betreffende de verbindendverklaring van collectieve arbeidsovereenkomsten, dat in 1925 bij den Hoogen Raad van Arbeid aanhangig is gemaakt en waarover door dit college onder dagteekening van 28 Mei 1926 advies is uitgebracht.
(Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. 2583 D.; Cijfers 2691 A.)

B. **RECHTSWETENSCHAP. — Internationaal congres voor vergelijkend recht. —**
Op 4 Augustus 1937 is in een plechtige openbare zitting, die gepresideerd werd door den Nederlandschen minister van Justitie, mr. C. M. J. F. Goseling, te Scheveningen het internationaal congres van vergelijkend recht geopend.
Na de openingsrede van mr. C. M. J. F. Goseling, voerde het woord de president van de Internationale Academie van vergelijkend recht prof. A. S. de Bustamante, rechter in het Permanente Hof van Internationale Justitie, die de deelnemers begroette namens de Academie. Hij wees op de beteekenis van de vergelijking van het recht in de verschillende landen om te komen tot eenheid van het recht als noodzakelijke voorwaarde voor een betere verstandhouding tusschen de mogendheden.
Vroeger had elke stad, provincie en gewest zijn eigen rechtsregelen, welke zijn opgegaan in de rechtsregelen van de staatsgemeenschap en zoo zal de unificatie van het recht leiden tot een nog grootere rechtsgemeenschap, waarvan Grotius reeds gedroomd heeft, toen hij zijn „De iure belli et pacis" schreef.
Het internationale recht moet een samenvatting zijn van het interne recht, waaraan elk individu in zijn eigen rechtsgemeenschap onderworpen is. In vele gevallen is het interne en het internationale recht reeds identiek. Vooral het internationale administratieve recht heeft op velerlei gebied geleid tot instelling van internationale administratieve lichamen, zooals voor humanitaire en zedelijke doeleinden, voor openbare gezondheid, voor intellectueelen en industrieelen eigendom, voor post, telefoon, telegrafie, radio, onderzeesche kabels, handelsbetrekkingen, landbouw, arbeid, politie, vele gebieden van wetenschap, bescherming van bepaalde dieren, bestrijding van valsch geld en zelfs voor de verspreiding van leerfilms.
Ook op het gebied van het burgerlijk recht is internationale eenheid in de practijk telkens noodzakelijk, evenals het internationale strafrecht, gevormd door de voornaamste beginselen, waarop het strafrecht in de verschillende landen gebaseerd is. Ten slotte bestaat er een dringende behoefte aan een internationaal procesrecht.
Als dit alles geleidelijk verwezenlijkt zal kunnen worden, zal dat zijn dank zij het werk van de Internationale Academie van vergelijkend recht en zal het mede te danken zijn aan de werkzaamheden van dit congres.
De derde spreker was prof. E. Balogh, secretaris-generaal van de Internationale Academie van vergelijkend recht, die een verslag uitbracht van de werkzaamheden der academie.
Vervolgens spraken nog de heeren J. G. Querrero, Lord Macmillan, Mariano d'Amelio en Eustache Pilon.
Prof. Louis B. Wehle uit New York formuleerde een voorstel om te komen tot oprichting van een internationale faculteit voor vergelijkend recht. Het voorstel vond algemeene instemming en besloten werd, een commissie te benoemen, die op korten termijn rapport zal moeten uitbrengen over de mogelijkheden tot verwezenlijking van dit plan. Deze internationale faculteit zou een te 's-Gravenhage gevestigde permanente instelling moeten worden. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. 2377 A.; Rechtswetenschap 2753 A.)

C. **SCHAKEN. — Landentournooi te Stockholm. —**
Het eindresultaat van het te Stockholm gehouden landenschaaktournooi luidt als volgt:
1. Amerika 54½ pnt.; 2. Hongarije 48½ pnt.; 3. en 4. Polen en Argentinië ieder 47 pnt.; 5. Tsjecho-Slowakije 45 pnt.; 6. Nederland 44 pnt.; 7. en 8. Litauen en Estland ieder 41½ pnt.; 9. Zweden 38½ pnt.; 10. Letland 37½ pnt.; 11. Joego-Slavië 37 pnt.; 12. Finland 34½ pnt.; 13. Engeland 34 pnt.; 14. Italië 27 pnt.; 15. Denemarken 25 pnt.; 16. IJsland 23 pnt.; 17. België 22½ pnt.; 18. Noorwegen 19½ pnt.; 19. Schotland 14 pnt. (Svenska Dagbladet)

(Vor. ber. Schaaktournooi 2889 B.)

18 AUGUSTUS 1937

D. **NEDERLAND. — Legerreorganisatie. - Dienstplicht. - Vrijstelling voor lichting 1938 wegens broederdienst slechts voorloopig. —**
De wegens broederdienst reeds vrijgestelden van de eerste oefening van de lichting 1938 hebben nader bericht ontvangen, dat deze vrijstelling slechts als voorloopig moet worden beschouwd. Hoogstwaarschijnlijk zal het contingent reeds voor de lichting 1938 belangrijk worden verhoogd. (N. Rott. Crt.)

(V. b. Dienstplicht 2897 C.; Legerreorganis. 2865 D.)

A. **LUCHTVAART. — Clipper-vliegtuig der Pan-American Airways. —**

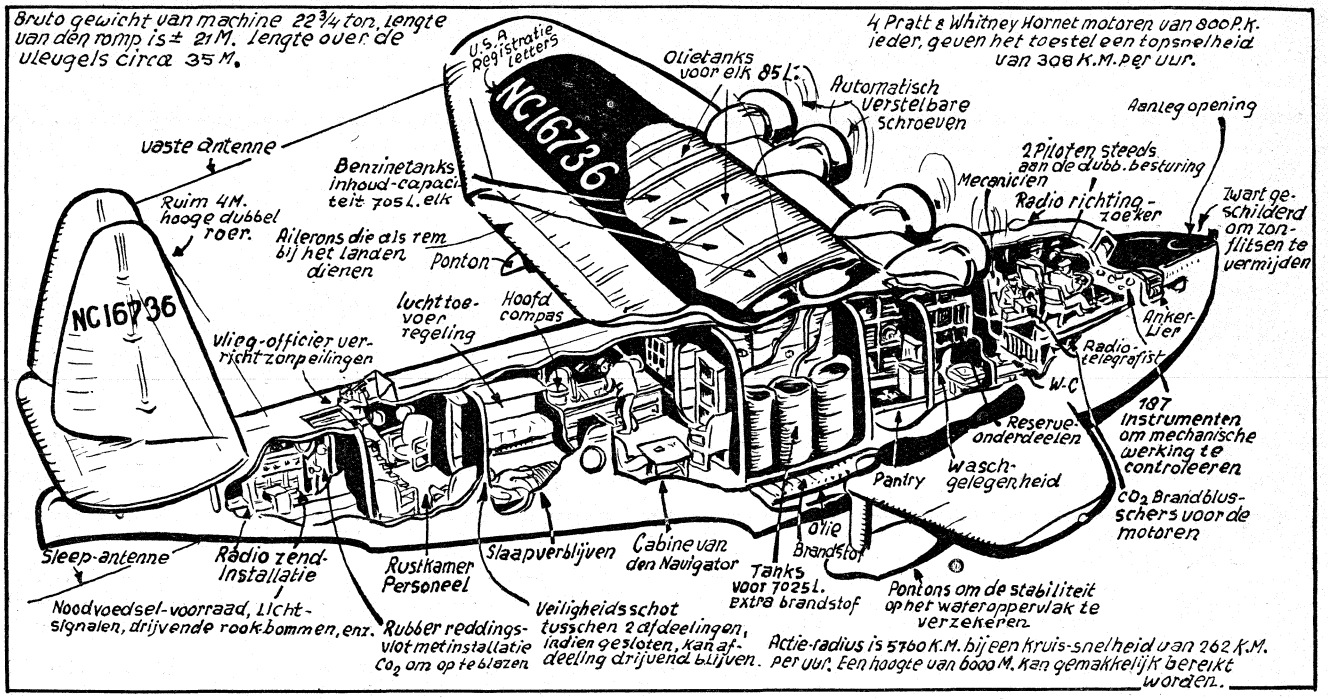

(Ontleend aan de Telegraaf)

Een doorsnee-teekening van het reusachtige Clipper-vliegtuig van het Sikorsky-type waarmee de Pan-American Airways op 3 Juli '37 de eerste experimenteele vlucht voor passagiersverkeer over den Atlantischen Oceaan v.v. maakte. De vlucht ging van Port Washington naar Engeland. De bemanning bestond uit zes koppen onder leiding van captain Harold Gray. Zooals bekend verrichtte de groote Engelsche Short-vliegboot van de Imperial Airways de vlucht in tegengestelde richting. (De Telegraaf)

(Vorig bericht 2867 D.)

B. **NEDERLAND. — Koninklijk Instituut van Ingenieurs. - „Verbetering van den vliegtuigmotor". —**

Op 2 Aug. '37 hield het Koninklijk Instituut van Ingenieurs onder voorzitterschap van ir. M. H. Damme, te Scheveningen een vergadering, welke, behalve door eenige gasten, door ongeveer 350 leden was bezocht. De heer P. Guilonard, onder-directeur van de K. L. M., hield o.m. een voordracht over. „Verbetering van den vliegtuigmotor in de laatste jaren en problemen bij verdere ontwikkeling."

Spr. begon met er op te wijzen, dat de enorme vooruitgang van de luchtvaart sinds de laatste 10 jaren grootendeels te danken is aan de verbetering van het voortstuwingsaggregaat der vliegtuigen, waartoe worden gerekend de motor en de luchtschroef, alsmede de wijze van plaatsing en inbouw van den motor in het vliegtuig. De luchtgekoelde motor, reeds vroegtijdig in algemeen gebruik genomen bij de K. L. M., heeft vrijwel het geheele gebied der verkeersluchtvaart veroverd en wordt ook in militaire vliegtuigen steeds meer toegepast. De verstelbare luchtschroef en in het bijzonder de modernste uitvoering daarvan, de automatisch verstelbare z.g. „constant speed"-schroef, is van doorslaggevende beteekenis voor de ontwikkeling van de luchtvaart geweest.

De D.C.-3 vliegtuigen van de K.L.M. worden in den aanvang van 1938 voorzien van motoren, die bij den start van het vliegtuig een vermogen van 1100 P.K. leveren, en met het oog op die hooge belasting met hoogwaardige brandstof moeten worden gevoed.

De voornaamste kenmerkende waarden voor den stand der ontwikkeling van den vliegtuigmotor zijn:

1. het gewicht per P.K.
2. het front-oppervlak per P.K.
3. het brandstofverbruik per P.K. per uur;
4. de draaisnelheid der luchtschroef in verhouding tot het vermogen;
5. het maximum-vermogen per motor.

Het is niet goed mogelijk de verschillende factoren afzonderlijk te beschouwen, daar deze elkaar onderling, hetzij direct, hetzij indirect, beïnvloeden.

Vliegtuigen, met een totaal gewicht van 20 à 25.000 K.G., worden thans als reusachtige machines beschouwd; er staan er echter reeds op stapel voor een veel grooter totaal gewicht, terwijl het ontstaan van vliegtuigen met een gewicht van 100.000 K.G. of hooger binnen korten tijd geen verwondering zal wekken.

Voor dergelijke groote vliegtuigen zullen motoren van zeer groot vermogen noodig zijn, die speciaal met het oog op het vliegen van groote trajecten een geringen frontweerstand moeten hebben en een laag specifiek brandstoffenverbruik.

Waarschijnlijk zal bij het regelmatig luchtverkeer de normale hoogte, waarop gevlogen wordt, toenemen tot het dubbele van die, welke thans als normaal beschouwd wordt (3000 à 4000 M.) en in verband daarmede kan de vervolmaking van de door uitlaatgassen gedreven turbo-compressoren als een punt van groot belang beschouwd worden voor de verdere ontwikkeling van den vliegtuigmotor.

De Dieselmotor, die thans reeds voor gebruik in het regelmatig luchtverkeer beschikbaar is en zelfs toegepast wordt in de vliegtuigen van de Deutsche Luft Hansa, die de proefdiensten over den Noordatlantischen Oceaan uitvoeren, heeft het voordeel van een zeer laag specifiek brandstofverbruik.

Hoewel de thans beschikbare motor, de Junkers Jumo, het resultaat is van zeer langdurigen ontwikkelingsarbeid, staat deze, wat den stand van ontwikkeling betreft, nog ver achter bij de benzinemotoren, speciaal in verband met het hoogere gewicht per P.K. en het betrekkelijk geringe max. vermogen per motor. Het aandeel van het hooge gewicht per P.K. wordt bij den hier beschouwden motor nog verhoogd door het extra-gewicht van het waterkoelsysteem. Vanzelfsprekend is ook bij dit type de grens van ontwikkeling nog lang niet bereikt, en het kan daarom als een zeer gelukkige omstandigheid beschouwd worden, dat er in Duitschland zoo intensief aan de oplossing van de daaraan verbonden problemen gewerkt wordt.

(Vaderland) **(V. b. Kon. Inst. v. Ingenieurs 906 C.)**

A. GOUD. — Goudvoorraden bij de Centrale Banken in Europa en de Ver. Staten. —
(in millioenen)

MAANDEN	Tsjecho-Slowakije Kc	Engeland [1] £	België [5] Frs	Bulgarije Leva	Denemarken Kr	Estland Kr	Finland F. Mk.	Frankrijk [7] Frs.	Danzig [4] Gld.	Nederland Gld.	Italië Lire	Joego-Slavië Dinar
1936 Ulto.												
Januari . .	2.691	200.5	16.999	1.591	118	34	485	65.223	21	699	—	1.461
Februari . .	2.690	200.6	16.793	1.591	118	34	489	65.789	21	680	—	1.480
Maart . . .	2.692	200.6	16.597	1.591	118	34	501	65.587	21	714	—	1.490
April . . .	2.694	202.7	17.146	1.591	118	34	501	61.937	21	710	—	1.497
Mei	2.695	206.4	17.985	1.607	118	34	501	57.022	21	684	—	1.522
Juni . . .	2.697	216.3	18.810	1.607	118	34	531	53.999	21	594	—	1.531
Juli	2.698	239.9	18.680	1.607	118	34	557	54.942	21	642	—	1.531
Augustus . .	2.597	244.8	18.635	1.607	118	34	582	54.511	21	672	—	1.531
September .	2.595	248.7	18.630	1.616	118	34	603	50.511	29	670	—	1.553
October . .	2.592	248.7	18.325	1.618	118	34	603	64.359	29	570	—	1.592
November .	2.590	248.7	18.586	1.618	118	34	603	64.359	29	570	—	1.598
December .	2.590	313.7	18.640	1.618	118	34	603	60.359	30	720	—	1.610
1937 Ulto.												
Januari . .	2.589	313.7	18.445	1.705	118	34	815	57.359	29	820	—	1.632
Februari . .	2.587	313.7	18.450	1.755	118	34	815	57.359	29	879	—	1.642
Maart . . .	2.583	313.7	18.255	1.755	118	34	816	57.359	30	920	—	1.650
April . . .	2.581	313.7	17.895	1.755	118	34	816	57.359	30	985	—	1.663
Mei	2.578	321.3	17.955	1.766	118	34	811	57.359	—	1.130	—	1.669

MAANDEN	Litauen Litas	Letland [6] Lat	Hongarije Pengö	Duitschland [2] Rmk.	Noorwegen Kr.	Polen Zloty	Oostenrijk Sch.	Roemenië Lei	Spanje Peseta	Zweden Kr.	Zwitserland [8] Frs	Ver. Staten [3] $
1936 Ulto.												
Januari . .	38	45	79	77	185	445	242	10.838	2.253	429	1.389	10.182
Februari . .	41	46	79	72	185	445	243	10.884	2.253	440	1.445	10.167
Maart . . .	51	46	79	72	185	427	243	10.929	2.228	454	1.509	10.184
April . . .	53	46	79	70	185	381	243	10.971	2.228	461	1.516	10.225
Mei	54	46	79	70	185	375	243	11.005	2.202	484	1.484	10.402
Juni . . .	59	46	79	72	195	370	243	11.041	2.202	509	1.407	10.608
Juli	62	46	79	72	195	366	243	11.088	2.202	510	1.441	10.648
Augustus . .	64	46	79	69	200	367	243	11.119	2.202	511	1.497	10.716
September .	65	46	79	63	215	373	243	11.149	—	526	1.554	10.845
October . .	71	77	79	65	215	373	243	11.192	—	527	2.408	11.045
November .	71	77	84	66	215	379	243	15.905	—	438	2.581	11.184
December . .	71§	77	84	66	215	393	243	15.658*	—	459	2.709	11.258
1937 Ulto.												
Januari . .	75	77	84	67	215	397	243	15.644	—	529	2.717	11.358
Februari . .	77	77	84	67	215	400	243	15.708	—	530	2.718	11.436
Maart . . .	77	77	84	68	215	406	243	15.731	—	531	2.718	11.574
April . . .	77	77	84	68	215	409	243	15.797	—	532	2.623	11.799
Mei	77	77	84	69	195	412	243	—	—	533	2.624	11.990

[1] Goud in „Issue Dept.". [2] Incl. de andere circulatiebanken. [3] Goudvoorraden bij de schatkist. [4] Van eind Maart 1935 af nieuwe pariteit. [5] Van eind Maart 1935 af nieuwe pariteit. [6] Van 28 Sept. af nieuwe pariteit. [7] Van 30 Sept. af nieuwe pariteit. [8] Van 30 Sept. af nieuwe pariteit. *) Opg. van 12 Dec. §) Opg. van 15 Dec.
(Banknummer van het Algemeen Handelsblad)

(Vorig bericht 2800 A.)

19 AUGUSTUS 1937

B. NEDERLAND. — Het vierde Grootfriesche Congres. —

Dezer dagen werd te Medemblik het vierde Grootfriesche Congres gehouden. Vele sprekers voerden het woord, een ware manifestatie van saamhoorigheid op het Friesch cultureel gebied.

Dr. G. Karsten betoogde in zijn verhandeling over „De Westfriesche taal voorheen en thans", dat niet alleen hun geschiedenis en karakter de Westfriezen met het overige Friesland verbindt, maar ook nog altijd de taal. Hierbij werden grondig en afdoende de beweringen van dr. Heeroma (in diens „Hollandse Dialect-studies), die meende „dat hij Noord-Holland had ontfriest", weerlegd. Nog altijd bevat het Westfriesch naast losse woorden of z.g. Friezismen ook in bepaalde klankwijzigingen, idioom en syntaxis zeer veel wat iedere kenner zonder meer Friesch zal moeten noemen, zooals de talrijke bundels in proza en poëzie van de laatste jaren duidelijk bewijzen.

Prof. dr. C. Borchling van Hamburg besprak in „Die friesische Sprache in Ostfriesland" de langzame verdringing van het Friesch door het Saksisch. De kern was de bestrijding van dr. Hans Janssen te Göttingen, die de stellingen geponeerd heeft, dat de bewoners van de geestgronden in Oost-Friesland oorspronkelijk Chaukisch-Saksisch waren, waarin later slechts enkele Friesche elementen binnendrongen. In een in technisch opzicht vrijwel volmaakt betoog bewees prof. Borchling de onhoudbaarheid van die stelling en toonde aan, dat van twee kanten het Saksisch was binnen gedrongen, zoowel van het Oosten als het Westen, waardoor nog heden ten dage een scherpe dialectgrens midden door het land loopt. De plaatsnamen zijn nu nog overal specifiek Friesch, vroeger ook het recht.

Zeer belangrijk was ook de vergadering, die de philologen en linguïsten in besloten kring hielden en waar de bloem der Friesche geleerden vertegenwoordigd was van hier en over de grenzen. Daar werd een plan ontvouwd voor de bewerking van een groot Friesch woordenboek, door eendrachtige samenwerking van onderscheiden deskundigen en werden de bevindingen en resultaten of teleurstellingen van de laatste jaren besproken. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Friesch 2536 G.)

A. **ITALIE. — De grondstoffen-invoer Jan.-Juni 1934—1937. - Import-Export. —**
De invoer van grondstoffen in Italië was in het eerste halfjaar van 1937 voor de meeste soorten kleiner dan in het eerste halfjaar van 1934. Het jaar 1934 was het laatste jaar, dat de Italiaansche buitenlandsche handel niet door speciale maatregelen werd beinvloed. De invoer van jute, katoen, wol, huiden, rubber, schroot, ijzer en staal was in het eerste halfjaar naar hoeveelheid grooter dan in 1936, maar kleiner dan in 1934. De invoer van houtpulp was kleiner dan die in 1936 en 1934. De hoeveelheid koper was echter grooter dan in 1934, maar kleiner dan in 1936.
De in- en uitvoer van de belangrijkste producten geeft het volgende beeld:

	Januari t/m Juni. (in 1000 kg.)		
Invoer.	1937	1936	1934
Jute	23.706	18.835	29.912
Katoen	83.574	28.072	113.705
Wol	21.452	7.283	50.920
Huiden	18.671	12.526	26.723
Rubber	11.980	9.977	12.586
Houtpulp	115.562	127.285	128.966
Staalschroot	282.047	242.512	359.353
Gietijzer	11.172	22.254	29.777
Staal	43.443	34.320	73.257
Koper	45.261	50.910	31.855
Lood	6.361	6.994	1.841
Tin	1.837	1.481	1.942
Uitvoer.			
Zwavel	174.379	56.577	125.893
Kwik	1.479	524	647
Marmer	87.825	30.182	76.261

Import - Export.	(in millioen lires) 1936	1937
Import	2.786	6.935
Export	1.254	3.777

(La Stampa) **(Vor. ber. In- en Uitvoer 2023 B.)**

B. **ROEISPORT. — Europeesche Roeikampioenschappen. - Resultaten. —**
De eindwedstrijden voor de Europeesche roeikampioenschappen, welke op 15 Augustus op de Boschbaan te Amsterdam werden verroeid, hebben de volgende resultaten gehad:
Vier met stuurman: 1. Duitschland, 2. Nederland, 3. Italië, 4. Denemarken.
Twee zonder stuurman: 1. Italië, 2. Denemarken, 3. Zwitserland.
Skiff: 1. Zwitserland, 2. Oostenrijk, 3. Polen, 4. Duitschland.
Twee met stuurman: 1. Duitschland, 2. Italië, 3. Polen, 4. Frankrijk.
Vier zonder stuurman: 1. Duitschland, 2. Zwitserland, 3. Hongarije, 4. Nederland.
Double Scull: 1. Duitschland, 2. Hongarije, 3. Italië, 4. Zwitserland.
De Achten: 1. Italië, 2. Duitschland, 3. Denemarken, 4. Hongarije. (De Maandagmorgen) **(V. b. 951 F.)**

C. **IRAK. — Chefs van den generalen staf en van de luchtvloot vermoord. - Nieuw Kabinet. —**
De chef van den Irakschen generalen staf Bekr Sidki en de chef van de Iraksche luchtvloot, Mohammed Jawaud, zijn op 11 Aug. in Mosoel vermoord, naar verluidt, door politieke tegenstanders.
Bekr Sidki en zijn gevolg waren op reis naar Ankara om de Turksche manoeuvres bij te wonen. Zij waren voornemens in aansluiting op deze manoeuvres gevolg te geven aan een uitnoodiging van den Duitschen generalen staf voor een bezoek aan Duitschland, teneinde ook daar de herfstmanoeuvres mee te maken.
De kabinetscrisis, ontstaan door dezen moord, is niet van langen duur geweest. Zij heeft uitsluitend ministers aan het bewind gebracht, die reeds zitting hadden in regeeringen van vóór den staatsgreep van Bekr Sidki.
Het nieuwe kabinet, dat onder leiding staat van Djamil Madfai, is als volgt samengesteld:
Premier: Djamil Madfai; Buitenlandsche Zaken: Noeri Said; Binnenlandsche Zaken houdt waarschijnlijk Moestafa Omari; Justitie: Sale Jaber; Financiën: Efraim Kammal; verder zitten nog in het ministerie Jammal Baban en Naji Suedi.
(Agence Belga) **(Vor. ber. Kabinet 2844 E.)**

20 AUGUSTUS 1937

D. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — De Sudeten-Duitschers. —**
De Duitsche minister van binnenlandsche zaken heeft in het Ausland Institut te Stuttgart een rede gehouden en betoogde, dat de tijd rijp is voor een breedopgevatte oplossing van het minderheden-probleem in Europa. De Oost-Europeesche naties moeten met Duitschland tot overeenstemming trachten te komen over de Duitschsprekende minderheden in haar midden. Het onopgeloste probleem der minderheden vormt een constant gevaar voor internationale verwikkelingen en de pogingen om de minderheden te denationaliseeren en te assimileeren schijnen heden zelfs actiever te worden. De staten, waarin nationale minderheden leven, dienen de constructieve krachten der minderheden in hun nationale leven op te nemen. Het beschermen der minderheden moet het doel zijn van alle staten, waarin zij leven.

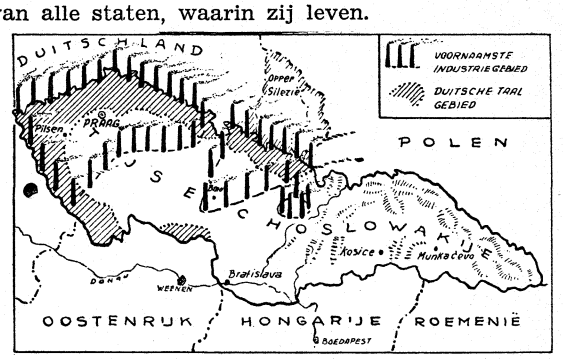

Ook Conrad Henlein, de leider der Sudeten-Duitschers in Tsjecho-Slowakije, voerde in de vergadering het woord. Hij verklaarde, dat de Duitsche minderheden er zich van bewust zijn, dat haar toekomst ten nauwste is verbonden met die van de Duitschers in het moederland. Het is de taak der Duitschers om hun loyauteit tegenover den staat, waarin zij wonen, te verbinden met de loyauteit tegenover het moederland.
Echter zijn agitatie onder de Sudeten-Duitschers wijst niet altijd op een onvoorwaardelijke loyauteit aan den staat, waartoe zij behooren. (Prager Presse)
(Vor. ber. Sudeten-Duitschers 2701 C.)

E. **ENGELAND. — Briefwisseling tusschen Neville Chamberlain en Mussolini. —**
De Engelsche en Italiaansche bladen melden, dat er, terwijl de vriendschappelijke briefwisseling tusschen Chamberlain en Mussolini, naar men hoopt, een nieuwe gunstige atmosfeer voor de Italiaansch-Britsche betrekkingen heeft doen ontstaan, geen enkele verbintenis is aangegaan en geen bijzonderheden zijn besproken.
De diplomatieke redacteur van Stefani meldt, dat volgens particuliere inlichtingen, welke hij redenen heeft om als gegrond te beschouwen, de aanvang van de Engelsch-Italiaansche besprekingen te Rome voorzien wordt tegen de eerste dagen van September en niet eerst tegen het eind van deze maand.
Ze zouden voltooid worden na de Volkenbondsvergadering te Genève.
In bepaalde politieke kringen sluit men de mogelijkheid niet uit, dat in September of October bezoeken zullen worden gewisseld. (Times - Stampa - Stefani)
(Vor. ber. Chamberlain 2842 A.; Mussolini 2879 B.; Italië-Engeland 2604 B.)

A. NEDERLAND. — Nieuwe Spelling. - „Spelling Slotemaker". —

Op 9 Aug. '37 is verschenen Staatsblad no. 363, waarin is opgenomen een K. B. van 28 Juli 1937 tot wijziging en aanvulling van het K. B. van 27 Mei 1937.

Het K. B. van 28 Juli bepaalt, dat aan artikel 4 van het K. B. van 27 Mei (leerplan voor de Openbare Hoogere Burgerscholen A en B) het volgende zal worden toegevoegd:

„Bij het schriftelijke werk wordt gevolgd de schrijfwijze volgens De Vries en Te Winkel, met de volgende afwijkingen:

1. De e wordt aan het eind van open lettergrepen niet verdubbeld. De ee blijft echter aan het einde van een woord, alsmede in afleidingen en samenstellingen van woorden op -ee.
2. De o wordt aan het eind van open lettergrepen niet verdubbeld. De oo blijft echter vóór ch in de woorden: goochelen, goochem, loochenen, alsmede in hun afleidingen en samenstellingen;
3. Sch wordt alleen daar geschreven, waar de ch gesproken wordt. Echter behoudt het achtervoegsel -isch de thans gangbare spelling;
4. De verbuigingsuitgangen -e en -en van het lidwoord een, van geen en van de bijvoeglijk gebruikte bezittelijke voornaamwoorden, mijn, Uw, zijn, hun, haar, mogen worden weggelaten, behalve in staande uitdrukkingen als Hare Hoogheid, te zijnen huize, en in bijzondere taal en bijzonderen stijl;
5. de naamvalsuitgang -n bij de lidwoorden, voornaamwoorden, bijvoeglijke naamwoorden of daarmede gelijkstaande verbuigbare woorden mag worden weggelaten, behalve:
a. in staande uitdrukkingen en in bijzondere taal en bijzonderen stijl;
b. in het enkelvoud bij de namen van mannelijke personen, bij de namen van dieren, die òf uitsluitend een mannelijk individu aanduiden, òf een gebruikelijk afleidsel op -in ter aanduiding van het vrouwelijk individu naast zich hebben, benevens bij woorden, die een kennelijk mannelijke zelfstandigheid aanduiden;
6. Onverminderd hetgeen geldt voor staande uitdrukkingen, bijzondere taal en bijzonderen stijl, richt men zich bij de voornaamwoordelijke aanduiding van zelfstandigheden en bij het gebruik van den tweeden naamval enkelvoud naar het beschaafde taalgebruik, met dien verstande, dat zij, haar, der, dezer, enz. niet gebruikt mogen worden met betrekking tot de namen van mannelijke personen, van dieren, die òf uitsluitend een mannelijk individu aanduiden, òf een gebruikelijk afleidsel op -in ter aanduiding van het vrouwelijk individu naast zich hebben, benevens met betrekking tot de woorden, die een kennelijk mannelijke zelfstandigheid aanduiden; en dat hij, zijn, hen, hun, des, dezes, enz. niet gebruikt mogen worden met betrekking tot de namen van vrouwelijke personen en de namen van dieren, die uitsluitend een vrouwelijk individu aanduiden." (Staatsblad no. 363)

(Vor. ber. Spelling 2863 B.)

B. NEDERLAND. — Nieuwe Directeur van Vreemdelingenverkeer. —

Tot directeur van de Algemeene Nederlandsche Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer is benoemd de heer mr. H. M. Planten. De heer Planten heeft 18 jaar de advocatenpraktijk in Soerabaja uitgeoefend. (De Telegraaf) **(Vorig bericht 2790 C.)**

21 AUGUSTUS 1937.

C. NEDERLAND. — Het bezoek van prins en prinses Tsjitsjiboe. —

Na een verblijf van eenige weken in Nederland is prins Tsjitsjiboe, jongere broeder van den Japanschen Keizer, en zijn gemalin op 13 Augustus vertrokken. Het prinselijk paar bezocht de jamboree, eenige musea te Amsterdam en te Delft en is ook in audiëntie bij H. M. de Koningin ontvangen.

(Het Vaderland)

D. GEESTELIJK LEVEN. — Congres van Vrijzinnigen te Oxford. —

Op 3 Aug. begon het congres van het Internationaal Verbond voor Vrijzinnig Christendom (I.V.V.C.). Aan het congres waren voorafgegaan samenkomsten van jongeren en vrouwen. De Vrijzinnig Christelijke jongeren, die internationaal vereenigd zijn in het L.I.B. (Leyden International Bureau), hadden bovendien nog een kamp gehouden.

Het congres stond onder leiding van den I.V.V.C.-president, dr. Alfred Hall van Sheffield. Het aanwezige eerelid van het I.V.V.C., dr. W. H. Drummond, sprak het congres toe, in zijn woord evenals dr. Hall het gedaan had, dankbaar en huldigend herdenkend Rudolf Otto, die tijdens zijn leven eveneens eerelid van het I.V.V.C was. Aan Martin Rade, die kortgeleden 80 jaar geworden is, zond het congres een telegrafischen groet.

Dr. Hall opende het congres met een bezielende rede, waarin hij aan de hand van een kort overzicht van wezen en waarde van het Vrijzinnig Protestantisme tijdens de 18de en 19de eeuw vooral den nadruk er op liet vallen, wat thans de taak van het Vrijzinnig Protestantisme is, internationaal krachtig mee te werken aan vrede in de wereld en vriendschap tusschen de volkeren en theologisch een gefundeerde uitwerking te geven van het begrip „vergeving", daar nog al te sterk het begrip „satisfactie" overheerscht. De openingszitting werd besloten met het zingen van den Ambrosiaanschen lofzang. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. 2406 B.)

E. GEESTELIJK LEVEN. — De Jezuïten-orde. —

De hoofdredacteur van de „Civiltà Cattolica", pater P. Gaetani, S. J., heeft verslag uitgebracht over het aandeel der Jezuïten-orde in het werk van de R.-K. pers. De orde geeft 152 wetenschappelijke tijdschriften uit, 26 tijdschriften van algemeenen aard, 77 Zendingstijdschriften, 596 stichtelijke bladen, 261 vereenigingsbladen, in totaal 1112 organen in vijftig talen in een totale oplage van 114.206.709 exemplaren met 13.340.060 abonne's. De door deze orde bestuurde universiteit te Rome, de Pontificia Universita Gregoriana, telt in haar vijf faculteiten, 75 hoogleeraren en 2198 studenten uit 53 natiën. In 1934 hebben 701.614 personen en van dezen 416.559 leeken aan de geestelijke exercitiën van de orde deelgenomen. Het aantal Marianische Congregaties bedraagt 64.213 met zes millioen leden. In de Jezuïten-scholen worden 117.000 leerlingen in den geest der orde opgeleid.

De generaal der orde, pater Wladimir Ledochowski, heeft de belangwekkende vraag behandeld, of de Jezuïten-orde ook geheime leden, in den vorm van een zgn. „derde orde" kent. Hij beriep zich daarbij op een protest. jurist aan de universiteit te Bern, die dertig jaar geleden gezegd had, dat hij geen bewijs voor het bestaan van zulk een geheime afdeeling vinden kon, maar dat hij desalniettemin overtuigd was, dat zij bestond. Volgens de „Osservatore Romano" heeft pater Ledochowski verklaard: „In onderscheid van andere voorname orden hebben wij geen derde orde, noch een openbare, noch een geheime. Wel echter is bekend, dat allen, die eens met de orde en haar geestelijk werk in aanraking gekomen zijn, door een innerlijken band van aanhankelijkheid, van gedachten en van hart aan haar verbonden blijven. Zulke aanhangers vindt men over de geheele aarde, onder alle klassen.

(Civiltà Cattolica) **(Vor. ber. Jezuïten 535 N.)**

F. SOVJET-RUSLAND. — Buitenlandsche handel in het eerste halfjaar 1937. —

De buitenlandsche handel der Sovjet-Unie in het eerste halfjaar '37: 1.308.400.000 roebel (vorig jaar 1.227.700.000 roebel). Hiervan komt ten laste van den uitvoer 634.600.000 en van den invoer 673.800.000 roebel. (Izwestija) **(Vor. ber. 2735 A.)**

G. NEDERLAND. — Generaal Snijders uit Nationaal Herstel. —

Generaal Snijders, die eenige weken geleden heeft bedankt als eerelid van het Verbond voor Nationaal Herstel, is thans ook als lid uitgetreden. (Telegraaf)

(Vor. ber. Generaal Snijders 1432 E.; Nationaal Herstel 2548 C.)

H. ROEL HAZENBERG OVERLEDEN. —

Op 31-jarigen leeftijd is te Groningen overleden, na langdurige ziekte, de ook in het buitenland bekende pianist Roel Hazenberg.

Hoewel nog jong, had Roel Hazenberg, die Rotterdammer van geboorte was, zich reeds naam gemaakt, ook als dirigent, vooral ook in Duitschland en Oostenrijk. Hij dirigeerde meermalen te Salzburg tijdens de Festspiele en hij was aan de Mozarteum Academy te Salzburg verbonden. Ook trad hij meermalen als dirigent op in verschillende steden van

Duitschland en Oostenrijk en ook in tal van andere landen. In ons land trad hij vooral als piano-solist op. Verschillende composities o.a. eenige symphonieën zijn van zijn hand verschenen. Hij studeerde onder Pembaur en Clemens Krauss en ook Sem Dresden. Hij was directeur van een muziekschool te Assen. (Red. K. H. A.)

22 AUGUSTUS 1937.

A. **SOVJET-RUSLAND. — Handelsverdrag met de Vereenigde Staten. —**
Een nieuw handelsverdrag werd op 6 Augustus met de Vereenigde Staten gesloten voor een jaar. Sovjet-Rusland zal worden behandeld als de meest begunstigde natie, maar het moet voor minstens $ 40 millioen Amerikaansche producten koopen.
Volgens de door de ambassade der Ver. Staten te Moskou verstrekte inlichtingen bevat het nieuwe handelsverdrag tusschen Amerika en Rusland een belangrijke clausule, waarbij de Ver. Staten zich volledig het recht voorbehouden wettelijke maatregelen te nemen, waarbij in- of uitvoer van goud en zilver verboden of beperkt worden, of waarbij contrôle wordt ingesteld op den uitvoer en den verkoop voor uitvoer van wapenen, munitie en oorlogsmateriaal en in uitzonderlijke gevallen ook van andere militaire benoodigdheden ter toepassing van de neutraliteitswet 1937.
De Ver. Staten zijn voornemens, een soortgelijke clausule in alle handelsverdragen, welke zij voortaan zullen afsluiten, op te nemen.
(Prawda - Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. 1883 B.)**

B. **PARAGUAY. — Opstand. - President Franco afgetreden. —**
Onder leiding van Kolonel Parades is een opstand in Asuncion uitgebroken. President Franco heeft zijn ontslag genomen en is gearresteerd.
Het opperbevel van de gewapende macht heeft het bewind aanvaard. In een communiqué van den leider der opstandige beweging, kolonel Parades, wordt de ontslagneming van Franco aangekondigd en verklaard, dat de gewapende macht de orde zal handhaven en onverwijld een nieuwe regeering zal vormen.
Volgens een nader bericht heeft dr. Paiva het presidentschap der republiek aanvaard.
(Na den oorlog tegen Bolivia was, in het begin van verleden jaar, in Paraguay een militaire revolutie uitgebroken, waardoor president Ayala gedwongen was af te treden. Zijn opvolger was de thans eveneens tengevolge van een militaire beweging afgetreden kolonel Franco geworden, die kort te voren uit het land was gezet.) (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Opstand 2184 C.; President 2184 C.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Belasting op buitenlandsch kapitaal. —**
De Congres-commissie betreffende belastingontduiking beveelt aan, dat voorgeschreven zal worden, dat de niet in de Vereenigde Staten gedomicilieerde buitenlanders die meer dan $ 21.600 per jaar inkomsten uit de Vereenigde Staten betrekken en Amerikaansche inkomstenbelastingbiljetten invullen, zoowel de normale belasting als de surtaxe zullen betalen.
(New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Belastingen 2813 A.; Belastingwet 2356 A.)

D. **ITALIE. — Politieke rede van Mussolini. - De positie van Italië in Europa. —**
De Duce hield op 20 Augustus '37 zijn aangekondigde groote politieke rede te Palermo.
Ten aanzien van Sicilië zeide hij, dat de problemen van dit eiland de problemen van Italië zijn. De problemen van dit eiland vatte spreker samen in één woord: „water". Hij noemde het eiland het aardrijkskundige centrum van het Italiaansche imperium, en geen vijand zal een voet hierop zetten.
Nopens de internationale betrekkingen van Italië zeide de Duce o.a. dat Italië voor alles de betrekkingen tot zijn buren wil verbeteren. Zonder twijfel zijn de betrekkingen tot Joego-Slavië verbeterd door het verdrag van Maart 1937; de betrekkingen met Oostenrijk en Hongarije zijn onveranderd gegrond op de protocollen van Rome, welke zich van veel nut hebben betoond. De betrekkingen met Zwitserland zijn meer dan vriendschappelijk.
Wat Frankrijk betreft, zoo zeide de Duce verder, de betrekkingen tot dit land geven geen aanleiding tot een drama. Deze betrekkingen zouden zeker beter zijn, wanneer in Frankrijk niet eenige toonaangevende kringen de afgoden van Genève aanbaden, en indien hier niet andere stroomingen waren, die sedert 15 jaar wachten op den val van het fascistische bewind.
„Overgaande van de landgrenzen tot de zee- en koloniale grenzen", zeide de Duce „ontmoeten wij Groot-Brittannië.
De Britsche openbare meening is blijven hangen aan het begrip van het schilderachtige Italië, dat ik haat. Men kent nog niet het jonge, sterke en vastberaden Italië. Met de overeenkomst van Januari j.l. kwam eenige opheldering. Daarna kwamen nieuwe betreurenswaardige episoden, waaraan het nutteloos is te herinneren, en thans moet de horizon opnieuw opgehelderd worden." Mussolini zeide te gelooven, dat deze opheldering met betrekking tot de gemeenschappelijke koloniale grenzen mogelijk is.
Italië is bereid mede te werken aan de oplossing van alle problemen, welke het leven van Europa bemoeilijken, doch hierbij moet rekening worden gehouden met de werkelijkheid, op de eerste plaats het Imperium. Men heeft gezegd, dat Italië erkenning hiervan door den Volkenbond verlangt. Dit is absoluut onjuist. Wij vragen niet, dat een ambtenaar van den burgerlijken stand van Genève een geboorte registreert. We verwachten alleen, dat het oogenblik zal komen, waarop deze een overlijden in zijn boeken zal aanteekenen.
Sedert zestien maanden is er een doode. Indien men hem niet wil begraven om politieke redenen, laat men hem dan tenminste uit naam van de openbare gezondheid begraven.
Een andere werkelijkheid, waarmede rekening moet worden gehouden, is de as Rome-Berlijn, zooals deze thans algemeen wordt genoemd. Men kan in het vervolg niet naar Rome komen, en Berlijn over het hoofd zien, of tegen Berlijn zijn, evenmin als men naar Berlijn kan komen en Rome over het hoofd zien of tegen Rome zijn. Tusschen beide regimes bestaat een doeltreffende solidariteit.
Verder verklaarde spreker, dat Italië nooit zal toestaan, dat het bolsjewisme of iets dergelijks zich aan de Middellandsche Zee nestelt.
De Duce besloot zijn rede met een beroep te doen op alle landen, die bespoeld worden door de Middellandsche Zee, waar drie werelddeelen hun beschaving hebben doen samenvloeien, den vrede te bewaren. Hij verklaarde te hopen, dat dit beroep weerklank zal vinden, doch indien dit niet het geval zou zijn, dan nog is Italië gerust, want het fascistische Italië bezit zulk een kracht, zoowel geestelijk als materieel, dat het het hoofd kan bieden aan elk gevaar en dit af kan wenden.
(Giornale d'Italia) **(Vor. ber. Mussolini 2905 E.)**

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Hermann Claudius — „Und weiter wachsen Gott und Welt." (Langen/Müller, München)
Richard Flatter — „Weg und Heimkehr." (Herbert Reicher, Wien 1937) **(Vor. ber. 2892 C.)**
Engelsch: Eleanor Dark — „Sun across the sky." (Collins)
Humfrey Jordan — „Sea way only." (Hodder and Stoughton) **(Vor. ber. 2892 C.)**
Fransch: Maurice Bedel — „Géographie de Mille Hectares." (Grasset)
Roger Vercel — „Sous le pied de l'Archange." (Albin Michel) **(Vor. ber. 2892 C.)**
Italiaansch: Orazio nella letteratura mondiale (door verschillende schrijvers). (Istituto di Studi Romani, Roma) **(Vor. ber. 2892 C.)**
Nederlandsch: Robert Franquinet — „Gracilis." (Poëzie.) (De Nieuwe Mijnstreek, Beek 1937)
K. van der Geest — „Eiland in de Branding." (Leopold, Den Haag) **(Vor. ber. 2892 C.)** (Red. K. H. A.)

F. **J. STROEVE J. Ezn. OVERLEDEN. —**
Op 19 Aug. '37 is overleden de heer J. Stroeve J.Ezn., voorzitter van de Ver. v. d. Effectenhandel en lid van den Raad van Toezicht der Maatschappij voor Gemeente Crediet.
De heer Stroeve werd 24 Mei 1866 te Amsterdam geboren. Na zijn schoolopleiding, ten deele te Brussel te hebben genoten, kwam hij al spoedig in den effectenhandel, en trad in de al sedert 1818 bestaande firma J. Stroeve Bzn.
Sedert 1901 is de heer Stroeve onafgebroken lid van het bestuur van de Ver. v. d. Effectenhandel geweest. In 1925 volgde hij den heer W. G. Wendelaar op als voorzitter der Vereeniging, nadat hij reeds tal van jaren vice-voorzitter was geweest.
De heer Stroeve was ridder in de Orde van den Ned. Leeuw.
(Keesings Financieel Archief)

G. **GEESTELIJK LEVEN. — Rectificatie pag. 2890 I.**
De op pag. 2890 I gemelde wereldconferentie voor Kerk, Volk en Staat, die van 12—26 Juli '37 te Oxford werd gehouden, is abusievelijk onder het hoofd „Oxford-groep" vermeld. (Red. K. H. A.)

23 AUGUSTUS 1937

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Bouw van een vierden kruiser. —

In de vergadering van den Volksraad van Ned.-Indië deelde de regeeringsgemachtigde voor de Marine mede, dat het opperbestuur thans officieel een beslissing heeft genomen in zake den bouw van een kruiser en van verder materiaal. Op de begrooting voor 1938 zullen gelden worden aangevraagd voor dezen kruiser, alsmede voor een torpedo-motorboot. Vooralsnog moet worden aangenomen, dat de bouw van den nieuwen kruiser drie jaren zal duren.

(Aneta) **(Vorig bericht Vloot 1849 E.)**

B. SPANJE. — Burgeroorlog. - Santander. - Waarschuwing van Engeland en Frankrijk. —

Het offensief der Spaansche nationalisten in Biskaye wordt krachtig doorgezet. Franco's troepen zijn op ± 35 K.M. van Santander verwijderd en naar verluidt zou binnenkort Santander in Nationalistische handen zijn. In de andere sectoren en bij Madrid heerscht vrijwel rust. De regeeringstroepen zouden er in geslaagd zijn bij Brunete eenige terreinwinst te behalen.

Zoowel de Britsche als de Fransche regeering hebben geprotesteerd tegen het torpedeeren en aanhouden van hun schepen door „onbekende oorlogsbodems". Beide regeeringen hebben hun marine opdracht gegeven op den aanvaller te vuren.

(El Sol - Telex-A.N.P.) **(Vorig bericht 2893 A.)**

C. PORTUGAL. — Diplomatieke betrekkingen met Tsjecho-Slowakije verbroken. —

Volgens de Portugeesche officieele mededeeling heeft de Tsjecho-Slowaaksche regeering belemmerd de door de Portugeesche regeering bij de Skoda-werken bestelde wapenen uit te voeren. De Portugeesche regeering heeft dit als een onvriendelijke daad opgevat en de diplomatieke betrekkingen met Tsjecho-Slowakije afgebroken. En daarbij wordt nog gezinspeeld op de inmenging van een andere mogendheid, waarbij de Portugeesche regeering Rusland op het oog heeft.

De lezing, welke Praag geeft, luidt anders. Volgens deze zou de Portugeesche regeering onlangs met een Tsjecho-Slowaaksche wapenfabriek hebben onderhandeld over de levering van wapens en het ministerie van Buitenlandsche Zaken van Tsjecho-Slowakije gevraagd hebben vergunning te willen geven voor de levering dezer wapens. Nadat gebleken was, dat de firma in kwestie op grond van vroegere overeenkomsten wapens te leveren voor het Tsjecho-Slowaaksche leger in den vereischten tijd geen wapens van een bepaalde soort kon leveren, werd de Portugeesche regeering een nieuwe aanbieding gedaan wapens te leveren van een ander type dan eerst was uitgekozen. De Portugeesche regeering besloot evenwel dit nieuwe aanbod niet aan te nemen, doch bleef bij het oorspronkelijke type. De Portugeesche regeering beschouwde de nieuwe aanbieding als een weigering de oorspronkelijke opdracht uit te voeren en gaf haar gezant te Praag opdracht deze stad op 18 Aug. te verlaten. (O Seculo - Prager Presse)

(Vor. ber. Portugal—Tsjecho-Slowakije 2006 C.)

D. CHINA. — Conflict met Japan. - Strijd om Shanghai. —

De oorlogsberichten van Japansche en Chineesche zijde zijn zeer tegenstrijdig en ook niet in overeenstemming met de gegevens van de Europeesche en Amerikaansche oorlogscorrespondenten die op dit oogenblik in China aanwezig zijn.

Het staat echter vast, dat de Japanners Shanghai wenschen te bezetten en aldaar dood en verwoesting aanbrengen door het bombardeeren van belangrijke centra met het geschut van hun oorlogsschepen en door middel van vliegtuigen. Tot dusver heeft de Japansche luchtmacht de overhand op die der Chineezen gehad, er begint echter eenige teekening in den strijd te komen, veroorzaakt door den krachtigen tegenstand der Chineezen te land. De Chineesche troepen blijken door hun overmacht in aantal alle pogingen tot landing van Japansche troepen te kunnen beletten.

Nanking en vele andere centra op ± 250 mijlen afstand van Shanghai zijn door Japansche vliegtuigen gebombardeerd. Het resultaat is echter niet van dien aard, dat de Chineesche regeering te Nanking de stad zal verlaten.

De internationale strijdkrachten voor de bescherming van de internationale nederzettingen nemen van dag tot dag toe. Zij omvatten op het oogenblik 800 Fransche soldaten en 900 Fransche mariniers, 2.500 Britsche soldaten en 2.400 Britsche mariniers, 1000 Amerikaansche soldaten en 900 Amerikaansche mariniers, 50 Italiaansche mariniers en 200 vrijwilligers van het corps, dat gevormd is uit de buitenlandsche ingezetenen, die volgens hun nationaliteit in verscheidene compagniën zijn verdeeld.

De buitenlandsche vrijwilligers zijn uit alle sectoren van de internationale concessie, die zij tot dusverre moesten verdedigen, teruggetrokken. Zij zijn vervangen door Britsche soldaten. Het Amerikaansche admiraalschip „Augusta" is tengevolge van het neerkomen op den voorsteven van een granaat zwaar beschadigd. Er zijn 8 gewonden en een doode.

De Engelsche regeering heeft Japan aangeboden de Japansche onderdanen te Shanghai te beschermen indien het bombardement wordt gestaakt, maar Tokio heeft dit voorstel van de hand gewezen.

Intusschen is de evacuatie der concessies te Shanghai, hoofdzakelijk van vrouwen en kinderen, begonnen. Het Nederlandsche s.s. „Tasman" is met een aantal Nederlandsche vrouwen en kinderen en nog andere Europeanen uit de omstreden stad vertrokken. Van Soerabaja is Hr. Ms. torpedojager „Van Galen" naar Shanghai vertrokken om eventueel assistentie te verleenen.

Volgens de „Asahi" overwegen de departementen van leger en vloot een buitengewoon crediet van 2 milliard yen (1 yen = *f* 0.52) aan te vragen.

(Domei - Sin Pau Agency - Telex-A. N. P.)

(Vorig bericht 2900 A.)

E. BRAZILIE. — Het verhuren van Amerikaansche oorlogsschepen. —

De Ver. Staten hebben het voornemen Brazilië zes torpedojagers te leenen.

In het door het bureau van den president van Brazilië uitgegeven communiqué wordt verklaard, dat het huren van Amerikaansche oorlogsschepen door Brazilië zijn oorzaak vond in binnenlandsche behoeften. Verder wordt in het communiqué gezegd, dat, daar Brazilië nooit aan andere landen om opheldering heeft gevraagd in soortgelijke gevallen, het zich ook niet verplicht achtte zijn handelwijze te rechtvaardigen. (A Nacâo)

(Duitschland en Chili hebben tegen Amerika's voornemen geprotesteerd.)

(Vor. ber. Oorlogsschepen 953 E.)

24 AUGUSTUS 1937

F. LUCHTVAART. — Istres-Damascus-Parijs-race.

De luchtrace Istres-Damascus-Parijs, op 21 Aug. '37 gehouden ter herinnering aan Lindbergh's Oceaanvlucht in 1927, is geëindigd met een overwinning der Italianen: zij bezetten de eerste drie plaatsen en veroverden daardoor tevens de prijzen, die — tot een totaal bedrag van drie millioen francs — door de Fransche regeering waren uitgeloofd.

De snelste vlucht werd gemaakt door Cupini en Paradisi, die den totalen afstand van 6190 K.M. aflegden in 17 uur 32 minuten 45 seconden, d.w.z. met een gemiddelde van 352 K.M. 789 M. per uur. Op de heenreis naar Damascus hadden zij met een snelheid heid van 425 K.M. gevlogen, maar een sterke tegenwind vertraagde de vlucht naar Parijs en deed het gemiddelde flink wat dalen.

Slechts weinig minder snel waren de equipes Fiori-Lucchini en Biseo-Bruno Mussolini, wier gemiddelde resp. ruim 344 en ruim 342 K.M. per uur bedroeg.

Na de drie Italianen kwamen vrijwel tegelijk het Engelsche door Clouston en het Fransche door Codos bestuurde toestel binnen, en een tijd daarna het Fransche militaire toestel van luit.-kolonel François. Als laatsten arriveerden de Italianen Tondi en Moscatelli. (L'Auto)

G. BERLIJN. — 700ste verjaardag. —

Te Berlijn hebben dezer dagen grootsche feesten plaats gehad ter gelegenheid van den 700sten verjaardag van de stichting van de stad.

(Telex-A. N. P.)

A. **CHINA.** —

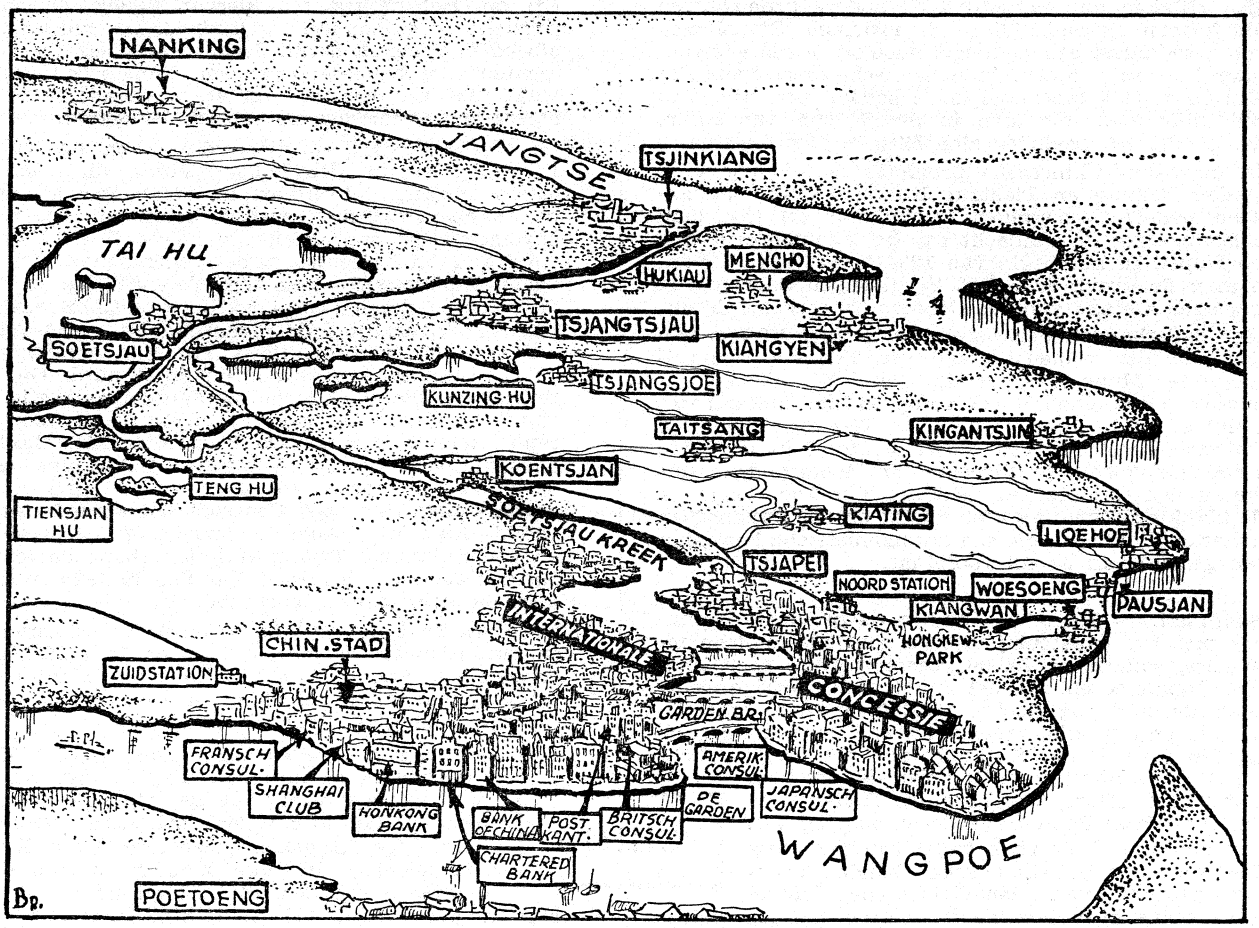

Shanghai - Nanking (Overname zonder bronvermelding verboden)

CHINA

Wij ontleenen aan „Het Volk" het volgende zeer actueele artikel over China:

China, het eigenlijke China, is het „Rijk der achttien provinciën", een dichtbevolkt gebied met ruim 90% der bevolking van het gansche rijk. Daarnaast zijn de nevenlanden Mantsjoerije, Mongolië, Oost-Turkestan en Tibet, indertijd ondergeschikt en tribuutplichtig aan den Chineeschen keizer. De totale oppervlakte van diens rijk was elf millioen vierkante kilometer, grooter dus dan Europa. Het aantal inwoners schatten de Chineesche posterijen in 1926 op een kleine 500 millioen. Vier vijfde van de Chineesche bevolking leeft van den landbouw. Het land is zeer rijk aan grondstoffen, die eerst in den jongsten tijd op grootere schaal worden ontgonnen. De moderniseering van het verkeer geschiedt in het bijzonder door Europeesche en Amerikaansche spoorwegmaatschappijen.

In 1932 vielen de Japanneezen de drie Mantsjoerijsche provincies en de Mongoolsche provincie Jehol binnen. Na de bezetting van dit gebied, werd daar de „zelfstandige" staat Mantsjoekwo geproclameerd met aan het hoofd Poe Ji, den ex-keizer van China. Dit beteekende voor China een verlies aan grond van 1.285.900 vierkante kilometer met bijna dertig millioen inwoners.

Sedert 1924 had Buiten-Mongolië zich reeds afgescheiden van China en was een Sovjetstaat onder Russischen invloed geworden. Het beslaat een oppervlakte van ruim anderhalf millioen vierkante kilometer en wordt door nog 700.000 menschen bewoond. China, dat sinds onheugelijke tijden een keizerrijk is geweest, werd op 12 Februari 1912, toen de „vader der Chineesche revolutie", dr. Soen Yat Sen, de Mantsjoe-dynastie ten val bracht, een republiek. Terwijl voorheen de keizerlijke residentie Peking de hoofdstad was, is Nanking thans de hoofdstad van de republiek. Peking (d.w.z. Noordelijke pacificatie), kreeg den naam Peiping, dien het vroeger reeds gedragen had, terug. In Nanking zetelt nu dan ook de „Centrale regeering", die feitelijk de Kwo Min Tang of Nationale Partij, de aanvankelijk geheime vereeniging van dr. Soen Yat Sen, vertegenwoordigt. Deze partij-dictatuur beoogt: nationalisme, democratie, zelfstandigheid, en zal, zoo is de bedoeling, een einde nemen door de verkiezing van een Nationale Vergadering.

Noord-China. — Noord-China omvat vijf provincies, drie Chineesche: Hopei, Sjansi en Sjantoeng, benevens twee Mongoolsche: Tsjahar en Soei-juan.
Hopei: 184.500 vierk. K.M.; 28.616.500 inwoners.
Sjansi: 171.600 vierk. K.M.; 12.005.700 inwoners.
Sjantoeng: 149.800 vierk. K.M.; 34.375.800 inwoners.
Tsjahar: 262.800 vierk. K.M.; 2.166.200 inwoners.
Soei-juan: 294.600 vierk. K.M.; 2.423.300 inwoners.
Noord-China wordt begrensd door de zee, door Mantsjoekwo, door Sovjet-Mongolië en ten slotte door midden-China. Bij dit gebied hebben de Japanneezen zoowel economische als strategische belangen. De laatste tegen de U.S.S.R. en tegen China zelf. Na de bezetting van Mantsjoerije heeft Japan zijn aandacht vooral gewijd aan Tsjahar en Soei-juan, op de zuidgrens van Sovjet-Mongolië. Separatistische Mongoolsche troepen, die gesteund werden door Japan, konden echter door de Chineezen worden teruggedreven. Slechts kleine gebieden dezer provincies geraakten onder Japanschen invloed.

Economisch belang heeft Japan bij Noord-China om zijn rijkdom aan mineralen en andere grondstoffen als katoen en wol. Alleen de provincie Sjansi zou, zoo verklaarde een Duitsche geoloog, reeds eeuwenlang kunnen voorzien in de gansche wereldbehoefte aan ijzer. Ook steenkool is de bodem hier rijk. Van alle mineralen, die men in den bodem van China heeft ontdekt, bevinden zich 53% in Noord-China.

In de Noord-Chineesche provincie Hopei liggen de steden Peiping en Tientsin. Na de mislukte Japansche penetratie-pogingen in Tsjahar en Soeï-juan concentreerde de aandacht van het eilanden-rijk zich op Hopei. In het begin van 1934 bezetten de Japanneezen de provincie Jehol. Zij drongen door tot op geringen afstand van den Grooten Chineeschen Muur.

Met onderhandelingen bereikte China op 31 Mei van dat jaar den wapenstilstand van Tangkou, waarbij langs den Muur een gedemilitariseerde zone werd ingesteld. Deze eindigde echter op 25 k.m. afstand van Peiping, op 50 k.m. afstand van Tientsin. Sinds den Bokseropstand in 1900 liggen evenwel in de beide steden Japansche garnizoenen. In Hopei ondersteunt Japan den Chineeschen generaal Yin Yoe Keng, die de Nanking-regeering niet erkent en den Japanschen generaal Dohihara, die een autonomistische beweging ten gunste van Japan voorstaat.

Shanghai. — Shanghai. Stad in de provincie Kiangsoe met ten naastenbij drie en een half millioen inwoners, waaronder 70.000 vreemdelingen, voornamelijk Japanneezen. In het midden der vorige eeuw telde de stad nog slechts 150.000 inwoners, waaronder eenige tientallen vreemdelingen. Dezen fantastisch snellen groei dankt Shanghai aan zijn ligging dicht bij de zuidelijke uitmonding van den grooten Jang Tse Kiang (de „Blauwe Rivier") en aan de Wang Poe en aan de ontsluiting van het achterland, de rijke vallei van den Jang Tse voor den buitenlandschen handel. Veertig procent van den Chineeschen handel gaat thans over deze haven, gelegen in een vlakte, die gelijkt op het Nederlandsche polderlandschap. Shanghai is echter niet alleen grooter, het is ook beruchter geworden: als een poel van ontucht.

CHINA

Shanghai heeft drie gemeentebesturen: één voor de Fransche, één voor de Internationale concessie, en één voor het overige, Chineesche „Groot Shanghai". De Fransche concessie, die sinds 1849 bestaat, heeft een raad met Fransche meerderheid, waarvan de Fransche consul voorzitter is.

De Internationale Concessie, ontstaan door de samenvoeging der Engelsche en Amerikaansche nederzettingen, staat onder den consulairen raad, bestaande uit veertien consuls. Zij heeft ook een gemeenteraad, waarin thans zitting hebben vijf Engelschen, vijf Chineezen, twee Japanneezen en twee Amerikanen. In de Internationale Concessie wonen 1.250.000 menschen. In deze concessies heeft de Chineesche regeering weinig of niets te zeggen, ook over de daar wonende Chineezen. De verschillende bestuursinstanties komen voor uiterst ingewikkelde onderlinge bevoegdheidskwesties te staan, die door samenwerking dienen te worden opgelost. Een toestand, als in Shanghai, is eenig in de wereld. Om de concessies heen ligt „Groot Shanghai".

De strijd, die thans bij Shanghai gestreden wordt, wekt herinneringen aan 1932. Ook toen begon de strijd in het Noorden om zich later naar het Zuiden te verplaatsen. Inmiddels zijn de toestanden echter sterk gewijzigd. De Japanneezen hebben door hun militair paradevertoon in Hongkioe, vlak bij de Internationale Concessie, en door hun verder optreden reeds aanleiding tot vele moeilijkheden gegeven.

De Kwo Min Tang. — In 1912 richtte „de Chineesche Lenin", dr. Soen Yat Sen, het geheime genootschap Kwo Min Tang (letterlijk vertaald: Land Volk Partij) op. Het programma hiervan luidde: nationale, politieke en economische gelijkheid. Dat wil zeggen: afschaffing der buitenlandsche concessies en voorrechten voor buitenlanders; een Chineeschen Bondsstaat met een centraal en sterk gezag; recht en betere levensvoorwaarden voor de bevolking.

De ontevredenheid smeulde reeds lang en had in 1900 al geleid tot den Bokseropstand, die door een buitenlandsche, internationale troepenmacht werd bedwongen. In 1908 stierven de keizer en de keizerin, opvolger werd hun driejarige neefje Poe Ji, thans vorst van Mantsjoekwo, onder regentschap van zijn vader. Deze zwakke man wist de moeilijke omstandigheden in dezen overgangstijd van China niet de baas te blijven. De felle revolutionnaire propaganda onder leiding van dr. Soen Yat Sen verwekte in 1911 opstanden van revolutionnairen aard. De keizerlijke familie vluchtte en de Mantsjoe-dynastie, die van 1644 af had geregeerd, maakte plaats voor een republikeinsch bewind. De Kwo Min Tang breidde allengs zijn invloed uit over geheel Zuid-China en na de breuk met Moscou ook over Noord-China. Boven de regeering staat het Centraal Uitvoerend Comité van de Kwo Min Tang. In beide heeft de president en generalissimus Tsjang Kai-sjek thans de leiding Na den dood van dr. Soen Yat Sen in 1925 trad hij meer en meer op den voorgrond.

Noord en Zuid stonden aanvankelijk als conservatief en revolutionnair tegenover elkander. In 1926 begint de zegetocht van de Kwo Min Tang van Kanton uit, tot twee jaar later heel China onderworpen is. Daarbij had Tsjang Kai-sjek de leiding.

Generaal Tsjang Kai-sjek werd geboren in 1888 te Fenghua in de provincie Tsje Kiang. Na den dood van zijn vader voedden rijke familieleden hem op. Militaire school, officiersacademie te Paotingfoe, krijgshoogeschool te Tokio. Dat is zijn opleiding. In Tokio komt hij in aanraking met Soen Yat Sen. In 1911 ijlt hij terug naar zijn vaderland, waar hij een tiental jaren later met de leiding van een militaire school bij Kanton werd belast. Langen tijd ook verbleef hij in Moscou en met de Russen Borodin en Galen vormde hij het Kantonleger.

In de Kwo Min Tang kwam hij in conflict met den linkervleugel. Zoo kwam hij er toe naast de Kantonregeering een Nanking-regeering te stichten, die de groote bestrijder der communisten zou worden. Alvast „zuiverde" hij Nanking van „roode elementen". Wisselvallig is de strijd tusschen hem en de Kantonregeering geweest; eens vluchtte hij naar Tokio, een ander maal legde hij zijn ambt neer, maar telkens was hij weldra weer aan het hoofd van het nationalistische leger.

Thans heeft hij de functies van leider der regeering, voorzitter van de Commissie van Militaire Zaken (ondergeschikt aan de Kwo Min Tang), hoofd van den generalen staf en veldmaarschalk der Chineesche strijdkrachten.

In December 1936 werd de wereld opgeschrikt door het bericht, dat generaal Tsjang, die in China dictatoriale macht bezit, gevangen was genomen door generaal Tsjang Hsoe Liang. Veertien dagen bleef hij in een Chineesch klooster opgesloten en de bemiddeling van zijn vrouw was noodig om hem te bevrijden. De muitende troepen, die hem in Sianfoe hadden „gearresteerd", moeten als één hunner eischen, oorlog met Japan, hebben gesteld. De wonderlijke vertooning is toen met een sisser afgeloopen. Thans echter is er de oorlog met Japan! En het wonderbaarlijkste is wel, dat juist daardoor de samenhang van China, dit streven van Tsjang Kaisjek, weer in sneller tempo versterkt wordt, dan het in vredestijd ging.

(Vor. ber. China-Japan 2908 D.; Noord-China 2094 B.; Shanghai 2239 B.; Kwo Min Tang 2690 F.)

25 AUGUSTUS 1937

A. **AMSTERDAM. — Verkeersbureau der Vereeniging tot bevordering van het vreemdelingenverkeer „Amsterdam" geopend. —**
Op 10 Augustus '37 hebben het bestuur en de directie van de Vereeniging tot bevordering van het vreemdelingenverkeer „Amsterdam" een aantal gasten ontvangen ter gelegenheid van de opening van het nieuwe verkeersbureau in het gebouw van de Industrieele Club. Zoowel de gemeente Amsterdam als de Kamer van Koophandel te dezer stede gaven van haar belangstelling voor deze gebeurtenis blijk. De voorzitter, de heer D. Hudig, hield een rede. Wethouder E. Boekman en de heer G. H. Crone, voorzitter der Kamer van Koophandel, spoorden het Amsterdamsche publiek aan het nieuwe verkeersbureau te steunen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Vreemdelingen 1043 F.)

B. **OOSTENRIJK. — „Mein Kampf" is weer toegelaten. —**
De opheffing van het verbod van „Mein Kampf" in Oostenrijk, waartoe eenigen tijd geleden in beginsel werd besloten, is op 5 Aug. '37 van kracht geworden.
Inmiddels hebben zich vele incidenten voorgedaan. Boekhandelaren, die „Mein Kampf" in de uitstalkast hadden, werden lastig gevallen en bij eenigen de ruiten vernield. (Reichspost)

C. **NEDERLAND. — Vleeschvergiftiging te Harenkarspel. —**
De vleeschkeuringskring Oudkarspel, waarbij de gemeente Harenkarspel is aangesloten, heeft op 16 Aug. '37 vergaderd naar aanleiding van de in deze gemeente heerschende paratyphus-epidemie, die veroorzaakt is door een geslacht, ziek veulen. Na breedvoerige besprekingen is besloten den keurmeester, den heer U. Wester, volgens art. 22 van het ambtenarenreglement, een schriftelijke berisping toe te dienen wegens ernstig plichtsverzuim. Voorts is besloten de noodslachtplaats, gevestigd bij J. Duin te Kerkebuurt, tot nader order te sluiten. (De Tijd)

D. **GEESTELIJK LEVEN. — Spanje. - De eerste Mis officieel te Madrid gecelebreerd. —**
Voor het eerst sinds het begin van den burgeroorlog, is op 15 Aug. in de hoofdstad een officieele mis gelezen, in een tot dat doel speciaal ingerichte kapel. Talrijke katholieken waren voor deze plechtigheid uitgenoodigd.
De mis werd gecelebreerd door den Eerw. Priester Leo Cadeo Lobo, voormalig vicaris van de Parochie van San Gines de Madrid.
Priester Lobo verklaarde, tegenover verslaggevers van de Spaansche pers: „Wij hebben de kerkelijke eeredienst hersteld na een beslissing van de regeering, afgekondigd door den Minister voor Onderwijs en Eeredienst, Hernandez.
Na deze beslissing zal geenerlei hindernis in den weg gelegd worden aan de eerlijke katholieken, die, trouw aan hun geloof, hunne godsdienstige plichten wenschen na te komen. Rondom de vaan der Republiek hopen wij, één van zin met de Regeering, ons werk als christenen en als pioniers in den socialen opbouw te volbrengen in dezen machtigen en roemvollen strijd voor de vrijheid."
(Spaansch Persagentschap)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2908 B.)

E. **NABIJE- EN MIDDEN-OOSTEN. — Turkije, Irak, Hedzjaz, Nedzjed en Iran. —**
In de eerste jaren na den wereldoorlog is in het Nabije en Midden-Oosten een ontwikkeling begonnen, welke nog immer (en niet steeds zonder schokken en bloedvergieten) voortduurt, doch in de verschillende onafhankelijke landen in dit gebied, Turkije, Irak, Hedzjaz en Nedzjed (het rijk van Ibn Saoed) en Iran zich kenmerkt door een ander karakter en een ander tempo, wat verband houdt met de verschillen in karakter der volken en der machthebbers en met aardrijkskundige en economische factoren.
In Afghanistan hebben de krachtig ingezette hervormingen een plotseling einde gevonden met den val van koning Amanoela, die door zijn verontwaardigde onderdanen werd verjaagd, een voorval, waaraan buitenlandsche invloed niet vreemd was.
De vier landen, wier ontwikkeling en verdere ontplooiing nog voortduurt, hadden van den aanvang af als staatshoofd een werkelijken leider, een man van bijzondere beteekenis. In Irak was het koning Feisoel, die een nieuw tijdperk opende; in Turkije Kemal pasja, thans Ata Turk; in Iran Reza khan, thans Reza sjah Pachlevi, en in Hedzjaz en Nedzjed koning Ibn Saoed, de bij het Europeesche publiek minst bekende en misschien de belangwekkendste en belangrijkste der vier.
Ibn Saoed, die in zijn eigen land algemeen Abd-el-Aziz wordt genoemd (in het geheel heeft hij naar de hier heerschende gewoonte ongeveer een half dozijn namen) is niet slechts koning van Nedzjed, Assyr en Hedzjaz, maar tevens ook „imam", geestelijk leider, der Wahabieten, deze „puriteinen van den Islam", wier invloed ook buiten Arabië overal sterk toeneemt, wat niet behoeft te verbazen, daar hij, die de macht heeft te Mekka, daarmede (door de honderdduizenden pelgrims) ook bezit de krachtigste propagandamogelijkheid onder de Mohammedanen in alle deelen der wereld.
In het opnieuw ontwaakte Turkije heeft men vooral aandacht gewijd aan de industrie. Heel vaak met directe of indirecte staatshulp zijn er in de laatste tien à vijftien jaren tallooze fabrieken verrezen. In Iran heeft men dit voorbeeld gevolgd, maar op het gebied van het verkeerswezen bestaat er een aanmerkelijk verschil tusschen de beide landen. Om concurrentie met reeds bestaande en spoorwegen in aanleg te voorkomen, heeft men in Turkije tot nu toe zoo goed als geen aandacht gewijd aan automobielwegen. Het automobielverkeer is er dientengevolge buiten de steden zeer weinig ontwikkeld en in groote deelen van het land zoo goed als onmogelijk.
In Iran daarentegen heeft Reza sjah (men zegt in Iran dezen titel na den naam) dadelijk nadat hij de macht in handen had gekregen, den aanleg van tallooze automobielwegen bevolen, zonder de spoorwegen geheel te vergeten. In Iran kan men thans langs goede, gedeeltelijk zelfs uitstekende automobielwegen reizen van de Kaspische Zee tot aan de Perzische Golf, van de grens van Afghanistan tot aan de grens van Irak, afstanden van duizenden kilometers.
In Irak en vooral in de landen van koning Ibn Saoed heeft de overheid de stichting van tallooze industrieën niet het eerst noodzakelijk geacht en zich meer toegelegd op vruchtbaarmaking van den bodem, op uitbreiding van het bebouwbare oppervlak, waarbij het vraagstuk van het water natuurlijk de belangrijkste rol speelde.
Geschiedkundig staat vast, dat de woestijnstreken nabij en tusschen Tigris en Euphraat en de eindelooze zandvlakten van Arabië en Syrië ten minste voor een groot gedeelte vruchtbare gebieden waren. De bouwvallen van Babylon, op ongeveer honderd kilometer van Bagdad, herinneren aan dien tijd.
De ramp, welke deze landen trof, herhaalt zich thans in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, waar, tengevolge van onoordeelkundige exploitatie, uitroeiing van bosschen en andere oorzaken, groote gebieden geteisterd worden door overstroomingen en zandstormen en voor de cultuur dreigen verloren te gaan.
Nabij Euphraat en Tigris en in de landen van koning Ibn Saoed worden thans krachtige pogingen in het werk gesteld dorre gronden weder vruchtbaar te maken. „Voor de eerste maal in zijn geschiedenis onder-

neemt de Arabier de verovering van de woestijn", zegt de Turksche schrijver Mohamed Essad Bey in een zijner werken.
Het is niet slechts drang tot vooruitgang, maar ook „het heilige moeten", dat de overheid dezer streken drijft tot „de verovering van de woestijn".
(Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. Turkije 2728 D.; Soc. Hervorm. 1280 D.; Polit. Ontwikkel. 2635 A.; Iran 2743 A.)**

26 AUGUSTUS 1937

A. J. ASSCHER OVERLEDEN. —
Op 19 Augustus '37 is te Deauville (Frankrijk) in den ouderdom van 65 jaar overleden de heer Joseph Asscher, hoofd der diamantfirma J. Asscher en Cie. te Parijs en mede-directeur van Asschers diamantmaatschappij N.V. te Amsterdam.
De heer Asscher, die te Parijs gevestigd was, was een zeer vooraanstaande figuur in de Fransche hoofdstad en in de Nederlandsche kolonie aldaar. Hij was o.m. voorzitter van de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Parijs. De regeering erkende zijn verdiensten door hem te benoemen tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw. De Fransche regeering benoemde hem tot Commandeur in de Orde van het Legioen van Eer. (Alg. Handelsblad)

B. ENGELAND. — Lord Nuffield's giften. —
Lord Nuffield, de bekende automobiel-constructeur en philanthroop, heeft opnieuw een bedrag van 35,000 pond sterling geschonken voor het blindenwerk. Zonder rekening te houden met giften beneden tienduizend pond sterling, heeft het totaalcijfer der giften van Lord Nuffield thans het bedrag van acht millioen pond sterling overschreden. (Times)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Nieuwe Pestvaccinatie op groote schaal. —
Naar Aneta verneemt zal in de Preanger een vaccinatie tegen pest op groote schaal plaats hebben. In drie maanden tijds zullen ruim 900.000 personen worden gevaccineerd.
Ook te Garoet zal vaccinatie plaats hebben. Deze vangt in September 1937 aan, waarbij circa 15.000 personen per dag zullen worden ingeënt. (Aneta)
(Vor. ber. 1955 F.; Pest 2230 B.)

D. BELGIE. — In- en Uitvoer in 1936 toegenomen. —
Invoer der Belgisch-Luxemburgsche Tolunie in 1936: 32.858.018 (v. j. 30.589.754) ton ter waarde van frs. 21.505.682.000 (v. j. frs. 17.445.761.000).
Uitvoer: 21.841.496 (v. j. 20.300.138) ton ter waarde van frs 19.944.275.000 (v. j. frs. 16.125.953.000).
Invoeroverschot: frs. 1.561.407.000 (vorig jaar frs. 1.319.808.000). (Moniteur) **(Vor. ber. 2289 A.)**

E. POLEN. — Politieke eischen der boeren. —
Bij de boerenstaking in de Zuid-Poolsche districten Kielce, Krakau en Jaroslaw, die nu al een week duurt, spelen voornamelijk politieke motieven een rol. De radicale boerenpartij, die nog steeds den naar Tsjecho-Slowakije uitgeweken oud-premier Witos als haar leider erkent, heeft biljetten verspreid, waarin de volgende eischen worden gesteld.
1. democratische verkiezingen; 2. herstel van het democratische regime; 3. afschaffing van het tegenwoordige fascistisch-bureaucratische bewind.
(Polska Agencia Telegraficzna)

F. SOVJET-RUSLAND. — De nieuwe kieswet. —
Volgens de nieuwe kieswet zal iedere Sovjetburger, die den leeftijd van 18 jaar bereikt heeft, gerechtigd zijn aan politieke verkiezingen deel te nemen. Ook het leger mag stemmen, zij het dan ook in een apart kiesdistrict. De candidaten kunnen door alle legale organisaties, die aangesloten zijn bij de communistische partij, gesteld worden, bijv. door de werkgemeenschappen en de coöperatieve en cultureele vereenigingen. Ook de industrie-arbeiders, de boeren en de soldaten mogen hun eigen candidaten benoemen. Gekozen is die candidaat, die in zijn district de meerderheid van het aantal uitgebrachte stemmen heeft verworven. De verkiezing is dus direct. Is in een of ander district minder dan de helft van het aantal stemgerechtigden opgekomen, dan moet er een nieuwe stemming worden gehouden. Wie de bepalingen van de kieswet overtreedt, wordt met zware straffen bedreigd.
Het nieuwe Russische parlement zal als titel „Hoogste Raad" krijgen. Het bestaat uit twee kamers: De Rijksraad en de Nationaliteitenraad. De verkiezing voor den Rijksraad heeft plaats in districten, met elk 300.000 kiezers. Neemt men aan dat tweederde gedeelte van de bevolking stemgerechtigd is, dan zal de Rijksraad 350 leden tellen. Is drie vierde gedeelte stemgerechtigd, dan zal het aantal leden tot 400 stijgen.
Voor den Nationaliteitenraad zullen bijzondere afgevaardigden gekozen worden. Hiertoe worden de 7 bondsrepublieken elk in 25, de autonome republieken elk in 11 en de autonome gebieden elk in 5 districten onderverdeeld. De kleine minderheden, zooals b.v. Abchasien en Adscharien in Kaukasië, worden elk als apart district beschouwd. Voor de verkiezing van den Nationaliteitenraad is dus het volgende schema op te stellen:
7 Bondsrepublieken, elk van 25 districten, kiezen 175 leden; 15 Autonome republieken, elk van 11 districten, kiezen 165 leden; 15 Autonome gebieden, elk van 5 districten, kiezen 75 leden; 5 Kleine Minderheden, elk van 1 district, kiezen 5 leden. Aantal leden Nationaliteitenraad 420.
Elk district kiest slechts één afgevaardigde, zoodat de Nationaliteitenraad, volgens de nieuwe kieswet uit 420 leden zal bestaan. (Izwestija) **(2862 H.)**

G. NEDERLAND. — De clearing met Roemenië. —
De regeeringspersdienst meldt:
In aansluiting op het onlangs tot 22 Augustus verlengde clearing-accoord met Roemenië is thans te Boekarest een overeenkomst tot stand gekomen, waardoor het betalingsverkeer tusschen beide landen wordt geregeld tot 31 December 1937.
Door dezen modus vivendi worden in de tot 22 Augustus geldende regeling geen wijzigingen van principieele beteekenis aangebracht.
De in gang zijnde liquidatie van achterstallige vorderingen door middel van voor dit doel bestemde reeds thans aanwezige gelden, brengt mede, dat naar te verwachten is, de voor het betalen van nieuwe exporten van Nederlandsche, Nederlandsch-Indische en tusschenhandels-goederen bestemde bedragen zullen toenemen.
Voor dit doel omvat de overeenkomst ook weer een regeling om verdere graantransacties tusschen Nederland en Roemenië mogelijk te maken.
Ten einde te bevorderen, dat de Nederlandsche uitvoermogelijkheden worden benut, is onder meer bepaald, dat de debiteuren in Roemenië de voor hun aankoopen verschuldigde guldens reeds zullen kunnen verwerven, voor dat de goederen in Roemenië zijn ingevoerd. (Regeeringspersdienst) **(2881 G.)**

H. DUITSCHLAND. — De N.S.D.A.P. in het buitenland. - Alle Duitsche kolonies onder nazi-leiding. —
Aan een brochure van dr. Emil Ehrich, adjudant van Wilhelm Bohle, leider van de buitenlandsche organisaties van de N.S.-D.A.P., zijn de volgende bijzonderheden ontleend:
Van iederen Duitscher, die zich buitenslands begeeft, wordt verwacht, dat hij de organisatie van Bohle van zijn vertrek in kennis stelt en dat hij daarna contact bewaart. Vertegenwoordigers van de organisatie helpen Duitschers in het buitenland en daarom wordt van de Duitschers in den vreemde verwacht, dat zij een wederdienst bewijzen, door hun ervaringen van allerlei aard door te geven.
Op de buitenlandsche afdeeling van de N.S.D.A.P. zijn op het oogenblik meer dan 700 mannen en vrouwen werkzaam op het centrale bureau te Berlijn. Daar wordt het contact onderhouden met zeven regionale groepen. Deze groepen, die ongeveer 3 millioen Duitschers en daarbij nog 70.000 zeelieden, varende op Duitsche schepen omvatten, zijn als volgt verdeeld:
1. Noord- en Oost-Europa; 2. West-Europa (behalve Engeland

en Ierland); 3. Zuid-Oost-Italië, Zwitserland en Hongarije; 4. Afrika; 5. Noord-Amerika; 6. Zuid-Amerika; 7. Verre Oosten, Australië, Groot-Brittannië en Ierland.
De regionale groepen zijn in 45 districtsgroepen onderverdeeld, die weer leiding hebben over 548 locale groepen. Er is nog een achtste groep, het marinebureau, dat afdeelingen heeft in Kiel, Hamburg, Bremen en Stettin. Deze afdeelingen verzorgen o.a. de politieke scholing van Duitschlands koopvaardijpersoneel, dat georganiseerd is in 1097 marinegroepen.
De brochure legt er den nadruk op, dat de werkzaamheid van de organisatie in vreemde landen volkomen legaal is.
Bijna alle Duitsche kolonies, aldus de brochure, zijn nu onder nationaal-socialistische leiding geplaatst. Zij nemen deel aan het sociale werk van de N.S.D.A.P. In de afgeloopen jaren is meer dan twee millioen gulden voor de Winterhilfe opgehaald in de kolonies. Meer dan 10.000 kinderen van Duitsche ouders in het buitenland gaan in Duitschland hun vacantie doorbrengen, gewoonlijk in kampen van de Hitlerjeugd of in nationaal-socialistische tehuizen.
De nationaal-socialistische hoogtijdagen worden door de Duitsche kolonies regelmatig gevierd en er worden meer dan 100 sprekers ter beschikking gehouden om bezoeken te brengen aan Londen, Parijs en andere plaatsen en daar de Duitschers toe te spreken op 30 Januari, 1 Mei of op den feestdag van den oogst.
De organisatie heeft een speciaal eigen nieuwsdepartement, dat artikelen en plaatjes rondzendt aan veertig bladen, die buiten Duitschland overal ter wereld in de Duitsche taal verschijnen. Van kortegolfzenders wordt druk gebruik gemaakt. Gramofoonplaten met daarop belangrijke redevoeringen worden rondgezonden, opdat men er gemeenschappelijk naar kan luisteren. (Neue Zürcher Zeitung)

(Vor. ber. Nat. Socialisten 2280 A.)

27 AUGUSTUS 1937

A. NEDERLAND. — „Wilhelmus" mag niet worden misbruikt. —

Op vragen van den heer Rost van Tonningen (N.S.B.) betreffende het verhinderen van het deelnemen van den dirigent Jos. Vrancken Jr. aan het Vlaamsch-Nationale zangfeest van 25 Juli te Brussel heeft de Minister van Buitenlandsche Zaken a.i., dr. Colijn, geantwoord, dat de regeering bevordering van alle gepaste uitingen van het Nederlandsche kunst- en geestesleven in het buitenland als een voorwerp harer aanhoudende belangstelling beschouwt.
In haar streven ten deze neemt, naast Zuid-Afrika, België — en in België, Vlaanderen — uiteraard een bijzondere plaats in. Als een gepaste uiting van Nederlandsch kunst- en geestesleven beschouwt de regeering echter niet het gebruik van het „Wilhelmus", zooals op 25 Juli te Brussel voorzien, nl. als symbool in een aangelegendheid van Belgische binnenlandsche politiek. Immers met die duidelijke strekking zou het op een Vlaamsch-Nationaal zangfeest ten gehoore worden gebracht. Een zoodanig gebruik van het „Wilhelmus" wordt door de regeering misbruik geacht en mitsdien deelt zij het door Hr. Ms. gezant te Brussel ingenomen standpunt, dat een Nederlander aan een zoodanig misbruik geen medewerking behoort te verleenen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Wilhelmus 732 G.)

B. DENEMARKEN. — Economische toestand. —

De Deensche minister van Financiën raamt dat het **financieele jaar 1936-'37** een overschot van minstens Kr. 46 millioen zal opleveren. Desondanks zal het probleem van de uitgifte eener staatsleening — hoewel niet in de allernaaste toekomst — actueel worden.
De economische toestand in Denemarken blijft echter nog ongunstig. De belangrijke stijging der importprijzen wordt nog niet voldoende gecompenseerd door een stijging van beteekenis der exportprijzen. De werkloosheid neemt nog toe, ondanks het feit, dat het aantal arbeidsuren in de Deensche industrie in Juli iets hooger was dan vorig jaar. Denemarken zal zich dit jaar kunnen verheugen in een goeden oogst.
In den loop van dit jaar heeft Denemarken 166.000 stuks vee geëxporteerd tegen 116.000 stuks in de overeenkomstige periode van het voorafgaande jaar, hetgeen een aanmerkelijke verbetering beteekent. Ook in andere branches zijn de afzetmogelijkheden verbeterd.
Op de geldmarkt valt, naar de minister mededeelde, eenige verlichting te bespeuren. De valutapositie toont eenige verbetering en de obligatiemarkt geeft een vastere tendens te zien. Minister Buhl kenschetste de situatie als volgt: „Een nog voortdurenden ernstigen toestand, doch grond voor een gepaste vreugde over een aantal lichtpunten." (Berlingske Tidende)

(Vorig bericht 2645 A.)

C. ITALIE. — Politieke rede van Mussolini. - De positie van Italië in Europa. - Persstemmen. —

De rede van den Duce, aldus merkt **Agence Belga** op, beantwoordt volkomen aan wat de Duitschers ervan hoopten. In Duitschland keurt men de les, die Mussolini Europa heeft willen geven, volkomen goed. In het bijzonder de drie bekende gedachten: liquidatie van de Europeesche fictiepolitiek, de spil Rome-Berlijn en de noodzakelijkheid de Middellandsche Zee van bolsjewisme vrij te houden.

De **Germania** schrijft, dat men in Parijs niet zal kunnen beweren, dat de sarcastische formuleering, dat het totale beeld van de betrekkingen met Frankrijk geen stof voor een drama geeft, bijzonder hartelijk is geweest. Ook de woorden, die Mussolini tot Engeland heeft gericht zijn een desillusie voor hen die meenen, dat zij maar met de tong behoeven te klakken, om de verkeerde gang van zaken in Europa sedert 1935 te liquideeren.

De **Populaire**, het hoofdorgaan van de Fransche sociaal-democraten, vraagt naar aanleiding van de zinsnede „Wij zullen geen bolsjewisme of iets dergelijks aan de Middellandsche Zee dulden" of dat een uiting is van een vredelievende politiek. Wat gebeurt wanneer Frankrijk antwoordt, dat het in Spanje geen fascisme of iets dergelijks zal dulden? En wat wanneer Engeland zegt geen fascisme of iets dergelijks bij Gibraltar te kunnen toestaan? Het blijkt, dat Italië's houding in zake Spanje den internationalen toestand beheerscht.

Van de Engelsche bladen willen zoowel de conservatieve **Daily Telegraph** als de vooruitstrevend liberale **News Chronicle** van Italië's houding in zake Spanje een toetssteen maken voor den ernst van Mussolini's bedoelingen. Laatstgenoemd blad begint met te erkennen, dat inderdaad goede betrekkingen tusschen Londen en Rome den vrede slechts kunnen versterken. Maar, zoo vraagt het, op welke voorwaarden moet deze verzoening geschieden? Verwacht men van Engeland, dat het de verovering van Abessynië zal erkennen, zal beloven Italië voortaan niet meer den weg te versperren en het daarbij te laten? Of is de Duce bereid in te stemmen met de voorwaarden, waarop de Britsche regeering, naar wij hopen, zal blijven staan — namelijk, dat hij zal ophouden oorlog te voeren in Spanje en zich voortaan bij de internationale wet en het internationaal fatsoen zal neerleggen? Zijn rede liet niet veel ruimte voor de hoop, dat hij bereid is het tweede alternatief te kiezen. Maar dat is toch de eenige basis, waarop een Britsch-Italiaansche verzoening iets waard zal zijn.
Morning Post en **Daily Mail** zijn met Mussolini's rede ingenomen. De **Times** onthoudt zich van redactioneelen commentaar.

(Vorig bericht 2907 D.)

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Volksraad neemt drie moties aan in zake aardolie, benzine-accijns en schuldenlast. —

De Volksraad nam de motie-Van Ardenne tot bespoediging van het onderzoek in zake de vraag, hoe de Indische schatkist zich regelmatiger kan verzekeren van inkomsten uit de winning van aardolie, zonder stemming aan.
De motie-Verboom tot verlaging van den benzine-accijns met 2½ cent werd met 38 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen.
Hierna vond de behandeling plaats van de motie-Kan, waarbij, oordeelende dat de schuldenlast van Indië zoodanig is, dat, niettegenstaande de gunstiger aspecten, de regeering haar plichten als groote koloniale mogendheid aan banden moet leggen, de regeering wordt verzocht, voortdurend overleg te plegen met het opperbestuur om van het moederland binnen korten tijd overneming van een belangrijk deel der Indische schuld te verkrijgen.
De regeeringsgemachtigde voor Financiën ontraadde aanneming dezer motie, zulks in verband met de passages „belangrijk deel" en „binnen korten tijd". De motie werd zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Aneta)

(Vor. ber. Petroleum 2095 A.; Schulden 2690 B.)

E. NEDERLAND. — Luchtverdedigingsfonds. —

De Vereeniging voor Nationale Veiligheid heeft het Luchtverdedigingsfonds in het leven geroepen, waaraan de volgende doelstellingen ten grondslag liggen:
1e. om in aansluiting op de maatregelen, welke van overheidswege worden genomen en zullen genomen worden voor de luchtverdediging van de verschillende deelen van het Rijk, hiertoe zoo krachtig mogelijk bij te dragen;
2e. de daadwerkelijke beoefening van de luchtvaart in Nederland in den meest uitgebreiden zin te bevorderen.

Ten einde deze doelstellingen te bereiken, stelt men zich voor, een zoo groot mogelijk aantal jongelui vlieginstructie te geven. Deze eventueele adspiranten zullen aan de volgende eischen moeten voldoen:
1. de adspirant moet Nederlander zijn;
2. hij moet door zijn schoolopleiding een waarborg bieden, dat hij later eventueel iets in de luchtvaart kan beteekenen;
3. in het algemeen zal de adspirant daarom ten minste in het bezit moeten zijn van het diploma M.U.L.O. of 3 jar. H.B.S., of een daarmede gelijkstaanden graad van ontwikkeling hebben bereikt.
4. de adspirant zal moeten aantoonen, dat hij belangstelling voor de luchtvaart heeft, b.v. lid Aeroclub, Zweefclub, Jeugdluchtvaartclub, begunstiger Luchtverdedigingsfonds, abonné;
5. de adspirant moet een verbintenis aangaan met het Luchtverdedigingsfonds, inhoudende de bereidverklaring, zich ingeval van gedeeltelijke of geheele mobilisatie bij eersten oproep beschikbaar te stellen voor de luchtverdediging van het rijk;
6. na het behalen van het vliegbewijs A zal de adspirant zich moeten bekwamen voor het z.g. M-brevet, waarvan de gedetailleerde eischen later bekend zullen worden.
In algemeenen zin kan medegedeeld worden, dat dit M-brevet behaald kan worden na voortgezette instructie gedurende 7 à 10 vlieguren.
7. Na het behalen van het M-brevet zal hij zijn vliegvaardigheid moeten onderhouden. De termijn hiervoor is vastgesteld op 12 vlieguren per jaar. Deze oefeningen zullen geschieden alleen volgens verstrekte opdrachten van den aanwezigen instructeur.
8. Voor het behalen van het vliegbewijs A zal de adsiprant ten minste 18 jaar en niet ouder dan 27 jaar moeten zijn. Voor het M-brevet niet ouder dan 30 jaar. Voor het onderhouden van vliegvaardigheid niet ouder dan 40 jaar.
Het behalen van het M-brevet, alsmede het onderhouden van de vliegvaardigheid, zal geheel door het Luchtverdedigingsfonds worden bekostigd. Voor zoover de adspirant niet in het bezit is van het vliegbewijs-A zal aan hem de eisch gesteld worden het zweefbrevet-B te behalen, terwijl alsdan in samenwerking met het „Fokkerfonds" zijn opleiding tot het behalen van genoemd vliegbewijs-A gedeeltelijk of geheel wordt bekostigd. Zij, die meenen voor deze opleiding in aanmerking te komen, kunnen hun aanvragen indienen bij het secretariaat, Vijverweg 2, Park De Kievit, Wassenaar. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Luchtbescherming 2872 E.)

28 AUGUSTUS 1937

A. FRANKRIJK. — Banken. —

De balansen der 7 groote Fransche banken voor het jaar 1936 (1935) geven de volgende cijfers in millioen francs:

	Omzet	Kapitaal	Reserves	Dividenden in %
Crédit Lyonnais ...	11.971(12.137)	400(400)	800(800)	20 (20)
Société Générale .	10.383(10.145)	322(322)	390(390)	16 (18)
Banque de Paris et des Pays-Bas ...	2.937 (2.469)	300(300)	292(292)	0 (0)
Comptoir National d'Esc. de Paris	8.552 (7.812)	400(400)	446(444)	8 (10)
Crédit Commercial de France	3.012 (2.735)	200(200)	210(210)	7 (8)
Banque de l'Union Parisienne	1.093 (962)	200(200)	26 (26)	0 (0)
Banque Nationale p. le Commerce et l'Industrie ...	3.164 (2.949)	100(100)	11 (9)	4 (4)

(La Journée Industrielle)

B. INTERNATIONALE PADVINDERS BIJEENKOMST TE 'S-GRAVENHAGE. —

10 Aug. '37 is in het gemeente-museum te Den Haag de negende twee-jaarlijksche internationale conferentie van de padvindersbeweging geopend door den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne.
De Chief-Scout, lord Baden Powell, vestigde de aandacht op de „goodwill and friendship", die in de padvinderij heerscht en las een boodschap voor welke ontvangen was van Koning George VI van Engeland. Ook hoofdverkenner Rambonnet sprak eenige woorden en stelde aan de leden van de conferentie zijn medewerkers voor. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Padvinders 2894 A.)

C. SCANDINAVIE. — Denemarken, Finland, Noorwegen, Zweden. - Buitenlandsche Handel. —

Drie van de vier Scandinavische landen hebben over Juli een exportsurplus kunnen boeken, dat echter niet opweegt tegen de importsaldi van vorige maanden, zoodat alle vier de landen per 31 Juli invoeroverschotten hadden. Reden tot ongerustheid geeft dit echter niet, want die overschotten worden per slot van rekening voor het grootste gedeelte of geheel geneutraliseerd door de saldi van den onzichtbaren handel, door de stijgende inkomsten van de scheepvaart in de eerste plaats.

Denemarken, dat verleden jaar na zeven maanden een invoersaldo van 90 millioen Deensche kronen had, heeft dat over het eerste halfjaar — 95,3 millioen — tot bijna 86 millioen gereduceerd door een exportsaldo over Juli van 9,4 millioen kronen. De invoerwaarde bedroeg de laatste maand 125,6 (v. j. 110) millioen en de uitvoerwaarde 135 (118,8) millioen kronen. Over de eerste zeven maanden is de invoerwaarde vergeleken met 1936 van 790 tot 972,5 millioen gestegen en de exportwaarde met 106 millioen tot 887 millioen kronen.
Finland exporteerde in Juli voor 1132 (821) millioen Finsche mark, wat 260 (254) millioen fm. meer was dan de waarde van den invoer. Over de eerste zeven maanden is er een importsaldo van 442 millioen fm. tegen verleden jaar een exportsaldo van 304 millioen tengevolge van het feit, dat de exportwaarde slechts van 3691 tot 4559 millioen is gestegen, terwijl de invoerwaarde met 50 procent steeg van 3387 tot 5001 millioen fm.
Noorwegen importeerde in Juli voor 105 millioen Noorsche kronen tegen 65 millioen in Juli 1936. Tot deze krachtige stijging droegen vrijwel alle groepen van goederen bij, vooral schepen, die verleden jaar Juli niet geïmporteerd werden en nu een waarde van 14,7 millioen kronen vertegenwoordigden. Voorts is ook de invoer van steenkolen en cokes en van machines sterk gestegen. De waarde van den uitvoer bedroeg 67 millioen tegen 51,5 millioen in Juli 1936. De stijging komt hoofdzakelijk voor rekening van de groepen visch en vischconserven (11,4 tegen 8,1), papier en cellulose (17,2 tegen 12,6) en metalen (14,9 tegen 10,6) millioen kronen.
Zweden tenslotte had, zooals reeds in het kort gemeld is, over Juli een exportsaldo van 4,1 millioen Zweedsche kronen bij een exportwaarde van 189,1 millioen en over de eerste zeven maanden een importsurplus van 154 millioen bij een totale invoerwaarde van 1184 millioen kronen. De waarde van den uitvoer van papier en cellulose is in Juli, vergeleken met verleden jaar, met 18 millioen kronen gestegen tot ruim 57 millioen, en die van houtwaren met 12,4 tot 33,6 millioen kronen. Wat de invoerwaarde betreft is die van metalen van 17 tot 33 millioen kronen gestegen, die van delfstoffen van 24 tot 38 en die van vezelstoffen van 20 tot 25 millioen kronen.
(Aftenposten - Politiken - Svenska Dagbl. - Helsingin Sanomat)

(Vor. ber. Denemarken 2543 A.; Finland 2429 A.; Noorwegen 2061 E.; Zweden 2657 E.)

D. ALBERT ROUSSEL OVERLEDEN. —

Op 23 Aug. 1937 is de bekende Fransche componist Albert Roussel te Rouen overleden.
Roussel werd in 1869 te Tourcoing geboren. Hij werd opgeleid tot zee-officier en maakte als zoodanig verscheidene reizen. In 1894 trad hij uit den dienst en in 1898 stelde hij zich onder leiding van Vincent d'Indy aan de Schola Cantorum, waaraan hij zelf van 1902 tot 1913 leeraar in contrapunt is geweest. Ook later maakte hij nog vele reizen, naar Italië, Spanje, Noord-Afrika, Indië en Cambodja. Zijn belangstelling voor de zeden van Oostersche volken bleef hem bij: dit komt ook in sommige composities tot uiting („Evocations").
Roussel's oudere werken vertoonen overeenkomst met die der impressionisten, in zijn latere composities vernieuwde hij zijn schrijfwijze geheel. Hij schreef pianowerken, kamermuziek, liederen, orkestwerken (4 symphonieën, waaronder „Poème de la Forêt"; de 3de en 4de symphonie werden door Ed. van Beinum in Amsterdam geïntroduceerd; verder „Rapsodie flamande" en „Pour une fête de printemps"), koorwerken (Psalm 80, „Evocations"), balletten („Le Festin de l'Araignée" en „Aeneas") en de opera's „Padmâtavî", „Bacchus et Ariane" en de opéra-comique „Le testament de la Tante Caroline", die in Maart '37 in de ensceneering van Pitoëff voor het eerst werd opgevoerd. (Red. K. H. A.)

E. DUITSCHLAND. — N.S.D.A.P. en de Rotary-club.

Rijksleider Walter Busch, de opperste partijrechter, heeft volgens bericht in de Völkischer Beobachter een verordening uitgevaardigd, waarin bepaald wordt, dat partijgenooten, die lid zijn van de Rotaryclub, vóór 31 Dec. 1937 voor deze organisatie moeten hebben bedankt. Daarna zal de combinatie van lidmaatschap van deze organisaties beschouwd worden als in strijd met de richting van de partij en dientengevolge worden vervolgd.
Busch teekent hierbij aan, dat verscheiden bepalingen, die in de statuten van de Rotary voorkomen, de nationaal-socialistische beginselen zeer na staan. Andere echter zijn er volkomen mee in strijd. Dat is in het bijzonder het geval met de Joodsche kwestie, want de Rotarians zijn geen anti-semieten.
(Völk. Beobachter) **(V. b. Rotary-Club 2274 G.)**

A. SURINAME EN CURAÇAO. — Import en Export, 1934-1935. —

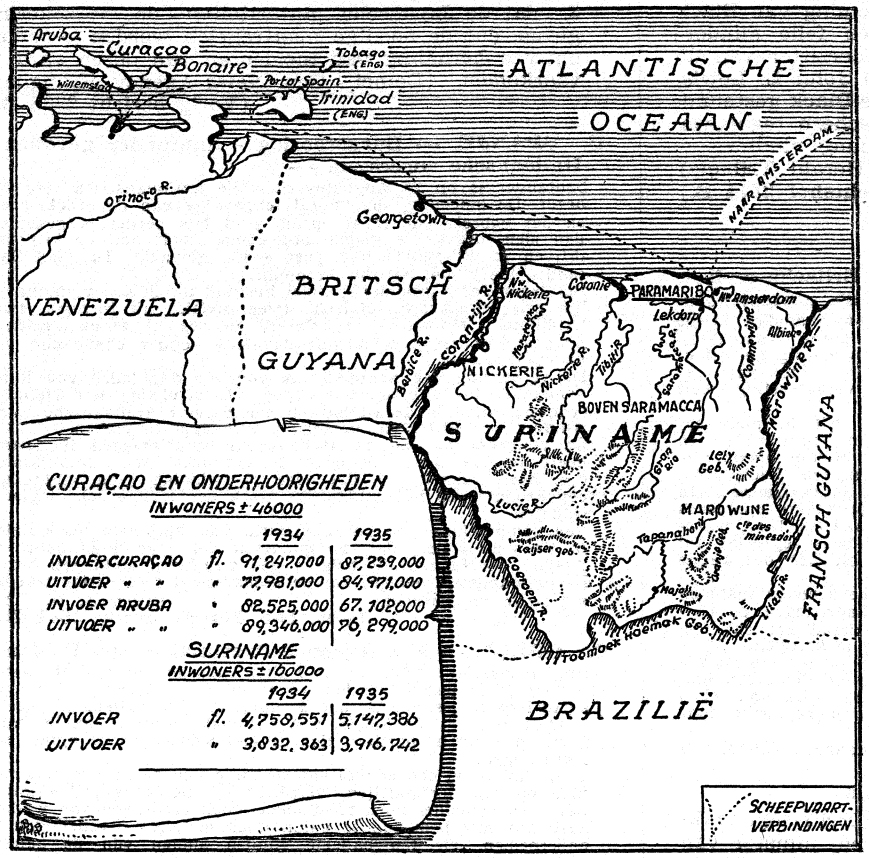

CURAÇAO EN ONDERHOORIGHEDEN
INWONERS ± 46000

		1934	1935
INVOER CURAÇAO	fl.	91,247,000	87,239,000
UITVOER " "	"	72,981,000	84,971,000
INVOER ARUBA	"	82,525,000	67,102,000
UITVOER " "	"	89,346,000	76,299,000

SURINAME
INWONERS ± 160000

		1934	1935
INVOER	fl.	4,758,551	5,147,386
UITVOER	"	3,832,363	3,916,742

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Suriname. — De landsmiddelen. — In de eerste helft van het loopende jaar brachten de middelen (ongerekend de inhoudingen en stortingen voor pensioen) ƒ 1.750.859 op, of iets meer dan de raming.
Men verwacht, dat in den verderen loop van het jaar het voordeelig verschil eenigszins zal toenemen.
De opbrengst van de inkomstenbelasting vertoont, vergeleken bij verleden jaar, een stijging van ruim vijftig duizend gulden. Dit is in hoofdzaak een gevolg van de betere uitkomsten van het bauxietbedrijf.

Medisch tuchtcollege voor Suriname. Bij de Koloniale Staten is ingediend een ontwerp tot instelling van een medisch tuchtcollege in de kolonie. Dergelijke colleges bestaan reeds voor praktizijns en voor landmeters. Het medische tuchtcollege zal geen gevallen behandelen betreffende personen in gouvernementsdienst.
Zij die zich schuldig maken aan handelingen, die het vertrouwen in den stand der geneeskundigen ondermijnen, of aan nalatigheid, waardoor ernstige schade is ontstaan of die in de uitoefening van de geneeskunst blijkgeven van grove onkunde, kunnen onverminderd hun aansprakelijkheid ingevolge het Burgerlijk Wetboek of het Wetboek van Strafrecht worden onderworpen aan een van de maatregelen, vermeld in artikel 5: waarschuwing, berisping, boete, schorsing of geheele intrekking van hun bevoegdheid. (De West)

(Vor. ber. Curaçao, In- en Uitvoer 2323 A.; Suriname, In- en Uitvoer 2755 A.; Begrooting 2733 D.)

---

29 AUGUSTUS 1937

B. VOLKENBOND. — Mandatencommissie. - Palestina-mandaat. —
De Mandatencommissie heeft haar bespreking van het rapport der Britsche regeering over het Palestina-mandaat beëindigd en besloten, dat haar verslag niet vóór de zitting van den Volkenbondsraad van 10 Sept. 1937 zal worden gepubliceerd.
De Commissie heeft zich bezig gehouden met het bewind in Palestina in 1935-'36 en speciaal de onlusten van verleden jaar; de ongeveer 50 verzoekschriften, die Arabieren en Joden hebben ingediend en de voorstellen der Britsche commissie tot verdeeling van Palestina.
De Commissie laat het aan den Raad over, zich uit te spreken over de politieke aspecten der verschillende problemen en stelt slechts vast, dat het mandaat over Palestina gewijzigd moet worden. De Commissie heeft, zooals reeds kort gemeld, geen principieele bezwaren tegen het verdeelingsplan der Britsche Commissie en is van oordeel, dat Groot-Brittannië met de betrokken partijen moet onderhandelen, ten einde de Volkenbondsraad op de hoogte te stellen van de voor- en nadeelen van het plan. In afwachting van een definitieve regeling zal het mandaat voortgezet moeten worden, echter met eenige wijzigingen, zooals de beperking van de immigratie in Palestina.
Volgens „United Press" komt de Commissie tot de conclusie, dat een van de voornaamste oorzaken van de mislukking van het mandaat gezocht moet worden in de vijandige houding der Arabieren en de onlusten, die daarvan het gevolg waren. Er zou te dien aanzien ook eenige critiek zijn geoefend op het Britsche beleid, waarbij echter in aanmerking werd genomen, dat Engeland niet graag geweld wilde gebruiken en een te geringe legermacht in Palestina bezat, waardoor de onlusten niet spoedig konden worden onderdrukt.
De Commissie zou nog een andere oplossing van het Palestinaprobleem hebben overwogen, naar men meent in dien zin, dat meer met de wenschen der Joden rekening zal worden gehouden.
(Journ. de Genève) **(V. b. 2899 C.; Volkenb. 2881 D.)**

C. VEREENIGDE STATEN. — Het Hoog Gerechtshof. - Senator Black volgt Van Deventer op. —
President Roosevelt heeft Senator Black benoemd tot rechter in het Hoog Gerechtshof als opvolger van Van Deventer, die is afgetreden.
Black, die voorzitter is van de Werkcommissie van den Senaat en de vervaardiger van de wet op de maxima werktijden en loonen, is democraat en verkreeg in 1926 zitting in den Senaat. Hij is 51 jaar oud en diende gedurende den oorlog in het leger als kapitein der artillerie.
Black, die in den Senaat zitting heeft voor Alabama, was een groot voorstander van Roosevelt's ontwerp tot wijziging van de samenstelling van het Hoog Gerechtshof, dat schipbreuk heeft geleden.
Met deze benoeming krijgt de regeering een meerderheid onder de rechters aan het Hoog Gerechtshof van zes tegen drie. De Senatoren Hiram Johnson uit Californië en Edward Burke uit Nebraska verzetten zich tegen een onverwijlde vestiging der benoeming. Men twijfelt er echter niet aan, of de Senaat zal de benoe-

ming bevestigen, nadat de rechtskundige subcommissie haar oordeel zal hebben te kennen gegeven. De reactie in het congres over de benoeming van Black was algemeen gunstig, afgezien een felle minderheidsoppositie. William Green, de voorzitter van de American Federation of Labour, en John L. Lewis, de leider van de C. I. O., hebben beide Black gesteund, zoodat de nieuwe rechter bij deze scherp tegenover elkaar staande vakbondleiders aanhang vindt.
(New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Hoog Gerechtshof 2874 B.)

30 AUGUSTUS 1937

A. **CHINA. — Conflict met Japan - Britsche ambassadeur gewond - Blokkade - Engeland's protest-nota.**
Tijdens een autotocht tusschen Nanking en Shanghai is de Britsche ambassadeur te Shanghai, Sir Hughe Knatchbull-Hugessen, door een kogel uit een Japansch vliegtuig getroffen. Het Departement van Buitenlandsche Zaken van Engeland verklaart, dat het dit bericht met de diepste verontrusting heeft vernomen.
Ofschoon men te Londen aanneemt, dat de Britsche ambassadeur slechts het voorwerp is geworden van een aanval, ten gevolge van een zuiver ongeval, moet toch ernstig blaam uitgesproken worden over het bombardement van een civiele auto, terwijl de staat van oorlog zelfs nog niet is verklaard. In Britsche kringen vergeet men niet, dat de Japanners opereeren op buitenlandsch territorium, dat toebehoort aan een land, waarmede zij nominaal in vrede leven en de Britsche regeering zal hiermede zonder twijfel rekening houden bij het overwegen van de in dezen aan te nemen houding.
Door Japan is een blokkade tegen Chineesche schepen tusschen Shanghai en Swatau afgekondigd. De blokkade tegen de Chineesche schepen, meldt Tokio, wordt uitsluitend verricht, om het conflict met China snel tot een oplossing te brengen.
Naar uit Japansche berichten verluidt zou Japan een steeds sterkeren druk op Shanghai uitoefenen, maar de Chineezen bieden bij Woesoeng een krachtigen tegenstand. De omstreken van Shanghai worden krachtig te land en uit de lucht door Japanners beschoten.
De „Van Galen" is op 24 Augustus de Whangpoe (Shanghai) opgevaren.

Protest-nota van Engeland aan Tokio.

Op 29 Augustus is te Tokio door den Britschen zaakgelastigde Dodds, aan den Japanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Hirota, een nota overhandigd in zake de verwonding van den Britschen ambassadeur bij Shanghai.
De volgende eischen zijn door de Britsche regeering gesteld:
1. dat door de Japansche regeering formeele verontschuldigingen aan de Britsche regeering worden aangeboden;
2. dat de schuldigen voor den aanval op afdoende wijze worden gestraft;
3. dat de Japansche autoriteiten de verzekering geven, dat de noodige maatregelen worden genomen om een herhaling van incidenten van dezen aard te voorkomen. (Domei - Gen. News Agency, Shanghai)
(Vorig bericht 2908 D.)

B. **SPANJE. — Burgeroorlog - Santander gevallen - Italiaansche successen. —**
Santander is op 25 Augustus door de nationalistische troepen bezet. De inneming, die vooral tengevolge van de ordeloosheid en het gebrek aan gezag in de stad iets eerder is gekomen, dan men meende te mogen aannemen, heeft aan de krijgsbedrijven in dit gebied nog geen einde gemaakt. De stad Santander bleek niet te zijn vernield.
Het leger dat Santander aanviel bestond uit 30.000 man, namelijk drie Italiaansche divisies, twee divisies uit Navarre, twee bataillons Moorsche regulares, en zes of zeven gemengd Spaansch-Moorsche eskadrons cavalerie, onder commando van generaal Davila.
De verovering van Santander is voor de dagbladen van Rome aanleiding tot uitbundige vreugde. De strekking der Italiaansche berichten is de wereld op een zuivere Italiaansche overwinning van historisch belang opmerkzaam te maken.
De commandant van de Italiaansche zwarthemden in Spanje heeft aan de Duce een telegram gezonden, waarop Mussolini o.a. heeft geantwoord, dat deze overwinning (van Santander) een kroon is op het heldhaftige werk der Italiaansche legioensoldaten.
Een communiqué van het ministerie van nationale verdediging te Valencia meldt, dat de opmarsch der regeeringstroepen in Aragon voortduurt. Zij hebben een twintigtal stellingen bezet. De nationalisten melden, dat de opmarsch der regeeringstroepen tot staan is gebracht. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2911 D.)

C. **CHINA. — Non-Agressie-Pact met Sovjet-Rusland.**
Het Chineesche ministerie van Buitenlandsche Zaken deelt mede, dat op 21 Augustus tusschen China en Sovjet-Rusland een non-agressie-pact gesloten is, dat de volgende vier artikelen behelst:
1. Oorlog wordt als middel van nationale politiek van de hand gewezen en beide partijen zien af van wederzijdsche agressieve handelingen.
2. In geval van een aanval van de zijde van een derde mogendheid op een der partijen, verplicht de niet-aangevallen partij zich, den aanvaller noch te steunen, noch verdragen van welken aard ook met hem aan te gaan, noch met hem handelingen te ondernemen, die ten nadeele zouden komen van de aangevallen partij.
3. De rechten en verplichtingen, voortvloeiend uit vroegere verdragen van de beide partijen, blijven bestaan.
4. De duur van het non-agressie-pact is op vijf jaar bepaald. Het pact blijft echter, wanneer het niet zes maanden vóór het verstrijken van dezen termijn opgezegd wordt, automatisch gedurende een nieuwe periode van vijf jaar van kracht. Het verdrag werd voor de Sovjet-unie geteekend door den ambassadeur in China, Bolomolof, en voor China door den minister van Buitenlandsche Zaken Wang Tsjin-wei. (Tass Agentschap)
(Vorig bericht China—Sovjet-Rusland 1150 A.)

D. **NEDERLAND. — Het nationaal geschenk de „Piet Hein" aan het Prinselijk Paar overgedragen. —**

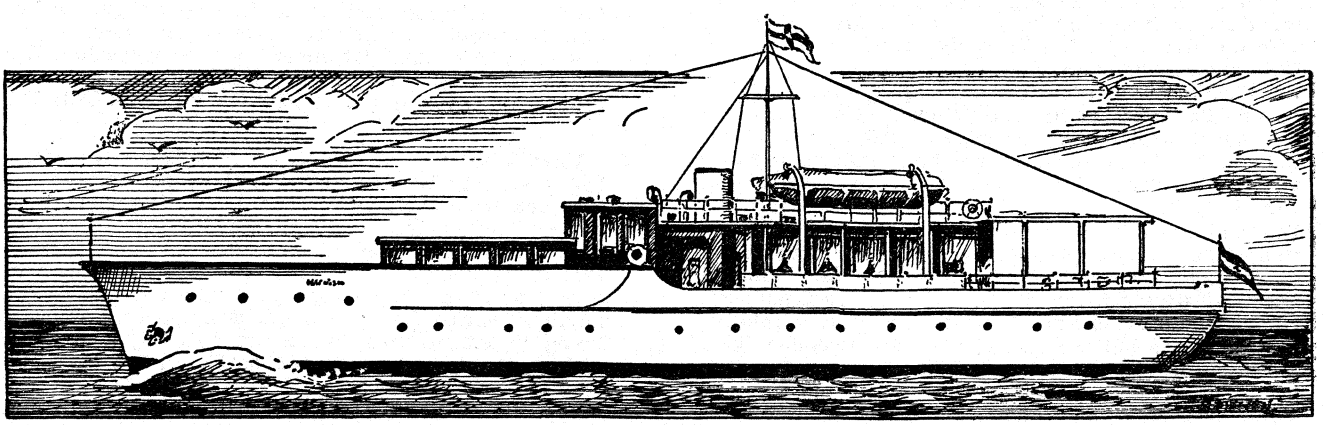

De „Piet Hein"

Ter hoogte van het voormalige fort Pampus heeft op 28 Augustus 1937 de plechtige overdracht plaats gehad van het nationale geschenk: het motorjacht Piet Hein. De voorzitter van de technische commissie, belast met den bouw van het schip, de heer Ernst Crone, heeft daar met een korte rede de „Piet Hein" aan de Prinses en aan den Prins overgedragen. Prins Bernhard antwoordde daarop en sprak mede uit naam van Prinses Juliana zijn dank uit voor het geschenk van het Nederlandsche volk, terwijl hij tevens mededeelde, dat het H. M. de Koningin behaagd had den heer Crone het Officierskruis van de Huisorde van Oranje te verleenen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Nationaal Huwelijksgeschenk 2727 E.)

NOORD - CHINA

A. Japansche penetratie. —

Wij ontleenen aan het Algemeen Handelsblad van 26 Augustus van de hand van zijn Tokio-correspondent het volgende:

De ontwikkeling van het conflict in Noord-China heeft thans wel duidelijk aangetoond, dat Japan van plan is de Noord-China-kwestie „positief" op te lossen, d.w.z. een „autonoom" gebied, een „bufferzone" tusschen Mandsjoekwo en Centraal China te stichten. De economische en militaire voorbereidingsmaatregelen, die nog steeds op groote schaal worden getroffen, wijzen er verder op, dat Japan, om zijn doel te bereiken, zelfs niet terugschrikt voor een algemeen Chineesch-Japansch conflict. De vrees voor een te hoogen economischen, doch ook buitenlandsch-politieken prijs, die deze oplossing wel eens zou kunnen kosten, telt thans niet meer mee.

Het is niet zoo gemakkelijk er een overtuigende verklaring voor te vinden, waarom een zoo belangrijke beslissing juist thans werd genomen. Kort te voren was de buitenlandsche politiek, dank zij prins Konoje, tot op zekere hoogte „geconsolideerd", waardoor de kans bestond, dat er een reeks van sociale en economische hervormingsmaatregelen zou worden doorgevoerd, hervormingen, die algemeen beschouwd werden als noodzakelijke voorbereidingen voor een latere, omvangrijke militaire activiteit.

Een van de belangrijkste redenen voor de plotselinge vastberadenheid van Japan om de Noord-China-kwestie definitief en met geweld op te lossen, zou misschien kunnen liggen in de erkenning, dat de krachtsverhoudingen tusschen China en Japan in den laatsten tijd een wijziging ten gunste van China hadden ondergaan.

Japan stond, zooals de „Oriental Economist", het orgaan van de Japansche financieele kringen, het kernachtig uitdrukte, voor de beslissing, hetzij zich uit Noord-China terug te trekken, hetzij met geweld zijn positie te consolideeren.

Een tweede reden moet gezocht worden in de algemeen heerschende opvatting, dat het voor Japan, met het oog op een duurzaam bestaan van Mandsjoekwo, noodzakelijk is, contrôle over Noord-China uit te oefenen.

Generaal Matsoei, opperbevelhebber der Japansche troepen te Shanghai.

Men schijnt tot de overtuiging te zijn gekomen, dat de invloed van een militair en politiek vereenigd China, althans op het oogenblik, een grooter gevaar voor Mandsjoekwo beteekent, dan het binnendringen van communistische propaganda uit Rusland.

De regeering te Nanking had den laatsten tijd bewezen, dat zij de troebele situatie in Noord-China niet langer kon dulden. Tal van voorteekens wezen er op, dat de centrale regeering, evenals zij dit eenigen tijd tevoren met Zuid-West China had gedaan, van plan was Noord-China weer binnen haar machtsgebied te brengen. Deze kans op een krachtiger optreden van de regeering te Nanking in Noord-China werd grooter naarmate de anti-Japansche stemming in dit gebied toenam.

Het besluit van Japan om Noord-China desnoods door middel van geweld te onderwerpen moet voor een groot deel worden toegeschreven aan het feit, dat deze gebieden rijk zijn aan grondstoffen en een afzetgebied vormen voor de producten uit Japan en Mandsjoekwo. De beteekenis van Noord-China is vooral toegenomen, omdat Mandsjoekwo als bron van grondstoffen heeft teleurgesteld. Bovendien heeft Mandsjoekwo nog steeds te lijden van het feit, dat de vroeger zoo belangrijke economische betrekkingen met Noord-China verbroken zijn.

Zoo is Noord-China de kern van de Japansche expansieplannen geworden.

Het conflict om Noord-China heeft een lange voorgeschiedenis gehad. Reeds sedert de Boxerprotocollen heeft de gereserveerde houding van Engeland en Amerika ten opzichte van Noord-China het mogelijk gemaakt, dat de macht van Japan in dit deel van het Chineesche Rijk steeds toenam. Na de verovering van Mandsjoekwo kreeg Japan in Noord-China een zeer bijzondere positie, die hoewel niet de jure, dan toch de facto door de andere mogendheden werd erkend. In Januari 1933 werd deze Japansche positie nog versterkt door de bezetting van de stad Sjanhaikwan, bij het einde van den Chineeschen muur. Korten tijd daarna begon de actie, waardoor de Noord-Chineesche provincie Jehol aan Mandsjoekwo werd toegevoegd. Toen kwam de instelling van het anti-communistische regiem in Oost-Hopei, met als zetel Toengtsjau, dat 20 km. ten Oosten van Peiping gelegen is.

Door onderhandelingen, met militaire middelen gesteund, met de provinciale autoriteiten en verschillende Noord-Chineesche provinciale legers werden al deze voldongen feiten door een verdrag gefundeerd. De rechtsgeldigheid van deze overeenkomst wordt thans echter door de centrale regeering van Nanking bestreden. Voor Japan echter beteekenen deze plaatselijke overeenkomsten belangrijke mijlpalen in den strijd om het vaststellen van den „schuldige" aan den tegenwoordigen kritieken toestand. Zoo werd bijvoorbeeld de wapenstilstand van Tangkoe van 31 Mei 1933 een van de belangrijkste elementen in den militair-politieken strijd om den Japanschen invloed in Noord-China. Daarbij werd een gebied ten Z. van den Grooten Muur gedemilitariseerd, het tegenwoordige gebied van den staat Oost-Hopei; waarvan de stichting den Japanners in China maar ook in het buitenland zeer kwalijk genomen werd. Deze merkwaardige staat werd de basis van de als „speciale handel" aangeduide smokkelarij van Japansche goederen naar China.

In aansluiting op het verdrag van Tangkoe, volgden plaatselijke afspraken over een door Nanking niet erkend transitoverkeer naar Mandsjoekwo en een overeenkomst in zake een rechtstreeksche luchtverbinding tusschen Noord-China, Mandsjoekwo en Japan. En als slot werden de thans beroemd geworden overeenkomst Oetmetsoe—Ho Jingtsjin en het verdrag Doihara—Tsjiang gesloten. Beide verdragen, die eveneens thans door Nanking niet erkend worden, bevatten de bepaling, dat er in Hopei en Tsjahar geen troepen van de centrale regeering mogen worden gelegerd. Alleen troepen van den politieken raad van Hopei en Tsjahar, een plaatselijke overheid aan welke een zekere zelfstandigheid werd toegekend, mochten zich in dit gebied ophouden.

Hoe groot al deze Japansche successen ook geweest zijn, de betrekkingen tusschen Japan en Noord-China zijn in de practijk aanzienlijk bij de Japansche verwachtingen ten achter gebleven.

Het 29ste leger van Soeng Tje-joean ontwikkelde zich tot een anti-Japansche militaire macht. De politieke raad van Hopei en Tsjahar, eveneens onder leiding van Soeng Tsje-joean, bleef een Chineesch orgaan, dat steeds weer met buitengewone handigheid de Japansche aanspraken op politieke leiding wist te ontwijken.

Derhalve moest het oogenblik komen, waarop Japan of voor de taaiheid van deze Noord-Chineezen moest capituleeren, of met geweld een oplossing gelijk de Japansche regeering deze wenschte, moest trachten te bereiken. Hierbij kwam nog, dat voor Japan Noord-China een gebied van vijf provincies beteekende, d.w.z. behalve Hopei en Tsjahar nog Sjantoeng, Sjansien, en Soeijoean. Tot nu toe was Japan er slechts in geslaagd om een bijzondere positie in Hopei en Tsjahar te krijgen.

Bij een nauwkeurig afwegen van de voordeelen, welke Japan door de groote actie van thans zou kunnen bereiken, moeten in geval de Japansche plannen met succes worden bekroond, de militaire voordeelen in de allereerste plaats worden genoemd. Het succes der Japansche actie zou den Japanschen militairen de heerschappij over drie zeer gewichtige Chineesche spoorweglijnen geven; Japan zou over honderden kilometers naar het Zuiden den spoorweg Peiping-Hankau en Tientsin-Poekau beheerschen. Naar het Noorden zou de Peiping-Soeijoean-spoorweg in Binnen-Mongolië als zijlijn van de thans reeds volledig beheerde Sjanhaikwan-Tientsin-Peipinglijn bij een sterk nieuw spoorwegsysteem worden getrokken. De strategische waarde van dit systeem is natuurlijk nauwelijks te overschatten. In geval van oorlog met Rusland zou Japan niet meer blootstaan aan een directe bedreiging van Mandsjoekwo door de troepen van het centrale leger; en behalve over de Koreaansche opmarschwegen en den weg naar Dairen, nu ook over een weg over Tientsin, Peiping kunnen beschikken. In politiek opzicht zou natuurlijk zulk een succes de vorming van een autonoom Noord-China onder Japanschen invloed ten gevolge hebben.

Van veel twijfelachtiger beteekenis moeten de economische voordeelen, welke Japan door een wijziging van de verhoudingen in Noord-China hoopt te krijgen, worden geacht. Voordat Noord-China de Japansche industrie voldoende wol, ijzer, steenkool en andere grondstoffen zou kunnen leveren, zouden tientallen jaren moeten verloopen. Bovendien zou de voortdurend groeiende antipathie tegen Japan bij de Chineesche bevolking althans moeten worden geneutraliseerd. En tenslotte zou veel meer geld voor Noord-China moeten worden beschikbaar gesteld dan Japan, althans op het oogenblik, kan opbrengen. In elk geval zou de opheffing der douanerechten in dit gebied het afzetgebied voor Japansche goederen niet onaanzienlijk vergrooten.

Een van de meest ernstige zijden van het tegenwoordige conflict tusschen Japan en China is de uitwerking ervan op internationaal politiek gebied. Hoe snel Japan er eventueel in moge slagen Noord-China te onderwerpen, toch zal dit zijn militaire macht tegenover het Sovjet-leger verminderen.

Ook tegenover Engeland houdt het conflict voor Japan gevaren in. Het zal zeer gemakkelijk kunnen leiden tot een verkoeling van de Britsch-Japansche verhouding. Het is weliswaar niet waarschijnlijk, dat Engeland of een andere mogendheid actief zal ingrijpen, maar de verklaring van minister Eden, dat alle Engelsch-Japansche besprekingen over een verbetering der wederzijdsche betrekkingen zullen worden uitgesteld zoolang het conflict in Noord-China niet is opgelost, is van groote beteekenis.

Sedert jaren tracht Japan de vriendschap van zijn vroegeren bondgenoot terug te winnen. Het conflict in Noord-China zal de kans, dat dit streven succes zal hebben, zeker niet vergrooten. Japan schijnt besloten te hebben zijn betrekkingen tot China te regelen door middel van wapengeweld. De toekomst zal leeren of de nieuwe campagne van Japan economisch en politiek verantwoord is geweest.

(V. b. Noord-China 2909 A.; Chin.-Jap. Confl. 2916 A.)

A. BRITSCH-INDIE. — Gandhi's ontmoeting met den Onderkoning. —

In het begin van Augustus heeft Gandhi een gesprek met den Onderkoning, lord Linlithgow, gehad. De Indian Daily Mail te Bombay schrijft het volgende: Gandhi sprak over het verbod tot het betreden van de N.W. provincie, dat zoowel voor Abdoel Gaffar Khan als voor hem is uitgevaardigd en de onderkoning beloofde hem zijn opmerkingen over te zullen brengen aan den gouverneur van die provincie.

Abdoel Gaffar Khan is de stichter van de Naujawan Sabha, de jeugdliga, populair gezegd de roodhemden. In 1931 werd hij wegens revolutionnaire actie (hij bepleitte de verwijdering van de Britten uit Indië) gearresteerd en zijn beweging ontbonden. Toen hij later in vrijheid was gesteld, hervatte hij zijn actie, waarop hij in December 1934 tot twee jaar gevangenisstraf werd veroordeeld. Het is begrijpelijk, dat de Britsche regeering hem niet in de N.W. provincie, broeinest van opstanden, dulden wil. Het vermoeden ligt dan ook voor de hand, dat Gandhi's bespreking niet zoozeer het verbod voor dezen agitator gold, dan wel het feit, dat hij met hem over een kam werd geschoren, temeer daar hij, naar hij den onderkoning opmerkte, ten tijde, dat hem het betreden van de N.W. provincie niet verboden was, nimmer van plan was geweest daarheen te gaan zonder goedkeuring van de autoriteiten.

Voor het overige liep het gesprek van Gandhi met den onderkoning vooral over de verbetering van het levenspeil en de beschaving van de plattelandsbevolking. (Indian Daily Mail, Bombay)

(Vor. ber. Onderkoning 2465 D.; Gandhi 2819 A.)

31 AUGUSTUS 1937

B. ANDREW MELLON OVERLEDEN. —

De bekende Amerikaansche multimillionnair en oudminister van Financiën Andrew Mellon, is op 27 Augustus 1937 op 82-jarigen leeftijd te Southampton overleden.

Toen Andrew Mellon in 1921 minister van Financiën werd, was hij voor het groote publiek in Amerika een vrijwel onbekend man. In ieder geval in de politiek; want ofschoon hij zich in de zakenwereld een naam verworven had als de eigenlijke leider van vier groote Banken, vier levensverzekeringsmaatschappijen en zeventig handelsondernemingen, had hij zich nooit actief met de politiek bezig gehouden. Hij was 67 jaar oud toen hij zich uit het zakenleven terug trok om zich aan de leiding der Amerikaansche staatsfinanciën te wijden en hij had op dat gebied geen andere ervaring dan die, welke hij in zijn carrière als handelsman verworven had. Deze bleek echter voldoende te zijn, want Mellon slaagde erin de staatsschulden met 5 milliard dollar te verminderen. In 1932, toen Mellon op 77-jarigen leeftijd benoemd werd tot ambassadeur bij het hof van St. James om daar generaal Dawes op dien belangrijken diplomatieken post op te volgen, was hij multi-millionnair en een der vier rijkste mannen ter wereld.

(New York Herald Tribune)

(Vor. ber. Andrew Mellon 1516 F.)

C. BELGIE. — Economische toestand. —

De Nederlandsche Conjunctuur bevat een mededeeling van het Instituut voor Economische Wetenschappen verbonden aan de Universiteit van Leuven, gedateerd 30 Juli 1937, betreffende den economischen toestand in België, waaraan wij het volgende ontleenen:

De koersen van aandeelen aan de Brusselsche beurs, die gedurende Februari en Maart snel waren gestegen — het indexcijfer steeg van 45 op 2 Jan. (1928 = 100) tot 54 op 1 Maart — daalden vervolgens, zoodat het indexcijfer 1 Juli 46 bedroeg.

De markt der vaste rente gevende fondsen blijft zich in zeer gunstige richting ontwikkelen. De geunificeerde 4% rente blijft stijgen, evenwel langzamer dan vroeger.

De kapitaalmarkt blijft ruime mogelijkheden bieden. De uitgiften van aandeelen vertoonen dan ook een duidelijke tendenz tot herstel. Het niveau der korte rente blijft zeer laag.

De vermindering van de werkloosheid gaat regelmatig door, langzamer evenwel dan verleden jaar. Het aantal dagelijks gecontroleerde werkloozen bedroeg midden Juli 104.000 tegen 164.000 in het begin van het jaar en 140.000 in Juli 1936.
De buitenlandsche handel is bevredigend, de invoer van grondstoffen was zeer toegenomen in het begin van het jaar. Op het oogenblik neemt de uitvoer van eindproducten toe. (Inst. v. Econom. Wetenschappen)
(Vor. ber. Econ. Toestand 2012 G.)

A. **BEWAPENING. — Engeland, Ver. Staten, Japan, Frankrijk, Italië en Duitschland. - Vlootbouw. —**

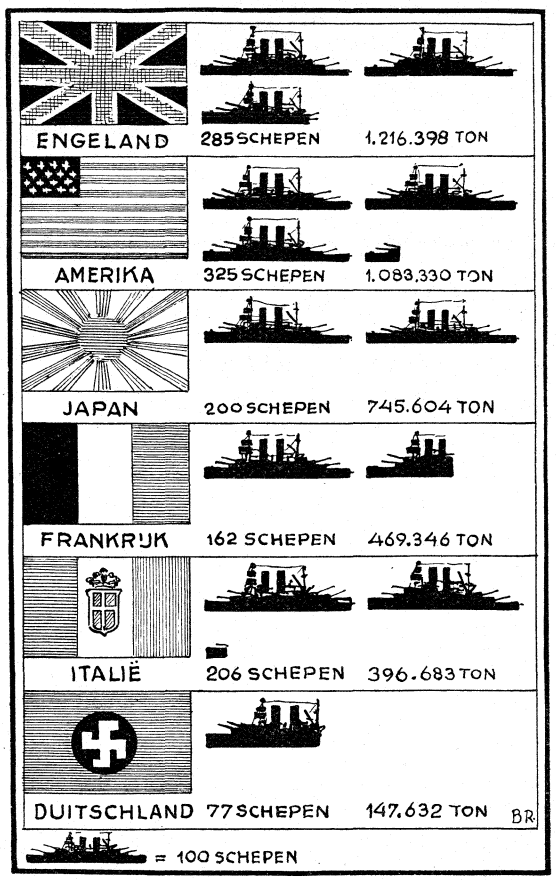

(Overname zonder bronvermelding verboden)
(Vor. ber. 2671 A.; Vlootsteunpunten 2741 B.)

B. **MEXICO. — Een rede van den president. —**
President Cardenas heeft te Merida in den staat Yucatan een rede gehouden, waarin hij o.m. verklaarde, dat een democratie van arbeiders en geen dictatuur het doel is van de Mexicaansche revolutie. De regeering zal zich niet van haar programma laten afbrengen door de vrees voor een reactionnaire beweging, zooals zich in Spanje heeft voorgedaan.
(Noticiero de Monterrey) **(V. b. Cardenas 1379 C.)**

C. **NEDERLAND. — Geldschieterswet. —**
Bij K. B. is bepaald, dat de wet van 22 April 1937 tot wijziging van de Geldschieterswet in werking treedt op 1 September 1937. (Staatscourant)
(Vorig bericht 2072 A.)

D. **GENEESKUNDE. — Korte golf-onderzoek. —**
Het te Weenen gehouden internationale congres voor het korte-golf-onderzoek, waaraan ook de jaarvergadering van de Oostenrijksche Maatschappij voor Röntgenkunde verbonden was, heeft de nieuwste vindingen op het gebied der physica, biologie en geneeskunde behandeld.
De röntgenstralen zijn ontdekt door den Europeeschen geleerde, wiens naam zij dragen. De Europeesche wetenschap heeft deze ontdekking verder ontwikkeld tot op de hoogte, waarop zij thans, speciaal op het gebied der medische wetenschap, staat. De Amerikaansche geleerden hebben zich daarentegen meester gemaakt van de korte en ultra-korte golven, om ook deze in dienst van de geneeskunde te stellen.
Het Weensche congres, waaraan ongeveer 400 mannen van de wetenschap deelnamen, heeft den Amerikanen nu een groot deel van den voor de beraadslagingen bestemden tijd ingeruimd, om hun gelegenheid te geven, hun films uit Amerikaansche ziekenhuizen te vertoonen en daarbij de noodige wetenschappelijke verklaringen te geven. Voor den leek het interessantst zijn ongetwijfeld de met succes ten uitvoer gebrachte experimenten, waarbij het menschelijk lichaam met behulp van korte golven tot een temperatuur van 42 graden werd verhit, om bepaalde bacillen te dooden. Bij sommige geslachtsziekten werd met deze methode, naar op het congres werd medegedeeld, in 93 van de 100 gevallen genezing bereikt.
Bij de technische begaafdheid van den Amerikaan is het geen wonder, dat hij ook den luidspreker in dienst van het medisch onderzoek heeft gesteld. Bij de bovenomschreven verwarming van het menschelijk lichaam staat een microfoon op de borst van den patiënt en bovendien ook nog een registratie-apparaat voor de ademhaling, den bloeddruk en de temperatuur. Door de microfoon worden de hartkloppingen op een luidspreker overgedragen, die in de kamer van den arts staat. Deze kan dus duidelijk hooren, of het hart al dan niet normaal functionneert. Verneemt hij een onregelmatigheid, dan wordt de verhitting verder gestaakt. Eerst een dag later zet men de kuur voort. Op de films van de Amerikanen wordt o.a. vertoond, dat zieken, die voor de behandeling nauwelijks loopen konden, zich thans zonder hulp vrij bewegen en zelfs turnen.
Ook op het gebied van het röntgenonderzoek is een nieuwe vinding gedaan. Men heeft ontdekt, dat de hartslagader van den mensch aan zekere veranderingen onderhevig is, die, evenals de jaarringen van een boom, een absoluut betrouwbare bepaling van den ouderdom mogelijk maken. (Technische Umschau)
(Vor. ber. Röntgenologie 491 B.)

1 SEPTEMBER 1937

E. **BELGIE. — Maatregelen der Nationale Bank door Kabinet goedgekeurd. —**
Sedert eenigen tijd werden aanvallen gedaan op de Nationale Bank van België, met name door Degrelle, naar aanleiding van de maatregelen, welke de bank heeft genomen, toen minister-president Van Zeeland, die de functie van vice-gouverneur bekleedde, aftrad. De ministerraad heeft zich op 27 Augustus bezig gehouden met de incidenten en kennis genomen van een door den minister van Financiën, De Man, opgesteld rapport.
Dit rapport concludeert de volkomen wettigheid der door de Nationale Bank genomen maatregelen. De Man heeft eerst de kwestie van de vervanging van Van Zeeland als vice-gouverneur onderzocht. Bij besluit van den algemeenen raad en bij besluit van de algemeene vergadering der Nationale Bank werd Baron Hankar op 25 Augustus 1935 tijdelijk belast met de waarneming der tot dan toe door Van Zeeland bekleede functie.
De Man verklaarde, dat deze maatregel geenszins strijdig is met de wettelijke en statutaire voorschriften.
In het tweede deel van zijn rapport bespreekt de minister het onderzoek in de kwestie der door den gouverneur en de directeuren na het vertrek van Van Zeeland ontvangen emolumenten. Hij constateert, dat de verdeeling dezer emolumenten is ge-

schied in overeenstemming met de vroeger gevolgde wijze en met de besluiten van den algemeenen raad, welke ter zake bevoegd is.
De gouverneurs en de directeuren hebben niets meer ontvangen dan waar zij recht op hadden en hebben zelfs geweigerd het grootste deel der bedragen, welke zij zouden hebben kunnen verdeelen, in ontvangst te nemen, terwijl zij overigens verscheidene honderdduizenden franken voor weldadige doeleinden hebben besteed.
De ministerraad was eenstemmig van oordeel, dat geen enkele sanctie behoefde te worden genomen.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Nat. Bank 2889 C.)**

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Extra-uitvoerrecht voor Nederlandsch-Indië. —**
Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp houdende bekrachtiging van een door den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië vastgestelde ordonnantie (vrijstelling van het tijdelijk extra-uitvoerrecht).
Bij artikel 1 van deze ordonnantie van 9 Juli '37 is voor de uitvoerproducten spiritus, foeselolie, javajute en rosellevezels, steenkolen, roodkoper en jodiumpreparaten vrijstelling verleend van het tijdelijk extra-uitvoerrecht, bedoeld in de ordonnantie van 23 November 1936. Zulks geschiedde, omdat de positie van die producten ten tijde van de invoering van dat uitvoerrecht een zoodanige blijkt te zijn geweest, dat vrijstelling reeds toen gemotiveerd ware geweest. Sindsdien is de positie practisch niet verbeterd. Op grond hiervan werd het tevens billijk geacht aan de vrijstelling terugwerkende kracht te verleenen tot aan den datum, waarop het extra-uitvoerrecht in werking trad.
Aangezien het verleenen van deze terugwerkende kracht niet valt onder de bevoegdheid ingevolge laatstaangehaalde ordonnantie, heeft de ordonnantiewetgever de vrijstelling tot stand gebracht met toepassing van het tweede lid van artikel 183 der Indische staatsregeling, zoodat thans bekrachtiging door de wet wordt vereischt.
Het wetsontwerp strekt om die bekrachtiging te erlangen.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht 2555 B.)**

B. **TURKIJE. — De vloot niet naar Italië. —**
De Turksche regeering heeft besloten, dat haar vloot de afgesproken bezoeken aan Italiaansche en Zuid-Slavische havens de volgende maand niet zal brengen. Dit besluit is genomen als gevolg van de herhaalde aanvallen op koopvaardijschepen in de Middellandsche Zee door onbekende vliegtuigen en duikbooten. Deze aanvallen en in het bijzonder die op Britsche schepen hebben in Turksche kringen een diepen indruk gemaakt. (Akcham)

2 SEPTEMBER 1937

C. **SIAM. — Regeering weder in functie. - Militaire verdediging. —**
Het kabinet is weder in functie getreden. Een pressie door hooggeplaatste ambtenaren werd op de regeering uitgeoefend om het land voor politieke strubbelingen te hoeden. Het kabinet is hiervoor gezwicht.

Militaire verdediging. — Dicht bij de oude hoofdstad van Siam, Lophburi, op circa 120 K.M. ten Noorden van de huidige hoofdstad Bangkok, wordt een zeer sterke defensiebasis aangelegd. De kosten daarvoor worden geraamd op circa 2.700.000 gulden. Een groot deel van het grondgebied bij Lophburi is thans gereserveerd voor het leger, dat daar zeer modern ingerichte kazernes zal krijgen. Men wenscht het den militairen zoo aangenaam mogelijk te maken: o.a. worden er een groot, modern ingericht theater gebouwd, eenige markthallen, waar de soldaten hun inkoopen kunnen doen en een hotel van drie verdiepingen voor de bezoekers.
Ook de Siameesche luchtmacht zal naar Lophburi worden overgeplaatst. De militaire vliegtuigen maken thans nog gebruik van het gewone vliegveld te Don Muang (bij Bangkok).
Overigens zal de burgerlijke bevolking van Lophburi er wel bij varen. Nu de militaire basis daar komt, krijgt zij meteen electrisch licht en moderne waterleidingen. Verder zal zij, zij het dan hopelijk weinig, gebruik kunnen maken van het militaire hospitaal, dat daar wordt gebouwd en van alle andere faciliteiten, die uit de vestiging van de nieuwe defensiebasis voortvloeien.
Ten slotte wordt ook de Siameesche vloot geheel gemoderniseerd, terwijl de regeering veel aandacht besteedt aan het versterken van haar luchtmacht, die de beschikking krijgt over moderne Amerikaansche bombardementsvliegtuigen.
(Bangkok Times) **(Vor. ber. Kabinet 2888 C.)**

D. **NICARAGUA. — Het Nicaraguakanaal-plan. —**
Volgens mededeelingen uit Managua, is het plan voor het aanleggen van een kanaal door Nicaragua opnieuw aan de orde gesteld. Dit kanaal zal een tweede verbinding vormen tusschen den Atlantischen en den Stillen Oceaan. In verband met deze kwestie heeft de president van Nicaragua, generaal Somoza, zich geuit over de vraag, of in geval van een oorlog Amerikaansche troepen het recht zouden hebben door Nicaragua te trekken. Volgens den president zouden er omstandigheden kunnen zijn, waaronder zoo een doortocht ware toe te laten. Het kanaal zou loopen over het groote meer van Nicaragua. De San Juan-rivier, die dit meer met den Atlantischen Oceaan verbindt, zou gekanaliseerd moeten worden. Voorloopig zou het meer door een spoorweg met de Atlantische kust in verbinding kunnen worden gebracht.
Als eersten stap zouden de Ver. Staten 3 millioen dollar moeten verschaffen. De president van Nicaragua hoopte, dat het Congres te Washington spoedig deze gelden zal voteeren. (Diario Nicaragüense)

E. **WERELDSCHEEPSBOUW. — Overzicht 1937. —**
Blijkens Lloyd's Register Book 1937-'38 staan thans 14303 schepen met een totale gezamenlijke tonnage van 41.082.098 ton in de boeken ingeschreven. Hiervan is 42,9% geregistreerd in Groot-Brittannië en Ierland en 57,1% in andere landen. Het aantal zeilschepen en lichters maakt thans slechts 1,5% uit van de totale tonnage. Minder dan 50% van de wereldkoopvaardijvloot is thans uitsluitend van steenkool afhankelijk, in 1914 was dit percentage nog bijna 89.

	In aanbouw B.R.T.	Te water gel. B.R.T.	Op stapel B.R.T.
1e kwart. 1933 . .	740.944	92.733	141.099
1e kwart. 1934 . .	1.079.171	86.102	461.060
1e kwart. 1935 . .	1.269.534	279.263	321.667
4e kwart. 1935 . .	1.543.153	358.536	587.212
1e kwart. 1936 . .	1.820.114	396.676	584.639
2e kwart. 1936 . .	1.951.005	466.812	672.774
3e kwart. 1936 . .	2.111.437	515.933	687.052
4e kwart. 1936 . .	2.251.221	684.486	741.104
1e kwart. 1937 . .	2.452.051	478.650	736.346
2e kwart. 1937 . .	2.882.860	720.306	964.343

De totale te water gelaten tonnage nam in de laatste jaren als volgt toe:

1933	489.016 B.R.T.
1934	967.419 B.R.T.
1935	1.302.080 B.R.T.
1936	2.117.924 B.R.T.
1e halfjaar 1937	1.198.956 B.R.T.

Opmerkelijk is, dat slechts 2 landen thans een kleinere vloot hebben dan in 1914: Engeland en Duitschland.

Landen.	1937 Bruto tons	1914 Procent
Groot-Brittannië en Ierland .	17.436.000	— 7.7
Britsche Dominions	2.962.000	+ 81.5
Denemarken	1.118.000	+ 45.2
Frankrijk	2.844.000	+ 48.0
Duitschland	3.928.000	— 23.5
Griekenland	1.855.000	+ 125.9
Nederland	2.631.000	+ 78.7
Italië	3.174.000	+ 122.0
Japan	4.475.000	+ 162.0
Noorwegen	4.347.000	+ 122.1
Spanje	1.044.000	+ 18.1
Zweden	1.494.000	+ 47.2
Ver. Staten: Zee	9.347.000	+ 361.1
Meren	2.441.000	+ 8.0
Andere landen	6.175.000	+ 77.5
Totaal	65.271.000	+ 43.8

(Lloyd's Register) **(Vor. ber. Scheepsbouw 2658 A.)**

F. **GOUD. — Depreciatiepercentages in diverse landen.**
De goud-pariteit van 1929 werd formeel gehandhaafd door Duitschland, Albanië, Bulgarije, Hongarije, Litauen, Polen en Turkije. Zij werd weer bereikt door Venezuela.
Vier landen, namelijk Nederland, Nederl.-Indië, Oostenrijk en Joego-Slavië, hebben de waarde van hun

valuta met ongeveer 20% gereduceerd. Een andere groep van vier landen heeft met ongeveer 30% gedevalueerd n.l. Roemenië, België, Zwitserland en Tsjecho-Slowakije.
Een reductie van de goudwaarde der valuta met ongeveer 40% vond plaats in Engeland, Indië, Britsch Malakka, Estland, Egypte, Irak, Ierschen Vrijstaat, Palestina, Letland, Portugal, Siam, Unie van Zuid-Afrika, Ver. Staten, Philippijnen, Cuba, Canada en Italië.
Met 42 tot 45% hebben gedevalueerd: Honduras, Danzig, Frankrijk, Zweden en Noorwegen.
Een verlaging met 50 tot 60% geschiedde in Finland, Denemarken, Nieuw-Zeeland, Australië, Salvador, Argentinië, Uruguay, Brazilië, Costa Rica, China, Griekenland en Iran.
In Peru, Columbia, Japan, Mexico, Ecuador en Chili bedroeg de devaluatie 65 tot 75% in vergelijking met 1929. De grootste devaluatie vertoont Bolivia met ongeveer 90%. (Stat. Bulletin v. d. Volkenbond)

(Vor. ber. Goud 2904 A.)

3 SEPTEMBER 1937

A. **FRANKRIJK. — In- en Uitvoer. —**
Invoer 1ste halfjaar 1937: frs. 20.282.498.000 (11.949.137.000).
Uitvoer: frs. 11.035.223.000 (7.204.567.000). Invoersaldo frs. 9.247.275.000 (v. j. 4.744.570.000).
(Agence Econ. et Financière) **(Vor. ber. 2747 E.)**

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Oecumenische Wereld-Conferentie te Edinburgh. —**
Op 3 Aug. '37 vond op de oecumenische conferentie te Edinburgh een algemeene bijeenkomst plaats, waarin een viertal vertegenwoordigers van onderscheiden kerken over hun leven in gebed en eeredienst als kerkgemeenschap spraken. In zijn openingswoord wees de aartsbisschop van York er op, dat de theologische vragen, waarmee de conferentie zich bezighoudt, alleen juist verstaan kunnen worden als ze gezien worden als interpretatie van het in toegewijd gebed voortgaande leven der kerken. Elk der vertegenwoordigers zou daarom trachten iets van dat leven te vertolken, tot juist begrip van de bij dat leven behoorende theologie.
Als eerste sprak de Quacker mr. Carl Heath voor de „Society of Friends". Er is een sterk gevoel bij de Quackers voor de noodzakelijkheid van voorbereiding tot den eeredienst. De basis van hun eeredienst is „stilte". Niet dat in hun eeredienst niet gesproken wordt, maar het spreken met God in stilte, het stille gebed, neemt een groote plaats in. God is het centrum van hun dienst. Zoo ontstaat door hun eenheid in God een gemeenschap, die gebonden is door de wet van Christus. Zij bidden in overgave tot dienen, in een geest van boete en hoop. Hun gebed is ten slotte om leiding; leiding in groote dingen en leiding in kleine dingen, leiding den ganschen dag.
Voor de Hervormde kerken in Frankrijk sprak ds. J. Cadier. De kerken in Frankrijk, vervolgd misschien als geen andere, leven in groote heilsverzekerdheid, die rust op het Woord Gods, kenbaar uit den bijbel. De andere pool van hun geestelijk leven is de eer Gods. De Fransche Calvinist heeft een radicaal zondegevoel, maar toch volle heilszekerheid. Hij maakt zich geen enkele illusie over den mensch. Hetzelfde „Woord" dat hem oordeelt, richt hem ook weer op. God is een God van genade, in wien alle heil rust. Het leven van een Christen is gewijd aan dezen God alleen, die ons in Christus tot koningen en tot priesters maakt.
De Grieksch-Orthodoxe kerk is sterk door haar lange en oude traditie. „Ik heb deze traditie pas recht leeren waardeeren toen ik extreme Protestanten ontmoette, maar ook Protestanten, die met taaie vasthoudendheid hun traditie tegen elken aanval verdedigden", zei prof. Alivisatos. Met Grieksch-Orthodox bedoelen we niet, zoo ging hij voort, dat ze in Griekenland is, maar dat onze kerk van de Grieksche traditie leeft, dat ze leeft van de geestelijke erfenis die de Grieksche kerkvaders ons in theologie en wijsbegeerte nalieten. Ze ademt ook in de geestelijke vrijheid, die eigen was aan het Grieksche denken. Als laatste sprak bisschop F. J. MacConnell voor de Methodistisch Episcopale kerk uit Amerika. Het geestelijke leven is bij de Methodistische kerken primair. Dit beteekent, dat de kwesties van kerkorganisaties zeer vrij behandeld worden. Men kiest den kerkvorm, die op een gegeven oogenblik het meest geschikt is. Heeft men den indruk, dat dit de episcopale vorm is, dan kiest men dien en in andere gevallen een anderen. De overheerschende rechten, die aan het geestelijk leven toegekend worden brengen mee, dat de minderheden vrij zijn haar eigen menschen in practijk te brengen, als zij er maar geen aanspraak op maken ook namens de andere kerken op te treden.
(Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Oecumen. Concilie 1477 E.)

C. **ROEMENIE. — In- en Uitvoer 1932—1937. —**
(In milliard Lei's)

	Invoer	Uitvoer	Uitvoer overschot
1932	12,01	16,72	+ 4,71
1933	11,74	14,17	+ 2,43
1934	13,21	13,66	+ 0,45
1935	10,85	16,76	+ 5,91
1936	12,54	21,70	+ 9,16
1937 (Jan.-Juni)	7,00	15,00	+ 8,00

(Adeverul)

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Edgar Alexander — „Der Mythus Hitler". (Europa Verlag, Zürich)
W. Ziegler — „Der Zerfall des Versailler Vertrag". (Junker und Dünnhaupt, Berlin) **(V. b. 2907 E.)**
Engelsch: George Buchanan — „Rose Forbes. The biography of an Unknown Woman". (Constable)
Elwin Verrier — „Phulmat of the Hills". (John Murray, London 1937) **(Vor. ber. 2907 E.)**
Fransch: Elian J. Finbert — „Le Destin difficile". (Albin Michel)
Jean Giono — „Les vraies richesses". (Grasset)
(Vorig bericht 2907 E.)
Italiaansch: A. Captini — „Elementi d'un' esperienza religiosa". (Laterza, Bari) **(Vor. ber. 2907 E.)**
Nederlandsch: Jochem van Bruggen — „Ampie". (Wereldbibliotheek, Amsterdam)
Jos. Panhuysen — „De ontmoeting". (Nijgh & v. Ditmar, R'dam) **(Vor. ber. 2907 E.)**
Russisch: W. I. Nemyrowitsj-Dantsjenko — „Iz prosjlava" (uit het verleden). (Academia, Moskwa)
(Vorig bericht 2892 C.)
Tsjechisch: Josef Fischer — „Jejich boj" (hun strijd). (Nová Svoboda, Praha) **(Vor. ber. 2860 A.)**
(Red. K. H. A.)

E. **THEE. — Uitvoer uit de verschillende productie-landen. - 1930—1936. —**
(In duizenden lbs.)

Landen:	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Nederl.-Indië	158.774	173.596	173.644	158.456	141.624	144.712	153.395
Britsch-Indië *)	359.696	345.941	370.134	328.160	336.145	328.999	313.896
Ceylon	243.107	243.970	252.824	216.061	218.695	212.153	218.149
China	92.540	93.761	87.185	92.508	103.771	84.085	82.198
Japan	20.316	25.409	29.534	29.482	31.770	37.216	36.198
Formosa †)	18.157	17.911	14.565	17.157	21.033	19.996	21.200
Fransch Indo-China	1.204	1.295	1.365	1.476	2.787	2.576	2.879
Totaal	893.794	901.883	929.251	843.300	855.825	829.737	827.915

*) Incl. exporten naar Iran over zee en over land.
†) Excl. exporten voor consumptie in Japan, welke worden beschouwd als binnenlandschen handel.
(Banknummer Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 2428 C.; Thee 2641 E.)**

4 SEPTEMBER 1937

A. **PHILIPPIJNEN. — Kansen op een Japansch-Italiaansch protectoraat. —**
De Tydings McDuffie Act verleende op 16 Nov. 1935 onafhankelijkheid aan de Philippijnen. Nog tien jaar zouden de Ver. Staten de contrôle over de eilandengroep behouden, daarna zou de volledige onafhankelijkheid tot stand komen, terwijl in 1948 een einde gemaakt zou worden aan de militaire vestiging van de Ver. Staten. De Ver. Staten gingen dadelijk over tot een zware belasting van den uitvoer, zoodat de jonge republiek economisch zwaar werd getroffen. Bovendien besefte men al heel gauw, dat een zwakke natie, in een brandpunt van expansiepogingen gelegen, naar de een of andere zijde steun moet zoeken. Zoo zag men den president der Philippijnsche Republiek, Manuel Quezon, naar de Ver. Staten vertrekken, teneinde een gedeeltelijken terugkeer tot den ouden toestand te bepleiten. President Roosevelt had zich ten opzichte van zijn kiezers te zeer gebonden, om aan dit verzoek een willig oor te leenen.

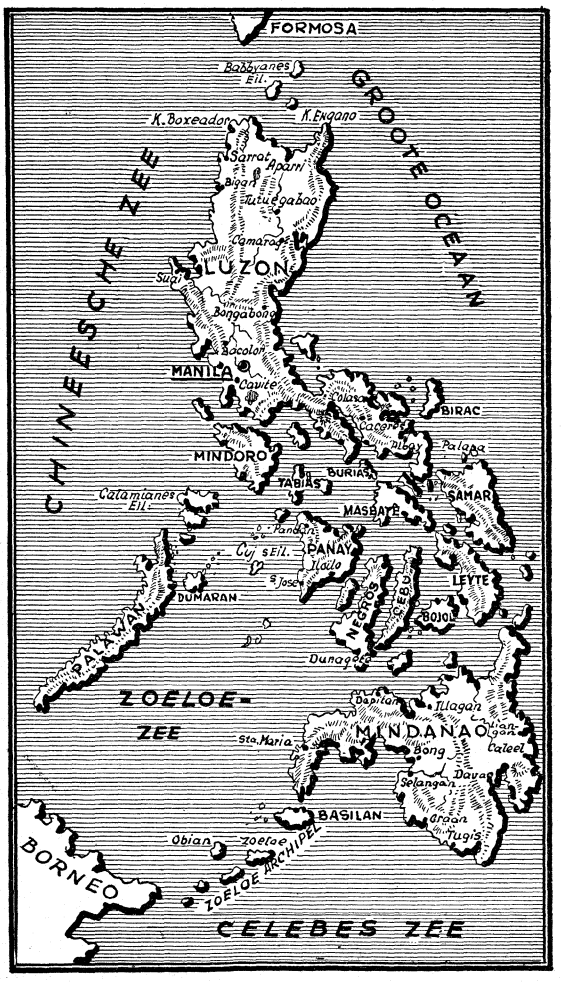

Quezon wendde zich daarna tot Engeland, het leek hem verkieslijker, tot een Britsch dominion te worden gedegradeerd, dan vroeger of later de weerlooze prooi te worden van de steeds brutaler opdringende Japanners, die hun economischen invloed op de Philippijnen voortdurend wisten te versterken. Maar ook Engeland waagde zich niet in dit wespennest. Ten einde raad wendde Quezon zich tot een der staten, die voortdurend naar een bevrediging van hun landhonger zoeken, zonder daarbij acht te slaan op eventueele politieke gevolgen: Italië, dat reeds eerder pogingen had aangewend, zijn invloed in den Pacific te vestigen. Langdurige besprekingen waren daarvan het gevolg, en zooals de toestand nu is, schijnt het niet uitgesloten te zijn, dat de Philippijnen zich in de naaste toekomst zullen stellen onder een Japansch-Italiaansch protectoraat. Dit verklaart ook, waarom de Ver. Staten thans den datum, waarop de volledige onafhankelijkheid zou worden verleend, trachten te vervroegen. Men wil deze nu over twee jaar reeds laten ingaan. (Haagsche Post)
(V. b. Onafhankelijkheid 2723 A.; Kaartje 2433 A.)

B. **NEDERLAND. — Verhouding van ons land tot Franco en Valencia. - Antwoord van minister Colijn op vragen van Kamerlid De Marchant et d'Ansembourg. —**
Op de vragen van het Kamerlid den heer De Marchant et d'Ansembourg over de diplomatieke en handelsbetrekkingen tusschen Nederland en de Spaansche regeeringen van Valencia en van generaal Franco heeft thans de minister van Buitenlandsche Zaken a. i. geantwoord.
De heer De Marchant et d'Ansembourg had deze vragen gesteld naar aanleiding van het herderlijk schrijven van kardinalen, aartsbisschoppen en bisschoppen.
Minister Colijn heeft geantwoord, dat hij van dit herderlijk schrijven inderdaad kennis heeft genomen. Op de tweede vraag („of het handhaven van diplomatieke betrekkingen tusschen de christelijke Nederlandsche regeering en het bewind van Valencia nog gerechtvaardigd is") luidt het antwoord:
De regeering verafschuwt de in den Spaanschen burgeroorlog voorgekomen excessen en heeft voor de opvatting der onderteekenaars van het schrijven der Spaansche bisschoppen al de achting, die deze toekomt. Niettemin acht zij het uit overwegingen van internationale politiek en volkenrecht gerechtvaardigd en met haar christelijk karakter niet in strijd, de tusschen Nederland en de Spaansche republiek bestaande diplomatieke betrekkingen te handhaven.
Ten slotte verklaart minister Colijn, in antwoord op de vraag, of de Nederlandsche regeering bereid is de regeering van generaal Franco „de jure" te erkennen, dat onze regeering het om redenen van internationaal-politieken aard niet juist zou achten hierop reeds thans bevestigend te antwoorden. Hieraan voegt minister Colijn nog toe (antwoord op de laatste twee vragen van den heer De Marchant et d'Ansembourg), dat in verband met bestaande commercieele belangen officieuze aanraking met de regeering van Franco bestaat. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Nederland-Spanje 2831 A.)

C. **NEDERLAND. — Werkloosheid op het einde van Juli 1937. —**
Blijkens het Centraal Bureau voor de Statistiek waren einde Juli 1937 bij de organen der openbare arbeidsbemiddeling 312.907 werkloozen ingeschreven. Dit aantal bedroeg einde Juni 1937 310.616, terwijl het einde Juli van het vorige jaar 375.674 was. Men dient, zoo teekent het Centraal Bureau bij deze cijfers aan, hierbij in aanmerking te nemen, dat niet alle werkloozen zich laten inschrijven. Bovendien verwijst het naar het feit, dat, wanneer men berekent, dat het aantal werkloozen sedert Juli 1936 met 62.767 afnam, en sedert Juni 1937 met 2291 toenam, men daarbij ook in oogenschouw moet nemen, dat in dat jaar door de toeneming van de bevolking (met pl.m. 86.000) ook een vergrooting van het aantal beschikbare arbeidskrachten optreedt.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2880 C.)**

D. **LORD L. W. ROTHSCHILD OVERLEDEN. —**
Lord Lionel Walter Rothschild is op 27 Aug. '37, 69 jaar oud, overleden. Hij is gestorven op zijn landgoed te Tring in Hertfordshire.
De beteekenis van dezen Rothschild lag nu eens niet op het gebied van het geldwezen en het bankiersbedrijf, wel daarentegen op het gebied van de wetenschap en meer in het bijzonder op dat der natuurlijke historie. Hoewel lord Rothschild gediend heeft in het Engelsche leger, lag ook daar niet het zwaartepunt van zijn belangstellingen en evenmin in het parlement, waarvan hij elf jaar heeft deel uitgemaakt. Rothschild, die ongehuwd was, wijdde een deel van zijn groot fortuin en de volle maat van zijn groote verstandelijke gaven aan de beoefening der natuurlijke historie. Vooral vogels hadden zijn belangstelling, maar ook insecten en in het algemeen alles, wat op de levende natuur betrekking had. Hij was een groot jager en een nog veel grooter verzamelaar. Op zijn buiten te Tring had hij een zoölogisch museum ingericht, dat groote bekendheid genoot. Ook was zijn park een dorado voor vogels en voor verscheidene exotische zoogdieren. Rothschild deed aan natuurbescherming en hij was een mild bevorderaar van de belangen van het Britsche museum te South Kensington (Londen), dat tal van geschenken van hem mocht ontvangen en waarvan hij een der bestuurderen was.

Hij heeft veel geschreven over zoölogische onderwerpen en gaf een periodiek uit, getiteld ,,Novitates Zoölogicae", terwijl hij ook in tal van andere tijdschriften studies van zijn hand deed verschijnen. Een van zijn boeken, ,,Avifauna of Laysan", verwierf groote bekendheid. De prachtige buitenplaats Tring en de daar bijeengebrachte verzamelingen uit alle hoeken van de wereld, was een pelgrimstocht voor de beoefenaars der natuurlijke historie.
Zijn neef Nathaniel Mayer Victor Rothschild, erft den titel. De nieuwe lord Rothschild woonde bij zijn oom op Tring Park. Hij is 26 jaar oud, is gehuwd en heeft kinderen. (Times)

5 SEPTEMBER 1937.

A. **NEDERLAND. — Koninklijke onderscheidingen.**
Ter gelegenheid van den verjaardag van H.M. de Koningin publiceert de Staatscourant een groot aantal onderscheidingen. Benoemd zijn o.a.:
Tot Commandeur in de orde van den Nederlandschen Leeuw: mr. P. J. Oud, oud-minister van Financiën, en mr. J. R. H. van Schaik, oud-minister van Justitie;
tot Groot-Officier in de orde van Oranje-Nassau: mr. dr. L. N. Deckers, oud-minister van Landbouw en Visscherij;
tot Commandeur in de orde van Oranje-Nassau: mr. M. Slingenberg, oud-minister van Sociale Zaken;
tot Ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw: jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, oud-minister van Waterstaat, en dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, oud-minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart.
(Staatscourant) **(Vorig bericht 2436 D.)**

B. **WIELERSPORT. — Wereldkampioenschappen te Kopenhagen. —**
De eindresultaten van de wedstrijden om de wereldkampioenschappen wielrennen, welke te Kopenhagen zijn gehouden, luiden als volgt:
Sprint-amateurs: 1. Van der Vijver (Nederland); 2. Georget (Frankrijk); 3. Ooms (Nederland).
Sprint-profs.: 1. Scherens (België); 2 Van Vliet (Nederland); 3. Richter (Duitschland).
Weg-amateurs: 1. Leoni (Italië); 2. Soerensen (Denemarken); 3. Scheller (Duitschland).
Weg-profs.: 1. Meulenberg (België); 2. Kijewski (Duitschland); 3. Egli (Zwitserland).
Stayers: 1. Lohmann (Duitschland); 2. Terreau (Frankrijk); 3. Schön (Duitschland).
(Berlingske Tidende) **(Vorig bericht 2432 E.)**

C. **ADELE SANDROCK OVERLEDEN. —**
De bekende tooneel- en filmspeelster Adèle Sandrock is op 31 Augustus na een ernstige ziekte in haar woning te Charlottenburg overleden. Zij is 74 jaar oud geworden.
Adèle Sandrock was op 19 Sept. 1864 te Rotterdam geboren, als dochter van een koopman, die met de Nederlandsche tooneelspeelster Sandrock getrouwd was. Met de rol van Iza, in het tooneelstuk Fall Clemenceau, werd zij in 1889 eensklaps beroemd. Van het Deutsche Volkstheater, waar zij deze rol speelde, werd zij ijlings naar het Burgtheater gehaald, waar zij zich tot een groote tragedienne ontwikkelde. Na enkele jaren aan het Burgtheater verbonden te zijn geweest trad zij bij verschillende gezelschappen als gast op, maar toch voornamelijk te Berlijn en Weenen, en trok zich toen in 1908 plotseling van het tooneel terug.
Het duurde tot 1922, voordat de Berlijnsche tooneeldirecteur Klein haar weer terug wist te winnen. Voortaan zou ze echter hoofdzakelijk komische rollen spelen en reeds met haar eerste optreden, in Wilde's Bunburry, behaalde zij bij publiek en pers een stormachtig succes.
Reeds in den tijd van de zwijgende film had zij zich enkele malen op het witte doek laten zien. Een geregelde verschijning werd zij daar echter eerst sedert de opkomst van de geluidsfilm. Slechts een enkele maal was dat in een ernstige rol, als in de film Morgenrot. Meestal zag men haar als komische Alte in films als Ihre Majestät die Liebe, Der Kongress tanzt, Das schöne Abenteuer, Töchter der Exellenz, Kleines Mädel, Groses Glück e.a. En in vrijwel al deze rollen bereikte zij het komische resultaat voor alles door de hooge waardigheid, waarmede zij ze speelde en die weleens den indruk wekte, dat zij zelve nauwelijks besefte, hoe komisch zij werkte.
(Berliner Tageblatt)

D. **CHINA. — Conflict met Japan. - Nog steeds geen oorlogsverklaring. —**
De Japansche regeering heeft formeel de blokkade afgekondigd van de geheele Chineesche kust. Aan de desbetreffende verklaring van de regeering wordt toegevoegd, dat het verbod van scheepvaart in de Chineesche Zee alleen betrekking heeft op Chineesche schepen. De Japansche vloot zal volkomen de vreedzame handelsschepen van derden respecteeren.
Wat den strijd aangaat, de Japanners doen hun meerderheid gevoelen, vooral in de lucht. Maar de tegenstand der Chineezen zoowel te Shanghai als in Noord-China is verbazingwekkend en de Japanners zijn in dit opzicht teleurgesteld. Zij dachten een gemakkelijke overwinning op de Chineesche troepen te kunnen behalen. Veel stof verwekt het Chineesch-Russisch nonagressie-pact en in Japan wordt van een geheime militaire overeenkomst tusschen China en Sovjet-Rusland melding gemaakt — die volgens de Domei aanleiding moet zijn om de overeenkomst tusschen Japan en Duitschland uit te breiden en te versterken. China heeft den Volkenbond een nota overhandigd waarin o.a. wordt verklaard:

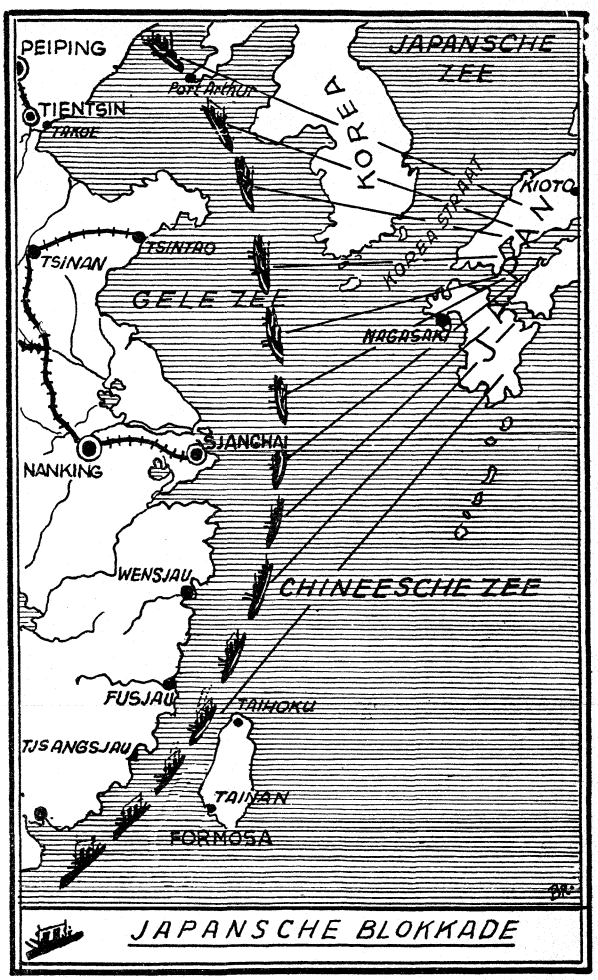

1. Japansche strijdkrachten zijn Chineesch gebied binnengevallen en hebben in midden-, zoowel als in Noord-China de Chineesche stellingen te land, ter zee en in de lucht aangevallen. Het feit van een aanval is daar.
2. China maakt gebruik van zijn recht tot zelfverdediging, nadat het door het falen van alle andere middelen gedwongen is geworden, geweld te gebruiken.
3. Het optreden van Japan in China is de voortzetting van zijn in September 1931 in Mandsjoerije begonnen offensief.
4. Japan heeft de beginselen van het Volkenbondspact, het Parijsche verdrag van 1928 en van het Negen-mogendhedenverdrag van Washington van 1922 geschonden.
Op 31 Augustus hebben 120 Nederlanders per s.s. Tsjiroea Shanghai verlaten. (Domei - Times - Sin Pau Agency - Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. 2917 A.; Blokkade 2916 A.)**

6 SEPTEMBER 1937

A. **PROF. DR. J. J. MORPURGO. — Onderscheiding.** Wij hebben het genoegen U mede te deelen, dat onze hoofdredacteur dr. J. J. Morpurgo door de Western University — Sanskrit College — te Kapurthala en Calcutta benoemd is tot correspondeerend lid en professor honoris causa in de philologie.

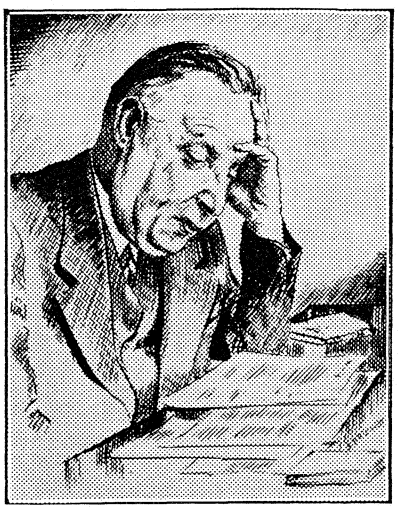

Prof. dr. J. J. Morpurgo.
(Systemen Keesing)

B. **DUITSCHLAND. — Het congres der „Ausland-Deutschen" te Stuttgart. - Rede van Göring. —** Voor een gehoor van twintigduizend menschen heeft Göring dezer dagen een groote rede uitgesproken op het congres der „Ausland-Deutschen" te Stuttgart. Uitvoerig stond Göring stil bij de herwonnen macht van den Duitschen staat, waardoor de Duitsche regeering nu ook in staat was aan de volksgenooten in het buitenland steun te verleenen. Op de Duitsche werven, zoo zeide Göring, worden thans sterke slagschepen gebouwd, die in de toekomst aan de Duitschers in het buitenland de groet van hun vaderland zullen brengen. Ook zou de tijd niet ver meer zijn, dat Duitschland zijn vliegtuigeskaders naar bevriende landen op bezoek zou zenden.
Met nadruk verzekerde Göring echter, dat Duitschland niet dan in het uiterste geval deze macht tot het voeren van oorlog zou aanwenden. Voorts richtte hij de gebruikelijke vermaning tot de Duitschers die in het buitenland wonen, om zich als waardige vertegenwoordigers van het Duitsche volk te gedragen en geen onrust te stichten in het land waar zij gastvrijheid genoten. Het nationaal-socialisme, zoo zeide Göring, worde nooit tot export-artikel gemaakt.
Joodsche vertegenwoordigers van Duitsche handelsbelangen zouden in de toekomst in het buitenland niet meer worden geduld. Wanneer de Joden op dit besluit met een boycott zouden antwoorden en de Duitschers in het buitenland schade toebrengen, dan zou deze schade op de in Duitschland wonende Joden worden verhaald. (Berliner Tageblatt)
(Vorig bericht 2668 C.; Göring 2821 A.)

C. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Engelsche maatregelen in de Middellandsche Zee. —** Het torpedeeren van Engelsche, Russische en Fransche schepen door een onbekende duikboot, neemt onrustbarende afmetingen aan.
Een Britsche vloot van ongekende sterkte zal thans in de Middellandsche Zee op haar qui vive zijn. In het Westelijk deel van de Middellandsche Zee bevinden zich reeds twee kruisers en negen torpedojagers; de geheele Middellandsche Zee-vloot — waarvan gedeelten dezer dagen bezoeken brengen aan Italiaansche en Turksche havens — omvat 4 slagschepen, 8 kruisers, een vliegtuig-moederschip, 26 torpedojagers, 7 duikbooten, 6 torpedobooten, 7 mijnenvegers en 13 andere eenheden.

Hier volgt een lijst van aanvallen op schepen in de Middellandsche Zee gepleegd sedert begin Augustus (ged. ontleend aan de Manchester Guardian):

Schip.	Datum	Plaats v. aanval	Aanvaller.
British Corporal (Britsch)	6 Aug.	bij Algiers	Franco-vliegtuigen.
Mongioia (Italiaansch)	6 Aug.	bij Algiers	Franco-vliegtuigen.
Djebel Amour (Fransch)	6 Aug.	bij Algiers	Franco-vliegtuigen.
K. Ktistakis (Grieksch)	7 Aug.	bij Algiers	Franco-vliegtuig.
Compeador (Spaansch)	11 Aug.	bij Tunis	Aangevallen door onbekende duikboot, doch wist te ontkomen.
Edith (Deensch)	12 Aug.	t. Z. v. Barcelona	Tot zinken gebracht door Franco-vliegtuigen.
Paramé (Fransch)	13 Aug.	bij Tunis	Aangevallen door onbekende duikboot, doch wist te ontkomen.
Conde de Abasolo (Spaansch)	13 Aug.	bij Pantellaria	Getorpedeerd en tot zinken gebracht door een torpedobootjager (beweerd wordt een Italiaanschen).
George W. McKnight (Panameesch)	14 Aug.	bij Tunis	Gebombardeerd door onbekend oorlogsschip.
Ciudad de Cadiz (Spaansch)	15 Aug.	bij Gallipoli	Tot zinken gebracht door een duikboot (beweerd wordt een Italiaansche).
Aldecoa (Spaansch)	18 Aug.	Golf van Lion	Achtervolgd door een torpedojager (beweerd wordt een Italiaanschen), doch wist te ontkomen.
Armuru (Spaansch)	18 Aug.	bij Gallipoli	Tot zinken gebracht door onbekende duikboot.
Noemijulia (Britsch)	23 Aug.	tusschen Marseille en Barcel.	Gebombardeerd door twee vliegtuigen.
Romford (Britsch)	25 Aug.	bij Barcelona.	Vliegtuig van onbekende nationaliteit.
Théophile Gautier (Fransch)	28 Aug.	Egeïsche Zee.	Achtervolgd door duikboot van onbekende nationaliteit.
Ciudad de Reus (Spaansch)	30 Aug.	bij Kaap Agde.	Beschoten door een duikboot van onbekende nationaliteit.
Timiryasef (Russisch)	30 Aug.	ten O. v. Algiers	Getorpedeerd en tot zinken gebracht door onbekend oorlogsschip
Drie Spaansche koopvaardijschepen	31 Aug.	b. d. Catalaansche kust	Beschoten door onbekende duikboot.
Havock (Britsch)	1 Sept.	t. Z.O. v. Valencia	Mislukte torpedo-aanval door onbekende duikboot.
Woodford (Britsch)	1 Sept.	ter hoogte van Castellon	Getorpedeerd en tot zinken gebracht door onbekende duikboot.
Moelakief (Russisch)	3 Sept.	Egeïsche Zee	Tot zinken gebracht door duikboot met Franco-vlag.

(Manchester Guardian - Nwe. Rott. Crt. - El Sol - Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht Burgeroorlog 2916 B.)**

PHYSICA

A. Splitsing van Atomen. —

In aansluiting op ons artikel op pag. 2873 H. (atoomsplitsing) geven wij alsnog een uitvoeriger bericht.

De bouw van de atoomkernen heeft sinds eenige jaren de belangstelling van alle wetenschappelijke laboratoria van de geheele wereld. In het bijzonder de transmutatie van elementen en de kunstmatige radioactiviteit zijn uiteraard aantrekkelijke objecten van onderzoek.

Een atoomkern is echter heel klein. Hoe klein kan misschien als volgt worden verduidelijkt: de afmetingen van een atoomkern verhouden zich tot die van een zandkorrel, gelijk de grootte van een zandkorrel zich verhoudt tot die van onzen aardbol! Toch is de moderne physica erin geslaagd om deze kleine atoomkernen te onderzoeken.

Betreffende de resultaten van het onderzoek willen wij slechts het volgende resumeeren:

Alle kernen zijn opgebouwd uit twee bouwsteenen: protonen en neutronen. Protonen zijn positieve waterstofkernen, neutronen hebben dezelfde massa als deze kernen, echter geen electrische lading.

Atoomkernen kunnen door middel van snelle electrisch geladen deeltjes worden „stukgeschoten". Daarbij ontstaat uit de eene atoomkern een andere, die stabiel of labiel kan zijn. In het laatste geval treedt kunstmatige radio-activiteit op, die de kern in een stabiele doet overgaan.

Toestellen, welke dienen tot het „splitsen van atomen" bestaan uit:

a) Hoogspanningsgeneratoren, die noodig zijn om aan electrisch geladen deeltjes de vereischte groote snelheid te verleenen;

b) Een neutronen buis, waarin die versnelling van deeltjes plaats heeft en waarmede kunstmatige radio-activiteit wordt opgewekt.

De hoogspannings-generator volgens het cascade-systeem, welke op het plaatje staat afgebeeld, is een drietal jaren geleden door Philips ontworpen en thans in staat spanningen tot 4 millioen Volt te leveren. Van zulk een vier millioen Volt-generator, die uit twee helften bestaat (de eene helft positieve spanning tegen aarde en de andere helft negatieve) geeft het plaatje de eene helft te zien.

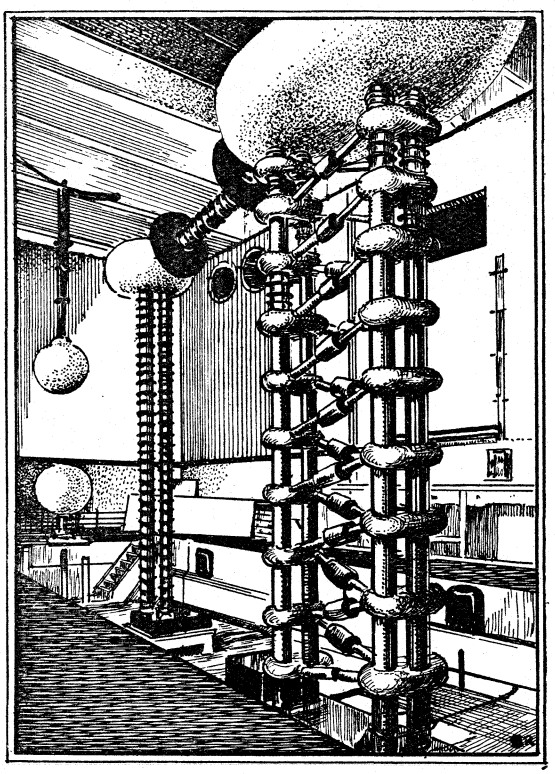

De vier millioen Volt hoogspanningsgenerator in het Philips laboratorium.

Hier wordt dus een spanning van twee millioen Volt tegen aarde opgewekt. Dit is de hoogste gelijkspanning tegen aarde, die tot nog toe is opgewekt. Weliswaar zijn spanningen van bijna dezelfde hoogte reeds opgewekt door een ander systeem, n.l. het systeem van Van de Graaff, doch de daarmede bereikbare stroomsterkten zijn slechts een fractie van wat met dezen cascade-generator te bereiken is. Zoo trekt b.v. op de Parijsche tentoonstelling een dergelijke generator van Van de Graaff groote aandacht. Deze installatie is 20 meter hoog en geeft een spanning van tweemaal 1½ millioen volt tegen aarde bij zéér geringen stroom, wat b.v. voor den toeschouwer te merken is aan het zéér dunne vonkje, dat bij demonstratie af en toe tusschen de bollen overspringt.

De cascade-generator van Philips heeft een totale hoogte van slechts 6.25 meter, geeft daarbij 2 millioen Volt tegen aarde en een stroomsterkte van vele milli-ampères.

Het versnellen van geladen deeltjes geschiedt in vacuum. De vacuumbuis heeft twee trappen, die ieder een spanning van 300 kV. krijgen, welke geleverd wordt door een generator van hetzelfde systeem. De versnelde deeltjes zijn deutonen, positieve kernen van z.g. „zwaar water". Deze deutonen van 600 kV. snelheid bombardeeren lithium, dat daarbij uiteenvalt en waardoor helium-kernen en neutronen vrij komen.

Met deze neutronen, die een zeer groote snelheid bezitten, kan men b.v. zilver „beschieten", waarbij de neutronen door de zilveratomen worden „ingevangen". Hierbij ontstaat dus een nieuwe zwaardere kern, in dit geval een van radio-actief zilver. Dit laatste gaat dan door uitzending van electronen over in cadmium. De uitzending van electronen wordt door middel van een telapparaat waargenomen. De intensiteit van de emissie loopt tot op de helft terug in 2.4 minuten. Deze „half-waarde-tijd" is kenmerkend voor de stof, evenals dit het geval is bij de natuurlijke radio-actieve stoffen.

Radio-actieve stralen worden reeds lang in de geneeskunde toegepast. Daar kunstmatig radio-actief gemaakte stoffen geheel andere eigenschappen bezitten dan de in de natuur voorkomende, is het mogelijk, dat de nieuwe soort van stralen nog eens naast Röntgenstralen toepassing zal vinden. Dit is dan ook de voornaamste reden, dat men in het Philips Röntgen-laboratorium reeds eenige jaren geleden de studie van de atoomkern heeft opgenomen.

Speciale hoogspanningsgeneratoren, die een onmisbaar hulpmiddel zijn voor het atoomkern-onderzoek, werden daar ontwikkeld. Zoo werd onlangs een dergelijke installatie voor 1¼ millioen Volt door Philips aan het laboratorium van Lord Rutherford te Cambridge geleverd.

(Philips Laboratorium)

(Vorig bericht 2873 H.)

B. Televisie. —

Het probleem der televisie heeft thans technisch in beginsel vrijwel zijn oplossing bereikt. De moeilijkheden, waar men nog mee worstelt, houden voornamelijk verband met de practische toepassing, met de verbreiding in breeden kring. Deze wordt nog tegengehouden eerstens door de hooge kosten, tweedens door technische factoren, met name de onmogelijkheid tot nu toe om over groote gebieden uit te zenden.

Dat de televisie overigens zulk een vlucht zal nemen, als de radio, is niet waarschijnlijk, alleen al omdat de acoustische uitzending op zich zelf een grooter genot biedt dan de visueele. De kwaliteit der beelden, die op de Philips-televisie ontvangtoestellen getoond worden, is reeds goed te noemen en schijnt in geen enkel land overtroffen te worden.

Belangrijk is ook, dat het mogelijk blijkt, de afmetingen van het beeld, die normaal ca. 20 bij 25 c.M. bedragen, door projectie aanzienlijk te vergrooten en te brengen op 90 bij 120 c.M. Dit resultaat wordt verkregen door gebruik te maken van een speciaal-geconstrueerde kleine kathodestraalbuis van groote lichtsterkte, welke door een zeer hooge anodespanning (ca. 20.000 volt) gevoed wordt. (Philips Televisie)

(Vor. ber. Televisie 2744 A.)

A. KOFFIE. — Productie in de verschillende landen. —

(in 1000 balen van 60 K.G. elk)

	1930-31	1931-33	1932-33	1933-34	1934-35	1935-36	1936-37
Santos	10.555	18.708	8.968	27.880)			
Rio	3.910	5.500	3.711	—)	17.913	21.455	21.500
Victoria	1.818	1.331	—	—)			
Overig Brazilië	861	597	2.570	—)			
Nederl. Oost-Indië	1.048	1.151	2.156	2.200	1.853	1.760	2.080
Columbia	3.017	3.015	3.500	3.406	3.150	3.250	3.980
Venezuela	1.000	890	750	900	800	750	800
Overige „Milds"	5.190	4.339	4.833	4.820	5.287	4.268	6.000
Totaal	27.399	35.531	26.488	39.206	29.003	31.483	34.360

(Banknummer Algemeen Handelsblad) **(Vor. ber. Koffie 2627 A.)**

B. JAPAN. — Economische positie in Noord-China. —

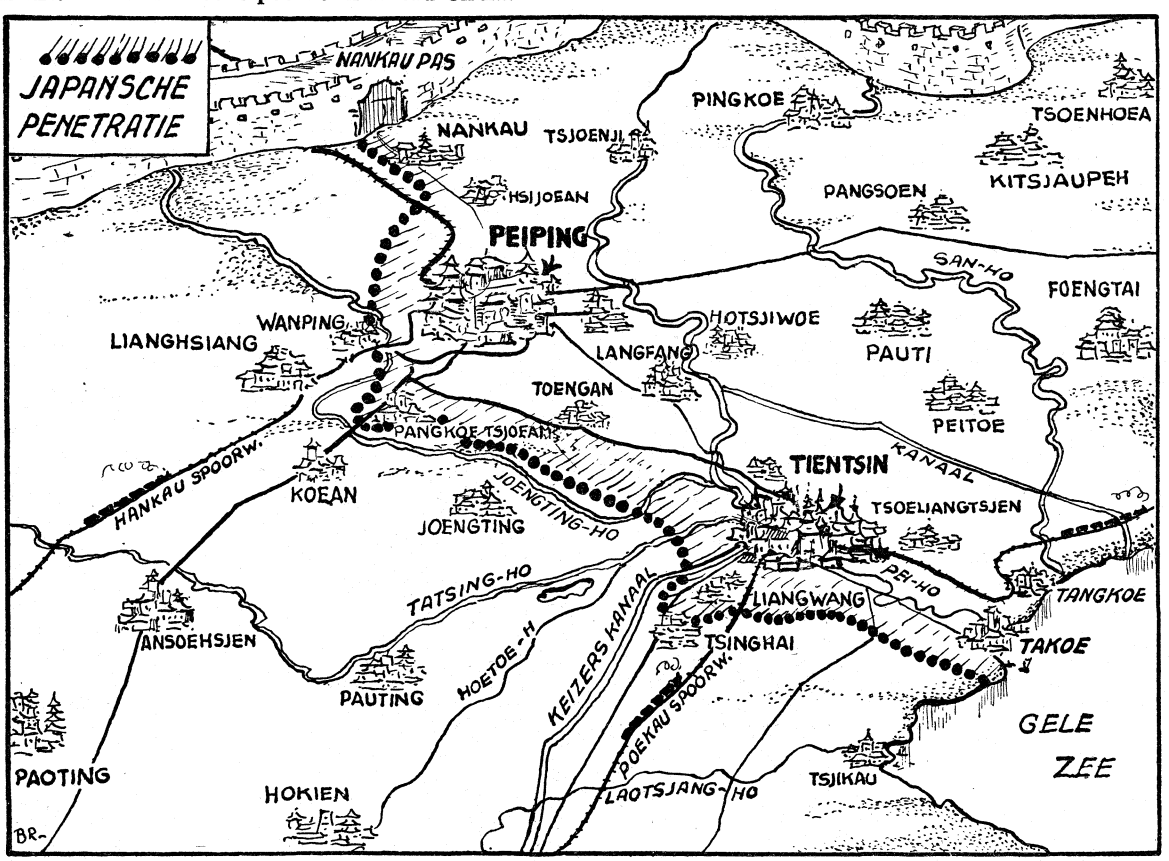

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Al sedert het begin dezer eeuw heeft Japan groote economische belangen in China, vooral Noord-China; dit gebied met Mandsjoekwo is voor Japan een belangrijke bron van levensmiddelen en grondstoffen, een groot afzetgebied voor fabricaten.

Volgens berekeningen van prof. Remer (Foreign Investment in China) bedroegen de beleggingen van Engeland in China in 1902 $ 260.3 mill., van Japan $ 1 mill., in 1914 resp. $ 607½ en $ 219.6 millioen, terwijl in 1931 de Britsche belangen $ 1189.2 mill. of 36.7% der totale buitenlandsche investeeringen in China bedroegen; de Japansche waren intusschen tot $ 1136.9 mill. gestegen of 35.1% en het lijdt geen twijfel of thans is het Japansche kapitaal het belangrijkste.

Het grootste deel van dit kapitaal is in Mandsjoekwo gestoken: in 1930 1.1 milliard (thans meer dan 2½ milliard) yen, tegen 648 mill. yen in het overige China en 430 mill. in Shanghai. De totale buitenlandsche handel met China (en Mandsjoekwo) bedroeg in 1935 volgens de Japansche opgaven 283 mill. yen, waarvan Japan's uitvoer naar China 149 mill. yen bedroeg of 6% van den totalen export van Japan.

Wanneer men nu evenwel ziet, dat — volgens de Japansche statistiek — de export naar China in 1925 468.4 mill. yen bedroeg tegen in 1935 (incl. Mandsjoekwo) slechts 275.8 mill. yen, dan blijkt hieruit wel hoe groot de passieve tegenstand van China tegen het opdringen van Japan is; deze passieve tegenstand uit zich ook als er geen boycot van Japansche goederen is.

(Foreign Investment in China)

(Vorig bericht 2917 A.)

C. NEDERLAND. — Verbond van Nederlandsche Werkgevers. —

Dezer dagen verscheen het jaarverslag van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers, loopende van Juli 1936—Juli 1937.

In de inleiding wordt er op gewezen, dat na de depreciatie de prijzen op de internationale grondstoffenmarkten in enkele maanden onrustbarend zijn gestegen, hetgeen voor de Nederlandsche industrie, die in zoo groote mate afhankelijk is van buiten-

landsche grondstoffen, een probleem van de grootste beteekenis vormt. Dit moest in het voorjaar van 1937 tot een terugslag leiden.
De depreciatie heeft het concurrentievermogen van onze industrie ongetwijfeld vergroot, doch daar de uitvoer voornamelijk naar Europeesche markten aan zooveel beperkende regelingen is onderworpen, moest de verbetering van onzen export binnen bescheiden proporties blijven.
Omtrent den toestand op de binnenlandsche markt constateert het verslag, na een tijdelijke overstelpende drukte, thans een terugslag, omdat de opleving nog niet gebaseerd was op verhoogde koopkracht van het publiek. Dit neemt niet weg, dat in het algemeen de industrie er thans toch beter voorstaat en vaak volop werk heeft tegen betere prijzen dan vroeger. Ook in Nederlandsch-Indië, vooral op de buitengewesten, is plotseling een overstelpende vraag ontstaan, zij het ook niet steeds gepaard gaande met evenredige prijsverhoogingen.
(Jaarversl. v. h. Verbond van Nederl. Werkgevers)
(Vor. ber. Verb. v. Ned. Werkgevers 2442 D.)

7 SEPTEMBER 1937

A. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
De Bank van Frankrijk heeft haar disconto van 4 tot 3½ pct. verlaagd. De rentevoet voor voorschotten tegen effecten is van 5 tot 4½ pct., die voor voorschotten op 30 dagen van 4 tot 3½ pct. verlaagd.
(Le Temps) **(Vorig bericht 2890 H.)**

B. **ZILVER. — Wereldproductie. —**
De wereld-zilverproductie, excl. de productie van Mexico, (voor welk land nog geen volledige gegevens ter beschikking staan) beliep in de eerste 6 maanden van 1937 88.197.000 (v. j. 83.443.000) oz.
De Amerikaansche productie bedroeg in de eerste 6 maanden 32.060.000 (v. j. 29.852.000) oz.
(Financial Times) **(Vor. ber. Zilver 2705 E.)**

C. **NEDERLAND. — Kath. Paedagogische Vereeniging. —**
De Katholieke Paedagogische Vereeniging hield dezer dagen te Tilburg haar tweede algemeene vergadering, tevens paedagogischen studiedag, waar de opleiding tot onderwijzer werd besproken. Na behandeling der meer interne aangelegenheden hield de voorzitter, de heer Jos. Aarts uit Eindhoven een inleiding over: „De beroepsvorming van den onderwijzer, paedagogisch beschouwd".
De heer Aarts wilde onderscheid maken tusschen een ideale oplossing van het te behandelen vraagstuk in een of anderen vorm en een onder de huidige omstandigheden concreet mogelijke, die echter toch wetenschappelijk verantwoord is. De wezenlijke eigenschappen van het beroep maken het noodzakelijk een scherp onderscheid te maken tusschen de voorbereidende vorming in een of anderen vorm van middelbaar onderwijs en een afzonderlijke zelfstandige beroepsvorming.
Spr. bepleitte als voorbereidende vorming een school van voortgezet onderwijs van vijf- à zesjarigen duur met als naaste doel een algemeene vorming der leerlingen en als verwijderd doel het verzorgen der noodzakelijke voorwaarden zonder welke de beroepsvorming niet tot haar recht kan komen.
Vervolgens behandelde spr. de noodzakelijkheid eener zelfstandige beroepsvorming, die naar de meening van den heer Aarts dient te geschieden op daartoe speciaal in te richten instellingen: Paedagogium, paedagogische academie of hoogere kweekschool genaamd. De beroepsvorming omvat dan de volgende deelen: de wetenschappelijk-paedagogische vorming, omvattend in hoofdzaak de studie van paedagogiek en psychologie, de practisch-paedagogische, waarin de a.s. onderwijzer door waarneming en oefening op de practijk wordt voorbereid en de aesthetisch-technische vorming, waarin naar keuze minstens twee der vaardigheden: muziek, teekenen, handenarbeid of lichamelijke oefening worden aangeleerd. Deze beroepsvorming zal tevens op de practijk gericht moeten zijn.
Wil deze beroepsvorming aan haar verwachtingen beantwoorden, dan zal zij den tijd van drie jaar moeten omvatten.
(Limburger Koerier)

D. **PALESTINA. — Een manifest van het Arabische Hoog Comité. —**
Het Arabische Hooge Comité heeft op 1 Sept. '37 een manifest uitgegeven, waarin de recente misdadige aanvallen betreurd worden. Het is niet bewezen, aldus dit manifest, dat deze aanvallen gepleegd zijn door Arabieren. Voorts herinnert het manifest eraan, dat het Arabische Comité voortgaat met zijn politiek streven naar samenwerking der Arabische en Islamietische landen. Het Comité doet een beroep op de Arabieren hun opgewonden gevoelens in bedwang te houden in hun nationaal belang, en geen acht te slaan op de provoceerende daden der Joden.
(Palestina Daily Mail, Haifa)
(Vor. ber. Onlusten 2712 A.)

E. **DUITSCHLAND. — Verboden anti-Fransch lied.**
Het lied „Siegreich wollen wir Frankreich schlagen" is thans verboden. Rudolf Hess heeft een desbetreffend rondschrijven aan alle diensten in Duitschland gezonden. (Völkischer Beobachter)

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — De bestuursacademie voor inlandsche ambtenaren. —**
De reeds zes jaar aanhangige kwestie van de hoogere opleiding voor patihs en regenten aan een Inlandsche bestuursacademie is thans overeenkomstig de recente toezegging van de regeering tot oplossing gekomen door de indiening van een nota van wijziging waarbij een crediet van *f* 14.700 wordt aangevraagd voor de oprichting van bovenbedoelde academie met ingang van 1 Augustus 1938 op welken datum twaalf Inlandsche bestuursambtenaren als leerling zullen worden toegelaten.
Aan de toelichting is het volgende ontleend:
De studie aan genoemde inrichting, welke drie jaar zal duren, zal zoodanig worden ingericht, dat daarbij het algemeen vormend karakter van het hooger onderwijs tot uiting zal worden gebracht, zonder dat voorbij wordt gezien, dat deze opleiding de vorming beoogt van bekwame Inlandsche bestuursambtenaren met een juist inzicht in bestuurszaken en met een gedegen kennis van allerlei vraagstukken, waarmede zij in de hoogste rangen van patih en regent bemoeienis krijgen.
Het onderwijs zal gegeven worden deels door hoogleeraren en deels door zeer bekwame practici; aan de afgestudeerden zal een bul worden uitgereikt en het radicaal van „Groot Inlandsch bestuursambtenaar" worden verleend.
De toelating tot de bestuursacademie zal op dezelfde wijze worden geregeld als de toelating tot de voormalige bestuursschool, n.l. door een schiftingsexamen, waarbij als algemeene eisch zal worden gesteld, dat de candidaten de Mosvia hebben doorloopen, met dien verstande, dat zonen van regenten, die in aanmerking komen om t.z.t. hun vader op te volgen, zullen kunnen worden toegelaten op aanbeveling van de gewestelijke bestuurshoofden.
Het aantal aan te wijzen bestuursambtenaren wordt voorloopig op 12 gesteld.
De volgende vakken worden gedoceerd: Inleiding tot het recht; **Staats- en administratief recht**; Agrarisch recht; Adatrecht; Strafrecht; Criminologie; Strafprocesrecht; Economie; Landbouweconomie; Politiewetenschappen; Instellingen van den Islam; Geschiedenis; Comptable administratie en begrootingstechniek (facultatief). (Aneta)
(Vor. ber. Onderwijs 2419 A.)

8 SEPTEMBER 1937

G. **KLEINE ENTENTE. — Communiqué - Roemenië stemt volledig in met Russisch-Tsjechisch pact. —**
Na afloop van de bijeenkomst der Kleine Entente in Sinaja hebben de ministers van Buitenlandsche Zaken der drie betrokken landen de pers ontvangen. De Roemeensche minister, Antonescu, las het communiqué voor en wees op de toenemende hechtheid van de Kleine Entente.
Op de vraag van een journalist verklaarde de minister, dat de Roemeensche regeering het pact tusschen Tsjecho-Slowakije en Sovjet-Rusland in geen enkel opzicht afkeurt, integendeel, deze band tusschen het bevriende en verbonden Tsjecho-Slowakije en den grootsten nabuur van Roemenië, met wien vriendschappelijke betrekkingen onderhouden worden, volstrekt gunstig beoordeelt.
De Zuidslavische ministerpresident en minister van Buitenlandsche Zaken, Stojadinowitsj, beperkte zich in zijn verklaring met de nadruk te leggen op de eenstemmigheid en harmonie, welke onder de landen der Kleine Entente heerscht.
De betrekkingen der Kleine Entente en Hongarije zijn aanzienlijk verbeterd. (Wreme)
(V.b. Kl. Entente 2831 C.; Tsjech.-Russ. Pact. 1802 B.)

H. **DUITSCHLAND. — Nieuwe voorraden bruinkool.**
In de te Aken gehouden bijeenkomst der Duitsche geologen heeft prof. dr. Breddin van de technische hoogeschool van Aken in zake de bruinkoolvoorraden

in het Rijnland medegedeeld, dat een nieuwe 50 tot 100 meter dikke kolenlaag is aangetroffen, over een oppervlakte van 215.000 H.A.
Den voorraad kolen, welke voor ontginning in aanmerking komt, schat men in vakkringen op niet minder dan 15 milliard ton. Terwijl de tegenwoordige voorraden van het bruinkolengebied in het Rijnland, bij een productie van 50 millioen ton, nog slechts voor ongeveer veertig jaren voldoende zijn, gelooft men door de nieuw gevonden voorraden den levensduur van de West-Duitsche bruinkolenindustrie te kunnen waarborgen voor een tijdperk van ongeveer 300 jaren.
Weliswaar bevindt de nieuwe laag zich op een aanzienlijke diepte van 300 tot 500 meter, zoodat de ontginning met aanmerkelijk hoogere kosten gepaard gaat, maar in de betere kwaliteit der kolen meent men hiervoor een tegenwicht te bezitten.
Reeds zijn de voorbereidende werkzaamheden ter hand genomen om de eerste schacht aan te leggen.
(Völk. Beobachter) **(Vor. ber. Steenkolen 2675 G.)**

A. **BARON PIERRE DE COUBERTIN OVERLEDEN.**
Baron Pierre de Coubertin, de grondlegger van de moderne Olympische Spelen, is op 2 September '37 te Genève op 74-jarigen leeftijd aan de gevolgen van een beroerte overleden.

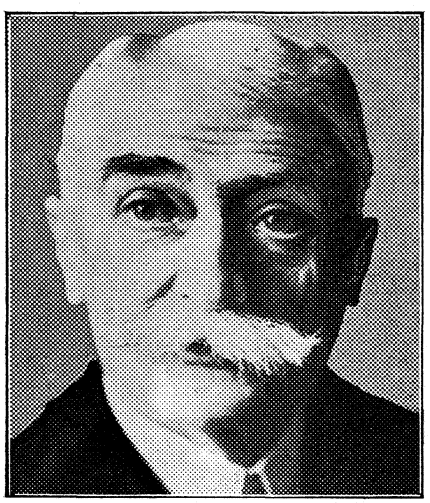

Baron Pierre de Coubertin.

De verdiensten van dezen grooten voorvechter van het zuivere amateurisme zijn zeer vele geweest. Hij heeft een groot ideaal nagestreefd: de verbroedering der volkeren door middel van de physieke cultuur. Een ernstige teleurstelling moet het voor hem geweest zijn, dat zijn ideaal niet verwezenlijkt is in den zin zooals hij dit zich gedacht heeft. Niettemin heeft hij in de door hem in het leven geroepen moderne Olympische Spelen zeker groote genoegdoening gevonden. (Journal de Genève)

B. **NEDERLAND. — De periodieke Pers. —**
Ter gelegenheid van het 25-jarige bestaan van de vereeniging de Nederlandsche periodieke pers is op 3 September '37 in Pulchri Studio te 's-Gravenhage een tentoonstelling van ongeveer 600 periodieken en wetenswaardigheden op het gebied van papier, cliché-vervaardiging en adresseermachines geopend door den waarnemenden burgemeester van 's-Gravenhage, prof. ir. C. L. van der Bilt.
Onder de talrijke belangstellenden waren de heeren J. G. Pater als vertegenwoordiger van den directeur-generaal der P.T.T., A. J. Lievegoed, chef van den regeeringspersdienst. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Tentoonstellingen 2809 D.)

C. **THEE. — Restrictie verlengd. —**
Door het International Tea Committee is aangekondigd, dat de regeeringen van drie bij het restrictieschema betrokken landen, namelijk die van Nederlandsch-Indië, Britsch-Indië en Ceylon, de plannen tot verlenging van het internationale restrictieschema, dat in Maart 1938 af zou loopen, hebben goedgekeurd. De overeenkomst zal worden verlengd voor vijf jaar beginnend 1 April 1938.
Volgens het huidige schema mag in totaal door de drie deelnemende landen 87½% van de standaardquota worden geëxporteerd. Als standaardquotum is aangenomen het gemiddelde van de producties over 1929, 1930 en 1931. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Thee 2921 E.; Restrictie 2373 K.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Vergiften-Ordonnantie.**
Bij den Volksraad is ingediend een vergiften-ordonnantie.
In de memorie van toelichting wordt opgemerkt, dat het feit, dat de handel in vergiften hier te lande practisch aan geen toezicht is onderworpen, een wettelijk ingrijpen dringend noodig maakt. Thans zijn alle mogelijke medicinale vergiften zonder eenige beperking voor ieder verkrijgbaar, hetgeen ernstig gevaar oplevert voor de volksgezondheid. Bij deze ordonnantie zal de verkoop in het klein van de meest gevaarlijke geneesmiddelen geheel in handen komen van deskundigen, welke een apotheek houden en van veeartsen, terwijl slechts aflevering plaats heeft op voorschrift van geneeskundigen, tandartsen en veeartsen.
(Aneta)

9 SEPTEMBER 1937

E. **OOSTENRIJK. — Econom. Toestand. - Opleving.**
De Oostenrijksche gezant te 's-Gravenhage, heeft dezer dagen een bezoek gebracht aan Oostenrijk en van zijn bevindingen het een en ander medegedeeld. Zijn algemeene indruk was, dat over de geheele linie de economische toestand was verbeterd.
De buitenlandsche handel is krachtig vooruitgegaan. In de zes eerste maanden van 1937 bedroeg de invoer 716 mill. sch., (v. j. 591 mill.). De uitvoer steeg van 458 mill. tot in het eerste halfjaar 1937 572 mill. schilling.
Sedert Januari 1937 zijn de inkomsten van de Oostenrijksche Bondsspoorwegen in vergelijking met 1936 met 20% gestegen.
De transfer uit Oostenrijk naar die landen, die zelf geen beperkende maatregelen voor betalingen aan het buitenland kennen, is bijna geheel vrij. Weenen is weer bezig het internationale financieele centrum te worden voor Midden- en Oost-Europa, wat het ook voor den oorlog was.
Hoewel de schilling niet gedevalueerd werd, kon het Oostenrijksche bedrijfsleven zich tamelijk snel herstellen van de gevolgen van de devaluaties in Europa, waarbij de ongeveer tegelijkertijd begonnen algemeene prijsstijging op de wereldmarkt zeer te stade kwam. De gouddekking van de Oostenrijksche valuta is van 26.68% in het vorige jaar gestegen tot 27.37%, de beursindex van Oostenrijksche aandeelen van 131% tot 179%. De spaargelden bij de verschillende banken en spaarkassen bedroegen einde Juni 2157 mill. sch. en stijgen nog steeds. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Econ. Toestand 2719 H.)

F. **NEDERLAND. — Handelsverkeer met Duitschland. —**
Het Duitsch-Nederlandsche handelsverkeer vertoont in 1937 voor de eerste maal sedert het uitbreken van de wereldcrisis een begin van een opleving. De handelsomzet tusschen beide landen, die in het laatste jaar voor de crisis zonder goud en zilver meer dan 2 milliard mark bedroeg en daarbij voortdurend tot M. 1.3 milliard in 1931, M. 845 millioen in 1933, M. 600 millioen in 1935 en M. 564 millioen in het vorige jaar afgenomen was, nam in de eerste helft van 1937 in vergelijking met de overeenkomstige periode van 1936 van M. 283 millioen tot M. 315 millioen toe.

De Duitsche import uit Holland is in het eerste halfjaar met 6 percent en de export naar Nederland zelfs met 13½ percent gestegen. De Duitsche handelsbalans tegenover Nederland, die reeds in het vorig jaar een verbetering vertoonde, wijst voor het eerste halfjaar van 1937 een actiefsaldo aan van M. 129.6 millioen tegen M. 103.3 millioen in de overeenkomstige periode van 1936.
Ten gevolge van de depreciatie van den gulden is de invoer van Duitschland uit Nederland sedert October van het vorig jaar met het oog op de onzekerheid welke ontstond door den terugslag van de depreciatie op de ontwikkeling van den Duitschen export naar Nederland, eerst aanmerkelijk afgenomen. De invoer liep dan ook van M. 48,3 millioen in het tweede en 46 millioen in het derde kwartaal van 1936 tot M. 35,2 millioen in het laatste kwartaal en M. 39,5 millioen in het eerste kwartaal van dit jaar terug.
De naar verhouding gunstige ontwikkeling van het Duitsch—Nederlandsche verrekeningsverkeer — de Duitsche export naar Nederland vertoonde slechts weinig wijziging in het laatste driekwart jaar — maakte het echter mogelijk, dat de Duitsch—Nederlandsche regeeringscommissies gedurende de in Maart te Berlijn gehouden besprekingen besloten, den Duitschen import uit Nederland te verhoogen. Dientengevolge steeg deze in het tweede kwartaal in vergelijking met het eerste kwartaal met M. 13,5 millioen tot M. 53 millioen. Tegelijkertijd trad in het tweede kwartaal in vergelijking met het eerste ook een stijging van den export van Duitschland naar Nederland met M. 24,7 millioen tot M. 123,4 millioen in, zoodat de achterstand van Duitschland in het verrekeningsverkeer met Nederland ondanks den gestegen invoer uit Nederland met M. 35 millioen tot *f* 26 millioen begin Maart, *f* 8 millioen einde Juni en minder dan *f* 6 millioen na afloop van de derde Juliweek kon worden verminderd. (Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht 2808 C.)

A. MEVROUW ESTHER DE BOER—VAN RIJK OVERLEDEN. —

Op 7 Sept. '37, 84 jaar oud, is Nederlands meest bekende en gevierde tooneelkunstenares, mevrouw Esther de Boer-van Rijk, overleden.
Het getuigt voor de enorme vitaliteit welke deze vrouw in hoogen leeftijd nog heeft bezeten, dat de doodstijding der 84-jarige nog komt als iets onverwachts.

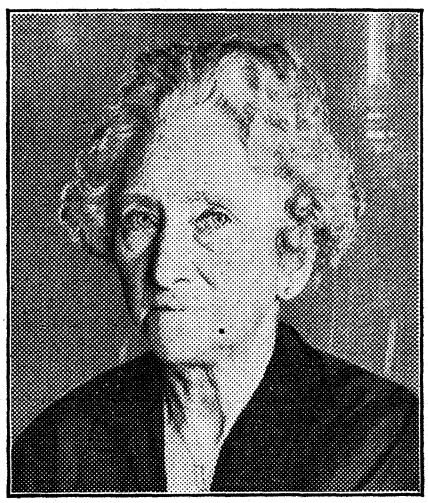

Mevrouw Esther De Boer-van Rijk.

Haar levensloop. — Esther de Boer-van Rijk werd 29 Juli 1853 te Rotterdam geboren. In 1873 debuteerde ze als Laura in Cremers „Emma Berthold" bij het gezelschap „Le Gras, Van Zuylen en Haspels" nadat zij al in 1867 bij het liefhebberij-tooneel was opgetreden en de zilveren medaille der Rederijkerskamer „Nut en Genoegen" had behaald. De jury was gevormd door mevrouw Catharina Beersmans, Derk Haspels en Willem van Zuylen. Aanvankelijk was zij in de zaak van haar moeder voor modiste opgeleid. Aan de groote actrice Catharina Beersmans had ze voor haar vorming veel te danken.
In 1881 huwde de kunstenaresse met den musicus Henri de Boer en in 1883 vestigden zij zich te Amsterdam. Van de Nederlandsche Tooneelvereeniging was zij in 1893 mede-oprichtster en secretaresse. Later heeft ze deel uitgemaakt van Herman Heijermans' eigen gezelschap en van „Het Schouwtooneel" om ten slotte met een eigen gezelschap het land rond te reizen.
Sedert 1898 kwamen de groote Heijermans-premières: 24 Dec. 1898 „Ghetto", 24 Dec. 1900 „Op Hoop van Zegen" 1908 „De Meid", 14 April 1917 „Eva Bonheur". Zoowel in Londen, Berlijn, Parijs als Brussel is ze opgetreden o.a. in „de Medailles van de Oude Vrouw". De gemeente Amsterdam verleende haar bij haar gouden jubileum de zilveren medaille der stad; 10 Oct. 1928 sprak mevr. Mann-Bouwmeester voor de radio over hare beteekenis en 24 Oct. 1928 werd zij begiftigd met het ridderkruis van Oranje Nassau, een jaar later met dat van de Belgische Kroonorde. Ziedaar enkele merkwaardige data waarbij nog gevoegd moeten worden haar zilveren tooneeljubileum in 1898, haar 40-jarig jubileum 1 Maart 1916 in „Mieke" van Jacques van Hoven, haar gouden feest 9 Oct. 1923 in Defresne's „De Woekeraarster", haar 55-jarig kunstenaarschap 12 Oct. 1928 in Cor Hermus' „Moeder" en haar 60-jarig jubileum met „Levensavond" van Jaap van der Poll.

Data en feiten. — Onderstaand geven wij een overzicht van data en feiten uit het leven van Mevr. Esther De Boer-van Rijk:

1853 29 Juli geboren te Rotterdam.
1867 Eerste rol (als dilettante) in „De Jagershuzaar en Het Oestermeisje".
1873 Debuut als Laura in „Emma Berthold" van Cremer. Eerste ingenuerol bij het gezelschap Le Gras, Van Zuylen en Haspels.
1877 Verbonden aan het Gezelschap v. Victor Driessens te Antwerpen.
1880 Optreden in het Imperial Theatre en Dury Lane Theatre te Londen.
1881 Bij het nieuw gevormde gezelschap van Van Zuylen te Rotterdam; huwelijk met den musicus Henri de Boer.
1883 Vestiging te Amsterdam, engagement bij het „Salon des Varieté's" Bamberg en Charlier, later Kreukniet en Poolman, eerste rol in „Het Huisgezin van den Schrijnwerker".
1893 De Nederlandsche Tooneelvereeniging wordt opgericht (medeoprichtster en sociétaire).
1895 Optreden te Berlijn in het „Neues Schauspielhaus".
1898 23 November, 25-jarig tooneeljubileum als „Moeder Pierrot" in „De Verloren Zoon", muziekdrama van Wormser.
1898 24 December. Première van „Ghetto".
1900 24 December. Première van „Op Hoop van Zegen" (in de rol van „Kniertje").
1908 „Kniertje" in „Op Hoop van Zegen" in het „Hebbeltheater" te Berlijn en andere bekende rollen in de stukken van Herman Heijermans.
1908 Première van „De Meid".
1909 35-jarig tooneeljubileum in „Op Hoop van Zegen", te Amsterdam.
1910 29 Januari, de 590ste „Falkland"-„Nocturne", opgedragen aan Esther de Boer—van Rijk.
Toetreden tot het nieuw gevormde gezelschap „Tooneelvereeniging", onder directie van Herman Heijermans.
1912 15 November, 400e maal „Kniertje". Ed. Frankfort schildert de speelster in deze rol. Plaatsing van het portret in het Rijksmuseum te Amsterdam.
1916 1 Maart 40-jarig tooneeljubileum in de Hollandsche Schouwburg te Amsterdam.
1916 Najaar. Première van „Tropenadel".
1917 14 April. Première van „Eva Bonheur".
1918 4 September. Première van „Suikerfreule".
1918 De eerste bioscoopfilm van „Op Hoop van Zegen", wordt (door Maurits Binger voor de „Hollandia Film" te Haarlem) gemaakt.
1919 Toegetreden tot „Het Schouwtooneel" onder directie van Van der Horst en Musch.
1920 Opnieuw verbonden aan de „Tooneelvereeniging". Directie Herman Heijermans.
1923 18 September, behaalt (op 70-jarigen leeftijd) het zwemdiploma.
9 October. 50-jarig tooneeljubileum in den Stadsschouwburg te Amsterdam.
De gemeente Amsterdam schenkt de jubilaresse de zilveren medaille van de Stad Amsterdam.
Eerste opvoering van „De Woekeraarster" van A. Defresne.
Overplaatsing van het geschilderde portret van „Kniertje" naar den Stadsschouwburg te Amsterdam.
De Kon. Edelmetaalbedrijven slaan den Kniertjespenning.
1924 24 Februari. Gezelschap „Esther de Boer" met „Op Hoop van Zegen" in „Maison de l'Oeuvre" te Parijs.
1925 12 October, optreden bij „Het Vereenigd Tooneel" in Eva Bonheur (reprise) van Herman Heijermans.
1927 16 Februari, verbonden aan Ned. Studio Theater, dir. M. Lieber in „Haskalah" van Scholem Asch en „Ziwoeg" van Hirschbein.
1928 10 October. Theo Mann-Bouwmeester huldigt voor de radio Esther de Boer-van Rijk en spreekt over de beteekenis van haar collega.
1928 11 October. 55-jarig tooneeljubileum: Eerevoorstelling in den Stadsschouwburg te Amsterdam v. „Het Schouwtooneel". Opvoering van „Moeder" van Cor Hermus.

1928 24 October. Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.
1929 20 November. Ridder in de Kroonorde van België.
1932 Benoemd tot buitengewoon eerelid van den bond van Nederlandsche Tooneelschrijvers. Stichting van het De Boer van Rijk—Ensemble, artistiek leider Jaap van der Poll.
1933 29 Juli. Viering van den 80sten verjaardag.
25 September. 60-jarig Tooneeljubileum in den Stadsschouwburg te Amsterdam.
1934 Publicatie van „Ik kijk Terug", levensbeschrijving.
1935 Sprekende film „Op Hoop van Zegen".
1936 Deze film bekroond op de Biennale te Venetië. Gouden Medaille.
1936 Reis naar Palestina.
1936 Reorganisatie van haar Ensemble, thans onder leiding van Nico de Jong. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Mevr. Esther de Boer-van Rijk 983 G.; Photo buiten tekst 2924a)

10 SEPTEMBER 1937

A. **ZWEMSPORT. — Ragnhild Hveger verbetert twee wereldrecords. —**
De Deensche zwemster Ragnhild Hveger heeft wederom twee wereldrecords verbeterd.
Zij bracht het record van Tini Wagner op de 440 yards van 5 min. 22 sec. op 5 min. 14 sec., en dat op de 500 yards, eveneens van Tini Wagener, van 6 min. 9.8 sec. op 5 min. 57.9 sec.
Denemarken bezit thans 12 wereldrecords tegen Nederland 9. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ragnhild Hveger 2710 E).

B. **WATERSPORT. — Wereldrecord voor racebooten.**
Sir Malcolm Campbell heeft op 1 Sept. '37 op het Lago Maggiore het wereldrecord voor racebooten (ongelimiteerde klasse) verbeterd.
Hij behaalde een gemiddelde snelheid van 203.30 K.M. per uur. Het oude record stond met 200.90 K.M. op naam van den Amerikaan Gar Wood. (La Stampa)

(Vor. ber. Sir Malcolm Campbell 1944 B.)

C. **BOKSEN. — Joe Louis wint van Tommy Farr. —**
De Amerikaansche bokser Joe Louis heeft na een prachtigen strijd zijn uitdager, den Engelschman Tommy Farr, op punten geslagen. Joe Louis behoudt dus zijn titel van wereldkampioen.
(N. Y. Herald Tribune) **(V. b. Joe Louis 2841 C.)**

D. **NEDERLAND. — De aanstaande blijde gebeurtenis in het Prinselijk Gezin. - Officieele Mededeelng.**
De Staatscourant van 8 September '37 bevat de volgende mededeeling:
De behandelende geneesheeren van H. K. H. Prinses Juliana hebben met groote voldoening kunnen vaststellen, dat de zwangerschap, welke thans tot ongeveer halverwege gevorderd is, een geheel normaal verloop heeft en dat de gezondheidstoestand van H. K. H. in alle opzichten reden tot volkomen tevredenheid geeft.

Dr. C. L. de Jongh.
Dr. J. de Groot.

(Staatscourant) **(Vor. ber. Prinses Juliana 2916 D.)**

E. **BELGIE. — De Nationale Bank en premier van Zeeland. - Votum van vertrouwen in Kamer en Senaat. —**
De Belgische Kamer heeft op 8 September '37 met 130 tegen 34 stemmen en 21 onthoudingen de motie van vertrouwen in den premier Van Zeeland aangenomen. In deze motie wordt nota genomen van de verklaringen van den premier en den minister van Financiën en de belangloosheid en integriteit van den premier vastgesteld. De Kamer neemt verder kennis van de besluiten, die zijn genomen, om de wijze van benoeming der directeuren van de Nationale Bank te verbeteren en hun bezoldiging te regelen. Zij verwacht, dat de regeering er voor zal zorgen, dat de werking van de circulatiebank boven alle critiek zal zijn verheven.
Tegen stemden een liberaal, van Glabbeke, twee katholieken, alle Rexisten en Vlaamsch-nationalisten. Eenige katholieken, een liberaal en alle communisten hebben zich onthouden.
Op 9 September '37 heeft de Senaat de vertrouwensmotie, welke in twee deelen was gesplitst, aangenomen.
Het eerste deel, waarin hulde wordt gebracht aan de integriteit van den premier en zijn belangeloosheid wordt erkend, werd met 121 tegen 6 stemmen (Vlaamsch-nationalisten) en 17 onthoudingen aangenomen, terwijl het tweede deel, waarin vertrouwen wordt uitgesproken, dat de regeering ten aanzien van de Nationale Bank waakzaam zal zijn, met 113 tegen 15 stemmen en 16 onthoudingen werd aanvaard. (Het Laatste Nieuws)

(Vor. ber. Nat. Bank 2919 E.; Van Zeeland 2880 B.)

F. **NEDERLAND. — Nieuwe Ned. Indische Leening. - Groot ƒ 912.050.000 3% obligaties à 96¾ procent. —**
De minister van Koloniën en de minister van Financiën berichten de uitgifte van een 3% Nederlandsch-Indische leening 1937 A (gegarandeerd door Nederland) groot nominaal ƒ 912.050.000, waarvan reeds een bedrag ad ƒ 340.846.900 bij openbare instellingen is geplaatst. De koers van uitgifte bedraagt 96¾ pct. De leening is verdeeld in schuldbewijzen aan toonder groot ƒ 1000, ƒ 500 en ƒ 100. De leening is aflosbaar à pari, in ten hoogste 37 jaar, te beginnen 1 October 1938 tot een bedrag ad ten minste ƒ 24.650.000 's jaars. De rente bedraagt drie procent en is vrij van couponbelasting. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Leeningen 2657 B.)

11 SEPTEMBER 1937

G. **NEDERLAND. — Criminaliteit nam toe in 1935.**
Blijkens de zoo juist bij de Algemeene Landsdrukkerij verschenen crimineele statistiek over 1935, samengesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek, nam het aantal onherroepelijke veroordeelingen wegens rechtbankzaken toe van 31.072 in 1934 tot 33.367 in 1935; het aantal onherroepelijk veroordeelde individuen van 27.611 tot 29.339, resp. dus een vermeerdering van 2295 (7.4 %) en 1728 (6.3 %). Na aftrek van alle belastingovertredingen zijn de cijfers der veroordeelingen en veroordeelden voor 1934 resp. 19.960 en 18.987; voor 1935 resp. 20.940 en 19.676. De stijging in 1935 was minder groot dan die in de jaren 1933 en 1934.
Bij de kantongerechtscriminaliteit is de beweging der cijfers eveneens in stijgende lijn. Het totaal aantal schuldigverklaringen en gevallen van voorkoming der vervolging bedroeg in 1935 480.053 tegen 444.582 in 1934. Voor het eerst was in 1935 het aantal gevallen van voorkoming der vervolging hooger dan het aantal gevallen van schuldigverklaring.

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vor. ber. Criminalistiek 2437 B.)

H. **AUSTRALIE. — Versterking der weermacht. —**
Sir Archdale Parkhill, de Australische minister van Landsverdediging, heeft in het Huis van Afgevaardigden de begrooting voor zijn departement ingediend. Hij verklaarde daarbij, dat de beteekenis van het nieuwe recordbedrag van £ 11.530.000 gelegen was in het belang om in den kortsten tijd zoo veel mogelijk aan te schaffen.
Australië's bijdrage tot de maritieme verdediging van het Britsche Rijk zal volgens de Engelsche bladen versterking van de kustverdediging, ook tegen luchtaanvallen, omvatten. Te Sydney zullen drie kustverdedigingsvaartuigen worden gebouwd en in de regeeringsfabrieken zal luchtdoelgeschut worden gebouwd voor plaatsing bij Sydney en Newcastle in Nieuw Zuid-Wales en bij verscheidene andere steden. Door aankoop van zeer snelle lange-afstands-bommenwerpers in Engeland, zal de luchtmacht worden versterkt. Het is de bedoeling het aantal vliegtuigen in eerste linie op te voeren van 114 tot 198. Acht eskaders met in totaal 96 toestellen zijn reeds opgericht.

De kruisers „Australia" (9.870 ton) en „Canberra" (9.850 ton) zullen, naar de minister mededeelde, een zwaardere bepantsering krijgen. In verband met het gebruik van Darwin als hulp-vlootbasis zullen aldaar marine-radiostations worden opgericht voor de verbinding met de schepen in de wateren ten Noorden van Australië. (Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Bewapening 1140 C.)

A. **DUITSCHLAND. — „Partijdag van den Arbeid" te Neurenberg. —**

Het partijcongres der Nationaal-Socialisten in Duitschland is op 7 Sept. '37 te Neurenberg met de gewone Duitsche plechtigheid begonnen. Rudolf Hess deelde mede, dat deze partijdag volgens den wil van Hitler de betiteling zal dragen „Partijdag van den Arbeid".

Julius Streicher, de gouwleider van Neurenberg-Franken, sprak eenige welkomstwoorden, waarop de Beiersche minister Wagner het jaarlijksche manifest van Hitler voorlas. Dit manifest is ongeveer in dezelfde bewoordingen als de vorige verklaringen, de gebruikelijke harde woorden tegen de buiten het Nationaal-Socialisme staande groepen, rassen en godsdiensten, waren de hoofdschotel.

Ik wil — zoo besluit de proclamatie — als slot van een hoofdstuk der Duitsche geschiedenis drie feiten vaststellen:

1. Het verdrag van Versailles is dood.
2. Duitschland is vrij.
3. De garant onzer vrijheid is onze eigen weermacht.

Als de Nationaal-Socialistische regeering alleen op deze drie feiten kon wijzen, zou zij zich toch reeds van een roemruchte bladzijde in de annalen van het volk verzekerd hebben. Duitschland is niet geïsoleerd, doch verbonden in nauwe vriendschap met machtige staten. De natuurlijke belangengemeenschap tusschen Duitschland en Italië is steeds meer een factor van bescherming tegen den chaotischen waanzin gebleken. Onze overeenkomst met Japan beoogt hetzelfde doel: aaneengeschaard te staan tot het afweren van een aanval op de beschaafde wereld, die vandaag in Spanje, morgen in het Oosten en overmorgen misschien elders wordt ondernomen.

In het vijfde jaar na de Nationaal-Socialistische revolutie kunnen wij geen schooner feit vaststellen dan dit: Het is weer schoon een Duitscher te zijn en een geluk in Duitschland te leven.

Nationale prijs. — Dr. Goebbels heeft op het cultuurcongres van den rijkspartijdag te Neurenberg den eersten prijswinnaar bekend gemaakt van den Duitschen nationalen prijs voor kunst en wetenschap, die door Hitler ingesteld is in plaats van den Nobelprijs, dien Duitschers niet meer mogen aannemen. Er zijn drie prijzen van 100.000 Rm. De prijswinnaars zijn: Alfred Rosenberg en de artsen prof. dr. August Bier en prof. dr. Ferdinand Sauerbruch, benevens de ontdekkingsreiziger dr. Wilhelm Filchner. Prof. Sauerbruch en prof. Bier deelen een prijs van 100.000 Rm. Voorts heeft Hitler bepaald, dat de architect prof. Ludwig Troost, die als eerste winnaar van den nationalen prijs in aanmerkingen zou zijn gekomen, maar is overleden, symbolisch na zijn dood toch nog deze eer genieten zal.

Vele diplomaten waren dit jaar aanwezig, ook de Nederlandsche gezant was te Neurenberg. Afwezig waren de apostolische Nuntius, mgr. Orsenigo en de Russische gezant.

(Berliner Tageblatt - Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. 2475 E.; 2458 E.; Hitler 2448 A.)

B. **CHINA. — Vrijheidsleening. —**

De Chineesche regeering heeft een „vrijheidsleening voor de landsverdediging" ten bedrage van 500 millioen dollar uitgeschreven. (Sin Pau Agency)

(Vorig bericht 2173 C.)

C. **NEDERLAND. — Monument voor wijlen Koningin Emma te Middelburg. —**

Op 6 September is te Middelburg op plechtige wijze in tegenwoordigheid van H. M. de Koningin een monument voor wijlen Koningin Emma onthuld. (Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2503 E.)**

D. **NEDERLAND. — De Nieuwe Kerk te Delft gerestaureerd. —**

Wanneer men de restauratie van het koor meerekent, dan is het vijftien jaar geleden, dat met de restauratie van de Nieuwe Kerk te Delft een begin werd gemaakt. Het door architect Herman van der Kloot Meyburg gerestaureerde koor werd in September 1923 in tegenwoordigheid van alle leden van het Vorstelijk Gezin als nationaal huldeblijk ter gelegenheid van het zilveren regeeringsjubileum van H. M. de Koningin officieel overgedragen. In 1931 werd een aanvang gemaakt met het herstel van het dwarsschip, waarvoor ongeveer een ton is uitgegeven, terwijl in 1933 het schip onderhanden werd genomen, een werk, waarvoor de oorspronkelijke begrooting werd teruggebracht. Men is daar nog iets onder gebleven. Het geheele restauratiewerk, waardoor de uit nationaal-historisch oogpunt belangrijkste kerk van ons land voor den ondergang werd behoed, is thans gereed gekomen en op 8 September werd de Nieuwe Kerk te Delft, in aanwezigheid van een vertegenwoordiger der Koningin, den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en tal van autoriteiten, officieel ingewijd. (Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht 2351 D.)

12 SEPTEMBER 1937

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**

Duitsch: R. Borchardi — „Vereinigung durch den Tod hindurch". (Bermann-Fischer, Wien)

Wilhelm von Scholz — „Eine Jahrhundertwende". (Lebenserinnerungen) (Paul List, Leipzig) **(2921 D.)**

Engelsch: Philip Gibbs — „Ordeal in England". (Heinemann)

Hugh Walpole — „John Cornelius, His Life and Adventures". (Macmillan) **(Vor. ber. 2921 D.)**

Fransch: Fred Bérence — „Lucrèce Borgia". (Aux Editions Payot, Paris)

F. de Croisset — „Le Dragon blessé". (La Chine) (Grasset, Paris) **(Vorig bericht 2921 D.)**

Italiaansch: M. L. Fiumi — „L'orto della vedova". (Ceschina, Milano) **(Vorig bericht 2921 D.)**

Nederlandsch: Mathias Kemp — „Het kwellende wonder". (N.V. Leiter-Nypels, Maastricht)

Helma Wolf-Catz — „Opkomst". (A. W. Sijthoff's Uitg. Mij., Leiden) **(Vorig bericht 2921 D.)**

F. **VOLKENBOND. — Rapport van de grondstoffencommissie. —**

De commissie van deskundigen voor grondstoffenkwesties is gereed gekomen met haar rapport aan den Volkenbondsraad. Dit rapport vat het resultaat der drie zittingen van de commissie samen, onder afweging van de van verschillende zijden aangevoerde argumenten en formuleert een reeks conclusies, waarvan de belangrijkste de volgende zijn:

I. De moeilijkheden van de betaling der grondstoffen zijn grooter dan die in zake het aanbod.

II. Er bestaat ongetwijfeld een ongelijkmatigheid in de verdeeling van de grondstoffen en er zijn staten, die ten aanzien van de grondstoffenkwesties speciale moeilijkheden ondervinden.

III. Een duurzame en algemeene oplossing van de grondstoffenkwestie is alleen van een herstel van het algemeene goederenverkeer te verwachten.

Op grond van de onderzoekingen der twee subcommissies beveelt het rapport speciale economische en financieele maatregelen aan. (Journal de Genève)

(Vorig bericht 2712 C.)

G. **SOVJET RUSLAND. — De zuiveringsactie. —**

Behalve Ljoebimof, den commissaris der lichte industrie, heeft het Russisch centraal uitvoerend comité de onder-commissarissen van deze industrie, Mychkof en Jeremin, van hun ambt ontheven. Het commissariaat van de lichte industrie was aanzienlijk ten achter bij het productieplan voor het eerste halfjaar. Thans is het hooge personeel, dat de leiding heeft over de Sovjet Russische industrie, vrijwel geheel vernieuwd.

De beweging tot verjonging van het kader duurt nog steeds voort. Van de zeventien volks-commissarissen, die in het diplomatieke jaarboek van 1936 voorkomen, zijn er nog slechts acht in functie. (Prawda)

(Vor. ber. Radek 2658 C.; Kirof 2427 B.)

H. **UTRECHT. — 37ste Jaarbeurs. —**

De 37ste Jaarbeurs werd op 7 September officieel geopend.

De tweede agrarische beurs, die in deze najaars-

beurs is opgenomen, is sterk uitgebreid en vormt een belangrijk onderdeel. Op de jaarbeurs is ditmaal ingeschreven door 1207 deelnemers, tegen 1146 verleden jaar. De bezette oppervlakte is thans 16.000 M². tegen 14.500 M². een jaar geleden. Er zullen ook thans weer eenige excursies o.a. uit België naar de beurs worden georganiseerd en het staat vast, dat extra jaarbeurstreinen zullen rijden.
Er is een grootere buitenlandsche deelneming dan in 1936.

(Vorig bericht Jaarbeurs 2706 D.)

A. DE MIDDELLANDSCHE ZEE-CONFERENTIE. —

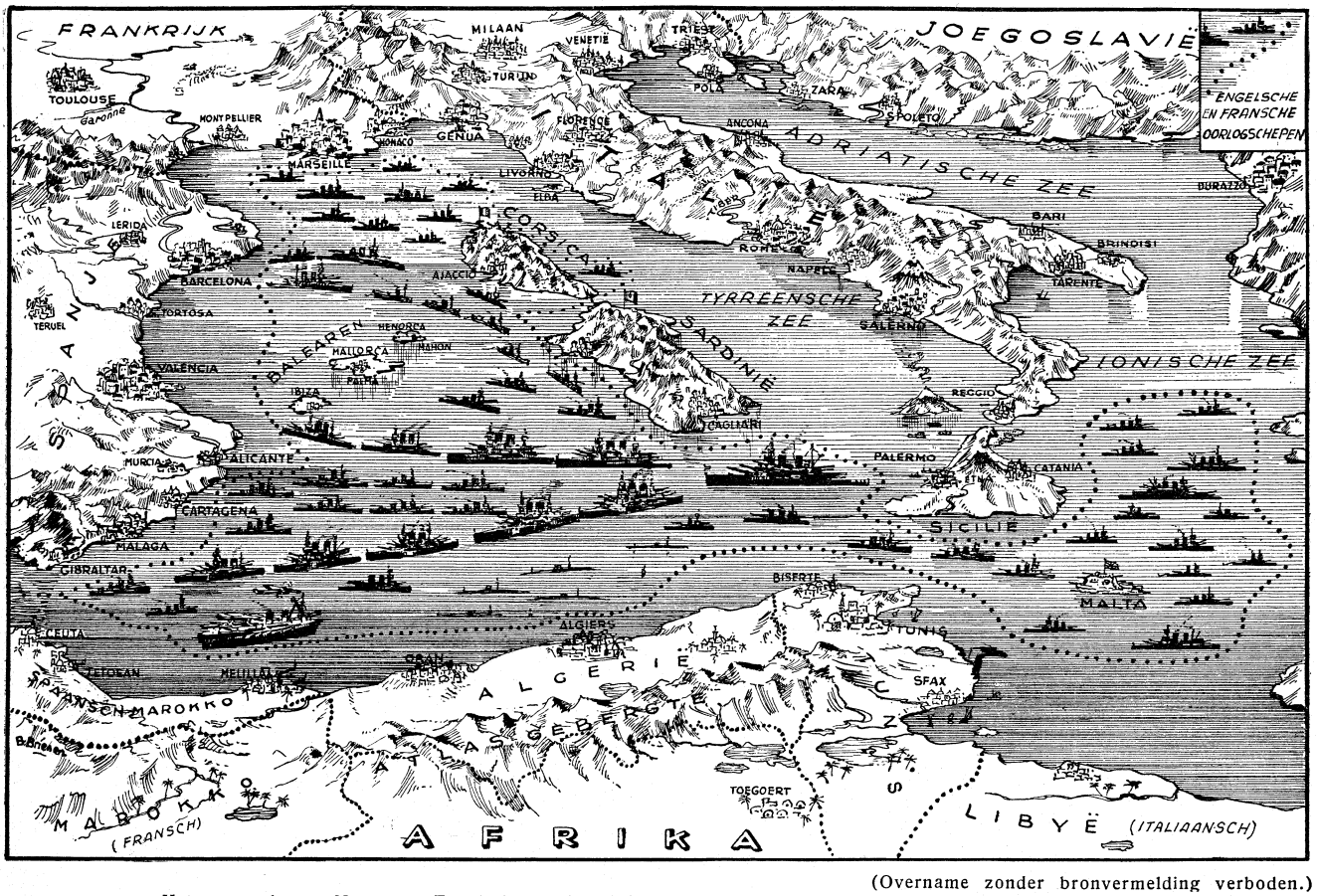

(Overname zonder bronvermelding verboden.)

Het accoord van Nyon. — Engelsche en Fransche oorlogsschepen beschermen de Middellandsche Zee.

13—14 SEPTEMBER 1937

B. SOVJET-RUSLAND. — Notawisseling met Italië in zake het torpedeeren van Russische schepen. —

Rusland heeft 2 nota's gezonden waarin openlijk Italië beschuldigd wordt van het torpedeeren van Russische schepen. Italië heeft Rusland slechts ontwijkend geantwoord en dit antwoord heeft groote ontstemming in Sovjet-kringen verwekt. Rusland handhaaft zijn beweringen ten opzichte van Italië en noemt het een Italiaansche piraten tactiek. (Prawda)

(Vorig bericht 2924 C.)

C. DE MIDDELLANDSCHE ZEE-CONFERENTIE. — Negen-mogendheden conferentie. - Internationale anti-piraten contrôle. —

Engeland, vastbesloten aan de vrijbuiterij in de Middellandsche Zee een einde te maken, heeft in overleg met Frankrijk, op 6 September Italië, Turkije, Griekenland, Joegoslavië, Egypte, Albanië, Sovjet-Rusland, Roemenië, Bulgarije en Duitschland uitgenoodigd om op 10 September te Nyon, Zwitserland, gemeenschappelijk overleg te plegen, met het doel een einde aan de onveiligheid in de Middellandsche Zee te maken. Italië heeft de uitnoodiging wegens de Russische beschuldiging van piraterie, niet aangenomen. Duitschland heeft de zijde van Italië gekozen en is ook niet ter conferentie verschenen. Anthony Eden, de Engelsche minister van Buitenlandsche Zaken besloot niettemin de conferentie zonder Duitschland en Italië te houden. In de bijeenkomst te Nyon heeft de technische commissie de volgende voorloopige overeenkomst der negen mogendheden gemaakt.

1. Groot-Brittannië en Frankrijk zullen samenwerken bij het patrouilleeren langs de voornaamste handelswegen in de Middellandsche Zee, in hoofdzaak Suez-Gibraltar, de Dardanellen-Gibraltar, Noord-Afrika-Marseille. De beide landen zullen samen ten minste zestig destroyers ter beschikking stellen, waarvan Engeland wat meer dan de helft zal opleveren.
2. De vertegenwoordigde Oostelijke Middellandsche Zee-staten zullen in hun eigen territoriale wateren patrouilleeren en daarbij onderling samenwerken. Zij zullen bovendien op verzoek zoodanige hulp verleenen, als waartoe zij bij machte zijn, bij het patrouilleeren in de Middellandsche Zee, en zij zullen patrouilleerenden oorlogsschepen toestaan bepaalde havens van hun gebied te gebruiken.
3. Rusland zal niet deelnemen aan het patrouilleeren in de Middellandsche Zee. Zijn oorlogsschepen zullen niet over de grens van de Dardanellen komen tenzij zich het geval voordoet voorzien bij de conventie van Montreux.
4. Italië zal door Groot-Brittannië en Frankrijk worden uitgenoodigd zich aan te sluiten bij het patrouillewerk ter bevordering van den uitdrukkelijken wensch der conferentie, dat Italië wordt uitgenoodigd om een „zone" over te nemen.
5. Mocht de piraterie overslaan naar de Zwarte Zee, dan zullen de mogendheden, die aan deze zee grenzen, onder elkaar samenwerken om er een eind aan te maken. (Telex-A. N. P.)

(Vorig bericht 2924 C.)

D. OUD-PRESIDENT MASARYK OVERLEDEN. — Masaryk, oud-president van Tsjecho-Slowakije, is op 14 September te 3.29 uur 's morgens op het kasteel Lany overleden. Alle leden der familie, president Benesj en diens echtgenoote en de premier Hodza waren aan het sterfbed.

(Voor levensbeschrijving zie uitgave No. 327.)

(Vorig bericht 2090 E.)

A. Bevolking. - Nieuwe demografische gegevens. — Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft de vijfde mededeeling omtrent den loop van de bevolking gepubliceerd. Deze mededeelingen geven een goed beeld van enkele moderne demographische verschijnselen.

Zoo is tegen het einde van het vorige en in het begin van dit jaar de zuivere reproductie-index over de jaren 1930—1931 en 1935 gepubliceerd. We mogen hier even in herinnering brengen, dat onder den zuiveren reproductie-index (net reproduction rate van Kuczynski) wordt verstaan: het aantal meisjes, dat één vrouw voortbrengt, en dat de vruchtbaarheidsperiode (15—49 jaar) geheel doorloopt.

Voor de periode 1930—1931 bedroeg de index 1,248; voor 1935 1,102. Deze index is dus in 5 jaar sterk achteruitgegaan. Voor 1936 is deze achteruitgang zeer verminderd. Wel is waar is de index in 1936 iets kleiner dan in 1935, maar het verschil is niet groot. Hij bedraagt voor 1936 1,097. Dit wil dus zeggen, dat volgens de vruchtbaarheidsverhoudingen in het jaar 1936 en de sterfteverhoudingen van de Nederlandsche sterftetafel voor vrouwen 1921—1930 één levend geboren meisje gemiddeld 1,097 meisje ter wereld zal brengen.

In de tweede plaats wordt een tabel gepubliceerd, omtrent de wettig levend geborenen naar den leeftijd van de ouders over de periode 1906—1913 en het jaar 1935. Hieruit blijkt, dat de relatieve vruchtbaarheid het grootst is, naarmate de vrouw jonger is. Ten opzichte van de periode 1906—1913 is over 1935 voor elk van de leeftijdsklassen van de vrouw daling van de vruchtbaarheidscijfers waar te nemen, en wel aanvangend bij de groep beneden 20 jaar opklimmend in groepen van 5 jaar, resp. met 28, 36, 36, 35, 42, 47 en 52 pct. De vermindering van de vruchtbaarheid is dus het grootst bij de oudere vrouwen; een verschijnsel, dat we wel konden verwachten, omdat de kinderen voor het overgroote deel in de eerste 5 à 8 jaren van het huwelijk worden geboren, daarna niet meer of zeer zelden.

Zeer leerrijk is de volgende tabel:

Wettig levend geborenen per 1000 gehuwde vrouwen van iedere leeftijdsgroep.

	1906—1913	1935
Beneden 20 jaar	745	533
20—24 jaar	479	308
25—29 jaar	372	239
30—34 jaar	286	185
35—39 jaar	219	126
40—44 jaar	106	56
45—49 jaar	12	6

Verder blijkt, dat het grootste aantal geboorten voorkomt bij vrouwen beneden de 20 jaar, als de mannen 20—24 jaar zijn; bij vrouwen van 20—24 jaar gehuwd met mannen van 25—29 jaar. Voor de overige leeftijdsklassen van de vrouwen blijkt het aantal geboorten het grootst in huwelijken met mannen van dezelfde leeftijdsklassen.

Wanneer de leeftijd van de ouders nu vergeleken wordt met het rangnummer van het kind, hetgeen voor het jaar 1935 is geschied, dan zien we ook hier een zekeren invloed van de leeftijdscombinaties van de ouders, als hierboven beschreven, bij het eerste en tweede kind. Voor het derde, vierde en vijfde kind geldt dit ook voor de vrouwen van 25—29 jaar. Te beginnen met hetzelfde kind zien we dit verschijnsel eveneens voor de vrouwen van 30—34 jaar, n.l. het grootste aantal geboorten in combinatie met mannen in de leeftijdsklasse direct boven die der vrouwen.

Een volgende tabel geeft den leeftijd, waarop het huwelijk wordt gesloten, weer. Het jaar 1935 wordt vergeleken met de perioden 1880—1889, 1890—1899 en 1900—1909. Uit deze belangrijke tabel blijkt, dat de vrouw steeds op jongen leeftijd huwt; ook voor den man is dit waar te nemen, als alle huwende mannen beneden 30 jaar worden bijeengenomen, zooals uit volgende tabel blijkt, die de verdeeling van 100 huwenden van elk geslacht en elke periode aangeeft naar den huwelijksleeftijd.

	1880—1889		1890—1899	
	M.	V.	M.	V.
Beneden 30 jaar	64.56	74.93	65.83	78.07
30—39 jaar	23.49	16.45	22.34	15.71
40 jaar en ouder	11.95	8.62	11.83	6.22
Totaal	100	100	100	100

	1900—1909		1935	
	M.	V.	M.	V.
Beneden 30 jaar	69.97	79.88	71.98	83.37
30—39 jaar	21.45	14.87	21.04	12.60
40 jaar en ouder	8.58	5.25	6.98	4.03
Totaal	100	100	100	100

Niettegenstaande zoowel man als vrouw, en speciaal deze laatste, op jongeren leeftijd huwen, is de geboorte sterk verminderd. In dit verband gezien moet deze geboortevermindering ons nog meer treffen.

De gemiddelde leeftijd der huwenden is dan ook verminderd, zooals uit de volgende tabel blijkt.

	1880—1889	1890—1899	1900—1909	1935
Mannen	30.20	29.77	29.21	29.07
Vrouwen	27.46	27.18	26.81	26.34

Het verschil is, speciaal voor de vrouwen, nogal groot.

Drie tabellen behandelen den leeftijd van de huwenden in verband met de kerkelijke gezindte.

De jaren 1914 en 1935 worden met elkaar vergeleken. Hieruit blijkt, dat de Protestanten relatief meer huwelijken sluiten dan de Roomsch-Katholieken, zoowel in 1914 als in 1935, hoewel in 1914 in meerdere mate dan in 1935. Vermoedelijk speelt het celibaat van de Roomsch-Katholieke geestelijken en zusters hierbij een rol.

Nederland

Wat den leeftijd der huwenden bij de verschillende kerkelijke gezindten betreft, wordt 1918 met '35 vergeleken. Er blijkt, dat de zeer jong huwende vrouwen, n.l. beneden 21 jaar, bij de Protestanten onder de huwenden meer voorkomen dan bij de Roomsch-Katholieken, en dit in 1935 (resp. 15.31 en 11.91 pct.) in sterker mate dan in 1918 (resp. 15.57 en 14.02). Hetzelfde geldt voor de Protestantsche en Roomsch-Katholieke vrouwen van 21—24 jaar. Bij de mannen zien wij hetzelfde verschijnsel.

Ten slotte volgt een tabel, die eugenetische beteekenis heeft. We weten dat huwelijken tusschen bloedverwanten uit eugenetisch oogpunt dikwijls minder gewenscht zijn, omdat de mogelijkheid groot is, dat de huwenden van de gemeenschappelijke voorouders eenzelfden minder gewenschten of ongewenschten erffactor hebben geërfd. Betreft dit een zoogenaamden recessieven erffactor, waarvan een tweetal aanwezig moet zijn, wil de erfelijke eigenschap manifest zijn, dan bestaat de kans, dat 25 pct. van de uit het huwelijk geboren kinderen deze eigenschap vertoonen. Wij zien dan ook, dat het percentage bloedverwantenhuwelijken, waaruit kinderen met recessieve afwijkingen geboren worden, veel grooter is, dan bij de gemiddelde bevolking.

Nu was de berekening van het percentage bloedverwanten-huwelijken wegens bezuiniging sedert 1919 stop gezet. Doch dank zij de mechanisatie op het Centraal Bureau voor de Statistiek is het mogelijk zonder noemenswaardige extra kosten deze belangrijke berekeningen weer uit te voeren en te publiceeren. De consanguiniteit van de periode 1909—1918 wordt met die van 1918 vergeleken. En nu blijkt, dat dit percentage sterk is gedaald. Wanneer we de huwelijken tusschen oom met nicht, en neef met tante (totaal in een gemiddeld jaar van de periode 1909—1918 resp. 9 en 7, in 1935 8 en 3) voegen bij die tusschen neef en nicht (resp. 286 en 149), dan krijgen we per 1000 huwelijken een consanguiniteit:

	1935	Gemiddeld jaar van de periode 1909—1918
Noord-Brabant	1.—	2.54
Gelderland	3.13	10.46
Zuid-Holland	2.26	5.32
Noord-Holland	3.10	7.93
Zeeland	2.26	5.80
Utrecht	2.26	7.34
Friesland	2.70	7.82
Overijssel	3.67	7.99
Groningen	2.80	7.09
Drenthe	7.33	10.—
Limburg	1.31	3.05
Het Rijk	2.62	6.67

Naast de sterke afneming in alle provincies (het geringst in Drenthe) treft ons het lage cijfer in de overwegend Roomsch-Katholieke provincies Noord-Brabant en Limburg. Wij beschouwen de vermindering van het percentage consanguine huwelijken als een gezond verschijnsel. Het zal zeker zijn goeden eugenitischen invloed niet missen.
Uit bovenstaande blijkt wel, dat deze vijfde mededeeling, evenals de vier voorgaande, zeer belangrijk is. Ons land staat, wat den aard van de beschikbare demografische gegevens betreft, aan de spits der beschaafde naties. De nauwgezetheid en betrouwbaarheid van onze demografische gegevens worden door geen enkel ander land overtroffen. En daarenboven worden, zooals in deze vijfde mededeeling, gegevens gepubliceerd, die in verreweg de meeste landen niet te verkrijgen zijn.
Het Centraal Bureau voor de Statistiek mag met trots en voldoening vooral op deze laatste mededeeling terugzien. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Bevolking 2535 A.)

A. VEREENIGDE STATEN. — Handelsverkeer met Nederland en Nederl.-Indië. —
Blijkens mededeeling van het Amerikaansche departement van Handel bedroeg de waarde van den uitvoer van goederen naar Nederland en Overzeesche Gewesten uit de Vereenigde Staten van Amerika, in het eerste halfjaar 1937, vergeleken met het eerste halfjaar 1936 naar:

	(in duiz. dollars) 1937	1936	Toenem. in pct.
Nederl. Oost-Indië	11,383	6,110	85.3
West-Indië	14,600	5,357	172.5
Nederland	42,638	25,872	64.8
Totaal	68,621	37,339	83.8

Het percentage van de toeneming van den uitvoer naar het Koninkrijk der Nederlanden is belangrijk grooter dan dat van de toeneming van den geheelen uitvoer der Ver. Staten naar alle deelen der wereld, welke toeneming 33 bedroeg.
De waarde van den invoer in dezelfde tijdvakken in de Ver. Staten bedroeg uit:

	(in duiz. dollars) 1937	1936	Toenem. in pct.
Nederl. Oost-Indië	55,291	31,530	75.4
West-Indië	9,578	6,952	37.8
Nederland	28,284	21,000	34.7
Totaal	93,153	59,482	56.6

Het percentage van de toeneming van den invoer uit het Koninkrijk der Nederlanden is aanmerkelijk grooter dan dat van de toeneming van den geheelen invoer uit alle deelen der wereld in de Ver. Staten, hetwelk 44.6 bedroeg.
Zooals uit deze cijfers blijkt, vermeerderde het handelsverkeer met Nederland de ongunstige handelsbalans van de Ver. Staten met $ 2.389.000 tegen een totale vermeerdering van $ 24.532.000 in de afgeloopen zes maanden. (Department of Commerce)
(Vorig bericht 2546 B.)

15 SEPTEMBER 1937

B. VOLKENBOND. — Economisch Comité acht Internationale Actie noodzakelijk. —
Het economische comité van den Volkenbond heeft zijn werkzaamheden beëindigd. In het rapport aan den Raad constateeren de deskundigen, dat de verklaring der drie mogendheden van 26 Sept. 1936 niet aan de verwachtingen beantwoord heeft, welke men koesterde op het oogenblik, dat zij werd geformuleerd. Ernstige critiek wordt geoefend op de autarkie en op den bewapeningswedloop.
Het rapport concludeert, dat het noodzakelijk is een internationale actie te ondernemen, volgens de beginselen, die de verklaring van Sept. 1936 hebben ingegeven en die gelijktijdig uitgevoerd moet worden op economisch, financieel en politiek gebied.
(Neue Zürcher Ztg.) **(V. b. Econ. Commissie 1981 D.)**

C. DIAMANT. — Wereldproductie in 1935-'36. —
De wereldproductie van diamant gedurende 1936 bedraagt 8.286.605 karaat ter waarde van $ 35.6 millioen tegen 7.622.866 karaat ter waarde van $ 31.2 millioen in 1935. Wij geven hieronder de productie der voornaamste produceerende landen:

	1935 (in karaten)	1936
Zuid-Afrika:		
Mijnen	274.317	339.718
Alluviaal	402.405	284.204
Belg. Congo (ongeveer)	3.812.023	4.800.000
Angola	481.615	580.000
Goudkust (tot 31 Maart '31)	2.172.563	1.489.410
Sierra Leone	250.000	450.000
Zuid-West-Afrika	128.464	184.873
Nigeria	46.564	47.000
Brazilië	50.000	100.000
Tanganjika	1.415	2.700
Fransch Afrika	——	2.700
Andere landen	3.500	6.000
Totaal	7.622.866	8.286.605

De waarde van den Zuid-Afrikaanschen export voor de jaren 1933—1936 was als volgt:

Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1933	£ 2.130.000	1935	£ 2.805.170
1934	2.815.000	1936	3.200.726

(The Jewelers' Circular) **(V. b. Diamant 2598 E.; Zuid-Afrika 1557 E.; Nederland 2857 D.)**

D. NEDERLAND. — Bewapende schepen voor den Nieuwen Waterweg. —
Wij vernemen, dat in verband met de noodzakelijkheid, voor den Nieuwen Waterweg bij Hoek van Holland over eenig machtsmiddel te beschikken, de loodsbooten, die voor den Waterweg den loodsdienst verrichten, van kanonnen zullen worden voorzien.
Door middel van draadlooze telefonie zal de buitengaats zijnde boot dan worden gewaarschuwd, wanneer daadwerkelijk ingrijpen tegen een schip, dat zich aan eenig misdrijf heeft schuldig gemaakt, noodig is. (De Maasbode)

E. NEDERLAND. — Een commissie van advies in zake radio-wereldomroep. —
De minister van Binnenlandsche Zaken heeft een commissie ingesteld, welke tot taak heeft:
1e. richtsnoeren aan te geven en regelen te ontwerpen, welke als grondslag voor het organiseeren en het verzorgen van de wereldomroep — meer in het bijzonder voor het economische gedeelte daarvan — zullen kunnen dienen;
2e. het in verband met een doelmatige taakverdeeling, in overleg en nauwe samenwerking met de aan de wereldomroep deelnemende omroeporganisaties, voorbereiden van de samenstelling der programma's in dien zin, dat ook de omroeporganisaties krachtens haar eigen aard en zelfstandigheid de verantwoordelijkheid voor den inhoud der programma's kunnen dragen;

3e. het zoeken van contact met organisaties en personen, welke op het gebied van de economische uitzendingen, hetzij rechtstreeks, hetzij zijdelings, als belanghebbende kunnen worden beschouwd;
4e. het ontwerpen van een jaarlijksche raming van kosten en het doen van voorstellen in zake de wijze, waarop die kosten naar billijkheid kunnen worden bestreden. (De Telegraaf) **(Vor. ber. Radio 2862 C.)**

A. **BRAZILIE. — Koffie. - Olie uit koffie. —**
Door de Braziliaansche koffiepolitiek zijn thans reeds in totaal 50 millioen balen koffie verbrand. Van den oogst 1937-'38 zal 70% vernietigd worden. Thans zijn voor chemische bewerking voorraden koffie van Brazilië naar Duitschland verzonden, daar het gelukt is uit de koffie 13% prima olie te vervaardigen. (Uit sojaboonen wordt 20% olie gewonnen.)
(Jornal do Brazil) **(Vor. ber. Koffie 2226 A.)**

B. **NEDERLAND. — Diplomatie. - Consul-generaal der Nederlanden te Berlijn. —**
Naar de regeeringspersdienst meldt, is de consul-generaal der Nederlanden, M. J. van Schreven, bestemd om op te treden als consul-generaal der Nederlanden te Berlijn, tevens hoofd der handelsafdeeling van H. M.'s gezant aldaar. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Diplomatie 2847 D.)

C. **BEWAPENING. — Machtsverhouding van Italië en Sovjet-Rusland in de Middellandsche Zee. —**

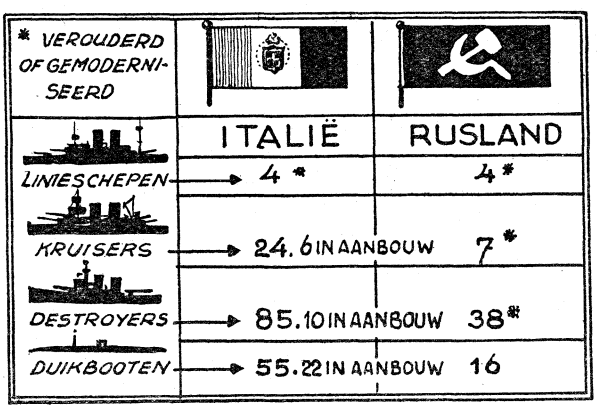

(Overname zonder bronvermelding verboden)

(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Bewapening 2919 A.)**

D. **ACCOORD VAN NYON. — Italië eischt gelijkstelling. - Nadere bijzonderheden in zake het accoord.**
Het antwoord der Italiaansche regeering op de uitnoodiging tot deelneming aan de maatregelen tegen de zeerooverij is op 14 Sept. '37 den diplomatieken vertegenwoordigers van Frankrijk en Engeland overhandigd.
Italië weigert zich bij de overeenkomst van Nyon aan te sluiten, tenzij het een taak in den patrouille-dienst op voet van volledige gelijkheid toegewezen krijgt.
Het Italiaansche antwoord op het voorstel tot aansluiting bij het accoord van Nyon luidt:
„De fascistische regeering heeft de regeling bestudeerd, die aanvaard is door de vertegenwoordigers der mogendheden, welke deelgenomen hebben aan de conferentie te Nyon, evenals het memorandum, gedateerd op 13 Sept. '37 en overhandigd door de zaakgelastigden van Frankrijk en Groot-Brittannië. Uit deze documenten blijkt, dat ingeval van een toetreden van Italië alleen de Tyrrheensche zee aan Italië zou worden toevertrouwd, om daar de contrôle-maatregelen, vastgesteld ter conferentie, uit te voeren, terwijl practisch dezelfde maatregelen in de geheele Middellandsche Zee zouden blijven toevertrouwd aan de Fransche en Engelsche vloot.
De toestand, die hieruit voor Italië zou voortvloeien, is onaanvaardbaar. Zijn vitale belangen in de Middellandsche Zee en het feit, dat langs zijn verbindingslijnen het meeste verkeer vaart, bepalen den eisch, dat Italië voorwaarden van absolute pariteit krijgt met onverschillig welke andere mogendheid in onverschillig welke zone der Middellandsche Zee.
(Giornale d'Italia)

Nadere bijzonderheden in zake het Accoord. —
Het accoord van Nyon werd op 14 Sept. '37 door de negen mogendheden onderteekend. Afzijdig van de conferentie bleven Duitschland, Italië en Albanië.
Wij kunnen nog de volgende bijzonderheden omtrent het accoord geven:
1. De vlootmachten der deelnemende mogendheden zullen het vuur openen tot het in den grond boren van elke duikboot, die een niet-Spaansch koopvaardijschip aanvalt. (De clausule voegt hieraan toe: „indien zulk een aanval in strijd is met de regelen van het internationaal recht, zooals gestipuleerd in het Londensche Vlootverdrag van 1930," maar de „Times" voegt hieraan toe, dat aangezien het niet waarschijnlijk is, dat een zeeschuimende duikboot zich hieraan zal blootstellen door aan deze regelen te gehoorzamen, de toevoeging weinig practische waarde heeft.)
2. De vlootmachten zullen schieten, niet slechts tot het in den grond boren van duikbooten, die bij een aanval betrapt worden, doch ook van eenige duikboot, die zich ophoudt in de nabijheid van een aangevallen schip in omstandigheden, die „geldige redenen opleveren voor de gedachte, dat de duikboot schuldig is aan den aanval in kwestie".
3. In geen van deze speciale maatregelen, noch in de overeenkomst zelf, zijn de regeeringen voornemens aan een der Spaansche partijen een concessie te doen van het recht tot het uitoefenen van oorlogvoerende rechten.
4. Ter vermijding van misgrepen of moeilijkheden zal geen duikboot van de deelnemende mogendheden uitvaren in de wateren van de Middellandsche Zee, tenzij aan de oppervlakte vergezeld van een schip, of tenzij zij, in bepaalde zones, deelneemt aan oefeningen.
5. De mogendheden zullen geen buitenlandsche duikboot toestaan, dat zij haar territoriale wateren binnenvaart, tenzij in dringenden nood verkeerende of tenzij vergezeld door een aan de oppervlakte varend schip. (Times) **(Vorig bericht 2932 C.)**

16 SEPTEMBER 1937

E. **VEREENIGDE STATEN. — Vakbeweging. - Green versus Lewis. —**
De „American Federation of Labour" zal, naar vernomen wordt, op haar 4 October 1937 in Denver (Colorado) te houden vergadering, de organisaties, verbonden met het „Committee for Industrial Organization", tot uittreden nopen en tevens een onafgebroken strijd gelasten tegen den leider der C.I.O., John Lewis, met als inzet de algemeene leiding van de Amerikaansche vakbeweging.
William Green, de leider van de Federation of Labour, heeft alle hoop opgegeven om met Lewis, die verleden jaar met Green heeft gebroken, te onderhandelen over een „wapenstilstand". Deskundigen in de vakbeweging wijzen er op, dat de Federation de „rebellen" moet schorsen, indien zij althans consequent wil blijven. Eenige maanden geleden is Green begonnen de vakorganisaties in de Staten en steden te gelasten een zuivering onder haar leden te houden, welke actie sinds dien regelmatig is gehouden. De C.I.O. en de A.F.O.L. beweren thans elk een ledental te bezitten van drie millioen man, welk totaal het grootste is, dat ooit in de Amerikaansche vakbeweging stond ingeschreven. (New York Times)
(Vorig bericht Vakvereenigingen 2855 B.)

A. ZWEDEN. — Spoorwegen. - Inlandsbaan. —

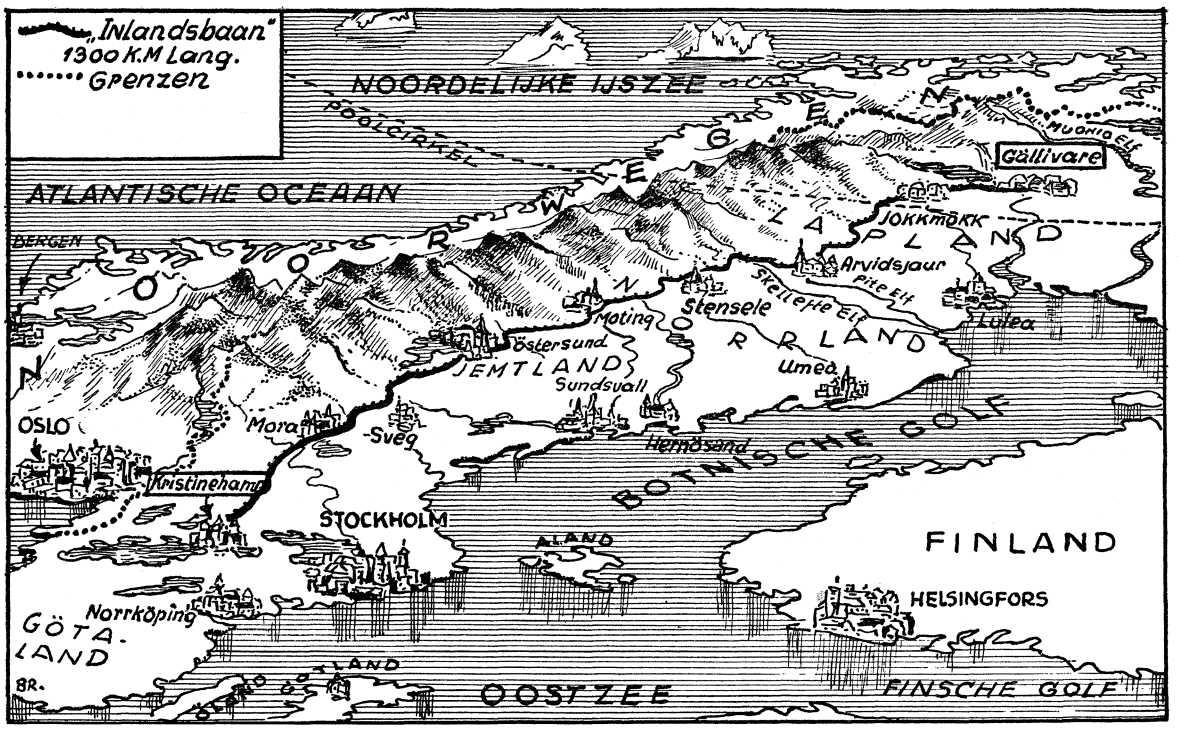

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Met een onkostenrekening van 135 millioen kronen en na dertig jaar langen arbeid is de dertienhonderd kilometer lange spoorlijn tusschen Kristinehamn en Gällivare op 5 Augustus '37 voltooid en officieel geopend. (Svenska Dagbladet)

(Vor. ber. Spoorwegen 2105 G.)

B. NEDERLAND. — Jaarcijfers onzer groote banken.

De jaarcijfers onzer banken getuigen over vrijwel de geheele linie van uiterst krachtige verhoudingen.
Overheerschend in het balansbeeld blijft de groote liquiditeit. Deze kenmerkte ons bankwezen gedurende de geheele crisis.
Naast groote liquiditeit weerspiegelen de balansverhoudingen een krachtige solvabiliteit onzer banken. Ter weergave hiervan becijferen wij welk deel, uitgedrukt in procenten, van haar activa die de meeste risico's kunnen opleveren, uit eigen middelen wordt gefinancierd. Tot bedoelde activa rekenen wij dan gebouwen, deelnemingen, syndicaten en debiteuren excl. die tegen effectenonderpand of anders gezegd alle activa behalve de liquiditeiten.

(In procenten.)

	N.H.M.	A.B.	Rob.	T.B.	I.B.	G.Cr.	B.A.
1913 ...	51 ?	65	74	32	47	21	19.4
1920 ...	30 ?	45	31	27	36	29	23.3
1929 ...	37 ?	73	38	36	45	58.5	27.4
1930 ...	30.3 ?	91.2	44	35.7	47.6	56.2	33.1
1931 ...	30.2 ?	80.1	47.8	35.4	52.2	55.9	35.9
1932 ...	39.7 ?	87.3	61.5	41.3	60.5	57.8	39.4
1933 ...	44.8 ?	95	57.5	44.4	52.9	62.6	41.7
1934 ...	35.7	100	54.8	46.9	52.5	66.4	43.8
1935 ...	37.5	89.5	56.2	49.2	58.5	61.9	46.9
1936 ...	37.7	96.3	58.1	59.3	64.1	—	—

Duidelijk blijkt hieruit, dat ook bij de meest onverwachte en krachtige schokken de verplichtingen wel steeds voor 100% gedekt zouden blijven!
Hoewel ter beoordeeling van de positie van minder belang laten wij volledigheidshalve nog een overzicht volgen waarin wordt weergegeven hoeveel de zichtbare reserves in procenten op het nominale aandeelenkapitaal beloopen:

	N.H.M.	A.B.	Rob.	T.B.	I.B.	G.Cr.	B.A.
1929 ...	58.8	89.8	10 †)	44.4	31.5	17.2	14.2
1930 ...	50.0	90.7	15 †)	43.4	32.1	17.2	14.4
1931 ...	25.0	90.5	15 †)	43.2	32.0	14.5	13.7
1932 ...	25.0	89.5	15 †)	38.2	31.0	18.1	13.6
1933 ...	28.3	88.5	22.4	29.3	21.0	19	14.1
1934 ...	17.3	85.8	30	29.8	21.0	21.4	14.1
1935 ...	19.1	86.7	32.4	23.5	21.0	22.1	14.1
1936 ...	23.3	87.6	35.0	24.5	23.3	—	—

†) Robaver: hier (niet in andere cijfers) is de reserve berekend na aftrek amortisatie schuld, (ultimo 1931 ƒ 12.8 millioen, ultimo 1932 ƒ 12.8 millioen, ultimo 1933 ƒ 10 millioen, ultimo 1934 nihil).

Ten einde eenig inzicht te geven in de onderlinge grootteverhouding der verschillende banken, geven wij hieronder weer hoeveel procent van het gezamenlijke balanstotaal dier instellingen voor rekening van elke bank afzonderlijk komt.

Nederl. Handel-Mij. incl. G. Cr. V.	27%
Amsterdamsche Bank	21%
Rotterdamsche Bankvereeniging	23%
De Twentsche Bank	17%
Incasso-Bank	10%
Bank-Associatie	± 2%
(De Telegraaf) Totaal	100%

C. NEDERLAND. — Diplomatie. - Baron Herry tot Belgisch gezant benoemd. —

In de Belgische staatscourant is een Kon. Besluit verschenen, waarbij de heer baron Herry, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van België te Luxemburg, wordt benoemd tot opvolger van wijlen den heer Maskens, als Belgisch gezant te 's-Gravenhage. Daarmede heeft de benoeming haar beslag gekregen, die maandenlang in het middelpunt der discussies heeft gestaan, en aanleiding heeft gegeven tot scherpe commentaren in de Vlaamsche pers. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Diplomatie 2935 B.; Z.Exc. Ch. Maskens 2734 I.)**

D. MEXICO. — Financieele structuur. —

Een algeheele wijziging heeft plaats gevonden in de financieele structuur in Mexico. Een officieel decreet in de Staatscourant wijst de Banco de Mexico als eenige circulatiebank aan, en bepaalt tevens, dat genoemde bank de contrôle over de valuta in handen krijgt.
De bank kan — met uitzondering van drie gevallen — gedurende een jaar haar charter buiten werking stellen, mits aan het einde van het jaar haar algemeene situatie zoodanig is, dat zij weder aan de bepalingen van het charter kan voldoen.
Deze maatregel heeft in financieele kringen sensatie

verwekt, aangezien het blijkbaar de bedoeling is, den directeur van de Banco de Mexico dictatoriale bevoegdheden te geven.
(Revista de Revistas, Ciudad de Mejico)

A. OUD-PRESIDENT MASARYK. - Levensbeschrijving. —

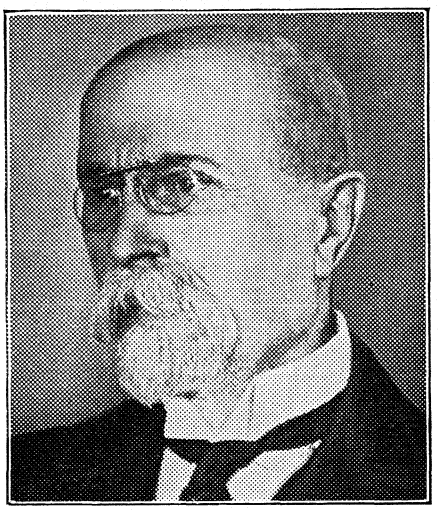

Oud-President Masaryk.

In aansluting op ons bericht op pag. 2932 D. geven wij de levensbeschrijving van den grooten overledene.
Thomas Garrigue Masaryk, de stichter van de Tsjecho-Slowaaksche republiek, werd te Hodanin in Moravië op 7 Maart 1850 geboren. Zijn vader was koetsier van een keizerlijk domein. De jonge Thomas bezocht eerst de Tsjechische school te Cejkonic, later de Duitsche school te Hustopec. Hier bleek zijn helder verstand; hij wilde voor onderwijzer studeeren, doch was nog te jong en werd daarom in de leer gedaan bij een smid. Lang hield hij het daar niet uit, zoodat hij op vijftienjarigen leeftijd ging studeeren aan het gymnasium te Brno (Bruenn), vervolgens bezocht hij de universiteiten van Weenen en Leipzig.
Te Leipzig leerde hij de dochter van den directeur van de Germania Insurance Company van New York, Charlotte Garrigue, kennen, met wie hij in 1878 te Brooklyn in het huwelijk trad. Later voegde hij haar familienaam aan den zijnen toe. In 1879 werd Masaryk privaat-docent te Weenen en toen in 1882 de hoogeschool te Praag werd gesplitst in een Duitsche en een Tsjechische afdeeling, werd hij benoemd tot hoogleeraar in de wijsbegeerte aan deze laatste afdeeling.
Via de wetenschap kwam hij hier in de politiek en werd hij oprichter van de Tsjechische realistische partij. In 1891 werd hij voor de eerste maal gekozen tot lid van den Oostenrijkschen rijksraad, doch na twee jaar trad hij af. Hij bleef strijden voor het Tsjechische ideaal, waarbij hij op groote moeilijkheden en tegenstand aan alle zijden stiet.
Toen in 1914 de wereldoorlog uitbrak, vluchtte Masaryk naar het buitenland, eerst naar Nederland, vervolgens naar Zwitserland, Italië, Frankrijk en Engeland. In Rotterdam in hotel Weimar stelde hij het memorandum op, waarin hij uiteenzette hoe hij zich de toekomst van zijn land had gedacht. In verscheidene hoofdsteden richtte hij centrale Tsjechische bureaux op, om te strijden voor de onafhankelijkheid van Tsjechen en Slowaken. Toen hij in December 1914 te Rome vertoefde, kreeg hij van den huidigen president Benesj een waarschuwing, dat hij niet naar Oostenrijk kon terugkeeren, aangezien men zijn arrestatie voorbereidde. Zijn vrouw en kinderen, die in Weenen waren gebleven, werden streng bewaakt, zoodat Masaryk niet met hen in verbinding kon treden, alleen zijn dochter Olga vergezelde hem als secretaresse op zijn tochten. In 1916 werd onder voorzitterschap van Masaryk de nationale Tsjechische raad opgericht. Benesj werd hiervan secretaris.
Reeds in 1916 trachtten de Tsjechische krijgsgevangenen in Rusland een eigen legioen te vormen om aan de zijde van de Russische troepen tegen de Oostenrijkers te strijden, doch door verschillende oorzaken slaagde men hierin niet. Eerst na de revolutie in 1917 slaagde Masaryk er in met medewerking van Kerensky uit de Tsjechische en Slowaaksche krijgsgevangenen in Rusland het bekende Tsjechische legioen te vormen, dat 92.000 man telde. Eenigen tijd streed dit legioen aan het Russische front, doch de revolutie greep verder om zich heen; Kerensky viel en Lenin maakte zich meester van de macht. De bolschewiki sloten vrede met de centrale mogendheden en het legioen kon zijn strijd niet voortzetten.
Masaryk sloot daarop met de bolschewiki een overeenkomst; het legioen kon dwars door Siberië naar Wladiwostock marcheeren. Onder groote moeilijkheden werd deze tocht volbracht; de plaatselijke sovjet-autoriteiten legden het legioen groote moeilijkheden in den weg en op vele plaatsen moest het zich gewapenderhand een doortocht banen. Van Wladiwostock werd het legioen naar Frankrijk vervoerd, waar het op enkele punten van het Westelijk front streed.
Masaryk zelf begaf zich naar de Vereenigde Staten, waar hij de regeering wist te overtuigen van het goed recht der Tsjechen. Met steun van de Entente werd in October 1918 de Tsjecho-Slowaaksche republiek opgericht, waarvan de grenzen werden vastgelegd bij de verdragen van Versailles, Saint Germain en Trianon.
Masaryk werd tot eersten president van de nieuwe republiek op 14 November gekozen. Driemaal werd hij herkozen, tot hij op 14 December 1935 zijn functie neerlegde en werd opgevolgd door zijn vriend en leerling Benesj.
Zoowel op politiek als op wetenschappelijk terrein zijn van zijn hand verscheidene werken verschenen, o.m.: De Tsjechische kwestie, Rusland en Europa, Nieuw Europa, De Wereldrevolutie, Over de hypnose, De zelfmoord als massaverschijnsel in de moderne beschaving, Blaise Pascal en Jan Huss. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Masaryk 2932 D.)

B. NEDERLAND. — Het N.V.V. vraagt ordening. —
Het bestuur van het Nederl. Verbond van Vakvereenigingen heeft een adres aan de regeering gericht, waarin een aantal maatregelen van ordening worden genoemd, die het N.V.V. thans urgent acht.
Het N.V.V. vraagt herziening van de bedrijfsradenwet, wijziging van de vestigingswetten, reorganisatie van den Economischen Raad, stichting van een conjunctuurbureau, onder gemeenschapsbeheer brengen van de Nederlandsche Bank, contrôle op de credietverleening der particuliere banken, een politiek van openbare werken, belasting en financiën, die gericht is op tempering van de conjunctuurschommelingen.
(Het Volk) **(V. b. N.V.V. 2022 B.; Ordening 1680 H.)**

C. NEDERLAND. — Kabinet-Colijn - Mr. J. A. N. Patijn minister van Buitenlandsche Zaken. —
De regeeringspersdienst deelt mede:
Tot minister van Buitenlandsche Zaken is met ingang van 1 October '37 benoemd mr. J. A. N. Patijn, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Brussel.

De heer Patijn werd op 9 Februari 1873 te Rotterdam geboren. Na het gymnasium te Den Haag te hebben bezocht, studeerde hij in de rechten aan de universiteit te Leiden, waar hij in 1875 promoveerde met een dissertatie: „Zondagswetgeving". Voorts studeerde de heer Patijn te Parijs aan de „Ecole libre des sciences politiques".
Na zijn promotie trad mr. Patijn in diplomatieken dienst en was van 1898 tot 1902 gezantschapsattaché en „assistent legal adviser" van het koninkrijk Siam, terwijl hij reizen deed naar Oost-Indië, Japan en Amerika. Bij zijn terugkeer in ons land trad mr. Patijn in dienst der gemeente 's-Gravenhage en werd hij benoemd tot chef der afdeeling Gemeentebedrijven ter gemeentesecretarie, als hoedanig hij tot 1908 werkzaam was. In dat jaar verwisselde de heer Patijn de gemeentelijke voor een rijksbetrekking en wel als referendaris aan de afdeeling Arbeid van het departement van Landbouw, Nijverheid en Handel.

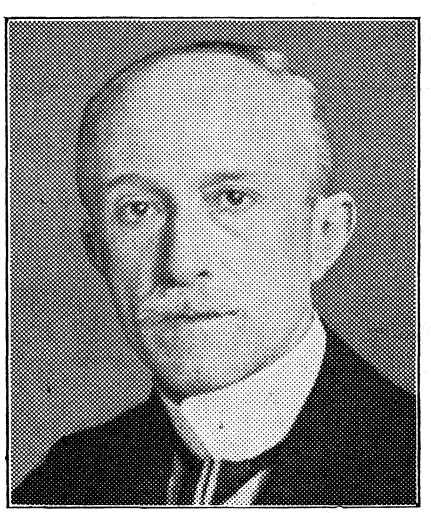

Mr. J. A. N. Patijn.

Als chef van de afdeeling Gemeentebedrijven ter gemeentesecretarie van 's-Gravenhage, heeft de heer Patijn een werkzaam aandeel gehad in de oprichting van de gemeentelijke arbeidsbeurs.

In 1911 werd mr. Patijn benoemd tot burgemeester van Leeuwarden, terwijl hij in 1918 aan het hoofd werd gesteld van de gemeente 's-Gravenhage als opvolger van den tot minister van Buitenlandsche Zaken benoemden burgemeester der residentie jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek.
De heer Patijn bekleedde het burgemeesterschap van 's-Gravenhage tot 1930, toen hem op zijn verzoek eervol ontslag als zoodanig werd verleend. Het volgend jaar in Februari werd hij benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Rome.
In Juli 1936 verliet hij dezen gezantschapspost voor dien te Brussel als opvolger van jhr. mr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, die tot Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië werd benoemd. Mr. Patijn is tevens geaccrediteerd bij het Hof te Luxemburg.
Mr. Patijn is ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, grootofficier der Huisorde van Oranje, grootofficier in de orde van de Kroon van Roemenië, ridder 2de klasse der orde van civiele verdiensten van Spanje en commandeur tweede klasse in de orde van St. Olaf van Noorwegen.
Hoewel niet aangesloten bij een politieke partij, is mr. Patijn van liberalen huize. (Telex-A. N. P.)
(V. b. Kabinet 2873 A.; Mr. J. A. N. Patijn 2547 A.)

17 SEPTEMBER 1937

A. AUTOMOBIELEN. — Wereldproductie 1936. —
Wij geven een staat van de productie van eenige der voornaamste landen, die automobielen produceeren en wel:

	(× 1000) 1936	1935
Vereenigde Staten	4.454	3.947
Groot Brittannië	481	417
Duitschland	298	245
Frankrijk	203	166
Canada	162	173
Sovjet-Rusland	137	97
Italië	48	48
Tsjecho-Slowakije	11	8
Andere landen	15	13
	5.809	5.114

(Petroleum Press Service) **(Vor. ber. 2287 A.)**

B. ANTHROPOLOGIE. — Pithecantropus ontdekt. —
Dr. Von Koeningswald heeft bij Trinil een fraaien schedel van den Pithecantropus ontdekt, waardoor nieuwe gezichtspunten op het vraagstuk van dezen vermoedelijken overgangsvorm zouden zijn geopend. Hierbij zij aangeteekend, dat het ook bij Trinil was, waar prof. Eugène Dubois zijn wereldbekende vondst deed betreffende den Pithecantropus, welke zooveel pennen in beweging heeft gebracht en waarvan de waarde later niet zoo groot bleek te zijn als oorspronkelijk gemeend werd. Zelfs is er twijfel gerezen, of de gevonden resten werkelijk van den Pithecantropus erectus afkomstig waren.
(Java Bode) **(Vor. ber. Anthropologie 2045 A.)**

C. VOLKENBOND. — China doet beroep op den bond. - Maatregelen geëischt. —
De Chineesche gedelegeerde, Wellington Koo, heeft op 15 Sept. '37 een beroep op den Volkenbond gedaan, gegrond op artikel 17 van het Volkenbondshandvest, dat betrekking heeft op conflicten tusschen een lid en een niet-lid van den Bond.
De Chineesche delegatie heeft een verklaring uitgegeven, waarin gewezen wordt op den ernst van den toestand in het Verre Oosten, waar Japan het bestaan van China als onafhankelijken staat bedreigt en de veiligheid van de Chineesche territoriale bezittingen, de uit de verdragen voortvloeiende rechten en de belangen der buitenlandsche mogendheden in gevaar brengt.
De Chineesche delegatie stelt daarbij in het licht, dat de veroveringspolitiek van Japan in China aan den dag is getreden door onophoudelijke provocaties en invallen in China door de gewapende strijdkrachten van Japan sedert 1931. Zij uit haar verontwaardiging over de Japansche troepenzendingen, zoowel in Noord-China als in Shanghai, de luchtbombardementen van open steden, met volstrekte miskenning van het internationale recht, de concentratie van oorlogsschepen, de blokkade der Chineesche kusten en besluit: „de crisis in het Verre Oosten is thans definitief veranderd in een wereldcrisis. De Japansche agressie bedreigt niet alleen de onafhankelijkheid en territoriale onaantastbaarheid van China, maar bedreigt tevens den algemeenen wereldvrede. Daarom gelooven de Chineesche regeering en het Chineesche volk, dat de Volkenbond, die een groote instelling is, welke vreedzame staten groepeert, onmiddellijke, doeltreffende maatregelen zou moeten overwegen en zou moeten nemen om een einde te maken aan de onduldbare voortzetting van het agressieve optreden en de wreedheden van Japan in China en om de heiligheid der internationale verdragen te beveiligen."
De delegatie hoopt voorts, dat de Vereenigde Staten en de andere landen, die geen lid zijn van den Volkenbond en die belangen hebben in het Verre Oosten, zullen deelnemen aan een algemeen streven tot het herstel van den vrede in het Verre Oosten.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht 2923 D.)**

D. DUITSCHLAND. — Diplomatieke vertegenwoordigers of Cultuur-Attaché's. —
Duitschland zal binnenkort aan zijn diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland cultuur-attaché's toevoegen, als vermomde werktuigen van de Ausland-Organisation. Men legt er den nadruk op, dat deze cultuur-attaché's gelijk zullen staan met de pers- of propaganda-attaché's, welke meer staten kennen en die Duitschland ook thans reeds hier en daar had zonder dat dit ergernis gaande maakte. Deze attaché's staan onder den diplomatieken vertegenwoordiger, zonder met de Ausland-Organisation in andere relatie te komen. (Times)

E. VOLKENBOND. — Herziening van het Volkenbondspact. —
De commissie van 28 staten, belast met het instellen van een onderzoek naar de mogelijkheden voor een herziening van het Volkenbondspact, waarin ook Nederland zitting heeft, heeft op 11 Sept. '37 na langdurige beraadslagingen besloten, een commissie van juristen te belasten met het indienen van voorstellen om het Volkenbondspact geheel van de vredesverdragen los te maken. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Hervorming 2585 F.)

F. DUITSCHLAND. — Partijdag van den Arbeid. - Slotrede van Hitler.
Volgens traditie is ook dit jaar de partijdag der N.S.D.A.P. besloten met een groote slotrede van Hitler op het partijcongres.
Hitler zeide te meenen wederom een vooruitgang te kunnen constateeren tegenover het congres van 1936: nog meer is de opvoedende zending van het Nationaal Socialisme aan den dag getreden. In de afgeloopen week is de natie een geconcentreerd beeld getoond van een reusachtig geestelijk en feitelijk werk. Slechts de vorming van het type van den Duitschen mensch zal delaatste weerlegging geven van de bewering, dat dit nieuwe Duitschland een wedergeboorte van het oude is.
Nog nooit zijn de geestelijke doelstelling en wilsvorming der natie zoo identiek geweest met de natuurlijke plichten tot het zich zelf handhaven als thans. Een gemakkelijke overwinning in 1914 zou Duitschland ver gehouden hebben van alle inzichten, die thans doen huiveren voor den weg, waarop het toenmalige Duitschland zich bevond.
Aan den nood der ineenstorting is de nat. soc. idee ontstegen. Thans wordt niet meer gestreden om schamele dynastieke belangen of om correctie van landsgrenzen of kleine economische belangen.
Thans gaat de strijd tegen een ware wereldziekte, het Bolsjewisme.
Na over het Bolsjewisme en het Jodendom op de gebruikelijke wijze te hebben uitgeweid, zeide Hitler, het Spaansche vraagstuk besprekende, evenmin te kunnen begrijpen, dat Frankrijk en Engeland politieke belangen in Spanje hebben, als wanneer iemand zou zeggen in Duitschland politieke belangen te bezitten. Gaat het echter om economische belangen, dan wordt dat toegegeven, echter met de constateering, dat ook Duitschland precies dezelfde economische belangen voor zich opeischt.
Evenals Frankrijk en Engeland geen verschuiving van krachtsverhoudingen naar Duitsche of Italiaansche zijde wenschen, evenmin wenscht Duitschland een verschuiving van krachten in den zin van een vermeerdering der bolsjewistische macht. Een nationaal Spanje is nationaal, d.w.z. Spaansch, het bolsjewisme echter is bewust internationaal en heeft slechts één centrale.

Even verontrust als Engeland en Frankrijk zijn bij de gedachte, dat Spanje door Italië of Duitschland zou kunnen worden bezet, even ontzet is Duitschland tegenover de mogelijkheid van een verovering van Spanje door Sovjet-Rusland.
(Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. 2931 A.; Hitler 2874 C.; Rede 2844 A.)

18 SEPTEMBER 1937

A. NEDERLAND. — Verbruik van Sigaretten, Sigaren en Tabak in 1936 (verbeterd overzicht). —

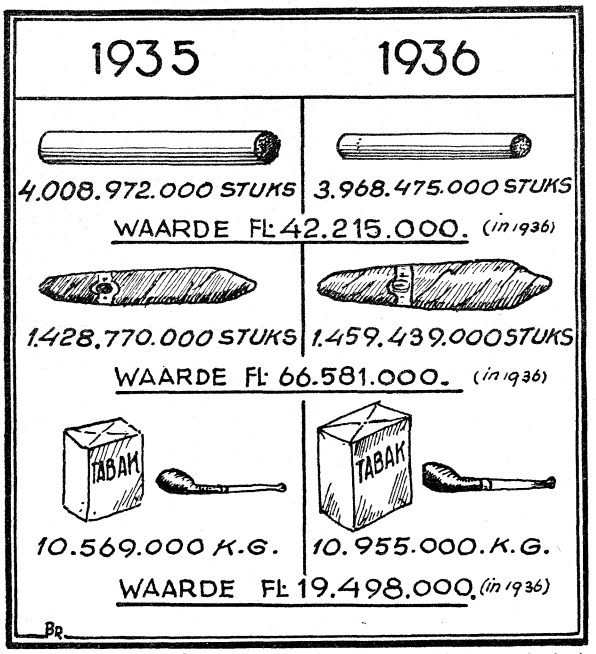

(Overname zonder bronvermelding verboden)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2798 K.)**

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Japans verlangens in de Nanyo (Zuidelijk deel van den Pacific). —
Het vorige jaar hebben de Japansche admiraals Taneji Sosa en Takeshita een bezoek aan Ned.-Indië gebracht. De heeren brachten een officieele visite en zijn dienovereenkomstig ontvangen. Zij hebben hun tijd blijkbaar slecht gebruikt, schrijft het Bat. Nieuwsblad, want blijkens een artikel van den luit.-ter-zee 1e kl. F. S. W. de Ronde in het Wetenschappelijk jaarbericht der Ver. ter beoefening van de krijgswetenschap, heeft dit geleid tot een publicatie in het tijdschrift Nippon Hyoron van de hand van eerstgenoemden vlagofficier, welke de heer De Ronde als volgt samenvat:
„Nederland heeft oorspronkelijk het bestuur over de gewesten gekregen door het sluiten van verdragen met inheemsche vorsten, waarbij als voorwaarde werd gesteld, dat de Nederlanders de inlandsche bevolking zouden beschermen en ontwikkelen. Indien dus het Nederlandsch bestuur bezwaarlijk is voor de inlandsche bevolking en haar ontwikkeling tegenhoudt, dan is de Nederlandsche politiek in strijd met de vroeger gesloten verdragen.
Als deze onredelijkheid bleef voortduren, de inlandsche bevolking daardoor in steeds dieper armoede zou vervallen, de rijke hulpbronnen en uitgestrekte maagdelijke gronden als dood kapitaal bleven liggen, de belangen der menschheid en de verbetering der menschelijke levensvoorwaarden door gebrek aan edelmoedigheid van Nederland in het gedrang zouden komen, dan behoeven menschelijkheidsoverwegingen een krachtige mogendheid er niet van te weerhouden, haar stem te verheffen om op correctie van deze „onredelijkheid" aan te dringen.
Als dan dit voorstel bovendien insluit bevordering van het geluk der inheemsche bevolking, vlot brengen van het vastgeloopen bestuur en bloei van de kolonie in coöperatie tusschen hen en ons, dan behoeven wij nog minder te aarzelen bij het uitbrengen van dit voorstel.

„Onjuiste tactiek der koloniale mogendheden". — Het internationale gebruik wil, dat men niet tornt aan gebiedsdeelen, die reeds door anderen zijn verkregen en wij eerbiedigen dit gebruik, doch nu reeds de wenschelijkheid van „herverdeeling der koloniën" wordt betoogd, is het toch zeker niet buitensporig om ontginning te eischen van maagdelijk terrein, dat anderen bezitten. Waarschijnlijk verwacht de Nederlandsche regeering zelf dan ook wel, dat er zoo iets komen zal. De groote mogendheden, die geen verzadiging kennen, verzetten zich tegen de ontwikkeling der krachtige jongere staten en werpen daartegen dammen op, in naam om den bestaanden vrede te handhaven.
Als zij zich beter rekenschap gaven van het dreigend gevaar van een oorlog in de naaste toekomst, waartoe deze tactiek kan leiden, zouden zij wel een andere houding aannemen tegenover den eisch van correctie van dit „onnatuurlijk" koloniaal bezit.
Japan wil thans op waardige wijze ontginning van de Zuidzee voorstellen tot gelijkelijk voordeel voor eigen land en voor de betrokken gewesten. Is deze vreedzame penetratie naar het Zuiden niet veel beter dan het wagen van een oorlog?"
(Nippon Hyoron - Bat. Nieuwsblad)
(Vor. ber. Nederl.-Indië—Japan 2037 D.)

C. CHINA. — Handel met Nederland en Ned.-Indië.
De Chineesche douane — aldus deelt „Economische Voorlichting" mede — heeft voor 1935 en 1936 de cijfers gepubliceerd van het verkeer met de verschillende landen, gesplitst naar de havens van in- of uitvoer.
Voor zoover betreft den invoer uit Nederland over de diverse havens, volgen zij hieronder:

	1936	1935
	(in duizenden gouden eenheden ad f 1.23)	
Over Shanghai	1.280,6	1.040,7
„ Canton	190,0	273,1
„ Tientsin	185,4	302,1
„ Hankou	90,3	60,4
„ Swatow	73,4	101,3
„ Tsingtao	20,6	28,9

De markt blijkt voor Nederland — trouwens ook voor Indië — te liggen in Noord- en Midden-China. De haven van Shanghai absorbeerde in 1935 circa 40 %, in 1936 circa 60 % van den totalen Nederlandschen invoer.
Canton kwam in 1935 eerst op de derde plaats, en in 1936 liep ook op deze haven onze uitvoer belangrijk terug; de handelsbeweging kwam toen iets boven den nog sterker gedaalden invoer over Tientsin. Merkwaardig is de gestegen beteekenis van Hankou, al blijven de geïmporteerde hoeveelheden in absolute cijfers gering.
Wat nu den invoer uit Nederl.-Indië betreft, deze heeft over de volgende havens plaats gevonden:

	1936	1935
	(in duizenden gouden eenheden ad f 1.23)	
Over Shanghai	10.791,7	10.927,7
„ Tientsin	3.140,8	2.359,6
„ Kowloon (Honkong) . .	2.639,5	3.501,5
„ Tsingtao	1.768,9	1.569,3
„ Canton	1.025,8	1.416,4
„ Swatow	567,3	552,6
„ Hankou	334,2	287,3

Ware het niet, dat de suikerinvoer in Tientsin geheel over Oost-Hopei was gaan loopen, dan zou de beteekenis van deze haven voor het Indische handelsverkeer in 1936 nog veel duidelijker zijn gebleken. Bij den terugkeer van normale verhoudingen in Noord-China zal zulks zeker het geval zijn, en voor het abnormale jaar 1936 zou het uitvoercijfer voor suiker uit Dairen naar Noord-China in aanmerking genomen moeten worden, om een indruk te krijgen van de beteekenis van de markt te Tientsin en haar achterland voor Java-suiker. Er werden in dat jaar 100.000 ton suiker uit Dairen in Noord-China ingevoerd, wat overeenkomt met 60 % van den totalen wettigen invoer van suiker in geheel China en met 29 % van den werkelijken invoer (smokkelhandel inbegrepen). Natuurlijk stimuleerden de lage prijzen voor de gesmokkelde suiker den afzet van het product in Noord-China op buitengewone wijze. Shanghai verloor sterk aan beteekenis als suikermarkt, terwijl in dat opzicht Canton iets naar voren kwam. Dit laatste moet een gevolg zijn van de vermindering van den smokkelhandel na den val van de „regeering" van Canton. Over de aankoopen voor ruwe suiker voor de suikerfabrieken in Kwantoeng wordt thans te Nanking beslist, en de aankoopen, die plaats hebben, komen nu voor in de Chineesche statistiek.
Het is ongetwijfeld merkwaardig te zien, dat voor allerlei andere Indische producten Shanghai eveneens een veel belangrijker markt blijkt te zijn dan het

veel dichter bij Indië gelegen Zuid-China. Nagenoeg de geheele invoer van peper was voor Shanghai bebestemd, eveneens die van tabak, rubber, kinine, hout, mangrove, vruchten en producten van de visscherij.
De handelsbeweging in omgekeerde richting loopt nog meer eenzijdig over Midden- en Noord-China, met Shanghai en, wat Nederland betreft, Tsingtao en Tientsin als voornaamste havens van uitvoer.
De totale uitvoer uit China naar Nederland liep over de volgende havens:

	1936 (in duiz.	1935 dollars)
Over Shanghai	7.618,4	2.890,2
„ Tsingtao	2.494,7	5.858,4
„ Tientsin	2.243,5	1.386,5
„ Canton	877,8	922,3
„ Hankou	474,2	683,6
De uitvoer naar Nederl.-Indië beliep over:		
Shanghai	3.147,4	3.464,8
Swatow	231,1	306,0
Canton	151,4	129,0
Tientsin	34,8	47,8

Voor den uitvoer naar Nederland heeft in 1936 een opmerkelijke verschuiving plaats gehad van Tsingtao naar Shanghai. Deze hing samen met de sterk gestegen vraag naar sesamzaad en de gedaalde behoefte aan grondnoten, welke laatste het meest over Tsingtao verscheept worden. (Economische Voorlichting) **(V. b. Nederland 1790 F.; Nederl. Oost-Indië 2781 D.)**

19 SEPTEMBER 1937

A. HERMAN JOHAN ROBBERS OVERLEDEN. —
Na een ziekte van eenige maanden is op 15 Sept. '37 te Amsterdam overleden de 69-jarige romanschrijver Herman Johan Robbers, geboren te Rotterdam en in de laatste jaren woonachtig te Schoorl.
Herman Johan Robbers is 4 Sept. 1868 te Rotterdam geboren. Na de lessen aan het Erasmiaansch Gymnasium te hebben gevolgd kwam hij in den boekhandel van zijn vader, Jacobus G. Robbers, eerst als leerling, later als deelgenoot. In 1892 debuteerde hij met een novelle, getiteld „Een Kalverliefde", in Elsevier. In 1895 verscheen zijn eerste boek, een bundel novellen, „De Vreemde Plant", zeer geprezen door Van Deysel. Grooten opgang maakte De Roman van Bernard Bandt (1897).
Dit succes werd mede aanleiding, dat Robbers zich later uit zaken terugtrok om zich, in Januari 1905, geheel aan de letteren te wijden. In ditzelfde jaar nam hij de redactie van Elsevier's Geïllustreerd Maandschrift op zich.
Samen met Gerard van Hulzen richtte hij in 1905 de Vereeniging van Letterkundigen op, waarbij een Zuid-Nederlandsche zustervereeniging zich later aansloot. Hij ijverde voorts voor de aansluiting van ons land bij de Berner Conventie, in verband waarmede hij in 1908 als gedelegeerde der regeering op de conferentie, tot herziening der Berner Conventie, te Berlijn optrad.
Behalve de reeds hierboven genoemde werken en tallooze artikelen in tijdschriften (o.a. de vaste litteraire Kroniek in Elsevier), schreef Herman Robbers de volgende romans:
„De Verloren Zoon" (1895), „De Bruidstijd van Annie de Boogh" (1901), „Van Stilte en Stemming" (1905), „De Roman van een Gezin": I. De Gelukkige Familie (1908), II. Eén voor één (1910); voorts „Hélène Servaes" (1914), „Sint Elmsvuur" (1920), „Op Hooge Golven" (1924), „De Thuisreis" (1927), „Redding" (1933). In 1922 verscheen: „De Nederlandsche Litteratuur na 1880. (Red. K. H. A.)

B. VOLKENBOND. — China. - Palestina. - Spanje. —
De Volkenbondsraad heeft op 16 September 1937 een belangrijke bijeenkomst gehouden, waarin de drie groote vraagstukken zijner agenda: China, Palestina en Spanje alle drie werden behandeld.
China. — De besprekingen over China werden achter gesloten deuren gevoerd. Zij verliepen echter zeer rustig en eindigden weldra met het eenstemmig genomen besluit, dat de in 1933 benoemde commissie van 23, waarin ook de Vereenigde Staten van Amerika vertegenwoordigd zijn, weder zal worden bijeengeroepen.
Deze commissie was in 1933 ingesteld op grond van artikel 3 van het Volkenbondsverdrag, dat aan de Volkenbondsvergadering het recht geeft, kennis te nemen van alle kwesties, waarbij de wereldvrede betrokken is.
De commissie van 23 kreeg in 1933 de opdracht de Volkenbondsvergadering door adviezen over den toestand in het Verre Oosten in deze zaak behulpzaam te zijn.
Wellington Koo berustte er in, dat het Chineesche beroep op den Vokenbond voorloopig slechts op grond van artikel 3 zal worden behandeld, ofschoon hij in zijn beroep van 12 Sept. '37 uitdrukkelijk de artikelen 10, 11 en 17 had aangehaald.

Palestina. — Het vraagstuk van Palestina heeft niet meer tot eenige discussie in den Volkenbondsraad aanleiding gegeven. De besprekingen zijn achter de schermen gevoerd tusschen de raadscommissie van drie (de ministers van buitenlandsche zaken van Roemenië, Letland en Zweden) en Eden. Daarna had de Volkenbondsraad slechts in openbare bijeenkomst den tekst van de bij dit overleg overeengekomen resolutie goed te keuren, zooals op 16 Sept. '37 is geschied.
De resolutie geeft aan de Engelsche regeering niet geheel en al wat Eden op 14 Sept. van den Volkenbondsraad had verlangd. Tot een zelfs maar principieele goedkeuring van het denkbeeld van verdeeling van Palestina is het nog niet gekomen. De Volkenbondsraad heeft uitsluitend zijn goedkeuring er over uitgesproken, dat de Engelsche regeering de studies over het verdeelingsplan voortzet. In de resolutie neemt de Volkenbondsraad kennis van het voorloopige advies van de permanente mandatencommissie en van de verklaringen van Eden op 14 Sept. 1937. In overweging nemende, dat de Britsche regeering in deze verklaring de bedoeling heeft uitgesproken de studies van het vraagstuk van Palestina voort te zetten en daarbij in het bijzonder in de oplossing, die een verdeeling van Palestina met zich brengt, dieper te treden, stemt de Volkenbondsraad er in toe, dat de Engelsche regeering tot deze studies overgaat en daarvoor de noodige maatregelen treft.
De Volkenbondsraad brengt echter in herinnering, dat het mandaat over Palestina van kracht blijft, zoolang niet anders besloten zal zijn.

Spanje. — Het derde groote vraagstuk van de raadsbijeenkomst, Spanje, hield wederom het langst de aandacht van den Volkenbondsraad bezig. De raadsvoorzitter, Negrin, droeg zoodra dit punt in behandeling kwam, het voorzitterschap over aan zijn voorganger op den voorzitterszetel, den gedelegeerde van Ecuador, Quevedo.
Onmiddellijk hierop hield Negrin wederom een aanklachtsrede tegen de Italiaansche inmenging in den Spaanschen burgeroorlog, waarbij Negrin thans vooral de daden van Italië ter zee brandmerkte.
Behalve tegen Italië was zijn redevoering echter ook gericht tegen de conferentie van Nyon, waartoe Spanje tot zijn verbazing en teleurstelling niet was uitgenoodigd en tegen de daar tot stand gekomen regeling, die, volgens hem, wel eenige goede zijden heeft, doch tevens ernstige leemten aanwijst: in de eerste plaats het bekende bezwaar, dat een duikboot, die de regelen van het vlootverdrag van Londen volgt, vrijuit zal gaan; ten tweede, dat de overeenkomst van Nyon alleen betrekking heeft op de actie van duikbooten, zoodat andere oorlogsschepen en vliegtuigen zonder gevaar van eenige collectieve sanctie te loopen alle koopvaardijschepen kunnen aanvallen.
Zijn derde bezwaar was voor hem het ergste n.l. het buitensluiten van Spaansche handelsschepen buiten de regeling van Nyon, waardoor zij door duikbooten getorpedeerd kunnen worden, zonder dat de overeenkomst van Nyon geschonden wordt.
Na korte verklaringen van Delbos en Litwinof besloot de Volkenbondsraad de besprekingen over de Spaansche kwestie tot een volgende vergadering uit te stellen. (Red. K. H. A.) **(V. b. China 2938 C.; Palestina 2915 B.; Spanje 2935 D.)**

C. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's rede tegen de dictatuur. —
In zijn rede ter gelegenheid van de herdenking van den 150sten verjaardag der Amerikaansche Grondwet zeide president Roosevelt op 18 Sept. '37 o.a. het volgende:
Wij ontkennen niet, dat de methodes der dictatuur — onverschillig of zij zich communistisch, dictato-

riaal of militair noemt — voor velen in de betreffende landen materieele voordeelen hebben opgeleverd, welke zij niet hadden kunnen verkrijgen onder de democratische bewindsvormen, die zij tot mislukking hebben gebracht.
De werkloosheid is verminderd, al is dit door de krankzinnige wapenfabricage. Er heerscht orde, al wordt die gehandhaafd door vreesaanjaging en ten koste van de individueele vrijheidsrechten. Daarom lachen de leiders om alle constituties, voorspellen zij de navolging van hun eigen methode en een spoedig einde van de democratie in de geheele wereld.
Maar deze houding en deze voorspelling worden ontkend door diegenen onzer, die nog altijd in de democratie gelooven, d.i. door een overweldigende meerderheid van naties ter wereld en een overweldigende meerderheid van volken ter wereld. In de eerste plaats zullen de mannen en vrouwen van thans weigeren zich lafhartig te onderwerpen aan een enkelen man of aan een groep, die zichzelf als heerscher opwerpt. Bovendien voeren deze nieuwe regeeringsvormen de wereldzaken naar een punt, waarop de beschaving bedreigd wordt. De vrees waart rond door de wereld, de vrees voor agressie, de vrees voor invallen en revolutie en de vrees voor den dood. Het Amerikaansche volk is terecht vastbesloten die wassende bedreiging van zijn kusten te weren."
President Roosevelt ging vervolgens den stand na van de hulpbronnen der naties en de resultaten, verkregen ten aanzien van de verbetering van het levenspeil der arbeiders, dat onder de huidige omstandigheden onmogelijk tot dat van een tiental jaren geleden gebracht kan worden. Deze omstandigheden maken, dat overal in den lande sociale eischen gehoord worden.
De eischen van de groote massa der bevolking in zake verbetering van levenspeil en sociale veiligheid moeten ingewilligd worden en men moet haar een levensstandaard toestaan, die in overeenstemming is met de hulpbronnen van ons land, aldus de president. Slechts door dit doel te bereiken, kan de regeering de waarde der democratie en de nutteloosheid der dictatuur bewijzen, welke laatste steeds gepaard gaat met een geest van invasie.
President Roosevelt besloot zijn rede met het volk te vragen volkomen vertrouwen te blijven schenken aan de constitutie voor de oplossing van de vele huidige vraagstukken. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht Roosevelt 2813 A.)

20 SEPTEMBER 1937

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**

Duitsch: H. M. Ahmad — „Geheimnisvolles Indien? Indien vom einem Inder gesehen." (Deutsche Verlagsgesellschaft, Berlin)
Herbert Schneider — „Erbauungsbuch für den deutschen Spiesser." (Rich. Lanyi, Wien 1937) **(2931 E.)**

Engelsch: H. G. Wells — „Brynhild." (Methuen & Co.) **(Vor. ber. 2931 E.)**

Fransch: Jean Guirec — „La Maison au bord du Monde." (Albin Michel, Paris)
Alexandre Arnoux — „Le Rossignol Napolitain." (B. Grasset, Paris) **(Vorig bericht 2931 E.)**

Friesch: O. Postma — „Dagen." (Brandenburgh & Co., Sneek) **(Vorig bericht 2769 F.)**

Italiaansch: E. Petrolini — „Al mio pubblico." (Ceschina, Milano) **(Vorig bericht 2931 E.)**
(Red. K. H. A.)

B. **CHINA. — Conflict met Japan. - Japansche successen in het Noorden. — Shanghai biedt nog steeds weerstand. —**

De strijd in het Noorden. — Na vier dagen van hevigen strijd ten Zuiden van Peking langs den spoorweg van Peking naar Hangkou zijn de Chineezen den algemeenen terugtocht begonnen. De Japanners verklaren dat op 18 Sept. '37 een vijftig kilometer van dezen spoorweg in hun handen is gevallen, waardoor de Japansche positie voor een aanval op Paotingfoe zeer veel is verbeterd. Naar valt aan te nemen zijn de Chineesche troepen, die bij Liangsiang met omsingeling werden bedreigd, ontsnapt (± 50.000 man). Na verder nog vernomen wordt bereiden de Chineezen een grooten strijd voor langs den grooten muur in het Westen van Sjansi.
Naar Domei meldt heeft de ontsnapping van de 50.000 Chineezen bij Liangsiang een groote teleurstelling veroorzaakt.

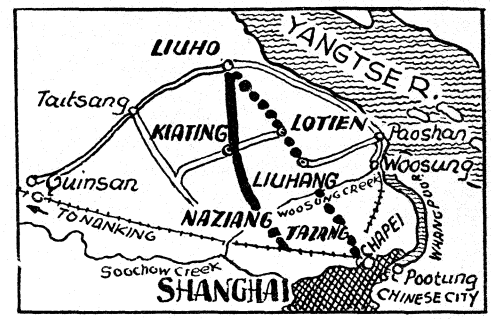

Shanghai-front, Hindenburg-linie

Shanghai. — De Japansche krijgsverrichtingen bij Shanghai vallen niet mee. De Japansche troepenlandingen gaan met groote moeite en verliezen gepaard.
Na verwoede gevechten wisten vele Chineesche troepen zich op de Hindenburg-linie terug te trekken, waar zij, naar verluidt, 3 tot 6 maanden stand kunnen houden.
De „christen-generaal" Feng Joe-hsjiang is tot opperbevelhebber van de Chineesche troepen in het gebied van Shanghai benoemd. (Sin-Pau Agency - Domei)
(Vorig bericht 2940 B.)

C. **AANVULLEND ACCOORD VAN NYON. — Officieele tekst. - Italië eischt rechtsgelijkheid. —**

Op 18 Sept. '37 is de officieele tekst van het annex-accoord op de overeenkomst van Nyon gepubliceerd. De tekst bestaat uit drie paragrafen:

1. Het annex-accoord is een officieele aanvulling van het accoord van Nyon en zal als een integreerend deel er van beschouwd worden.
2. Het annex-accoord is toepasselijk op iederen aanval, die in de Middellandsche Zee ondernemen wordt tegen een handelsschip, dat niet toebehoort aan een der in Spanje strijdende partijen, door een oorlogsschip, hetwelk aan het wateroppervlak vaart of door een vliegtuig, indien deze ten minste den aanval ondernemen zonder de algemeene humanitaire principes in acht te nemen, welke zijn neergelegd in het internationale recht betreffende oorlogvoering ter zee.
3. Elk aan de oppervlakte varend oorlogsschip, deel uitmakend van de bescherming der handelsschepen in de Middellandsche Zee op grond van het accoord van Nyon, dat getuige zou zijn van een aanval, welke onder de hierboven omschreven omstandigheden zou worden uitgevoerd, moet:
a) indien de aanval door een vliegtuig wordt gedaan, het vuur daarop openen;
b) indien de aanval door een oorlogsschip wordt gedaan, tusschenbeide komen, al naarmate de middelen, waarover het beschikt, terwijl het tegelijkertijd een beroep kan doen op versterking.
In de territoriale wateren kunnen de deelnemende mogendheden ieder voor zich beslissen op welke wijze haar oorlogsschepen in bovengenoemde gevallen zullen handelen. (N. Zürcher Zeitung)

Italië. Graaf Ciano, de Italiaansche minister van Buitenl. Zaken, heeft in een onderhoud met de Fransche en Britsche zaakgelastigden te Rome medegedeeld, dat Italië als conditia sine qua non rechtsgelijkheid met de Britsche en Fransche vloten verlangt, indien Italië zou besluiten om met de andere negen mogendheden mede te werken. (Corriere della Sera)
(Vorig bericht 2935 D.)

21 SEPTEMBER 1937

D. **VOLKENBOND. — Spanje en Turkije in den Volkenbondsraad niet herkozen. —**

De Volkenbondsvergadering heeft zich op 20 Sept. '37 tegen een herverkiezing van Spanje voor de niet-permanente Volkenbondsraadszetels uitgesproken.
De stemming in de Assembleé over de herkiesbaarheid van Spanje in den Raad had het volgende verloop:
Spanje verkreeg 23 stemmen, zoodat het de vereischte meerderheid van twee derde, t.w. 32 van de 47 uitgebrachte stemmen, niet behaalde.
Het verzoek van Turkije om herkiesbaar te worden gesteld voor een Raadszetel werd eveneens verworpen. (Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht 1492 D.)**

A. **NEDERLAND. — De Troonrede. —**
H.M. de Koningin heeft op 21 Sept. de nieuwe zitting der Staten-Generaal geopend met de volgende rede:

Leden der Staten-Generaal,

Mij wederom in Uw midden bevindend, gevoel Ik allereerst behoefte uiting te geven aan Mijne gevoelens van dankbaarheid voor de tot dusver voortschrijdende verbetering in het economische leven hier te lande. Deze verbetering in belangrijke deelen van het bedrijfsleven verlevendigt de hoop, dat de nog steeds omvangrijke werkloosheid geleidelijk verder zal kunnen worden ingeperkt.

Alle maatregelen, die der Regeering doelmatig voorkomen om het proces van herstel uit de langdurige depressie te bevorderen, zullen harerzijds worden genomen of aan Uwe goedkeuring onderworpen.

De ontwikkeling van den economischen toestand in Nederlandsch-Indië geeft reden tot voldoening. In het gunstig verloop van de opbrengst der landsmiddelen weerspiegelt zich de allerwegen ingetreden opleving in landbouw, handel, nijverheid en scheepvaart, waartoe mede bijdroegen de over het algemeen bevredigende oogsten van de voedselgewassen der inheemsche bevolking.

Het stemt Mij tot verheugenis, dat als gevolg daarvan thans weder een stijging valt waar te nemen van het welvaartspeil der bevolking van Nederl.-Indië en dat een begin kon worden gemaakt met de verlaging van de op haar rustende lasten. De ruimer vloeiende middelen geven gelegenheid, in meerdere mate dan de laatste jaren het geval kon zijn, gelden beschikbaar te stellen voor de bevordering van de geestelijke en stoffelijke belangen der bevolking.

Door toepassing van daartoe geëigende middelen zal ernstig worden gestreefd naar verbreeding en versterking van de economische basis, ten einde die voor de toekomst beter bestand te doen zijn tegen schokken, als welke in de laatste jaren werden ondervonden.

Hoewel in Suriname een lichte verbetering, zoowel bij den in- en uitvoer als bij de voornaamste cultures viel op te merken, bleef de economische en financieele toestand van dat gewest nog weinig bevredigend, in tegenstelling met dien van Curaçao, aan welk gebiedsdeel de wereldcrisis schier ongemerkt is voorbij gegaan.

Te midden van de geestelijke verwarring in de wereld, waaraan ook ons volk niet geheel ontkomt, is steeds dringender de eisch, dat in wetgeving en bestuur vóór alles Gods wet tot opperste richtsnoer worde genomen. In zijn algemeen karakter zal het regeeringsbeleid het kenmerk dragen van een doelbewust streven naar beveiliging en versteviging van de positief Christelijke grondslagen onzer samenleving. Aldus zal een beleid kunnen worden gevoerd, dat — met vermijding van toespitsing van tegenstellingen — ook door zijn innerlijke redelijkheid instemming vordert.

Het karakter van dit beleid zal tot uiting komen met name in werkdadige zorg voor een gezonde ontplooiing van het huwelijks- en gezinsleven, bescherming van de publieke eerbaarheid, onthouding door de overheid van aanmoediging van alles wat tot ontheiliging van den wekelijkschen rustdag aanleiding geeft, en krachtige handhaving van het gezag. Eerbiediging van de vrijheid van godsdienst en van geweten, en handhaving van den rechtmatigen volksinvloed op het landsbestuur blijven hechte pijlers van ons volksbestaan.

De Regeering overweegt een nadere regeling van het vereenigingsrecht, ter bevordering van een meer werkdadig repressief toezicht, naar de reeds thans in de wet neergelegde normen van openbare orde en goede zeden.

Hoewel de internationale omstandigheden veelszins aanleiding geven tot bezorgdheid, bleef het vriendschappelijk karakter, hetwelk onze verhouding tot andere mogendheden pleegt te dragen, ongerept bewaard. Niettemin zal, gelet op de spanningen in de verhouding tusschen de volken en het daarmee saamhangende gevaar van internationale verwikkelingen, zoowel hier te lande als in Indië, moeten worden voortgegaan met de versterking van onze weermacht. Belangrijke voorstellen daartoe zullen onverwijld aanhangig worden gemaakt.

De Regeering zal zich beijveren de samenwerking in onderneming en bedrijf ten bate van de geheele volkshuishouding te bevorderen.

Met handhaving van krachtige medewerking aan de bevordering van op wederkeerigheid gegrond internationaal ruilverkeer, is noodig versterking van onze handelspolitieke weerbaarheid, ter beveiliging van den buitenlandschen en binnenlandschen afzet van onze producten, met inachtneming van nauwe samenwerking tusschen Nederland en de deelen van het Koninkrijk buiten Europa.

De landbouwcrisismaatregelen zullen, met handhaving van den voor den landbouw nog noodzakelijken prijssteun, zooveel mogelijk beëindigd worden. Daarnaast zal bevorderd worden, dat nuttige regelingen door de bedrijfsgenooten zelf zullen worden overgenomen en voortgezet of opgebouwd.

Verschillende wettelijke maatregelen tot verhooging van het peil van den landbouw zullen worden voorgesteld.

In voorbereiding zijn wettelijke regelingen tot beperking van den arbeid der gehuwde vrouw en tot het rekening houden met gezinslasten bij het arbeidsinkomen.

Ten aanzien van de landarbeiders zal de practische uitvoerbaarheid van een wettelijke regeling van den arbeidstijd, voor zoover misstanden niet door onderling overleg van de georganiseerde belanghebbenden uit den weg worden geruimd, worden onderzocht.

Het temperen van de gevolgen der werkloosheid voor hen, die daarvan slachtoffer blijven, beschouwt de Regeering als een harer voornaamste plichten. Wettelijke regelingen betreffende werkloosheidsverzekering en steunverleening zullen worden voorbereid.

Voortgegaan zal worden met de uitvoering van openbare werken als middel tot werkverruiming, met de werkverschaffing en met het cultureele werk voor de werkloozen.

Ondanks de ingetreden verbetering in den economischen toestand en de daarmede samenhangende stijging van de opbrengst der middelen, blijven, na de diepe depressie der laatste jaren, de openbare financiën nog in bijzondere mate zorg vereischen. Buiten hetgeen op economisch-sociaal terrein en op het gebied der defensie onvermijdelijk is tot behoud en versterking van de Nederlandsche volkskracht, zullen vele op zichzelf gewenschte of nuttige maatregelen, waaronder die op het gebied van het onderwijs, dan ook eerst ter hand genomen kunnen worden, wanneer de inwendige positie van het budget voldoende zal zijn versterkt. De verhooging der defensie-uitgaven zal enkele bijzondere financieele voorzieningen noodig maken.

Naast de reeds genoemde voorzieningen stelt de Regeering zich voor een regeling tot coördinatie van het goederenverkeer te land en te water tot stand te brengen, terwijl een herziening van de woningwet in voorbereiding is en een wettelijke regeling van de opleiding der onderwijzers zal worden aanhangig gemaakt.

De toewijding, waarmee Leger en Vloot, zoomede de ambtenaren in burgerlijken dienst in het geheele Koninkrijk, hun taak vervullen, stemt Mij tot erkentelijkheid.

In het komende zittingsjaar zal weer veel arbeid en toewijding in hartelijke samenwerking van Regeering en Staten-Generaal worden gevraagd. Met de innige bede, dat ons allen door den Almachtigen God de kracht en de wijsheid geschonken worden, die Hij alleen geven kan, verklaar Ik de gewone zitting der Staten-Generaal geopend. (Telex-A. N. P.)

(V. b. Troonrede 2448 C.; Persstemmen 2451 A.)

A. **VATICAAN. — Z. H. de Paus spreekt tot de Duitsche bezoekers. —**
De Paus heeft op 18 Sept. '37 talrijke pelgrims in particuliere audiëntie ontvangen, in het bijzonder Oostenrijkers, Duitschers, Franschen en ook eenige Nederlanders.
Zich richtende tot de Duitschers zeide de Paus: Wat moeten wij zeggen, of liever, wat moeten wij niet zeggen op dit zoo ernstige en zoo moeilijke tijdstip voor het Katholieke geloof en voor hen die trouw wenschen te blijven aan de kerk van Rome. Wat moeten wij zeggen, nu men in hun vaderland een nieuwen profeet verheerlijkt, die handelt en schrijft tegen alles wat Katholiek en Christelijk is.
(Osservatore Romano) **(Vorig bericht 2811 E.)**

B. **NEDERLAND. — Vogelwet-Commissie ingesteld.**
Bij K. B. is ingevolge art. 4 van de Vogelwet 1936 ingesteld een commissie van bijstand, welke den naam zal dragen van Vogelwet-commissie en tot taak heeft, den minister van Economische Zaken van advies te dienen omtrent maatregelen met betrekking tot de uitvoering van de Vogelwet 1936. (Telegraaf)
(Vorig bericht 2506 G.)

C. **VOLKENBOND. — Commissie van 23. - Amerika.**
De Ver. Staten hebben besloten een vertegenwoordiger te zenden naar de adviseerende Volkenbondscommissie van 23 in zake het Chineesch-Japansche conflict. Dit besluit van de regeering te Washington is aan den bond medegedeeld, door den Amerikaanschen gezant in Zwitserland, Harrison, die de Ver. Staten zal vertegenwoordigen.
Eveneens is aan den Volkenbond medegedeeld, dat de Ver. Staten niet kunnen zeggen in hoever zij zullen kunnen medewerken aan den arbeid van de commissie alvorens zij precies op de hoogte zijn van de taak der commissie.
Harrison zal de zittingen van de commissie bijwonen in dezelfde kwaliteit als de Amerikaansche vertegenwoordiger bij de commissie, die zich in 1933 bezighield met de crisis in Mandsjoerije.
(New York Herald Tribune)

D. **NEDERLAND. — Rijksbegrooting 1938. —**
De minister van Financiën, Mr. J. A. de Wilde, heeft op 21 September 1937 de Rijksbegrooting 1938 bij de Staten-Generaal ingediend.

Dienstjaar 1934.

Definitieve cijfers, opgenomen in de rijksrekening voor het dienstjaar 1934:

Gewone dienst:

Uitgaven	ƒ	637.103.095
Middelen		603.865.672
Nadeelig saldo	ƒ	33.237.423

Kapitaaldienst:

Uitgaven	ƒ	1.021.070.207
Middelen		94.972.558
Nadeelig saldo	ƒ	926.097.649

Dienstjaar 1935.

De cijfers van het dienstjaar 1935 zijn als volgt:

Gewone dienst:

Uitgaven	ƒ	687.279.579
Middelen		614.371.997
Nadeelig saldo	ƒ	72.907.582

Onder de uitgaven is begrepen ƒ 12.538.135, wegens uitgaven, welke gedekt worden door de extra-heffingen ingevolge art. 3 der Crisis-Uitvoerwet 1931, terwijl in de middelen is begrepen ƒ 8.189.954 wegens extra-heffingen ingevolge genoemd artikel.

Kapitaaldienst:

Uitgaven	ƒ	124.860.867
Middelen		55.468.209
Nadeelig saldo	ƒ	69.392.658

In de vorige nota werden de gewone uitgaven op ƒ 675.879.792, de gewone middelen op ƒ 605.989.928 geraamd. Indien de correctie, voortvloeiende uit de extra-heffingen der Crisis-Uitvoerwet 1931 niet was toegepast, zouden deze cijfers respectievelijk ƒ 688.320.398 en ƒ 614.082.353 hebben bedragen.
De uitgaven blijken derhalve thans ƒ 1.040.819 lager, de ontvangsten ƒ 289.644 hooger te zijn.
Het nadeelig saldo op den kapitaaldienst werd in de vorige nota gesteld op ƒ 80.642.901. Thans blijkt dit te zijn ƒ 69.392.658, derhalve ƒ 11.250.243 lager en wel tengevolge van lagere uitgaven tot ƒ 10.010.035 en hoogere middelen ad ƒ 1.240.207.

Dienstjaar 1936.

De voorloopige gegevens leveren de volgende uitkomsten op:

Gewone dienst:

Uitgaven	ƒ	654.784.650
Middelen		618.081.728
Nadeelig saldo	ƒ	36.702.922

Kapitaaldienst:

Uitgaven	ƒ	120.202.783
Middelen		87.725.287
Nadeelig saldo	ƒ	32.477.496

Blijkens de aanvankelijk toegestane begrootingen werd aan gewone uitgaven geraamd ƒ 707.272.684 en aan gewone middelen ƒ 598.818.638; aanvankelijk werd dus een nadeelig saldo verwacht van ƒ 108.454.046.

De aanvankelijke raming der middelen werd vastgesteld op	ƒ	598.818.638
Tot dekking van het tekort over 1936, voor zooveel de ontvangsten betreft, zijn effectief geworden:		
a. hoogere middelen, verband houdende met maatregelen, aangekondigd bij de toelichting der wet tot verlaging der openbare uitgaven		4.155.535
b. alsvoren, wegens heffing voor een jaar van 20 opcenten op de rechten van successie, van overgang en van schenking ƒ 6.800.000; 20 opcenten op de evenredige zegelrechten ƒ 1.600.000; 20 opcenten op de rechten en boeten van registratie ƒ 2.000.000; 20 opcenten op de dividend- en tantièmebelasting ƒ 1.800.000, totaal		12.200.000
zoodat het totaal daardoor nader wordt gesteld op	ƒ	615.174.173
Volgens de voorloopige cijfers hebben de middelen opgebracht		618.081.728
Derhalve meer	ƒ	2.907.555

Uitgaven Gewonen Dienst 1936.

De gewone uitgaven zijn — naar de voorloopige gegevens, waarbij ook de, naar de onderstelling nog te verrichten uitgaven in rekening zijn gebracht — met ƒ 52.488.034 onder de raming gebleven.
Neemt men hierbij in aanmerking, dat verlagingen tot ƒ 50.713.145 konden worden aangebracht, terwijl met een hoogere uitgaaf ad ƒ 3.570.000 wegens annuïteit aan het defensiefonds moest worden rekening gehouden, dan blijkt, dat uit anderen hoofde ƒ 5.344.889 minder werd uitgegeven dan aanvankelijk werd verwacht.
Voor zooveel den gewonen dienst betreft, is ƒ 11.149.537 van den dienst 1935 naar het dienstjaar 1936 overgebracht. Is de gewone dienst 1936 derhalve door het overbrengen van die uitgaven ongunstig beïnvloed, daar staat tegenover, dat zich deze overboeking weder van 1936 naar 1937 zal herhalen. Het bedrag daarvan is thans nog niet met juistheid bekend, doch naar uit de voorloopige gegevens blijkt, zal het voor den gewonen dienst vermoedelijk omstreeks ƒ 12 millioen bedragen.
Aanvankelijk werd op den kapitaaldienst 1936 geraamd ƒ 91.925.534 aan uitgaven, ƒ 23.744.470 aan ontvangsten en nadeelig saldo ƒ 68.181.064. De uitgaven hebben echter, voor zoover tot heden bekend ƒ 120.202.784 bedragen, derhalve ƒ 28.277.250 meer.
In de eerste plaats is dit het gevolg van de omstandigheid, dat voor uitgaven betreffende het Werkfonds pl.m. ƒ 24.300.000 moest worden beschikbaar gesteld. Verder was o.a. voor aankoop van staatsschuld voor het fonds uit de zuivere winsten, verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het rijk pl.m. ƒ 5.800.000 noodig, voor rentedragende voorschotten aan de Benas N.V. pl.m. ƒ 6.000.000, voor rentedragende kasvoorschotten aan gemeenten pl.m. ƒ 4.800.000 en voor geldleeningen aan de Mij. voor Industrie-Financiering pl.m. ƒ 2.250.000. Daarentegen werd o.a. minder uitgegeven dan werd geraamd: voor kapitaalverstrekking aan het Zuiderzeefonds pl.m. ƒ 6.200.000. De ontvangsten bedragen, voor zoover bekend, ƒ 87.725.287 bij een raming van ƒ 23.744.470. De meerdere opbrengst ad ƒ 63.980.817 is in hoofdzaak het gevolg van de hoogere ontvangsten ad pl.m. ƒ 43.300.000 wegens aflossingen van kasgeldleeningen aan gemeenten. Verder werd o.a. meer ontvangen wegens aflossing van aan de Benas verstrekte rentedragende voorschotten pl.m. ƒ 4.600.000 en wegens aflossing door de Staatsmijnen van het obligatiekapitaal pl.m. ƒ 4.500.000.

Dienstjaar 1937.

De begrooting van het loopende dienstjaar 1937 is, wat den gewonen dienst betreft, vastgesteld als volgt:

Uitgaven	ƒ	664.109.083
Inkomsten	ƒ	610.059.022
Nadeelig saldo	ƒ	54.050.061

Aangezien tegenover een uitgaaf aan gesteunde werkloozen ad ƒ 9.000.000 een ontvangst tot gelijk bedrag staat en deze ontvangst in het genoemde totaalbedrag der middelen niet is begrepen, kan het tekort, waarin moest worden voorzien, verlaagd worden met ƒ 9.000.000 en derhalve nader worden gesteld op ƒ 45.050.061.
Van het plan tot dekking van dit tekort heeft in 1937 effect gehad de maatregel tot heffing van enkele belastingen, ad ƒ 11.800.000.

Het nader berekend tekort 1937 is derhalve ƒ 33.250.061, waarbij geen rekening is gehouden met het accres, dat de opbrengst der middelen in de eerste acht maanden van het loopende dienstjaar heeft vertoond, aangezien het er slechts om gaat de begrooting van het jaar 1938 vergelijkbaar te maken met die van 1937.
Bij de opstelling van het plan tot dekking van dit tekort is voorts in aanmerking genomen, dat nog verlagingen op de uitgaven (zg. perspectiefbesparingen) te verwachten waren tot ƒ 27.800.000.
Indien deze besparingen voor den dienst 1937 reeds volledig effect hadden gehad, zou het hierboven berekend tekort ad ƒ 33.250.061 in totaal ƒ 27.800.000 lager zijn geweest en derhalve ƒ 5.450.061 hebben bedragen. Het lag in het voornemen in dit nog resteerende tekort voornamelijk te voorzien door vermindering van diverse uitgaven en door verhooging van inkomsten.
In het dekkingsplan, hetwelk in de nota voor het dienstjaar 1937, is ontvouwd, waren nog opgenomen maatregelen ter verhooging van de middelen ten behoeve van de voorziening in een restant-tekort van ongeveer ƒ 3.5 millioen, dat nog ongedekt zou blijven na invoering van de beide hier genoemde maatregelen. Dit tekort werd evenwel als gevolg van wijzigingen in de ontwerp-begrooting, reeds beperkt tot pl.m. ƒ 900.000.

Dienstjaar 1938.

De balans der ontwerp-begrooting voor het dienstjaar 1938 vermeldt de volgende totalen:

Gewone dienst.

Uitgaven	ƒ	703.195.931
Middelen		689.950.275
Nadeelig saldo	ƒ	13.245.656

Dit tekort kan op de volgende wijze worden afgeleid uit het tekort 1937:

Nader berekend tekort 1937	ƒ	33.250.061
Hoogere raming der uitgaven 1938, in vergelijking met 1937		39.086.848
	ƒ	72.336.909
Hoogere raming der middelen 1938, in vergelijking met 1937		59.091.253
Geraamd tekort 1938	ƒ	13.245.656

Dit resultaat is bereikt door handhaving van de verschillende maatregelen, op een enkele uitzondering na, die in den loop der laatste jaren zijn genomen tot vermindering van het tekort op de begrooting, doch waarmede geen reëele verbetering van den financieelen toestand is verkregen.

Onderstaand volgen deze maatregelen met vermelding van de bedragen, waarmede, indien zij werden ingetrokken, het tekort op den gewonen dienst der begrooting zou worden vergroot.

Stopzetting van de uitkeering der annuïteit aan het Spoorwegpensioenfonds	ƒ	9.000.000
Ontlasting van den gewonen dienst van het Werkloosheidssubsidiefonds, door voorschotten ten laste van den kapitaaldienst te verstrekken		8.550.000
Overbrenging van uitgaven van den gewonen dienst van het Verkeersfonds naar den kapitaaldienst		8.000.000
Idem van uitgaven van den gewonen dienst van het Dep. van Soc. Zaken naar den kapitaaldienst (kosten van werkverschaffing)		1.825.000
Overbrenging naar de ontvangsten van den gewonen dienst van de rente der beleggingen van het Nederlandsche Muntfonds		2.880.000
Gedeeltelijk achterwege laten van de stortingen in de Sociale Verzekeringsfondsen		31.000.000
Stopzetting van de bijzondere reserveering bij de Staatsbedrijven		7.720.000
Stopzetting van de Reservevorming ten aanzien van woningenbouwvoorschotten		2.500.000
Totaal	ƒ	71.475.000

Bij de beoordeeling van deze zwakke plekken in de begrooting dient evenwel te worden onderscheiden tusschen die posten, waarvoor de opneming in den gewonen dienst volstrekt onvermijdelijk is te achten en zulke, waarvan de onbetwistbaarheid niet zoo zeker is.
Tot de eerste groep behooren de stopzetting van de uitkeering der annuïteit aan het Spoorwegpensioenfonds, de ontlasting van den gewonen dienst van het Werkloosheidssubsidiefonds, door voorschotten ten laste van den kapitaaldienst te verstrekken en het gedeeltelijk achterwege laten van de stortingen in de Sociale Verzekeringsfondsen, te zamen ƒ 48.550.000. Omtrent de overige, posten ad totaal ƒ 22.925.000, zal de Regeering nauwkeurig doen nagaan, in hoeverre ook van deze de onbetwistbaarheid van opneming in den gewonen dienst moet worden aangenomen.
Voorshands meent de Regeering, totdat het onderzoek is afgeloopen, echter te moeten vasthouden aan het bedrag van ƒ 71.475.000, het werkelijk tekort is dus te stellen op ƒ 84.720.656.
Uit de mededeelingen, welke omtrent de middelen voor het begrootingsjaar volgen, kan blijken, dat de achteruitgang thans tot stilstand is gekomen en dat ten gevolge van de ingetreden conjunctuurverbetering thans van vooruitgang, hoofdzakelijk als gevolg van het ruimer vloeien der middelen, mag worden gesproken. Ten gevolge van verschillende omstandigheden, waarvan wegens haar beslissenden invloed op het begrootingsbeeld afzonderlijk moeten worden genoemd de prijsstijging der materialen, de hoogere uitgaven voor de defensie en het natuurlijk accres, kon in de richting van de budgetsaneering evenwel nog weinig worden verricht.

Middelen.

De middelenraming 1937 is geworden:

middelen volgens de ingediende begrooting	ƒ	610.059.022
middelen volgens het dekkingsplan 1937 ...		11.800.000
Samen ...	ƒ	621.859.022
Aan de begrooting is een uitgaaf toegevoegd wegens distributie van levensmiddelen aan gesteunde werkloozen ad ƒ 9.000.000. Aangezien tegenover deze uitgaaf een ontvangst tot gelijk bedrag staat en deze ontvangst in het genoemde middelentotaal niet is begrepen, behoort dit bedrag hier alsnog voor een juiste vergelijking bij de geraamde middelen voor 1937 te worden geteld ...		9.000.000
Totaal ...	ƒ	630.859.022
De gewone middelen voor 1938, zooals deze zijn verwerkt in den ramingsstaat, wijzen een totaal aan van ...		689.950.275
Alzoo ...	ƒ	59.091.253

meer dan in het jaar 1937.

Raming der belastingen.

	1938	1937
Grondbelasting	ƒ 10.600.000	ƒ 10.300.000
Inkomstenbelasting	75.000.000	72.000.000
Vermogensbelasting	20.000.000	18.000.000
Verdedigingsbelasting	9.000.000	8.000.000
Belasting van de doode hand	1.800.000	2.000.000
Invoerrechten	98.000.000	91.250.000
Dividend- en Tantièmebelasting	21.000.000	13.800.000
Statistiekrecht	2.500.000	1.600.000
Accijns op zout	2.000.000	2.000.000
Accijns op geslacht	7.200.000	6.000.000
Accijns op wijn	2.200.000	1.800.000
Accijns op gedistilleerd	28.000.000	27.500.000
Accijns op bier	7.000.000	7.000.000
Accijns op suiker	55.000.000	53.000.000
Accijns op tabak	35.000.000	32.500.000
Belasting op goud. en zilv. werken	575.000	475.000
Omzetbelasting	75.000.000	62.500.000
Couponbelasting	6.000.000	5.500.000
Zegelrechten	26.000.000	16.400.000
Registratierechten	17.000.000	11.100.000
Successierechten	46.000.000	40.800.000
Totaal belastingen	ƒ 544.875.000	ƒ 483.525.000
Overige gewone middelen	145.075.275	147.334.022
Totaal	ƒ 689.950.275	ƒ 630.859.022

Voor de kohierbelastingen, behalve grondbelasting en de belasting op de doode hand, welke in tegenstelling met de grondbelasting wel conjunctuurgevoelig zijn moest, nu zich in den economischen toestand hier te lande een verbetering vertoont, een oordeel worden gevormd over het toekomstig verloop. Daarbij kon worden gebruik gemaakt van de laatstelijk tot en met Augustus 1937 bekend geworden kohiercijfers voor het belastingjaar 1937-1938, welke hoopvol stemmen. Waar de opbrengst van deze belastingen voor het kalenderjaar 1938 echter slechts voor 4/12 gedeelte is gebaseerd op de kohieren 1937-1938 en voor het overige bestaat uit 8/12 gedeelte van de kohiercijfers 1938-39, moest tevens een oordeel worden gevormd over laatstbedoelde cijfers. Hierbij heeft als uitgangspunt gediend de bij den minister bestaande verwachting, dat het belastingjaar 1938-39, vergeleken met 1937-38, ook weder een verbetering zal vertoonen.
In de thans aangeboden begrooting is dus met verwachtingen aangaande een verbetering in de opbrengst der hiergenoemde middelen rekening gehouden.
Voor de niet-kohierbelastingen zijn, grootendeels als raming voor 1938 genomen de bedragen, welke in 1937 als jaar-opbrengst kunnen worden verwacht.
België heeft in 1937 het restant der z.g. „Interneeringsschuld" voldaan, waardoor een belangrijk middel, dat gedurende een reeks van jaren ƒ 4.466.064 per jaar heeft bedragen, is weggevallen.
Onder de hoogere middelen komen tevens posten voor, welke in feite geen meerdere middelen opleveren, omdat tegenover deze posten meerdere uitgaven voor hetzelfde doel staan. Op een post van dezen aard, onder de middelen 1938 voor het eerst voorkomende moet de aandacht worden gevestigd. Het betreft den post „Restitutie Annuïteit Spoorwegleening" ad ƒ 11.3 millioen. Daartegenover heeft de raming wegens distributie van levensmiddelen een verlaging ondergaan met ƒ 2.3 millioen.
Wanneer met deze beide boekingen rekening wordt gehouden, is het bedrag aan middelen, dat voor 1938 in verhouding met 1937 meer beschikbaar is gekomen, te stellen op ƒ 59.1 millioen — ƒ 11.3 millioen + ƒ 2.3 millioen of ƒ 50.1 millioen.

Uitgaven.

Evenals bij de middelen worden wegens haar belangrijkheid ook hier afzonderlijk genoemd de verhooging met ƒ 11.3 millioen

en de verlaging met ƒ 2.3 millioen, welke wijzigingen slechts van administratieve beteekenis zijn. Uit dezen hoofde zijn de uitgaven derhalve verhoogd met ƒ 9 millioen. Overigens zijn de uitgaven hooger ƒ 34.4 millioen.
In de begrooting 1938 is bereids rekening gehouden met het voordeel, hetwelk kan voortvloeien uit de wijziging van de verdeeling van kosten van de zeemacht tusschen Nederland en Nederl.-Indië ad ƒ 6.5 millioen.
Wegens geëffectueerde perspectiefbesparingen is in de begrooting 1938 verwerkt een verlaging van uitgaven met ƒ 3.3 millioen.
Wegens herstel van zg. onvolkomenheden van het budget, ontstaan als gevolg van de boven nader omschreven buitengewone maatregelen, zijn de uitgaven verhoogd met rond ƒ 5.5 millioen.
De uitgaven hebben slechts in beperkten mate den gunstigen invloed van de conjunctuurverbetering ondergaan. Het bedrag, uitgetrokken wegens subsidie aan de werkloozenkassen, kon als gevolg van teruggang van de werkloosheid met ƒ 1.650.000 worden verlaagd, en de scheepvaart- en cambricsteun met ƒ 5.350.000. Het aanzienlijke bedrag, dat op het rijksbudget drukt voor steun aan werkloozen, kon evenwel niet worden verminderd.
Het totaalbedrag der uitgaven is ondanks de verlagingen in beteekenende mate omhoog gedreven als gevolg van de stijging der materiaalprijzen. Overigens moest in deze begrooting rekening worden gehouden met de meerdere uitgaven, welke op de defensiebegrooting moesten worden geraamd nl. plm. ƒ 25.5 millioen. De nieuwe last uit hoofde van de aanspraken, welke de defensie, in vergelijking met de begrooting van 1937, stelt, kan op plm. ƒ 18.2 millioen worden aangenomen. Dit bedrag, hoewel het in zijn geheel voor den gewonen dienst een hoogere uitgaaf is, heeft ook betrekking op uitgaven, welke eveneens, doch niet ten laste van den gewonen dienst, in 1937 zijn gedaan. Het eindcijfer der begrooting voor 1937 kon belangrijk lager worden gesteld in verband met de omstandigheid, dat in 1937 nog een gedeelte der kosten verbonden aan de verbetering en aanvulling van het bestaande materieel der weermacht ten laste van het defensiefonds kon worden gebracht.
Van het bedrag aan meerdere middelen, ad ƒ 50.1 millioen, is ƒ 34.4 millioen benut voor reëele verhooging van uitgaven, zoodat niet meer dan ƒ 15.7 millioen voor de verbetering van het budget kan worden aangewend.
Van de hoogere opbrengst der belastingmiddelen ad ƒ 61.3 millioen kan derhalve niet meer dan ƒ 15.7 millioen dienen tot werkelijke verbetering van het budget. Vergelijking van dit bedrag met het bedrag van het ook na de verbetering nog resteerende reëele tekort ad circa ƒ 84.7 millioen toont wel zonneklaar aan, dat, indien de verbetering niet in veel sterkere mate voortschrijdt en vooral indien de als gevolg daarvan beschikbaar komende middelen niet volledig voor een primair belang als de budgetsaneering beschikbaar worden gehouden, deze voorshands niet kan worden bereikt.
De begrooting voor 1938 is in vergelijking met haar voorgangster, nog gebaat, doordat in die begrooting bereids rekening is gehouden met het voordeel, dat voor het rijksbudget kan voortvloeien uit de wijziging van de verdeeling van kosten van de zeemacht tusschen Nederland en Nederl.-Indië.
Bedoeld voordeel is in de begrooting tot uitdrukking gebracht door den post voor tegemoetkoming aan Nederlandsch-Indië in de bestrijding van de uitgaven voor de marine, welke, indien de kostenverdeeling niet gewijzigd werd, op ƒ 13.8 millioen zou moeten worden geraamd, thans pro memorie uit te trekken, terwijl het hoofdstuk Defensie belast is met de kosten ad ƒ 7.340.000 van aanbouw van de vloot, welke tot nu toe op de Indische begrooting voorkwamen. De bate voor de begrooting 1938 bedraagt derhalve voorshands ƒ 6.460.000. Het hierboven bedoelde overleg kan er toe leiden, dat deze bate uiteindelijk op een ander bedrag zal moeten worden gesteld.
De totale bate, welke de begrooting 1938 bij vergelijking met de begrooting 1937 toevalt, beloopt derhalve ƒ 15.7 millioen + ƒ 6.5 millioen of rond ƒ 22.2 millioen.
Dit bedrag moet dienen om de niet geëffectueerde dekkingsmiddelen van het dekkingsplan, hetwelk voor 1937 werd aanvaard, te vervangen, zoodat het niet beschikbaar is om terug te komen op de boven opgesomde buitengewone maatregelen, die in vorige jaren werden genomen ter ontlasting van de begrooting, die voor 1937 werd ingediend. Al deze maatregelen, welke hun rechtvaardigheid uitsluitend hebben kunnen vinden in den slechten financieelen toestand der laatste jaren, hebben de reservekrachten, die een goede staatsbegrooting behoort te bezitten, langzamerhand uitgeput en het herstel daarvan is een der eerste zaken, die behooren te geschieden, zoodra de mogelijkheid daarvoor zal worden geboden.
In de ontwerp-begrooting voor steun aan noodlijdende gemeenten is een bedrag uitgetrokken, dat in verband met de behoeften van de gemeenten noodig wordt geoordeeld, welk bedrag ƒ 3.05 millioen hooger is dan het voor 1937 gevoteerde bedrag.

Kapitaaldienst.

De kapitaaldienst wijst voor 1938 een totaal in uitgaven aan van	ƒ	179.913.926
en in ontvangsten van		24.239.950
zoodat het nadeelig saldo bedraagt	ƒ	155.673.976
Voor 1937 is geraamd aan uitgaven	ƒ	128.566.721
en aan ontvangsten		20.082.000
zoodat het nadeelig saldo voor 1937 werd geraamd op	ƒ	108.484.721

Ter toelichting van de voornaamste verschillen zij het volgende medegedeeld:
Wat de Uitgaven betreft wordt o.a. meer aangevraagd voor voorschot aan het Verkeersfonds ƒ 16.405.683, voor kapitaalverstrekking aan het Zuiderzeefonds ƒ 3.973.750, voor voorschot aan het Werkloosheidssubsidiefonds ter verstrekking van voorschotten aan gemeenten ƒ 10.575.000, waartegenover staat dat o.a. minder noodig is voor voorschot aan het defensiefonds ƒ 20.195.200. Hoofdstuk VIII is verhoogd met ƒ 41.080.000. waarvan ƒ 40.940.200 wegens ten laste van den kapitaaldienst gebrachte uitgaven voor het inhalen van den achterstand in de behoeften van de weermacht. Voor hoofdstuk IX is meer noodig ƒ 2.865.667, voornamelijk wegens een hoogere raming van de uitkeering aan de staatsmijnen in Limburg wegens verstrekking van obligatie-kapitaal met ƒ 4.000.000.
De hoogere raming der middelen ad ƒ 4.157.950 is in hoofdzaak het gevolg van een hoogere kapitaalsaflossing door het staatsbedrijf der P.T.T. ad ƒ 1.577.300 en een hoogere aflossing op het obligatiekapitaal der Staatsmijnen ad ƒ 2.200.000.

De Begrooting van het Werkloosheidssubsidiefonds.

Bij de handhaving van den maatregel, dat de helft van het totaal aan bijzondere bijdragen, waaraan de gemeenten behoefte hebben, weder in den vorm van voorschotten ten laste van den kapitaaldienst van de fondsbegrooting zullen worden verleend, zullen de uitgaven, het begrootingsjaar zelf betreffende, door de gewone inkomsten kunnen worden gedekt. De begrooting voor 1938 vertoont derhalve een beeld, dat ƒ 7.7 millioen gunstiger is, dan dat van 1937, al moet hieraan onmiddellijk worden toegevoegd, dat voor het nadeelig saldo van een afgesloten dienstjaar, hetwelk in 1938 voor het eerst op de begrooting moet worden gebracht, daarop nog geen ruimte aanwezig is.
Indien bij het voortschrijden van de vermindering der werkloosheid aan de uitgaafzijde van de fondsbegrooting eenige ruimte ontstaat, zal, naar de meening der regeering, deze allereerst benut moeten worden om terug te komen op den maatregel, welke vorig jaar werd genomen, strekkende om een deel der bijzondere bijdragen uit het fonds aan de gemeenten door voorschotten te vervangen.
Eerst wanneer de besparing op de uitgaven, welke op de onderhavige begrooting zijn geraamd, grooter is dan noodig om op bedoelden maatregel terug te komen, zal dit meerdere worden aangewend voor de dekking van het nadeelig saldo van den dienst 1935 ad ca. ƒ 14.7 millioen, hetwelk ingevolge de wettelijke voorschriften op deze begrooting is overgebracht. De voorschotten aan de gemeenten, welke in de plaats treden voor de bijzondere bijdragen uit het fonds, zijn renteloos verstrekt.

Defensie.

In de toelichting tot de begrooting van defensie wordt vastgesteld, dat de Staatsmarine een sterkte zal moeten hebben van 3 kruisers, 2 flottieljeleiders, 12 torpedobootjagers, 18 onderzeebooten, meer in het bijzonder voor Indië bestemd, benevens eenige voor den dienst in Nederland bestemde onderzeebooten, 3 flottieljevaartuigen, waarvan 1 voor West-Indië, 1 artillerie-instructieschip, 6 bewakingsvaartuigen voor den dienst hier te lande, 8 mijnenleggers, ten minste 12 mijnenvegers, eenige torpedo-motorbooten benevens de noodige opnemings-, politie- en hulpvaartuigen, terwijl een aantal van 72 groote zeevliegtuigen naast de noodige kleinere toestellen voor opleiding en inscheping de noodzakelijke aanvulling in de lucht dienen te vormen van de genoemde varende strijdkrachten.
Om in de behoeften van de weermacht op bescheiden wijze te voorzien, zal men in de jaren 1938 tot en met 1941 een bedrag van pl.m. ƒ 157.500.000 noodig hebben.

Luchtbescherming.

In de toelichting tot de begrooting van Binnenlandsche Zaken wordt gezegd, dat voor 1938 vermoedelijk een bedrag van ƒ 325.000 noodig zal zijn voor uitvoering van de wet op de bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen, en dat het de bedoeling is, ook in de eerstvolgende jaren een ongeveer gelijk bedrag aan te vragen. Op de begrooting voor 1937 was hiervoor ƒ 50.000 uitgetrokken.

Voorziening in het Tekort.

Komende tot de bespreking van de voorziening in het tekort op de begrooting ad ƒ 13.245.656 brengt de Minister allereerst onder de aandacht, dat van de dekkingsmiddelen, welke voor de dekking van het tekort op de begrooting van 1937 in aanmerking zijn genomen, in dat dienstjaar geen effect hebben gehad:
1e. de besparing, te verwachten van de herberekening der pensioenen van burgerlijke en militaire ambtenaren,
2e. de verhooging van inkomsten als gevolg van een wetsontwerp, strekkende tot tijdelijke verhooging van sommige Nederlandsche invoerrechten.
Van deze dekkingsmiddelen werd een verbetering van pl.m. ƒ 5.4 millioen verwacht.
Waar de regeering het voornemen heeft eerstgenoemd wetsontwerp in te trekken en laatstgenoemd wetsontwerp nog in beraad heeft gehouden, meent de Minister met geen van beide maatregelen bij de opstelling van het dekkingsplan voor 1938 rekening te moeten houden.
Wat nu de z.g. perspectiefbesparingen aangaat, welke tot ƒ 27.8 millioen tegenover het tekort op de begrooting van 1937 waren gesteld, wordt opgemerkt, dat voor 1938 met een deel van dit bedrag, namelijk ƒ 3.3 millioen, als besparing, welke in dat jaar geëffectueerd zal worden, is rekening gehouden. Er resteert dan nog ƒ 24.5 millioen aan perspectiefbesparingen.

Naar het oordeel van den Minister zal teruggekeerd moeten worden tot de z.i. alleen juiste methode om de perspectiefbesparingen eerst in het dekkingsplan te verwerken van het jaar, waarin zij worden geëffectueerd.
Resumeerende luidt de conclusie, bij de vaststelling van den financieelen koers, dien de regeering in de naaste toekomst meent te moeten sturen, dat voor de volvoering van de taak, die zij zich heeft gesteld met betrekking tot het behoud van de volkskracht, budgetaire saneering onvermijdelijk is. Uiteraard zullen hierbij de eventueel ruimer vloeiende middelen in principe allereerst beschikbaar moeten blijven voor de verbetering van het budget en zal uitzetting der uitgaven dan ook slechts daar mogen plaats hebben, waar zij als een onvermijdelijke noodzakelijkheid is te beschouwen. Uitzetting van de uitgaven voor een bepaald doel in zoo belangrijke mate als thans voor de defensie is voorgenomen, moet, zelfs in normale omstandigheden, noodzakelijk leiden tot beperking van de uitgaven voor de andere onderdeelen van regeeringszorg. In de huidige omstandigheden echter is deze beperking dubbel geboden.
Voorshands ontbreekt dus ook de mogelijkheid tot het doen van allerlei belangrijke uitgaven, die op zichzelf gewenscht of nuttig zouden zijn, zooals verhooging van salarissen en loonen. De regeering heeft vertrouwen, dat, indien het verloop van de middelen zich in gunstige richting blijft ontwikkelen en ook de crisisuitgaven, welke op de rijksbegrooting drukken, als gevolg van een voortgaande gunstige ontwikkeling van den economischen toestand kunnen worden verlaagd, bij een beleid, als de regeering heeft aangegeven, het reëel sluitende budget zal worden bereikt.

ALGEMEENE VERZAMELSTAAT DER RIJKSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1938.

Gewone Dienst (Titel A.)

Omschrijving.	Geraamd voor 1938.	Toegestane uitgaven en geraamde Middelen voor 1937.
Uitgaven.		
Totalen der titels A van de hoofdstukken der begrooting van uitgaven.		
Hoofdstuk		
I. Huis der Koningin	ƒ 1.760.000	ƒ 1.550.000
II. Hooge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin	1.940.195	1.892.134
IIa. Algemeene Zaken	83.544	34.792
III. Buitenlandsche Zaken	3.710.573	3.582.322
IV. Justitie	26.360.786	25.828.842
V. Binnenlandsche Zaken ...	33.529.194	30.101.704
VI. Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen	142.252.533	142.264.486
VIIa. Nationale Schuld	150.567.958	143.152.260
VIIb. Financiën	63.271.170	55.502.256
VIII. Defensie	110.359.238	84.845.998
IX. Waterstaat	50.398.744	41.529.448
X. Economische Zaken	13.511.817	17.971.986
XI. Sociale Zaken	97.040.622	96.205.113
XII. Koloniën	8.379.557	19.617.742
XIII. Onvoorziene Uitgaven	30.000	30.000
	ƒ 703.195.931	ƒ 664.109.083
Middelen.		
Totaal v. d. ramingstaat (titel A)	689.950.275	610.059.022
Nadeelig saldo	ƒ 13.245.656	ƒ 54.050.061

Kapitaaldienst (Titel B).

Omschrijving.	Geraamd voor 1938.	Toegestane uitgaven en geraamde Middelen voor 1937.
Uitgaven.		
Totalen der titels B van de hoofdstukken der begrooting van uitgaven.		
Hoofdstuk		
V. Binnenlandsche Zaken ...	ƒ 15.072.567	ƒ 13.162.682
VIIa. Nationale Schuld	11.000.000	11.000.000
VIIb. Financiën	98.304.359	93.256.706
VIII. Defensie	41.620.000	540.000
IX. Waterstaat	11.918.000	9.052.333
X. Economische Zaken	174.000	200.000
XI. Sociale Zaken	1.825.000	1.355.000
	ƒ 179.913.926	ƒ 128.566.721
Middelen.		
Totaal v. d. ramingstaat (titel B)	24.239.950	20.082.000
Nadeelig saldo	ƒ 155.673.976	ƒ 108.484.721

Geheele Dienst.

Saldi.	Geraamd voor 1938.	Vastgestelde begr. 1937.
Nadeelig saldo titel A	ƒ 13.245.656	ƒ 54.050.061
Nadeelig saldo titel B	155.673.976	108.484.721
Nadeelig saldo Geheelen Dienst ...	ƒ 168.919.632	ƒ 162.534.782

(Vorig bericht Overzicht 2451 C.)

A. **FRANKRIJK. — Politieke redevoeringen van ministers, o.a. Camille Chautemps, Léon Blum. —**
Te Blois heeft op 19 Sept. '37 Camille Chautemps, de Fransche minister-president, een groote rede uitgesproken. Hij heeft een balans opgemaakt van de werkzaamheden der regeering, gedurende de drie afgeloopen maanden.
Hij kondigde in zijn rede onder meer aan, dat een begrootingsontwerp zal neergelegd worden, dat geheel in evenwicht is. De eerste minister sprak zich verder uit voor een regiem van muntvrijheid en heeft daarna de noodzakelijkheid besproken om de productie te doen toenemen.
Camille Chautemps heeft ten slotte ook nog gezegd dat sociale orde en veiligheid hoogst noodzakelijk waren. „Frankrijk", verklaarde Chautemps, „is een groote, rijke en werkzame natie, welke door geen enkele buitenlandsche macht kan verslagen worden en welke vastbesloten is te arbeiden in vrede."
Talrijke ministers en deputés hebben verder redevoeringen uitgesproken in geheel Frankrijk.
Te Roubaix sprak onder meer Léon Blum, alwaar hij op de tegen het kabinet geuite critiek antwoordde.
(Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Chautemps 2849 A.; Blum 2854 C.)

B. **NEDERLAND. — Stichting ter bestrijding van Asthma en andere ziekten. —**
Bij acte, verleden bij de notarissen L. H. Ditmar en J. van der Veen, te Amsterdam, is opgericht de stichting tot bestrijding van asthma en andere chronische ziekten. Het doel van deze stichting blijkt uit den naam. Als de belangrijkste middelen tot bereiking van dit doel beschouwt de stichting vooreerst het bekendmaken en de toepassing van de methode-dr. Bosman, zooals beschreven in zijn publicatie: „Asthma, eine Infektionskrankheid, seine Behandlung", uitgave Gebr. van der Hoek, Leiden, alsmede in het zoo juist bij Holkema & Warendorf, Amsterdam, uitgekomen boekwerk van dr. W. F. Engelaar: „Geen ongeneeslijke ziekten".
Verder vermeldt de oprichtingsacte, dat zal worden gestreefd naar doelmatige voorlichting van artsenwereld en publiek over de beteekenis van ziekten en andere chronische aandoeningen en over de wijze waarop zij genezing of voorlichting kunnen bereiken.
Ten slotte wil de stichting bevorderen, dat op alle daarvoor in aanmerking komende plaatsen in Nederland speciale consultatiebureaux en poliklinieken voor de herdenking en behandeling worden opgericht, ingericht en in stand gehouden. (Alg. Handelsblad)

C. **FRANKRIJK. — Financiën. - Radiorede van minister Bonnet. —**
De Fransche minister van Financiën, George Bonnet, heeft in een radiorede op 20 Sept. '37 tot het Fransche volk de volgende mededeelingen gedaan:
De begrooting voor 1938 wijst een overschot aan van 1600 millioen francs, dat deels zal worden besteed voor personeel-uitgaven, noodig geworden door de stijging der kosten van levensonderhoud, deels voor de landsverdediging.
De schatkist zal gemakkelijk aan al haar verplichtingen kunnen voldoen.
De fluctuaties van den franc bewijzen echter, dat „er iets niet in orde is".
Deviezencontrôle moet worden afgewezen; zij verbergt de waarheid en biedt gelegenheid tot verkapte inflatie. Bovendien wil Frankrijk trouw blijven aan het monetair driehoeks-accoord met Engeland en de Ver. Staten, dat geen dwang op monetair gebied gedoogt.
Het wissel-egalisatie-fonds is tegen de operaties van de speculatie volkomen bestand.
Het is echter dringend noodig, dat het rhythme der productie wordt versneld en dat er geen vrees bestaat voor sociale troebelen. Vruchtdragende arbeid is slechts mogelijk in orde en rust. (Telegraaf)
(Vorig bericht 2849 A.)

AUSTRALIE

A. Conjunctuur-politiek. - Staatsschuld. - Productie. - Sydney. —

Nu dus vaststaat, dat de economische situatie van Australië bij het begin van het jaar 1937-1938 zeer gunstig is, rijst de vraag — aldus prof. Copland — op welke wijze men de welvaart op een hoog niveau kan handhaven. Het is nog moeilijker om den loop der gebeurtenissen, die tot een depressie leidt, tegen te gaan dan de problemen op te lossen, die een depressie zelf biedt.

Toch moet men aannemen, dat — tenzij men maatregelen neemt om de huidige welvaart onder contrôle te brengen — vroeg of laat excessen zullen plaats vinden en op die wijze de hoogconjunctuur gevolgd zal worden door een nieuwe depressie.

Indien nu de economisten er op aandringen, dat de conjunctuur onder contrôle gebracht moet worden, dan trachten zij een situatie te scheppen, waarbij een plotselinge wending in het zakenleven voorkomen zal worden en de scherpte van de depressies wordt vermeden.

Gelukkig zijn er teekenen, die er op wijzen, dat verschillende Australische autoriteiten zich dit bewust zijn en het belang inzien van contrôle over de conjunctuur, nu er practisch gesproken geen werkloosheid meer is.

Een bewijs hiervan is de wijze, waarop het Hof van Arbitrage de loonen heeft vastgesteld, waarbij een speciale „conjunctuurtoeslag" wordt ingevoerd, gedeeltelijk ten einde een te snelle expansie der beleggingen tegen te gaan. Hiermede heeft het Hof van Arbitrage een beslissing genomen van groot belang, waarbij nieuwe principes werden gehuldigd.

Het is voor de eerste maal, dat semi-officieel erkend wordt, dat de economische politiek van het land geleid moet worden door den wensch, een matig welvaartspeil te stabiliseeren.

Staatsschuld. — Inmiddels zal de Commonwealth slechts £ 16.000.000 opnemen tegen £ 20.000.000 in het afgeloopen jaar. Ook dit wordt toegejuigd als een gezonde politiek.

In tijden van welvaart moet de regeering zoo min mogelijk een beroep op de kapitaalmarkt doen, aangezien dan het particuliere initiatief reeds in belangrijke mate van de kapitaalmarkt gebruik moet maken. Aan den anderen kant moet de regeering afwijzend staan tegenover de belastingverlaging.

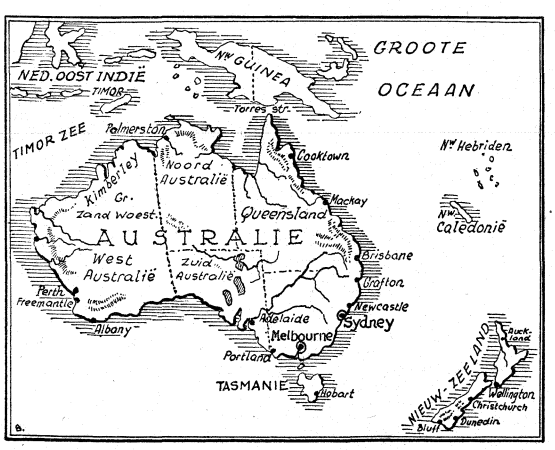

De overschotten op de begrooting kunnen immers gebruikt worden om schatkistpapier in te trekken of de schulden op korten termijn aan de Commonwealth Bank te liquideeren. Op deze wijze kan men de spaargelden van de samenleving steriliseeren en zoowel de positie van de banken als van de staatsfinanciën versterken.

Indien dan de situatie weer eens slechter wordt en de begrootingen niet kloppend gemaakt kunnen worden, dán kan men de Commonwealth Bank op wettelijke gronden verzoeken, de credietsituatie te verruimen door de tekorten te financieren met schatkistpapier.

Een andere weg om tot dit doel te geraken, zou zijn een gedeelte van de middelen uit openbare leeningen in Australië te gebruiken tot aflossing van de schulden op korten termijn in Londen. Dit zou den reserves in Londen ten goede komen in een periode, waarin het land zich kan veroorloven liquide middelen in Londen te accumuleeren zonder dat een te groote uitbreiding van de activiteit in Australië intreedt. Een en ander zou ten gevolge kunnen hebben, dat men den rentevoet laag kan houden en dat men niet in excessen vervalt, die in vroeger tijden zoo vaak het einde van een hoogconjunctuur inluidden.

Eenzelfde politiek zou gevolgd moeten worden door de particuliere ondernemingen, doch het is zeer moeilijk maatregelen te nemen, waardoor overal één lijn getrokken wordt.

Toch zou de regeering in Australië goed werk kunnen doen door leiding te geven, afgescheiden van het feit, dat een gezonde financieele politiek van den staat rechtstreeks van gunstigen invloed is op het geheele economische systeem.

In het verleden heeft — zoo besluit professor Copland, — het ontbreken van iedere restrictie onveranderlijk geleid tot excessen, die op hun beurt een depressie veroorzaakten. Tot nog toe is er niets gebeurd, dat een herhaling hiervan zou voorkomen.

Het zijn zij, die afkeerig van iedere restrictie zijn, die thans den weg banen voor een nieuwen terugslag, niet zij, die thans tot voorzichtigheid manen.

Stijgende productie. — De berichten uit de diverse takken van bedrijf in Australië maken op vrijwel ieder gebied gewag van een flink herstel uit de crisisperiode. Zoo meldt Nieuw Zuid-Wales een groote activiteit op mijngebied. De goudproductie in dezen staat had het volgende verloop:

	Productie (ounce fine)		Productie (ounce fine)
1929	7.496	1933	29.252
1930	12.493	1934	36.123
1931	19.673	1935	50.102
1932	27.941	1936	60.739

De steenkoolproductie steeg in 1936 tot 9.199.466 ton en bereikte een record sinds 1928. De productie van zilver, lood en zink was £ 598.967 hooger dan in 1935.

Het blijkt, dat de resultaten van alle in Nieuw Zuid-Wales werkende maatschappijen zich vrijwel hersteld hebben tot het niveau van 1930, hetgeen onderstaande tabel illustreert:

	1929 £	1932 £	1936 £
Verz.mijen	209.735	90.126	235.997
Banken	2.191.282	859.552	991.141
Landb. en veeteelt	773.690	130.091	325.149
Financieel	101.083	10.644	127.192
Scheepvaart	332.239	227.337	280.203
Brouwerijen	863.406	560.865	838.173
Hotels en Rest.	108.722	5.972	76.447
Kleinhandel	582.439	28.882	454.510
Techn. bedrijven	500.589	188.810	1.173.224
Bouwmijen.	321.691	42.341	198.078
Steenkool	5.107	11.931	17.561
Diversen	2.850.009	1.949.529	2.519.114
Totaal	8.839.992	4.106.080	7.236.789

Sydney. — De haven van Sydney heeft zich ontwikkeld tot de grootste havenstad van het Zuidelijk halfrond. Dagelijks arriveeren en vertrekken 20 zeeschepen. De overzeesche handelsbeweging van Sydney bedraagt £ 90.000.000. Sinds het begin dezer eeuw heeft de stad £ 7.500.000 ten koste gelegd aan uitbreiding en verbetering van de havenemplacemen-

ten en £ 1 millioen gespendeerd aan het uitdiepen van de havens. Sydney heeft zich weten op te werken tot de eerste wolhaven van de wereld. In het jaar 1935-1936 werd van Sydney uit voor £ 45.000.000 verzonden, waarvan £ 22.000.000 wol. Tevens is de stad een der grootste graanhavens: in 1936 werden 624.998 ton graan geëxporteerd.
Ook de kustvaart is zeer belangrijk. De overzeesche handel beloopt, gelijk gezegd £ 90 millioen — naar omvang gerekend 3.400.000 ton. Doch het geheele handelsverkeer bedraagt 7.000.000 ton, zoodat de kusthandel een nog grooteren omvang heeft dan de overzeesche handel. (Prof. Copland, Melbourne)
(Vor. ber. Econ. Toestand 2372 A.)

22 SEPTEMBER 1937

A. VEREENIGDE STATEN. — Cordell Hull, minister van Buitenlandsche Zaken, over den vrede. —
Cordell Hull, minister van Buitenlandsche Zaken, hield op 19 Sept. '37 een redevoering waarin hij verklaarde, dat het onmogelijk was een algeheele isolatie door te voeren. Deze meening grondde hij op het feit, dat de beginselen en de methoden, die de essentie voor den vrede vormen, eenvoudig zijn, dus niet bestaan in een algeheele isolatie of een gewelddige agressie. De politiek van een totale isolatie zou in zijn uiteindelijke gevolgen even ondoeltreffend zijn als zijn andere uiterste: onnoodige inmenging in de aangelegenheden van de buitenwereld.

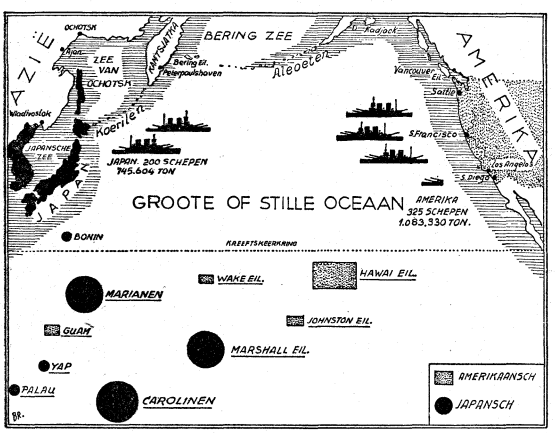

Machtsverhouding van Japansche en Amerikaansche vloot.

Het is moeilijk te spreken over vrede in een tijd, dat bommen ontploffen en wanhopige legers marcheeren, aldus vervolgde Hull. In het eene land na het andere schijnt het leven geen ander doel te hebben, dan de voorbereiding tot den oorlog. Ons geloof moet echter gebaseerd blijven op het feit, dat de menschen in geen enkel land oorlog willen.
De weg naar den vrede ging volgens spreker over beperking der bewapening, niet-inmenging in de interne aangelegenheden van andere volken, eerbied voor de verdragen en samenwerking op economisch gebied.
Met een verwijzing naar zijn politiek van handelsverdragen zeide Hull, dat economische verbetering de beste garantie was voor den vrede. Welvarende volken kunnen niet gemakkelijk tot een oorlog worden verleid, terwijl volken die gebrek en ellende kennen eerder geneigd zijn een kans te wagen met het gebruiken van geweld. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Cordell Hull 2898 C.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2737 C.)

B. SPANJE. — Burgeroorlog. - Engeland en Frankrijk schaffen contrôle langs de Spaansche kust af. —
De regeeringen van Frankrijk en Gr.-Brittannië zijn tot het besluit gekomen de contrôle langs de Spaansche kusten af te schaffen. Zij gevoelen, dat de schepen, welke in dienst der niet-inmenging zijn gesteld, beter gebruikt kunnen worden voor de dringender en belangrijker taak op te treden tegen de zeerooverij op de Middellandsche Zee. (Times - Le Temps)
(V. b. Niet-inmenging 2892 D.; Burgeroorlog 2941 C.)

C. PALESTINA. — Raad van de Jewish Agency te Zürich bijeen. —
De Raad van de Jewish Agency, die is samengesteld uit vertegenwoordigers van de Zionistische organisatie en van officieele Joodsche instanties, die daadwerkelijk belang stellen in den opbouw van een Joodsch Palestina, kwam na afloop van het twintigste Zionistencongres te Zürich bijeen.
In verband met het Arabische vraagstuk, zeide prof. Weizmann: „Zooals wij gelooven en hopen, dat de Arabieren een groot eigen nationaal leven in het Nabije Oosten in de vele landen, die zij sinds den wereldoorlog toegewezen hebben gekregen, mettertijd zullen opbouwen en op deze manier wellicht tot een periode van ontwikkeling komen zullen, die aan de groote historie van het Arabische volk herinnert, evenzoo verwachten wij van het Arabische volk, dat het erkent en begrip ervoor heeft, dat wij er recht op hebben, op het kleine stukje aardbodem, dat men thans Palestina noemt, ons nationaal tehuis te bouwen. (Neue Zürcher Zeitung)

D. SYNTHETISCHE HARSEN. — Een novum in de Nederlandsche Industrie. —
Dat de moderne lakfabricatie ten deele gebaseerd is op synthetische grondstoffen, mag als bekend worden verondersteld. De vroeger gebruikte natuurproducten, zooals gommen (kauri en congo, om twee belangrijke typen te noemen), natuurlijk drogende oliën (lijnolie en houtolie) zijn hierbij door chemische preparaten vervangen. Een van de bekendste is bakelite, welke ook gebruikt wordt voor radio-kasten, electrische schakelaars, deurknoppen enz.
Sinds eenige jaren heeft zich daarnaast het gebruik ontwikkeld van reactie-producten van meerwaardige alcoholen, meerbasische organische zuren en vetzuren. Het zijn harsachtige producten, welke voor zoover bekend is, in Nederland nog niet werden gefabriceerd, hoewel de grondstoffen hiervoor aanwezig zijn. Na eenige jaren van laboratoriumonderzoek en voorbereidingen heeft een lakfabriek te Groningen thans de fabricage van deze z.g. glyptalen zelf ter hand genomen.
Voorloopig werden eenige typen voor de lakfabricage uitsluitend ingevoerd door buitenlandsche concerns, zoodat men in Nederland in dit opzicht afhankelijk was.
In een technische rede in het Grand Hotel te Scheveningen op 17 Sept. '37 gehouden, en een film „natuur en synthese", werd de fabricage hiervan in groote lijnen duidelijk gemaakt. Het nieuwe, dat de fabriek brengt is, dat het tusschenstadium, het gebruik van buitenlandsche halffabrikaten, thans vervalt en zij direct van de chemisch zuivere grondstoffen tot de eindproducten komt.
De voordeelen van zelf-fabriceeren zijn:
1. het onafhankelijk zijn van het buitenland op critieke momenten;
2. de mogelijkheid van aanpassen aan de speciale eischen, welke in Nederland worden gesteld door klimaat en plaatselijke gebruiken;
3. beter in staat, aan speciale industrieele wenschen te voldoen;
4. mogelijkheid van variatie van tot dusverre onbereikbare eigenschappen.
Nederland heeft in de wereld steeds een zeer vooraanstaande plaats ingenomen op het gebied van de lakfabricage. Door het fabriceeren van synthetische grondstoffen in eigen land zal het deze plaats kunnen behouden en tevens toonen, deze waardig te zijn.
De film „natuur en synthese", die op de bijeenkomst te Scheveningen werd vertoond, is door eigen krachten der fabriek te Groningen vervaardigd. De inhoud geeft een beeld van de voordeelen, die de synthetische grondstoffen bieden.
Op de tentoonstelling, welke na deze film volgde, waren 1001 voorwerpen, welke met synthetische lakken waren behandeld.
(Nwe Rott. Crt.)

E. JOEGO-SLAVIE. — Oppositie-blok gevormd. —
Na een conferentie te Zagreb tusschen de leiders der Joego-Slavische oppositiepartijen, heeft de Kroatische leider Wladimar Matsjek zich naar den regent prins Paul begeven, om hem te vragen, „het bewind over te dragen aan het te Zagreb gevormde oppositieblok, dat de meerderheid in het land achter zich heeft, terwijl het kabinet-Stojadinowitsj slechts een minderheid vertegenwoordigt."
In diplomatieke kringen is men van oordeel, dat Joego-Slavië op een keerpunt is gekomen. Twee jaar lang hebben de leiders der oppositie met elkaar onderhandeld, alvorens tot een accoord te zijn gekomen.
(Politika, Beograd) **(Vor. ber. Kabinet 2225 A.)**

23 SEPTEMBER 1937

A. **OOSTENRIJK. — Nationalistische rede van Dr. v. Schuschnigg. - Tirol staat voor 85 pct. achter hem.**
Te Innsbruck is op 19 Sept. een demonstratie van den Tiroolschen sector van het Vaderlandsche Front gehouden, die volgens den secretaris-generaal, Zarnatto, het symbool was van den eendrachtigen wil van de Oostenrijksche patriotten, den weg van bondskanselier Schuschnigg te volgen. Zarnatto zeide, dat 85 procent van de Tiroolsche bevolking achter Schuschnigg staat.
De bondskanselier werd begroet met den traditioneelen kreet: „Tirol blijft trouw". Schuschnigg zeide in zijn toespraak onder meer: „Langs den eenstemmig goedgekeurden weg willen wij naar de toekomst marcheeren om ons doel te bereiken. Daarvoor moeten drie dingen in acht worden genomen: de politieke leiding van den nationalen wil moet uitsluitend door het Vaderlandsche Front bepaald blijven; zij, die niet met ons willen zijn, hebben niet anders te doen dan zich niet met ons te bemoeien; wij geven rekenschap van de historische taak van den Tiroler en den Oostenrijker, en die taak is een Duitsche taak. De anderen kunnen zich verre van ons houden, doch laten zij er zich voor wachten zich tegenover de wetten van ons land te stellen. Ons land is een waarlijk vrij land en wij willen dat blijven."
Schuschnigg zeide verder: „Wij kunnen niet zeggen, dat wij alles volbracht hebben, waarnaar wij gestreefd hebben. In 1938 zullen wij zoo veel mogelijk een ieder brood en werk moeten verschaffen, dat jaar zal ook het jaar van de jeugd zijn: de vaderlandsche jeugd moet worden opgevoed. Tenslotte zal 1938 het jaar van de constitutie zijn. Wij zullen een einde aan den voorloopigen toestand moeten maken en het constitutioneele weer tot een goed einde moeten brengen."
De kanselier besloot met een oproep tot eenheid ter volbrenging van den arbeid van Dollfuss.
(Reichspost) **(Vor. ber. Dr. v. Schuschnigg 2761 F.)**

B. **CHINA. — Conflict met Japan. - Engeland's prestige. - Waarschuwend woord van de „Economist". —**
„Ernstig zijn de vooruitzichten voor China; misschien nog ernstiger zijn ze voor de Britsche en andere kooplieden en beleggers; de vroegere „open deur", welke naar de optimisten verzekerden, door Japan gehandhaafd zou worden, is slechts gebleken een invalspoort te zijn voor Japan en het zal waarschijnlijk een smadelijke uitgang zijn voor de andere landen. Na Moekden Tientsin, na Tientsin Peiping, na Peiping Shanghai, na Shanghai .... ?"
Aldus een hoofdartikel in „The Economist" waaruit de bezorgdheid blijkt, welke Engelsche financieele kringen koesteren aangaande de gebeurtenissen in het Verre Oosten.
De strijd in China breidt zich langzaam maar zeker uit over het Aziatisch continent. De Japanners hebben een blokkade afgekondigd langs 1600 K.M. van de Chineesche kust, tot aan Hongkong toe. Japansche bombardementsvliegtuigen uit Formosa hebben Canton reeds aangevallen. Wat zal de Britsche regeering te Hongkong doen, als de Japanners met Canton, Swatow en Kowloon handelen, zooals zij met Shanghai en Tientsin hebben gedaan, als de Japanners de Chineesche verbindingswegen met het groote achterland willen verlammen? Dan zal de Britsche handel te Hongkong wellicht gedwongen worden door dezelfde „open deur" te vertrekken, waardoor hij thans uit Shanghai gedrongen wordt. Op die manier kunnen we langen tijd vrede houden, zij het ook tegen den hoogen prijs van den Britschen handel, het Britsche prestige en de Britsche rijks-voorposten. Misschien is de vrede dien prijs waard.
Maar als dat zoo is, gaat de „Economist" verder, zullen we snel worden teruggeworpen op onze voornaamste imperieele verdedigingslinies. Zoowel in het belang van Engeland, als in dat van de Franschen en Nederlanders, moeten we te Singapore standhouden voor Indo-China en Nederlandsch-Indië. Groot-Brittannië zou dat kunnen doen in de meening, dat Japan voorloopig de handen vol heeft, als het geheel China wil veroveren. Maar het is ook mogelijk, dat men zich in dit opzicht even hopeloos vergist, als de optimisten zich de afgeloopen zes jaar vergisten.
Eén ding is zeker, zoo besluit de „Economist", aandringend op samenwerking tusschen de democratische landen en de Sovjet-Unie, we zien op het oogenblik slechts het begin van een nieuwe acte in het drama van het Verre Oosten, dat zes jaar geleden begon. Niemand, Japan wellicht het minst, weet wat de laatste acte zal brengen, wanneer zij zal komen en waar zij gespeeld wordt. Met zekerheid kan men slechts zeggen: als de landen een wereld willen, die vrij is van agressie, dan kunnen zij die krijgen; maar dan moeten de landen, die de vredelievende leiding van de geheele gemeenschap begeeren, doeltreffender en met meer inzicht optreden dan zij sedert 1931 hebben gedaan. (The Economist.)
(Vor. ber. Chin.-Jap. Conflict 2941 B.)

C. **ZUID-AFRIKA. — De naturellenkwestie. —**
De Volksraad heeft in 1937 zijn naturellenwetgeving volgens generaal Herzog's oorspronkelijke ontwerpen voltooid
De eerste minister van Zuid-Rhodesië — een volledige Britsche kolonie — reisde speciaal naar Engeland om te verkrijgen, dat het Britsche Parlement afziet van het veto-recht in verband met naturellenwetgeving in dat gebied, nadat verleden jaar absolute territoriale segregatie bij de wet vastgesteld was.
Deze twee feiten en de zitting in Londen der Rijksconferentie schijnen Lord Buxton op 9 Juli bewogen te hebben tot indiening eener motie ten effecte, dat deze conferentie een beleid behoorde te formuleeren voor alle achterlijke rassen, gebaseerd op voogdijschap. In Lord Buxton's toelichting en het debat is onze naturellenpolitiek aan afkeurende critiek onderworpen. O.m. is gezegd, dat de Rijkseenheid bedreigd wordt, als de beginselen van voogdijschap en kleurlijn niet verzoend worden; de Noordwaartsche beweging van ons beleid zou een groot gevaar zijn, ontevredenheid onder de inboorlingen zou toenemen, zij zouden groote geheime vereenigingen stichten; onze pers, de kerk en een groot aantal onzer blanken zouden ons aangenomen beleid sterk afkeuren en ernstige wanorde werd voorspeld, als niet spoedig verbetering komt. Verder hoorde men de afgezaagde bewering, dat de blanken hier zijn terwille der naturellen.
De motie werd ingetrokken op verklaring namens de Britsche regeering, dat onze toestand bevredigend was en dat het Parlement zich niet mag mengen in huishoudelijke zaken der Zusterstaaten.
Deze zaak heeft weer eens getoond, hoe moeilijk het is, zelfs voor hooggeplaatste personen in den vreemde om het standpunt van een ander volk te verstaan en te waardeeren. Aan critiek heeft het hier dan ook niet ontbroken.
De heer P. G. W. Grobler, minister van naturellenzaken, antwoordde Lord B. reeds den volgenden dag op een publieke vergadering. Hij noemde het gelukkig, dat wij ons niet meer behoeven te bekommeren over hetgeen Whitehall en Exeterhall zeggen.
Anderen uitten zich in denzelfden geest.
Als wij een pas ontvangen telegram uit Londen niet goed begrepen hebben, zou Buxton's motie toch voor ons nadeelige gevolgen kunnen hebben, n.l. onbepaald uitstel van de inlijving van de Britsche protectoraten bij de Unie, een teleurstelling, die generaal Hertzog kort voor zijn vertrek een bedekt dreigement ontlokt zou hebben, n.l. dat dit uitstel, zoo kort op de hielen van Buxton's motie gevolgd, alleronpleizierigste gevolgen zou kunnen hebben. (Die Burger, Kaapstad)
(Vor. ber. Naturellen 2881 E.)

24 SEPTEMBER 1937

D. **VOLKENBOND. — Japansch verweer tegen Chineesche aanklacht. —**
„Het resultaat van China's beroep op den Volkenbond," aldus verklaarde, naar Domei meldt, de woordvoerder van het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken, „zou wel eens volkomen tegengesteld kunnen zijn aan dat, waarop men gerekend heeft, indien de Bond niet den werkelijken staat van zaken, zooals deze zich thans voordoet, erkent."
Velt de Bond, vervolgde de woordvoerder, zooals hij dit ook in het conflict van 1931-'32 in zake Mandsjoerije gedaan heeft, een eenzijdig oordeel, door uitsluitend af te gaan op het door China beschikbaar gestelde materiaal, dan moet dit tot dezelfde misverstanden als destijds leiden. De Chineesche nota bevat tal van onjuiste of althans onnauwkeurige bewerin-

gen. Japan verricht geen aanvallen op de bugerbevolking, evenmin als op de Chineesche consulaire bureaux, alhoewel China deze gebouwen als militaire steunpunten bezigt. (Domei)

(V. b. Chin.-Jap. Confl. 2949 B.; Volkenbond 2940 B.)

A. FILMKUNST. — Nederlandsche films. - „Nederland". —

Op 13 Aug. '37 vond de première plaats van de film „Nederland", een groote documentaire film over ons land, vervaardigd door de N.V. Haghe-Film in opdracht van de vereen. „Nederland in den Vreemde". De film werd opgenomen door den heer Willy Mullens met zijn zoon en voorzien van commentaren in het Fransch, Duitsch, Engelsch en Spaansch, terwijl Gerrit van Weezel de muzikale illustratie verzorgde. Hoewel de film oorspronkelijk voor buitenlandsch gebruik gemaakt werd, meende de N.V. City-Film, dat ook bij het Nederlandsche publiek interesse voor de schoonheden van het eigen land zou bestaan en daarom brengt deze firma de film thans in roulatie, voorzien van een door den Heer Mullens persoonlijk gesproken tekst. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Nederl. Films 2762 E.)

B. KOLENPRODUCTIE. — Werelddistributie. —

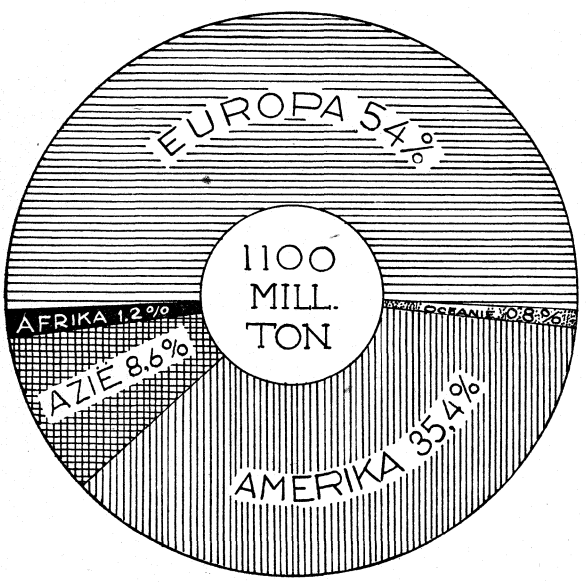

(Overname zonder bronvermelding verboden)

(Vor. ber. Wereldproductie 1634 G.)

C. NEDERLAND. — De Troonrede. - Perscommentaren. —

Het **Algemeen Handelsblad** merkt in het algemeen over het program op: „Het is vervat in termen, die veel en weinig kunnen beteekenen. En van de hevigheid, den tact of soepelheid waarmede deze richtlijnen zullen worden toegepast, zal het afhangen of deze regeering ook buiten den kring harer partijaanhangers steun zal kunnen vinden, en aldus de gedachte van breede samenwerking, ondanks het gebeurde bij de formatie, zal kunnen stimuleeren. De drie rechtsche partijen beschikken over een gestegen parlementaire meerderheid, al zal die zeker niet altijd en overal homogeen zijn. Voor het voeren van een breede, nationale politiek zullen zij echter verder moeten kijken dan haar getalsgrenzen.

En voorts: De troonrede maakt den indruk alsof haar ontwerpers zich tot taak gesteld hebben om veel ruimte voor speling te houden. Bij zulk een doelstelling past het om veel in het vage te laten, en met elastische formules te werken, die weinig houvast geven en waarvan niemand zonder meer de draagwijdte kan meten.

Het blad constateert, dat de vier R.K. ministers hun sporen diep in dit program hebben doorgedrukt."

De **Nieuwe Rotterd. Courant** constateert, dat het nieuwe kabinet-Colijn is opgetreden als een z.g. rechts, d.w.z. kerkelijk kabinet en als zoodanig zich ook heeft willen doen kenmerken in deze eerste Troonrede.

„Wel heeft de hierop betrekking hebbende passage een minder dogmatische strekking dan het door „De Standaard" indertijd gepubliceerde ontwerp-program van den formateur, waarin o.a. van „grondwaarheden" van het Christendom werd gewaagd, maar wij lezen in de rede toch, dat „in wetgeving en bestuur vóór alles Gods wet tot opperste richtsnoer worde genomen." Als hier in verband met wetgeving en bestuur zoo van Gods „wet" gesproken wordt, zou men denken, dat daarin voorschriften zijn te vinden voor de problemen van practisch staatsbeleid. Het is er verre van. Als er één godsdienst is, die zich met de staatkunde weinig inlaat, dan is het, na het Boeddhisme, wel de Christelijke godsdienst, die nog steeds onze Europeesche beschaving draagt, voor zoover deze, moet men helaas zeggen, nog kracht in zich heeft."

De **Maasbode** constateert, dat niemand zal loochenen, dat de regeeringsverklaring een nieuwen koers teekent: „De feiten rechtvaardigen den nieuwen koers, maar de nieuwe mannen zien dan ook de feiten en spreken nieuwe taal. Nieuw is de krachtige wijze, waarop de Troonrede de Nederlandsche taak ten aanzien van de overzeesche gewesten in het licht stelt. Geen rhetorische frase, maar een inhoudrijke passage is gewijd aan de groote gebiedsdeelen over de zeeën, waar millioenen leven onder de Nederlandsche driekleur. De belangen van die millioenen, zoo nauw samenhangend met de Nederlandsche belangen, hebben een eerste plaats gekregen in de Troonrede. Het feit is teekenend voor den zoo pas opgetreden minister van Koloniën, onder wiens verantwoordelijkheid deze paragraaf moet zijn opgesteld en teekenend is ook de breede greep en het optimisme, waarmee de groote overzeesche vraagstukken in het gezichtsveld van ons geheele volk worden geplaatst. Het is, voor zoover wij ons herinneren, de eerste keer dat dit op zulk een forsche en welsprekende wijze geschiedt."

De **Standaard** verneemt uit de Troonrede een zeker geluid. Het eerst wordt de aandacht getrokken door de beginselverklaring. Naar aanleiding van de passage in zake de ontheiliging van den Zondag, merkt het blad op:

„Het valt op, dat hier een voorzichtige omschrijving wordt gekozen. Maar dit behoeft den anti-revolutionnair niet tegen te staan, wijl hij er van overtuigd is, dat de Overheid hier wel een positieve taak heeft, wat haar eigen voorbeeld betreft, maar dat haar optreden in het volksleven meer een negatief karakter draagt.

Dat negatief karakter is steeds dus omschreven, dat de Overheid op haar terrein tracht te verwijderen wat de heiliging van den Zondag zou verhinderen. Dat er dan van haar geen aanmoediging mag worden verwacht van zulke hindernis, treft door innerlijke redelijkheid.

De nadruk valt hier meer op nalaten dan op doen.

Maar ook zoo kan de Overheid krachtig werkzaam zijn in het handhaven van een der meest belangrijke Christelijke grondslagen der samenleving."

De Telegraaf, die er o.m. de aandacht op vestigt, dat dit kabinet blijkbaar in de eerste plaats een bewapeningskabinet zal zijn, schrijft aan het slot van zijn artikel:

„Alles tezamen genomen is de Troonrede een weinig opwekkend document. Men kan er moeilijk de regeering de schuld van geven. Belastingverlaging is onder de huidige omstandigheden al even onmogelijk als salarisverhooging. Zelfs indien men aanneemt dat de tegenwoordige gunstige ontwikkeling voortgang zal hebben, dan nog moeten zooveel tekorten worden ingehaald en staan zooveel nieuwe uitgaven voor de deur, dat groote behoedzaamheid op financieel gebied geboden blijft. Een nieuw parlementair tijdvak breekt aan. Het land zal zich gelukkig mogen prijzen, indien het aan het eind van de nu beginnende periode een even bevoorrechte positie in de wereld zal innemen, als thans, dank zij het beleid van het vorige ministerie, het geval is."

In tegenstelling tot de R.K. bladen ziet **Het Volk** geen nieuwen koers in de Troonrede aangekondigd: „Van het aanpassersfront geen nieuws" luidt de onderkop boven de beschouwing van het S.-D. blad.

„Daar klinkt in de Troonrede van 1937 geen werkelijk nieuw geluid en zij, die na het optreden van het kabinet hebben voorspeld, dat een ingrijpende wijziging van den koers niet viel te verwachten en dat op een krachtige politiek van welvaartsherstel en maatschappelijke hervorming niet mocht worden gerekend — zij krijgen, helaas, gelijk. Een ietwat hoopvoller toon en de aankondiging van enkele maatregelen, welker belang wij niet onderschatten, — deze verblijdende noten in de Troonrede vinden voldoende verklaring in het economisch herstel, dat in Nederland niet achterwege blijft, nadat het elders reeds in veel sterkere mate was opgetreden."

De Nederlander (Chr.-Hist.) noemt de Troonrede „een stuk uit één stuk".

„Het is een kloek en evenwichtig stuk, waarvan de paragrafen niet — zooals ook wel eens het geval was — min of meer kunstmatig aan elkaar zijn geregen, doch dat één geheel is en een duidelijk beeld geeft van de principes, waarop het huidige kabinet zijn politiek zal baseeren. Principes, waarmede wij in het algemeen volledig kunnen instemmen.

De beginselverklaring kunnen wij in het algemeen zeker onderschrijven. Gods wet tot opperste richtsnoer in wetgeving en bestuur en doelbewust streven naar beveiliging en versteviging van de samenleving. Wanneer wij daarbij lezen, dat „aldus" een beleid zal kunnen worden gevoerd, dat „ook door zijn innerlijke redelijkheid instemming vordert", dan herinneren wij ons de natuur-rechtsgedachte van Thomas van Aquino en daarmede de specifiek Roomsch-Katholieke staatsleer.

De economische paragrafen, die wellicht nog het meest gedetailleerd zijn, zijn als basis voor het beleid der komende periode van zeer groote beteekenis. Wie de steeds weer in onze kolommen verdedigde opvattingen kent, zal begrijpen, dat dit economisch program in het algemeen onze volle instemming heeft."

Het Nationale Dagblad (N.S.B.) zegt: „De Troonrede als staatsstuk, is geen uiting van de Kroon, noch van het volk, doch van het parlement. De kleine groep partijleiders, welke de departementen beheert, weet in dit staatsstuk het compromis neer te leggen van haar opvattingen. Zoodoende weerspiegelen zich in de Troonrede als regel de spanningen in de groepen en tusschen personen, welke de regeerende meerderheid in het parlement vormen. Zij is dus als het ware het product van die worsteling tusschen personen en richtingen. Het is daaraan te wijten, dat de meeste Troonredenen weinig positieve, weinig concrete punten bevatten. De Troonrede van dit jaar maakt daarop geen uitzondering. Zij is het resultaat van het geven en nemen tusschen twee richtingen, welke men met de namen Colijn en Goseling kan kenschetsen." **(Vorig bericht 2942 A.)**

A. **VOLKENBOND. — Rede van den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken, Eden. - Engelsche Bewapening. - Engelsch-Amerikaansche samenwerking. —**
De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, heeft op 20 Sept. '37 voor de Volkenbondsassemblée een groote rede gehouden.
Scherpe verklaringen heeft Eden afgelegd over den burgeroorlog in Spanje en over den Japanschen inval in China. Een duidelijke vermaning richtte hij tot Italië in verband met de medewerking aan de resultaten, welke op de conferentie van Nyon bereikt werden. Eden zeide verder, dat het verkrijgen van grondstoffen niets te maken had met koloniale aspiraties van zekere mogendheden.
Opzienbarende mededeelingen deed de Engelsche minister over de Britsche herbewapening, welke, zooals hij zeide, in onverminderd tempo zal worden voortgezet.
Op het oogenblik bedraagt de tonnage, aldus minister Eden, van in aanbouw zijnde oorlogsschepen alleen reeds 450.000 ton. Daaronder vallen niet eens de schepen, die reeds gereed zijn gekomen noch de 55.000 ton, welke nog op stapel zullen worden gezet en waartoe het parlement zijn toestemming heeft gegeven. De totale uitgaven bedroegen dit jaar voor de vloot alleen reeds 130 millioen pond. Dit is zonder precedent in de geschiedenis.
Daarnaast gaan wij voort de luchtmacht in grooten omvang uit te breiden. De versterking van de landmacht is op goede wegen geleid, terwijl de productie onzer industrie voor leger, vloot en luchtmacht en het in stand houden daarvan, geheel is georganiseerd.
Ten slotte wijdde Eden een zeer belangrijk deel van zijn rede aan de economische en financieele situatie in de wereld. Daarbij gaf hij cijfers over de opleving in de wereld en sprak ten slotte den wensch uit, dat het mogelijk zou zijn spoedig de handelsbelemmeringen te verwijderen. Hij legde sterk den nadruk op de Engelsch-Amerikaansche samenwerking op dit punt.
Nadrukkelijk waarschuwde Eden de landen, welke tot nu toe niet hadden willen inzien, dat de wereld alleen met vrede gebaat is, hun houding te veranderen. Een verbetering in den economischen toestand, aldus Eden, is alleen te bereiken wanneer tegelijk een verbetering in den politieken toestand intreedt.
(Journal de Genève - Times)
(Vor. ber. Anthony Eden 2870 B.)

25 SEPTEMBER 1937

B. **AMSTERDAM. — „De Joodsche Invalide" betrekt haar nieuwe gebouw. —**
Op 19 Sept. '37 betrok „De Joodsche Invalide" haar nieuwe gebouw. De korte geschiedenis van deze stichting is de volgende:
10 Dec. 1912: „De Joodsche Invalide" opent een gebouw in het perceel N. Keizersgracht 70 met 12 patiënten.
14 Dec. 1925: idem op de Nieuwe Achtergracht 98, bestemd voor 150 patiënten.
19 Sept. 1937: de poorten gaan open van een nieuw gebouw op den hoek van het Weesperplein en de Nieuwe Achtergracht, waarin het dubbele aantal ouden van dagen en invaliden kan worden ondergebracht. **(Vor. ber. Joodsche Invalide 2273 F.)**

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - ƒ 20 millioen meer voor het Werkloosheidssubsidiefonds. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging en verhooging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Werkloosheidssubsidiefonds voor het dienstjaar 1936, met ruim ƒ 20 millioen.
In de toelichting wordt onder meer het volgende opgemerkt:
In de nota betreffende den toestand van 's rijks financiën, behoorende bij de ontwerpen van wet tot vaststelling van de rijksbegrooting voor het dienstjaar 1937, werd reeds medegedeeld, dat ondanks de verhooging van de rijksbijdrage aan het fonds van ƒ 46.000.000 tot ƒ 53.000.000, het zich liet aanzien, dat het fonds voor 1936 een tekort zou geven van circa ƒ 20—ƒ 25 millioen.
Volgens de thans bekende gegevens moet gerekend worden op een verhooging der uitgaven met ƒ 20.690.000. Deze verhooging is toe te schrijven, eenerzijds aan de omstandigheid dat de gemeentelijke uitgaven voor steun en werkverschaffing in 1936 tot hoogere bedragen zijn gestegen dan aanvankelijk verwacht werd, als gevolg waarvan het geraamde bedrag wegens gewone bijdragen aan gemeenten onvoldoende is gebleken, anderzijds aan een stijgende behoefte aan bijzondere bijdragen (extra- en belasting-bijdragen) bij onderscheidene gemeenten. Bovengenoemd bedrag wordt thans dus aangevraagd.
(N. R. Crt.) **(V. b. Werkloosh.subsidiefonds 2559 F.)**

D. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's rede tegen de dictatuur. - Duitsche commentaar. —**
De „Völkischer Beobachter" doet, naar aanleiding van president Roosevelt's rede tegen de dictatuur een fellen aanval op den president, die, naar het blad meent, slechts de Europeesche dictaturen aanvalt, om de aandacht zijner landgenooten af te leiden van zijn eigen dictatoriale aspiraties.
Men is nogal verwonderd ,aldus het blad, dat president Roosevelt in al zijn redevoeringen demagogische uitlatingen en vijandige verklaringen laat hooren, die de reeds zoo groote tegenstellingen nog erger kunnen maken. Duitschland is over deze methode van den president te meer verwonderd, omdat velen zijner voorgangers juist er op uit waren een matigenden invloed te oefenen.
De oorzaak van dit verschil ziet het blad in de binnenlandsche crisis, waarbij de door den president genomen maatregelen vaak willekeurig waren.
„De president heeft geen reden de dictatoriale methodes te critiseeren. Van de wetten, die hij den laatsten tijd heeft afgekondigd, zijn de meeste ongrondwettig verklaard. Zijn eigen hooggerechtshof schijnt dus geen hooge opvatting te hebben van den onwrikbaren democraat Roosevelt. En die opvatting is nog ongunstiger geworden doordat de president heeft voorgesteld het Hof te hervormen.
Doordat zijn eigen methodes zoo zeer aan dictatuur herinneren, wil hij zijn betrouwbaarheid als democraat bewijzen door aanvallen op andere dictaturen. Wij begrijpen volkomen, aldus besluit het blad, dat een dictator in Amerika, gezien den verwarden toestand, noodzakelijk is. Wat wij niet begrijpen, is de onoprechtheid om zichzelf te verdedigen door andere mogendheden aan te vallen." (Völkischer Beobachter)
(Vorig bericht Roosevelt 2940 C.)

E. **NEDERLAND. — Dienstweigeraars. —**
Op schriftelijke vragen van den heer Albarda in verband met het voornemen der regeering dienstweigeraars onder te brengen in een kamp op het eiland Rozenburg en betreffende den aard van den door hen aldaar te verrichten arbeid heeft de minister van Defensie geantwoord:
Het ligt in het voornemen de dienstweigeraars, wier gewetensbezwaren overeenkomstig de wet van 13 Juli 1923, zijn erkend, te werk te stellen in een speciaal voor hen in te richten werkkamp op het eiland Rozenburg. Hun arbeid aldaar zal bestaan in het vastleggen van sterk in verstuiving verkeerende duingroepen, in bebossching, in verbetering van den zomerpolder, enz. Werk van militairen aard zal, gelijk wel vanzelf spreekt, van hen niet worden gevorderd.
Het noodige toezicht in het kamp zal niet door militairen worden uitgeoefend. De directie van het kamp zal berusten bij den rentmeester der Domeinen te Klundert.
Krachtens artikel 3 van het Kon. Besluit van 3 Mei

1924, houdende maatregelen ter uitvoering van de wet van 13 Juli 1923, betreffende dienstweigering, geschiedt de nadere regeling van de in die wet bedoelde tewerkstelling door den minister van Defensie. De noodige wettelijke grondslag voor de hierboven geschetste tewerkstelling, waaromtrent voor zooveel noodig overleg wordt gepleegd met den minister van Financiën, onder wien het werkkamp zal ressorteeren, is derhalve aanwezig en eenige wijziging of aanvulling van de dienstweigeringswet is niet noodig.
De voor de tewerkstelling noodige credieten zullen, zooals steeds, in de ontwerp-rijksbegrooting worden aangevraagd. (Het Vaderland)

A. **SYNTHETISCHE WOL. — Welnolit. - Productie in Polen. —**
In Polen heeft een fabrikant een patent op de fabricage van synthetische wol onder den naam van „Welnolit" verworven. Deze kunstwol wordt gewonnen uit afval-producten van den landbouw en zou 2 zloty per kilo kosten. Het fabrikaat zal veel eigenschappen van de natuurlijke wol bezitten, het kan gemakkelijk worden geverfd en is elastisch.
(Polska Agencia Telegr.) **(V. b. Kunstwol 2866 F.)**

26 SEPTEMBER 1937

B. **VOLKENBOND. — Volkenbondsraad. - Iran en Peru lid. —**
Tot niet-permanente leden van den Volkenbondsraad zijn gekozen Iran, dat van de 52 stemmen er 48 behaalde en Peru, dat 46 stemmen verkreeg.
(Journal de Genève) **(V. b. Volkenbondsraad 2941 D.)**

C. **NEDERLAND. — Minister Romme wenscht steunnormen niet te verhoogen. —**
De drie vakcentralen, de Roomsch-Katholieke, de Moderne en de Christelijke hebben reeds kort na het optreden van het nieuwe Kabinet een aantal wenschen ter zake van de werkloozenzorg ter kennis van de regeering gebracht.
De Regeeringspersdienst deelt thans hieromtrent het volgende mede:
Alle drie vakcentralen betoogden in hun brieven, in verband met de stijging van de kosten van levensonderhoud sedert September 1936, de wenschelijkheid van een algemeene verhooging van de steunnormen en werkverschaffingsloonen, met dien verstande, dat het N.V.V. bepleitte deze verhooging in den vorm van een duurtetoeslag toe te kennen.
Aan dit verlangen heeft de minister van Sociale Zaken, prof. Romme, niet kunnen voldoen, al reeds hierom niet, omdat van een zoodanige verhooging der steunnormen in het algemeen alleen die gezinnen zouden profiteeren, die daaraan, althans relatief genomen, het minst behoefte hebben, daar zij, die het het hardst noodig hebben, t.w. de groote gezinnen, reeds veelal de door het loon begrensde maximum uitkeering ontvangen.
Deze personen, die het relatief juist het meest noodig hebben, zouden dus van een algemeene verhooging van den steun toch geen of slechts gering profijt hebben.
Wat de stijging van de kosten van het levensonderhoud betreft, is voorts op te merken, aan de hand der dienaangaande gepubliceerde cijfers, dat het kostenpeil iets ligt beneden Juli 1934, den datum, waarop de geldende steunnormen (ongeacht de daarna in de regeling successievelijk aangebrachte verbeteringen) zijn ingevoerd.
Ook een algemeene verhooging van de werkverschaffingsloonen acht de minister niet mogelijk, al reeds omdat de marge tusschen het loon van de werkverschaffing en dat van het vrije bedrijf — hetwelk in het algemeen zonder inachtneming van verschil in zwaarte van gezinslasten tot stand komt — alsdan in vele gevallen te klein zou worden en zelfs in verschillende gevallen geheel zou verdwijnen. De noodzakelijke prikkel om werk in het vrije bedrijf te zoeken, zou dan in vele gevallen geheel worden weggenomen. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Werkloozensteun 2800 D.; Minister Romme 2834 A.)

D. **ACCOORD VAN NYON. — Italiaansche toenadering. —**
De zaakgelastigden van Frankrijk en Engeland te Rome hebben tegenover minister Ciano verklaard, dat hun regeeringen de positie van Italië als groote Middellandsche-Zeemogendheid nooit miskend hebben. Zij hebben voorgesteld, dat de vlootdeskundigen der drie regeeringen in de naaste toekomst te Parijs bijeenkomen om practische wijzigingen vast te stellen, zoodat Italië aan den patrouilledienst kan deelnemen.
De Italiaansche regeering gaat met dit voorstel accoord. (Corriere della Sera)
(Vor. ber. Accoord van Nyon 2941 C.; Burgeroorlog 2948 B.)

E. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Italië zal geen nieuwe troepen zenden. —**
De hoop, dat uit de besprekingen, welke te Genève tusschen den Franschen minister van Buitenl. Zaken, Yvon Delbos en den Italiaanschen gedelegeerde Bova-Scoppa gevoerd zijn, een betere verhouding tusschen Italië, Frankrijk en Groot-Brittannië geboren zou worden, is ten zeerste verlevendigd door het bericht, dat Italië zich thans definitief bereid heeft verklaard, geen nieuwe vrijwilligers (troepen) naar Spanje te laten vertrekken.
Het feit dezer toezegging van Italiaansche zijde is bevestigd door een mededeeling van minister Ciano aan den Britschen zaakgelastigde te Rome, mr. Ingram. (Telegraaf - Journal de Genève)
(V. b. Ital. troepen 2916 B.; Burgeroorlog 2952 D.)

F. **VOLKENBOND. — Rede van Litwinof. —**
In de vergadering van den Volkenbond op 21 Sept. '37 heeft Litwinof, de Russische gedelegeerde, een rede gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen:
De agressie in woord en daad heeft het hoofd weer opgestoken. Bij den gemaskeerden aanval in het Zuidwesten van Europa voegen zich dergelijke feiten op het Aziatische vasteland. De meening wint veld, dat men den Bond tot iederen prijs buiten deze conflicten moet houden. Men meent, dat tegen de agressie slechts gestreden kan worden in samenwerking met de aanvallers. De resultaten van de niet-inmengingscommissie toonen aan, wat men verwachten kan van samenwerking tusschen staten, die naar een verschillend doel streven. Anderzijds hebben de conferenties van Montreux en Nyon, hoewel ze niet universeel waren, succes gehad. De conclusie is eenvoudig: van belang is niet de universaliteit, maar wel, dat de deelnemers aan een conferentie of de leden van een internationale organisatie vereenigd zijn door de universeele vredesgedachte, de eerbiediging van de onafhankelijkheid der volken en de uitsluiting van het geweld als werktuig van nationale politiek. Wij kennen — aldus Litwinof — drie staten die deze gedachten verwerpen en hun aanvallen motiveeren met de bestrijding van het communisme.
Hoewel Rusland van den aanvang af geen gelijkheid van rechten der strijdende partijen in Spanje heeft erkend, heeft het zich aangesloten bij alle niet-inmengings-overeenkomsten.
Litwinof verklaarde, dat een hervorming van het pact moet geschieden in den zin van versterking van den bond en grootere doeltreffendheid in den strijd tegen de agressie.
De Volkenbond kan Spanje en China meer steun verleenen. Het bestaan van den bond zou niet gerechtvaardigd zijn, als hij passief zou blijven. Men kan als axioma aannemen, dat de passiviteit tijdens het conflict in Mandsjoerije den aanval op Abessynië als

gevolg heeft gehad; de ontoereikende activiteit tijdens den Abessynischen oorlog begunstigde de Spaansche onderneming en het in gebreke blijven in het Spaansche avontuur gaf aanleiding tot den nieuwen aanval op China. Litwinof zeide er van overtuigd te zijn, dat een resoluut optreden tegen den eersten aanval de wereld alle andere gevallen van agressie had bespaard. (Telex-A. N. P.)

(Vorig bericht Litwinof 2565 A.)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging der Dienstplichtwet. —**
De regeering heeft de aangekondigde voorstellen tot wijziging van de Dienstplichtwet thans ingediend. Zij stelt voor, het jaarlijksche contingent te verhoogen van 19.500 tot 32.000 man en den eersten oefeningstijd voor de onbereden wapens tot elf maanden te verlengen.
De vrijstelling wegens broederdienst wil zij afschaffen, omdat hiervoor bij een sterkte van 32.000 man geen ruimte meer is. Ook stelt de regeering voor, de loting af te schaffen. Zij meent, het aantal dienstplichtigen binnen de gestelde perken te kunnen houden door een verscherping van de keuringseischen. Wanneer het aantal geschikten daarna nog grooter is, dan het contingent toelaat, zou een beperkte vrijstelling wegens broederdienst of een vrijstelling van leden van groote gezinnen kunnen worden ingevoerd.
De jaarlijksche uitgaven zullen als gevolg van de, door de regeering voorgestelde, verhooging der sterkte en verlenging van den eersten oefeningstijd met zeventien en een half millioen gulden stijgen. De uitbreiding der kazerneering, welke door haar voorstellen noodzakelijk zal worden, vordert een uitgaaf in eens van twee en twintig millioen gulden. (Het Volk)

(Vorig bericht Dienstplicht 2902 D.)

B. **VATICAAN. — Z. H. Paus Pius XI over het Nationaal-Socialisme. —**
Tot een groep Duitsche pelgrims heeft Z. H. Paus Pius XI op 25 Sept. '37 in een openbare audiëntie uitdrukking gegeven aan de groote zorg, welke Hem de houding van het nationaal-socialisme tegenover de Katholieke Kerk baart.
Het katholieke geloof, aldus de Paus, was immer en zal altijd blijven het heil van Duitschland.
De onveranderlijke doctrine en wetten van de Katholieke Kerk zijn altijd de voornaamste bolwerken geweest tegen het Bolsjewisme. De bolsjewisten geven dit zelf toe, zeggende, dat zij zich met iedere religie kunnen verstaan, behalve met de katholieke religie. Dit is een groote eer voor ons, maar anderzijds stemt het tot droefheid, omdat het getuigt van een grooten haat tegen al wat katholiek is. (Osservatore Romano)

(Vorig bericht Z. H. Paus Pius XI 2866 E.)

C. **BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland. - Geen Regeeringscrisis. - Regeling der Taalkwestie. —**
Op 25 Sept. '37 heeft Van Zeeland medegedeeld, dat hij op post zal blijven en met hem alle leden van de huidige regeering.
Het van socialistische zijde verspreide gerucht, dat minister De Man in ieder geval uit de regeering zou treden, werd niet bewaarheid. Ook minister De Man zal verder deel uitmaken van de regeering.
Minister-president Van Zeeland heeft de volgende verklaring afgelegd:
„De kabinetsraad heeft den politieken toestand op grondige wijze onderzocht. Hij heeft in een geest van trouwe samenwerking de verschillende vraagstukken, die zich voordeden, nauwkeurig omschreven.
De eerste-minister, gehoor gevend aan het aandringen van al zijn ambtgenooten, heeft zijn voornemen prijs gegeven om zich terug te trekken.
Op zijn voorstel heeft de Raad een reeks maatregelen vastgesteld die de regeering zal treffen, om de volledige verwezenlijking te verzekeren van de taak, die de regeering zich in Juni 1936 heeft gesteld."
Betreffende de Vlaamsch-Waalsche kwestie wordt nog medegedeeld, dat de regeering wenscht te komen tot een regeling, algeheel en op nationalen grondslag, van alle kwesties die uit de Vlaamsch-Waalsche dualiteit voortvloeien.
Derhalve wenscht zij over te gaan tot een ruime raadpleging van Vlaamsche als Waalsche persoonlijkheden en zal zij aan een nationale, gemengde commissie den taak opdragen voor de voorbereiding van de totale oplossing van de Vlaamsch-Waalsche kwestie te zorgen. (Het Laatste Nieuws)

(V. b. Kabinet 2872 F.; Taalkwestie 2873 D.)

27 SEPTEMBER 1937

D. **FRANKRIJK. — Bevolking. - Aanwas. —**

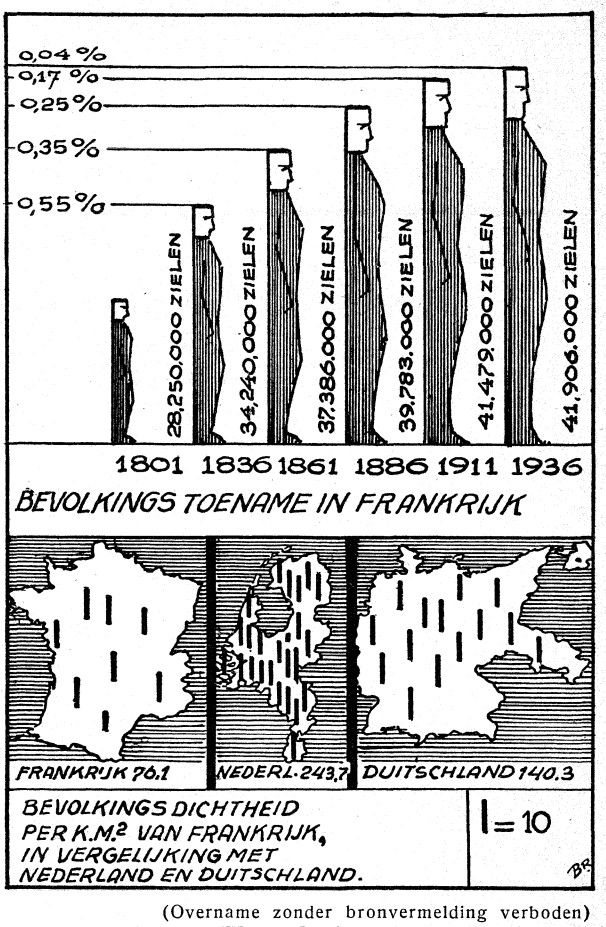

(Overname zonder bronvermelding verboden)

(Vorig bericht Bevolking 2309 D.)

E. **CHINA. — Conflict met Japan. - Nanking en Canton gebombardeerd. - Protest der Commissie van 25.**
Nog steeds is de oorlog niet verklaard. Japan heeft in de afgeloopen week Nanking, Canton en vele andere Chineesche steden uit de lucht gebombardeerd. De eerste stad zelfs driemaal in één dag. Het resultaat is over het algemeen, dat honderden der burgerbevolking werden gedood. De protesten van de Ver. Staten, Engeland en Frankrijk tegen het dooden van vreedzame burgers werden door Japan ontwijkend beantwoord en de kern der antwoorden is steeds, dat Japan het leven van vreemdelingen zal sparen. Naar uit Japansche bron verluidt moet de Chineesche burgerbevolking geïntimideerd worden. Japan verwacht hiervan de ineenstorting van het Chineesche front. Van Chineesche zijde wordt gemeld, dat China vastberaden is Japan het hoofd te bieden en het heeft, volgens de Sin Pau, 200.000 man Chineesche troepen bij Shanghai geconcentreerd.

Commissie van 25. — Protest tegen Japan's optreden. —
De commissie van 23, die door toetreding van Australië en China thans een commissie van 25 is geworden, heeft den ontwerp-tekst aangenomen van een protest tegen het bombardeeren van open steden door de Japansche luchtmacht. Deze tekst, die door den voorzitter der commissie en Lord Cranborne is opgesteld, zal aan den voorzitter der Volkenbondsvergadering worden toegezonden, met het verzoek, dat de Volkenbondsvergadering op 29 Sept. '37 in een plenaire bijeenkomst onmiddellijk met al het gezag, dat aan de vergadering van alle

leden van den Volkenbond toekomt, zal aannemen. Dit protest luidt als volgt:
„De Volkenbondsvergadering, overtuigd van de urgentie van de kwestie van het bombardeeren van open steden door de Japansche luchtmacht,
geeft uitdrukking aan de diepe ontroering, bij haar gewekt door deze bombardementen, welke den dood hebben veroorzaakt van onschuldige burgers, onder wie een groot aantal vrouwen en kinderen;
verklaart, dat er geenerlei verontschuldiging voor dergelijke handelingen bestaat, die in de geheele wereld gevoelens van afschuw en van verontwaardiging hebben gewekt, en
veroordeelt plechtig deze bombardementen." (Domei - Sin Pau)
(Vor. ber. Chin.-Jap. Conflict 2949 D.)

A. **DUITSCHLAND. — Het bezoek van Benito Mussolini aan Adolf Hitler. —**
Een schildwacht met geladen geweer is op post gezet op elke vijftig meter van de spoorlijn, welke de trein van Mussolini zal volgen, wanneer deze zich van München naar Berlijn begeeft. Deze buitengewone veiligheidsdienst is op 24 Sept. '37 reeds ingesteld. Leden van den arbeidsdienst en van den S.S. zullen zorg dragen voor de verbinding tusschen de schildwachten. De kleinste brug wordt door tientallen manschappen bewaakt en bij den ingang van den tunnel nabij Erlangen schijnt een geheel bataljon te zijn gemobiliseerd.
Op deze wijze bewaakt, kwam Mussolini op 25 Sept. te München aan, verwelkomd door Adolf Hitler en vele kopstukken der N.S.-D.A.P. De gebruikelijke beleefdheden werden gewisseld. Hitler werd tot eere-korporaal der fascistische militie benoemd, Mussolini kreeg het grootkruis in de Orde van den Duitschen Adelaar. Na de manoeuvres te hebben bijgewoond en de groote Krupp-Fabrieken te hebben bezocht, arriveerden de Führer en de Duce te Berlijn.

Aan het diner, dat op 27 Sept. '37 den Duce werd aangeboden, hielden Hitler en Mussolini tafelredevoeringen.
De eerste heette Mussolini namens Duitschland in de hoofdstad van het rijk van harte welkom. Hitler verklaarde verder, dat Mussolini uit het enthousiasme van het volk heeft kunnen opmaken, dat dit bezoek voor het Duitsche volk meer is dan een gewoon diplomatiek gebeuren.
Duitschland en Italië hebben elkaar in dezen tijd vol verwarring gevonden omdat zij van gelijke politieke opvatting zijn en gelijke belangen hebben."
Dit hebben de besprekingen, welke beide staatslieden de laatste dagen hebben gevoerd, wederom bewezen. Deze samenwerking moet niet worden opgevat als een blok, dat gevormd wordt tegen andere Europeesche staten, doch men is overtuigd hiermede het best een algemeen internationaal begrijpen te dienen. Italië en Duitschland zullen in dezen geest de politieke vraagstukken bestudeeren en behandelen, om zoo iedere poging beide landen te scheiden te verijdelen.
Tenslotte bracht Hitler een dronk uit op het welzijn van den Koning van Italië, Keizer van Ethiopië, op den Duce en op het groeien en bloeien van de fascistische Italiaansche natie.
Mussolini antwoordde: „Sedert ik Duitschen bodem betrad, heb ik overal de geestelijke atmosfeer van een groot bevriend volk, van Duitschland in het bruine hemd, van het Duitschland van Adolf Hitler om mij gevoeld. In den Leider en Kanselier van het Duitsche volk begroet ik den strijder, die het Duitsche volk het bewustzijn van zijn grootte heeft teruggegeven. De fascistische en de nationaal-socialistische revolutie waren en zijn scheppende revoluties." De Duitsch-Italiaansche solidariteit is levend en werkdadig; zij is geen gevolg van berekening of diplomatieke spitsvondigheid, doch van gemeenschappelijke belangen en zij richt zich niet tegen de overige wereld. Italië en Duitschland willen met alle overige volken samenwerken, wanneer zij van goeden wil zijn. Zij verlangen alleen begrip voor hun behoeften en gerechtvaardigde verlangens. De besprekingen van de laatste dagen hebben de vriendschap versterkt; Mussolini neemt de herinneringen aan de krachtige Duitsche troepen met zich mee en hij dankt voor de goede ontvangst, welke hem was bereid. De Duce dronk tenslotte op het groeien en bloeien van het nationaal-socialistische Duitschland en het welzijn van Adolf Hitler. (Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Hitler 2938 F.; Mussolini 2913 C.)

B. **NEDERLAND. — Nationaal-Socialistische Beweging. - Ds. G. van Duyl en anderen uitgetreden. —**
Ds. G. van Duyl, de bekende propagandist der N.S.B., heeft de beweging verlaten. Hij heeft tevens bedankt voor het lidmaatschap der Eerste Kamer.
Voorts hebben Mr. D. F. Pont, Generaal Seyffardt, Prof. Valkenier Kips e.a. vooraanstaande leden bedankt. Eenige bekende leden werden geroyeerd.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. N.S.B. 2846 C.)**

C. **CHINA. — Conflict met Japan. - Inhoud van Japan's antwoord op Britsche nota in zake het incident-Hugessen. —**
In het antwoord, dat de Japansche regeering heeft gezonden op de Britsche nota betreffende het incident met den Britschen ambassadeur in China, Hugessen, wordt o.m. gezegd, dat enkele Japansche vliegtuigen op den dag van het incident twee automobielen hebben gebombardeerd, die zij hadden aangezien voor militaire transportauto's, die officieren of soldaten van het Chineesche leger vervoerden.
De Japansche regeering wenscht tegenover de Britsche regeering formeel uiting te geven aan haar diep leedwezen over het gebeurde. (Domei)
(Vor. ber. 2916 A.; Chin.-Jap. Conflict 2953 E.)

28 SEPTEMBER 1937

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Cora Jarrett — „Strange Houses." (William Heinemann, London 1937) **(V. b. 2892 C.)**
Duitsch: Else Lasker-Schüler — „Das Hebräerland." (Verlag Oprecht, Zürich)
Stefan Zweig — „Der begrabene Leuchter." (Herbert Reichner Verlag, Wien) **(Vor. ber. 2941 A.)**
Engelsch: Pearson Choates — „Mr. Pinch." (Williams & Norgate, London)
R. K. Narayan — „The Bachelor of Arts." (Thomas Nelson and Sons, London 1937) **(Vor. ber. 2941 A.)**
Fransch: Jean Cathala — „Portrait de l'Estonie." (Libr. Plon, Paris)
Le Comte Henri de Vibraye — „Sans doute il est trop tard. (Souvenirs du Front Britannique.)" (Hazan, Paris 1937) **(Vor. ber. 2941 A.)**
Nederlandsch: Jos. Panhuysen — „De ontmoeting." (Nygh & v. Ditmar)
T. Volker — „Gedichten." (W. L. en J. Brusse, Rotterdam 1937) **(Vor. ber. 2931 E.)** (Red. K. H. A.)

E. **ZWEDEN. — Bedrijvigheid. —**
In een overzicht omtrent de bedrijvigheid in verschillende beroepen en bedrijven gedurende het tweede kwartaal constateert het Zweedsche ministerie van binnenlandsche zaken, dat het Zweedsche bedrijfsleven gekenmerkt wordt door een zelfs onder een hausseconjunctuur voortgaande verbetering op de meeste gebieden.
De conjunctuur-index heeft in het tweede kwartaal een record bereikt. Men moet heel tot het jaar 1916 teruggaan om een hooger cijfer te vinden.
Blijkens het rapport van de afdeeling sociale zaken over Juli is er nog steeds een aanzienlijk tekort aan arbeidskrachten bij den land- en den boschbouw. Bij industrie en handwerk was er grootere levendigheid, gepaard gaande met goede werkgelegenheid. Met name de metaal- en de machine-industrie toonen een stijgende vraag naar werkkrachten.
De werkloosheid blijft dalen. Volgens voorloopige cijfers van de werkloosheids-commissie was het aantal werkloozen, dat zich om hulp aanmeldde, eind Juli tot ongeveer 10.000 gedaald. Verleden jaar op denzelfden tijd was het werkloosheidspercentage der georganiseerde arbeiders 7.6 tegen 8.3 een maand tevoren en 9.3 op denzelfden tijd van verleden jaar.
(Dagens Nyheter, Stockholm.)
(Vor. ber. Econ. Toestand 2645 A.; Werkloosheid 2189 D.)

A. **Over den H. Rozenkrans. —**

Eerbiedwaardige Broeders,
Heil en Apostolische Zegen.

„Ingravescentibus malis". Omdat de kwalen van onzen tijd steeds verergeren, hebben Wij meermalen en nog onlangs in Onze encycliek „Divini Redemptoris" verkondigd, dat geen geneesmiddel kan worden geboden buiten de Heilige Kerk van Christus en Zijn Heilige Wetten. Hij alleen immers heeft de woorden van het Eeuwige Leven (Johannes VI 69).
En noch de enkele mensch, noch de gemeenschap kan, wanneer men de Goddelijke wet verwerpt, iets opbouwen, dat niet met den tijd jammerlijk vergaat.

Het Rozenkransgebed in het Christelijk verleden. — Wie echter de annalen van de Katholieke Kerk aandachtig bestudeert, ontwaart zonder moeite, hoe de machtige bescherming der Allerheiligste Maagd en Moeder Gods verbonden was met alle wederwaardigheden van het Christendom. Want, wanneer ergens de dwalingen trachtten het uit één stuk geweven kleed van de Kerk te verscheuren en de geheele Katholieke wereld omver te werpen, hebben onze voorvaderen vol vertrouwen hun toevlucht genomen tot Haar, die „door Haar kracht alleen alle ketterijen in de geheele wereld vernietigt" en de door deze voorspraak verkregen overwinning deed betere tijden terugkeeren.
Zoo heeft men, toen de godlooze Muzelmannen, gesteund door hun geweldige vloot en groote legers de volkeren van Europa met ondergang bedreigden, hierin voorgegaan door den Opperherder, de bescherming van de Heilige Moeder Gods met den meesten aandrang afgesmeekt en aldus werd de vijand verslagen en werden zijn schepen tot zinken gebracht.
Zoowel in particuliere als publieke nooden hebben de geloovige Christenen van elken tijd dan ook Maria innig gebeden, dat Zij genadiglijk hen ter hulpe mocht snellen en hun verlichting en genezing deelachtig mocht doen worden in lichamelijk en geestelijk lijden. En nooit voorwaar werd Haar zeer machtige hulp tevergeefs gevraagd door hen, die in vroom en trouw gebed er om smeekten.

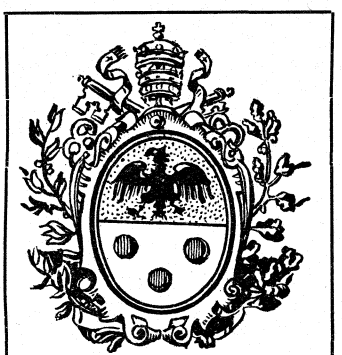

In deze dagen van communisme en nieuw-heidendom. Waarlijk, in onze dagen bedreigen niet minder ernstige gevaren de godsdienstige en burgerlijke samenleving. Immers, al te velen veronachtzamen de hoogste en eeuwige waarheden van den bevelenden en verbiedenden God, ja vertrappen deze zelfs, met als gevolg, dat het bewustzijn omtrent de Christelijke plichten verzwakt, dat het geloof in de zielen verflauwt of met wortel en al wordt uitgeroeid en dat ten slotte de fundamenten der menschelijke samenleving wankelen en ellendig ineenstorten. Derhalve kan men eenerzijds de verschillende klassen der burgerij een afschuwelijken onderlingen strijd zien voeren, n.l. de klasse van hen, die groote fortuinen bezitten en de klasse van hen, die door dagelijkschen arbeid hun brood moeten verdienen.

In sommige streken is, zooals een ieder weet, het zoover gekomen, dat het privaat bezit is afgeschaft en alle goederen in gemeenschappelijk bezit zijn gebracht. Anderzijds zijn er degenen, die de staatsgedachte boven alles verheffen en vereeren, die verklaren dat de burgerlijke orde en autoriteit met alle middelen versterkt moeten worden en die profeteeren, dat aldus de afschuwelijke ideologie van het communisme geheel moet worden uitgeroeid. Dezen echter trachten, omdat zij het licht der Evangelische wijsheid verachten, de heidensche dwaling en levensbeschouwing te hernieuwen.

Daar voegt zich nog bij de allerverderfelijkste secte van hen, die zoogenaamd loochenaar en hater van God als zij zijn, zich als vijanden tegenover de eeuwige Majesteit stellen, die overal rondsluipen, die het geloof in elken godsdienst neerhalen en uit de zielen rukken, die ten slotte de menschelijke en goddelijke rechten vertrappen, terwijl zij de hoop op het eeuwig heil bespotten en de menschen lokken met een verdichte zaligheid van aardsch leven, welke zelfs door het hoogste onrecht verkregen moet worden, en zoo het volk in hun overmoed door bloedige oproeren en door het ontbranden van den burgeroorlog in den algemeenen chaos drijven.

De hoop en het vertrouwen blijven ongeschokt. — Nochtans, Eerbiedwaardige broeders, ofschoon er zoovele en zoo groote rampen dreigen en Wij voor later zelfs nog grootere gevaren vreezen, moeten Wij onze zielen bewaren voor moedeloosheid en de hoop en het vertrouwen, die slechts steunen op God, niet opgeven. Hij immers, die volkeren en naties gezond maakt (Boek der Wijsheid I 14) zal zonder twijfel niet verre van ons zijn, die Hij met Zijn kostbaar bloed heeft vrijgekocht. Hij zal Zijn Kerk niet verlaten. Laten wij de Allerheiligste Maagd, Voorspreekster en Beschermvrouwe, Die Hem het meest aangenaam is, te hulp roepen, wijl dit, om de woorden van den H. Bernardus te gebruiken, „de wil van God is, die ons alles wil schenken door Maria".
Onder de verschillende smeekbeden, echter, die met veel vrucht tot de Moeder Gods worden opgezonden, neemt, zooals ieder geloovig Christen weet, het Rozenkransgebed een bijzondere en vooraanstaande plaats in. Dezen gebedsvorm, dien sommigen het psalterium der H. Maagd of het breviarium van het Evangelie en het Christelijk leven noemen, heeft Onze Voorganger z.g. Leo XIII op de volgende wijze prachtig beschreven en dringend aanbevolen.
„Een bewonderenswaardige bloemenkrans, samengevlochten uit den groet der Engelen, doorstrengeld met het gebed des Heeren en verbonden met de verplichting tot meditatie — een voortreffelijkste wijze van bidden en vooral ter verkrijging van het eeuwig leven zeer vruchtbaar" (Acta Leon. 1881 deel 18, blz. 154).
Dit is af te leiden uit die bloemen zelf, waaruit deze mystieke krans gevlochten is. Waar kan men geschikter en verhevener gebed vinden? Allereerst het gebed, dat onze Verlosser, toen Zijn leerlingen Hem vroegen: „Leer ons bidden" (Lucas XI 1) met Eigen mond uitsprak:
Deze allerheiligste smeekbede, die zoowel tot Gods glorie strekt voor zoover wij dit vermogen, als ook alle nooden van ons lichaam en onze ziel indachtig is. En waarlijk, hoe kan het zijn, dat de Eeuwige Vader, wanneer wij met de woorden van Zijn eigen Zoon tot Hem bidden ons niet te hulp komt?
Het andere gebed is de Engelengroet, die begint met de lofprijzing van den Aartsengel Gabriël en de H. Elisabeth en die eindigt met de zeer vrome smeekbede, waarmee wij voor ons nu en in het uur van onzen dood den bijstand van de H. Maagd inroepen. En bij deze gebeden komt nog de beschouwing der H. Geheimen, waarbij de vreugden en smarten en de glorie van Christus en Zijn Moeder zoo naar voren worden gebracht, dat wij daaruit verlichting en troost kunnen putten voor onze smarten en aangespoord worden om, steunend op deze allerheiligste voorbeelden, langs de treden van steeds hoogere deugd op te stijgen naar het geluk van het eeuwig vaderland.

Het Rozenkransgebed is niet eentonig en vervelend. Zonder twijfel, Eerbiedwaardige Broeders, is deze

wijze van bidden, die de H. Dominicus niet zonder de aansporing van de Moedermaagd en hemelsche voorlichting op wonderbaarlijke wijze naar voren heeft gebracht, gemakkelijk en voor allen, zoowel ontwikkelden als ongeletterden, geschikt. Maar hoe ver dwalen van den weg der waarheid zij af, die dit gebed verwerpen als een eentonige herhaling van dezelfde gebedsformules, die tegen gaat staan en die alleen verwacht kan worden van kinderen en oude vrouwen. Hiertegen moeten Wij ten eerste opmerken, dat de vroomheid evenals de liefde, hoe dikwijls zij ook dezelfde woorden herhalen, toch niet hetzelfde zeggen, maar telkens iets oorspronkelijks, omdat zij steeds toch voortkomen uit een gevoel van liefde.

En vervolgens vereischt deze vorm van gebed een Evangelischen eenvoud en deemoed der ziel, zonder welke het niet mogelijk is het Rijk der Hemelen te verkrijgen: „Voorwaar ik zeg U, als gij u niet bekeert en wordt als kinderen zult gij niet binnen gaan in het Rijk der Hemelen." (Mattheus XVIII 3).

Deze eeuw moge in zelfverheffing en trots het Rozenkransgebed bespotten en verwerpen, een ontelbaar getal van heilige menschen van alle leeftijden en standen hebben het niet alleen zeer lief met een volle vroomheid, doch ook te allen tijde is het gebruikt als een krachtig wapen ter verdrijving der duivelen, tot bescherming van de reinheid des levens, tot snelle verwerving der deugden en tot verzoening der menschen in vrede.
Niet ontbraken er mannen, uitmuntend door geleerdheid en wijsheid, die, hoe zeer ook door studie in beslag genomen en ingespannen gericht op het wetenschappelijk onderzoek, nimmer een dag voorbij lieten gaan, zonder neer te knielen voor het beeld der Moeder Gods om den rozenkrans op vrome wijze te bidden.
Zelfs de koningen en vorsten, ofschoon door de meest uiteenloopende zorgen en werkzaamheden afgeleid, hebben zich hieraan gehouden, zoodat deze mystieke kroon niet alleen gevlochten is door de handen van onwetenden en armen, maar in eere werd gehouden door menschen van alle rangen en standen.
Wij willen niet zwijgend voorbijgaan, dat de H. Maagd ook in onzen tijd deze wijze van bidden met den meesten nadruk heeft aanbevolen, toen Zij verscheen in de grot van Lourdes en door haar voorbeeld dit gebed leerde aan een reine meisjesziel. Op welke voorrechten zouden wij niet mogen hopen, indien wij op heilige wijze, zooals het betaamt, tot de Hemelsche Moeder altijd smeeken.

Wat de Paus verlangt voor de komende Octobermaand. —
Wij verlangen, Eerbiedwaardige Broeders, dat vooral in de komende Octobermaand dit door alle geloovigen zoowel in de kerk als thuis met toenemende godsvrucht gedaan wordt. Zeer bijzonder in dit jaar, opdat de vijanden van den Goddelijken naam, die zoo talrijk de eeuwige Majesteit loochenen en versmaden, die in zoo grooten getale het katholieke geloof en de vrijheden der Kerk loochenen, die met zoovelen ten slotte zich tegen de Goddelijke en menschelijke rechten in waanzinnige woede verzetten en de menschelijke gemeenschap tot ondergang en vernietiging trachten te voeren, door de tusschenkomst van de krachtige voorspraak der H. Maagd uiteindelijk overwonnen en tot berouw gebracht, zullen terugkeeren tot het woord Gods en zich weer zullen scharen onder het getal der geloovigen en de bescherming van Maria.

Vergelijking van Communisme met Albigenzen. —
Dat zij, die de verschrikkelijke secte der Albigenzen uit het gebied der Christenen verdreven heeft, door ons smeekend bidden bewogen, ook deze nieuwe dwalingen verdrijve. Vooral de dwalingen van het communisme, welke om verschillende redenen en door verschillende lage wandaden deze oude ketters in herinnering roepen. Evenals in den tijd der kruistochten alle volkeren van Europa één waren in woord en gebed, zoo moge ook heden door heel de wereld in steden, dorpen en gehuchten, met vereende zielen en krachten van de groote Moeder Gods in vurigheid gevraagd worden, dat deze omverwerpers van het Christendom en de menschelijke cultuur verslagen worden en dat het licht van den waren vrede voor de vermoeide volkeren moge schijnen.
Indien dit naar behooren door allen met het grootste vertrouwen en in vurige vroomheid wordt gedaan, dan mag verhoopt worden, dat in onzen tijd, zooals in vroeger eeuwen, de H. Maagd van Haar Goddelijken Zoon verkrijgt dat de golven der stormen terugwijken en tot rust komen en dat een schitterende overwinning volgt op dezen lofwaardigen gebedenstrijd der Christenen.

De Rozenkrans in het geloofsleven. —
Bovendien is de rozenkrans niet alleen een machtig middel in den strijd tegen de vijanden van God en godsdienst, maar hij is ook een prikkel en aansporing tot het beleven van de Evangelische deugden, die hij in onze zielen wekt en aankweekt.
Op de eerste plaats sterkt hij het katholieke geloof, dat immers opbloeit door de overweging van de H. Geheimen en onzen geest verheft tot de door God geopenbaarde waarheden en ieder begrijpt, hoe heilzaam dit juist in dezen tijd is, nu somtijds zelfs onder de geloovigen een weerzin bestaat tegen de deugden van den geest en de Christelijke leer bijna vervelend gevonden wordt.
Hij verlevendigt verder de hoop op het onvergankelijk geluk, waar de heerlijkheid van Jezus en Zijn Moeder, die wij in het laatste deel van den rozenkrans overwegen, ons den hemel open toont en ons aanspoort tot verovering van het eeuwige Vaderland.
In onzen tijd, waarin het hart der stervelingen vervuld is van den ongebreidelden dorst naar aardsch geluk, is het veeleer voor allen goed en heilzaam te herinneren aan de hemelsche schatten, de goederen, die nimmer vergaan. En hoe zouden zij, die met weenend hart het lijden en den dood van onzen Zaligmaker, en de droefenis van de Moeder van Smarten overwegen, in hun ziel niet de liefde voelen ontvlammen, die heden zoo verflauwd is?
En uit deze liefde tot God zal noodzakelijk een sterke liefde tot den naaste ontspringen, wanneer men overweegt, welke moeiten en smarten onze Heer verdroeg om allen weer tot het verloren erfdeel der kinderen Gods te brengen.

Voor alle standen en tijdsomstandigheden. —
Laat het een zaak van uw hart zijn, Eerbiedwaardige Broeders, door zóó deze zoo vruchtbare oefening tot steeds wijder verbreiding en achting te brengen tot voordeel van de Godsvrucht in het algemeen. De hoogheid en vruchtbaarheid van deze oefening moge door u en de priesters, die onder U aan het zieleheil der geloovigen werken, aan de geloovigen van alle maatschappelijke rangen herhaaldelijk worden gepredikt.
Hierin moge de jeugd nieuwe kracht vinden om den opstandigen prikkel tot het kwaad te beheerschen en de reinheid van geest ongerept en veilig te bewaren. Hierin moge ook de ouderdom in zijn lastige zorgen verlichting en vrede vinden. En voor hen, die zich aan de Katholieke Actie wijden, moge de rozenkrans een aansporing zijn tot nog vruchtbaarder en levendiger apostolaat. In het bijzonder echter moge hij een troost beteekenen voor allen, die hoe dan ook lijden, en voor hen de hoop op het zalig geluk versterken.

Het gebed van het gezin. —
De vaders en moeders moeten vooral hierin hun kinderen tot voorbeeld strekken, dat zij des avonds na hun dagelijkschen arbeid in den huiselijken kring vergaderd, hun kinderen voor de beeltenis der H. Maagd den rozenkrans voorbidden, waarin voor allen steeds geloof en gevoel ineenvloeit. Dit schoon en heilzaam gebruik kan over het gezinsleven niet anders dan klaren vrede en overvloed van hemelsche gaven doen neerdalen.
Wanneer Wij dan ook in de vele audiënties de jong-gehuwden toespreken, schenken wij hun steeds een rozenkrans en bevelen hun het gebed ten zeerste aan. En naar ons eigen voorbeeld verwijzend, vermanen Wij hen om zelfs geen dag te verzuimen den rozenkrans te bidden, hoeveel zorg en arbeid hun dat ook moge kosten.
Dit zijn de redenen, Eerbiedwaardige Broeders, waarom Wij U en door U alle geloovigen levendig hebben willen aansporen tot deze vrome oefening en Wij twijfelen niet, dat Gij, wanneer Gij daaraan met de U eigen volledige gehoorzaamheid gehoor geeft, ook de vruchten daarvan zult aanschouwen.

Dank voor de herstelde gezondheid. —
Nog een andere gewichtige reden deed Ons deze Encycliek tot U richten, den wensch n.l., dat al Onze zonen in Jezus Christus zich met Ons zullen vereenigen om dank te brengen aan de verheven Moeder Gods voor de betere gezondheid, die Wij gelukkig verkregen hebben. Deze genezing schrijven Wij toe, zooals Wij reeds gelegenheid hadden te schrijven, aan de bijzondere voorspraak van de H. Theresia van het H. Kind Jezus.
Wij weten echter, dat de verheven en almachtige God ons alles schenkt door de handen van O. L. Vrouw. En ten slotte zagen Wij onlangs in de openbare pers met roekelooze onbeschaamdheid een alleronwaardigste beleediging tegen de H. Maagd.
Het is zeker niet ondienstig om deze gelegenheid te benutten om tezamen met het Episcopaat en met het volk van die natie, die Maria als „Koningin der Polen" vereert, aan deze verheven Koningin met de hulde van onze vereering ook eerherstel aan te bieden en voor de gansche wereld den smaad, in een beschaafd land straffeloos bedreven, als iets smartelijks en onwaardigs te brandmerken. Intusschen zenden Wij U en ook aan de ieder van U toevertrouwde kudde van ganscher harte den Apostolischen Zegen als voorbode der H. Genade en onderpand Onzer Vaderlijke liefde.

Gegeven te Castel Gandolfo bij Rome,
29 September 1937.

Op het feest, toegewijd aan St. Michaël in het XVIe jaar van Ons Pontificaat.

(De Tijd - De Maasbode)

(Vor. ber. Paus Pius XI 2953 B.; Encycliek 2751 B.)

A. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Staatsfinanciën. —** Het grootste blad der Tsjechische agrariërs, „Venkov" brengt over de financieele situatie van Tsjecho-Slowakije een uitvoerig artikel van den Econoom Broz, waaruit blijkt, dat het met de financiën van den staat slechter dan ooit gaat. Sedert het begin van de economische crisis was geen enkel budget in evenwicht en elk jaar ontstond een deficit tusschen de 1 en 3 milliard kronen. Ook de raming van dit

jaar zal weer met een deficit afsluiten. Daar zich nergens een economische opleving vertoont, krimpt ook het in de ondernemingen belegde kapitaal steeds meer ineen. De huidige opleving is slechts een gevolg van de openbare orders en zal bij een stopzetting van de verstrekking daarvan eveneens tot stilstand komen.
Broz stelt den eisch, de financieele politiek volkomen te herzien en uit tevens de vrees, dat de staat crisistijden tegemoet gaat. Het ministerie van Financiën heeft reeds aangekondigd, dat de uitgaven in het komende jaar nog ongeveer anderhalf milliard hooger zullen zijn dan in het loopende jaar. Daarbij komen dan nog de buitengewone bewapeningsuitgaven.
Broz sluit zijn uiteenzettingen als volgt: „Onze nationale begrooting is niet in orde. Op het oogenblik van een schijnbare verbetering beginnen wij een periode van groote financieele moeilijkheden, die reeds voor de herfst te constateeren zijn en in het komende jaar nog zullen toenemen. Ons probleem is des te moeilijker en gecompliceerder, daar de goudvoorraden van de circulatiebank voortdurend afnemen, wat kapitaalvlucht en het slechter worden van de voorwaarden van het normale geldverkeer met het buitenland ten gevolge heeft. Het wordt tijd naar het voorbeeld van Roosevelt een „braintrust" te vormen en op die wijze een begin te maken met de definitieve regeling van onze financieele problemen.
(Venkov).

A. **ZWEDEN. — Verdediging ter zee. —**
Wij ontleenen aan de „Ny Tid" het volgende:
De Zweedsche admiraal De Champs heeft een voorstel gedaan om te beginnen met 1938 een vijfjarenplan voor de vloot uit te voeren. Dit program omvat 30.000 ton — waarvan de kosten 185 millioen kronen of 37 millioen kronen per jaar zullen bedragen. In de toelichting bij zijn voorstel wijst de admiraal op de geweldige bedrijvigheid op het gebied van vlootbouw in de aan Zweden grenzende landen, d.i. van Duitschland en Sovjet-Rusland.

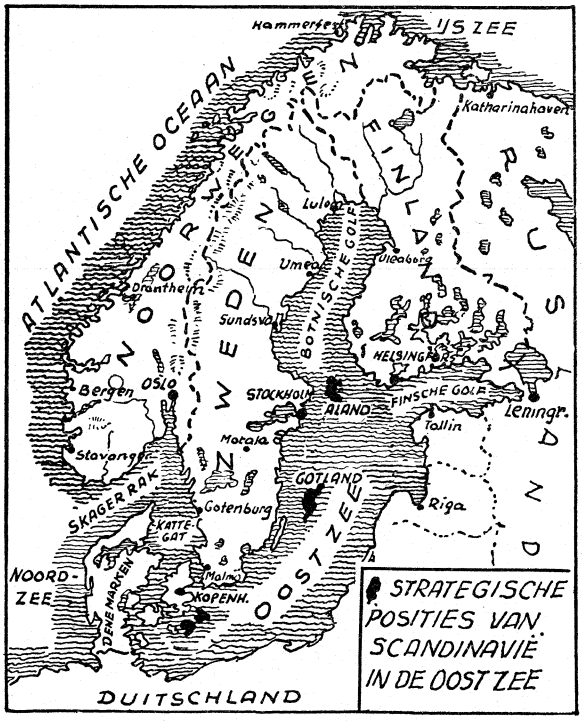

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Men onderzoekt nu het voorstel op zijn economische gevolgen voor Zweden. (Ny Tid)
(Vorig bericht Leger, Vloot en Luchtmacht 2563 D.)

B. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Overdracht der Rectoraten. —**
Aan de verschillende Universiteiten en Hoogescholen heeft op 20 Sept. '37 de gebruikelijke overdracht van het rectoraat plaats gehad: Aan de Rijksuniversiteit te Leiden geschiedde dit door prof. dr. J. van der Hoeve aan prof. J. A. J. Barge; aan de Rijksuniversiteit te Utrecht door prof. dr. W. E. Ringer aan prof. dr. J. Boeke; aan de Rijksuniversiteit te Groningen door prof. dr. G. F. Rochat aan prof. dr. K. Sneijders de Vogel; aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam door prof. dr. E. Laqueur aan prof. dr. A. H. M. J. van Rooy; aan de Technische Hoogeschool te Delft door prof. jhr. dr. G. J. Elias aan prof. dr. ir. C. B. Biezeno; aan de Handelshoogeschool te Rotterdam door prof. dr. P. E. Verkade aan prof. dr. N. J. Polak; aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen door prof. dr. H. M. Quanjer aan prof. ir. C. Broekema; aan de R.K. Universiteit te Nijmegen door prof. dr. Th. Baader aan prof. dr. L. Bellon; aan de R.K. Econ. Hoogeschool te Tilburg door prof. mr. E. G. J. Gimbrère aan prof. dr. M. J. H. Cobbenhagen; aan de Vrije Universiteit te Amsterdam door prof. dr. J. Waterink aan prof. dr. G. J. Sizoo.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2466 B.)**

C. **NEDERLAND. — Rijksbegrooting. - Perscommentaren. —**
Nieuwe Rott. Courant — Aan verwachtingen van velen, die van meening waren, dat er dit jaar geld vrij zou komen, is de bodem ingeslagen.
In plaats van bevrediging van allerlei speciale wenschen en verlaging van lasten, is er dus belastingverzwaring op til, al wordt nog niet medegedeeld, waaruit die zal bestaan.
Meer dan ooit wordt door deze begrooting in het licht gesteld, dat de economische politiek der regeering er op gericht moet zijn, de kosten van het levensonderhoud zoo laag mogelijk te houden.
Het is van groote beteekenis, dat de regeering in haar economische politiek opruiming houde onder alle belemmeringen van handel en industrie, welke de indexcijfers opstuwen.
De Nederlander is van oordeel, dat „land in zicht" is.
Een uiterst aanvechtbaar punt is, dat in een bepaald verband met de invoering van „nieuwe middelen" gedreigd wordt. Belastingverzwaring is wel het laatste, dat wij op het oogenblik moeten hebben. Dat de Regeering tot een verlaging van de tot „ongekende hoogte" opgevoerde heffingen (Nota van het vorig jaar) vooralsnog niet meent te mogen overgaan, zal teleurstelling wekken. Doch van verdere opvoering worde dan ook afgezien. De belastingen zijn in de crisisjaren met ongeveer **ƒ 200 millioen verhoogd.** Bovendien zijn de heffingen voor het Leeningsfonds 1914 — die bestemd waren automatisch af te loopen — onder de algemeene middelen ondergebracht, waardoor zij (ofschoon in naam nog tijdelijk) een meer duurzaam karakter hebben verkregen. Toen aan het eind van 1935 de laatste groote belastingverhooging in de Kamer aan de orde was, is dan ook namens verschillende fracties verklaard, dat ditmaal voor het laatst daaraan werd medegewerkt.
De Maasbode (r.-k.). — De millioenennota is bijna angstig van soliditeit. Wij verheugen ons er over, dat het woord „aanpassing" in de nota ontbreekt.
Men bemerkt den ommezwaai in meer dan één passage van de Nota. Het zou onbillijk zijn van de heeren Colijn en De Wilde te eischen, dat zij plaats namen op het zondaarsbankje vanwege hun monetaire politiek. Zij hebben als eerlijke mannen de deflatie-politiek gevoerd, hun nederlaag staat twee keer duidelijk in de Nota geteekend.
Wij hebben den indruk, dat vooreerst het kabinet besef toont, dat gezonde financieele politiek het primum verum is van elke reëele staatkunde. Laat ons ten tweede vaststellen, dat, door overleg in 't kabinet, aan donker pessimisme een eind is gekomen en weer over de mogelijkheid van meer uitgaven, die aan de innerlijke volkskracht ten goede komen, wordt gesproken.
Het Volk. — Wij missen in de millioenennota drie hoofdgedachten:
Een zoo voordeelig mogelijke liquidatie van wat het crisiskabinet Colijn ons aan euvele toestanden heeft nagelaten. Voorts een weloverwogen moderne conjunctuur-politiek, waarvoor in het Plan van den Arbeid reeds verschillende richtlijnen zijn aangegeven en die ook richtsnoer vormt voor het beleid van de Zweedsche regeering, terwijl men gelijk gerichte gedachten aantreft bij economen als Keynes en de deskundigen van de Oxfordsche Universiteit, wier denkbeelden nog kort geleden in de Engelsche pers zijn ontwikkeld. En in de derde plaats een harmonisch tegen elkaar afwegen van de onderscheidene volksbelangen, welker behartiging aan de regeering is toevertrouwd. Wij erkennen volmondig, dat in het huidige jammerlijke tijdsgewricht een verhooging der defensie-uitgaven ook voor ons land noodzakelijk kan zijn. Zoals de zaken nu eenmaal liggen, behoort ook de verzorging der weermacht tot de primaire landsbelangen. Het nieuwe kabinet echter maakt van de weermacht een afgodsbeeld. De rest is bijzaak.
Het Volksdagblad (comm.). — Inderdaad, de internationale

toestand is dreigend, door de voortdurende oorlogsdaden van de fascistische mogendheden. Maar zijn wij tegen deze fascistische oorlogsdreigingen beschermd door de ongehoorde stijgingen van de defensie-uitgaven, wanneer talrijke hoofdofficieren, die het bevel over de Nederlandsche weermacht vormen, openlijk of verhuld sympathiseeren met de fascisten, die onze onafhankelijkheid bedreigen? Neen — de grootere macht, die men zulken elementen geeft, beteekent juist een gevaar voor de veiligheid en onafhankelijkheid van ons land. Met te meer klem moet ons volk dus eischen, dat ons leger betrouwbaar wordt voor de verdediging van de vrijheid van Nederland.
En daarnaast moeten wij de noodzakelijke sociale verbeteringen voor de arbeiders en de werkloozen, het onderwijs en den noodlijdenden boerenstand eischen, ten koste van het grootkapitaal, dat opnieuw geweldige winsten te boeken heeft!

Het Nationale Dagblad (nat.-soc.) is van oordeel, dat de Millioenennota geen aanknoopingspunten geeft voor eenige hoop. Want, terwijl de goede traditie van onze ambtenaren aan het ministerie van Financiën de politici, die aan de staatsruif knabbelen, nog eenigszins in bedwang wist te houden, zogen de gemeenten in hun wanbeheer het Nederlandsche spaarkapitaal op. Zoo konden de schulden onzer gemeenten sinds 1920 met 1.5 milliard stijgen en in 1936 het cijfer van 2.5. milliard bereiken. Deze ontwikkeling houdt een noodlottige verschuiving in de geledingen van het maatschappelijk inkomen in.
Het Nederlandsche staatsbudget zooals het in zijn departementalen cijferopbouw voor ons ligt, is echter een historisch product zonder beginsel. Het lijdt aan dezelfde aderverkalking als onze volkshuishouding.

Alg. Handelsblad. — Al met al mogen wij minister De Wilde dankbaar zijn, dat hij een open oog toont te hebben voor de financieele realiteit en de budgetaire mogelijkheden, al kan ook hij nog niet alle „onvolkomenheden" wegwerken. Deze begrooting is juist door die onvolkomenheden minder fraai dan zij lijkt — en dat is al niet heel fraai! — maar het beleid, dat eraan ten grondslag ligt, biedt tenminste „perspectieven" op een betere toekomst, al zal deze dan ook niet van de perspectief-bezuinigingen komen!
Aan lasten-verlaging — behalve dan de in uiterst voorzichtige overweging genomen mogelijkheid van verlaging van enkele accijnzen — zijn wij helaas nog lang niet toe. De hoogere defensie-uitgaven zullen veeleer nieuwe offers vragen, die niet afgewezen kunnen en mogen worden. Dat ondanks vele stijgende indexcijfers, die het leven duurder maken, thans niet gedacht kan worden aan wenschelijke en nuttige dingen, zooals bijv. aanpassing (omhoog) van salarissen en loonen, verlaagde leerlingenschalen bij het onderwijs, uitbreiding der ouderdomsverzekering enz., zal voor velen een hard gelag zijn, te harder, omdat het in sommige kringen, die blijkbaar een wat simplistische opvatting hebben van de staatsfinanciën, aan het opwekken van verwachtingen op deze punten niet heeft ontbroken.

De Standaard. — De vraag zal wel worden gesteld, of de regeering de inkomsten van 1938 niet hooger had kunnen ramen dan zij heeft gedaan. Eerst in de volgende dagen zullen haar ramingen stuk voor stuk met de daarvoor in aanmerking komende gegevens kunnen worden vergeleken, maar thans mag reeds worden gezegd, dat zij, globaal genomen, heeft aangenomen, dat de stijging van de opbrengst der middelen, welke in de eerste acht maanden van dit jaar is geconstateerd, zal blijven gehandhaafd. Wij willen hiermede alleen te kennen geven, dat onze voorloopige indruk is, dat de regeering waarlijk niet „pessimistisch" heeft geraamd. Zij, die hierover eenigszins anders mochten denken, mogen intusschen niet uit het oog verliezen, dat een wat hoogere raming in geen geval tot zulke resultaten voor het budget kan leiden, dat op grond daarvan een andere gedragslijn zou dienen te worden gevolgd dan de regeering heeft uitgestippeld.
Wij zijn met de regeering van meening, dat haar gedragslijn de eenig waarlijk verdedigbare is. De regeering kan moeilijk van een „enge begrootingspolitiek" worden beschuldigd.

De Telegraaf. — Het beeld dat deze begrooting ontrolt, is verre van opwekkend. In het bijzonder moet de aankondiging, dat voorloopig niet op belastingverlaging gerekend behoeft te worden, voor ons bedrijfsleven zeer teleurstellend worden genoemd. Voor hen, die van devaluatie een oplossing van alle kwalen, ook die der staatsfinanciën, verwacht hebben, zal de teleurstelling dubbel groot zijn.
Kenmerkend is in dit opzicht, dat de minister, na gewezen te hebben op de vermeerderde ontvangsten, opmerkt, dat de uitgavenkant nog slechts zeer weinig van de conjunctuuropleving heeft geprofiteerd en integendeel op menig begrootingsonderdeel de raming der uitgaven moest worden verhoogd en dat nog steeds een aanzienlijk deel der valide arbeidskrachten werkloos is.
Juist waar de Defensie in deze begrooting een zoo belangrijke rol speelt — een rol, die in de toekomst vermoedelijk nog grooter zal worden —, is het probleem van de prijsstijging van de te importeeren grondstoffen voor bewapeningsuitrusting van niet te onderschatten beteekenis.
In de komende jaren zal de druk der defensie-uitgaven zeker nog zwaarder worden, een tol, die elk land aan de internationale onzekerheid heeft te betalen. Zoowel uit de Troonrede als uit de begrooting schijnt men te mogen opmaken, dat voor deze uitgaven een defensie-leening overwogen wordt. Zelfs indien hierbij het Zwitsersche voorbeeld zou worden gevolgd en ons volk een even spontaan antwoord op een beroep op het patriotisme zou geven als de Zwitsers, die de zeer laag rentende leening eenige malen overteekenden, ook dan zal het budget in de toekomst een verzwaring ondergaan.
(Vorig bericht 2943 D.)

30 SEPTEMBER 1937

A. **VOLKENBOND. — België lid van den Raad. —** België is tot niet-permanent Volkenbondslid gekozen met 47 van de 52 uitgebrachte stemmen.
(Het Laatste Nieuws) **(Vorig bericht 2952 B.)**

B. **SCHAKEN. — Tournooi te Semmering. —** De einduitslag van het te Semmering (Oostenrijk) gehouden schaaktournooi luidt als volgt:
1. Keres (Estland) 9 pnt.; 2. Fine (V.S.) 8 pnt.; 3. en 4. Reshevsky (V.S.) en Capablanca (Cuba) ieder 7½ pnt.; 5. Flohr (Tsj.-Slowakije) 7 pnt.; 6. en 7. Eliskases (Oostenrijk) en Ragosin (Rusland) ieder 6 pnt.; 8. Petrov (Letland) 5 pnt. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht Schaaktournooi 2902 C.)

C. **VOLKENBOND. — De ontwapeningscommissie. —** De derde commissie der Assemblée, de z.g. ontwapeningscommissie, heeft haar zitting op 26 Sept. '37 beëindigd, na slechts twee bijeenkomsten te hebben gehouden. Zij stelde vast, dat „de politieke en economische toestand op het oogenblik niet van dien aard is, dat succes verwacht kan worden van hervatting der behandeling van de vraagstukken, die onder het programma der ontwapeningsconferentie vallen."
(Journal de Genève)

D. **MARIE DE ROODE-HEIJERMANS OVERLEDEN.** Op 26 Sept. '37 is te Amsterdam na een langdurig ziekbed de teekenares en schilderes mevrouw Marie de Roode-Heijermans overleden. Zij bereikte den leeftijd van 78 jaar.
Met groot leedwezen zullen velen het overlijden vernemen van Marie de Roode-Heijermans, een vrouw die als mensch en kunstenares ook buiten den kring van haar geestverwanten oprecht en hartelijk werd gewaardeerd om haar nobel karakter, haar blijmoedigen levenszin, haar arbeidslust en artistieke gaven.
Marie Heijermans werd op 14 October 1859 te Rotterdam geboren in een groot gezin van Joodsche intellectueelen, waartoe ook haar zuster Ida en haar broeders Herman en Louis Heijermans behoorden.
Op de teekenlessen bij Suze Robertson bleek reeds het talent van het jonge meisje, dat aan de Haagsche en Rotterdamsche academies zich verder ontwikkelde en later naar Brussel vertrok, om er te werken op het atelier van Blanc—Garin.
Ruim tien jaren bleef Marie Heijermans te Brussel wonen. Toen keerde ze naar haar land terug om zich voorgoed te geven met haar hart en haar arbeid, aan de armen en misdeelden dezer wereld. Ze schildert dan tafereelen uit het arbeidersbestaan, uit de huisindustrie, uit gestichten voor oudelieden en armen.
Haar werk is niet agressief, niet gespannen van haat en hoon; ze geeft eenvoudig weer wat haar oogen zien, met de middelen waarover haar kunst beschikt en met al de deernis, die woont in haar diep-voelend menschenhart. Zoo nadert ze meer het teedere sentiment van Steinlen dan de onstuimige felheid van Käthe Kollwitz.
Tot haar beste werk behooren haar teekeningen: rake caricaturen, geschetst op congressen, portretten en typen uit de Tweede Kamer, intérieurs van diamantslijperijen.
Haar „Slachtoffers van de ellende", werd voor het Stedelijk Museum aangekocht, — een hulde, waarvoor de schilderes zeer gevoelig bleek.
Op velerlei kunstterrein heeft Marie de Roode-Heijermans de Sociaal-democratische partij, waartoe ze behoorde, gediend, o.a. als schrijfster over Amsterdamsche tentoonstellingen in „Het Volk".
(Telex-A. N. P.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. - Bedrijfsreglementeering.** Bij den Volksraad is op 24 September ingediend een ontwerp-ordonnantie tot wijziging en aanvulling van de bedrijfsreglementeeringsordonnantie van 1934.
(Aneta) **(Vorig bericht 1564 E.)**

A. **DENEMARKEN. — De Storstrøm-brug geopend. —**

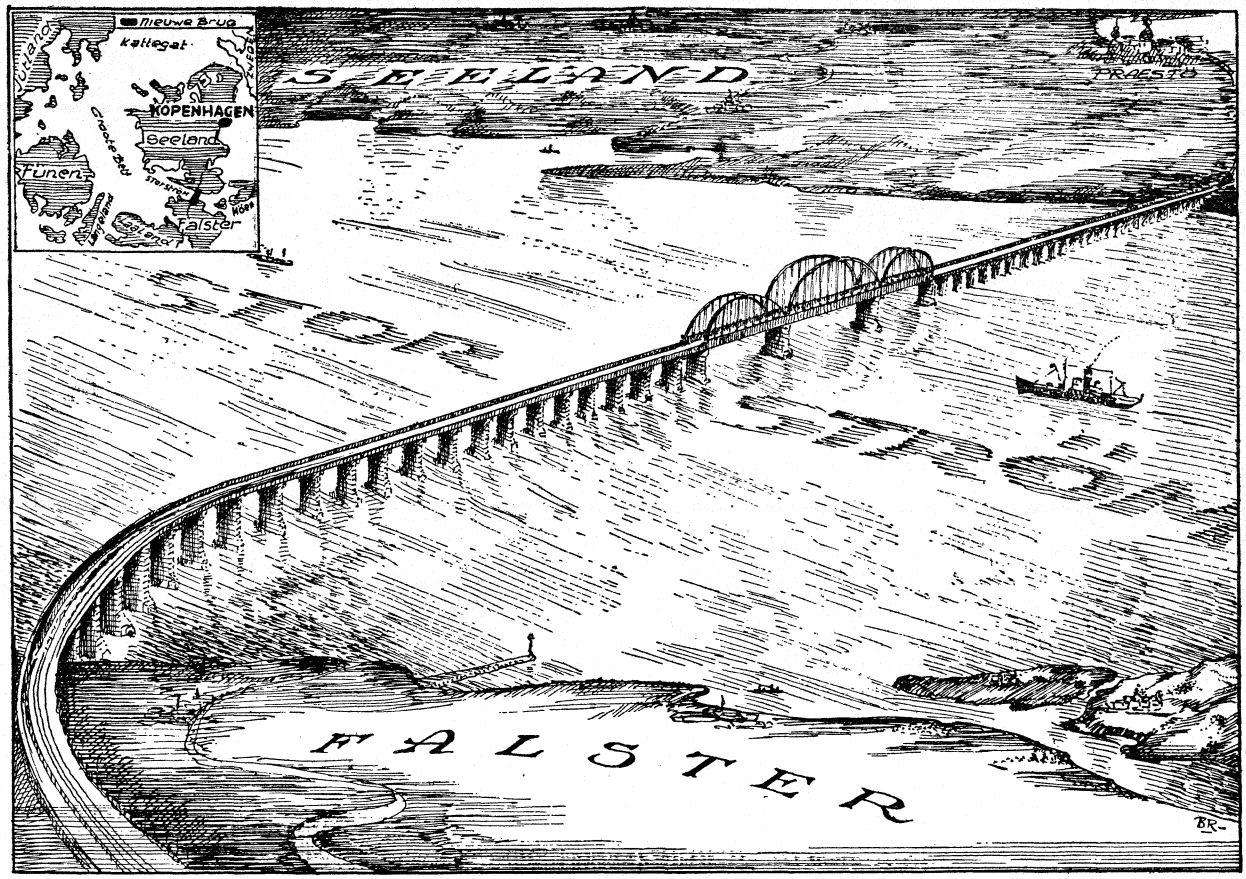

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Koning Christiaan van Denemarken heeft op 26 September '37 de Storstrøm-brug, de langste brug van Europa, tusschen Seeland en Falster, geopend.
Tot de kosten van de brug, die in totaal kr. 40 millioen (16 millioen gulden) bedragen, hebben automobilisten het meest bijgedragen, daar 54% van de kosten of kr. 21.8 mill. bestreden zijn uit de benzinebelasting. De staat heeft kr. 15.7 mill. betaald en de twee provincies waarin de brug ligt kr. 2.5 mill. De brug is dan ook reeds het geschenk van de Deensche automobilisten aan de Deensche natie genoemd.
De verf waarmede de brug geschilderd is, geeft haar een zilveren glans. De schilders hebben een oppervlakte van 22½ ha. viermaal moeten verven. Voetgangers zullen 35 minuten noodig hebben om over de 3200 M. lange brug te komen. Treinen zullen er over heen kunnen gaan met een snelheid van 120 km. De brug heeft enkelspoor, benevens een rijweg van 3.6 M. en een gemeenschappelijken weg voor wielrijders en voetgangers van 2.5 M.
Door de ingebruikneming van de brug wordt de reistijd tusschen Berlijn of Hamburg en Kopenhagen met ongeveer 45 minuten verkort. Na aankomst te Gedser, op de zuidpunt van Falster, behoeft tot de Deensche hoofdstad toe niet meer van spoorponten gebruik gemaakt te worden.
De brug is gebouwd door de Engelsche firma Dorman Long, die samenwerkte met de Deensche firma Christiani & Nielsen. (Berlingske Tidende)

(Vorig bericht 525 D.; Bruggenbouw 1798 E.)

B. **DUITSCHLAND. — Het bezoek van Benito Mussolini aan Adolf Hitler. - Redevoeringen op het „Maifeld" van den Führer en den Duce. —**
Op 28 Sept. '37 werd op het „Maifeld" te Berlijn door Dr. Goebbels de vergadering geopend met een rede, waarin hij o.a. zeide: „Duce van het fascistische Italië, mein Fuehrer, ik meld: op het Maifeld in het Olympiastadion te Berlijn een millioen menschen, bijeengekomen voor de historische massabetooging van de nationaal-socialistische beweging".
Vervolgens heette hij den Duce welkom en verklaarde, dat het Duitsche volk verheugd is hem aan de zijde van den Fuehrer te zien.

Adolf Hitler's rede. — Daarop nam Adolf Hitler het woord. Deze zeide o.a., dat de aanwezigen getuige waren geweest van een geschiedkundige gebeurtenis. Spreker verklaarde verder, dat het een groote vreugde is, een van die eenzame mannen tot gast te hebben, die zelf geschiedenis maken. De diepe zin van deze betooging is de oprechte wensch van onze landen, dien vrede te garandeeren, welke niet het loon is van een ontwijkende lafheid, doch van het resultaat van een bewust verantwoordelijk verzekeren van het bestaan. Hiermede gelooven beide volken die belangen te dienen, welke eigenlijk de belangen van geheel Europa moesten zijn.
De Fuehrer wees er vervolgens op, dat geen volk meer naar vrede verlangt dan het Duitsche. De idealen van liberalisme en democratie hebben Duitschland niet gered van het ergste geweld, dat denkbaar is, en daarom moest het nationaal-socialisme op andere wijze het volk de algemeen menschelijke rechten teruggeven.

Het fascistische Italië is door de geniale scheppende kracht van een man tot een nieuw imperium geworden, doch ook Duitschland is thans door de houding van zijn volk en door zijn militaire kracht weer een wereldmacht. De kracht van deze beide staten is thans de sterkste garantie voor het behoud van Europa, dat nog niet door den invloed van vernielende elementen uiteen wil vallen.

„Allen, die dit hooren, zullen moeten erkennen, dat twee souvereine nationale rijken den weg tot elkaar hebben gevonden in een tijd, dat de democratisch-marxistische internationale overal slechts haat en daarmede tweedracht toont. Iedere poging een dergelijke gemeenschap van volken door verdachtmaking of anderszins te breken, zal schipbreuk lijden, door den wensch van de 115 millioen leden van beide volken en door den wil van de beide mannen, die hier spreken."

Mussolini aan het woord. — Hierna werd het Italiaansche volkslied gespeeld, en vervolgens gaf dr. Goebbels het woord aan den Duce. Deze sprak in het Duitsch een rede uit waarin hij o.a. zeide, dat het bezoek, dat hij aan Duitschland brengt en de rede, welke hij thans uitspreekt, een gewichtig punt vormen in de geschiedenis van beide volken.

Dat hij thans naar Duitschland is gekomen, wil niet zeggen, dat hij morgen ergens anders heen zal gaan. Niet alleen als leider van de Italiaansche regeering is hij gekomen, doch voor alles als leider van een nationale revolutie, waarmede hij het bewijs wil leveren voor de verbondenheid met de Duitsche nationaal-socialistische revolutie.

Verder verklaarde de Duce, dat achter zijn reis naar Duitschland geen geheimen steken. Hier werd niets besproken, dat het reeds genoeg verdeelde Europa nog verder kan verdeelen. De plechtige bekrachtiging van de as Rome-Berlijn richt zich niet tegen andere staten. Indien men vraagt wat het gevolg van de ontmoeting te Berlijn zal zijn, oorlog of vrede, dan kunnen Fuehrer en Duce met luider stem antwoorden: Vrede.

De Duce gelooft, dat de reden van veel misverstand tusschen de volken is, dat men het nieuwe, de zich vormende werkelijkheid, niet kent. Indien men de nationale revoluties van Duitschland en Italië beter zou kennen, dan zouden vele vooroordeelen wegvallen. Beide hebben dezelfde vijanden, die denzelfden heer dienen, de derde internationale.

Bovendien hebben beide vele levensopvattingen gemeenschappelijk: beide verheerlijken den arbeid en beide steunen op de jeugd, welke wordt opgevoed in discipline, moed, taaiheid, vaderlandsliefde en verachting van een gemakkelijk leven.

Duitschland en Italië streven een gelijk doel na op het gebied van de economische autarkie.

Het fascisme heeft zijn ethiek, en deze is helder en duidelijk spreken, en wanneer men een vriend heeft, met hem tot het einde gaan.

„Geen dictatuur". — Noch in Duitschland, noch in Italië bestaat een dictatuur, zoo ging de Duce verder. Geen regeering heeft zoo de toestemming van het volk als deze beide regeeringen, het zijn de beide grootste democratiën. Hier is het uitgesloten, dat de politiek wordt beheerscht door geldmachten, door het kapitaal van geheime genootschappen en met elkaar strijdende politieke groepen.

„Wanneer het woord niet voldoende is, dan moet men naar de wapens grijpen, en dit heeft Italië in Spanje gedaan, waar duizenden Italiaansche fascisten vrijwillig zijn gevallen voor de redding van de Europeesche cultuur."

Aan het slot van zijn rede verklaarde de Duce, dat beide landen buiten hun grenzen geen propaganda in den gewonen zin des woords voeren. Zij gelooven, dat de waarheid zelf kracht genoeg heeft, om overal door te dringen en eindelijk zal zegevieren. Europa van morgen zal fascistisch zijn door den logischen drang van de gebeurtenissen en niet door propaganda. Twintig jaar geleden riep de Führer „Duitschland ontwaak" en Duitschland is ontwaakt. Het Derde Rijk bestaat. Spr. weet niet of en wanneer Europa zal ontwaken, want zooals te Neurenberg is gezegd: geheime en toch welbekende krachten zijn aan het werk om uit een burgeroorlog een wereldbrand te voorschijn te roepen. Het is van groot belang, dat de geweldige macht van 115 millioen menschen vastberaden samengaat, hiervan is deze groote betooging een bewijs.

De rede van den Führer zoowel als van den Duce werd luide toegejuicht. Nadat beide staatslieden hadden gesproken gaven de muziekcorpsen van het leger een concert. Niettegenstaande het slechte weer bleef de ontelbare menschenmenigte ook dit concert bijwonen. (Berliner Tageblatt - La Stampa)

(Vor. ber. Hitler 2954 A.; Mussolini 2954 A.)

1 OCTOBER 1937

A. **TUNIS. — Incident met Italiaansche zeelieden. —** Op 19 Sept. '37 hebben een vijftigtal leden der bemanning van de Italiaansche opleidingsschepen „Americo Vespucci" en „Colombo", die sinds eenige dagen in de haven voor anker lagen, een inval gedaan in het lokaal van de Italiaansche liga voor menschenrechten, waar ook de redactie van het anti-fascistische blad „Italiano di Tunis" is gevestigd.

Zij vernielden het meubilair. Joseph Miceli, de secretaris van de liga, die zich met een pistool probeerde te verdedigen, werd door een kogel in het hart getroffen. De aanvallers verspreidden zich daarop.

Tien hunner werden nog door de politie verrrast, toen zij naar het balcon van een belendend huis wilden overstappen. Zij konden echter ontsnappen. (Le Petit Marseillais)

B. **DUITSCHLAND. — Von Neurath krijgt eerefunctie bij de S.S. —**
Adolf Hitler heeft den Duitschen Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, Freiherr Von Neurath, benoemd tot „Ehrengruppefuehrer" bij de S.S.
(Berliner Tageblatt) **(V. b. Von Neurath 2826 I.)**

C. **FRANKRIJK. — Twee leiders der Russische emigranten te Parijs verdwenen. —**
Generaal Eugène Miller, voorzitter van den bond van „Witte Russen" — als hoedanig hij den indertijd vermoedelijk door de Gepoe ontvoerden generaal Koetjepof opvolgde — wordt sinds 22 Sept. '37 vermist.

Tevens is intusschen een andere leidende functionaris van den genoemden bond, generaal Skoblin, onder zeer merkwaardige omstandigheden eveneens verdwenen. Generaal Skoblin wordt verdacht een spion van de Sovjet-Regeering te zijn. Mevrouw Skoblin is gearresteerd en ter beschikking van den rechter van instructie gesteld. (Le Journal)

D. **VOLKENBOND. — Commissie van 25 en Assemblée veroordeelen Japan. —**
De Assemblée heeft op 28 Sept. '37 met algemeene stemmen de resolutie aangenomen, waarbij de bombardementen van open steden in China door de Japansche luchtmacht plechtig worden veroordeeld.

De resolutie, welke reeds door de commissie van 25 was behandeld, werd door den voorzitter Aga Khan aan de orde gesteld, naar aanleiding van een brief van den voorzitter der commissie-Munters, waarin de Assemblée werd verzocht haar standpunt te bepalen.

De Spaansche gedelegeerde del Vayo zeide, dat, aangezien Spanje niet in de commissie was vertegenwoordigd, hij zijn standpunt alsnog voor de Assemblée wilde uiteenzetten. Hij betoogde, dat Spanje steeds in het belang van den vrede een beroep op den Volkenbond heeft gedaan. Wij groeten het Chi-

neesche volk, dat in denzelfden harden strijd gewikkeld is als Spanje.
De Amerikaansche staatssecretaris Hull heeft eveneens de bombardementen op open steden veroordeeld.
Nadat de motie was aangenomen, betrad Wellington Koo de tribune. Namens de Chineesche delegatie dankte hij voor de vlugge eenstemmige aanvaarding der resolutie. Ik ben er van overtuigd, aldus spreker, dat deze toewijding aan de zaak der menschheid voldoening zal verwekken in de geheele beschaafde wereld. (Journal de Genève)

(Vor. ber. 2953 E.; Chin.-Jap. Conflict 2954 C.)

A. **FRANKRIJK. — Poging tot bemachtiging van een Spaanschen onderzeeër te Brest. —**
Het is gebleken, dat de Spaansche commandant Troncoso, die gearresteerd is, de verantwoordelijkheid draagt voor de poging tot ontvreemding op 20 Sept. '37 van den onderzeeër der republikeinsche regeering te Brest.
Zijn helpers, kapitein Ibanez en zekere De Linares zijn over de Spaansche grens ontkomen.
Troncoso heeft verklaard, dat hij het als zijn plicht beschouwde ook op vreemd grondgebied te strijden tegen de „vijanden van zijn land".
Troncoso werd op aanwijzing van een vrouw door de Fransche politie gearresteerd.
Julian Troncoso, die in October 1936 tot militair gouverneur van de grensstreek werd benoemd, was bemiddelaar tusschen Franco en de buitenlandsche ambassadeurs die zich in Biarritz en St. Jean de Luz ophouden. Ook is hij bemiddelend opgetreden bij de uitwisseling van gevangenen. Men beschouwde hem in Guipuzcoa en Navarra als den „onderkoning van het grensgebied". (L'Intransigeant)

(Vorig bericht Burgeroorlog 2952 E.)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — De Goudclausule. —**
Bij den Volksraad van Ned.-Indië is ingediend een ontwerp-ordonnantie tot nietigverklaring van de goudclausules in bepaalde overeenkomsten, in het bijzonder geldleeningen met terugwerkende kracht tot 27 September 1936.
In de memorie van toelichting wordt verklaard, dat de indiening niet alleen geschiedt op grond van de concordantie met Nederland, doch tevens op grond van overweging, dat handhaving der goudclausule in strijd zou zijn met de rechtsovertuiging van belanghebbende kringen. (Aneta)

(Vorig bericht Goudclausule, Nederland 2793 E.)

2 OCTOBER 1937

C. **NEDERLAND. — Radio. - Werelduitzendingen. —**
In het gebouw van den Radio-Raad te Den Haag is dezer dagen de Contact-Commissie voor de Werelduitzendingen geïnstalleerd.
De voorzitter, prof. mr. P. S. Gerbrandy, hield bij ontstentenis wegens ziekte van minister Van Boeyen, een rede, waarin hij onder meer zeide, dat het vraagstuk van de werelduitzendingen geheel nieuw is. Wel worden er op bescheiden schaal ook thans reeds regelmatig werelduitzendingen door K.R.O. en V.P.R.O. verzorgd, doch hetgeen tot dusver op dit gebied van overheidswege werd toegestaan, was provisorisch, geschiedde bij wijze van proef, onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat hieraan op geenerlei wijze eenige aanspraak kan worden ontleend ten aanzien van de uiteindelijke regeling van het vraagstuk der werelduitzendingen.
De omroepvereenigingen moeten goed doordrongen zijn van den ernst en ook van het verhevene van de taak, welke ook op het gebied der werelduitzendingen de overheid in hare handen wil leggen. Immers zij zijn het aan wie zullen worden opgedragen de verzorging en de uitzending van programma's, die over de geheele wereld de aandacht vestigen op hetgeen Nederland op cultureel en economisch gebied beteekent.
De instelling van deze commissie beteekent ook, dat hetgeen de organisaties en instanties, die in deze commissie vertegenwoordigd zijn, aan denkbeelden en suggesties op dit gebied naar voren zouden willen brengen, niet zelfstandig en eigenmachtig in de practijk ten uitvoer wordt gelegd, doch dat al hetgeen bij de vertegenwoordigers leeft in den boezem dezer commissie uitgedragen zal worden, opdat in gemeen overleg tot een oplossing gekomen kan worden, die alle partijen bevredigt en voor het uiteindelijk resultaat de beste is te achten.
Alles wat er naar zweemt, dat één of meer der belanghebbenden een fait accompli zouden willen scheppen, waaraan de commissie gebonden zou zijn, dient te worden uitgeschakeld.
Spr. verklaarde ten slotte namens den minister van Binnenlandsche Zaken de Contact-commissie voor de werelduitzendingen voor geïnstalleerd.
Hierna werd prof. dr. J. Schmutzer bij acclamatie tot vicevoorzitter der commissie gekozen. (Telex-A. N. P.)

(Vorig bericht 2934 E.)

D. **FRANKRIJK. — De Cagoulards. - Een Maffia. —**
Met betrekking tot de ontdekking eener geheime organisatie gelijkend op den Ku Klux Klan en het vinden van groote voorraden wapens, deelt de Sûreté Nationale mede, dat in Februari van dit jaar te Rijssel stukken werden ontdekt betrekking hebbende op het smokkelen van wapens van Bazel naar Frankrijk, welke wapens bestemd waren voor een lid van de „nationale en sociale revolutionnaire partij".
Een ongeluk met een vrachtauto in België heeft het smokkelen van wapens aan het licht gebracht, dat geschiedde door een „cagoulard". Daarna werd toezicht uitgeoefend op de „cagoulards", waarvan reeds 160 gearresteerd zijn.
Het woord „cagoulard" wordt gebruikt voor een monniksmantel, in de kappen waarvan twee gaten voor de oogen zijn, zooals eveneens bij de leden van den Ku Klux Klan wordt gebruikt. (Le Journal)

E. **PALESTINA. — Arabisch Comité onwettig. —**
Na de moorden op Britsche ambtenaren en het steeds groeiende terrorisme heeft de Britsche regeering het Opperste Arabische Comité op 1 Oct. '37 tot onwettige vereeniging verklaard en een aantal vooraanstaande leden gearresteerd om verbannen te worden, o.a. Khalidi en Foead Saba. De directeur van de Bank van Arabië is eveneens gearresteerd. Zij worden gedeporteerd en naar de Seychellen overgebracht.
De grenzen zouden streng bewaakt worden en alle automobielen worden doorzocht.
Een communiqué maakt verder melding van de maatregelen, die tegen het Opperste Arabische Comité zijn genomen en zegt ten slotte, dat de Groot-Moefti van Jeruzalem van zijn functie is ontheven.
De functie, waarvan de Groot-Moefti van Jeruzalem is ontheven, is die van voorzitter van den Hoogen Mohammedaanschen Raad.
In geheel Palestina was het kalm. Patrouilles van politie en leger trekken langs de wegen en door de straten. Op de voornaamste wegen patrouilleeren afdeelingen Britsche politiemannen en soldaten met mitrailleurs op auto's.
Op twee na zijn thans alle vooraanstaande personen, waarvan de arrestatie was gelast, gegrepen. (Times)

(Vor. ber. Onlusten 2927 D.)

F. **DUITSCHLAND. — Het bezoek van Benito Mussolini aan Adolf Hitler. —**
Benito Mussolini is op 29 Sept. '37 uit Berlijn vertrokken en naar Rome teruggekeerd waar hij op grootsche wijze door zijn landgenooten werd verwelkomd.
De Giornale d'Italia verklaart, dat het bezoek van Mussolini bevestigd heeft, dat er op het oogenblik twee Europa's bestaan: het nieuwe Europa van fascisme en nationaal-socialisme en het oude Europa van de liberaal-democratische traditie. Is het mogelijk — aldus vraagt het blad — het jonge en het oude Europa te verzoenen? Te Berlijn heeft men eens te meer verzekerd, dat verzoening mogelijk is. Fascisme en nationaal-socialisme hebben als partij geen programma van verbreiding en als staat geen agressief programma. Als in de toekomst Europa fascistisch zal zijn, zal dat geschieden door de natuurlijke evolutie der nationale binnenlandsche krachten. In afwachting daarvan kunnen de beide Europa's naast elkaar leven in een geest van samenwerking. Maar het nieuwe Europa vraagt van het liberaal-democratische goeden wil en begrip voor zijn nieuwe levenswijze. De verschillen moeten terzijde gesteld worden: men moet de solidariteit voor de gemeenschappelijke vredestaak terugvinden. Dezen oproep hebben Hitler en Mussolini tot Europa gericht, thans moeten de andere landen spreken en handelen.
(Giornale d'Italia) **(Vorig bericht 2959 B.)**

3 OCTOBER 1937

A. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Theologische scholen der Belijdeniskerk verboden. —

De leider van de S.S. en chef der Duitsche politie, Himmler, heeft op 29 Sept. '37, op grond van het decreet tot bescherming van volk en staat, de ontbinding bevolen van alle door de belijdeniskerk opgerichte theologische scholen, arbeidsgemeenschappen, inrichtingen voor onderwijs en studenteninstellingen, alsmede alle door de belijdende kerk georganiseerde theologische cursussen verboden.

In het decreet van Himmler wordt, naar het Duitsche Nieuwsbureau meldt, gezegd: de houding, die de organen der belijdende kerk sedert geruimen tijd aannemen, waarbij zij met voorbijgaan van de door den staat gestichte inrichtingen de theologische jeugd door eigen organisaties opleiden en examineeren, is bewust in strijd met het decreet tot uitvoering van de wet ter beveiliging van de Duitsche evangelische kerk. (D. N. B.) **(V. b. Evang. Kerkenbond 2882 A.)**

B. CHINA. — Conflict met Japan. - Genève en de Japansche bombardementen. —

De Japansche woordvoerder te Genève heeft op 30 Sept. '37 verklaard: „De Japansche luchtmacht zal de Chineesche steden blijven bombardeeren, wanneer dit noodzakelijk is".

In de verklaring wordt nader gezegd, dat door de Japansche luchtmacht bij het vliegen over versterkte steden in China steeds wordt gericht op de militaire objecten.

Nanking en Kanton zijn nooit open steden geweest, zij zijn aanzienlijk versterkt. De Japansche strijdmacht handelt met de grootste omzichtigheid. De Japansche regeering vraagt waarop de Volkenbondscommissie zich baseert bij het veroordeelen van de operaties der Japansche luchtmacht.

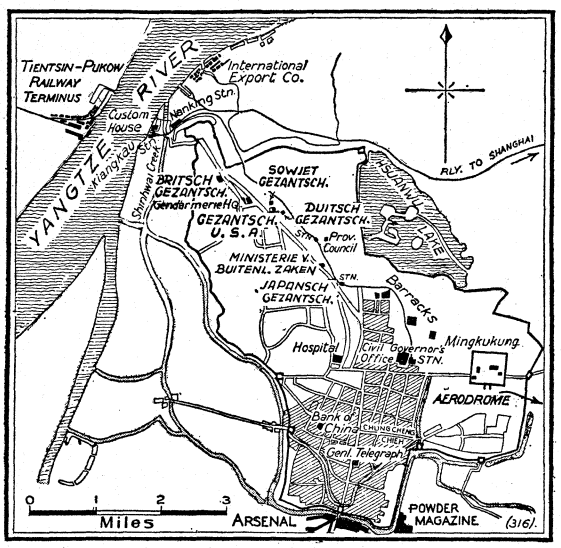

Nanking.

In een communiqué der Japansche ambassade te Londen wordt een opsomming gegeven van de objectieven der Japansche luchtaanvallen op Nanking, Kanton en Hankau, en gezegd dat het ten zeerste te betreuren is, dat deze tot groote verliezen onder de burgerbevolking hebben geleid. Naar aanleiding van deze betreurenswaardige incidenten, zoo wordt er aan toegevoegd, zijn aan de Japansche luchtmacht strenge instructies gegeven om alle voorzorgsmaatregelen te nemen, teneinde de levens en bezittingen der burgerbevolking te sparen.

De Japansche bladen slaan een toenemend scherpen toon aan ten aanzien van wat zij noemen de bevooroordeelde houding van den Volkenbond, van Engeland en Amerika. Zij schrijven deze houding toe aan de Chineesche gewoonte om leugens te verspreiden. De pers doet een beroep op de regeering haar pogingen te verdubbelen om snel de waarheid in het buitenland ingang te doen vinden. Inmiddels gaan de Japanners door met het bombardeeren van open steden. Naar verluidt zouden tot dusver minstens 10.000 dooden en gewonden der burgerbevolking te betreuren zijn. (Journal de Genève - Domei)

(Vor. ber. Chin.-Jap. Conflict 2960 D.)

C. ACCOORD VAN NYON. — Italië zal meedoen. - Overeenkomst geteekend. —

De op 30 Sept. '37 door de vlootdeskundigen van Frankrijk, Engeland en Italië geteekende overeenkomst te Parijs zal onverwijld ter goedkeuring aan de regeeringen worden voorgelegd. Zij zal waarschijnlijk onmiddellijk na de bekrachtiging in werking treden.

Het accoord stelt de scheepvaartwegen en de zones vast, welke aan de bewaking der drie vloten worden opgedragen, alsmede de seincodes, die gebruikt zullen worden. De algemeene bepalingen, in het bijzonder die betreffende de uitoefening van den politiedienst op zee, blijven naar alle waarschijnlijkheid zooals zij te Nyon zijn vastgesteld.

Men heeft er in de eerste plaats naar gestreefd, dat elke mogendheid de verbindingswegen, die haar in het bijzonder interesseeren, bewaakt. Elke politieke overweging is zorgvuldig bij de besprekingen vermeden. De zones zijn alleen op practische gronden verdeeld.

In het Westen der Middellandsche Zee is de sector bij Gibraltar aan de Britsche vloot toevertrouwd, terwijl Frankrijk zijn verbindingswegen met Algerië bewaakt. De rest van dit deel der Middellandsche Zee is ter bewaking toevertrouwd aan Italië, zoodat dit zal patrouilleeren in vrijwel de geheele Tyrrheensche zee met inbegrip van de wateren om Sardinië en Sicilië en verder in de Adriatische en de Ionische Zee. In het Oostelijk deel der Middellandsche Zee bewaakt Italië een zone langs de kust van Tripolis en Egypte, die eindigt bij Port Said.

Om Italië in de gelegenheid te stellen zijn verbindingsweg met Tripolis te bewaken, heeft men een strook van zestig zeemijlen vastgesteld, die den Noordelijken en den Zuidelijken bewakingssector van Italië verbindt en waar de Italiaansche vloot eveneens zal patrouilleeren. De Egeïsche Zee is onder Britsch toezicht geplaatst. Deze zone eindigt te Port Said, evenals de aan Frankrijk toegewezen zone langs de kust van Palestina en Syrië. (Le Temps) **(Vor. ber. 2952 D.; Burgeroorlog 2961 A.)**

D. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Chineesch (Duitsche vertaling): Chang-Kong-Chiu — „Der Kultur der Miao-Tse." (Friedrichsen, de Gruyter, Hamburg) **(Vor. ber. 2892 C.)**

Deensch (Hollandsche vertaling): Johannes V. Jensen — „Gudrun." (N.V. Hollandia Drukkerij, Baarn) **(Vor. ber. 2831 E.)**

Duitsch: H. Fallada — „Wolf unter Wölfen." (Rowohlt, Berlin)
R. Hönigswald — „Philosophie und Sprache - Problematik und System." (Haus zum Falken Verlag, Basel) **(Vor. ber. 2954 D.)**

Engelsch: Father John O'Connor — „Father Brown on Chesterton." (Fred. Muller, London)
Welsh Short Stories — „An Anthology." (Faber and Faber) **(Vor. ber. 2954 D.)**

Fransch: Jacques Chardonne — „L'Amour, c'est beaucoup plus que l'amour." (Stock, Paris)
Jean Libert — „Capelle aux Champs." (Editions de la Phalange, Paris) **(Vor. ber. 2954 D.)**

Italiaansch: V. Titone — „Saggio sul Leopardi." (Cappelli, Bologna) **(Vor. ber. 2941 A.)**

Nederlandsch: Mr. Jan Brans — „Het Dietsche Bewustzijn in Zuid-Nederland." (Uitg. Wereldbibliotheek, Amsterdam)
N. E. Fonteyne — „Polder." (Vlaamsche uitgave) (Uitg. De Sikkel, Antwerpen) **(Vor. ber. 2954 D.)** (Red. K. H. A.)

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - Bedrijvigheid aan de fronten. - Troncoso. - Barcelona gebombardeerd. —

Aan alle fronten in Spanje is een toenemende activiteit waar te nemen. Langzaam blijven de nationalisten in Asturië opdringen in de richting van Gijon. Bij Toledo hebben Franco's troepen een offensief ingezet. Madrid maakt melding van vorderingen in de provincie Aragon. Generaal Varela, de opperbevelhebber der Franco-troepen aan het front van Madrid is door granaatscherven ernstig gewond. In de republikeinsche hoofdstad is een fascistische organisatie ontdekt, waarbij een 160 personen zijn gearresteerd. De Spaansche regeering beweert, dat de leiders hiervan behoorden tot het personeel der Argentijnsche en Chileensche ambassades, wat door dezen echter wordt ontkend. Intusschen heeft de regeering van Uruguay de regeering-Franco erkend.

Het geval met de Spaansche duikboot C 2 in de haven van Brest is oorzaak geworden van eenige wrijving tusschen Burgos en Parijs. Het onderzoek der Fransche autoriteiten leidde tot de arrestatie van den Spaanschen militairen gouverneur van Irun, Troncoso, die zich te Bayonne ophield. Deze zou de leider zijn geweest van den overval op de duikboot. Als represaille sloot Franco de Spaansche grens voor alle Franschen, terwijl de Fransche consul-generaal te Malaga, Desmartin, onder huisarrest werd gesteld.

Barcelona werd op 2 Oct. door Franco-vliegtuigen hevig gebombardeerd. Ongeveer 45 vreedzame burgers werden gedood en 87 gewond. (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht blz. 2962 C.)

4 OCTOBER 1937

A. Reorganisatie der Hervormde Kerk. - Wezen en doel der Kerk. —
In haar vergadering van 1936 heeft de Synode der Ned. Herv. Kerk, president dr. P. Smit te Heumen, een Commissie benoemd, om op den grondslag van het door de Vereenigingen „Kerkopbouw" en „Kerkherstel" getroffen accoord, een uitgewerkt reorganisatievoorstel in te dienen. Dit voorstel is ingediend in de vergadering der Synode van dit jaar.
In de opdracht aan de Synode deelt de commissie mede, dat zij vijftien samenkomsten heeft gehouden; in vele gevallen had een sub-commissie de daarin behandelde zaken voorbereid. Verschilpunten zijn zelden of nooit door stemming opgelost, maar in den regel door onderling overleg. De leden De Blécourt en Tammens konden zich met de algemeene strekking van het reorganisatievoorstel niet vereenigen; de heer De Blécourt heeft dan ook een uitvoerige minderheidsnota ingediend. Het lid der commissie ds. B. J. Aris verklaart, dat hij de regeling der zaken, betreffende de eenheid en verscheidenheid der Kerk, te eenenmale ontoereikend acht voor de moeilijkheden en mogelijkheden, die op dit terrein liggen; veel in het aangeboden reorganisatievoorstel heeft zijn volle instemming, maar toch acht hij het onaanvaardbaar, omdat hij meent, dat de regeling der zaken betreffende de eenheid en verscheidenheid der Kerk in het voorgestelde Algemeen Reglement geformuleerd, had uitgewerkt moeten worden; en dit is niet het geval.

Het reorganisatievoorstel geeft:

1o. Een ontwerp-Algemeen Reglement, gevolgd door „Overgangsbepalingen".
2o. Een ontwerp-Reglement voor kerkelijk opzicht en kerkelijke tucht.
3o. Een ontwerp-Reglement betreffende de behandeling van geschillen en bezwaren tegen- en de vernietiging van besluiten in bestuurszaken.
4o. Een ontwerp-Reglement op de kerkvisitatie.

GEESTELIJK LEVEN

De reorganisatiecommissie heeft ernaar gestreefd, haar voorstel zoo weinig mogelijk het karakter van een compromis te geven; het ging voor haar om het gemeenschappelijk bereiken van een resultaat, dat zoowel aan de vereeniging Kerkopbouw als aan de vereeniging Kerkherstel bevrediging zou kunnen schenken.
Het instituut der „huisgemeenten" is uit het ontwerp van de vereeniging „Kerkopbouw" verwijderd; als normaal werd aangenomen, dat de Kerk in alle verscheidenheid de eenheid moet bewaren. De „overgangsbepalingen" bedoelen aan te geven, hoe de Kerk moet handelen met de organisaties, die nu vaak buiten kerkelijk verband op haar gebied arbeiden.
Ten opzichte van het bestuur der Kerk heeft de Commissie zich bij de voorstellen van „Kerkopbouw" aangesloten, met dien verstande, dat de classicale vergaderingen ook met tuchtoefening worden belast, en dat de verkiezing van de leden der Algemeene Synode berust bij de Provinciale Synoden. De Waalsche gemeenten zijn, met het oog op hare historische positie, als provinciaal ressort gehandhaafd, echter met één afgevaardigde naar de Alg. Synode. De taak van den ouderling is nauwkeurig omschreven, waarbij zijne eigen ambtelijke verantwoordelijkheid op den voorgrond is gesteld.
De figuur van „kerkvisitator" en „moderator" is eveneens overgenomen uit het ontwerp „Kerkopbouw", met deze afwijking, dat ook dienstdoende ouderlingen met deze functie kunnen worden belast.
De Commissie heeft gemeend geen nieuwe proponentsformule, noch nieuwe belijdenisvragen te moeten voorstellen, daar zij meent, dat dit een taak is van de gereorganiseerde Kerk.
Met de kwestie van het beheer en andere vragen heeft zij zich niet bezig gehouden, daar deze buiten haar opdracht vielen.

Als het belangrijkste in dit reorganisatie-voorstel kan men de omschrijving van het wezen en doel der Ned. Herv. Kerk aanmerken. De Commissie is in art. 8 van het ontwerp-Algemeen Reglement tot deze omschrijving gekomen: „het wezen en doel der Ned. Herv. Kerk, door haarzelve, als deel van de Eene Algemeene Christelijke Kerk, tot uiting gebracht in haar historische belijdenisschriften en liturgische formulieren, sluit in voor al hare lidmaten bij de vervulling van hun roeping, voor alle ambtsdragers bij hun ambtsbediening, voor de kerkvisitatoren en den moderator bij de vervulling van hun taak en voor alle kerkelijke vergaderingen bij bestuur en toezicht:

1. De zorg voor de prediking van het heilig Evangelie, de bediening van de heilige Sacramenten, en wat verder tot den openbaren Eeredienst behoort;
2. De herderlijke zorg voor de gemeente en hare leden tot opbouw in kennisse Gods, onderlinge liefde en christelijken levenswandel;
3. De zorg voor den dienst der barmhartigheid;
4. De zorg voor de opleiding van de dienaren des Woords;
5. De zorg voor hare belijdenis door hervorming en handhaving, opdat het geloof der Kerk in hare verkondiging en in hare symbolische en liturgische geschriften steeds zuiverder tot uitdrukking kome, en opdat de openbaring van God, Vader, Zoon en Heiligen Geest naar de Heilige Schrift, als regel van geloof en leven worde geëerbiedigd en het karakter der kerk als Kerk van Christus worde bewaard;
6. De behartiging van de zending, in het bijzonder in het Koninkrijk der Nederlanden binnen en buiten Europa;
7. Het onderhouden van betrekkingen met andere deelen van de Eene Algemeene Christelijke Kerk;
8. Het getuigen van den eisch, dien Gods gebod stelt ten aanzien van het leven van enkeling, maatschappij en staat, ook door te arbeiden aan de ordening van het leven.

In dit artikel is beproefd een principieele omschrijving te geven van het wezen en doel der Kerk; de bedoeling was niet eene formule te geven, die als verkorte belijdenis zou mogen worden opgevat. Duidelijk is uitgedrukt, dat de Drie Formulieren van Eenigheid uitgangspunt en grondslag vormen en onomwonden wordt gezegd, dat zij, die de belijdenis willen handhaven, bedacht moeten zijn op haar hervorming. De commissie acht noch handhaving zonder hervorming, noch een hervorming, die niet het wezen der belijdenis handhaaft, verantwoord. Zoo moet het ook worden verstaan als in genoemd Artikel 8 van de liturgische formulieren wordt gewaagd.
De commissie is er van overtuigd, dat de bestaande formulieren op onderscheidene punten dringend herziening behoeven; dit heeft haar aanleiding gegeven om in het laatste hoofdstuk van het Algemeen Reglement de wegen aan te wijzen, waarlangs men tot die herziening kan komen; in hetzelfde verband is ook getracht reglementair vast te leggen, hoe de hervorming der belijdenis op eene haar eigen wijze tot stand moet worden gebracht.
Zonder in eene nadere beoordeeling van dit Reorganisatie-voorstel te treden, kan worden gezegd, dat dit rapport een zeer belangrijk werk is. Het zal zeker merkwaardig zijn om op te merken, hoe personen en richtingen op dit Reorganisatie-voorstel zullen reageeren. Het ligt voor de hand, dat de aandacht zich wel in de eerste plaats zal richten op het genoemde artikel 8 van het voorgestelde Algemeen Reglement, de omschrijving van wezen en doel der Ned. Herv. Kerk. (Algemeen Handelsblad)

(Vor. ber. Ned. Herv. Kerk 2427 G.)

A. **SOVJET-RUSLAND. — Schematisch beeld van de „zuivering". —**

Terwijl arrestaties en terechtstellingen van communistische leiders op verantwoordelijke posten nog dagelijks bij tientallen worden gemeld, schijnt er in de zuivering van de allerhoogste rangen vertraging te komen. De verklaring hiervoor is eenvoudig: de meeste hooge regeeringsfuncties zijn reeds gezuiverd. Onderstaande tabel geeft er een voorstelling van. Hierin zijn alleen opgenomen de functies van president (voorzitter van den raad der republiek) en van premier (voorzitter van den raad van volkscommissarissen) der elf Sovjet-republieken, die de Sovjet-Unie vormen.

Het aantal gearresteerde of ontslagen volkscommissarissen in deze republieken bedraagt ettelijke tientallen.

	Van functie ontheven:	
Republiek.	President.	Premier.
Rusland	—	Soelima
Oekraïne	—	Ljoebtsjenko
Wit-Rusland	Tsjerwjakov	Goloded
Armenië	Anekoglian	—
Azerbeidzjan	—	—
Georgië	Macharadze	Mgaloblisjwili
Turkmenistan	Aitakov	Atabajev
Oezbekistan	Achoen-Babajev	Chodzjajev en vervolgens Karimov
Tadzjikstan	Sjotemor	Rachimbajev
Kazakstan	Koeloembetov	Isajev
Kirgizistan	Oerazbekov	Bajab-Izakejev

(Daily Herald) **(Vor. ber. Zuiveringsactie 2931 G.)**

B. **DENEMARKEN. — Toenemende werkloosheid. —**

Het werkloosheidspercentage voor alle vakken samen heeft in de maand Juli 15.1 bedragen, terwijl dit percentage in Juli 1936 en 1935 onderscheidenlijk 12.1 en 12.6 was. Een schrale troost is het hierbij, dat de onmiddellijk daaraan voorafgegane jaren een hooger percentage vertoonden, n.l. 15.3 in 1934 en 21.7 in 1933. In Juni 1932 was het zelfs 28.7.

Voor de afzonderlijke vakken toonen — deze cijfers hebben betrekking op de maand Juni — enkele industrievakken een sterk gestegen werkloosheid: textielarbeiders van 5.2 tot 13.2 %, arbeiders in schoenfabrieken van 16.2 tot 27.7 %, arbeiders in suikerwerken-, chocolade- en biscuitfabrieken van 11.7 tot 24.3 %. Deze sterke stijgingen worden toegeschreven aan de gevolgen van de valutapolitiek, met eenerzijds voor het oogenblik een betrekkelijk grooten invoer van fabricaten, anderzijds moeilijkheden voor de industrie om de noodige grondstoffen te krijgen.

Eind Juli bedroeg het totale aantal werkloozen 65.242.

(Berlingske Tidende) **(Vorig bericht 2191 A.)**

5 OCTOBER 1937

C. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Het lager onderwijs in 1936. —**

Dezer dagen is het Rijksverslag aangaande den staat van het onderwijs in het jaar 1936 verschenen.

Wij beperken ons er toe het een en ander mede te deelen over het lager onderwijs in 1936. Veelvuldig zijn de klachten over den achteruitgang van den algemeenen toestand van het onderwijs. Verschillende gemeenten, die in vorige jaren nog eigen financiën hadden kunnen regelen en daarbij voor het onderwijs ook nog wel iets over hadden, zagen zich genoodzaakt steun te vragen bij de Rijksoverheid om de begrooting sluitend te maken en de kosten voor het onderwijs moesten tot het strikt onvermijdelijke worden teruggebracht. Boventallige leerkrachten werden dan afgeschaft en al of niet door kweekelingen met akte vervangen; scholen werden opgeheven, omdat de grootere klassen eischten, dat de leerlingen in een kleiner aantal scholen werden geconcentreerd; de uitgaven voor leermiddelen werden tot het kleinst mogelijke minimum teruggebracht; het aantal uren voor vakonderwijs sterk verminderd; de subsidies voor het voorbereidend onderwijs eveneens en zoo trachtte men nog den schijn op te houden. Daarbij had men dan nog de herplaatsing der wachtgelders en de onmogelijkheid om jonge, frissche krachten als onderwijzers in de school te brengen en dit alles riep een toestand in het leven, waarin men wel gedwongen was te berusten, maar die toch geen bevrediging geeft. De beschikbare gelden werden nog eerder besteed aan de inwendige verzorging van het onderwijs dan aan het uiterlijke onderhoud, maar het gevolg is, dat menig schoolgebouw niet meer dat frissche welverzorgde uiterlijk heeft, dat vroeger de Nederlandsche schoolgebouwen kenmerkte.

Uit vele verslagen blijkt, dat de sterk opgevoerde klassegrootte een ernstige druk op het onderwijs uitoefent. Doordat tengevolge daarvan leerkrachten moesten worden ontslagen en anderzijds geen nieuwe konden worden benoemd, is de gemiddelde bezetting per lokaal met ruim 1/10 gestegen en is de combinatie van meer klassen onder één leerkracht toegenomen. Begrijpelijk werden de gevolgen van de verhoogde leerlingenschaal zeer gevoeld aan de kleine scholen met één of twee leerkrachten.

Over de positie van den kweekeling met akte in de scholen, rapporteeren vele inspecteurs. De berichten zijn in het algemeen weinig verheffend. De inspecteur te Eindhoven schrijft als een uit velen: Het aantal overmatig bezette klassen zou heel wat grooter geweest zijn, indien niet vele kweekelingen met akte zelfstandig voor een klasse waren te werk gesteld. Het is mij niet bekend in hoeverre deze jonge leerkrachten, die het aantal wettelijk voorgeschreven onderwijzers met nagenoeg 10 pct. vermeerderen, een belooning genoten voor de volle onderwijzerstaak, welke zij in de school verrichten. Ik vermoed evenwel, dat die belooning in de meeste gevallen verre beneden het redelijke zal blijven. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Onderwijs 2957 B.)

D. **DIAMANT. — Congres te Antwerpen. - Internationaal verbond gesticht. —**

De volgende resolutie is als besluit tot het internationaal congres te Antwerpen van het diamantbedrijf aangenomen:

Het congres van delegaties der verschillende organisaties voor diamantnijverheid en handel uit België en andere landen, vergaderd te Antwerpen op 29—30 September en 1 October 1937, heeft besloten tot stichting van een Internationaal Verbond van Diamantorganisaties (toekomstig Telegramadres: Inverdi), bestaande uit organisaties van diamantbewerkenden en in diamant handelenden, ter behartiging der gemeenschappelijke belangen.

De verschillende organisaties zullen elk afzonderlijk worden beschouwd tot dit Internationaal Verbond te zijn toegetreden, nadat haar ratificaties op de aangenomen statuten, door het Bureel zullen zijn ontvangen.

Als leden van het Bureel zijn aangewezen: de heeren Is. Lipschutz, A. Dresden, David Hahn, Ch. van Antwerpen, A. Triefus, dr. Henri Polak, Adelmo Lunghi.

De functies werden als volgt onderverdeeld: voorzitters: de heeren Is. Lipschutz, Antwerpen, A. Dresden, Amsterdam; onder-voorzitters: de heeren Ch. van Antwerpen, Antwerpen, David Hahn, Parijs; schatbewaarders: de heeren dr. Henri Polak, Amsterdam, A. Triefus, Groot-Brittannië; secretaris: de heer Adelmo Lunghi, Italië.

(Het Handelsblad v. Antwerpen)

(Vor. ber. Diamant 2934 C.)

E. **WIELERSPORT. — Frans Slaats verbetert wereld-uurrecord. —**

De Nederlandsche wielrenner Frans Slaats is er op 29 September '37 in geslaagd het wereld-uurrecord, dat sedert 14 Oct. 1936 op naam van den Franschman Richard staat, te verbeteren en te brengen op 45,558 K.M. Dit record is op de Vigorelli-baan te Milaan gevestigd, evenals dat van Richard in 1936. Onderstaand geven wij een overzicht van de verschillende houders van dit record:

Jaar	Renner	Record
1893	Desgranges (Fr.)	35,325 K.M.
1894	Dubois (Fr.)	38,220 K.M.
1897	Van den Eynde (B.)	39,240 K.M.
1898	Hamilton (V. S.)	40,781 K.M.
1905	Petit-Breton (Fr.)	41,110 K.M.
1907	Berthet (Fr.)	41,520 K.M.
1912	Oscar Egg (Zwitz.)	42,122 K.M.
1913	Weise (Duitschl.)	42,306 K.M.
1913	Berthet (Fr.)	42,741 K.M.
1913	Oscar Egg (Zwitz.)	43,525 K.M.
1913	Berthet (Fr.)	43,775 K.M.
1914	Oscar Egg (Zwitz.)	44,247 K.M.
1933	v. Hout (Ned.)	44,588 K.M.
1933	Richard (Fr.)	44,774 K.M.
1935	Olmo (Ital.)	45,090 K.M.
1936	Richard (Fr.)	45,398 K.M.
1937	Slaats (Ned.)	45,558 K.M.

(De Telegraaf) **(Vorig bericht 2034 D.)**

A. **MARITIEME KRACHTSVERHOUDINGEN TUSSCHEN CHINA EN JAPAN. —**

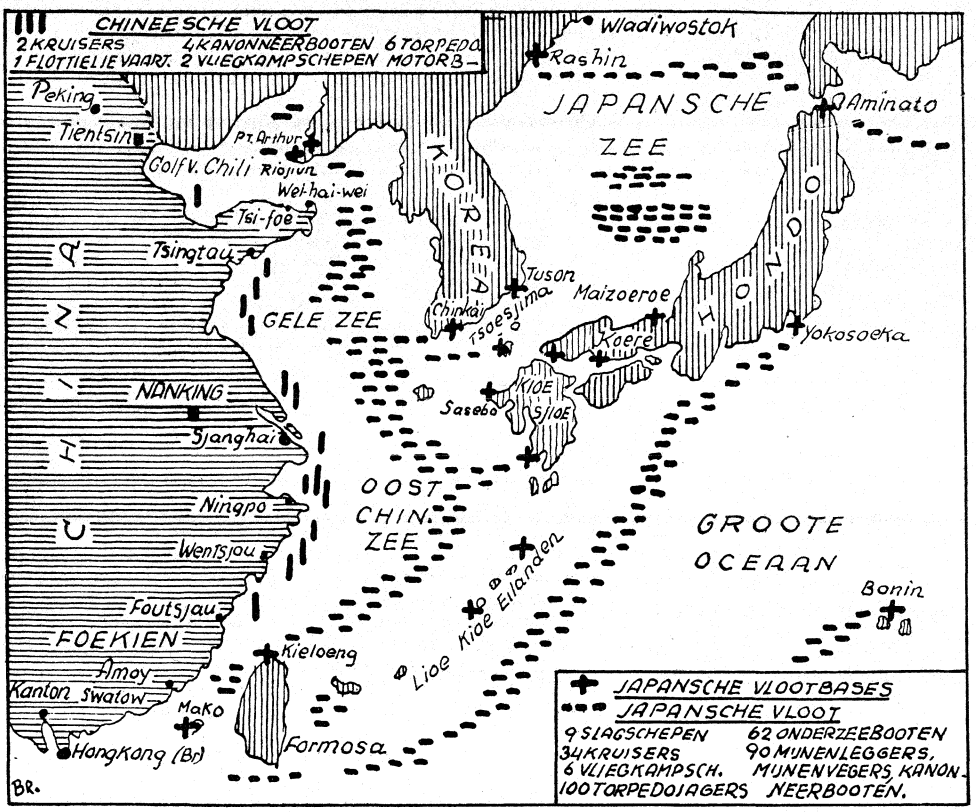

De verhouding der legersterkten van China en Japan is, vooral wat de outillage met moderne gevechtsmiddelen en vliegtuigen betreft, zéér in het nadeel van China, maar wat de vloot betreft is China in een nog véél ongunstiger positie. Niet alleen is de Japansche zeemacht met zijn 9 slagschepen, 34 kruisers, 6 vliegkampschepen, 100 torpedojagers, 62 o/z-booten en 90 mijnenleggers, mijnenvegers, kanonneerbooten en hulpschepen, volkomen oppermachtig in den Westelijken Pacific, doch dank zij een gordel van vlootsteunpunten van Formosa tot Sachalin kunnen alle Aziatische havens aan de Oost-Chineesche, Gele- en Japansche Zee effectief worden geblokkeerd.
(Vor. ber. China 2563 C.; Japan 2732 A.)

(Overname zonder bronvermelding verboden)

6 OCTOBER 1937

B. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Oud-minister Kalfuss herneemt zijn functie. —**
De Tsjechische oud-minister van Financiën, Kalfuss, heeft zijn portefeuille weer opgenomen. Minister Kalfuss is in Juli '37 afgetreden, omdat hij de voorstellen van de Agrariërs tot wijziging van het graanbureau niet wilde aanvaarden.
Het is intusschen gebleken, dat het voorstel van de Agrariërs niet uitvoerbaar was. Kalfuss hervat dus zijn functie met grooter autoriteit. De regeering heeft met minister Kalfuss een financieel programma uitgewerkt, dat de begrooting voor 1938 in evenwicht brengt. (Prager Presse)
(Vor. ber. Kabinet 2874 D.)

C. **BELGIE. — Regeering verdedigt haar beleid. —**
De regeering heeft op 3 Oct. '37 bij de Kamer een rapport ingediend over het ten uitvoer brengen van het program, dat vervat is in de ministerieele verklaring van 24 Juni 1936, waarin werd verklaard, dat België vastbesloten is zich te verzetten tegen elke schending van zijn grondgebied en een politiek van begrijpen en goeden wil wenscht te volgen ten aanzien van al zijn buren.
In het rapport wordt gezegd, dat de strijdmacht, welke België eventueel in het vuur zou kunnen brengen, van dien aard is, dat zij iederen aanvaller tot nadenken moet stemmen. Door het afwenden van het gevaar van een aanval op zijn gebied doet België zijn plicht ten aanzien van het handhaven van den Europeeschen vrede.
Ten opzichte van Nederland blijkt het meer en meer duidelijk, dat bestemming en belangen van beide landen evenwijdig gaan en dat hun betrekkingen tengevolge daarvan gekenmerkt worden door een versterkt vertrouwen.
Verder behelst het rapport cijfers betreffende het werk van minister-president Van Zeeland, gesteund door de coalitie der drie partijen: katholieken, liberalen en socialisten. (Agence Belga)
(Vor. ber. Regeeringsverkl. v. 24 Juni 1936, 2357 A.; Kabinet 2953 C.)

D. **OOSTENRIJK. — Mussolini wenscht onafhankelijk Oostenrijk. —**
„Ik kan met de grootste zekerheid verklaren, dat Mussolini tijdens zijn bezoek aan Duitschland heeft verklaard, dat de onafhankelijkheid van Oostenrijk een van de grondslagen is van de hedendaagsche politiek van Italië", verklaarde baron Wiesner, leider der Oostenrijksche legitimisten, op een massavergadering van zijn geestverwanten. (Reichspost)
(Vor. ber. Onafhankelijkheid 1583 B.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Het Hoog Gerechtshof. - Senator Black en de Ku Klux Klan. —**
Hugo Black, de nieuwe rechter in het Amerikaansche Hoog Gerechtshof, heeft in een radiotoespraak het stilzwijgen verbroken en ronduit toegegeven, dat hij vroeger lid van den Ku Klux Klan is geweest. Hij voegde er echter aan toe, dat hij geen vooroordeel heeft tegen Joden, Katholieken of negers.
„Ik geloof," aldus Black, „dat mijn staat van dienst als senator duidelijk bewijst, dat ik op het gebied van ras en godsdienst geen onverdraagzaamheid ken. De insinuaties betreffende mijn persoon zijn alle gegrond op het feit, dat ik mij ongeveer 15 jaar geleden bij den Ku Klux Klan heb aangesloten. Later heb ik mij daaruit teruggetrokken en ik ben nooit opnieuw toegetreden".
Black besloot zijn rede met de woorden, dat hij geen sympathie koestert voor welke organisatie dan ook, die er naar streeft de vrijheid van godsdienst te belemmeren.
De meeste bladen veroordeelen de rede en sommige eischen het onverwijlde aftreden van Black.
Senator Borah en John Lewis behooren tot degenen

die Black's woorden goedkeuren, evenals de meeste van zijn democratische collega's.
De Amerikaansche orde van advocaten heeft in verband met de kwestie-Black, een motie aangenomen, waarin den senaat wordt verzocht een onderzoek in te stellen naar personen, die in rechterlijke functies worden benoemd.
Senator Black heeft intusschen zijn hooge functie aanvaard. (New York Herald Tribune) **(2915 C.)**

A. **ZWEMSPORT. — Jopie Waalberg verbetert wereldrecord 200 meter schoolslag. —**
Tijdens de op 2 October '37 te Gent gehouden internationale zwemwedstrijden is de Nederlandsche zwemster Jopie Waalberg er in geslaagd het wereldrecord over 200 meter schoolslag, dat op haar naam stond met een tijd van 2 min. 58 sec., te verbeteren en te brengen op 2 min. 56.9 sec. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Jopie Waalberg 2844 D.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Rede van President Roosevelt over den politieken wereldtoestand. —**
President Roosevelt, die op het oogenblik een reis door de Vereenigde Staten maakt, heeft op 5 Oct. '37 te Chicago een redevoering over den internationalen politieken toestand gehouden.
De president verklaarde, dat de politieke situatie bij alle volken, die in vrede en vriendschap met elkaar wenschen te leven, ernstige bezorgdheid wekt. Er heerscht een terreur en de minachting voor het internationale recht is zoo groot geworden, dat de fundamenten der beschaving daardoor worden bedreigd.

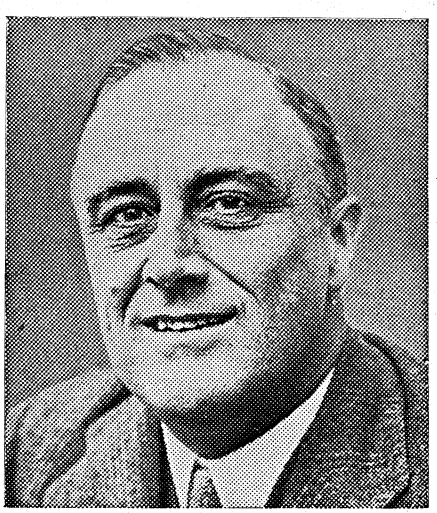

Franklin Delano Roosevelt.

Zonder oorlogsverklaring, zonder waarschuwing of rechtvaardiging van eenigen aard, aldus Roosevelt, worden non-combattanten, onder wie vrouwen en kinderen, meedoogenloos door vliegtuigbommen vermoord. In z.g. „vredestijd" worden schepen door duikbooten aangevallen en vernield, zonder eenige reden en zonder waarschuwing. Volken, die voor zichzelf vrijheid eischen, weigeren anderen die vrijheid. Naties, die den burgeroorlog veroordeelen, nemen er zelf aan deel in landen, die hun nimmer eenig kwaad hebben gedaan. Onschuldige volken worden wreed opgeofferd aan begeerten naar macht en hegemonie. Indien wij een wereld, waarin wij vrij mogen ademen en waarin wij zonder vrees in vriendschap kunnen leven, willen behouden, moeten de vredelievende naties gezamenlijk de wetten en beginselen, waarop de ware vrede steunt, verdedigen.
Het is noodzakelijk, aldus spreker, dat het geloof in het gegeven eerewoord en in de waarde van het gesloten verdrag terugkeert. Zoowel in economisch en politiek als in moreel opzicht bestaat er een onderlinge afhankelijkheid, waardoor geen enkele natie zich geheel kan isoleeren van de buitenwereld. De internationale anarchie vernielt alle grondslagen van den vrede en brengt de veiligheid van iederen staat, klein of groot, in gevaar.
Het is voor de Vereenigde Staten van het grootste belang, dat het heilige karakter der internationale verdragen en de internationale moraal worden hersteld.
Na een zinspeling te hebben gemaakt op het hooge percentage der begrootingen in de verschillende landen, dat voor bewapeningsdoeleinden is bestemd, verklaarde Roosevelt, dat dit voor de Vereenigde Staten veel lager is, n.l. 11 of 12%.
Wij zijn vast besloten, aldus vervolgde de president, buiten den oorlog te blijven. Toch kunnen wij ons niet tegen de heillooze gevolgen van den oorlog en tegen de kans, dat wij erin worden meegesleept, verzekeren. Wij treffen alle maatregelen, die deze kans tot een minimum reduceeren, doch wij kunnen ons niet volledig beschermen in een chaotische wereld, waarin vertrouwen en veiligheid ver te zoeken zijn. Vrede, vrijheid en veiligheid van negentig procent van de bevolking der wereld worden bedreigd door de overige tien procent. Doch deze negentig procent moeten en kunnen de wegen vinden om hun vredeswil door te zetten.
Sprekende over de internationale economische vraagstukken, verklaarde de president, dat de meerderheid van alle landen er naar streeft de tolmuren op te heffen en de binnenlandsche welvaart te bevorderen. (N. Y. Herald Tribune) **(V. b. Roosevelt 2951 D.)**

7 OCTOBER 1937

C. **FRANKRIJK. — Begrooting voor 1938. —**
De commissie voor de financiën van de Fransche Kamer heeft op 1 Oct. '37 het wetsontwerp in zake de begrooting voor 1938 besproken.
In groote trekken zijn de begrootings-voorstellen voor 1938 de volgende:
De inkomsten worden geraamd op 53.781 millioen franc, terwijl de uitgaven op 1600 millioen minder worden geraamd. Fr. 600 millioen zullen onmiddellijk worden gebruikt tot dekking van de onkosten der bewapening en openbare werken. De begrooting toont verder een belangrijke étappe in de geleidelijke vermindering van de uitgaven, welke door leeningen worden gedekt. De openbare schuld komt op de begrooting voor met 13.625 millioen.
Het bewapenings-program werd diepgaand bestudeerd en de uitgaven hiervoor worden geraamd op 11.260 millioen, 1760 millioen meer dan in 1937. Voor openbare werken worden de uitgaven geraamd op 13.630 millioen.
Na enkele woorden over de amortisatie en de pensioenen, besluit de toelichting met de verklaring, dat de franc alleen buiten gevaar kan worden gesteld, wanneer alle Franschen toestemmen in een uiterste krachtsinspanning. (L'Intransigeant)
(Vor. ber. Begrooting 2591 B.)

D. **FRANKRIJK. — Financiën. - Geen wisselcontrôle.**
In het kasteel van Rambouillet is 2 Oct. '37 een Ministerraad gehouden, waarin de economische en de financieele toestand van Frankrijk zijn besproken.
De ministerraad heeft de volgende verklaring aangenomen:
De speculatieve druk, die den laatsten tijd op de Fransche munteenheid werd uitgeoefend, wordt door geen enkele reden gerechtvaardigd. De begrooting werd in evenwicht gebracht, de positie van de schatkist verlicht en gezorgd werd voor de nakoming van de op 1 October vervallende termijnen, zonder dat de staat een beroep heeft moeten doen op de bronnen, die bij de bank te zijner beschikking staan.
De financieele toestand van Frankrijk is dus gezond.
Op economisch gebied moet nog het tekort op de handelsbalans worden weggewerkt of verminderd door een uitbreiding van de productie. Te dien einde heeft de regeering een onderzoek gelast, welks resultaten spoedig vastberaden moeten worden toegepast.
De zwakke stemming op de wisselmarkt wordt echter ernstig beïnvloed door psychologische en politieke oorzaken.

De ministerraad meent, dat de munteenheid slechts beschermd kan worden door den eensgezinden wil der natie om haar welvaart te verdedigen.
Algeheele eenstemmigheid bestaat er dan ook over de volgende resoluties:
1e. De regeering verklaart nadrukkelijk absoluut gekant te zijn tegen elken maatregel van wisselcontrôle, dwang of autarkie en vastbesloten te zijn, trouw te blijven aan de monetaire vrijheid en de politiek, zooals die uiteengezet is in het driemogendhedenverdrag, dat in Sept. 1936 Frankrijk heeft vereenigd met de Britsche en Amerikaansche democratiën;
2e. de regeering zal vastbesloten de vredespolitiek voortzetten, welke gedurende vijftien maanden voortdurend met succes door Yvon Delbos is gevoerd, zoowel namens het kabinet-Blum als namens het tegenwoordige kabinet.
3e. de ministerraad keurt de verklaringen goed, welke de premier heeft afgelegd voor de commissie van onderzoek naar de productie en geeft hem, alsmede den minister van Arbeid, opdracht, den raad de noodzakelijke decreten voor te leggen voor de toepassing der conclusies van deze commissie, welke strekken tot uitbreiding der productie, hetzij door nationalisatie der ondernemingen, hetzij door een nadere regeling van het arbeidsregime, overeenkomstig de voorwaarden neergelegd in de wet van 21 Juni 1936 betreffende de 40-urige werkweek. (Le Temps)
(Vor. ber. Financiën 2880 F.)

A. **NEDERLAND. — Monument voor Dr. de Visser onthuld. —**
De weduwe van dr. J. Th. de Visser heeft op 25 Sept. 1937 op het kleine stukje groen aan het Bezuidenhout, te 's-Gravenhage, tegenover de J. P. Coenstraat, in de buurt waar dr. De Visser zijn laatste levensjaren heeft gewoond, in aanwezigheid van tal van vooraanstaande personen uit den lande, een gedenkteeken onthuld, dat de herinneringen zal levendig houden aan den Christen-staatsman, die het Christelijke deel van het Nederlandsche volk onschatbare diensten heeft bewezen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Dr. J. Th. de Visser 306 H.)

B. **LUCHTVAART. — K.L.M. - 3-Maal wekelijksche dienst naar Oost-Indië. —**
„De belangrijkste dag in het leven der K.L.M.", zoo kenschetste directeur A. Plesman het feit, dat op 2 Oct. '37 met den start van de „Torenvalk" naar Indië de driemaal wekelijksche dienst werd ingezet. Hij achtte dit nog belangrijker dan den overgang van den één- naar den tweemaal wekelijkschen dienst, omdat deze nieuwe „spaak" in het K.L.M.-rad beter dan ooit onze Indië-verbinding zal laten rollen.
(De Telegraaf)
(Vor. ber. Indië-dienst 2526 C.; K.L.M. 2773 A.)

C. **VOLKENBOND. — Assemblée verwerpt Spanje-resolutie. —**
De resolutie betreffende de Spaansche kwestie is verworpen, doordat in de Assemblée geen eenstemmigheid kon worden bereikt. Er werden 32 stemmen vóór en twee tegen (Albanië en Portugal) uitgebracht, terwijl 14 gedelegeerden zich hebben onthouden. Doordat de twee genoemde landen hebben tegengestemd, kan de resolutie niet als aangenomen worden beschouwd.
De resolutie, welke door de zesde commissie na lange onderhandelingen was opgesteld, betreurde o.a., dat de non-interventiecommissie er niet in was geslaagd te verkrijgen, dat de buitenlandsche vrijwilligers uit Spanje werden teruggetrokken, stelde vast, dat er een waar buitenlandsch legerkorps in Spanje aanwezig was, hetgeen als buitenlandsche interventie moest worden beschouwd en sprak het vertrouwen uit, dat Frankrijk en Engeland er in zullen slagen het terugtrekken der vrijwilligers te verkrijgen, terwijl ten slotte werd gezegd, dat anders moest worden overwogen een einde aan de non-interventiepolitiek te maken.
De Oostenrijksche en de Hongaarsche delegatie hadden een amendement ingediend, waarin o.a. werd vastgesteld, dat zich aan beide zijden buitenlandsche legerkorpsen bevonden; het kreeg slechts de stemmen van de beide voorstellers en Albanië. Daarna werd de oorspronkelijke resolutie in stemming gebracht. Van stemming hebben zich onthouden Zuid-Afrika, Argentinië, Oostenrijk, Bolivia, Chili, Cuba, Hongarije, Ierssche Vrijstaat, Panama, Peru, Zwitserland, Uruguay, Venezuela en Bulgarije.
(Journal de Genève)
(Vor. ber. 2940 B.; Burgeroorlog 2962 E.)

D. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. - Een Nederlandsch saldo. —**
Voor de eerste maal sinds de clearing in Sept. 1934 werd ingesteld toont de rekening een Nederlandsch saldo en wel van *f* 931.700 (*f* 205.350.500 verminderd met *f* 204.418.800). (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Clearing met Duitschland 2720 C.)

8 OCTOBER 1937

E. **TURKIJE. — Grondwet en Godsdienst. —**
In de Turksche grondwet is, nadat reeds eerder de zin, dat de Islam de godsdienst van den staat was, geschrapt werd, thans door de nationale vergadering de bepaling opgenomen, dat de Turksche staat neutraal is, geen enkele godsdienstige gemeenschap officieel erkent en ook geen enkele godsdienstige gemeenschap subsidieert. (Akcham, Istanboel)

F. **JOEGO-SLAVIE. — Kabinet-Stojadinowitsj. - Wijzigingen. —**
Het Joego-Slavische Regentschap heeft het ontslag van een aantal ministers aanvaard. Tot nieuwe ministers werden benoemd: Milan Simoniwitsj, minister van Justitie; Bogoljub Koejoendzitsj, minister van Wouden en Mijnen; en Dobrijove Stochowitsj, minister van Openbare Werken.
In politieke kringen wordt er op gewezen, dat door deze wijziging in het ministerie de autoriteit van de regeering van Milan Stojadinowitsj nog wordt versterkt. De binnen- zoowel als de buitenlandsche politiek van de regeering zullen geen wijziging ondergaan.
(Politika, Beograd) **(Vor. ber. Kabinet 2948 E.)**

G. **NEDERLAND. — A.N.W.B. - H. P. J. Bloemers voorzitter. —**
In de te Amsterdam gehouden vergadering van het algemeen bestuur van den Koninklijken Nederlandschen Toeristenbond A.N.W.B. is, als opvolger van den heer Edo Bergsma, die als voorzitter aftrad, benoemd de heer H. P. J. Bloemers, burgemeester van Arnhem, thans vice-voorzitter.
De heer Bergsma werd bij acclamatie benoemd tot lid van verdienste van den bond en tot eerelid van het bestuur. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. A.N.W.B. 1799 C.)

H. **NEDERLAND. — Veeteelt. - Mond- en Klauwzeer neemt toe. —**
„Ik verwacht zeker nog een belangrijke uitbreiding van het optreden van mond- en klauwzeer in de komende weken", zeide de heer P. J. 't Hooft P.J.Zn., inspecteur van den veeartsenijkundigen dienst, op een hem gestelde vraag.
Hij grondde deze meening in de eerste plaats op de sterke stijging van het aantal geconstateerde ziektegevallen. In de week van 29 Augustus tot 4 September werden 408 gevallen in 63 gemeenten vastgesteld; in de week van 5 tot 11 September 930 gevallen in 157 gemeenten; van 12 tot 18 September 1782 gevallen in 312 gemeenten en van 19 tot 25 September 4342 gevallen in 591 gemeenten. Deze cijfers betreffen telkens de in de betrokken week geconstateerde nieuwe gevallen. In ruim de helft der Nederlandsche gemeenten zijn dus gevallen van mond- en klauwzeer geconstateerd. De provincies Drenthe en Friesland, die lang onbesmet zijn gebleven, zijn thans ook aangetast. Op grond van zijn jarenlange ervaring meende de heer 't Hooft te kunnen zeggen, dat de tegenwoordige epizoötie bijzonder hardnekkig is, daar zij zich aan bestrijdingsmiddelen weinig stoort. Ook in België en Frankrijk, welke landen zwaar door mond- en klauwzeer worden geplaagd, toont de ziekte denzelfden aard. Daarom zal men in ons land voorloopig nog wel een sterke stijging van het aantal gevallen te zien krijgen, behalve misschien in Zuid-Holland, waar met een getal van 2090 in één week het toppunt wel zal zijn bereikt. (De Tijd)
(Vor. ber. Landbouw en Veeteelt 2754 A.)

I. **LUCHTVAART. — K.N.I.L.M. naar Australië. —**
Naar aanleiding van het feit, dat de K.N.I.L.M. thans definitief toestemming heeft gekregen tot het onderhouden van een luchtverbinding tusschen Ned.-Indië en Australië, welke luchtlijn binnenkort geopend zal worden, schrijft o.a. het te Sydney verschijnende dagblad „Daily Telegraph":
„Het bericht, dat een nieuwe Nederlandsche luchtdienst tegen het einde van dit jaar Londen op een afstand van nog geen acht dagen van Sydney zal brengen, behoort elken Australiër welkom te zijn.
De regeering heeft verstandig gehandeld door de vestiging goed te keuren van dezen luchtdienst, waarvan de détails op het oogenblik geregeld worden.
(Daily Telegraph, Sydney)
(Vor. ber. K.N.I.L.M. 2746 D.)

A. **SCHAKEN. — Wereldkampioenschap. - Officieele opening van den Euwe-Aljechin kamp. —**
Er was op 4 Oct. '37 groote belangstelling in de zaal van Hotel „Witte Brug" te 's-Gravenhage voor de officieele opening van het wereldkampioenschap schaken, den grooten revanche-wedstrijd tusschen dr. Euwe en dr. Aljechin.
Van de officieele personen, die hier aanwezig waren, noemen wij in de eerste plaats Zijne Excellentie den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, den heer G. Vrijenhoek, wnd. burgemeester en wethouder van Den Haag, het volledige Euwe—Aljechin-comité: mr. M. Levenbach, voorz., G. v. Dam, G. van Harten, jhr. ir. H. Strick van Linschoten en Th. Liket.
Voorts waren aanwezig prof. dr. G. van Poelje, dir.-gen. van het dep. van Ond., K. en W., H. A. van der Mey, hoofdcommissaris van politie te Den Haag, A. W. Sythoff, dir. van de Haagsche Courant, benevens afgevaardigden van de senaten van de Leidsche, Utrechtsche en Amsterdamsche Universiteiten, en van de Delftsche Hoogeschool, die met het Io Vivat werden begroet en de schaakmeesters S. Flohr, P. Keres, R. Fine, E. Eliskases, G. Maroczy, dr. S. G. Tartakower, Reshevsky, Kmoch, Landau en last but not least dr. A. Aljechin en dr. Max Euwe met hunne dames. (Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. 2092 A.; Dr. Euwe 2235 C.)

B. **ITALIE. — Nota van Engeland en Frankrijk in zake den toestand in Spanje. —**
De Britsche gezant, lord Perth en de Fransche zaakgelastigde, Blondel, hebben op 2 Oct. '37 den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Ciano, de gemeenschappelijke nota overhandigd, waarin Italië wordt uitgenoodigd deel te nemen aan een conferentie over den toestand in Spanje. Ciano zal Londen en Parijs van antwoord dienen, nadat hij overleg heeft gepleegd met Mussolini. (Giornale d'Italia)
(Vorig bericht Spaansche Burgeroorlog 2967 C.)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Londensche Suiker-overeenkomst. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot goedkeuring van de op 6 Mei '37 te Londen gesloten internationale overeenkomst, met protocol, betreffende regeling van de productie en den verkoop van suiker.
Het karakter van de ter goedkeuring aangeboden overeenkomst is dat van een regeling van vraag en aanbod op de suikermarkt tusschen de onderteekenende staten om op die wijze de vrije markt zooveel mogelijk op het huidig niveau te handhaven.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht 2781 B.)**

D. **POLEN. — Alle Poolsche burgers zijn gelijk. —**
De minister-president en minister van Binnenlandsche Zaken, Skladkowski, heeft een circulaire tot de Woiwoden gericht, waarin erop gewezen wordt, dat iedere Poolsche staatsburger, welke ook zijn maatschappelijke positie of godsdienst is, door de overheid op voet van absolute gelijkheid moet worden behandeld.
In de circulaire wordt verder gezegd, dat ieder, die niet binnen drie dagen door den prefect mocht worden ontvangen, bevoegd is om direct een klacht in te dienen, zelfs telegrafisch.
(Polska Agencia Telegraficzna)

E. **NEDERLAND. — Kabinet-Colijn. - Minister Patijn beëedigd. —**
De nieuwbenoemde minister van Buitenlandsche Zaken, mr. J. A. N. Patijn, is op Het Loo door H. M. de Koningin beëedigd. (Het Vaderland) **(2937 C.)**

F. **TURKIJE. — Regeeringscrisis. —**
In verband met het bestaan van verschillen van meening tusschen Atatürk en den Turkschen minister-president Inonoe, heeft de laatste zich onlangs teruggetrokken, waarbij zijn gezondheidstoestand als motief werd aangegeven.
In politieke kringen is men van meening, dat de ministerieele crisis begonnen is. De minister van Economische Zaken zou een leidende rol gaan spelen, terwijl men verwacht, dat een reorganisatie in het bijzonder betrekking zou hebben op de portefeuille van Buitenlandsche Zaken. (Messager d'Athènes)

9 OCTOBER 1937

G. **BELGIE. — Begrooting 1938. —**
De zoojuist bij het parlement ingediende ontwerpbegrooting over 1938 wijst een overschot aan van 74 millioen francs, tegen 73 millioen in 1937. De uitgaven bedragen 11.318 millioen francs tegen 10.905 millioen in het voorafgaande jaar. (Agence Belga)
(Vor. ber. Begrooting 2489 C.)

H. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van Prof. Ir. E. L. Selleger over „De ontwikkelingsgang der papierfabricage". —**
Ir. E. L. Selleger heeft op 29 Sept. '37 het ambt van bijzonder hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool aanvaard met een rede over „De ontwikkelingsgang der papierfabricage".
Na een algemeene inleiding kwam spr. op den technischen vooruitgang van de papierindustrie sinds de invoering van den machinalen arbeid. Zoodra Keller erin geslaagd was papier uit houtslijp te vervaardigen, en Mitscherlich de bereiding van cellulose-vezels uit hout had ontdekt, was het terrein voor de massaproductie geëffend. Spr. vergeleek een papierfabriek in het begin der vorige eeuw met een in de jaren tachtig en negentig en ten slotte met een moderne fabriek. Ruim honderd jaar geleden kon de papiermaker per week slechts eenige honderden kilogrammen papier produceeren, in de jaren 1880—1890 produceerden de machines 15.000 à 20.000 kg. per etmaal; thans loopt echter sedert eenige maanden in ons land een courantenpapiermachine met een baanbreedte van 6 m., die een maximum snelheid kan ontwikkelen van 400 m. per minuut, of 24 km. per uur. Het productievermogen van één zoo'n machine is dus ongeveer 150.000 kg per etmaal, of per jaar veertig à vijftig millioen kg. rotatiedruk.
Uitvoerig behandelde spr. de ontwikkeling der cellulose-industrie. Gebleken is dat men uit houtcellulose papier van de allerbeste kwaliteit kan fabriceeren.
Wat nu speciaal de fabricage in ons land betreft: het kenmerk van het Nederlandsche papier is steeds de degelijkheid geweest, en men heeft minder aandacht geschonken aan de nabewerking. In den laatsten tijd begint dit te veranderen, doch men zal hiermede voorzichtig te werk moeten gaan, omdat het afzetgebied beperkt is! Pogingen om kunstdruk en geperkament papier te vervaardigen, zijn niet doorgezet door te geringe rentabiliteit. De eenige inheemsche grondstof, welke in Nederland verwerkt wordt, is stroo; hieruit fabriceert men zoowel stroocellulose als stroocarton. Beide producten worden ook in belangrijke mate uitgevoerd; stroocarton tot zelfs 90% van de totale productie. De Nederlandsche fabrieken zijn groote afnemers der Noord-Europeesche cellulosefabrieken en houtslijperijen, die in vele gevallen eveneens papier fabriceeren en hunnen afnemers dus concurrentie aandoen, genietend van de natuurlijke voordeelen hunner ligging. Wil de Nederlandsche papierindustrie zich in de toekomst ook handhaven, dan zal zij dit slechts kunnen doen door zich te specialiseeren en aan de spits te staan wat kwaliteit betreft. In verband hiermede wees spr. op het belangrijke werk, dat contrôle en research voor de papierindustrie hebben gedaan. In een nauwere samenwerking dan tot nu toe met de Nederlandsche papierindustrie en den papierhandel zal het laboratorium te Delft meer speurwerk kunnen verrichten, waardoor een dieper en volledig inzicht verkregen wordt in de processen, die zich bij de verwerking der verschillende grondstoffen tot papier voordoen. Dit betere inzicht zal ten goede komen aan de geheele papierindustrie in ons land. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Techniek 1578 A.; Ambtsaanv. in het Onderwijs 2807 A.)

I. **DUITSCHLAND. — Het dankfeest van den oogst. - Hitler eischt koloniën. —**
Op 3 Oct. '37 werd het dankfeest voor den oogst, waaraan 1.200.000 boeren en boerinnen deelnamen, op den Bückeberg met de aankomst van den Führer geopend. Adolf Hitler zeide o.a.:
De omringende volken begrijpen Duitschland niet. Wanneer men in Duitschland zegt, dat het land te klein is, en dat men koloniën noodig heeft, dan zegt ergens in de wereld een verstandig man, waarvoor hebben zij koloniën noodig; die zouden hen niet helpen, zij kunnen toch koopen! Doch, dan had men ons vijftien jaar geleden niet moeten plunderen! Rijke lieden ondervinden soms hun rijkdom als een last, doch zij willen hiervan niets afgeven. Zoo gaat het

ook met volken, die koloniën hebben. Zij willen de koloniën, welke zij Duitschland hebben afgenomen, niet teruggeven, niettegenstaande de eerlijkheidsidealen van den Volkenbond. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Oogstfeest 1994 C.; Hitler 2959 B.)

A. **LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - K.L.M.-vliegtuig „Specht" verongelukt. —**
Op 6 Oct. '37 is het K.L.M.-vliegtuig de „Specht", van den dienst Amsterdam—Batavia, even na den start op het vliegterrein Palembang verongelukt.
Van de bemanning zijn de gezagvoerder F. M. Stork, de boord-mecanicien J. J. Ruben en de marconist J. J. Stodieck om het leven gekomen.
Van de zeven passagiers is de heer Steenbergen uit Bandoeng overleden, terwijl de heer Schoch van de British American Tobacco Company zwaar werd gewond. De overige vijf passagiers, onder wie de beroemde violist Bronislav Huberman, bleven practisch ongedeerd. (Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht Vliegongelukken 2882 E.)

10 OCTOBER 1937

B. **ENGELAND. — Labour-party wenscht geen eenheidsfront. - Sir Stafford Cripps tot nieuw lid van het hoofdbestuur gekozen. —**
Het partijcongres te Bournemouth heeft de motie van den leider van den extremistischen vleugel der Labour-party, Sir Stafford Cripps, waarin een vereenigd front met de communisten werd verlangd, met 2.116.000 stemmen tegen 331.000 verworpen.
Sir Stafford Cripps en prof. Harold Laski, hebben na dezen uitslag verklaard, de campagne voor een eenheidsfront met de communistische partij te staken, of tenminste op te schorten. Daarop zijn beiden tot nieuwe leden van het Hoofdbestuur van de Arbeiderspartij gekozen. Het besluit van de groep-Cripps is door de leiders en gedelegeerden van de Arbeiderspartij met voldoening ontvangen, daar er thans geen reden meer bestaat tot een disciplinair optreden. (Daily Herald)
(Vorig bericht Labour-Party 2484 F.)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Zuivering. - Admiraal Orlof wordt door Admiraal Viktorof vervangen. —**
De opperbevelhebber der Russische vloot, admiraal Orlof, is van zijn commando ontheven en vervangen door admiraal Viktorof. (Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht Zuiveringsactie 2964 A.)

D. **NEDERLAND. — De minister van Sociale Zaken, Prof. mr. C. P. M. Romme, doet een beroep op het Nederlandsche volk. —**
De minister van Sociale Zaken, prof. mr. C. P. M. Romme, heeft namens de regeering over beide zenders een oproep gericht tot het Nederlandsche volk om een bijdrage te geven voor het Kleeding-, Schoeisel- en Dekkingfonds ten behoeve van werkloozen.
De minister deelde mede, dat H.M. de Koningin een gift van 2500 gulden voor het te stichten fonds heeft geschonken, waarbij H.K.H. Prinses Juliana en Z.K.H. Prins Bernhard een gift van 1500 gulden hebben gevoegd.
Minister Romme deed een dringend beroep op het Nederlandsche volk zich dit Koninklijk voorbeeld waardig te toonen (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Prof. Mr. C. P. M. Romme 2952 C.)

E. **VOLKENBOND. — Commissie van 25. - China's Conflict met Japan. - Veroordeeling van Japan's optreden. - Het Negen-Mogendhedenverdrag. —**
De Commissie van 25, te Genève bijeen gekomen, heeft de Ontwerp-resolutie waarin zij het optreden van Japan tegen China als niet gerechtvaardigd oordeelt, de staten, die partij zijn bij het Negen-Mogendhedenverdrag in overweging geeft bijeen te komen en alle leden van den Volkenbond aanraadt zich van iedere actie, welke de weerstandskracht van China zou kunnen verzwakken, te onthouden, aangenomen. Drie landen hebben zich van deelneming aan de stemming onthouden: Polen, om principieele redenen, Canada en Zwitserland, omdat zij niet den tijd hebben gehad hun regeeringen te raadplegen.
(Journal de Genève)
(Vor. ber. 2960 D; Chin.-Jap. Conflict 2962 B.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Rede van President Roosevelt over den politieken wereldtoestand. - Commentaren. —**
VEREENIGDE STATEN. — De **New York Times** schrijft: Op zijn minst kan men zeggen, dat Roosevelt met welsprekende stem uitdrukking heeft gegeven aan de diepe verontwaardiging, die in dit land gevoeld wordt over de politiek en de wreedheden der verovering.

De **Herald Tribune** beschuldigt den president van een oproep, die dubbelzinnig is en volkomen sentimenteel en emotioneel. Ondanks de talrijke belemmeringen van het volkenbondshandvest, aldus het blad, heeft de consultatieve commissie den moed gevonden voor te stellen Japan te beschuldigen van schending van het negenmogendhedenverdrag. Niets zoo positiefs kan, ondanks al zijn welsprekendheid, worden gezegd van Roosevelt's rede.

ENGELAND. — Vrijwel alle bladen wijden lange artikelen aan president Roosevelt's rede te Chicago. Terwijl de algemeene strekking van de rede en de wil actief aan de handhaving van den wereldvrede mede te werken, die er uit spreekt, overal met vreugde worden begroet, wordt tegelijkertijd de vraag gesteld, in hoeverre de krachtige woorden van den president door daden zullen worden gevolgd.

FRANKRIJK. — De Fransche bladen beschouwen de rede als een plechtige waarschuwing, gericht tot de mogendheden, die den vrede trachten te verstoren.

DUITSCHLAND. — De **Deutsche Diplomatisch-politische Korrespondenz** bespreekt de rede, die Roosevelt te Chicago gehouden heeft (sterk gecensureerd) en herinnert in dit verband aan het initiatief, dat president Wilson indertijd genomen heeft. Het gezag van den President, zoo schrijft het blad, was niet voldoende om de door hem verkondigde beginselen van den vrede ook maar eenigszins van kracht te doen worden.
Het blad gaat voort: Wanneer de president der Vereenigde Staten heil ziet in de aaneensluiting der vreedzame naties en in het afschrikken van de kwaadwillende, dan heeft een dergelijk voorstel alleen zin, wanneer eerst duidelijk onderscheid tusschen goed en kwaad is gemaakt. De criteria, die de president tot dusver heeft opgesteld, zijn voor een dergelijk onderscheid niet voldoende.
Wil de president der Vereenigde Staten echter in ernst de verantwoordelijkheid op zich nemen voor een initiatief, dat tot een werkelijke verbetering der toestanden leidt, dan zal hij niet kunnen nalaten te denken aan de schipbreuk, die zijn voorganger heeft geleden en zich er rekenschap van moeten geven of hij naast den vasten wil ook de macht bezit, werkelijk de gerechtigheid in de wereld te doen zegevieren.

ITALIE. — De Italiaansche pers verzwijgt nagenoeg de rede van president Roosevelt.

JAPAN. — De zegsman van het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Tokio heeft commentaar geleverd op de redevoering van president Roosevelt en daarbij het volgende verklaard:
„De wereld is geschapen voor de geheele menschheid. De vrede zal moeilijk gehandhaafd kunnen blijven, zoolang geen einde is gekomen aan de ongelijke verdeeling van goederen onder de volken.
Japan eischt de gelijkheid niet op als recht, want het rechtsdenkbeeld in het Westen is niet te vereenzelvigen met de opvatting van gerechtigheid, zooals de Oosterlingen die zien. Japan eischt echter vrijheid van beweging voor zijn teveel aan bevolking. Onmenschelijke wetten, in het bijzonder die, welke de Ver. Staten in 1924 hebben aangenomen, verhinderen de Japansche emigratie." **(Vorig bericht 2966 B.)**

G. **ENGELAND. — Premier Neville Chamberlain over Engeland's strijdkrachten. —**
Minister-president Chamberlain heeft op 8 Oct. '37 in een massa-vergadering der Conservatieve partij te Scarborough een rede gehouden, waarin hij o.a. zeide:
„In afwachting, dat de wereld teruggekeerd zal zijn tot een gezonder toestand, kan de bewapening van dit land geen uitstel lijden. Op dit punt bestaat feitelijk op dit oogenblik nog slechts één opvatting."
Na herinnerd te hebben aan de jongste besluiten der Labour-party en der vakvereenigingen, erkende de eerste minister, dat de vorderingen niet zoo snel zijn als wenschelijk zou zijn.
Er moet evenwel rekening worden gehouden met het ontzettende voorbereidende werk, dat verzet moet worden. Dit voorbereidend stadium is thans geëindigd en de productie is in het vlotst mogelijke tempo begonnen.

Het landleger, aldus Chamberlain, zal, hoewel het niet vergeleken kan worden met de groote militielegers van het vasteland, wanneer het eenmaal uitgerust zal zijn, volkomen opgewassen zijn tegen de taak, welke het zal moeten vervullen.
Voor zoover de zeemacht betreft, is de reeds op stapel gezette of de door het Parlement goedgekeurde tonnage grooter dan 500.000 ton, terwijl het vlootpersoneel is uitgebreid tot een voor vredestijd ongekend effectief.
De luchtmacht was misschien tot nu toe de grootste bron van ongerustheid, doch haar activiteit neemt met uiterste snelheid toe.
Een feit is, dat in beide laatste jaren de Britsche strijdkrachten in het eigen land bijna verdrievoudigd zijn. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Neville Chamberlain 2842 A.)

11 OCTOBER 1937

A. ITALIE. — Antwoord op de Fransch-Britsche nota.
In het antwoord van Italië op de Fransch-Britsche nota in zake Spanje, waarvan de tekst op 9 Oct. '37 is gepubliceerd, wordt verklaard, dat de Italiaansche regeering bereid is, alle middelen in overweging te nemen, die de non-interventiepolitiek doeltreffend zouden kunnen maken. Het antwoord komt practisch echter neer op een weigering.
Er wordt aan herinnerd, dat Italië met Duitschland de eerste is geweest, om met nadruk te eischen, dat het zenden van vrijwilligers verboden werd en daarna, dat tot het terugtrekken ervan zou worden overgegaan.
De Italiaansche regeering, aldus de nota, waardeert het geopperde denkbeeld tot het houden van een drie-mogendhedenconferentie, doch trekt het nut hiervan in twijfel.
De zaak, waar het om gaat, zoo wordt betoogd, betreft niet slechts enkele staten, doch is behalve voor Frankrijk, Engeland en Italië ook voor andere landen van direct belang. Zonder instemming van Burgos en Valencia zou geen enkel besluit van practische waarde kunnen zijn.
De voorgestelde conferentie, waar de andere landen niet bij tegenwoordig zouden zijn, zou het dus zonder de elementen moeten stellen, welke voor het bereiken van een accoord onontbeerlijk zijn. Het aanvaarden van een procedure, zelfs van voorloopigen aard, buiten de Londensche commissie om, zou tot gevolg hebben, dat de mogelijkheid van misverstanden en complicaties in plaats van af te nemen, zou toenemen, en dat de totstandkoming van een algemeen accoord, dat de fascistische regeering hoogst noodig acht, vertraagd, in plaats van bespoedigd zou worden.
De Italiaansche regeering is derhalve van meening, dat het vraagstuk der non-interventiecommissie door de Londensche commissie verder behandeld moet worden.
Zij geeft ten slotte te kennen, dat zij in geen geval zal deelnemen aan besprekingen, bijeenkomsten of conferenties, waaraan Duitschland niet eveneens deelneemt.
(Telex-A. N. P. - Corriere della Sera)
(Vorig bericht 2968 B.)

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Margaret Kennedy — „Together and Apart". (Random House, New York 1937) **(2954 D.)**
Duitsch: Leo Perutz — „Der swedische Reiter." (Paul Zsolnay Verlag, Wien) **(Vor. ber. 2962 D.)**
Engelsch: Compton Mackenzie — „The South Wind of Love". (Rich and Cowan)
Frank Swinnerton — „Harvest Comedy". (Hutchinson) **(Vorig bericht 2962 D.)**
Fransch: Jean Desbordes — „Les Forcenés". (Gallimard)
René Lefèvre — „Le film de ma vie." (Gallimard) **(Vorig bericht 2962 D.)**
Nederlandsch: Antonie Donker — „Penibel Journaal." (Uitg. W. de Haan Utrecht)
Meia Kaas Albarda — „Inleiding tot de poëzie van Henriëtte Roland Holst." (De Arbeiderspers, A'dam)
Henriëtte Roland Holst-Van der Schalk — „Gedroomd gebeuren." (W. L. & J. Brusse's Uitg., Rotterdam 1937) **(Vor. ber. 2962 D.)** (Red. K. H. A.)

C. BELGIE. — Verdeeling van het verkeer tusschen de Fransche en Belgische havens. —
In de laatste weken hadden de onderhandelingen tusschen België en Frankrijk over de havens aanleiding gegeven tot zekere moeilijkheden. Thans is een accoord bereikt over de verdeeling van het verkeer tusschen de Belgische en Fransche havens. Het werd op 11 Oct. '37 onderteekend. Door dit accoord verbindt Frankrijk zich geen nieuwe rechten te heffen op producten, welke via de Belgische havens worden ingevoerd.
De havens van Antwerpen en Gent zullen haar doorvoerverkeer naar Noord- en Noordoost-Frankrijk verminderd zien met 550.000 ton. Ter vergelding van dat verlies zullen de Belgische havens verschillende compensaties verkrijgen, welke voornamelijk zullen bestaan in nieuw vervoer, vooral van steenkolen, dat over zee naar Frankrijk zal plaats hebben.
Het accoord is geldig voor vijf jaar.
(Het Laatste Nieuws)

D. AMSTERDAM. — Jubileum Concertgebouw. —
Het Jubileum-seizoen van het Concertgebouw te Amsterdam, dat in 1888 werd opgericht, is 7 October '37 ingezet met een gala-concert onder leiding van prof. dr. Willem Mengelberg. Dit concert werd geopend met het Wilhelmus; daarna werd de Feestmarsch ten gehoore gebracht, dien dr. Johan Wagenaar aan het Concertgebouw bij zijn gouden jubileum opdroeg. De solist van den avond was Fritz Kreisler, die het vioolconcert van Beethoven voordroeg. Na de pauze werd „Ein Heldenleben" van Richard Strauss uitgevoerd, welk werk in 1898 voltooid en aan Willem Mengelberg en het Concertgebouworkest opgedragen is.
Dit concert werd bijgewoond door verscheidene officieele personen en autoriteiten, o.m. de commissarissen der Koningin in de provincies Noord-Holland, Drenthe, Friesland, Groningen, Gelderland, Limburg en Noord-Brabant, dr. W. de Vlugt, Burgemeester van Amsterdam en drs. E. Boekman, Wethouder voor de Kunstzaken van Amsterdam. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Concertgebouw 1591 C.)

E. OOSTENRIJK. — Redevoering van Bondskanselier Dr. von Schuschnigg. —
Bondskanselier Schuschnigg heeft 8 Oct. '37 voor het Vaderlandsche Front een redevoering uitgesproken, waarin hij in de eerste plaats bevestigde vastbesloten te zijn, tot elken prijs Oostenrijk in binnen- en buitenland vrede te zullen verzekeren. De bondskanselier wenscht Oostenrijk zijn onafhankelijkheid te verzekeren in de conceptie van een Duitsche politiek, welke „wij", aldus Schuschnigg, „vrijwillig en spontaan toepassen overeenkomstig de richtlijnen van de geschiedenis van ons Vaderland en niet op bevel."
(Reichspost) **(Vor. ber. Dr. v. Schuschnigg 2949 A.)**

12 OCTOBER 1937

F. CHINA. — Conflict met Japan. - Minister Hirota heeft houding van Japan gedefinieerd. - Sleutelposities langs de Hoeto-rivier in Japansch bezit. —
De „Nitsji Nitsji" meldt, dat de minister van Buitenlandsche Zaken, Hirota, in den 8 Oct. '37 gehouden kabinetsraad de houding heeft gedefinieerd, die Japan aanneemt in verband met de recente betoogingen der internationale opinie. Hij verklaarde, dat Japan gaarne een uitnoodiging zou aanvaarden tot deelneming aan een conferentie der negen mogendheden, wanneer deze wettig bijeengeroepen zou worden volgens de bepalingen van het verdrag, maar dat het niet kan toestaan daartoe te worden uitgenoodigd na tot „aanvaller" te zijn verklaard. De vraag of Japan het verdrag geschonden heeft kan slechts worden opgelost door besprekingen der verdragsonderteekenaars. Trouwens, Japan treedt uitsluitend op in een wettigen staat van verdediging tegen de Chineesche provocaties.
Vervolgens zette de minister uiteen, dat de onderteekenaars van het negenmogendhedenverdrag eenvoudig een resolutie zullen aannemen, waarin wederom de beginselen van het internationale recht bevestigd worden en waarin China moreele voldoening wordt gegeven, maar dat zij tot geen enkele collectieve maatregel zullen besluiten zooals een economische of financieele boycot van Japan.
De Japansche troepen, die langs de spoorlijn Peiping—Hankau opereeren, zijn er na hevige gevechten in geslaagd de stad Sjisjisjwang, een belangrijk spoorwegknooppunt van de lijnen naar Hankau en Taijoean, te veroveren.
De Japanners hebben thans alle sleutelposities langs de Hoetorivier in bezit.
De positie van Shanghai is niet veel veranderd. Op 12 Oct. werd de stad door Japansche vliegtuigen op bijzonder hevige wijze gebombardeerd. (Nitsji Nitsji - Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Chin.-Jap. Conflict 2969 E.)

A. **Een overzicht van de totstandkoming en de voornaamste bepalingen. —**
Nadat de Amerikaansche secretaris van staat, Cordell Hull, had verklaard, de beginselen van het negen-mogendhedenverdrag (en van het Kellogg-pact) op den huidigen toestand in het Verre Oosten toepasselijk te achten, won de mogelijkheid, dat vooral aan het eerstgenoemde verdrag bij de te Genève loopende besprekingen een groote beteekenis zou worden toegekend, aan waarschijnlijkheid. Dat de ondercommissie van de commissie van 23 het denkbeeld opperde, de onderteekenaren van het verdrag uit te noodigen tot een snel overleg, was dus niet geheel verrassend meer, en zeker kan het van de grootste waarde worden, nu president Roosevelt door zijn rede te Chicago plotseling een zeer positieven inhoud aan Amerika's buitenlandsch beleid heeft gegeven. Het negen-mogendhedenverdrag kan mitsdien tot herleving komen en in het hier volgende zal het daarom in zijn verschillende aspecten worden bezien. Zijn totstandkoming moet uiteraard ten nauwste worden gezien in het geheele complex van verdragen, resoluties en besprekingen, welke ter conferentie van Washington van November 1921 tot Februari 1922 werden gesloten, aangenomen en gevoerd. De bijeenroeping van de conferentie was geschied door den president der Vereenigde Staten, doch het verzoek hiertoe is afkomstig geweest van de drie Britsche Dominions aan den Stillen Oceaan: Australië, Canada en Nieuw-Zeeland, en door den steun der Vereenigde Staten en Engeland kon er gevolg aan worden gegeven. De reden voor de aanvrage kwam voort uit een zekere ongerustheid dier Dominions over hun positie, welke zij zoomin door het vredesverdrag van Versailles als door het handvest van den Volkenbond voldoende beveiligd konden achten; in den wereldoorlog toch was gebleken, dat Japan de eigenlijke heerschappij had althans in het westelijk deel van den Stillen Oceaan, en een nauwkeurige vaststelling van de machtsverhoudingen in dit deel van de wereld zou kunnen bijdragen tot het scheppen van een zekeren graad van veiligheid.

Negen Mogendheden-verdrag

Engeland was in een moeilijk parket en het aarzelde aanvankelijk. In 1902 had het met Japan een verdrag gesloten, gewijzigd in 1905 en 1911, betreffende de handhaving van den algemeenen vrede in het Verre Oosten (later: „en Indië") en van het beginsel van de Open Deur in China, waaraan in zijn eindvorm de bepaling was verbonden, dat de eene partij terstond door de andere ter hulp zou worden gekomen, indien zij door een derde tot een oorlog mocht worden gedwongen ter verdediging van hare territoriale rechten of bijzondere belangen in die gebieden. Naar het inzicht der Dominions waren de belangen van Japan en Engeland gaandeweg op verschillende punten tegenstrijdig geworden en derhalve was een goede werking van het verdrag niet langer verzekerd. Het was op het tijdstip, dat het werd gesloten, tegen Duitschland en Rusland gericht geweest, en hoewel van deze landen voorloopig geenerlei gevaar in het Verre Oosten meer was te verwachten, had beëindiging bezwaren, daar hierin een daad van wantrouwen jegens de andere partij kon worden gevoeld. Ten slotte zwichtte het moederland, voor den aandrang van de Dominions en voor dien der Vereenigde Staten.

Amerika's belangen. China.

Amerika wilde zich in sterkere mate dan voorheen op den Stillen Oceaan gaan oriënteeren en met recht oordeelde het, dat het Engelsch-Japansche verdrag schadelijk was voor zijn belangen, ja zelfs alleen nog maar tegen zich gericht kon zijn, indien het ook nu nog bleef voortbestaan. Er bestond derhalve gereede aanleiding het verzoek bij te vallen; wat het verdrag van Versailles slechts vluchtig had behandeld ten aanzien van den Stillen Oceaan diende thans nader te worden geregeld en hetzelfde gold daarenboven voor China. Dit land was te Versailles verre van loyaal behandeld; Wilson's beginsel van het zelfbeschikkingsrecht der volken was er niet op toegepast, en de Amerikanen, met hun verblijdend idealisme en hun kinderlijke vereering voor het oude cultuurvolk, „stak" dat. En ook bij een beschouwing van de practische zijde waren er redenen tot klachten, en wel omtrent Amerika's handelsmogelijkheden in China.

De uitnoodiging van president Harding.

Al deze omstandigheden leidden tot de uitnoodiging in Juli 1921 van president Harding aan de regeeringen van Engeland, Frankrijk, Italië en Japan — de belangrijkste leden der Entente — tot een conferentie ter bespreking van de kwestie tot beperking der wapening en de vraagstukken aangaande den Stillen Oceaan en het Verre Oosten. Na een toestemmend antwoord werden, wegens hun belangen terzake, België, China, Nederland en Portugal tevens uitgenoodigd; de Sovjet-unie, die op dat oogenblik nog door geen mogendheid was erkend, werd volkomen genegeerd. Het allerbelangrijkste resultaat van Washington was het viermogendhedenverdrag (Engeland, Frankrijk, Japan en de Ver. Staten) van 13 December 1921 (aangevuld 6 Febr. 1922), dat een einde maakte aan de Engelsch-Japansche overeenkomst en daarmede naar strekking opvallende overeenkomsten had, en de vlootovereenkomst tusschen dezelfde mogendheden plus Italië, doch van een nog oogenblikkelijker belang waren de besluiten met betrekking tot China, — besluiten, die te zijnen gunste waren en een overwinning voor de Amerikaansche diplomatie beduidden. De conferentie nam o.m. de volgende resoluties aan:

De besluiten.

„I. Terwille van een doeltreffender toepassing van de beginselen van de Open Deur of gelijkheid van gelegenheid in handel en nijverheid voor alle naties komen de mogendheden, welke ter conferentie vertegenwoordigd zijn, behalve China, overeen:
a. haar onderdanen niet te steunen in een streven naar eenigerlei schikking, welke zou kunnen strekken tot de vorming, ten gunste van hare belangen, van een algemeene superioriteit van rechten t.a.v. de commercieele en economische ontwikkeling in eenig bepaald gebied van China;
b. haar onderdanen niet te steunen in een streven naar een monopolie of voorrecht, dat anderen onderdanen het recht zou ontnemen van het verrichten van wettigen handel of bedrijf of van het deelnemen met de Chineesche regeering, of plaatselijke autoriteiten, in eenigerlei openbare onderneming, of door strekking, duur en geografischen omvang de practische toepassing van het beginsel der gelijke gelegenheid moet schaden.
Deze overeenkomst worde echter niet beschouwd als een verbod tot de verkrijging van bezittingen of rechten, welke noodzakelijk kunnen zijn voor het uitvoeren van een bijzondere commercieele, industrieele of financieele onderneming of voor het aanmoedigen van uitvinding of onderzoek.
II. De Chineesche regeering neemt nota van deze overeenkomst en verklaart als haar bedoeling, zich te laten leiden door de zelfde beginselen bij de behandeling van aanvragen om economische rechten en voorrechten door regeeringen of onderdanen van alle vreemde landen, al of niet partij in deze overeenkomst".

Eerbiediging van de onschendbaarheid van China.

Verder werd besloten „dat de verdragstaten geen overeenkomsten zullen steunen van hun respectieve onderdanen met elkander, ten doel hebbende het scheppen van invloedssferen of het zich verschaffen van het genot van wederkeerig exclusieve gelegen-

heden in bepaalde gebieden van China". De verschillende vergelijken werden belichaamd in het Negen Mogendhedenverdrag van 6 Februari 1922, waarin tevens werd verklaard, dat de souvereiniteit, de onafhankelijkheid en de territoriale en administratieve onschendbaarheid van China zouden worden geëerbiedigd; een belangrijke voorziening, de eigenlijke sanctie, was nog: „De verdragstaten komen overeen, dat wanneer een toestand ontstaat, welke naar de meening van een van hen toepassing van de verdragsbepalingen insluit en een bespreking van zulk een toepassing wenschelijk maakt, een volledige en openhartige gedachtenwisseling tusschen de verdragstaten zal worden gevoerd". In de jaren 1925—'27 zijn nog vijf landen (Bolivië, Noorwegen, Zweden, Denemarken en Mexico) tot het verdrag toegetreden, zoodat het thans eigenlijk een veertien-mogendhedenverdrag is, doch van veel belang is dat natuurlijk niet, daar de houding van enkele groote mogendheden toch allesbeslissend is.

Een zwakke stee was, dat de mogendheden niet bereid waren tot een omschrijving van wat onder „Chineesch grondgebied" werd verstaan en evenzoo het ontbreken van Sovjet-Rusland onder de verdragstaten. Daartegenover stond, dat de kwestie-Sjantoeng een bevredigende regeling vond en dat Japan ook op eenige andere punten afstand deed van de gewichtigste concessies, welke het China in 1915 had afgedwongen.

In samenvatting vertoonden de verdragen van Washington zekere kenmerken van onbaatzuchtigheid van de zijde der groote mogendheden, onder invloed der volkenbondsgedachten, ook al mag men zich daar geen te ruime voorstellingen van maken. Vooral Japan deed concessies van beteekenis onder leiding van den liberalen staatsman Sjidehara, maar niettemin behield het, ondanks of juist dank zij die verdragen — voor het laatste denke men aan de verhoudingen der vlootsterkten — in het westelijke deel van den Stillen Oceaan de hegemonie, die het in den wereldoorlog had verkregen. Het werd in de geheele wereld min of meer erkend als „de voornaamste factor voor de stabiliseering van den vrede in het Verre Oosten" en in die hoedanigheid ook geacht. Ongeveer tien jaar lang heeft Japan zich met dezen roep vergenoegd, daarna echter, met de verdwijning van het liberalisme, heeft het helaas den tijd gekomen geacht, om, met een schaakterm gezegd, „het positioneele voordeel om te zetten in een materieel voordeel" (Moekden 1931, Shanghai 1932 enz.). Sindsdien heeft Japan den eerbied verloren, dien het had verworven, sindsdien heeft het zich zelf telkenmale door het slijk gehaald en het vertrouwen der wereld verloren. Te Genève werden resoluties aangenomen, die beschamend voor Japan moeten zijn geweest en tezelfdertijd (Febr. 1932) opperde de Amerikaansche staatssecretaris, Stimson, de toepassing van het Negen Mogendhedenverdrag. Toenmaals wilden de Britsche conservatieven, onder leiding van Simon, er nog niet aan, doch zoo langzamerhand gaat een „verdediging van de internationale gerechtigheid" op zeer duidelijke wijze samenvallen met de behartiging van vitale Britsche belangen. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Negen Mogendhedenverdrag 1233 F.)

A. **FRANKRIJK. — Kantonnale verkiezingen. - Beteekenis. —**

Frankrijks stemgerechtigden hebben zich opgemaakt, door de diverse partij-organisaties en opinie-bladen — voor het houden van algemeene verkiezingen, de eerste algemeene verkiezingen na die, welke het Volksfront aan de regeering brachten, nu ongeveer 16 maanden geleden. Deze algemeene verkiezingen, die in de eerste helft van October moeten plaats vinden, heeten de kantonnale verkiezingen.

Frankrijk is verdeeld en weer onderverdeeld in administratieve eenheden, respectievelijk de departementen en de arrondissementen. Het algemeen zeggenschap over de departementale belangen berust bij den departementalen „Conseil Général", het best te vergelijken met onze Provinciale Staten, en dat over de arrondissementsbelangen bij de „Conseils d'Arrondissement". Bij de kantonnale verkiezingen nu kiest het Fransche kiezerskorps de mannen — vrouwen komen niet in aanmerking, noch om te kiezen, noch om gekozen te worden — die het waardig acht in deze regionale lichamen hetzelve te vertegenwoordigen. De beteekenis van deze kantonnale verkiezingen is dus op de eerste plaats een gewestelijke, overeenkomstig den aard van de belangen, die er den inzet van uitmaken. Een tweede beteekenis die boven de gewestelijke uitgaat, ontleenen deze verkiezingen daaraan, dat het de „conseillers départementaux" en de „conseillers d'arrondissement" zijn, die, tezamen met de afgevaardigen der Kamer en speciaal daartoe gekozen vertegenwoordigers van de Fransche gemeenten, de leden van den Senaat kiezen, zooals te onzent de leden der provinciale staten de afgevaardigden voor de Eerste Kamer kiezen.

(Red. K. H. A.) **(V. b. 1524 A.; Verkiezingen 2290 F.)**

13 OCTOBER 1937

B. **NEDERLAND. — Een conjunctuur-overzicht. - 1929—1936. —**

Evenals vorige jaren vinden wij in De Kroniek van dr. mr. A. Sternheim uitvoerige statistieken, die een conjunctuur-overzicht geven van een groot aantal Nederlandsche ondernemingen. Hun aantal bedraagt niet minder dan 748 en omvat de jaren 1929 tot 1936. Zij zijn in 42 bedrijfsgroepen gesplitst. De samensteller wijst er terecht op, dat de opstelling van een dergelijke statistiek op groote moeilijkheden stuit wegens de inriching van de gepubliceerde jaarstukken. De benaming en samenstelling van activa en passiva verschillen vaak belangrijk; er zijn onduidelijke en dubbelzinnige benamingen, datumverschillen in de jaarstukken en dubbeltellingen door wederzijdsch bezit van aandeelen e.a. Hij heeft zoo goed en zoo kwaad het ging, deze moeilijkheden trachten op te lossen en daardoor redelijk betrouwbaar vergelijkingsmateriaal kunnen verkrijgen van het bedrijfsleven in de jaren 1929—1936.

Onder kapitaal is gewoon en preferent kapitaal opgenomen; de netto winst is de som van uitgekeerde winsten aan alle winstgerechtigden, incl. dotaties aan statutaire en extra-reserves en onverdeelde winstsaldi, onder aftrek van de verliezen in het desbetreffende jaar.

De algemeene resultaten, uitvoerig weergegeven in de zeer uitgebreide statistieken, zijn als volgt samengevat:

	Aantal ondern.	Kapitaal	Balans reserves	In pct.
1936 .	748	f 2.941.444.000	f 947.983.000	32.2
1935 .	738	3.036.863.000	905.454.000	29.8
1934 .	731	3.123.341.000	944.521.000	30.2
1933 .	721	3.214.637.000	970.760.000	30.2
1932 .	717	3.339.304.000	994.108.000	29.8
1931 .	712	3.376.939.000	1.004.051.000	29.8
1930 .	709	3.413.404.000	1.171.632.000	34.3
1929 .	691	3.317.642.000	1.207.502.000	36.4

(De Kroniek) **(Vor. ber. Conjunctuur 2878 D.)**

C. **ENGELAND. - Positie van de Engelsche Schatkist.**

In de eerste zes maanden van het loopende fiscale jaar hebben de ontvangsten van de schatkist £ 308.861.745 bedragen of £ 16.706.030 meer dan in het vorige jaar. De invoerrechten brachten £ 111.063.000 op of £ 6.757.000 meer, accijnzen £ 55.100.000, hetgeen £ 3.200.000 hooger is. De opbrengst der inkomstenbelasting was £ 7.184.000 hooger.

De gewone uitgaven beliepen £ 407.397.795 tegen £ 372.548.005, zoodat er tot dusver een deficit is van £ 98.536.050 (v. j. £ 80.392.290). De uitgaven voor de defensiedepartementen bedroegen £ 104.600.000 tegen £ 78.650.000. (Financial News)

A. CHINA. — Vergelijkende staat met Europa's oppervlakte. —

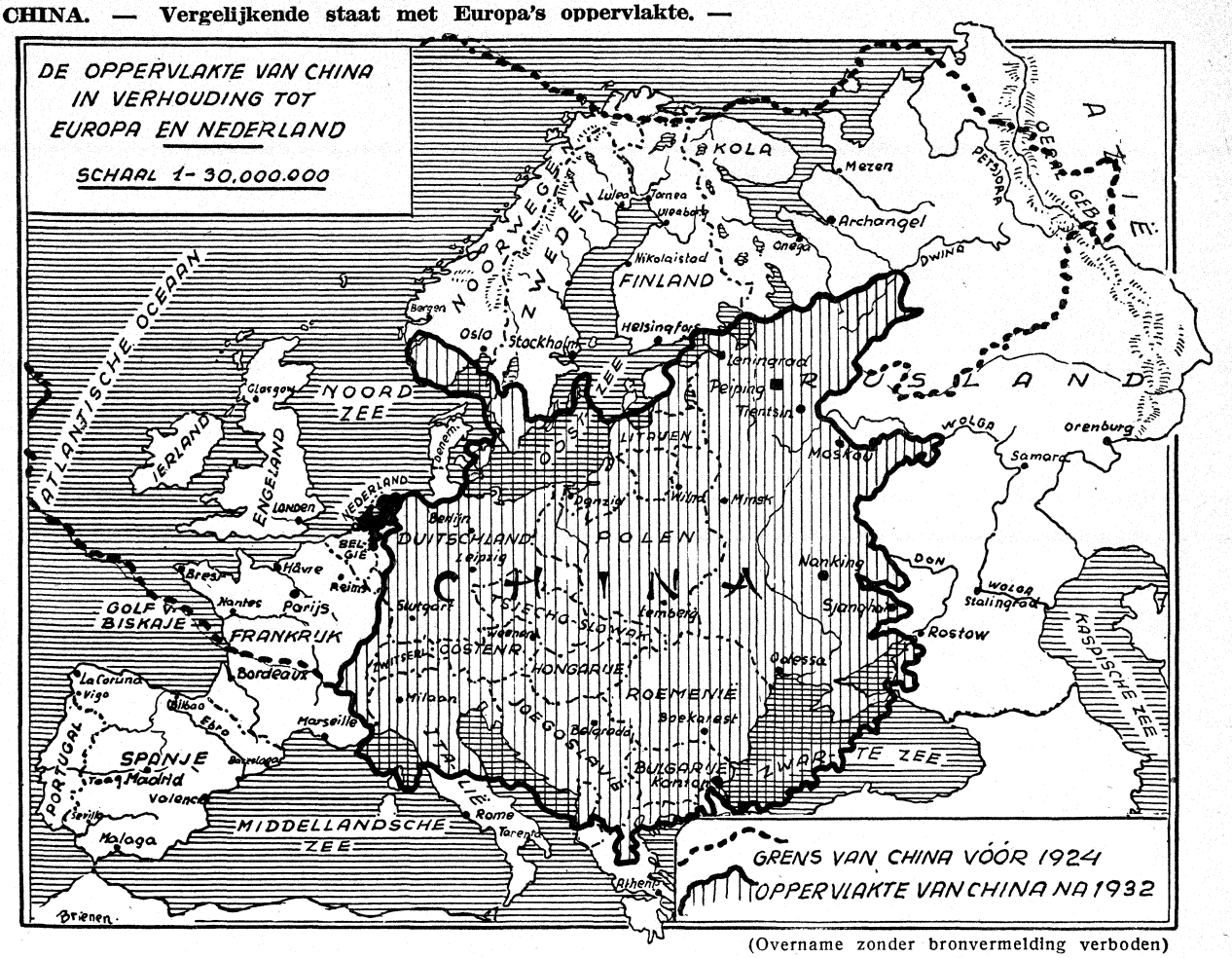

(Overname zonder bronvermelding verboden)

De gestippelde lijn geeft de oppervlakte van China met Mongolië en Thibet aan (voor 1924), de zwarte lijn de grens van China na afscheiding van Mandsjoekwo en Jehol in 1932. **(Vor. ber. Kaart 2588a.)**

B. NEDERLAND. — De uitkeeringen aan de provinciën over 1936. —

De uitkeeringen der Regeering aan de provinciën over 1936 bedroegen:

Groningen	*f*	647.856,33
Friesland		504.031,73
Drenthe		338.850,86
Overijssel		490.384,09
Gelderland		720.980,32
Utrecht		315.344,06
Noord-Holland		1.262.158,72
Zuid-Holland		1.210.126,31
Zeeland		382.807,83
Noord-Brabant		787.775,16
Limburg		388,598,03

(Nieuwsblad v. h. Noorden)

C. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Priesters geweerd uit gemeenschapsschool. —

Het door de Duitsche regeering uitgevaardigde verbod aan katholieke priesters om op school godsdienstonderwijs te geven, is op 10 Oct. '37 in alle Berlijnsche katholieke kerken bij herderlijk schrijven aan de geloovigen medegedeeld.

„De nieuwe ordonnantie der Duitsche regeering — aldus zegt dit schrijven — brengt de leuze in toepassing: De priesters vóór de schooldeur. Op die wijze wil men beletten, dat het woord van onze geestelijken de jeugd bereikt."

„Deze daad, die ons verbijstert, is een aankondiging, dat het uur nadert, waarop het katholieke geloof op de proef gesteld zal worden. Mij als bisschop van Berlijn heeft men onkundig gelaten van de redenen, waarom onze geestelijken van het godsdienstonderwijs uitgesloten worden."

Het herderlijk schrijven constateert dan, dat de strijd tegen den godsdienst zoodanige afmetingen heeft aangenomen, dat de verjaging der priesters van de scholen geen verwondering kan wekken.

„Maar (vervolgt het herderlijk schrijven) de nieuwe ordonnantie schept het gevaar, dat onze kinderen niet meer in christelijken geest onderwezen worden. Uit de redevoeringen en geschriften der mannen, die verantwoordelijk zijn voor het leven der natie, blijkt, welke denkbeelden men koestert over de Heilige Schrift en hoezeer men het katholieke leven beleedigt. De veldtocht tegen de kerk voltrekt zich in etappen, opdat zijn doel niet te vroeg voor allen duidelijk zij."

„Wat zal men thans gaan doen? Zal men het godsdienstonderwijs geheel afschaffen en den kinderen een anti-christelijk onderricht opleggen?"

Het herderlijk schrijven herinnert er ten slotte aan, dat slechts de kerk het recht heeft godsdienstonderwijs te geven. Het dringt er bij de ouders op op aan, nauwkeurig toezicht uit te oefenen op het onderricht, dat den kinderen door de leekenonderwijzers gegeven zal worden en het deelt mede, dat eenmaal per week de kinderen in de kerken bijeen zullen kunnen komen, opdat zij daar het godsdienstonderwijs kunnen genieten, dat de priesters hun niet meer op de school kunnen geven.

(De Tijd) **(Vor. ber. Kerkstrijd 2857 B.)**

D. DENEMARKEN. — Begrooting. - Elf millioen Kronen meer voor Defensie. —

Op 8 Oct. '37 heeft de minister van Financiën, Buhl, bij den Rijksdag de begrooting voor het volgende dienstjaar (dat van 1 April—31 Maart loopt) ingediend. De uitgaven zijn geraamd op kr. 475.724.000, de inkomsten op kr. 477.196.000, zoodat er een overschot is van kr. 1.472.000.

Op de begrooting van Defensie komt voor het leger kr. 39 millioen voor of kr. 6 millioen meer dan voor het loopende jaar en voor de vloot kr. 28.8 millioen of kr. 5 millioen meer. De rekening voor het dienstjaar 1936-'37 wijst een overschot van kr. 27.4 millioen aan. (Berlingske Tidende)

(Vor. ber. Defensie 2757 C.)

14 OCTOBER 1937

A. JAPAN. — Mussolini zegt moreelen steun toe. — De Italiaansche gezant te Tokio heeft de Japansche regeering medegedeeld, dat de Italiaansche natie onder Mussolini's leiding volkomen eensgezind haar vollen moreelen steun geeft aan de Japansche actie in China, welke niets anders is dan de uitoefening van een wettig recht tot zelfverdediging.
(La Stampa) **(Vor. ber. Mussolini 2961 F.; Chin.-Jap. Conflict 2970 F.)**

B. ROTTERDAM. — Geconsolideerde Schuld. —
Bij de aanbieding van de gemeentebegrooting voor 1938 hebben B. en W. van Rotterdam medegedeeld, dat de conversies een gunstigen invloed op de begrooting hebben gehad. Het nettovoordeel op den dienst der leeningen kon voor 1938 op ruim ƒ 1.850.000 worden gesteld, een voordeel, dat zich het eerste jaar nog nauwelijks doet gelden, omdat ten gevolge van de conversie der verschillende leeningen aan het Rijk ƒ 1.600.000 aan zegelkosten moest worden betaald.
Voor het oogenblik is er een stilstand ingetreden bij de Rotterdamsche conversies. Waar zulks mogelijk was, heeft de gemeente geconverteerd. De leeningen, die thans nog 4% en daarboven renten, kunnen thans niet worden omgezet in leeningen van een lager rentetype, omdat de gemeente voor eenige jaren aan het bedongen rentetype is gebonden. Indien echter de geldschieters bereid blijken van hun „claim" afstand te doen, dan zal de gemeente de kans om haar leeningspositie nog meer te verbeteren, niet voorbij laten gaan.
Een vergelijkend overzicht der geconsolideerde schuld naar den stand per 1 Januari 1937 en 1 Januari 1938, gerekend naar den stand der conversie tot en met het raadsbesluit van 18 Sept. '37 (3½% obligatieleening, groot ƒ 93.000.000, tot conversie van de restanten der 4% obligatieleeningen van 1907 tot en met 1931; twee 3½% onderhandsche geldleeningen, in totaal groot ƒ 933.360 en het aflossen van een drietal vroeger gesloten 4% onderhandsche geldleeningen), geeft een juist beeld van den stand van zaken.
Uit het overzicht blijkt dan, dat de gemeente geen obligatieleeningen meer heeft boven 4%. Op 1 Jan. '37 was er nog ƒ 154.616.000, rentende 4½%. De toestand op 1 Januari was: ƒ 10.205.000 rentende 3%; ƒ 16.378.000 rentende 3½%; ƒ 124.124.192 rentende 4%; ƒ 154.616.000 rentende 4½%.
Op 1 Jan. 1938 zal de toestand zijn: ƒ 9.510.000 rentende 3%; ƒ 198.395.000 rentende 3½%; ƒ 48.294.692 rentende 4%; nihil rentende 4½%.
Ten aanzien van de onderhandsche leeningen blijkt, dat een minimum bedrag van ƒ 43.750 rentende 6% geheel zal zijn verdwenen op 1 Jan. 1938, het bedrag van 5% leeningen zal dan bijkans gehalveerd zijn, n.l. van ƒ 619.000 op ƒ 364.000. Er blijven dan nog ƒ 5.999.400 à 4½% staan tegen ƒ 6.300.800 op 1 Jan. 1937; ƒ 5.001.000 à 4⅜% tegen ƒ 6.184.000 op 1 Jan. 1937; ƒ 1.915.000 à 4½% tegen ƒ 3.150.000 op 1 Januari 1937 en ƒ 13.055.532 à 4% tegen ƒ 15.800.747. Op 1 Januari van het vorige jaar stond er ƒ 3.439.516 uit tegen 3¾% en op den overeenkomstigen datum van het volgende jaar zal dat ƒ 3.378.638 zijn. Bij den aanvang van dit jaar waren er geen onderhandsche leeningen van een lager rentetype. Op 1 Jan. 1938 staan er uit tegen 3½% ƒ 39.113.000, tegen 3¼% ƒ 3.508.000 en tegen 3⅛% ƒ 1.851.500.
Het totaal der obligatieleeningen bedroeg op 1 Januari 1937 ƒ 305.323.192, op 1 Jan. 1938 zal dat ƒ 256.199.692 bedragen, voor de onderhandsche leeningen zijn deze bedragen onderscheidenlijk ƒ 35.537.813 en ƒ 74.196.070. De totalen van oblig.-leeningen en onderhandsche leeningen bedroegen bij den aanvang van het loopende jaar ƒ 340.861.005 en aan het begin van het komende jaar zal dat ƒ 330.395.762 zijn.
Een vermindering van schuld derhalve van ƒ 9.465.243, waaruit echter nog geenszins de voorbarige conclusie mag worden getrokken, dat de gemeente zooveel rijker geworden zou zijn. Er kunnen immers maanden komen met een sterke aflossing van de kasgeldleeningen, die — het kan van één datum afhankelijk zijn — deze positie weer kunnen wijzigen.
(Keesings Financieel Archief)

C. INAUGUREELE REDE. — Muziekwetenschap. - Dr. K. Ph. Bernet Kempers aanvaardt het lectoraat aan de Universiteit te Amsterdam. —
Dr. K. Ph. Bernet Kempers heeft op 30 Sept. '37 het lectoraat in de muziekwetenschap aan de Universiteit te Amsterdam aanvaard met een rede over „Muziekwetenschap in den loop der Tijden".

Aan deze rede ontleenen wij het volgende:

De muziekwetenschap is zoo oud als de muziek in den zin van toonkunst zelve. Haar eerste problemen waren van acoustischen aard (bepaling toonsysteem). Daarbij kwamen in den Griekschen tijd de muziektheorie en de aesthetica. In de middeleeuwen maakte de „musices scientia" deel uit van het z.g. „quadrivium" en werd aan de universiteiten onderwezen.
De renaissance onderwerpt de antieke muziek aan hernieuwd onderzoek ten einde de levende kunst daarop te doen voortbouwen, de opera, de harmonisch begeleide eenstemmigheid en de chromatiek zijn de vruchten daarvan. Met den barok verdwijnen tijdelijk de leerstoelen voor muziek van de universiteiten, de muziekbeoefening der studenten wordt geleid door z.g. academische muziekdirecteuren. Toch verrichtte de muziekwetenschap nog een belangrijke taak door de uitvinding der gelijkzwevende stemming, terwijl tevens pogingen te signaleeren zijn om het weten omtrent het verleden te ordenen.
De eigenlijke muziekgeschiedenis is echter een vrucht van het tijdperk der verlichting. De eerste serieuze pogingen (Burney en Hawkins, 1776) streven dadelijk naar een algemeene geschiedenis der muziek, die bovendien gezien wordt van uit het dogma van eeuwigdurenden vooruitgang. Voor Burney is de muziek „een onschuldige luxe", Hawkins acht haar echter een uiting van goddelijke inspiratie. Bronnenpublicatie en studie van een onderdeel der muziek verrichtte voor het eerst Martin Gerbert. Andere onderzoekers blijven echter den blik richten op het geheel (Forkel), ofschoon de noodzakelijkheid van groote voorstudies zich zoozeer aan hen opdringt, dat zij huns ondanks veel detailstudie verrichten en hun algemeene werken torso moeten laten. Terwijl Forkel wel is waar gelooft in den onophoudelijken vooruitgang, maar niettemin tracht de kunst van vroeger op zichzelf te waardeeren en te meten aan het toenmaals mogelijke, brengt de romantiek met Fétis eerst het inzicht, dat alle tijden op hun wijze de schoonheid hebben kunnen openbaren. Ook Fétis' ideaal is het „ensemble complet", waaraan ook hij echter niet toekomt. Nu begint men algemeen in te zien, dat eerst veel detailwerk gedaan moet worden en dat de samenvatting aan latere generaties zal moeten worden overgelaten. Na het midden der 19de eeuw ontstaan de monumentale biographieën der groote meesters, de groote bibliographische werken, de uitgaven van gezamenlijke werken en muzikale monumenten.
Voor de jongste generatie ziet spr. de taak, om naast uitbouw van den historischen en philologischen grondslag, naast voortzetting van het detailonderzoek te streven naar hernieuwde synthese, naar opvatting der muziekgeschiedenis als cultuurhistorie, naar het opsporen van de relaties van de muziek tot de andere kunsten, waartoe hijzelf een poging heeft gedaan in zijn „Muziek in den ban der letteren". Bovendien zal het taak zijn, de scheiding tusschen voor de wetenschap en de practijk bedoelde uitgaven op te heffen.
Vervolgens gaf spr. een overzicht van de vertegenwoordiging der muziekwetenschap aan buitenlandsche universiteiten en in Nederland. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2968 H.)

D. NEDERLAND. — Nationaal Socialistische Beweging. - Hagespraak te Lunteren. —
Op 9 October heeft te Lunteren een bijeenkomst van de leden der Nationaal Socialistische Beweging plaats gehad. Naar schatting zouden van 15.000 tot 20.000 menschen op het terrein aanwezig zijn geweest.
Ir. A. A. Mussert, leider der Beweging sprak o.a. over de gebeurtenissen van den laatsten tijd. In de eerste plaats de zaak-Van Duyl. Ds. Van Duyl nam zijn ontslag als lid en als Kamerlid. Spr. is van meening, dat dit ontslag nemen in het belang der Beweging was, in het belang van Ds. Van Duyl en in het belang van anderen en dat daarom zijn besluit juist was. De heer Pont en v. d. Goes van Naters hebben zich de vrijheid veroorloofd deze zaak op straat te brengen. Een andere belanghebbende heeft zelfs publiekelijk mededeelingen gedaan, lijnrecht staand tegenover die, welke hij kort te voren aan vier betrouwbare mannen deed en welke schriftelijk ter beschikking liggen.
Ds. Van Duyl beweert thans zijn handteekeningen onder pressie te hebben gezet en dit te betreuren. Welnu, dan moge het recht zijn loop hebben.
Zelfs nu gebleken is, dat de geheele afdeeling Vorming, aan welker hoofd Van Duyl stond, een broeinest van samenzwering was tegen de Beweging en haar Leider, kan onze vroegere kameraad Van Duyl het volle pond van mij krijgen. De Hooge Raad van Discipline staat ter beschikking van Van Duyl.
Maar dit moge ik U zeggen: onverschillig of men voortgaat „onthullingen" te doen, ik wensch niet uit te weiden over persoonlijke kwesties. Als Leider der Beweging kan ik met

alle gemoedsrust aanvaarden met modder te worden gesmeten, mits ik weet zelf dergelijke middelen niet te hanteeren.
Onmiddellijk na de verkiezingen was ik er zeker van, zoo vervolgde spreker, dat de Beweging door een aantal leden zou worden verlaten, door anderen verraden.
Ruim een maand geleden bleek het gezwel in de afdeeling Vorming te zitten. Directe verwijdering was mogelijk, maar ik gaf er voorkeur aan, naar Paul Kruger's wijze woord: „te wacht tot die schildpad zijn kop uitsteek."
Uitvoerder, misschien hoofd, van de revolte was mr. v. d. Goes van Naters, die het land rondreisde. In Den Haag probeerde men zelfs in iedere groep een kern te vormen.
De kwestie-Van Duyl maakte het noodig direct in te grijpen. Het is daarom niet onmogelijk, dat het achterste deel van den kop is blijven zitten. Bewijzen, dat ds. Van Duyl medeplichtig is, heb ik niet. De in het Hoofdkwartier gehouden gesprekken zijn niet afgeluisterd, anders zou ik zekerheid hebben. Vast staat echter, dat de dienst van de Vorming de schuldige is. Gezien de capaciteiten van de opstandelingen is het geheele geval meer belachelijk dan dramatisch. Maar één ding heeft mij uitermate gehinderd.
De heeren wilden mij met een soort pensioen naar Zwitserland sturen. Als zij hadden afgesproken mij te laten doodschieten, had ik eenige waardeering kunnen hebben. Dat zij mij aanzagen voor zulk een laffen hond, dat ik mijn duizenden kameraden, die jaren met mij vochten, in den steek zou laten, teekent hun mentaliteit
Indien ik ooit het gevoel krijg, dat een ander beter dan ik geschikt is als leider der Beweging, dan zal ik het oordeel vragen van de duizend hardste werkers der Beweging, niet van een Pont, een Goes van Naters en consorten.
De opstand-operette is voorbij; de Beweging marcheert, niet verbitterd maar blijmoedig. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. 2318 D.; N.S.B. 2954 B.)

15 OCTOBER 1937

A. NEDERLAND. — Faillissementen over het eerste halfjaar 1937. —

Dat het economisch getij thans stijgende is, dat Nederland thans ten volle deel heeft aan aan de algemeene opleving in de wereld, kan ten overvloede ook nog blijken uit de faillissementen-statistiek van het „Centraal Bureau", over het eerste halfjaar van 1937, die dezer dagen verschenen is. In de eerste zes maanden van het jaar bedroeg het aantal in ons land uitgesproken faillissementen 1688. In het eerste halfjaar 1936 was dit cijfer 2283. In het eerste halfjaar 1935 : 2419; voor 1934 en 1933 waren de cijfers resp. 2330 en 2338.
Een aanmerkelijke vooruitgang is dus onmiskenbaar. (De Tijd) **(V. b. Faillissementen 2131 B.)**

B. SPANJE. — Burgeroorlog. - Nota der Spaansche regeering aan Engeland in zake Italiaansche interventie. —

De Spaansche ambassadeur heeft tot het Engelsche ministerie van buitenlandsche zaken een nota gericht, waarin wordt gezegd, dat Italië bezig is een hoogst verontrustenden veldtocht tegen het linksche deel van Spanje te organiseeren.
Het zou voornemens zijn gasaanvallen op Spaansche steden te ondernemen, het zou luchtaanvallen op de Balearen voorbereiden, en onderzeeërs voor aanvallen op de Spaansche regeeringsvloot gereedmaken, waarbij de Italiaansche duikbooten onder Spaansche vlag zou opereeren. (Times)

(Vor. ber. Burgeroorlog 2970 A.)

C. SPANJE. — Generaal Franco verleent hooge onderscheidingen aan Mussolini, Hitler en Koning Victor Emmanuel. —

In een rede, welke hij heeft gehouden ter gelegenheid van den eersten verjaardag van zijn verheffing tot staatshoofd, heeft generaal Franco de orde der Roode Pijlen ingesteld, welke zal worden verleend als hoogste onderscheiding voor diensten aan het Nationale Spanje bewezen.
Vervolgens heeft Franco drie decreten voorgelezen, waarbij Victor Emmanuel, Mussolini en Hitler worden benoemd tot groot-ridder in de groote imperiale orde der Roode Pijlen. (Agence Belga)

D. DEPRECIATIE. — De omvang sedert 1929. —

Vrijwel over de geheele wereld zijn de nationale munteenheden, de een na den ander, van den hechten grondslag, waarop althans de meeste tevoren hadden berust, af geraakt. In welke mate dat sedert 1929 het geval is geweest leert een grafiek, die wij hieronder aan de Engelsche Economist ontleenen. Zij geeft het percentage aan van de daling ten opzichte van de oorspronkelijke goudwaarden. Van de voornaamste landen is Duitschland het eenige, dat zich van een openlijke depreciatie van zijn nationale munt heeft onthouden, maar, zegt het Engelsche blad terecht, de wisselkoers van de mark is voor tallooze doeleinden tot beneden de vroegere goudpariteit verlaagd.
Reductie in goudwaarde der voornaamste valuta's:

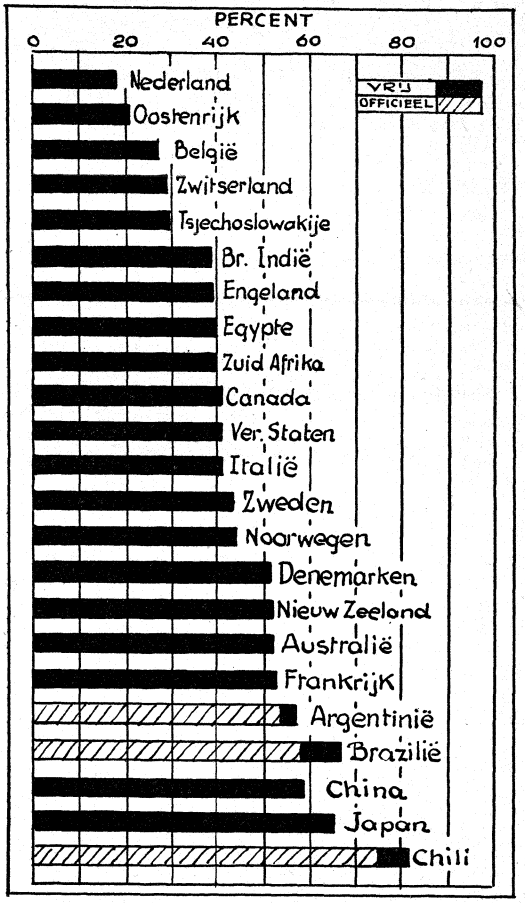

De landen, die de goudwaarde van hun munteenheid met ongeveer 40% hebben verlaagd vormen van de voornaamste handelsnaties wel de meerderheid. Nederland, België en Zwitserland waren in staat het evenwicht te herstellen met een kleiner depreciatiepercentage, zulks dank zij de verlaging van het binnenlandsche prijspeil, die vóór het oogenblik der depreciatie kon worden tot stand gebracht. Echter is de goudwaarde van den Franschen franc met meer dan 50% gedaald. De meeste valuta's, van welke onze gulden de eerste plaats in bovenstaande rij inneemt, hebben echter weder een toestand van stabiliteit voor hun wisselkoersen bereikt, die op zich zelf niet zoo buitensporig veel afwijken van die van 1929. (The Economist) **(Vorig bericht 2920 F.)**

E. BELGIE. — Duitsche nota in zake eerbiediging van België's grondgebied. —

Op 13 October '37 zijn op het ministerie van buitenlandsche zaken de volgende nota's van den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, baron Von Neurath en van den Belgischen gezant burggraaf Davignon gewisseld.

De Duitsche nota luidt als volgt:

Namens de Duitsche regeering heb ik de eer Uwe Excellentie het volgende mede te deelen:

De Duitsche regeering heeft met bijzonder groote belangstelling kennis genomen van de openbare verklaringen, welke de Belgische regeering tot het verhelderen van de internationale positie van België afgelegd heeft. Zij heeft harerzijds herhaaldelijk, in het bijzonder door de verklaring van den Duitschen rijkskanselier in zijn rede van 30 Januari 1937, haar opvatting in dit opzicht tot uiting gebracht.
Anderzijds heeft de Duitsche regeering kennis genomen van de verklaring van de koninklijke Britsche en van de Fransche regeering van 24 April 1937.
Met het oog op de omstandigheid, dat het sluiten van een verdrag bestemd tot vervanging van het pact van Locarno, nog geruimen tijd in beslag kan nemen en gedreven door den wensch, het vredelievende streven der twee landen te versterken, acht de Duitsche regeering het doelmatig, haar houding tegenover België reeds thans te preciseeren.
Met dit doel legt zij de volgende verklaring af:

1. De Duitsche regeering heeft acte genomen van de opvatting waaraan de Belgische regeering op grond van haar eigen bevoegdheid uiting heeft gegeven n.l. a) dat zij in volledige souvereiniteit voornemens is een politiek van onafhankelijkheid te volgen en b) dat zij vastbesloten is, de grenzen van België met al haar krachten tegen iederen aanval en iedere invasie te verdedigen, te verhinderen, dat het Belgische gebied voor een aanval tegen een ander land als doortochtland of als operatiebasis te land, ter zee of in de lucht wordt gebezigd en met dit doel de verdediging van België op doeltreffende wijze te organiseeren.

2. De Duitsche regeering constateert, dat de onschendbaarheid en de integriteit van België voor de westelijke mogendheden een gemeenschappelijk belang vormen. Zij bevestigt haar besluit, deze onschendbaarheid en integriteit onder geen omstandigheden te benadeelen en te allen tijde het Belgische gebied te respecteeren met uitzondering zooals vanzelf spreekt van het geval, dat België in een gewapend conflict, waarin Duitschland gewikkeld is, aan een tegen Duitschland gerichte militaire actie zou meewerken.

3. De Duitsche regeering is bereid evenals de koninklijke Britsche en de Fransche regeering België bijstand te verleenen voor het geval het het voorwerp zou zijn van een aanval of een invasie.

De Belgische nota luidt:

De koninklijke regeering heeft met groote voldoening acte genomen van de verklaring welke haar heden door de rijksregeering is meegedeeld. Zij betuigt haar daarvoor haar levendigen dank.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Onafhankelijkh. 2769 C.; Betrekk. met Duitschland 2548 G.)**

16 OCTOBER 1937

A. **LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - T-13 verongelukt. - 9 dooden. —**
Op 12 Oct. '37 maakten de T-16 en de T-13, twee nieuwe marine-vliegtuigen, die een tocht hadden gemaakt van Tandjong Priok naar Soerabaja, een noodlanding bij Tandjoeng Awarawar aan de Noordkust van Java, aangezien het onmogelijk was, tengevolge van slecht zicht, om het Westgat van Soerabaja binnen te loopen.
De T-13, welke zich in de nabijheid van de T-16 bevond, is door onbekende oorzaak loodrecht neergestort. Alle 9 inzittenden zijn gedood.
Het wrak van de T-13, dat slechts ten deele onder water steekt, had zoodanige positie, dat verscheidene slachtoffers geborgen konden worden.
De slachtoffers zijn: kapitein-luitenant ter zee, H. G. de Bruyne, H. Uurbanus, officier van den marinestoomvaartdienst, M. Vethake, eerste officier-vlieger, P. Spronk, sergeant-vlieger, F. H. Plevier, korporaal-telegrafist, P. J. S. de Groot en G. J. Zuyderhoudt, militie-matrozen (beiden in opleiding voor zeewaarnemer) en G. J. Rutte en A. A. Goedhart, korporaal-vliegtuigmakers. (Aneta)
(Vor. ber. Vliegongelukken 2969 A.)

B. **NEDERLAND. — Werkloosheid. - 63.615 werkloozen minder in één jaar. —**
Blijkens het Centraal Bureau voor de Statistiek waren er 31 Aug. '37 63.615 minder geregistreerde werkloozen dan eind Augustus 1936.
Opgemerkt zij, dat niet alle werkloozen in Nederland zich als werkzoekende bij de openbare arbeidsbemiddeling laten inschrijven.

	Aantal geheel werkloozen op het einde van:		
	Aug. 1937	Aug. 1936	Juli 1937
Gemeenten met:			
100.000 en meer inw. . .	142.212	164.113	140.301
50.000—100.000 inw. . .	43.648	51.733	42.352
20.000— 50.000 inw. . .	41.927	47.459	41.198
minder dan 20.000 inw. .	90.025	118.122	89.056
Totaal	317.812	381.427	312.907

Uit bovenstaand overzicht blijkt, dat er einde Aug. 1937 63.615 werkloozen minder geregistreerd waren dan einde Augustus 1936; einde Juli 1937 waren er 62.767 minder dan einde Juli 1936. Ten opzichte van Juli 1937 valt er een stijging waar te nemen van 4.905 werkloozen. Ook in 1936 steeg het aantal werkloozen in Augustus, er waren toen 5.755 meer werkloozen ingeschreven dan einde Juli 1936.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2922 C.)**

C. **INAUGUREELE REDE. — Kunstgeschiedenis. - Prof. Dr. J. Q. van Regteren Altena over „De Opdracht". —**
Bij de aanvaarding van het ambt van buitengewoon hoogleeraar in de kunstgeschiedenis der middeleeuwen en van den nieuweren tijd aan de Universiteit van Amsterdam heeft op 11 Oct. '37 prof. dr. J. Q. van Regteren Altena een rede uitgesproken, getiteld: „De opdracht".
Spreker begint met het aanschouwen op den voorgrond te stellen als het „primum movens" tot de studie van de kunstgeschiedenis, maar tevens als haar einddoel! Alle wetenschap, die omtrent beeldende kunst te noemen valt, kan slechts in verband daarmede beteekenis hebben en als middel tot de begripsverheldering en het verdiepen van het bewustzijn haar plaats ten opzichte van de aanschouwing innemen.
Spr. licht de eindelooze variatie van de verbeelding, aan één kunstvoorwerp ontleend, toe, aan het voorbeeld van de Nachtwacht, karakteriseert den bundel gewaarwordingen en associaties in den loop der tijden aan één kunstwerk ontleend, en stelt tegenover zijn voortdurende wisseling de invariabiliteit van het kunstwerk zelf in het licht. In het oogenblik van voltooiing vindt deze bundel zijn oorsprong, terwijl dan tevens de wordingsstroom bij den kunstenaar wordt afgesloten, een oogenblik derhalve, dat een geboorte en een dood in zich schijnt te vereenigen. Wie zoekt naar de grondbeginselen van een methode, zal wegens gebleken onveranderlijkheid van de kunstwerken, van deze hebben uit te gaan. Hier ligt een verschil ten opzichte van de geschiedbeoefening. Het zoogenaamd historisch feit is a priori ongedetermineerd en slechts in het begrip gevormd. De historische conceptie brandt van een kruising van waarnemingen, de kunsthistorische gaat, zelfs in de stijlleer, uit van één beeld en verbreedt zich van daaruit.
Spr. kwam tot de volgende conclusie:
Het omgaan met kunstwerken wordt bepaald door het begrip, welks maatstaven, overeenkomstig de door ons gestelde norm van volkomen ontvankelijkheid in onze waarnemingen, op hun beurt afhankelijk dienen te worden gesteld van de geaardheid der werken. Onze opvattingen daaromtrent kunnen worden afgeleid uit de evidentie van een immanente opdracht.
In de toespraken tot de autoriteiten heeft spr. vervolgens zijn voorganger, prof. F. Hudig, herdacht en aan het vele herinnerd, dat door dezen voor de kunsthistorische opleiding te Amsterdam tot stand werd gebracht. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2974 C.)

D. **PALESTINA. — Onrust. - Leden van het Arabisch Comité gevlucht. —**
Op 14 Oct. '37 hebben onbekenden een trein op de lijn Lydda—Raseles opgeblazen.
Het aantal slachtoffers moet aanzienlijk zijn.
Te Jeruzalem mag niemand zonder noodzaak na zonsondergang op straat verblijven.
Vijf leden van het Arabische hooge comité die uit

Palestina zijn gevlucht, hebben opdracht ontvangen tot nader order buiten Palestina te blijven.
Vijf mijl buiten Jeruzalem zijn dertig schoten afgevuurd op een Joodsche autobus. Hierbij werden vijf personen gekwetst. Verder is een Arabier om het leven gekomen, toen de bom, welke hij naar een Joodsche autobus wilde werpen, ontplofte, terwijl hij het projectiel nog in de hand had.
(Agence Belga) **(Vorig bericht 2961 E.)**

17 OCTOBER 1937

A. BELGIE. — Duitsche Nota in zake eerbiediging van België's grondgebied. - Perscommentaren. —

DUITSCHLAND. — De **Berliner Börsenzeitung** ziet in de overeenkomst in ieder opzicht den uitingsvorm van den door Hitler gevoerde constructieve vredespolitiek. Duitschland drijft in geen enkel geval politieken handel, doch het grijpt rustig van geval tot geval in. Terwijl zekere andere mogendheden gevaarlijke experimenten ondernemen, in de nabijheid inmengen en in de verte rondtasten, geeft Duitschland weer eens het voorbeeld voor doelmatigen arbeid voor den vrede, vrij van sensatie.

BELGIE. — De **Libre Belgique** vestigt de aandacht op het feit, dat juist een jaar geleden en wel op 14 October 1936, de in den kabinetsraad gehouden rede van koning Leopold werd gepubliceerd. De verklaring van de Duitsche regeering bekrachtigt thans op haar beurt, na Frankrijk en Engeland, de zelfstandige positie van België in West-Europa. De legende van een Belgische satelliet van den grooten Zuidelijken buur, afhankelijk van zijn militaire politiek, heeft thans afgedaan. Er zal in de toekomst waarschijnlijk geen sprake meer van zijn.

De **Nation Belge** heeft geen vertrouwen in de Duitsche woorden. Hoe zwaar zullen alle verklaringen, verzekeringen, nota's, pacten en handteekeningen wegen in de oogen van den Duitschen generalen staf, wanneer deze laatste het oogenblik gunstig achten zal om alles te wagen voor het behalen van de overwinning? Juist niemendal. Ten opzichte van België zou hij zich slechts een enkele vraag stellen: Hebben wij er belang bij door België te trekken? Ziedaar het feit in al zijn naaktheid en brutaliteit. Al de rest zal nooit iets anders zijn dan slechte literatuur en verouderd perkament en men zal zonder moeite een kanselier vinden — het behoeft zelfs geen militair te zijn — om te herhalen, dat nood geen gebod kent.

ITALIE. — De diplomatieke redacteur van het officieuze Italiaansche persagentschap **Stefani** prijst in hooge mate de Duitsche verklaring en schrijft: de Duitsche nota correspondeert met de verklaring, welke reeds door de Italiaansche regeering is gedaan en die in de naaste toekomst versterkt zou kunnen worden door nauwkeurige bevestigingen. De wensch van België om zich los te maken van een gevaarlijk systeem van bondgenootschappen wordt ten volle gewaardeerd door Duitschland en Italië, die de onschendbaarheid en onafhankelijkheid van het Belgische koninkrijk garandeeren zonder eenige tegenprestatie te vragen.

FRANKRIJK — De **Echo de Paris** schrijft: „De vraag is nu, of de eenzijdige verklaring, die van Duitschland verkregen is, tot gevolg zal hebben, dat België georiënteerd wordt naar een nadrukkelijker neutraliteit, welke minder vatbaar zou zijn voor ontwikkelingen volgens den loop der gebeurtenissen. Men geeft ons de verzekering, dat Van Zeeland en zijn collega's Duitschland geen enkele tegenwaarde zullen bieden en wij gelooven dit gaarne. Maar hebben de ministers mondeling geen verklaringen moeten geven ten opzichte van artikel 16 van het Volkenbondshandvest en de contracten tusschen de generale staven?"

De **Populaire** schrijft: „Niets veroorlooft te veronderstellen, dat het tot stand gekomen accoord als tegenwaarde insluit een afzien door België van de verplichtingen, voortvloeiende uit zijn lidmaatschap van den Volkenbond. Het feit, dat België na rijp beraad aanvaard heeft een zetel in den Volkenbondsraad te bezetten, bewijst, dat zijn politiek op dit punt niet de chantage der Fascistische staten zal ondergaan."
(Vorig bericht 2975 E.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Mededeelingen van President Roosevelt. —

President Roosevelt heeft ter gelegenheid van „Columbus Day" een „praatje bij den haard" gehouden. In deze toespraak tot de natie, welke per radio werd verspreid, zeide Roosevelt, dat hij het congres heeft bijeen geroepen om het de gelegenheid te geven belangrijke wetsontwerpen te bestudeeren, voor de zitting van Januari.
Het is de plicht van den president vooruit te zien. De president moet er niet alleen op bedacht zijn nu de Ver. Staten buiten een oorlog te houden, doch ook de Ver. Staten in de volgende generaties buiten een oorlog te houden.
Ten aanzien van den handel verklaarde Roosevelt, dat de Amerikaansche industrie de vermindering van de belemmeringen van den buitenlandschen handel noodig heeft om den buitenlandschen afzet te verbeteren.
In den binnenlandschen handel zouden een kleine loonsverbetering en een betere werkverdeeling met kortere werktijden van millioenen slecht betaalde arbeiders, grootere koopers maken.
De Ver. Staten hebben hun bereidheid medegedeeld deel te nemen aan de conferentie der 9-mogendheden, om een oplossing te vinden voor het Verre Oosten. Roosevelt zeide, dat bij de pogingen deze oplossing te vinden het doel der regeering is samen te werken met de andere onderteekenaars van het verdrag, met inbegrip van China en Japan.
(N. Y. Herald Tribune) **(V. b. Roosevelt 2969 F.)**

C. ENGELAND. — Rede van minister Eden. - Waarschuwende woorden vóór de hervatting der Londensche debatten in zake de Spaansche inmenging. —

Te Llanduno heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, op 15 Oct. '37 een rede gehouden, waarin hij de Spaansche kwestie besprak.
„De gebeurtenissen van het laatste jaar, aldus zeide hij, hebben geen verandering gebracht in onze meening, dat de interventie een fout is van hen, die intervenieeren. Wij hebben een politiek van niet-inmenging gevoerd naar den geest en naar de letter, doch er bestaat verschil tusschen niet-inmenging en onverschilligheid.
Wij staan niet onverschillig tegenover de handhaving der territoriale onschendbaarheid van Spanje, of tegenover de buitenlandsche politiek van een toekomstige Spaansche regeering, of tegenover verwikkelingen in de Middellandsche Zee als gevolg van de inmenging van anderen, en tenslotte staan wij niet onverschillig tegenover de groote Britsche belangen in die zee. Er moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tusschen niet-inmenging in zuiver Spaansche aangelegenheden en niet-inmenging in zaken, waarbij Britsche belangen op het spel staan."
Eden verklaarde, dat de zeerooverij na het nemen van doeltreffende maatregelen was geëindigd. De Britsche regeering betreurt het Italiaansche antwoord, omdat de ervaring heeft geleerd hoe moeilijk het is, met vraagstukken als deze in de Londensche commissie vorderingen te maken. Tenzij vorderingen en snelle vorderingen gemaakt worden, zal de bezorgdheid toenemen. Niettemin wenschten de Fransche en Britsche regeeringen niet, dat het tot een mislukking zou komen, die men aan de procedure zou kunnen wijten, en derhalve werd de Italiaansche verwijzing naar de Londensche commissie aanvaard. Dat wil niet zeggen, dat wij bereid zijn in een tactiek van uitstel te berusten, aldus vervolgde de minister. In de eerstvolgende dagen zal blijken, of de landen een ernstige poging willen doen tot regeling van de Spaansche kwestie in den geest van internationale samenwerking. Wanneer die geest aanwezig is, zal men goed op weg naar een oplossing zijn.
Als de commissie echter geen vorderingen kan maken, vrees ik, dat het nutteloos is, ons te verhelen, dat de toestand ernstig is.

Geduld uitgeput. — De kenmerken van den tegenwoordigen toestand zijn openlijke inmenging en verheerlijking van woordbreuk. In dergelijke omstandigheden kan niemand er zich over beklagen, indien het geduld van degenen, die streven naar het vervullen van hun plicht tegenover Europa, nagenoeg uitgeput is. Ik zou zeker geen kritiek willen oefenen op een staat, die zich dan gedwongen zou voelen zijn vrijheid van handelen te hernemen.

Instemming met Roosevelt. — Eden ging vervolgens over tot den toestand in het Verre Oosten en zeide, dat Roosevelt in zijn rede te Chicago verschillende malen de situatie treffend heeft geteekend. In deze dagen van geweld en wetteloosheid, aldus Eden, is het goed voor ons, dat de president van de machtigste republiek ter wereld ons eraan herinnert, dat wij ons niet zoo lang geleden plechtig hebben verplicht, af te zien van geweld als werktuig van internationale politiek.
Eden sprak de hoop uit, dat op de negen-mogendheden-conferentie allen aanwezig zullen zijn, wier medewerking noodzakelijk is.

De Britsch-Fransche samenwerking. — Er is een factor, die tot tevredenheid stemt: de versterking der Britsche betrekkingen tot Frankrijk, hetgeen een groot verschil is in vergelijking met 1935. Er is niet alleen sprake van een belangengemeenschap, doch deze twee groote Europeesche democratieën beseffen meer en meer, dat zij de bewakers zijn van een groote traditie, die verdient te worden gehandhaafd.
De Vereenigde Staten, hoe ver zij ook van Europa verwijderd liggen, kennen eveneens deze zijde van den toestand. Engeland bemoeit zich niet met den regeeringsvorm in andere staten, doch deze verdraagzaamheid moet wederkeerig zijn.
Indien wij zeggen, aldus de minister, dat wij er niet naar streven van alle Europeesche staten democratieën te maken, moeten anderen niet trachten alle staten fascistisch of communistisch te maken.
Wij blijven een vrije democratie, doch wij moeten bewijzen, dat wij bereid zijn daarvoor dezelfde offers te brengen als de voorvechters van andere politieke overtuigingen. Daarom juich ik het van harte toe, dat onze herbewapening vordert en dat zij nog versneld wordt, zooals de minister-president heeft aangekondigd.
Dengenen, die er op aandringen, dat Engeland den Volkenbond

zal loslaten en naar overeenstemming met de staten buiten den bond zal streven, antwoordde Eden, dat hij evenzeer wenscht, dat de geschillen met Duitschland, Italië en andere staten uit den weg geruimd worden, doch dat een verbetering van den toestand in een richting niet ten koste van een verergering in andere richting mag tot stand komen.
Indien de wetteloosheid blijft voortduren, aldus besloot Eden, zal er zeker een Nemesis komen. Temidden van de bestaande verwarring en van de gruwelen in Europa en het Verre Oosten moeten wij ons bezinnen op wat gedaan kan worden, zonder dat wij naar het onmogelijke streven of de gevolgen te voorschijn roepen, die wij wenschen te voorkomen. Door nationale eenheid kunnen en zullen wij slagen. (Times)
(Vor. ber. Anthony Eden 2951 A.)

18 OCTOBER 1937

A. **LYBIE. - Italië zendt versterkingen in snel tempo.**
De Italiaansche versterkingen naar Lybië vertrekken in steeds sneller tempo. De troepen, welke hierheen worden gezonden omvatten niet alleen het twintigste legercorps, waarvan de oprichting in het voorjaar werd aangekondigd, doch ook het een en twintigste, dat ongemerkt is opgericht. De troepen zijn thans aanzienlijk sterker dan de garnizoenen in Tunis of Egypte.
Verder zijn verscheidene koopvaardijschepen gereedgemaakt voor een eventueel troepentransport, zoodat Italië beschikt over een vloot, welke gereed is snel troepen over zee te verplaatsen.
(Journal du Caire) **(V. b. Egypt. versterk. 2876 C.)**

B. **ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Onrust in Abessynië. —**
Gedurende de laatste regenperiode hebben talrijke Abessynische opstandelingen een guerilla gevoerd tegen kleine, geïsoleerde Italiaansche garnizoenen in de Abessynische hoogvlakte.
De Italianen zouden de orde inmiddels weer hersteld en verschillende groepen Abessyniërs letterlijk vernietigd hebben. Talrijke hoofden werden gedood; de voornaamste leider, Dedjac Hailoe, werd gevangen genomen en gefusilleerd.
Van 1 tot 30 September hebben de Italianen de volgende verliezen geleden: 58 personen in een gevecht gedood; 10 zijn aan hun wonden overleden en drie verdwenen. Tengevolge van ziekten overleden er 31. Sedert 1 Januari 1935 verloren de Italianen in totaal 2357 man in Abessynië. (Stefani)
(Vor. ber. Abessynië 2688 B.)

C. **INTERNATIONALE CHRISTELIJKE VAKBEWEGING. — Het 7e Congres te Parijs. —**
Wij ontleenen het volgende aan de inleiding van den secretaris van de Internationale Christelijke Vakbeweging in zake het 7de Congres, dat van 6—8 September 1937 te Parijs werd gehouden.
„Er is een tijd geweest — nu zestien jaar geleden" — zei Mevr. Egorova, de arbeiders-afgevaardigde van Sovjet-Rusland op de laatste Internationale Arbeidersconferentie, „dat het Internationaal Christelijk Vakverbond ongeveer vier millioen leden telde. Daar dit Verbond drie kwart van zijn ledental heeft verloren, trachten zijn leiders opnieuw moed te scheppen, kracht te toonen en hun verzwakte autoriteit te versterken door een anti-sovjet-manoeuvre, die reeds van te voren tot mislukking is gedoemd. „Maar die manoeuvre heeft niet zoozeer ten doel ons een speldeprik toe te dienen, dan wel de weinige arbeiders, die het Christelijk Vakverbond trouw zijn gebleven, nogmaals te misleiden."
Heeft de Christelijke Vakbeweging het inderdaad van noode, pogingen aan te wenden, om haar beweging nieuw leven in te blazen? Is zij ten doode opgeschreven? Staat zij inderdaad op een verloren post? Deze vraag dringt zich op en het is misschien niet alleen Mevr. Egorova, die haar stelt.
Het is waar, dat de Christelijke Vakbeweging gedurende de laatste jaren twee en een half millioen leden heeft verloren, maar Mevr. Egorova heeft de oorzaak van dezen achteruitgang niet aangegeven. Want dan zou zij hebben moeten zeggen, dat, als wij dergelijke verliezen hebben moeten lijden, dit te wijten is aan het fascisme, omdat onze Christelijke Vakbeweging heeft geweigerd mede te werken met welke dictatuur ook, omdat onze beweging steunt op de vrijheid van vereeniging, op de vrijheid van de arbeiders, van alle arbeiders, zich te vereenigen in organisaties, die zij in vrijheid hebben opgericht en in vrijheid besturen, omdat onze beweging haar onafhankelijkheid en waardigheid heeft weten te handhaven en dat zij die zal weten te handhaven ten spijt van alle aanvallen, die zij zoowel van rechts als links te verduren heeft. (I. C. V.) **(2258 A.)**

D. **LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - Het marinevliegtuig T-1 verongelukt. —**
Voor de tweede maal in een week heeft een ernstig ongeluk de Indische marine-luchtvaart getroffen: bij Banda is het marinevliegtuig de T-1 neergestort, als gevolg waarvan de vijf inzittenden allen om het leven zijn gekomen. Het toestel is gezonken en moet als verloren worden beschouwd.
De slachtoffers zijn: luitenant-ter-zee tweede klasse der Koninklijke Marine-reserve E. van Haften, sergeant-majoor G. J. Radstaat, sergeant-vlieger G. van der Hooft, korporaal-vliegtuigmaker P. L. Boogert en de zeemilicien-matroos-telegrafist E. F. Nolten. (Aneta) **(Vor. ber. Vliegongelukken 2976 A.)**

E. **JOEGO-SLAVIE. — Het concordaat. —**
Door tusschenkomst van het officieuze nieuwsbureau Avala heeft ministerpresident Stojadinowitsj een nieuwe verklaring afgelegd omtrent de verdere behandeling van het concordaat. In hoofdzaak herhaalde hij zijn vroegere verzekering: het concordaat niet voor den Senaat te brengen tot een betere en verzoenlijker atmosfeer is geschapen. In politieke kringen echter neemt men aan, dat de herhaling van de beloften, die destijds zijn gedaan om de opgezweepte gemoederen te kalmeeren, thans de bedoeling heeft om eventueele onderhandelingen der orthodoxe kerk over bijlegging van het conflict te vergemakkelijken. Met hetzelfde oogmerk verklaart men de benoeming van senator Simonowitsj tot minister van justitie. Hij is de eenige senator onder de nieuwe ministers en de orthodoxe kerk heeft destijds wel alle afgevaardigden die in het Skoeptsjina voor het concordaat stemden uitgesloten, niet echter de leden van den Senaat. (Wreme) **(Vorig bericht 2875 D.)**

F. **DANZIG. — De samenstelling van den Volksdag.**
De Volksdag van Danzig ziet er thans, na de mandaatswijziging, als volgt uit: N.S.D.A.P. 48, partijloozen 3, Soc. Dem. 10, Centrum 9, Polen 2, in totaal 72.
De Duitsch-nationalen en de communisten zijn dus verdwenen: De Soc. Dem. en het Centrum zijn teruggegaan. De oppositie is verminderd van 29 tot 21 afgevaardigden. (Gazeta Polska)
(Vor. ber. Volksdag 1753 B.)

G. **DUITSCHLAND. — Anti-semitisme. - Het leed der Joodsche kinderen. —**
De Joodsche perscommissie voor bijzondere berichtgeving schrijft:
In de dezer dagen te Praag verschenen „Jüdischer Almanach 5698" die geheel aan het Joodsche kind is gewijd, doet Hans Martin eenige mededeelingen over het Joodsche kind in het Derde Rijk. Heeft iemand wel eenig besef — zoo vraagt hij — hoe het er in de ziel van Joodsche schoolkinderen uitziet, die van acht tot twaalf en van twee tot vier door het anti-semitische vagevuur trekken? Hun niet-Joodsche medescholieren behooren vrijwel allen tot de nat.-soc. Hitlerjeugd; deze omvat zoo ongeveer de geheele jonge Duitsche generatie, die later in het politieke leven op den voorgrond zal treden, en tevens thans reeds in de school een voorproefje geeft. Iemand, die de beteekenis van dit feit begrijpt, zal zich niet moeilijk kunnen voorstellen, aan welke ver-

nederingen Joodsche kinderen in een dergelijk milieu zijn blootgesteld.
In den zomer van 1936 — aldus Martin — vertelde mij de moeder van een acht-jarig meisje: „Mijn kind wil niet meer naar school. Het slaapt des nachts bijna niet meer; des ochtends vroeg wordt het onrustig, begint te beven en te huilen. Eenigen tijd geleden werd op de scholen Schlageter herdacht. In de aankondiging, die in alle klassen werd voorgelezen, heette het: „Aan Negers en Joden is deelneming verboden". De onderwijzer geeft aanwijzingen voor het feest, de heele klas zal op een bepaald punt samenkomen. Mijn kind meldt zich: „Moet ik ook komen, meneer, ik ben n.l. een Jodin?" In de klas breekt een joelend gelach los, waarmede ook de onderwijzer instemt. Meer is er niet gebeurd. Maar — aldus de moeder — het kan voor een geheel menschenleven voldoende zijn" . . . . .
(Joodsche Perscommissie) **(Vor. ber. 2872 C.)**

A. **TELEVISIE. — Telefonische opname. —**
Op 12 Oct. '37 heeft te Berlijn tusschen den „Potsdamer Platz" en het oude Rijksdaggebouw bij den „Brandenburger Tor" een interessant experiment plaats gehad: voor het eerst zijn daar televisie-opnamen via de gewone telefoonleiding doorgezonden en uitstekend ontvangen. Daarmede schijnt inderdaad een weg geopend naar de populariseering der televisie. In ieder geval beteekent het welslagen van dit experiment een aanzienlijke vereenvoudiging van het „verzien". (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. 2305 B; Televisie 2925 B.)

B. **NEGEN-MOGENDHEDENCONFERENTIE. — Bijeengeroepen tegen 30 October 1937. —**
Het staat thans definitief vast, dat de negen-mogendhedenconferentie te Brussel zal worden gehouden. De eerste bijeenkomst der conferentie zal plaats vinden op 30 October '37.
De regeering van België heeft namelijk besloten, op verzoek van Groot-Brittannië en met toestemming van de regeering van de Vereenigde Staten, aan de staten, welke het negen-mogendhedenverdrag hebben onderteekend, voor te stellen einde dezer maand te Brussel een bijeenkomst te beleggen, ten einde den toestand in het Verre Oosten te bestudeeren.
(Agence Belga)
(Vor. ber. Negen-Mogendhedenverdrag 2971 A.)

19 OCTOBER 1937

C. **WERELDWERKLOOSHEID. — Vergelijkende staat van Juli—September 1936 en 1937. —**
In de meeste landen is de industrieele bedrijvigheid zoozeer toegenomen, dat het aantal werkloozen geleidelijk en snel daalt. Dit is de conclusie, vervat in de statistiek van het Internationaal Arbeidsbureau over het derde kwartaal van 1937.
In dertien landen zijn er thans reeds meer menschen aan het werk dan tijdens de bloeiperiode in 1929. Als men de cijfers voor dit jaar op 100 stelt, bedraagt het percentage voor het derde kwartaal van 1937 in de Unie van Zuid-Afrika 132.7, Estland 149.4, Denemarken 136.3, Finland 115.5, Joego-Slavië 114.5, Groot-Brittannië 113.2, Hongarije 107.2, Italië 106.1, Noorwegen 107, Canada 100.7, Japan 127.8, Zweden 119.3 en Letland 116.8.
Over 1936 vertoonden de Vereenigde Staten een vooruitgang van 10% met een percentage van 97.1, daarna volgen België 96.8%, Polen 91.1, Frankrijk 80.7%, Nederland 81.4%, Zwitserland 79% en Luxemburg 78.2%.
Vergeleken met 1936, aldus blijkt uit de statistieken, is het werkloozencijfer in alle landen gedaald, met uitzondering van drie: Denemarken, Finland en Joego-Slavië.
De cijfers der verschillende landen, vergeleken met het correspondeerende kwartaal van 1936, luiden als volgt:

	Derde kwartaal 1936	1937
Australië	57.001	43.010
België	100.838	86.344
Bulgarije	4.997	4.278
Canada	22.305	18.070
Chili	5.076	2.721
Danzig	8.587	2.984
Denemarken	61.432	76.391
Duitschland	1.429.656	748.608
Estland	476	470
Finland	2.431	2.794
Frankrijk	458.543	334.521
Groot-Brittannië en N.-Ierland	1.613.940	1.358.621
Hongarije	46.713	43.915
Iersche Vrijstaat	67.045	65.670
Japan	352.501	310.060
Joego-Slavië	10.501	11.543
Letland	1.223	1.146
Nederland	375.674	312.907
Noorwegen	23.477	20.045
Oostenrijk	217.991	178.081
Polen	284.000	276.781
Roemenië	12.923	10.784
Tsjecho-Slowakije	508.081	248.127
Zweden	21.510	9.800
Zwitserland	79.281	51.892

(Int. Arbeidsbureau) **(Vor. ber. 2886 D.)**

D. **DUITSCHLAND. — Samenstelling van het leger.**
1 April 1937 werd het Duitsche leger in vier legers ingedeeld. Volgens „La France Militaire" zijn deze legers in tijd van vrede als volgt samengesteld.
Het 1e leger met het hoofdkwartier te Berlijn bestaat uit het I, II, III en X legerkorps met de stafkwartieren resp. te Koningsbergen, Stettin, Berlijn en Hamburg, de 1e divisie en 5e brigade cavalerie en de 3e pantserdivisie.
Het 2e leger met het hoofdkwartier te Kassel bestaat uit het VI, IX, XI, en XII legerkorps met de stafkwartieren resp. te Münster aan de Weser, Kassel, Hannover en Wiesbaden en de 1e en 4e pantserdivisie.
Het 3e leger met het hoofdkwartier te Dresden bestaat uit het IV en VIII legerkorps met de stafkwartieren resp. te Dresden en Breslau en de 2e divisie cavalerie.
Het 4e leger met het hoofdkwartier te München zal bestaan uit het V, VII en XIII legerkorps met de stafkwartieren resp. te Neurenberg, München en Stuttgart.
Het XIII legerkorps zal binnenkort worden opgericht. Het stafkwartier van het V legerkorps, dat thans nog te Stuttgart gevestigd is, krijgt dan Neurenberg als standplaats.
Verder zullen vermoedelijk binnenkort nog de 37, 38 en 39 divisie worden opgericht met standplaatsen resp. te Mainz, Erfurt en Küstrin.
(La France Militaire)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 2793 A.)

E. **NON-INTERVENTIECOMMISSIE. — De Fransche ambassadeur te Londen, Corbin, dient voorstellen in.**
In de op 16 Oct. '37 onder voorzitterschap van lord Plymouth gehouden zitting der non-interventiecommissie heeft de Fransche ambassadeur Corbin namens zijn regeering vijf voorstellen ingediend, die als een laatste poging beschouwd moet worden, een oplossing voor het Spaansche probleem te vinden.
Deze voorstellen behelzen:
Gecontroleerde terugtrekking der buitenlandsche vrijwilligers.
Verleening van zekere rechten van oorlogvoerende aan beide partijen in Spanje, zoodra de aftocht der vrijwilligers bevredigende vorderingen maakt.
De geïnteresseerde regeeringen moeten zich binnen een bepaalden termijn over deze voorstellen uitspreken.

Blijft een accoord uit, dan zal Frankrijk ernstig overwegen zijn vrijheid van handelen te hernemen. Namens de Britsche regeering sloot lord Plymouth zich volkomen aan bij de voorstellen van den Quai d'Orsay. Ook hij voegde aan het slot van zijn rede de waarschuwing toe, dat, als geen accoord bereikt zou worden, de Engelsche regeering zich het recht voorbehoudt, haar algeheele vrijheid van beweging te hernemen.
De vertegenwoordiger van Italië, Grandi, deelde mede, dat zijn regeering bereid was — als begin van uitvoering van het Britsche plan — toe te stemmen in de terugroeping van een bepaald aantal vrijwilligers. Dit aantal moest voor beide partijen echter even hoog zijn.
De Duitsche ambassadeur, von Ribbentrop, verklaarde het standpunt van Rome te deelen.
Maisky, de Russische gedelegeerde, zeide, dat de Italiaansche regeering, officieel en officieus in den Spaanschen burgeroorlog intervenieert. Hij achtte de hernieuwde verwijzing der aangelegenheden naar de non-interventiecommissie doelloos, doch was niettemin bereid, de Fransche voorstellen ter kennis van zijn regeering te brengen.
Nadat nog de Portugeesche, Zweedsche en Belgische gedelegeerden het woord hadden gevoerd, werd besloten, de Fransche voorstellen aan de betrokken regeeringen ter goedkeuring voor te leggen.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Niet-inmenging 2948 B.; Spaansche Burgeroorlog 2975 B.)**

A. OOSTENRIJK. — Douane te Triëst. —
De Oostenrijksche „Amtliche Nachrichtenstelle" deelt mede: „Uit kracht van een te Rome geteekende overeenkomst is te Triëst een Oostenrijksch douanekantoor geopend.
De Oostenrijksche financieele autoriteiten hebben voor het eerst sedert het sluiten der vredesverdragen contact met de Adriatische Zee".
(Amtliche Nachrichtenstelle)

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Vaccinatie. —
Ingediend is een wetsontwerp houdende verlenging van den geldigheidsduur van tijdelijke bepalingen betreffende de vaccinatie. (Het Vaderland)
(Vorig bericht 2584 F.)

C. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: W. R. Burnett — „Six days' grace". (Heinemann, 1937) **(Vorig bericht 2970 B.)**
Belgisch-Fransch: Marcel Arland — „Les plus beaux de nos jours." (Gallimard)
A. Curvers et Jean Sarrazin — „Bourg-le Rond." (Gallimard) **(Vor. ber. 2892 C.)**
Duitsch: Gabriele Reuter — „Grüne Banken um alte Bilder." (G. Grote-Verlag, Berlin)
Anna Seghers — „Die Rettung." (Querido, A'dam) **(Vor. ber. 2970 B.)**
Engelsch: Sir James Jeans — „Science and Music." (Cambridge University Press) **(Vor. ber. 2970 B.)**
Hongaarsch: Jozsef Nyirö — „Isten igájában." (Onder het juk van God.) (Révai, Budapest) **(2850 C.)**
Nederlandsch: Bert Decorte — „Germinal-gedichten." (Vlaamsche editie.) (Uitg. Uilenspiegel-Hoogstraten, 1937)
P. H. v. Moerkerken — „De ondergang van het dorp." (Salamanderreeks, Querido, A'dam) **(2970 B.)**
Spaansch: Federico Garcia Lorca — „Lament for the death of a bullfighter and other poems in Spanish with English translation by A. L. Lloyd." (Heinemann) **(Vor. ber. 2875 C.)** (Red. K. H. A.)

D. CHINA. — Conflict met Japan. - Japansche critiek op Engelands houding. —
„Wij kunnen niet begrijpen, waarom Engeland zulk een animositeit ten opzichte van Japan aan den dag legt, terwijl het toch op economisch gebied zoozeer geïnteresseerd is bij het feit, dat Japan een groot afzetgebied vormt voor de Britsche artikelen" — aldus schrijft het Japansche handelsorgaan, de „Sjoegai Sjogyo", in een hoofdartikel, getiteld: „Het incident met China en de Britsch-Japansche economische betrekkingen."
„Engeland", zoo gaat dit artikel voort, „heeft sinds 1935 vele pogingen aangewend om den Britschen invloed in China uit te breiden door China te helpen bij de hervorming van het Chineesche munststelsel en de centralisatie der Chineesche regeering onder het Nankingbewind. De vooruitgang, die China met behulp van dezen Britschen bijstand heeft gemaakt, heeft China er toe gebracht, een anti-Japansch program uit te werken, dat thans culmineert in het huidige Chineesch-Japansche conflict."
(Sjoegai Sjogyo) **(V. b. Chin.-Jap. Confl. 2974 A.)**

E. CHINA. — Maarschalk en Mevrouw Tsjang Kai-Sjek. —

Mevr. Tsjang Kai-Sjek, de trouwe medewerkster van haar echtgenoot.

Maarschalk Tsjang Kai-Sjek, opperbevelhebber van het Chineesche leger.

(Vorig bericht Tsjang Kai-Sjek 2884 A.)

F. FRANKRIJK. — Kantonnale verkiezingen. —
De einduitslag op 17 Oct. '37 van de verkiezingen voor de algemeene raden en de arrondissementsraden luidt als volgt:

	Algemeene raden	Arr. raden
Socialisten	234 winst 71	309 winst 84
Communisten	41 winst 31	70 winst 43
Sociaal-republik.	46 verlies 11	31 verlies 7
Onafh.-socialisten	15 verlies 5	15 verlies 18
Radicaal Pelletan	2 winst 1	5 winst 2
Sociaal-radicalen	526 verlies 42	544 verlies 37
Onafh.-radicalen	119 verlies 25	114 verlies 33
Volksdemocraten	20 winst 2	54 winst 9
Links-republikeinen	207 winst 2	237 verlies 78
Democr. radicalen	240 winst 9	391 winst 10
Conservatieven	59 verlies 6	68 winst 2
De la Roque	14 winst 10	29 winst 23
Doriot	2 winst 1	2 winst 1
Elzas. autonomisten	0 verlies 2	0 verlies 1
Totaal	1525 zetels	1869 zetels

(Het Volk) **(Vorig bericht 2972 A.)**

A. **Kunstleven.** —
Wij ontleenen aan het Alg. Handelsblad het volgende:
Eerst langzamerhand kwam op geestelijk terrein een samenwerking tot stand met krachten, die uit hoofde van hun beroep zich aan kunst wijdden, daar het pionierswerk door „amateurs" verricht werd. De verklaring hiervoor ligt eenvoudig in het feit, dat „beroepskrachten" eerst later hierheen kwamen en afzetgebied vonden, de basis voor een bestaan. Ook was de eerste tijd niet direct de gelukkigste, daar men aanvankelijk slechts die menschen zag komen, die in Europa op grond eener beperkte capaciteit geen plaats vonden. Nog heden ten dage vindt men de verschillende genoemde typen veelvuldig naast elkaar. Eerst langzamerhand vestigen zich hier ook figuren, aan wie met vertrouwen de technische leiding van kunstprestaties in handen wordt gegeven.
Dat hiernevens echter de maatschappelijke organisatie van het geheele kunstterrein door particulieren belangeloos geschiedt, heeft voor deze landen een ongekend gunstigen toestand geschapen, welke bovendien in vele opzichten afwerend ten opzichte van de corruptie in Europa heeft gewerkt. Men heeft hier het hoofd koel weten te houden en de afstand heeft tevens gediend tot een objectiviteit, die men in het gewoel der Oude Wereld zoo noode mist. Het Indische kunstleven teekent zich momenteel af naar drie stroomingen: de „import-kunst", welke geleid wordt door den Bond van Kunstkringen met afdeelingen door den geheelen archipel; de werkzaamheid van enkele beroepskrachten, die tevens het muziekleven op de hoofdplaatsen leiden; en de werkzaamheid van begaafde, soms zéér begaafde amateurs.

De drie stroomingen ontmoeten elkaar uiteraard vaak en in vele gevallen heeft een prachtige samenwerking tot bijzondere resultaten geleid.

NEDERL. OOST-INDIË

Goed peil der prestaties. — Komen wij na alle beschouwingen wat meer tot feiten:
Wij hebben den kunst-liefhebber de eerepalm gereikt voor het pionierswerk op dit terrein. Als men denkt, dat inmiddels de werkzaamheid van den „amateur" teruggetreden of verslapt is met het toenemen van werkzaamheid van den professional, dan heeft men het mis!
Zooals wij reeds zeiden: de geheele organisatie van de „import-kunst" is liefhebberij-werk. Zoo komen geregeld verzamelingen van schilderijen, plastiek, prentkunst, weefsels, kunstnijverheid, enz. aan, en hiervan worden, van kunstkring tot kunstkring, tentoonstellingen ingericht. Voorts vormt een zeer belangrijk onderdeel de organisatie der concerttournées, welke uiteraard een uitgebreide correspondentie insluit. Nu en dan hebben de kleinere kringen éénmaal per maand een „bondsprestatie" en de grootere uiteraard meer, terwijl deze laatsten ook reeds door hun leden-aantal verplicht zijn, meer prestaties te bieden. Zoo treden de meeste ensembles in de hoofdplaatsen twee of drie malen op, waarbij zij steeds een nieuw programma dienen te brengen. De prestaties bewegen zich op het gebied van cabaret, dans, tooneel, muziek, enz., kortom zoo veelzijdig mogelijk. Het voordeel van dit systeem is, dat men allerlei categorieën publiek vereenigt en — daar het lidmaatschap alle prestaties omsluit — „lichtere" en „zwaardere" kunst elkander kan doen steunen!
Met deze „import-kunst" blijven we ons oriënteeren op de Europeesche kunstmarkt. De geboden prestaties worden onder aandrang van het Bondsbestuur „actueel" gehouden. Menige kunstenaar heeft ook reeds ervaren dat men, wat dit betreft, zeker niet „in een kolonie" terecht was. Zoo zijn de prestaties, hier geboden, dezelfde als te Amsterdam of Weenen of Parijs of waar ook. En de artisten? Zij zijn ook dezelfden, die ginds optreden, want Nederl.-Indië is sinds geruimen tijd ook een welkome aansluiting in de wereld-tournées welke over Amerika, Japan, Australië enz. leiden. Zoo waren hier in den loop der jaren o.m. Iturbi, Heifetz, Szigety, Borofski, Rubinstein, Boedapester-strijkkwartet, Feuermann, Piatigorski, om slechts eenigen te noemen. Verblijdend is ook, dat meer en meer Hollandsche kunstenaars zich hier komen laten hooren. Zoo waren hier Carel v. Leeuwen Boomkamp, Andries Roodenburg, Charlotte Köhler, de gezelschappen der gebroeders Ruys, het cabaret Hans Snel, en kort geleden Betty van den Bosch.
Samenwerking in het muziekleven. — Behalve door het organiseeren der tournées, die bovenvermelden import mogelijk maken, treedt de kunstliefhebber hier ook meermalen nog op andere wijze naar voren. Menigmaal moet op ver in uithoeken liggende oorden klaviermedewerking gezocht worden van een of anderen amateur of amatrice; soms vormen zich strijkkwartetten die het tot zeer aanvaardbare prestaties brengen; de enkele orkesten te Batavia, Soerabaja en Bandoeng krijgen aanvulling uit amateurs of wel zij bestaan uit een kern van amateurs, gelijk onze studenten-ensembles in Nederland, op de uitvoeringen versterkt met beroepskrachten. Deze beroepskrachten zijn veelal blijvers geworden, na eerst werkzaam te zijn geweest in een der groote hotelrestaurantbedrijven. Batavia heeft in Hôtel des Indes en in Hotel der Nederlanden orkesten welke, zij het in luchtigen vorm, verzorgde genre-muziek brengen en hierin opera-selecties opnemen. In het Bandoengsche hotel „Homann" heeft geruimen tijd een Russisch ensemble dankbaar auditorium gevonden. Aan deze zaken heeft de amateur actief natuurlijk geen deel, doch dat er in Indië buiten de dagtaak tijd gevonden wordt voor ernstige studie, bewijst het geval van menigen liefhebber, die zijn muzikale en literaire ontwikkeling bijhoudt door discotheek en bibliotheek en deze werken niet alleen op de plank in de kast laat staan. Ik vermeld bijvoorbeeld het geval van een bedrijfsleider van een der grootste bedrijven te Soerabaja, bekwaam instrumentalist, die aan het werk toog om alle viool-solo-sonaten van Bach over te schrijven, waarbij maat voor maat belangrijke beschouwingen uit verschillende revisies en opmerkingen van groote meesters werden ingeschreven. Een reuzenarbeid, die maanden en maanden vorderde van buitengemeene intelligentie en toewijding. En dit alles ter voorbereiding van... eigen studie! En wat gebeurde er niet onder leiding van den juist-vertrokken voorzitter van den Kunstkring-Soerabaja, mr. H. M. Planten! Deze bracht door heel den Oosthoek, met Soerabaja als centrum, goede en vaak zéér goede tooneeluitvoeringen en hij boekt op zijn répertoire als speler en regisseur een serie creaties, die menig beroepsgezelschap hem met recht kan benijden. (Ook Shakespeare werd hier gespeeld en met een raakheid en frischheid, die den routinearbeid van het beroepstooneel in de schaduw stelde, terwijl de middelen ook veroorloofden, aankleeding en montage in uiterste perfectie te geven.)
Hoe men op peil blijft. — Dit is zoo het aspect van „hoe men zich op peil houdt". En dat dit streven naar niveau geen holle frase is, zal een ieder kunnen beamen, die de Indische maatschappij van nabij kent. Laten wij de tijdelijke verschijnselen der malaise buiten beschouwing, dan nòg is Indië's samenleving er een van bijzonderen aard. Het geestelijk goed komt ongetwijfeld vrijwel overal ter wereld op latere en de allerlaatste plaats, maar het materialisme vraagt in deze landen soms beangstigend veel van de totale aandacht en de groep, die strijden wil voor kunst, voor geestelijk goed en voor een hooger gesteld evenwicht, is in wezen héél klein. Men kan zich dan ook de voldoening begrijpen, als, uit gesprekken of door waardeering van prestaties, aan buitenstaanders, solisten die kersversch van ginds komen, blijkt, dat

men inderdaad geheel georiënteerd is. Menigeen haast zich ook tijdens een verlof in het oude land, zich spoedig te overtuigen of de jaren in Indië achterstand, geestelijken achterstand opleverden. Aardig is ook, als men dan in Europa hoort, dat kunstenaars, die Indië bezochten, vol lof waren over hun ervaringen in dit land, want men kan niet alleen kunst brengen, en bespeuren, dat deze critische waardeering ondervindt, maar men kan er tegelijk ook kunst ontvangen! Nieuwe en bijzondere indrukken, die maken, dat men spoedig van dit land gaat houden, waar men bovendien de kennismaking kan inzetten onder de aangenaamste omstandigheden. Zoo zal onze kolonie misschien ook onder de landen gerekend mogen worden, waar een gezond kunstleven vatbaarheid heeft, en levensvatbaarheid houdt! Slechte invloeden worden door de groote uitgestrektheid geneutraliseerd of misschien leidt deze uitgestrektheid van het terrein, dat bestreken moet worden, ook geestelijk, tot ruimer denken. (Alg. Handelsblad)

20 OCTOBER 1937

A. LEVENSONDERHOUD. — Kosten in diverse landen van 1913—Juli 1937. —

In de afdeeling Internationaal van het maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek worden gegevens gepubliceerd over de kosten van het levensonderhoud in verschillende landen van 1913 tot Juli 1937. Natuurlijk is een vergelijking van de verschillende landen onderling niet altijd even gemakkelijk, aangezien maar zelden eenzelfde tijd of tijdvak als basis is aangenomen.

Voor **Nederland** de jaren 1911/1913 op 100 stellende, komen we voor 1933 op het cijfer 139, 1934: 140, 1935: 136 en 1936: 132. Het topjaar was dus 1934, waarna een daling intrad. Doch reeds op het einde van 1936 was er een stijging boven het gemiddelde van dat jaar, welke stijging zich in 1937 regelmatig voortzette tot 139 in Juli 1937 Het hooge cijfer van 1934 is dus weer bijna bereikt.

Zwitserland vertoont ongeveer een gelijk beeld. Hier geldt Juni 1914 voor 100. De index voor 1933 is dan 131, 1934: 129, 1935: 128 en 1936: 130. Eind 1936 begint de stijging tot 137 in Juli 1937.

Duitschland geeft een geringere stijging te zien. Juli 1914 op 100 stellende, geeft het tijdvak 1933 tot en met 1936 een stijging van 118 tot 124. Voor 1937 geeft het eerste halfjaar iets minder dan 125 en Juli 126.

In **België** is 1921 als basis 100 genomen. Van 1933 t/m. 1936 stijgt de index van 179 tot 187 (1934: 173, 1935: 175). Eind 1936 gaat het cijfer sterk omhoog tot 201 in Juni 1937.

Ook **Denemarken** vertoont een sterke stijging van 100 in Juli 1914 tot 180 in Juli 1937. Iets beter is **Noorwegen** van 100 tot 168 en **Zweden** van 100 tot 162.

Groot-Brittannië neemt als basis Juli 1914. In 1933 was de index gestegen tot 140 en sedertdien is de stijging blijven aanhouden tot 147 in 1936 en 155 in Juli 1937. **Japan** baseert zijn cijfers op 15 Juli 1914 en noteert van 1933 tot 1936 een stijging van 146 tot 159. In Juli 1937 was het cijfer gestegen tot 172. Maar het slechts komt **Frankrijk** er wel van af. Als basis van 100 wordt aangenomen het tijdvak Januari tot Juni 1914. 1933 heeft dan reeds een hoogte bereikt van 520, waarna voor 1934 en 1935 een daling intreedt tot resp. 516 en 483. Doch 1936 stijgt weer tot 507. Het laatste kwartaal van 1936 is reeds zeer hoog met een index van 540, waarna de stijging aanhoudt tot 581 over het eerste kwartaal van 1937 en niet minder dan 606 over het tweede kwartaal van laatstgenoemd jaar.

Er zijn echter ook landen waar de stijging gering is. Zoo geeft **Britsch-Indië** een stijging van 100 in Juli 1914 tot 103 in 1933, 97 in 1934 (hier dus zelfs daling), 101 in 1935 en 102 in 1936. Toch gaat ook hier het indexcijfer nog iets omhoog en bereikte in Juni 1937 106.

Hongarije maakt ook een heel goed figuur met 100 in 1913, 91 in 1933, 89 in 1934, 91 in 1935 en 96 in 1936. Van 1933 tot 1936 waren de kosten van levensonderhoud dus lager dan in 1913. Echter vindt ook hier van af eind 1936 een stijging plaats tot 102 in Juli 1937. Hongarije is als zoodanig te benijden, evenals **Oostenrijk** met 100 in Juli 1914 en 105 gedurende de jaren 1933 tot en met 1936. In Juli 1937 bedroeg de index nog 105, terwijl over enkele maanden van het laatstverloopen jaar nog een enkele maal het cijfer daar even beneden is geweest. Ook **Tsjecho-Slowakije** vertoont zulk een beeld met 100 in Juli 1914, 104 in 1936. Later treedt een kleine stijging in tot 106 in Juli 1937.

Iets minder gunstig is de **Unie van Zuid-Afrika** met 100 in 1913 en 108 in 1936. Thans is het indexcijfer daar gestegen tot ongeveer 110.

Ten slotte resteeren nog enkele landen, waarvan de cijfers moeilijk te vergelijken zijn met de reeds genoemde. Zoo noteert **Australië** een daling van 100 in 1923/'27 tot thans 87; **Canada** van 100 in 1926 tot thans 83; **Italië** van 100 in Juni 1928 tot nu 93; **Polen** van 100 in 1928 tot 65 in Juli 1937 en de **Vereenigde Staten** van 100 over 1923 tot 1925 tot thans ongeveer 84. In al deze laatstgenoemde landen is echter gedurende den laatsten tijd een stijging van het indexcijfer ingetreden. Zoo geeft Australië van 1933 tot heden een stijging van 80 tot 87, Canada van 78 tot 83, Italië van 80 tot 93, de Ver. Staten van 76 tot 84. Polen noteerde in 1933 nog 71, het cijfer daalt dan in de eerstvolgende drie jaren tot resp. 66, 64 en 61, doch eind 1936 komt ook de stijging tot 65 in Juli 1937.

De kosten van het levensonderhoud stijgen dus in den laatsten tijd overal, al is het in sommige landen in zeer geringe mate. En Nederland maakt in vergelijking met andere landen zeker geen slecht figuur, al moet worden toegegeven, dat een stijging met bijna 40% sedert het tijdvak 1911/1913 niet gering meer te noemen is. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vorig bericht 2730 A.)

B. SPANJE. — Burgeroorlog. - Asturië in nationalistische handen. —

De troepen van generaal D'Avila zijn erin geslaagd, de Asturische strijdkrachten, die de verdedigingslinie van La Sella bezet hielden, te omsingelen. Op 17 Oct. '37 bevonden de rechtsche troepen zich op ongeveer 15 K.M. van Villa Viciosa. De laatste verdedigingslinie der Asturiërs is thans bezweken. (Agence Belga) **(Vor. ber. Burgeroorlog 2979 E.)**

C. EGYPTE. — Versterking van de Lybische grens.

De Egyptische autoriteiten hebben, in samenwerking met de Britsche militaire autoriteiten, maatregelen genomen, om de sedert den Abessynischen oorlog bestaande verdedigingswerken in de Lybische woestijn, in het bijzonder bij Mersah Matroe, te moderniseeren en met voldoende materiaal en troepen uit te rusten. (Le Journal du Caire)

(Vor. ber. 2876 C.; Lybië 2978 A.)

D. CHINA. — Conflict met Japan. - China's wenschen.

China noch Japan zien het openen van vredesbesprekingen onder het oog. China wenscht geen compromisregeling, gelijk in de Chineesche bladen wordt verklaard. Voordat eenigerlei vredesplan besproken kan worden, wenscht China de terugtrekking van de Japansche troepen uit Noord-China en teruggave van Mandsjoekwo. (Central News, Chin. persagentschap)

(Vor. ber. Chin.-Jap. Confl. 2980 D.)

E. PALESTINA. — Onrust. - Arabische sympathieën voor Italië. —

Aan de Noordelijke grens van Palestina, tusschen Haifa en Safed, heeft zich een woedend gevecht voorgedaan, waarbij verscheidene honderden Palestijnen met elkander slaags raakten. Er werden schoten gelost en bommen geworpen. De strijd duurde twee uur.

Te Jaffa en Tel Aviv is de toestand gespannen. Er zijn bommen geworpen naar het hoofdbureau van politie te Jaffa. De autoriteiten hebben de Joden gewaarschuwd voor reizen naar Jaffa. De burgemeester van Tel Aviv heeft in verband met de onveiligheid en den aanslag op het vliegveld te Lydda, een nieuw terrein gevraagd.

Er zijn sancties genomen op grond van de recente aanslagen op autobussen. De huizen der vermoedelijke aanvallers zijn met dynamiet opgeblazen door den ordebewakingsdienst, nadat de dorpsbevolking geëvacueerd was.

De nieuwe burgemeester van Jeruzalem is de oud-Oostenrijksche advokaat dr. Daniël Auster. Dr. Auster promoveerde aan de Weensche universiteit, diende tijdens den oorlog in het Oostenrijksche leger als eerste luitenant en trok na den oorlog naar Palestina.

Telegram aan Mussolini. — Naar vernomen wordt, hebben de hoofden van de belangrijkste Arabische stammen in Lybië een telegram aan Mussolini gezonden, waarin zij hem de verzekering geven van hun solidariteit met de Arabieren in Palestina, zulks naar aanleiding van „de gebeurtenissen, die daar de laatste dagen hebben plaats gevonden in verband met de maatregelen, waartoe de mandaatsregeering is overgegaan."

De toon der Italiaansche bladen tijdens de jongste incidenten in Palestina draagt een uitgesproken anti-Britsch karakter. (Agence Belga)

(Vorig bericht 2976 D.)

A. DOMINICAANSCHE REPUBLIEK. — In- en Uitvoer. - Handelsverkeer met Nederland. - Regeering. —

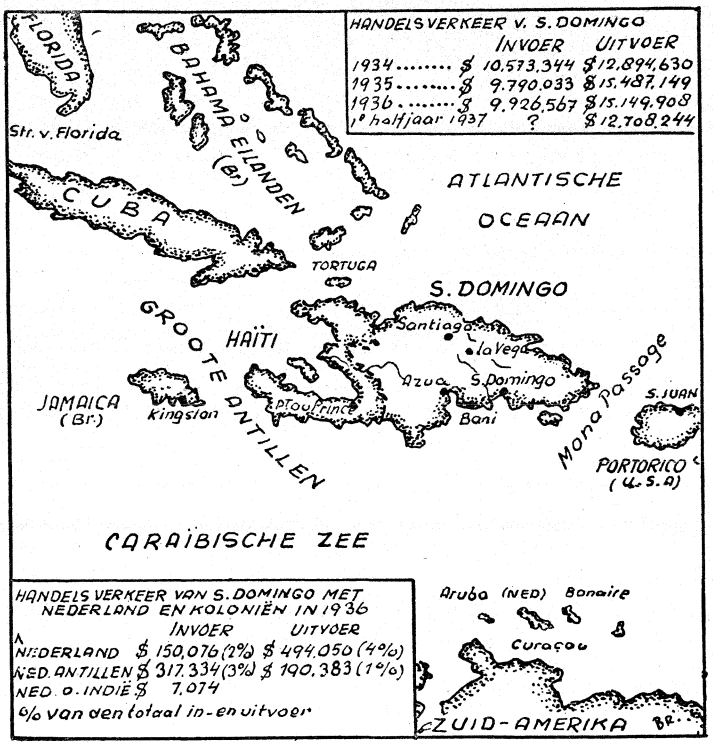

In 1821 werd na de Spaansche evacuatie van het geheele eiland een onafhankelijke republiek geproclameerd. De huidige republiek scheidde zich in 1844 van Haïti af en stichtte de Dominicaansche republiek. In 1916 waren de Ver. Staten genoodzaakt militaire maatregelen te nemen en de republiek werd tot 1924 onder beheer van het Amerikaansche Gouvernement gesteld. In dit jaar werd weder een Dominicaansch bestuur gekozen dat met uitzondering van de nationale schuld, die door een Amerikaansch ambtenaar wordt gecontrôleerd, weder alle onafhankelijke rechten bezit. (Red. K. H. A.)

(Overname zonder bronvermelding verboden)

21 OCTOBER 1937

B. NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van Prof. ir. H. G. Nolen over „den electrischen generator en zijn belasting". —

Op 6 Oct. '37 heeft dr. ir. H G. Nolen in een openbare vergadering van den Senaat der Technische Hoogeschool in de aula bij de aanvaarding van het ambt van hoogleeraar in de electrotechniek aan de Technische Hoogeschool een rede uitgesproken over „den electrischen generator en zijn belasting". Spreker begon met het begrip generator te ontwikkelen. Bij het gebruik van wisselstroom worden verschillende moeilijkheden in het bedrijf geopenbaard, die bij gelijkstroom weliswaar ook in principe aanwezig zijn maar dan niet van zoo overwegend belang zijn als dit bij de 50 × per secunde wisselende stroomsoort die men tegenwoordig gebruikt, het geval is. In het bijzonder wees spr. op den invloed van zelfinductie en capaciteit, die elkaar zoo merkwaardig aanvullen. Voorts wees spr. er op, dat in de praktijk beide gevallen voorkomen, men heeft netten met overmatige zelfinductie waartoe men er toe komt een extra capaciteit bij te schakelen (netten met veel motoren of lange bovengrondsche leidingen), men heeft netten met overmatige capaciteit (veel ondergrondsche kabels) bij welke men dus extra zelfinductie zou moeten bijschakelen om het nagestreefde evenwicht tusschen zelfinductie en capaciteit te bereiken. Gevolg van deze overwegingen is dus wel, dat men in het algemeen niet kan zeggen welke nieuwe aansluiting voordeelig is, een met zelfinductie of een met capaciteit, dit hangt er van af welke der beide grootheden voor de aansluiting in overmaat aanwezig was.

Dit overmaat geeft aanleiding tot het slingeren van energie tusschen den generator en het net.

Hierdoor ontstaat dus een zekere wisselwerking tusschen generator en belasting en spr. wijdde er over uit dat de bestudeering van deze wisselwerkingen alleen in een mathematisch kleed kan worden gestoken, wanneer het tempo dier wisselingen volkomen constant is, d.w.z. dat de zelfde spanning na een evenlang tijdsverloop iederen keer weerkeert.

Om kort te gaan, in de kromme lijn die de wisselstroomgrootheden voorstelt mogen geen hoogere harmonische voorkomen. Dit is echter niet alleen een kwestie van vergemakkelijking der studie. Hoogere harmonische kunnen ook allerlei ongewenschte verschijnselen in het leven roepen. Zij kunnen aanleiding geven tot labiliteit, tot resonantie en overspanningsmogelijkheden.

Behalve echter den eenvoud van de sinus-kromme vereischt de combinatie van wisselstroom, die men in de praktijk gebruikt en die men practisch een draaistroom noemt, nog een tweeden eisch van eenvoud, waaraan dikwijls practisch moeilijk is te voldoen. Spr. doelde hierbij op de het eerst door Fortescue ontwikkelde symmetrie van de belasting.

Nu men eenmaal met den generator een zekere trap van volmaaktheid bereikt heeft, nu komt de belasting moeilijkheden brengen. Moderne verbruikstoestellen kunnen ook de symmetrie van de belasting nadeelig influenceeren. Hierbij wees spr. er op dat een phasische belasting, zooals laschtransformatoren en electrische ovens en ook de gloeilampen, tot de a-symmetrische belasting aanleiding kunnen geven; in groote netten echter kan men ze gemakkelijk symmetrisch over de phasen verdeelen. Moeilijk te beheerschen zijn tijdens de perioden veranderende zelfinducties, capaciteiten en weerstanden. De tijdens een periode veranderende zelfinductie treft men reeds in den transformator aan, het is een oude bekende en een aanleiding voor het optreden — z.i. op uiterst bescheiden schaal — van boven harmonische.

Moeilijker wordt de toestand bij moderne verbruikstoestellen zooals de gasontladingslampen en de mutatoren. Vooral de electrische tractie neemt groote hoeveelheden electrischen arbeid af door middel van mutatoren, mutator is de door den Zwitsers gepousseerde verzamelnaam voor alle ontladings-ventielen waarin slechts over bepaalde deelen der perioden stroom wordt doorgelaten en waarvan de gelijkrichters de meest bekende groep vormen. Men kan ze beschouwen als weerstanden die gedurende een deel der perioden zeer klein zijn en gedurende een ander deel bijna oneindig groot. Het zijn dus periodiek veranderende weerstanden en het ligt voor de hand, dat zelfs de best uitgevoerde generator er nooit in zal slagen dergelijke toestellen met sinusvormigen wisselstroom te belasten.

In onze netten worden naast elkaar gebruikt draaistroom-transformatoren met hoogspanningswikkelen die zoowel in ster als in driehoek geschakeld zijn.

Men kan nu aantoonen dat de moeilijkheden bij a-symmetrische belastingen bij beide soorten wikkelingen elkander kunnen compenseeren.

Ook zou men bepaalde boven harmonische expresselijk in den generator kunnen brengen, die zoodanig gedimensioneerd zijn dat zij de boven harmonische uit het net compenseeren.

Aan het einde van zijn beschouwingen komende, wees spr. er dus op dat, alhoewel de eigenlijke generator het eenige apparaat blijft waar werkzaam vermogen wordt voortgebracht, men er op uit moet zijn generator en zijn belasting meer dan voorheen tezamen te bestudeeren. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. i. h. Onderwijs 2976 C.)

C. FRANKRIJK. — Vernieuwing van het verdrag van vriendschap met Joego-Slavië. —

Op 12 Oct. '37 heeft Stojadinowitsj met minister Delbos te Parijs de documenten onderteekend betreffende de vernieuwing van het verdrag van vriendschap en raadpleging tusschen Frankrijk en Joego-Slavië.

Het Fransche departement van Buitenlandsche Zaken publiceert een communiqué naar aanleiding van de onderteekening van de overeenkomst, waarbij voor den duur van vijf jaar het verdrag van vriendschap en arbitrage tusschen Frankrijk en Joego-Slavië wordt verlengd.

In het communiqué wordt o.m. gezegd: De ministers

hebben diepgaande besprekingen gevoerd over de algemeene Europeesche situatie en de problemen, welke beide landen meer in het bijzonder raken. Die besprekingen werden gehouden in den geest van die nauwe en vriendschappelijke samenwerking, welke beantwoordt aan de solidaire gevoelens en belangen der beide landen. (Le Temps - Politika)

A. **NEDERLAND. — De Nederlandsche Spoorwegen in 1936. —**
In verhouding tot de gezamenlijke opbrengsten van het vervoer bedroegen de gezamenlijke exploitatiekosten 95.84 procent tegen 94.30 pct. in 1935.
De totale loonuitgaven, met inbegrip van die voor constructie en derden, bedroegen in 1936 *f* 59.980.000, tegen *f* 63.355.000 in 1935, zoodat de vermindering *f* 3.375.000 bedroeg. Het batig saldo der exploitatierekening, in 1936 bedragende *f* 3.975.862, is *f* 1.783.380 lager dan in 1935, toen het *f* 2.479.090 lager was dan in 1934.
Het nadeelig saldo der interestrekening bedraagt *f* 21.750.629, tegen *f* 21.297.454 in 1935. De afschrijving koersverschil en onkosten bij uitgifte van leeningen bedraagt *f* 248.103. De verschillende verliezen ad *f* 724.795 (v. j. *f* 78.565) zijn aanzienlijk hooger dan over 1935. Zij bestaan in hoofdzaak uit de geleden verliezen wegens niet terug ontvangen gelden voor uitgaven aan de spoorwegen Nijkerk—Ede, Schagen—Van Ewijcksluis en Dinxperlo—Varsseveld.
Ten behoeve van het fonds tot ondersteuning van gepensionneerd Nederlandsch spoorwegpersoneel is een bijdrage van *f* 175.000 uitgetrokken (v. j. *f* 200.000).
Het nadeelig saldo der rekening van gemeenschappelijke baten en lasten bedraagt over 1936 *f* 30.231.183 (v. j. *f* 28.032.342).
In het debet der winst- en verliesrekening S.S. en H.S. is onderscheidenlijk overgebracht het aandeel van elke maatschappij in voormeld nadeelig slot, bedragende voor S.S. 18/40½ × *f* 30.231.183 = *f* 13.436.081 en voor H.S. 22½/40½ × *f* 30.231.183 = *f* 16.795.101.
In verband met het bepaalde in de overeenkomsten 1920 S.S. en H.S., zijn in het credit der winst- en verliesrekeningen gebracht de door den staat aan de maatschappijen verschuldigde bijbetalingen, ad *f* 14.156.081 bij S.S. en *f* 17.695.101 bij H.S. om tot een winstsaldo te komen van 4% van het op aandeelen aan toonder gestorte en niet terugbetaalde kapitaal ad *f* 18.000.000 bij S.S. en ad *f* 22.500.000 bij H.S.
Diensvolgens sluit de winst- en verliesrekening bij S.S. met een voordeelig saldo van *f* 720.000, waarvan op de in omloop zijnde 72.000 aandeelen aan toonder van *f* 250 *f* 10 per aandeel kan worden uitgekeerd.
Van het voordeelig saldo der winst- en verliesrekening H.S. van *f* 900.000 kan op de in omloop zijnde 22.500 aandeelen aan toonder van *f* 1000 *f* 40 per aandeel worden uitgekeerd.
(Aan personeelsuitgaven werd in het geheel betaald *f* 67.882.000, d.i. 74.10 procent der exploitatiekosten, tegen *f* 70.815.000 of 74.26 procent der exploitatiekosten in 1935 (Nwe. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 2648 A.; Spoorwegen 2713 E.)

B. **ZUID-AFRIKA. — Generaal Smuts over Zuidwest-Afrika. —**
In een te Colesburg gehouden redevoering heeft generaal Smuts naar aanleiding van den Duitschen eisch in zake teruggave van de vroegere Duitsche kolonie van Zuidwest-Afrika o.a. verklaard: „Dit mandaat is noodzakelijk voor de toekomstige veiligheid van onze grenzen en wij zullen het behouden". In het verdere verloop van zijn rede herinnerde Smuts er aan, dat de minister-president der Zuid-Afrikaansche Unie in een vroegere verklaring duidelijk heeft doen uitkomen, dat de Unie staat of valt met het mandaat over Zuidwest-Afrika.
Tenslotte wees generaal Smuts er nog op, dat de meerderheid van de blanken in Zuidwest-Afrika niet uit Duitschers, doch uit Afrikaners bestaat.
(Die Burger) **(Vor. ber. Generaal Smuts 2356 H.)**

22 OCTOBER 1937

C. **HONGARIJE. — De rede van Tibor von Eckhardt en de sociaal-democraten. —**
De Hongaarsche sociaal-democratische partij heeft op 17 Oct. '37 een standpunt bepaald naar aanleiding van de legitimistische redevoering van Tibor von Eckhardt van een week geleden. Zonder daarbij zich uit te spreken voor de restauratie verklaarden de sociaal-democraten duidelijk, dat, wanneer zij moesten kiezen tusschen de dictatuur en welk ander regime ook, zij zich steeds tegen de dictatuur zouden uitspreken. Door deze verklaring zijn thans alle oppositiepartijen vereenigd tegen initiatieven met totalitaire strekking. (Az Est)
(Vor. ber. Tibor von Eckhardt 1683 B.)

D. **GEESTELIJK LEVEN. — Eeuwfeest der Basiliek te Maastricht. —**
De herdenking van het feit, dat de Basiliek van O. L. Vrouwe te Maastricht een eeuw geleden werd teruggeschonken aan den katholieken eeredienst, is op 10 Oct. '37 op plechtige wijze ingezet met een Pontificale Hoogmis in de Basiliek, nadat den vorigen avond een compacte menschenmassa met een bidweg hulde had gebracht aan Maria de Sterre der Zee.
(De Tijd)

E. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van Prof. dr. P. Karsten over „De beteekenis der analytische chemie en haar ontwikkeling in de laatste vijftig jaar". —**
Op 1 Oct. '37 heeft te Delft prof. dr. P. Karsten, benoemd hoogleeraar in de scheikundige technologie aan de Technische Hoogeschool, zijn inaugureele rede gehouden. Het onderwerp was: „de beteekenis der analytische chemie en haar ontwikkeling in de laatste vijftig jaar". Wij ontleenen hieraan het volgende:
De analytische chemie, aldus betoogde spr., heeft in de laatste vijftig jaar sterk den invloed van de vorderingen van chemie en physica ondergaan: deze wetenschappen verschaften haar nieuwe hulpmiddelen om de talrijke problemen op te lossen, die wetenschap en industrie haar voorlegden.
Wanneer wij de plaats willen nagaan, die de analytische chemie ten opzichte van de zuivere en toegepaste wetenschap inneemt, dan kunnen wij zeggen, dat ze haar voedsel ontvangt van de zuivere wetenschap, in het bijzonder de chemie en de physica, en methoden verschaft aan de zuivere wetenschap en de industrie. De wetenschap zou weinig vorderingen gemaakt hebben zonder de beschikking te hebben gehad over bruikbare methoden om te kunnen nagaan de samenstelling van gevormde stoffen of het verloop van plaatshebbende reacties. Vele verrassende resultaten op allerlei gebied zouden tot de onmogelijkheden hebben behoord, indien men hierbij de hulp van nauwkeurige analyses had moeten ontberen, en hoe dikwijls heeft men een research-onderzoek moeten opgeven door het ontbreken van goede analysemethoden!
In de industrie wordt het belang van de analytische chemie meestal wel ingezien. Terecht: de industrie zou zich zonder haar nooit tot zulk een hoogte hebben kunnen ontwikkelen. Analytische methoden worden in veel industrieën gebruikt bij het inkoopen der grondstoffen, bij het waardeeren van haar producten en bij het opsporen van de oorzaak van ongewenschte eigenschappen van het geproduceerde artikel.
(Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. i. h. Onderwijs 2983 B.)

F. **NEDERLAND. — Dienstplicht. - Wijzigingen. —**
De minister van Defensie heeft aan de burgemeesters bericht, dat in afwachting van de beslissing omtrent de bij de Staten-Generaal aanhangig gemaakte wijziging van de Dienstplichtwet, waarbij o.m. verhooging van het jaarlijksche contingent gewone dienstplichtigen wordt voorgesteld, het in de bedoeling ligt, het getal ingeschrevenen, dat zich aan de keuring moet onderwerpen, belangrijk te verhoogen.
In verband hiermede is het noodzakelijk gebleken, het aantal keuringsraden te verhoogen van 18 tot het vroegere aantal: 33.
Behoudens uitzonderingen bestrijkt elk der nieuwe raden het gebied van een van de vroegere 33 raden. Echter zijn de nieuwe raden niet meer, als vroeger, genummerd, doch is er de voorkeur aan gegeven, aan elken raad den naam van een gemeente te geven, waardoor men in den naam tevens een aanduiding zal vinden van het gebied van den raad.
De minister doet de aanschrijving vergezeld gaan van een vernieuwde districtsbeschikking, waarin de noodige wijzigingen betreffende de verandering in de keuringsraden zijn opgenomen.

De minister hoopt spoedig nadere mededeelingen te doen omtrent de a.s. keuringen, die vermoedelijk reeds in de tweede helft van November zullen aanvangen. Het ligt in de bedoeling dat deze keuringen, voor zoover zij nog in 1937 zullen plaats hebben, zullen dienen voor de nog niet gekeurde ingeschrevenen van de lichting 1938 en dat in Januari 1938 en volgende maanden de keuringen worden voortgezet voor de lichting 1939. (Nieuwe Rott. Courant)

(Vorig bericht 2953 A.)

A. **PORTUGAL. — In- en Uitvoer. - Handel met Nederland. —**

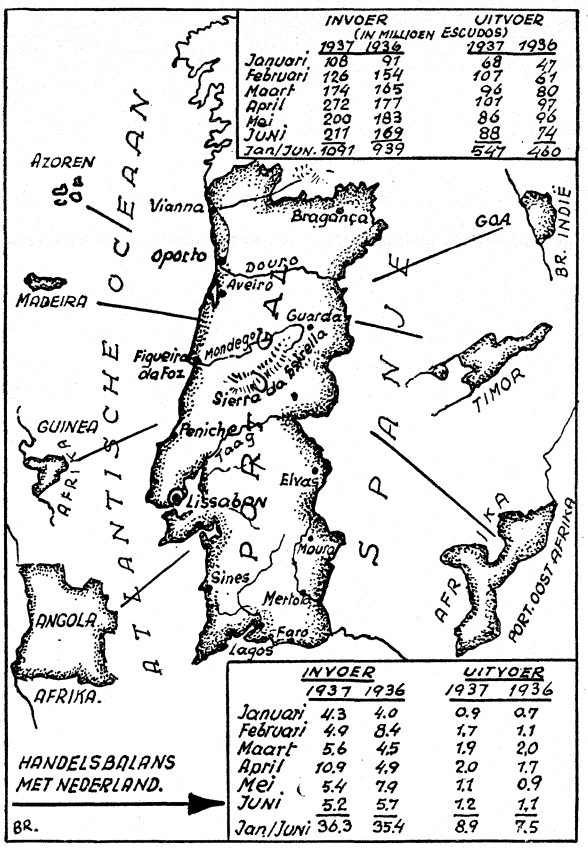

(Overname zonder bronvermelding verboden)

B. **TURKIJE. — Accoord met Sovjet-Rusland. —** Op 8 Oct. '37 is ter ministerie van Buitenlandsche Zaken een nieuw handels- en scheepvaartverdrag tusschen Turkije en Rusland onderteekend. Tevens zijn overeenkomsten geteekend over de wisselkoersen en de betalingen. (Akcham)

23 OCTOBER 1937

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Grondwetswijziging. —**

De Tweede Kamer heeft op 20 Oct. '37 gestemd over de wetsontwerpen tot herziening van de Grondwet.

Het wetsontwerp no. 1 strekkende tot verlaging van het inkomen van H. M. de Koningin van *f* 1.200.000 tot *f* 1.000.000 (het kent een inkomen van *f* 200.000 toe aan den prins-gemaal en het halveert het inkomen van de prinses, dat volgens de huidige grondwet na huwelijksvoltrekking *f* 400.000 bedraagt) wordt aangenomen met 94 tegen 3 stemmen. (Tegen de communisten.)

Het wetsontwerp no. 2 der grondwetsherziening verlaagt de schadeloosstelling der Tweede Kamerleden van *f* 5000 tot *f* 4500, het pensioen, dat oud-Kamerleden 's jaars ontvangen voor elk jaar, dat zij Kamerlid zijn geweest, wordt van *f* 150.— tot *f* 120.— en het maximum pensioen van *f* 3000 tot *f* 2800 verlaagd. Een afgetreden Kamerlid, dat minister wordt, zal gedurende zijn ministerschap geen pensioen als oud-Kamerlid krijgen.

Dit ontwerp werd aangenomen met 90 tegen 7 stemmen. (Tegen stemden de N.S.B. en de communisten.)

Het wetsontwerp no. 3: verandering in de Grondwet, strekkende tot het openen der mogelijkheid ministers te benoemen, niet belast met de leiding van een ministerieel departement, werd aangenomen met 86 tegen 11 stemmen. (Tegen Chr. Dem. Unie, Staatk. Geref. Partij, N.S.B. en Comm. Partij.)

Het wetsontwerp no. 4 tot herziening van de Grondwet, dat den wetgever bij de uitwerking van het principe der evenredige vertegenwoordiging wat meer armslag zal geven, heeft de Tweede Kamer goedgekeurd met 86 tegen 11 stemmen. (Tegen: N.S.B., C.D.U., communisten en Staatk. Geref.)

Voor wetsontwerp no. 5: verandering van de Grondwet, strekkende tot het openen van de mogelijkheid, leden van vertegenwoordigende lichamen, die een streven tot uitdrukking brengen, gericht op de verandering van de bestaande rechtsorde met toepassing of bevordering van onwettige middelen, van hun lidmaatschap vervallen te verklaren, stemden 60 leden, tegen stemden 37.

Aangezien dit wetsontwerp geen 2/3 meerderheid heeft behaald, is het niet aangenomen.

(Tegen stemden de S.D.A.P., Vrijz.-Dem., Comm. Partij, N.S.B. en Chr. Dem. Unie.)

Het wetsontwerp no. 6: verandering in de Grondwet, strekkende tot het openen van de mogelijkheid, openbare lichamen voor beroep of bedrijf in te stellen, werd aangenomen met 88 tegen 9 stemmen. (Tegen stemden N.S.B., Comm. Partij en Staatk. Geref.)

Het wetsontwerp no. 7: het zoogenaamde „verzamelontwerp", bevattende voorstellen betreffende de beperking der parlementaire onschendbaarheid en betreffende uitsluiting van verkiesbaarheid in geval van veroordeeling wegens politieke delicten, behaalde 58 tegen 39 stemmen en is dus niet aangenomen. (Tegen stemden S.D.A.P., Vrijz.-Dem., Comm. Partij, N.S.B., C.D.U. en S.G.P.)

Het wetsontwerp no. 8: verandering van de overgangsbepalingen, werd zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij deze stemmingen waren afwezig: mr. Oud (Vrijz.-Dem.) en de heeren Stumpel en mr. Truyen (beiden R.K.). (Alg. Handelsblad - Volk - Telegraaf)

(Vor. ber. Grondwet 2888 E; Wijziging 2741 F.)

D. **NEDERLAND. — Landbouwkundig onderzoek. - Ir. J. Otten wordt directeur. —**

Ter bevordering van de gewenschte samenwerking op het gebied van het landbouwkundig onderzoek, ligt het in het voornemen van den minister van Economische Zaken, over te gaan tot het instellen van een centrale commissie van advies voor het technisch landbouwkundig onderzoek, welke te Wageningen zal zijn gevestigd.

Het ligt in de bedoeling den rijkslandbouwconsulent ir. J. M. L. Otten als voorzitter van de in te stellen centrale commissie met de leiding te belasten.

(Alg. Handelsblad)

E. **ITALIE. — Mussolini eischt autarkie. —**

Het centrale corporatieve comité van Italië is dezer dagen bijeengekomen voor besprekingen over de nationale autarkie.

Bij de opening der bijeenkomst gaf Mussolini een uiteenzetting van de grondbeginselen, die de nationale activiteit moeten leiden. Het tijdperk der voorbereidende studie moet worden afgesloten; men moet beginnen met de verwezenlijking der verschillende plannen.

De geheele natie moet doordrongen worden van den geest der autarkie: zij moet er zich op voorbereiden

afstand te doen van niet-onmisbare producten, die vervangen kunnen worden door nationale voortbrengselen, hetgeen voordeelig is voor de Italiaansche handelsbalans.
De Duce constateerde met voldoening, dat in verschillende belangrijke takken van productie de autarkie reeds geheel of vrijwel bereikt is.
(Giornale d'Italia) **(Vor. ber. Mussolini 2974 A.)**

A. **NON-INTERVENTIE-COMMISSIE. — Italië hecht goedkeuring aan vele voorgestelde punten. —**
Tegen alle pessimistische verwachtingen in, is de non-interventie-commissie te Londen er in geslaagd zeer aanmerkelijke vorderingen met betrekking tot de kwestie der vrijwilligers in Spanje te bereiken. Deze gunstige wending moet hoofdzakelijk worden toegeschreven aan een verklaring van den Italiaanschen gedelegeerde Grandi, die op 20 October mededeelde, dat zijn regeering haar goedkeuring hecht aan de volgende punten:
1o. Aan beide zijden wordt onmiddellijk overgegaan tot een symbolische terugtrekking van de buitenlandsche vrijwilligers.
2o. Er wordt een internationale commissie naar Spanje gezonden, die zal moeten nagaan op welke wijze de vrijwilligers moeten worden teruggetrokken en die daarop contrôle zal moeten oefenen.
3o. Deze commissie zal desbetreffende voorstellen doen.
4o. Tijdens het terugtrekken zal worden nagegaan op welke wijze beiden partijen in Spanje de rechten van oorlogvoerenden toegekend kunnen worden.
In hoofdzaak heeft Italië dus het Britsche plan van 14 Juli (pag. 2867 A.) aanvaard en daarenboven nog een „symbolische" terugtrekking der vrijwilligers. Duitschland heeft zich bij de verklaring van Grandi aangesloten.
Na afloop der zitting verklaarde de Engelsche minister Eden zich zeer voldaan over de bereikte resultaten. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. 2979 E.; Burgeroorlog 2982 B.)

B. **TURKIJE. — Luchtvaart. - Drie-jarenplan. —**
Turkije is op het oogenblik bezig een sterke luchtmacht in het leven te roepen. Tegen het einde van 1939, wanneer het drie-jaren-plan in zake de luchtbewapening voltooid is, hoopt de Turksche regeering op zijn minst 1000 hoogstmoderne en machtige militaire vliegtuigen tot haar beschikking te hebben.
(Ankara Haltasi)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 2920 B.)

C. **DUITSCHLAND. — Leger des Heils. - „De Strijdkreet" verboden. —**
Het hoofdkwartier van het Leger des Heils te Londen heeft bericht ontvangen, dat de Duitsche autoriteiten het orgaan van het Leger „De Strijdkreet" verboden hebben; zij weigeren het recht van publicatie voor dit jaar te vernieuwen.
(Daily Herald) **(Vor. ber. Pers 2599 G.)**

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Prof. Dr. R. Woltjer. —**
In de op 18 Oct. '37 gehouden zitting van het Centraal Stembureau is in de vacature, ontstaan door het niet aannemen van zijn benoeming door den heer S. Sijtsma, tot lid van de Eerste Kamer benoemd verklaard prof. dr. R. H. Woltjer te Amsterdam.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. 2858 C.)**

E. **ITALIE. — Anti-fascisme en Communisme. - Processen en veroordeelingen. —**
Het proces tegen anti-fascisten te Milaan is op 14 Oct. '37 geëindigd. Morandi, Venenzi, Testa, Ravazzi en de schilder Aligi Sassu werden veroordeeld tot tien jaar opsluiting. Vijf beklaagden werden vrijgesproken. De overigen werden veroordeeld tot straffen tusschen een en vier jaar gevangenisstraf.
De bijzondere rechtbank voor de behandeling van misdrijven tegen de veiligheid van den staat te Rome heeft op 14 Oct. '37 zeventien beschuldigden, die met de communistische centrale te Parijs in verbinding hebben gestaan en geprobeerd hadden communistische vlugschriften te verspreiden, veroordeeld tot tuchthuisstraffen, varieerende van 4 tot 18 jaren. De bijzondere rechtbank te Bologna heeft twintig anti-fascisten veroordeeld tot gevangenisstraffen varieerende van 18 maanden tot 18 jaar.
(Agence Belga)

F. **GEESTELIJK LEVEN. — De kathedraal van Reims geconsacreerd. —**
De thans volledig gerestaureerde kathedraal van Reims is op 18 Oct. '37 geconsacreerd, welke plechtigheid, behalve door autoriteiten, door een enorme menigte werd bijgewoond.
In zijn toespraak bracht de consecrator, kardinaal Suhard, Aartsbisschop van Reims, dank aan de edelmoedige weldoeners en de kunstenaars, die tot het herstel van de kathedraal bijdroegen: aan John D. Rockefeller Jun., keizerin Eugenie, kardinaal Luçon, den heldhaftigen bewaarder van de kathedraal, de regeeringen van Denemarken en Noorwegen, de stichting „Vrienden van de kathedraal" en het groote aantal anonieme gevers.
De plechtigheid werd besloten met een solemneele processie.
Des avonds was de kathedraal verlicht.
De plechtige ingebruikneming van de kathedraal zal geschieden op 3 Juli van het volgend jaar. (La Croix)

24 OCTOBER 1937

G. **NOORWEGEN. — Gemeenteraadsverkiezingen. —**
De uitslagen der op 18 October gehouden gemeenteraadsverkiezingen luiden als volgt:
De mandaatsverdeeling in 408 gemeenten inclusief de steden:

	1937	1934
Arbeiderspartij	2417	2246
Conservatieven	671	602
Burgerlijke Eenheidslijst	1371	1436
Boerenpartij	882	866
Liberalen	1074	1044
Christelijke lijsten	81	80
Communisten	86	109
Fascisten	6	50
Plaatselijke belangen, etc.	770	973

(Arbeiderbladet)

H. **NEDERLAND. — Nationaal Jongeren Verbond. —**
Wij ontleenen aan de op 9 October te Apeldoorn gehouden algemeene vergadering het volgende uit de rede van den aftredenden voorzitter, mr. W. de Vries.
In Februari van dit jaar afgetreden als Uw Algemeen Voorzitter, heb ik mij op verzoek van het Hoofdbestuur gaarne bereid verklaard, nog de leiding van deze Algemeene Vergadering op mij te nemen. Na acht jaren deel te hebben uitgemaakt van het Hoofdbestuur, stel ik het op hoogen prijs, nog eenmaal in de gelegenheid te zijn tot U allen een afscheidswoord te richten. Een ander zal zoo dadelijk mijn plaats hebben ingenomen. Onder nieuwe leiding zal het Verbond het nieuwe vereenigingsjaar ingaan. Maar wat er ook veranderen moge, onveranderd blijven de beginselen, en onveranderd dus ook de koers, waarin het Verbond reeds sinds 1925 vaart: recht op het doel af: de nationale wedergeboorte van het Vaderland, het nationale herstel van ons Volk.
Veel is er gewijzigd, sedert ik in 1926 toetrad tot ons Verbond. Voorbij zijn de jaren, waarin wij, bespot, gehoond, verguisd, alleen of bijna alleen onzen strijd gestreden hebben. De Nationale Gedachte, onvermoeid en, felle tegenkanting ten spijt, bij voortduring uit gedragen door het Verbond, begint door te dringen in talrijke andere groepen van ons Volk.

Wij vormen thans de voorhoede, een krachtige, strijdbare kern van een groote schare jongeren, die allen thans bewust de Nationale Gedachte als stuwende kracht in hun leven hebben ingeschakeld. Velen staan aan onze zijde, die vroeger afzijdig, ja dikwijls zelfs afwijzend stonden tegenover de door ons gepropageerde gedachte. Is het wonder, dat dan vooral de ouderen onder ons zich nog wat onwennig gevoelen, wantrouwend staan tegenover deze nieuwe „bondgenooten"? Men verwacht van ons wel eens wat al te gauw, dat wij het verleden vergeten, ondervonden hoon en — soms zelfs vilaine — bestrijding vergeten.
(Uit de Brochure van het Nat. Jongeren Verbond)
(Vorig bericht 2481 D.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Japansche visscherij-incidenten. —**
De Japansche consul-generaal te Batavia heeft aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken medegedeeld, dat hij zijn leedwezen heeft betuigd tegenover de Ned.-Indische regeering met betrekking tot het incident van 30 September, toen een Nederlandsch flottielje-vaartuig geschoten heeft op de Japansche trawler Tokei Maru, waarbij twee leden der bemanning werden gedood en twee gewond.
De consul-generaal vroeg waarborgen tegen dergelijke voorvallen in de toekomst. De Nederl.-Indische regeering weigerde hierop een definitief antwoord te geven. Naar vernomen wordt, zou de Japansche regeering rechtstreeks met de Nederlandsche regeering in onderhandeling treden om een oplossing voor deze zaak te vinden.
Het bedoelde incident heeft zich voorgedaan tijdens de rechtmatige uitoefening van het politietoezicht in de territoriale wateren van Nederlandsch-Indië.
Zulke incidenten zullen zich in de toekomst dus uiteraard niet meer behoeven voor te doen indien de Japansche visschers zelve hiertoe geen aanleiding geven.
Naar verder nog vernomen wordt, heeft de Japansche gezant te 's-Gravenhage, de heer Kuwashima, de aandacht der Nederlandsche regeering gevestigd op de visscherij-incidenten, welke zich op 30 September en op 9 October in de Indische Wateren hebben voorgedaan met Japansche visscherssschepen.
Bij verificatie van bovenstaand bericht ter bevoegder plaatse is gebleken, dat het bezoek van den Japanschen gezant aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken enkel beoogde te verzoeken den Japanschen consul-generaal te Batavia zoo uitvoerig mogelijk inlichtingen te willen laten verstrekken, aan welk verzoek uiteraard gevolg zal worden gegeven.
(Aneta - Het Vaderland)

B. **TOON DUPUIS OVERLEDEN. —**
In den nacht van 14 October is te 's-Gravenhage de bekende beeldhouwer Toon Dupuis overleden.
Antoine Stanislaus Nicolas Louis Dupuis werd 18 Februari 1877 te Antwerpen geboren. Hij studeerde als leerling van zijn vader aan de Academie voor Schoone Kunsten aldaar en later aan het Institut Supérieur des Beaux Arts onder Thomas Vincotte. Hij werd naar Nederland geroepen om een werk te voltooien, dat door een anderen beeldhouwer was begonnen. Hij bleef in Nederland en vestigde zich in 1898 te 's-Gravenhage. In 1900 werd Dupuis benoemd tot hoofd-leeraar der Haagsche Academie van Beeldende Kunsten, welke betrekking hij tot 1914 heeft bekleed. Meer dan leeraar was hij evenwel zelfwerkend beeldhouwer en scheppend kunstenaar. Hiervan getuigen de vele standbeelden en andere monumenten, officieele borstbeelden, reliefs, decoratieve figuren en penningen, welke in den loop der jaren door hem werden ontworpen en vervaardigd.
Toon Dupuis was drager van het Officiers-kruis in de orde van Oranje-Nassau. (Red. K. H. A.)

C. **TURKIJE. — Djelal Bayar tot premier benoemd.**
De vroegere premier Ismet Inonoe is door Djelal Bayar vervangen. (Akcham) **(Vor. ber. 2968 F.)**

D. **LUXEMBURG. — Kabinet-Bech afgetreden. —**
De Groot-Hertogin van Luxemburg heeft het aftreden van de regeering-Bech op 19 Oct. '37 aanvaard. Bech's verzoek om ontslag was ingediend naar aanleiding van den uitslag van een volksstemming over de regeeringsbevoegdheid, de communistische partij te verbieden, welke stemming de regeering een ernstige nederlaag bezorgde.
(Landeszeitung, Luxemburg)

E. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Incidenten met de Sudeten-Duitschers. —**
Op 16 October hebben zich te Treplitz Schönau incidenten met de Sudeten-Duitschers voorgedaan. Konrad Henlein, de voorzitter der Sudeten-Duitschers, die aldaar met afgevaardigde Zippelins een onderhoud had, werd door het publiek lastig gevallen. Dit incident werd dusdanig opgeblazen, dat in Duitschland een perscampagne tegen Tsjecho-Slowakije is ontketend, waarvan het doel is de autonomie der Sudeten-Duitschers te verkrijgen. (Reichspost)
(Vorig bericht Sudeten-Duitschers 2905 D.)

F. **DANZIG. — Centrumpartij ontbonden. —**
De politiepresident te Danzig heeft de Centrumpartij te Danzig met al haar nevenorganisaties ontbonden. Als reden voor deze beslissing, die direct van kracht is geworden, wordt opgegeven, dat een lid van het bestuur der Centrumpartij herhaaldelijk decreten en wetten van den staat bewust overtreden heeft.
Met de Centrumpartij verdwijnt de laatste partij in Danzig behalve de N.S.D.A.P. (Gazeta Polska)

25 OCTOBER 1937

G. **ARGENTINIE. — Presidentsverkiezingen. —**
De Argentijnsche kiescolleges, die tot taak hebben een nieuwen president aan te wijzen, zijn op 20 Oct. '37 in het geheele land bijeengekomen.
Met groote meerderheid van stemmen, wezen zij Ortiz aan als president der republiek en Castillo als vice-president. Zij zullen zitting hebben in de periode 1938-'44. (Telex-A. N. P.) **(V. b. Pres.verk. 133 K.)**

H. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Michael Foster - „American Dream". (Ed. Constable)
Jerome Weidman — „I can get it for you wholesale". (Simon and Schuster, New York 1937) **(2980 C.)**
Chineesch (in het Fransch): Basile Alexeiv — „La littérature chinoise". Conférences faites au Collège de France et au Musée Guimet I/VI. (P. Geuthner, Paris) **(Vorig bericht 2962 D.)**
Duitsch: Ludwig Anzengruber — „Der Schandfleck". (Das Bergland-Buch, Salzburg)
Karl L. Kossak-Rayrenau — „Die Welt am laufenden Band". (Hoger Verlag, Wien 1937) **(2980 C.)**
Engelsch: Edward James — „The Gardener who saw God". (Duckworth, London 1937)
Prof. A. J. A. Waldock — „James Joyce and others". (Williams & Norgate) **(Vorig bericht 2980 C.)**
Fransch: Joseph Folliet — „Morale Sociale". (Bloud et Gay, Paris)
Claire Sainte-Soline — „Les Sentiers Détournés". (Aux Editions Rieder, Paris) **(Vor. ber. 2970 B.)**
Hongaarsch (Nederlandsche vertaling): Jolán Földes — „De eerste de beste". (H. P. Leopold, Den Haag, 1937) **(Vorig bericht 2980 C.)**
Nederlandsch: Marnix Gijsen — „Brevarium der Vlaamsche Lyriek" (Vlaamsche uitgave). (Uitgeverij Die Poorte, Antwerpen)
Marie C. van Zeggelen — „Een hofdame uit de 18e eeuw". (J. Meulenhoff, Amsterdam) **(2980 C.)**
(Red. K. H. A.)

I. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Gijon en Aviles gevallen. —**
Behalve Gijon heeft zich op 22 Oct. '37 ook de laatste nog overgebleven stad aan de Spaansche noordkust, Aviles, aan de nationalisten overgegeven. Het hoofdkwartier beweert, dat Franco's troepen thans zonder veel verzet te ontmoeten, in het mijngebied oprukken. Men meent in regeeringskringen, dat de Asturiërs zich in het bergachtige binnenland tot het laatst toe zullen verzetten.
De regeeringen van Frankrijk en Engeland hebben gemeenschappelijke stappen ondernomen bij de nationalisten-autoriteiten te Salamanca, waarin zij op een menschelijke behandeling van de in Asturië gemaakte gevangenen aandringen.
Inmiddels komen aan de Fransche kust nog steeds schepen met vluchtelingen aan. Te La Pallice, bij La Rochelle kwamen twee schepen met zevenhonderd vluchtelingen aan. Bij Pointe

Grave zijn twee Britsche schepen met vluchtelingen en een Spaansch schip met driehonderd vluchtelingen gezien. Te Leverdon werd een torpedoboot van de Spaansche regeering door een Franschen torpedojager binnengesleept. Te La Rochelle kwam nog een Spaansch schip binnen met 22 vluchtelingen, die de laatste drie dagen niets hadden gegeten.
In de Italiaansche pers juicht men over de nederlaag. „De Stalinistische barbarij, schrijft de diplomatieke redacteur van Stefani, ondergaat in het westen hetzelfde lot als de Negusbarbarij in Afrika. Zij wordt verslagen, zelfs wanneer het Geneefsche Europa de lichtende beschaving van ons vasteland verraadt ten gunste van babaren."
Franco heeft inmiddels te Burgos een Nationalen Raad ingesteld op grondslag van den fascistischen Grooten Raad te Rome. Voorts zou Franco de vorming van een ministerraad voorbereiden.
Het door de Nationalistische troepen buitgemaakte materiaal in Asturië is zeer aanzienlijk. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. 2982 B.; Niet-inmenging 2986 A.)

A. **LUCHTVAART. — Jean Batten. - Recordvlucht Australië—Engeland. —**
Jean Batten, de Nieuw-Zeelandsche vliegster, is erin geslaagd in recordtijd van Australië naar Engeland te vliegen. Zij was 19 Oct. '37 uit Port Darwin in Noord-Australië vertrokken en streek op 24 Oct. om kwart voor 4 op het vliegveld te Lympne neer. Zij heeft den tocht in 5 dagen, 18 uur en 15 min. volbracht, waardoor zij het bestaande record voor de solovlucht, dat met 6 dagen, 8 uur en 25 min. op naam van den Britschen vlieger Jim Broadbent stond, met 14 uur en 10 min. heeft verbeterd.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Jean Batten 2486 D.)**

B. **CHINA. — Conflict met Japan. - Shanghai. - Strijd in het Noorden. - Mongolikwo. - Onrust in Mandsjoekwo. —**
Shanghai. — Op 24 October '37 zijn de Japansche strijdkrachten bij Shanghai, naar Domei meldt, tot het sinds eenige dagen aangekondigde offensief overgegaan.
Omtrent het resultaat van den strijd loopen de berichten sterk uiteen. Volgens het Japansche hoofdkwartier heeft het offensief volledig succes gehad en zijn de Chineezen op den terugtocht. Volgens den Chineeschen woordvoerder daarentegen hebben de Chineezen wel is waar eenig terrein moeten prijsgeven, doch is hun linie als geheel ongewijzigd gebleven.
„Na twee maanden van hardnekkigen tegenstand," aldus zegt het Japansche communiqué, „zijn de Chineesche troepen in den sector ten Noorden van Shanghai door het krachtige offensief der Japanners overweldigd en tot een algemeenen terugtocht overgegaan."
Het Noorden. — In het Noorden daarentegen blijven de Japanners met stoom steeds Zuidelijker in de richting van de vallei der Gele Rivier doordringen; zij zijn zelfs reeds tot ongeveer 500 K.M. ten Zuiden van Peiping doorgedrongen. Soeyoean, de hoofdstad van de gelijknamige provincie is bezet, de provincie Honan is reeds gedeeltelijk in de macht der Japanners. Alleen in de provincie Sjansi stooten zij op krachtigen tegenstand; hier is een leger van 30 à 40 duizend Japanners van zijn verbindingen afgesneden en loopt groot gevaar door de Chineezen vernietigd te worden. De winterkoude begint zich reeds te doen gevoelen, waarvan de Japanners in hun zomeruniformen veel te lijden hebben. De krachtige tegenstand der Chineezen wordt verklaard door het feit, dat de Sjansitroepen versterkt zijn door goed geoefende Nankingtroepen en afdeelingen van het vroegere Chineesche roode leger.
Mongolikwo. — De Japanners schijnen voornemens te zijn een onafhankelijken Mongoolschen staat, Mongolikwo genaamd, te stichten onder den Mongoolschen prins Teh-wang, die mèt de Japanners tegen de Chineezen strijdt. Hierdoor zouden zij een breeden corridor verkrijgen tusschen China en Mandsjoekwo, welke een ernstige bedreiging zou vormen voor de Sovjetcontrôle over Buiten-Mongolië. Daarentegen moet in Mandsjoekwo groote onrust heerschen en een verzetsactie tegen de Japanners zijn ontstaan, welke het echter aan voldoende organisatie en leiders ontbreekt om vooralsnog gevaarlijk te kunnen zijn.
De Chineesche regeering heeft te Genève een protest ingediend tegen het bombardeeren van open steden en het gebruik van strijdgassen en dumdumkogels door de Japansche troepen.
(Domei - Central News Agency - Prawda - Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Chin.-Jap. Conflict 2982 D.)

C. **NIET-INMENGINGSCOMMISSIE TE LONDEN. — Moeilijkheden. —**
De sub-commissie voor de niet-inmenging is op 22 October bijeengekomen. Er hebben zich opnieuw aanzienlijke moeilijkheden voorgedaan. De Italiaansche gezant te Londen, Grandi, verklaarde, dat hij het Britsche plan heeft aanvaard op voorwaarde, dat alle andere vertegenwoordigende regeeringen dit eveneens zouden doen. De Russische gedelegeerde Maiski deelde hierop mee, dat zijn regeering niet kan goedkeuren, dat oorlogsrechten zullen worden toegekend aan Franco, alvorens alle vrijwilligers zullen zijn teruggetrokken. Tenslotte weigerde Grandi, zich bij voorbaat te verplichten, de aantallen te aanvaarden, die de naar Spanje te zenden commissies in zake de aantallen vrijwilligers aldaar zullen vaststellen. Over de aantallen, die symbolisch zullen worden teruggetrokken, kon evenmin overeenstemming worden bereikt. (Times)
(Vor. ber. 2986 A.; Burgeroorlog 2987 I.)

26 OCTOBER 1937

D. **BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland afgetreden. - Franck, gouverneur van de Nationale Bank met verlof. - Negen-Mogendheden Conferentie verdaagd. —**
De Belgische regeering is op 25 Oct. '37 afgetreden. De minister van Onderwijs, Hoste, heeft aan de pers de volgende mededeeling overhandigd:
„Het kabinet is op 25 October te 4 uur bijeengekomen onder voorzitterschap van Van Zeeland. De minister-president deed mededeeling van zijn besluit tot aftreden. De overige ministers meenden, dat het hun plicht was, zich bij hem aan te sluiten en het collectieve ontslag der regeering aan te bieden."
Van Zeeland begaf zich daarna naar het Koninklijk Paleis. Na zijn vertrek stelden de aftredende ministers den tekst op van een brief aan Van Zeeland, waarin zij uiting geven aan hun gevoelens van trouw en aanhankelijkheid.
's Avonds heeft Van Zeeland voor de Brusselsche zenders een radiorede uitgesproken, om als eerste minister afscheid te nemen van zijn landgenooten. In deze rede verklaarde Van Zeeland, dat de atmosfeer van eendracht en onderlinge vestandhouding werd verstoord. Een vage misnoegdheid, zoo zeide hij, die niet juist kan worden bepaald, heeft elementen aangetast, waarop hij steeds had gerekend en zonder welke de nationale unie hem niet denkbaar scheen. Zoo ontstond langzamerhand een verwarde politieke toestand, die met den dag zwaarder drukte op het initiatief en het beleid der regeering. Tegelijk met dit ondermijnend werk ontwikkelde zich een hatelijke en steeds hernieuwde campagne, die de heer Van Zeeland een laster-campagne noemde. Spr. schetste verder nog wat hij noemde de meerderheidscrisis en de jongste incidenten in verband met de Nationale Bank van België.
Hij verklaarde vervolgens: „Ik meen, dat deze incidenten mij, noch rechtstreeks, noch persoonlijk raken, doch ik kan er niet vreemd voor blijven, want zij betreffen de groote instelling, waaraan ik de eer heb gehad vijftien jaar lang op verschillende posten mee te werken. Zij dienen snel en volledig opgeklaard te worden. Dit is noodig voor de Bank en voor mij zelf. Met mijn vrijheid van handelen terug te nemen, zal ik er ongetwijfeld het mijne toe kunnen bijdragen.
Hij verklaarde voorts nog, dat de economische en financieele toestand van België diep gezonken is, dat de schatkist echter beschikt over ruime reserves en dat instellingen, die tot doel hebben eventueele moeilijkheden te verhelpen, paraat staan. Nochtans meende spr. te moeten waarschuwen, dat er slechts weinig tijd voor noodig is om te vernielen wat in jaren werd opgebouwd.
Ten slotte deed Van Zeeland nog een beroep op zijn landgenooten, om de kalmte en het gezond verstand te bewaren.
De heer Franck, gouverneur van de Nationale Bank, heeft den Koning drie maanden verlof gevraagd en dit verlof ook gekregen.
Daar er geen kans bestaat, dat de politieke moeilijkheden reeds deze week opgelost zouden zijn, heeft de heer Spaak, minister van Buitenlandsche Zaken, na overleg met Londen en Parijs besloten, dat de conferentie der Negen Mogendheden, welke in verband met het conflict tusschen China en Japan op Zaterdag 30 October te Brussel zou worden gehouden, zal worden verdaagd. (Agence Belga)
(Vor. ber. Kabinet 2965 C.; Nat. Bank 2930 E.; Negen-Mogendhedenconf. 2979 B.)

A. Herdenking van zijn honderdsten geboortedag. — Levensschets. —

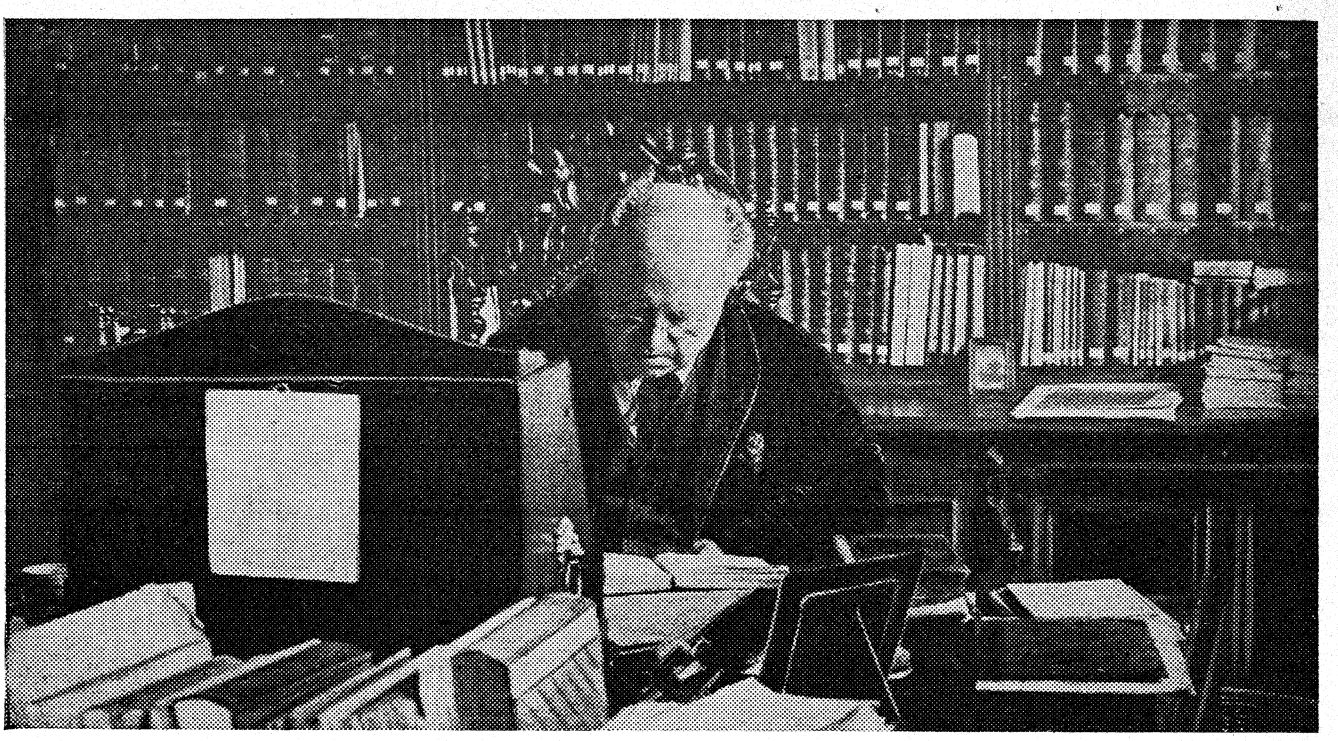

Dr. ABRAHAM KUYPER

Op 29 Oct. 1837 werd te Maassluis geboren Abraham Kuyper, de eerste zoon van Ds. J. F. Kuyper, hervormd predikant aldaar en Henriëtte Huber, een Zwitsersche van afkomst. (Grootsche herdenkingen van dit feit hebben in Nederland plaats gehad.)

Na zijn schooltijd werkte hij hard, legde 22 Dec. 1853 magna cum laude het Klein-Mathesis; 1 Mei 1857 summa cum laude het Groot-Mathesis, en 29 April 1858 ook weer summa cum laude het candidaatsexamen in de klassieke letteren af.

Op 6 Dec. 1861 slaagt hij (summa cum laude) voor zijn candidaatsexamen in de Theologie.

20 Sept. 1862 promoveerde hij met toestemming van den Groninger Senaat met een proefschrift over het onderwerp: Calvijn en à Lasco.

1 Juli 1863, nadat hij een beroep naar Beesd had aangenomen, trad hij in het huwelijk met Johanna Hendrika Schaay, een meisje uit een Rotterdamsche bankiersfamilie. In 1867 nam hij het beroep aan naar Utrecht en in 1870 naar Amsterdam. Daar vindt hij aansluiting bij het Gereformeerde volksdeel. En als Dr. Schwartz sterft, wordt Dr. Kuyper hoofdredacteur van de toenmalige Heraut.

In 1872 zette hij dit blad om in een Chr. politiek Dagblad en heft hij „De Standaard" omhoog, opdat zich om den standaard van Gods Woord zouden scharen allen, die voor dat Woord wilden buigen, ook voor het staatkundig leven.

In 1874 bracht Gouda hem in de Kamer. Dit beteekende een geheele ombuiging van zijn levenslijn, hetgeen niet ging zonder diepe, ingrijpende worsteling. In 1876 gaf hij zijn Kamerlidmaatschap wegens gezondheidsredenen op.

In 1880 volgde de stichting der Vrije Universiteit met drie faculteiten: Theologie, Letteren en Rechten, tot vrijmaking van het Hooger onderwijs en kweeking van jonge lieden, die later in Kerk en Maatschappij de Calvinistische wereldbeschouwing konden uitdragen.

De opgerichte Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Geref. grondslag benoemde Dr. A. Kuyper en Dr. F. L. Rutgers tot Hoogleeraren in de faculteit der Godgeleerdheid en op 20 Oct. 1880 werd door Dr. Kuyper als eerste Rector De Vrije Universiteit geopend met zijn magistrale rede „Souvereiniteit in Eigen Kring", gehouden in de Nieuwe Kerk te Amsterdam.

Een geweldigen arbeid heeft hij verricht als hoogleeraar in twee faculteiten, letteren en theologie, als Hoofdredacteur van De Standaard en De Heraut, als Leider der Anti-Revolutionn. Partij, Stichter der Coalitie, als schrijver van brochures en vlugschriften, als reformator der Kerk. Als ouderling der Ned. Herv. Kerk zette hij in dat ambt den strijd tegen de Synodale organisatie krachtig voort, hij preekte nog af en toe, sprak op meetings en vergaderingen. In de dagen van stembusstrijd vuurde hij zijn troepen aan; presideerde Deputatenvergaderingen, waar hij een bezielende rede hield.

In 1886 leidt hij de Doleantie, waarvan hij „de ziel" is, naast zijn wapenbroeder Dr. F. L. Rutgers „het denkende hoofd". Ook daar schittert zijn organisatietalent, maar daar zijn ook de teederste snaren van zijn diepbewogen gemoed in trilling gebracht.

In 1894 treedt Dr. Kuyper weer de Tweede Kamer binnen, nu als afgevaardigde van Sliedrecht.

In 1898 is hij ook nog voorzitter van den Journalistenkring en tevens voorzitter van het Comité voor de ontvangst van de Buitenlandsche Pers bij de Inhuldiging van H. M. de Koningin en organiseert hij die ontvangst op schitterende wijze.

1901 is het jaar der verkiezingen, het jaar dat een ongedachte, schitterende overwinning brengt voor de Rechtsche Partijen, zoodat Dr. Kuyper door de Kroon geroepen wordt een Ministerie te vormen. Dit was een voor Dr. Kuyper niet voorziene, zelfs afgebeden wending in zijn leven.

De eerste Troonrede, prachtig van stijl en taal, verklaarde, dat dit Ministerie zou voortbouwen op de Christelijke grondslagen van ons volksleven.

Onder zéér moeilijke omstandigheden heeft Dr. Kuyper getracht deze belofte te verwezenlijken. De Boerenoorlog werd mede door zijn bemiddeling, maar niet dan na zwaren arbeid beëindigd in 1902. De Spoorwegstaking in 1903, waarvan hij het revolution-

nair karakter onmiddellijk doorzag, vroeg veel extra werkkracht van het Kabinet. De Stakingswetten werden in allerijl ontworpen om de, door hem als „misdadige woeling" gebrandmerkte staking voor goed den kop in te drukken.
In 1905 trad hij als minister van Binnenlandsche Zaken af.
Na een reis van ruim negen maanden keerde hij naar Nederland terug. Na zijn terugkeer benoemde de Koningin hem tot Minister van Staat en in 1908 bracht Ommen hem weer in de Tweede Kamer.
Op 8 November 1920 overleed de groote Nederlandsche staatman Dr. Abraham Kuyper.
(Dr. A. Kuyper-Nummer van de Standaard)
(Vor. ber. Dr. A. Kuyper en de Doleantie 2272 E.)

A. JAPAN. — Financieele toestand. —

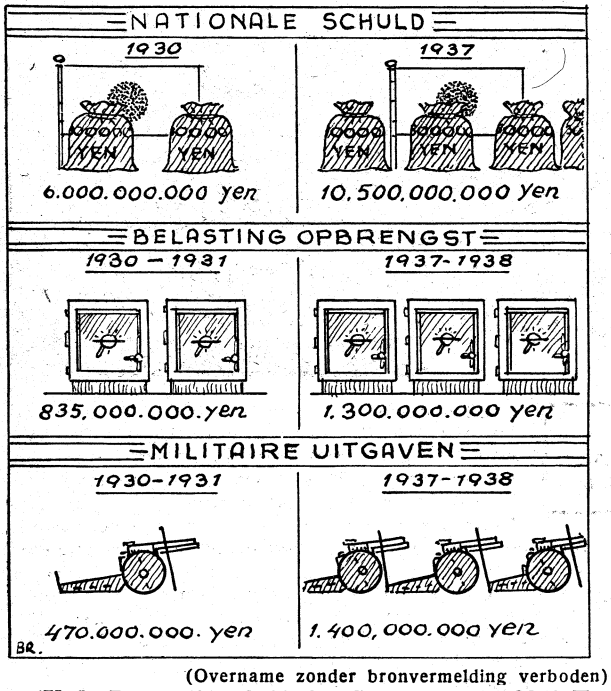

(Overname zonder bronvermelding verboden)
(V. b. Begrooting 2900 A.; Goudvoorraad 2873 E.)

B. NEDERLAND. — N.V.V. - Het Sociaal-Economische Congres. —
Het sociaal-economische congres van het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen (N.V.V.), dat dezer dagen te 's-Gravenhage werd gehouden, heeft op 19 Oct. '37 de volgende conclusies aangenomen:
Bij de regeering met klem aan te dringen:
voor de werkverschaffing een loonpolitiek te voeren, waardoor aan de in de werkverschaffing werkende arbeiders in ieder geval een menschwaardig bestaan wordt gewaarborgd;
aan de ondersteunde werkloozen een duurte-bijslag te verstrekken en den zoogenaamden b-steun, alsmede den brandstoffenbijslag naar aanleiding van de prijsstijging der brandstoffen belangrijk te verhoogen.
Ten slotte spreekt een aangenomen resolutie zich uit voor de 40-urige werkweek en voor het brengen van den arbeidstijd op 48 uren in die bedrijven, waarin deze langer is, als overgang naar verdere arbeidstijdverkorting. (Het Volk) **(Vor. ber. N.V.V. 2937 B.)**

27 OCTOBER 1937

C. FRANKRIJK. — Rede van minister-president Chautemps in zake de Kantonnale verkiezingen en zijn beleid. —
Op 23 Oct. '37 heeft Frankrijk's minister-president Chautemps te Chateauroux een nieuw volkshuis ingewijd en het congres van de radicaal socialistische federatie van West-Frankrijk gepresideerd. Na de vergadering werd een diner aangeboden waaraan Chautemps een tafelrede uitsprak.
De minister-president wees er op, dat bij de jongste verkiezingen is gebleken, dat het Fransche volk politiek rijp is. De verkiezingen zijn kalm verloopen. Volgens spreker is uit de verkiezingen het volgende op te maken: Er bestaat geen strooming naar het extremisme, de meerderheid van de regeering is gehandhaafd en de radicaal-socialisten hebben 200.000 stemmen gewonnen. Verder zeide Chautemps, dat de radicaal-socialisten een element van democratisch evenwicht vormen en derhalve mogen zij niet verzwakt worden. Derhalve is eenheid een eerste noodzaak. Spreker toonde aan, dat het niet waarschijnlijk is, dat het komende nationale congres de samenwerking met de linksche eenheid niet zou voortzetten nu de toestand aanmerkelijk is verbeterd en de regeering wordt geleid door een radicaal-socialist. Hij wees er op, dat het gevaarlijk zou zijn, de uiterst linksche partijen in de oppositie te dringen.
Vervolgens zette Chautemps het programma van de regeering uiteen, dat bij de Kamer zal worden ingediend. Hij begon met te herinneren aan hetgeen tot stand is gebracht: de begrooting is weer in evenwicht gebracht, manipulaties op de wisselmarkt zijn verboden en de goudvoorraad is verbeterd. Spreker wees op de noodzakelijkheid de begrooting in evenwicht te houden. Hij zal de Kamer vragen wetsontwerpen aan te nemen, waarbij de verhouding tusschen kapitaal en arbeid geregeld zal worden, o.a. de regeling van arbeidsconflicten en straffen op overtreding van arbitrale regelingen. Bovendien zal een wetsontwerp worden ingediend, tot steun aan oude arbeiders, die geen bronnen van inkomsten hebben.
Het onderzoek, dat zal worden ingesteld naar de productie, heeft niet ten doel terug te komen op de besluiten in zake de werkweek van veertig uur, doch heeft ten doel de industrie methodisch te organiseeren, opdat de invoer kan worden verminderd en de uitvoer vermeerderd. Vervolgens verklaarde de minister-president, dat het voor het welzijn van het land noodzakelijk is, dat orde en rust heerschen opdat de sociale maatregelen succes zullen hebben. (Le Temps)
(V. b. Chautemps 2946 A.; Kant. Verkiez. 2980 F.)

D. PALESTINA. — Pan-Arabische Partij opgericht.
De politicus Naji al Sweidi, een familielid van den minister van Buitenlandsche Zaken van Irak, heeft onlangs een groot aantal leidende persoonlijkheden van de pan-Arabische beweging uitgenoodigd naar Bagdad te komen. Tijdens de besprekingen aldaar werd besloten tot de oprichting van een Pan-Arabische partij, die tot taak hebben zal de belangen der Arabieren in Palestina te verdedigen.
(Irak Times, Bagdad)

E. ITALIE. — Staatsfinanciën. —
De Italiaansche ministerraad heeft besloten om een buitengewone belasting van 10% te heffen op het kapitaal van de Italiaansche maatschappijen op aandeelen.
De ministerraad heeft dit besluit genomen ten einde het roerend kapitaal te doen bijdragen tot de nieuwe financieele behoeften van Italië, evenals dit het vorige jaar geschiedde door het onroerend kapitaal. (In 1936 werden de bezitters van onroerend kapitaal gedwongen om in te schrijven op de 5% Italiaansche staatsleening.)
De ministerraad acht de nieuwe belasting rechtvaardig, daar de depreciatie van de lire den maatschappijen aanzienlijke winsten heeft gebracht.
De heffing van 10% zou theoretisch 5 milliard lire moeten opbrengen, aangezien het totale kapitaal der maatschappijen 60 milliard lire bedraagt en zekere verlichtingen zijn voorzien.
De heffing beoogt het begrootingsevenwicht te herstellen. Het deficit bedraagt momenteel 3½ milliard lire. (Corriere della Sera - Keesings Fin. Archief)
(Vorig bericht 2705 D.)

F. DANZIG. — Anti-semitisme. —
In den laatsten tijd hebben zich te Danzig ernstige antisemietische onlusten voorgedaan. Groepen S.S.-lieden en leden van de Hitlerjeugd trokken door de stad en vernielden stelselmatig de etalages en vensterruiten van Joodsche winkels. Verscheidene dezer winkels werden geplunderd. De Joodsche winkeliers sloten onmiddellijk hun zaken en lieten de rolluiken zakken. Talrijke Joodsche voorbijgangers werden uitgescholden en geslagen.
Het nationaal-socialistische orgaan „Vorposten" verklaart, dat de partij deze actie ernstig veroordeelt.
(Gazeta Polska)

A. MIDDELLANDSCHE ZEE. — Strategische punten. - Fransch-Engelsch-Italiaansch geschil. —

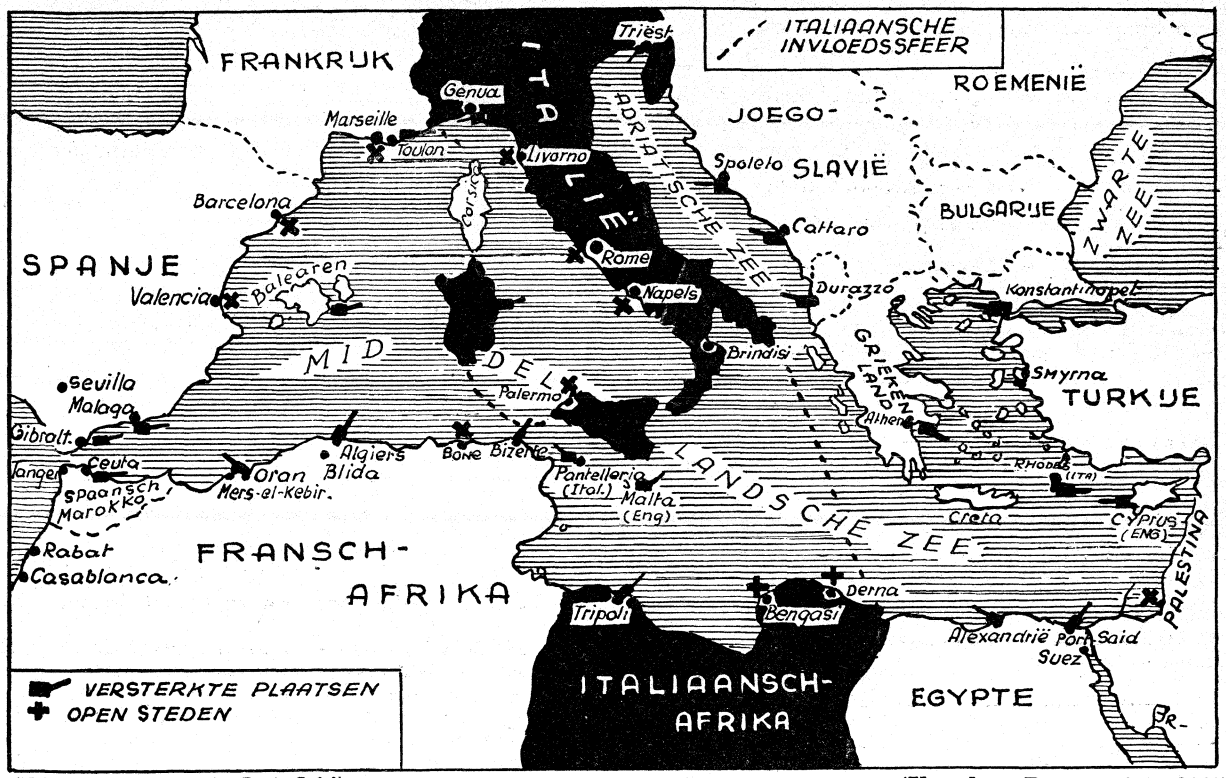

(Vrij ontleend aan de Paris-Soir)

(Vor. ber. Bewapening 2935 C.)

B. ENGELAND. — Minister Eden en de buitenlandsche politiek. - Middellandsche Zee. - Het Verre Oosten. —

Ter inleiding van een debat over de buitenlandsche politiek heeft minister Eden in het Britsche Lagerhuis op 21 Oct. '37 een rede gehouden, waarin hij o.m. zeide, dat het kenmerkend voor den wereldtoestand is, dat zoowel het laatste debat voor het zomerreces als het eerste in de nieuwe zitting den buitenlandschen toestand tot onderwerp heeft.

Middellandsche Zee. — Eden herhaalde, dat de Britsche herbewapening niet wordt geïnspireerd door gevoelens van wraak in de Middellandsche Zee of elders. Engeland wenscht in de Middellandsche Zee zijn recht van doorgang te handhaven en heeft nooit gezegd, dat dat recht exclusief moest zijn.

De Britsche regeering is er zich van bewust, dat buitenlandsche inmenging verantwoordelijk is geweest voor de verhindering van het streven naar den internationalen vrede. Indien de Spaansche kwestie met al haar strategische en politieke problemen niet langer het middelpunt der internationale politiek is, zullen de staten der Middellandsche Zee in vriendschappelijke besprekingen kunnen werken aan het herstel der vriendschappelijke betrekkingen, die tevoren bestonden.

Het Verre Oosten. — Overgaande tot wat hij noemde den tragischen toestand in het Verre Oosten zeide Eden: „In dit land betreuren wij de gebeurtenissen, niet omdat wij daar groote handelsbelangen hebben, maar omdat wij juist voor het uitbreken der vijandelijkheden besprekingen met de Japansche regeering hadden aangeknoopt, die, omdat ook de Chineesche regeering geraadpleegd zou worden, zouden hebben kunnen leiden tot een verbetering der internationale betrekkingen in het Verre Oosten.

Eden noemde het minder verstandig tevoren te bespreken, wat op de Brusselsche conferentie wel of niet behandeld zal worden.

Het moet ieders hoogste verlangen zijn, dat er een eind komt aan het lijden en de ellende in China. Wanneer de Negen-Mogendheden-conferentie dit bereikt — en de kansen daarvoor zijn goed — zal zij gedaan hebben wat gedaan kon worden. (Times)

(Vor. ber. Anthony Eden 2977 C.)

C. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Katholieke Onderswijzersbond verboden. —

De Bond van Duitsche katholieke onderwijzers is krachtens decreet van den minister van Onderwijs, Rust, ontbonden verklaard.

De bond van katholieke onderwijzers was een der grootste katholieke vakvereenigingen. Het voortbestaan van dezen bond was door het concordaat tusschen het Derde Rijk en den Paus, gewaarborgd.

(Agence Belga) **(Vor. ber. Kerkstrijd 2973 C.)**

D. LORD RUTHERFORD OVERLEDEN. —

Lord Rutherford, de zeer bekende natuurkundige, professor in de experimenteele physica en directeur van het Cavendish-laboratorium te Cambridge, is op 19 Oct. '37 overleden.

Ernest Rutherford werd op 30 Aug. 1871 te Nelson (Nieuw-Zeeland) geboren. Na zijn academische studie te Cambridge te hebben voltooid, begon hij aldaar in het Cavendish-laboratorium zijn onderzoekingen onder Sir J. J. Thomson over de radio-activiteit, die hem nadien tot den belangrijksten vertegenwoordiger van de leer over het in elkaar overgaan van de elementen (metabolismus) gemaakt hebben.

Rutherford's groote wetenschappelijke verdienste is het onderzoek van het ontstaan van helium uit radium. In samenhang daarmee stelde hij de moderne atoom-leer op die aanneemt, dat de materie uit positief-geladen atoomkernen bestaat, welke door negatieve electronen zijn omgeven. Rutherford beproefde toen het bij radium vrijwillig verloopende uiteenvallen van de elementen ook tot andere stoffen uit te breiden en zoo gelukte het hem in 1919 ten slotte om het element stikstof in helium en waterstof te scheiden.

Een nieuwe wetenschappelijke poging gelukte in Mei 1933 in Rutherford's Cavendish-laboratorium onder zijn leiding aan twee jonge onderzoekers, dr. I. D. Cockkroft en dr. E. T. Walton, op het gebied van de atoomvernieling. Sinds 1933 werkten Rutherford en de zijnen aan een geheel nieuwe theorie over de samenstelling van het atoom.
In 1914 werd Rutherford in den adelstand verheven. In 1908 ontving hij den Nobelprijs voor natuurkunde. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Atoomsplitsing 2925 A.)**

28 OCTOBER 1937

A. PALESTINA. — Onlusten. - De Groot-Moefti in Syrië. —
Uit Damascus wordt gemeld, dat de Groot-Moefti wel is waar in het Fransche mandaatgebied is aangekomen, doch daar door de politie wordt vastgehouden. (Le Journal du Caire)
(Vor. ber. Onlusten 2982 E.)

B. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Verbod van politieke vergaderingen. - Gemeenteraadsverkiezingen uitgesteld. —
Overeenkomstig de besluiten van den Tsjechischen ministerraad heeft het ministerie van Binnenlandsche Zaken een verbod van politieke vergaderingen afgekondigd en de gemeenteraadsverkiezingen uitgesteld. (Prager Presse)

C. NEDERLAND. — Handelsverkeer met de clearinglanden. —

IN DUIZENDTALLEN GULDENS			INVOERWAARDE	UITVOERWAARDE	INVOERSALDO
NEDERLAND	DUITSCHL.	AUGUST. 1937	27.836	15.446	12.390
		SEPT. 1937	30.050	16.669	13.381
		SEPT. 1936	20.274	9.424	10.850
		JAN-SEPT. 1937	241.793	128.943	112.850
		JAN-SEPT. 1936	171.079	88.626	82.453
	BULGARIJE	AUGUST. 1937	43	103	— 60
		SEPT. 1937	107	144	— 37
		SEPT. 1936	9	57	— 48
		JAN-SEPT. 1937	1.437	687	750
		JAN-SEPT. 1936	668	258	410
	TURKIJE	AUGUST. 1937	100	353	— 253
		SEPT. 1937	344	242	102
		SEPT. 1936	146	25	121
		JAN-SEPT. 1937	1.452	1.291	161
		JAN-SEPT. 1936	918	658	260
	CHILI	AUGUST. 1937	121	66	55
		SEPT. 1937	120	78	42
		SEPT. 1936	11	91	— 80
		JAN-SEPT. 1937	2.743	566	2.177
		JAN-SEPT. 1936	1.737	392	1.345
	ITALIË	AUGUST 1937	925	542	383
		SEPT. 1937	891	085	— 194
		SEPT. 1936	246	151	95
		JAN-SEPT. 1937	9.095	498	597
		JAN-SEPT. 1936	1.403	732	— 1.329
	ROEMENIË	AUGUST. 1937	1.615	129	1.486
		SEPT. 1937	809	397	412
		SEPT. 1936	24	16	8
		JAN-SEPT. 1937	7.933	1.385	6.548
		JAN-SEPT 1936	746	1.007	— 261
	SPANJE	AUGUST. 1937	58	1.575	— 1.517
		SEPT. 1937	94	1.312	— 1.218
		SEPT. 1936	348	203	145
		JAN-SEPT. 1937	5.914	13.910	— 7.996
— WIJST OP EEN UITVOERSALDO		JAN-SEPT. 1936	8.535	4.768	3.767

(Met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal.)
(Red. K. H. A. - Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Duitschl. 2928 F.; Bulgarije 2247 A.; Chili 2381 G.; Italië 2247 A.; Roemenië 2247 A.; Turkije 2532 B.)

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van het Staatsmuntbedrijf. - Vervaardiging van bronzen centen. —
Ingediend is een nota tot wijziging van de begrooting van het Staatsmuntbedrijf voor 1938.
Hierbij wordt het totaal zoowel van de lasten als van de baten van de exploitatie verhoogd met ƒ 50.254 en het totaal der kapitaalsuitgaven en der ontvangsten elk verhoogd met ƒ 135.700. Deze verhooging houdt verband met de uitvoering van de wet van 17 Juli 1936 tot nadere wijziging en aanvulling van de Indische muntwet 1912, krachtens welke wijzigingswet de in Nederlandsch-Indië in omloop zijnde koperen centen door bronzen zullen worden vervangen. Van genoemde muntsoort zijn naar raming in Ned.-Indië ongeveer 720.000.000 stuks in omloop. 's Rijks munt kan per jaar ongeveer 120.000.000 nieuwe bronzen centen afleveren. Dit beteekent, dat het muntbedrijf gedurende een reeks van jaren met de aanmunting van bronzen muntstukken zal zijn belast.
De bedoeling van het thans gedane voorstel is de outillage van 's Rijks munt in dier voege uit te breiden, dat de beschikking wordt verkregen over een installatie voor de vervaardiging van muntbrons. Uit een ingesteld onderzoek is n.l. gebleken, dat een fabricage in eigen beheer goedkooper uitkomt dan wanneer de bronzen muntplaatjes, als in voorkomende gevallen tot dusverre geschiedde, uit het buitenland worden betrokken.
Naar raming is het te bereiken voordeel te stellen op ongeveer ƒ 29 per 100 K.G. muntbrons, hetgeen per jaar, bij een verwerking van 480.000 K.G., een besparing van rond ƒ 139.000 beteekent, waardoor de geheele nieuwe kapitaal-investeering in een jaar geheel verdiend is. Voor 's Rijks munt blijft de installatie steeds zijn beteekenis behouden, gezien de groote circulaties aan bronzen pasmunt, zoowel hier als in Ned.-Indië. Bovendien kunnen een tweetal aan te schaffen electrische smeltovens ook voor het smelten van zilver worden gebruikt, waardoor een zeer waardevolle vernieuwing en verbetering van dat smeltproces wordt verkregen.
Afgezien van de belangrijke besparing, die een verwerking van koper tot muntbrons in eigen bedrijf boven aanschaffing in het buitenland oplevert, is het voorstel van belang met het oog op de daaraan verbonden werkverruiming. Door de nieuwe werkzaamheden toch wordt werkgelegenheid geschapen voor ongeveer 36 man. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Muntwerkzaamheden 2526 A.)

E. NEDERLAND. — Maatschappij voor Diergeneeskunde. - Congres van dierenartsen. —
Op 23 October '37 werd op de wetenschappelijke vergadering van de Maatschappij voor Diergeneeskunde in het Jaarbeursgebouw te Utrecht een voordracht van dr. H. A. Veenbaas uit Leeuwarden, over het onderwerp: „Gezondheidsdiensten voor vee" gehouden.
Het ware van groote beteekenis, aldus spr., dat Nederland werd verdeeld in gebieden met gelijksoortige belangen, zooveel mogelijk samenvallend met die, welke door belangrijke veehoudersorganisaties worden bestreken, om in die gebieden, voor zoover dat noodzakelijk blijkt, laboratoria op te richten onder leiding van Veterinairen, die dan in samenwerking met landbouworganisaties de taak konden opvatten, zooals we dat kennen in Duitschland bij de Hygiënische Instituten van de Landwirtschaftskammer.
Vervolgens hield prof. dr. G. Krediet een causerie met lichtbeelden, over de geschiedenis van het diergeneeskundig onderwijs.
Des middags werd een officieele herdenkingsbijeenkomst gehouden, die een feestelijk karakter droeg en door vele autoriteiten werd bijgewoond.
Prof. dr. H. Schornagel heeft de herdenkingsrede uitgesproken.
Spr. schetste uitvoerig de beteekenis van de diergeneeskunde en van den dierenarts in onze maatschappelijke samenleving.
In velerlei opzicht heeft de diergeneeskunde belangrijk bijgedragen tot bevordering der volksgezondheid. Ten slotte keerde spr. zich tegen de steeds toenemende kwakzalverij en beunhazerij op dit gebied.
Moge de regeering spoedig wegen weten te vinden, om landbouw en diergeneeskunde van dezen gevaarlijken parasiet te verlossen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Mij. v. Diergeneeskunde 1557 D.)

F. NEDERLAND. — Nat.-Soc. Beweging. - Ir. Mussert legt het nat.-soc. bewustzijn vast in vijf stellingen. —
Ir. A. Mussert schrijft in Volk en Vaderland dat het nat.-soc. bewustzijn thans „genoeg gegroeid is om het te kunnen vastleggen", en hij vervolgt dan: „Wanneer men aan den een vraagt wat het nationaal-socialisme inhoudt, dan zal hij u antwoorden: het is datgene wat wij noodig hebben om de slavernij van het kapitalisme te breken, en gelijk heeft hij. Een ander zal op dezelfde vraag antwoorden: het

nationaal-socialisme heeft tot taak om liberalisme en marxisme voor goed uit te roeien en het valt niet te ontkennen, dat dit waar is.
Een derde zal antwoorden: het nationaal-socialisme is anti-semitisch; weg met de Joden; dat is de zin van het nationaal-socialisme. Deze opvatting vindt men ook in die Joodsche kringen, die ons volk willen beheerschen en daarom van meening zijn, dat het nationaal-socialisme voor hen een gevaar is. En inderdaad, het eischt voor ons volk het recht om in vrijheid, geheel naar eigen aard, te leven, zonder overheerscht te worden.
Een vierde zal antwoorden: het nationaal-socialisme verzet zich tegen rassenvermenging, want vele hoogstaande volkeren zijn ondergegaan, omdat zij zich daaraan niet hielden. Zij hebben de lessen der geschiedenis ter harte genomen.
Een vijfde zal antwoorden: het nationaal-socialisme zal aan de huidige goddelooze samenleving, die een aanfluiting is van eeuwen Christendom, een einde maken; nationaal-socialisme is practisch Christendom en ook hij heeft gelijk".
Schr. verklaart ten slotte, dat aan het in Dec. 1931 geschreven program der N.S.B. niets behoeft te worden veranderd, zoodat het „eigenlijk de consequente uitvoering is van hetgeen nu zoo bewust in ons leeft." (Volk en Vaderland) **(Vor. ber. N.S.B. 2974 D.)**

29 OCTOBER 1937

A. NEDERLAND. — Prof. mr. P. J. M. Aalberse. - Lid van den Raad van State. —
De Staatscourant van 25 October '37 bevat een Koninklijk besluit, waarbij prof. mr. P. J. M. Aalberse, voorzitter van de Tweede Kamer, wordt benoemd met ingang van 10 November '37, tot lid van den Raad van State.
De heer Aalberse zal de vergadering van Dinsdag 9 November '37 in de Tweede Kamer voor het laatst presideeren.

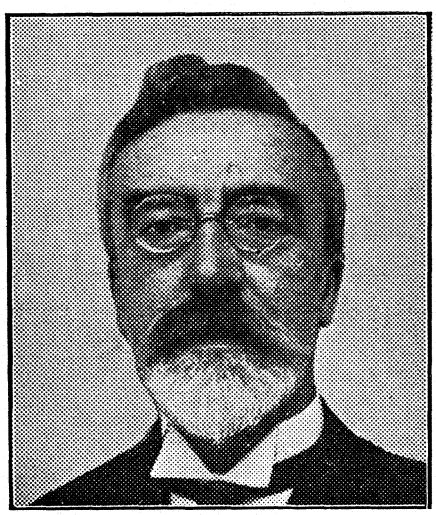

Prof. Mr. P. J. M. Aalberse.

Voor prof. Aalberse komt als opvolger in diens plaats als Kamerlid op de lijst voor mr. E. G. M. Roelvink te Almelo. (Staatscourant)
(Vor. ber. Prof. Aalberse 2822 D.; Raad van State 2741 D.)

B. BULGARIJE. — Nieuwe kieswet van kracht. —
De nieuwe kieswet, welke op 20 October '37 door den ministerraad is aangenomen, is heden door een koninklijk besluit van kracht geworden.
Bij deze wet is ieder Bulgaar van dertig jaar en van onbesproken gedrag, die geen lid is van de communistische partij of een andere staatsvijandelijke richting, kiezer.
Staats- en gemeente-ambtenaren hebben geen passief kiesrecht, verder is voor het passief kiesrecht vereischt, dat een beroep wordt uitgeoefend, waardoor in het levensonderhoud kan worden voorzien. Misdadigers of wegens een politiek misdrijf gestraften zijn niet verkiesbaar; evenmin personen, die in een politiek of crimineel proces zijn gewikkeld. Leiders van politieke groepen mogen zich niet candidaat stellen.
Het bijeenroepen van het parlement voor gewone of buitengewone zittingen geschiedt bij koninklijk besluit, op voorstel van den minister-president.
(Mir, Sofia)

C. FRANKRIJK. — Het gezag in Noord-Afrika. - Albert Sarraut. —
De Fransche ministerraad heeft den toestand in Noord-Afrika besproken. Teneinde het gezag in Marokko, Algerije en Tunis te versterken en het economisch rendement van deze gebieden te vergrooten, heeft de regeering een ministerie voor Noord-Afrika in het leven geroepen.
Albert Sarraut, oud-minister president en minister van Staat zal deze functie waarnemen. (Le Journal)
(V. b. Fransche belangen 2636 E.; Sarraut 2324 E.)

D. JAPAN. — „Braintrust". —
In de studiecommissie van de Japansche privy council is het voorstel van minister-president Konoye om een „braintrust" te vormen goedgekeurd. Deze „braintrust" zal als raadgever van het kabinet optreden, zoolang het Chineesch-Japansche conflict duurt.
Naar verluidt zullen generaal Oegaki, generaal Araki, Admiraal Abo en admiraal Suetsoegoe leger en vloot vertegenwoordigen; baron Ikeda, oud-gouverneur van de Japansche Bank zal de geldwereld vertegenwoordigen en de partijen zullen worden vertegenwoordigd door de leiders van Minseito en Seijoekai. (Domei)
(Vor. ber. Chin.-Jap. Conflict 2988 B.)

E. ITALIE. — Handelsverdrag met Nederland. - Verlengd tot 31 December 1937. —
Volgens bericht uit Rome hebben de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano en de Nederlandsche zaakgelastigde jhr. van Panhuys een protocol geteekend, waarbij de handelsverdragen tusschen Italië en Nederland van 1 Januari en 4 Februari 1934 met enkele wijzigingen worden verlengd tot 31 December van dit jaar.
(Giornale d'Italia) **(Vorig bericht 2624 D.)**

F. HONGARIJE. — Het Nationaal-socialisme. —
De Weensche Neue Freie Presse meldt, dat de zeven uiterst-rechtsche politieke partijen in Hongarije door middel van aanplakbiljetten in de straten van de hoofdstad aan het publiek hebben bekend gemaakt, dat zij zich vereenigd hebben tot één „Hongaarsche Nationaal-Socialistische Partij." (Neue Freie Presse)
(Vor. ber. Nat.-Socialisme 2713 D.)

G. LETTEREN. — De moderne Vlaamsche Roman. - Lezing van Gerard Walschap. —
Gerard Walschap, de jonge Vlaamsche schrijver, heeft in de aula van de Nederlandsche Handelshoogeschool voor leden van het Algemeen Nederlandsch Verbond gesproken en zijn lezing is een biecht en een credo beide geworden.
Wij hebben geloofd in onzen nieuwen tijd en of een geloof wat minder of meer onzinnig is, doet er niet toe, wie het bezit heeft een kracht om zijn leven her in te richten. Die kracht bezaten wij. Zij gaf ons een nieuw woord, dat wij schrijven wilden in een nieuw groot boek der cultuur.
De generatie Timmermans, Van Nijlen, Claes, Van Hecke, Van Cauwelaert, de Pillecyn en anderen was opgegroeid in de gulden schaduw der Van-Nu-en-Straksers. Tijdens den oorlog hebben de meesten hunner met geweer en bajonet in plaats van met de

pen gewerkt. Wij verwachtten hen als bloedgetuigen voor het ideaal, dat voor onzen kindergeest had gezweefd in de benauwenis van de vier jaren. Maar overal in Europa namen de oudstrijders hun plaats aan den haard in en zwegen. Door een vriendelijke en beminnelijke ironie van het lot, heeft onze oorlogsgeneratie ons een hymne aan het blijde, zorgelooze leven gezongen in het werk van Felix Timmermans. Als wij geschreven hebben, dat Pallieter's zinnebeeld van den onverwikkelden levenslust niet definitief al de aspecten van ons volksleven en den laatsten, diepsten aard van den Vlaming heeft geopenbaard, deed dat niets af aan onze bewondering voor hem. Alleen zij, die het niet wilden begrijpen, begrepen niet dat men Pallieter kan beminnen en het litterair altijd maar voort pallieteren verafschuwen.

De generatie van na den oorlog had in den oorlog het failliet gezien zoowel van de filosofische als de aesthetische, politieke en economische leerstellingen, die van de renaissance waren uitgegaan. Haar artistieke idealen maakten deel uit van een algemeene nieuwe wereldbeschouwing, die de bandeloosheid van het ontworteld en afgezonderd individu, weer in de orde der gemeenschap wilde schakelen. Als kunstenaars bleven zij in contact met het werkelijke leven. Kunst is niet mooi schrijven, maar goed en juist schrijven. Stijl hebben is niet litterair doen, maar persoonlijkheid hebben. Deze algemeene karakteristiek past gelukkig niet op elken na-oorlogschen romanschrijver in het bijzonder. Zij vormen een generatie, maar een vrije. Niemand let op het maatstokje van om het even welken theoreticus. Van Maurice Roelants tot Elsschot, van Lode Zielens tot Maurice Gilliams en René Berghen zijn de individueele verschillen, ondanks de algemeene kenmerken, zoo groot, dat men gerust zeggen kan: hier is geen school aan het woord, maar een groep schrijvers, wier belangstelling voor het leven door geen enkele bewuste eenzijdigheid beperkt is.

Onder de jongeren teekenen zich reeds de talenten af van een André Demedts, van beginnelingen als Van de Moortele, Eugenie Boeye, Lambert Swerts, maar vooral twee opmerkelijk begaafden: René Berghen en Marcel Matthijs.

Het volk — zoo besloot Walschap — zal meer aan den schrijver hebben als wij, in plaats van de aardappelteelt de kunst bevorderen, de kunst boven de twisten van den dag uitheffen, de kunst houden in haar serene sfeer van het eeuwige, het algemeenmenschelijke. Vermeylen zei, toen hij voor enkele jaren gehuldigd werd, fier tot zijn groepsgenooten: „Wij zijn geen knoeiers geweest". De meesten onzer — aldus Walschap — bereiken eerst den middag hunner kracht. Wij verlangen voor wanneer onze avond zal gevallen zijn geen andere getuigenis te hebben verdiend dan: „Gij zijt geen knoeiers geweest". (De Telegraaf)

A. **ZWITSERLAND. — De Begrooting voor 1938. —** Op de voorloopige begrooting voor 1938 zijn de inkomsten geraamd op 519.8 millioen francs (begrooting 1937: 489.7 millioen francs, rekening 1936: 513.7 millioen francs) en de uitgaven op 542.8 millioen francs (resp. 518.7 en 540.4 mill. frs.). Het tekort op de begrooting wordt derhalve geraamd op 23 millioen francs (29, resp. 26.7 millioen francs). Bij de spoorwegen blijft echter een saldo van 10.6 millioen francs, zoodat het feitelijk tekort op de geheele rijksbegrooting slechts 12.4 millioen francs zal bedragen. (Neue Zürcher Zeitung) **(V. b. Begrooting 2622 D.)**

30 OCTOBER 1937

B. **ITALIE. — Bijzondere faciliteiten voor beleggingen uit het buitenland. —**
In den op 19 Oct. '37 gehouden Italiaanschen ministerraad is o.a. besloten maatregelen te nemen tot vergemakkelijking van de toevloeiing van buitenlandsch kapitaal. De kapitalen, die vóór 31 December 1939 in Italië belegd worden, zullen talrijke fiscale faciliteiten genieten.

Gedurende de eerste twintig jaar na het in werking treden van dezen maatregel zal van de kapitalen geen successiebelasting worden geheven, terwijl zij zelfs niet in tijd van oorlog aan sequestratie of onteigening kunnen worden onderworpen, zonder dat schadevergoeding gegeven wordt. (La Stampa)
(Vor. ber. Financiën 2990 E.)

C. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Sudeten-Duitschers. - Brigade in Saksen opgericht. —**
Volgens berichten uit doorgaans goed ingelichte bron is een brigade, analoog aan het bekende Oostenrijksche legioen, onlangs in Saksen opgericht, onder den naam: Sudeten-brigade.

De brigade telt ongeveer 3000 man en haar centraal bureau is gevestigd te Dresden. De chef der brigade is Bierle. (Agence Belga)
(Vor. ber. Sudeten-Duitschers 2987 E.)

D. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Biologie. - Inaugureele rede van prof. dr. M. J. Sirks over: het drievoudig verbond in de biologie. —**
Prof. dr. M. J. Sirks heeft op 9 October het ambt van buitengewoon hoogleeraar in de faculteit der wis- en natuurkunde aan de Rijksuniversiteit te Groningen aanvaard met een rede over: „Het drievoudig verbond in de biologie".

Na een historische inleiding wees spr. erop, dat de onderzoekingen hebben aangetoond, dat het protoplasma weer bestaat uit celplasma en celkern, welke laatste het in samengesteldheid verre wint van het celplasma. De celkern vormt een microcosmos, besloten binnen de ruimte van een millioenste kubieke millimeter. Bij kerndeeling van pasbevruchte eicellen, treden binnen de kern een aantal draadvormige lichaampjes op, die chromosomen genoemd worden. De samengesteldheid van het kernheelal blijft echter niet hiertoe beperkt, maar de chromosomen bestaan weer uit stapels van meetbare en telbare schijven of ringen.

Waar vrijwel ieder organisme, plant, dier of mensch gedurende een korter of langer stadium van zijn leven uit één enkele cel: de pasbevruchte eicel bestaat, moeten in die eicel dus de voor de verdere ontwikkeling noodige potenties verondersteld worden. Die cel, veelal de eenige schakel tuschen ouders en kind, moet dus alles, wat het kind via zijn ouders aan erfelijke eigenschappen meekrijgt, ook op een of andere wijze vastgelegd bevatten. Dit onbestrijdbare axioma leidt tot gevolgtrekkingen, die niet minder dan overweldigend zijn. De geheele erfelijke structuur is op het oogenblik der bevruchting voorgoed bepaald.

De groote vraag, welke bestanddeelen van de pasbevruchte eicel aansprakelijk zijn voor deze erfelijkheid, hield de biologen vele jaren bezig. Het onderzoek leidde tot verschillende hypothesen, maar voor 1900 bleven deze zonder eenig experimenteel bewijs. Met de twintigste eeuw begon ook hier een nieuwe periode: de wederontdekking van het principe van de erfelijkheid, reeds in 1865 door Mendel gevonden, leidde tot de erkenning, van erfelijke eenheden, ieder op zich zelf verantwoordelijk of althans medeverantwoordelijk voor een bepaald kenmerk. Deze eenheden, factoren of genen, vormen dus den stoffelijken grondslag voor wat we uiterlijk aan het individu, plant, dier of mensch, waarnemen, voor alle details van het anatomisch-histologische-physiologisch portret.

Van 1910 af dateert het grootsche onderzoek van Thomas Hunt Morgan en zijn medewerkers, die erin geslaagd zijn een overweldigende massa feiten te verzamelen, waaruit zij concludeeren, dat alleen de kern, zelfs alleen de chromosomen, den aanleg voor de erfelijke eigenschappen van het individu bevatten in den vorm van genen.

Langzamerhand wordt het echter duidelijk, dat ook Morgans heldere localisatietheorie geenszins het grondvraagstuk der genetica omvat. De aanvaarding van het monopolie der kerngenen zou een mogelijke waarde van het celplasma als medewerker bij het overbrengen van eigenschappen volkomen uitsluiten. Toch schijnt het thans aan geen twijfel onderhevig, dat ook het celplasma een zekere zeggenschap heeft bij het proces der erfelijkheid, en er ten opzichte van den erfelijken aanleg en zijn functie een voortdurende wisselwerking bestaat tusschen celkern en celplasma. En zoo is de uiterlijke verschijning van ieder individu, mensch, dier of plant, het product van samenwerking tusschen deze twee machten: de in de chromosomen gelegen genen en den aard van het de kern omgevende celplasma. Ten slotte is ook deze samenwerking afhankelijk van den goeden wil van een derde: het milieu. De werking van een bepaald gen kan door andere genen, die eveneens in de kernchromosomen voorhanden zijn, beïnvloed worden. Daardoor wordt dan een wijziging van het door datgene tot stand gebrachte zichtbare resultaat veroorzaakt. Het allerbelangrijkste is echter wel het milieu, de levensomstandigheden waaronder het individu opgroeit. Spr. wees er daarbij op, dat het groote vraagstuk voor ieder, die levende dieren of menschen opvoedt is: te vinden het optimale evenwicht tuschen kerngenen, plasma en milieu. Maar daarbij behoort hij ook de onverbiddelijke waarheid voor oogen te houden, dat het milieu wèl het lichaam en den geest van het individu zelf beïnvloeden kan, maar niet de erfelijke structuur der nakomelingen.

Geen onverantwoord en onverantwoordelijk milieu-optimisme, zooals dit zoo vaak bij niet-biologisch geschoolde paedagogen en sociologen in geschrift en in voordracht gevonden wordt; maar aan den anderen kant ook geen erfelijkheidsfatalisme, zooals dit nog te vaak door even ondeskundige propagandisten voor een of andere eugenetische richting wordt verkondigd. Wel een zoeken voor ieder individu naar het milieu, waarin zijn gegeven erfelijke constitutie, voor zoover deze erfelijke factoren in staat zijn een voor de maatschappij bruikbaar mensch tot stand te brengen en een streven naar milieu-verbetering.
Spreker drong ten slotte aan op een grondig onderzoek in die richting. Kerngenen, celplasma en milieu vormen een drievoudig verbond in de biologie; meestal is de tusschen de drie deelnemers aan dit verbond gevoerde politiek evenzeer een politiek van geven en nemen als dit in de staatkundige wereld het geval is. De grondbeginselen van het tusschen hen gesloten verdrag worden vastgelegd door den erfelijken aanleg in genen en plasma; de redactioneele omschrijvingen vormen de taak van het milieu.
Zoo komt ieder levend wezen tot stand als gevolg van een compromis tuschen deze drie machten: genen, plasma en milieu. Ook de mensch. (Red. K. H. A.)
(V. b. 1599 M.; Ambtsaanv. in het Onderw. 2984 E.)

A. **ITALIE. — Richtlijnen der Italiaansche politiek.** In een commentaar op de rede van Mussolini onderstreept de „Giornale d'Italia" nog eens de richtlijnen der Italiaansche politiek, t.w.:
1. Onverbiddelijke strijd tegen het communisme.
2. Erkenning van de rechten en elementaire behoeften der naties, en moedige herziening, voor het te laat is, van de bepalingen der vredesverdragen, welke er mede in strijd zijn.
3. Inwilliging van de Duitsche koloniale eischen.
4. Eerbiediging van het fascistische Italië en de integriteit van zijn koloniale rijk.

Het is zeker, aldus voegt het blad hieraan toe, dat deze eischen tot polemieken aanleiding zullen geven, doch deze zullen den loop der gebeurtenissen niet kunnen stuiten. (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. 2695 E.; Mussolini 2985 E.)

B. **ECUADOR. — Nieuwe regeering gevormd. - President der republiek legt zijn ambt neer. —**
De president der republiek, Paez, heeft op 23 Oct. '37 zijn ambt neergelegd en zijn mandaat ter beschikking gesteld van de nationale vergadering. Het leger heeft de macht in handen genomen en generaal Alberto Enriquez, die minister van Defensie was, aangewezen als hoofd der republiek. Bovendien is een nieuwe regeering gevormd. De nationale vergadering is naar huis gezonden. In het land is het kalm.
(Agence Belga) **(Vorig bericht 1924 D.)**

C. **NEDERLAND. — Koninklijk besluit in zake den naam Oranje-Nassau. - Vóór den geslachtsnaam van Z.K.H. prins Bernhard. —**
De Staatscourant van 28 Oct. '37 bevat het volgende Koninklijk Besluit: (Staatsblad no. 5) Besluit van den 26sten October 1937, betreffende den naam, te dragen door de kinderen van hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana.
„Wij Wilhelmina, bij de Gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.
Gezien ons besluit van 8 Januari 1937, no. 5, luidende als volgt:
Wij Wilhelmina, bij de Gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.
Verlangende, dat de naam van het Geslacht, waaruit Wij zijn gesproten en waaraan voor Ons en voor het Nederlandsche Volk zoo dierbare herinneringen zijn verbonden, ook voor de Kinderen van Onze beminde Dochter behouden zal blijven, en overwegende, dat in dit verlangen door Onze Dochter en Haren Gemaal wordt gedeeld,
Op de voordracht van onzen minister van Justitie van den 4den Januari 1937, kabinet no. 487, h.,
Hebben goedgevonden en verstaan:
Toe te stemmen, dat de naam „Oranje-Nassau" zal worden gedragen door alle Kinderen van Onze beminde Dochter, met en benevens den naam, welken zij aan het geslacht van hunnen Vader ontleenen, met dien verstande, dat aan laatstbedoelden naam zal voorafgaan de naam „Oranje-Nassau", zoodat genoemde kinderen, onverminderd den titel van Prins of Prinses der Nederlanden en de hun verder toekomende titels, zullen worden genoemd „Prins (Prinses) van Oranje-Nassau, Prins (Prinses) van Lippe-Biesterfeld".
Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat op een nader te bepalen dag in het Staatsblad en in de Staatscourant zal worden geplaatst.
's-Gravenhage, den 8sten Januari 1937.
WILHELMINA.
De Minister van Justitie:
Van Schaik.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 1sten October 1937, kabinet no. 416, d.,
Hebben goedgevonden en verstaan:
Als dag, waarop bovenstaand besluit in het Staatsblad en in de Staatscourant zal worden geplaatst, aan te wijzen den dag, volgende op dien der dagteekening van dit besluit.
Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het Staatsblad en in de Staatscourant zal worden geplaatst.
Het Loo, den 26sten October 1937.
WILHELMINA.
De Minister van Justitie:
C. Goseling.

Uitgegeven den zeven en twintigsten October 1937.
De Minister van Justitie:
C. Goseling.
(V. b. Prinses Juliana 2930 D.; Pr. Bernhard 2916 D.)

31 OCTOBER 1937

D. **PALESTINA. — Sir Charles Tegart regeeringsadviseur. —**
In het Britsche Lagerhuis heeft Ormsby Gore medegedeeld, dat Sir Charles Tegart naar Palestina zal gaan, om de regeering van advies te dienen. Sir Charles Tegart is de man, die een einde maakte aan de terreur in Bengalen. (Times)

E. **AUSTRALIE. — Verkiezingen voor het Huis van Afgevaardigden. —**
Wanneer 24 Nov. '37 het Huis van Afgevaardigden bijeen zal komen, zal de samenstelling hiervan als volgt zijn:

	Nieuw	Oud
Ver. Austr. Partij	27	31
Agrarische Partij	16	15
Arbeiderspartij	30	28
Sociale Credietpartij	1	0

Daar de Vereenigd Australië Partij en de Agrarische partij, waarop de regeering steunt, samen over 43 zetels beschikken, is Lyons, minister-president van het gemeenebest, zeker van een coalitiemeerderheid.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Verkiezingen 1491 B.)**

F. **NEDERLAND. — De onschendbaarheid van ons grondgebied. - Onze regeering wijzigt niet haar standpunt na de Duitsche verklaring aan België. —**
Op vragen van het N.S.B.-Eerste Kamerlid Van Vessem, naar aanleiding van de door de Belgische regeering aanvaarde verklaring der Duitsche regeering betreffende de onschendbaarheid en integriteit van België en de eerbiediging van het Belgische grondgebied, heeft de minister van Buitenlandsche Zaken geantwoord:
De regeering staat nog altijd op het standpunt, dat de onaantastbaarheid van het Nederlandsche grondgebied een axioma is, dat niet het onderwerp kan zijn van met onze medewerking tot stand te brengen regelingen.
Dat deze ongewijzigde houding, vooral na de aanvaarding door de Belgische regeering van de Duitsche verklaring en de daaraan voorafgaande Britsche

en Fransche verklaring van 24 April '37, den indruk zal kunnen wekken van een beschikbaarstelling van het Nederlandsche grondgebied als slagveld van Europa, komt der regeering uitgesloten voor.
(Het Vaderland)

1 NOVEMBER 1937

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Amerikaansch: Edna St. Vincent Millay — „Conversation at Midnight." (Harper Bros - New York 1937) **(Vor. ber. 2987 H.)**

Chineesch (in het Engelsch): „Chinese Prose Literature of the T'ang Period (AD 618—906) by E. D. Edwards, Volume I." (Arthur Probtshain) **(2987 H.)**

Duitsch: R. Billinger — „Das verschenkte Leben." (Fischer, Berlin)
O. Schneider — „Studien über die empirischen Grundlagen des Zauberglaubens bei Primitiven." (Jordan und Gramberg, Leipzig) **(Vor. ber. 2987 H.)**

Engelsch: John Buchan — „Augustus. (Law and Liberty.)" (Hodder & Stoughton)
Freya Stark — „Baghdad Sketches." (Murray) **(Vor. ber. 2987 H.)**

Fransch: Robert Goffin — „Rimbaud vivant." (Corréa, Paris)
Jean Prévost — „La Chasse du Matin." (Aux Editions de la N. R. F., Paris) **(Vor. ber. 2987 H.)**

Hongaarsch (in het Nederlandsch): Frans Schneiders — „Hongarije, het lied van den Donau." (Teulings, den Bosch) **(Vor. ber. 2987 H.)**

Italiaansch: Giuseppe Marzemin — „Le Origini Romane di Venezia." (Fantoni, Venezia) **(2962 D.)**

Nederlandsch: Anna van Gogh-Kaulbach — „Spel van vier." (Nederl. Keurboekerij)
„Vertellen" door Brulez, M. Matthys, F. de Pillecyn, W. Putman, M. Roelants en L. Zielens. (Wereldbibliotheek, Amsterdam) **(Vor. ber. 2987 H.)**

Slowaaksch: Janko Jesensky — „Cestou k slobode" (Op weg naar de vrijheid). (Turciansky Sv. Martin, Matica Slovenska, Praha) **(Vor. ber. 1850 C.)**
(Red. K. H. A.)

B. CHINA. — Conflict met Japan. —

Shanghai. — Hevige gevechten hebben in de afgeloopen week in en rondom Shanghai plaats gehad, welke duizenden dooden hebben geëischt. Hardnekkig verdedigden de Chineezen zich tegen de steeds maar opnieuw attaqueerende Japanners maar tenslotte hebben zij den druk toch niet kunnen weerstaan. Zij moesten zich terugtrekken op de z.g. Hindenburg-linie, wat niettemin ordelijk zou zijn geschied. Deze terugtocht beteekende voor de Japanners de verovering van Tatsjang en het doordringen tot de spoorlijn Shanghai—Nanking, waardoor de positie van de geheele Chineesche troepenmacht zeer gevaarlijk moet zijn geworden. Daarop volgde meteen de verovering van Tsjapei, waar de Chineezen steeds alle hardnekkige aanvallen hadden afgeslagen, en op het Noorderstation, een belangrijk doelwit der aanvallers, kon de Japansche vlag worden geheschen. De aftrekkende Chineezen werden onbarmhartig van Japansche vliegtuigen uit bestookt. Het aantal dooden moet ontzettend groot zijn. Typeerend voor de moorddadigheid der gevechten is de verklaring van den woordvoerder van het Japansche leger, dat zich geen enkel geval heeft voorgedaan, waarin een Chineesche soldaat zich overgaf. Overwinnen of sterven is in beide kampen de onverbiddelijke wet.
Vele incidenten hebben zich met de zich op de Internationale concessies bevindende Engelsche en Fransche troepen voorgedaan. Reeds zijn vijf Engelsche soldaten door Japansche kogels gedood. De stemming tegen Japan is verbitterd.
Noord-China. — In het noorden schijnt de Japansche opmarsch hervat te zijn. Wegens den tegenslag in de provincie Sjansi, waar een troepenmacht uit een Chineesche omsingeling bevrijd moest worden, waren de Japanners aan den spoorweg Peking—Hankau teruggetrokken, wat voor de Chineezen aanleiding was te spreken van overwinningen. Over het algemeen is Japan in het voordeel. (Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht 2988 B.)

C. NIET-INMENGINGSCOMMISSIE TE LONDEN. — De Russische vertegenwoordiger, Maisky, niet accoord. —

In de vergadering der ondercommissie voor de niet-inmenging, die op 29 Oct. '37 werd gehouden, zijn de besprekingen weer op het doode punt gekomen. De Russische vertegenwoordiger, Maisky, verklaarde, dat zijn regeering noch de Britsche voorstellen van 14 Juli noch de Fransche voorstellen van 16 October in hun geheel kan aanvaarden.
Ik ben bereid, aldus zeide Maisky, besluiten te steunen, die als een bijdrage tot een daadwerkelijke niet-inmenging kunnen worden beschouwd.
Ik kan de artikelen 1, 3 en 4 van de ontwerp-resolutie aanvaarden, doch ten aanzien van de rechten van oorlogvoerenden, waarover wordt gesproken in art. 2 en in de préambule van de resolutie, blijft de Russische regeering op het standpunt staan, dat dit onderwerp niets met het vraagstuk der niet-inmenging uitstaande heeft.
Von Ribbentrop, de Duitsche gedelegeerde, protesteerde tegen Maisky's houding. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht 2988 C.)

D. VOETBAL. — Nederland—Frankrijk 2—3. —

Het Nederlandsche elftal is op 31 Oct. '37 na een fraaien wedstrijd, welke in het Olympisch Stadion te Amsterdam werd gespeeld, met 3—2 door het Fransche elftal verslagen. (Red. K. H. A.) **(2128 G.)**

2 NOVEMBER 1937

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - Blokkade der Oostkust door Franco's vloot. - Fransch schip door onbekend vliegtuig gebombardeerd. - Regeering naar Barcelona. —

Met ingang van 28 Oct. '37 is Palma de Mallorca de eenige marinebasis der nationalisten geworden. Gegroepeerd onder commando van vice-admiraal Francesco Moreno Fernandez zal de vloot de blokkade van de Spaansche kust der regeering, van de Fransche grens tot Almeria ondernemen.

(Overname zonder bronvermelding verboden)

De vice-admiraal debarkeerde te Pollensa van den kruiser „Canarias". Hij begaf zich terstond naar Palma de Mallorca, waar hij het bevel over de strijdkrachten ter zee, te land en in de lucht op zich nam, welke tot dusver onder leiding van schout-bij-nacht Bastareche, generaal Enrique Canovas en kolonel Ramon Franco (broeder van den generaal) stonden.
De nationalistische vloot, welke zich in den Atlantischen Oceaan bevond, doch thans beschikbaar is geworden wegens het verdwijnen van het noordelijke front, is op weg naar haar nieuwe basis. In totaal zal vice-admiraal Francesco Moreno over 35 eenheden beschikken, waaronder vier kruisers, de „Canarias", de „Almirante Cervera", de „Baleares", de „Navarra" en twee kanonneerbooten „Dato" en „Canalejas".
Van Rosas, in Noord-Katalonië, tot Motril, in de provincie Granada, over een front van meer dan 800 K.M., zullen Franco's schepen trachten de voorziening der regeeringstroepen met levensmiddelen en materiaal te verhinderen.
De stoomvaartmaatschappij Paquet deelde mede, dat de Oued Mellah op 24 Oct. '37 in de Middellandsche Zee door een vliegtuig werd aangevallen, dat verscheidene bommen op het schip richtte. Een der bommen raakte het voorschip en beschadigde het ernstig. De opvarenden werden door twee Fransche oorlogsschepen gered. De Oued Mellah heeft een bruto tonnage van 2413 ton en een vermogen van 1250 p.k.
Op 30 October is het decreet betreffende de verplaatsing der Spaansche regeering van Valencia naar Barcelona in het Staatsblad gepubliceerd. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. 2987 I.; Niet-Inmenging 2996 C.)

A. Constructie en uitwerking.

Wij doen eenige grepen uit het van deskundige zijde gepubliceerde artikel in de N. Rotterdamsche Courant.

Dat de bommen in Abessynië weer aan andere eischen moesten voldoen, dan die afgeworpen op Madrid of Shanghai, laat zich denken. Men kan een keuze doen uit scherfbommen, mijnbommen, brandbommen, pantserbommen enz. Behalve de verpakking van den gevaarlijken inhoud (de bombuis) moet zoowel de vulling als de gebezigde buizen aan bepaalde eischen, afhankelijk van het gestelde doel, voldoen. De scherfbom heeft een dikken wand doch bevat betrekkelijk weinig ontplofbare stof (10 pct. van het totale gewicht). Bij de mijnbom is het juist omgekeerd en vraagt de ontplofbare stof de helft van het totale gewicht. Van hun ontzettende uitwerking is herhaaldelijk gewag gemaakt door oorlogscorrespondenten in Spanje en China.

De brandbom heeft als type de electrobom met thermiet-vulling. Bij de pantserbom is de bombuis het essentieele van de constructie en de hoeveelheid ontplofbare stof slechts minimaal. Zonder uitzondering hebben zij alle den torpedovorm d.w.z. den langgerekten vorm van den waterdruppel aan het lekke kraantje. De staart is voorzien van stabiliseeringsvlakken, teneinde de bom een vasten stand in haar baan te verzekeren. De mijnbom is de meest gevreesde en wordt o.a. gebruikt tegen kunstwerken. Het gewicht varieert van 50 tot 500 kg. afhankelijk van het te bewerken object. Tegen betonnen bruggen is slechts uitwerking te verwachten van de zwaarste exemplaren, die dan bij voorkeur gericht worden op de landhoofden. In kleibodem kunnen zij 2 m. diep in den grond dringen en een gat slaan van 7 m. middellijn. De mijnbom van 50 kg. slaat volgens Duitsche gegevens door het dak en 3 verdiepingen van een normaal gebouw heen. Ten gevolge van den ontzettenden gasdruk is de uitwerking in dichtbebouwde oorden (smalle steegjes) zeer groot.

Vliegtuigbommen

De buis is de kop van de lucifer. —

De buizen tegen gronddoelen zijn schokbuizen, die in werking worden gesteld tengevolge van de vertraging, die de bom bij het treffen ondervindt. In het algemeen berust de werking op het dringen van een scherpen punt in een vulling van slagkwik. Dit slagkwik ontbrandt en brengt een inleidingslading tot ontsteking. De inleidingslading (geperst trotyl) brengt de verdere lading (gegoten trotyl) tot ontploffing.

Bij pantserbommen (voor het bestoken van schepen) is de kopbuis niet bruikbaar en wordt vervangen door een bodembuis. De slagpin dringt op het moment van treffen naar beneden evenals ons de hoed van het hoofd vliegt, indien de trein plotseling wordt geremd. Is het in speciale gevallen noodig om de werking van de buis eenigszins te vertragen, dan wordt dit bereikt door een buskruitkorrel tusschen het slagkwik en de inleidingslading te schakelen. Vertraging gedurende een onderdeel van een seconde is reeds voldoende om de bom eerst enkele meters na den aanslag tot ontploffing te brengen; mijnwerking is op deze wijze verzekerd. Het zal duidelijker zijn, dat de afwerphoogte een belangrijke rol speelt bij de beoogde uitwerking. Mijnbommen worden daarom bij voorkeur niet beneden de 1000 M. afgeworpen, terwijl het indringingsvermogen nog kan worden verhoogd door het afwerpen in z.g. duikvlucht. Bij scheervluchten (d.w.z. laag over den grond) wordt de vertraging nog wel toegepast teneinde het vliegtuig te beschermen tegen omhoog vliegende scherven. Scheervluchten worden alleen toegepast bij levende doelen.

Verfijnde buisconstructies. —

Behalve het verrichten van een aanval op grond- (water-) doelen, moet het ook mogelijk zijn om luchtdoelen (vijandelijke eskaders) te bestoken. Hiertoe wordt de bom voorzien van een tijdbuis, die haar na een van te voren afgestelden tijd tot ontploffing moet brengen. Het oude beproefde middel hiertoe bestond in het laten opbranden van een regelbare hoeveelheid sas. Het vaststellen van den brandtijd is op deze manier echter vrij primitief, zoodat men zich heeft geworpen op de uurwerkbuis, welke een tijdregeling mogelijk maakt tot in tiende deelen van seconden. Dat het afwerpen van deze en dergelijke bommen echter geen sinecure is zal duidelijk zijn. Niet alleen moet de buis behoorlijk worden afgesteld, doch ook de vlieger en de waarnemer moeten een op elkaar ingesteld koppel vormen. Waar het hierbij om fracties van seconden gaat moet een enkele korte „hint" de goede samenwerking van het koppel verzekeren.

Veiligheidsmaatregelen. — Hoe is het mogelijk, dat een eskader wederom kan landen, indien om een of andere reden, b.v. slecht zicht of vijandelijke afweermiddelen, de bommenlast niet of niet in zijn geheel werd afgeworpen? De schok bij het landen zou het gevaarlijke goedje tot ontsteking brengen en vliegtuig plus bemanning noodlottig worden. Teneinde dit gevaar te bezweren worden enkele eenvoudige trucjes toegepast. Allereerst het meest voor de hand liggend middel door de slagpin met behulp van een veiligheidspen vast te zetten. De pen kan naar goedvinden van het vliegtuig uit worden geplaatst dan wel verwijderd. Vernuftiger is de constructie, waarbij de middelpuntvliedende kracht wordt te hulp geroepen. De bom wordt hierbij eerst dan gevaarlijk, indien zij over een bepaalde hoogte is gevallen; in dien tijd krijgt zij een rotatie om haar lengte-as tengevolge van het eenigszins schroefvormig beloop van de stabiliseeringsvlakken (de veeren aan het uiteinde van een pijl). Door de rotatie zwaaien een aantal binnen in de buis aangebrachte segmentjes naar buiten. Bij het maken van een aanslag is dientengevolge ruim baan gemaakt voor de slagpin. De wapening wordt ook wel verkregen door de buis te voorzien van een kleine luchtschroef (buizen van de Zweedsche fabriek Bofors), welke gedurende den val in beweging komt.

Het allernieuwste is de electrische buis, zooals die dit jaar in den handel werd gebracht door de Duitsche fabriek Rheinmetall. Bij deze schokbuis wordt de bom langs electrischen weg tot ontploffing gebracht, terwijl de veiligheid een secundaire doch daarom niet minder belangrijke bijkomstigheid vormt.

De werking komt in haar eenvoudigsten vorm hierop neer, dat een electrische vonk eerst kan overspringen, indien tengevolge van den aanslag een contact is gemaakt. In het buislichaam is een z.g. „Speicherkondensator" aangebracht, die van het vliegtuig uit wordt geladen. De opgehoopte electriciteit wordt gedurende den val van de bom over een weerstand afgeleid naar een tweeden condensator (Zündkondensator) in welken kring zich tevens de gloeipatroon bevindt. Deze kring kan alleen over genoemd contact worden gesloten.

Deze buizen kunnen zoowel mèt als zonder vertraging worden afgeworpen. De veiligheid wordt verkregen, doordat de „Zündkondensator" eerst wordt gevoed, indien de bom reeds is losgelaten; vóór dien tijd kan er niets gebeuren.

De trefkans een even groot vraagstuk als de buis. — Is men met de buis een heel eind in de goede richting, daarnaast vraagt het opvoeren van de kans van treffen bij groote vliegtuigsnelheden en kleine afmetingen van de doelen de aandacht van de vervaardigers. Het trefferbeeld vormt een cirkel. In een cirkel met 50 meter straal, vallen 50% van de bommen, indien de afwerphoogte ligt op 2000 meter en de vliegsnelheid ongeveer 50 meter per seconde bedraagt. Het afwerpen geschiedt echter niet zoo maar uit de vrije hand; het vordert zeer veel oefening en eischt een

goede samenwerking tusschen vlieger en waarnemer. Als richtinstrument wordt een bommenrichtkijker gebruikt. De constructie Zeiss-Goerz is wel een van de meest geperfectionneerde instrumenten, terwijl enkele Amerikaansche producten ook sterk op den voorgrond treden.
Het afwerpen is eenigszins te vergelijken met het schieten uit een geweer maar oneindig veel moeilijker, aangezien de „schutter" zich met groote snelheid in 3 richtingen verplaatst, terwijl bovendien de wind het spel nog komt verstoren; een aardige kluif voor ballistici en meteorologen.
Het onderwerp heeft zooveel zijden, dat het in alle landen door technici, constructeurs en ballistici wordt bestudeerd. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Torpedo's 2313 A.; Bewapening 2991 A.)

A. **SOVJET-RUSLAND. — Goudverschepingen. —**
Sedert Jan. 1937 verscheepte Rusland 37.5 millioen pond sterling aan goud naar Londen. Van 1 Jan. tot 31 Mei werd verscheept 120.507 ton fijn goud ter waarde van 27.388.000 pond sterling, van 31 Mei tot 7 Juni 12.399 ton ter waarde van 2.818.000 pond sterling, van 19 Juli tot 26 Juli 7.431 ton ter waarde van 1.689.000 pond sterling, van 26 Juli tot 2 Aug. 4.998 ton ter waarde van 1.136.000 pond sterling, van 9 Aug. tot 16 Aug. 9.787 ton ter waarde van 2.245.000 pond sterling, van 23 tot 30 Aug. 4.950 ton ter waarde van 1.125.000 pond sterling en van 6 tot 13 Sept. 5.038 ton ter waarde van 1.138.000 pond sterling.
(Bulletin Quot. d'Inf. Econ.) **(V. b. Goud 2277 H.)**

B. **NEDERLAND. — Anti-lawaaibond. —**
De Anti-Lawaaibond gaat zich met zijn actie tot het Nederlandsche volk wenden; de lawaaibestrijding zal georganiseerd worden, voortbouwend op de werkzaamheden der Geluidstichting.
De voorzitter, de heer ir. A. Dubois, de directeur van Nozema, deelt het volgende mede:
Overeenkomstig artikel 4 der Statuten stelt de Bond zich ten doel:
a) de bestrijding van geluidshinder in Nederland;
b) de verwerving en verspreiding van gedocumenteerde kennis omtrent geluidsvraagstukken voor het onder a. genoemde doel en wel in samenwerking met de onder c. bedoelde stichting;
c) het steunen, zoowel moreel als financieel, van de Geluidstichting, welke zich ten doel stelt de behandeling van geluidsvraagstukken in den ruimsten zin van het woord en de verspreiding van de kennis daaromtrent;
d) het aanknoopen en onderhouden van betrekkingen met in het buitenland gevestigde lichamen, welke op eenigerlei wijze beoogen de bestrijding en voorkoming van geluidshinder.
Van primair belang is, zooals gezegd, een zoo groot mogelijk ledental over het geheele land te verwerven, niet uit financieele overwegingen in de eerste plaats, want de Bond beoogt geen winst, maar meer met moreele bedoeling. (Alg. Handelsblad) **(2766 B.)**

C. **ITALIE. — Het streven naar een imperium in Afrika. —**
Het door Italië aan den dag gelegde streven naar vorming van zijn imperium in Afrika wordt door Vernon Bartlett in de „News Chronicle" besproken. Hij gaat daarbij uit van inlichtingen „uit uitzonderlijk goed ingelichte" bronnen en begint met te zeggen, dat de aandacht der Italiaansche autoriteiten vooral gericht is op propaganda bij de Mohammedanen. Er zal een groote Mohammedaansche universiteit gebouwd worden te Harrar in Abessynië, waar de thans bijna voltooide radiozender een aanvulling moet worden van dien van Bari. De Italiaansche propaganda raakt ook de Inlandsche bevolkingen van den Soedan en van de Engelsche bezittingen in Afrika. Het zwarte leger van het Italiaansche rijk, zoo zegt men tegen hen, zal dienen tot hun bevrijding. Ook Frankrijk blijft niet vrij van deze attenties en in geval van oorlog zou het Abessynische leger als eerste doelstelling Djiboeti hebben, teneinde Erythrea en Somaliland met elkander te verbinden. De militarisatie van de Abessynische bevolking gaat gelijk op met de cultureele propaganda en de Italiaansche autoriteiten werken aan de uitvoering van een plan, strekkende tot het in 5 jaar op de been brengen van een Inlandsch leger van omstreeks drie en een half millioen soldaten, waarvan drie honderd duizend in actieven dienst. De reservisten van dit leger zullen een dag per week moeten geven aan militaire training. Voor de financiering van deze grootsche plannen wordt alles in het werk gesteld om van Abessynië een voorbeeld van economische autarkie te maken. IJzer- en steenkolenmijnen zijn ontdekt in de provincie Harrar, waar staalfabrieken binnenkort zullen worden gebouwd. Volgens optimistische verwachtingen zal men over drie jaar rails kunnen fabriceeren, over vier jaar kanonnen, over vijf jaar geweren en over zes jaar auto's. (News Chronicle)
(Vor. ber. Ital. Oost-Afrika 2978 B.)

D. **AMSTERDAM. — Vreemdelingenbezoek. —**
Bijna zes millioen gulden hebben de binnen- en buitenlandsche toeristen in den loop van dit jaar in Amsterdam achtergelaten, aldus de heer J. Nikerk, directeur van de V.V.V., die dezer dagen het een en ander vertelde over de resultaten van zijn analytische studie in zake de economische beteekenis van het toerisme voor de hoofdstad. Dat is heel wat hooger dan de voorzitter van de V.V.V. eenige maanden geleden ter gelegenheid van de opening van het nieuwe verkeersbureau als zijn veronderstelling uitsprak.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Vreemdel.verkeer 2911 A.)**

3 NOVEMBER 1937

E. **GEESTELIJK LEVEN. — De geloofsvervolgingen in Rusland. - Een Ruslandavond van het Nat. verbond Godsdienst, Gezin, Gezag in de Domkerk te Utrecht.**
In aansluiting aan een tentoonstelling, die in het wijkgebouw der Ned. Herv. gemeente aan de Kromme Nieuwe Gracht te Utrecht wordt gehouden, heeft dezer dagen in de Domkerk een wijdingsavond plaats gehad, die werd opgeluisterd door zang van het Luthersche kerkkoor.
Ds. A. Meyers, Ned. Herv. predikant, wekte in de eerste plaats op, de tentoonstelling te gaan zien, die gewijd is aan de godsdienstvervolgingen en al haar verschrikkingen. Hij zeide, dat het gevaar, hetwelk in deze vervolgingen is gelegen, niet onderschat mag worden. Zij zijn de voorboden van het atheïsme.
Dr. H. Kaajan, geref. predikant, vergeleek het bolsjewisme met den anti-Christ. De anti-Christ is evenwel belichaamd in den mensch en daarom aardsch en vergankelijk. De kracht van Christus daarentegen blijft.
De heer A. Russinov, die in Rusland zelf het slachtoffer van de geloofsvervolgingen was geweest, vertelde van zijn belevenissen en schilderde uitvoerig de verschrikkingen, culmineerend in verbanning en dood, waaraan de geloovigen bloot staan. Ondanks dat blijft de Russische kerk evenwel leven.
Ds. J. A. F. A. Stellwag, ev. Luthersch predikant, sloot in zijn toespraak aan bij de laatste woorden van den vorigen spreker. Dat de Russische kerk niet dood is, is een licht uit een donkeren nacht. Wij kunnen de Christenen in Rusland niet te hulp komen, maar wel kunnen we voor hen bidden.
De laatste spreker, dr. F. J. Krop, Ned. Herv. predikant, wees op het werk van den Baltischen Ruslandarbeid, waarmee men vele vervolgden bereiken kan. Het comité heeft vele brieven ontvangen van dankbare gesteunden. (De Standaard) **(2006 D.)**

A. **NEDERLAND. — Luchtverdedigingsdag te Amsterdam. —**

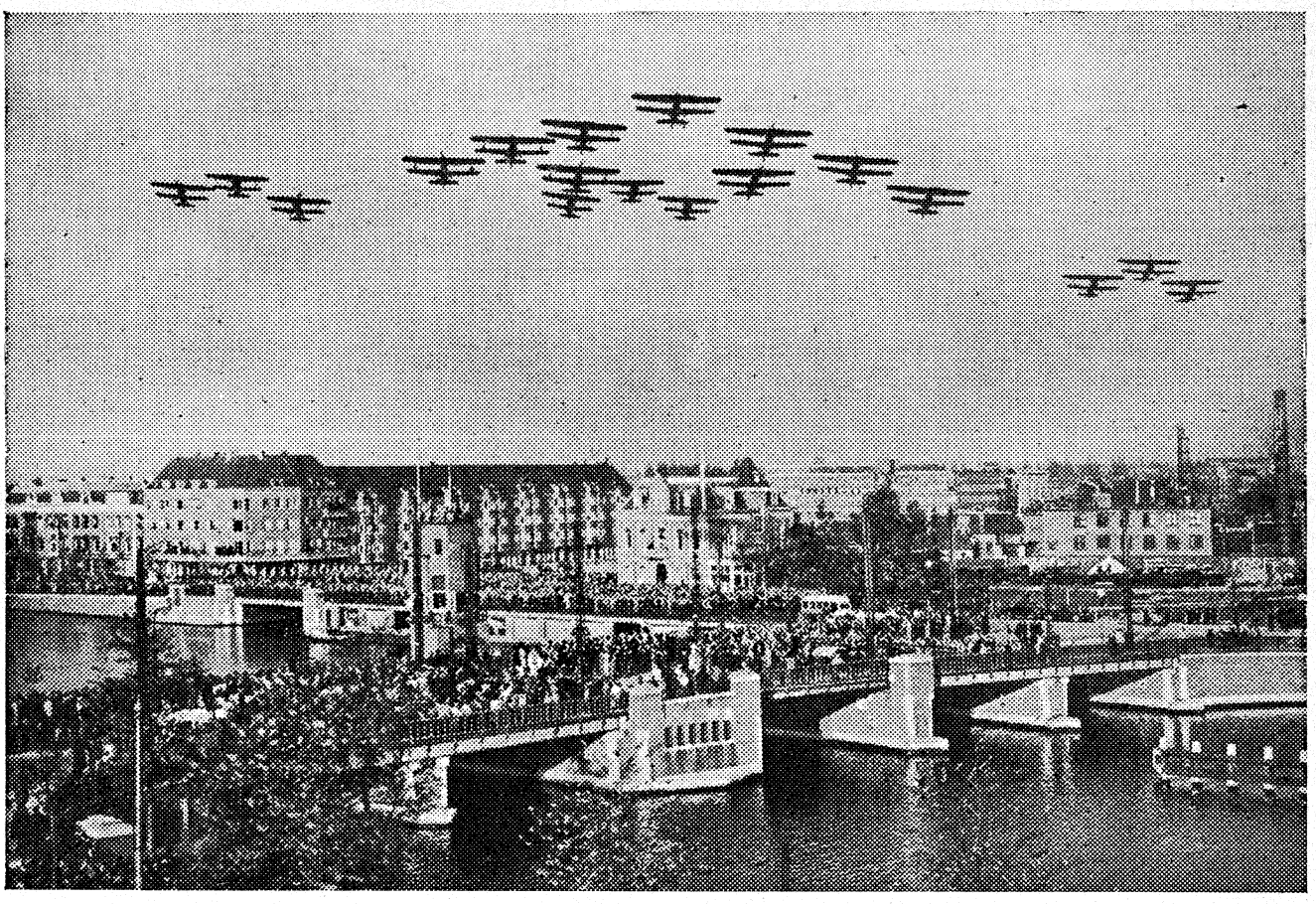

Amsterdam heeft op 30 October 1937 zijn eersten grooten luchtverdedigingsdag beleefd, welke de belangstelling van tienduizenden heeft gehad. Hierboven een der hoogtepunten van den middag; het JAVA-eskader, onder leiding van kap.vlieger H. van Weerden Poelman, verschijnt in paradevlucht boven de Berlagebrug. — De bedoeling was het Luchtverdedigingsfonds te steunen.

(Vor. ber. 2331 B.; Luchtbescherming 2872 E.)

B. **NEDERLAND. — Legerrangen hersteld. - Betreffend K. B. op 1 November in werking getreden. —**
De minister van Defensie heeft bepaald, dat het K. B. van 24 Febr. 1937, waarbij o.m. de rangen van sergeant (wachtmeester, fourier) der 1ste klasse weder worden ingesteld, in werking is getreden op den 1sten November 1937.
In verband hiermede worden alle sergeanten, wachtmeesters en fouriers, wier namen voorkomen op de candidatenlijsten voor sergeant-majoor-instructeur der infanterie, idem der geneeskundige troepen, opperwachtmeester-instructeur der cavalerie, idem der bereden artillerie, sergeant-majoor-instructeur bij het regiment genietroepen, idem bij het korps pontonniers en torpedisten, sergeant-majoor-administrateur der infanterie en der geneeskundige troepen, opperwachtmeester-administrateur der cavalerie, idem der bereden artillerie, sergeant-majoor-administrateur der bereden artillerie, sergeant-majoor-administrateur bij het regiment genietroepen en het korps pontonniers en torpedisten, opperwachtmeester-pikeur der cavalerie, idem der bereden artillerie, sergeant-majoor-schipper bij het korps pontonniers en torpedisten, sergeant-majoor-machinedrijver bij het korps pontonniers en torpedisten, opperwachtmeester (bereden en onbereden) bij de onderscheidene divisiën koninklijke marechaussee, sergeant-majoor-verpleger bij de militaire hospitalen, alsmede de onderofficieren die de geschiktheid bezitten voor sergeant-majoor-magazijnbeheerder bij den staf der artillerie, sergeant-majoor-vuurwerker, sergeant-majoor-amanuensis bij de militaire hospitalen,
met ingang van 1 November 1937 benoemd en aangesteld tot sergeant (wachtmeester, fourier) der 1ste klasse, dan wel tot sergeant-magazijnbeheerder der 1ste klasse, sergeant-vuurwerker der 1ste klasse, of sergeant-amanuensis der 1ste klasse, bij het legeronderdeel, waartoe zij organiek behooren.
Het onderscheidingsteeken van sergeant 1e klasse is gewijzigd en zal bestaan uit een tres van gouden, c.q. zilveren (al naar gelang het legeronderdeel, waartoe belanghebbende behoort) figuurtjes loopende ongeveer 0,5 c.m. boven en evenwijdig aan de chevron met een lus ter lengte van ongeveer 4 c.m. aan den top. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2901 A.)

C. **EGYPTE. — De betrekkingen met Italië. —**
Het dagblad „Al Misri" te Caïro publiceert een interview met Mussolini over de betrekkingen tusschen Italië en Egypte. Mussolini zou o.m. hebben verklaard, dat Italië jegens Egypte slechts vriendschappelijke en vreedzame gevoelens heeft. Italië zou daarvoor waarborgen geven, wanneer daarbij wederkeerigheid gegarandeerd zou worden. De politiek van Italië in de Middellandsche Zee is gericht op vrede en samenwerking met alle staten. Italië zal echter niet dulden, dat het communisme zich in dit gebied uitbreidt.
Overigens verklaarde Mussolini nog, dat de Mohammedaansche missies in Abessynië dezelfde faciliteiten kunnen genieten als de andere religies. De Egyptische belangen bij het Tana-meer zullen door Italië geëerbiedigd worden. (Al Misri)

D. **LUCHTVAART. — Lange afstandsrecord voor watervliegtuigen. - De „Lieut.-de-Vaisseau Paris". —**
De Fransche vliegers, Guillaumet (commandant), Leclaire (tweede piloot), Comet (navigator), Neri (marconist) en Lemorvan en Chapaton (werktuigkundigen) zijn er op 26 Oct. '37 in geslaagd met het bekende toestel „Lieutenant-de-Vaisseau Paris" het lange afstandsrecord voor watervliegtuigen te verbeteren en te brengen op 5.780 K.M. Het oude record stond op naam van de Amerikanen Awrill, Mac Ginnis en Wilkinson met 5.280 K.M. (L'Auto)

(Vor. ber. Records 2988 A.)

4 NOVEMBER 1937

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Vergelijkende physiologie. - Inaugureele rede van Prof. Dr. J. ten Cate over „De integratie van de functies bij de levende organismen". —

Prof. dr. J. ten Cate, benoemd vanwege het Genootschap tot bevordering van Natuur-, Genees- en Heelkunde, tot bijzonder hoogleeraar in de vergelijkende physiologie aan de gemeenteuniversiteit van Amsterdam, heeft zijn ambt aanvaard met het uitspreken van een rede over: „De integratie van de functies bij de levende organismen".

Hoewel alle dieren een ver doorgevoerde differentiatie in hun bouw en functies vertoonen, heerscht er steeds een volkomen harmonie in al hun verrichtingen en wordt de eenheid van het individu nooit verstoord. Hoe deze harmonische samenwerking van de verschillende onderdeelen van het dierlijke organisme tot stand komt, op welke wijze dus een structureel en functioneel verband tusschen al deze onderdeelen mogelijk wordt, is het probleem der integratie. Verschillende organen, ook van de hoogere dieren, kunnen geïsoleerd en urenlang in leven worden gehouden. Deze organen bezitten dus een groote zelfstandigheid.

Maar deze zelfstandige organen kunnen slechts dán een echte organisatie vormen, zooals die voor elk dierlijk organisme karakteristiek is, wanneer er een reguleerend principe bij komt. Voor onzen tijd is het nu juist karakteristiek, dat de analytische richting in de physiologie steeds meer plaats maakt voor meer synthetische concepties, welke alle verrichtingen van het organisme als een geheel probeeren te beschouwen.

De integratie, d.w.z. het structureele en functioneele verband tusschen de verschillende onderdeelen van het dierlijke organisme, wordt in de eerste plaats zuiver mechanisch bereikt, namelijk door de z.g. steunweefsels. Het functioneele verband wordt verkregen door de physico-chemische processen, welke in het „milieu interieur" van Claude Bernard, d.w.z. in het lichaamsvocht en het bloed, plaats hebben. Hierbij spelen een bijzondere rol de hormonen stoffen, die door de klieren met inwendige secretie worden afgescheiden.

Maar de belangrijkste rol bij de integratie van de functies van het dierlijke organisme komt aan het zenuwstelsel toe. Zijn integreerende werking is door de vergelijkende physiologie het meest onderzocht. Reeds bij de lagere dieren treedt zij op den voorgrond.

De meeste theorieën, ook de nieuwere, over de functie van het centrale zenuwstelsel, houden zich bijna uitsluitend bezig met de verrichtingen, welke in het zenuwstelsel zelf plaats hebben. Het is echter gebleken, dat ook aan de peripherie, d.w.z. aan de verschillende organen, die door het zenuwstelsel worden geïnnerveerd, een belangrijke rol toekomt bij het tot stand komen van de verschillende reacties der dieren. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2994 D.)

B. NEDERLAND. — Afschaffing van crisisheffing op vleesch. —

De nog overgebleven 5% van de crisisheffing op rund- en kalfsvleesch, welke aanvankelijk 20% heeft bedragen en achtereenvolgens is verlaagd tot 10 en tot 5%, werden op 1 November '37 afgeschaft. De opzet is, dat van de opheffing van dezen crisislast ook de verbruiker zal profiteeren. (Telegraaf)

C. NOBELPRIJS. — Physiologie en Geneeskunde. - Prof. A. von Szent Györgyi. —

Het Karolinische Medische Instituut heeft den Nobelprijs voor Physiologie en Geneeskunde toegekend aan professor Adalbert von Szent Györgyi uit Szeged (Hongarije). Deze prijs is hem verleend voor ontdekkingen op het gebied der vitamine C en zijn opvattingen omtrent de biologische verbrandingsprocessen en de z.g. fumaarzuur katalyse.

Prof. von Szent Györgyi werd in 1893 geboren en heeft o.a. gestudeerd te Groningen en te Leiden. Hij promoveerde te Boedapest en werd professor in de scheikunde aan de universiteit van Szeged.

(Az Est) **(Vorig bericht 2527 C.)**

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Staatsfinanciën. - Begrooting 1938. —

Aan een artikel van den heer L. Götzen, thesaurier-generaal aan het Departement van Financiën te Batavia, in het Ned.-Indië-nummer van „Econ. Stat. Berichten", ontleenen wij:

Ten aanzien van de Indische schuld is het bepaald noodzakelijk over te gaan tot opvoering van de jaarlijksche amortisatie; zoowel de doorgaande intering op het landsvermogen als de omstandigheid, dat de hoogte van de totale schuld (momenteel rond *f* 1350 millioen) verre uitgaat boven wat, in verband met het draagvermogen der Indische volkshuishouding, een redelijk maximum mag worden geacht, dwingt daartoe.

De buitengewone dienst sluit voor 1938 met een tekort van *f* 21.1 millioen. Voor den bouw van vlootmaterieel, waarvan Nederland rente en aflossing vergoedt, is evenwel aan buitengewone uitgaven *f* 19.4 millioen bestemd, zoodat het eigenlijke tekort niet meer dan *f* 1.7 millioen bedraagt.

Overzien wij het geheel, dan blijkt de begrooting voor 1938 in velerlei opzicht reden tot tevredenheid te bieden. Echter mag niet uit het oog worden verloren, dat de innerlijke positie van het Indische budget nog zeer zwak is en dat de verdere saneering en versteviging daarvan in feite volkomen afhankelijk is van de mate, waarin de middelenperceptie eventueel zal toenemen. De toekomst voor de Indische financiën doet zich — zoo besluit de heer Götzen — niet somber aanzien. (Econ. Stat. Berichten)

(Vor. ber. 1774 B.; Begrooting 2890 F.)

E. DR. ABRAHAM KUYPER. — Herdenking. - Samenkomst in het Concertgebouw te Amsterdam. —

Op plechtige en indrukwekkende wijze is op 29 Oct. 1937 te Amsterdam de dag, waarop 100 jaar geleden dr. A. Kuyper te Maassluis werd geboren, herdacht met een groote openbare vergadering in het Concertgebouw, waarop verschillende vooraanstaande sprekers (Z. Exc. dr. H. Colijn, prof. mr. A. Anema, C. Smeenk, prof. dr. K. Dijk e.a.) de figuur van dr. Kuyper van onderscheidene kanten hebben belicht. Bij deze herdenking, waarvoor uit alle kringen van ons land, maar in het bijzonder wel van de zijde der confessioneele politieke partijen en der confessioneele cultureele instellingen en organisaties groote belangstelling bestond, is wel de nadruk komen te vallen op de groote nationale beteekenis die dr. Abraham Kuyper voor ons land heeft gehad. (De Standaard)

(Vorig bericht 2989 A.)

5 NOVEMBER 1937

F. ENGELAND. — De Times en de Duitsche koloniale eischen. —

De „Times" behandelt in een zijner edities in een hoofdartikel de Duitsche koloniale eischen en schrijft hierover o.m. het volgende, na er op gewezen te hebben, dat „de reeks ingezonden stukken, die laatstelijk verschenen zijn, het zeer algemeene verlangen hebben doen zien, te komen tot een vreedzame regeling van dit probleem".

„De openbare Engelsche meening steunt zeker niet de these, volgens welke de wereldvrede verzekerd zou zijn, wanneer men zuiver en eenvoudig dat gedeelte van het Verdrag van Versailles vernietigde, dat de koloniën betreft. Zij steunt echter evenmin de stelling, volgens welke het Verdrag van Versailles in alle bijzonderheden gehandhaafd en nooit herzien moet worden, gelijk de verdragsclausules dit bepalen. Het gaat er dus niet om Duitschland zijn koloniën terug te geven, maar er oprecht naar te streven voor Duitschland een terrein te vinden, dat voor ontwikkeling aanvaardbaar is: erkennen dat het „capax imperii" is, zou te meer bevredigend zijn wanneer een zoodanig terrein voor Duitschland geopend kon worden door de drie of vier groote koloniale mogendheden, die aaneensluitende gebieden bezitten in Afrika."

Vervolgens verklaart de „Times": „Men zou niets goeds tot stand brengen, wanneer men de expansiekracht van Duitschland wilde breken door het binnen de twintig jaar geleden gevestigde grenzen te houden en door het te omringen als olifanten een tijger in den jungle."

Het hangt echter niet alleen van Engeland af concessies te doen „zoolang het nog tijd is". Het moet een internationaal gebaar zijn, „want wanneer het een geïsoleerde geste is, wekt het het gevaar veeleer de expansielust van Duitschland te prikkelen dan te bevredigen."

Het blad beëindigt zijn beschouwingen met te herinneren aan de twee voorwaarden, die noodzakelijk zijn voor een bevredigende regeling: de onderhandelingen moeten gevoerd worden langs diplomatieken weg en niet „door redevoeringen op openbare pleinen" en ten tweede moet de Spaansche kwestie geregeld worden voor zoover zij Duitschland betreft. Nu heeft Duitschland, zoo merkt het blad op, „voorzichtig geweigerd zich in Spanje te laten meesleepen in den omvang, waarin andere mogendheden dit hebben gedaan. Engeland heeft zich er niet in laten meesleepen dan alleen als bemiddelaar. Er is dus geen reden, waarom Spanje een permanent rotsblok zou zijn, dat den weg verspert, die leidt naar betere betrekkingen tusschen de beide landen". (Times)

(Vor. ber. 2965 C.; Eng. standpunt 2696 C.)

A. ENGELAND. — Openhartigheid van minister Eden en antwoord aan Mussolini. —

Naar aanleiding van het amendement der Britsche Labourparty op het adres van antwoord op de troonrede heeft Eden Mr. Dalton geantwoord, dat niemand kan beweren, dat de Britsche regeering ooit in gebreke is gebleven bij de nakoming van internationale verplichtingen, waartoe zij zich verbonden had. Als er critiek moet zijn, moet die niet op de Britsche politiek alleen geoefend worden, maar op het feit, dat wij met anderen de rol van politie-agent moeten spelen, aldus Eden.
Eden hield zich vervolgens met het koloniale vraagstuk bezig en herinnerde het Lagerhuis eraan, dat een land, dat aan het einde van den wereldoorlog een zeer aanzienlijke gebiedsvergrooting in Europa had verkregen, en bovendien zekere territoriale concessies in Afrika van zijn bondgenooten had verworven, thans op de bres staat voor de Duitsche aanspraak op koloniën in Afrika.
„Ik wensch, aldus Eden, op dit oogenblik niets naders over deze aanspraak te zeggen, doch wel moet ik duidelijk verklaren, dat wij geen regeering het recht toekennen bijdragen van ons te verlangen, indien het in het geheel niet blijkt, dat die regeering van haar kant tot eenige concessie bereid is.
Ten aanzien van de kwesties der sancties zeide Eden, dat het parlement rekening moet houden met de feiten in de internationale situatie.

Het Spaansche vraagstuk. — Overgaande tot het vraagstuk van Spanje en den Volkenbond zeide de minister, dat de Volkenbond zich nooit verlangend heeft getoond de Spaansche kwestie te behandelen, omdat hij weet, hoezeer de meeningen daarover verdeeld zijn.

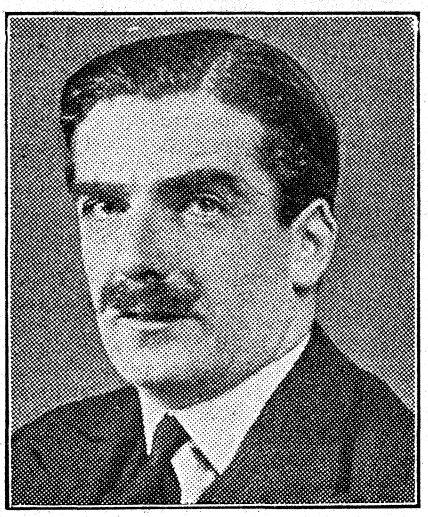

Anthony Eden.

Er is nooit in de verste verte kans op geweest, dat de Volkenbond in de Spaansche kwestie tot sancties zou overgaan; de wereld ziet dit vraagstuk niet op precies dezelfde wijze als de arbeidersoppositie. Wanneer wij niet onder het oog willen zien, aldus Eden, dat de openbare wereldmeening hier zeer verdeeld is, zijn de besprekingen over dit vraagstuk volkomen nutteloos.
De aanklacht van Lloyd George is geen aanklacht tegen de niet-inmenging als zoodanig, maar een klacht, gegrond op de beschuldiging, dat de niet-inmenging onbillijk ten aanzien van de Spaansche regeering werkt. Eden citeerde daarop een bericht in de „Daily Telegraph and Morning Post" van 29 Oct. '37, waarin officieele Russische cijfers worden vermeld, die aantoonen, dat Spanje thans tot de beste klanten van Rusland behoort.
De niet-inmenging wilde een nieuwen vorm van neutraliteit scheppen, maar het gevolg daarvan is geweest, dat er geen oorlogsrechten zijn toegekend, hetgeen er weer de oorzaak van geweest is, dat de partij, die ter zee het sterkst was, van die meerderheid geen gebruik kon maken.
Het antwoord op de klachten der nationalisten, dat hun geen oorlogsrechten zijn toegekend, en dat Britsche schepen hebben geholpen bij de evacuatie van vluchtelingen uit Bilbao, luit als volgt: „omdat gij het voordeel van buitenlandsche inmenging hebt genoten, kunt gij geen aanspraak maken op de privileges, die u anders zouden zijn toegekend."
Het is niet het hoofddoel van de niet-inmengingspolitiek een der partijen te helpen, doch het conflict te neutraliseeren en te localiseeren, en te voorkomen, dat het zich tot geheel Europa uitbreidt. Eden weigerde te gelooven, dat bij een overwinning der nationalisten de buitenlandsche politiek van Spanje tegen Engeland gericht zou zijn. Eden verklaarde het eens te zijn met alles, wat over den onbevredigenden wereldtoestand gezegd wordt. Men ziet maar al te duidelijk, dat het gevolg een groeiende minachting voor de verdragen is.
Er bestaat een neiging bedreigingen te uiten en bevelen van de daken der huizen te roepen, die eigenlijk ultimata zijn, en dat „vrede" te noemen. Dergelijke methodes zullen hier geen weerklank vinden; aan dergelijke bevelen zal het Britsche volk nooit gehoorzamen.
Wij zijn genoegzaam bereid tot den wereldvrede bij te dragen en besprekingen te voeren, doch wij zijn niet van plan naar iemands pijpen te dansen.
Eden zeide ten slotte, dat Engeland zich niet zal inlaten met eenige actie, die in strijd met den geest of de letter van het Volkenbondshandvest of Kellogg-pact is, en zich niet bij een anti-fascistisch of anti-communistisch blok te zullen aansluiten.
Ten aanzien van het Verre Oosten aanvaardt Eden een politiek, waarbij Engeland, in overeenstemming met de Ver. Staten, even ver als dat land gaat, niet vooraan stormt, maar ook niet achter blijft. In deze overtuiging zeide Eden naar Brussel te vertrekken. (Times)
(Vor. ber. Anthony Eden 2991 B.; Mussolini 2985 E.)

B. DUITSCHLAND. — Von Neurath en de as Rome-Berlijn. —

Het Amerikaansche dagblad „Journal and American" publiceert een artikel van den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, Von Neurath, over „De beteekenis der Duitsch-Italiaansche vriendschap". Hierin wordt o.a. het volgende gezegd:
De wereld heeft er kennis van kunnen nemen, dat Duitschland en Italië niet slechts op het gebied der wereldbeschouwing punten van aanraking hebben, maar ook ten opzichte van de doelstellingen der practische politiek solidair zijn.
Men gelooft in Duitschland evenals in Italië, gerechtigd te zijn tot de opvatting, dat de Duitsch-Italiaansche politiek van voorbeeldig karakter is, en men wenscht niets meer dan dat de realistische vredeswil die de levensrechten en levensnoodzakelijkheden der volkeren eerbiedigt en daar rekening mede houdt, ook zal worden tot het richtsnoer van de internationale politiek. (Journal and American)
(V. b. Von Neurath 2960 B.; As Rome-Berlijn 2961 F.)

C. FRANSCH-MAROKKO. — Onrust. - Nationalistische beweging. —

Bij het uitgaan der moskee te Port Lyautey trachtten honderden inboorlingen te betoogen tegen de arrestatie van eenige leden van het bestuur der nationalistische beweging. Toen de politie den stoet wilde leiden, ontstond er een handgemeen, waarbij zes menschen gewond werden. De politie moest toen van de wapenen gebruik maken, ten gevolge waarvan twee inboorlingen gedood en drie gewond werden. Dioeri, lid van het comité van actie, werd gearresteerd.
De nationalistische beweging gaat uit van de Al-Arabische beweging met haar zetel te Syrië en naar verluidt ook te Rome.
De groot-vizier heeft den Pasjas en Caids van alle Marrokkaansche steden bevolen er op te letten, dat de moskeeën niet veranderd zullen worden in plaatsen, waar politieke beraadslagingen worden gehouden. Zij zullen iedere overtreding van deze richtlijnen moeten onderdrukken.
De orde is hersteld. (Le Petit Marseillais)
(Vor. ber. Fransch Marokko 1262 E.)

6 NOVEMBER 1937

D. FRANKRIJK. — De Italiaansche ambassadeur verlaat zijn post. —

De Italiaansche ambassadeur te Parijs, de heer Cerrutti, heeft op order van zijn regeering met verlof voor onbepaalden tijd zijn standplaats verlaten.
(Le Temps)

E. NEDERLAND. — Radio. - Aantal luisteraars. —

Op 30 Sept. '37 waren, blijkens de voorgeschreven aangifte, in ons land 661.169 personen in het bezit van een radio-ontvangtoestel.
Het aantal aangeslotenen op radiodistributie-inrichtingen bedroeg op dien datum 348.795.
(Nieuwsbl. v. h. Noorden)
(Vor. ber. 2276 E.; Radio 2961 C.)

F. PALESTINA. — Joodsche immigratie beperkt. - Nog steeds onrust. —

De Palestijnsche regeering heeft een decreet uitgevaardigd, waarbij de Joodsche immigratie beperkt wordt.

Door dit decreet is gevolg gegeven aan het desbetreffende voorstel der Britsche enquêtecommissie-Peel, die het bekende verdeelingsplan voor Palestina heeft opgesteld.
Joodsche kooplieden worden nog steeds lastig gevallen. Voor hun winkels wordt gepost. De politie heeft een huiszoeking verricht bij den leider van het katholieke Centrum, dr. Kuronski, die consul-generaal van Oostenrijk is. Verscheidene documenten, ook papieren die eigendom van het consulaat zijn, zijn in beslag genomen. (Le Journal du Caire)
(Vor. ber. Immigratie 2537 F.; Onlusten 2992 A.)

A. **JAPAN. — Conferentie van Jong-Azië. —**
Dezer dagen is te Tokio een conferentie van „Jong Azië" gehouden, welke werd bijgewoond door de vertegenwoordigers van Indië, Siam, Binnen Mongolië, Arabië, Noord-China en Mandsjoekwo.
De conferentie nam een resolutie aan, waarin zij zich verzet tegen de Europeesch-Amerikaansche inmenging in het Japansch-Chineesche conflict en waarin Japan wordt aangespoord verder te gaan zonder rekening te houden met de resoluties, welke de conferentie van Brussel zal aannemen.
Verder verlangt de conferentie van Jong Azië, dat Engeland onmiddellijk het zenden van munitie naar China zal staken. De regeering van Nanking wordt aangespoord met Japan samen te werken om Azië in zijn eer te herstellen. Indië wordt aangespoord mede te werken aan een veldtocht tot de emancipatie van Azië en ten slotte worden alle Aziatische landen aangespoord zich aan te sluiten bij het anti-Komintern-verdrag en hun waardeering uit te spreken voor Duitschland en Italië, die een anti-communistisch front hebben gevormd. (Domei)

B. **MONGOLIE. — Autonome regeering van Binnen-Mongolië gevormd. —**
Te Kweihoea, de hoofdstad van de provincie Soeiyoean, is, naar wordt medegedeeld, de autonome regeering van Binnen-Mongolië gevormd met den 72-jarigen prins Joen als hoofd der regeering en prins Teh als plaatsvervangend leider. Voorloopig voert deze regeering het bewind over Ulanchap, Silinghol, Ikhchao en de beide steden Soeiyoean en Paotau. De vergadering besloot de provincies Soeiyoean en Tsjahar te noemen Hovao en Soeiyoean, de hoofdstad van de gelijknamige provincie, om te doopen in Khokhokoto. De vorming van de autonome regeering ging gepaard met de herdenking van den grooten middeleeuwschen veroveraar, Djengiskan. (Domei)
(Vor. ber. Mongolië 2550 B.)

C. **ENGELAND. — Eerste Troonrede van Koning George VI**
Voor de eerste maal in zijn regeering heeft Koning George VI van Engeland op 26 Oct. '37 de parlementszitting met het gebruikelijk ceremonieel geopend.
In het Hoogerhuis las hij de troonrede voor, waarin o.m. het volgende gezegd wordt:
Mijn betrekkingen met de buitenlandsche mogendheden blijven van vriendschappelijken aard. Ik heb den Koning der Belgen uitgenoodigd mij in November een bezoek te brengen, en een soortgelijke uitnoodiging is gericht tot den Koning van Roemenië voor het voorjaar van 1938.
Mijn ministers hebben met toenemende bezorgdheid het voortduren gevolgd van het conflict in Spanje. Zij gelooven, dat een strenge toepassing van de internationale niet-inmengingspolitiek daadwerkelijk zal bijdragen tot het herstel van den vrede.
De toestand in het Verre Oosten zal de ernstige aandacht van mijn regeering blijven trekken. Zij zal volharden in haar politiek, om, in samenwerking met de andere regeeringen, of deze nu leden van den Volkenbond zijn of niet, het leed te verzachten, dat door het conflict veroorzaakt wordt, en dit conflict tot een einde te brengen.
Met belangstelling en genoegen zie ik den tijd tegemoet, waarop het mij mogelijk zal zijn mijn Indisch Rijk te bezoeken.
Vervolgens verwijst de troonrede naar de snelle vorderingen der her-bewapening en naar de verbetering in handel en industrie.
Op het wetgevende programma komen o.m. voor wetsontwerpen betreffende maatregelen voor de bescherming van de burgerbevolking tegen luchtovervallen, voor de unificatie van de royalties der steenkoolmijnen, voor uitbreiding van de gezondheidsdiensten en verbetering der woningtoestanden en voor wijziging van de strafwet, in het bijzonder ten aanzien van betere regelingen van de behandeling van jeugdige wetsovertreders.
Aan het slot van zijn troonrede week Koning George met de volgende woorden op beteekenisvolle wijze af van de gebruikelijke formule:
„Ik bid, dat onder de zegeningen van den Almachtigen God het resultaat van uwe beraadslagingen de bevordering moge zijn van het geluk en welzijn van mijn volk en van den vrede in de wereld." (Times)
(Vor. ber. Koning George VI 2784 A.; Troonrede 2527 G.)

7 NOVEMBER 1937

D. **FRANKRIJK. — Het Congres der radicaal-socialistische partij. - Motie. —**
Het 34ste congres der radicaal-socialistische partij is 31 October '37 geëindigd, nadat de plenaire zitting de motie had aangenomen, waarin het program der partij is neergelegd.
De motie wijst er op, dat de partij steeds trouw de verplichtingen is nagekomen, welke zij jegens het Volksfront heeft aanvaard. De radicaal-socialistische partij zal evenmin nu als in het verleden een bondgenootschap willen overwegen met de mannen van rechts, die — aldus de motie — na hun toevlucht tot een revolte te hebben genomen, een campagne van beleedigingen en laster op touw hebben gezet. De partij vertrouwt, dat het kabinet-Chautemps de hervormingen zal handhaven, die beoogen het evenwicht van het nationale leven in orde en vrede te verzekeren. De radicaal-socialisten streven naar een verhooging van het levenspeil der arbeiders en naar de bescherming der belangen van de kleine winkeliers, employé's, kleine ondernemers, ingenieurs en technici. (Le Temps)
(Vor. ber. Radicaal-Soc. Partij 2767 D.; Congres 2503 D.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Geen Zeppelindienst.**
Sedert geruimen tijd heeft men niets meer vernomen omtrent de plannen tot oprichting van een Zeppelin-verbinding tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië.
De heer A. F. Bronsing, directeur der Stoomvaartmij. „ Nederland" en leider van het Nederlandsche syndicaat voor het gebruik van luchtschepen, heeft medegedeeld, dat thans op verwezenlijking van deze plannen geen uitzicht bestaat. De kwestie is op het oogenblik van de baan en zal dat vermoedelijk zeer lang blijven.
De Zeppelin zal dus voorloopig de verbinding tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië niet tot stand brengen. De oorzaak hiervan is, schrijft De Telegraaf, dat Duitschland voorshands geen luchtschepen aan het buitenland wenscht te leveren. De eigen luchtscheepvaart heeft dringende aanvulling noodig. (De Telegraaf) **(Vorig bericht 1724 B.)**

F. **JAPAN. — Maximum oorlogslasten. —**
De vice-minister van Financiën, dr. Ota, heeft in de Kamer van Koophandel van Osaka gesproken over de grens, tot welke Japan in geval van nood oorlogslasten kan dragen.
Hij ging daarvan uit, dat Engeland in den wereldoorlog bij een jaarlijksch inkomen van £ 2 milliard, £ 7.4 milliard voor den oorlog heeft uitgegeven. Ofschoon de verhoudingen in Japan slechts tot op zeer beperkte hoogte met die in Engeland kunnen worden vergeleken, en rekening gehouden moet worden met de hooge binnenlandsche schuld van Japan van 10 milliard yen, kan men bij het tegenwoordige Japansche volksinkomen van ongeveer 11.2 milliard yen, toch aannemen, dat Japan in staat zal zijn, binnenlandsche oorlogsschulden op te nemen tot 40 milliard yen. Op een financieele ondersteuning van andere landen is niet te rekenen. (Domei)
(Vor. ber. Financiën 2990 A.)

A. **BRAZILIE. — Communisme. - Koffiebelasting. —** Naar verluidt zou een communistisch complot ontdekt zijn. De staat van beleg is voorloopig voor 3 maanden tot Januari 1938 afgekondigd.
De Braziliaansche regeering heeft op 4 Nov. '37 besloten de uitvoerbelasting op koffie, ad 45 milreis per baal, met 75% te verlagen.
Alle Braziliaansche koffiemarkten zijn tot nader order gesloten, teneinde elke speculatie te verhinderen.
Te New York zijn de koffienoteeringen als gevolg van dit bericht sterk gedaald.
(Jornal do Brazil - Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Communisme 2065 G.; Koffie 2935 A.)

B. **ITALIE. — Legerversterking. —**
De Italiaansche ministerraad is 21 Oct. '37 weer bijeengekomen, onder voorzitterschap van Mussolini. Hij heeft talrijke besluiten ten aanzien van de landsverdediging genomen en in het bijzonder regels voor de luchtmacht-lichtingen vastgesteld. Alle Italiaansche burgers zullen aan deze recruteering onderworpen zijn, indien zij daartoe geschikt zijn; zij zullen worden ingedeeld bij de drie diensten: vliegdienst, speciale diensten en hulpdiensten. Tevens zijn voorbereidingen getroffen voor de instelling van een gezondheidsdienst voor de luchtmacht. (La Stampa)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2786 C.)

8 NOVEMBER 1937

C. **CURAÇAO. — Bankbiljetten als wettig betaalmiddel. —**
De gouverneur heeft wijziging van het reglement voor de Curaçaosche Bank voorgesteld, waarvan de strekking is de door deze bank uitgegeven bankbiljetten tot wettig betaalmiddel te maken.
Volgens de wet van 23 Mei 1899, houdende nadere regeling van het Curaçaosche Muntwezen, aldus de toelichting tot het voorstel, zijn wettig betaalmiddel tot onbepaald bedrag:
a. het Nederlandsche gouden tien- en vijfguldenstuk;
b. de Nederlandsche zilveren rijksdaalder, gulden en halve gulden;
c. verschillende Noord-Amerikaansche, Engelsche, Fransche en Venezolaansche goudstukken bij Koninklijk besluit tegen bepaalde koersen in Curaçao gangbaar verklaard. (Telex-A. N. P.)

D. **NEDERLAND. — Belastingverhooging voor Defensie-uitgaven. —**
In haar Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer op de algemeene begrootingsbeschouwingen deelt de regeering o.m. mede, dat zij voornemens is de defensie-uitgaven — althans ten deele — te dekken door belastingverhoogingen, waaruit zij beoogt een bate van rond *f* 20 millioen te verkrijgen.
Bij de regeering zijn onder meer de volgende maatregelen in overweging:
1e. Maatregelen tegen het ontgaan van de belastingen naar het Inkomen door middel van Naamlooze Vennootschappen;
2e. Technische herziening der Omzetbelasting;
3e. Verhooging van de hoofdsom der Dividend- en Tantième-belasting, waarbij de heffingsvoet der opcenten zoodanig zal worden verlaagd, dat het rendement dier opcenten gelijk blijft aan wat zij nu opleveren;
4e. Verhooging van de opcenten (boven de bestaande) op de hoofdsom der Inkomstenbelasting.
Wat ten slotte het denkbeeld van een weerbelasting betreft, deze gedachte is nog in overweging.
De regeering stelt zich voor, indien het algemeen prijspeil van landbouwproducten blijft stijgen, op den weg, welke leidt tot een liquidatie van de financieele landbouwmaatregelen voort te gaan.
In het bijzonder zal de regeering er voor blijven waken, dat de diensten welke voor de crisisbemoeiingen in het leven zijn geroepen, bij het verminderen dier bemoeiingen worden ingekrompen.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Belastingen 2681 A.)**

E. **FRANKRIJK. — Staatsfinanciën. - Min. Bonnet tevreden over Frankrijks financieele positie. —**
De Fransche minister van Financiën, Bonnet, heeft 29 Oct. '37 op het radicaal-socialistische congres den financieelen toestand van Frankrijk besproken.
Men kan, aldus minister Bonnet, inderdaad zeggen, dat de begrooting in evenwicht is. De amortisatiekas zal in 1938 weer vier milliard van de staatsschuld aflossen. De situatie van de schatkist is niet minder bevredigend, dan die der begrooting. Alle vervallende bedragen werden betaald. Het land kan uit de balans van de Banque de France zien, dat wij sedert 1 Juli aan de rekening voorschotten slechts 3 milliard francs hebben onttrokken en dat er ten gunste van de schatkist nog meer dan 10 milliard overblijft.
De jongste leening van 200 millioen Zwitsersche francs werd met succes gedekt, de leening van het Crédit National van een milliard werd in drie dagen opgenomen.
Het monetaire probleem blijft nog altijd ernstig, hetgeen wel duidelijk is gebleken door de stijging van het pond in een jaar tijd. De schuld daarvan ligt bij de slecht beheerde financiën. Als er te veel wordt uitgegeven, verliest de munteenheid ten slotte haar waarde.
Minister Bonnet verklaarde verder een tegenstander te zijn van leeningen, die te vlug na elkaar worden gesloten.
Na er op te hebben gewezen, dat Frankrijk thans meer goud heeft dan vier maanden geleden, sprak de minister zich uit voor strenge contrôle op de bankinstellingen door de Banque de France, hij is echter een felle tegenstander van wisselcontrôle.
Ondanks de verbetering van den financieelen toestand, moet het land weten, aldus minister Bonnet, dat er nog veel te doen overblijft. Voordat definitief een herstel is bereikt, zullen nog maanden voorbijgaan. (Le Temps)
(Vor. ber. Financiën 2966 D.; Min. Bonnet 2946 C.)

F. **ENGELAND. — Gemeenteraadsverkiezingen. —**
In de Engelsche hoofdstad, waar 27 gemeenteraden moesten worden gekozen, heeft, volgens Het Volk, de Arbeiderspartij 58 zetels gewonnen en drie verloren. In de provincie, waar 274 gemeenteraden moesten worden gekozen, heeft de Arbeiderspartij 121 winsten en 105 verliezen geboekt. De Arbeiderspartij heeft thans in zeventien van de 28 Londensche gemeenteraden een meerderheid. Dit is een vooruitgang van twee. De netto-zetelwinst in Londen bedraagt 55. Buiten Londen veroverde de Arbeiderspartij een meerderheid in 40 steden; dit is een vooruitgang van drie.
De volgende resultaten zijn volgens de „Times" in het geheele land bereikt:

	Zetels
Conservatieven	361
Liberalen	62
Labour	409
Onafhankelijken	252

De conservatieven boekten een winst van 60 zetels. De fascisten hebben geen enkelen zetel behaald.
(Het Volk - Times) **(Vorig bericht 2039 B.)**

9 NOVEMBER 1937

G. **NIET-INMENGINGSCOMMISSIE TE LONDEN. — Het terugzenden der buitenlandsche vrijwilligers.**
In de voltallige zitting van de non-interventie-commissie werd op 4 Nov. '37 het voorstel met betrekking tot het terugzenden der buitenlandsche vrijwilligers en het verleenen van belligerente rechten goedgekeurd met op een na algemeene stemmen. Maiski, de vertegenwoordiger der Sovjet-Unie, stemde niet tegen doch verklaarde in overeenstemming met de door hem aangenomen houding in de vergadering van het sub-comité, zich van stemmen te moeten onthouden. Ten slotte werd het volgende besloten: Krachtens de bepalingen van het Britsche plan van 14 Juli is het de taak der Britsche regeering zich in verbinding te stellen met de regeeringen te Salamanca en Valencia over het terugtrekken der buitenlandsche vrijwilligers en de toekenning van de rechten van oorlogvoerenden. Lord Plymouth zal derhalve tot Eden het verzoek richten, dienovereenkomstig te handelen. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. 2996 C.)**

A. PACIFIC-CONFERENTIE TE BRUSSEL. — Nota aan Japan. —

In de groote Marmeren Zaal van het Academiën-paleis te Brussel, werd op 3 Nov. '37 de internationale conferentie geopend, welke zal pogen langs diplomatieken weg een einde te maken aan het bloedige conflict in China. Gedelegeerden en experts van Engeland, Canada, Frankrijk, de Vereenigde Staten, China, Australië, Nieuw-Zeeland, Portugal, Nederland, Noorwegen, Mexico, Zweden, Bolivia, Italië, de Zuid-Afrikaansche Unie, Denemarken, de Sovjet-Unie en Br.-Indië nemen er aan deel. Duitschland en Japan hebben geweigerd aan de Conferentie deel te nemen.

Minister Spaak, die op voorstel van onzen oud-minister van Buitenlandsche Zaken, jhr. De Graeff, tot voorzitter gekozen werd, sprak als zoodanig de openingsrede uit.

Norman Davis, minister Eden en zijn Fransche collega Delbos verklaarden achtereenvolgens namens hun regeeringen, volledige medewerking te zullen verleenen bij het streven naar een oplossing. Zij onthielden zich echter van het doen van eenig voorstel. De Italiaansche gedelegeerde Aldrovandi-Marescotti liet zich zelfs zeer pessimistisch uit over het lot der conferentie, die, zoo zeide hij, tot mislukking gedoemd was.

De Chineesche gedelegeerde Wellington Koo gaf een uiteenzetting van de Japansche agressie en van de tot dusver daarmede bereikte resultaten. Hij weerlegde alle Japansche argumenten, o.a. dat in China anti-Japansche gevoelens zouden heerschen en dat China zich schuldig zou maken aan militaire propaganda tegen Japan. Japan wil samenwerking met China maar deze samenwerking wil zeggen politieke overheersching. Japan, aldus Wellington Koo, moet doen zooals andere mogendheden, d.w.z. onderhandelen met China op voet van gelijkheid.

De Chineesche gedelegeerde besloot met te wijzen op het gevaar, dat het conflict zich tot over de Chineesche grenzen voortplant.

De tekst van de nota, welke de Pacific-conferentie 6 Nov. '37 tot Japan heeft gericht, is thans gepubliceerd.

Zij stelt vast, dat het negen-mogendheden-verdrag van toepassing is op het huidige conflict tusschen China en Japan; dat de onderteekenaars van het verdrag bevoegd zijn, de rechten uit te oefenen, die het hun toestaat; en dat alle mogendheden, die belangen hebben in het Verre Oosten door de vijandelijkheden worden getroffen. Niettemin acht men het mogelijk de bezwaren van Japan op dit punt uit den weg te ruimen.

Daarom wordt Japan uitgenoodigd, zich ter conferentie te doen vertegenwoordigen om van gedachten te wisselen met de vertegenwoordigers van een beperkt aantal staten. Die gedachtenwisseling zou geschieden in het kader van het negen-mogendhedenverdrag en overeenkomstig de bepalingen van dit verdrag; met de bedoeling tot bijlegging van het conflict te komen.

(Handelsbl. v. Antwerpen - Agence Belga) **(2988 D.)**

B. ANTI-COMMUNISTISCH-FRONT. — Italië toegetreden. —

In het Palazzo Chigi te Rome is op 6 Nov. '37 het protocol onderteekend, waarbij Italië toetreedt tot het op 25 November 1936 tusschen Duitschland en Japan gesloten verdrag tegen de communistische internationale. Italië treedt toe in de qualiteit van een oorspronkelijk onderteekenenden staat.

Het protocol is voor Italië onderteekend door graaf Ciano, den minister van Buitenlandsche Zaken, voor Duitschland door von Ribbentrop, den buitengewoon gevolmachtigden ambassadeur van het Duitsche Rijk, en voor Japan door ambassadeur Hotta.

Het Duitsch-Italiaansch-Japansche protocol behelst vier artikelen.

Artikel 1 bepaalt, dat Italië toetreedt tot het verdrag tegen de Communistische Internationale en deszelfs aanvullende protocollen, op 25 November 1936 tusschen Duitschland en Japan gesloten.

In artikel 2 komen de onderteekenende mogendheden overeen, dat Italië zal worden beschouwd als oorspronkelijk onderteekenaar van het in artikel 1 genoemde verdrag en zijn aanvullende protocollen, waarbij de onderteekening van het onderhavige protocol van gelijke beteekenis is als de onderteekening van den origineelen tekst van het Duitsch—Japansche verdrag met deszelfs aanvullende protocollen.

Artikel 3 bepaalt, dat het nieuwe protocol geldt als integreerend deel van het Duitsch—Japansche verdrag en deszelfs aanvullende protocollen.

Artikel 4 behelst, dat het protocol opgesteld is in de Duitsche, Italiaansche en Japansche taal en van kracht wordt op den dag der onderteekening.

In de Preambule van het protocol wordt gezegd, dat de Duitsch-Italiaansch-Japansche overeenkomst gebaseerd is op artikel 2 van het Duitsch-Japansch-anti-Kominternpact (uitnoodiging tot derde staten voor toetreding tot deze overeenkomst).

De drie regeeringen zijn uitgegaan van de overweging, dat de Communistische Internationale een voortdurend gevaar vormt voor de beschaafde wereld in het westen en in het oosten, en haar vrede en haar orde verstoort en vernietigt. Slechts een nauwe samenwerking van alle staten, die belang hebben bij het instandhouden van den vrede en de orde, kan dit gevaar verminderen en uit den weg ruimen. Italië heeft dit gevaar met onwrikbare vastberadenheid sedert den aanvang der fascistische regeering bestreden en de Communistische Internationale op zijn gebied uitgeroeid. Het heeft besloten zich schouder aan schouder met Duitschland en Japan, die van hun kant bezield zijn door denzelfden wil tot afweer tegen de communistische internationale, te keeren tegen den gemeenschappelijken vijand.

(Corriere della Sera - Telex-A. N. P.)

(V. b. Anti-Commun. Front 2563 B.; Verdrag 2557 A.)

C. CHINA. — Conflict met Japan. - Hongkong. - Macao. —

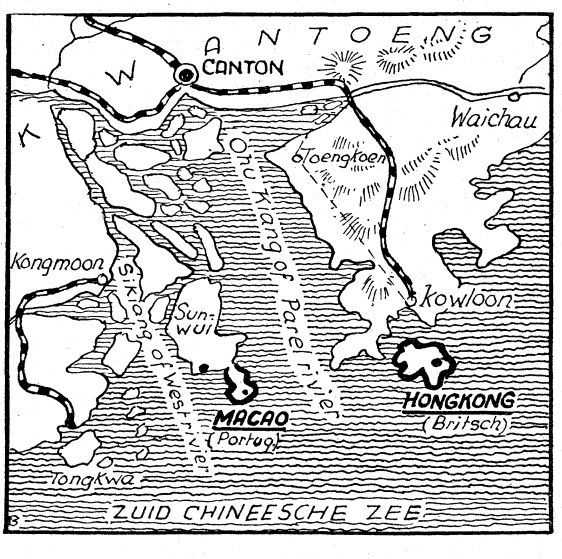

(Overname zonder bronvermelding verboden.)

Een Engelsche militaire missie is naar Portugal vertrokken, om een coördinatie te bespreken van de verdedigingsmiddelen van beide staten. Naar uit de „O Seculo" blijkt zijn door Engeland voorstellen gedaan om de Portugeesche kolonie te Macao (China) onverwijld te versterken, opdat Hongkong en Canton van Japansche zijde niet gemakkelijk te bereiken zullen zijn. (O Seculo)

(Vor. ber. Chin.-Jap. Conflict 2996 B.)

D. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Deensch: K. Andersen — „Lanterner." (Gyldendal, Kjóbenhavn, 1937) **(Vor. ber. 2962 D.)**

Duitsch: G. Hauptmann — „Die Abenteuer meiner Jugend." (Fischer, Berlin)

Robert Seitz — „Der Ast, auf dem die Engel sitzen." (Paul Zsolnay, Wien 1937) **(Vor. ber. 2996 A.)**

Engelsch: Rhys Davies — „A time to laugh." (Heinemann, London 1937)

Vincent Sheean — „The pieces of fan." (Hamish Hamilton) **(Vor. ber. 2996 A.)**

Fransch: A. Maurois — „La machine à lire les pensées." (Gallimard)

Jacques Richepin — „Une tête brûlée." (Albin Michel, Paris 1937) **(Vor. ber. 2996 A.)**

Friesch: B. Tuinstra — „Hwet scil it libben us bringe?" (Brandenburgh & Co., Sneek) **(2941 A.)**

Italiaansch: A. Fraccaroli — „20 Novelle matte, ma non tanto." (Mondadori, Milano 1937) **(2996 A.)**

Nederlandsch: A. M. de Jong — „Merijntje Gijzen's jonge jaren. - Het boze gerucht." (Em. Querido, '37)

Paul Verbruggen — „De winter laat niet los." Vlaamsche uitgave. (De Eenhoorn, Mechelen) **(2996 A.)**

(Red. K. H. A.)

10 NOVEMBER 1937

A. Distributievraagstukken. - Rede van Prof. dr. N. J. Polak. —

Op 8 Nov. '37, den 24sten dies der Ned. Handelshoogeschool, heeft prof. dr. N. J. Polak een rede gehouden over „Distributievraagstukken".

Daar het rectoraat aan de Handelshoogeschool snel circuleert, kon spr. zich „rector recidivist" noemen; hij herinnerde aan de redevoeringen, die hij bij vorige verjaardagen der hoogeschool heeft uitgesproken, en zeide dat die van heden over pogingen tot samenwerking en regeling in het distributiebedrijf een synthese vormde van de beide vorige oraties.

Spr. analyseerde de maatschappelijke taak der distribuanten. Van het product, dat uit een fabriek komt is een selectie noodig, voordat het den — ondeskundigen — verbruiker bereikt. De positie van de tusschenpersonen is in den loop der tijden steeds anders geworden: voor den grossier scheen tot voor kort haast geen andere taak meer over te blijven dan het financieren van zwakstaande winkeliers en het voorzien van kleine winkeltjes en het distribueeren van de producten van kleine fabrieken; de winkelier werd meer en meer een voorpost van den industrieel, slechts schijnbaar zelfstandig; in werkelijkheid zorgde de fabrikant voor alles, demonstraties, opwekking van de vraag, enz.

Thans is er echter weer een kentering. De nieuwe generatie heeft onder den invloed van cultuurstroomingen en volksbeschaving een smaakgevoel ontwikkeld, dat de verbruikers wars maakt van de uniforme massawaar. Nieuwe levensgewoonten scheppen talrijke nieuwe behoeften en de industrie roept wetenschap en kunst te hulp om daaraan te voldoen: steeds nieuwe goederen en nieuwe soorten, modellen en combinaties. Zoo wordt in het stadium van thans op ieder gebied het assortiment veel en veel uitgebreider, waarmede de maatschappelijke taak van den tusschenhandel weer veel belangrijker wordt; naar ieder speciaal onderdeel uit een gevarieerd assortiment is de vraag veel geringer en veel minder gelijkmatig dan naar een uniform massaproduct. Tevens bevordert het sterk gevarieerde assortiment de centralisatie in den winkelstand: de versterking in de laatste jaren van het grootwinkelbedrijf. Hoe grooter de klantenkring, de omzet en de sorteering is, des te grooter de kans, dat iedere client datgene vindt, wat hem dient. Bij grooteren omvang van de zaak kan ook, door doelmatige arbeidsverdeeling, de selectie beter en fijner worden uitgeoefend en de voorlichting van de koopers komt meer tot haar recht.

Wat het grootwinkelbedrijf vermag, kunnen de gezamenlijke kleinere winkeliers ook, indien zij steunen op selectie, sorteering en voorraad van achter hen staande grossiers, die hen steeds op aanvraag van ruime keuze en gewenschte soorten kunnen voorzien. Hier moeten samenwerking en contractueele regeling de uitkomst brengen. Een aantal kleinere detaillisten in onderlinge samenwerking, gerugsteund door een of meer grossiers of een door hen te stichten coöperatieve centrale, kan aldus doen.

Op het centrale punt kunnen de selectie en de sorteering volledíger en het risico kleiner zijn dan bij de gezamenlijke detaillisten als zij onafhankelijk van elkander te werk gaan. Een of meer centrale toonzalen, centrale magazijnen, vanwaar voorraden naar behoefte worden aangevuld of zichtzendingen versterkt, een centrale monstercollectie of catalogus, die bij alle detaillisten de eerste voorlichting van den cliënt vormt en centrale instructies voor de verdere vakkundige raadgevingen aan den verbruiker vormen het middelpunt van zulk een samenwerking.

Ook op menig ander gebied hapert veel aan de selectie. De leiders van de kapitaalmarkt leveren den spaarders nog maar steeds gangbare schuldbrieven van publieke lichamen, ofschoon meer en meer de overtuiging veld wint, dat èn ons economisch leven èn de beleggers gediend zouden zijn door stichting van lichamen, die kapitalen, van vele zijden verzameld, met redelijke verspreiding van risico, aan ontluikende, levensvatbare ondernemingen kunnen toevoeren. In het levensverzekering- en het bouwbedrijf zijn, zooals spr. uitvoeriger motiveerde, eveneens toestanden die van zeer weinig selectie getuigen.

De veronachtzaming van de maatschappelijke taak van selectie en voorlichting brengt hem, die zijn taak niet weet te onderkennen, op den duur zulke schade, dat het oogenblikkelijke voordeel van het meedrijven op den stroom van vlotten afzet en gemakkelijke zaken daartegen niet opweegt.

Op het gebied van de distributie kan samenwerking van een aantal detaillisten onder aanvoering van een of meer grossiers vervulling van deze maatschappelijke taak verbeteren. Spr. gaf een aantal lijnen aan voor zulk een samenwerking. Deze zou tot stand komen door wederzijdsche offers van de groepen van samenwerkenden in hun aller gemeenschappelijk belang. Zij zou niet gericht zijn op onmiddellijk voordeel, met onverschillige veronachtzaming van het algemeen belang of van het belang der verbruikers, maar integendeel op vervulling van maatschappelijke functies, en daardoor implicite op het daarvan afgeleide verder liggende belang der samenwerkenden.

Een synthese van vrijheid voor de besten ter voortdurende vernieuwing, samenwerking ter betere verrichting van de maatschappelijke taak en gebondenheid om deze sociale functie niet te verstoren, zou op deze wijze zijn gevonden. Daarmede zouden groepen, die elkander in vage leuzen eenerzijds „ordening" ter bescherming van bedreigd inkomen en vermogen, anderzijds „laissez faire" en losbandigheid verwijten, in beter begrip tot elkander komen.

ORDENING

De ervaring heeft geleerd, dat samenwerking tot behoud van het geforceerde of het verouderde, de samenleving achterop doet raken, en dat heropbouw van wat door onverstandige jacht naar oogenblikkelijk persoonlijk voordeel zijn levenskracht heeft verloren, slechts met vereende krachten mogelijk is.

Voor de beide richtingen moet het duidelijk zijn — en dan is het verschil tusschen beide nog slechts gradueel — dat zoowel bij samenwerking als bij zelfstandig handelen het zoo goed mogelijk verrichten van de maatschappelijke taak tegelijkertijd strekt tot heil van het algemeen, van de groepsgemeenschap en van den enkeling. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ordening 2937 B.)

B. Ned. Vereeniging voor Hooger Handelsonderwijs. - Verslag. —

In de op 8 Nov. '37 gehouden vergadering van het algemeen bestuur der Ned. Vereeniging voor Hooger Handelsonderwijs (Ned. Handelshoogeschool) zijn tot leden van den raad van beheer de heeren mr. dr. A. A. van Rhijn en ir. P. F. S. Otten benoemd. De aftredende curatoren zijn herbenoemd.

Het verslag van curatoren over het afgeloopen boekjaar deelt mede, dat in het studiejaar 1936-'37 520 studenten waren ingeschreven, 194 voor de eerste maal. Er zijn in het afgeloopen jaar zeven promoties geweest.

Vervolgens hebben de leden van bovengenoemde vereeniging vergaderd. Tot vervulling van de vacatures zijn benoemd mr. W. G. F. Jongejan, jhr. mr. G. H. V. de Villeneuve en mr. P. J. Oud. Volgens de rekening en verantwoording van den raad van beheer blijven de financiën der hoogeschool zich gunstig ontwikkelen. De ontvangsten uit hoofde van college- en inschrijfgelden toonden een verdere vermeerdering van *f* 130.000 tot *f* 137.000. De exploitatierekening der Hoogeschool wijst een bedrag van *f* 241.646 aan, de verlies- en winstrekening over 1936-'37 een bedrag van *f* 96.361. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. Onderwijs 2964 C.)

A. **AUSTRALIE. — Bevolking. —**
Statistieken over de maand Juni toonen aan, dat de bevolking van Australië 84.211 meer mannen dan vrouwen telt.
De statisticus Wilson verklaart, dat de 6.831.363 zielen tellende bevolking bestaat uit 3.457.787 mannen en uit 3.373.576 vrouwen.
Behalve in Queensland zijn in alle staten van het gemeenebest in het eerste halfjaar van 1937 meer geboorten dan sterfgevallen voorgekomen.
(Argus, Melbourne)

B. **NEW YORK. — La Guardia herkozen als burgemeester. —**
De aftredende burgemeester van New York, La Guardia, heeft blijkens de uitslagen der verkiezingen van 31 Oct. '37 zijn tegencandidaat, Mahoney, verslagen. Volgens de laatste resultaten had La Guardia een voorsprong van 454.425 stemmen op Mahoney, hij heeft n.l. 1.344.016 stemmen verworven tegen Mahoney 889.591 stemmen.
De stembusoverwinning van burgemeester La Guardia wordt beschouwd als een ernstige slag voor het prestige van Tammany Hall, de democratische organisatie, die wanhopige pogingen in het werk gesteld heeft om de contrôle over het gemeentelijk bestuur van New York te heroveren.
(N. Y. Herald Tribune) **(V. b. La Guardia 2704 A.)**

C. **BELGIE. — Eere-doctoraten van de Leuvensche Universiteit. —**
Op 6 Nov. '37 heeft de Leuvensche Universiteit feest gevierd. Het „taal- en letterlievend genootschap Met Tijd en Vlijt" vierde zijn 100-jarig bestaan en bij deze gelegenheid heeft de Leuvensche universiteit het eere-doctoraat verleend aan mejuffrouw M. E. Belpaire, prof. dr. Gerard Brom, Stijn Streuvels, Anton van Duinkerken en Cyriel Verschaeve.
(De Tijd) **(Vor. ber. Eere-doctoraten 2264 C.; Leuvensche Universiteit 1834 A.)**

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Wisseling Marine-commando in Indië. —**
Op 27 Oct. '37 had de overgave plaats van het marine-commando. De aftredende commandant, de kapitein ter zee R. P. van de Wetering-de Rooy, bracht dank voor de verleende medewerking, waarna bij opmerkte, dat de marine langzamerhand een machtsinstituut wordt, berekend voor haar taak.
Kapitein ter zee v. d. Sande Lacoste nam daarna het marine-commando over. (Aneta)
(Vor. ber. 2204 B.; Leger en Vloot 2908 A.)

E. **SURINAME. — De Koffiecultuur. —**
Naar Aneta's correspondent te Paramaribo verneemt, beteekent de schrikbarende daling van den koffieprijs de ondergang van de Surinaamsche koffiecultuur. Zelfs het afplukken en verwerken van de rijpe koffie is niet meer loonend.
Men hoopt thans, dat de bacovencultuur krachtig zal worden aangepakt.
Verder wordt nog medegedeeld, dat de koffiecultuur in Suriname al vele jaren noodlijdend is. De Surinaamsche koffie, de z.g. Liberia-koffie, had steeds een zeer beperkt afzetgebied, in tegenstelling met het Braziliaansche product (Santos-koffie) en de Ned.-Indische koffie (Robusta-koffie). Alleen Scandinavië, Italië en Portugal konden tot het afzetgebied van de Liberia-koffie gerekend woren. De Surinaamsche koffie is zeer sterk en haar smaak wijkt af van de beide andere soorten.
In den loop der laatste jaren is het beperkte afzetgebied van de Surinaamsche koffie vrijwel verloren gegaan, ook omdat Noorwegen, het belangrijkste afnemende land, een overeenkomst met Brazilië sloot, waardoor Noorwegen zijn grenzen voor de Santos-koffie openstelde in ruimere mate dan voorheen het geval was.
In Suriname werd getracht met hulp van regeeringswege de koffiecultuur te helpen. Zoo werd opgericht de „Koffie-Centrale", een lichaam, dat in samenwerking met de particulieren en gesteund door de regeering, probeerde te redden wat er te redden viel. Mede dank zij dien steun ging het den laatsten tijd iets beter met de koffiecultuur in Suriname. Bezuinigings- en saneeringsmaatregelen droegen het hunne tot deze verbetering bij.
De daling van den koffieprijs is voor de Surinaamsche koffie een groote slag en de gevolgen zijn op dit oogenblik nog niet te overzien.
(Aneta - Nieuwsblad v. h. Noorden) **(V. b. 1980 B.)**

F. **DUITSCHLAND. — Van de Duitsche nationaliteit vervallen verklaard, o.m. Theodor Wolff. —**
De vroegere hoofdredacteur van het „Berliner Tageblatt", Theodor Wolff, is bij beschikking van den rijksminister van Binnenlandsche Zaken van de Duitsche nationaliteit vervallen verklaard. Zijn vermogen is in beslag genomen. Wolff, die thans in het buitenland vertoeft, was bekend door zijn artikelen over de buitenlandsche politiek. Hij is 69 jaar oud.
Nog zes-en-dertig andere personen zijn van de Duitsche nationaliteit vervallen verklaard, onder wie de in Oostenrijk geboren graaf Arco auf Valley, bekend om zijn liberale denkbeelden. (Berl. Tageblatt)
(Vorig bericht 2897 G.)

11 NOVEMBER 1937

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Koffie, Rubber, Thee, Suiker, Tabak. - Productie 1912—1936. —**

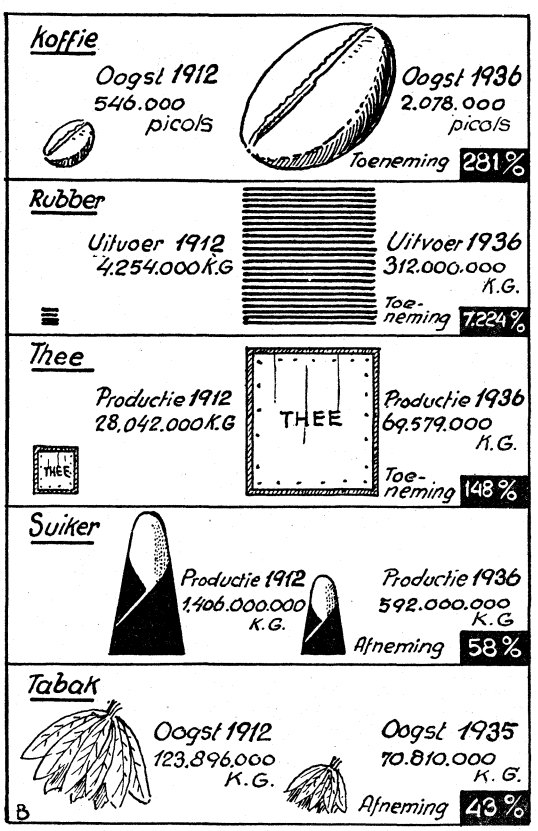

(Overname zonder bronvermelding verboden)

(Vor. ber. Koffie 1884 C.; Rubber 2759 E.; Suiker 2824 D.; Tabak 2575 B.; Thee 2810 C.)

H. **ITALIE. — Pontijnsche moerassen. - Stedenbouw. - Aprilia. —**
Na Littoria, Sabaudia en Pontinia is nu de vierde kleine stad, Aprilia genaamd, in de vroeger zoo onherbergzame, alleen door landschapsdwepers gewaar-

deerde woeste streek tusschen Rome en Terracina ingewijd. In de bij deze gelegenheid gehouden korte rede zei Mussolini een „lichte schakeering van voorliefde te hebben voor het jonge Aprilia en gaf als reden daarvoor op, dat de eerste steen er van gelegd is gedurende den oorlog tegen Abessynië en wel op den honderd en zestigsten dag van de sancties.
(Corriere della Sera) **(Vorig bericht 2100 A.)**

A. **LUXEMBURG. — Kabinet-Dupong gevormd. —**
De nieuwe regeering van Luxemburg is als volgt samengesteld:
Minister-president en minister van Financiën: Peter Dupong (katholiek).
Buitenlandsche Zaken: Josef Bech (katholiek).
Binnenlandsche Zaken, Transport, Handel en Industrie: Etienne Schmidt (liberaal).
Justitie en Openbare Werken: René Blum (socialist).
Sociale Zaken en Arbeid: Peter Krier (socialist).
Landbouw en Onderwijs: Nikolaus Margue (kath.).
Het programma van de regeering omvat o.m. de unificatie van de spoorwegen, belastingverhooging voor de groote inkomens, invoering van nieuwe belastingen, hervorming van het kiesstelsel, verplichte volksstemming bij vraagstukken van aanzienlijk nationaal belang, verscherpte contrôle op de vreemdelingen en vermindering van de immigratie.
(Tageblatt, Esch) **(Vorig bericht 2987 D.)**

B. **FRANKRIJK. — Léon Blum verdedigt de Regeering. - 40-uren week. - Engeland en Sovjet-Rusland.**
Binnenlandsche politiek. — Op 8 Nov. '37 is de tweede vergadering van den nationalen raad van de Fransche socialistische partij begonnen. Verscheidene afgevaardigden oefenden critiek uit op de politiek van de „pauze".
Een der leiders van den linkervleugel van de partij, Zyromski, verklaarde, dat de regeering-Chautemps niet een ware politiek van het Volksfront voert, en hij verweet de meerderheid van de partij, dat zij niet, door een agitatie van de massa, een atmosfeer schiep, welke gunstig was voor een werkelijk Volksfront.
Minister Blum verklaarde, dat de vraag is: te weten of de partij voldoende het verschil gevoelt tusschen een Volksfrontregeering onder radicale leiding, en een radicale regeering. Blum gelooft, dat dit verschil merkbaar is.
Op het gebied der binnenlandsche politiek acht Blum de belangrijkste kwestie, belangrijker misschien nog dan de financieele kwestie, die van bescherming der sociale wetten, met name de wet op de 40-urenweek.
Het contact met de arbeidersorganisaties is niet, zooals het een half jaar geleden was, doch het bestaat nog. Het gevaarlijkste punt zou voortkomen uit de merkbare wijziging in de houding der werkgevers.
Blum verklaarde nog, dat het program van de tweede Volksfrontregeering bestaat uit de voortzetting van het program der eerste: de wet op de dienstneming, de wetten op de ouderdomspensioenen en die op misoogsten.

De buitenlandsche politiek. — Aangaande de buitenlandsche politiek verklaarde Blum, dat de Spaansche kwestie de regeering aanleiding geeft tot ernstige zorgen. Hij betoogde, dat voor het oogenblik niets gedaan moet worden, wat het Fransch-Russisch verdrag zou kunnen veranderen.
Wij verkeeren, aldus Blum, bijna in dezelfde situatie als in 1914, toen het voor Frankrijk zaak was Engeland nader te brengen tot het tsaristische Rusland. Wat wij thans het beste kunnen doen in het belang van den vrede is vertrouwelijke betrekkingen te begunstigen tusschen Sovjet-Rusland en Engeland.
Ten aanzien van de niet-inmenging verklaarde spr.: wij hadden de keuze den fascistischen invloed in evenwicht te brengen door een tegengestelde inmenging of door te probeeren niet-inmenging door allen te verkrijgen.
Blum besloot met een bespreking van den toestand, dien een ministercrisis zou kunnen te weeg brengen. Volgens hem is het Volksfront een werkelijkheid. Wat de socialisten vragen is, dat de regeering onder radicale leiding niet den geest van het Volksfront zal verliezen.
Het is de waarborg, dien de socialisten leggen op hun medewerking, die zij thans loyaal moeten voortzetten.
Na gedurende twee lange dagen te hebben beraadslaagd, heeft de nationale raad der Fransche socialistische partij zich uitgesproken vóór de politiek van het Volksfront.
De socialisten handhaven hun loyale medewerking met Chautemps. 3.998 van de 5.470 stemmen werden vóór de motie Sévérac-Blum-Paule-Faure uitgebracht.
(Le Temps - L'Intransigeant - Croix)
(Vor. ber. Blum 2946 A.)

C. **ZWEDEN. — Kreuger & Toll. —**
De curatoren van den faillieten boedel van Ivar Kreuger hebben de rekeningen welke vorderingen vertoonen van kr. 1.370 millioen en ontvangsten van kr. 6.800.000 afgesloten. Deze verhouding maakt een uitkeering mogelijk vaan 0.495%.
Tot de crediteuren behooren Kreuger & Toll en de Zweedsche Lucifermij., die elk vorderingen hebben ingediend van ongeveer kr. 400 millioen. Aangezien alle activa nog niet zijn gerealiseerd kan later een verdere uitkeering worden verwacht.
(Svenska Dagbladet) **(Vorig bericht 2246 D.)**

D. **ITALIE. — Loonen. —**
Het Fascistisch Statistisch Bulletin geeft de volgende cijfers aangaande gemiddelde loonen en gemiddelde werktijden in 22.290 fabrieken met pl.m. 1.400.000 arbeiders, over de afgeloopen maand Juni:

	maandloon in lires	= weekloon in guldens
Landbouw	217	5.—
Bouwvakken	340	8.—
Machine-vak.	496	11.50
Andere metaalbew.	531	12.30
Katoenwevers	258	6.—
Wolwevers	300	7.—
Zijdewevers	132	3.05
Gemiddeld	360	8.40

(Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. Loonen 2773 D.)**

E. **NEDERLAND. — Radio. - Radiocentrale Nozema te Delft geopend. —**
De nieuwe radiocentrale te Delft, welke de Nederlandsche Omroep Zendermaatschappij N.V. (Nozema) aan den Ouden Langedijk heeft gebouwd, is op 21 Oct. '37 officieel in gebruik genomen.
Een groot aantal autoriteiten woonde deze voor de stad zoo belangrijke gebeurtenis bij. Onder hen werden opgemerkt de directeur-generaal van de P.T.T. Ir. Damme, de voorzitter van den Raad van Beheer der Nozema, tevens voorzitter van den Radioraad, prof. mr. Gerbrandy, de loco-burgemeester van Delft, de heer Brinkman, de rector-magnificus van de Technische Hoogeschool te Delft, prof. Biezeno, voorts vertegenwoordigers van het studentencorps, de voorzitter van den bond tot exploitatie van radiocentrales, de heer G. Fris Gzn., de voorzitter van de Vereeniging van Leiders van Gemeentelijke Radiodistributiebedrijven, de heer Neher; de heeren Vogt, Speets, Lebon en mr. Van der Deure, onderscheidenlijk namens de vier omroepvereenigingen A.V.R.O., K.R.O., V.A.R.A. en N.C.R.V., tevens leden van den Raad van Beheer van de Nozema, en vele anderen.
Prof. Gerbrandy heette de genoodigden met een enkel woord welkom, waarbij hij zich in het bijzonder richtte tot ir. Damme, de vertegenwoordigers van het stadsbestuur en de afgevaardigden van de Hoogeschool.
De directeur van de Nozema, ir. A. Dubois, hield daarna een rede, waarbij hij de centrale aan den Raad van Beheer overdroeg. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Nozema 2119 E.; Radio 3001 E.)

F. **DUITSCHLAND. — Lectoraat Nederlandsch te Münster. —**
Op 7 Nov. '37 is te Osnabrück onder voorzitterschap van Stadtrat Aschof uit Münster een vergadering gehouden, waarvoor ook van Nederlandsche zijde groote belangstelling bestond. Namens de stad Osnabrück sprak dr. Kölkmeyer een openingswoord, waarna de voorzitter een uiteenzetting gaf over de beteekenis van de te Münster en Enschede gevestigde Duitsch-Nederlandsche-Vereeniging. Nadat de Oberbürgemeister van Münster, dr. Hillebrand, nog een korte toespraak had gehouden, sprak de heer Wantzen uit Münster, bestuurslid der vereeniging.
Spr. deelde mede, dat de rector-magnificus van de universiteit te Münster, prof. Möwius, als lid tot de vereeniging is toegetreden, en haar heeft bericht, dat men te Berlijn er mede accoord gaat, dat Nederland-

sche hoogleeraren voor de Duitsche studenten optreden en omgekeerd Duitsche professoren voor Nederlandsche studenten. De Duitsche minister van Onderwijs heeft de middelen toegezegd voor de stichting van een lectoraat in het Nederlandsch aan de Westfaalsche Universiteit te Münster. Voorts is de stichting van een Duitsch consulaat te Enschede in een vergevorderd stadium van voorbereiding.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Onderwijs 1764 B.)**

12 NOVEMBER 1937

A. NEDERLAND. — De japonnenconventie algemeen verbindend verklaard. —
De Staatscourant van 11 Nov. '37 bevat de beschikking van den minister van Economische Zaken, waarbij de ondernemersovereenkomst in de japonnen-industrie, welke namens 21 ondernemingen is onderteekend, voor den duur van een jaar, ingaande 2 November 1937 en eindigende 1 November 1938, algemeen verbindend wordt verklaard.
In deze beschikking wordt overwogen:
dat de overeenkomst, welke wordt gesteund door een groep ondernemers, die een belangrijk deel van de betrokken industrie vertegenwoordigen, de strekking heeft door het brengen van uniformiteit in de leverings- en betalingsvoorwaarden bepaalde vormen van onredelijke concurrentie teniet te doen;
dat daardoor een nauwkeurige calculatie kan worden bevorderd;
dat als gevolg daarvan een betere vergelijking van de aangeboden goederen mogelijk wordt;
dat de overeenkomst mitsdien geacht moet worden voor de economische situatie overwegende beteekenis te hebben;
dat de overeenkomst in den betrokken bedrijfstak op juiste wijze meer geregelde toestanden tot stand zal kunnen brengen en in een ongestoorde werking daarvan dus een algemeen belang moet worden gezien;
dat die ongestoorde werking in gevaar zou worden gebracht indien buiten de overeenkomst staande belanghebbenden niet mede door haar bepalingen zouden worden geboden;
dat mitsdien het algemeen belang de algemeen verbindendverklaring van die overeenkomst vereischt. (Staatscourant)
(Vor. ber. Ondernemersovereenkomsten 2684 B.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Handel met Nederland. —

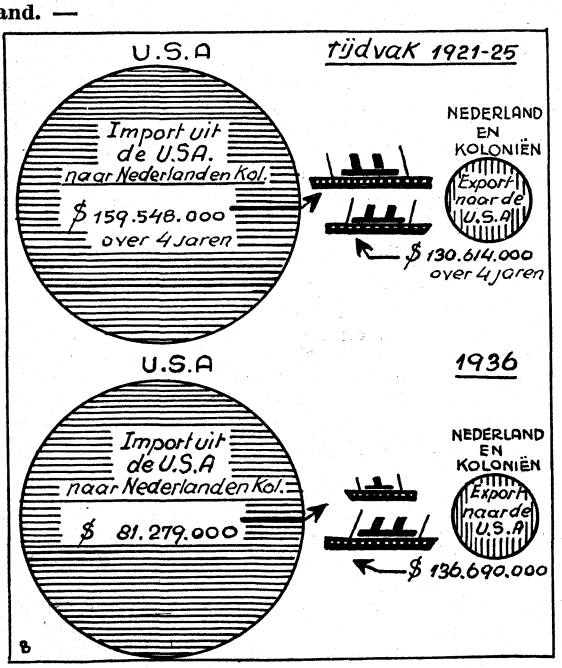

(Overname zonder bronvermelding verboden)
(Vorig bericht 2934 A.)

C. HAARLEM. — Dr. J. E. baron de Vos van Steenwijk tot Burgemeester benoemd. —
Bij K. B. van 29 Oct. '37 is met ingang van 15 November benoemd tot burgemeester der gemeente Haarlem: dr. E. J. baron de Vos van Steenwijk, met gelijktijdig eervol ontslag als burgemeester der gemeente Zwolle.
Dr. J. E. Baron de Vos van Steenwijk is 30 April 1889 te Zwolle geboren. In zijn geboorteplaats doorliep hij het gymnasium, studeerde vervolgens wis- en sterrenkunde aan de Leidsche universiteit en was van 1914—1919 observator aan de sterrenwacht te Leiden. In 1918 behaalde hij den doctorstitel. Van 1919—1925 was de heer de Vos van Steenwijk leeraar aan het Nederlandsch Lyceum te 's-Gravenhage. In 1925 vertrok hij naar Parijs om op te treden als „chef de la section des relations scientifiques" aan het „Institut International de Coopération Intellectuelle". Tot 1931 vervulde hij deze betrekking. In genoemd jaar werd hij benoemd tot secretaris van het Nationaal Crisis-Comité en na twee jaar als zoodanig werkzaam te zijn geweest, ging hij als burgemeester naar Zwolle, zijn geboorteplaats, terug.
Van de hand van Baron de Vos van Steenwijk verschenen verschillende publicaties op het gebied der sterrenkunde. (Oprechte Haarlemsche Courant)

D. GRIEKENLAND. — Bezoek van Minister-president Metaxas aan Ankara. —
De Grieksche minister-president Metaxas heeft zijn officieel bezoek aan Ankara beëindigd en is weer naar Athene vertrokken.
Het officieele communiqué vermeldt, dat de heeren hun vertrouwen in de Balkan-Entente hebben uitgesproken als een instrument voor de bevordering van den vrede in Europa. In een interview zeide generaal Metaxas, dat de Grieksch-Turksche vriendschap weer eens bevestigd was door de vriendschappelijke ontvangst, welke hem in Ankara ten deel gevallen was. Griekenland en Turkije beschouwden de Balkan-Entente als voldoende voor hun eigen wenschen, en waren niet van plan partij te kiezen in eenig conflict, dat tegenwoordig in Europa heerschte. De beide landen zouden echter altijd gevonden kunnen worden aan de zijde van die mogendheden, die den vrede willen handhaven. Generaal Metaxas zeide, dat hij niet gezegd had, dat de Aegaeïsche Zee alleen aan Griekenland en Turkije behoorde, zooals een Turksch journalist had gepubliceerd, maar dat beide landen wèl volhielden, dat hun belangen in die zee verreweg de grootste waren. De Italiaansche belangen in verband met de Dodekanesos bijvoorbeeld, waren betrekkelijk niets waard in vergelijking met de Grieksche en Turksche belangen. (Proia)
(Vor. ber. Metaxas 2896 D.)

E. ZWITSERLAND. — Het proces over de protocollen van de wijzen van Zion. —
Op 1 Nov. '37 is vonnis gewezen in de zaak betreffende de protocollen van de wijzen van Zion. De beschuldigden, Silvio Schnell en Theodor Fischer, die in eersten aanleg tot geldboeten waren veroordeeld, waartegen zij appèl aanteekenden, werden thans vrijgesproken.
(De overige beklaagden waren reeds in Mei 1935 vrijgesproken, omdat niet te bewijzen was, dat zij rechtstreeks hadden deelgenomen aan de verspreiding der protocollen.)
Ditmaal kon niet worden bewezen, dat Schnell en Fischer zich inderdaad zouden hebben schuldig gemaakt aan overtreding van de Bernsche wet op schundliteratur. (Neue Zürcher Zeitung) **(1799 B.)**

F. HAITI. — Incidenten met de Dominicaansche republiek. —
De regeering van Haiti heeft geprotesteerd tegen den massamoord van 4000 planters op de grens van Santo Domingo en de regeering van de Dominicaansche republiek heeft beloofd een onderzoek te zullen instellen en de schuldigen te straffen. Zij zal verder schadeloosstelling betalen.
Op het oogenblik acht men het te Washington nog niet noodig om het initiatief tot bemiddelen te nemen. Nader wordt gemeld, dat de regeering van de Dominicaansche republiek een officieele verklaring gepubliceerd heeft, volgens welke zij het grensincident met Haiti als gesloten beschouwt. Zij spreekt verder het bericht tegen, dat troepen naar de grens gezonden zouden zijn. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Kaartje 2983 A.)

13 NOVEMBER 1937

A. JAMES RAMSAY MACDONALD OVERLEDEN.
De Britsche oud-premier, James Ramsay MacDonald, is op 9 November om 8.40 's avonds, aan boord van het Britsche schip „Reina del Pacifico" op weg naar Zuid-Amerika in den ouderdom van 71 jaar aan een hartverlamming overleden.
James Ramsay MacDonald werd op 12 October 1866 te Lossiemouth, een dorp in het N.O. van Schotland, geboren. Hij was van eenvoudige afkomst en wist door energie en voortvarendheid hoog op te klimmen op de maatschappelijke ladder.

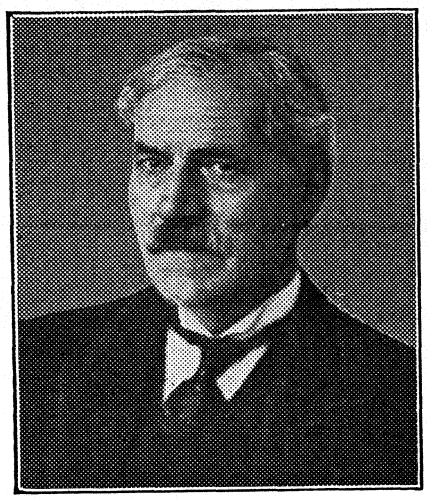

James Ramsay MacDonald

Van 1906 tot 1918 heeft hij voor Leicester, van 1922 tot 1929 voor het district Aberavon (Glamorgan) en van 1929—1931 voor Seaham Harbour als afgevaardigde der Labour-party deel uitgemaakt van het Lagerhuis. Sinds 1931 vertegenwoordigde hij Seaham in het Lagerhuis namens de nationale Labour-party. MacDonald heeft een belangrijk aandeel genomen in de oprichting van de Independent-Labour-party (1893). Van 1906 tot 1909 was hij haar voorzitter. In 1930 trad hij uit. Van 1900—1912 was hij secretaris van de Labour-party, van 1912 tot 1914 haar voorzitter, van 1914—1924 haar penningmeester. Van 1922—1931 was hij voorzitter der parlementaire Labour-party. Hij behoorde tot de oprichters der Union for Democratic Control (1914), terwijl hij gedurende eenigen tijd hoofdredacteur was van de Socialist Review. MacDonald's pacifistische redevoeringen gedurende de oorlogsjaren 1914—1918 maakten hem zeer impopulair. Na den oorlog won hij echter weder de sympathie van de arbeidersbevolking. In 1922 werd hij leider der oppositie en premier en minister van Buitenlandsche Zaken in de eerste arbeidersregeering (1924). Hij was eveneens premier in de tweede arbeidersregeering (1929—1931). In 1929 heeft hij een bezoek gebracht aan de Vereenigde Staten om met president Hoover te onderhandelen. Ramsay MacDonald was president van de Londensche Vlootconferentie (1930). Het jaar daarop vormde hij in Augustus de eerste nationale regeering. Hij was minister-president en minister van Financiën in de tweede nationale regeering (November 1931). In 1933 werd hij gekozen tot voorzitter der Economische Wereldconferentie.
Van zijn hand verschenen o.m. Socialism and society, Labour and the Empire, A Policy for the Labour party en American speeches.
In de laatste jaren hoorde men niet veel van hem.
(Daily Herald) **(Vorig bericht MacDonald 2162 A.; Photo buiten tekst 3004a)**

B. CHINA. — Conflict met Japan. - Val van Shanghai. - Taijoeanfoe ingenomen. —
Shanghai. — De val van Shanghai is een voldongen feit. Nadat de Chineezen op 8 November '37 op enkele punten van de stad weerstand bleven bieden, zagen zij het nuttelooze van verder verzet tegen de Japansche overmacht in en begonnen zij hun stellingen te ontruimen. De terugtocht der Chineesche troepen, in Zuidelijke richting, verliep ordelijk.
Japan heeft op dit oogenblik te Shanghai 250.000 man, ± 200 oorlogsvliegtuigen, een enorm aantal kanonnen, meer dan 250 tanks en ± 50 oorlogsschepen.
Het lot der internationale concessies hangt af van den wil der Japanners. Een spoedvergadering van het Consulaire Corps te Shanghai heeft plaats gehad.
Noorden. — Een communiqué van het hoofdkwartier van het Japansche leger aan het front van Peking meldt, dat de Japansche troepen Taijoeanfoe, de hoofdstad van de provincie Sjansi geheel hebben bezet. Het plaatselijke garnizoen werd vrijwel vernietigd.
Nanking is voornemens den strijd vol te houden.
(Central News - Domei)
(Vor. ber. Chin.-Jap. Conflict 2996 B.)

C. NEDERLAND. — Gestolen effecten. - Effectenhandelaar moet recherchelijsten raadplegen. —
De Amsterdamsche rechtbank heeft in haar vonnis de vraag, of een commissionnair verplicht is de recherchelijsten te raadplegen bevestigend beantwoord.
Deze recherchelijsten immers — zoo overwoog de rechtbank, — worden aan de bankiers en commissionnairs rondgestuurd om het verhandelen van gestolen effecten te bemoeilijken en uit dien hoofde dienen de betrokkenen deze lijsten regelmatig te raadplegen, daar men zich anders aan schuldheling schuldig maakt.
In het onderhavige geval had een Amsterdamsche commissionnair effecten gekocht van een zeer goed bekend staande bank te Parijs. Later — toen de Amsterdammer de stukken al weer had doorverkocht — bleek, dat de effecten gestolen waren van een dame, tijdens een treinreis tusschen Bazel en Bern. De gestolen effecten stonden vermeld op de recherchelijsten, doch de commissionnair had hiervan geen nota genomen. De justitie was van meening, dat de Amsterdamsche commissionnair zich aan schuldheling had schuldig gemaakt.
Daar het hier een principieele kwestie betrof, had de officier *f* 10 boete gevorderd.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Effecten 1667 D.)**

D. L. F. GUIT OVERLEDEN. — Oud-lid der Tweede Kamer. —
Te 's-Gravenhage is 7 Nov. '37 in het R.K. Ziekenhuis op 52-jarigen leeftijd overleden, de heer L. F. Guit, lid van den Haagschen gemeenteraad, oud-lid van Provinciale Staten van Zuid-Holland, oud-lid der Tweede Kamer.
De heer Guit was een zeer bekende persoonlijkheid in de katholieke arbeidersbeweging en had in bovengenoemde colleges zitting voor de R.K. Staatspartij.
(Het Vaderland)

E. DUITSCHLAND. — Dr. Goebbels over het boek in het Derde Rijk. —
De rijksminister van Propaganda, dr. Goebbels, heeft de „Week van het Duitsche Boek" met een rede geopend, die tot titel droeg „Revoluties worden niet zoozeer met wapens als wel met denkbeelden verwekt."
De strijd om de macht, aldus spreker, is meer een strijd van den geest dan van het geweld. Het scherpste wapen van den geest echter is het woord. In boek en zwaard komt de nationale politiek van een volk het duidelijkst tot uiting. Het boek is het wapen van den vredelievenden, opbouwenden geest, het zwaard is het wapen tot beveiliging van het nationale erfdeel. De thans achter ons liggende aera heeft de zegswijze geschapen, dat kennis macht is. Wij echter verklaren, dat prestatie macht is. Het thans achter ons liggende tijdperk stond in het teeken van een grove overschatting van dat wat men geleerd had. Haar goede rapporten werden minder verstrekt voor het

karakter dan wel voor goed gedrag en meer voor kennis dan voor begrip. Wij echter beschouwen het als onze voornaamste taak de persoonlijkheid te vormen. Wij onderwijzen niet enkel, doch wij voeden tevens op. Ons beschavingsideaal is niet van absoluten aard, doch het staat in een vaste verhouding tot het volk.
De taak het boek dezen weg te wijzen, kan thans als vervuld beschouwd worden. Want de kloof, die tusschen schrijvers en lezers was ontstaan is overbrugd; het letterkundig scheppingswerk neemt weer een meer symbolisch karakter aan en doet zoodoende zijn oorspronkelijke beteekenis recht wedervaren.
(Berliner Tageblatt) **(V. b. Dr. Goebbels 2691 C.)**

14 NOVEMBER 1937

A. BRAZILIE. — Dictatuur. - Corporatieve Staat geproclameerd. —

President Getulio Vargas heeft op 10 Nov. '37 een nieuwe Braziliaansche grondwet afgekondigd, welke een einde maakt aan den democratischen bewindsvorm en een corporatieven staat naar Italiaansch model invoert. De president, die had moeten aftreden en niet herkiesbaar was, zal voor onbepaalden tijd aan het hoofd van het bewind blijven.
De Senaat, de Kamer, alle wetgevende lichamen in de afzonderlijke Braziliaansche staten en alle districts- en gemeenteraden zijn ontbonden. Een van de voornaamste doeleinden van het nieuwe bewind zal zijn, met alle middelen een zeer krachtigen strijd tegen het communisme te voeren. De staatsgreep is volkomen vreedzaam verloopen; wel is bij wijze van voorzorgsmaatregel de censuur afgekondigd.
Het ligt in de bedoeling van den president in Januari 1938 een volksstemming te houden.

(Overname zonder bronvermelding verboden)

De z.g. „Commissie voor den staat van beleg" heeft een aantal maatregelen goedgekeurd, waarmede het communisme in Brazilië zal worden bestreden.
In de radiorede, die president Vargas 10 Nov. '37 tot de bevolking heeft gericht, heeft hij o.a. medegedeeld, dat, in afwachting van een nader onderzoek, de betaling van rente en aflossing der Braziliaansche schulden in het buitenland tijdelijk is gestaakt.
Al degenen, die schuldig zijn aan het verspreiden van communistische propaganda worden gearresteerd. In scholen en fabrieken zal een systematische anti-communistische propaganda worden gevoerd. Alle boekwerken, welke communistische denkbeelden inhouden of denkbeelden, welke tegen het nationale bewustzijn indruischen, zullen worden verboden. Aan de pers wordt opgedragen een intelligente, krachtige en overtuigende propaganda tegen het communisme te voeren. (Telex-A. N. P.)

(Vorig bericht Communisme 3003 A.)

B. ANTI-COMMUNISTISCH FRONT. — Commentaren. —

ENGELAND. — **Daily Telegraph:** Het is moeilijk om zonder voorbehoud Von Ribbentrop's verklaring te aanvaarden, dat het nieuwe verdrag een waarborg vormt voor den wereldvrede. Men zou kunnen gelooven, dat het bolsjewisme heden ten dage het eenige groote gevaar voor den vrede is. De jongste gebeurtenissen hebben duidelijk laten doorschemeren, dat de vrede thans vooral wordt bedreigd door de vereenigde vijanden van het communisme.

Manchester Guardian: Het Anti-Sovjet-verdrag is niet alleen tegen Rusland gericht, maar vóór alles tegen Groot-Brittannië. Zonder Engeland en tot op zekere hoogte zonder de Ver. Staten zou Japan de opperheerschappij hebben in het geheele Oosten, Nederl.-Indië daarbij inbegrepen. Zonder Engeland zou Italië de baas zijn in de westelijke Middellandsche Zee, want Frankrijk zou door Duitschland tot bewegingloosheid zijn gedoemd. Zonder Engeland zou Duitschland het program van „Mein Kampf" kunnen verwezenlijken, dat wil zeggen, het zou zijn overheersching op het geheele Europeesche vasteland kunnen vestigen.

FRANKRIJK. — De **Epoque** verdedigt het standpunt: „Binnen de grenzen moeten wij ons tegen het communisme verdedigen. Het verbond is misschien evenzeer tegen Parijs als tegen Moskou gemunt". Deze zienswijze vindt men in andere bladen terug.

Excelsior stelt in het licht, dat dit verdrag buiten de regelen van Genève is opgesteld en wel eens van een moreele, een heel gewone alliantie kan worden. Het blad gaat door: voor Frankrijk, Engeland en Amerika is het een duidelijke waarschuwing. Het blad hoopt daarvan een betere samenwerking tot behoud van den vrede tusschen deze landen.

De **Croix** (r.k.) neemt aan, dat het een verdrag van wederkeerigen bijstand is. Voor eenmaal stemmen deze opvattingen met die van de linker en uiterst linksche bladen overeen.

Oeuvre vindt er het bewijs in, dat Duitschland zijn van ouds bekende plannen niet opgeeft.

Voor **Le Peuple** is het een regelrecht aanvalsverbond; het geeft te denken, dat het onderteekend werd op het oogenblik, dat de conferentie te Brussel in gebreke blijft.

De **Humanité** waarschuwt de democratische landen geen inmenging „ten bate van de heerschzucht van het fascisme" te dulden.

De **Jour** merkt op, dat Duitschland en Italië met de Sovjet-Unie accoorden hebben gesloten en gehandhaafd, doch alleen in Frankrijk luistert een deel van de parlemenaire meerderheid naar wachtwoorden uit Moskou. De democratische mogendheden hebben het zich zelf te wijten als zij niet meer kracht ontwikkelen. Als Duitschland gekund had zou het een militair verdrag met Rusland hebben gesloten.

De **République** meent, dat Japan, de alliantie met Duitschland opstellende, den oorlog tegen China voorbereidde en de Humanité is het daarmede eens. Het is voldoende een land, waarvan men de rijkdommen en gebied begeert, communistisch te noemen om er gewapend tegen te keer te kunnen gaan. Het communistisch blad ziet in het verdrag een bedreiging tegen Indo-China.

De Romeinsche correspondent van **Le Temps** licht de houding van Mussolini toe. Deze aarzelde langen tijd alvorens boven het met Londen gesloten accoord aangaande de Middellandsche Zee de samenwerking met Berlijn te stellen. Sinds de Italianen het vertrouwen in Engeland verloren en zich afvragen of dit hen eigenlijk niet misleid heeft om tijd te winnen en later wraak te nemen voor de schade, die zij met de verovering van Abessynië toebrachten, hebben zij zich vastberaden tot Duitschland gewend. De Franschen zijn geneigd de betrekkingen tusschen Italië tot Duitschland te vergelijken, met die tusschen Oostenrijk-Hongarije en Duitschland vóór den oorlog. Deze inzichten schijnen bevestigd te worden door het feit, dat Japan bij het onderhoud van Mussolini met Ribbentrop na de onderteekening van het verdrag niet tegenwoordig was en dit om de koloniale eischen van Berlijn gedraaid zou hebben. Zelfs de bladen, die Italië tot het laatst toe de hand boven het hoofd hielden, zijn schichtig geworden.

JAPAN. — **Domei** meldt uit Tokio: In antwoord op een vraag in den geheimen raad of hij niet vreesde, dat het anti-kominternverdrag het ongenoegen van Engeland zou opwekken, zeide minister Hirota, dat hij ervan overtuigd is, dat Engeland het verdrag zal begrijpen. Hirota zal verder maatregelen nemen dit begrip nog te vergrooten. Hirota voegde hieraan toe, dat hij niet voornemens is Mandsjoekwo uit te noodigen tot het verdrag toe te treden.

ITALIE. — In de **Giornale d'Italia** geeft Gayda nieuwe bijzonderheden over het Italiaansch-Duitsch-Japansche verdrag tegen het communisme, dat hij „den driehoek van den vrede" noemt. Het verdrag heeft positieve waarde. De tegenstelling tusschen bolsjewisme en vredespolitiek is onoverbrugbaar gebleken en daarom is het in de eerste plaats noodig, dat het communisme geïsoleerd en vernietigd wordt, indien men de wereld de gelegenheid wil geven den vrede op te bouwen en te bewaren. Onder de staten, voor welke het verdrag meer onmiddellijk open staat, noemt Gayda Zwitserland, Polen, Portugal, Oostenrijk, Hongarije, Zuid-Slavië en de andere Latijnsch-Amerikaansche staten, die ook vastbesloten zijn, tegen het communisme zonder consideratie op te treden.
Onder deze omstandigheden verwondert Gayda er zich over, dat de ontvangst te Washington, Londen en Parijs, naar reeds

gebleken is, bitter en polemisch zal zijn. Hij begrijpt dit standpunt der drie democratieën, die over de grootste rijkdommen beschikken, die het beste leven voor den burger kennen en in een communistische wanorde het meeste te verliezen zouden hebben, niet.
Gayda herhaalt overigens ten aanzien van de militaire beteekenis van het verdrag, dat men het geen militair bondgenootschap mag noemen, het is de uiting van kracht, waarin zich de machtige zorg van drie groote volken belichaamt.
Het is niet de bedoeling te bedreigen, maar het hoofd aan alle bedreigingen te bieden. Het staat vast, dat de drie landen boven het economische vraagstuk nog andere uitgebreide terreinen zullen vinden, waarop samenwerking mogelijk is.

CHINA. — In Chineesche kringen was men niet verwonderd over het toetreden van Italië tot het anti-komintern-verdrag, doch men acht het wel betreurenswaardig.
Het orgaan van de Kwo Min Tang, de **Central Daily News**, schrijft, dat Italië en Duitschland ervoor moeten waken, dat Japan het verdrag niet misbruikt voor een actie tegen China, in het belang van hun eigen goede betrekkingen tot China.
Het blad is van meening, dat het motief te zoeken is in de spanning tusschen Engeland en Italië in de Middellandsche Zee.

JOEGO-SLAVIE. — Havas meldt uit Belgrado, dat de **Wreme** een enthousiast hoofdartikel wijdt aan Italië's toetreding tot het anti-communistische pact. Het blad schrijft: Het tweezijdige verdrag van 26 November 1936 wordt zoodoende een driezijdig instrument, en wordt zoodoende een nog machtiger bolwerk van onze beschaving en onze sociale orde van de nationalistische ideologie der volkeren tegen de Komintern. De wereld, die niet wenscht te vergaan, vindt middelen om zich te verdedigen.

DUITSCHLAND. — In zijn rede in den Bürgerbräukeller, ter herdenking van den nationaal-socialistischen Putsch van 9 November 1923, heeft Hitler ook de vriendschap met Italië en Japan besproken. Door erkenning dezer doelmatigheid zijn drie staten tot elkaar gekomen, eerst een groote Europeesche mogendheid, toen een groot vrij volk in Oost-Azië. Deze gemeenschap bestaat uit drie staten, die bereid en vastbesloten zijn hun rechten en levensbelangen te behartigen.
Hitler herinnerde vervolgens aan het bezoek van Mussolini, waarover zoowel Duitschers als Italianen uitermate verheugd waren.

SOVJET-RUSLAND. — Officieel wordt medegedeeld, dat Boris Stein, de Russische ambassadeur te Rome, den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Ciano, heeft bezocht en hem heeft medegedeeld, dat de Sovjet-Unie de toetreding van Italië tot het anti-communistische pact als een onvriendschappelijke daad beschouwt. Stein zou hebben verklaard, dat de toetreding in strijd is met het verdrag van 1923.
Graaf Ciano nam kennis van de mededeeling.
(Vorig bericht 3004 B.)

15 NOVEMBER 1937

A. **CATALONIE. — Companys blijft president. —**
Het Catalaansche parlement heeft met 48 stemmen tegen 1 besloten het presidentsmandaat van Companys te verlengen. Alleen de vertegenwoordiger van de democratische unie van Catalonië (de Catalaansche Katholieke groep) stemde tegen het mandaat, doch in zijn rede verklaarde deze afgevaardigde, dat de president hem sympathiek was, zijn partij zal blijven medewerken voor Catalonië en de republiek. Daarna heeft Companys een rede uitgesproken, waarin hij verklaarde, zijn herkiezing tot president der Catalaansche generaliteit te zullen aanvaarden, „omdat zulks de wil van het volk is". Companys legde in zijn rede voorts den nadruk op de solidariteit tusschen de regeering van Spanje en die van Catalonië. (Le Petit Marseillais)
(Vorig bericht Companys 2201 D.)

B. **SOVJET-RUSLAND. — Het twintigjarig bestaan der Sovjet-Republiek. —**
Onder voorzitterschap van Stalin is 6 November '37 in den grooten schouwburg te Moskou de viering van het twintigjarig bestaan der Sovjet-Unie begonnen. Molotof hield een rede, waarin hij een saluut aan de volken van Spanje en China bracht.
Op het Roode Plein werd het grootste militaire defilé gehouden, dat de Sovjet-Unie ooit gezien heeft. Een zeer groot aantal tanks en gemotoriseerde eenheden maakten deel van de voorbijtrekkende strijdkrachten uit. Men wilde daarmede aantoonen, dat de „politieke zuiveringen" — de terechtstelling van Toechatsjewski enz. — de kracht van het Russische leger heeft vergroot in plaats van verminderd. Dit feest was volgens de leiders de viering der definitieve overwinning van het socialisme in Sovjet-Rusland.
Maarschalk Worosjilof heeft een toespraak gehouden, waarin hij geen enkele toespeling maakte op het te Rome geteekend anti-Komintern-Pact. Hij verklaarde met name: „Het Sovjetleger is een vredeleger, maar indien een vijand ons aanvalt, zullen wij hem evenzeer aanvallen. Wij zullen den oorlog op vijandelijk grondgebied overbrengen en dezen vijand vermorzelen".
Vervolgens speelde een orkest van 700 man, terwijl het voorbijtrekken der troepen een aanvang nam.
Na de leerlingen der militaire Academies passeerden een regiment infanterie, drie regimenten cavalerie, verscheiden compagniën wielrijders, arbeidsmilities en een groep „October aanhangers".
Bij deze laatste merkte men verscheiden personen op leeftijd op.
De revue werd besloten met een defilé van een afdeeling gemotoriseerde artillerie, welke uit meer dan 200 kanonnen bestond.
De bladen maken de balans op van hetgeen sedert de Octoberrevolutie bereikt is. De „Izwestija" schrijft, dat de bevolking van de Unie meester is over een zesde gedeelte van den aardbol. Het roode leger is onoverwinnelijk.
Iedere vijand van het socialisme, die de grenzen tusschen oude en nieuwe wereld tracht te overschrijden, zal vernietigd worden. Het volk der Unie wenscht geen oorlog en spreekt zich uit voor vrede in de geheele wereld. Doch indien imperialisten en fascisten tot den aanval durven overgaan, zullen zij zich in acht moeten nemen. (Izwestija - Telex-A. N. P.)

C. **PALESTINA. — Onrust. - Bijzondere krijgsraden. - Anti-Britsche radio-propaganda. —**
Op 9 November zijn vijf Joodsche arbeiders die naar hun werk gingen in de steengroeven buiten Jeruzalem doodelijk getroffen toen een aantal schoten op hen werden gelost. Twee Arabische arbeiders werden door Joden ernstig gewond.
De Palestijnsche regeering heeft besloten tot instelling van bijzondere krijgsraden, welke de bevoegdheid krijgen, personen ter dood te veroordeelen, die terroristische daden hebben gepleegd, of in het bezit van vuurwapens of bommen gevonden zijn.
De Britsche regeering is volgens de Times voornemens het Palestijnsche radiostation te gebruiken als tegenwicht tegen de anti-Britsche propaganda van het Italiaansche radiostation van Bari. (Times)
(Vorig bericht 3001 F.)

D. **POLEN. — Overeenkomst met Duitschland in zake minderheden. —**
De Poolsche en de Duitsche regeering hebben een gemeenschappelijke verklaring opgesteld over de behandeling van de Poolsche minderheden in Duitschland en de Duitsche minderheden in Polen.
In de verklaring wordt gezegd, dat de beide regeeringen na onderhandelingen, welke in een vriendschappelijken geest werden gevoerd, tot overeenstemming zijn gekomen over een aantal principes, waardoor zij zich in de toekomst bij de behandeling der minderheden zullen laten leiden.
(Polska Agencia Telegraficzna)
(V. b. Minderheden 2188 F.; Polen-Duitschl. 2603 C.)

E. **BELGIE. — Kabinetscrisis. —**
De heeren De Man, Pierlot en Spaak zijn er niet in geslaagd een kabinet samen te stellen. De Koning, die tot 19 Nov. '37 zich in Engeland zal bevinden, heeft Paul Emile Janson verzocht inlichtingen in te winnen over de mogelijkheid een kabinet samen te stellen. De heer Janson heeft echter niet de opdracht van kabinetsformateur gekregen. Het aftredende kabinet zal zoolang in functie blijven.
(Agence Belga) **(Vorig bericht 2988 D.)**

F. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Britsche agenten voor Nationalistisch Spanje. —**
In een officieele mededeeling van het Britsche ministerie van Buitenlandsche Zaken wordt gezegd, dat, met het oog op de wenschelijkheid van een meer bevredigend contact tusschen de Britsche regeering en de autoriteiten van het door Franco beheerschte gebied, voor de bescherming van de onderdanen en de wederzijdsche handelsbelangen overeengekomen is, dat een agent der Britsche regeering zal worden aangewezen, die zich te Salamanca of elders zal vestigen, en dat anderzijds de Britsche regeering een agent van Franco te Londen zal ontvangen.
Bovendien zullen onderagenten worden aangewezen voor een beperkt aantal andere plaatsen, ten aanzien waarvan beide partijen nader tot overeenstem-

ming moeten komen. De ontvangst van een agent te Londen beteekent geenszins erkenning door de Britsche regeering van de autoriteiten in het door Franco beheerschte gebied. Geen der partijen zal een diplomatieken status voor de agenten toestaan of verwachten. (Manchester Guardian)
(V. b. Burgeroorlog 2996 E.; Niet-inmenging 3003 G.)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: J. J. Meyer — „Trilogie altindischer Mächte und Feste der Vegetation." (Niehaus, Zürich)
W. Uhde — „Von Bismarck zu Picasso." (Oprecht, Zürich) **(Vorig bericht 3004 D.)**
Engelsch: Eileen Bigland — „Laughing Odyssey" (beschrijving van het huidige Russische leven). (Hodder and Stoughton, London)
Sarah Campion — „Thirty Million Gas Masks." (Peter Davies) **(Vor. ber. 3004 D.)**
Fransch: André Ducasse — „La grande Mademoiselle, la plus riche héritière d'Europe." (Hachette, Paris)
Maurice Maeterlinck — „Devant Dieu." (Fasquelle) **(Vor. ber. 3004 D.)**
Italiaansch: V. Piccoli — „Il Sentiero nell' Ombra." (Ceschina, Milano) **(Vor. ber. 3004 D.)**
Nederlandsch: Elise Soer — „Fata Morgana." (De Tijdstroom, Lochem)
S. Vestdijk — „Het vijfde zegel." (Nygh & v. Ditmar) **(Vor. ber. 3004 D.)**
Zweedsch: K. G. Ossiannilson — „Smeden Bångs Träta med Vår Herre." (Bonnier, Stockholm)
(Vorig bericht 2850 C.) (Red. K. H. A.)

B. **DANZIG. — Oprichting van nieuwe partijen verboden. - „Staatsjugend". —**
In de Staatscourant is 8 Nov. '37 een Senaatsbesluit gepubliceerd, waarbij de oprichting van nieuwe politieke partijen wordt verboden. Bovendien is een verordening over de „staatsjeugd" van Danzig afgekondigd. Daarin staat o.a.: De Danziger jeugd van Duitschen stam wordt in een „staatsjeugd" georganiseerd. De taak van de „staatsjeugd" is de lichamelijke, geestelijke en zedelijke opvoeding van de jeugd tot dienst voor het volk en tot de volksgemeenschap. (D. N. B.) **(V. b. Ontbonden Partijen 2987 F.)**

C. **NEDERLAND. — Prof. Mr. P. J. M. Aalberse neemt afscheid als voorzitter der Tweede Kamer. - Mr. J. R. H. van Schaik nieuwe voorzitter. —**
In de op 9 Nov. '37 gehouden vergadering van de Tweede Kamer heeft prof. mr. P. J. M. Aalberse afscheid genomen als voorzitter dier Kamer.
Prof. Aalberse heeft een rede uitgesproken, die in ademlooze stilte werd aangehoord. De Kamer was zeer onder den indruk.
Bij K. B. is benoemd tot voorzitter der Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de loopende zittingsperiode mr. J. R. H. van Schaik. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Prof. Mr. P. J. M. Aalberse 2993 A.; Mr. J. R. H. van Schaik 2544 D.)

16 NOVEMBER 1937

D. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
Op 12 Nov. '37 heeft de Banque de France haar disconto verlaagd van 3½% tot 3%. (Le Journal)
(Vorig bericht 2927 A.)

E. **CHINA. — Conflict met Japan. — Nanking bedreigd. — Regeering blijft voorloopig. —**
Onder dekking van tookgordijnen zijn op 14 Nov. '37 weer nieuwe Japansche versterkingen aan land gegaan op den Jangsteoever, op 70 K.M. afstand van Shanghai. Deze troepen hebben tot taak, de in westelijke richting terugtrekkende Chineezen van Nanking af te snijden. De Chineesche regeering blijft voorloopig te Nanking. Volgens berichten uit het Japansche kamp hebben de Chineesche strijdkrachten, die ten Noorden van Lioeho (bij Taitsang) lagen, hun stellingen prijsgegeven. Lioeho is door de Japanners bezet.
Het succesvol optreden van de Japanners tegen den linkervleugel van het Chineesche leger heeft de defensieve plannen van de Chineezen voor het gebied ten Noordwesten van Shanghai in de war gestuurd. De Japanners bevinden zich reeds in het merengebied tusschen laatstgenoemde stad en Nanking.
In de hoofdstad maakt men zich zeer ongerust over dezen gang van zaken. Men is dan ook ijlings begonnen met de versterking van de forten aan de rivier, terwijl ok nieuwe verdedigingsstellingen worden aangelegd. De Chineesche regeering is op het oogenblik niet voornemens de stad te verlaten.
Japansche oorlogsschepen varen inmiddels steeds verder de Wangpoe op. (Central News - Domei)
(Vorig bericht 3009 B.)

F. **PACIFIC-CONFERENTIE TE BRUSSEL. — Japan's afwijzend antwoord. - Resolutie der Mogendheden. —**
Ten tweede male heeft Japan geweigerd deel te nemen aan de Brusselsche conferentie. In de antwoord-nota van Japan van 12 Nov. '37 wordt o.m. gezegd: de afwijzing van de uitnoodiging geschiedt, daar er geen wijziging is gekomen in de omstandigheden, waaronder de conferentie van Brussel is belegd. De toestand in het Verre Oosten is de laatste vijf jaren zoo volkomen veranderd, dat de bepalingen van het Negenmogendhedenpact thans niet meer bruikbaar zijn. Japan is van meening, dat deze gewijzigde toestand in het Verre Oosten thans geen collectieve oplossing, maar uitsluitend nog rechtstreeksche onderhandelingen tusschen Japan en China toelaat. De overheerschende invloed van de Komintern, niet slechts op Westelijk en Noord-Westelijk China, doch zelfs op Nanking, heeft een wijziging gebracht in de ten tijde van het sluiten der Negenmogendheden-overeenkomst heerschende voorwaarden. De hierbij aangesloten mogendheden hebben met deze wijziging van den toestand in geen enkel opzicht rekening gehouden. Japan's optreden richt zich tegen deze wijziging, en dit beteekent derhalve een strijd om de Komintern in het Verre Oosten te overwinnen.
Antwoord aan Japan. — De Conferentie der Mogendheden, die op 15 Nov. '37 te Brussel plaats had ten einde de goedkeuring te verkrijgen van den tekst der resolutie, die aan Japan zal worden gezonden, heeft tot resultaat gehad, dat het stuk door 15 delegaties werd goedgekeurd, t.w. door de Unie van Z.-Afrika, de Ver. Staten van Noord-Amerika, Australië, België, Bolivië, Canada, China, Frankrijk, Groot-Brittannië, Indië, Mexico, Nieuw-Zeeland, Nederland, Portugal en Sovjet-Rusland. De Italiaansche delegatie stemde tegen en drie andere: Zweden, Noorwegen en Denemarken verklaarden in principe accoord te gaan, maar geen belangen in het Verre Oosten te hebben en zich daarom van stemming te willen onthouden. Het document gispt de houding, welke Japan jegens de conferentie aanneemt. De mogendheden zijn van oordeel, dat het Chineesch-Japansche conflict alle landen aangaat en dat dit conflict niet door uitsluitend rechtstreeksche onderhandelingen uit de wereld te helpen is. Blijft Japan weigeren de vijandelijkheden te staken, dan zullen de mogendheden overwegen, welke houding zij tegenover zulk een situatie gemeenschappelijk zullen aannemen.
De Italiaansche gedelegeerde Aldrovandi motiveerde de afwijzende houding van Italië als volgt:
„Mijnheer de voorzitter — Italië beschouwt de verklaring, waarvan hier sprake is, als een open deur, niet gericht naar de regeling van een conflict, maar veeleer naar de ernstigste verwikkelingen. Italië wil de verantwoordelijkheden niet aanvaarden welke daar uit kunnen voortvloeien en het spreekt dus een duidelijk afwijzend votum uit terwijl het zich zijn houding voorbehoudt ten aanzien van de latere fases van het geschil. (Agence Belga) **(3004 A.)**

G. **DUITSCHLAND. — Tsjechische grenslijn vastgesteld. —**
Duitschland en Tsjecho-Slowakije hebben 15 Nov. '37 een overeenkomst geteekend, waarbij de grenslijn tusschen beide landen wordt vastgesteld. De overeenkomst behelst tevens een gezamenlijke regeling van de betrekkingen tusschen de beide grensgebieden. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Duitschland—Tsjecho-Slowakije 2896 F.)

A. DR. JOHAN WAGENAAR 75 JAAR. —

1 November 1937 vierde Dr. Johan Wagenaar zijn 75sten verjaardag. Wagenaar werd in Utrecht geboren, waar hij zijn opleiding kreeg van Richard Hol aan de Muziekschool van Toonkunst. Ook nam hij orgellessen bij Sam. de Lange en studeerde hij contrapunt bij van Herzogenberg. Wagenaar werd reeds in 1885 leeraar aan de Muziekschool, enkele jaren later organist van de Domkerk en in 1904 directeur der Muziekschool, als opvolger van Richard Hol. Tot 1919 vervulde hij deze betrekking, waarna hij benoemd werd tot directeur van het Koninklijk Conservatorium te 's-Gravenhage, welke functie hij eerst eenige maanden geleden neerlegde.

Wagenaar is bekend geworden als directeur der Toonkunstkoren te Utrecht, Leiden en Den Haag en als leider van de Muzikale Kring te Utrecht. Voor deze kring schreef hij verscheidene humoristische werken, o.a. „De Schipbreuk" en „De Doge van Venetië". Van zijn werken op ander gebied verdienen vooral genoemd te worden de Symphoniëtta, geschreven als dankbetuiging voor zijn benoeming tot Dr. h.c. van de Universiteit te Utrecht (1916), het symphonische gedicht Saul en David, de Ouverturen Cyrano de Bergerac, De getemde Feeks en Driekoningenavond; Intermezzo pastorale; Wiener Dreivierteltakt; Aveux de Phèdre voor zang en orkest; Larghetto voor hobo en orkest, opgedragen aan Jaap Stotijn; aan het Concertgebouw droeg hij een Feestmarsch op, die op het Gala-openingsconcert van het Jubileum-seizoen (7 October 1937) in tegenwoordigheid van den componist werd uitgevoerd. Ter gelegenheid van zijn 75sten verjaardag werd onlangs zijn naam aangebracht aan het balcon van de groote zaal in het Concertgebouw. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Dr. Joh. Wagenaar 2856 B.)

B. NEDERLAND. —

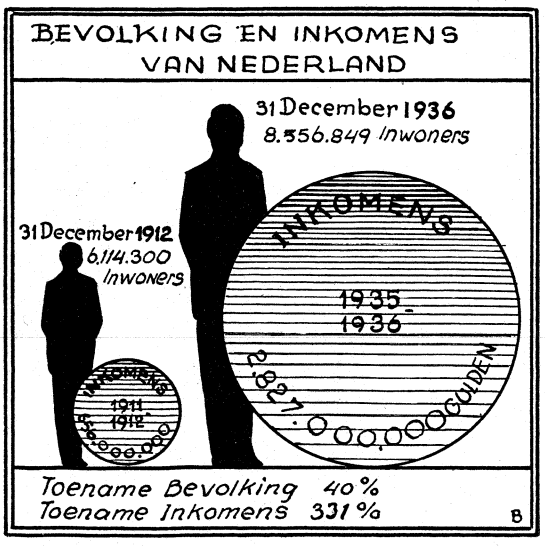

(Overname zonder bronvermelding verboden)

(Vor. ber. Bevolking 2933 A.; Inkomens 2681 A.)

C. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's boodschap aan het Congres. - Particulier kapitaal en Particulier initiatief. —

In een boodschap, die president Roosevelt op 15 Nov. 1937 aan het Amerikaansche Congres heeft doen toekomen, zegt hij onder meer, dat de daling der industrieele voortbrenging geen ernstige afmetingen heeft aangenomen. Niettemin veroorzaakt deze daling een vermindering van het nationale inkomen, en daarom is zij een zaak van groote beteekenis.

Roosevelt verklaart met vele zakenlieden besprekingen te hebben gehad, en daaruit te hebben opgemaakt, dat er voldoende verstand in het land is, niet alleen om den achteruitgang voor het oogenblik te doen ophouden, maar ook om den grondslag voor een duurzamer herstel te leggen. Indien men de gewone voorzichtigheid in acht neemt, is er geen gevaar voor een langdurige depressie. Afgezien van eenige slechte regelingen, die verbeterd kunnen worden, zijn de bestaande omstandigheden niet ongunstig.

Roosevelt geeft dan een overzicht van den tegenwoordigen stand van zaken, vergeleken bij dien van 1929, en zegt, dat de dringendste taak bestaat in de uitbreiding van het gebruik van het particuliere kapitaal en in het scheppen van werkgelegenheid.

Het particuliere bedrijf kan in samenwerking met de regeering tot een hooger peil van industrieele activiteit komen dan in het begin van het jaar.

Indien het particuliere bedrijf niet aan de verwachtingen beantwoordt, zal de regeering tusschenbeide moeten komen. Er zullen voorstellen worden ingediend, die ten doel hebben de belegging van particulier kapitaal in den bouw van huizen op groote schaal aan te moedigen.

Betere belastingregeling. — Commissies van het Congres, aldus de boodschap, stellen reeds een onderzoek in naar de mogelijkheid van het verwijderen van onrechtvaardigheden uit de belastingwetten.

„Wij moeten onze bijzondere aandacht wijden aan de verlichting van de lasten der kleine zakenlieden: zoo kunnen wij wellicht ook steun vinden bij het zoeken naar een betere methode om de groeiende concentratie van economische belangen en de daaruit voortvloeiende monopolistische practijken, die, den anti-trustbepalingen ten spijt, blijven bestaan, tot staan te brengen."

Naar het spoorwegbedrijf en andere „public utilities" wordt een nieuw onderzoek ingesteld, maar ten gevolge van het sedert jaren gevoerde ongezonde financieele beheer zal een oplossing moeilijk te vinden zijn. Roosevelt herinnert het congres er dringend aan, dat de regeering een uitgebreid doel heeft: n.l. het bereiken van een hoogeren levensstandaard en een rechtvaardiger verdeeling der vruchten van den vooruitgang der beschaving. Daarmede hangt samen het streven naar stabilisatie en handhaving van de koopkracht der natie en naar verbetering der machinerie bij de uitvoerende en de wetgevende taak der regeering.

Bij de formuleering van het landbouwprogramma moet men rekening houden met de vruchtbaarheid van den grond, de welvaart der boerengezinnen en der consumenten en met de belangen der Amerikaansche democratie. Ten slotte dringt de president erop aan, dat er regionale commissies gevormd zullen worden, die plannen zouden moeten maken voor het behoud en de ontginning der nationale hulpbronnen, opdat verspilling voorkomen worde.

(N. Y. Herald Tribune) **(Vor. ber. Roosevelt 2977 B.)**

D. NEDERLAND. — Strafrechtelijk seminarium te Leiden. —

In het vroegere woonhuis van wijlen prof. Snouck Hurgronje aan het Rapenburg te Leiden is op 28 Oct. '37 het Strafrechtelijk Seminarium geopend. Daarbij waren o.m. tegenwoordig de heer H. J. Smidt, referendaris van het departement van Justitie, als vertegenwoordiger van den minister. Namens curatoren waren aanwezig staatsraad Limburg en mr. Idenburg. Voorts de rector-magnificus prof. Barge en verdere universitaire autoriteiten.

Prof. mr. J. M. van Bemmelen, hoogleeraar in het strafrecht te Leiden en curator van de Prof. A. E. J. Modderman-stichting, welke dit instituut in het leven heeft geroepen, hield de openingsrede.

De oorzaak en het doel van deze stichting en dit seminarium zijn gelegen in het verlangen van den advocaat te Amsterdam, mr. H. A. E. Modderman, een stichting te maken, die aan deze Universiteit het werk van zijn vader, den minister en hoogleeraar in het strafrecht, zou bestendigen. (Alg. Handelsblad)

A. **ANTI-COMMUNISTISCH FRONT. — Rusland's houding. —**

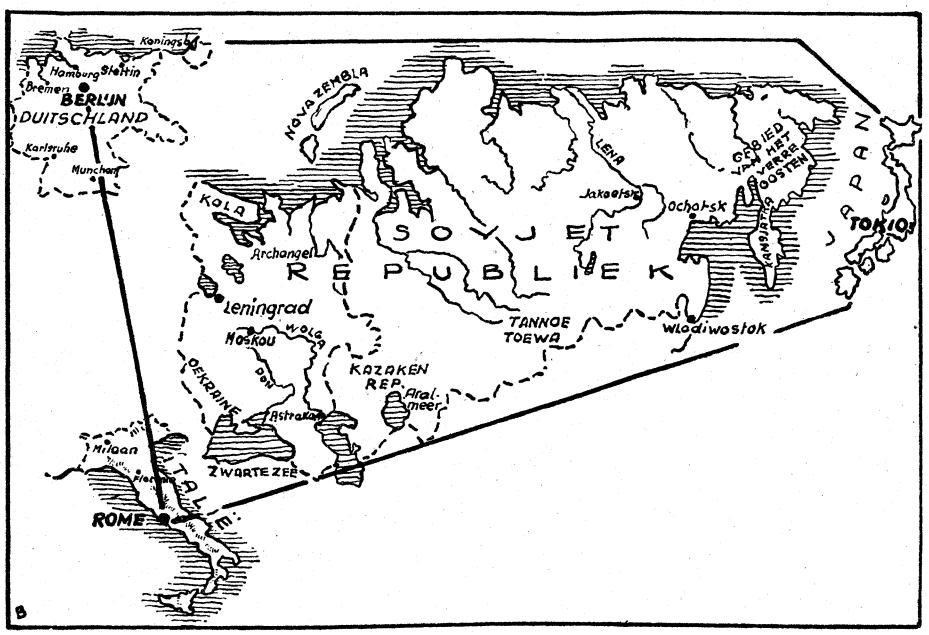

De driehoek Duitschland—Italië—Japan.

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Sovjet-Rusland is zich van zijn huidige positie in Oost-Azië zeer wel bewust. Het houdt zich muisstil en wacht af hoe het van de benarde positie der democratische landen partij zou kunnen trekken. Een betere dienst zou het niet bewezen kunnen worden dan wanneer door het drijven der dictatuurstaten de grootste Europeesche democratieën op zijn hulp waren aangewezen.
(Neue Zürcher Zeitung)
(Vorig bericht 3010 B.)

17 NOVEMBER 1937

B. **POLEN. — Sociaal-democratische delegatie bij president Moscicki. - Tegen Duitschland gericht memorandum overhandigd. —**

De sociaal-democratische delegatie, die 13 Nov. een bezoek aan Polens president, Moscicki, bracht en uit acht leiders van de partij en de vakvereenigingen bestond, heeft den president een memorandum overhandigd, waarin zij verklaart, dat de vrede van Polen in gevaar gebracht wordt door Duitschlands aspiraties te Danzig en in Opper-Silezië. De partij beschouwt het, gezien de onrust, die op internationaal gebied door de fascistische landen veroorzaakt wordt, als een illusie te meenen, dat deze landen den vrede van Polen zullen eerbiedigen. Het memorandum dringt er op aan, Polen niet langer met de bedoelde landen te doen samengaan.

Wat den binnenlandschen toestand betreft, bepleit de sociaal-democratische partij een spoedige verwerkelijking der landbouwhervorming en het voeren van een stelselmatige volkshuishouding. Het memorandum dringt er op aan, ter wille van den binnenlandschen vrede de kieswet te wijzigen en spoedig tot het houden van onpartijdige verkiezingen over te gaan. De huidige kieswet, aldus het document, heeft de regeeringspartij in een bevoorrechte positie geplaatst en aan een politiek stelsel het aanzijn geschapen, dat door een groot deel van het Poolsche volk van de hand gewezen wordt.

Het onderhoud tusschen de delegatie en Moscicki duurde twee uur en droeg een zeer openhartig karakter. Zooals men weet, was het de eerste maal, sinds Pilsoedski in Mei 1926 zijn staatsgreep uitvoerde, dat de president der republiek vertegenwoordigers der sociaal-democratische partij ontving.
(Polska Agencia Telegraficzna)
(Vor. ber. Polen-Duitschland 3011 D.)

C. **BRAZILIE. — Geen fascistisch noch integralistisch bestuur. - Koffie - Banken. —**

„Onze grondwet is niet fascistisch en niet integralistisch, zij is Braziliaansch" aldus president Vargas in de toelichting op de jongste gebeurtenissen, die hij aan de vertegenwoordigers der buitenlandsche pers heeft gegeven.

In onze grondwet, vervolgde de president, hebben wij rekening gehouden met de gevoelens, opvattingen en wenschen van het volk. Brazilië zal het federale republikeinsche regime handhaven, aan het hoofd waarvan een president blijft staan.

De buitenlandsche politiek wordt niet gewijzigd en Brazilië zal de met andere landen gesloten verdragen eerbiedigen. Voor het anti-Komintern-verdrag heeft Brazilië geen belangstelling, daar het een pan-Amerikaansche politiek voert en speciaal rekening wil houden met de Vereenigde Staten.

Brazilië zal niet vragen om erkenning van de nieuwe situatie door het buitenland, omdat het van oordeel is, dat daarvoor geen enkele aanleiding bestaat. De volksstemming zal spoedig worden gehouden.

De regeering is van plan de belangrijkste problemen vastberaden op te lossen. Hoewel de nieuwe grondwet weer de doodstraf invoert zal deze slechts bij hooge uitzondering toegepast worden.

Geen koffievernietiging meer. — In de vergadering van den ministerraad is een decreet tot wijziging van de koffiepolitiek onderteekend. Hierbij is een einde gemaakt aan het ingrijpen van de regeering op de koffiemarkt. (Telex-A. N. P.)

Banken. — De hieronder volgende opgave vermeldt de belangrijkste buitenlandsche banken, die in Brazilië werkzaam zijn:

Nederlandsche: Hollandsche Bank-Unie.

Fransche: Banque Française et Italienne pour l'Amérique de Sud, Caisse Générale de Prêts Fonciers et Industriels.

Engelsche: Bank of London and South America Ltd., British Bank of South America, London and Brazilian Bank Ltd.

Duitsche: Brazilianische Bank für Deutschland, Banque Allemande Transatlantique, Banque Germanique pour l'Amérique du Sud.

Andere belangrijke buitenlandsche banken, die bijkantoren in Zuid-Amerika hebben, zijn Banco di Napoli, Banco Popular Italiano, Banque Italo-Belge, Banco Portugez do Brasil, National City Bank of New York, Royal Bank of Canada.

(Ag. Econ. et Fin.) **(Vor. ber. Staatsgreep 3010 A.; Koffie 3003 A.; Vernietiging 2935 A.; Banken 2351 G.)**

A. **ZWITSERLAND. — Beperking van kapitaalstoevloeiing. —**
De Zwitsersche Nationale Bank heeft bekend gemaakt, dat zij geen goud meer accepteert, dat niet van een centrale bank afkomstig is.
De „Ag. Econ. et Fin." verneemt verder, dat de Zwitsersche Nationale Bank, den grooten banken om haar medewerking verzoekend, dezen heeft laten weten, dat zij de middelen zou onderzoeken, die den invoer van vluchtkapitaal in Zwitserland zouden voorkomen. Overigens wordt reeds sedert lang op dit kapitaal geen rente meer vergoed en is de investeering er van vrijwel onmogelijk. De Zwitsersche banken hebben onmiddellijk geantwoord, dat zij gaarne de Nationale Bank bij haar pogingen zullen steunen.
(Ag. Econ. et Fin.)

B. **NEDERLAND. — Padvinders. - Prins Bernhard, Koninklijk Commissaris. - Staatsraad Rambonnet zal aftreden als hoofdverkenner. —**
Prins Bernhard heeft zich bereid verklaard om met ingang van 22 November 1937 op te treden als Koninklijk Commissaris bij de „Nederlandsche Padvinders", waardoor Z. K. H. dus dezelfde functie zal waarnemen als wijlen Prins Hendrik der Nederlanden. Met ingang van dien datum zal Staatsraad J. J. Rambonnet aftreden als hoofdverkenner, een besluit, dat verband houdt met den hoogen leeftijd en den gezondheidstoestand van den Staatsraad. De heer Rambonnet acht thans, na de succesvolle wereldjamboree, den tijd gekomen, om zich terug te trekken en plaats te maken voor een jongeren leider.
Nochtans is de nieuwe hoofdverkenner nog niet aangewezen. Als waarnemend hoofdverkenner zal daarom optreden de heer A. Oosterlee uit Nijmegen, thans hoofdkwartierscommissaris voor de verkenners. Op de wereldjamboree te Vogelenzang was de heer Oosterlee leider van het Nederlandsche contingent, dat op Woestduin was gelegerd. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Padvinders 2894 A.; Pr. Bernhard 2995 C.; Staatsraad Rambonnet 1205 E.)

C. **NEDERLAND. — Begrooting van Justitie. - Memorie van Antwoord verschenen. —**
De voornaamste punten uit de Memorie van Antwoord der begrooting van Justitie zijn de volgende:
De voorbereiding van de invoering der Pachtwet wordt met kracht bevorderd. Een definitieve toezegging omtrent het tijdstip der inwerkingtreding kan evenwel nog niet worden gedaan.
De minister is voornemens aan de staatscommissie-Limburg de vraag voor te leggen of het gewenscht is de faillissementswet te wijzigen in dien zin, dat een polis van levensverzekering tot een bescheiden, door de wet te bepalen bedrag buiten het faillissement zou blijven.
Medewerking tot verruiming der mogelijkheid tot echtscheiding is van den minister niet te verwachten.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. 2704 B.; Begrooting 2957 C.)**

18 NOVEMBER 1937

D. **GEESTELIJK LEVEN. — De Katholieke Actie. —**
Wij ontleenen het volgende aan de brochures van „Katholieke Actie":
De Katholieke Actie is „de medewerking van den leek aan het hiërarchisch apostolaat."
Dit is de officieele definitie van den Paus.
Het woord apostolaat kan men nemen
a. in ruimere beteekenis;
dan wordt er onder verstaan elk gebed, elk offer, woord of daad, die bijdraagt tot uitbreiding van het Rijk Gods. Tot dezen vorm van apostolaat is iedere geloovige verplicht.
b. in engere beteekenis;
d.i. de apostolische werkzaamheid, waartoe alleen de apostelen en hun opvolgers de officieele zending hebben gekregen. Door de zending worden de leden der Katholieke Actie medewerkers van dit apostolaat.
Alle eeuwen door hebben leeken de priesters in hun zielzorgwerk geholpen.
Het nieuwe in de Katholieke Actie is:
1e. De leeken worden meer dan tot dusver in de directe zielzorg betrokken.
2e. Door de zending wordt de medewerking thans meer officieel.
3e. Z.H. de Paus wil door de Katholieke Actie meer eenheid brengen in de Actie der Katholieken.
De Katholieke Actie is noodzakelijk:
1e. omdat de activiteit van de vijanden der Kerk en de heftigheid van de aanvallen, ook van ons een uiterste concentratie van krachten eischt.
2e. omdat de geestelijkheid het werk alleen niet meer af kan. Dat is niet alleen waar voor het buitenland; ook in ons land zijn verontrustende verschijnselen; ook in ons land zijn de priesters overladen met werk; met heel veel parochiänen kunnen de parochiepriesters niet voldoende contact houden.
De Katholieke Actie wil aan leeken, met apostolische zielenijver, een gedeelte van de priestertaak op de schouders leggen. Dit is voor de leeken een hooge uitverkiezing en blijk van vertrouwen.
(Katholieke Actie)

E. **NEDERLAND. — Begrooting van Binnenlandsche Zaken. - Memorie van Antwoord. - Zondagswet. —**
Wij lezen in de Memorie van Antwoord betreffende de begrooting van Binnenlandsche Zaken voor 1938 over de Zondagswet het volgende:
Bij het te dezer zaken te voeren beleid kan en mag de minister niet voorbijzien, dat de toepassing van de Zondagswet in de onderscheidene gedeelten van het land zeer uiteenloopend is geweest. Naast beteekenende gebieden, waar deze toepassing niet te wenschen heeft overgelaten en een volledige naleving plaats vindt, liggen helaas een groot aantal gemeenten waar de toepassing van de wet zooveel te wenschen heeft overgelaten, dat zij een voorbeeld is geworden van dood recht. Allerlei omstandigheden hebben hiertoe medegewerkt, zoo ook de voortdurende verkondiging, dat de Zondagswet van 1815 niet meer toepassend is voor dezen tijd.
De minister kan deze opvatting in haar algemeenheid niet deelen. Hij meent, mede gelet op de groeiende begeerte onder ons volk, dat de Zondagswet zoo krachtig mogelijk ook door de overheid dient te worden bevorderd, dat er aanleiding is rustig de toepassing en naleving van de wet af te dwingen.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. 2704 B.; Begrooting 3015 C.)**

F. **SAM PRAEGER OVERLEDEN. —**
Op 83-jarigen leeftijd is op 8 Nov. '37 te Amsterdam overleden de vooral in Amsterdamsche artistenkringen zoo bekende musicus Sam Präger.
Sam Präger bespeelde voornamelijk alt en piano, doch daarnaast ook nog verschillende andere instrumenten. In latere jaren verzorgde hij de entre-acte muziek bij de tooneelgezelschappen van Herman Heyermans en bij de Kon. Vereeniging „Het Nederlandsch Tooneel", van welke muziek hij een groot gedeelte zelf componeerde. Daarnaast begeleidde hij dikwijls solisten, bijv. van de Italiaansche Opera en gaf hij lessen aan verscheidene leerlingen. Nog op hoogen leeftijd nam hij zelf pianoles bij Cornelis Dopper en les in compositie- en harmonieleer bij Adriaan van Tetterode, terwijl hij tot aan zijn overlijden toe regelmatig eenige uren per dag studeerde.
(Red. K. H. A.)

G. **NEDERLAND. — Monumenten voor Duitsche soldaten te Maastricht en Weert. —**
Op 7 Nov. '37 werden te Maastricht en Weert monumenten onthuld ter nagedachtenis van de Duitsche soldaten, die in de oorlogsjaren 1914—1918 aldaar stierven.
(Red. K. H. A.)

A. NOBELPRIJZEN. — Letterkunde. - Roger Martin du Gard. —

De Nobelprijs voor letterkunde is door de Zweedsche Academie dit jaar toegekend aan den Franschen dichter Roger Martin du Gard.

Roger Martin du Gard werd in 1881 te Parijs geboren. Hij heeft naam gemaakt in 1913 met zijn gedicht Jean Barois, geïnspireerd op het Dreyfusproces.

In latere jaren schreef hij „Le Testament du père Leleu" (1920) en „La gonflé" (1928) en een groote familie-roman „Les Thibault" (1921).

Scheikunde. — Dr. W. N. Haworth en Prof. dr. Paul Karrer. —

De Nobelprijs voor Scheikunde is toegekend aan den Engelschen professor W. N. Haworth en den Zwitserschen professor Paul Karrer.

Paul Karrer, doctor honoris causa in de medicijnen en in de pharmacie, werd in 1889 geboren. Sedert 1919 is hij hoogleeraar in de Scheikunde aan de Universiteit van Zürich. Van zijn hand verschenen verschillende publicaties, o.m. Einführung in die Chemie der polymeren Kohlenhydrate (1925), een leerboek der organische chemie (1930), tal van publicaties over vitaminen, Pflanzenfarbstoffe und Naturprodükte.

Walter Norman Haworth werd in 1883 geboren. Hij studeerde scheikunde aan de Universiteiten van Manchester en Göttingen. Van 1915 tot 1925 was hij leeraar in de organische chemie op Armstrong College (New-Castle on Tyne) en lector aan de Universiteit van Durham.

Sedert 1925 is hij hoogleeraar in de scheikunde en directeur van de afdeeling scheikunde der Universiteit van Birmingham. Sedert 1931 is hij lid van het bestuur der Royal Society, alsook medewerker aan The Journal of the Chemical Society. Van zijn hand verschenen vele artikelen over de samenstelling van carbonhydraten. Hij is schrijver van The Constitution of Sugars.

Natuurkunde. — Prof. C. J. Davisson en Prof. G. P. Thomson. —

De Nobelprijs voor Natuurkunde is ten deel gevallen aan den New Yorkschen hoogleeraar Clinton Joseph Davisson en den Londenschen professor George Paget Thomson, voor hun ontdekking op het gebied der interferenties bij de uitstraling der kristallen door electronen. (Svenska Dagbladet)

(Vor. ber. Nobelprijzen: Letterkunde 2542 A.; Natuurkunde 2542 A.; Scheikunde 2542 A.)

B. GEP. LUIT.-GEN. N. BOSBOOM OVERLEDEN.

In den ouderdom van 82 jaar is 14 Nov. '37 te Den Haag overleden de gep. luit.-generaal N. Bosboom, oud-minister van Oorlog.

De heer Bosboom maakte van 29 Aug. 1913 tot 15 Mei 1917 deel uit van het ministerie-Cort van der Linden. Op 15 Mei 1917 trad hij als minister af, naar aanleiding van het aannemen door de Kamer van de motie-Marchant betreffende het oproepen van de landstormklasse 1908. (Het Vaderland)

19 NOVEMBER 1937

C. HONGARIJE. — Buitenlandsche politiek. - Verklaring van Von Kanya. —

Naar het D. N. B. meldt heeft de Hongaarsche minister van Buitenlandsche Zaken, Von Kanya, in de besloten zitting van de commissie van buitenlandsche zaken van het Huis van Afgevaardigden een verklaring afgelegd, waarin hij o.a. heeft gezegd, dat de Duitsch-Belgische, Italiaansch-Zuidslavische en Zuidslavisch-Bulgaarsche overeenkomsten het gevaar voor een acuut conflict hebben verminderd. De verklaringen van Hitler en Mussolini tijdens het bezoek van dezen laatsten aan Berlijn wezen er op, dat zij den waren vrede op hechte grondslagen willen plaatsen, terwijl uit de Poolsch-Duitsche verklaring ten aanzien van de minderheden blijkt, dat deze kwestie op vriendschappelijke wijze op te lossen is.

De onderhandelingen van Hongarije met de regeeringen van de Kleine Entente om te komen tot meer normale betrekkingen hebben tot nu toe nog geen positief resultaat opgeleverd. Spreker hoopt evenwel, dat aangezien thans in beginsel geen verschil van meening meer bestaat in zake de militaire gelijkheid van rechten, binnenkort een overeenkomst tot stand zal komen.

Het eigenlijke twistpunt blijft de minderhedenkwestie. In deze staan de regeeringen van de Kleine Entente op het standpunt, dat zij geen nieuwe verplichtingen op zich kunnen nemen. Von Kanya heeft de vertegenwoordigers van de regeeringen der Kleine Entente te Boedapest medegedeeld, dat Hongarije oprecht een verbetering van de atmosfeer verlangt. Een overeenkomst kan evenwel alleen door wederzijdsche offers tot stand komen en wel uitsluitend, wanneer de Kleine Entente de kwestie der minderheden opnieuw beziet. De Hongaarsche regeering is zelfs bereid geweest de zaak op grondslag van wederkeerigheid te regelen.

Spreker wees er verder op, dat geen wijziging is gekomen in de Hongaarsche buitenlandsche politiek. Deze blijft steunen op de protocollen van Rome en de oprechte vriendschap met Duitschland. Een bewijs hiervoor is de komende reis naar Duitschland. De regeering onderhoudt goede betrekkingen met Polen en ziet met genoegen de belangstelling van Engeland voor het Donau-vraagstuk. Bij het beoordeelen van de houding van Frankrijk moet men rekening houden met de verdragen, waarmede Frankrijk is gebonden aan de Kleine Entente, met wie Hongarije nog verscheidene zaken te regelen heeft.

(Az Est)

D. ENGELAND. — Socialisatie der Steenkolenmijnen.

De tekst van het nieuwe wetsontwerp tot socialisatie der Engelsche steenkolenmijnen is op 11 Nov. '37 gepubliceerd.

Er zal een Coal Commission worden ingesteld, die alle steenkolenbekkens, onverschillig of zij reeds ontdekt zijn of niet, zal overnemen. De staat zal in totaal voor de royalties aan de tegenwoordige eigenaars £ 66.45 millioen uitkeeren. Dit bedrag zal verkregen worden door een leening. Daar er vier- à vijfduizend eigenaren zijn, zal het overnemen door den staat slechts langzaam in zijn werk gaan. Men heeft voorloopig aan een periode van 3½ jaar (1 Januari 1939—1 Juli 1942) gedacht.

Men gaat dus niet onmiddellijk met het overnemen van mijnen beginnen, maar pas over ruim een jaar. Het nieuwe wetsontwerp behelst voorts, dat mijnen onder dwang kunnen worden samengevoegd, wanneer daartoe vrijwillig niet snel genoeg wordt overgegaan. (Manchester Guardian)

(Vor. ber. 2768 B.; Mijnen 2780 A.)

E. TSJECHO-SLOWAKIJE. — De Begrooting 1938. - Maatregelen van de regeering. —

De ministerraad is het eens geworden over de dekking van het tekort der gewone begrooting ten bedrage van 1150 millioen kronen. Deze zal worden gevonden: ten eerste door instelling van een heffing voor de staatsverdediging als toeslag op de verschillende inkomstenbelastingen. Deze zal 440 millioen kronen opbrengen. Ten tweede door een belasting op buitengewone conjunctuurwinsten, die 150 millioen kronen zal opleveren, ten derde door verlenging van de crisisbelasting, die in 1937 oorspronkelijk zou worden opgeheven, door verhooging van de belastingen op sacharine, op bier, op margarine en op speelkaarten, alsmede door invoering van een belasting op caoutchouc, op limonade en sodawater.

(Prager Presse) **(Vor. ber. Begrooting 2879 H.)**

F. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Minister van Buitenlandsche Zaken Krofta over de Duitsche inmenging.

De minister van Buitenlandsche Zaken, Krofta, heeft op 11 Nov. 1937 in de commissies van Kamer en Senaat een exposé gegeven betreffende de algemeene politieke situatie. Krofta meende, dat de hoop op het behoud van den vrede heden ten dage meer berust op de analyse der economische factoren, dan op die van den internationalen toestand.

In zijn uiteenzetting stond Krofta het langste stil bij Duitschland. „Toen ik den vorigen keer hier sprak," aldus Krofta, „heb ik, oordeelend naar de verklaring van personen, die over de Duitsche politiek beslissen, de overtuiging uitgesproken, dat men hun geen principieele anti-Tsjechische politiek in de schoenen kon schuiven en tegelijk heb ik verzekerd, dat een in beginsel anti-Duitsche politiek Tsjecho-Slowakije op zijn beurt volkomen ver lag.

Ik zou blij zijn, wanneer ik de overtuiging van toen heden nog met dezelfde kracht kan uitspreken. Helaas moet ik thans met leedwezen herinneren aan eenige gebeurtenissen van den laatsten tijd, waarin ons publiek een bewijs van het tegendeel ziet. Ik heb daarbij de nieuwe felle campagne op het oog, waarin de Duitsche pers tegen ons los brak in verband met het bekende geval van Teplitz; een voorval, dat in alle mogelijke staten kan voorkomen en vaak nog veel ernstiger vormen aanneemt, moest hier als voorwendsel dienen tot het uitspreken

van beschuldigingen tegen Tsjecho-Slowakije, waarbij men uitging van volkomen onware of verdraaide beweringen. Daaraan voegde men nog bedreigingen toe, dat Duitschland zijn numeriek en potentieel overwicht zou gebruiken om op Tsjecho-Slowakije druk te oefenen met betrekking tot zijn minderheden-politiek.
Het is duidelijk, dat wij daar het zwijgen niet konden toe doen. Wij moeten het Duitsche standpunt van de hand wijzen, dat het protest van onzen gezant tegenover een dergelijke bewering van de Duitsche pers misplaatst zou zijn geweest. Ik betreur dit alles ten zeerste, aangezien een en ander onze bemoeiingen om in een goede verstandhouding met Duitschland te staan, geenszins kan bevorderen.
Wij wijzen een inmenging van buiten in onze binnenlandsche aangelegenheden, hetzij door de pers hetzij langs andere wegen, in beginsel van de hand, wij zelf houden ons tegenover anderen aan dezelfde gedragslijn. Wij zullen ons ook aan bedreigingen van welken kant ook niet storen, maar ons in onze minderheden-politiek gelijk tot dusver houden, eenerzijds aan de verplichtingen, die wij in de vredesverdragen hebben aanvaard en over het naleven waarvan de Volkenbond waakt, en anderzijds aan de beginselen van democratie, gelijkheid, rechtvaardigheid en fairheid. (Prager Presse)

(Vor. ber. Dr. Krofta 2794 B.)

A. NEDERLAND. — De Duitsche rijksminister van Arbeid, Seldte, in ons land. —

De Duitsche rijksminister van arbeid, de heer Seldte en de hem vergezellende ambtenaren van de rijksministeries van arbeid en voedselvoorziening zijn dezer dagen weder naar Berlijn, na een kort bezoek aan Nederland, teruggekeerd.
„Met bijzondere belangstelling", verklaarde de minister, „heb ik kennis genomen van de in uw land genomen maatregelen ten behoeve van de landarbeiders. Ook in mijn land bestaat dit vraagstuk en ik heb vastgesteld, dat de beginselen, welke in uw land aan de oplossing daarvan ten grondslag liggen, dezelfde zijn als de onze."
Het bezoek van minister Seldte gold als tegenbezoek van het door ex-minister Slingenberg eenige maanden geleden gebracht bezoek aan Berlijn.

(Nieuwe Rotterd. Courant)

B. NEDERLAND. — Radio-biologie. - Rockefeller Foundation steunt Nederlandsch werk. —

De Rockefeller Foundation te New York heeft besloten, gedurende vijf jaar een belangrijke bijdrage te geven aan prof. dr. A. Kluyver te Delft en prof. dr. L. S. Ornstein te Utrecht, teneinde hun radio-biologisch werk, dat reeds gedurende drie jaar door deze stichting werd gesteund, voort te zetten. Bovendien zal door de Rockefeller Foundation nog een belangrijke gift worden aangeboden om voor het radio-biologisch werk het Physisch Laboratorium te Utrecht uit te breiden. (Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Rockefeller Foundation 1229 F.)

20 NOVEMBER 1937

C. NEDERLAND. — Volksonderwijs. - Algemeene vergadering. - Verlaging van de leerlingenschaal. —

In het Jaarbeursgebouw te Utrecht is 6 Nov. '37 onder groote belangstelling de tweedaagsche algemeene vergadering van volksonderwijs gehouden. Mr. W. C. Wendelaar, voorzitter van den Vrijheidsbond, woonde deze vergadering bij.
De volgende motie in zake de verlaging der leerlingenschaal is aangenomen:
Kennis genomen hebbende van de verslagen der rijksinspectie, waardoor de dagelijksche ervaring der onderwijzers bevestigd wordt ten aanzien van de schade, die door de overbevolkte klassen aan onderwijs en opvoeding, benevens aan den gezondheidstoestand van leerlingen en leerkrachten wordt toegebracht;
voorts in aanmerking nemende het feit, dat duizenden jonge onderwijskrachten in de school geen arbeid kunnen vinden, terwijl hun diensten daar dringend noodig zijn en andere duizenden een volledige taak als onderwijzer is opgedragen, maar daarvoor geen of zoo goed als geen salaris ontvangen;
betreurt het in hooge mate, dat de regeering blijkens Troonrede en Millioenenennota, nog niet overgaat tot het nemen van maatregelen om aan dezen noodtoestand een einde te maken;
doet een dringend beroep op regeering en volksvertegenwoordiging om alsnog met ingang van 1 Januari 1938 voor het lager onderwijs een verlaging van de leerlingenschaal in te voeren, overeenkomstig de wenschen naar voren gebracht in het adres van de zes groote onderwijzers-organisaties bij het openbaar en bijzonder onderwijs.
Besloten werd naar de demonstratieve vergadering van onderwijzers te 's-Gravenhage, en naar de vergadering van r.k. onderwijzers, te houden te Utrecht op 7 November, een telegram te zenden waarin mededeeling werd gedaan van het overnemen der motie en sympathie met de openbare betoogingen werd uitgesproken.
Te Utrecht hebben op 7 Nov. '37 drieduizend r.k. onderwijzers in „Tivoli" vergaderd om voor verlaging der leerlingenschaal te demonstreeren. Het congres was door het Kath. Onderwijzers-Verbond belegd, en vormde een onderdeel van de actie der gezamenlijke onderwijzersorganisaties voor verlaging van de leerlingenschaal. Voorzitter was de heer Wiltschut, als sprekers traden op de heeren W. R. de Jong, alg. inspecteur van het katholieke bijzondere onderwijs in het aartsbisdom Utrecht, en J. J. van de Berg, vice-voorzitter van het Kath. Onderwijzers-Verbond. Met algemeene stemmen heeft de vergadering een motie voor vermindering van de schaal tegen 1 Januari goedgekeurd. (Algem. Handelsblad)

(Vor. ber. Onderwijs 3005 B.)

D. NEDERLAND. — Rijksbegrooting voor 1938. - Algemeene beschouwingen - Dr. H. Colijn's repliek.

In de Tweede Kamerzitting van 16 Nov. '37 heeft de Minister van Algemeene Zaken, dr. H. Colijn, de sprekers die bij de algemeene beschouwingen het woord hebben gevoerd, beantwoord. Wij doen hieruit eenige grepen.
Naar aanleiding van de wonderlijke stelling, dat het Kabinet bij de Grondwetsherziening had moeten aftreden, zegt spr., dat dan geen enkele regeering zoodanige herziening aanhangig zou maken, als ze niet tevoren van 2/3 der stemmen was verzekerd.
Spr. merkt voorts op, dat de schuld einde 1937 niet zoo heel veel grooter is dan die van 1922. Spr. wijst op de bijzondere oorzaken der stijging van de staatsschuld, welke niet te wijten is aan het regeerbeleid der laatste jaren, doch aan de wereld-omstandigheden. Dat verschillende leeningen deflatie zouden moeten veroorzaken, betwist spr.
Telken jare zegt de heer Kersten, dat de regeering de ware kerk moet steunen. Hij verzuimt echter te zeggen, hoe de overheid moet uitmaken wat de juiste kerk is.
Meer zal spr. moeten zeggen over het program van het Kabinet en zijn vorm. Hoe men over zijn oorsprong oordeele, het is er nu eenmaal en heeft zijn program bekend gemaakt.
Dit program omvat in hoofdzaak de punten, de grondslagen van het financieel beleid der regeering, haar sociaal-economisch beleid en de militaire plannen.
Bij de behandeling van het financieel beleid gaat de regeering in het algemeen ervan uit, dat de toestand eerlijk onder de oogen moet worden gezien, niets verdoezelende en nergens op speculeerend.
De hooge schuldenlast is niet een gevolg van de crisisjaren alleen. De goede jaren 1924—1930 en de slechte jaren 1931—1936 hebben goeddeels, zij het niet geheel, tegen elkaar opgewogen. Wie kan zeggen, hoe de toestand in Nederland in 1940 b.v. zal zijn? En wat 1938 en 1939 betreft, het zijn de eerste jaren, waarin we met de nieuwe militaire uitgaven te doen zullen hebben, aangenomen dat de Staten-Generaal er mede accoord gaan.
De regeering is geenszins gekomen met militaire plannen zonder voor de dekking te zorgen. Ze is niet van plan de militaire uitgaven met tekorten te financieren.
Dat er voortgang zal moeten zijn in de militaire maatregelen, kan niemand ontkennen. Maar het kan niet anders, wegens alles wat er om ons heen gebeurt, ter wille van onze nationale zelfstandigheid. Elke zwakke plek in het defensie-systeem in West-Europa is een gevaar voor den wereldvrede.
De schuldvermeerdering moet binnen de engst mogelijke grenzen worden gehouden. Dit bedenke men ook ten aanzien van de werkloozenzorg.
Wat de economische politiek betreft, de crisismaatregelen voor zooveel ze niet in 't normale leven een nuttige factor kunnen zijn — zullen zooveel mogelijk worden verwijderd.
Spr. deelt tot veler voldoening mede, dat de uiterste stroomingen bij de verkiezingen teruggedrongen zijn. Men mag zich echter niet laten verleiden tot stille gerustheid; wie denkt, dat er geen kou meer in de lucht is, vergist zich.
Het parlement in het algemeen in alle landen, ook in Nederland, bedenke, dat het fascisme door niets meer bevorderd wordt dan door een gebrekkig parlementair stelsel.
De kiezers hebben gesproken. Er zou een Kabinet zijn verlangd op breede basis. Wie zijn de kiezers, daarmee bedoeld? De katholieke kiezers, die der S.D.A.P.? Wilden die een Kabinet op breede basis? Hetzelfde geldt ook voor de nat.soc. kiezers en die van verschillende andere partijen. Daar is de verkiezingsstrijd niet gevoerd onder de leuzen voor een Kabinet op breede basis. Men mag hier niet spreken van „de" kiezers. Wel neemt spr. aan, dat er vele kiezers nu ter wille van de nationale eenheid op de anti-revolutionnaire lijst hebben gestemd, die vroeger op andere lijsten stemden.
Waarom zou men aan de stem der ongeorganiseeerde kiezers een grootere waarde moeten toekennen dan aan die der georganiseerde kiezers? Bovendien, het gaat niet aan, die stemmen te analyseeren, en ook spr. heeft zich bij het zoeken der Kabinetsformatie niet gezet aan het speuren naar niet na te gane motieven.
De drie groepen der voormalige coalitie zijn sterk uit den strijd gekomen. (Alg. Handelsblad - Telegraaf - Tijd)

(V. b. 2957 C.; Begrooting 3015 E.; Dr. H. Colijn 2898 C.)

E. IR. E. C. W. VAN DIJK OVERLEDEN. —

Op 8 Nov. '37 is plotseling overleden ir. E. C. W. van Dijk, lid van de directie der Nederlandsche Spoorwegen. De heer Van Dijk was in April zestig jaar geworden.
Ir. Van Dijk was directeur der Ned. Spoorwegen sinds

1929, het jaar waarin hij deze functie overnam van ir. J. A. Kalff, die later minister van Waterstaat werd. Hij nam de leiding van het spoorwegbedrijf op zich in een tijd, toen de sterke teruggang in het railvervoer reeds begonnen was. De heer Van Dijk heeft, zich van den aanvang af op het standpunt gesteld, dat de taak der spoorwegen in de eerste plaats was te zorgen voor het massavervoer, ten tweede voor een zeer snel vervoer van passagiers en goederen tusschen de meer belangrijke plaatsen des lands, terwijl het streekvervoer gevoed en onderhouden moest worden door particuliere autobusdiensten, volkomen aansluitende op de spoorwegen.
(Red. K. H. A.)

A. **NIET-INMENGINGSCOMMISSIE TE LONDEN. — Sovjet-Rusland aanvaardt de vrijwilligersresolutie.**
In de op 16 Nov. '37 gehouden zitting van het presidentieele subcomité der non-interventie-commissie heeft de Russische ambassadeur Maisky verklaard, dat ook de regeering der Sovjet-Unie thans zonder reserves de resolutie aanvaardt, die de Britsche delegatie op 14 Nov. bij het comité heeft ingediend.
Deze resolutie heeft betrekking op de terugroeping der buitenlandsche vrijwilligers uit Spanje, het toestaan van rechten van oorlogvoerenden aan de beide bij het conflict betrokken partijen en de versterking der internationale contrôle op de naleving van het non-interventie-accoord.
De Russische regeering laat het aan de andere mogendheden over, de uitdrukking „substantieele terugtrekking" te interpreteeren, totdat deze kwestie in de non-interventie-commissie behandeld zal worden.
Door haar aanvaarding van de resolutie wil de Russische regeering de werkzaamheden der commissie met betrekking tot het vraagstuk der buitenlandsche vrijwilligers vergemakkelijken. (Prawda)
(Vor. ber. 3003 G.; Burgeroorlog 3011 F.)

B. **BRAZILIE. — Nieuwe Grondwet. - Handel Nederland—Brazilië. —**
President Vargas zal wijzigingen in de Grondwet voorstellen. De voornaamste bepalingen zijn de volgende:
1. Handhaving der federale organisatie met de tegenwoordige politieke en territoriale indeeling.
2. De regeeringsvorm zal republikeinsch, presidentieel en representatief zijn.
3. De wetgevende macht zal bestaan uit twee kamers: een kamer van afgevaardigden, die door indirect kiesrecht gekozen zal worden en een federalen raad, die zal bestaan uit vertegenwoordigers, gekozen door de kamers der Braziliaansche staten, terwijl tien leden benoemd zullen worden door den president der republiek.
4. Er wordt een nationale economische raad in het leven geroepen.
5. De ambtsduur van het presidentschap bedraagt zes jaar.
6. Over de nieuwe grondwet zal een volksstemming worden gehouden.
Het mandaat van president Vargas wordt verlengd tot deze volksstemming zal zijn gehouden. De president der republiek zal worden gekozen door een kiescollege.

Handel Nederland—Brazilië (in millioenen guldens).

	Invoer uit Brazilië	Uitvoer naar Brazilië		Invoer uit Brazilië	Uitvoer naar Brazilië
1930 .	18,7	5,6	1933 .	12,6	2,5
1931 .	16,2	2,2	1934 .	11,2	2,3
1932 .	10,4	2,2	1935 .	10,0	2,4

(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Staatsgreep 3014 C.; Grondwet 1393 A.; Handel met Nederland 2381 G.)**

C. **NOORWEGEN. — Gemeenteraadsverkiezingen. - Aanvulling. —**
Den 18en October '37 zijn overal in Noorwegen gemeenteraadsverkiezingen gehouden voor de algeheele vernieuwing der mandaten.
Hieronder volgt een overzicht van de uitslagen in 630 van de in totaal 747 gemeenten in Noorwegen. (Tusschen haakjes het aantal zetels, dat bij de vorige verkiezingen behaald werd.)
Conservatieven en liberale volkspartij 854 zetels (749), gezamenlijke burgerlijke lijsten 2.143 (2.191), partij der nationale eenheid (fascistisch georiënteerd) 8 (58), agrarische partij 1.200 (1.186), liberalen 1.381 (1.345), partijen betrokken bij de drankbestrijdingscampagne en partijen met religieuze belangen 108 (96), Noorsche arbeiderspartij 5.251 (4.717), communisten 135 (170), lijsten der arbeiders, kleine boeren en visschers 125 (105), niet-politieke en plaatselijke lijsten 1.523 (2.035).
In aanmerking moet worden genomen, dat het aantal te bezetten zetels in de gemeenten waarop bovenstaande uitslagen betrekking hebben, 76 meer bedraagt dan bij de vorige verkiezingen.
(Aftenposten) **(Vorig bericht 2986 G.)**

D. **FRANKRIJK. — Kabinet-Chautemps geniet vertrouwen. —**
De Kamerzitting werd op 19 Nov. '37 besloten met de goedkeuring van een motie van vertrouwen in de regeering. De motie was ingediend door de radicaalsocialistische fractie en goedgekeurd door de „délégation des gauches" en werd aangenomen met 399 tegen 160 stemmen. (L'Intransigeant)
(Vor. ber. Kabinet 2849 A.)

E. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Krijgsverrichtingen.**
De Spaansche Nationalistische (Franco) overheid deelt mede, dat de mijnleggers hun werk langs de Spaansche Oostkust voltooid hebben. De wachtschepen en oorlogsschepen der nationalistische vloot leggen voor de Spaansche havens der Oostkust een regelmatigen contrôledienst ten uitvoer.
Het krijgsbedrijf te land had niet veel te beteekenen. Wij volstaan met het vermelden van een bericht van regeeringszijde van het front bij Madrid, luidende: De republikeinsche troepen bezetten den heuvel in de omgeving van Cerro Blanco in den sector Carabanchel.
De republikeinsche troepen openden het vuur op Fuente Luebo in den sector Jarama en joegen een groep rebellen op de vlucht, die aan den wederopbouw van een brug werkzaam waren.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Blokkade 2996 E.; Niet-inmenging 3018 A.)**

21 NOVEMBER 1937

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - E. Roolvink benoemd verklaard. —**
Als opvolger van prof. mr. P. J. M. Aalberse is tot lid van de Tweede Kamer benoemd verklaard de heer E. G. M. Roolvink te Almelo. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Nieuwe leden 2840 D.)

G. **NEDERLAND. — Mr. Dr. L. N. Deckers leider der R.K.-Kamerfractie. —**
Tot voorzitter der R.K. fractie in de Tweede Kamer, als opvolger van mr. R. J. H. van Schaik, werd benoemd mr. dr. L. N. Deckers. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Mr. Dr. L. N. Deckers 2645 A.)

H. **ENGELAND. — Plichten jegens Egypte. —**
In het Lagerhuis is 15 Nov. '37 de vraag gesteld of het de meening der Britsche regeering is, dat de bepalingen van het Britsch-Egyptische verdrag haar verplichten, het grondgebied van Egypte te verdedigen in geval dit land het slachtoffer van een niet-uitgelokten aanval zou zijn en of de Britsche regeering voornemens is, haar verplichtingen in dit opzicht na de komen.
De onderminister van Buitenlandsche Zaken, Cranborne, beantwoordde beide vragen bevestigend.
Op een andere vraag antwoordde Cranborne, dat hij geen reden had te veronderstellen, dat de versterking der Italiaansche troepen in Libye tegen Egypte is gericht.

Ontkennend beantwoordde Cranborne de vraag van een Lagerhuislid of de Britsche regeering uitgenoodigd was zich aan te sluiten bij het onlangs door Duitschland, Italië en Japan geteekende anti-komintern-pact. (Times)
(V. b. Engeland-Egypte 2556 F.; Egypt. Def. 2982 C.)

A. **FRANKRIJK. — Cagoulards. - Wapendepôts ontdekt in Parijs. —**
De „Paris Soir" verklaart verbazingwekkende inlichtingen te hebben ontvangen over de ontdekking in de kelders van een familiepension te Parijs, van wapens en een groote hoeveelheid munitie. Voor het vervoer der in beslag genomen goederen zijn drie vrachtwagens noodig geweest.
De kelders van het bewuste huis bevatten geheime kamers, met speciale betonversterkingen. Er is o.m. nog een hoeveelheid van 15 K.G. ontplofbare stoffen opgespoord.
In het geheel zijn, naar men verder verneemt, drie geheime bergplaatsen voor wapens en munitie ontdekt. Twee personen zijn in staat van beschuldiging gesteld. Het is mogelijk, dat nog meer bergplaatsen zullen worden opgespoord, daar het onderzoek nog niet is afgeloopen. In de afgeloopen dagen zijn ook te Dieppe verscheiden arrestaties verricht, die met deze zaak verband houden. Reeds zijn in September te Parijs drie personen gearresteerd, leden van het geheime genootschap der „Cagoulards". De jongste arrestaties en vondsten staan hiermede in verband. (Paris Soir) **(Vor. ber. Cagoulards 2961 D.)**

B. **NEDERLAND. — S.D.A.P. - Paul Kiès c.s. geroyeerd. —**
Naar „Het Volk" meldt, heeft het partijbestuur der S.D.A.P. in zijn vergadering van 13 Nov. '37 tot royement van de leden de heeren P. Kiès, J. H. Anema, S. de Groot, J. D. van der Mei, A. Van Wallinga-Veldman, H. Eisenga en A. H. Loots krachtens artikel 12 der statuten besloten. (Het Volk)
(Vor. ber. S.D.A.P. 2695 D.)

C. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Susan Ertz — „No hearts to break". (Hodder and Stoughton) **(Vor. ber. 2996 A.)**
Chineesch (in het Engelsch): Shi Ching, or Book of Songs translated by Arthur Waley with Textual Notes. (Allen and Unwin) **(Vor. ber. 2996 A.)**
Duitsch: W. Dreesen — „Hundert Tage auf Bali". (Broschek, Hamburg)
S. Langner — „Die purpurne Stadt". (Fischer, Berlin) **(Vor. ber. 3012 A.)**
Engelsch: Seán O'Faoláin — „A purse of Coppers, Short Stories of Irish Life." (Cape)
Katryn Jean Macfarlane — „Divide the desolation". (Life of Emily Brontë) (George G. Harrap & Co., London) **(Vor. ber. 3012 A.)**
Fransch: L. Daudet — „La Tragique existence de Victor Hugo". (Michel, Paris)
H. Tongas — „Atatürk et le vrai visage de la Turquie Moderne". (Geuthner, Paris) **(V. b. 3012 A.)**
Nederlandsch: Max Kijzer — „De verborgen dissonant". (A. W. Bruns & Zoon's Uitg., Utrecht)
François Pauwels — „Rechter Thomas". (Querido, A'dam) **(Vor. ber. 3012 A.)**
Spaansch (Nederlandsche vertaling): Pio Baroja — „Sacha (el mundo es ansi)", vertaald door J. L. Pierson met een inleiding over Baroja door prof. dr. C. F. A. v. Dam. (H. J. W. Becht, A'dam) **(2980 C.)**
(Red. K. H. A.)

D. **CHINA. — Conflict met Japan - Keizerlijk Hoofdkwartier in Japan - Nanking verlaten, Hankau hoofdstad - Dood van mgr. Schraven - Internationale Concessies. —**
Keizerlijk Hoofdkwartier in Japan. — Het aangekondigde Keizerlijke hoofdkwartier is op 20 November een feit geworden. Voor de eerste maal sedert het uitbreken van de vijandelijkheden is een officieele mededeeling verschenen der door de Japanners geleden verliezen. Het ministerie van Oorlog te Tokio meldt, dat 16.048 Japanners gedood zijn op het Chineesche slagveld.
Volgens Japansche berichten zou Soetsjau nu bezet zijn.
De Chineesche regeering te Nanking heeft de stad verlaten en als verblijfplaats Hankau gekozen op 768 Engelsche mijlen Zuidwestelijk van Peiping.
Naar verluidt zouden de Japansche troepen in snel tempo op Nanking aanrukken. Volgens Chineesche berichten zou Nanking, hoewel ontruimd — worden verdedigd.
Mgr. Franciscus Schraven, Apostolisch vicaris van Tsjeng Tingfoe is in de nabijheid van zijn standplaats door Chineesche bandieten vermoord. Hij was reeds 35 jaren in het Verre Oosten. Zijn familie woont te Lottum.
De Japansche militaire autoriteiten te Shanghai wenschen doortocht in de Internationale Concessies.
(Domei - Central News Bureau)
(Vorig bericht 3012 E.)

E. **ROEMENIE. — Het tweede Kabinet-Tatarescu. —**
Het ministerie Tatarescu is op 13 Nov. '37 afgetreden. Op 18 Nov. werd een nieuw kabinet door Tatarescu samengesteld, dat door den Koning beëedigd is. Het is als volgt samengesteld: Minister-president: Tatarescu (onveranderd); Verkeerswezen: Inculets, tot dusver plaatsvervangend minister-president; Binnenlandsche Zaken: Franasovici, tot dusver Verkeerswezen; Buitenlandsche Zaken: Antonescu (onveranderd); Financiën: Carcicov (onveranderd); Handel en Industrie: Buloi (nieuw, liberaal); Landbouw: Jonescu-Sistesi (nieuw, partij-Jorga); Defensie: generaal Ilasevici (onveranderd); Luchtvaart en Marine: Radu Irimescu (onveranderd); Justitie: Sassu (onveranderd); Schoone Kunsten: Viktor Jamandi (onveranderd); Coöperatiewezen: Negura (onveranderd); Openbare werken: Nistor; en Onderwijs: Angelescu (onveranderd).
Ministers zonder portefeuille worden Manoilescu Strunga en Valer Pop, de vroegere minister van Handel, die onlangs de tegen de minderheden gerichte circulaires over de ethniseering der ondernemingen rondstuurde. (Adeverul)

Uit de wijziging, die de nieuwe tegenover de oude ministerlijst vertoont zou men geneigd zijn aan te nemen, dat de extremistische Roemeensche nationale strooming voor het oogenblik zwakker is geworden. De twee voornaamste vertegenwoordigers van dezen koers der geprononceerde vijanden van de ethnische en godsdienstige minderheden, waren de plaatsvervangende minister-president Inculets, wiens te groote lankmoedigheid tegenover fascistische stroomingen Tatarescu dwong hem de portefeuille van Binnenlandsche Zaken te ontnemen en de vroegere minister van Justitie, Valer Pop, die om dezelfde reden zijn oorspronkelijke portefeuille met dien van Handel zag verwisselen. Thans heeft Inculets, ofschoon hij weer op Binnenlandsche Zaken rekende, het politiek minder belangrijke Verkeerswezen gekregen. Franasovici, die Binnenlandsche Zaken heeft gekregen, dat juist met het oog op de aanstaande verkiezingen van zoo groot belang is, geldt als vertrouwensman van Tatarescu. Valer Pop heeft Handel moeten afstaan aan Jon Bujoi, die tot nu toe directeur van het grootste Roemeensche kolenconcern was. Hij is een man van de praktijk, die hoogstwaarschijnlijk de kracht van zijn ambt niet in overdreven nationalisme zal zoeken, gelijk zijn voorganger.
Ten aanzien van de buitenlandsche politiek is de meening over de nieuwe regeering minder uiteenloopend dan ten opzichte van de binnenlandsche: men neemt aan, dat zij zich op de lijn van de eerste regeering-Tatarescu zal bewegen. Het wordt waarschijnlijk geacht, dat Tatarescu zelf na de verkiezingen de portefeuille van Buitenlandsche Zaken overneemt.
De verbittering in de nationale boerenpartij is begrijpelijk. De bijeenkomst van haar hoofdbestuur, aanvankelijk op 18 dezer bepaald, is tot 23 November uitgesteld.
De Adeverul geeft te kennen, dat nu het destijds gebrachte offer nutteloos is gebleken en de boerenpartij met de uitschakeling van Maniu uit de actieve politiek toch het vertrouwen van den Koning niet heeft gewonnen, ook de aanstaande politieke actie van de partij „niet meer de strijd van de eene partij tegen de andere" zal zijn. (Nieuwe Rott. Crt. - Adeverul)
(Vorig bericht 2690 H.)

22 NOVEMBER 1937

F. **SOVJET-RUSLAND. — Opheffing van vijf Duitsche consulaten. —**
Tass meldt uit Moskou, dat als resultaat van besprekingen tusschen Berlijn en Moskou, de Duitsche regeering zich bereid heeft verklaard uiterlijk 15 Januari '38 vijf consulaten in de Sovjet-Unie te sluiten. Het zijn de consulaten te Leningrad, Tiflis, Charkof, Wladiwostok en Odessa. (Tass)

A. Herdenking van Vondel's 350sten geboortedag. — Joost van den Vondel's 350ste geboortedag (17 Nov.) werd alom in den lande op luisterrijke en waardige wijze gevierd.

Tentoonstelling. — In het museum Fodor aan de Keizersgracht te Amsterdam werd 13 Nov. '37 in tegenwoordigheid van een groot aantal belangstellenden een tentoonstelling geopend, gewijd aan het leven en de werken van Joost van den Vondel.

Vondel's herdenkingspenning (Begeer).

Namens het Amsterdamsche Vondelcomité begroette wethouder drs. E. Boekman, alle aanwezigen, in het bijzonder den minister-president, dr. H. Colijn.

De voorzitter van de tentoonstellingscommissie, prof. dr. H. Brugmans, hield hierna een rede, waarin hij de groote beteekenis van Nederland's grootsten dichter in het licht stelde.

Eere-doctoraten. — De senaat der Amsterdamsche Universiteit heeft besloten, ter gelegenheid van de Vondel-herdenking het eere-doctoraat in de letteren en de wijsbegeerte te verleenen aan Georges Duhamel, lid van de Académie Française te Parijs, prof. Th. Frings, hoogleeraar te Leipzig, Sir Herbert Grierson, oud-hoogleeraar te Edinburgh, C. R. de Klerk te Amsterdam, prof. B. H. Molkenboer O.P., hoogleeraar te Nijmegen, prof. dr. J. D. Dutoit, hoogleeraar te Potchefstroom en aan prof. dr. Aug. Vermeylen, hoogleeraar te Gent.

Op 15 Nov. '37 hebben de promoties in een buitengewone openbare zitting van den senaat in de aula der Amsterdamsche Universiteit plaats gehad. Alle promovendi waren aanwezig, behalve prof. dr. J. D. Dutoit, die weer naar zijn woonplaats is teruggekeerd.

Voorts werd de plechtigheid bijgewoond door den president-curator van de Amsterdamsche universiteit, dr. W. de Vlugt, door de wethouders der gemeente Amsterdam en de meeste raadsleden, de curatoren, hoogleeraren, lectoren en privaat-docenten der universiteit en een groot aantal studenten.

Vondel's beeltenis. — Aan den gevel van de Effectenbeurs, de plaats, waar eens 's dichters woning stond, werd op 17 November Vondel's beeltenis plechtig onthuld.

Prof. B. H. Molkenboer O.P., de voorzitter van het Nationaal Vondelcomité, sprak een rede uit, waaraan wij het volgende ontleenen:

Op deze historische plek in Amsterdam heeft de eenvoudige winkel gestaan, waar Vondel als een eenvoudig burgerman voor zijn gezin zijn brood trachtte te verdienen. Hier ook is hij getrouwd met een meisje, Maria de Wolff, dat even verder in de Warmoesstraat woonde. Hier heeft hij zich als dichter ontwikkeld tot volle menschelijke rijpheid, en is hij lid geworden van de rederijkerskamer.

60 jaren van zijn leven bracht de groote dichter door in deze straat.

Er zijn redenen te over, aldus spr., om Vondel op deze plaats te herdenken. Zijn Palamedes, zijn Gijsbreght, zij zijn hier ontstaan, en ook heeft in deze straat het gejoel weerklonken, toen men het hem lastig begon te maken. Spr. achtte het een voldoening voor allen, en niet het minst voor het gemeentebestuur, dat thans, op Vondel's 350sten geboortedag op deze gedenkwaardige plaats in de oude stad een beeld te zijner eere wordt onthuld, en verzocht daarop aan mej. Boekman, dochter van den wethouder voor Kunstzaken, de onthulling te willen verrichten.

Het doek viel, terwijl de samengestroomde menigte applaudisseerde en het beeldhouwwerk van mej. G. Rueter, met daaronder de woorden: „Hier stond Vondel's woning, waar hij zijn Gijsbreght van Aemstel schreef in 1637", werd zichtbaar.

Direct daarop klonk zuiver en gedragen het „O, Kerstnacht, schooner dan de dagen," op oud-Hollandsche wijze gezongen door een meisjeskoor onder leiding van W. Gehrels.

Herdenkingsrede van prof. dr. C. Gerretson in de Nieuwe Kerk te Amsterdam. — De dichter, aldus spr., leeft niet buiten de gemeenschap; de gemeenschap niet zonder den dichter! In deze gedachte opgegaan tot Vondel's feest, vindt spr. zijn thema bepaald door den aard dezer plechtigheid. Dit graf, aan deze plaats.

Waar is Vondel's plaats in de historische natie? Niet als meester der taal; zijn plaats als Prins der Dietsche dichters is onbetwist. Maar Vondel was koopman; een bedrijvig lid eener strijdende gemeenschap op zoek naar haar eigen orde; onmogelijk géén stelling te nemen in de brandende vraagstukken van bedrijf, kerk en staat; die stelling bepaalt mede zijn nationale plaats. Lang scheen ook die plaats vast te staan. De romantiek zag de Hollandsche natie als geestelijk-politieke eenheid; die natie beleefde in Vondel's tijd haar gouden eeuw; hoe kon men hem, den groot-

VONDEL

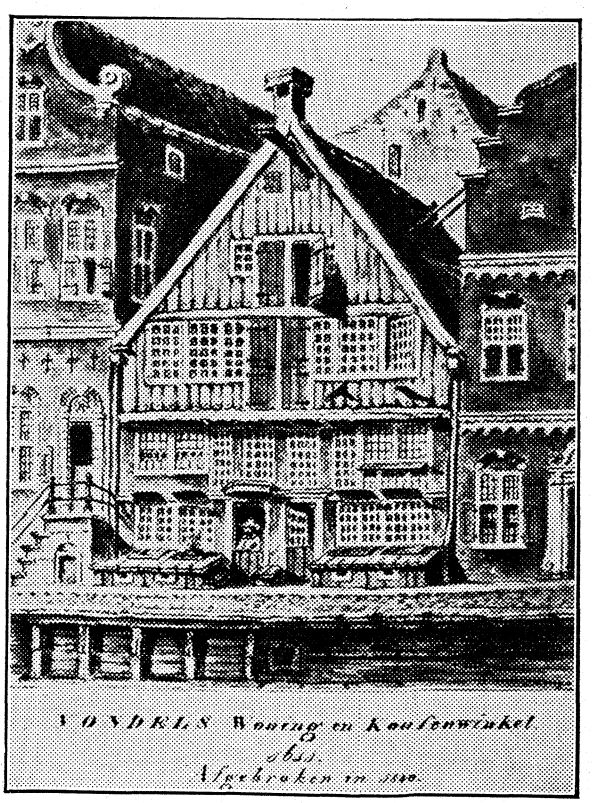

sten dichter, anders zien, dan als haar exponent? Die voorstelling had haar bezwaar; dong naast Vondel ook niet Rembrandt naar die plaats? De romantische compositie bracht uitredding: zij dichtte tusschen beide kunstenaars een verborgen harmonie; een inniger verwantschap dan zij zelf konden beseffen. Zoo bleven zij de tweeëenige uitdrukking der nationale gedachte.

Rembrandt's Huismeester, Schmidt Degener, heeft, in een meesterlijk opstel, dit liefelijk tafreel verstoord, en Rembrandt en Vondel als geestelijke antagonisten tegenover elkaar gesteld: Rembrandt de Hollander, man van de Renaissance; Vondel de Vlaming, man van de Barok. Dat is een verlossende daad geweest. Velen hebben hem bestreden; allen althans een eindweegs gevolgd. Het verst wel de school, die Vondel heeft geproclameerd tot den dichter der Nederlandsche Contrareformatie.

Spr. heeft voor het werk van die school groote waardeering. Zij eerst heeft ons den Roomschen Vondel doen begrijpen. Maar is die school haar doel niet voorbijgestreefd? Vondel Vlaming, Vondel Barokman, Vondel dichter der contrareformatie; heeft men niet bemerkt, dat men al ijverende, Vondel over de geestelijke grenzen der historische natie heeft gezet? Want Amsterdam is Antwerpen niet; niet in de Barok heeft zich het nationale genie uitgedrukt; en nog altoos geldt Schiller's woord, dat er slechts één natie is die aan de Reformatie zijn aanzijn dankt; en dat is onze Republiek! Men heeft, vreest spr., vergeten, dat ook in de geestelijke wereld, een plaats bepaald wordt door de kruising van twee richtlijnen. Wie langs een meridiaan koerst zonder poolshoogte te nemen, verzeilt licht aan lager wal.

De koers, die Vondel gekozen heeft, is bekend. Zijn groote avontuur is zijn Romevaart. Maar op zijn weg daarheen ligt een machtig obstakel, het Calvinisme, dat door zijn invloed op de noodformatie van staat en kerk, ook Vondel's levensvorm heeft bepaald. Daartegen richt hij zich met al de passie van zijn ziel. Eerst

VONDEL

Vondel op 92-jarigen leeftijd, geteekend door Philips Koninck.

tegen, wat hem, als uitdrukking van dat beginsel, in zijn openbare leven hindert; dan ook tegen zijn kernidee, de praedestinatie, zelf.

Het is de verdienste der genoemde school, dat zij Vondel's geheelen weg naar Rome liefdevol heeft gekarteerd; maar haar fout is, dat zij van Vondel's wederpartij een caricatuur geeft.

De doorsneê Nederlander, heeft men gezegd, oordeelt

Vondel's herdenkingspenning (Begeer).

over Oldenbarnevelt en de Praedestinatie zoo als Vondel's verzen hem geleerd hebben te oordeelen. Dat is waar, maar moet de historicus zich, (zooals deze school, die spr. noemde, doet), zich vereenzelvigen met Vondel's polemiek? Het Decretum horrible moge een verrukkelijk gedicht zijn, is het een bruikbare maatstaf tot waardeering der calvinistische gedachte? Beoordeelt men b.v. ook de Roomsche leerstukken met Marnix' Bijenkorf in de hand? De historicus behoort zich te verheffen boven de polemiek van den tijd, die hij poogt te herscheppen. Hij behoort beide partijen recht te doen. Men begrijpt niet veel van des Zwijger's grootheid, wanneer men in Philips II slechts een gedegenereerde tyran ziet; men verstaat Vondel's nationale beteekenis niet, wanneer men, niet ook den invloed van de Reformatie op zijn denken en dichten ten volle gelden laat.

Spr., mede „issu de Calvin", zal thans trachten dien, zeer diepen, invloed duidelijk te maken. Hij hoopt zoo den verbannen schim des Dichters weer terug te voeren in den Hollandschen tuin; naar de stad die hem geburgerd en gelauwerd heeft; waar hij rust in dit graf aan deze plaats.

Spr. betoogt, dat Vondel's geestelijke ontwikkeling de afschaduwing is van de ontwikkeling der natie. Wat betreft de staatkundige consequentie blijft Vondel aan de Reformatie getrouw; hij blijft een fanatiek vijand van alles wat op gewetensdwang lijkt. In zooverre verwerpt hij dus de Contrareformatie. Daarentegen accepteert Vondel de geestelijke leiding der Contrareformatie, en in zooverre opteert hij dus tegen de Reformatie. Maar dit is geen afval, daar hij, als tegenstander van de praedestinatie, aan de kerngedachte van het Calvinisme nooit deel heeft gehad. Als doopsgezinde aanhanger van den vrijen wil staat hij van het begin af aan aan den Roomschen kant van de door de Calvinistische Reformatie getrokken dogmatische hoofdscheidingslijn.

Vondel is dus deels kind van de Reformatie, deels van de Contrareformatie, en dit niet als een onoplosbare tegenstelling, maar in een historisch-noodzakelijk verband; omdat hij als burger van de Republiek veilig is voor Rome's wereldlijken dwang, waarvoor zij vader Antwerpen is ontvlucht, kan hij zich nu

vrijwillig stellen onder Rome's geestelijk gezag. Wil men Vondel persé een etiket geven, dan zou spr. hem liefst zien genoemd: de Dichter van de Hollandsche Restauratie.

Vondel-Congres te Amsterdam. —
In de aula der gemeente-universiteit werd op 18 Nov. 1937 het Vondelcongres geopend, een der hoogtepunten in de herdenking van den nationalen dichter, die 350 jaar geleden werd geboren.
Voor dit congres bestond zeer groote belangstelling en ruim zeshonderd deelnemers waren bijeen, toen minister Slotemaker de Bruïne het congres opende. Wethouder drs. E. Boekman heeft namens het Amsterdamsche Vondelcomité den congressisten een welkom toegeroepen. Dit congres, zoo zeide spr., beteekent een wetenschappelijke waardeering van Vondel en om historische reden kwam het gebouw der gemeentelijke universiteit in de eerste plaats in aanmerking, om daar het congres te doen houden.
Geen officieele relatie bestond er tusschen Vondel en het Amsterdamsche athenaeum, doch niettemin was hij door nauwe banden van persoonlijke vriendschap en stedelijken trots met deze instelling verbonden.
De minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne opende hierna het congres met een rede, waarin hij zeide met instemming te ontwaren, dat men in deze dagen Joost van den Vondel doet leven voor breede kringen van ons volk. Dat voorts dit congres uitgaat zoowel van het nationale als van het Amsterdamsche Vondelcomité, achtte spr. een zeer gelukkig feit. Het symboliseert op zeer gelukkige wijze, dat de echte Amsterdammer, die Vondel is geworden, tevens Nederlander is, die aan gansch ons volk behoort.
Voor dat volk kan het enkel winst zijn, dat Vondel door breede kringen thans her-ontdekt, misschien zelfs ontdekt wordt. Het groote geestesgoed, dat aan een volk geschonken is in zijn kunstenaars, moet voor al breeder kringen present zijn, zullen wij als volk niet armer worden.
De minister sprak den wensch uit, dat dit congres er sterk toe zou mogen bijdragen Vondel te doen kennen en te doen leven, dat is ook: ons volk literair, cultureel, geestelijk te verrijken, met welken wensch spr. het congres geopend verklaarde.
Na een voordracht van mevr. Jacqueline Royaards—Sandberg was nu het woord aan den eersten inleider, prof. B. H. Molkenboer O.P., die sprak over het dichterlijke in Vondel, vervolgens spraken prof. dr. Jozef Muls over „Vondel en Zuid-Nederland", dr. J. Romein over „Vondel's plaats in de Europeesche Cultuur", dr. C. R. de Klerk over „Het Classicisme in Vondel" en dr. W. A. P. Smit over „De waardeering van Vondel".

Aan het gebouw van de Effectenbeurs te Amsterdam, werd op de plaats, waar eens de woning van Vondel heeft gestaan Vondel's beeld aangebracht.

Herdenkingsplechtigheid in den Stadsschouwburg te Amsterdam. —
Het hoogtepunt van de groote Vondel-herdenkingsplechtigheid op 17 Nov. '37 in den Stadsschouwburg te Amsterdam was de openbaarmaking van het gedicht „Amsterdam en Vondel", dat Albert Verwey kort voor zijn dood in opdracht van het Amsterdamsche Vondel-comité had voltooid. Het gedicht, dat door prof. dr. N. A. Donkersloot werd voorgelezen, maakte diepen indruk op de toehoorders. Hieronder laten wij er eenige passages uit volgen. Het begint aldus:

VONDEL

November was de maand, de dag pas aangebroken
Toen ik langs d'Amstel ging,
De stad en de rivier nog in de mist verdoken
Die mij ook klam omving.

De nevel scheurde niet, maar scheen zich te vergaren,
Sloeg als een sluier uit:
Een hoge vrouw stond voor me: een kroon omsloot
En een bekend geluid [haar haren,

Hief aan: „Ik ben de stad, die ge in uw jeugd be-
Die ge daarna verliet, [minde,
En soms maar, als een vreemd, schoon dan een wel-
Bezocht, maar dient haar niet". [gezinde,

Na de stedemaagd te hebben bezongen, vraagt de dichter haar:
Weet ge waarom ik kom? Hoef ik de maand te noe-
De dag en 't zalig jaar, [men,
Toen aan de Rijn een kind, waarop we nu nog roe-
Geluid sloeg en gebaar? [men,

„Vondel" — zij zei 't niet luid, maar innig klonk 't
„Vondel" — spreek mij van hem. [gefluister —
Als ik zijn naam maar hoor, gedenk ik de oude luis-
Spreek en ik hoor zijn stem. [ter.

Toen sprak ik haar van hem, herdacht zijn eerste
Herzong zijn eerste zang. [komen,
De zon brak door en de rivier scheen nu te stromen
Met vreugdevoller drang.

Want ik herdacht de tijd, toen Amsterdam naar Oos-
En Westen vloot op vloot [ten
Uitzond die schatten bracht, die nochtans 't volk niet
In twist en oorlogsnood. [troostten

Zijn lied'ren stemde ik aan. De kunstvolle gewroch-
Romeins en Grieks van snit, [ten,
Gedacht ik, waar zijn dromen zich tot vormen vloch-
Voor altijd ons bezit. [ten,

En Verwey eindigt zijn schoon herdenkingsvers dan met de strofe:
Lachend en schreiend stond ze ook nu: de laatste
Was heen, maar nu ook zij. [nevel
Ik ging alleen naar stad en zocht langs markt en
Naar Vondels burgerij. [gevel

(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Vondel 2817 E.)**

A. Bestuursregeling. —

In „Onze Mail" vinden wij een uiteenzetting van het Bestuur en Beheer over Nederl.-Indië, dat voor vele onzer lezers, die van de bestuursinrichting in onze koloniën niet zóó op de hoogte zijn als wel, gezien het belang van onze koloniale bezittingen voor ons land, gewenscht moet worden, veel wetenswaardigs bevat. Wij veroorloven ons ter voorlichting een en ander hier over te nemen.

Volgens de staatsregeling berust het Opperbestuur over Ned.-Indië uitsluitend bij den Koning.

Geen enkele bestuursdaad echter kan onttrokken worden aan het toezicht en de beoordeeling van de Staten-Generaal.

Het Opperbestuur door de Kroon geschiedt verder onder voortdurende deelneming en algeheele verantwoordelijkheid van den Minister van Koloniën. Het Opperbestuur berust daarom feitelijk geheel in Holland, doch practisch komt dit neer op een supervisie op het Algemeen Bestuur door den Gouverneur-Generaal in Indië uitgeoefend. De Gouverneur-Generaal is daarbij gehouden zich te gedragen naar 's Konings aanwijzingen.

Men zal begrijpen, dat de verhouding tusschen Gouverneur-Generaal en Kroon hierdoor een zeer bijzondere is. Van een verschil van meening, althans een diepgaand verschil kan wel geen sprake zijn. Zoo dit eens zou mogen gebeuren, dan zou eventueel de Gouverneur-Generaal tot aftreden kunnen worden gebracht. Een dergelijke maatregel is natuurlijk feitelijk ondenkbaar. Wat wel denkbaar is, is dat de Staten-Generaal, welke toezicht uitoefent en beoordeelt, het niet eens is met de zienswijze van den Minister van Koloniën die ten nauwste samenwerkt met den Gouverneur-Generaal. In dat geval zal de Staten-Generaal den Minister tot aftreden kunnen brengen.

De tweede instantie van Bestuur is het Indisch Bestuur. Dit wordt uitgeoefend door den Gouverneur-Generaal, die bij die uitoefening zich te houden heeft aan de bestaande regelen en aanwijzingen. De Landvoogd is echter niet de machthebber bij uitsluiting. Hij heeft naast zich een Raad van Nederlandsch-Indië. In bepaalde gevallen zal hij het advies van dien Raad moeten inwinnen; in sommige gevallen zal de Gouverneur-Generaal een beslissing dienen te nemen in overeenstemming met de inzichten van dien raad.

Men zal zich gemakkelijk kunnen voorstellen, dat de Landvoogd het advies van dien Raad niet zal kunnen missen. De Raad is samengesteld uit mannen, die het tot de hoogste positie in Indië hebben gebracht en wier oordeel geschraagd wordt door jarenlange ervaring en groot inzicht. Men vindt er (als regel) een gewezen Gouverneur van de Buitengewesten in, wiens oordeel natuurlijk toonaangevend is wanneer een kwestie, de Buitenbezittingen betreffend, wordt behandeld. Verder telt de Raad gemeenlijk een vertegenwoordiger van het Binnenlandsch Bestuur (vertegenwoordiger is hier op te vatten als: uit het Binnenlandsch Bestuur voortgekomen), een specialist op het gebied van Financiën en Begrootingen, Inlandsche leden, somtijds leden die zich als Algemeen Secretaris een uitgebreide kennis van Indië hebben verworven, als b.v. de heer Welter destijds. Een enkele maal is ook een vooraanstaand jurist — Professor Van Kan — als lid van den Raad uitverkoren. Wanneer men dan verder de bestuurs-instanties beschouwt, dan heeft men de verschillende departementen, met departementshoofden als leiders. Zoo heeft men het Departement van Financiën, van Justitie, van Economische Zaken, van Onderwijs en Eeredienst, van Marine en van Oorlog. Men zou deze departementen kunnen vergelijken met onze Ministeries, met dien verstande, dat de departementshoofden niet te vergelijken zijn met onze Ministers, wier verkiezing min of meer afhangt van hun „politieke kleur". Departementshoofden worden als zoodanig benoemd om hun bekwaamheid en ervaring en zijn daarom beter op één lijn te stellen met de secretarissen-generaal van onze Ministeries.

Verder wordt de Gouverneur-Generaal bijgestaan door een speciaal bureau, waar bekwame ambtenaren zetelen, in staat om den Gouverneur-Generaal toelichting te geven op verschillende onderwerpen. Dit bureau heet de Algemeene Secretarie.

Dan heeft men nog het „Bestuur ter plaatse". Om te beginnen het Europeesch Bestuur.

Nederlandsch-Indië is in gewesten verdeeld met aan het hoofd een Gouverneur of Resident. De Gouverneur of Resident is feitelijk de vertegenwoordiger van den Gouverneur-Generaal in zijn gewest. Hij heeft onder zich assistent-residenten, controleurs, adspirant-controleurs en voor de Buitengewesten ook gezaghebbers en hulp-gezaghebbers.

Het Binnenlandsch Bestuur vormt de eigenlijke schakel tusschen het Europeesch gezag en de Inlandsche wereld. Men begrijpt dus welk een verantwoordelijkheid de ambtenaren van het B.B. dragen. Zij zijn het die de Inheemsche bevolking moeten vrijwaren voor willekeur van welke zijde ook (want dit is een van de eerste plichten van den Gouverneur-Generaal), zij moeten ook de orde weten te bewaren en elke strooming onder die Inheemsche bevolking, welke in conflict kan komen met de handhaving van gezag, weten te onderkennen.

Voor den Europeeschen ambtenaar, die de meestverantwoordelijke taak in Indië heeft — de schakel te zijn tusschen Europeesche en Inlandsche wereld — is kennis van de Inlandsche talen onmisbaar.

Dan hebben wij nog het Inlandsch Bestuur.

Men heeft namelijk het beginsel gevolgd om de Inheemsche bevolking zooveel mogelijk te laten onder zijn eigen hoofden, voor zoover dat mogelijk is.

NEDERL. OOST-INDIE

Op Java heeft men als hoogste Inlandsche ambtenaren de Regenten, voortgesproten uit een oud en adellijk geslacht, dat reeds lang zetelt op de plaats waar zij hun hooge functie uitoefenen.

De beteekenis der Regenten is niet overal dezelfde. Populair gezegd kan de Regent „van zijn functie maken wat hij wil". Hij kan de „zuil van gezag" zijn, zooals menig goed en rechtschapen Regent is en geweest is. Hij kan ook iemand zijn, die het voldoende vindt een staat als Regent te voeren, terwijl de resident of assistent-resident verder de man is die beheert en leidt.

Onder den regent staat een patih, die de aanwijzingen van den Regent volgt en die meer direct contact heeft met de bevolking. Onder den patih staan weer wedono's en assistent-wedono's, die gevestigd zijn in de kleinere plaatsen; dit zijn dus districtshoofden en onder-districtshoofden.

Ten slotte heeft een complex van inlandsche woningen, de desah, een gehucht zouden wij zeggen, een dorp misschien, zijn eigen hoofd. Hij wordt door de bevolking zelve gekozen uit haar eigen midden. Hij wordt bijgestaan door leden van het dorpsbestuur, die eveneens door de bevolking worden verkozen.

(Onze Mail) **(Vor. ber. Bestuur 2366 F.)**

B. Sombere aspecten voor Indië's export naar Japan.

De strijd welke tusschen China en Japan uitgevochten wordt, zal, afgezien van eventueele wijzigingen in de politieke constellatie in het Verre Oosten, een enormen terugslag hebben in de economische verhoudingen van de Pacificlanden.

Welke gevolgen deze „onverklaarde" oorlog reeds voor den handel in deze gewesten heeft gehad, blijkt wel uit verschillende cijfers en gegevens, welke het „N. v. d. Dag v. Ned.-Indië" onlangs publiceerde.

Sinds jaren heeft de handelsbalans met Japan voor Ned.-Indië een invoersaldo gelaten, dit jaar is deze situatie nog toegespitst.

Gedurende het 1e semester exporteerde Indië naar Japan (incl. Formosa) 712.000 ton aan producten ad *f* 24.400.000 (v. j. 615.000 ton en *f* 15.800.000).
Tot deze export-toeneming droeg vooral bij de petroleum, waarvan de uitvoer vermeerderde met 43.600 ton tot 307.000 ton.
Voorts is van drie specifieke Indische producten, maïs, kapokpitten en gaplek (tapioca), de uitvoer in vergelijking met het 1e halfjaar van 1936 belangrijk gestegen.
Hiertegenover staat een daling in den export van suiker, welke met 59.000 ton terugviel tot 85.000 ton.
De invoer uit Japan naar onze gewesten heeft zich beangstigend uitgebreid.
Tegenover 129.300 tons ad *f* 34.000.000 in het 1e halfj. 1936 stelt zich de invoer in dezelfde periode van 1937 met 186.000 tons ad *f* 63.200.000.
Voor katoenen stoffen (garensoorten) bedroeg de invoer uit Japan in het 1e halfj. 1937 *f* 4.533.000 (v. j. *f* 1.804.000). Een belangrijk accrès is mede te constateeren in ijzerproducten o.m. ijzer in platen.
De Japansche deviezen-contrôle en de restrictiemaatregelen, welke sinds eenige weken van kracht zijn, treffen met vele andere landen ook Ned.-Indië. Hier volgen enkele gegevens, waaruit blijkt hoe zwaar de uitvoer van de Indische producten getroffen wordt.
Zoolang het conflict met China voortduurt zal de export van Japan naar China van de z.g. Japansche „soft sugar" vrijwel stopgezet zijn.
Terwijl in Juli de uitvoer naar Japan circa 40.000 tons beliep, liep deze in Aug. terug tot 21.000 tons en in Sept. tot 10.000 tons. Voor de komende maanden rekent men in suiker-exporteurskringen op een vrijwel geheele stopzetting.
Ook bij de andere Indische producten vindt men reeds in Augustus een teruggang, welke zich in September verder accentueert, om dan in October te eindigen in een „slump", zooals de handel zich sinds jaren niet meer herinnert. (N. v. d. Dag v. Ned.-Indië)

(Vor. ber. 1917 G.)

23 NOVEMBER 1937

A. ENGELAND. — Mijnindustrie in 1936. —

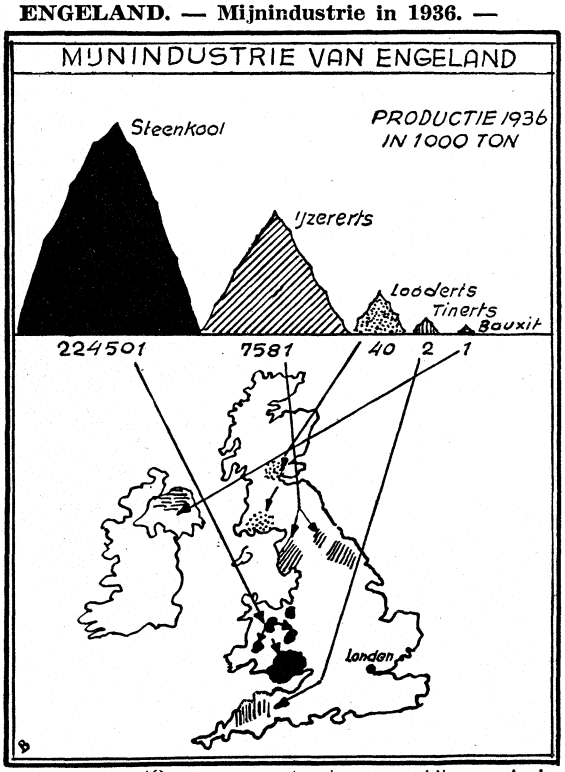

(Overname zonder bronvermelding verboden)

(Vor. ber. Mijnen 3016 D.)

B. NEDERLAND. — Een jaar na de depreciatie. - Kosten van levensonderhoud voor arbeidersgezinnen 5,2 pct. hooger. —

Sedert het oogenblik, waarop de gulden van het goud werd losgemaakt, heeft het Gemeentelijk Bureau van Statistiek in Amsterdam maandelijks een overzicht gegeven van de kosten van het levensonderhoud voor arbeidersgezinnen te dezer stede. Het peil der prijzen voor den oorlog op 100 stellende bleek het indexcijfer in September 1936, de maand der depreciatie, 132 te zijn. Thans, na een jaar, bedraagt het 138.8. Het cijfer is gedurende het eerste „depreciatie-jaar" voortdurend gestegen tot 139.1 in Augustus '37, waarna een kleine daling is ingetreden, mede veroorzaakt door verlaging van sommige crisisheffingen. Het is thans 5.2 pct. hooger dan een jaar geleden.
Voor de voeding alleen is de daling sedert Augustus aanzienlijker dan voor het totale budget. Zij bedraagt 1.1 pct. en wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door daling bij de posten aardappelen, groenten en fruit, alsmede door prijsverlaging van vetten onder den invloed van de op 29 Augustus ingegane verlaging van de heffing op boter, oliën en vetten. Ook de werking van de in Augustus ingevoerde verlaging van de crisisheffing op rundvleesch deed zich in de afgeloopen maand gevoelen, doch de vermindering, welke hiervan het gevolg is, wordt opgewogen door prijsverhooging van varkensvleesch. Bij enkele posten, zooals kaas, eieren en visch is een stijging waar te nemen, die de bovengenoemde daling evenwel niet compenseert.

Daling gering.

Anders is het met een stijging bij den post kleeding, welke van dien aard is, dat de invloed van de daling met 1.1 pct. bij de voeding voor een belangrijk deel te niet gedaan wordt, zoodat de totale uitgaven slechts een vermindering met 0.2 pct. vertoonen. Bij den post brandstof (eierkolen) is een geringe stijging te constateeren, bij den post diversen (verlaging van het porttarief op 1 September) een geringe daling.
Het verloop der indexcijfers in het geheele jaar, dat thans sedert de depreciatie verloopen is, blijkt uit het volgend overzicht (het prijspeil vóór den oorlog = 100).

		Totale uitgaven		Voeding	
		Index-cijfers	Stijging sedert Sept. 1936	Index-cijfers	Stijging sedert Sept. 1936
September	1936	132.0		120.9	
October	„	133.5	1.1%	123.5	2.1%
November	„	133.9	1.4%	123.6	2.2%
December	„	133.4	1.0%	122.1	1.0%
Januari	1937	134.1	1.6%	123.5	2.1%
Februari	„	133.9	1.5%	122.2	1.1%
Maart	„	134.2	1.7%	123.0	1.7%
April	„	136.0	3.0%	125.4	3.7%
Mei	„	136.2	3.2%	125.9	4.1%
Juni	„	137.9	4.5%	129.3	6.9%
Juli	„	138.7	5.1%	130.1	7.6%
Augustus	„	139.1	5.4%	130.0	7.5%
September	„	138.8	5.2%	128.6	6.4%

De onderdeelen.

Ten slotte volgt hieronder ook voor de afzonderlijke onderdeelen van het budget een overzicht van de stijging sedert September 1936.

Brood, beschuit, koek	11.1%
Grutterswaren	12.7%
Kruidenierswaren	0.2%
Suiker	4.4%
Melk	0.0%
Kaas	21.8%
Eieren	1.3%
Vleesch	16.7%
Visch	3.7%
Vetten	1.1%
Aardappelen	27.9%
Groenten	7.6%
Fruit	3.7%
Dranken	0.1%
Kleeding	21.7%
Schoeisel	27.8%
Huishuur	2.2%
Gas	0.0%
Electriciteit	8.3%
Brandstof	10.9%
Wasch- en schoonmaak	3.6%
Woninginrichting, huisraad	25.0%
Ziekte- en begrafenisgelden, verzekeringen	0.3%
Vereenigingen, dagbladen en tijdschr.	0.2%
Rooken	0.0%
Ontspanning	12.0%
Verkeersmiddelen	7.8%
Studiegelden en leermiddelen	0.0%
Lichamelijke verzorging	0.5%
Huishoudelijke hulp	0.9%
Diversen	4.7%

(Alg. Handelsblad - Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Depreciatie 2829 B; Kosten v. Levensonderhoud 2865 B.)

C. FRANKRIJK. — Kolonel de la Rocque veroordeeld. Het kantongerecht te Lyon heeft op 9 Nov. '37 in het proces, door Pozzo di Borgo, gewezen leider van de Vuurkruisers, tegen zijn vroegeren hoofdman,

thans voorzitter van de sociale partij, de la Rocque, aangegaan wegens laster, omdat deze op een vergadering gezegd zou hebben: „Pozzo di Borgo heeft zich als patriot gediskwalificeerd door beschuldigingen te uiten waarvan hij wist, dat zij gelogen waren", La Rocque veroordeeld tot 200 francs boete, 3000 francs schadeloosstelling en de kosten. Volgens La Rocque zelf had hij gezegd: „Pozzo heeft zich in het oog van de patriotten gediskwalificeerd."
(Le Journal) **(Vor. ber. 2887 C.)**

A. **NEDERLAND. — Vergelijkende staat met België in zake bevolking, geboorten en sterften. —**

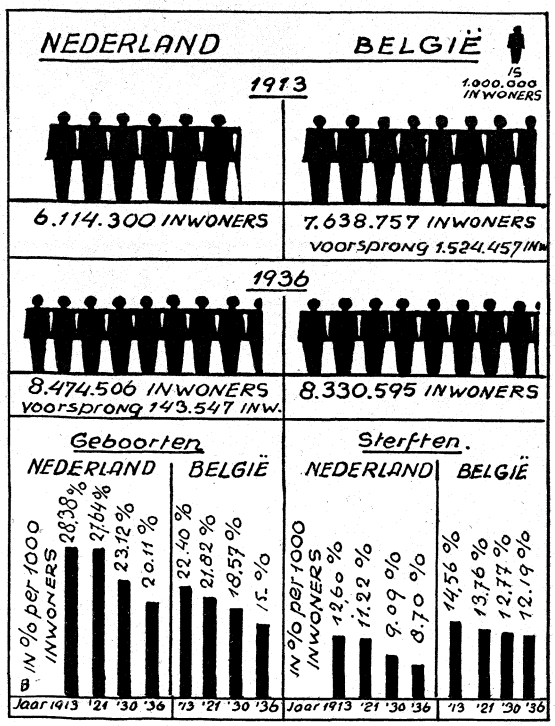

(Overname zonder bronvermelding verboden)
(Vor. ber. Nederland 3013 B; België 2150 F.)

B. **NEDERLAND. — Korting op Indische pensioenen vervalt. —**
Het overleg tusschen het departement van Koloniën en het Indische gouvernement over het al of niet handhaven van de op de Indische pensioenen toegepaste korting is geëindigd.
De bestaande Kortingswet loopt op 31 December 1937 af.
Uit het feit, dat tot dusverre geen wetsontwerp is ingediend om de korting te verlengen, mag thans worden afgeleid, dat zij op dien datum geheel zal vervallen. (Het Volk)
(Vor. ber. Ind. Pensioenen 2733 D.)

C. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Tentoonstelling „Der ewige Jude". - Protest van Irène Harand.** Irène Harand, de zelf „arische" uitgeefster van „Gerechtigkeit", het weekblad „Tegen rassenhaat en menschennood", schrijfster van het boek „Sein Kampf, Antwort an Hitler", en leidster van de naar haar genoemde beweging, heeft besloten, als protest tegen de Münchener tentoonstelling „Der Ewige Jude", vijftig sluitzegels uit te geven met portretten van de meest verdienstelijke Joden, voorloopig met Fransche, Engelsche en Duitsche, binnenkort ook met Poolsche, Tsjechische en Servische teksten. Als eerste is reeds een zegel uitgekomen met het portret van Paul Ehrlich en het opschrift „Antwoord op de Münchener tentoonstelling „Der ewige Jude", en verder, onder het portret: „Paul Ehrlich, Nobelprijswinnaar, Duitsche jood, heeft millioenen menschen door zijn uitvinding voor gruwelijke ziekte bewaard".
De eerstvolgende zegel zal het portret dragen van Ballin, met den tekst: „Schepper van de Duitsche handelsscheepvaart, de eenige Duitscher, die, uit smart over de nederlaag van zijn vaderland, zelfmoord pleegde, was jood".
De aanhangers van de Harand-beweging in veertig landen zullen voor de verbreiding dezer zegels zorgen.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Anti-Semitisme 2978 G.)**

24 NOVEMBER 1937

D. **GENEVE. — De conferentie tot bestrijding van de terreur. —**
De internationale conferentie tot bestrijding van het terrorisme te Genève heeft haar werkzaamheden beëindigd. Twee ontwerp-conventies zijn uitgewerkt, die den regeeringen zullen worden voorgelegd. Het eerste ontwerp heeft betrekking op het voorkomen en het onderdrukken van terrorisme; het berust op een zeer nauwkeurige beschrijving van daden van terreur en geeft een opsomming van de feiten, die de contracteerende mogendheden verbinden om degenen, die zich aan in het ontwerp genoemde daden schuldig maken, uit te leveren. Het ontwerp bevat aanvullende bepalingen over den handel in wapenen, de vervalsching van passen en de samenwerking tusschen de politiediensten. De regeeringen kunnen tot 31 Mei 1938 haar handteekening plaatsen.
Volgens het tweede ontwerp zou een internationaal hof van strafzaken worden opgericht, bestaande uit vijf rechters, te benoemen door het Permanente Hof van Internationale Justitie te Den Haag. De staten zouden de personen, die zich aan de in het eerste ontwerp genoemde feiten schuldig maken, voor dit Hof moeten brengen. De bevoegdheid van het Hof zou facultatief zijn. (Neue Zürcher Zeitung)

E. **NOBELPRIJZEN. — Vrede. - Lord Robert Cecil of Chelwood. —**
Lord Robert Cecil, Viscount of Chelwood is de Nobelprijs voor den vrede toegekend. Lord Robert Cecil werd geboren op 14 September 1864. Hij studeerde te Eton en het University College te Oxford. In 1906 werd hij door de conservatieve partij in het Lagerhuis gebracht en als Lagerhuislid was hij een krachtig voorstander van het vrouwenkiesrecht. Tijdens den wereldoorlog vervulde hij verschillende functies in de regeering, eerst was hij onderstaatssecretaris voor buitenlandsche zaken, vervolgens minister voor de blokkade en ten slotte assistent staatssecretaris van buitenlandsche zaken.
In 1919 was hij voorzitter van den oppersten economischen raad en tezamen met president Wilson en generaal Smuts speelde hij een zeer groote rol in het opstellen van het Volkenbondshandvest. Na den vrede pleitte hij voor volledige medewerking met den Volkenbond.
In Mei 1923 trad hij in het eerste kabinet-Baldwin als Lord groot zegelbewaarder. In December 1923 werd hij tot „Peer" verheven. In het tweede kabinet-Baldwin vervulde hij de functie van kanselier voor het graafschap Lancaster.
Toen in de ontwapeningscommissie te Genève hij als de voornaamste Britsche vertegenwoordiger in 1926-'27 bemerkte, dat zijn instructies hem noodzaakten een politiek te verdedigen, waarmede hij zich niet kon vereenigen, legde hij zijn functie neer. Sedert 1919 is Lord Cecil vice-voorzitter van de Unie voor den Volkenbond en als zoodanig begon hij een veldtocht voor de ontwapening. (Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. 2571 D.)

F. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. —** Het aantal Evangelische predikanten en leden der kerkelijke oppositie, dat zich in hechtenis bevindt is sinds 7 Nov. '37 toegenomen van 95 tot 115.
(De Standaard)
(Vor. ber. 2882 A; Evang. Kerkenb. 2962 A.)

A. VEREENIGDE STATEN. — Wereldtentoonstelling te San Francisco. —

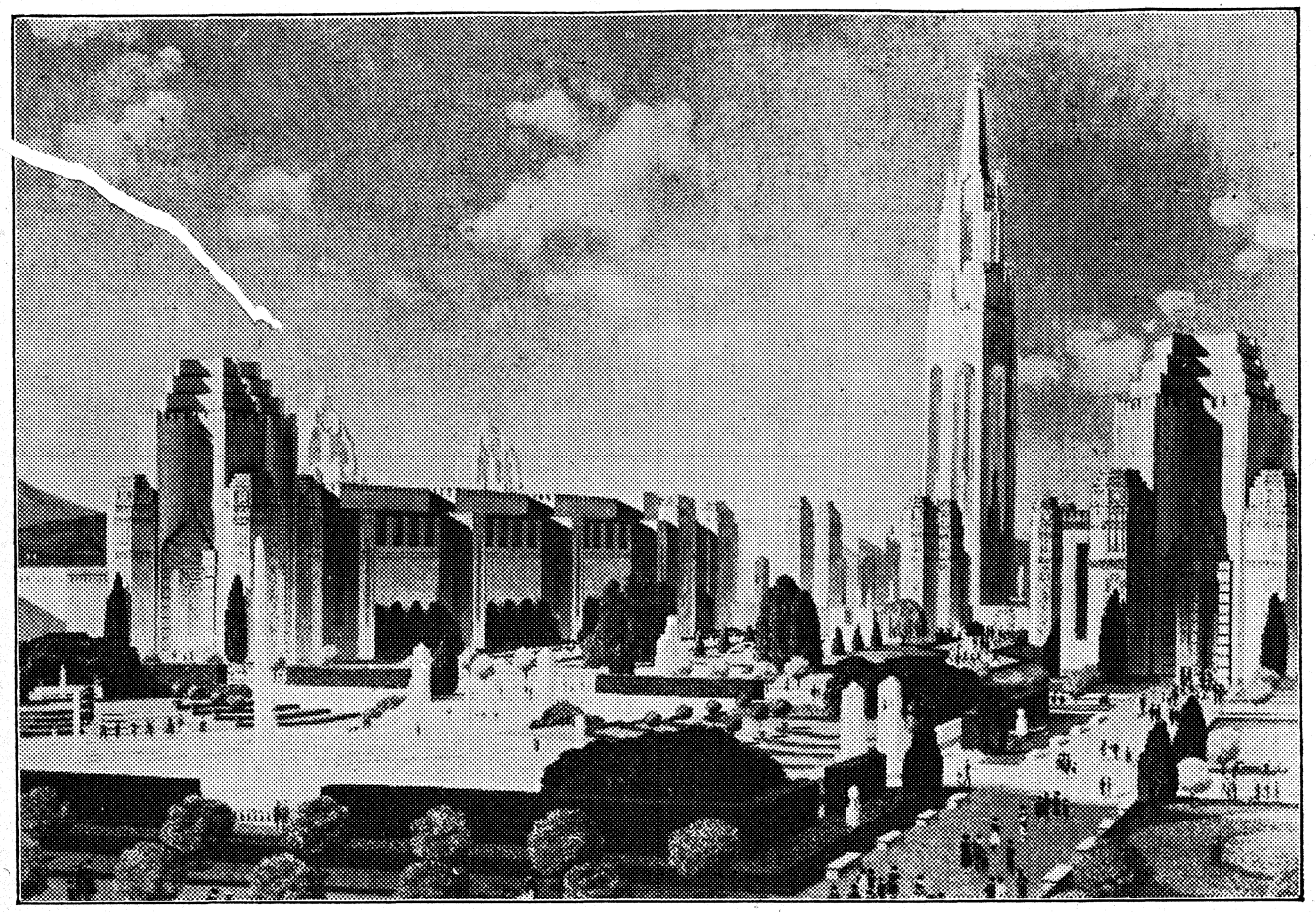

Schets van de in 1939 te houden tentoonstelling te San Francisco.
(Vor. ber. Wereldtentoonstelling Parijs 2801 D.)

B. BELGIE. — Hoogtijdagen der Vlaamsche Letteren.

Dezer dagen hebben zoowel te Brussel als te Antwerpen de hoogtijdagen van de Vlaamsche letterkunde plaats gehad. Vele duizenden hebben deze dagen meegeleefd en met enorme geestdrift de grooten toegejuicht, die gekomen waren om te getuigen en te herdenken.

Wij kunnen slechts een greep doen uit de vele redevoeringen, die gevoerd werden en bepalen ons tot het referaat van dr. F. de Pillecijn over het Vlaamsche proza, dat hij in het Paleis van Schoone Kunsten te Brussel heeft gehouden.

Het litterair geslacht, aldus spr., dat de vernieuwing in de Vlaamsche literatuur door boek en tijdschrift had gebracht, had in den tijd onmiddellijk na den oorlog zijn taak voleind. Wel was, en is er nog thans, een sporadische nabloei van de dragers der „Van Nu en Straks"-beweging, maar de geestelijke sfeer, de litteraire tijdrekening van dit geslacht ligt voor 1914. De slagvelden hebben geen hernieuwing gebracht in de Vlaamsche literatuur. Het eerste werkelijk nieuw geluid kwam uit een boekje, dat in den kerker werd geschreven en „Celbrieven" heet. In afwachting, dat nieuwe gestalten zouden vorm krijgen, vulden de ouderen van voor 1914 de leemte: Buysse, Streuvels, e.a. De oorlog en wat erop volgde, had hun geestelijke vastheid niet aangetast; hun realistische gehechtheid aan de werkelijkheden van het leven werd ongestoord voortgezet.

De jongeren zwegen intusschen en in de literatuur is het woord „jongeren" een hartverheffend euphemisme. In het Vlaamsche proza waren geen beeldenstormers. Er ontbreekt in het naoorlogsche proza een litterair geslacht en als dan zij begonnen te schrijven, die men, vijf jaar geleden, nog jongeren noemde, hadden die jongeren reeds den rijperen mannenleeftijd bereikt. Dit geschiedde zoowat tien jaar na den oorlog. Het geslacht van Vlaamsche prozaschrijvers, dat zich sindsdien gevestigd heeft, is gegroeid te midden van de verwarring der snel opeenvolgende en zelden vormende invloeden, waarmee het na-oorlogsche leven ons heeft overstelpt.

Het naturalisme, dat in Vlaanderen een tegennatuurlijk verschijnsel scheen, heeft plotseling in Walschap en Zielens een paar krachtige vertegenwoordigers gevonden. Spr. weidde uit over hun werk; over dat van Maurice Roelandts, R. Brulez, W. Elsschot e.a.

Zoo staat men dan op dit oogenblik in de wereld van het Vlaamsche proza met drie verschillende geslachten van schrijvers, die gelijktijdig de Vlaamsche literatuur aan het vestigen zijn. Sedert Vlaanderen in de Nederlandsche literatuur weer meetelt, is er thans voor het eerst continuïteit in het Vlaamsche proza. Vlaanderen heeft zich niet mogen verheugen in een litteraire traditie; thans bestaat die mogelijkheid. Bij den inzet van zijn zoo lang onderbroken cultureele verwezenlijking mag de Vlaamsche volksgemeenschap wijzen naar zijn kunstenaars van het proza.

Na afloop herinnerde August Vermeylen er aan, dat ook Pillecijn groote verdiensten heeft voor het Vlaamsche proza, welke hij zelf bescheidenlijk verzweeg, doch die eerlijkheidshalve vermeld moesten worden. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Vlaamsche Roman 2993 G.)

25 NOVEMBER 1937

C. SOVJET-RUSLAND. — Het lot van de prominente figuren van 1917. —

Das Neue Tagebuch heeft eens nagegaan, wat er op het oogenblik nog over is van de bolsjewiki, die ten tijde van de Octoberrevolutie op de voorste plaatsen stonden, als leden van het Politieke bureau van de communistische partij, als leden van het militair-revolutionnaire comité, dat de leiding van den opstand had, als leden van het tweede Sovjetcongres dat de Octoberrevolutie gesanctioneerd heeft en als leden van den raad van volkscommissarissen, welke in deze dagen gevormd werd. Met de noodige correcties ziet deze lijst er aldus uit:

Een van dezen is in het eerste jaar van de revolutie als slachtoffer van een aanslag gevallen: Oeritski.

In hun functies gestorven zijn: Lenin, Swerdlof, Dzerzjinski, Loenatsjarski en Stoetsjka.

Gestorven na reeds eerder van zijn functies ontheven te zijn: Stepanof.

In de gevangenis gestorven: Rjazanof.
Door zelfmoord aan hun einde gekomen, nadat zij hun functies reeds kwijt waren: Nogin, Joffe.
Uit het land verbannen: Trotski.
Na vonnis terechtgesteld: Zinowjef, Kamenef, Moeranof.
In de gevangenis: Rykof, Sljapnikof, Sokoljnikof, Boebnof.
Uit hun functies verdwenen zonder dat hun lot bekend is: Miljoetin, Antonof—Owsejenko, Oppokof-Lomof, Fedorowitsj, Awilof-Glebof, Skljanski.
Een ambtelijke functie bekleeden nog: Stalin, Krylenko, Dybenko, Podwojski, Kollontaj.
Van al deze figuren zijn reeds onder Lenin in openlijke oppositie gekomen: Zinowjef, Kamenef, Rykof, Miljoetin, Nogin, Fedorowitsj, Sljapnikof, Sokoljnikof terwijl ook Trotski, Loenatsjarski en Kollontaj zich herhaaldelijk in de oppositie bevonden. Enkele van deze figuren, zooals Kollontaj, hebben zich staande gehouden. Andere, zooals Nogin en Fedorowitsj, zijn geheel op den achtergrond geraakt. De geschiedenis van de overigen is die van een telkens terugkeerenden strijd met de meerderheid van de communistische partij geweest, welke van verscheidenen tot in den allerlaatsten tijd heeft voortgeduurd, toen hij uiteindelijk voor de rechtbank beslecht is. Ook Antonof-Owsejenko heeft reeds in vroeger jaren een levendig aandeel aan de toenmalige oppositie genomen. Eerst in den allerlaatsten tijd in den reuk van oppositie gekomen zijn Boebnof en Krylenko, wiens positie echter nog niet heelemaal opgehelderd is. (Das Neue Tagebuch)

A. **C. E. TER MEULEN OVERLEDEN. —**
Op 15 Nov. '37 is in den ouderdom van 70 jaar de heer C. E. ter Meulen, lid der firma Hope & Co. te Amsterdam, overleden.
Het is nog slechts een maand geleden, dat de heer Ter Meulen ter gelegenheid van zijn aftreden als lid van het Financieele Comité van den Volkenbond werd benoemd tot groot-officier in de Orde van Oranje-Nassau.
De heer Ter Meulen heeft van de oprichting van den Volkenbond af zitting in dit Comité gehad; veel van het omvangrijke financieele wederopbouw-werk van den Volkenbond is van zijn hand geweest en niet ten onrechte werd het project voor internationale credieten steeds met zijn naam — het „plan-Ter Meulen" — aangeduid en hetwelk bij de financieele conferentie te Brussel in October 1920 als basis der besprekingen werd aanvaard. (Alg. Handelsblad)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Het vlootbouwprogramma. —**
In zijn rapport aan president Roosevelt wijst de staatssecretaris van marine, Swanson, er op, dat de Vereenigde Staten achterblijven bij Groot-Brittannië in den vlootbouw, maar toch de tweede vlootmogendheid ter wereld blijven. Hij spreekt de meening uit, dat ondanks het Amerikaansche bouwprogram — er staan op het oogenblik 71 oorlogsschepen op stapel — de afstand tusschen de Britsche en Amerikaansche vloten steeds grooter zal worden in verband met den omvang van het Engelsche herbewapeningsprogram en doordat de Britsche vlootbouw sneller ten uitvoer wordt gelegd dan de Amerikaansche. Niets wijst er echter op, dat Washington niet het voornemen zou hebben verbetering te brengen in dezen staat van zaken. De statistieken, waarop de staatssecretaris van marine, Swanson, zich baseert, geven aan, dat de Vereenigde Staten 325 oorlogsschepen bezitten met 1.083.000 ton en Engeland 285 schepen met 1.216.000 ton, terdijl Japan 200 oorlogsschepen heeft met 745.000 ton.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 2948 A.)**

C. **NEDERLAND. — Radio. - Draaibare zendmasten te Huizen. —**
Ten einde den P. C. J. kortegolf-omroepzender, die dit jaar zijn tienjarig jubileum vierde, in ruimere mate dienstbaar te maken aan de PHOHI-P.C.J.-wereldultzendingen, werd eenige maanden geleden besloten, voor dezen zender een draaibare beam-antenne te bouwen volgens een in het Philips Laboratorium aangegeven idee.
Twee zendmasten van ruim 60 meter hoogte rusten op een stalen brug, welke op 8 zware wielstellen gemonteerd over een cirkelvormige railbaan kan draaien. Dit geschiedt met behulp van een lier of electromotor. Het middelpunt wordt gevormd door een zware in beton gefundeerde spil.
Het is hierdoor mogelijk de zendantenne op elk overzeesch land of gebied, waarheen uitgezonden wordt, zuiver in te stellen. Dit zou anders alleen mogelijk zijn door het oprichten van een zeer groot aantal zendmasten, elk met richtantenne, welke naar de gewenschte richtingen uitstralen. Dit is uiteraard zeer kostbaar. Daarbij komt, dat, als men niet voor elke afzonderlijke landstreek een dergelijk stel masten wil plaatsen, men nooit den stralingshoek zeer scherp kan maken en dus niet volledig gebruik kan maken van de voordeelen, welke een beam-constructie biedt.
Bovenop de zendtorens bevinden zich vier bordessen, waaraan de antenne bevestigd is. De antennedraden zijn n.l. niet tusschen de twee torens bevestigd, maar zijn langs de torens van boven naar beneden gespannen. In totaal zijn er 8 antennedraden, elk verdeeld in drie geïsoleerde segmenten, zoodat er in totaal 24 dipool-antennes zijn. Deze worden gevoed door horizontale voedings-leidingen.
De ruim 60 M. hooge houten torens zijn geconstrueerd door de N.V. Nemaho te Doetinchem, de stalen brug door de firma de Vries Robbé. Elke mast weegt 18 ton, de staalconstructie 95 ton. Normaal staat op elken poot van den mast een druk van ca. 4½ton. Er is echter rekening gehouden met stormweer, want dan kan onder elk der torenpunten een druk van ongeveer 48 ton komen te staan. De middellijn van de buitenrails is 45 M., van de binnenrails 18 M. De beide rails rusten op een betonnen fundeering van ca. 2½ meter diepte. De zware spil, welke als middelpunt fungeert van de draaiconstructie, ligt vast in ca. 20 M³. beton. De wielstellen onder elken poot van de torens zijn voorzien van zware klampen, waarmede de geheele constructie kan worden vastgezet en een zijdelings kantelen onmogelijk gemaakt wordt.
Het effect van deze constructie is, dat de energie, die wordt uitgezonden in de richting waarin de beam straalt, 24 maal sterker is dan de uitstraling van een gewone dipool-antenne. In dit geval staat dit gelijk met de uitzending van een normale naar alle richtingen stralende antenne van een zender van 1500 K.W. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Radio 3007 E.)

D. **NEDERLAND. — Onze handel met Zwitserland sinds de devaluatie in 1936. —**
Uit officieele gegevens blijkt, dat sinds de devaluatie in September 1936 de handel tusschen Nederland en Zwitserland meer dan verdubbeld is, waarbij voortdurend de handelsbalans actief is gebleven voor Nederland.
Gedurende de maand October bedroeg de invoer in Zwitserland uit Nederland 5.256.226 francs tegen 4.573.000 francs in dezelfde maand van het vorige jaar. De uitvoer naar Nederland bedroeg de vorige maand 3.965.931 francs tegen 2.782.000 francs in October 1936.
Gedurende de eerste tien maanden van dit jaar bedroeg de totale omvang van den handel tusschen Nederland en Zwitserland 98.492.000 francs tegen 45.455.000 francs in dezelfde periode van 1936.
De invoer uit Nederland bedroeg van Januari tot October 52.322.000 francs tegen 27.273.000 francs in dezelfde maanden van het vorig jaar. De uitvoer naar Nederland steeg van 18.182.000 in de eerste tien maanden van 1936 tot 46.170.000 francs in dezelfde periode van dit jaar. (De Tijd)
(Vor. ber. 1183 C.)

E. **NEDERLAND. — S.D.A.P. en ambtenarenwet. —**
Nauwgezette overweging van een mogelijke opheffing van de zoogenaamde defensieverboden betreffende S.D.A.P. en N.V.V., in het licht der tegenwoordige omstandigheden en verhoudingen, heeft doen zien, aldus de Memorie van Antwoord op de algemeene beschouwingen over de Rijksbegrooting 1938, dat dit vraagstuk niet op zichzelf kan worden beschouwd. De voorschriften nopens het verbod voor ambtenaren in het algemeen om deel te nemen aan de werkzaamheid van bepaalde vereenigingen of groepen, zijn mede in de nadere overweging moeten worden betrokken. Onvoorwaardelijk moet worden vastgehouden aan den eisch, dat het overheidspersoneel, zonder eenig voorbehoud onder alle omstandigheden zijn taak getrouwelijk zal vervullen. In dit

opzicht moet de sterkst mogelijke waarborg worden gevorderd. Gewijzigde voorzieningen, waarin vorenbedoelde waarborg is verankerd, zijn in een ver gevorderd stadium van voorbereiding. Het mag als bekend worden verondersteld, dat in die voorbereiding ook het georganiseerd overleg in ambtenaarszaken moet worden betrokken.
De regeering moet de critiek, welke ook thans weder door een aantal leden wordt uitgeoefend op de wijze, waarop artikel 126 der Ambtenarenwet wordt toegepast, afwijzen. Zij kan niet toegeven, dat bij die toepassing verder is gegaan, dan de strekking van de wetsbepaling toeliet.
Een verder gaande bemoeiing dan in normale tijden met de rechtspositieregelingen der lagere organen, acht de regeering voorshands nog noodig.
Zij teekent hierbij aan, dat van de zijde der personeels-organisaties niet zelden om toepassing van artikel 126 der Ambtenarenwet wordt verzocht.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Ambtenarenwet 2150 A; S.D.A.P. 3019 B.)

26 NOVEMBER 1937

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Astrophysica. - Inaugureele rede van prof. dr. M. G. J. Minnaert over: „De beteekenis der Zonnephysica voor de astrophysica". —

Dezer dagen heeft prof. dr. M. G. J. Minnaert aan de universiteit te Utrecht, als opvolger van wijlen prof. A. A. Nijland, het ambt van buitengewoon hoogleeraar in de sterrenkunde aanvaard met een rede over: „De beteekenis der zonnephysica voor de astrophysica".
Na een inleiding, waarin spr. er aan herinnerde, dat wij thans ongeveer honderd jaar geleden geleerd hebben, dat de sterren inderdaad niets anders zijn dan even zoovele zonnen, betoogde hij, dat de natuurkunde der zon meer is dan alleen het onderzoek van één bijzonder hemellichaam. Op drie essentieele punten is de studie der zon bij uitstek interessant. In de eerste plaats is de straling die wij van de zon ontvangen, onvergelijkelijk veel grooter dan die van welke ster ook; in de tweede plaats is de zon de eenige ster die wij als een schijfje van eindige grootte waarnemen, en ten derde kunnen wij alleen bij de zon de planeten waarnemen die haar omringen.
De overvloed van straling der zon maakte nauwkeurig onderzoek van het zonnespectrum mogelijk. Daardoor konden uiterst belangrijke gegevens omtrent temperaturen en aard van de zonnegassen worden verkregen. De zonnephysicus gaat echter kwistig om met de schatten van het spectrum, die hij zoo gemakkelijk verkrijgt. Het wordt tijd, dat hij een voorbeeld neemt aan den noesten arbeid en de zuinigheid der stellaire waarnemers, die met honderdduizend maal geringere lichtsterkten moeten werken. Wijdsche perspectieven openen zich dan voor het verdere onderzoek der zon.
Juist op die fijne metingen berust een aantal der belangrijkste onderzoekingen: zoo kan men vaststellen welke elementen in den dampkring van de ster aanwezig zijn, en welke er ontbreken. De fijnste metingen zijn ook noodig om isotopen in sterrespectra op te sporen, en te onderzoeken of hun verhoudingen daar al dan niet met die van de aarde overeenkomen. Verschuivingen van enkele 0.001 A zijn het, welke we moeten meten en waarvan we de verschillende oorzaken moeten ontwarren, om de Einsteinverschuiving en de bevestiging der algemeene relativiteitstheorie te vinden. Onze geheele kennis van het algemeene magnetische veld der zon berust op het aantoonen van Zeeman-effecten, die zich door verschuivingen van 0.001 A verraden. Het is verder gebleken, dat uit de lichtverdeeling binnen de spectraallijnen een schat van gegevens over de ster-atmosferen te halen is, wanneer men die lichtverdeeling maar op betrouwbare wijze kan meten. Ook hier heeft het onderzoek der zon baanbrekend gewerkt.
De sleutel, die paste voor de ontcijfering van de zonnelijnen, paste ook op het moeilijker geheimschrift der sterrespectra. De uitkomsten waren verrassend nieuw: in verschillende sterren worden temperaturen vastgesteld van 100.000 graden en meer, die veel hooger waren dan wij langs anderen weg hadden geconstateerd, en die weldra bleken niet als ware temperaturen te mogen worden opgevat, maar te moeten worden toegeschreven aan machtige turbulente bewegingen in deze dampkringen. Wanneer wij zullen beschikken over een atlas op groote schaal, die de gedetailleerde lichtverdeeling in het heele zonnespectrum weergeeft, zal de astrophysica in haar geheel daarmede ongetwijfeld gebaat zijn.
Het tweede punt, de omstandigheid dat wij de zon als een schijfje kunnen zien, is van ontzaglijk belang. Door onze instrumenten op het middelpunt of op de randen te richten, kunnen wij zoowel in de diepste diepten als in de oppervlaktelagen van de zon doordringen: de derde dimensie in de astrophysica! Spr. beschreef hier een geheel nieuwe methode, die nog voor het onderzoek naar de rotatie der sterren openligt: de waarneming van het magnetische veld, dat bij de sterren, ten gevolge van haar zeer snelle omwenteling, zeer sterk moet zijn.
Het derde punt, ten opzichte waarvan de zon zich van de sterren onderscheidt, is de omstandigheid, dat we planeten waarnemen, die de zon omringen. De planeten verschaffen ons belangrijke inlichtingen omtrent de geschiedenis der zon, immers de planeten hebben zich uit de zon gevormd. De ouderdom der aarde kennen wij nauwkeurig, en dus kunnen wij ook een minimumgrens aangeven voor den ouderdom der zon. Voor die planetenvorming moet dan een of andere oorzaak geweest zijn. Misschien is het toch waar, dat zij zich door natuurlijke evolutie uit de zon hebben losgemaakt. Of misschien is er een andere ster in de buurt van de zon gekomen en heeft een geweldige vloedgolf veroorzaakt, die in planeten uiteengespat is. Het begrijpen van samenhang en oorzaak dezer geweldige verschijnselen zou ons toelaten te overwegen, of zich in de geschiedenis der andere sterren een dergelijk verloop kan hebben voorgedaan. Is de eerste hypothese juist, dan zouden immers zeer vele sterren door planeten omringd zijn.
Zoo vormt de natuurkunde der zon een schakel tusschen de natuurkunde van het laboratorium, van het vrije veld, van de aardbol en van den kosmos. Wil zij niet vervallen in detailstudie, dan dient ze beoefend te worden in de omlijsting der astrophysica in den ruimsten zin. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Astronomie 2057 A; Ambtsaanv. i. h. Onderwijs 3000 A.)

B. ITALIE. — Regeeringsmutaties. - Hertog van Aosta onderkoning van Oost-Afrika. - Ministerie van deviezen opgericht. - Plannen van Mussolini in Oost-Afrika. —

Op voorstel van Mussolini is de hertog van Aosta benoemd tot onder-koning van Italiaansch Oost-Afrika. De hertog van Aosta zal begin December in Addis Abeba aankomen, waar maarschalk Graziani hem zijn functie zal overdragen.
Mussolini heeft den maarschalk een eigenhandig schrijven gezonden, waarin hij hem dank zegt voor het door hem verrichte pacificatiewerk in Oost-Afrika.
Voorts wordt medegedeeld, dat Mussolini persoonlijk de portefeuille van Italiaansch Afrika op zich zal nemen. Tot dusverre werd de portefeuille beheerd door Lessona. Tot onder-secretaris van het departement is de vroegere gouverneur van Cyrenaica, Teruzzi, benoemd.
Tevens wordt bekend gemaakt, dat het onder-secretariaat voor wisselkoersen en deviezen tot den rang van ministerie wordt verheven.
De onder-secretaris, Guarnieri, wordt benoemd tot minister.
Tenslotte wordt medegedeeld, dat de vroegere onder-secretaris voor lichamelijke opvoeding benoemd is tot onder-secretaris van het ministerie der corporaties.
In de „Voce d'Italia" schrijft Gayda over de politiek, die Mussolini ten aanzien van Oost-Afrika denkt te volgen.
Het zal de politiek van een landbouwende en militaire mogendheid zijn. Vele Italianen zullen naar Afrika worden overgebracht. De kolonisatie zal niet slechts het werk van particuliere ondernemingen zijn, maar ook dat van uitgebreide gemeenschappen. De kolonisatie op het gebied van landbouw en nijverheid zal de voortbrenging van hoeveelheden en soorten vermeerderen. Het is een beslissende etappe in de vorming eener politiek van autarkie. De overbrenging van groote contingenten Italianen zal bovendien de militaire organisatie aan de Roode Zee, aan den Indischen Oceaan en in het centrum van het zwarte werelddeel verhaasten. Het evenwicht der krachten zal zoowel in als buiten Europa hersteld worden tusschen de nieuwe imperiale mogendheid Italië en de oude mogendheden.
(Voce d'Italia - La Stampa)
(Vor. ber. Graziani 2702 G; Kabinet 2332 D; Mussolini 2985 E.)

C. NEDERLAND. — N.S.B. - Eerste Kamer. - Ds. Van Duyl bedankt. —

De Eerste Kamer kwam dezer dagen in vergadering bijeen, onder voorzitterschap van mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk.
Aan het einde van de vergadering legde de heer Van Duyl de volgende verklaring af:
„Waar ik de eeden heb afgelegd, welke mij bekrachtigden als lid dezer Kamer, stel ik het, mijnheer de voorzitter, op bijzonder hoogen prijs met uw toestemming een korte verklaring te mogen uitspreken. Hoewel er objectieve redenen bestaan, die het behoud van mijn zetel in deze hooge vergadering volkomen rechtvaardigen, meen ik, om zelfs den schijn van aantasting van het politiek fatsoen te vermijden, verplicht te zijn voor het lidmaatschap dezer Kamer te bedanken; temeer waar ik onvoorwaardelijk en voor goed met de N.S.B. gebroken heb.

Een daartoe strekkend schrijven zal u dezer dagen bereiken."
Naar wij vernemen, zal mr. W. de Rijke, advocaat en procureur te Haarlem, ds. Van Duyl in de Eerste Kamer opvolgen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. 2954 B; N.S.B. 2992 F.)

A. **VOLKENBOND. — Het Narcotica-vraagstuk. —**
De 18e Volkenbondsvergadering heeft aan het slot van haar rapport over den tegenwoordigen stand van den internationalen strijd tegen het kwaad der verdoovende middelen opgemerkt, dat zij het weliswaar noodig heeft geacht nog op enkele verontrustende zijden van het vraagstuk de aandacht te vestigen, doch dat zij desniettemin overtuigd is, dat het volkenbondswerk ter bestrijding van dit kwaad gebleken is een der doeltreffendste van alle volkenbondswerkzaamheden te zijn. Weinig andere volkenbondsbemoeiingen hebben ook zoo duidelijk aan het licht gebracht, hoe nuttig het werk van technische organen van toezicht kan zijn, die slechts de Volkenbond, en deze alléén, ter beschikking van de regeeringen kan stellen. (Journal de Genève)
(Vor. ber. 2595 A.)

B. **NEDERLAND. — Nederlandsche Montessori-Vereeniging bestaat twintig jaar. - Rede van dr. Maria Montessori. —**
Ter gelegenheid van het twintigjarig bestaan van de Nederlandsche Montessori Vereeniging is op 20 Nov. 1937 te Amsterdam een openbare bijeenkomst gehouden, waar o.a. dr. Maria Montessori aanwezig was. Mr. G. A. E. B. Meyer opende de bijeenkomst en releveerde de ontwikkeling van de Montessorigedachte in Nederland en wat er gedurende de twintig jaar van het bestaan van de vereeniging op het gebied van het Montessori-onderwijs is bereikt.
Dr. Maria Montessori herinnerde er aan, hoe zij in 1914, eigenlijk slechts gedreven door een impuls, naar Nederland was gekomen om daar haar denkbeelden te propageeren, hetgeen drie jaar later de oprichting van de Nederlandsche Montessori Vereeniging tengevolge had. Zij noemde het eigenaardig, dat zij in dezen tijd, nu groote beroeringen haar verblijf in landen als Italië en Spanje onmogelijk maken, ten tweeden male naar Nederland was gekomen.
Spr. noemde Nederland het land, waar vredesideeën het best verwezenlijkt kunnen worden.
(De Telegraaf)
(Vor. ber. Montessori-Congres 932 B.)

C. **ENGELAND. — Handelsverdrag met de Vereenigde Staten overwogen. —**
Minister Cordell Hull heeft op 18 Nov. '37 medegedeeld, dat de Vereenigde Staten overwegen om een handelsverdrag op basis van reciprociteit met Engeland af te sluiten. De minister noodigde belanghebbenden uit om bij het State Department voorstellen in te dienen betreffende de producten, welke huns inziens in dit verdrag dienen te worden opgenomen. Dit is de eerste officieele stap naar het afsluiten van een Engelsch-Amerikaansch handelsverdrag sinds een jaar geleden de officieuze besprekingen in Washington een aanvang namen.
De Engelsche regeering meent, dat nauwe Engelsch-Amerikaansche handelsrelaties een voorbeeld zullen zijn voor andere landen en deze er toe zullen leiden eveneens te streven naar een verlaging der tariefbarrières over de geheele wereld.
(New York Herald Tribune)

D. **FRANKRIJK. — De „Cagoulards" (Csar) - Communiqué van de regeering. —**
Het ministerie van Binnenlandsche Zaken te Parijs heeft op 23 Nov. '37 het volgende communiqué gepubliceerd:
„Er is een waar complot tegen de republikeinsche instellingen ontdekt. Het onderzoek, dat is ingesteld door de nationale veiligheidspolitie en de prefectuur van politie, welke sinds weken een lofwaardige activiteit ontplooien, heeft voor het oogenblik geleid tot de inbeslagneming van een belangrijke hoeveelheid militair materiaal, dat voor een groot deel van buitenlandschen oorsprong was: geweer-mitrailleurs, geweren, mitraillettes, revolvers, granaten, patronen, ontplofbare stoffen enz."
Het onderzoek, dat verricht is in den zetel van de hypotheekbank voor de binnenscheepvaart, welker gedelegeerde administrateur H. de l'Oncle heet, een ingenieur van de scheepswerven „Penhoet", heeft aan het licht gebracht, dat men stond tegenover een geheime, op militaire leest geschoeide organisatie, die een volkomen navolging was van het leger. Zij omvatte een staf met zijn bureaux en een geneeskundigen dienst. De verdeeling der effectieven in divisies, brigades, regimenten, bataljons e.d., wijst er op, dat deze organisatie onbetwistbaar berekend was op een burgeroorlog. De in beslag genomen documenten toonen aan, dat de schuldigen zich ten doel hadden gesteld den republikeinschen vorm, welke het land zich vrijelijk had gegeven, te vervangen door een regiem van dictatuur, dat aan een herstel der monarchie zou moeten voorafgaan.
Dit plan een opstand te ontketenen, was nauwgezet voorbereid. Bij de huiszoekingen heeft men met name materiaal ontdekt, dat bestemd was om valsche identiteitsstukken te vervaardigen, een instructie voor het vervoer van wapens, inlichtingen over de openbare macht in het departement van Seine-et-Oise en Seine-et-Marne, met de namen der officieren en het materiaal van regimenten, blanco formulieren voor dienstorders, welke van de militaire bureaux ontvreemd waren, nauwkeurige gegevens over de riolen van Parijs met daarop aangegeven de wegen, welke leiden naar de Kamer van Afgevaardigden, plattegronden der redactiebureaux van linksche bladen en van de woningen van socialistische afgevaardigden, lijsten met namen van ministers en parlementsleden, die op het eerste sein zouden moeten worden gearresteerd, een dossier, dat gegevens bevatte om zich meester te maken van de remises der openbare vervoermiddelen enz.
Deze voorbereidingen zijn mislukt, dank zij de waakzaamheid der regeering, welke vertrouwen heeft in het land.
De republikeinsche instellingen hebben niets te vreezen van de opstandige ondernemingen. Het onderzoek heeft reeds te waardeeren resultaten opgeleverd. Het zal zonder onderbreking worden voortgezet.
De handelwijzen der schuldigen zullen gestreng worden gestraft. Te dien einde zal het niet noodig zijn uitzonderingswetten te vragen: daar de republikeinsche wetten voldoende zijn om de veiligheid van het regiem te verzekeren.
De regeering is zeker van zich zelf. Zij is in staat iedere misdadige actie, welke tegen de republiek gericht is, weg te vagen en zij acht de Fransche democratie goed verzekerd.
Eugène de l'Oncle, een broer van Henri de l'Oncle, en generaal Duseigneur zijn gearresteerd.
(Le Temps)

Geheime bond „Csar". —
(De geheime organisatie, bekend onder den naam van de „Cagoule" heet in werkelijkheid de „Csar" — Comité secret d'action révolutionnaire.)
(Vor. ber. 3019 A.)

27 NOVEMBER 1937

E. **OOSTENRIJK. — Legitimisten. - De 25ste verjaardag van Otto von Habsburg. —**
De legitimisten hebben 20 Nov. '37 te Weenen den 25sten verjaardag van prins Otto, den troonpretendent, met grooten luister gevierd.
Toen de Habsburgers binnentraden, weerklonk een stormachtig „Hoch Otto".
De chef van de propaganda van de legitimistische beweging, baron Karl Werkmann, de laatste secretaris van wijlen keizer Karel, zeide, dat de komende monarchie zich van de vroegere zou onderscheiden, doordat zij een sociale volksmonarchie zou zijn. Hij besloot met te zeggen dat het thans de tijd was om de monarchie opnieuw te vestigen.
Vervolgens gaf ridder Von Wiesner verschillende cijfers over den snellen groei van de legitimistische beweging, waarbij hij ook opmerkte, dat thans alle legitimistische corporaties in den ijzeren ring aaneengesloten waren. Voorts zei hij, dat bondskanselier von Schuschnigg ook als leider van het Vaderlandsche Front met de legitimistische beweging sympathiseert en een nauwe samenwerking van het front met het legitimisme wenscht. Vandaar dat er tot dusver nog maar één legitimistische kleur zal bestaan, zwart-geel met wit-rood-wit.
De weerklank, welke deze eerste betooging bij de Weensche bladen heeft gevonden, geeft ook den indruk, dat de legitimistische beweging snel groeit en niet meer enkele, doch thans alle lagen van de bevolking omvat. Men kan zonder overdrijving zeggen, dat de beweging op den goeden weg is en door haar huidige concentratie wordt bevorderd, zonder dat men echter daaruit nog conclusies mag trekken nopens den termijn, waarbinnen de restauratie zal geschieden. De groote politiemacht bleek niet noodig te zijn geweest. Er zijn een paar onbeduidende betoogingen geweest van nationaal-socialistischen kant en een paar wat al te geestdriftige betoogingen van legitimistischen, doch slechts enkele lieden behoefden te worden aangehouden.
De bondskanselier en de bondsregeering waren officieel niet vertegenwoordigd. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Legitimisten 2705 A; Otto v. Habsburg 2345 D.)

A. PROF. DR. A. H. M. J. VAN ROOY OVERLEDEN.
Prof. dr. A. H. M. J. van Rooy, rector-magnificus der gemeente-universiteit te Amsterdam, die, toen hij te Nijmegen vertoefde, om de Vondel-herdenking in de R.K. Universiteit bij te wonen, plotseling ongesteld werd en naar het St. Canisius-ziekenhuis moest worden vervoerd, is daar op 24 Nov. '37 overleden.
Prof. Van Rooy is op 27 December 1880 te Rotterdam geboren, zoodat hij bijna 57 jaar geworden is. Hij volgde de H.B.S. met 5-j. cursus te Rolduc en ging vervolgens in 1897 naar Amsterdam, om daar geneeskunde te studeeren. In 1904 deed hij zijn artsexamen. De daaropvolgende twee jaar was de heer Van Rooy werkzaam te Rotterdam en te Amsterdam. Nadat hij verschillende vrouwenklinieken in het buitenland had bezocht, vestigde hij zich in Juli 1910 als vrouwenarts te Rotterdam. In 1911 promoveerde hij aan de hoogeschool te Gent (magna cum laude) tot doctor in de geneeskunde.
In 1918 werd dr. Van Rooy benoemd tot hoofd eener vrouwenkliniek te Haarlem.
Op 6 December 1920 aanvaardde dr. Van Rooy het hoogleeraarsambt te Amsterdam als opvolger van prof. Treub. Zijn intreerede was getiteld: „Een blik op heden en toekomst der gynaecologie en verloskunde".
In 1926 werd prof. Van Rooy benoemd tot lid van de radium-commissie van den Volkenbond, terwijl hij tevens gekozen werd tot lid van de Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen. Sinds 1933 maakte hij deel uit van een gezondheidsraad. Verder was hij eerelid van verscheidene buitenlandsche genootschappen.
Op 29 September '37 had hij het ambt van rector-magnificus overgenomen van zijn voorganger prof. dr. E. Laqueur. Ook buiten de wetenschappelijke wereld genoot prof. Van Rooy groote bekendheid.
(De Maasbode)

B. SOVJET-RUSLAND. — Sluiting van Italiaansche consulaten. —
Na gevoerde diplomatieke onderhandelingen tusschen de Sovjet-regeering en de Italiaansche regeering, zal de Italiaansche regeering uiterlijk 20 Januari 1938 het consulaat-generaal te Kijef, de consulaten te Leningrad en Tiflis, en de vice-consulaten te Nowosibirsk en Batoem sluiten. (Corriere della Sera)

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van Binnenl. Zaken aangenomen. - Zondagswet. —
De Tweede Kamer heeft op 23 Nov. '37 zonder hoofdelijke stemming de begrooting van Binnenlandsche Zaken aangenomen.
Wat de Zondagswet betreft, merkt „De Tijd" op: „Zooveel hebben wij wel begrepen, dat de regeering gedurende een overgangsperiode, waarin zij niet „met trage handen en slappe knieën" de Zondagswetsovertredingen voortgang zal laten vinden, voorloopig wil afwachten, in hoeverre zij er in slagen kan, het leven practisch naar een strenger gehandhaafde Zondagsrust om te buigen en in hoeverre zij met kans op succes een allen zooveel mogelijk bevredigende nieuwe Zondagswet zal kunnen voorbereiden."
(De Tijd) **(V. b. Begrooting Binnenl. Zaken 3015 E.)**

D. BELGIE. — Kabinet-Janson gevormd. —
Paul Emile Janson is, na een vergeefsche poging, ten slotte er in geslaagd een nieuwe regeering samen te stellen. De nieuwe ministers zijn op 24 Nov. '37 beëedigd.
De regeering is als volgt samengesteld:
Janson (lib.): Minister-president zonder portefeuille.
Spaak (soc. Kamerlid): Buitenlandsche Zaken.
Bouchery (soc. Kamerlid): Posterijen en Telegrafie.
Merlot (soc. Kamerlid): Openbare werken.
Delattre (soc. Kamerlid): Arbeid en Sociale Zaken.
Wauters (soc. Kamerlid): Openbare gezondheid.
De Man (soc. Senator): Financiën.
Du Bus de Warnaffe (katholiek Kamerlid): Justitie.
Van Isacker (katholiek): Economische Zaken.
Pierlot (katholiek Kamerlid): Landbouw.
Marck (christen-democr. Kamerlid): Transport.
Rubbens (christen-democr. Kamerlid): Koloniën.
Hoste (liberaal): Onderwijs.
Dierckx (liberaal Senator): Binnenlandsche Zaken.
Luit.-Generaal Denis: Landsverdediging.

M. Paul Emile Janson.

Paul Emile Janson. - Levensloop. — De nieuwe Belgische minister-president, Paul Emile Janson, is te Brussel geboren in het jaar 1872. Hij was een der meest vooraanstaande figuren van de Belgische balie; in 1919 werd hij deken van de advocatenorde.
Hij is lid van de liberale partij en werd in 1910 voor het eerst tot Kamerlid gekozen; in 1914 werd hij herkozen. Na den oorlog was hij een der eerste staatslieden, welke door Koning Albert werden geraadpleegd. In 1920 trad hij als minister van Oorlog in het kabinet-Delacroix en hij had een groot aandeel in het sluiten der militaire verdragen met Frankrijk. Van 1927 tot '31 was hij minister van Justitie in het kabinet-Jaspar en van 1932 tot '34 vervulde hij dezelfde functie in het kabinet-De Broqueville. In 1931 benoemde de Koning hem tot minister van Staat. In 1935 werd hij tot lid van den Senaat gekozen en sedert 1936 vervulde hij de rol van belangstellend toeschouwer. Verscheiden malen heeft hij zijn land in de vergaderingen van den Volkenbond vertegenwoordigd. (Het Laatste Nieuws - Agence Belga)
(Vor. ber. Kabinet 3011 E.)

E. ZWITSERLAND. — Fransch-royalistische actie. —
De graaf van Parijs, zoon van den hertog de Guise, had door bemiddeling van een vriend het kasteel van Bertolini te Versoix, een plaats, welke gelegen is op de grens der kantons Genève en Waadtland, in de onmiddellijke nabijheid der Fransche grens, gehuurd. Hij heeft er 20 en 21 Nov. '37 eenige ontvangsten georganiseerd om, naar men meent, in contact te treden met in de buurt wonende Franschen die sympathiseeren met de Fransche royalistische beweging. De graaf was van plan de pers te ontvangen om deze mededeeling te doen van een geheim gebleven tekst van een manifest van den hertog van Guise.
De Zwitsersche justitie heeft den graaf in den loop van den dag uitgenoodigd zich op Zwitsersch grondgebied te willen onthouden van een dergelijke activiteit en Versoix onverwijld te verlaten.
(Agence Belga)

28 NOVEMBER 1937

F. ENGELAND. — Bezoek van Lord Halifax aan Duitschland. - Fransche ministers naar Londen. —
In het Britsche Lagerhuis heeft op 24 Nov. '37 minister-president Chamberlain, na er nog eens op ge-

wezen te hebben, dat het bezoek van Lord Halifax aan Duitschland geheel van particulieren en niet-officieelen aard was, op een desbetreffende vraag van den Labour-afgevaardigde Thurtle verklaard, dat de besprekingen, die Halifax met Hitler, Goering, Goebbels en andere leiders in Duitschland heeft gevoerd, een vertrouwelijk karakter droegen, en dat hij er van overtuigd was, dat het Huis niet van hem zou verwachten, dat hij hierover in dit stadium een nadere verklaring zou afleggen.

Het is echter mijn meening, zoo vervolgde Chamberlain, dat het bezoek van waarde is geweest voor het bevorderen van het naar mijn meening in beide landen algemeen gekoesterde verlangen naar de totstandkoming van een beter wederzijdsch begrijpen.

Chamberlain deed vervolgens de mededeeling, dat de Fransche minister-president en de Fransche minister van Buitenlandsche Zaken een uitnoodiging van de Britsche regeering hebben aanvaard om op 29 en 30 November een bezoek aan Londen te brengen, voor het wisselen van gedachten over den internationalen toestand met hem zelf en met Eden.

Lord Halifax heeft in het Hoogerhuis een soortgelijke verklaring afgelegd als Chamberlain in het Lagerhuis. (Times)

A. **DUITSCHLAND. — Koloniën. - Hitler's eischen.** In een te Augsburg uitgesproken rede behandelde Hitler het koloniale vraagstuk. Hij zeide o.a.:

„Wij zullen onzen eisch om levensruimte in koloniën steeds luider doen weerklinken, totdat de wereld niets anders kan doen dan onzen eisch erkennen. De wereld zal over een jaar gewend zijn aan de kwestie, waarover zij nu liever niet wil hooren. Wat zij ons op het oogenblik niet wil afstaan, zal zij binnen drie jaar in overweging gaan nemen; en in nog eens drie jaar zal zij bereid zijn over de middelen om dit probleem op te lossen, te discussieeren. (Berl. Tageblatt)

(Vor. ber. Hitler 2968 I.; Koloniën 3000 F.)

B. **PACIFIC-CONFERENTIE TE BRUSSEL. —** De Negen Mogendheden-conferentie is op 22 Nov. '37 bijeengekomen. De Britsche, Amerikaansche en Fransche delegaties legden een ontwerp-verklaring voor, betreffende het werk der conferentie, waarin een uiteenzetting gegeven wordt van de standpunten en waarin voorgesteld wordt de conferentie te verdagen.

In zijn rede over het ontwerp-verklaring, dat in de voltallige, besloten vergadering der Negen Mogendheden-conferentie ingediend is, heeft de Chineesche gedelegeerde, Wellington Koo, er op gewezen, dat dit slechts opnieuw de algemeene beginselen bevestigt en dat niets gedaan wordt ten aanzien van de gemeenschappelijke houding, die volgens de voorstellen door de mogendheden zou worden aangenomen.

Nog minder is er gedaan ten opzichte van de uitvoering der concrete maatregelen, waartoe de Chineesche gedelegeerde een oproep uitgesproken heeft, om de Chineesche weerstandskrachten te versterken en de Japansche agressie te stuiten. Wellington Koo behield zich het recht voor zekere amendementen op het ontwerp in te dienen. Voorts zeide hij o.m., dat zonder positief optreden, middellijke of rechtstreeksche verklaringen, al zijn zij oprecht van geest, niet doeltreffend kunnen zijn.

De wereldgebeurtenissen der laatste twee jaar toonen aan, dat aarzeling en weigering van den kant der mogendheden — die toch wet en orde in stand willen houden in de internationale betrekkingen — om een positieve bijdrage te leveren door gezamenlijk optreden, er eerder toe leiden de krachten van geweld en wanorde aan te moedigen, dan ze af te schrikken. De Chineesche delegatie gelooft, dat solidariteit in doelstelling gevolgd moet worden door solidariteit in optreden.

China gelooft het recht te hebben den eisch te stellen, dat een gemeenschappelijke poging gedaan zal worden door de andere mogendheden, die het Negen Mogendheden-verdrag hebben onderteekend, niet alleen om dit verdrag geëerbiedigd te doen zijn, maar in het algemeen belang van recht, orde en wereldvrede.

De Negen Mogendheden-conferentie werd na de bijeenkomst van 24 Nov. '37 tot onbepaalden datum verdaagd.

In die verklaring wordt onder meer gezegd, dat de beginselen van het verdrag van Washington opnieuw bevestigd worden.

In de bestaande omstandigheden kan de conferentie niet met kans op succes bijdragen tot de verwezenlijking van het programma. Er is tijd noodig voor de bestudeering van nieuwe procedures; een verdaging voor onbepaalden tijd is noodig.

De conferentie zal opnieuw kunnen worden bijeengeroepen door den voorzitter of twee statenleden.

In de tweede bijeenkomst verzocht de Chineesche gedelegeerde, terwijl hij de slotverklaring in een geest van solidariteit wenschte te aanvaarden, kennis te nemen van zijn eigen verklaring, en deze aan de eindverklaring toe te voegen.

De Chineesche verklaring betreurt het, dat de Chineesche voorstellen tot het aanvaarden van zekere stellige maatregelen niet in overweging zijn genomen. De delegatie is van meening, dat deze gemeenschappelijke actie onontbeerlijk is bij iedere poging, een einde te maken aan de Japansche agressie en het herstel van den vrede in het Verre Oosten te verhaasten.

De afgevaardigde van Nieuw-Zeeland en de voorzitter, Spaak, brachten vervolgens hulde aan de verzoeningsgezindheid der Chineesche delegatie. Ook Norman Davis, Lord Cranborne en De Tessan namen het woord.

De Italiaansche verklaring, die zich keert tegen de motiveering der slotverklaring, zal eveneens aan die slotverklaring worden toegevoegd. (Laatste Nieuws - Agence Belga - Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Pacific-Conferentie 3012 F.)

C. **FRANKRIJK. — Ambtenarenwet in Kamer goedgekeurd. —** De Kamer heeft met 521 tegen vier stemmen het wetsontwerp in zake de verhooging der salarissen en toeslagen van ambtenaren, gepensionneerden en kleine renteniers in zijn geheel aangenomen.

In het verloop der debatten verklaarde oud-minister Piétri (links-radicaal), dat de eischen van de ambtenaren gerechtvaardigd konden worden door de wijziging in de waarde van de munt. Hij voegde hieraan toe, dat men hen, die tot taak hebben het land te dienen, niet tegen den staat moet innemen. Spr. en zijn vrienden zouden derhalve voor het ontwerp stemmen. Hierna werd gestemd over het eerste artikel. (Le Journal)

29 NOVEMBER 1937

D. **DUITSCHLAND. — Dr. Hjalmar Schacht als Rijksminister van Economische Zaken afgetreden. - Hij blijft president der Rijksbank. - Walther Funk.** Het aftreden van dr. Hjalmar Schacht als rijksminister van Economische Zaken, werd 26 Nov. '37 officieel bekendgemaakt. Het communiqué geeft den volgenden tekst:

„De Führer en rijkskanselier heeft den president van de Rijksbank, dr. Schacht, op diens verzoek ontslag verleend als minister van Economische Zaken.

Minister Schacht zal zijn ambt van president van het Rijksbankdirectorium, evenals voorheen, blijven vervullen.

Om zijn buitengewone verdiensten te erkennen, heeft Hitler hem tevens tot rijksminister zonder portefeuille benoemd.

De onderstaatssecretaris aan het ministerie van Propaganda, Walther Funk, die tevens chef van den regeeringspersdienst is, is met ingang van 15 Jan. 1938 tot minister van Economische Zaken benoemd. Tot dien datum is de Pruisische minister-president Göring, de leider van het vierjaren-plan, door den Führer met de leiding der aangelegenheden van het ministerie van Economische Zaken belast."

Dr. Schacht ontving bij gelegenheid van dit aftreden een zeer waardeerend schrijven van Adolf Hitler.

De nieuwe minister van Economische Zaken, Walther Funk, werd op 18 Aug. 1890 te Krakehnen (Oost-Pruisen) geboren. Hij liep eerst gymnasium te Insterburg, studeerde daarna aan de universiteiten te Berlijn en Leipzig, waar hij colleges volgde in de rechten en economische wetenschappen. Daarna werd hij redacteur aan de „Nationalzeitung" om vervolgens redacteur te worden van de „Leipziger Nachrichten".

Reeds in 1922 en 1923 maakte hij naam met zijn artikelen en brochures over economische onderwerpen. Hij nam ook deel aan de beraadslagingen van Helfferich, Schacht en Luther, toen zij in 1923 een stabiele valuta in het leven wilden roepen. Kort daarop werd hij redacteur van de „Berliner Börsen-Zeitung", van welk blad hij de leiding had der handelsrubrieken. Ook na dien tijd hield hij in vele steden van het land nog een groot aantal lezingen over de economische binnenlandsche politiek.
Sinds 1931 was hij verbonden aan het Economisch bureau van den Führer, waarna hij in 1933 tot chef van den regeeringspersdienst werd benoemd. Eenige maanden later werd hij als staatssecretaris aan het ministerie van Propaganda verbonden. Minister Funk is voorzitter van tal van wetenschappelijke en economische vereenigingen en organisaties. (Angriff)
(Vor. ber. Schacht 2801 E.; Kabinet 2660 A.)

A. **VOETBAL. — Nederland-Luxemburg 4—0. —** Op 28 November heeft het Nederlandsche elftal een 4—0 overwinning op het Luxemburgsche elftal behaald. Met rust was de stand 1—0. Deze wedstrijd werd gespeeld in het Feyenoord stadion te Rotterdam. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Nederland 2996 D.)**

B. **CHINA. — Conflict met Japan. - Buitenlandsche belangen te Shanghai. - Britsche en Amerikaansche stappen. - Japansch vertoog. —**
Shanghai. — De Chineesche post en telegraaf te Shanghai worden voortaan door de Japanners beheerd. Men beweert van Japansche zijde, dat het briefgeheim bewaard zal blijven. De Britsche regeering en de Vereenigde Staten hebben door bemiddeling van hun gezant te Tokio een démarche laten ondernemen, in verband met het voornemen van Japan, wijziging te brengen in de Chineesche douaneadministratie. De opbrengst dezer invoerrechten diende tot dusver ter dekking van buitenlandsche leeningen. Eenige Amerikaansche leeningen aan China ten bedrage van $ 20.000.000 worden door de douanerechten gedekt. In 1936 heeft de Chineesche douane 117 millioen dollar ontvangen.

Japan heeft een vertoog gericht tot de Britsche autoriteiten te Shanghai, waarbij het eischt, dat 6 Engelsche stoomschepen, die bij Tsjinkiang op den Jangtse tusschen duizenden Chineesche jonken liggen, op een andere plaats voor anker zullen gaan. De Japanners meenen, dat de Britsche regeering de Chineesche jonken beschermt. Mocht aan dit vertoog geen gevolg worden gegeven dan zal de Japansche legerleiding zonder aarzeling zoowel de Chineesche jonken als de Britsche schepen bombardeeren.
Nanking. — De Japansche troepen naderen Nanking, dat in staat van verdediging is gesteld. (Domei)
(Vor. ber. Chin.-Jap. Confl. 3019 D.)

C. **LUCHTVAART. — Londen-Kaapstad en terug. - Recordvlucht van Mrs. Kirby en Clouston. —**
Mrs. Kirby-Green en de heer Clouston zijn op 20 Nov. om 3 uur 23 op Croydon geland. Zij hebben het feit volbracht, van Londen naar de Kaap en terug te vliegen in 5 dagen 17 uur en 28 minuten en daarmee hebben zij het record van Amy Johnson, die echter geheel alleen vloog, verbeterd.
Bij de uitreis hebben zij ruim 33 uur afgehaald van Amy's recordtijd voor de vlucht Londen-Kaapstad. Ook Brook's record voor de thuisreis Kaapstad-Londen, moest er nu aan gelooven. Zij legden den afstand af in 2 dagen 9 uur en 23 minuten, tegen Brook 4 dagen 20 minuten, en deden er dus bijna 39 uur minder over. „En passant" zijn ook nog de records Croydon-Caïro en Kaapstad-Johannesburg verbeterd. (Times) **(Vorig bericht 2302 D.)**

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Ernest Hemingway — „To have and have-not". (Scribners, New York 1937) **(3019 C.)**
Deensch (in het Nederlandsch): Johannes V. Jensen „Gudrun". (Hollandia-Drukkerij, Baarn) **(3004 D.)**
Duitsch: E. Maas — „Werdelust". (Propyläen, Berlin) **(Vorig bericht 3019 C.)**
Engelsch: John Masefield — „The Square Peg". (Heinemann) **(Vorig bericht 3019 C.)**
Fransch: Emmanuel Bove — „Adieu, Fombonne". (N. R. F. Ed. Gallimard, Paris)
Guy Mazeline — „Bètateu." (N. R. F. Ed. Gallimard, Paris) **(Vorig bericht 3019 C.)**
Mexicaansch (in het Nederlandsch): Martin Luis Guzman — „In de schaduw van den leider". (Boucher, Den Haag)
Nederlandsch: Emmy van Lokhorst — „Van aangezicht tot aangezicht". (Querido, A'dam) **(3019 C.)**
Sanskriet (in het Nederlandsch): Nala en Damayanti, een episode uit de Mahabharata vertaald door F. C. Tieskens. (v. Dishoeck, Bussum)
(Red. K. H. A.)

E. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Franco wil niet onderhandelen en zijn wil door de overwinning opleggen.**
Generaal Franco heeft een der speciale verslaggevers van Havas een interview toegestaan in zijn hoofdkwartier te Burgos. Tijdens dit onderhoud verklaarde Franco o.a. het volgende:
„Ik zou weigeren in contact te treden met Valencia of Barcelona.
Ik behoef niet te beraadslagen over de voorwaarden van een wapenstilstand. Mijn troepen zullen oprukken. Zij zullen slechts hun wapens voor ons hebben neer te leggen indien zij zich willen overgeven. Vechten of afstand doen zonder voorwaarde. Niets anders." (Agence Belga) **(V. b. Burgeroorlog 3018 E.)**

30 NOVEMBER 1937

F. **NEDERLAND. — Z.K.H. Prins Bernhard bij een auto-ongeluk gewond. —**
Op 29 November om kwart over zeven in den ochtend, is Prins Bernhard op den Muiderstraatweg bij Amsterdam met zijn auto, dien hij zelf bestuurde, in botsing gekomen met een vrachtauto, welke met zand geladen was en van een geïmproviseerden zijweg links den hoofdweg opreed.
Prins Bernhard, die door de botsing tegen de voorruit was geworpen en in den auto bekneld zat, heeft een hersenschudding en een bloedende hoofdwonde bekomen. Na voorloopig behandeld te zijn werden de Prins en de hem vergezellende jachtmeester v. d. Spek naar het Burgerziekenhuis te Amsterdam overgebracht.
De particuliere secretaris van den Prins, jhr. mr. C. Dedel heeft in een communiqué van 30 November om 10 uur 's morgens medegedeeld, dat de toestand bevredigend is. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Prins Bernhard 3015 B.)

A. Het Wilna-conflict. —

De kwestie van Wilna werkt nu reeds zeventien jaar verlammend op de betrekkingen tusschen twee nabuurstaten en geeft tot zoovele onverkwikkelijke toestanden in het gebied van de „administratieve zone" aanleiding. Historisch en juridisch meenen de Litauers hun goed recht te kunnen aantoonen op het in 1920 door den Poolschen generaal Zelgigowski bezette gebied van Wilna, dat sedert dien, ongeacht alle protesten van Litausche zijde, aan Polen is gebleven. In Maart 1923 kende de gezantenconferentie Wilna en omgeving aan de Poolsche republiek toe. Bij deze uitspraak hebben de Litauers zich nimmer neergelegd en wie den strijdbaren hardnekkigen geest van den Litauer kent, kan niet verwachten, dat de hoop op Wilna ooit zal worden opgegeven.

De Litauers, die hun tegenwoordige hoofdstad Kaunas (het vroegere Russische Kowno) als den voorloopigen gouvernementszetel beschouwen, hebben de laatste jaren een Wilnafonds gesticht, dat actief steun verleent aan alle pogingen om Wilna te bevrijden „uit de klauwen van den Poolschen adelaar", gelijk zij plegen te zeggen.

In het proces, dat op het oogenblik te Wilna gevoerd wordt tegen Straszys, den leider van de Litauers te Wilna, luidt de aanklacht, dat hij behalve het bedrijven van tegen den Poolschen staat gerichte propaganda op illegale wijze een bedrag van een half millioen zloty heeft ontvangen uit het Fonds tot bevrijding van de hoofdstad Wilna, terwijl ook de in Amerika wonende Litauers hem gelden zouden hebben doen toekomen. De Poolsche autoriteiten leggen Staszys ten laste, dat hij steun heeft verleend aan de Litausche plannen, om Wilna van Polen los te maken. Zij wijzen er op, dat de republiek Litauen in haar grondwet Wilna als de eigenlijke hoofdstad beschouwt en dat de Litausche organisatie ter bevrijding van Wilna er naar streeft het „bezette West-Litauen" terug te winnen.

Het Litausche nationale comité in Wilna, welks president Staszys was, poogde de Litausche bevolking in het gebied van Wilna ervan te overtuigen, dat het namens de republiek Litauen optrad en consulaire werkzaamheden verrichtte. Volgens de Poolsche lezing zou de leider der Wilna-Litauers bovendien getracht hebben ambtelijke bescheiden en Poolsch landbouwbezit in Litausche handen te spelen. Ten slotte luidt de beschuldiging, dat alle werkzaamheden, welke door het Litausche comité in Wilna en het omliggende gebied werden verricht, onder contrôle van de regeering van Litauen hebben gestaan. De Litausche regeering zou een ambtenaar naar Wilna hebben gestuurd, die moest controleeren of Staszys bij zijn werkzaamheden wel stipt de instructies van Kaunas opvolgde.

Het proces tegen Staszys voor het gerechtshof te Wilna — de leider der Litauers werd enkele maanden geleden in deze stad gearresteerd — heeft een groote verbittering teweeg gebracht in de Litausche republiek, waar men dit opzienbarende proces natuurlijk met Argusoogen volgt.

De maatregelen, welke men over en weer heeft genomen, om den Litauschen invloed in het Wilnagebied en de Poolsche werkzaamheid in Litauen te beperken, dateeren van enkele maanden her, althans voor zoover het de verscherping in dit oude conflict betreft. Zij kwamen hierop neer, dat de Litausche vereenigingen, organen en onderwijsinstellingen in Wilna en omgeving door de Poolsche autoriteiten opgeheven werden. Anderzijds beijverde men zich in Litauen de Poolsche invloedsferen op gelijke wijze te beteugelen, terwijl ook Poolsche godsdienstoefeningen, ofschoon beide landen hetzelfde katholieke geloof zijn toegedaan, werden gestoord of bemoeilijkt. Een en ander hing toen samen met de grensincidenten in de buurt van Soewalki, waar Litausche en Poolsche gendarmen schermutselingen uitlokten.

POLEN VERSUS LITAUEN

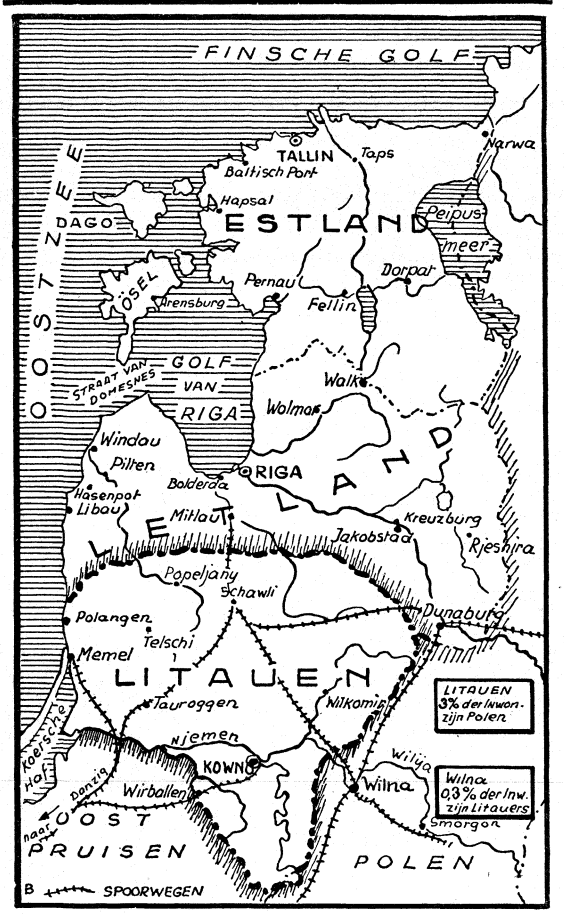

Een onmiddellijke represaillemaatregel als gevolg van het proces, dat nu te Wilna is begonnen, en tevens de gevoeligste slag, dien de Litausche regeering aan het Poolsche onderwijs heeft toegebracht, is het ontnemen van de onderwijsvergunning aan alle Poolsche gymnasia in Litauen. Een daad, die van Poolsche zijde wordt beschouwd als in strijd te zijn met de Litausche grondwet.

Men is dus thans weer verder dan ooit van een herstel der goede betrekkingen tusschen Polen en Litauen gekomen. Aan het begin van dit jaar nog hebben de Litausche minister van Buitenlandsche Zaken, Lozoraitis, en zijn Poolsche collega Beck, aan de Rivièra besprekingen over de kwestie van Wilna gehouden, die een niet-officieel karakter droegen. Het is klaarblijkelijk bij het gezellige zitje aan zee gebleven.

Alle verbindingen tusschen Polen en Litauen blijven verbroken, op de meest officieele wijze. Zelfs voor buitenlanders is het onmogelijk van Polen naar Litauen of omgekeerd te telegrafeeren, briefwisseling te onderhouden of eenig ander contact te hebben. Een bezoek aan de „administratieve zone", het beruchte grensgebied tusschen beide republieken, welke afscheiding is gemarkeerd met kapotte bezemstelen in losse zandhoopen, is dan ook geen vorm van blijmoedig toerisme. Er is geen doorgaand treinverkeer. De treinen rijden tot op enkele kilometers van de grens. Daarna moeten de reizigers zichzelf maar verder behelpen en, als zij na veel moeite toestemming van de autoriteiten hebben gekregen om de grens te passeeren met een boerenwagen over bijkans onbegaanbare landweggetjes, zien verder te komen....

Dat Litauen aanspraken blijft maken op Wilna, ofschoon het tegenwoordige Litausche element er miniem is (0.3 pct. in totaal volgens de laatste volkstelling), schuilt vooral ook in de omstandigheid, dat de eerste Litausche Sejm na den wereldoorlog hier de onafhankelijkheid van de republiek Litauen proclameerde. De Polen blijven zich natuurlijk op het

standpunt stellen, dat de meerderheid van de Wilnasche bevolking steeds Poolsch is geweest. Ook het percentage Polen in Litauen is vrij gering, ongeveer 3 pct., doch vele Poolsche families zijn in den loop der jaren verlitauiseerd.
Wel zeer merkwaardig is het, dat ondanks de scherpe tegenstellingen en het gemis aan elk officieel contact zich een handelsverkeer tusschen beide landen ontwikkeld heeft.
Het goederenvervoer is natuurlijk niet rechtstreeks. Het gaat voornamelijk via Danzig en voor een deel over Riga. Omdat van omwegen gebruik wordt gemaakt, bestaat er geen mogelijkheid om dit handelsverkeer den kop in te drukken. Over de eerste acht maanden van dit jaar bedroeg de uitvoer van Litauen naar Polen een waarde van een half millioen lit. De invoer uit Polen naar Litauen is daarentegen belangrijk minder. Sedert 1934 is de Litausch-Poolsche handelsbalans bij voortduring actief.
Op een toeneming in het goederenverkeer tusschen de Poolsche republiek en de Litausche behoeft men intusschen niet te rekenen. In Warschau overweegt men thans het denkbeeld een speciaal toltarief toe te passen op goederen, die uit Litauen komen. Omgekeerd zijn Poolsche artikelen aan een maximum-toltarief in Litauen onderhevig. Men beijvert zich dus ook op dit gebied wederzijds barrières op te werpen. Zoo blijft dit slepende conflict verlammend werken op de natuurlijke betrekkingen tusschen twee staten, die mede door hun ligging economische geroepen zijn samen te werken. (Nieuwe Rott. Crt. - Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Polen—Litauen 2685 C.)

A. **NEDERLAND. — Goud. - Toevloed in October. —**
De goudstroom naar Nederland, die in de zomermaanden leek te zijn tot staan gekomen, is in October weer gaan vloeien. In ruim één maand tijds is de goudvoorraad van De Nederlandsche Bank met *f* 129 millioen toegenomen. De Goudreserve bedraagt thans (8 November) *f* 1394.6 millioen, geboekt tegen den ouden goudprijs van *f* 1647.50 per K.G. fijn.
Tegen den huidigen werkelijken goudprijs, naar beneden afgerond op *f* 2029.— per K.G., vertegenwoordigt deze goudvoorraad een waarde van *f* 1710 millioen. Hiertegenover staat een bankbiljetten-circulatie van *f* 882 millioen en rekening courant saldi van anderen ad *f* 742,5 millioen, aldus schrijft de heer A. A. van Sandick in het jongste nummer van „De Economist".
Op het moment van loslating van den gouden standaard beschikte De Nederlandsche Bank over *f* 669,8 millioen goud. Sedert dien heeft zij er *f* 724,8 millioen aan goud bijgekregen, via het egalisatiefonds. Dit bedrag van *f* 724,8 millioen is de boekwaarde van het nieuw verworven goud tegen *f* 1647.50 per K.G. Aannemende dat het egalisatiefonds hiervoor gemiddeld *f* 2020.— per K.G. betaald heeft, beteekent dit, dat het egalisatiefonds voor *f* 890 millioen goud heeft gekocht.
Hierop is dus, bij overdracht van het goud aan De Nederlandsche Bank, *f* 165 millioen (boek) verlies geleden. Van het „vermogen" van het egalisatiefonds ad *f* 300 millioen, door den staat in den vorm van schatkistpapier ter beschikking gesteld, is thans dus reeds ruim de helft gebruikt om het verlies op de goudaankoopen te financieren. Zou het egalisatiefonds nog *f* 740 millioen goud moeten aankoopen, dan zou het vermogen van het egalisatiefonds geheel door het verlies bij overdracht opgeteerd zijn.
Zij, die de illusie koesteren, dat de depreciatie van den gulden nog wel eens ongedaan zal worden gemaakt, dienen wel te bedenken, dat wij in dit geval de boekverliezen van het egalisatiefonds reëele verliezen zouden zien worden. Bij den huidigen stand van zaken, nu De Nederlandsche Bank reeds minder goud van *f* 1647.50, dan goud van circa *f* 2020.— bezit, zou reeds vóórdat de depreciatie ten halve zou worden teniet gedaan, de winst op den ouden goudvoorraad geheel worden geabsorbeerd door het verlies op het nieuw verworven goud. Het feit, dat het egalisatiefonds permanent een nu reeds tot *f* 165 millioen gestegen verlies moet financieren, belemmert het fonds ten zeerste in zijn bewegingsvrijheid en moet tengevolge hebben, dat het gekochte goud nog vlugger dan anders het geval zou zijn, aan De Nederlandsche Bank moet worden overgedragen. Van de oorspronkelijke bedoeling de operaties van het egalisatiefonds buiten de weekstaten van De Nederlandsche Bank te houden, zoogenaamd om het publiek niet te verontrusten, is weinig meer overgebleven. (De Economist)
(Vorig bericht 1897 F.)

B. **FRANKRIJK. — Italiaansche perscampagne tegen den Franschen minister van Marine, Campinchi. —**
In een door het Italiaansche persbureau Stefani overgenomen artikel beweert de „Giornale d'Italia", dat de Fransche minister van Marine, Campinchi, op 23 Oct. '37 te Toulon voor de bemanning van een koopvaardijschip een rede heeft gehouden, waarin hij felle aanvallen op Italië deed. De minister zou onder meer gezegd hebben, dat Corsica niet langer aan de genade van een Italiaanschen aanval moest worden overgelaten. „Gij weet" — aldus zou hij daaraan hebben toegevoegd — „hoeveel verachting wij hebben voor alles wat Italiaansch is. Een oorlog tegen Italië is noodzakelijk, en het fascisme zal op de knieën gebracht worden," enz. enz.
Minister Campinchi heeft, toen men bij hem informeerde, verklaard, zich van iedere opmerking betreffende de hem in den mond gelegde woorden te hebben onthouden. De „rede" is geheel verzonnen, want de minister heeft bij deze gelegenheid niet eens het woord gevoerd.
Aangezien de perscampagne steeds onbesuisder werd, heeft de Fransche regeering bij de Italiaansche regeering geprotesteerd. (Le Temps)

C. **FRANKRIJK. — Wereldtentoonstelling te Parijs.**
De president der Fransche republiek, Lebrun, is op 25 Nov. '37 aanwezig geweest in het Trocadero bij de sluiting van de Wereldtentoonstelling 1937 te Parijs. De minister van Handel, Chapsal, zeide in een rede:
„Frankrijk heeft getoond zijn verleden en reputatie waard te zijn. Wat het voortzetten of niet voortzetten der tentoonstelling aangaat, hierover zal het laatste woord door het parlement gesproken moeten worden".
Na deze redevoering werden de vlaggen der verschillende landen door de bewakers der paviljoenen aan Lebrun aangeboden.
Sedert het begin van de tentoonstelling is deze door 31.216.500 personen bezocht, waarbij nog 3.500.000 bezoekers van de bijterreinen en 2 millioen bezoekers van het Lunapark.
De deelneming aan de tentoonstelling heeft Frankrijk 1.450 millioen francs gekost, maar daaruit zijn ook de groote werken bekostigd, die blijven, zooals: het nieuwe Trocadero, eenige musea, bruggen, parken, tuinen en vijvers. Zij hebben tezamen 418 millioen francs gekost. En dan zijn er de loonen, die aan 25.000 arbeiders zijn uitgekeerd voor den bouw, en het feit, dat 38.500 menschen een halfjaar lang hun brood hebben verdiend op de tentoonstelling. Gezwegen nog van de niet in een bedrag uit te drukken bate, die de komst van honderdduizenden vreemdelingen, die bovendien hun bezoek niet tot de tentoonstelling beperkten, voor Frankrijk heeft beteekend.
De prijsuitdeeling ter sluiting van de tentoonstelling is een indrukwekkende plechtigheid geworden. Voor de Nederlandsche sectie heeft de commissaris-generaal ir. de Bie Leuveling Tjeenk de eerepenning en de lijst van toegekende belooningen in ontvangst genomen. Er waren vlaggen van alle deelnemende naties, en voor de onze de Prinsevlag.
Vele Nederlandsche inzendingen kregen den Grand-Prix en andere bekroningen.
(Le Temps - Het Vaderland) **(Vor. ber. 2801 D.)**

1 DECEMBER 1937

D. **IRAN. — Sjah geeft zijn persoonlijk bezit aan goud aan de Nationale Bank. —**
De Sjah van Iran heeft al het in zijn persoonlijk bezit zijnde goud afgestaan aan de Nationale Bank van Iran. De bladen wijzen op deze voorbeeldige handelwijze van den Sjah en doen een beroep op het publiek hun vaderlandsliefde te toonen, door zijn voorbeeld te volgen. Zij behoeven hun goud niet gratis af te staan, maar worden verzocht het aan de Nationale Bank te verkoopen, teneinde te verhinderen, dat het gele metaal het land verlaat. (Message de Téhéran)
(Vor. ber. Economische Opleving 2743 A.)

A. **KOFFIE. — Wereldproductie. —**

Op 2 Nov. '37 verscheen in de Braziliaansche pers een verklaring van de regeering, dat besloten was, in verband met de weigering tot samenwerking door de andere koffieproduceerende landen, een koffiepolitiek van concurrentie te gaan voeren en daarom de exportbelasting te verlagen. Teneinde speculaties voor de doorvoering van de resolutie te voorkomen, had de regeering besloten de koffiebeurzen van Rio de Janciro, Santos en Victoria te sluiten, aldus de Hollandsche Bank-Unie in haar October-overzicht betreffende den economischen toestand van Brazilië, waaraan wij een en ander ontleenen.

De gevolgen van het besluit van de Braziliaansche regeering op de buitenlandsche markten zullen zeer ernstig zijn en het directe effect zal, naar verwacht wordt, een belangrijke verbetering van den export van Brazilië zijn.

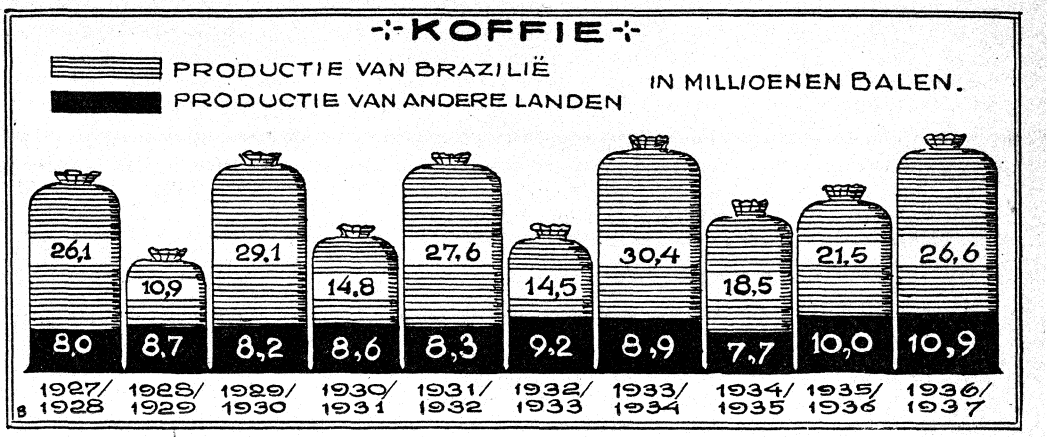

(Overname zonder bronvermelding verboden)

(Vor. ber. 2926 A.; Brazilië 3014 C.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van Justitie. - Echtscheiding. —**

De Tweede Kamer heeft de begrooting van Justitie (hoofdstuk IV) zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Minister Goseling heeft in de Tweede Kamer, bij de behandeling van de Justitie-begrooting, het standpunt van dit kabinet ten opzichte van de echtscheiding nader uiteengezet.

De minister knoopte aan bij zijn principieele uiteenzetting van het karakter van het huwelijk als „eerste en natuurlijke gemeenschap".

Dit is niet specifiek katholiek en van een sacrament is in de regeeringskringen dan ook niet gesproken. De scheidingslijn in het debat ligt dus hier, of men het huwelijk alleen als contract beschouwt of hoogere bindende normen aanvaardt. In zoover staan katholieken en rechtzinnig-protestanten aan dezelfde zijde van de lijn. Daardoor zijn echter deze menschen, noch hun huwelijken, zonder meer beter dan die, welke alleen de normen van welvoegelijkheid en fatsoen aannemen, waardoor allerlei afglijding in de practijk bevorderd wordt.

Het kabinet wenscht dan ook geen verruiming van echtscheidingsgronden. Ongeneeslijke krankzinnigheid heeft in de practijk geen algemeene rol gespeeld. Voor huwelijksgerechtshoven was de minister voorshands niet enthousiast.

Geen verruiming van rechtsgronden derhalve, zoo noodig wel procedure-voorzieningen. Er bestaat een 60-jarige, betreurenswaardige practijk door de verstekprocedure of andere ontduiking van het verbod van echtscheiding door onderlinge toestemming. De zoo kort opgetreden minister vroeg voor de uitwerking van zijn bedoelingen eenig respijt voor rustige overweging.

De advocatenpractijk had ook den minister geleerd, dat echtscheidingszaken tot de minst spoedeischende behooren.

In het belang van vooral jong Nederland is het noodig, verder afglijden van het huwelijk te voorkomen. Wanneer wij, dichter tot elkaar gebracht, er in zullen slagen, in dezen voorzieningen te treffen, zal het komend geslacht ons dankbaar zijn. (De Telegraaf)

(Vorig bericht 3015 C.)

C. **PHILIP ALEXIUS LASZLO OVERLEDEN. —**

De Hongaarsche, tot Engelschman genaturaliseerde schilder, Philip Alexius Laszlo, die 22 Nov. '37 in zijn woning in Hampstead te Londen na een ongesteldheid van ruim een week is overleden, is 68 jaar oud geworden. Hij werd in 1869 te Boedapest geboren. Later ging hij naar Parijs, maar zijn groote reputatie als portretschilder dateert van den tijd, toen hij zich in Londen vestigde in het begin van deze eeuw. Hij schilderde de portretten van Koning Edward VII, van Koningin Alexandra en van een, jaarlijks aangroeiende, reeks van notabelen en vooral van society-debutantes. Langen tijd is hij de modeschilder geweest en ook zijn jaarlijksche tentoonstellingen, waarvan er juist weder een is aangekondigd, werden druk bezocht. In 1914 werd hij als Britsch onderdaan genaturaliseerd en gedurende den oorlog was hij een van de weinig oud-onderdanen van Oostenrijk-Hongarije, die vrijwel geen last ondervonden van hun vroeger burgerschap van een vijandelijken staat. In 1930 werd hij tot president benoemd van de Royal Society of British Artists.

Zijn werk was van bijzondere voornaamheid, zij het niet van uitzonderlijke kunstwaarde. (Times)

D. **NEDERLAND. — De werkloosheid in September 1937. - 65.830 minder dan in dezelfde maand van 1936.**

Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt de volgende cijfers mede betreffende het aantal geheel werkloozen, bij alle organen der openbare arbeidsbemiddeling als werkzoekende ingeschreven.

Opgemerkt zij, dat niet alle werkloozen in Nederland zich als werkzoekende bij de openbare arbeidsbemiddeling laten inschrijven.

	Aantal geheel werkloozen op het einde van:		
gemeenten met:	Sept. '37	Sept. '36	Aug. '37
100.000 en meer inwoners	145.321	167.505	142.212
50.000—100.000 inwoners .	44.450	53.549	43.648
20.000—50.000 inwoners .	42.806	48.240	41.927
minder dan 20.000 inw. .	91.684	120.797	90.025
Totaal	324.261	390.091	317.812

Het aantal werkloozen was einde September 1937 in alle groepen van gemeenten lager dan in dezelfde maand van het vorige jaar.

In totaal werden op het einde van eerstgenoemde maand 65.830 werkloozen minder geregistreerd dan einde Sept. 1936 (in Augustus en Juli 1937 bedroeg het aantal werkloozen resp. 63.615 en 62.767 minder dan in de overeenkomstige maanden van 1936).

Ten opzichte van Augustus 1937 valt een toeneming van het aantal werkloozen met 6.449 waar te nemen.

In 1936 werden einde September 8.664 meer werkloozen geregistreerd dan einde Augustus.

(Centraal Bur. v. d. Statistiek) **(Vor. ber. 2976 B.)**

E. **DUITSCHLAND. — „Heimatdienst" opgericht. - Verkoop aan Duitschers in het buitenland. —**

Met medewerking van de bevoegde Duitsche instanties, in het bijzonder van den „Werberat der deutschen

Wirtschaft" is de „Heimatdienst G.m.b.h." opgericht. Deze onderneming wil huishoudelijke artikelen, boeken, geschenkartikelen, modewaren, muziekinstrumenten en kosmetische artikelen aan de in het buitenland wonende Duitschers leveren, wier aantal op 20 à 30 millioen wordt geschat. Tegen het einde van het jaar zal de eerste editie van den catalogus gereed zijn. Deze zal maandelijks in 30.000 exemplaren worden verzonden en wel voorloopig naar Argentinië, Ned.-Indië en eenige Europeesche landen met sterke Duitsche minderheden. (Westphälischer Beobachter)
(Vor. ber. Duitschers in het Buitenland 2924 B.)

2 DECEMBER 1937

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Instelling Zelfbestuur op Bali. - Met ingang van 1 Juli 1938. —**
De voorbereiding van de instelling van zelfbestuur op Bali is thans zoo ver gevorderd, dat in de Januarizitting van den Volksraad de ontwerp-ordonnanties, daarop betrekking hebbende, kunnen worden verwacht. Het ligt in de bedoeling de instelling van het zelfbestuur op Bali te doen ingaan op 1 Juli 1938.
De algemeene overwegingen, die gelden bij de instelling van een zelfbestuur, zooals de regeering uiteenzette bij de bespreking van deze materie in de jongste hoofdzitting van den Volksraad, culmineeren in de verklaring, dat tot het herstel van zelfbestuur eerst dan wordt overgegaan, wanneer uit een ter zake gehouden onderzoek is gebleken, dat, in een bepaald geval, herstel van oude Inheemsche bewindsvormen de voorkeur verdient boven invoering van Westersch democratische instellingen.
In het kader van de huidige staatkundige hervorming van de Buitengewesten, moeten de zelfbesturen, naast de groepsgemeenschappen, worden gezien als autonome staatkundige organen, die boven het niveau der Inlandsche gemeenten staan.
Over de mogelijkheid, om ook in andere gebieden dan Bali den zelfbestuursstatus te herstellen, is thans nog niets te zeggen.
Men herinnert zich, wat Bali betreft, aldus de Preangerbode, dat de Gouverneur-Generaal bij diens bezoek aan dit eiland van het voornemen om daar het zelfbestuur te herstellen het eerst kennis gaf.
(Preangerbode) **(Vorig bericht 2759 G.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Prof. Einstein komt op tegen verheerlijking van geweld. —**
Professor Albert Einstein heeft in een schrijven aan de „Young Men Christian Association" een scherpen aanval ondernomen op de tegenwoordige neiging, geweld met recht gelijk te stellen.
Einstein zegt o.m.: „De politieke en economische ingewikkeldheid van de laatste tientallen jaren hebben ons gevaren onder oogen doen zien, waar zelfs de grootste pessimisten van de laatste eeuw niet van droomden. De voorschriften van den bijbel betreffende het gedrag der menschheid werden toen door den geloovige en den ongeloovige aanvaard als geboden, die vanzelf spraken voor den enkeling zoowel als voor de maatschappij. Iemand, die het zoeken naar objectieve waarheid en de kennis van den mensch niet als hoogste en onsterfelijk doel erkende, werd niet als volwaardig beschouwd.
Heden ten dage moeten wij echter met afschuw constateeren, dat deze grondslagen van de beschaving aan het wankelen gebracht zijn. Naties, die eens respect afdwongen, gaan nu gebukt onder het juk van tyrannen, die openlijk durven verklaren: recht is, wat ons dient.
In den wereldoorlog trachtte iemand een groot Nederlandsch geleerde er van te overtuigen, dat macht in de geschiedenis der menschheid boven recht gaat. „Ik kan de juistheid van uw bewering niet weerleggen", zei deze, „maar ik weet wel, dat ik er niet veel prijs op zou stellen, in zulk een wereld te leven."
Laat ons denken, voelen en handelen als deze man, en weigeren een noodlottig compromis te aanvaarden. Laat ons zelfs niet bevreesd zijn voor den strijd, indien deze onvermijdelijk is voor het behoud van het recht en van de waardigheid van den mensch. Als wij dit doen, zullen wij spoedig terugkeeren tot toestanden, die het mogelijk maken ons in het menschdom te verheugen." (N. Y. Herald Tribune)
(Vor. ber. Einstein 2652 A.)

C. **NEDERLAND. — De eerste permanente verzoeningscommissie in functie. - Denemarken—Litauen.**
Op 10 Nov. '37 is in het Vredespaleis onder voorzitterschap van jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek, die als zoodanig dr. Benesj opvolgde na diens verkiezing tot staatspresident, de Deensch—Litausche permanente verzoeningscommissie bijeengekomen, ten einde zich bezig te houden met een geschil, dat langs diplomatieken weg niet tot oplossing kon worden gebracht. De andere leden der commissie zijn de heeren A. Oldenburg, gezant van Denemarken te Parijs, burggraaf de Fontenay, ambassadeur van Frankrijk, O. Ozolins, voorzitter van de cassatie-afdeeling van het hooggerechtshof van Letland, en professor M. Roemeris, hoogleeraar en rector van de universiteit van Kaunas.
Als agenten treden op voor Denemarken de heer Host, oud-gezant van Denemarken te Praag en Warschau, en prof. Sauser-Hall, hoogleeraar te Genève, voor Litauen prof. Mandelstam, lid van het instituut van internationaal recht.
De „conseil administratief" van het Permanente Hof van Arbitrage heeft zijn lokalen en organisatie ter beschikking van de commissie gesteld.
De Deensch—Litausche verzoeningscommissie is de eerste commissie van dien aard, welke in functie is getreden. (N. Rott. Crt.)

D. **GRIEKENLAND. — Buitenlandsche handel. —**
De invoer in Griekenland bedroeg in het eerste halfjaar van 1937 1.372.081 ton ter waarde van Drachmen 7.178.294.000 (v. j. 1.225.000 ton en Drachmen 5.709.868.000).
De uitvoer beliep 660.520 ton ter waarde van Dr. 4.806.683.000 (v. j. 426.916 ton en Dr. 2.604.867.000). Onder de invoer-landen neemt Duitschland de eerste plaats in met Dr. 1.669.139.000, gevolgd door Engeland met Dr. 790.619.000. Daarna volgen Roemenië en Argentinië.
Duitschland is eveneens de voornaamste afnemer van Griekenland met Dr. 1.353.967.000. De Ver. Staten komen als afnemer op de tweede plaats met Dr. 652.549.000. De uitvoer naar Frankrijk bedroeg in het eerste halfjaar van 1937 Dr. 119.883.000. (Proia)
(Vorig bericht 2405 C.)

E. **NEDERLAND. — De onaantastbaarheid van ons grondgebied. —**
Op de vragen van het Eerste Kamerlid, den heer Van Vessem, betreffende het standpunt der regeering ten aanzien van de onaantastbaarheid van het Nederlandsche grondgebied, heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, mr. J. A. N. Patijn, o.a. het volgende geantwoord:
Aangezien Nederland niet tot het verdrag van Locarno is toegetreden en evenmin is aan te nemen, dat het zal willen toetreden tot een eventueel nieuw pact ter vervanging van dat verdrag, terwijl België getoond had niet langer door garantieverplichtingen ten behoeve van derden gebonden te willen zijn, leek het niet onwaarschijnlijk, dat de betrokken groote mogendheden zich, mocht het komen tot nadere onderhandelingen over eenig nieuw pact ter vervanging van het verdrag van Locarno, tegenover elkaar zouden wenschen te beveiligen daar, waar hun gebied aan dat van Nederland en België grenst. In den loop van algemeene en zeer informeele gesprekken met vertegenwoordigers van andere staten is toen — geruimen tijd voor de Belgisch-Britsch-Fransche regeling van 24 April 1937 — het in de eerste vraag bedoelde denkbeeld (het „plan-Snouck") geopperd, en wel als een mogelijk element van discussie tusschen derden, doch niet als een Nederlandsch voorstel. Gelijk 's ministers ambtsvoorganger in dit voorjaar in de Eerste Kamer deed uitkomen, zou een regeling tusschen de betrokken groote mogendheden, waarin dat denkbeeld ten aanzien van Nederland werd vastgesteld, ons tot op zekere hoogte welkom kunnen zijn, al blijven wij er buiten en al vragen wij er niet om.
De verwezenlijking van het bewuste denkbeeld zou dus slechts kunnen geschieden in den vorm van een overeenkomst, waarbij uitsluitend de betrokken groote mogendheden partij zouden zijn. Voor medewerking van Nederland bij de totstandkoming dier overeenkomst was in dien gedachtengang geen plaats. Gevol-

gen, als in de tweede vraag voorzien, (n.l. gevaar voor de onaantastbaarheid van ons grondgebied) duchtte de regeering niet en ducht zij ook thans niet. Overigens is het denkbeeld practisch niet aan de orde, nadat inmiddels de positie van België op andere wijze is geregeld.
De regeering kan niet inzien, dat het bedoelde denkbeeld iets uit te staan heeft met de verklaring van den heer Baldwin van 30 Juli 1934 („De grens van Engeland wordt gevormd door den Rijn"). Dat die verklaring een ontkenning zou beteekenen van de onschendbaarheid van het Nederlandsche grondgebied, is een opvatting, die de regeering niet kan onderschrijven. Ten deze wordt herinnerd aan de mededeeling, die 's ministers ambtsvoorganger op 24 November 1934 in de Tweede Kamer ter zake deed.
Aangezien uit niets gebleken is, dat in het buitenland de opvatting zou zijn gewekt, dat Nederland zijn grondgebied beschikbaar stelde voor opmarsch of afweergebied van buitenlandsche troepen, noch aannemelijk is gemaakt, dat een zoodanige opvatting zou kunnen zijn verwekt, zou de regeering in dit verband een verklaring, als de heer Van Vessem bedoelt, onbegrijpelijk en derhalve schadelijk voor onze belangen achten. De opvattingen der regeering omtrent de onschendbaarheid van het Nederlandsche grondgebied kunnen geacht worden in het buitenland voldoende bekend te zijn. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 2995 F.; Neutraliteit 2677 A.)

3 DECEMBER 1937

A. **ITALIE. — Nieuwe Italiaansch—Hongaarsche overeenkomst. —**
Graaf Ciano en de Hongaarsche gezant te Rome, baron Villani, zijn overgegaan tot de onderteekening van nieuwe Italiaansch—Hongaarsche overeenkomsten, waardoor het betalingsverkeer tusschen beide landen wordt geregeld. (Corriere della Sera)
(Vor. ber. Italië—Hongarije 2396 G.)

B. **LUCHTVAART. — Het nieuwe luchtschip LZ. 130.**

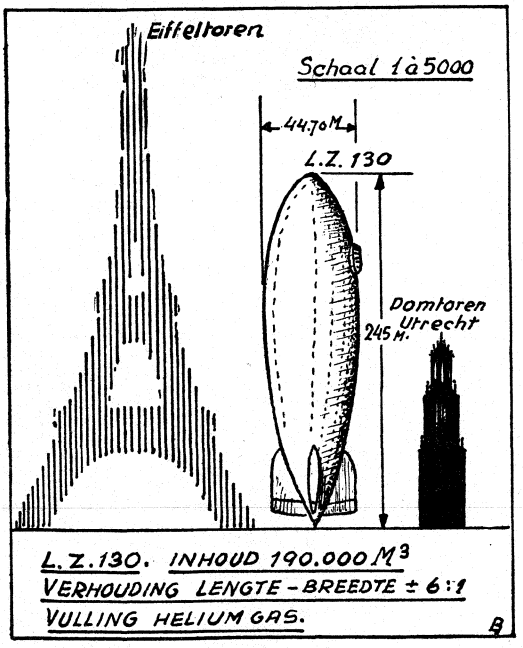

(Overname zonder bronvermelding verboden)
(Vor. ber. L. Z. 129 2297 C.; Photo buit. tekst 2260a)

C. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Poolsche minderheid.**
Het Poolsche persagentschap Iskra geeft naar aanleiding van de jongste uiteenzetting van den Tsjecho-Slowaakschen minister-president nog eens een opsomming van de eischen, welke de Poolsche minderheid in Tsjecho-Slowakije de regeering stelt. Op onderwijsgebied wenscht zij te bereiken, dat geen Poolsche kinderen meer Tsjecho-Slowaaksche scholen behoeven te bezoeken. Op economisch gebied moet een einde komen aan de ver-Tsjechiseering van het personeel van de kolenmijnen en hoogovens en aan het ontslaan op groote schaal van Poolsche arbeiders. In de kerkelijke kwestie moeten de parochies met een Poolsche meerderheid ook door Poolsche geestelijken worden bezet. In de bureaux moet het gebruik van de Poolsche taal worden toegestaan. De dwangmaatregelen van de politie moeten ophouden, evenals de vijandige acties van verscheidene Tsjecho-Slowaaksche organisaties en de inbeslagneming van Poolsche bladen. (Iskra)
(Vor. ber. Tsjecho-Slowakije—Polen 2006 C.)

D. **ITALIE. — Verhouding tot Jemen (Arabië). —**
Kort geleden heeft de Imam Yehia van Jemen aan Mussolini een brief gezonden, waarvan de beteekenis is, dat hij een nieuw tijdperk inluidt in de verhouding tusschen deze beide landen. Mussolini heeft zich zelf enkele maanden geleden uitgeroepen tot „beschermer van den Islam".
Aan den brief van den Imam van Jemen was de onderteekening voorafgegaan van een tien-jaars-verdrag, inhoudende een non-agressie-overeenkomst en de belofte van militairen bijstand, in geval van nood. Mussolini zond den Imam een „cadeau", bestaande uit wapens, munitie en oorlogstuig, waaronder pantserauto's, een radio-installatie en telefoons.
Uit dankbaarheid heeft de Imam een aantal raspaarden naar Italië gezonden, bestemd voor Mussolini, den koning, den kroonprins en Ciano.
Het aanknoopen van vriendschappelijke betrekkingen met Jemen was de eerste stap, dien Mussolini deed bij de vorming van een invloedssfeer in het nabije Oosten. Het was tevens een novum, want voordien had nog geen enkele Europeesche staat diplomatieke betrekkingen met het eens volkomen afgesloten Jemen. Een overeenkomst tusschen Italië en Jemen werd in 1926 geteekend. Ze was een belangrijke diplomatieke overwinning van den gouverneur van Eritrea, Gasparini. In de volgende jaren reeds was het een ieder duidelijk, dat Jemen het brandpunt der Italiaansche propaganda was.
Er trad een opmerkelijke verkoeling op in 1934, toen Saudi Arabië Jemen den oorlog verklaarde en het versloeg. De verovering van Abessynië door Italië droeg er niet toe bij, dat de Imam van gedachte veranderde.
Zoo verwachtte men dan ook niet, dat in 1936, toen het verdrag ten einde liep, een vernieuwing zou volgen. Weer werd echter Gasparini gezonden en weer boekte hij een succes: het verdrag werd voor een jaar verlengd.
Toen wierp Italië er zich met allen ijver op, de gunst van den Imam terug te winnen. Door alle internationale verwikkelingen heen hield Italië zijn aandacht gevestigd op het kleine staatje in Arabië en kort geleden keerde Gasparini terug met een verdrag, dat voor tien jaar verlengd was. (El Balagh, Mosul)

E. **NEDERLAND. — Rectoraten. - Prof. dr. H. A. van Bakel. —**
Wegens het overlijden van den rector-magnificus der gemeente-universiteit te Amsterdam, prof. dr. A. H. M. J. van Rooy, zal deze functie ad interim worden waargenomen door prof. dr. H. A. van Bakel, voorzitter van de theologische faculteit. (Maasbode)
(Vorig bericht 2957 B.)

F. **NEDERLAND. — Dienstplicht. —**
Naar de minister in de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer in zake het wetsontwerp tot wijziging van de dienstplichtwet meedeelt, is ook de regeering, wat het getal zonen betreft, die in een gezin tot dienstvervulling in vredestijd kunnen worden opgeroepen, van oordeel, dat dit aan een maximum behoort te worden gebonden. Voorhands lijkt de regeering het getal 3 hiervoor wel aanvaardbaar. (Maasbode) **(Vorig bericht 2984 F.)**

G. **AMSTERDAM. — Millionnairs. —**
De Amsterdamsche millionnairs zijn in den loop van de laatste zeven jaren op bijna schrikbarende wijze verarmd. Zoo zeer zelfs, dat meer dan de helft van het aantal in 1930 — er waren er toen 154, die tezamen een vermogen van 371 millioen bezaten — geen aanspraak meer mag maken op die titulatuur. Thans zijn er nog maar 68; en als men dan weet, dat hun gezamenlijk bezit 151 millioen beloopt, dan treedt zoowel de groote daling van het aantal als van het gemiddelde der vermogens duidelijk aan het licht. (Algemeen Handelsblad)

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Het graf van Jan Pieterszoon Coen. —**
In een vergadering van de directie van het Koninklijk Bataviaasch Genootschap is het plan van den heer J. F. L. Blankenberg, architect te Batavia, aan wien in samenwerking met prof. C. P. Wolff Schoemaker het bestuur der stichting Oud-Batavia opgedragen had een ontwerp samen te stellen voor verbouwing van het pakhuis van Geo Wehry aan het Stadhuis-

plein te Batavia, waarin zich het graf van Jan Pieterszoon Coen bevindt, tot een museum, door de directie goedgekeurd. (Aneta)
(Vor. ber. 2584 E.; J. P. Coen 2846 D.)

4 DECEMBER 1937

A. DUITSCHLAND. — Het nieuwe Kabinet. —
Na de mutaties, die in den laatsten tijd hebben plaats gehad, zal het nieuwe kabinet op 15 Januari 1938 er als volgt uitzien:
Adolf Hitler: Rijkskanselier.
Rudolf Hess, Dr. Hj. Schat en Ir. Lammers, ministers zonder portefeuille.
Generaal Göring: Minister-president en rijksminister voor de Luchtvaart.
Veldmaarschalk Von Blomberg: rijksminister van Oorlog.
Dr. Walther Funk: rijksminister van Econ. Zaken.
Graaf Schwerin von Krosigk: rijksminister van Financiën.
Franz Seldte: rijksminister van Arbeid.
Dr. Dorpmüller: rijksverkeersminister.
Baron Von Neurath: rijksminister van Buitenlandsche Zaken.
Dr. Frick: rijksminister van Binnenlandsche Zaken.
Dr. Göbbels: rijksminister van Propaganda.
Dr. Frank: rijksminister van Justitie.
Walther Darré: rijksminister van Landbouw.
Bernhard Rust: rijksminister van Wetenschappen en Onderwijs.
Dr. Ohnesorge: rijksminister van Posterijen.
Hans Kerrl: rijksminister van Kerkelijke aangelegenheden.
Dat zijn dus goed geteld 18 rijksministers, die voor een deel tevens nog Pruisische ministers zijn. Van hen zijn graaf Schwerin, Seldte, Dorpmüller, Schacht en Von Neurath niet als nationaal-socialisten in het kabinet gekomen. „Alte Kämpfer" zijn naast Hitler nog Hess, Göring, Frick, Göbbels, Frank, Darré, Rust en Kerrl. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Kabinet 3031 D.)**

B. SOVJET-RUSLAND. — Zes bisschoppen gearresteerd. —
De actie der Sovjet-Unie tegen „fascistische saboteurs", zoo meldt de correspondent van de „Daily Telegraph", strekt zich thans ook, en met groote kracht, uit tot de kerk. De officieele „Izwestia" publiceert op 23 Nov. '37 de initialen van één aartsbisschop en vijf bisschoppen die als „spionnen en terroristen" zijn gearresteerd. (Izwestia)
(Vor. ber. Zuiveringsactie 2969 C.)

C. PROF. J. D. v. d. WAALS. — Herdenking. - Congresverhandeling gewijd aan zijn wetenschappelijk werk. —
Ter herinnering aan het feit, dat prof. dr. J. D. v. d. Waals op 23 Nov. 1837 te Leiden werd geboren, werd dezer dagen in het Van der Waals-laboratorium aan de Nieuwe Achtergracht te Amsterdam een aan Van der Waals en zijn wetenschappelijk werk gewijd congres gehouden. Professor dr. P. Zeeman fungeerde als voorzitter van het congres.
Onder de aanwezigen waren tal van geleerden van naam uit het buitenland, waarbij ook degenen, die gedurende het congres hun inleidingen zouden houden, n.l. de heeren J. E. Lennard Jones, F. Simon, M. Born, F. London, J. Errera en K. Clusius, terwijl wij bovendien nog noemen de hoogleeraren A. Sommerfeldt, L. Brillouin, F. Hund en J. Otto. Voorts waren er, naar wel te verwachten was, prof. W. H. Keesom, die op den tweeden congresdag heeft gesproken, evenals prof. A. J. Rutgers en de Nederlandsche Nobelprijswinnaar prof. P. Debye.
In zijn begroetingsrede zeide prof. Zeeman, dat de wetenschappelijke bijeenkomsten gewoon voortgang zullen hebben, doch dat de voorgenomen feestelijkheden versoberd zullen worden. Het diner in het Amstel-Hotel zal niet door autoriteiten worden bijgewoond.
In verband met prof. Debye's rede over Van der Waals, wilde prof. dr. Zeeman kort zijn. In drie woorden vatte hij de voornaamste resultaten van Van der Waals samen: de toestandvergelijking, de mengingstheorie en de capillariteitstheorie. Het zijn resultaten van ingespannen arbeid. Van der Waals ontving den Nobelprijs voor natuurkunde in 1910.
Na gewezen te hebben op de levende waarde van V. v. Waals' werk, verklaarde spr. het congres voor geopend en droeg daarop de leiding over aan prof. dr. H. A. Kramers uit Leiden.
Als eerste spreker besprak prof. F. London „de theorie van de Van der Waals'sche krachten."
De moleculen bestaan uit een positieve kern met daaromheen een negatieve lading. Indien deze ladingen bolvormig symmetrisch verdeeld zouden zijn, zoo was spr.'s betoog, zou er naar buiten geen electrisch veld resulteeren en geen aantrekking plaats vinden. Deze laatste ontstaat doordat de rondloopende electronen als het ware een tijdelijk snel veranderend veld teweeg brengen, waardoor ze op andere moleculen een aantrekking uitoefenen. De krachten, die zoo ontstaan, nemen af met de zesde of achtste macht van den afstand.
Het hoogtepunt en het besluit van de driedaagsche herdenking te Amsterdam van wijlen prof. dr. J. D. van der Waals, was de plechtige bijeenkomst in de aula van het Koloniaal Instituut, waarop dr. P. Debije een rede uitsprak.
Groote gedeelten van het door Van der Waals bewerkte gebied, dat gelegen is tusschen natuurkunde en scheikunde, liggen nog braak — zoo zeide spr. — en wachten op mannen van vernuft en moed en volharding, die met het gereedschap der quantentheorie vertrouwd zijn.

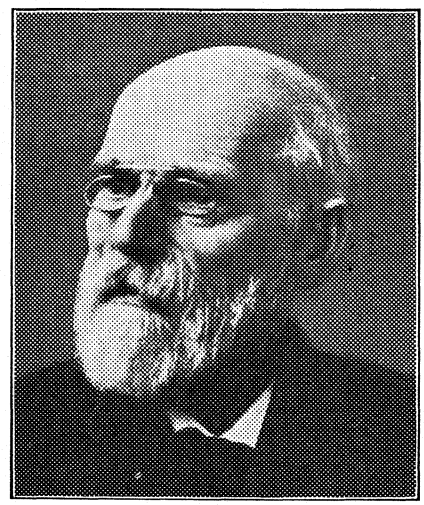

Prof. Dr. J. D. van der Waals.

Merkwaardig was de indruk, dien een stuk van Clausius uit het jaar 1857 op hem maakte: op zeventigjarigen leeftijd schreef hij nog, dat het werk van Clausius hem een openbaring was, en daar voegde hij aan toe „dat op hetzelfde moment de gedachte in hem op kwam" . . . de gedachte, zoo zeide prof. Debije, die tegenwoordig iedere leerling uit een van de hoogere klassen van de H.B.S. kent. In het jaar 1870 was deze gedachte, dat dezelfde moleculen, die in een ijl gas door hun botsingen den druk veroorzaken, ook nog onveranderd in een gecondenseerd gas, een vloeistof, aanwezig zullen zijn, al mag men dan hun uitbreiding niet verwaarloozen, nadat zij zoo dicht bij elkaar gebracht zijn, — nog nieuw. In haar uitwerking was zij echter van het allergrootste belang, want met haar had Van der Waals den grondslag gelegd voor zijn opvatting, dat er eigenlijk geen kwalitatief verschil bestaat tusschen vloeistoffen en gassen, die hij ook in zijn dissertatie weergaf. Om het bestaan van vloeistoffen te verklaren moest van der Waals zoeken naar een kracht, die van de moleculen zelf uitgaat. Deze vond hij in de moleculaire aantrekking, die Laplace reeds noodig had gehad om de capillaire verschijnselen te verklaren, doch daarna was het noodig zijn voorstelling tot een formule te verwerken, die de rol van de toestandsvergelijking voor ideale gassen kon overnemen, en voortzetten. Van zuiver wiskundig standpunt bekeken is dit een verschrikkelijk moeilijke taak, en spreker acht het dan ook één van Van der Waals grootste verdiensten, dat hij den moed heeft gehad een benaderende oplossing te geven, vertrouwende op zijn fijn gevoel voor de werkelijkheid in de natuur, waar een wiskundige van ongerepten stijl reeds lang den moed zou hebben opgegeven. Hoe ver de invloed van zijn dissertatie zich uitstrekt, blijkt wel daaruit, dat het zoo juist geëindigde congres zich juist met de vraag naar de eigenlijke oorzaak van de moleculaire aantrekking, naar aanleiding van de voordracht van dr. London, nog intensief heeft bezig gehouden.
In het eerste jaar van zijn Amsterdamsche professoraat, in 1880, deed Van der Waals zijn tweede groote ontdekking: de wet van de overeenstemmende toestanden. Spreker noemt het een voortreffelijke wet, die filosoof en practicus allebei tegelijk voldoening schenkt. Ook de regeering heeft dit ingezien, want het was geen toeval, dat Van der Waals in 1898, toen Dewar waterstof vloeibaar maakte, tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw werd benoemd, en in 1908 tot commandeur in de orde van Oranje Nassau, toen Kamerlingh Onnes den tegenstand van het helium tegen vloeibaarmaking eindelijk had gebroken.
Bijna het geheele levenswerk van Van der Waals heeft het licht gezien in de publicaties van de Koninklijke Akademie voor Wetenschappen, waarvan de wis- en natuurkundige afdeeling steeds zijn intense belangstelling heeft genoten in de jaren van 1888 tot 1912, toen hij het ondervoorzitterschap en later het secretariaat waarnam. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Photo buiten tekst 3032a)

5 DECEMBER 1937

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Klaus Mann — „Vergittertes Fenster." (Querido, Amsterdam)
H. M. Netto — „Engel der Erde." (Rowohlt, Berlin) **(Vor. ber. 3032 D.)**
Engelsch: Arthur Hodges — „The Multi-Millionaire." (Thornton Butterworth)
J. M. Scott — „The Silver Land." (Eskimology.) (Hodder and Stoughton) **(Vor. ber. 3032 D.)**
Fransch: Alain — „Les Saisons de l'Esprit." (Aux Editions de la N. R. F.)
G. Bonheur — „Les Garçons." (Gallimard, Paris) **(Vor. ber. 3032 D.)**
IJslandsch (in het Nederlandsch): Halldor Laxness — „Salka Valka." (Zuid-Holl. Uitg. Mij., Den Haag) **(Vor. ber. 2148 A.)**
Italiaansch: A. Fraccaroli — „Largaspugna." (Treves, Milano) **(Vor. ber. 3012 A.)**
Nederlandsch (Indische romans): I. Elize Soer — „Fata Morgana." (De Tijdstroom, Lochem)
H. A. J. P. Tuinzing — „De moeilijke weg naar het goede einde." (P. N. v. Kampen & Zoon) **(3032 D.)**
(Red. K. H. A.)

B. **NEDERLAND. — Dienstplicht - Uitbreiding van het kader. —**
De minister van Defensie geeft in zijn Memorie van Antwoord over de Nieuwe Dienstplichtwet de Tweede Kamer een schets hoe, voor wat betreft het wapen der infanterie, de sterkte van het leger zal worden, wanneer het ontwerp tot wet wordt verheven. De uitbreiding voltrekt zich in de volgende etappes:
1 October 1937, 15 Maart 1938, 1 October 1938, 1 Maart 1939, 1 April 1939.
De regeering houdt vast aan elf maanden oefentijd. Tijdelijk gedurende 5 jaren zal een lichting van 32.000 man noodig zijn. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Dienstplicht 3037 F.)

C. **ENGELAND. — Communiqué in zake de Britsch-Fransche besprekingen. —**
De Britsche premier Neville Chamberlain heeft op 30 Nov. '37 in het Lagerhuis het communiqué voorgelezen, dat is opgesteld aan het slot van de Fransch-Britsche besprekingen. Een gelijkluidend communiqué is ook te Parijs gepubliceerd.
In het communiqué wordt gezegd, dat de Fransche ministers Chautemps en Delbos een verklaring van lord Halifax hebben aangehoord van zijn besprekingen in Duitschland. Het deed hun genoegen te kunnen erkennen, dat, hoewel van het bezoek van lord Halifax, dat een particulier en officieus karakter droeg, niet verwacht mocht worden, dat het tot onmiddellijke resultaten zou leiden, het niettemin heeft bijgedragen tot het wegnemen van oorzaken van internationale misverstanden en er op berekend was de atmosfeer te verbeteren.
De problemen van Europa in het algemeen en de vooruitzichten op ontspanning en ontwapening werden ter sprake gebracht. Ten aanzien van deze belangrijke punten bleek den Franschen en Britschen ministers opnieuw de overeenstemming in de houding der beide landen.
Er is een voorloopige studie gemaakt van het koloniale vraagstuk in al zijn aspecten. Erkend werd, dat dit probleem niet door de beide landen alleen kon worden besproken en dat dit onderwerp een diepgaander onderzoek vereischt. (Times)
(Vor. ber. Engeland—Frankrijk 2374 G.; Lord Halifax 3030 F.)

D. **NEDERLAND. — Ons buitenlandsch beleid. —**
Aan de Memorie van Antwoord op het voorloopig verslag van de Tweede Kamer nopens de begrooting van Buitenlandsche Zaken ontleenen wij het volgende:

Volkenbond. — De minister verklaarde, dat hoezeer ook de Volkenbond in beteekenis is achteruitgegaan, Nederland zoowel zichzelf alsook de internationale gemeenschap een ondienst zou bewijzen, door thans den Bond te verlaten. Het streven van den Volkenbond tot organiseering der internationale gemeenschap teneinde een vreedzame samenleving der volkeren te bevorderen, acht de minister ten volle in overeenstemming met de christelijke beginselen. Dat dit streven niet meer succes heeft, is meer het gevolg van het feit, dat de internationale politiek van zoovele staten niet door christelijke beginselen wordt beheerscht, dan dat men zulks den Volkenbond tot grief kan maken.

Spaansche kwestie. — De vraag of de regeering binnen afzienbaren tijd erkenning de jure van het bewind van generaal Franco mogelijk acht, ligt te zeer op het terrein van politieke onzekerheden en hypothesen om hier beantwoording te vinden. Zooals sommige leden in het voorloopig verslag te kennen gaven, moet ten deze de loop der gebeurtenissen worden afgewacht.

Gezantschap bij het Vaticaan. — De regeering heeft niet de overtuiging, dat de kracht der overwegingen waarop een beroep kan worden gedaan ter bepleiting van herstel van Hr. Ms. gezantschap bij den Heiligen Stoel, hier te lande in de bestaande omstandigheden doorslaggevend en duurzaam zou blijven.
(Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Begrooting Buitenl. Zaken 2566 B.)

6 DECEMBER 1937

E. **BELGIE. — Kabinet-Janson. - Regeeringsverklaring. —**
De regeeringsverklaring, die 30 Nov. '37 in de Kamer en in den Senaat is voorgelezen, behandelt den vooruitgang op sociaal gebied, de economische politiek, het cultureele vraagstuk, het openbaar onderwijs, geestelijke en gezinsvraagstukken, de buitenlandsche politiek en de landsverdediging, de koloniale politiek en tenslotte de begrootingspolitiek. De verklaring vangt aldus aan:
De regeering, die zich aan U voorstelt, is gevormd in het teeken van gemeenschappelijke bezorgdheid, voor het verdedigen van het erfdeel der grondwettelijke vrijheden, het langs ordelijken weg verwezenlijken van een billijke en vooruitziende sociale politiek, en het voorbereiden van alle wenschelijk geachte maatregelen, teneinde binnen het kader van den onaantastbaren Belgischen staat de cultureele ontwikkeling te verzekeren van de beide taalgemeenschappen, en de eerbiediging van de rechten, door elk harer leden verworven.
De voornaamste taak dezer regeering is de voortzetting en de voltooiing van de uitvoering van het programma, dat uitgestippeld is in de verklaring van 24 Juni 1936, en waarmede een aanzienlijke meerderheid zich voortdurend accoord verklaard heeft.
In de verklaring wordt voorts gezegd, dat, zoodra het parlement de begrooting zal hebben behandeld en zoodoende zijn voornaamste taak zal hebben vervuld, de regeering met het parlement den wetgevenden arbeid zal voortzetten.
In de Kamer is op 2 Dec. '37 een eind gekomen aan het debat over het programma van het kabinet-Janson. Nadat nog eenige sprekers diverse detailpunten hadden behandeld en anderen van het woord hadden afgezien, werd een motie van vertrouwen in de nieuwe regeering ter stemming gelegd. De motie werd aangenomen met 129—32 stemmen en 4 onthoudingen. De blanco stemmen kwamen van drie katholieken en een Vlaamsch nationalist; de andere katholieken, de liberalen, de socialisten stemden voor. De Rexisten, de Vlaamsch-nationalisten en de communisten en een Vlaamsch-katholiek stemden tegen.
(Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Kabinet-Janson 3030 D.)

A. BEWAPENING. — Uitbreiding van den militairen dienst in Europa. —

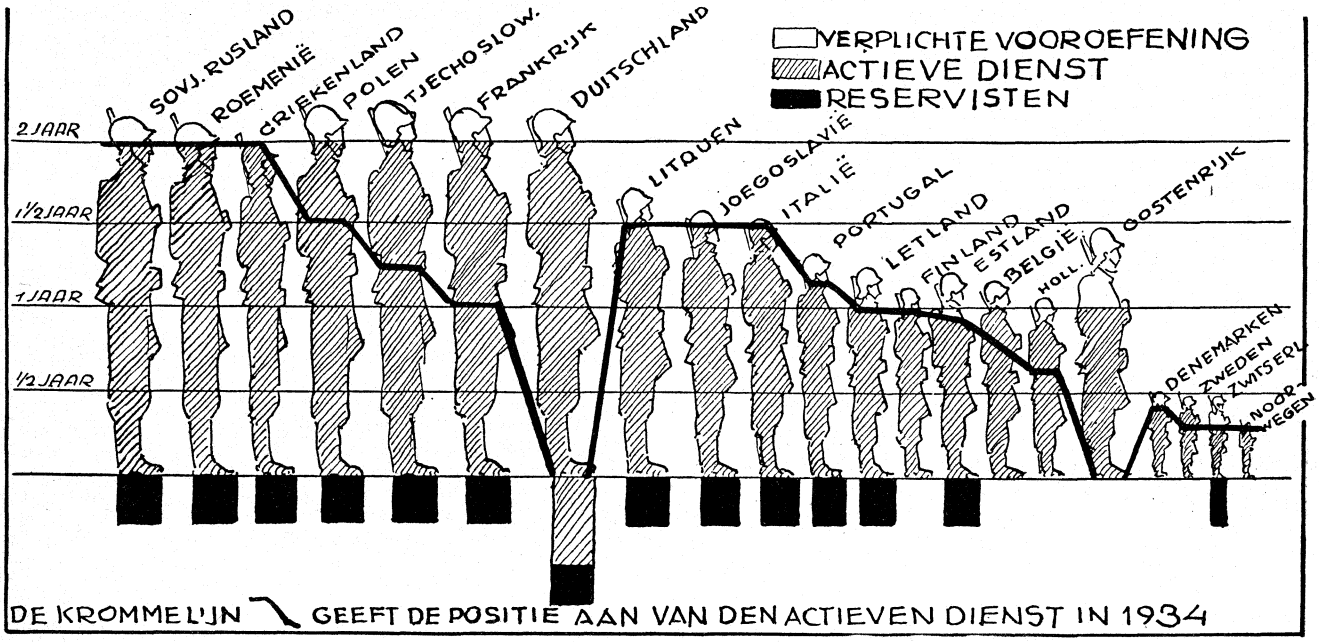

(Vrij ontleend aan Svenska Dagbladet)

(Vor. ber. 2670 B.; Bewapening 2997 A.)

B. SPANJE. — Burgeroorlog. - De vrijwilligers. —

Het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Barcelona heeft de antwoordnota gepubliceerd betreffende de uitzending van een commissie naar Spanje ter bestudeering van de terugtrekking der vrijwilligers. In deze nota wordt o.m. gezegd: „De Spaansche regeering, die enkele maanden geleden de terugtrekking der buitenlandsche strijders had voorgesteld, handhaaft krachtig haar standpunt. Daarom toont zij zich zeer gunstig gestemd ten opzichte van de ten uitvoerlegging dezer terugtrekking onder internationaal toezicht en zij is sterk voorstandster van een aanvaarding van tusschenkomst door commissies." Vervolgens wijst de nota erop, dat preciseeringen noodzakelijk zijn. Zoo vraagt zij naar de grondslagen der definities van „buitenlandsche strijders".

Het comité heeft vastgesteld, dat terugtrekking der niet-Spaansche strijders gedeeltelijk en verhoudingsgewijs zou geschieden naar het aantal, dat aanwezig is in beide kampen. Het zegt echter niets — en hierover zouden nadere aanduidingen noodig zijn — over de vraag of dit „verhoudingsgewijze" slechts betrekking heeft op het aantal combattanten, dan wel of er ook verband zal bestaan met de verschillende categorieën technische raadgevers, die in de beide kampen zijn. De Spaansche regeering spreekt er haar groote verrassing over uit, dat in het ontwerp betreffende de terugtrekking der vreemde combattanten het niet-inmengingscomité als zoodanig niet beschouwt de onderdanen van den Sultan van Marokko, die resideert in de zône van het in dit rijk gevestigde Spaansche protectoraat.

Japan erkent Franco's régime. — De Japansche regeering heeft op 30 Nov. '37 besloten met ingang van 1 Dec. '37 het Franco-régime in Spanje te erkennen. Onmiddellijk nadat dit besluit was genomen, werd het ter goedkeuring voorgelegd aan den Keizer, die er terstond zijn sanctie aan heeft gehecht. (Agence Belga)

(V. b. Burgeroorlog 3032 E.; Niet-inmeng. 3018 A.)

C. ZWITSERLAND. — Vrijmetselarij. - Referendum verworpen. —

Het Zwitsersche volk heeft op 28 Nov. '37 met ruim twee derden meerderheid een referendum voor een voorstel om in geheel Zwitserland de vrijmetselaarsloges en alle geheime vereenigingen te verbieden, verworpen. Tegenover ongeveer 235.000 voorstemmers stonden 520.000 tegenstemmers. Ongeveer 60% van het aantal stemgerechtigden heeft aan het referendum deelgenomen. (Neue Zürcher Zeitung)

(Vor. ber. Referendum 1950 A.)

D. CHINA. — Conflict met Japan. - Japansche overwinningsparade te Shanghai. - Nanking. - Mandsjoekwo. —

De z.g. overwinningsparade der Japansche troepen door de internationale concessie, die op 3 Dec. '37 heeft plaats gehad, heeft tot ernstige incidenten geleid, waarbij ook slachtoffers gevallen zijn.

Zoo is o.a. een handgranaat naar de troepen geworpen, waarbij een Japansch soldaat ernstig gewond werd.

Daar bij andere incidenten ook buitenlanders betrokken waren, vreesde men eenigen tijd voor internationale verwikkelingen. Een deel van de concessie werd door de Japanners bezet, doch ten slotte werd een accoord bereikt, waarna ontruiming volgde. De aangekondigde parade in de Fransche concessie zal niet doorgaan.

Japansch memorandum. — De vertegenwoordiger van den Japanschen opperbevelhebber Matsoei heeft den Britschen commissaris van politie van de internationale nederzetting te Shanghai een memorandum overhandigd, waarin wordt verlangd:

1°. De Japansche troepen hebben het recht op ieder punt de internationale nederzetting te betreden; 2°. de politie van de nederzetting zal maatregelen nemen om herhaling van de incidenten van 3 Dec. te voorkomen; 3°. indien deze stappen niet voldoende zijn, dan heeft het Japansche leger het recht alle noodzakelijke maatregelen te nemen tot het handhaven van de rust in de nederzetting; 4°. indien het Japansche leger van meening is, dat de politie van de nederzetting niet bij machte is de anti-Japansche gevoelens voldoende te onderdrukken, dan behoudt het Japansche leger zich het recht voor alle noodzakelijke maatregelen te nemen, ingesloten het verhooren van personen en het doen van huiszoekingen.

De Japanners zijn thans geheel uit het gedeelte der internationale nederzetting, dat zij bezet hielden, teruggetrokken. Het terugtrekken is geschied op grond van een regeling, die de Britsche commissaris van politie met een vertegenwoordiger van Matsoei heeft getroffen.

Nanking. — Van drie zijden rukken de Japanners op Nanking aan. Zij zijn de voormalige Chineesche hoofdstad reeds tot op 5 K.M. afstand genaderd en men kan in de stad reeds het gebulder van het Japansche geschut hooren.

Generaal Franco erkent Mandsjoekwo. — Op het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken zijn tusschen den ambassadeur van Mandsjoekwo en den vertegenwoordiger van Generaal Franco nota's gewisseld, waarbij Mandsjoekwo en de regeering Franco elkaar wederkeerig erkennen. (Domei - Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. China-Japan 3032 B.)

7 DECEMBER 1937

E. NEDERLAND. — Z.K.H. Prins Bernhard's toestand. - Hofjager V. d. Spek. —

De secretaris van Prins Bernhard verstrekte op 6 Dec. '37 het volgende communiqué:

„De goede toestand, waarin Prins Bernhard verkeert, houdt aan. Niettemin wordt bezoek vooralsnog niet toegestaan. In afzienbaren tijd blijven alle bemoeienissen van den Prins buitengesloten."

Op 7 Dec. '37 meldt het communiqué:

„De hoofdpijn, die gisteren wat heviger opkwam, is heden na een rustigen nacht, bijna geweken. Prins Bernhard blijft niettemin al dien tijd opgewekt en belangstellend voor zoover hem dat vergund is.

De toestand van den hofjager V. d. Spek, die aan de knieschijf geopereerd is, blijft normaal."

(Vorig bericht 3032 F.)

SPANJE

A. Consolideering van Generaal Franco's nieuwen staat. —

Terwijl de nationalistische legers bezig zijn de grens van het rechtsche Spanje naar de Middellandsche Zee te verschuiven, bemoeien generaal Franco en zijn raadgevers zich achter het front met de consolideering van den nieuwen staat. Het nationalistische Spanje heeft reeds één periode van opbouw doorgemaakt, thans beleeft het de tweede.

De eerste periode was die van het bestuur door de Junta van nationale defensie. Deze Junta, die binnen een week na het uitbreken van den oorlog werd opgericht, bestond uit zeven hooggeplaatste officieren. De eerste taak was de staatsmacht over te nemen. Na tien weken verklaarde de Junta, dat zij „het leven van de burgerbevolking genormaliseerd had, een verbinding tot stand had gebracht tusschen de verschillende strijdmachten, welke voor de redding van het land vochten . . . en een régime had ingesteld, dat zich volkomen aanpaste aan de nieuwe toestanden in Spanje." De Junta benoemde generaal Franco tot oppersten leider van den Spaanschen staat en ontbond zichzelf.

Ruim een jaar lang is generaal Franco nu al de hoogste autoriteit in Spanje geweest. Binnen twee dagen na zijn aanvaarding van het leiderschap, organiseerde hij het bestuurslichaam, dat het land sinsdien heeft geregeerd. Het was de „Junta Tecnica" te Burgos, met de departementen voor financiën, justitie, handel, industrie, landbouw, arbeid, kunsten en wetenschappen en onderwijs, openbare werken en verkeerswezen. De orders van deze Junta worden rechtstreeks aan de plaatselijke autoriteiten overgebracht en er werd een gouverneur-generaal benoemd, die in overleg met de Junta als inspecteur optrad. Voorts werd te Salamanca een ministerie van Buitenlandsche Zaken ingesteld, met den broeder van generaal Franco, Nicholas aan het hoofd, dat tot taak heeft de verbinding tusschen de Junta Tecnica en het hoofd van den staat, dus tusschen Burgos en Salamanca, te onderhouden.

Deze bureaux vormen, tezamen met het onlangs ingestelde ministerie van Binnenlandsche Zaken, de organen van de regeering van het nationalistische Spanje. Het „bouwwerk" is echter nog lang niet volmaakt. De bevoegdheden van de verschillende autoriteiten zijn nog niet precies afgebakend, en hier en daar is, als gevolg daarvan wrijving ontstaan, terwijl er ook gapingen zijn. Zoolang het land zich echter in de eerste plaats om den oorlog moet bekommeren, moet het op andere punten voorloopig de veeltoegepaste methode van „schipperen" gebruiken.

De politieke leerstellingen van de nieuwe regeering zijn nog niet duidelijk, en het is daarom moeilijk er een goede definitie van te geven.

Toen de oorlog begon, steunden drie groote organisaties de nationalistische zaak: het leger, de Spaansche Phalanx en de Requetes. De beginselen van den nieuwen staat moeten langzamerhand vorm aannemen als resultaat van het compromis in de opvattingen dezer drie groepen, waarnaar thans gestreefd wordt. Het zijn bovendien eigenlijk al geen drie groepen meer. De Phalanx en de Requetes hebben zich aaneengesloten tot de „Falange Española Tradicionalista".

Het leger was niet de een of andere militaire politieke richting toegedaan, doch de meeste militairen waren in het algemeen rechtsch georiënteerd en de meeste opper-officieren overtuigde monarchisten. Enkelen, die nog steeds belangrijke functies in het nationalistische Spanje bekleeden, stonden vóór 1931 echter bekend als vurige republikeinen. Generaal Franco vertegenwoordigt de richting, die in het leger de meeste aanhangers vindt. Persoonlijk is hij monarchist, doch hij is bereid elk régime te dienen, dat het gezin, de kerk en het particuliere bezit garandeert.

De Spaansche Phalanx, opgericht door Don José Antonio Primo de Rivera, den zoon van den dictator, was een zuiver politieke organisatie. Haar programma, gebaseerd op uit het buitenland geïmporteerde ideeën, was gericht op de overbrugging van de kloof tusschen bezitters en niet-bezitters door de macht van het geld te breidelen, zonder echter het particuliere eigendom aan te tasten. „Tegen communisme en liberaal kapitalisme" was hun leuze. De Phalanx was numeriek verreweg de grootste organisatie in het nationalistische Spanje en zij had ook het beste propaganda-apparaat. Zij vond voornamelijk steun in de groote steden (onder de rechts-radicale arbeiders) en in Andalusië (bij de rechts-radicale boeren). De keuze van den naam „Nationaal-Syndicalisten", in plaats van Nationaal-Socialisten was in overeenstemming met de Spaansche rechts-radicale traditie.

De Requetes vertegenwoordigden meer een beweging dan een partij, meer een politieke opvatting dan een programma. Men noemt hen wel eens Carlisten, zonder te denken aan de verwarring welke deze naam sticht. In de Carlistische oorlogen stond meer op het spel dan het lot van twee dynastieën. De Carlistische beweging richtte zich tegen de liberale ideeën van het 19de-eeuwsche Europa. Het hof van koningin Isabella werd beschouwd als het centrum daarvan. Daarom stonden in geheel Spanje de „traditionalisten" op om in naam van Don Carlos ten strijde te trekken tegen de nieuwe ideeën. Hun leuzen klinken nog van de lippen van de autoritaire leiders van het hedendaagsche Spanje. Generaal Franco heeft de woorden „verfranscht" en zelfs „vereuropeescht" in smadelijken zin gebruikt.

Het geslacht van Don Carlos is thans uitgestorven, doch de Requetes vechten nog. Zoodra het gaat om traditie of nieuwe ideeën, nemen zij het op voor een autoritaire monarchie, steunend op de kerk.

Onder den druk van den oorlog sloten de verschillende elementen van de nationalistische beweging zich nauwer aaneen. Kameraadschap in de loopgraven doet verschillen van meening verdwijnen. Zoo nu en dan echter was rivaliteit merkbaar, vooral wegens persoonlijke eerzucht. Generaal Franco liet dan zijn gezag gelden. Hij gaf duidelijk te verstaan, dat hij geen breuk in het nationalistische kamp zou gedoogen. Eenige leiders werden als gevolg van het decreet van 18 April, waarbij de Phalanx en de Requetes tot één organisatie werden versmolten, vervangen.

Het is de moeite waard eenige woorden aan dit decreet te wijden, omdat het enkele mededeelingen bevat over het karakter van den nieuwen staat. Het eerste artikel van de inleiding eischt de onderwerping van het individu en de collectieve samenwerking van alle Spanjaarden ten behoeve van het gemeenschappelijk lot van de natie.

Hieruit blijkt duidelijk de totalitaire idee. Deze eisch, zoo gaat het decreet verder, is niet in overeenstemming te brengen met wrijving tusschen partijen, waardoor energie verspild wordt. Er is slechts één organisatie noodig, om het contact tusschen de regeering en het volk te onderhouden, om de wenschen van het volk onder de aandacht van de regeering te brengen, en om de handelingen van de regeering aan het volk duidelijk te maken. Tot dat doel werd deze ééne partij gevormd. Zij kreeg geen definitief politiek programma. De 26 punten van het programma van de Phalanx werden als basis genomen, doch de natie werd gewaarschuwd, dat deze punten op elastische wijze moesten worden toegepast.

In den nazomer werd echter een nieuwe en zeer belangrijke bepaling aan de statuten van de nieuwe organisatie toegevoegd, namelijk die, dat alle legerofficieren automatisch lid zouden worden. Hierdoor wordt natuurlijk de invloed van het leger op de „eenige politieke eenheid van nationaal karakter" veel grooter.

Er blijft nog één vraag ter beantwoording over: de kwestie van de monarchie. De Requetes en de meeste legerofficieren zijn overtuigde monarchisten. De Phalanx twijfelde tot nu toe. Thans zijn er echter tal van verschijnselen, die erop wijzen, dat van die zijde weinig tegenstand meer te verwachten is. In het decreet van de aaneensluiting van de Phalanx en de Requetes staat ongeveer: „Wij sluiten onze oogen niet voor de mogelijkheid om in Spanje weer het eeuwenoude régime, dat Spanje's eenheid en historische grootheid smeedde, in te stellen."

De gerestaureerde monarchie zal zeer verschillend moeten zijn van die van Alfonso XIII. Zij zal een band moeten vormen tusschen de nieuwe stroomingen onder de Spaansche jeugd en de traditioneele glorie van de natie. Generaal Franco heeft vrij openlijk te verstaan gegeven, dat Don Juan van Bourbon zeer waarschijnlijk tot koning zou worden uitgeroepen. Maar, aldus voegde hij er aan toe, dat komt later wel terecht. Op het oogenblik is het voornaamste doel van de nationalisten om den oorlog te winnen.
(Handelsblad-Timesdienst)

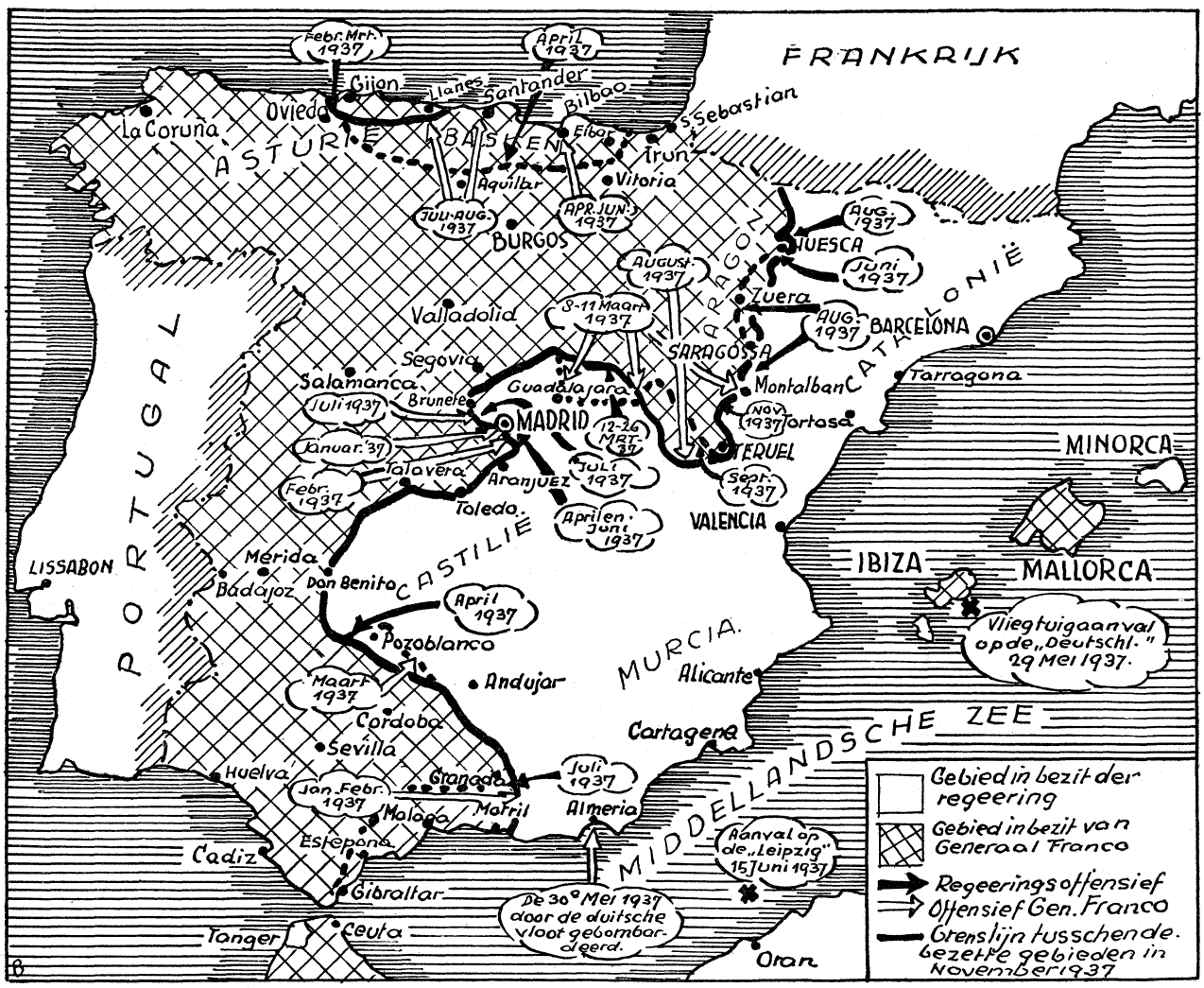

(Overname zonder bronvermelding verboden)

(Vor. ber. Burgeroorlog 3040 B.; kaartje 2996 E.)

A. NEDERLAND. — Voorontwerp van wet in zake beperkende bepalingen voor arbeid van gehuwde vrouwen. —

Bij den Hoogen Raad van Arbeid heeft de minister van Sociale Zaken een voorontwerp aanhangig gemaakt van een wet, houdende beperkende bepalingen in zake arbeid van gehuwde vrouwen.

Aan de toelichting op dit voorontwerp ontleenen wij: Naar natuurlijk bestel dient de man de kostwinner van het gezin te zijn en heeft de vrouw tot taak de verzorging van het gezin. Het is in het algemeen een misstand, wanneer de vrouw zich aan die taak onttrekt en zich een anderen werkkring zoekt. Het gezin is een zoo waardevol element in de maatschappij, dat, waar mogelijk, in het algemeen belang tegen ongezonde gezinsverhoudingen moet worden opgetreden.

In het feit, dat de vrouw door beroepsbezigheden verhinderd wordt de gezinsbelangen naar behooren te behartigen, ziet de minister een sociaal euvel van zoodanige beteekenis, dat hij optreden daartegen van overheidswege volkomen op zijn plaats acht. Wel is het hem niet onbekend, dat het aantal vrouwen, dat loonarbeid verricht, betrekkelijk klein is. Hij zou daartegenover kunnen aanvoeren, dat bij het huidige nog steeds zeer hooge percentage van mannelijke werkloosheid het in elk geval de moeite waard is, de gehuwde vrouw te beletten, zich op de arbeidsmarkt mede een plaats te veroveren. Een gewichtiger rol speelt hier misschien nog de psychologische factor. Maar de minister ziet dit vraagstuk vooral als een zaak van beginsel. Zijns inziens behoort de overheid zich openlijk te scharen aan de zijde van hen, die meenen, dat de gehuwde vrouw, door het enkele feit,

dat ze gehuwde vrouw is, haar levenstaak heeft in haar gezin en dat het gezin beschermd dient te worden, zooveel mogelijk, tegen het verrichten van beroepswerkzaamheden door de gehuwde vrouw.
De minister wil zich niet tot een verbod van fabriekswerk beperken. Zijn uitgangspunt is niet het verbieden van bepaalden arbeid of arbeid in een bepaald milieu, maar een verbod van arbeid van de gehuwde vrouw als zoodanig ter wille van de bescherming van het gezin. (De Tijd) **(V. b. Arbeidswet 2819 D.)**

8 DECEMBER 1937

A. **INTERNATIONALE ZEELIEDENCONFERENTIE. — Resolutie. —**
Dezer dagen is te Amsterdam, onder leiding van de aldaar gevestigde Internationale Transportarbeiders Federatie, een internationale zeeliedenconferentie, waaraan behalve de aangesloten zeeliedenorganisaties ook heeft deelgenomen een delegatie van de internationale van scheepsofficieren, met welke de I.T.F. regelmatig nauw samenwerkt.
Resolutie. — Aan het slot van de zitting werd in zake de ratificatie der internationale zeeliedenconventie een resolutie aangenomen tot het voeren van een gemeenschappelijke internationale, en waar mogelijk ook nationale, campagne voor de ratificatie der conventies voor zeelieden, in het bijzonder die betreffende den arbeidsduur van en de bemanningsschaal voor de zeelieden aller rangen en van de conventie in zake de jaarlijksche vacantie met doorbetaling van loon.
Met betrekking tot de ratificatie van de arbeidstijdconventie besloot de conferentie, dat actie dient te worden gevoerd voor de ratificatie der conventie, zooals deze in Genève werd aangenomen, indien het onmogelijk mocht blijken om betere voorwaarden te verkrijgen.
De conferentie besloot tot de instelling eener commissie van propaganda en actie. (De Telegraaf)

B. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Het zevende leerjaar. —**
De minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft dezer dagen geïnstalleerd de commissie, aan welke is opgedragen te onderzoeken hoe het zevende leerjaar en de eventueel hoogere leerjaren van de school voor gewoon lager onderwijs kunnen worden ingericht, in het bijzonder ook in verband met de hier en daar opgekomen neiging om door toevoeging van huishoudelijke vakken aan het onderwijs in die leerjaren een speciaal karakter te geven. (De Tijd) **(Vor. ber. Onderwijs 3037 E.)**

C. **LUCHTVAART. — Lange afstandsvlucht. - Japy verbetert wereldrecord. —**
De bekende Fransche vlieger André Japy, die 30 Nov. '37 van het Fransche vliegveld te Istres was vertrokken in een lichte Aiglon-eendekker, is 1 December te Djiboeti aangekomen. Hij legde den afstand tusschen beide vliegvelden, die vijfduizend kilometer bedraagt, af in 25 uur en 55 minuten, zonder een enkele tusschenlanding. Japy vloog met een gemiddelde snelheid van 195 K.M. per uur. (L'Auto)
(Vor. ber. Records 3032 C.)

D. **ZWEDEN. — Een rede van premier Per Albin Hansson. —**
Wij ontleenen aan de groote rede, die premier Per Albin Hansson gehouden heeft, het volgende:
Wat de binnenlandsche politiek betreft merkte de heer Hansson op, dat onder invloed van de democratische ontwikkeling verschillende groote strijdvragen afgewikkeld zijn. De strijd over vrijhandel of protectionisme en die over de landsverdediging hebben gansch andere vormen aangenomen en zijn ten deele uitgevochten. De laatste jaren heeft de sociale politiek een steeds sterker domineerende plaats gekregen, maar men strijdt niet meer om de beginselen der sociale politiek, doch over de wenschelijkheid en noodzakelijkheid van afzonderlijke maatregelen en over het tempo, waarin die uitgevoerd moeten worden De volgende Rijksdag zou zich trouwens, naar de premier verder verklaarde, in bijzondere mate met sociale hervormingen bezig hebben te houden. Veel is er reeds gedaan, maar er zal nog meer gedaan moeten worden. Dat alles kost geld. Voor de ziekteverzekering zal voor het volgende begrootingsjaar 16 millioen kronen uitgetrokken worden, voor de volkspensionneering bijna 140 millioen, voor de kindertoeslagen en de moederschapshulp onderscheidenlijk 16 en 5 millioen, terwijl een rationeele organisatie van de schoolmaaltijden tusschen de 40 en 50 millioen kronen zal kosten. Wij weten, aldus Hansson, dat er een grens is, die o.a. door de financieele mogelijkheden bepaald wordt. Maar wij trekken niet de conclusie, dat men zich door zulke groote getallen af moet laten schrikken en dat, wat nog altijd slecht is, slecht moet laten. (Dagens Nyheter)
(Vor. ber. Hansson 2476 C.)

E. **NEDERLAND. — Het zesde Nederlandsche Reclame-congres. —**
Op 23 Nov. '37 werd te Amsterdam het zesde Nederlandsche reclame-congres door jhr. dr. J. C. Mollerus, voorzitter van het genootschap voor reclame, geopend. Wij ontleenen o.a. hieraan het volgende:
De heer J. W. Henny, voorzitter van de Nederlandsche Dagbladpers, gaf als eerste conclusie, dat een algemeene kwaliteitscampagne een reclamemiddel eischt, dat iedereen bereikt.
Het aantal betalende abonné's van de dagbladen, aangesloten bij de N. D. P., bedraagt circa 1.980.000. Tegenover het aantal abonné's, dat meerdere bladen leest, stelt de spreker de medelezers, zoodat er evenveel betalende abonné's zijn als het aantal gezinnen in Nederland beslaat.
Men moet zich bij het propageeren van kwaliteit niet beperken tot de propaganda onder de beter-gesitueerden, daar 90% van de markt in Nederland wordt gevormd door gezinnen met inkomens beneden *f* 3000.
Het veronachtzamen van kwaliteit bij aankoop is voor een groot deel gewoonte geworden. Het ligt dus voor de hand, dat men voor het veranderen van die gewoonte, gebruik maakt van een reclame-medium, dat evenzeer op de dagelijksche gewoonte berust.
Het dagelijks lezen van de krant is een behoefte, waaraan man of vrouw zich niet wil en niet kan onttrekken.
De Nederlander, die zoo op een zelfstandig oordeel is gesteld, laat zich ongaarne een idee (hier de kwaliteitsidee) opdringen.
Vandaar, dat een publiciteitsmiddel gebruikt moet worden, waar het publiek zelf naar zoekt. Iedereen kan dagelijks constateeren, dat een courant niet alleen gelezen wordt, maar dat men er gegevens in zoekt. Een courant zonder advertenties is geen courant.
Wil de kwaliteitscampagne slagen, dan moet zij in de eerste plaats vertrouwen wekken. Men abonneert zich op een bepaalde courant, omdat men daar vertrouwen in stelt. Wordt de abonné in zijn vertrouwen teleurgesteld, dan zegt hij zijn abonnement op.
De uitgever stelt alles in het werk om het vertrouwen van den abonné te behouden. Dat, wat opgesloten ligt in het eenvoudige zinnetje: „Het staat in de krant", is een der pijlers, waarop de reclamewaarde en de beteekenis van de krant rusten. De krant brengt zoowel de nationale, de regionale als de locale adverteerders op haar pagina's bijeen. (N. R. Crt.)

F. **GRAAF PROSPER POULLET OVERLEDEN. —**
Graaf Prosper Poullet, oud-minister-president van België, is 3 Dec. '37 overleden.
Poullet werd in 1866 te Leuven geboren en studeerde daar Philosophie en Rechten.
In 1893 werd hij buitengewoon en in 1898 gewoon

hoogleeraar in het strafrecht aan de Leuvensche Universiteit.
Van 1911—1918 was hij minister van Eeredienst. In 1925 werd hij minister-president en minister van Economische Zaken.
Gedurende de oorlogsjaren bezocht hij meermalen Nederland als bemiddelaar tusschen de te Havre resideerende Belgische regeering en de naar Nederland gevluchte Belgen. (Agence Belga)

A. NEDERLAND. — Psychotechnische tentoonstelling te Rotterdam. —
Op 19 Nov. '37 is de psychotechnische tentoonstelling te Rotterdam in tegenwoordigheid van een groot aantal genoodigden door den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, geopend. Onder de aanwezigen bevonden zich vele autoriteiten op medisch, paedagogisch en bedrijfstechnisch gebied.
Vele redevoeringen werden gevoerd en wij ontleenen o.a. aan de rede van prof. dr. ir. J. Goudriaan Jr.:
De psychotechniek, toegepaste psychologie, bestaat eerst eenige tientallen jaren. De rijke oogst, die zij voor het menschelijk welzijn belooft af te werpen, is eerst tot rijpheid gekomen op dat kleine maar belangrijke onderdeel, waarmee deze tentoonstelling zich uitsluitend bezig houdt, namelijk de psychotechniek van de beroepskeuze en van de beroepsselectie. Er kan op het gebied van de beroepskeuze en beroepsselectie in Nederland nog veel gedaan worden, terwijl tevens dit gebied het geschiktste uitgangspunt is om de practische psychologie op tal van andere gebieden te laten doorwerken.
Het getuigt van een juist psychologisch inzicht, dat men deze tentoonstellingen telkens in andere plaatsen, telkens met andere sprekers, herhaalt. Het is niet voldoende om nieuwe gedachten uit te spreken en haar practische bruikbaarheid te demonstreeren. De natuurlijke traagheid, welke zich tegen elke vernieuwing verzet, is zoo groot, dat zij alleen door voortdurende herhaling, maar telkens gevarieerde herhaling, kan worden overwonnen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Psychotechn. Tent. 2190 C.)

B. ROEMENIE. — Het programma van Manioe. —
In een uiteenzetting van zijn programma voor de commissie van de Roemeensche nationale boerenpartij heeft Manioe verklaard, dat Roemenië trouw moet blijven aan den Volkenbond, de collectieve veiligheid en aan de vriendschap met Frankrijk en Engeland, die het land geholpen hebben zijn nationaal ideaal te verwezenlijken en te verdedigen.
Na zijn benoeming tot voorzitter van de nationale boerenpartij heeft Manioe contact gezocht met de leiders van andere partijen, om de mogelijkheid van een gezamenlijke actie te bestudeeren voor de komende algemeene verkiezingen. Hij heeft een langdurig onderhoud gehad met Cornelius Codreance, den leider van de vroegere „IJzeren Garde", welke officieel is ontbonden en omgevormd in de partij „Alles voor het vaderland". (Adeverul)
(Vor. ber. Boerenpartij 1223 E.)

C. NEDERLAND. — Onderwijs. - Rechtsgeschiedenis. - Inaugureele rede van Prof. Dr. M. David over: „De rechtshistoricus en zijn taak". —
Prof. dr. M. David, benoemd bijzonder hoogleeraar in de Babylonische, Assyrische, Israëlietische en Hellenistische rechtsgeschiedenis aan de universiteit te Leiden, heeft op 19 Nov. '37 zijn ambt aanvaard met een rede over: „De rechtshistoricus en zijn taak".
Spr. betoogde eerst, dat de opgravingen in de laatste decennia cultuurgebieden hebben ontsloten, waarover vroeger slechts mededeelingen van klassieke schrijvers, alsmede bijbelsche en talmudische overleveringen bestonden. Deze vondsten van papyri en kleitafelen leveren nog steeds materiaal over het rechts- en economische leven in Egypte en de groote cultuurcentra van Voor- en Klein-Azië. Dit alles brengt ons ook nader tot het einddoel van de rechtsgeschiedenis, n.l. den uitbouw van de juridische phaenomenologie, het doorgronden van het recht in zijn rijkdom aan verschijnselen en gedachten. Daarbij moet het recht niet als een dood schema, maar als wortelend in het leven der menschheid en in onverbrekelijk verband met de verdere beschaving behandeld worden. Vooral de geschiedenis van de Israëlietische beschaving toont duidelijk, hoe juridische begrippen tot fundamenteele levensbegrippen kunnen uitgroeien. Spr. kwalificeerde de rechtsgeschiedenis nader als die wetenschap, die de verbindingen en wisselwerkingen tusschen het rechtsleven aan den eenen kant en de overige cultureele waarden aan den anderen kant tracht aan te wijzen. Evenwel is te bedenken, dat ook uiterlijke omstandigheden van een land, zooals klimaat- en bodemgesteldheid, alsmede natuurverschijnselen, evenals op den cultus op het recht van een volk van invloed kunnen zijn.
Hoe uiteenloopend de voorkomende regelingen in de afzonderlijke rechtsgebieden zijn, ja zelfs in de ontwikkelingsperioden van één enkel recht, en hoe sterk het rechtsleven met de genoemde factoren samenhangt, zette spr. met een voorbeeld uiteen. Hij behandelde voorts het probleem van de persoonlijke verhoudingen tusschen ouders en kinderen in allerlei cultuurgebieden der oudheid. Op de vraag, tot hoe lang in het leven van een kind de vaderlijke macht bleef gehandhaafd, zijn vaak staatkundige factoren van invloed geweest. De omvang van de vaderlijke macht werd daarbij vooral door economische en religieus-ethische factoren beheerscht, die dikwijls ieder op zichzelf, dikwijls met elkaar verbonden op het rechtsleven inwerken. Zoo zijn bijv. bij de wijziging van de onbeperkte macht van den oud-Romeinschen pater familias in de Byzantijnsche periode invloeden van het christendom vast te stellen, maar ook opvattingen, die een absolutistische heerschappij met zich medebrachten. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Rechtswetenschap 2525 A.; Ambtsaanv. in het Onderwijs 3028 A.)

D. POLEN. —

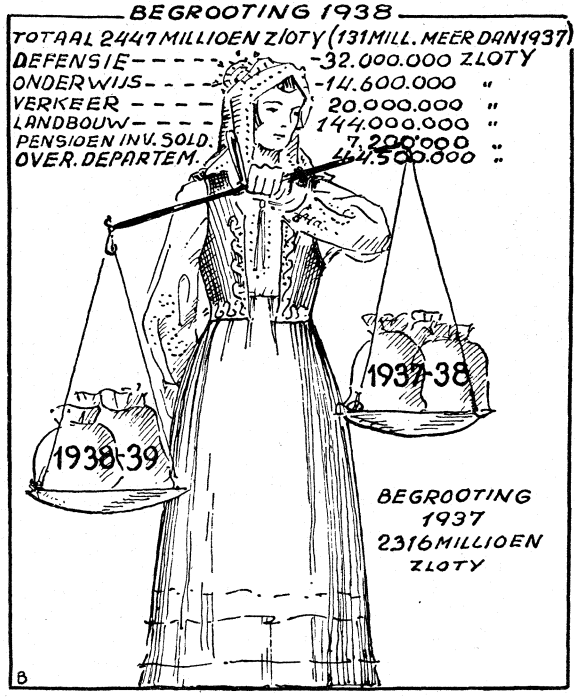

(Overname zonder bronvermelding verboden)
(Vor. ber. Begrooting 2714 E.)

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Goedkeuring verdrag met Duitschland van 30 Juni 1937. —
Ingediend is een wetsontwerp tot goedkeuring van het op 30 Juni 1937 te Berlijn tusschen Nederland en Duitschland gesloten verdrag nopens het goederenverkeer tusschen Nederl.-Indië en Duitschland.
De algemeene verdragsbepalingen zijn zooveel mogelijk gelijk gehouden aan die van de voorgaande overeenkomst van 6 Juni 1934. De eerste en tweede alinea van het artikel 1 van genoemde overeenkomst zijn echter vervangen door een nieuw artikel 1.
In verband met de steeds wisselende factoren in het internationaal handelsverkeer werd het dezerzijds namelijk minder wenschelijk geacht, het handelsverkeer voor de volgende periode weder op een uit het verleden stammende verhouding tusschen invoer en uitvoer te baseeren. Daarom werd dan ook een vrijer formule overeengekomen ten aanzien van de wijze, waarop de beide verdragsluitende partijen de ontwikkeling van het onderlinge handelsverkeer zullen bevorderen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Handelsverdrag 2808 H.)

9 DECEMBER 1937

A. **SOVJET-RUSLAND. — Accoord tusschen Intern. Vakvereenigingsverbond en Russische vakbonden. —**
Na vijf dagen onderhandelen is een accoord tot stand gekomen, waarin de laatste voorwaarden geregeld worden voor de vorming van een eenheid in de vakbeweging tusschen de Russische bonden en het I.V.V. De overeenkomst is onderteekend door Jouhaux, den vice-voorzitter van het I.V.V., Schevenels, den secretaris-generaal, en Stolz, den adjunct-secretaris aan den eenen kant, en door Sjwernik, den secretaris-generaal van den centralen raad van Sovjet-vakvereenigingen, tezamen met Moskatof en mevr. Niklajfna, secretarissen, aan den anderen kant. De overeenkomst moet nog geratificeerd worden door het presidium der Russische vakvereenigingsunie en door het bureau van het I.V.V. Wanneer het accoord wordt goedgekeurd, zal de toetreding bewerkstelligd moeten worden voor de bijeenkomst van het buitengewone congres der Russische vakvereenigingsunie, dat in de statuten der unie de wijzigingen zal moeten aanbrengen, die noodig worden door de toetreding tot het I.V.V. Tijdens de besprekingen hebben de gedelegeerden van gedachten gewisseld over den algemeenen toestand, de oorlogsgevaren en het fascisme. Zij kwamen overeen de gemeenschappelijke actie tegen deze gevaren voort te zetten en in kracht te doen toenemen.
De voorwaarden van het accoord moeten streng geheim gehouden worden om een herhaling te voorkomen van het incident van 1925, toen Citrine met hetzelfde doel een reis naar Moskou had ondernomen. Toen had een voorbarige publicatie van het tot standgekomen accoord alles doen mislukken, doordat een vijandige campagne in de Engelsche pers werd ontketend, terwijl oneenigheid ontstond in den boezem der Engelsche vakvereenigingen. (Tass-Agency)
(Vor. ber. I.V.V. 2238 D.; Russ. Vakb. 1526 E.)

B. **EGYPTE. — Aanslag op premier Nahas Pasja. —**
Op den Egyptischen premier, Nahas Pasja, is op 28 Nov. '37 een aanslag gepleegd. Vier kogels werden afgeschoten op den auto van den eerste-minister, welke Nahas Pasja van zijn woning te Heliopolis naar de voorstad Sjoebra bracht, waar te zijner eere een receptie zou worden gehouden.
De aanslag is mislukt.
De dader is een Egyptenaar, de 22-jarige Izzedin Abd-el-Kader, ambtenaar aan het ministerie van Landbouw. Hij is een kleinzoon van wijlen Arabi Pasja, den leider der revolutie van 1882. Onder zijn jas droeg hij een groen hemd, waaruit blijkt, dat hij lid is van de organisatie der groenhemden.
(L'Echo Alexandrië) **(V. b. Nahas Pasja 2897 H.)**

C. **PALESTINA. — Hooge Commissaris. - Sir Harold MacMichael benoemd. —**
Als opvolger van Sir Arthur Wauchope is Sir Herald MacMichael, thans gouverneur van Tanganyika, benoemd tot Hooge Commissaris van Palestina. Wauchope zal eind Februari zijn functie overdragen.
(Daily Telegraph) **(V. b. Sir A. Wauchope 111 A.)**

D. **ROEMENIE. — Titulescu weder in Boekarest. —**
De Roemeensche oud-minister van Buitenlandsche Zaken, Titulescu, is na een ononderbroken verblijf van zestien maanden in het buitenland te Boekarest teruggekeerd.
Vele zijner aanhangers, waaronder de leiders der nationale boerenpartij en Filipescu, voorzitter van de conservatieve partij, waren aan het station aanwezig.
In een toespraak zeide Titulescu: „Men valt mij anoniem aan. Ik zal mijn achtervolgers beleefd bestrijden, maar als het moet, zal ik ook andere methoden weten te gebruiken".
Na te hebben verklaard monarchistisch en democratisch te zijn, zeide Titulescu: „De oorlog klopt aan onze deuren. Ik noodig alle Roemenen uit zich te vereenigen tegen het gevaar, dat de natie bedreigt."
(Adeverul) **(Vor. ber. Titulescu 2435 E.)**

E. **IERSCHE VRIJSTAAT. — Senaat. - Het begin van een Corporatieve Vertegenwoordiging. —**
Enkele bijzonderheden zijn gepubliceerd nopens de verkiezing van den Senaat volgens de nieuwe grondwet. De Senaat zal 60 leden blijven tellen, van wie er elf benoemd worden door den president, zes door de universiteiten, 21 door de Dail en 22 door de corporaties, waarvan de oprichting ook al voorzien was in art. 45 van de thans geldende grondwet.
De wijze van verkiezing voor den Senaat is zeer ingewikkeld. Er moeten lijsten worden opgesteld met de namen van lieden, die cultureele belangen, het onderwijs, den landbouw, het bedrijfsleven, de industrie, den handel en ambtenaarsbelangen vertegenwoordigen. Het kiescollege bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeente- en graafschapsraden. De Senaat zal telkens gekozen worden voor denzelfden zittingsduur als de Dail. (Irish Times)
(Vor. ber. Senaat 2322 A.)

F. **ENGELAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Verjonging van den Generalen Staf. —**
De Britsche minister van Oorlog, Hora-Belisha, heeft in den legerraad belangrijke wijzigingen gebracht en jongere krachten benoemd, zonder de ancienniteitsbepalingen in acht te nemen. Zoo zal gen.-majoor Gort, oud 51 jaar, bevorderd worden tot generaal en benoemd tot chef van den imperialen generalen staf als opvolger van veldmaarschalk Deverell, die 63 jaar is geworden en aftreedt.
Tevens is weer de functie van plaatsvervangend chef van den generalen staf in het leven geroepen en toegewezen aan kolonel Ronald Adam, die 52 jaar is.
De 54-jarige generaal-majoor Liddell zal aangesteld worden als „adjudant-generaal bij den troep" als opvolger van generaal Harry Knox, die op 64-jarigen leeftijd den dienst verlaat.
De functie van directeur-generaal der munitieproductie — bekleed door den 59-jarigen vice-admiraal Brown — zal worden vereenigd met die van „master-general of ordinance".
Generaal Gort was in September 1937 tot miltair secretaris van het ministerie van Oorlog benoemd. In de achttien daaraan voorafgaande maanden was hij commandant van de hoogere krijgsschool te Camberley, waar hij onder de toekomstige stafofficieren den bijnaam kreeg van den „tijger". Gort onderscheidde zich tijdens den wereldoorlog als officier bij de grenadiers. (Times)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2855 A.)

G. **NEDERLAND. — Jurisprudentie. - Algemeene vergadering van de Nederlandsche Advocaten-Vereeniging. —**
Dezer dagen werd te Utrecht de jaarlijksche algemeene vergadering der Nederlandsche Advocaten-Vereeniging onder voorzitterschap van jhr. mr. A. K. C. de Brauw gehouden.
De prae-adviezen gaven aanleiding tot een levendig debat, waaraan onder meer werd deelgenomen door verscheidene leden van raden van toezicht.
Vervolgens werd overgegaan tot stemming over vraagpunt met het volgend resultaat:
1. Moet de disciplinaire rechtspraak in hooger beroep over advocaten en procureurs worden opgedragen aan één centraal college?
Met groote meerderheid bevestigend beantwoord.
2. Behoort het appèl-college samengesteld te zijn:
a) uitsluitend uit advocaten?
Met 45 tegen 41 stemmen ontkennend beantwoord.
b) uit advocaten en leden van de rechterlijke macht, met een meerderheid van advocaten?
Met belangrijke meerderheid bevestigend beantwoord.
3. Behoort verandering te worden gebracht in de disciplinaire rechtspraak in eersten aanleg over advocaten en procureurs, behoorende tot de kleine balies?
Met groote meerderheid bevestigend beantwoord.
4. Zoo ja:
a) behooren twee of meer balies onder één raad van toezicht en discipline te worden samengevoegd?
Met groote meerderheid ontkennend beantwoord.
b) behoort voor de disciplinaire rechtspraak de raad van toezicht en discipline van kleine balies te worden aangevuld met leden van een andere balie?
Met groote meerderheid bevestigend beantwoord.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Juristenvereeniging 1868 G.)**

A. NIEUW-GUINEA. — Kaart. —

De belangstelling voor Nieuw-Guinea is van dien aard, dat wij het allernieuwste kaartje van dit Nederlandsch en Engelsch gebied in Oost-Indië en Australië nevenstaand afdrukken.
(Vor. ber. Nieuw-Guinea 2740 A.)

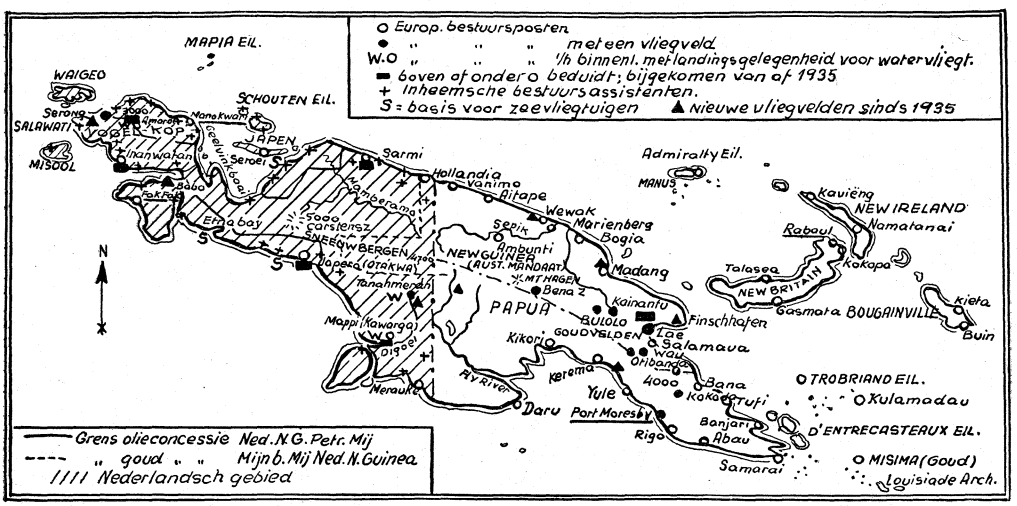

Nieuw-Guinea met de Europeesche bestuursposten, vliegvelden enz. in Nederlandsch en Australisch gebied.
(Overname zonder bronvermelding verboden)

B. AMSTERDAM. — Begrooting 1938 aangenomen. —
De Gemeenteraad van Amsterdam heeft op 2 Dec. '37 na slechts veertien zittingen, de begrooting voor 1938 goedgekeurd met 34—7 stemmen. Alleen de communisten hebben tegen gestemd. (De Tijd)
(Vorig bericht 2887 A.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Bouw van 3 à 4 millioen huizen. —
President Roosevelt heeft op 29 Nov. '37 een boodschap aan het Congres gericht over den bouw van drie tot vier millioen woningen in de Ver. Staten, gedurende de eerstvolgende vijf jaren. De kosten worden geraamd op ten minste 12 tot 15 milliard dollar.
President Roosevelt zegt in zijn boodschap, dat particuliere ondernemingen en particulier kapitaal den last moeten dragen van den bouw van het grootste gedeelte van de woningen. De regeering zal echter haar medewerking verleenen aan de financiering van den aankoop der huizen o.a. door verlaging van de rentevoet voor leeningen en hypotheken. Om te beginnen zal een som van 50 millioen dollar beschikbaar worden gesteld voor hypotheekinstellingen; dit bedrag zal een basis vormen voor een bedrag van een milliard aan particuliere fondsen.
(New York Herald Tribune)

D. MANDSJOEKWO. — Erkenning door Italië. —
De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken Ciano heeft aan zijn Japanschen ambtgenoot Hirota een telegram gezonden, waarin hij in opdracht van den Duce mededeelt, dat de fascistische regeering besloten heeft over te gaan tot formeele erkenning van Mandsjoekwo en tot vestiging van een gezantschap in dezen staat. De Italiaansche consul-generaal te Moekden heeft opdracht gekregen, dit officieel ter kennis te brengen van de regeering van Mandsjoekwo.
Ciano heeft eveneens aan den minister van Buitenlandsche Zaken van Mandsjoekwo een telegram gezonden, waarin hij de beste wenschen uit voor de toekomst van Mandsjoekwo. (Corriere della Sera)
(Vor. ber. Mandsjoekwo 3040 D.)

E. JAPAN. — Begrooting 1938. - 45% voor de weermacht. —
Het kabinet heeft de begrooting voor het jaar 1938 goedgekeurd. Zij wijst een bedrag van 2.868 millioen yen aan of 55 millioen meer dan voor 1937. Van het totaal der begrooting is 45% bestemd voor land-, zee- en luchtmacht.
Nieuw is de instelling van een departement voor Gezondheid en Maatschappelijken Steun, dat algemeen als de voorlooper van een te stichten ministerie van Sociale Zaken wordt beschouwd. Dit departement, waarvoor 85 millioen yen op de begrooting is uitgetrokken, zal naar verluidt o.a. tot taak hebben bijzondere zorg te besteden aan de opvoeding der jeugd in vaderlandschen geest. (Domei) **(V. b. 2900 A.)**

F. THEE. — Het Restrictiepercentage. —
De Nederlandsche delegatie van het International Tea Committee deelt mede, dat de regeeringen van Nederl.-Indië, Britsch-Indië en Ceylon hebben goedgekeurd, dat het restrictiepercentage voor het restrictiejaar 1938-'39 wordt bepaald op 7½% van de standaarduitvoeren.
Voor het restrictiejaar 1937-'38 geldt een percentage van 12½%. (Telex-A. N. P.) **(V. b. 2928 C.)**

G. VEREENIGDE STATEN. — De Amerikaansche neutraliteit. —
De „New York Times" bevat een hoofdartikel over de positie van de Vereenigde Staten tegenover de internationale conflicten. Het blad schrijft, dat de Vereenigde Staten zich thans in de beschamende positie bevinden, dat iedere buitenlander weet, dat zoolang Amerika niet wordt aangevallen, het ook niets tot instandhouding van den wereldvrede zal ondernemen. Dit artikel, zoo besluit het blad, is geen propaganda om onmiddellijk naar de wapenen te grijpen, doch het wil duidelijk maken, dat Amerika op economisch gebied de verdragschenders kan bestrijden.
De onmacht van de conferentie te Brussel is voortgevloeid uit het feit, dat de Vereenigde Staten de leiding van de zaken in de wereld hebben verloren. Dit verlies wordt toegeschreven aan het feit, dat de dictators tot de overtuiging zijn gekomen, dat de Vereenigde Staten zich slechts door een werkelijke agressie zullen laten dwingen deel te nemen aan een doeltreffende beweging om den wereldvrede te waarborgen. De „New York Times" legt de schuld voor dezen staat van zaken op de schouders van de isolationisten en pacifisten en hun luidruchtige aanhangers in het land, die beweren, dat alleen Britsche propaganda en de hebzucht van bankiers de Vereenigde Staten hebben doen deelnemen aan den wereldoorlog, dat de Vereenigde Staten wegens hun geografische en economische positie geïsoleerd kunnen blijven, en vrijelijk kunnen genieten van een eigen leven in een wereld waar geen democratie meer bestaat.

De schrijver gaat voort met te wijzen op de gevaren van de accoorden tusschen de totalitaire staten, en zegt, dat niets meer doeltreffend uiting zou kunnen geven aan het besef van deze gevaren dan een duidelijke verklaring van vastbeslotenheid van dit land om zich aan de zijde van de andere democratieën te scharen indien dat noodig is. Dit is geen prediking van maatregelen van oorlog. Het besluit van de Britsche en van de Amerikaansche regeering om tot een handelsverdrag te komen is een doeltreffende vredesmaatregel, welke aangemoedigd behoort te worden door iedereen. De Amerikaansche staatslieden behooren de vijanden van den vrede duidelijk te maken, dat de groote democratieën beseffen, welke gevaren dreigen, en dat zij zich daartegen aaneen zullen sluiten. De vijanden der democratie zullen dan ontdekken, dat de Vereenigde Staten niet zoo bang of zoo dom zijn geworden, dat zij bereid zijn hun verantwoordelijkheden in den steek te laten, en hun grootheid en vrijheid in gevaar te brengen.
(New York Times) **(V. b. Neutraliteitswet 2773 C.)**

10 DECEMBER 1937

A. **NEDERLAND. — Erasmus. - Beeld voor de Carnegiestichting te Den Haag. —**
Op 26 Nov. heeft de Nederlandsche regeering bij monde van den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, een beeld, dat Erasmus voorstelt, aangeboden aan het bestuur van de Carnegie-stichting te Den Haag.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Erasmus 2420 E.)**

B. **SOVJET-RUSLAND. — Sjadenko politiek chef van Leger en Vloot. —**
Sjadenko, de nieuwe onderminister van oorlog, is benoemd tot politiek chef van het leger en van de vloot. Worosjilov blijft militair opperbevelhebber. Sjadenko heeft dus de functie ingenomen, welke jaren lang is bekleed door Garmarnik, die eind Mei zelfmoord heeft gepleegd, omdat hij verdacht werd een fascistisch verrader te zijn. Acht weken geleden werd Smirnov als opvolger van Sjadenko genoemd, maar die is alweer afgezet en in ongenade. Sjadenko is een gewezen kleermaker, die in 1917 in den burgeroorlog de zijde van Stalin koos. (Alg. Handelsblad)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Motie Kupers in zake gewaarborgde vacantie met loon verworpen.**
De Tweede Kamer heeft de door den heer Kupers (S.D.A.P.) ingediende motie, er toe strekkende, de regeering te verzoeken, bij de Staten-Generaal voorstellen aanhangig te maken tot toekenning van een door de Wet gewaarborgd recht op vacantie met behoud van loon aan alle werknemers, verworpen.
Voor stemden de Sociaal-democraten, de N.S.B.-ers, de Communisten en de Christen-democraten.
(Het Vaderland)

D. **ITALIE. — 193 millioen Lire voor vlootuitbreiding.**
De kamer heeft het decreet van 27 October j.l. goedgekeurd, waarbij opnieuw een bedrag van 193 millioen lire wordt toegestaan voor den bouw van nieuwe vlooteenheden. (La Stampa)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 3003 B.)

E. **TIBET. — De Tasji Lama overleden. —**
In normale tijden resideert de Tasji Lama in het klooster Tasji Loempo bij Sjigate, aan den bovenloop van de Tsangpo, in Tibet gelegen. Men moet goed thuis zijn in de Boeddhistische leer, zooals deze zich in Tibet heeft ontwikkeld en gehandhaafd, om de juiste positie van den Tasji Lama in de geestelijke hiërarchie te bepalen. De Dalai Lama te Lhassa is zoowel wereldlijk hoofd van Tibet als een der voornaamste kerkvorsten. De Tasji Lama daarentegen is geenszins een wereldlijk hoofd van dezelfde erkende positie als de Dalai Lama, maar hij staat onder de Boeddhistische kerkvorsten bovenaan en is in geestelijken zin van nog hooger rang dan de Dalai Lama. Natuurlijk zijn in een land als Tibet met zijn groote afstanden en slechte verkeersmiddelen de machtsafbakeningen aan schommelingen en heen en weer golvingen onderhevig en het hangt er dan ook vaak van af, welke van de twee vorsten als krachtigste persoonlijkheid den ander zijn wil kan opleggen. In ieder geval is het natuurlijk, dat er rivaliteit tusschen de beide geestelijke potentaten pleegt te bestaan.
Tusschen den thans gestorven Tasji Lama en den reeds in 1935 overleden Dalai Lama is er een strijd om de macht geweest, die erop uit is geloopen, dat de Tasji Lama de wijk heeft moeten nemen uit Tibet en jarenlang in het buitenland heeft moeten rondzwerven. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 2882 F.)**

F. **NEDERLAND. — Uitvoermachtingen. —**
Met ingang van 1 December 1937 behoeven uitvoermachtigingen slechts aangevraagd te worden voor de volgende producten: koffie, cacaoboonen, thee, peper, andere specerijen.
Het bovenstaande ontheft exporteurs vanzelfsprekend niet van het aanvragen van een beschikbaarstelling vóór afzending der goederen, teneinde de zekerheid te verkrijgen, dat de desbetreffende partij t.z.t. over de betrokken clearing-rekening kan worden vereffend. (Crisis Uitvoerbureau)

G. **POLEN. — Bezoek van den Franschen minister van Buitenlandsche Zaken, Delbos, aan Warschau. - Het Fransch-Poolsche verbond een permanenten factor. —**
Bij het vertrek van Warschau naar Krakau hebben de ministers van Buitenlandsche Zaken, Delbos en Beck, den journalisten het volgende communiqué verstrekt:
„Tijdens de besprekingen, die Delbos in Warschau met alle leiders der Poolsche politiek heeft gehad, aldus het communiqué, heeft men in een geest van loyale samenwerking alle problemen bestudeerd, die verband houden met de Fransch-Poolsche betrekkingen en meer in het algemeen met de handhaving van den Europeeschen vrede. Eens te meer is vastgesteld, dat het sedert 1921 bestaande Fransch-Poolsche bondgenootschap, een belangrijke permanente factor is in de politiek der beide landen, die er in het belang van de vreedzame ontwikkeling der betrekkingen met alle landen aan vasthouden. De twee ministers van Buitenlandsche Zaken hebben uitdrukking gegeven aan hun gemeenschappelijken wil, op elk gebied de politiek van vertrouwelijke samenwerking voort te zetten, die overeenkomt met de belangen en aspiraties der beide landen en tevens strekt tot algemeene ontspanning en internationale stabilisatie." (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vor. ber. Delbos 2654 A.; Frankrijk-Polen 2565 B.)

H. **IERLAND. — Iersche Vrijstaat wordt „Ierland" (Eira). —**
De regeering van den Ierschen Vrijstaat heeft den Volkenbond medegedeeld, dat volgens de Iersche grondwet, die 29 December a.s. van kracht wordt, de officieele naam van den Ierschen Vrijstaat voortaan eenvoudig in het Iersch „Eira" en in het Engelsch „Ireland" (Ierland) zal zijn. (Irish Times)

I. **PALESTINA. — Economische toestand en de positie der Joden. —**
Een vertegenwoordiger van het Jewish Agency heeft tegenover de pers verklaringen afgelegd omtrent de economische situatie in Palestina. Er was beweerd, dat talrijke Joden Palestina verlaten zouden hebben. De vertegenwoordiger van het Joodsche Agentschap verklaarde, dat in de zomermaanden 30.500 Joden Palestina hadden verlaten, maar dat deze op 1300 na, voor het einde van het jaar terug zouden keeren.

Drieduizend vijfhonderd „toeristen", die hier al eenige jaren vertoefden, zijn vertrokken, maar dit had niets te maken met den slechten economischen toestand; het werd veroorzaakt door het verscherpte toezicht op de immigratie-bepalingen door de regeering.
De Joodsche immigratie in de laatste elf maanden bedraagt 10.500 zielen. Volgens de Joden zou de heerschende economische depressie in Palestina te wijten zijn aan het falen van de regeering om de onlusten te onderdrukken. (Palestine Post)
(Vor. ber. Econ. Toestand 1354 A.; Joden 2948 C.)

A. NEDERLAND. — Onze scheepsbouw in 1934-1936.

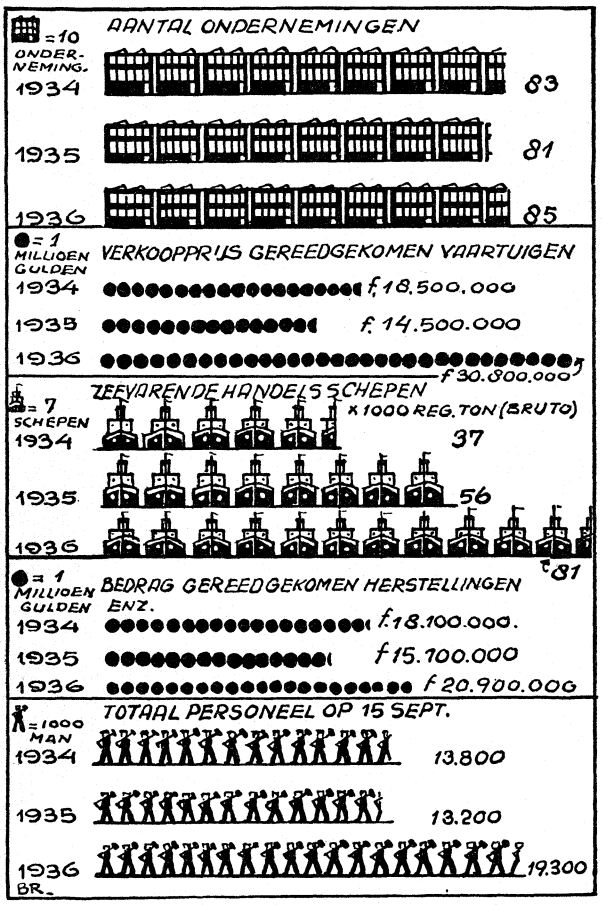

(Overname zonder bronvermelding verboden)
(Vor. ber. Scheepsbouw 2856 C.)

B. SOVJET-RUSLAND. - Verkiezingsrede van Volkscommissaris Litwinof te Leningrad. —
De Volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken van Rusland, Litwinof, heeft voor de kiezers te Leningrad een rede uitgesproken, waarin hij de Duitsch-Italiaansche inmenging in den Spaanschen burgeroorlog hekelde.
Verschillende staten schijnen het feit te erkennen, dat den vrede en hun eigen belangen gevaar dreigt van de zijde van eenige fascistische en agressieve staten.
Zij aanvaarden principieel de idee der collectieve veiligheid, welke gebaseerd is op den Volkenbond, doch stellen zich tevreden met woorden en verklaringen. (Izwestija) **(Vor. ber. Litwinof 2952 F.)**

C. NEDERLAND. — Nederlandsche Volkspartij. —
Te Amsterdam, Amersfoort, Den Haag, Gouda en in Limburg wordt de oprichting voorbereid van afdeelingen der Nederlandsche Volkspartij, tot welker stichting het initiatief genomen is door ds. Van Duyl en de heeren Van Ingen en Groenema, de beide laatsten te Den Haag, allen gewezen N.S.B.'ers of sympathiseerende met de N.S.B. De aanhang bestaat voor een belangrijk deel uit personen, die vroeger deel hebben uitgemaakt van de N.S.B. Ook de heeren Valckenier Kips en Van der Goes van Naters behooren tot de toegetredenen.
Te Rotterdam is beraadslaagd over de vorming van een kring met het gemeenteraadslid, den heer G. van Burink. Deze, die zich in het algemeen met de doelstelling der partij kon vereenigen, kon echter haar standpunt inzake het Jodenvraagstuk niet onderschrijven. De partij heeft nl. besloten, geen Joden als lid toe te laten. Deze beslissing is absoluut en houdt geen verband met de opvatting of de herkomst van de Joden, die zich voor het lidmaatschap mochten aanmelden. Zij worden, ook als zij van ouds Nederlanders zijn, niet toegelaten. Om deze reden is de heer Van Burink niet toegetreden.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Ds. Van Duyl 3028 C.)**

D. NEDERLAND. — Onderscheiding voor Ir. M. H. Damme. —
De Senaat der Technische Hoogeschool heeft benoemd tot doctor honoris causa in de technische wetenschappen den heer ir. M. H. Damme, directeur-generaal der P.T.T.
Ir. Damme, die op 1 Juni 1925 tot directeur-generaal der P. T. en T. werd benoemd, heeft dit veelomvattende staatsbedrijf in den loop dezer 12 jaren geleid op een wijze, waarvoor een ieder, die er mee in aanraking kwam, slechts eerbied kan hebben. P.T.T. heeft zich tot een model-staatsbedrijf ontwikkeld, dat zelfs in de hevigste crisisjaren het hoofd wist te bieden aan de vele moeilijkheden en deze glansrijk overwon. Het is geen geheim, dat men hier de hoogst kundige hand van ir. Damme kon onderkennen.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Huldiging 1824 B.)**

E. FRANKRIJK. — Ontslag van Doriot als burgemeester van St. Denis geannuleerd. —
De Fransche Raad van State heeft, naar aanleiding van het beroep van Doriot, den leider van de Parti Populaire Français, het regeeringsdecreet van 25 Mei van dit jaar, waarbij Doriot als burgemeester van St. Denis werd afgezet, geannuleerd, daar dit uitgevaardigd is, zonder dat Doriot is gehoord of uitgenoodigd tot het geven van schriftelijke verklaringen, zulks in strijd met de bepalingen van de wet.
(Le Journal) **(Vorig bericht 2838 B.)**

F. TURKIJE. — Nieuwe statuut in Sandjak Alexandrette ingewijd. —
Het Sandjak Alexandrette heeft op 30 Nov. '37 kalm de inwijding van het nieuwe statuut, dat het van den Volkenbond heeft gekregen, gevierd. In de Turksche wijken was de vreugde groot; de Arabieren daarentegen protesteeren tegen den maatregel, dat voorloopig alléén de vlag van de mandaatmogendheid mag worden uitgestoken en dat de Syrische vlag verboden is, zoolang geen overeenkomst tusschen de betrokken mogendheden tot stand is gekomen.
Deze houding baarde eenige zorg voor demonstraties in het Sandjak, welke echter door het persoonlijke ingrijpen van den gedelegeerde werden voorkomen. Tenslotte werd een protest aan den Hoogen Commissaris overhandigd met het verzoek dit aan den Volkenbond te overhandigen. Dit protest is onderteekend door de vertegenwoordigers van de Arabieren, de Alaoeieten en de Armeniërs.
Teneinde de orde te handhaven heeft de Hooge Commissaris twee maatregelen genomen, één ten aanzien van de Arabieren, en een ten aanzien van de Turken. Het gebouw van den Bond van Nationale Actie der Arabieren is voor twee dagen gesloten en een Turksch blad is voor een week verboden, omdat het een onjuiste verklaring heeft gepubliceerd. (Akcham)
(Vor. ber. Sandjak-kwestie 2811 G.)

11 DECEMBER 1937

A. **HONGARIJE. — Het bezoek van Daranyi en Von Kanya aan Berlijn. —**
Op 25 Nov. '37 heeft Adolf Hitler den Hongaarschen minister-president, Daranyi, en den minister van Buitenlandsche Zaken, Von Kanya, bij zich ontvangen. De bespreking leidde tot volledige overeenstemming. Men kwam overeen, om juist als dit tot dusverre is geschied, de vraagstukken, welke de beide landen betreffen, in nauwe samenwerking te onderzoeken, gedachtenwisselingen zullen er mede toe kunnen bijdragen, het op den vrede gerichte streven van de beide staten te bevorderen. Gegeven de oude betrekkingen van vriendschap tusschen Duitschland en Hongarije zal het mogelijk zijn op economisch, cultureel en alle ander gebied, nog nauwere samenwerking te bereiken.
Aan het einde van den middag heeft minister-president Daranyi de pers ontvangen. Hij las een verklaring voor, waarin hij dank bracht voor de vriendelijke ontvangst in Duitschland, in welk land hij bij dit bezoek weer talrijke diepe indrukken had opgedaan. Hongarije is steeds bereid mede te werken aan een constructieve vredespolitiek, die rekening houdt met de eischen van de verschillende volkeren. Hongarije voert een dergelijke vredespolitiek, gesteund door zijn vriendschap met Duitschland en gesteund door de nauwe samenwerking van de onderteekenaren van de protocollen van Rome. Daranyi stelde tenslotte nog eens vast, dat zijn en Von Kanya's bezoek geen ander doel had dan van gedachten te wisselen met de leidende Duitsche kringen. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Daranyi 2757 E.; Von Kanya 3016 C.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Programma voor economische opleving. —**
Een uit zeven punten bestaand economisch programma is door den Amerikaanschen minister van Landbouw, Wallace, besproken in een radiorede, waarin hij tevens een beroep op de bevolking der Ver. Staten heeft gedaan om haar volle medewerking te verleenen aan de uitvoering van dat programma, dat moet dienen om den achteruitgang in het zakenleven tot staan te brengen.
De uiteengezette programmapunten zijn de volgende:
1e. Bevordering van den woningbouw, zooals door president Roosevelt onlangs is uiteengezet.
2e. Herziening der belastingen om een einde te maken aan onrechtvaardigheden, zonder dat daardoor echter de opbrengst vermindert.
3e. Handhaving van de koopkracht der boeren door wetten ter verzekering van een gelijkmatige voorziening der markt, met landbouwproducten.
4e. Handhaving van de koopkracht der arbeiders door de opstelling van een redelijk arbeidsprogram.
5e. Verzekering van een ruim aanbod van goedkoop crediet en kapitaal door een gezonde effectenbeurs, ten einde aldus een toeneming van de productie en de tewerkstelling te bevorderen.
6e. Verschaffing van regeeringscrediet, opdat in geval van nood de lasten kunnen worden gedragen, totdat het particuliere kapitaal die overneemt.
7e. Voortzetting van het behoedzaam streven naar herstel van den wereldvrede en van den wereldhandel door een wederkeerig handelsprogram.
(New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Economisch Herstel 2462 C.)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Toelating van vreemde werknemers. —**
Bij den Volksraad is ingediend een ontwerp-ordonnantie, waarin de beperking van den vreemdelingenarbeid in Indië opnieuw wordt geregeld, en wel met zoodanige afwijking van de bestaande bepalingen, dat thans ook de vreemde Oosterlingen onder de werking van de reglementeering zullen vallen en voorts dat er een belangrijke faciliteit wordt verleend aan de grootste werkgevers. (Aneta)
(Vor. ber. Vreemdelingen 2183 B.)

D. **FRANKRIJK. — Monarchisme. - De graaf van Parijs veroordeelt de „Action Française". —**
De graaf van Parijs, zoon van den hertog de Guise, pretendent naar den troon van Frankrijk, schijnt het oogenblik gekomen te achten om een campagne te beginnen voor de monarchie. En paradoxaal genoeg zijn de eerste tegenstanders die hij te bestrijden heeft, de hartstochtelijke paladijnen van den „erfgenaam der veertig koningen, die in duizend jaar Frankrijk hebben gemaakt", Maurras en Daudet, leiders van de „Action Française".
De graaf, die blijkbaar met toestemming van zijn vader het initiatief heeft genomen is niet alleen van oordeel, dat de „Action Française" door haar polemische methodes de zaak der monarchie meer kwaad dan goed heeft gedaan (dit heeft hij enkele dagen geleden duidelijk laten blijken in een artikel in zijn blad „Courrier Royal") maar ook verklaart hij thans, dat het „integrale nationalisme" door Maurras in zijn vaandel geschreven, in strijd is met de tradities der Fransche monarchie. (L'Intransigeant)
(Vor. ber. 1165 F.; Propaganda 3030 E.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Geen overeenstemming tusschen Lewis en Green. - Vredesonderhandelingen mislukt. —**
De vredesonderhandelingen tusschen John Lewis, den leider van de Commissie voor Industrieele Organisatie, en Green, den leider van het Amerikaansche Vakverbond, zijn 3 Dec. '37 geëindigd. Er is geen overeenstemming bereikt en er werd geen aanbeveling tot het vormen van een gemeenschappelijk arbeidsfront gedaan. (Telex-A. N. P.) **(2935 E.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — De Monroe-leer. - Geen beïnvloeding door Communistische of Fascistische landen. —**
Een nieuwe opvatting van de Monroe-leer is op 6 Dec. '37 door den onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, Sumner Welles, geformuleerd en wel in den vorm van een waarschuwing aan de communistische en fascistische mogendheden om zich niet in de zaken van het Westelijk halfrond te mengen. „Propaganda van een soort, dat vreemd is aan onze Westelijke beschavingen," aldus Welles in een te Washington gehouden rede, „is in de laatste jaren over ons continent verspreid. Elke poging van niet-Amerikaansche mogendheden om met geweld politieken of materieelen invloed op het Amerikaansche continent uit te oefenen, zal de grootst mogelijke aandacht hebben, niet alleen van de Vereenigde Staten, doch van elke andere Amerikaansche republiek. Ongetwijfeld zou onmiddellijk tot afdoende maatregelen worden besloten, na onderlinge raadpleging tusschen hen." (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Monroe-leer 1281 C.)

G. **NEDERLAND. — Geïnterneerde Spanjaarden gevlucht. - De 53 overgeblevenen worden in verzekerde bewaring gehouden. —**
De regeeringspersdienst meldt betreffende de ontvluchting van een aantal hier te lande geïnterneerde Spanjaarden, dat, met het oog op de onzekerheid, die mede daardoor aan den dag is getreden ten aanzien van de overgebleven Spanjaarden, de regeering besloten heeft, deze in verzekerde bewaring te houden tot van het bewind van generaal Franco bevestiging zal zijn ontvangen, dat de gevluchte Spanjaarden, die hun aan de Nederlandsche regeering gegeven woord hebben gebroken, bij aankomst in het onder dat bewind staande deel van Spanje, naar Nederland zullen worden teruggezonden.
De betrokken Spanjaarden zijn in de plaats waar zij vertoefden in politiebewaring gesteld in afwachting van overbrenging naar een gezamenlijke verblijfplaats. (Regeeringspersdienst)
(Vorig bericht 2731 D.)

H. **JOEGO-SLAVIE. — Het bezoek van premier Stojadinowitsj aan Rome. —**
De besprekingen, die de Zuid-Slavische minister-president te Rome heeft gevoerd, hebben de strekking gehad, den nadruk te leggen op de politiek van samenwerking, die het gevolg is van de overeenkomsten van Belgrado, in Maart 1937 gesloten. Deze politiek heeft verschillende zijden. Op economisch ge-

bied beteekent zij, dat beide landen toezeggen, elkaar niet nadeeliger dan andere landen te zullen behandelen. Er zijn belangrijke handelsbesprekingen gehouden en er is ook gesproken over de instelling van een permanente economische commissie.
In politiek opzicht heeft het bezoek van Stojadinowitsj de invrijheidstelling der politieke gevangenen uit het aan Joego-Slavië grenzende gebied bewerkt, hetgeen een soortgelijken maatregel voor de Italiaansche minderheden in Dalmatië zou onderstellen.
In de derde plaats wordt erkend, dat Mussolini en Stojadinowitsj de Middellandsche Zee-politiek besproken hebben; besloten zou zijn, dat Joego-Slavië Franco zou erkennen. Overigens zou de toestand ten aanzien van den strijd tegen het communisme niet gewijzigd zijn.
Men verklaart ten slotte, dat geen enkele overeenkomst zal worden geteekend. (Vreme, Beograd)
(Vor. ber. Stojadinowitsj 2664 E.)

A. **FRANKRIJK. — Defensiebegrooting door de Kamer aangenomen. —**
De defensiebegrooting is op 3 Dec. '37 na een rede van minister Daladier met algemeene stemmen door de Kamer goedgekeurd, t.w.: de begrooting voor de landsverdediging, groot 5.072.426.201 francs, de begrooting voor de verdediging van de overzeesche gebieden, groot 1.556.515.984 francs, de begrooting voor het nationaliseeren van de buskruitfabrieken ten bedrage van 1.121.936.140 francs en de begrooting voor het legioen van eer, groot 182 mill. francs.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Begrooting 2966 C.)**

B. **SPANJE. — Burgeroorlog. - De blokkade-plannen van Generaal Franco. —**
Van Franco is een schriftelijke nota ontvangen over de voorgenomen blokkade van de kust van het Spaansche regeeringsgebied en aanverwante kwesties. Den Britschen ambassadeur te Hendaye is daarop instructie gezonden Franco te antwoorden, dat de Britsche regeering den nationalistischen opperbevelhebber niet het recht tot het instellen van een blokkade kan toekennen daar hij geen belligerenten-rechten geniet. De Britsche schepen zullen dan ook buiten de territoriale wateren dezelfde bescherming genieten als tot dusver.
Ten aanzien van de mogelijkheid, die geopperd wordt, de Spaansche havens met mijnen te blokkeeren, wordt in het Britsche antwoord verwezen naar art. 8 van de Haagsche Conventie, die het leggen van mijnen voor een vijandelijke kust verbiedt indien dit uitsluitend geschiedt met het doel, de koopvaardij te belemmeren. Ieder optreden, in strijd hiermede, zou beschouwd worden als een schending van het internationale recht, zelfs indien, hetgeen niet het geval is, aan Franco, belligerenten-rechten waren verleend.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Blokkade 3018 E.; Burgeroorlog 3040 B.)**

C. **ALBANIE. — De onafhankelijkheidsfeesten. - Radiorede van den Koning. —**
Koning Zogoe van Albanië heeft op 25 Nov. '37 de onafhankelijkheidsfeesten in zijn land geopend met een radiorede, waarin hij o.m. zeide: „Ik geloof niet, dat de wederwaardigheden sedert de uitroeping der onafhankelijkheid hebben bijgedragen tot de versterking van ons nationaal bewustzijn door ons nauw aaneen te sluiten rondom de drie elementen van onze nationaliteit: het ras, de taal en het vrije, ondeelbare vaderland. Ik hoop, dat de kortelings toegepaste hervormingen sinds het begin van het jaar een nieuwen impuls gegeven hebben aan den opmarsch van onze natie naar den vooruitgang."
(Giornale d'Italia)

D. **NEDERLAND. — De werkloosheid in October 1937.**
De directeur van den rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling deelt mede, dat in de week van 25 t/m 30 October '37 bij gesubsidieerde vereenigingen met werkloozenkas waren aangesloten 469.000 personen (landarbeiders met 73.700 leden zijn hierin niet begrepen).
Van deze 469.000 verzekerden was in genoemde week de geheele week werkloos 23.1 pct. (in de vorige verslagweek, 4 t/m 9 October 1937, was het percentage 22.6).
Het werkloosheidspercentage voor hen, die de geheele week werkloos waren, was in de tweede verslagweek van de maand October in de laatste jaren a.v.: 1934 25.3, 1935 28.6, 1936 28.7, 1937 23.1.
Bij de organen der openbare arbeidsbemiddeling stonden op 30 October '37 in totaal 355.418 werkzoekenden ingeschreven, onder wie 334.800 mannen. Van deze werkzoekenden waren er 338.561 werkloos, onder wie 322.647 mannen.
(Mededeeling Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling) **(Vor. ber. 3035 D.)**

12 DECEMBER 1937

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - „Crisisinvoerwet". —**
De Tweede Kamer heeft op 2 Dec. '37 de bekende voorgestelde wijziging van de crisisinvoerwet aanvaard met 58—9 stemmen.
Tegen hebben gestemd de Liberalen, de Nationaal-Socialisten, de Communisten en de heer Van der Waerden s.d.).
Er waren 58 voorstemmers. De Anti-Revolutionnairen en de Christelijk-Historischen gaven te kennen, dat zij de crisisinvoerwet geheel wenschten los te maken van de tarief-machtigingswet, waaromtrent zij zich hun houding voorbehielden.
Het wetsvoorstel tot wijziging van de crisisinvoerwet stamt nog van minister Gelissen. Men kan niet anders zeggen, dan dat het in wezen neerkomt op het wettelijk vastleggen van een scherpere handelspolitiek. Het wetsontwerp voorziet ten eerste in een verlenging van den termijn van 1 Jan. 1938 tot 1 Januari 1941, binnen welken de crisisinvoerwet geldig zal zijn. Naast vele andere bezwaren, is terecht ook de veranderde considerans in breede kringen op verzet gestuit. In de considerans van het oorspronkelijke wijzigingsvoorstel was het criterium van overmatigen invoer, dat toch eigenlijk bij het instellen van contingenteeringen, richtsnoer behoort te zijn, geheel weggelaten.
In het schriftelijke en mondelinge voor-overleg met de Kamer heeft de tegenwoordige minister van Economische Zaken zich tot het doen van enkele concessies bereid getoond. Zoo is bijvoorbeeld de formule van overmatigen invoer in de considerans der te wijzigen crisisinvoerwet teruggekeerd. Maar de toevoeging, dat de contingenteeringsmaatregelen ook kunnen worden genomen „ter verdediging en bevordering van den export", ontneemt veel van de practische waarde aan de ministerieele tegemoetkomendheid.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Crisisinvoerwet 2789 E.)**

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van Defensie aangenomen. —**
De in de Tweede Kamer op 9 Dec. '37 beëindigde discussie over de defensie-begrooting heeft tot resultaat gehad, dat de groote meerderheid der soc.-democratische fractie voor de begrooting hebben gestemd. Ook de vrijz.-democraten hebben ditmaal weer hun stem aan deze begrooting, die met 85—9 stemmen werd goedgekeurd, gegeven.
Daarna is gestemd over de drie amendementen-Schilthuis tot verlaging van de drie desbetreffende begrootingsposten met in totaal ƒ 5 millioen, zijnde de eerste termijn voor den bouw van een vervangenden kruiser. Deze amendementen zijn met 64—31 stemmen verworpen (vóór: vrijz.-dem., soc.-dem., comm. en chr.-democraten). (De Telegraaf)
(Vor. ber. Defensie 2687 D.)

A. CHINA. — Conflict met Japan. - Honan autonoom. - Nanking. - Oorlogsdoel van Japan. —

Te Tsjangteh is een autonome regeering voor de provincie Honan ingesteld. Men heeft de provincie onafhankelijk van Nanking verklaard. De installatie van de nieuwe regeering werd bijgewoond door 5000 gedelegeerden van de commissies tot handhaving van den vrede uit verschillende steden in Honan.

Generaal Sjiao Joei-tsjen is tot hoofd van de autonome regeering uitgeroepen. De zetel van de regeering Tsjangteh ligt aan den spoorweg Peking—Hankau, 508 km. ten zuid-westen van Peking.

Nanking. — Generaal Matsoei had op 9 Dec. '37 den commandant van Nanking gesommeerd zich op dien dag over te geven. Het antwoord van den Chineeschen commandant was een hevig bombardement van de Japansche stellingen. De Japanners zijn er op 13 December in geslaagd, de stad te bezetten.

Het ooglogsdoel van Japan. — Het kabinet te Tokio heeft in een plenaire bijeenkomst het besluit goedgekeurd van de conferentie der vijf ministers, in zake de politiek van Japan ten aanzien van den toestand in China. Naar verluidt houdt dit besluit in:

1. Japan zal zijn „kruistocht" in China niet laten varen, zoolang de Chineesche regeering haar anti-Japansche houding niet herziet;
2. de Japansche erkenning van het bewind van Tsjiang Kai-sjek wordt ingetrokken;
3. alle aandacht zal worden besteed aan den opbouw van het nieuwe China.

(Domei - A. N. P.)

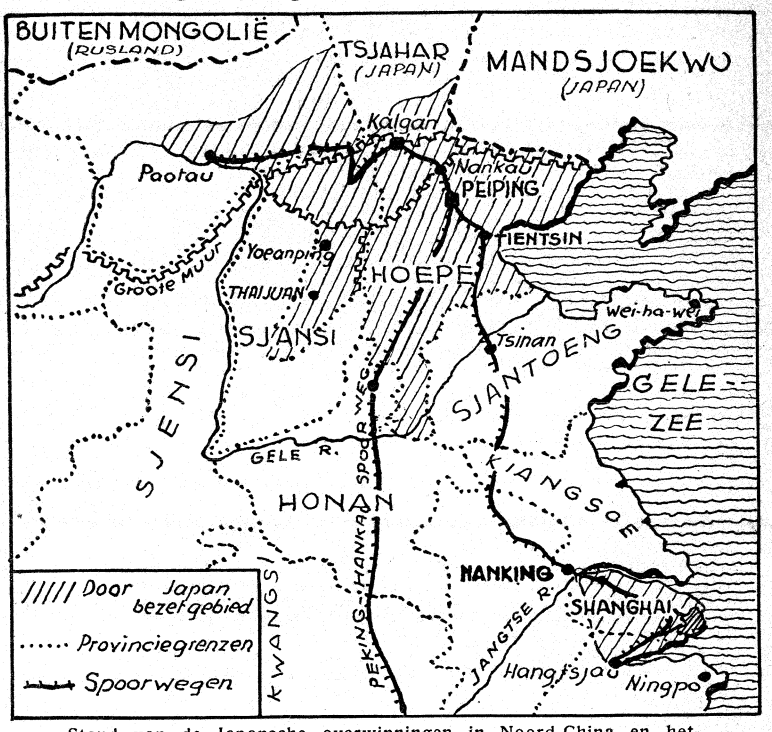

Stand van de Japansche overwinningen in Noord-China en het Shanghai—Nanking-front op 11 December 1937.

(Vor. ber. China-Japan 3040 D.; Kaartje 3032 B.)

B. VOLKENBOND. — Italië treedt uit den Bond; Mussolini's rede te Rome. —

Na de bijeenkomst van den Grooten Fascistischen Raad op 11 Dec. '37 is Mussolini op het balkon van het Palazzo Venezia te Rome verschenen om aan het op het plein verzamelde volk mede te deelen, dat Italië uit den Volkenbond treedt.

Volgens het verslag van het agentschap „Stefani" luidde de toespraak van den Duce als volgt:

„Het besluit van historische beteekenis, dat zoo juist door den Grooten Fascistischen Raad is genomen en dat door u met enthousiaste instemming is ontvangen, kon niet langer worden uitgesteld. Wij hebben de wereld jarenlang een voorbeeld van ongeëvenaard geduld gegeven. Wij hebben echter de schandelijke poging van Genève, het volk van Italië economisch te verstikken, niet vergeten en wij zullen die nimmer vergeten.

Maar sommigen hebben gedacht, dat op een goed oogenblik de Volkenbond zijn fout zou herstellen. Hij heeft het niet gedaan en heeft het niet willen doen. De goede voornemens van sommige regeeringen vergaan, zoodra hun gedelegeerden in contact komen met het noodlottige milieu van het Geneefsche Sanhedrin, dat bestuurd wordt door verborgen krachten, die vijandig zijn aan ons Italië, aan onze revolutie. Kon onder deze omstandigheden onze aanwezigheid op den drempel van Genève nog geduld worden? Onze stijl en ons temperament van soldaten leden er onder.

Het uur naderde, waarop er gekozen moest worden: Er in of er uit.

Er in?" (De menigte schreewt „Neen.")

„Er uit?" (De menigte roept: „Ja".)

„Wij roepen dus uit, dat het genoeg is en wij verwijderen ons zonder eenig leedwezen uit dezen wankelenden tempel waarin men niet voor den vrede werkt, maar waar men den oorlog voorbereidt. Het is eenvoudig belachelijk te gelooven en te doen gelooven, dat er pressies uitgeoefend zijn om onze houding te bepalen. Er is geen pressie geweest. Er kon geen pressie zijn. Onze kameraden in Berlijn en Tokio hebben — dat is de waarheid — een volstrekte discretie in acht genomen.

De uittreding van Italië uit den Volkenbond is een gebeurtenis van groote historische beteekenis, die de aandacht der wereld zal trekken en welker consequenties nog niet overzien kunnen worden. Daarom zullen wij onze fundamenteele politieke richtlijnen, die uitgaan naar samenwerking en vrede niet opgeven. Wij hebben daarvan dezer dagen een schitterend bewijs gegeven door den vrede in de wateren van de Adriatische Zee vast te leggen. De dreigende stemmen, die zich van tijd tot tijd verheffen en die waarschijnlijk nog meer naar voren zullen komen van den kant der kudden der groote democratieën, laten ons volkomen onverschillig.

Niets kan gedaan worden tegen een volk, dat als het Italiaansche in staat is tot ieder offer. Wij hebben wapenen in de lucht, te land en ter zee; talrijk en gestaald door twee zegevierende oorlogen. Maar wij hebben vooral den heroischen geest onzer revolutie, dien geen menschenmacht ter wereld ooit zal kunnen doen buigen."

(Stefani)

(V. b. Volkenbond-Italië 2467 A.; Mussolini 3028 B.)

C. VOLKENBOND. — Officieele mededeeling van Italië nopens zijn uittreden uit den Bond. —

Na de zitting van den Grooten Fascistischen Raad heeft graaf Ciano het volgende telegram gericht tot den secretaris-generaal van den Volkenbond:

Ingevolge een besluit van den Grooten Fascistischen Raad deel ik aan het Secretariaat van den Volkenbond mede, dat Italië op elf December negentienhonderd zeven en dertig uit den Volkenbond treedt.

(Corriere della Sera) **(Vorig bericht 3051 B.)**

13 DECEMBER 1937

D. DUITSCHLAND. — Reis van den Franschen minister van Buitenlandsche Zaken, Delbos. —

De Fransche bladen melden met groote voldoening, dat Delbos bij zijn doorreis naar Warschau op het Berlijnsche station door den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, Von Neurath, begroet werd, een feit, dat zich in jaren niet heeft voorgedaan.

(Le Journal) **(Vor. ber. Delbos 3047 G.)**

E. ROEMENIE. — Het bezoek van Delbos aan Boekarest. —

In het communiqué, dat door het Roemeensche telegraafagentschap over de besprekingen tusschen Delbos en Antonescu op 11 Dec. '37 is verspreid, wordt gezegd, dat de beide staatslieden den internationalen toestand, en vooral dien in Midden-Europa, grondig hebben bestudeerd, en tevens van gedachten hebben gewisseld omtrent de vraagstukken, die speciaal de

betrekkingen tusschen Frankrijk en Roemenië betreffen. Deze besprekingen, aldus gaat het communiqué verder, werden gekenmerkt door een geest van eensgezindheid en hartelijkheid, die geheel in den aard is van de Fransch-Roemeensche betrekkingen. Delbos en Antonescu hebben tot hun vreugde kunnen vaststellen, dat hun standpunt overeenstemde. Zij constateerden, dat de politiek van Frankrijk en die van Roemenië welke geleid worden door hetzelfde ideaal en versterkt door de stevigheid der bonden, die elk der beide staten verbindt met zijn gemeenschappelijke bondgenooten of vrienden, en welke, trouw blijven aan de beginselen van den Volkenbond, beide kunnen bijdragen tot het scheppen tusschen alle landen van een loyale samenwerking die, gebaseerd op de eerbiediging der onafhankelijkheid van elk, de beste waarborg voor den vrede biedt. De beide ministers hebben verder den wensch te kennen gegeven, de Fransch-Roemeensche samenwerking uit te breiden zoowel op het gebied der economische, als op dat der intellectueele en artistieke betrekkingen. (Agence Belga)

(Vor. ber. Delbos 3051 D.)

A. JAPAN. — Nieuwe financieele bepalingen. —

Het A.N.P. meldt uit Tokio:

Aangemoedigd door den wensch de contrôle op buitenlandsche wissels te verscherpen, en de mazen van de wet dienaangaande te dichten, heeft het ministerie van Financiën besloten de wetten en reglementen voor buitenlandsche wissels te herzien.

De herzieningen waartoe besloten werd, zijn:

1. Het beschikken over buitenlandsche effecten en eigendommen in het buitenland is voortaan onderworpen aan de toestemming der regeering.
2. Het verwerven van onroerend goed in het buitenland, zooals schepen, mijnbouw- en industrieele vergunningen en houtconcessies is voortaan onderworpen aan de toestemming der regeering.
3. Met betrekking tot den toestand van eigendommen in het buitenland moet een halfjaarlijksch rapport worden opgemaakt.
4. Het overmaken van verzekeringsgelden behalve van premies voor herverzekering en scheepvaartverzekering, is voortaan onderworpen aan de toestemming der regeering.
5. Het maximumbedrag, dat vrij is voor het bestrijden van reiskosten of zonder toestemming mag worden overgemaakt, wordt verminderd tot 1000 yen.
6. Het aankoopen in het buitenland van in yen luidende wissels op Japan is vrij, met uitzondering van die, welke bedoeld zijn voor het vereffenen van rekeningen voor den verkoop van wissels.
7. Het aanbieden van effecten voor het delgen van schuld aan Japanners in het buitenland is onderworpen aan de toestemming der regeering.
8. Er zal een maandelijksch rapport worden geëischt van den stand der rekeningen voor onderlinge transacties, met Japanners in het buitenland.
9. Het maximumbedrag voor postwissels en credietbrieven waarvoor geen toestemming van de regeering wordt vereischt, en het maximum bedrag voor den invoer zonder betaling in wissels, wordt verlaagd tot 100 yen.
10. Toestemming moet gevraagd worden voor het vereffenen van rekeningen voordat goederen worden ingevoerd.

(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht 2900 A.)**

B. CHINA. — Conflict met Japan. — Kanonneerboot der Ver. Staten tot zinken gebracht; ook Engelsche kanonneerboot beschoten. —

Op den Jangtse, ter hoogte van Nanking, is de Amerikaansche kanonneerboot „Panay" door Japansche vliegtuigen tot zinken gebracht. Er zouden 96 dooden zijn.

Dit is wel het ergste van een reeks incidenten, welke zich op dit als gevolg van de krijgsoperaties zoo gevaarlijke traject der rivier hebben voorgedaan. Er zijn n.l. nog drie tankbooten van de „Standard Oil" gezonken als gevolg van het Japansche luchtbombardement. Vier Britsche kanonneerbooten, n.l. de „Bee", het Engelsche vlaggeschip op den Jangtse, de „Lady Bird", de „Scarab" en de „Cricket" werden eveneens door de Japanners onder vuur genomen.

Volgens Japansche berichten hebben de vliegers medegedeeld, dat zij de gebombardeerde schepen voor vaartuigen hielden, waarop Chineesche troepen uit Nanking ontsnapten. Een communiqué van de Japansche marine noemt het incident met de „Panay" buitengewoon ongelukkig en ten zeerste te betreuren.

(Telex-A. N. P. - Domei)

(Vor. ber. China-Japan 3051 A.)

C. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Amerikaansch: Samuel Flagg Bemis — „A Diplomatic History of the United States." (Cape) **(Vor. ber. 3032 D.)**

Duitsch: Vicky Baum — „Liebe und Tod auf Bali." (Querido, Amsterdam)

St. Zweig — „Begegnungen mit Menschen, Städten, Büchern." (Reichner, Wien) **(Vor. ber. 3039 A.)**

Engelsch: James Hanley — „Half an Eye." (John Lane)

Theodore Strauss — „Black Caesar." (Heinemann) **(Vor. ber. 3039 A.)**

Fransch: Jules Romains — „Les Hommes de Bonne Volonté. XIII Mission à Rome. XIV Le Drapeau Noir." (Flammarion)

Jerôme et Jean Tharaud — „Alerte en Syrie!" (Plon) **(Vor. ber. 3039 A.)**

Italiaansch: O. Felyne — „Baglioni sull' abisso." (Treves, Milano) **(Vor. ber. 3039 A.)**

Nederlandsch: Antoon Coolen — „Kerstmis in de Kempen." (Nygh & v. Ditmar, 1937)

Anton van Duinkerken, Roel Houwink en Victor van Vriesland — „De Dichters van het jaar." (Bigot & v. Rossum, A'dam 1937) **(Vor. ber. 3039 A.)**

Spaansch (Nederlandsche vertaling): Unamuno — „Sint Manuel Bueno, Martelaar", vertaald door dr. G. J. Geers. (Loghem Slaterus) **(Vor. ber. 3019 C.)**

(Red. K. H. A.)

14 DECEMBER 1937

D. VOLKENBOND. — Italië's uittreden. —

Officieele Duitsche mededeeling. — Naar aanleiding van de door Mussolini afgelegde verklaringen wordt van officieele Duitsche zijde o.m. medegedeeld:

„Het besluit der Fascistische regeering den Volkenbond te verlaten en de nog belangrijker verklaringen, waarin de Duce dat besluit motiveert, vinden in Duitschland warme sympathie.

Het volledige falen van den Volkenbond is thans een feit, dat geen bewijs en geen bespreking meer van noode heeft.

Of de te Genève blijvende groote mogendheden ook thans nog den wil zullen hebben den Volkenbond als ernstigen factor in hun politiek op te nemen, is hun zaak. Zij hebben evenwel niet meer het recht den Volkenbond als den aangewezen vertegenwoordiger der wereld van staten en als hoogste orgaan der internationale samenwerking voor te stellen. De rijksregeering zal zich in ieder geval in volledige overeenstemming met de Italiaansche regeering door niets van de overtuiging laten afbrengen, dat het politieke systeem van Genève niet alleen mislukt, doch ook verderfelijk is.

Een terugkeer van Duitschland in den Volkenbond zal daarom nooit meer in overweging kunnen worden genomen. (D. N. B.)

De indruk te Londen. — De redevoering van Mussolini heeft in Londen geenerlei verrassing gebaard. Van practisch standpunt verwacht men geen gevolgen voor de loopende werkzaamheden van den Volkenbond, aangezien het lidmaatschap van Italië reeds geruimen tijd slechts nominaal was. Een der redenen, die Italië er toe gebracht hebben tot dezen stap over te gaan, is, dat thans gemakkelijker druk zou kunnen worden uitgeoefend ter verkrijging van een herziening van het handvest. In ieder geval mag dit besluit geen invloed uitoefenen op de opening van Engelsch-Italiaansche besprekingen. Een demarche van Engeland bij de Italiaansche regeering kan dus niet verwacht worden.

De meening van Frankrijk. — De openbare meening in Frankrijk is gekalmeerd en men is geneigd de verklaringen van den Duce, die eindigde met zijn trouw aan de vredesgedachte te betuigen, gematigd te noemen. In gezaghebbende kringen verwondert men er zich echter over, dat men zooveel vertoon heeft gemaakt bij een gebaar, welks onmiddellijke uitwerking zeer beperkt is. Men vraagt zich af, welke tastbare voordeelen Italië van zijn besluit kan verwachten. (Telex-A. N. P.)

(Vorig bericht 3051 C.)

E. NEDERLAND. — Z.K.H. Prins Bernhard's toestand. - Hofjager v. d. Spek. —

De particuliere secretaris van Z.K.H. Prins Bernhard, jhr. mr. C. Dedel, verstrekte op 13 Dec. '37 het volgende communiqué:

„Sinds het laatste communiqué is uitgegeven, is de verbetering van den toestand van Prins Bernhard geleidelijk voortgeschreden. Niettemin blijft rust nog geboden. De hoofdwond is genezen.

De toestand van hofjager Spek blijft gunstig. De operatiewond is goed genezen en er is reeds een begin van bewegingsmogelijkheid in de knie."

(Vorig bericht 3040 E.)

DUITSCHLAND

A. Kerkstrijd. - Minister Kerrl's rede. —
De minister voor Kerkelijke Zaken in Duitschland, Kerrl, heeft op 30 Nov. '37 een zeer belangrijke rede gehouden in Hagen, om het Duitsche volk op de hoogte te stellen van het vraagstuk van de nationaal-socialistische wereldbeschouwing en religie.
Men kan uit de rede van minister Kerrl de conclusie trekken, dat de regeering haar poging heeft opgegeven om de kerk tot een staatsorganisatie te maken met een leer, welke doordrenkt is van nationaal-socialisme. Aan den anderen kant is de regeering niet van plan kerk en staat wettelijk te scheiden. De staat zal de subsidies aan de kerk langzamerhand verminderen op grond van de stelling, dat alle religieuze gemeenschappen in Duitschland op precies gelijke wijze behandeld moeten worden. Al zullen de staatssubsidies aan de kerk ophouden, het plan is niet, dat de kerk ontheven zal worden van haar bestaande verplichtingen aan den staat. De wettelijke status van de kerk zal onderworpen blijven aan het toezicht van den staat, wat beteekent dat minister Kerrl zich het recht voorbehoudt zich te blijven bemoeien met tenminste de administratieve aangelegenheden van de kerk.
De kerk zal dus alle nadeelen ondervinden van het feit, dat zij openbaar lichaam is zonder te kunnen profiteeren van de voordeelen van het feit, dat zij tevens een particuliere instelling is.
Het is echter duidelijk, dat het scheiden van kerk en staat weinig voordeel voor de kerk zou opleveren, omdat het beginsel „vrijheid" in Duitschland zoo nauw omschreven is.
In zijn rede zeide minister Kerrl o.a. dat de N.S.D.-A.P. en de staat voor positief christendom waren zonder zich achter de een of andere confessie te plaatsen. Zij eischen vrijheid voor alle religieuze opvattingen voor zoover deze het bestaan van den staat niet in gevaar brengen en de moreele gevoelens van het germaansche ras niet kwetsen.
Geen waarachtige nat.-socialist kan de zaak der religie licht opnemen. De waarachtige nat.-soc. erkent dat er een schakel bestaat met het Opperwezen, maar de Nationaal Socialistische staat is niet van plan eenige kerk tot staatskerk te maken zelfs niet de „Deutsche Glaubensbewegung" (welke zooals bekend niet Christelijk is). Iedereen mag zijn religie kiezen naar de inspraak van zijn hart. Hij behoort echter te respecteeren wat heilig is voor anderen. Hij, die deze wet van respecteering en eerbied schendt, is geen goed nationaal socialist.
Minister Kerrl verklaart voorts, dat het doel van de nationaal-socialistische kerkwet was alle religieuze gemeenschappen op geheel gelijken voet te brengen. De vermindering van de staatssubsidies aan de kerken zal langzaam gaan maar het algemeene doel van de financieele onafhankelijkheid van de kerken moet zonder eenigen twijfel worden bereikt.
Deze maatregelen worden niet genomen wegens haat tegen de kerk. De minister zeide te weten, dat vele voorgangers het in deze met de nationaal- socialisten eens waren.
Minister Kerrl ging voort met klachten te uiten over de ondankbaarheid van vele voorgangers van christelijke kerken, die niet het Woord van God predikten maar den haat tegen het nationaal-socialisme. Hij besloot met te zeggen, dat er voor hem niets in het leven en werken van Jezus Christus was, zooals dat wordt geschilderd in den bijbel, dat in tegenstelling staat tot de doctrine van het nationaal-socialisme, maar hij uitte de waarschuwing, dat de Staat de ijzeren vuist zal gebruiken als religie zou worden misbruikt om de eenheid van de volksgemeenschap te verstoren. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Kerkstrijd 2991 C.; Kerrl 2594 C.)

B. Verweer van het Episcopaat. —
In alle Katholieke kerken van Duitschland werd op 5 Dec. '37 van den kansel een nieuw herderlijk schrijven van het Duitsche Episcopaat voorgelezen.
De herderlijke brief houdt zich in de eerste plaats bezig met het betreurenswaardig verschijnsel, dat in den laatsten tijd hoe langer hoe meer de anti-kerkelijke en anti-Christelijke propaganda van officieele zijde wordt getolereerd en zelfs gesteund.
Aan deze actie, waaraan ook ministers van den staat meedoen, „is ieder Katholiek geloovige, zoowel in zijn beroep als in het dagelijksch leven, blootgesteld, zonder dat hij in staat is, zich tegen deze aanvallen te verdedigen."
Er wordt verder in het schrijven op gewezen, dat ook een verdediging of een tegenaanval door de bevoegde vertegenwoordigers der Kerk, zoodra daartoe een poging wordt ondernomen, onmiddellijk verhinderd wordt door overheidsmaatregelen.
De kerkelijke organen en informatiebladen van de geestelijkheid, ook al wordt in hun kolommen met geen enkel woord van de politiek gerept, worden eenvoudig in beslag genomen. Verplichtingen en beloften, waaraan de overheid volgens het nog altijd bestaande en geldende concordaat gebonden is, worden genegeerd. Op het gebied der scholen en der jeugdopvoeding volgt de eene verdragsschending na de andere.
Erger dan dit alles is evenwel, dat men er in den laatsten tijd toe overgegaan is, systematisch in Katholieke streken in redevoeringen met argumenten te schermen, die klaarblijkelijk niet in overeenstemming met de waarheid zijn. Verschillende rijksministers en leidende persoonlijkheden maken zich aan dit euvel schuldig. Zoo heeft de rijksminister van Kerkelijke Aangelegenheden, Hans Kerrl, te Fulda beweerd, dat de Katholieke kerken, ondanks alles wat is voorgevallen, nog altijd aanzienlijke subsidies van den staat ontvangen. Zulks is in strijd met de feiten, want sedert drie jaar heeft de Kerk geen penning meer gekregen dan in het concordaat was overeengekomen.
Evenzoo zijn de uitlatingen van minister Kerrl te Hagen (Westf.), waarin hij een overzicht gaf over den tegenwoordigen stand der zedenprocessen, onjuist, aangezien velen der z.g. beschuldigden, die de minister bij zijn opsomming meetelde, vrijgesproken zijn en weer anderen uitsluitend het slachtoffer zijn geworden van hatelijke aantijgingen.
„Zoo gaat het niet langer" — aldus besluit de herderlijke brief. „In het belang der Kerk en der gerechtigheid zullen wij spreken, hoe en wanneer wij het noodig achten. Niets zal ons daarvan kunnen terughouden, geen dwang en geen dreigement.
En daarom smeeken wij den geloovigen, niet traag te worden en de Kerk verder trouw te blijven. Ook wij, Katholieken, zijn goede Duitschers, wij hebben ons vaderland lief en laten ons bij niemand ten achter stellen." (N. R. Crt.) **(Vor. ber. 3053 A.)**

C. Het bestuur van de Duitsche Evangelische Kerk. —
Rijksminister Kerrl heeft op 11 Dec. '37 de 17de verordening uitgevaardigd ter uitvoering van de wet in zake de Duitsche Evangelische kerk.
De verordening behelst, dat de leiding dezer kerk voor aangelegenheden buiten de kerk berust bij den chef der kerkelijke kanselarij. Deze is bevoegd verordeningen uit te vaardigen, met uitzondering van kwesties van belijdenis en eeredienst. Voor de benoeming en het ontslag van ambtenaren der kerk is de toestemming noodig van den rijksminister voor Kerkelijke Aangelegenheden. De leiding der districtskerken berust bij de aan het bewind zijnde kerkelijke regeeringen, de leiding der districtskerken van Saksen, Sleeswijk-Holstein, Nassau, Hessen en van de Oud-Pruisische Unie berust daarentegen bij den aan het bewind zijnden leider van het hoogste kerkelijke districtsbestuur.
In een gesprek met den hoofdredacteur van de te Hannover verschijnende „Niedersächsische Tageszeitung" heeft minister Kerrl verklaard, dat er geen sprake is van een scheiding van kerk en staat, in dien

zin, dat de staat zich van de kerk zou aftrekken, of haar zelfs schade zou willen toebrengen. De nat.-socialistische staat kan echter geen „staatsvrije ruimten" dulden. De nationaal-socialistische partij en staat denken er niet aan, aldus de minister, een staatsgodsdienst of staatskerk op te richten. De maatstaf voor de houding van partij en staat is punt 24 van het partijprogram, waarin het zich uitspreekt voor een positief christendom. De nationaal-socialistische staat is wel godsdienstig, maar niet aan een bepaalden godsdienst gebonden, waaruit voortvloeit, dat het nationaal-socialisme op den duur afzonderlijke godsdiensten niet kan bevoorrechten.
In zake de uitgevaardigde verordening over de leiding der Duitsche Evangelische kerk verluidt in welingelichte kringen, dat hiermede de rechtspositie van het bestuur dezer kerk definitief is vastgesteld. De bevoegdheden der leiding berusten dus uitsluitend bij de wettelijke kerkelijke autoriteiten en niet bij de onwettig gevormde lichamen, zooals b.v. de z.g. broederschappen. Bij den leider der Duitsche Evangelische kanselarij, president Werner, berusten alle volmachten, welke aan de kerkelijke overheid, krachtens de grondwet van Juli 1934, toekomen, met uitzondering van de geestelijke leiding, en van bepaalde bevoegdheden, welke aan andere lichamen zijn overgedragen.
(Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. 2677 D.; Evang. Kerkenbond 3025 F.)

A. ROTTERDAM. — Tentoonstelling Rotterdam 1937: „Ontdek Uw Stad". —
Op 3 Dec. '37 is in tegenwoordigheid van een groot aantal genoodigden de tentoonstelling Rotterdam 1937: „Ontdek uw stad" geopend door den minister van Sociale Zaken, professor mr. C. P. M. Romme. De tentoonstelling is gewijd aan Rotterdam. Hoewel den Rotterdammer een zeker locaál chauvinisme niet ontzegd kan worden, is het met de kennis van de stad toch niet zoo bijster goed gesteld. Daarom is deze tentoonstelling bedoeld om het publiek allerhande wetenswaardigs over de stedelijke samenleving te leeren. (Nieuwe Rotterd. Courant)

B. SOVJET-RUSLAND. — Het programma voor 1938.
De raad van volkscommissarissen van de Sovjet-Unie heeft het programma voor de industrieele productie en de spoorwegen voor het volgende jaar gepubliceerd.
De productie zal een waarde van 84.3 milliard roebel vertegenwoordigen, zijnde 15,3 pct. meer dan de productie van 1937. De productie van de zware industrie wordt berekend op 43.9 milliard, die van de lichte industrie op 16.3 milliard, die van de levensmiddelenindustrie op 14 milliard.
Voor de productiviteit van den arbeid wordt een stijging van 14.4 pct. geraamd voor de zware industrie en in de andere takken van industrie van 11 tot 13 pct. In de zware industrie zullen de loonen gemiddeld met 10.1 pct. verhoogd worden, in de andere takken van industrie met 8 tot 10 pct.
De productiekosten in de zware industrie zullen met 3.4 pct. moeten dalen en in de machinebouwindustrie met 5.4 pct.
Het plan voor de spoorwegen voorziet een vrachtvervoer van 568 millioen ton en een dagelijksche verlading van 95.000 wagons. (Prawda)
(Vorig bericht Industr. Productie 1383 B.)

15 DECEMBER 1937

C. SPANJE. — Burgeroorlog. - Het antwoord van generaal Franco aan de Non-Interventie-Commissie.
In zijn antwoord aan de Niet-Inmengingscommissie stelt Franco voor, dat tegelijk met de toekenning van oorlogsrechten aan elk der beide zijden 3000 vrijwilligers zullen worden teruggetrokken.
Met den volledigen internationalen status zou de regeering van Franco mogelijk een overeenkomst kunnen sluiten, welke de terugtrekking der vrijwilligers regelt en de contrôle versterkt.
De regeering van Franco vraagt eveneens of de Niet-Inmengingscommissie voldoende macht en gezag heeft om de vertegenwoordigde mogendheden te dwingen de verplichtingen na te komen, welke zonder andere bemiddeling met de Spaansche regeering zijn aangegaan. Met zekere voorbehouden worden de voorstellen der commissie in beginsel aanvaard.
(Telex-A. N. P.)
(V. b. Burgeroorlog 3050 B.; Niet-inmeng. 3040 B.)

D. LEIDEN. — Opening van het nieuwe Rijksmuseum voor Volkenkunde. —
De officieele ingebruikneming van het nieuwe gebouwencomplex van het Rijksmuseum voor Volkenkunde te Leiden, welke 30 Nov. '37 in tegenwoordigheid van ongeveer honderdzestig genoodigden is geschied, is van groote beteekenis zoowel voor de Leidsche universiteit, als voor de stad Leiden, voor de Oostersche studie in ons land en zeker niet minder voor het geheele Oosten, w.o. onze overzeesche gewesten.
Redevoeringen werden gehouden door mr. A. van de Sande Bakhuyzen, dr. W. H. Rassers, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, en door den rector-magnificus der Leidsche universiteit, prof. dr. J. A. J. Barge.
(Nieuwe Rotterd. Crt.)

E. DUITSCHLAND. — Dr. Meissner tot Staatsminister benoemd. —
Adolf Hitler heeft verordend, dat de staatssecretaris en chef der „Praesidialkanzlei" in het vervolg staatsminister en chef der „Praesidialkanzlei" zal heeten en in rang met de rijksministers gelijk staat.
Op grond van deze verordening heeft Hitler staatssecretaris dr. Meissner tot staatsminister benoemd.
(Berliner Tageblatt)

F. POLEN. — Koloniale eischen. —
De Poolsche eischen ten aanzien van den toegang tot de grondstoffen en de mogelijkheid van koloniale expansie zijn, naar het officieuze agentschap „Iskra" verklaart, nog steeds actueel.
De herziening van de koloniale kwestie, aldus „Iskra", is een punt van internationale besprekingen. Het agentschap wijst er op, dat deze kwestie van groot belang is voor Polen, dat niet tot de „verzadigde" landen kan worden gerekend, en dat voor een plaats onder de zon moet vechten.
Polen wil het vraagstuk oplossen door internationale samenwerking. Door zijn eischen aan den Volkenbond voor te leggen, heeft het er geenszins van afgezien ze uiteen te zetten voor een ander internationaal lichaam, dat zich, eventueel in de plaats van den Volkenbond, met de behandeling der koloniale aangelegenheden zou bezighouden. (Iskra) **(2556 E.)**

G. NEDERLAND. — Veeteelt. - Mond- en Klauwzeer. - Bestrijding. —
De internationale bestrijding van het mond- en klauwzeer vindt thans haar middelpunt in het in 1920 opgerichte „Office international des epitoöties" te Parijs.
Het wetenschappelijk onderzoek beweegt zich geheel in biologische richting: niet één methode van profilactischen of therapeutischen aard voldoet aan de eischen; tot die conclusie was men al in 1928 gekomen.
Sedert in 1930 dr. Frenkel benoemd werd tot directeur van het Staatsvee-artsenijkundig onderzoekingsinstituut, is dan ook de chemische richting verwaarloosd, omdat daarmede nimmer een voorbehoedend middel kan worden gevonden. Er is uitsluitend in biologische richting gewerkt.
De studie van het mond- en klauwzeer is, naar dr. Frenkel in de „Telegraaf" uiteenzette, een ondankbare taak, omdat de bron van de besmetting buiten onze zintuigelijke waarneming valt. Wij zien dan ook de microscopische onzichtbare smetstof niet, doch enkel de er door opgewekte reacties. (Telegraaf)
(Vorig bericht 2967 H.)

A. PORTUGEESCH TIMOR. — Japansche penetratie. Het Bataviaasch Nieuwsblad bevat eenige bijzonderheden over de Japansche exploratie in Zuidelijke richting. Het deelt n.l. belangwekkende bijzonderheden mee over den Japanschen invloed in Portugeesch Timor.

Het is nog niet lang geleden, aldus het blad, dat op Portugeesch Timor noch Japanners, noch Japansche belangen te vinden waren, maar sedert eenigen tijd is dat veranderd. Het begon, als gewoonlijk, met de Japansche toko, monument van internationale goodwill, dat ten onrechte nog vaak als een volkomen onschuldige en in ieder geval onbelangrijke onderneming wordt beschouwd. In het midden van dit jaar echter kwamen de kaarten op tafel en bleek dat men zich niet zou bepalen tot den verkoop van kramerijen en manufacturen. Toen maakte de Japansche pers melding van onderhandelingen over de oprichting van een handels- en landbouwonderneming met een kapitaal van 5 millioen yen.

Dit bericht is nader in de Oriental Economist van October '37 aangevuld door de mededeeling, dat de Nanyo Kohatsu Kaisha met de Portugeesche handelsonderneming die op Timor werkt, de S. A. P. T., een overeenkomst zou hebben gesloten, die heeft geleid tot de oprichting van een maatschappij tot exploitatie van de landbouwondernemingen in Portugeesch Timor.

(Overname zonder bronvermelding verboden)

De aandacht wordt nu nog eens in het bijzonder op deze ontwikkeling van zaken gevestigd door een bericht dat ons thans bereikt, namelijk dat koffie van Portugeesch Timor, die vroeger door Nederlandsche handen ging, thans niet meer te krijgen is: zij wordt opgekocht door een kapitaalkrachtig Japansch concern, wellicht de hierboven aangeduide onderneming.

Afweermaatregelen. — Het Bataviaasch Nieuwsblad meldt, in aansluiting op bovengemeld bericht, dat men thans reeds hiertegen maatregelen gaat nemen. De Portugeesche minister van Koloniën heeft een decreet uitgevaardigd, waarvan de considerans vermeldt, dat de noodzaak is gebleken de belangen van den staat met betrekking tot overdracht van persoonlijke rechten, privilegiën of koninklijke rechten, welke van belang zijn voor de koloniën, te beschermen. Het besluit stelt de rechtsgeldigheid van bepaalde wettelijke transacties tot overdracht van die rechten aan personen van vreemde nationaliteit afhankelijk van de toestemming van den minister van Koloniën, welke bevoegdheid intusschen aan den gouverneur van Portugeesch Timor is gedelegeerd.

In de officieele stukken betreffende al deze handelingen behoort de desbetreffende machtiging te worden opgenomen; anders kunnen zij niet worden ingeschreven in het Kadaster of in het handelsregister. Het decreet bedreigt straf tegen de ambtenaren, welke zonder de vereischte machtiging zouden medewerken aan zulk een transactie. (Bat. Nieuwsblad)

16 DECEMBER 1937

B. FRANKRIJK. — Nederlandsche leerstoel te Parijs. Nadat gedurende 67 jaar in de Fransche hoofdstad geen college in de Nederlandsche taal meer was gegeven, heeft dezer dagen prof. dr. Jan Walch, oud-privaatdocent aan de Leidsche universiteit in het instituut voor Germaansche taal een Nederlandschen leerstoel ingewijd.

Dit is een feit, dat voor Parijs van meer dan gewone beteekenis is, want gedurende de laatste jaren werd het Nederlandsch in Frankrijk alleen onderwezen aan het Katholieke instituut te Rijssel door pastoor R. van Spicht van Steenvoorde en dit, terwijl er in Frankrijk toch ongeveer 250.000 personen zijn, die Nederlandsch of wel Vlaamsch spreken, t.w. in de omstreken van Rijssel, Roubaix, Duinkerken en Tourcoing.

De huidige Nederlandsche leerstoel heeft zijn bestaan te danken aan de tusschenkomst van den minister van Kunsten en Wetenschappen, Jean Zay, die hiermede den weg heeft heropend, welke ruim 67 jaar geleden door den Franschen Vlaming Louis de Baecker betreden werd. Deze gaf destijds college in het oude gebouw van de Sorbonne, dat tusschen de jaren 1885 en 1889 verdween.

Maar binnen twee jaar na het zoo prachtige begin van het werk van den heer De Baecker brak de Fransch-Duitsche oorlog uit, welke aan het bestaan van den Nederlandschen leerstoel een einde maakte.

Prof. Walch heeft reeds vroeger in de Fransche hoofdstad een serie voordrachten gehouden met als onderwerp: „Nederlandsche beschaving", welke echter in het Fransch werden uitgesproken. (Het Vaderland)

C. GEESTELIJK LEVEN. — 5 Kardinalen benoemd. Z.H. de Paus heeft op 13 Dec. in een daartoe gehouden geheim consistorie de prelaten P. Gerlier, primaat van Gallië, A. Hinsley, aartsbisschop van Westminster, G. Pizzardo, secretaris van buitengewone kerkelijke zaken van het Vaticaan, A. Piazza, patriarch van Venetië en E. Pellegrinetti, nuntius te Belgrado, officieel tot kardinalen benoemd. Er waren een en dertig kardinalen in de vergadering aanwezig, te weten mgr. Verdier, aartsbisschop van Parijs, mgr. Kaspar, id. van Praag, mgr. Ascalesi, aartsbisschop van Napels, en de te Rome resideerende kardinalen der Curie. (Osservatore Romano)

(Vor. ber. Benoeming Kardinalen 2096 A.)

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Spelling Marchant. —

De Tweede Kamer heeft op 14 Dec. gestemd voor twee moties-Moller in zake de spelling.

Dr. Moller (r.k.) splitste deze om een onzuivere stemming te voorkomen en daarna is de eerste motie, waarin wordt uitgesproken, dat de instelling van een nieuwe commissie, die de regeering wederom advies zal uitbrengen over de schrijfwijze van de Nederlandsche taal, overbodig geacht moet worden, aangenomen met 67 tegen 28 stemmen. Tegen: antirevolutionnairen, chr.-historischen, n.s.b.ers en staatk. gereformeerden.

Vervolgens is de tweede motie, waarin de Kamer van oordeel is, dat thans de eenige aanvaardbare oplossing van het spellingvraagstuk gelegen is in de algemeene doorvoering, ook in de regeeringsstukken, van de spelling-1934, aangenomen met 57 tegen 38 stemmen. Thans stemden tegen a.r., c.h. behalve de heer Krijger, de v.b., n.s.b., staatk.-geref. en van de katholieken de heeren Deckers, Ruys, Bongaerts, Groen, Bachg, Sweens en Loerakker. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Nieuwe Spelling 2906 A.)

E. VEREENIGDE STATEN. — Het gevaar voor democratieën. - Rede van Staatssecretaris Ickes. — Aan het banket van de „American Civil Liberties Union" te New York heeft 8 Dec. de staatssecretaris van Binnenlandsche Zaken, H. L. Ickes, een rede gehouden, die door de radio over het geheele land verbreid werd.

„De tijd zal komen", zeide hij, „dat zelfs de krachtigste democratieën ter wereld paraat moeten zijn, om inbreuk op hun vrijheden door de totalitaire staten te voorkomen.
Laat niemand gelooven, dat onze democratische regeeringsvorm voor alle tijden veilig is".
Ickes noemde de Ku Klux Klan „krankzinnigen in nachthemden" en zeide, dat de Vereenigde Staten ondanks de Ku Klux Klan hun vrijheid hadden kunnen behouden, doch dat het land thans bedreigd wordt door een veel gevaarlijker verschijnsel van krankzinnigheid, n.l. heele landen in „nachthemden".
„In onze eeuw kunnen wij zien, hoe landen prat gaan op hun beschaving, terwijl zij daden van geweld plegen tegen hun naburen, zonder dat daartoe eenige aanleiding bestaat. En dan gelooven ze nog, daarmede een goede daad te doen.
Sommige landen bedrijven misdaden, waar kannibalen van zouden blozen, onder 't voorwendsel, dat zij het communisme uitroeien. Op dezelfde wijze en onder hetzelfde voorwendsel handelen zij, die onze democratische instellingen ondermijnen.
Er is niet veel intelligentie voor noodig, om te zien, dat een dergelijke bestrijding van het communisme het paard van Troje is in welks binnenste het fascisme binnen onze poorten tracht te komen.
Tenslotte drong Ickes aan op versterking der constitutie ter waarborging van de verhouding tusschen de gewone burgers en de groote corporaties.
(New York Herald Tribune)

A. **JHR. MR. L. H. VAN LENNEP OVERLEDEN. —**
Op 51-jarigen leeftijd is 12 Dec. '37 te Amsterdam overleden jhr. mr. L. H. van Lennep, kamerheer i.b.d. van H.M. de Koningin en firmant van de firma Van Eeghen en Co. te Amsterdam.
Louis Henry van Lennep werd op 22 Februari 1886 te Apeldoorn geboren. Hij bezocht de handelsschool te Amsterdam en studeerde te Leiden, waar hij op 9 October 1909 promoveerde.
Behalve lid van de firma Van Eeghen en Co., te Amsterdam, was de overledene commissaris van tal van maatschappijen, o.a. van den Nederlandschen Lloyd, de Intern. Tobis Mij., het Tobis Tonbild Syndikat, de firma H. Oyens en Zn. enz. Hij was voorzitter van het bestuur van de Kweekschool voor de zeevaart, voorzitter van het college van commissarissen van het Vaderlandsche fonds ter aanmoediging van 's Lands Zeedienst, curator van het Nederlandsch Economisch Instituut, lid van den raad van beheer van de Nederlandsche Handelshoogeschool, te Rotterdam, en lid van de commissie van toezicht van de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten te Amsterdam.
De overledene was verder bestuurslid van Artis te Amsterdam en ouderling van de Ned. Hervormde Gemeente.
Jhr. mr. van Lennep was officier in de Orde van Oranje Nassau. (Alg. Handelsblad)

B. **ZWITSERLAND. — Begrooting 1938. —**
De Zwitsersche Stendenraad heeft de begrooting voor 1938 eenstemmig goedgekeurd. De inkomsten bedragen 519.800.000 francs, de uitgaven 541.400.000 francs, zoodat er een geraamd tekort van 21.600.000 francs is. Voor Defensie is een bedrag van 123 millioen uitgetrokken, tegen 106 millioen in het vorige jaar. (Neue Zürcher Zeitung) **(Vor. ber. 2994 A.)**

C. **FRANKRIJK. — De Kamer keurt luchtvaartbudget goed. —**
De Fransche Kamer heeft de begrooting voor luchtvaart ten bedrage van 1.481 millioen goedgekeurd. Het betreft hier slechts de normale loopende uitgaven, daar later beslist moet worden over het bouwfonds van 3.250 millioen voor de luchtvaart; voor de geheele bewapening zal een fonds van 11.260 millioen francs gesticht worden.
Bij de debatten hebben verschillende rechtsche Kamerleden critiek geoefend op de nationalisatie van de vliegtuigfabrieken en de leveringen aan Spanje. Volgens Tixier de Vignancourt heeft Frankrijk van Juli 1936 tot Augustus 1937 aan de Spaansche regeering 540 machines geleverd, de Sovjet-unie 437, Nederland 110, de Vereenigde Staten 78, Engeland 40. De minister van Luchtvaart Cot antwoordde hierop onmiddellijk, dat uit het groote aantal reeds blijkt, dat de cijfers gefantaseerd zijn. Frankrijk heeft zich niet in de Spaansche zaken gemengd en zich aan zijn verplichtingen gehouden. (Le Temps)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2896 E.; Begrooting 3050 A.)

D. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van Prof. dr. H. Kraemer over: „De wortelen van het Syncretisme." —**
Prof. dr. H. Kraemer, benoemd tot hoogleeraar in de geschiedenis van de godsdiensten in het algemeen en van de phaenomenologie in het bijzonder, heeft 3 Dec. '37 in het groot auditorium der Leidsche Universiteit zijn ambt aanvaard met het uitspreken van een rede over: „De wortelen van het Syncretisme". Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
Het syncretisme is in de geschiedenis en phaenomenologie van den godsdienst een bekend verschijnsel, aldus spr. Het welhaast klassieke voorbeeld van het syncretisme is het godsdienstig leven in het Romeinsche Imperium in de eerste drie eeuwen onzer jaartelling. Ten gevolge van de Romeinsche unificatie waren in het cultuurbekken van de Middellandsche Zee volkeren, godsdiensten en culten in voortdurende beweging en uitwisseling met elkaar; zij amalgameerden en identificeerden zich en tooiden zich met elkaars namen en begrippen.
Twee uitvloeisels van het naturalistisch-monistische denken zijn voor onze vraag naar de wortelen van het syncretisme van belang. Het eerste is, dat wereld en leven, mensch en natuur, lot en geschiedenis, alle binnen den cyclischen gang van de natuur gezien worden. Alles heeft zijn plaats, omdat het een verschijnsel is. Het tweede is, dat de contrasten en tegenstellingen nooit onverzoenlijk zijn, zij moeten er, elkaar balanceerend, zijn en hebben alle hun rechtmatige plaats. Zoo wordt het geheel eigen relativisme van deze naturalistische apperceptie ons duidelijk, en tevens dat hier de vraag naar waarheid niet zoo klemmende is als in de profetische religies, maar die naar de waarde meer aandacht vindt. Dit inhaerente relativisme van het naturalisme en totalitaire monisme is de ware wortel van het syncretisme.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Theologie 2637 G.; Ambtsaanv. in het Onderwijs 3044 C.)**

17 DECEMBER 1937

E. **ZWEDEN. — 30-jarig regeeringsjubileum van Koning Gustaaf V. —**
Het was 8 Dec. '37 dertig jaar geleden, dat koning Gustaaf V Adolf van Zweden den troon besteeg als opvolger van zijn overleden vader Ocar II. Op uitdrukkelijk verzoek van den thans ruim 79-jarigen koning zijn er geen feestelijkheden ter gelegenheid van dien gedenkwaardigen dag georganiseerd.
(Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. Koning Gustaaf V 2136 G.; Photo 2836a)

F. **DUITSCHLAND. — De wetenschap en de dogmatiek van de N.S.D.A.P. —**
Rijksleider Rosenberg, die door Hitler met de cultureele opvoeding van de nationaal-socialistische partij belast is, heeft een communiqué gepubliceerd, waarin hij verklaart, dat de N. S. D. A. P. geen dogmatisch partijstandpunt kan innemen in zake vraagstukken, die op het terrein liggen van de cosmo-physica, de experimenteele scheikunde en de voor-historische geologie.
Deze vraagstukken immers zijn, van nationaal-socia-

listisch standpunt bezien, van dien aard, dat het onderzoek daarvan aan een ieder vrijstaat.
Geen enkel lid van de partij kan derhalve gedwongen worden ten opzichte van deze vraagstukken een partijstandpunt in te nemen.
Evenmin als de nationaal-socialistische beweging naar een bepaalden vorm van religie streeft, aldus merkt de Nationalsozialistische Parteikorrespondenz op, kan zij zich rechtstreeks met den strijd over natuurwetenschappelijke problemen bemoeien. Het blad begroet de verklaring van Rosenberg als een „noodzakelijke afbakening".
Naar United Press verneemt, heeft dit decreet vooral betrekking op de zoogenaamde cosmische ijstheorie, volgens welke zich tusschen de sterren ijsagglomeraties zouden hebben bevonden. Deze theorie, die in nationaal-socialistische kringen veel aanhang vond, is door de wetenschap verworpen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Nat.-Soc. 2912 H.; Rosenberg 2265 F.)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Sociale Zaken.**
De Tweede Kamer heeft de begrooting van het departement van Sociale Zaken zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 2714 G.; Begrooting 3050 F.)

B. **OOSTENRIJK. — Habsburgers krijgen hun goederen terug. —**
Naar officieel medegedeeld wordt, is in den Oostenrijkschen ministerraad van 10 Dec. '37 besloten krachtens de reeds vroeger afgekondigde wet betreffende de opheffing van het verblijfsverbod voor en de restitutie van het vermogen van de Habsburgers, deze restitutie thans ten uitvoer te leggen. De volgende bezittingen worden teruggegeven: het slot Laxenburg bij Weenen, het slot Muerzsteg bij Stiermarken, de heerlijkheid Orth met het slot Eckartsau, de goederen Poeggstall, Mannersdorf aan de Leitha, Gebirge en Voesendorf in Neder-Oostenrijk, Krampen in Stiermarken, en Mattighofen in Neder-Oostenrijk en de meubelen van het slot Neuberg in Stiermarken.
De bekende Prater wordt door het rijk aan de gemeente Weenen overgedragen. (Reichspost, Wien)
(Vor. ber. Habsburgers 3029 E.)

C. **NEDERLAND — Tweede kamer. - Overeenkomst Oslo-Staten. —**
De regeering heeft een wetsontwerp ingediend tot goedkeuring van de op 28 Mei '37 in Den Haag gesloten overeenkomst tot ontwikkeling van het Handelsverkeer tusschen België, Denemarken, Finland, Luxemburg, Nederland, Noorwegen en Zweden.
Wat den inhoud der overeenkomst betreft, ieder land heeft een bijdrage geleverd op het gebied, waarop speciaal dat land de grootste moeilijkheden aan den invoer uit het buitenland in den weg legt. Zoo hebben de Scandinavische landen — die hun economisch bestaan voornamelijk door middel van invoerrechten beschermen — zich in hoofdzaak verplicht, voor een zeker aantal artikelen de invoerrechten niet te zullen verhoogen. België en Nederland — die bescherming zoeken speciaal door middel van het contingenteeringsapparaat — hebben in hoofdzaak op zich genomen, voor den invoer van een aantal gecontingenteerde artikelen van oorsprong en van herkomst uit de landen der Oslogroep alle gevraagde invoervergunningen af te geven.
De gesloten overeenkomst beoogt geen economische blokvorming. Uitdrukkelijk immers is aan de mogelijkheid, dat andere landen zouden willen toetreden, een bepaling gewijd.
De overeenkomst is aangegaan voor den tijd van een jaar en met 1 Juli 1937 voorloopig in werking gesteld, terwijl over een eventueele verlenging nader overleg gepleegd zal worden. Het spreekt echter vanzelf, dat de regeering niet de uit het verdrag voortvloeiende verplichtingen op zich had kunnen nemen, wanneer niet tevens de mogelijkheid geboden was de gegeven concessies tijdens den duur van de overeenkomst terug te nemen, indien onvoorziene omstandigheden op economisch gebied zich mochten voordoen. De mogelijkheid daartoe is geopend en het verdrag verplicht de partijen slechts tot een waarschuwingstermijn van een maand.
De partijen hebben het voornemen, de samenwerking, welke tot een eerste bescheiden resultaat heeft geleid, voort te zetten. (Het Volk)
(Vor. ber. Oslo-Conventie 2857 G.)

D. **VOLKENBOND. — Italië's uittreden. - Eenige commentaren. —**
Volkenbondskringen — zoo wordt uit Genève gemeld — zijn voornamelijk verrast door het feit, dat Mussolini het wenschelijk heeft geacht een zóó indrukwekkende betooging te houden om het uittreden van Italië mede te deelen, terwijl de Volkenbond in de laatste maanden in Italië een instelling is genoemd, welke kwijnt en sterft en welker onmacht voortdurend belachelijk en verachtelijk is gemaakt! Dit zou er op wijzen dat Mussolini, ondanks zijn schijnbare verzekerdheid, niettemin gerekend heeft met voorgevoelens ten aanzien van den gekozen weg. Italië moet begrijpen, aldus is de meening, dat het een instrument van Duitschland en Japan wordt.
Uit Barcelona wordt gemeld, dat de minister van Defensie, Prieto, gevraagd is naar zijn meening over de beteekenis van het Italiaansche besluit. De minister antwoordde:
„Het is veelbeteekenend, dat van de uittreding kennis wordt gegeven aan den vooravond van een groot offensief, dat op ons grondgebied wordt voorbereid en waarin de Italiaansche eenheden, welker bewegingen zijn waar te nemen, een belangrijke rol moeten spelen. Mussolini breekt thans geheel met den Volkenbond om de handen vrij te hebben bij de verwezenlijking zijner tegen Spanje gerichte plannen. Spanje heeft Mussolini als uitgangspunt gekozen voor grootere ondernemingen, hem ingegeven door zijn dolle zucht naar imperialistische avonturen."
Het besluit van Italië den Volkenbond te verlaten, heeft te Moskou geen verrassing gebaard. Sovjet-Russische politieke kringen wijzen op het door Mussolini gekozen oogenblik, dit gebaar te maken: het oogenblik, waarop Engeland en Frankrijk er naar streven een ontspanning teweeg te brengen in den Europeeschen toestand na de reis van Lord Halifax naar Duitschland en tijdens de reis van Delbos naar Midden-Europa. Men ziet er een nieuw bewijs in, dat hoe meer Frankrijk en Engeland hun wensch tot medewerking tot uitdrukking brengen, hoe meer men zich aan den anderen kant intransigent betoont.
Men concludeert te Moskou dat de uittreding van Italië uit den Volkenbond een nieuw echèc beteekent voor de politiek van „concessies aan de aanvallers", maar men ziet er geen aanzienlijke wijziging in den internationalen toestand in.
Uit Bern wordt tenslotte nog gemeld, dat aan een verlaten van den Volkenbond door Zwitserland niet wordt gedacht.
(Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht 3052 D.)

18 DECEMBER 1937

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Dienstplichtwet aangenomen. —**
De Tweede Kamer heeft op 13 Dec. '37 de wijziging der Dienstplichtwet, die de eerste oefentijd der onbereden troepen van 5½ maand tot elf maanden verlengt en het tegenwoordige contingent van 19.500 man tot en met de lichting 1943 uitbreidt tot 32.000 man, aangenomen met 63 tegen 32 stemmen. Tegen: soc.-dem., comm. en christ.-dem.
Te voren had mr. Oud verklaard, dat de vrijz.-dem. fractie bereid was geweest mee te gaan met een contingent van 27.400 man en een eerste oefentijd van acht maanden.
Nu gaat de wijziging de financieele grenzen te buiten en daar de vrijz.-democraten ook niet overtuigd zijn van de noodzaak der voorgestelde wijzigingen, zouden zij tegenstemmen. (Het Volk)
(Vor. ber. Dienstplicht 3039 B.)

F. **TIN. — Verlaging der quota van 110 tot 70%. —**
Het Internationale Tincomité heeft de quota voor het eerste kwartaal van 1938 verlaagd van 110% tot 70%.
De delegatie van Bolivia, den Belgischen Congo en Fransch Indo-China gingen er mede accoord afstand te doen van hun achterstanden over 1937, welke zij het recht hadden volgens de overeenkomst in 1938 in te halen, terwijl zij bovendien afstand deden van een hoeveelheid tot een totaal van bij benadering 11.500 ton over 1938. Deze tonnage, die thans dus vrijgekomen is, zal worden verdeeld over Neder-

landsch-Indië, Malakka en Nigeria naar verhouding van de hun toegewezen standaardtonnages.
Dit zal Nederlandsch-Indië, Malakka en Nigeria in staat stellen tin te exporteeren tot een omvang van bij benadering 80% der toegewezen standaardtonnages, zoolang de quota op 70% blijven bepaald.
De volgende bijeenkomst zal op 18 Februari 1938 te 's-Gravenhage plaats vinden.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2715 G.)**

A. JOEGO-SLAVIE. — Het bezoek van den Franschen minister van Buitenlandsche Zaken, Delbos, aan Belgrado. - Communiqué. —
Na de besprekingen tusschen minister Delbos en Stojadinowitsj te Belgrado is een communiqué uitgegeven van den volgenden inhoud: „Ter gelegenheid van het officieele bezoek van Delbos aan de Joego-Slavische regeering op 12, 13 en 14 December te Belgrado, hebben de Fransche minister van Buitenlandsche Zaken en de Joego-Slavische premier en minister van Buitenlandsche Zaken verscheidene besprekingen gevoerd. Tijdens deze gedachtenwisselingen hebben Delbos en Stojadinowitsj alle problemen besproken betreffende de onderlinge Fransch-Joego-Slavische belangen en den algemeenen politieken toestand. De besprekingen tusschen de beide ministers verliepen in volstrekte harmonie en in een geest van traditioneele vriendschap tusschen beide landen, welke bevestigd is in de recente verlenging van het vriendschapspact tusschen Frankrijk en Joego-Slavië, tijdens het officieele bezoek van Stojadinowitsj aan Parijs. De beide ministers waren eensgezind in de erkenning, dat het nuttig en noodig is voor de belangen van de beide staten, die lid zijn van den Volkenbond, zoowel als voor de zaak van den algemeenen vrede in Europa de samenwerking voort te zetten in denzelfden geest van vriendschap en vertrouwen. Terzelfdertijd constateerden Delbos en Stojadinowitsj met voldoening, dat de te Belgrado onderteekende handelsovereenkomst betere voorwaarden verzekert voor de ontwikkeling van den ruilhandel tusschen beide landen.
Delbos is thans naar Praag gereisd. (Wreme)
(Vor. ber. Delbos 3051 E.)

B. CHINA. — Een voorloopige nieuwe regeering. —
Na den val van Nanking is te Peiping op 14 Dec. '37 de „voorloopige regeering der Republiek China" gevormd.
De installatie der nieuwe regeering geschiedde op plechtige wijze in de Tsjoe Jen Tang-hal, in de „verboden stad", waarboven de vijf-kleurige oorspronkelijke vlag der Chineesche Republiek woei, die door de Nanking-regeering vervangen was door de Kwo Min Tang-vlag.

Na de plechtigheden vingen de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke commissies direct haar werkzaamheden aan. De voorzitter van de wetgevende commissie, Tang Er Ho, verklaarde tegenover journalisten, dat de voorloopige regeering voor rust en orde in het land zal zorgen, en uitgebreide maatregelen zal nemen voor het tot stand brengen van volkomen eensgezindheid tusschen het Chineesche en het Japansche volk. De woordvoerder van het Japansche hoofdkwartier te Tientsin wenschte de voorloopige regeering geluk, en sprak de hoop uit, dat het nieuwe bewind, dat de tradities van China overneemt, een gezonde ontwikkeling zal toonen.
Slechts Chineesche en Japansche vertegenwoordigers waren aanwezig bij de plechtigheid der installatie.
De autonome regeering van Oost-Hopei zal zich aansluiten bij de regeering te Peking; vermoedelijk zullen ook Sjansi, Honan en Noord-Sjantoeng zich hierbij aansluiten. Vermoedelijk zal het machtsgebied van deze „regeering" zich uitstrekken over geheel China en de Jangtse-vallei.
De Japansche minister-president, Konoje, heeft in de pers een verklaring gepubliceerd, waarin hij zeide, dat de val van Nanking slechts een voorspel is en het begin van langdurige vijandelijkheden. (Domei)
(Vor. ber. China-Japan 3052 B.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Protest te Tokio in zake het tot zinken brengen van de Panay. - Japansche nota aan den Amerikaanschen ambassadeur te Tokio. —
De ambassadeur der Vereenigde Staten te Tokio heeft op 14 Dec. '37 de Japansche regeering een officieele nota overhandigd, waarin krachtig geprotesteerd wordt tegen het tot zinken brengen van de „Panay" en van drie Amerikaansche tankschepen, terwijl de aandacht wordt gevestigd op enkele gevallen in het verleden waarbij Japansche troepen eveneens „de rechten der Vereenigde Staten hebben geschonden".

Onder deze omstandigheden vraagt en verwacht de Amerikaansche regeering van de Japansche een formeele betuiging van leedwezen, de aanvaarding van de verplichting tot het uitbetalen van volledige schadeloosstelling en de verzekering, dat doeltreffende maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen, dat de belangen en de eigendommen van Amerikaansche onderdanen in China niet het voorwerp zullen worden van een aanval door de Japansche strijdkrachten of van onwettige inmenging door Japansche autoriteiten of strijdkrachten.
In het begin der nota wordt er op gewezen, dat de regeering en de bevolking der Vereenigde Staten ten diepste geschokt zijn door het tot zinken brengen van de schepen, waarna een opsomming wordt gegeven van de voornaamste feiten, o.a. dat deze schepen zich krachtens een onbetwist en trouwens niet te betwisten recht op de Jangtse bevonden, en, om het oorlogsgevaar te vermijden, eenige malen van positie waren veranderd.
In zekere regeeringskringen wordt verklaard, dat President Roosevelt zich alleen bevredigd zal achten, wanneer de Keizer van Japan persoonlijk zijn verontschuldigingen aanbiedt voor het tot zinken brengen van de „Panay", en verzekert, dat maatregelen zijn genomen om een herhaling te voorkomen. Men acht dezen eisch den meest krachtigen van den modernen tijd, en is verder van meening, dat hiermede een einde moet worden gemaakt aan den „travesti-wereldvrede".
(New York Herald Tribune)

De officieele tekst der Japansche nota. —
De tekst van de officieele Japansche nota, die Hirota den Amerikaanschen ambassadeur te Tokio heeft doen toekomen, is gepubliceerd.
Hij vermeldt o.m.: Wegens het slechte zicht hebben de Japansche vliegtuigen, hoewel zij tamelijk laag vlogen, geen enkel kenteeken kunnen onderscheiden, dat aangaf of het Amerikaansche schepen of oorlogsschepen waren. Daarom zijn de Panay en de schepen der Standard Oil Company aangezien voor Chineesche schepen, welke vluchtende Chineesche troepen aan boord hadden. Zij werden gebombardeerd en tot zinken gebracht. Aangezien het in het licht van het bovenstaande duidelijk is, dat het incident geheel moet worden toegeschreven aan een misverstand, betreurt de Japansche regeering levendig, dat schade is toegebracht aan een oorlogsschip der Vereenigde Staten en aan andere schepen en slachtoffers te betreuren zijn.
Zij biedt hierbij haar oprechte verontschuldigingen aan. De Japansche regeering zal alle aangerichte schade vergoeden en tegenover degenen, die verantwoordelijk zijn voor het incident, passende maatregelen nemen.
De Japansche regeering hoopt innig, dat de zeer vriendschappelijke betrekkingen tusschen Japan en de Vereenigde Staten door deze ongelukkige aangelegenheid niet zullen worden geschaad.

Schout-bij-nacht Teizo Mitsoenami teruggeroepen. —
Schout-bij-nacht Teizo Mitsoenami, de chef van de operaties der luchtmacht, is naar Tokio teruggeroepen overeenkomstig de belofte de officieren, die verantwoordelijk zijn voor het bombardeeren van de „Panay" te straffen. (Domei)
(Vor. ber. 3052 B.; China-Japan 3058 B.)

19 DECEMBER 1937

D. NEDERLAND. — Minister Goseling en Naturalisatie van Joodsche buitenlanders. —
Over de naturalisatie van 1453 aanvragers op 14 Dec. '37 in de Tweede Kamer, ontspon zich een hoogloopend debat. De heer Dieters (n.s.b.) maakte bezwaar tegen de naturalisatie van een aantal Joden, waarop scherpe protesten volgden van de heeren Wendelaar (lib.), Albarda (s.d.) en De Visser (comm.).
De heer Rost van Tonningen (n.s.b.) zette de rede van zijn partijgenoot voort, aanvankelijk op een wijze, dat de voorzitter hem het woord dreigde te ontnemen.
De minister van Justitie, de heer Goseling, had bezwaar er tegen, méér personen dan thans in één ontwerp samen te vatten. Spr. wilde het echter overwegen. Wat het aantal aanvragers van Joodsche afkomst betreft, verschil van ras maakt onze wet niet. Er is geen reden, de Joodsche bevolkingsgroep afzonderlijk te classificeeren.

Wat het Jodenvraagtuk in het algemeen betreft, dit Kabinet streeft naar versteviging van de positief-christelijke beginselen des volks. Dit houdt in, zich verre te houden van alles dat leidt tot discriminatie van een bepaalde bevolkingsgroep. Wij gelooven in den Verlosser, geboren uit een Joodsche moeder. Vooral in dezen tijd voor Kerstmis verwees spr. de nat.-soc. sprekers naar de drie preeken van kardinaal Faulhaber.
Het eerste der naturalisatie-ontwerpen werd aangenomen met 83 tegen 6 stemmen (tegen de staatk.-ger. en de n.s.b.).
De overige naturalisatie-ontwerpen werden aangenomen zonder hoofdelijke stemming.
(Alg. Hbld. - Maasbode - Nieuwsbl. v. h. Noorden)
(Vor. ber. Minister Goseling 2834 A.)

A. **ENGELAND — Protestnota aan Tokio in zake de aanvallen der Japansche luchtstrijdkrachten en troepen op Britsche oorlogs- en koopvaardijschepen. -** Op 15 December '37 heeft de Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, een nota aan Tokio gezonden. In deze nota wordt o.m. gezegd, dat de aanvallen door Japansche luchtstrijdkrachten en troepen op Britsche oorlogs- en koopvaardijschepen te Woehoe en nabij Nanking op 12 December '37 duidelijk ernstige problemen opwerpen.
De Britsche regeering heeft met voldoening de Japansche nota ontvangen van 14 December, waarin diep leedwezen der Japansche regeering werd betuigd op grond van de aanvallen op de Britsche oorlogsschepen en verklaard werd, dat terstond maatregelen genomen zijn om herhaling van dergelijke incidenten te voorkomen, terwijl hieraan werd toegevoegd, dat op passende wijze opgetreden zal worden tegen de verantwoordelijke personen en dat de noodige schadevergoedingen betaald zullen worden.
Een voldoende bestraffing van hen, die verantwoordelijk zijn voor de thans behandelde aanvallen, lijkt de Britsche regeering de eenige methode toe, waardoor verdere gewelddaden kunnen worden voorkomen.
De Britsche regeering kan niet nalaten de vorige incidenten in herinnering te roepen, waarbij de Japansche regeering leedwezen betuigde voor aanvallen, die gepleegd waren op Britsche onderdanen en eigendommen en verzekeringen gaf, dat passende stappen gedaan waren ter voorkoming van iedere herhaling.
Het is duidelijk, dat de tot dusverre door de Japansche regeering genomen stappen ter voorkoming van dergelijke aanvallen hierin gefaald hebben. De Britsche regeering moet thans vragen ervan in kennis gesteld te worden, dat werkelijk stappen gedaan zijn van zoodanigen aard, dat daardoor definitief een einde gemaakt wordt aan de incidenten, waarover zij zich beklaagt. (Times) **(Vor. ber. 3052 B.; Amerikaansch protest 3058 C.)**

B. **INTERNATIONAAL ARBEIDSBUREAU TE GENEVE. — Italië trekt zich terug. —**
De Italiaansche regeering heeft thans ook het Internationaal Arbeidsbureau te Genève verlaten. De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, heeft n.l. aan het secretariaat van dit bureau op 16 Dec. '37 het volgende telegram gezonden:
„Ik deel uw secretariaat mede, dat de Italiaansche regeering op 15 December kennis geeft van het feit, dat zij zich terugtrekt uit het Internationaal Arbeidsbureau." (Neue Zürcher Zeitung)
(Vor. ber. Internat. Arbeidsbureau 2313 B.; Uittreden uit Volkenbond 3051 B.)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Officieele verkiezingsuitslagen. —**
Naar de Centrale Kiescommissie mededeelt zijn thans alle 1143 afgevaardigden voor den Oppersten Sovjet der Sovjet-Unie gekozen. Alle gekozenen zijn candidaten van het blok der communisten met de partijloozen.
Van de 93.639.478 stemgerechtigden in de Sovjet-Unie hebben 90.319.346, d.i. 96.5%, hun stem uitgebracht. Behalve de leden der regeering behooren tot de gekozenen o.a. de maarschalken Boedjonny, Blücher en Jegorov, de secretaris-generaal van de Komintern, Dimitrov, verscheidene „helden der Sovjet-Unie", alsmede verscheidene geleerden, Stachanov-arbeiders en -arbeidsters, enz. (Tass-Agentschap)
(Vor. ber. Verkiezingen 1554 C.)

D. **CHINA. — Conflict met Japan. - Een radio-manifest van Tsjang Kai-Sjek. —**
Maarschalk Tsjang Kai-Sjek heeft via de radio een manifest gericht tot het Chineesche volk, waarin hij o.m. het volgende heeft gezegd:
„Sedert den aanvang der vijandelijkheden zijn de verliezen van het Chineesche leger gestegen tot boven 300.000 man. Zoolang ik echter leef, wil ik tot het uiterste mijn bekwaamheid in het werk stellen, om weerstand te bieden tot het bittere einde en de uiteindelijke overwinning voor de natie te verzekeren.
Sprekende over de mogelijke resultaten van de vijandelijkheden, verklaarde Tsjang Kai-Sjek vervolgens:
„Wij zijn er van overtuigd, dat de tegenwoordige situatie gunstig is voor China. Op den grondslag van China's toekomstige succes kan een langdurige tegenstand niet geboden worden in Nanking of de groote steden, maar wel in de dorpen in geheel China en in de krachtige vastberadenheid des volks.
De tijd moet komen, waarop de militaire kracht van Japan volkomen zal zijn uitgeput, zoodat wij daardoor de overwinning behalen. Ofschoon internationale sancties niet volledig in werking treden, is de kwestie van recht en onrecht ten aanzien van de internationale gerechtigheid ondubbelzinnig vastgelegd in de openbare meening der wereld." (Shanghai Times)
(V. b. China-Japan 3059 A.; Tsjang Kai-Sjek 2884 A.)

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Emil Lucka — „Der Impresario". (Herbert Reichner, Wien 1937) **(Vorig bericht 3052 C.)**
Engelsch: Stephen Leacock — „Humour and Humanity". (Thornton Butterworth)
O. Ward Price — „I Know these Dictators". (George G. Harrap & Co. London) **(Vorig bericht 3052 C.)**
Fransch: Colette — „Bella-Vista". (J. Ferenczi)
Joseph Jolinon — „Les Coquines". (Gallimard)
(Vorig bericht 3052 C.)
Friesch: H. de Haan — „Lytse Auke". (Brandenburgh & Co. Sneek) **(Vorig bericht 3004 D.)**
Italiaansch: O. P. Stigand — „Donne sul venti". (Parenti, Firenze) **(Vorig bericht 3052 C.)**
Nederlandsch: Arthur van Schendel — „De Grauwe Vogels". (J. M. Meulenhoff) **(Vor. ber. 3052 C.)**
Noorsch (in het Nederlandsch): Tarjei Vesaas — „De zwarte paarden". (Leopold's Uitg. den Haag)
(Vorig bericht 2671 D.)
Russisch: N. Beltsjikow — „Dostojewsky w protsesse Petrasjewtsew" (Dostojefski in het proces der Petrasjewtsen) (Uitg. v. d. Academie v. Wetenschappen, Moskou-Leningrad) **(Vor. ber. 2921 D.)**
(Red. K. H. A.)

F. **CHINA. — Conflict met Japan. - De „Panay". - Nieuw protest van de Vereenigde Staten. —**
De Amerikaansche staatssecretaris Hull heeft bekend gemaakt, dat officieele rapporten bevestigd hebben, dat Japansche vaartuigen de „Panay" onder machinegeweervuur hebben genomen, nadat het schip door de Japansche vliegtuigen gebombardeerd was.
Een nieuw protest is te Tokio door den Amerikaanschen gezant overhandigd. (N. Y. Herald Tribune)
(Vor. ber. „Panay" 3058 C.; China-Japan 3059 D.)

G. **BOKSEN. — Schmeling wint van Thomas. —**
De Duitsche zwaargewicht Max Schmeling is er 13 Dec. '37 te New York in geslaagd van den jeugdigen Amerikaan Thomas te winnen door technisch knock-out in de 8e ronde. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Boksen 2930 C.; Schmeling 2348 C.)

A. Wereldkampioenschap schaken Euwe—Aljechin. - Dr. A. Aljechin Wereldkampioen. —

Op 7 December '37 viel de feitelijke beslissing van de match om het wereldkampioenschap, aangezien Aljechin de 25ste partij won en daarmede 15½ punt behaalde. Dr. Euwe kon dit aantal niet meer bereiken, zoodat de laatste vijf partijen officieel vriendschappelijke partijen waren.

Dr. Aljechin heeft dus den titel veroverd met de score 15½—9½ (10 gewonnen, 4 verloren, 11 remise). De uitslag van de laatste vijf partijen luidde: 3—2 voor Euwe (2 gewonnen, 1 verloren, 2 remise).

Dr. Aljechin heeft zich hersteld na zijn periode van inzinking van de laatste twee jaren; hij heeft zich op tactiek toegelegd en zijn tactische slagvaardigheid was zonder twijfel de doorslaggevende factor in deze match. In de openingen speelde hij secuur en streefde naar een vlot figurenspel. In het middenspel schepte hij, waar mogelijk, verwikkelingen en hij gaf altijd de voorkeur aan het agressieve in plaats van aan het passieve. Wat het eindspel betreft valt er weinig over zijn spel te zeggen, daar er weinig partijen tot een moeilijk eindspel zijn gekomen.

Schaken door R. Fine

Door Dr. Aljechin gewonnen partijen: *)
Met wit: 2 (41), 6 (23), 8 (26), 10 (40), 14 (52), 22 (62), 24 (40), 28 (37).
Met zwart: 7 (34), 21 (32), 25 (43).
Door Dr. Euwe gewonnen partijen: *)
Met wit: 1 (50), 5 (41), 13 (68), 17 (40), 29 (40).
Met zwart: 30 (41).
Remise partijen (even partijen Dr. Aljechin wit, oneven partijen Dr. Euwe wit): 3 (60), 4 (27), 9 (40), 11 (30), 12 (26), 15 (62), 16 (65), 18 (51), 19 (49), 20 (40), 23 (50), 26 (30), 27 (28).

Hieronder volgt de twee-en-twintigste partij, wel de mooiste prestatie van Dr. Aljechin in dezen tweekamp.

Wit: Dr. A. Aljechin. Zwart: Dr. M. Euwe.
Réti-opening.

1. Pf3, d5; 2. c4, d4; 3. e3, Pc6, 4. e×d, P×d4; 5. P×d4, D×d4; 6. Pc3, Pf6; 7. d3, c6; 8. Re3, Dd7; 9. d4, g6 (om het punt d4 onder druk te brengen); 10. Re2, Rg7; 11. h3, 0—0; 12. 0—0, b6; 13. Rf3,Rc7; 14. a4 (om de pionnen op den koninginnevleugel te verzwakken), Tad8; 15. a5, Dc7; 16. Db3, Pd7; 17. a×b, a×b; 18. Ta7, Ta8; 19. Tfa1, e6 (na 19. ..., T×a7 krijgt Zwart met veel moeilijkheden te kampen); 20. T×a8, R×a8; 21. d5 (dit geeft de partij een aanvalskarakter. Typisch Aljechin), c×d; 22. c×d, Pc5; 23. Dc4, e×d; 24. R×d5, R×d5; 25. P×d5, De5? (leidt tot verlies van een pion); 26. Tb1, Pa4; 27. b3, Pb2; 28. Dc6, b5! (voorloopig blijft het evenwicht gehandhaafd); 29. Rf4, De6; 30. D×b5, De4; 31. Tc1 (anders zou Zwart een officier veroveren), Pd3; 32. Dc4, De2; 33. Tf1, P×f4 (de witte stukken staan nu niet al te gunstig); 34. D×f4, Db5; 35. Df3, Tb8; 36. Tb1, Da6; 37. Td1, Da3; 38. Tb1, Da2; 39. Dd3, Rd4; 40. Tf1, Db2? (de beslissende fout); 41. Pe7†, Kf8; 42. Pc6, R×f2†; 43. Kh2 (i. p. v. over te gaan tot een zuiver eindspel zoekt Aljechin complicaties. Hierna heeft Zwart geen voldoende verdediging meer tot zijn beschikking), Te8; 44. Df3, Te2; 45. Pd4, Td2; 46. Pe†, Ke7; 47. Pf4 (dreigt Pd3), Dd4; 48. Kh1, Ta2; 49. Pe2, Ta1; 50. Db7†, Kf6; 51. P×d4, T× f1†; 52. Kh2, Rg1†; 53. Kg3, Rf2†; 54. Kf3, R×d4†; 55. Ke4, Td1 (de vrije b-pion moet Wit de zege brengen); 56. Dd5, Ke7; 57. g4, h5; 58. g×h, f5†; 59. Kf3, Td3†; 60. Ke2, Te3†; 61. Kd2, Te4; 62. h×g. Zwart geeft op.

Dr. Aljechin is nu van plan om in 1939 met Capablanca te spelen, die het benoodigde geld in Uruguay en Argentinië tot zijn beschikking heeft. Van de andere candidaten, die ernstig in aanmerking komen om een match om het wereldkampioenschap te spelen, heeft de Estlander Keres de financieele steun van het Panhans Hotel op de Semmering; de Tsjech Flohr, die de officieele candidaat van de F.I.D.E. is, de steun van zijn eigen land. De Amerikanen Reshevsky en Fine worden in de geheele pers als ernstige candidaten genoemd.

Ook Dr. Euwe heeft echter nog lang niet afgedaan, maar — volgens zijn eigen verklaring — zal hij nog een jaar of vier, vijf wachten, alvorens weer een poging te doen, om den titel, dien hij voor den tijd van twee jaar in Nederland heeft gebracht, terug te winnen.

(Vorig bericht 2968 A.)

*) De cijfers tusschen haakjes geven het aantal zetten aan.

B. GENERAAL LUDENDORFF OVERLEDEN. —

Op 20 December '37 is generaal Ludendorff, de bekende Duitsche legeraanvoerder uit den wereldoorlog, in een ziekenhuis te München, waar hij verpleegd werd, in den leeftijd van 72 jaar, overleden.

Generaal Ludendorff.

Friedrich Wilhelm Erich Ludendorff werd op 9 April 1865 op het landgoed Pruszennia in Posen geboren als zoon van een ritmeester.

Reeds op 12-jar. leeftijd kwam hij op de cadettenschool te Ploen.

In 1908 werd hij als lt.-kol. chef van de afdeeling „Opmarsch" van den grooten generalen staf. Bij het uitbreken van den oorlog werd hij bevorderd tot gen.-majoor en bevelhebber van de 65ste infanterie-brigade te Straatsburg. Korten tijd later werd hij generaal-kwartiermeester van het tweede legercorps.

Bij de verovering van Luik drong hij als eerste, slechts vergezeld van zijn adjudant, de citadel binnen. Voor deze daad werd hem de onderscheiding „Pour le merite" verleend.

Op 29 Aug. 1916 werd hij benoemd tot generaal der infanterie en eerste generaal-kwartiermeester.

In begin 1918 zag Ludendorff nog slechts één weg om een dragelijken vrede tot stand te brengen, n.l. een groote militaire overwinning. Hij zette derhalve het groote offensief van 1918 in. Dit offensief werd tenslotte niet voldoende gesteund door de Duitsche regeering.

Op 26 October viel het kabinet van Prins Max von Baden, de bondgenooten stortten achtereenvolgens ineen en dit gepaard aan de moeilijkheden in het binnenland, maakten het onmogelijk den strijd vol te houden. Toen de wapenstilstand gesloten was, verliet Ludendorff zijn vaderland en vluchtte naar Zweden.

In het voorjaar van 1919 keerde hij terug om met zijn vroegeren chef van den staf Bauer het brandpunt te worden van alle reactionnaire samenzweringen. Hoewel hij op den achtergrond bleef, organiseerde hij toch met Bauer de Kapp-putsch in 1920.

In 1923 nam hij op 9 November deel aan de putsch te München, welke door Adolf Hitler was georganiseerd. Tezamen met Hitler werd hij gearresteerd, doch korten tijd later werd hij vrijgelaten en in 1924 trad hij als lid van de nationaal-socialistische partij in den Rijksdag. In 1925 stelde hij zich candidaat voor het presidentschap van het rijk, doch hij behaalde slechts 1 procent van het aantal uitgebrachte stemmen. Nadien trok hij zich meer uit het politieke leven terug. Hij bleef evenwel een actief propagandist van het nieuw-heidendom.

Ludendorff heeft verscheidene boeken geschreven, o.a.: „Mijn krijgsherinneringen", „Oorlogvoeren en politiek" en „De totale oorlog". Dit laatste werk schreef hij in 1935.

Verder had hij een groot aandeel in de redactie van het maandblad „Am heiligen Quell deutscher Kraft", het orgaan van de nieuw-heidensche beweging.

(Vor. ber. Gen. Ludendorff 2747 B.)

A. Röntgenbestraling, erfelijkheid en veredeling. — In het orgaan van Philips' Natuurkundig Laboratorium lezen wij een verhandeling van dr. W. E. de Mol, over zijn resultaten der Röntgenbestralingsproeven.

Het onderwerp wordt ingeleid met een overzicht van het proces der celdeeling, zoowel van de cellen, die het plantenlichaam opbouwen, als van de geslachtscellen. Daarna volgen de bouw en de ontwikkeling van den bloembol en tenslotte de proeven van dr. De Mol, waarmee hij in 1908 is begonnen en waaraan hij met taaie volharding tot heden heeft doorgewerkt, nadat in 1919 de wetenschappelijke publicatie der resultaten een aanvang had genomen.

Bij de behandeling van den invloed der Röntgenstralen*) op de reductiedeeling en op de deeling van gewone cellen blijkt, dat de onderzoeker op vernuftige wijze een „tweelingglas" heeft geconstrueerd. Hij laat n.l. één hyacinthenbol groeien op twee glazen en bestraalt de helft der wortels, terwijl de andere helft ter contrôle dient.

Na de verschijnselen, welke — mits goed geëxperimenteerd — van grooten invloed kunnen zijn voor de oplossing van celkundige vraagstukken, worden de gegevens behandeld omtrent het opwekken van knopmutaties in kleur en vorm, uitkomsten dus, die perspectieven openen van meer direct practisch belang. Eerst worden besproken eenige bijzondere vormen van tulp en hyacinth, verkregen na bestraling en constant blijvende, wanneer de bollen vermeerderd worden, welke mutaties in sommige gevallen de oorspronkelijke variëteit „leerlijker", doch in andere fraaier hebben gemaakt. Opvallend is b.v. een nieuwe vorm bij de hyacinth, waar de binnenste krans der bloemdekslippen korter en smaller is geworden, terwijl aan de randen meeldraadweefsel tot ontwikkeling is gekomen. Microtoom-preparaten hebben het mogelijk gemaakt, dat duidelijk afgebeeld kon worden, waar de stuifmeelkorrels zich bevonden. Moet men zich het zóó indenken, dat een bepaald kwantum „meeldraadvormende stof" de plaats heeft ingenomen van een bepaald kwantum „bloemdekvormende stof"? Een groot onderzoekingsveld ligt hier nog braak, dat met de hulp van biochemie en andere takken van wetenschap op verdere ontginning wacht.

Daarnaast ontstaan — doch alleen de eerste jaren na de bestraling — talrijke niet-blijvende vervormingen (modificaties).

Dr. De Mol geeft een beschrijving en opsomming van de tulpen, die blijvend een gewijzigde bloemkleur hebben aangenomen. Het blijken niet minder dan 12 soorten te zijn, terwijl bovendien bij 6 soorten verandering is opgetreden in de kleur der loofbladeren (bontbladigheid enz.). Bemoedigend is vooral, dat de schrijver niet theoretiseert over hetgeen zou kunnen ontstaan, maar slechts een overzicht geeft van hetgeen reeds tot stand is gekomen.

Na te hebben medegedeeld,op welke wijze het z.g. parkietenkenmerk †) zich even vluchtig heeft vertoond, maar nog niet volledig is gebleven, volgt de z.g. deelingshypothese van De Mol, d.w.z. zijn verklaring van het ontstaan dezer erfelijke anomalieën. Volgens het oordeel van De Mol kunnen alle waargenomen erfelijkheidsanomalieën, dus de waargenomen cellen met abnormaal aantal chromosomen, abnormale kleur of abnormale afmeting, teruggebracht worden tot het inwerken van invloeden van buiten af tijdens het uiterst subtiele proces der kerndeeling. Deze invloeden kunnen zoowel de meer gewone temperatuurinvloeden zijn, als zeer bijzondere, zooals röntgenstraling. Dikwijls hebben deze tengevolge, dat het proces der deeling, dus het bewegen van de chromosomen naar de polen, beïnvloed wordt, n.l. totaal belemmerd, vertraagd of versneld. De onderstelling ligt voor de hand, dat in vele gevallen deze deelingsbelemmering, deelingsvertraging of -versnelling, zich slechts uitstrekt tot bepaalde genen, d.w.z. tot de veronderstelde materieele dragers der erfelijke

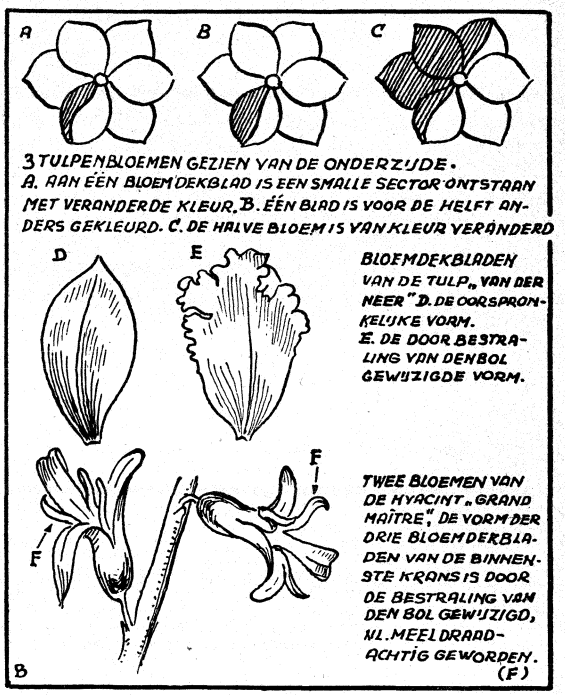

kenmerken (erfelijke factoren), liggende òf in de chromosomen, dus binnen de celkern, òf daarbuiten.

De in 1928 opgestelde „deelingshypothese" zal den onderzoeker kunnen leiden bij de interpretatie van de gevonden effecten of bij het zoeken naar nieuwe verschijnselen op dit gebied.

De hierboven in het kort gereleveerde publicatie in Philips' Technisch Tijdschrift doet er nog weer eens aan herinneren, dat hier sprake is van een belangrijk wetenschappelijk levenswerk. Gedurende de laatste tien jaren is er ook in het buitenland door talrijke biologen-genetici geëxperimenteerd met Röntgenstralen, doch onze landgenoot De Mol heeft tot de éérsten behoord, niet in navolging van buitenlanders, doch in aansluiting op zijn eigen experimenten met hooge en lage temperaturen. In zijn geschriften van 1925 kon men reeds lezen, hoe hij al in 1922 begon met de bestraling van 16-chromosomige en 25-chromosomige hyacinthen. Hij is ook de eerste geweest, die hiermede wetenschappelijke resultaten bereikte, welke voor de kweekers-praktijk tastbare economische waarde bezaten. Daardoor zijn de tulp en de hyacinth de eerste sierplanten geweest, waarbij door Röntgenbestraling waardevolle knopmutaties in vorm en kleur zijn opgewekt, die als zelfstandige planten zijn voortgekweekt. §) Het „wonder" schuilt in het zich handhaven der nieuwe eigenschappen.

BOTANIE
CYTOLOGIE

*) De bestraling der bollen verricht dr. De Mol tusschen Juni en November met doses, die varieeren van 100 tot 1200 r.; in Juni begint n.l. in den nieuw aangelegden bol de vorming van de nieuwe bloem, die in November voltooid is, inclusief de geslachtscellen. De eerste phase van het groeiproces, de celdeeling, is dan geschied; de tweede phase, de celstrekking, moet dan nog bijna geheel beginnen.

†) Parkiet- of papegaaitulpen zijn tulpen met grillige vormen en levendige kleuren.

§) Het voortkweeken geschiedt door den heer R. C. Segers te Lisse.

(Ontleend aan het Orgaan van Philips' Natuurkundig Laboratorium)

(Vor. ber. Botanie 2507 G.)

A. GEEN BRILLEN MEER? — De contactlens. — De redactie van de Telegraaf was zoo welwillend ons de overname van het in dit blad van 31 October 1937 gepubliceerde artikel: „Geen brillen meer?" toe te staan. Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:

Een bril blijft een lastig ding. Men kan hem verliezen, hij kan op het meest ongelegen oogenblik beslaan, hij kan een rood randje op den neuswortel veroorzaken, bij het zwemmen spoelt hij weg en er kunnen nog veel meer narigheden mee gebeuren. Het is dus duidelijk, dat de bril nog steeds als een noodzakelijk kwaad wordt beschouwd en dat men het gaarne zonder dat nuttige instrument zou doen.

Misschien is het dan ook wel daaraan toe te schrijven, dat men in Amerika met luider stemme voorspelt, dat de bril zijn ondergang tegemoet gaat. „De bril is verouderd", zegt men daar, „want wij hebben iets veel beters. Wij hebben de contactlens!" De contactlens is een gebogen glaasje, dat niet in een montuur vóór het oog, doch op den oogbol zelf wordt aangebracht. Het glas wordt precies aan den vorm van het oog aangepast, en de randen worden onder de oogleden geschoven, zoodat van buiten niets bijzonders aan het oog te zien is. De drager van een stel contactlenzen draagt dus feitelijk een „onzichtbaren bril" — en dat is iets wat tot de fantasie spreekt. En vermoedelijk komt het daardoor, dat onlangs in een Amerikaansch vaktijdschrift een zeer optimistisch gesteld artikel verscheen, waarin de voorstelling werd gewekt alsof het nu met dien goeden ouden bril definitief afgeloopen zou zijn. De contactlens zou volgens den schrijver dé oplossing beteekenen voor autorijders, tennisspelers, zwemmers en voor alle anderen, die van een bril veel last ondervinden. Men zou zoo'n lens voor weinig geld pasklaar bij zijn oogarts kunnen krijgen, dat wil zeggen: men zou uit 10—25 soorten kunnen kiezen en de brilledragers zouden definitief uit den brand zijn. Het klonk alles prachtig en het gevolg van deze en dergelijke publicaties zal dan ook wel zijn, dat talloozen hun opticien zullen vragen: „Wat kost me zoo'n onzichtbare bril? Ik wou er graag een hebben".

Zulke vragen hooren ook de Nederlandsche oogartsen zich den laatsten tijd wel eens stellen. En daarom hebben wij ons gewend tot den geneesheer-directeur van het befaamde ooglijdersgasthuis te Utrecht. De hoogleeraar verwees ons naar zijn hoofdassistent, dr. P. F. X. Thier, die een zeer uitgebreide studie van de contactlenzen heeft gemaakt en op dit gebied als dé expert in Nederland moet worden beschouwd. Dr. Thier leerde de moeilijke kunst van het vervaardigen en aanpassen der contactlenzen in de laboratoria van dr. Dallos te Boedapest, die zijn werkzaamheden onlangs naar Londen verplaatste. Er zijn in heel Europa slechts vijf onderzoekers van naam, die zich met deze materie bezighouden en dr. Thier is een van hen. Zijn opinie omtrent „het verdwijnen van den bril" was kort maar krachtig: „Humbug! Ik kan mij kwaad maken om zulk soort publicaties! Er is geen sprake van dat de bril de eerste halve eeuw van het tooneel zal verdwijnen!"

„De toekomst van de contactglazen is ongetwijfeld groot", aldus vervolgde hij, „maar men zal zeker nog vijftig jaren noodig hebben eer de techniek zoo ver is, dat ze algemeen kunnen worden gedragen. Weet u wat het groote bezwaar is? Dat het dragen van een stel contactglazen vooralsnog veel en veel hinderlijker is dan het dragen van een bril, ook al passen die glazen nog zoo goed en al zijn ze ideaal gemodelleerd naar den vorm van het oog. Het duurt vaak geruimen tijd eer men aan het hinderlijke gevoel gewend is. Wij hebben ze wel eens bij wijze van proef gemaakt voor gefortuneerde oogpatiënten, die ze uit schoonheidsoverwegingen bestelden. En het resultaat? In de meeste gevallen lagen ze binnen twee uur in de kast en stond „die lastige bril" weer op zijn oude plaats!"

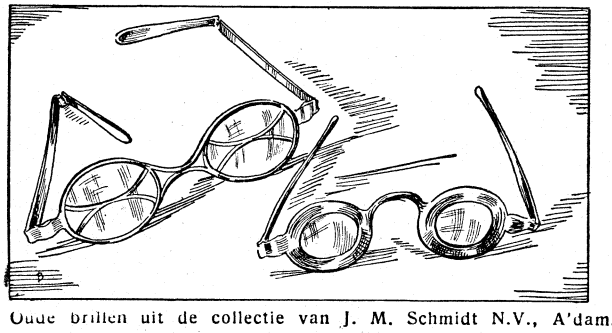

Oude brillen uit de collectie van J. M. Schmidt N.V., A'dam.

„Maar waarom worden er dan contactlenzen gemaakt? Wat is dan het voordeel?"

Lange behandeling. — „Het voordeel ligt hierin, dat ze in bepaalde gevallen van onschatbare waarde kunnen zijn. Er zijn n.l. patiënten, die ook met den meest zorgvuldig geconstrueerden bril onmogelijk geholpen kunnen worden. Zulke patiënten waren tot nu toe vaak „hopelooze gevallen". Dank zij den contactglazen kan men van zulke invaliden eensklaps weer nuttige leden van de maatschappij maken. Maar dat heeft wat voeten in de aarde!

Zoo'n behandeling duurt zeer lang. Met het maken van een goed contactglas zijn een week of vier gemoeid. In dien tijd moet de patiënt ettelijke malen worden behandeld, en één zoo'n behandeling kan uren duren. Alleen om de menschen te leeren het glas in en uit het oog te nemen hebben wij bij onhandige patiënten soms wel een halven dag noodig.

Het is voorts de grootste dwaasheid, dat men zulke glazen „pasklaar" in massa zou kunnen fabriceeren. Er zijn geen twee menschelijke oogen gelijk, en daaruit volgt al, dat ieder glas voor den betrokken patiënt speciaal gemaakt moet worden. De prijs komt dan ook op minstens honderd gulden. De patiënten van onze polikliniek krijgen ze nog wel goedkooper, maar daar moet dan ook heel veel geld bij".

Uniek. — Dat de prijs hoog moet zijn is ons wel gebleken bij de bezichtiging van de ateliers, die in een nieuw gebouw in den tuin van het ooglijdersgasthuis zijn ondergebracht. Het zijn tot nu toe, voor zoover bekend, de eenige op het vasteland, waar men contactglazen volgens het systeem van dr. Dallos vervaardigt. De techniek werd in de laboratoria van het gasthuis uitgewerkt, en daar construeerde men ook de benoodigde instrumenten. Men neemt hier allereerst een afdruk van den oogbol van den patiënt, met behulp van een speciaal preparaat, dat op den oogbol wordt aangebracht en spoedig hard wordt. Wanneer dit uiterst minutieuze werk is verricht, maakt men van het verkregen negatief achtereenvolgens afdrukken in gips en koper. De modellen worden zorgvuldig bijgewerkt, want de glazen moeten precies aansluiten, maar zij mogen toch nergens op het oog drukken. Er zijn zelfs plaatsen op den oogbol, die niet den minsten druk kunnen verdragen en daarom mag het glas slechts enkele „hoofdsteunvlakken" hebben. Naar den laatsten koperen vorm wordt vervolgens het glazen schaaltje gemodelleerd. Het moet dan nog worden bijgewerkt, waarvoor per glas meestal vijf à zes zittingen noodig zijn, en ten slotte moet de eigenlijke „bril", dus het optische gedeelte, op het glaasje worden geslepen door middel van zeer vernuftige machientjes, die men hier in werking ziet.

Wanneer men dat alles in de ateliers van het ooglijdersgasthuis heeft zien gebeuren, begrijpt men dat massaproductie van het „goede" contactglas volslagen nonsens is.

„Het is niet onmogelijk, dat er nog eens een betere werkmethode zal worden gevonden", aldus dr. Thier. „De thans gevolgde is nog tamelijk omslachtig, hetgeen het gevolg is van het feit, dat het glas zoo weinig soepel is. Wij hebben vroeger al geëxperimenteerd met ontkalkte schalen van duiveneieren, die wij door een speciale bewerking wisten te verharden, en in de laatste jaren hebben wij gepoogd contactglazen te maken van z.g. „buigbaar" glas — plexiglas en dergelijke, — die vrijwel alle harsproducten zijn. Wij kregen zoo wel goede „glazen", maar door hun soepelheid verloren zij iedere optische waarde. Want als de buiging van het glaasje maar iets verandert, wordt het misschien van „min vier" eensklaps „plus veertig".

De techniek zal nog een stof moeten vinden, die zacht en soepel is in het dragen en die toch den eens gegeven vorm nauwkeurig behoudt. Tot zoolang zal het wel duren eer men uit ijdelheidsoverwegingen een „onzichtbaren bril" gaat koopen!"

Voor operazangers. — Ten slotte halen wij een passage aan, welke prof. dr. H. J. M. Weve, geneesheer-directeur van het ooglijdersgasthuis in het jongste jaarverslag van deze instelling schreef in zake de contactlenzen: „De afwijkingen, waarvoor contactglazen in aanmerking komen, zijn zeldzaam, zoodat de opticiëns niet bevreesd hoeven te zijn, dat zij van onze ateliers eenige concurrentie hebben te duchten. Tot de voornaamste van die afwijkingen behooren de zoogenaamde gevallen van keratoconus en van sterk onregelmatig astigmatisme, beide aandoeningen, waarbij het oogoppervlak zeer grillig vervormd is. Voorts zeer zware gevallen van bijziendheid en sommige gevallen van aphakie (oogen, waarbij de lens ontbreekt). Ook zijn er wel enkele min of meer sociale indicaties. Een operazanger of -zangeres, die zonder bril hulpeloos is, kan toch bezwaarlijk met een bril in een Wagneropera optreden. Met behulp van een contactglas blijft hij of zij voor de kunst behouden. Er zijn ook beroepen waarbij het gelijktijdig gebruik van beide oogen noodzakelijk is, terwijl de oogen onderling zooveel in sterkte verschillen, dat met behulp van brilleglazen toch geen goede samenwerking te verkrijgen is. Dit euvel kan soms ook weer door contactglazen verholpen worden".

(De Telegraaf)

(Vor. ber. Optiek 635 D.)

B. MEXICO. — Immigratie. —

Naar aanleiding van het door de Mexicaansche regeering genomen besluit tot toelating in 1938 van vijf duizend immigranten uit Nederland deelt het gezantschap van Mexico te 's-Gravenhage nog mede, dat de volgende personen voorrang zullen genieten:

1. kapitaalbeleggers in Mexicaansche landbouw-, industrieele en exportondernemingen;
2. renteniers;
3. degenen die vaste goederen bezitten in Mexico;
4. studenten;
5. bloedverwanten in eersten en tweeden graad, echtgenooten, familieleden van buitenlanders, toegelaten of gevestigd in Mexico;
6. gérants, superintendenten, directeuren, hoofdleiders van handelsondernemingen, waarvan de beteekenis is gebleken door het ministerie van Binnenlandsche Zaken;
7. handelsreizigers, vertegenwoordigers van handelshuizen;

8. kunstenaars, beroepssportlieden, leeraren;
9. technici, welke niet zijn te vervangen in Mexico, om leiding te geven aan de bevordering en ontwikkeling der industrie.

Buitengewone faciliteiten zullen worden verleend voor een langdurig verblijf aan buitenlanders gehuwd met Mexicaansche vrouwen.

Inlichtingen verstrekt het consulaat-generaal van Mexico, Diergaardelaan 41b, Rotterdam.

(Vor. ber. Immigr. beperking 1540 I.)

21 DECEMBER 1937

A. MEMEL. — Het vraagstuk van de onteigening. —
Dezer dagen is de Landdag van Memel bijeen gekomen om de bekende kwestie van de onteigeningen in Memelland door de Litausche regeering te bespreken. Deze onteigeningen zijn geschied voor het vergrooten van de haven en voor het aanleggen van een vliegveld, ter verbetering van verbindingen tusschen Memel en Litauen.

Duitsche kringen te Memel en de Duitsche pers hebben verklaard, dat deze onteigeningen onwettig waren. De Duitsche autoriteiten hebben de buitenlandsche journalisten te Berlijn uitgenoodigd naar Memel te gaan om deze vergadering bij te wonen. De Duitsche afgevaardigden deden felle aanvallen op de Litausche regeering. De vroegere communist Suhrau deed een beroep op de groote mogendheden en bezwoer hen de wanhoop van de bewoners van Memel, die door de tirannie van de regeering van Litauen geen vrijheid van spreken meer hebben, te lenigen.

De voorzitter verklaarde, dat niemand de noodzakelijkheid van de onteigening betwistte, doch hij verlangde in beginsel het intrekken van de wet en stelde voor het twistpunt voor te leggen aan het Permanente Hof van Internationale Justitie te 's-Gravenhage. (Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Memelgebied 2065 M.)

B. FRANKRIJK. — De Prix Goncourt toegekend aan Charles Plisnier. —
De Belgisch-Fransche schrijver Charles Plisnier, zoo juist bekroond met de Prix Goncourt voor zijn boek „Faux Passeports", is 40 jaar oud. Hij werd geboren te Ghlin in de provincie Henegouwen, maar studeerde aan de universiteit te Brussel, waar hij sedert 1922 ingeschreven is bij de advocatenbalie. Na verschillende verzenbundels te hebben gepubliceerd, wist Plisnier naam te maken met zijn in 1936 verschenen roman „Marriages". Sedertdien wijdt hij zich geheel aan de litteratuur. Het vorige jaar was hij reeds candidaat voor de Prix Goncourt met zijn werk „Faux Passeports", dat bestaat uit 5 verhalen, spelende in sociaal revolutionnaire kringen van onzen tijd.
(Les Nouv. Littéraires) **(V. b. Prix Goncourt 2585 E.)**

C. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Het bezoek van Minister Delbos aan Praag. —
Op 18 Dec. 1937 is te Praag een communiqué uitgegeven over de besprekingen, die door Delbos gevoerd zijn met de Tsjecho-Slowaaksche autoriteiten. Daarin wordt o.m. gezegd:

Alle problemen betreffende de betrekkingen tusschen Tsjecho-Slowakije en Frankrijk, evenals de algemeene Europeesche toestand werden bestudeerd. De politiek der beide staten blijft trouw aan de beproefde gemeenschappelijke principes, die geen enkele mogelijkheid van verzoening uitsluiten.

Tijdens de besprekingen is er de nadruk op gelegd, dat beide regeeringen in den wensch den vrede in Europa te handhaven bereid zijn iedere actie te begunstigen, die de toenadering tot alle nabuurlanden kan vergemakkelijken. Zij hebben de overtuiging, dat de bestaande verbintenissen geen hinderpalen opwerpen voor een dergelijke toenadering, die van politiek en economisch standpunt ten voordeel zou strekken van alle betrokkenen en van geheel Europa, (Prager Presse) **(Vor. ber. Min. Delbos 3058 A.)**

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Kapok. —

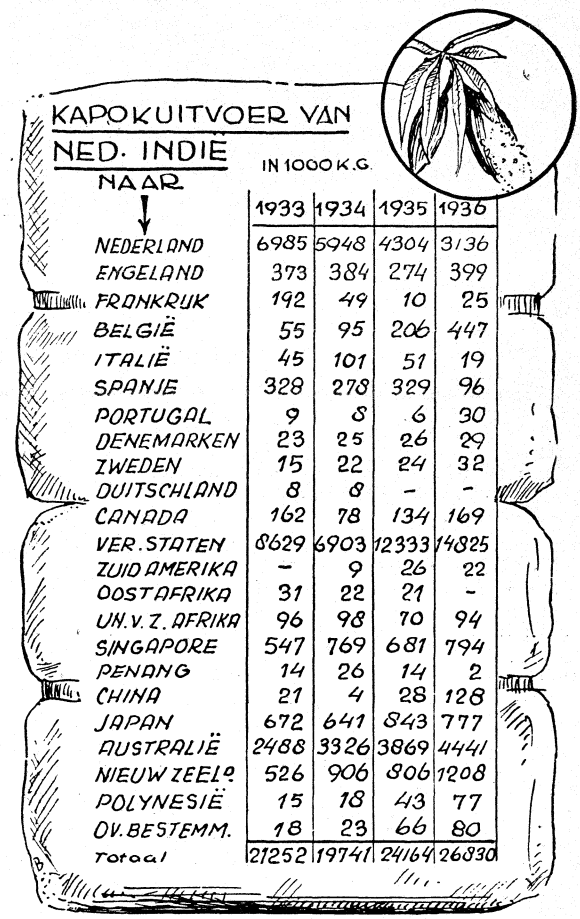

NAAR ↓	1933	1934	1935	1936
NEDERLAND	6985	5948	4304	3136
ENGELAND	373	384	274	399
FRANKRIJK	192	49	10	25
BELGIË	55	95	206	447
ITALIË	45	101	51	19
SPANJE	328	278	329	96
PORTUGAL	9	8	6	30
DENEMARKEN	23	25	26	29
ZWEDEN	15	22	24	32
DUITSCHLAND	8	8	-	-
CANADA	162	78	134	169
VER. STATEN	8629	6903	12333	14825
ZUID AMERIKA	-	9	26	22
OOST AFRIKA	31	22	21	-
UN. V. Z. AFRIKA	96	98	70	94
SINGAPORE	547	769	681	794
PENANG	14	26	14	2
CHINA	21	4	28	128
JAPAN	672	641	843	777
AUSTRALIË	2488	3326	3869	4441
NIEUW ZEELD	526	906	806	1208
POLYNESIË	15	18	43	77
OV. BESTEMM.	18	23	66	80
totaal	21252	19741	24164	26830

(Overname zonder bronvermelding verboden)

E. FRANKRIJK. — Begrooting 1938 goedgekeurd. —
De Kamer heeft de begrooting 1938 met 547 stemmen tegen 25 aangenomen. Zij geeft aan uitgaven 54.599.318.506 frs., aan inkomsten 54.600.332.808 frs. aan.

De minister van Financiën dankte de Kamer de begrooting met zooveel welwillendheid te hebben behandeld en de voorzitter van de Kamer dankte den minister de behandeling van de begrooting zoo gemakkelijk te hebben gemaakt. (Le Temps)

(Vor. ber. Begrooting 3056 C.)

F. NEDERLAND. — Onderwijs. - De onderwijzersopleiding in 1937-1938. —
Naar uit een statistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt, bleef het aantal kweekscholen in 1937 onveranderd en bedraagt 90. Hiervan zijn er 7 ongesubsidieerd.

Het aantal leerlingen in opleiding voor de onderwijzersakte daalde van 5.948 in 1936-'37 tot 5.339 in 1937-'38. Deze achteruitgang met 609 leerlingen vindt zijn verklaring in het feit, dat het vertrek van de kweekscholen de toelating tot de kweekscholen belangrijk overtrof. De bezetting der 3 leerjaren van de onderwijzersopleiding bedroeg op 16 Sept. 1936 achtereenvolgens: 1.640, 1.812 en 2.496. De leerlingen van het relatief sterk bezette, 3de leerjaar verlieten in 1937 voor het meerendeel de kweekscholen. De

toelating bleef bij dit vertrekcijfer ten achter, zoodat de totale schoolbevolking verminderde.
Het aantal opleidingen voor de hoofdakte bedraagt thans 74, waaronder 21 niet van Rijkswege gesubsidieerde. Verleden jaar bedroegen deze aantallen respectievelijk 75 en 22.
De wijzigingen voltrokken zich uitsluitend bij de ongesubsidieerde opleidingen.
Het aantal leerlingen der opleidingen voor de hoofdakte daalde van 2.863 in 1936-'37 tot 2.802 in 1937-'38.
Ook het aantal docenten liep terug. Op 16 Sept. '37 waren er aan de gezamenlijke kweekscholen 996 docenten verbonden tegen 1.048 een jaar te voren.
Het aantal normaallessen bleef in 1937 onveranderd.
Het aantal leerlingen daalde van 231 tot 197.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. 2422 D.; Onderwijs 3055 B.)

22 DECEMBER 1937

A. ZWITSERLAND. — Bondspresident gekozen. —
De Zwitsersche Bondsvergadering heeft 16 Dec. '37 met 153 van de 181 geldige stemmen den tegenwoordigen vice-president van den Bondsraad, dr. Johannes Baumann, tot Bondspresident voor het jaar 1938 gekozen. (Neue Zürcher Zeitung) **(2592 F.)**

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van Verkeersfonds goedgekeurd. —
De Tweede Kamer heeft 14 Dec. '37 zonder hoofdelijke stemming de begrooting van het Verkeersfonds voor 1938 goedgekeurd. (Het Volk)
(V. b. Begrooting 3057 A.; Verkeersfonds 2722 I.)

C. BELGIE. — Begrooting 1938 goedgekeurd. —
De Kamer heeft het ontwerp van begrooting voor 1938 goedgekeurd met 114 stemmen tegen 27 stemmen en zes onthoudingen. Bij den aanvang van de Kamerzitting diende De Man, minister van Financiën, een wetsontwerp in, waarbij de regeering gemachtigd wordt, de helft van de Fransche leening van 1932, aangegaan tegen een rente van 5½%, terug te betalen. De terug te betalen som bedraagt 700.000.000 francs in papiergeld. (Agence Belga)
(Vorig bericht 2968 G.)

D. RECHTSZAKEN. — De gegijzelde journalist. —
Het gerechtshof te 's-Gravenhage heeft in hooger beroep afwijzend beschikt op het verzoek tot opheffing van de gijzeling van den journalist C. L. Hansen, redacteur van Het Vaderland, wiens gijzeling was bevolen op grond van zijn weigering om als getuige mededeelingen te doen over de bron van een publicatie in zijn blad betreffende een geheime raadsvergadering. (Het Vaderland)

E. NEDERL. OOST-INDIE. — De salarisherziening voor burgerlijke ambtenaren. —
Nadat de regeering medio Januari een salarisherziening in den Volksraad had aangekondigd, is de permanente bezoldigingscommissie voortdurend doende geweest. Er was een drieledige werkcommissie samengesteld, bestaande uit de heeren Krijger, hoofd van het bezoldigingskantoor, Wieghel, referendaris van verkeer en waterstaat, Soerosno, ambtenaar bij economische zaken. De commissie heeft 6 December haar verslag bij de regeering kunnen indienen.
De bezoldigingscommissie heeft gedurende haar werkzaamheden de commissie voor georganiseerd overleg voortdurend op de hoogte gehouden; met de commissie werd steeds goede samenwerking verkregen.
Thans zijn bij de regeering voorstellen ingediend betreffende de bezoldiging voor burgerlijke landsdienaren; die voor militaire landsdienaren zijn nog niet bekend.
De herziening voor burgerlijke landsdienaren vordert waarschijnlijk een bedrag van *f* 12.000.000 boven de raming voor de begrooting 1938.
De voorstellen, welke nog door de regeering moeten worden goedgekeurd en vervolgens nog door den Volksraad worden behandeld, brengen verruiming voor de kindertoelagen, die van 2½ op drie procent zijn gebracht, terwijl het maximum daarvan van 10 tot 25 gulden per maand is verhoogd. Verder is voorgesteld, dat niemand als gevolg van deze nieuwe regeling in inkomsten zal achteruitgaan, terwijl de standplaatstoelagen niet verrekend worden met de overgangsbezoldigingen.
Een belangrijke wijziging ten aanzien van de tegenwoordige regeling is, dat ook de horizontale overgang weer grootendeels wordt hersteld, terwijl getracht is tegemoet te komen aan den gang in de promotie, welke door den afgeloopen crisistijd is vertraagd. Ook kan gewezen worden op de gunstige nevenregeling, waarbij o.a. de vergoeding van onkosten voor geneeskundige behandeling is geregeld.
Het geheele inlandsche bestuur wordt uit de zgn. regionale salarisregeling gelicht en zal een aanzienlijke salarisverbetering verkrijgen, evenals de groep der inlandsche onderwijzers.
Het verloop der salarisschaal met een verkorte basis van 19 jaar, typeert voorts de poging tot verbetering, aangezien daardoor het eindsalaris eerder wordt bereikt. Dit eindsalaris wordt over het algemeen niet verhoogd.
Voor zoover het de hoogste functie betreft, kan gezegd worden, dat het niveau van het eindsalaris vrijwel geheel gelijk is gebleven. Voor academici zal het bedrag van *f* 825 voortaan het eindsalaris zijn.
Bij het Europeesche onderwijs worden de thans vigeerende eindsalarissen practisch gesproken gehandhaafd.
Bij de vaststelling der standplaatstoelagen, zal worden uitgegaan van het standpunt, dat deze eerst zullen worden verleend, wanneer het locale duurte-indexcijfer drie procent ligt boven den gemiddelden duurte-index. Bovendien wordt, in verband met het feit dat de standplaatstoelagen in het nieuwe salarissysteem een voornamer plaats zullen innemen dan in het oude, verruiming van de salarisgrens door toekenning van bijslag van *f* 500 tot *f* 800 salaris gewenscht geacht. (Aneta)
(Vorig bericht 2095 C.)

F. FRANKRIJK. — Verslag van Delbos' Europeesche reis. —
1. Berlijn. — Ontmoeting met den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken Von Neurath.
2. Warschau. — Onderhandelingen met min. Beck.
3. Boekarest. — Onderhandeling met minister Antonescu.
4. Belgrado. — Onderhandeling met minister Stojadinowitsj, vernieuwing van het handelsverdrag.
5. Praag. — Onderhandelingen met ministers Hodza en Krofta.

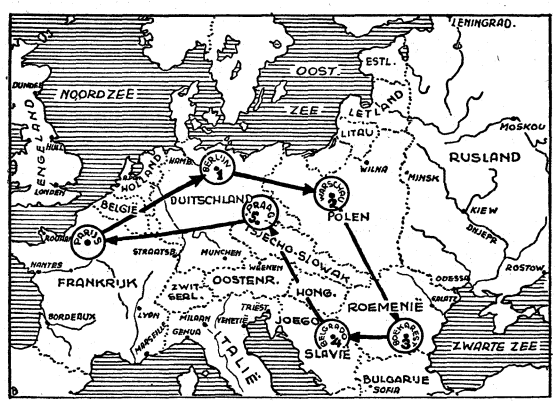

(Overname zonder bronvermelding verboden)

In den onder voorzitterschap van president Lebrun gehouden Franschen ministerraad heeft minister Delbos verslag uitgebracht over zijn reis naar Midden-Europa. Hij wees er op, dat zijn reis hem in staat had gesteld, overal de soliditeit vast te stellen van de banden, die Frankrijk met de bezochte landen verbinden. Uit de besprekingen bleek de gehechtheid van Frankrijk en zijn vrienden, zoowel aan de overeenkomsten als aan den Volkenbond. (Le Temps)
(Vor. ber. Delbos 3063 C.)

G. DUITSCHLAND. — Uitbreiding der vlootmacht. - Het program-1937 en zijn uitvoering. —
Volgens het Marine-Jaarboek, dat te Hamburg is verschenen, bedroeg het vlootbouw-program voor 1937 in totaal 335.297 ton tegen 290.540 ton in 1936. Het program omvat 152.000 ton aan slagschepen, 38.500 ton aan zware kruisers, 52.400 ton aan lichte kruisers, 36.866 ton aan torpedojagers en 25.531 ton onderzeeërs.
Van de linieschepen staan twee eenheden op de werf te Hamburg. Deze schepen zullen bewapend worden met acht kanonnen van 38 centimeter en twaalf stukken van vijftien centimeter. Te Kiel staan twee vliegtuigmoederschepen op stapel.

Verder staan op het program twee lichte kruisers van 7000 ton en 15 torpedojagers met totaal 11.400 ton.
Ook aan de onderzeevloot wordt krachtig gewerkt: tien duikbooten van 500 ton, twee van 712 ton en 24 van 250 ton werden in dienst gesteld. Verder staan op stapel twaalf torpedobooten van tezamen 9600 ton en twaalf andere, die een waterverplaatsing van 6000 ton elk hebben. (Agence Belga)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2979 D.)

23 DECEMBER 1937

A. FRANK KELLOGG OVERLEDEN. —
Frank Kellogg, oud-minister van Buitenlandsche Zaken van de Vereenigde Staten, oud-gezant van dit land te Londen, en winnaar van den Nobelprijs 1929, is op 21 December '37 op bijna 81-jarigen leeftijd overleden.

Frank Kellogg.

Zijn roem verwierf deze Amerikaansche staatsman bij zijn optreden als minister van Buitenlandsche Zaken in de regeering-Coolidge van 1925 tot 1929. In die jaren bereidde hij het bekende Briand-Kellogg-pact tot uitbanning van den oorlog als politiek machtsmiddel in de internationale politiek voor. In Augustus 1928 was hij, ondanks groote moeilijkheden, en mede dank zij de steun van den Franschen staatsman, met deze voorbereidingen gereed. In September van ditzelfde jaar werd het door vijftien mogendheden te Parijs onderteekend.
Van 1930 tot 1935 was Kellogg voorzitter van het Permanente Hof van Internationale Justitie te Den Haag. In 1935 trad hij, in verband met zijn geschokte gezondheidstoestand, af. Sindsdien heeft Kellogg voortdurend met ziekten te kampen gehad. Een ernstige longontsteking maakte, na een beroerte, een eind aan dit vruchtbare leven.
(N. Y. Herald Tribune) **(V. b. Kellogg-pact 1487 E.)**

B. NEDERLAND. — Mausoleum der Nassau's gevonden. —
Dezer dagen hebben de opperceremoniemeester van H.M. de Koningin, J. H. F. graaf du Monceau, de directeur van het Koninklijk huisarchief, dr. N. Japikse en de Burgemeester van Breda, de heer B. W. T. van Slobbe, een bezoek gebracht aan de Groote Kerk te Breda. Dit bezoek gold een grafkelder, die men onlangs onder de z.g. Prinsenkapel en het grafmonument van graaf Engelbrecht II van Nassau in de Groote Kerk heeft ontdekt, naar aanleiding van aanwijzingen van de wichelroedeloopster, mevrouw Klein-Sprokkelhorst uit Zeist, en waarin men vier kisten heeft gevonden, welke vermoedelijk de stoffelijke resten van de graven van Nassau bevatten. Thans heeft men daarnaar een onderzoek ingesteld, omtrent de resultaten waarvan de meest strikte geheimhouding wordt bewaard.
De kisten zijn gedeeltelijk op een ijzeren raam geplaatst, dat in de muur van den kelder is aangebracht, en gedeeltelijk in nissen in den wand. Twee ervan zijn geopend; een hiervan bevat het stoffelijk overschot van een vrouw, de andere dat van een kind van naar schatting 2 of 3 jaar.
Dat de andere twee kisten nog niet zijn geopend wordt toegeschreven aan het verlangen om de antecedenten van de beide onderzochte geraamten eerst in de Koninklijke archieven op hun juistheid na te gaan, want de veronderstelling is, dat men te doen heeft met het gebeente van de eerste graven van Nassau, waarvan de laatste rustplaats tot op heden niet met zekerheid bekend was. (Het Vaderland)

C. NEDERLAND. - Arbeidsovereenkomst met Duitschland. —
De regeeringspersdienst meldt:
De onderhandelingen over het arbeiden van Nederlandsche werknemers in Duitschland en van Duitsche in Nederland, zijn op 17 Dec. te Berlijn ten einde gebracht. Zij werden geleid door den directeur van den Rijksdienst voor Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling, ir R. A. Verwey, en Ministerial-Direktor dr. Hans Engel van het Duitsche Reichsarbeitsministerium.
Het resultaat van de onderhandelingen is een overeenkomst, die ten doel heeft den wederzijdschen onderdanen het verrichten van arbeid in het andere land te vergemakkelijken. (Regeeringspersdienst)

D. MR. G. VISSERING OVERLEDEN. —
Op 19 Dec. '37 is Gerard Vissering, oud-president van De Nederlandsche Bank, op ruim 72-jarigen leeftijd overleden.

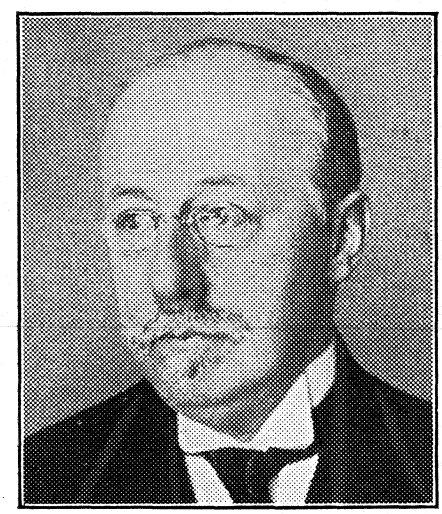

Mr. G. Vissering.

Aan een levensbeschrijving van de hand van Mr. L. J. A. Trip, president van De Nederlandsche Bank, ontleenen wij het volgende:
Hiermede is een leven afgesloten van groote en talentvolle werkzaamheid, van toewijding niet alleen aan de directe eigen taak, maar ook aan tal van daarbuiten gelegen doelstellingen van wetenschappelijken en cultureelen aard.
Zijn eigen taak heeft gelegen op het terrein van het circulatiebankwezen. In 1906, toen hij naar Nederlandsch-Indië werd geroepen om op te treden als president van de Javasche Bank, heeft hij zijn eerste schreden op dat terrein gezet. Hij heeft de Indische Circulatiebank gereorganiseerd en gemoderniseerd en hij heeft haar de plaats gegeven, die haar in het financieele en economische leven van Nederlandsch-Indië toekwam.
Toen in 1912 door het aftreden van mr. N. P. van den Berg, het presidentschap van De Nederlandsche Bank openviel, was Vissering de aangewezen man om de leiding van de circulatiebank in het Moederland op zich te nemen. Tot October 1931 heeft hij die leiding in handen gehad.

Zijn werkzaamheid en persoonlijkheid verschaften hem ook in internationale kringen een groot gezag. Verschillende malen deden buitenlandsche regeeringen een beroep op zijn medewerking en voorlichting.
In 1911 trad hij op als adviseur der Chineesche regeering in munt- en bankzaken. In 1925 bracht hij met prof. dr. E. W. Kemmerer rapport uit aan de regeering van Zuid-Afrika over den terugkeer van dat land tot den gouden standaard. In 1922 was hij lid van het Bankierscomité te Parijs op uitnoodiging van de Commission des Réparations, terwijl hij in 1922 het presidium bekleedde van de vergadering van deskundigen, op verzoek van de Duitsche regeering naar Berlijn gekomen. Hij nam in 1919 het initiatief voor de samenkomsten te zijnen huize te Amsterdam van vooraanstaande economisten uit verschillende landen. Deze besprekingen leidden tot het bekende „Memorandum van Amsterdam", dat den stoot gaf tot de in 1920 te Brussel gehouden economische en financieele wereldconferentie. Van deze conferentie werd Vissering vice-president, terwijl hij in 1922 deel uitmaakte van de Nederlandsche delegatie ter conferentie van Genua.

24 DECEMBER 1937

A. CHINA. — Conflict met Japan. - Woe-Pei-Foe. —
De vroeger machtige Chineesche legeraanvoerder Woe-Pei-Foe, die tot 1927 een groote rol in de politiek heeft gespeeld en zich na zijn grooten nederlaag tegen generaal Feng in een klooster teruggetrokken had, is door de Japansche regeering tot vice-president der voorloopige nieuwe Chineesche regeering te Peiping benoemd. (Shanghai Times)
(Vorig bericht China-Japan 3059 F.)

B. AMSTERDAM. — Prijsvraag Raadhuis. —
In de op 20 Dec. '37 gehouden vergadering van Burgemeester en Wethouders met de leden van de Jury-Nieuwe Raadhuis, hebben B. en W., overeenkomstig het advies van deze jury, besloten, de vier inzenders van de ontwerpen, vergezeld van de moto's: 13659, Meron, Ananke en Belfort, tot het deelnemen aan een besloten prijsvraag toe te laten.
Hierna is de voorzitter overgegaan tot het openen van de bij die motto's gevoegde naambriefjes, en heeft medegedeeld, dat de inzenders van de motto's onderscheidenlijk waren de architecten:
13659: ir. H. T. Enviers te Haarlem;
Meron: M. Duintjer en Anke Komter, te Amsterdam;
Anankè: J. F. Staal en Arthur Staal te Amsterdam;
Belfort: J. F. Berghoef te Aalsmeer en ir. J. J. M. Vegter te Leeuwarden. (De Telegraaf) **(2526 B.)**

C. NEDERLAND. — Rectoraten. - Prof. Dr. H. Fryda.
Prof. dr. H. Fryda is voor den verderen duur van het academisch jaar benoemd tot Rector-Magnificus van de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 3037 D.)**

D. DISCONTOKOERSEN. — Polen. —
De Bank van Polen heeft met ingang van 18 Dec. het officieele wisseldisconto verlaagd van 5 tot 4½% en de beleeningsrente van 6 tot 5½%.
(Het disconto bedroeg sedert 26 October 1933 5% en was voordien sedert 21 October 1932 6%).
(Polska Agencia Telegraficzna)
(Vorig bericht Overzicht 2897 B.)

E. ENGELAND. — Internationale toestand - Debatten in het Lagerhuis - Attlee, Neville Chamberlain en Eden. —
Rede van Attlee:
In het Lagerhuis heeft Attlee, de leider der oppositie, een verklaring inzake de politiek der regeering gevraagd.
In zijn rede gispte Attlee den Japanschen inval in China, „waarbij de Japanneezen een volkomen minachting voor het internationale recht aan den dag hebben gelegd". Breedvoerig schetste hij de mogelijke gevaren van den toestand, o.a. het verlangen der Japanneezen naar hegemonie in het Verre Oosten.
Sprekende over Spanje bleef Attlee, ondanks de ministerieele protesten bij zijn meening, dat de Britsche regeering de schalen der weegschaal niet in evenwicht houdt en dat zij in den kaart van den vijand speelt.
Wat de koloniale kwestie betreft, zeide Attlee, dat de Labourpartij niet gelooft, dat koloniën behandeld kunnen worden als tegenwaarden bij diplomatiek loven en bieden. De koloniën moeten in de allereerste plaats bestuurd worden in het belang van de daar levende bevolking. Het Verdrag van Versailles vormt niet het laatste woord in het recht. Veel van het Verdrag is reeds verscheurd en zeker is het tijd, dat een nieuwe regeling beproefd wordt.

Antwoord van minister Chamberlain:
Onmiddellijk na Attlee kwam minister Chamberlain aan het woord. Chamberlain ging in op de rede van Attlee, zeggende, dat het Lagerhuis verrast heeft moeten zijn te constateeren hoeveel Attlee te zeggen had, waarmede het Huis overeenstemt, in het bijzonder ten aanzien van het propagandaprobleem. De regeering is er thans ten volle van overtuigd, dat de oude methode van handhaving der waardigheid niet langer kan worden toegepast in de moderne omstandigheden, aldus de Premier, en dat in deze ruwe en verwarde tijden der internationale betrekkingen het absoluut noodzakelijk is, dat wij maatregelen nemen om ons zelf te beschermen tegen een voortdurende verkeerde voorstelling van zaken.
De bedoelingen van Attlee zijn ons allen gemeen, maar wanneer het aankomt op de methodes om die doeleinden te bereiken, toont Attlee een merkwaardig gebrek aan opbouwende denkbeelden, tenzij dan ten oorlog trekken tegen iedere mogendheid, die niet luistert naar onze protesten. Ik denk, dat wij thans mogen zeggen een tamelijk bepaald denkbeeld te hebben van de problemen, die naar de opvatting der Duitsche regeering moeten worden opgelost om te komen tot een toestand in de Europeesche zaken, welken wij allen wenschen en waarin de naties naar elkander zouden kunnen zien met het verlangen tot samenwerking in plaats van elkander met argwaan en wrok te bekijken. Wanneer wij tot een dergelijken toestand willen komen, kan dat niet geschieden door afspraken tusschen twee afzonderlijke landen.
Ook aan de Spaansche kwestie wijdde minister Chamberlain eenige woorden. Hij zeide, dat het Britsche plan thans aanvaard is door alle mogendheden. Wanneer het, zooals wij hopen, aldus Chamberlain, mogelijk blijkt zeer spoedig een commissie naar Spanje te zenden, zou die commissie op de basis van het Britsche plan derwaarts gaan. De oppositie wenscht interventie ten gunste van één partij in Spanje, terwijl de regeering getracht heeft het evenwicht te bewaren tusschen de twee partijen. Ik denk, dat wij wel mogen beweren, dat in de afgeloopen zes maanden er merkbaar een vermindering aan belangstelling voor Spanje in Europa is ingetreden, hetgeen hoofdzakelijk te danken is aan het feit, dat de Spaansche toestand minder acuut is geworden. Spanje is geëclipseerd door de bedroevende gebeurtenissen in het Verre Oosten.

Rede van minister Eden:
Minister Eden sloot de rij der sprekers. Hij bracht de koloniale kwestie ter sprake en zeide: Ik heb het in zekere kringen voorgesteld gezien, alsof de regeering voornemens zou zijn te trachten met Duitschland een regeling tot stand te brengen op koloniaal gebied op de basis van een oplossing ten koste van andere koloniale mogendheden. Ik wensch deze gelegenheid te baat te nemen om in het openbaar categorisch te verklaren, dat niets verder kan zijn van de bedoeling der Britsche regeering dan met een dergelijk voorstel voor den dag te komen of het te steunen. Juist omdat wij niet trachten een oplossing te zoeken van het koloniale vraagstuk ten koste van de mogendheden, probeeren wij ook niet een oplossing te zoeken van de Europeesche moeilijkheden ten koste van andere mogendheden in Europa.
Inzake het Verre Oosten zeide minister Eden o.m.: Het moet ieder volkomen duidelijk zijn, dat een overweldigende strijdmacht niet bestaat. Men moet zeer wel weten, dat eenige actie in het Verre Oosten moet afhangen van samenwerking met andere naties, naast die, welke thans lid van den Volkenbond zijn.
Wij hebben in het Verre Oosten groote belangen, die niet onvereenigbaar zijn met de belangen van andere naties. Wij zullen ons uiterste best doen deze te verdedigen.
Een zeer belangrijk aspect in den toestand in het Verre Oosten en misschien 't eenige bevredigende, is, dat wij voortdurend en dagelijks in nauw overleg zijn met de regeering der Ver. Staten. De belangrijkste van al onze betrekkingen zijn die van het Britsche gemeenebest met de Ver. Staten. Er is een ware gemeenschappelijkheid van opvatting en dat is het, wat een niet te schatten bijdrage vormt bij de handhaving van den vrede.
Eden voegde hier aan toe: „Mijn conclusie is, dat, hoewel de moeilijkheden groot zijn er geen reden is voor defaitisme. Wij moeten probeeren geduldig, doch vastbesloten te zijn, verzoeningsgezind zonder defaitisme en voortgaan met onze bewapening, omdat wij alleen op die wijze tot een bewapeningsovereenkomst zullen kunnen komen. (Times - Daily Telegraph)
(Vor. ber. Chamberlain 2969 G.; Eden 3001 A.; Lagerhuis 2373 B.)

F. ZWITSERLAND. — Het Retoromaansch officieele taal. —
Bij decreet van 7 December is het Retoromaansch naast het Fransch, Duitsch en Italiaansch als officieele taal erkend. Deze taal wordt in Graubunderland gesproken. De ingezetenen noemen haar Rumonsch, ook wel Churwalsch. Haar echt Romaansch karakter blijkt daaruit, dat 75—80% van haar woordschat van Latijnschen oorsprong is. Er zijn twee hoofddialecten. De literatuur is zeer gering. De belangrijkste dichter is Caderas. (Red. K. H. A.)

G. SOVJET-RUSLAND. — Hoogste Raad. —
Rusland zal nu na de verkiezingen een parlement krijgen van vertegenwoordigers van alle deelen der Unie, onder den naam van Hoogsten Raad. Deze zal

bestaan uit twee huizen, de raad van de Sovjet-Unie en de raad van nationaliteiten. In elk der huizen zullen ongeveer 600 leden zitting hebben. Zij zullen op één dag door een directe en geheime stemming gekozen worden door alle burgers van de Sovjet-Unie die ouder dan 18 jaar zijn.
De Hoogste Raad zal een „presidium" van 37 leden hebben: een voorzitter, 11 onder-voorzitters, een secretaris en 24 leden. Het presidium zal door de beide huizen in vereenigde vergadering worden gekozen.
De nieuwe grondwet verdeelt de Sovjet-Unie in 11 republieken van gelijken rang, en elk daarvan wijst een onder-voorzitter in het presidium van het parlement aan. De voorzitter wordt Stalin. (Prawda)
(Vorig bericht 2912 F.)

A. **NEDERLAND. — Clearingverdrag met Duitschland gewijzigd, tevens handelsverdrag tijdelijk verlengd. —**
De regeeringspersdienst meldt:
Van 7—18 December hebben te Berlijn onderhandelingen plaats gevonden over de regeling van het betalingsverkeer tusschen Nederland en Duitschland in verband met het afloopen van het bestaande verdrag op 31 December 1937.
Na besprekingen hebben deze onderhandelingen tot het resultaat geleid, dat een nieuw clearingverdrag tot stand is gekomen, hetwelk zal loopen tot 31 December 1938. Dit verdrag vertoont slechts weinig afwijking van het tot dusverre bestaande verdrag. Het percentage aan vrije deviezen, dat aan Duitschland wordt toegekend, werd verhoogd en gebracht op 10%. Voorts werden eenige posten, verband houdende met het transitoverkeer en den tusschenhandel, welke tot dusverre niet onder de clearing vielen, onder de nieuwe regeling gebracht.
(Regeeringspersdienst) **(V. b. Clearingverdr. 2720 C.; Handelsverdrag 3044 E.)**

B. **BELGIE. — Leening van Engelsch bankiersconsortium - £ 5 millioen (papierponden). —**
De Belgische minister van Financiën, De Man, heeft met een Engelsch bankiersconsortium een overeenkomst gesloten voor het aangaan van een 4% leening van £ 5 millioen (papierponden) tegen 97%.
Het provenu dezer leening (looptijd 20 jaar) zal dienen voor de aflossing van het restant van het Mendelssohn-crediet, op goudbasis verleend.
Na de aflossing van dit crediet, waarvan nog *f* 38 millioen aan wissels uitstaat, zal de Belgische vlottende schuld geheel geconsolideerd zijn.
(Keesings Fin. Archief) **(V. b. Leeningen 2141 C.)**

C. **NEDERLAND. — Onderwijsbegrooting aanvaard. - Leerlingenschaal blijft gehandhaafd. —**
De Tweede Kamer heeft op 23 Dec. '37 de veel omstreden Onderwijsbegrooting, inclusief de handhaving van de leerlingenschaal, met 57 tegen 30 stemmen aanvaard. Tevoren hebben de heeren Albarda (s.d.-a.p.), Oud (v.d.) en Bierema (lib.) korte verklaringen afgelegd.
Tegen de begrooting hebben tenslotte gestemd: de s.d.a.p., de communisten, de n.s.b. en de chr.-democraten. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 1728 G.; Leerlingenschaal 3017 C.)

D. **SOVJET-RUSLAND. — Nieuwe doodvonnissen. - O.m. van Jenoekidze en Karachan. —**
Het Sovjet-telegraafagentschap meldt:
Op 16 December 1937 heeft het militaire college van het Opperste Gerechtshof van de Sovjet-Unie in besloten zitting overeenkomstig de wet van 1 December 1934 de strafzaak Jenoekidze, Karachan, Orachelasjwiki, Sjtsjeboljadef, Larin, Metelef, Tsoekerman en Stejger behandeld, die beschuldigd zijn van landverraad, terroristische activiteit en systematische spionnage ten gunste van een buitenlandsche mogendheid.
Alle beklaagden bekenden de ten laste gelegde feiten ten volle.
Het militaire college veroordeelde alle beklaagden tot de hoogste strafmaat — den kogel.
Het vonnis is reeds voltrokken.
Jenoekidze was de gewezen secretaris van het centrale uitvoerende comité van de Sovjet-Unie, die in den loop van 1935 van zijn functie ontheven is en administratief verbannen op grond van „politieke en moreele verwording", waardoor hij een trekpop van den „klassevijand"zou zijn geworden.
Karachan heeft een rol gespeeld in de diplomatie; hij is o..m. gezant te Ankara geweest. Ook Tsoekerman was in de buitenlandsche politiek werkzaam; hij is de chef geweest van de westelijke afdeeling van het volkscommissariaat van buitenlandsche zaken.
Van de andere ter dood veroordeelden is Sjtsjeboldajef secretaris van een gewestelijk partijcomité geweest. Larin was in zijn tijd een bekend moralist en stond aan het hoofd van de vereeniging tot drankbestrijding.
(Vor. ber. Zuiveringsactie 3038 B.)

25 DECEMBER 1937

E. **NEDERLAND. — Erkenning Koning van Italië als Keizer van Abessynië. —**
Onze regeering heeft een eersten stap gedaan tot herstel van de officieele goede betrekkingen tusschen Italië en de mogendheden, die in 1935 als leden van den Volkenbond besloten tot sancties over te gaan, opdat deze stappen zouden leiden tot de erkenning ook door andere landen van den Koning van Italië als Keizer van Abessynië. Het zuiver-Nederlandsch belang, de behoefte aan herstel van vlotte diplomatieke betrekkingen met Italië, schijnt de regeering rechtstreeks tot dezen stap te hebben geleid.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Nederland-Italië 2864 E.)**

F. **CHINA. — Conflict met Japan. - Douane-dienst door de nieuwe Chineesche regeering overgenomen.**
De minister van Financiën en voorzitter van de administratieve commissie van de nieuwe Chineesche regeering, Wang Ke Min, heeft aangekondigd, dat de voorloopige regeering de douane-diensten te Tsjing Wang Tau en Tientsin heeft overgenomen.
De totale jaarlijksche opbrengst der douane hier bedraagt 44 millioen yen.
De minister verklaarde verder nog, dat ten aanzien van de leeningen, welke gegarandeerd zijn door de douane-inkomsten, de voorloopige regeering eerlijk en oprecht zal handelen. (Domei)
(Vor. ber. China-Japan 3066 A.)

G. **CHINA. — Conflict met Japan. - Tsingtau's Japansche fabrieken verwoest. - Autonome Commissie te Nanking. —**
Chineesche soldaten hebben 18 en 19 Dec. '37 te Tsingtau talrijke Japansche textielfabrieken en andere bezittingen in brand gestoken. Kilometers ver in den omtrek was de vlammenzee in deze belangrijke verdragshaven in de provincie Sjantoeng zichtbaar. Er is in deze stad een zeer kritieke situatie ontstaan en daar men voor het leven der aldaar wonende 500 Engelschen en 300 Amerikanen vreest, zijn twee Amerikaansche oorlogsschepen derwaarts vertrokken, om tezamen met den zich aldaar bevindenden Britschen kruiser „Suffolk" de buitenlanders in veiligheid te brengen. Japansche represailles, als gevolg van deze algemeene vernietiging van Japansch bezit worden algemeen verwacht. (Telex-A. N. P.)

Autonome commissie te Nanking. — De Japanners hebben te Nanking een autonome commissie ingesteld. Deze is blijkbaar niet bedoeld ter vervanging van Tsjang Kai-Sjek's regeering, aangezien de rol van deze volgens het Japansche plan wordt overgenomen door de z.g. voorloopige regeering te Peiping. De commissie wordt derhalve beschouwd als een zuiver plaatselijk bestuur. Zij bestaat uit Tauhsisjan, den voorzitter, twee ondervoorzitters en acht leden. (Domei - Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht 3067 F.)

H. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Teruel. —**
Naar verluidt zou Teruel door de regeeringstroepen bezet zijn. Generaal Franco meldt echter, dat er nog in eenige straten hevig wordt gevochten.
(Agence Belga) **(Vor. ber. Burgeroorlog 3054 C.)**

A. JAPAN. — Vereenigde Staten van Azië. —

De Vereenigde Staten van Azië zijn het onderwerp eener brochure, die de Japansche regeering dezer dagen heeft toegezonden aan de correspondenten van de buitenlandsche bladen te Tokio; „with the compliments of prince Konoye".
De Philippijnen, China, Indo-China, Siam, Malakka, onze Archipel, Australië en Nieuw-Zeeland vormen deze Vereenigde Staten van Azië.

(Overname zonder bronvermelding verboden)

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Amerikaansch: James T. Farrell — „Fellow Countrymen." (Constable) **(Vor. ber. 3052 C.)**
Duitsch: Hugo von Hofmannsthal — „Beethoven." (H. Reiner Verlag)
Rudolf Holzer — „Das Feuerchen des häuslichen Herds." (Das Bergland-Buch, Salzburg) **(3059 E.)**
Engelsch: W. J. Lawrence — „Speeding up Shakespeare, Studies of the Bygone Theatre and Drama." (Argonaut Press)
Elswyth Thane — „Queen's Folly." (Constable) **(Vor. ber. 3059 E.)**
Fransch: Marguerite Adoux — „Douce Lumière." (Grasset)
Henri Massis — „Le drame de Marcel Proust." (Grasset) **(Vor. ber. 3059 E.)**
Italiaansch: N. Orsini — „Studii sul Rinascimento italiano in Inghilterra." (Sansoni, Firenze) **(3059 E.)**
Nederlandsch: Gerth Schreiner — „Wij leven in Holland." (H. Meulenhoff, Amsterdam)
Jozef Weyand — „De Drie Dwazen." (W. L. en J. Brusse's Uitg. 1937) **(3059 E.)** (Red. K. H. A.)

C. JAPAN. — Kabinet-Konoye - Mutaties. —

De Japansche minister van Binnenlandsche Zaken, Babba, is overleden. Admiraal Soeyetsoegoe volgt hem op.
Soeyetsoegoe was vroeger opperbevelhebber van de Japansche vloot. Hij is een aanhanger van de radicaal-nationalistische richting, zoodat men vooral in nationalistische kringen met deze benoeming zeer is ingenomen. Men verwacht, dat de nieuwe minister de opvoeding van de jeugd volgens de zuiver-nationalistische beginselen zal handhaven.
(Tel. A. N. P.) **(Vorig bericht 2816 D.)**

26 DECEMBER 1937

D. CHINA. — Conflict met Japan. - Vereenigde Staten aanvaarden het Japansche antwoord in zake de „Panay". —

Japan heeft op 24 Dec. '37 een antwoord overhandigd aan den Amerikaanschen gezant te Tokio in zake het bombardement van de „Panay". Reeds 26 Dec. '37 heeft de gezant het antwoord van zijn regeering aan minister Hirota op de nota gezonden. Het Japansche antwoord herhaalt, dat het incident met de „Panay" een gevolg is van een noodlottig misverstand.
Tevens verklaart de Japansche regeering, dat strenge orders zijn gegeven aan leger en vloot om de belangen der Amerikanen en andere buitenlanders te eerbiedigen, zelfs indien hieruit militair nadeel zou voortspruiten. Vervolgens wordt gewezen op het terugroepen van den commandant van de Japansche luchtmacht, generaal Matsoenoemi.
In de nota van Washington wordt verklaard, dat de spoed, waarmede de Japansche regeering heeft geantwoord, een goeden indruk heeft gemaakt, evenals het feit dat Japan zijn verantwoordelijkheid toegeeft en behalve leedwezen en schadevergoeding, ook maatregelen ter voorkoming van herhaling toezegt. Omtrent de lezing van het gebeurde, dat volgens Japansche opvatting aan een ongelukkig toeval is te wijten, handhaaft de Amerikaansche regeering haar standpunt. De Amerikaansche regeering hoopt, dat de door Japan toegezegde maatregelen ook in werkelijkheid afdoende zullen blijken. (N. Y. Herald Tribune)
(Vorig bericht China-Japan 3067 G.)

A. **Wijsgeerige grondslag.** —
De Vereeniging voor Wijsbegeerte des Rechts heeft 18 Dec. '37 te 's-Gravenhage een algemeene vergadering gehouden onder voorzitterschap van prof. mr. R. Kranenburg.
Aan de orde was het prae-advies van jhr. mr. C. M. O. van Nispen tot Sevenaer over: „De wijsgeerige grondslag der democratie".
Jhr. Van Nispen tot Sevenaer gaf een korte toelichting tot zijn prae-advies en vatte dit thans samen in de volgende punten:
1) De mensch is, op grond van zijn redelijke natuur, persoon. Hij alleen heeft een persoonlijk levensdoel en het vermogen van zelfbeschikking. Hij kent immers het doel als doel.
2) Het persoonlijk levensdoel van den mensch, in dit leven de volle ontplooiing van zijn mensch-zijn, na dit leven de erkenning van het volkomen goed, brengt mede, dat iedere mensch rechten heeft.
3) Zelfbesef en erkenning van de onsterfelijke waarde van elken mensch, is de zielkundige voorwaarde voor de verwezenlijking van iederen vorm van democratie, in het bijzonder de staatkundige. Dat besef bracht het Christendom.
4) De mensch kan het goede, dat overeenstemt met zijn menschelijke natuur, niet nastreven dan in samenwerking met anderen. Hij is omwille van eigen welzijn op gemeenschapsleven aangewezen, omdat alleen de (staats)gemeenschap het alzijdig menschelijk goed vermag te verwezenlijken. In dien zin streeft hij naar gemeenschapsvorming krachtens zijn natuur.
5) De gemeenschap is meer dan het individu, dat zich tot de gemeenschap verhoudt als deel tot geheel. Dit deel gaat echter niet op in dit geheel, omdat de enkeling slechts voor de verwezenlijking van zijn eigen welzijn via het gemeenschappelijk welzijn aan de gemeenschap ondergeschikt is.
6) De verwezenlijking van het algemeen belang kan geschieden door de gemeenschap zelve, doch geschiedt als regel door een al of niet uit haar voortgekomen gezagsdrager.
7) Primair berust het gezag bij de gemeenschap. Immers het algemeen welzijn, n.l. het nastreven van het alzijdig menschelijk goed voor de gemeenschapsleden in vereeniging, is iets van de gemeenschap. Als regel komt de bepaling van het middel toe aan hem, wien het doel eigen is. Ergo: komt aan de gemeenschap primair toe te bepalen, hoe het algemeen welzijn zal worden nagestreefd. Haar recht daarop is afhankelijk van de kennis van doel en middel.
8) De gemeenschap heeft dus krachtens haar natuur recht van, aanspraak op zelfbeschikking. Zij heeft geen recht op medezeggingsschap, indien zij noch het materieele goed, datgene, wat moet nagestreefd, noch de wijze, waarop dit moet worden nagestreefd, vermag te beoordeelen.
9) Het vertegenwoordigend stelsel is bij de gemeenschappen van hoogere ontwikkeling, mits gebouwd op trapsgewijze vertrouwen, de meest geëigende vorm om het recht der gemeenschap te verwerkelijken.
10) Parlementaire democratie is niet identiek met volkssouvereiniteit. Zij sluit een eigen recht der overheid niet uit.
11) De dictatuur moge de eenheid van handelen bevorderen, zij maakt de gemeenschap afhankelijk van het inzicht en den wil van één persoon. Dat is een groot gevaar. Niemand vermag volledig over anderen te heerschen, omdat niemand zich zelf volledig beheerscht. Niemand heeft bovendien zooveel inzicht in het geheel eener moderne gemeenschap, dat zijn inzicht alleen het welzijn der gemeenschap waarborgt.
12) Democratie (staatkundige) is slechts mogelijk bij een erkenning van de gelijkwaardigheid van meeningen. Zij beteekent een groot goed. Beduidt zelfbeperking bij de meerderheid en gereede volgzaamheid bij de minderheid.

DEMOCRATIE

13) In de menschelijke persoonlijkheid ligt besloten, dat zij niet opgaat in de gemeenschap, dat zij, voor zoover niet strijdig met het algemeen welzijn, recht heeft op vrije meeningsuiting, recht op gelijkheid voor de wet, recht op vereeniging met anderen.

Gedachtenwisseling. — Mr. J. C. Baak betoogde o.a., dat, terwijl volgens Montesquieu „la vertu" het kenmerk van de democratie is, de democratie, in de inleiding verdedigd, wel eens de ondeugd zou kunnen betrachten, in het tegendeel om te slaan. Den diepsten grond hiervan — aldus spr. — zien wij, op het voetspoor trouwens van Groen van Prinsterer, hierin, dat de maatstaf van het „algemeen welzijn", die grondslag der principieele democratie behoort te zijn, in werkelijkheid niet alleen onbepaald, doch ook onbegrensd is en derhalve in staat, alle empirische waarden inderdaad te verzwelgen.
Mr. Sassen Jr. stelde tegenover de opvatting van den inleider, dat de natuurrechtelijke drager van het gezag de volksgemeenschap zou zijn, de opvatting van spreker, dat de volksgemeenschap de keuze der middelen tot uitoefening van het gezag — en die keuze is van het gezag het essentieele — niet zelve kan bepalen. De stelling, dat de gemeenschap draagster van het gezag is, achtte spreker onjuist en onbewijsbaar en daardoor als wijsgeerigen grondslag der democratie onaanvaardbaar.
Mr. dr. L. W. R. van Deventer betoogde, dat de inleider niet voldoende geslaagd is in het leggen van verband tusschen gezag en volksovertuiging.
Spr. vroeg waarom de inleider de rechtsovertuiging vrijwel heeft verworpen. Ervaring en geschiedenis leeren, dat de cultuur is gevormd doordat groote mannen hun rechtsovertuiging hebben weergegeven.
Alle wetenschappen gaan in elkaar over en er bestaat dus ook geen afzonderlijke, geheel van de andere gescheiden wijsgeerigheid. Men moet de Fraternité, de broederschap, zooals zij in den tijd van de Fransche revolutie is ontstaan, in het verband van dien tijd zien.
Naastenliefde is het hoogste gebod en de achterliggende verborgenheid daarvan is God.
Wil men de democratie fundeeren, dan moet men vertrouwen hebben in zijn regeering, het algemeen kiesrecht en het parlement, maar vooral in de rechtsovertuiging van zijn volk.
Prof. dr. F. Sassen meende, dat de vraag naar den wijsgeerigen grondslag der democratie moet worden gesplitst in deze twee subkwesties: heeft de enkeling in de staatkundig georganiseerde gemeenschap eigen persoonlijke rechten? Hebben de onderdanen recht op daadwerkelijke medezeggenschap in en deelneming aan het staatsbestuur?

De totale staat. — De conclusie van den inleider, dat de totale staat in strijd is met de menschelijke natuur en met die van de gemeenschap, werd door spreker volkomen onderschreven.
Spr. kan intusschen niet inzien, dat de gemeenschap krachtens haar aard een bepaalden drager van het gezag zou vereischen. De gemeenschap vraagt een gezag, bevoegd tot dwingende leiding tot het algemeen welzijn, maar welke de vorm van dit gezag zal zijn en wie er als drager mee zal zijn bekleed, kan alleen worden afgeleid uit hetgeen het algemeen welzijn in bepaalde, concrete en dus veranderlijke omstandigheden eischt.
Alleen à posteriori kan worden uitgemaakt of een bepaalde vorm van staatsgezag in bepaalde feitelijke omstandigheden aan den eisch van behartiging van het algemeen welzijn beantwoordt. Met den inleider is spr. van meening, dat zoowel onder autocratisch als onder democratisch bewind de eisch van het algemeen welzijn kan worden verwezenlijkt. Van een absoluut recht van de onderdanen op deelneming aan het staatsbestuur kan naar de meening van spreker geen sprake zijn. Dit recht hangt altijd af van het

feitelijk voorkomen van bepaalde omstandigheden. Met het oog op die omstandigheden vindt de democratie dan haar wijsgeerigen grondslag in den eisch van het algemeen welzijn. Bij het bereiken van een bepaalden graad van ontwikkeling der gemeenschapsverhouding en beschaving der gemeenschapsgenooten zijn volgens spreker die omstandigheden steeds aanwezig, zoodat hij ook uit dien hoofde de autocratische regeeringsvormen, zooals wij die thans in Rusland, Duitschland, Italië en Franco-Spanje zien, volstrekt verwerpelijk en in strijd met de beginselen van het natuurrecht acht.
Dr. D. Loenen kon onder erkenning van het feit, dat het Christendom de gedachte van de waarde van het individu tot een algemeene overtuiging maakte op grond van allerlei uitingen van Socratici en Stoicijnen, niet het uitgangspunt van den referent aanvaarden, dat n.l. het begrip van de menschelijke zelfstandigheid en van de persoonlijke waarde van iederen mensch eerst van het Christendom dateert, noch dat deze den zedelijken plicht pas verkreeg door de Christelijke doelstelling van het leven. Hij bestrijdt in verband daarmede de opvatting, dat het democratische besef pas gebracht is door het Christelijk bewustzijn eener hoogere volmaaktheid. Dat de geringe tot het allerhoogste is geroepen, werd ook in de oudheid doordacht en verkondigd.

Aristo-democratie. — Jhr. mr. M. van der Goes van Naters wees op het verschil tusschen de moderne democratie en de democratie van Rousseau. Aanhangers van de democratie par outrance bestaan niet, omdat extremisme en democratie onvereenigbaar zijn. De moderne democratie is een aristo-democratie en daarom staat zij z.i. zoo sterk.
Prof. Dooyeweerd constateerde, dat het centrum van 's menschen bestaan niet in de rede ligt, doch in den staat van God. De „unitas ordinis" komt spreker weinig aannemelijk voor. In geen enkele tijdelijke samenleving kan een totaal verband van het geheel der menschelijke samenleving aanwezig zijn.
Spr. verwerpt de gedachte van de moderne democratie.
Mr. A. Stoop achtte de ordelievendheid de hechtste van de pijlers waarop het gezag rust. Maar deze ordelievendheid is niet het uitsluitend bezit van de democratie.
Mr. S. E. J. M. van Lier ging bij de beoordeeling van de democratie uit van een organische samenleving, waarin zoowel de enkelingen als de deelen van het geheel tot hun recht komen. Bij de dictatuur is dit z.i. niet het geval.
Mr. J. C. Coeberg achtte essentieel aan de democratische opvatting het geloof aan de souvereiniteit van het volk. De oude Grieken dachten er niet aan, de slaven tot de demos te rekenen. Het parlementaire stelsel dankt zijn ontstaan aan den wensch om door bespreking tot het juiste besluit te geraken.
Mr. dr. J. J. Boasson wees op de geneigdheid om het woord „democratie" te gebruiken buiten zijn historische grenzen. Feitelijk betreft democratie alleen den staatsvorm.
Zoodra men gaat discussieeren over de vraag wat meer of minder democratisch is, gaat men al buiten het oorspronkelijke begrip uit. De democratie is eigenlijk een regulatieve idee. Wij moeten de beteekenis ervan bekijken volgens het hoogste ideaal, maar dit is niet het monopolie van den „democraat". Anderzijds zouden wij b.v. bij de Papoea's onze ook volgens de democratie gangbare idealen willen doen postvatten niet door hen volgens democratisch beginsel te laten regeeren, doch veeleer door het tegendeel daarvan.
Tot de ontplooiing van den mensch behoort ook de mogelijkheid om te regeeren. Masaryk noemde de democratie een complex van kleine monarchieën.
Democratie, zoo besloot spr., is de meest elastische staatsvorm.
Mr. van Praag schetste het gezag als een historisch geworden begrip, dat oorspronkelijk alleen op geweld berustte en dat geleidelijk is geïdealiseerd.
Prof. Kranenburg gaf toe, dat in de moderne verhoudingen de reine democratie niet mogelijk is. Het is onmogelijk om aan elk onderdeel van het gezag deel te nemen. Men kan er zich toe bepalen, de uitoefening over te laten aan de regeering en bij conflict tusschen regeering en parlement de eindbeslissing te stellen in handen van de „constitution".

Repliek. — Jhr. mr. Van Nispen tot Sevenaer, de gemaakte opmerkingen beantwoordend, erkende, dat, zuiver wijsgeerig gesproken, het gezag niet primair bij de gemeenschap berust. Uitgaande van den mensch kan men zich niet tot de staatkundige democratie beperken. Men moet aldus ook den Papoea geven wat hem als mensch toekomt.
Spr. schetste de verhouding tusschen kroon, parlement en volksgemeenschap.
Gezag is zonder gezagsdrager niet bestaanbaar. Het algemeen welzijn is het doel van de gemeenschap, en door dat doel worden de middelen bepaald. Materieel zoekt ieder in de staatsgemeenschap het beste, maar er is een groot aantal variaties in den vorm, waarin men die gemeenschap wil zien. Het middel komt toe aan dengene, aan wien het doel eigen is.
De overheid heeft z.i. niet het recht, op grond van het algemeen welzijn tegen het gevoelen van het volk in te gaan.
Dictatuur brengt mede het totalitaire regime. Wanneer aan één mensch is gegeven om het staatsdoel te bepalen, dan moet hij aan de menschen het zwijgen opleggen.
De voorzitter vertolkte tenslotte den dank der aanwezigen en sloot de vergadering. (Red. K. H. A.)

27 DECEMBER 1937

A. IRAK. — Verkiezingen. —
De verkiezingen voor de wetgevende vergadering van Irak zijn geëindigd. Zij hebben de regeering een groote meerderheid opgeleverd. De nieuwe Kamer bestaat in hoofdzaak uit gematigde nationalistische elementen. (Agence Belga)

B. NEDERLAND. — Z.K.H. Prins Bernhard's toestand. - Mededeeling van de geneesheeren. —
Omtrent de gevolgen van het ongeluk, dat Prins Bernhard den 29en November jl. heeft getroffen, kunnen wij het volgende mededeelen:
1e. De verwonding van de schedelbekleedselen is genezen.
2e. De hersenschudding heeft een normaal beloop; verschijnselen van schedelbreuk hebben zich niet voorgedaan; chirurgisch ingrijpen is op geen enkel tijdstip in overweging genomen.
3e. Tengevolge van den stoot in de streek van den linker bovensten oogkasrand is een bewegingsbeperking van een der oogspieren veroorzaakt; deze functie-stoornis is thans geweken.
4e. De psychische toestand van Z. K. H. is van den beginne af aan voortreffelijk geweest.
(w.g.) C. L. de Jongh, C. Knapper,
C. T. van Valkenburg.
(Vorig bericht 3052 E.)

C. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's bouwplan gunstig ontvangen. —
Het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden heeft president Roosevelt's ontwerp voor den huizenbouw met 267 tegen 30 stemmen aangenomen. Het ontwerp gaat thans naar den Senaat. Het was het laatste punt op het wetgevende programma van het Huis in deze zitting. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht 3046 C.)

D. AMSTERDAM. — Vereenigde Muziekbibliotheken.
Onder alle Nederlandsche bibliotheken neemt de Openbare Muziekbibliotheek in de hoofdstad een heel bijzondere plaats in. Ze heeft, na vele jaren van voorzichtigen uitbouw, thans eindelijk een behuizing gevonden, die met haar beteekenis strookt. Het gemeentebestuur heeft het ruime schoolgebouw in de Dufaystraat, hoek De Lairessestraat, te Amsterdam beschikbaar gesteld voor de „Vereenigde Muziekbibliotheken" (ook de Toonkunst-bibliotheek vindt hier nu onderdak) en daar werd dezer dagen in tegenwoordigheid van wethouder Boekman officieel de bibliotheek geopend. (De Tijd)

E. DUITSCHLAND. — Nieuwe leening. —
Van 3 tot 18 Januari zal de inschrijving openstaan voor een nieuwe leening van een milliard rijksmark tegen een rente van 4½%, in den vorm van schatkistbiljetten, die uiterlijk over 18 jaar zullen worden afgelost.
De mogelijkheid van aflossing na vijf jaar wordt echter opengelaten.
Reeds is op 250 millioen ingeteekend; de overige 750 millioen zullen worden uitgegeven tegen een koers van 98¾%.
De nieuwe Duitsche leening heeft ten doel de schulden op korten termijn, aangegaan ten behoeve van de bewapening en de werkverschaffing, te consolideeren. Het is de eerste leening, die in 1938 wordt uitgegeven; in 1937 werden drie leeningen gesloten, n.l. een van 700 millioen, een van 800 millioen en een van 850 millioen. In totaal zijn door de Duitsche regeering sedert 1935 leeningen uitgegeven tot een bedrag van 7.450.000.000 rijksmark. (Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht Leening 2352 H.)

A. SCHEEPSBOUW. — Plan voor den bouw van een gestroomlijnde oceaanboot. - Het grootste schip ter wereld.

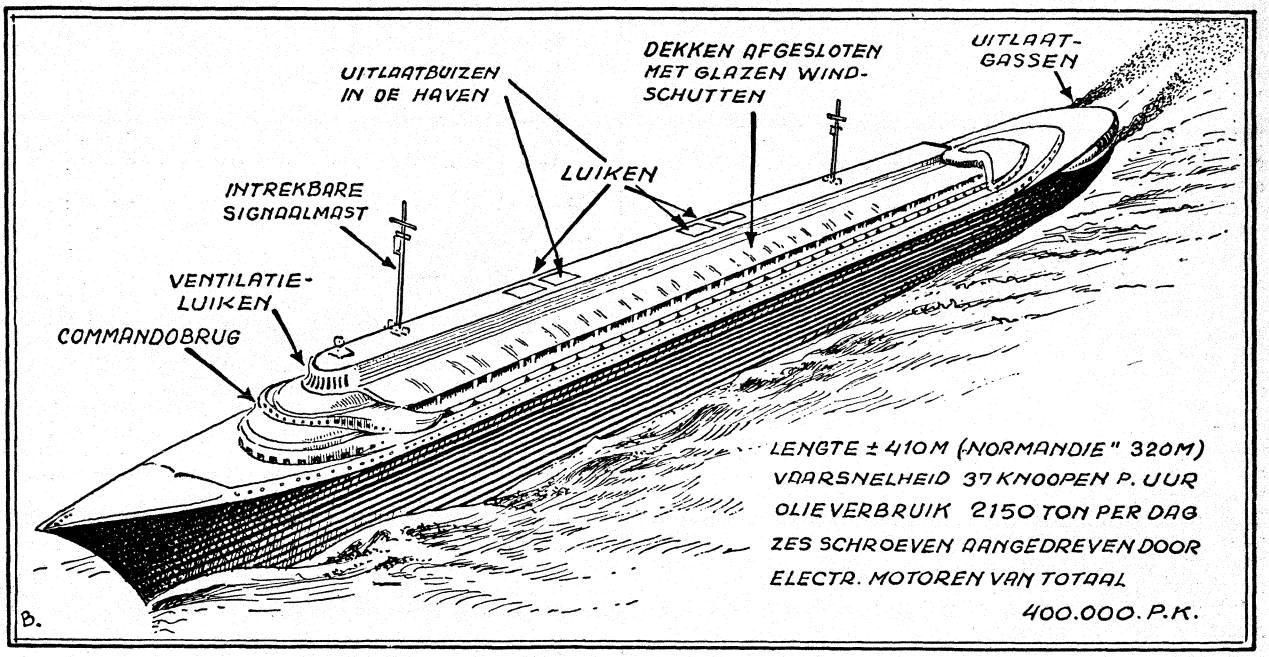

Er zijn reeds plannen opgesteld voor den bouw van een schip, gestroomlijnd, zonder pijpen, met glas afgedekt en dat de reis over den Atlantischen Oceaan in 84 uur kan maken.
Deze plannen zijn voor het instituut van scheepsbouwers te Londen toegelicht door A. C. Hardy, lid van een adviesbureau voor den scheepsbouw en Pierre de Malglaive van de French-Line. Bij een snelheid van 35 tot 37 zeemijlen zou de reis 21 uur langer duren dan de luchtreis, maar daartegenover staat het grootere gerief, dat een schip heeft, vooral bij slecht weer en de lagere prijs.
Volgens het uiteengezette plan zal het schip ca. 410 meter lang zijn, of ruim 90 meter langer dan de „Normandie". De bovenste dekken zullen afgesloten zijn met groote glazen windschutten, er zal een nauwkeurig geregelde aangename temperatuur heerschen.
De schoorsteenen zijn vervangen door uitlaatpijpen, die aan den achtersteven zijn aangebracht.
De zes schroeven zullen aangedreven worden door geweldige electrische motoren van totaal 400.000 P.K., die stroom ontvangen van zes electrische turbines. Deze machines zullen veel minder plaats innemen, dan op de „Queen Mary".
De zeeroute moet zoo kort mogelijk zijn. Het eindpunt in Europa zou bijvoorbeeld Plymouth moeten zijn, daar de groote schepen dikwijls twaalf uur noodig hebben, om Het Kanaal te passeeren. Aan de Amerikaansche zijde vergt het laatste gedeelte eveneens te veel tijd. Zoo heeft de „Queen Mary" bijna tien uur noodig om van de Montauk-baai de landingsplaats te New York te bereiken.
Er zullen slechts twee klassen zijn, een z.g. toeristen- en een hutklasse. Het olieverbruik zou 2150 ton per dag zijn, zoodat de tanks 11.000 ton olie moeten kunnen bevatten.
De ontwerpers hebben zulk een groot vertrouwen in hun plannen, dat zij van oordeel zijn, dat reddingsbooten overbodig zijn, even overbodig als parachutes voor een passagiersvliegtuig.
(Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Overzicht 2920 E.)

B. NEDERLAND. — S.D.A.P. - Kerstvergadering. - Rede van ir. J. W. Albarda. —
In de bijna geheel gevulde Apollohal te Amsterdam heeft op eersten Kerstmiddag de federatie Amsterdam der S.D.A.P. de gebruikelijke Kerstvergadering gehouden, waarin de partijleider, ir. J. W. Albarda, de Kerstrede heeft uitgesproken.
Millioenen menschen komen vandaag in kerkgebouwen en vergaderzalen bijeen — aldus ving ir. Albarda zijn rede aan — wier denken gericht is op de verheven boodschap van tweeduizend jaar geleden: Vrede op Aarde. In deze dagen klinkt de vredesboodschap niet als een jubelkreet, maar als een noodschreeuw. Duizenden dooden en gewonden vallen in Spanje en in het Verre Oosten. En helaas moet men vreezen, dat dit slechts de inleiding is tot een veel grooteren strijd, een wereldbrand.
Spr. schetste den bewapeningswedloop in alle landen. De oudste regelen van het volkenrecht worden geschonden, neutrale schepen aangevallen en gebombardeerd.
Nog is het niet te laat, zoo ging spr. verder, voor krachtig ingrijpen. Als de groote democratische mogendheden Engeland, Frankrijk en Amerika willen samen werken, kunnen zij nog de wereld redden, de rechtsorde herstellen zonder dat de kanonnen behoeven te spreken.
En daarom moeten wij, hoe groot de gebreken thans zijn, den Volkenbond in stand houden. Het weinige, dat wij in ons land daaraan kunnen bijdragen, moeten wij bijdragen.
Komende tot de economische verhoudingen in Nederland, constateerde spr., dat in den achter ons liggenden verkiezingsstrijd de democratie de dictatuurgedachte in al haar uitingen heeft verslagen.
Geen der drie christelijke partijen heeft bij de openstaande stembus durven aankondigen, dat de defensie versterkt zou worden ten koste van de bedragen, die voor andere doeleinden besteed worden. Spr. geeft toe, dat onze defensie versterkt moest worden en dat ons land het mogelijke moest doen om te voorkomen, dat ons land het gat zou worden in den muur der West-Europeesche democratieën tegen het fascisme. Het mogelijke, d.w.z. dat men niet alle beschikbare gelden aan dit doel mag besteden met verwaarloozing van alle andere, door ieder aanwijsbare schreeuwende nooden van ons volk. Dringende voorziening eischen de nooden der werkloozen, der ouden van dagen, evenals de salarissen van het overheidspersoneel en de tegenwoordige toestand van het onderwijs. Om deze redenen hebben de sociaal-democraten zich tegen het beleid der regeering moeten verzetten en opnieuw de beginselen van het Plan van den Arbeid op den voorgrond gebracht.
Ondanks de sombere werkelijkheid om ons heen, mogen we niet bij de pakken neerzitten. Vele van de schoone beginselen van het Christendom zijn in het socialisme opgenomen. (Het Volk)
(Vorig bericht S.D.A.P. 3027 E.)

C. ENGELAND. — De luchtmacht. —
Naar de luchtvaart-medewerker van de „Daily Herald" schrijft, zal Engeland aan het einde van het volgend jaar beschikken over achtduizend militaire

vliegtuigen in eerste linie, terwijl de vliegtuigfabrieken in staat zullen zijn jaarlijks vijfduizend vliegtuigen te vervaardigen, zonder gebruik te maken van de hulpfabrieken, welke op het oogenblik gebouwd worden. Dit tempo zou nog opgevoerd kunnen worden, maar dan zou het niet mogelijk zijn, snel genoeg vliegers op te leiden om de toestellen te bemannen.
De Koninklijke luchtmacht beschikt thans, behalve over tweeduizend toestellen in eerste linie, over een aanzienlijke reserve. (Daily Herald)
(V. b. 2706 H.; Leger, Vloot en Luchtm. 3045 F.)

28 DECEMBER 1937

A. **VATICAAN. — Kersttoespraak van Z. H. de Paus. - Protest tegen de Duitsche geloofsvervolging. —**
In het antwoord op de Kerstwenschen der Kardinalen sprak Z. H. de Paus in het bijzonder over de geloofsvervolging in Duitschland.
Wij moeten, aldus de H. Vader, aan ons woord van dank enkele opmerkingen toevoegen, en wel een opmerking over feiten en een over beginselen, en tenslotte moeten wij een woord van protest laten hooren, van ernstig protest.
Wat de feiten betreft: dit bestaat allereerst in het vaststellen, dat er in Duitschland een werkelijke geloofsvervolging bestaat, niettegenstaande sommigen het tegendeel beweren.
Wat de beginselen betreft: Ons woord hierover bestaat in de ontkenning van de beschuldiging, welke door sommigen tegen de Kerk wordt geuit, dat zij zich niet bezig houdt met den godsdienst, doch met de politiek. De Heilige Vader protesteert krachtig tegen deze beschuldiging, Hij bevestigt, dat de actie van de Kerk geen politieke actie is, dat zij niets met politiek te maken heeft en uitsluitend godsdienstig is.
(De Tijd) **(Vor. ber. Z. H. Paus Pius XI 2955 A.)**

B. **NEDERLAND. — De steun aan de scheepvaart. —**
In een nota naar aanleiding van het verslag over het wetsontwerp tot wijziging en verhooging van de begrooting van Financiën voor 1936, deelt de minister ter beantwoording van de in het verslag gestelde vragen o.a. mede, dat door de maatschappij ter behartiging van de nationale scheepvaartbelangen leeningen onder verband van eerste hypotheek zijn verstrekt aan een aantal scheepvaartondernemingen.
Het totaal van de toegestane credieten bedraagt *f* 23.804.125,69, hetgeen door aflossingen op 1 Dec. 1937 tot *f* 10.625.451,23 is verminderd, waarbij het crediet van een vijftal scheepvaartondernemingen geheel is vervallen.
Van eerstgenoemd bedrag was *f* 5.000.000 niet rechtstreeks door de Benas, doch door particuliere banken onder rijksgarantie verstrekt.
Opgemerkt kan worden, dat er geen voornemens bestaan om tot kwijtschelding over te gaan. Het verlies, dat — bij een tweetal executies — tot dusver op de leeningen is geleden, beperkt zich tot rond *f* 65.000. Op het oogenblik is er geen achterstand in aflossing en rentebetaling. Het thans voor het dienstjaar 1936 aangevraagde bedrag heeft betrekking op de in dat jaar toegestane credieten.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Scheepvaart 2748 E.)**

C. **DUITSCHLAND. — Bedrijfsleven gelijkgeschakeld. - Joodsche vertegenwoordigers. —**
Generaal Göring heeft het plan opgevat, nu hij de leiding van Economische Zaken uit de handen van dr. Hj. Schacht heeft overgenomen, de gelijkschakeling van het bedrijfsleven in sneller tempo voort te zetten.
Volgens de „Telegraaf" zal bij deze reorganisatie van het bedrijfsleven vóór alles gezorgd worden, dat alle nog ergens in functie zijnde „niet-Ariërs" worden afgezet. In dit verband verluidt, dat in het voorjaar van 1938 alle Duitsche bedrijven, tot de allerkleinste toe, in „Arische" handen overgegaan moeten zijn.
Noodlottiger voor de Joden is evenwel de aangekondigde reorganisatie op het gebied van de agentschappen en vertegenwoordigingen. Ook daar zullen voortaan alleen nog maar „Ariërs" te werk gesteld mogen worden, zoodat binnen enkele maanden de toestand zoo zal zijn, dat geen enkele Duitsche firma zich in binnen- of buitenland door Joodsche agenten kan laten vertegenwoordigen. Binnenkort zullen verordeningen hieromtrent worden uitgevaardigd.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Anti-Semitisme 3025 C.)**

D. **JAPAN. — Troonrede van Keizer Hirohito. —**
De Japansche keizer heeft de 73ste zitting van den Landdag op 26 Dec. '37 persoonlijk geopend. In zijn troonrede wijst hij op den ernst van den toestand, doch tevens geeft hij uiting aan zijn vertrouwen, dat ook het laatste doel in China bereikt zal worden.
De keizer zegt onder meer:
„Bij de opening van den Landdag deelen wij den leden van beide Huizen mede, dat wij met groote voldoening constateeren, hoe de betrekkingen tusschen Japan en de mogendheden, waarmede het door verdragen verbonden is, aan vriendschappelijkheid en hartelijkheid winnen. Onze officieren en manschappen vergrooten ons militaire aanzien door iederen strijd te winnen, terwijl het volk achter de frontlijn eendrachtig streeft naar overwinning der moeilijkheden. Wij hebben onzen ministers opgedragen, de gewone en de buitengewone militaire begrooting voor 1938, benevens verschillende wetsontwerpen in te dienen. Met het oog op den ernst van den toestand hopen wij, dat gij allen zult samenwerken bij de behandeling dezer ontwerpen en uw aandeel zult hebben in de leiding der staatszaken." (Domei)
(Vor. ber. Keizer Hirohito 2275 C.; Photo buiten tekst 2980a)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Vaccinatiewet.**
De Tweede Kamer heeft het wetsontwerp in zake de tijdelijke ontheffing van den indirecten vaccinatiedwang, voor den tijd van twee jaar verlengd.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht 2980 B.)**

F. **ZWITSERLAND. — Bondspresident Motta over den Volkenbond. —**
In antwoord op een radicale interpellatie betreffende Zwitserland en den Volkenbond, heeft de president der Bondsrepubliek, Motta, voor den nationalen raad uit naam van den Bondsraad een verklaring afgelegd.
Hierin zeide Motta o.m.:
Wat wij niet meer over het hoofd kunnen zien is de omstandigheid, dat de Volkenbond van 1937 nog slechts weinig gelijkt op het beeld, dat wij daarvan in 1920 voor oogen hadden.
Thans staan wij voor de dringende noodzakelijkheid te onderzoeken of het statuut geheel beantwoordt aan de eischen van onze veiligheid. Niemand zou er aan moeten denken te vragen, dat Zwitserland uit den Volkenbond treedt. Zooals de Volkenbond nu echter is, kan hij niet meer denken aan economische sancties tegen wien ook; art. 16 is met lamheid geslagen. Wanneer de Volkenbond zijn universaliteit wil herinneren, zal hij den moed moeten hebben af te zien van de materieele dwangmiddelen, ten einde te zijn, wat hij in zijn werkelijke wezen is: een groot en weldadig organisme voor vreedzame samenwerking. Afstand van dwangmiddelen zal voor hem geen oorzaak van verzwakking zijn, maar een reden tot vernieuwing. (Neue Zürcher Zeitung)
(Vor. ber. Motta 2592 F.)

G. **ENGELAND. — Anti-Britsche propaganda van Italië. - Lord Cranborne's verklaring. —**
In het Britsche Lagerhuis heeft de onder-minister van Buitenlandsche Zaken, Lord Cranborne, naar aanleiding van vragen betreffende de in het buitenland gevoerde anti-Britsche propaganda met betrekking tot de Italiaansche propaganda verklaard:
Wij hopen en gelooven, dat het gezonde verstand van het Italiaansche volk ervoor zal zorgen, dat gehoor

zal worden gegeven aan onze stappen bij den Italiaanschen ambassadeur Grandi.
Indien deze geen uitwerking hebben, is het duidelijk, dat wij vroeg of laat verdere maatregelen moeten nemen. Ik kan het Huis de verzekering geven, dat wij niet zullen aarzelen, alle maatregelen te nemen, die wij noodig achten".
Wij wenschen geen gespannen betrekkingen tusschen ons en eenig ander land. Wat wij wel wenschen is een terugkeer tot de vriendschappelijke betrekkingen, die altijd tusschen ons land en Italië hebben bestaan. (Daily Telegraph) **(V. b. Engeland—Italië 2905 E.)**

29 DECEMBER 1937

A. MAURICE RAVEL OVERLEDEN. —
Na een langdurige ziekte is de Fransche componist Maurice Ravel op 28 Dec. '37 in den ouderdom van 62 jaar te Parijs overleden.

Maurice Ravel.

Maurice Ravel werd op 7 Maart 1875 te Cibourne, in de Pyreneeën geboren.
Hij ontving zijn muzikale opleiding aan het conservatorium te Parijs, waar Gabriel Fauré zijn leeraar in de compositieleer was. In 1901 verwierf Ravel de Prix de Rome voor compositie. Hij is te Parijs blijven wonen, waar hij zich uitsluitend aan de compositie wijdde. Bij de uitvoering van zijn eerste composities voor piano, met name „Pavane pour une infante défunte" en „Jeux d'eau", in 1902, kon men reeds een zekere verwantschap met Debussy opmerken, met wien hem ook de liefde voor de oud-Fransche klaviermuziek der zeventiende en achttiende eeuw verbindt.
Gedurende de volgende jaren was in zijn werk misschien wel eenige invloed van Fauré, Chabrier en Erik Satie te bespeuren, doch van den beginne af droeg zijn oeuvre een duidelijk stempel van eigen persoonlijkheid. Wij noemen o.a. „Schéhérazade", „Gaspard de la Nuit", „Histoires Naturelles" en „L'Heure Espagnole". Voorts het bekende „Daphnis et Chloë". Tot zijn bekendste werken behooren sonates voor viool en klavier en voor violoncel en viool, een klavierconcert op Baskische thema's, „Franciscus van Assisi" (oratorium).
Een van zijn populairste werken werd de bekende „Boléro", als ballet geschreven en te Parijs opgevoerd. Tot zijn laatste werken behooren ook nog drie liederen „Don Quichotte à Dulcinée".
Op 7 April 1932 dirigeerde Ravel voor het laatst in het Concertgebouw te Amsterdam o.a. het pianoconcert, dat werd uitgevoerd door Marguérite Long, en de „Boléro". In 1933 werd hij reeds door de ziekte aangetast, waarvan hij nooit meer is hersteld. Een ballet „Morgiane", waaraan hij werkte, is waarschijnlijk nooit voltooid.
Gedurende veertien dagen nam zijn gezondheidstoestand zoodanig af, dat hij in een ziekenhuis moest worden opgenomen. In het rustige ziekenhuis in de Rue Boilleau te Parijs, heeft hij deze laatste veertien dagen doorgebracht en bijna zonder doodstrijd is hij overleden. (Le Temps)

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Internationale Suiker-overeenkomst. —
De Tweede Kamer heeft op 21 Dec. '37 zonder debat en hoofdelijke stemming het wetsontwerp tot goedkeuring van de Londensche overeenkomst betreffende de regeling van productie en afzet van suiker goedgekeurd. Aan de conferentie, welke dit verdrag heeft gesloten hebben twee en twintig landen, negentig procent der wereldsuikerproductie vertegenwoordigende, deelgenomen.
Alleen Japan en Italië waren op de conferentie niet vertegenwoordigd.
De overeenkomst geldt voor vijf jaar. Java is het eenige deel van het koninkrijk, dat een netto-exportquotum op de vrije markt kan uitvoeren.
Suriname zal zijn uitvoer ook in de komende jaren naar Nederland kunnen sturen, daar onze regeering zich alle vrijheid heeft voorbehouden om binnen de grenzen van het rijk de suikeraanvoer te regelen.
Nederland heeft zich verbonden geen netto-uitvoer uit ons land en uit Suriname naar de vrije markt toe te laten. In den bestaanden toestand brengt deze verplichting geen verandering, al zullen eenige voorzieningen noodig zijn, opdat toezicht worde uitgeoefend op het nakomen van de verplichtingen door Nederland. (Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. 2968 C.)**

C. ROEMENIE. — Verkiezingen. - Kabinet-Tatarescu opgevolgd door Kabinet-Goga. —
De officieele uitslagen der verkiezingen zijn uiterst verwarrend geweest. Indien men evenwel het gemiddelde van de uitslagen neemt, welke in de verschillende bladen gepubliceerd worden, dan komt men tot het volgende resultaat:
Van de 4.500.000 kiezers hebben 2.800.000 hun stem uitgebracht. Hiervan kreeg het regeeringskartel 38 pct. Dit kartel krijgt 146 zetels, waarvan de liberale partij 100. De Nationale Boerenpartij behaalde 22 pct. en 84 zetels, de partij „Alles voor het Vaderland" (IJzeren Garde) 17,2 pct. en 66 zetels, de Nationale Christenpartij 33 zetels, de Onafhankelijk-Liberalen 15 zetels, de Hongaarsche minderheid 15 zetels, de Radicale Boerenpartij 7 zetels, de Agrariërs 5 zetels en de Joodsche partij 4 zetels en de Volkspartij en de Sociaal-Democraten vermoedelijk elk drie zetels.
Men heeft getracht door een nieuwe regeling het aantal zetels van het regeeringskartel te handhaven, maar de minister-president Tatarescu vond het noodzakelijk, niettegenstaande de regeering in den Senaat over een flinke meerderheid beschikte, den Koning het ontslag van het Kabinet te vragen, hetgeen verleend werd, want de regeering kon na de verkiezing niet op een liberale meerderheid steunen.
Van regeeringszijde wordt verzekerd, dat nieuwe algemeene verkiezingen zullen worden gehouden, nadat men de Kamer zal hebben ontbonden, die samengesteld is op grond van de verkiezingen van 20 December.

M. Octavian Goga.

Het Kabinet-Tatarescu werd op den dag van zijn aftreden (28 Dec. '37) opgevolgd door een kabinet onder leiding van Octavian Goga, voorzitter der

Christelijk Nationale partij. De samenstelling van zijn kabinet is de volgende:
Octavian Goga: Minister-president.
Istrate Micescu: Buitenlandsche Zaken.
Savu: Financiën.
Gigartu: Industrie.
Petrovici: Onderwijs.
Lupas: Godsdienst.
Ghitzescu: Corporaties.
Georges Couza: Arbeid.
Banu: Gezondheid.
Alexander Couza: Minister zonder portefeuille.
Al deze ministers zijn leden van de Christelijk Sociale Partij. De andere ministers zijn:
Calinescu: Binnenlandsche Zaken.
Mehedinti: Justitie.
Potarca: Verkeer.
Deze ministers behooren tot de Nationale Boerenpartij.
Generaal Antonescu: Defensie.
Irimescu: Luchtvaart en Marine, evenals in het vorige kabinet. (A. N. P.) **(V. b. Kabinet 3019 E.)**

30 DECEMBER 1937

A. FRANKRIJK. — De „Parti Social Français" een verboden partij. - Veroordeeling. —
De Parijsche strafrechtbank heeft op 22 Dec. '37 uitspraak gedaan in het proces, dat de justitie den leiders van de P. S. F. had aangedaan, wegens het delict van hergroepeering eener ontbonden liga. Kolonel de la Rocque is veroordeeld tot frs. 3.000, de andere leden van het hoofdbestuur, onder wie het kamerlid Ybarnegaray, elk tot frs. 1.000 boete.
De rechtbank heeft hiermede te kennen gegeven, dat de partij van kolonel de la Rocque volgens haar in wezen niet anders is dan een camouflage van de in Juni 1936 door het gouvernement-Blum ontbonden Croix de Feu. In het vonnis wordt het requisitoir vrijwel op den voet gevolgd. De argumenten, door het Openbaar Ministerie naar voren gebracht, zijn vrijwel zonder wijziging door de rechtbank overgenomen. (Le Temps)
(Vor. ber. 2380 C.; Kol. de la Rocque 3024 C.)

B. DUITSCHLAND. — Geen „Volkenbond" meer in de pers. —
Als op bevel is het woord „Volkenbond" uit een groot deel van de Duitsche pers verdwenen. Het „Berliner Tageblatt" en de „Lokalanzeiger" spreken van de „Entente van Genève" en van de „Entente van Genève tot het doen voortbestaan van het Dictaat van Versailles". (Agence Belga)
(Vor. ber. Uittr. Volkenbond 2012 E.)

C. NEDERLAND. — Erkenning Koning van Italië als Keizer van Abessynië. - Verklaring van minister Patijn. —
Naar aanleiding van vragen van den heer Albarda in verband met de door de regeering ondernomen stappen, teneinde te komen tot erkenning van de verovering van Abessynië door Italië, verklaarde minister Patijn o.a.:
De regeering heeft gemeend te moeten aanvangen met raadpleging van de Oslo-staten aangaande het doen van stappen bij de regeeringen van Frankrijk en van Groot-Brittannië. Een behandeling, gemeenschappelijk met al die regeeringen, met welke de Nederlandsche regeering ten aanzien van het conflict in den Volkenbond eenzelfde gedragslijn heeft gevolgd, zou beteekenen een hernieuwde aan-de-ordestelling in den Volkenbond. Afgescheiden van het uitstel, dat daarvan een gevolg zou zijn geweest, heeft ook de overweging gegolden, dat door de opheffing der sancties de verplichtingen ingevolge het Volkenbondspact in dit geval waren uitgeput.
Het initiatief tot de ondernomen stappen is geheel zelfstandig en zonder eenige beïnvloeding van derden genomen.
De minister is van meening, dat het gebruik van den titel de erkenning van de souvereiniteit niet behoeft in te sluiten. De bedoeling is intusschen erkenning van het voldongen feit. De erkenning van een feit kan niet in strijd zijn met eenig zedelijk beginsel. Indien de minister van meening ware, dat de erkenning het aanzien van Nederland zou schaden, zou hij geen stappen hebben ondernomen om daartoe te geraken. (Het Vaderland)
(Vor. ber. 3067 E.; Min. Patijn 2968 E.)

D. FRANKRIJK. — Minister Bonnet over den financieelen toestand.-
Minister Bonnet heeft in den Senaat een uiteenzetting gegeven van den financieelen toestand, waarbij hij deed uitkomen, dat sinds Juli 28 milliard aan schulden zijn terug betaald.
De discontorente is tot de helft teruggebracht en de goudvoorraad van de bank van Frankrijk is met tien milliard toegenomen, hetgeen een bewijs is voor den terugkeer van het vertrouwen.
De situatie van den franc is technisch dan ook gezond. Indien men thans zou stabiliseeren zouden alle voorschotten der Bank van Frankrijk kunnen worden terugbetaald. De franc kan nog slechts worden bedreigd door onvoorzichtigheid of politieke vrees.
Overigens heeft men in de laatste maanden kunnen constateeren, dat belangrijke kapitalen zijn teruggekeerd. Een definitief succes eischt een nieuwe krachtsinspanning om te strijden tegen financieele demagogie.
De regeering wijst een wisselcontrôle van de hand, welke gepaard zou gaan met een nieuwe devaluatie, hetgeen de middenklassen voor altijd zou vernietigen.
De regeering zal volharden bij haar politiek van begrootingsevenwicht en zal een productie begunstigen door uitbreiding van credietverleening op korten en middenlangen termijn.
„Een dezer dagen heeft een Duitsch minister gezegd", aldus Bonnet, „steeds minder boter en meer en meer kanonnen". Spr. zou willen, dat de Franschen dit woord zouden overdenken. „Zij bevinden zich", aldus Bonnet, „op een beslissend kruispunt, waarvan hun verder lot afhangt.
De Franschen moeten weten, dat wij door het vermeerderen der eischen, het voortzetten der agitatie, en het bemoeilijken van het werk der leiders, van den hoogsten tot den laagsten, naar den ondergang gaan.
De andere weg is moeilijker, soberder, ik ben overtuigd, dat wij dien zullen volgen. Ik twijfel niet aan Frankrijk". (L'Intransigeant) **(V. b. 3003 E.)**

E. NEDERLAND. — Broodbakkersbedrijf. —
Naar aanleiding van een desbetreffend voorstel van den middenstandsraad heeft de minister van Economische Zaken bepaald, dat voorloopig zonder zijn vergunning geen inrichting zal mogen worden gevestigd, waarin het broodbakkersbedrijf zal worden uitgeoefend. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Broodbakkerijen 675 K.)

F. NEDERLAND. — Onze handelsbetrekkingen met Italië. —
De regeeringspersdienst meldt:
Op 22 Dec. '37 zijn te Rome van Nederlandsche zijde door den leider van de Nederlandsche onderhandelingsdelegatie, mr. A. van Kleffens, adjunct-directeur van de handelsaccoorden, en van Italiaansche zijde door den heer Giannini, leider van de Italiaansche delegatie, overeenkomsten geparafeerd, waarbij voor het jaar 1938 het handels- en betalingsverkeer tusschen Nederland en Nederl.-Indië eenerzijds en Italië anderzijds worden geregeld.
Zoodra de onderteekening van de geparafeerde accoorden zal hebben plaats gehad, zullen nadere bijzonderheden worden bekend gemaakt.
De ontvangen overeenkomsten treden in de plaats van de overeenkomsten van 1 Januari 1937, die op 31 Dec. '37 afloopen.
Het clearingverkeer blijft tot Nederland en Italië beperkt. (Regeeringspersdienst) **(V. b. 2247 A.)**

A. FILMKUNST. — Nederlandsche films. - Drie wenschen. —
Op 9 December vond de première plaats van de Nederlandsch sprekende film „Drie Wenschen", geproduceerd door de Italiaansche firma Maneni-Film in de studio's bij Rome. De film wordt in ons land uitgebracht door N.V. Filmverhuurkantoor Odeon.
Regie: Kurt Gerron; dialogen: A. M. de Jong; Camera: Akos Farkas; montage: Jan Teunissen; hoofdrollen: Annie van Duyn, Jan Teulings, Jules Verstraete, Mimi Boesnach, Piet Bron, Guus Oster, Aaf Bouber, Herman Bouber. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Nederl. Films 2950 A.)

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Het Nederlandsche Studentenhuis te Parijs. —
De Tweede Kamer heeft op 15 Dec. '37 met 51 tegen negentien stemmen goedgekeurd een bijdrage van *f* 200.000 uit 's rijks schatkist voor voltooiing van het Nederlandsche studentenhuis te Parijs. Tegen stemden de anti-revolutionnairen, met uitzondering van de heeren Wagenaar en Meyerink; de n.s.b., de s.g., de katholieken IJsselmuiden en Moller en de heer Weitkamp (c.h.). (Alg. Handelsblad)

31 DECEMBER 1937

C. JAPAN. — Begrooting voor 1938-'39. —
De regeering heeft den leden van het parlement de ontwerpbegrooting voor 1938-'39 ter hand gesteld.
De woordvoerder der regeering heeft verklaard, dat men bij de opstelling rekening gehouden heeft met den toestand, voortvloeiende uit langdurige vijandelijkheden.
De begrooting wijdt in het bijzonder aandacht aan de volgende punten:

1. aanvulling der bewapeningen;
2. hulp aan militairen en andere werken van maatschappelijken steun in verband met het Chineesche incident;
3. luchtverdediging;
4. ontwikkeling der hulpbronnen op landbouwgebied;
5. aanmoediging en bevordering van den exporthandel;
6. aanmoediging van het vloeibaar maken van steenkool;
7. opleiding van technische deskundigen;
8. ontwikkeling van de burgerluchtvaart;
9. het „earmarken" van ruime fondsen bij wijze van reserve ter voorziening in crisisuitgaven in verband met het Chineesche incident.

De inkomsten worden geraamd op 2.867.796.000 yen, waarbij inbegrepen de gelden die verkregen zullen worden uit leeningen ten bedrage van 694.163.000 yen.
De uitgaven worden geraamd op 2.867.796.000 yen; er zijn bezuinigingen ingevoerd ten bedrage van 141.068.000 yen.
De departementen, met uitzondering van die van oorlog en marine, hebben 56.000.000 yen noodig in verband met het Chineesche incident.
Van de leeningen ten bedrage van 694.163.000 yen dient 556.695.000 ter dekking van het deficit op de begrooting en 124.617.000 voor uitgaven in Mandsjoekwo, 7.946.000 voor wegenbouw, 3.804.000 voor herstelwerken na de aardbeving.
De inkomsten op de loopende begrooting waren geraamd op 2.908.731.000 yen, de uitgaven op 2.908.731.000 yen. (Domei).
(Vorig bericht 3046 E.)

D. PALESTINA. — Onlusten. —
De actie tegen de gewapende benden in Noord-Palestina wordt energiek voortgezet. Op 26 December zijn 40 Arabieren gesneuveld. Tijdens de gevechten werden een Britsche officier en twee soldaten gedood. (Palestine Post) **(Vorig bericht 3011 C.)**

E. JAPAN. — Maatregelen tegen links gezinde groepen. —
De Japansche minister van Binnenlandsche Zaken heeft den laatsten tijd een groot aantal personen van links georiënteerde politieke richting doen arresteeren. Onder de arrestanten bevindt zich het parlementslid, Kato, leider van de proletariërspartij. Deze partij is ontbonden, evenals de vakvereenigingen van arbeiders en boeren. Op 15 December '37 hebben op tal van plaatsen in Japan arrestaties plaats gevonden van personen die beschuldigd worden van „roode" activiteit. Onder de op dien dag gearresteerden bevinden zich parlementsleden, professoren, journalisten en pacifisten.
De regeering beschuldigt de arrestanten ervan, de meening te hebben gepropageerd, dat de regeerende groepen in Japan fascisme en oorlog voorbereiden, zij hebben zich in samenwerking met de Komintern verzet tegen de politiek welke Japan tegenover China voert en het land in oorlogstijd niet gesteund; voorts worden zij beschuldigd, de oprichting van een volksfront te hebben voorbereid, door het bericht te verspreiden, dat Japan's optreden tegen China economische moeilijkheden voor het land met zich mede zou brengen en als gevolg daarvan sociale en politieke moeilijkheden. Voorts hebben zij stemming trachten te maken voor een populaire politiek van steun aan de familie van de soldaten in den oorlog, voor het behoud van de salarissen van de onder de wapenen geroepenen en tegen stijging van de kosten van levensonderhoud. En tenslotte van het leiden van een revolutionnaire arbeidersbeweging, gericht tegen het eigendom en op een verandering van het regime. (Manchester Guardian) **(V. b. Communisme 1711 A.)**

F. SOVJET-RUSLAND. — Visscherijovereenkomst met Japan verlengd.
De Sovjetregeering besloot de visscherijovereenkomst met Japan, welke aan het eind van 1937 afloopt, met een jaar te verlengen.
Een nader Tass-bericht meldt, dat de verlenging is geschied in antwoord op een verzoek, dat Tokio tot Moskou had gericht naar aanleiding van het feit, dat de onderhandelingen met het oog op het sluiten van een nieuw verdrag, die sinds 1935 aan den gang zijn, nog steeds niet tot een accoord hebben geleid. (Tass-bericht) **(Vorig bericht 2602 C.)**

G. EGYPTE. — Kabinet-Nahas Pasja ontslagen. - Kabinet-Mahmoed Pasja gevormd. - Politieke toestand. —
Koning Faroek van Egypte heeft op 30 Dec. '37 het kabinet-Nahas Pasja ontslagen, bij een schrijven, dat door een specialen koerier ten huize van den premier bezorgd werd.
Tot formateur van het nieuwe ministerie heeft de vorst den leider der liberale partij, Mohammed Mahmoed Pasja, aangewezen. Deze is er intusschen reeds in geslaagd, een kabinet samen te stellen, waarin alle partijen, met uitzondering van de Wafd, vertegenwoordigd zijn.
Mahmoed zelf is premier, minister van Binnenlandsche Zaken is Ismaïl Sidky geworden, van Justitie Abdoel Aziz Fahmy, van Onderwijs Roekfy Pasja Said, van Buitenlandsche Zaken Abdoel Fatan Jehia, van Oorlog Achmed Hasbaba en minister voor het beheer der religieuze eigendommen Kamel bey Ibbindary.
Het kabinet zal, naar de premier verklaarde, een verzoenende houding jegens de oppositie aannemen.
De premier zou voornemens zijn, het parlement, waarin de Wafd een overweldigende meerderheid bezit, voor den duur van een maand op reces te zenden.
Mahmoed's eerste maatregel is geweest, 500 studenten, die tijdens de betoogingen der laatste weken gearresteerd waren, op vrije voeten te doen stellen.

Het groote conflict. — De politieke crisis in Egypte, welker bestaan eerst de laatste weken in al haar scherpte aan den dag is getreden, is thans op abrupte wijze opgelost met het naar huis zenden van het kabinet-Nahas Pasja, dat, met een korte formeele onderbreking, veroorzaakt door de troonsbestijging van den jongen koning Faroek, van Juni 1936 af, op grond van den voor de Wafd-partij gunstigen verkiezingsuitslag, aan het bewind geweest is.
Steeds duidelijker is het gebleken, dat men hier niet louter te doen had met een kwestie over de benoeming van een senator, zooals aanvankelijk werd beweerd, of met een detail-aangelegenheid van anderen aard. Men heeft hier een nieuwe phase van het groote conflict, het groote probleem, dat de politiek van het land aan den Nijl al jaren lang geheel overheerscht: het conflict tusschen de machtige nationalistische Wafd-partij, met een para-militaire organisatie, de z.g. Blauwhemden, en haar tegenstanders, onder wie de kroon de voornaamste plaats inneemt.
De Wafd is na de gewijzigde verhouding met Engeland machtiger dan ooit en het is dan ook geenszins te verwachten, dat de politieke crisis in Egypte, de ernstigste wellicht die het land sinds tien jaar gekend heeft, met het naar huis zenden van Nahas en de zijnen en hun vervanging door den gematigden liberaal Mahmoed, een definitieve oplossing gevonden heeft.
(Telex-A. N. P. - De Telegraaf)
(V. b. Kab. Nahas Pasja 2897 H; Wafd-partij 2050 A.)

H. SPANJE. — Burgeroorlog. - Teruel. —
De radio van Saragossa riep 30 Dec. het volgende communiqué om: „Na de operaties van vandaag kan men zeggen, dat het roode front bij Teruel definitief gebroken is. De nationalistische aanval, die bij het aanbreken van den dag werd ingezet, heeft alle gestelde doeleinden bereikt. Om vijf uur vanmiddag maakte men nog steeds nieuwe vorderingen. De belegerde strijdkrachten in de stad Teruel bieden voortdurend krachtig weerstand".
(Vorig bericht 3067 H.)

A. CHINA. — Conflict met Japan. - Het Japansche antwoord aan Engeland in zake de „Lady Bird". - Tsinan.- Tsjang Kai-Sjek uitsluitend legerleider. —

Het Japansche antwoord op de Britsche nota in zake het incident met de „Lady Bird" werd 30 Dec. 1937 te Londen gepubliceerd. Allereerst wordt gezegd, dat aan de verontschuldiging en het aanbod tot schadeloosstelling van 14 Dec. niets behoefde te worden toegevoegd.

Ten aanzien van de garanties voor de toekomst verklaarde de Japansche opperbevelhebber, dat strenge opdrachten waren gegeven geen schepen op den Jangtse aan te vallen tenzij duidelijk blijkt, dat zij dienen voor militaire doeleinden van de Chineezen. Deze opdrachten zijn thans herhaald; de grootst mogelijke zorg moet in acht worden genomen, dat geen aanvallen worden gedaan op de levens en eigendommen van Britten en andere buitenlanders.

Voorts wijst de Japansche nota er op, dat de verklaringen in de Japansche nota van 14 December '37 uiteraard ook van toepassing zijn op Britsche koopvaardijschepen, die onder gelijke omstandigheden worden aangevallen.

De bewuste incidenten zijn volgens de nota in ieder geval veroorzaakt door het feit, dat de betrokken eenheden hadden aangenomen, dat onder de heerschende omstandigheden er in deze omgeving geen andere schepen konden zijn achtergebleven dan schepen van vijandelijken aard, en door het feit, dat tengevolge van den dichten mist het zicht slecht was.

Er kan niet aangenomen worden, dat zij opzettelijk, wetende met Britsche schepen te doen te hebben, tot den aanval zijn overgegaan.

Wat de maatregelen betreft jegens de verantwoordelijke personen is de Japansche regeering naar behooren opgetreden tegen de bevelvoerende en andere betrokken officieren, omdat deze in gebreke zijn gebleven volledige voorzorgsmaatregelen te nemen, zulks teneinde waarborgen te bieden tegen de mogelijkheid van een herhaling van soortgelijke vergissingen.

Na vervolgens een opsomming te hebben gegeven van de maatregelen, die genomen zijn ter voorkoming van een herhaling, wijst de Japansche nota er met nadruk op, dat de Japansche regeering al deze maatregelen slechts heeft genomen in den oprechten wensch om haar waarborg van de rechten en belangen van Groot-Brittannië en andere derde mogendheden doelmatiger en krachtiger te maken.

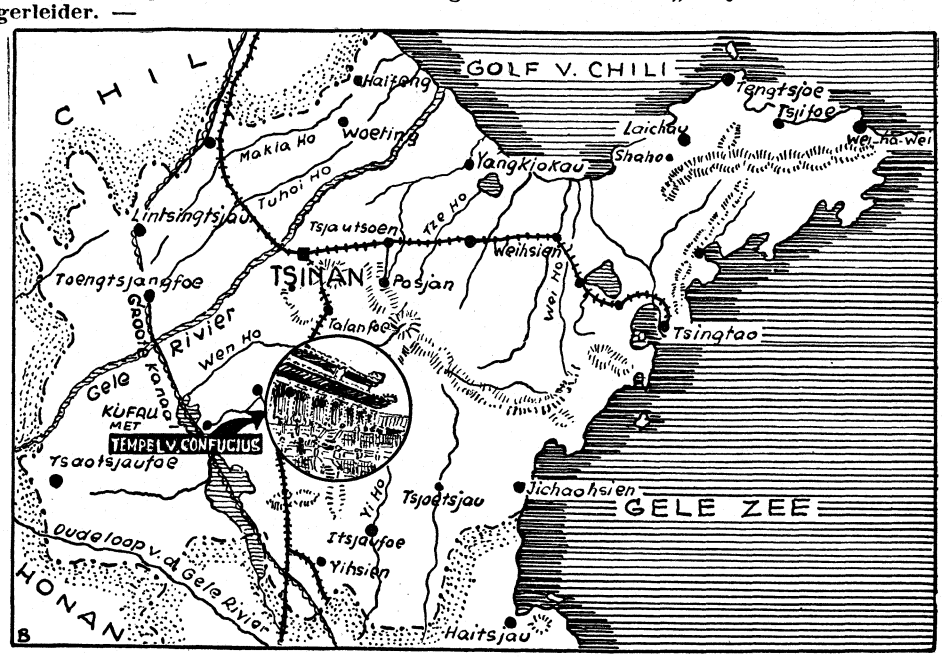

Shantoeng.

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Tsinan. — Men kondigt officieel aan te Tokio, dat de Japansche troepen Tsinan ingenomen hebben.

(Tsinan is de voornaamste plaats in de provincie Sjantoeng, provincie die ten Noorden van Shanghai gelegen is.)

Het reeds eenigen tijd geleden aangekondigde aftreden van maarschalk Tsjang Kai-Sjek als premier van China is thans een feit geworden. De minister van Financiën, Koeng, is benoemd tot zijn opvolger als voorzitter van den uitvoerenden joean. Deze maatregel stelt Tsjang Kai-Sjek in staat zich geheel aan militaire operaties te wijden. Hij heeft reeds de nieuwe Japansche vredesvoorwaarden van de hand gewezen.

(Telex-A. N. P. - Domei - Daily Telegraph)

(V. b. China-Japan 3068 D.; Tsj. Kai-Sjek 3059 D.)

B. RECHTSZAKEN. — De Haagsche journalist Hansen uit de gijzeling ontslagen. —

Op 29 Dec. '37 heeft de Haagsche rechtbank een speciale zitting gehouden ter behandeling van de zaak van den journalist Hansen, die 23 dagen in gijzeling is geweest wegens weigering verklaringen af te leggen in verband met een publicatie over het behandelde in een geheime vergadering van den raad van 's-Gravenhage. De Officier van Justitie heeft de vrijlating van den heer Hansen gevraagd. Hierop heeft de rechtbank besloten de gijzeling op te heffen op grond dat de getuigenis van den heer Hansen voor de instructie in deze zaak niet meer strikt noodzakelijk was. De heer Hansen is hierop dadelijk in vrijheid gesteld. (Het Vaderland)

(Vorig bericht 3064 D.)

C. ROEMENIE. — Anti-semitische maatregelen van minister Goga. —

Het nieuwe Roemeensche kabinet heeft op 29 Dec. 1937 zijn eerste vergadering gehouden, waarin eenige maatregelen werden opgesteld met betrekking tot de toepassing van het program der nationaal-christelijke partij.

1. Nationalisatie en zuivering van de pers, die zal beschouwd worden als een staatsinstelling. Het beroep van journalist zal bij de wet worden geregeld.
2. Ondernemingen, welke met Joodsch kapitaal of met Joodsch personeel werken, zullen van leveranties aan den staat worden uitgesloten.
3. De Joden zullen uit alle openbare bestuurscolleges worden verwijderd.
4. De particuliere ondernemingen moeten hun personeel samenstellen in verhouding tot de sterkten der bevolkingsgroepen.

De regeering heeft besloten de dagbladen „Adeverul", „Dimineatza" en „Lupte" voor onbepaalden tijd te verbieden. Deze bladen zijn eigendom van Joodsche ondernemingen en worden door in hoofdzaak Joodsche journalisten geredigeerd, die een anti-fascistische politiek bepleitten. (Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Goga 3073 C.)

1 JANUARI 1938

D. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Amerikaansch: Mari Sandoz — „Slogum House." (Little, Brown & Co., Boston) **(Vor. ber. 3068 B.)**

Duitsch: Philipp Faust — „Der glühende Herd." (Eckart-Verlag, Berlin-Steglitz) **(Vor. ber. 3068 B.)**

Engelsch: Virgina Woolf — „The Years." (The Hogart Press, London) **(Vor. ber. 3068 B.)**

Fransch: Jean Prévost — „La Chasse du Matin." (Gallimard) **(Vor. ber. 3068 B.)**

Friesch: A. M. Wybenga — „It Soenhus." (Brandenburgh & Co., Sneek) **(Vor. ber. 3059 E.)**

Italiaansch: A. Consiglio — „Scipione e la Conquista del Mediterraneo." (Treves - Milano) **(V. b. 3068 B.)**

Nederlandsch: „Beterschap." (Zeven Auteurs op ziekenbezoek) (Uitg. Bigot & v. Rossum) **(3068 B.)**

(Red. K. H. A.)